Den skjulte korruption

If you shut up truth and bury it under the ground,
it will but grow, and gather to itself such explosive power that
the day it bursts through it will blow up everything in its way.

Émile Zola fra *Dreyfus: His Life and Letters* (1937)

Hans Kristian Pedersen

Den skjulte korruption

Dette er et åbent brev om årsagerne til de høje forbrugerpriser med løsningsforslag til:

Margrethe Vestager og EU-Kommissionen,
politiet og bagmandspolitiet (SØIK),
Den Danske Dommerforening
og Folketingets medlemmer.

Laserdiskens Forlag

© Hans Kristian Pedersen
Den skjulte korruption

Omslagsdesign efter idé af Oscar Vela
Statsministeren (side 686) af Carsten Graabæk
Radiserne (side 738) af Charles M. Schultz
Indkøbsfyrene (side 994) af Gabriel Diaz
Øvrige illustrationer af Alexander Maahn

e-mail: hanskristian@denskjultekorruption.dk
www.denskjultekorruption.dk
facebook.com/denskjultekorruption
www.denskjultekorruption.dk/YouTube

1. udgave, 1. oplag, 2022
Tryk: Toptryk Grafisk A/S, Gråsten
ISBN: 978-87-984174-6-0

Samtidig udgivet:
ISBN 978-87-984174-5-3: *Den skjulte korruption* (print)
ISBN 978-87-984174-7-7: *Introduktion til Den skjulte korruption* (print)
ISBN 978-87-984174-8-4: *Introduktion til Den skjulte korruption* (pdf-udgave)

Under forberedelse
Sund fornuft - og andre fortællinger

En særlig tak til Ebbe Villadsen, min trofaste
kritiker og sparringspartner under hele processen.

Ophavsretlige bemærkninger

Formålet med brevet - eller bogen - er at afsløre økonomiske forbrydelser, der har betydning for alle i Danmark. Jeg fraskriver mig monopolbeskyttelse på denne afsløring og giver enhver tilladelse til at kopiere bogen, hvad enten det drejer sig om kopiering af den trykte udgave eller spredning af den digitale pdf-udgave.

I bogen er gengivet værker i form af dokumenter, avisartikler, tv-klip og billeder, der *kan* være ophavsretligt beskyttet. De er gengivet efter ophavsretslovens § 23 og hensynet til ytringsfriheden. Avisartikler m.v. er udelukkende gengivet for at dokumentere et historisk forløb. Kilderne er behørigt navngivet. Ingen har lidt tab.

Indholdsfortegnelse

Forord 8
Toget over broen 16
Dokumentationen 18

Del 1: Introduktion

1. Priserne i Danmark 21
2. De høje prisers betydning 29
3. Handel 33
4. Konkurrence 37
5. Det Europæiske Fællesskab 41
6. Fællesskabsretten i funktion 49
7. Det indre marked 59
8. Laserdisken 63
9. Konsumptionsprincippet 73
10. Resumé: Lykkelige Danmark? 85

Del 2: Videobranchens udlejningsmonopol

11. Introduktion: Mørkelygten 89
12. Erik Viuff Christiansen ført bag lyset 95
13. EU-Domstolen ført bag lyset 101
14. Offentligheden ført bag lyset 125
15. Folketinget ført bag lyset 135
16. Afsløringen og bortforklaringerne 141
17. Analyse af ophavsretslovens § 25 153
18. Konklusioner: Triumviratet 161

Del 3: Kunstens og ophavsmandens fald

19. Introduktion: Grundlæggende ophavsret 169
20. EU's låne/leje-direktiv 177
21. LaserDiscs plads i filmhistorien 195
22. *3 Days of the Condor*, del 1 207
23. Injuriesagen, del 1 219
24. Et spørgsmål om ære 239
25. Injuriesagen, del 2 257
26. Udlejningssagen mod Laserdisken, del 1 283
27. EU-Domstolen ført bag lyset igen 325
28. EU-Domstolen og udlejningsretten 369
29. Udlejningssagen mod Laserdisken, del 2 391
30. *3 Days of the Condor*, del 2 415
31. Konklusioner: Dogmer og fordomme 421

Del 4: Da frihandel blev afskaffet

32. Introduktion: Til kamp mod piratkopier 445
33. Opfindelsen af regional konsumption 451
34. Street Dance-affæren 459
35. *Sandheden som våben* 465
36. Forbuddet mod frihandel 483
37. Sagen om Filmloven 493
38. Jagten på konkurrenterne 509
39. EU's infosoc-direktiv 525
40. Folketinget ført bag lyset igen 537
41. Mødet med triumviratet 559
42. Afstemningskaos 575
43. Forlig med FDV 585
44. Kampen mod regional konsumption 597
45. EU-institutionernes bortforklaringer 623
46. De to fortolkninger og deres betydning 635
47. Retssagen om den rigtige fortolkning 641
48. Det Europæiske Fællesskabs fald? 661
49. Konklusioner: Lobbyisterne 675

Del 5: Et retssamfund?

50. Introduktion: Om at anlægge en retssag 689
51. Ambi-sagen 697
52. Skats ulovlige afgift på LaserDiscs 727
53. Fire (u)nødvendige retssager om afgiften 737
54. Skattemyndighedernes moral 757
55. Skattetillæg, dagbøder og strafrenter 765
56. Razzia mod Laserdisken 771
57. Formalitetsfejlen 781
58. Justifikationssagen 797
59. Reparationssagen 811
60. Retssagen mod Domstolsstyrelsen 829
61. Ørkenvandringen i byretten 845
62. Sandhedens time 871
63. De beslaglagte film 901
64. Personlig forfølgelse 909
65. Kafka-Danmark 919
66. Det danske retssystem 933
67. Fodboldtossen - og andre historier 943
68. Samfundets vagthunde? 955
69. Ytringsfrihed i Danmark 969
70. Konklusioner: Lighed for loven? 977

Del 6: Til adressaterne

71. Introduktion: Tillid eller blindhed? 983
72. Fælles besked til adressaterne 991
73. Til Margrethe Vestager personligt 993
74. Formelle klager til EU-Kommissionen 1009
75. Anmeldelser til bagmandspolitiet (SØIK) 1023
76. Politianmeldelse 1: Bagholdsangrebet 1025
77. Politianmeldelse 2: Det store cover-up 1031
78. Politianmeldelse 3: Fortolkningstvisten 1039
79. Politianmeldelse 4: Advokatpålægget 1041
80. Politianmeldelse 5: Udlejningsmonopolet 1043
81. Til dommernes foreninger 1045
82. Den Europæiske Menneskeretsdomstol 1047
83. Den demokratiske udfordring 1053
84. Løsningsforslag til Folketinget 1063
85. Ekstra forslag: Reformér domstolene 1067
86. Ekstra forslag: Anlæg rigsretssager 1077
87. Ekstra forslag: Drop kammeradvokaten 1083
88. Anmodning om en særdomstol 1087
89. Diverse adressater 1093
90. *Field of Dreams* 1103
91. Kærligheden som drivkraft 1111
92. Fortsættelse følger... 1145

Folketingets aktuelle sammensætning 1151
Dokumentationsoversigt 1153
Videoklip 1183

The Girl in the Café (Pigen i caféen, 2005) er sendt med til Folketingets medlemmer i håbet om, at filmen vil give dem inspiration og mod. Den er et godt eksempel på, at underholdende, inspirerende og vedkommende filmkunst kan skabes for beskedne midler.

- Why did you do it?
- The off-chance!
- What off-chance?
- The off-chance I could make a difference. Because I got nothing to lose.

Roman Polanskis *J'accuse* (Officer og spion, 2019) anbefales, hvis man vil prøve at forstå de danske dommeres ubegribelige tankegang.

Forord

"Justitsmord!" udbrød journalist Lars Borberg uvilkårligt, da byrettens dom faldt den 15. juli 2013. Han var selv med, indtil han blev bortvist, da fogedretten 8 år tidligere beslaglagde mine film og tog kopier af mine regnskaber, så Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) kunne bruge dem som grundlag for et erstatningskrav mod mig. Han havde fulgt det bizarre forløb i de efterfølgende retssager og vidnet i retten sammen med bl.a. mine medarbejdere, advokater og revisorer. "Omverden bør vide, hvor dårligt du er blevet behandlet," sagde han.

Til at begynde med tøvede jeg. Ingen interesserer sig for andres retssager, og justitsmord forekommer vel af og til. Lars Borbergs udbrud fik mig til at tænke på Dreyfus-affæren, men jeg har ikke en betydningsfuld ven som Émile Zola med adgang til pressen. Der er heller ikke grund til at have særligt ondt af mig. Jeg har klaret mig udmærket trods regelmæssige økonomiske tæsk fra domstolene.

Dreyfus-affæren var pensum, da jeg gik i skole, så jeg kendte historien om den franske kaptajn Alfred Dreyfus, der var offer for et justitsmord i en spionagesag. Den skyldige blev fundet, men dommerne ville ikke indrømme deres fejl. De lod spionen slippe, mens Dreyfus rådnede op i et fængsel på den anden side af Jorden, indtil forfatteren Émile Zola via skriverier i pressen - ikke mindst det åbne brev *J'accuse...!* (1898) til den franske præsident - rejste en folkestemning.

Jeg havde svært ved at se en folkestemning rejse sig til fordel for mig, men på den anden side handler det ikke kun om mig. Kulturel frihed er ganske vist vigtig for mig, og kontrollen med videobranchen er vigtig for FDV, men set i et større perspektiv har domstolenes støtte til den internationale industri også konsekvenser for ældrepleje, sygehuse, hjemløse, arbejdsløse, fattigdom, flygtninge osv., så politikerne burde interessere sig for virkningerne af et monopoliseret Danmark.

Jeg var nødt til at skrive mit eget åbne brev til politikerne. Baggrunden for det kontrollerede danske marked er tydeligvis ukendt for alle andre end dem, der har skabt det og profiterer af det. Selvom det er velkendt, at forbrugerpriserne er de højeste i EU, og at den økonomiske vækst er næsten ikke-eksisterende, gør ingen noget ved det. "Det er for svært," siger Lars Borberg, så det er vigtigt, at mit åbne brev ikke blot er en beskrivelse af virkeligheden, men at jeg også fremlægger løsninger, som politikerne og de ansvarlige myndigheder kan forholde sig til.

Inspirationen til et Émile Zola-lignende åbent brev stammer fra Lars Borbergs udbrud, for der er slående ligheder. Émile Zola blev dømt for injurier og flygtede til London, hvorfra han fortsatte med at skrive. Jeg blev dømt for injurier, da jeg skrev *Sådan tjener man 1 milliard kr.* (1992) om etableringen af FDV's monopol på markedet for udlejning af videofilm. I begge sager blev bevisførelsen forbudt af dommere, som ikke ville tillade, at noget blev ændret.

Dreyfus-affæren er filmatiseret med titlen *The Life of Émile Zola*, og i USA er den udgivet på DVD. Det kulturelle aspekt handler om, hvorvidt filmen på grund af sin oprindelse skal være forbudt i Danmark - som tusinder af film på DVD.

The Life of Émile Zola (Émile Zolas liv, 1937) er et af filmhistoriens mesterværker og en af de bedste filmbiografier. Det var et prestigeprojekt for Warner, der havde fået manuskriptet af Paramount, idet Warner havde Paul Muni i sin stald. Han var tidens svar på Robert DeNiro og ansås for at være den eneste, der kunne klare opgaven. Instrueret af William Dieterle vandt filmen både en Oscar for årets bedste film og én for det bedste manuskript. Joseph Schildkraut, der spillede Alfred Dreyfus, vandt også. Paul Muni var for titelrollen blandt de i alt 10 nomineringer.

Selvom filmen blev et stort box office hit og regnes for at være en klassiker, er det ikke den type film, der sætter salgsrekorder i Danmark.

Efterspørgslen i Danmark på 50-100 år gamle sort/hvide film er til at overse, og filmen er helt uinteressant for medlemmerne af FDV. De har til gengæld en interesse i, at den danske befolkning kun bruger penge på film, som selskaberne i FDV udgiver. Derfor slås vi om *The Life of Émile Zola* og alle de andre film, som ikke udgives i Danmark, men som jeg tager hjem fra hele verden og sælger i min specialforretning, Laserdisken, sådan som jeg har gjort i mere end 36 år.

Forholdet til lovgivningen

I næsten 5 år læste jeg til civilingeniør på AUC (der nu kendes som AAU), indtil arbejdet med Laserdisken tog overhånd. Jeg fortsatte med at læse erhvervsret og økonomi om aftenen, men det havde ikke min store interesse. Især økonomi fandt jeg uinteressant. Vi lærte om begreber som Gini-koefficienten, krydselasticitet og Lorenz-kurven, men jeg foretrækker stadig almindelig sund fornuft.

Det er også tilgangen her. Budskabet skal kunne forstås uden særlige boglige forudsætninger. Alle forventes at overholde loven, og man kan blive straffet, hvis man ikke gør det, så udgangspunktet må nødvendigvis være, at loven kan forstås af helt almindelige mennesker. Det bør til gengæld forventes af dommerne, at de forstår loven på samme måde. I et retssamfund må der være overensstemmelse mellem borgernes og domstolenes opfattelse af en given adfærd.

På jurastudiet lærer advokaterne om fremgangsmåden under en retssag, så ofte rådfører man sig med en advokat, hvis man er så uheldig at havne i en retssag, men man må gerne føre sin egen sag, og i byretten får man endda vejledning af dommeren. Laserdisken har haft tilknyttet en fast advokat siden 1987, men først i 1992 blev jeg involveret i en retssag. Efter de første retsmøder fandt vi ud af, at det var mest hensigtsmæssigt, at jeg selv skrev processkrifterne og forklarede mig for dommerne. Det var lettere for min advokat at lære mig om fremgangsmåden i retten, end det var for ham at lære alt det, jeg havde studeret under min research.

Kejserens nye klæder

Et grundlæggende og fortvivlende overset problem i politik er, at verden består af mennesker. Når politikerne laver en lov, går de ud fra, at verden pr. automatik ændres, og de forbløffes, når det ikke sker. De glemmer, at de har med mennesker at gøre, og de tager ikke højde for den menneskelige natur.

H. C. Andersen havde god indsigt i den menneskelige natur, og han havde en særlig evne til at udstille de menneskelige svagheder i sine fortællinger.

Keiserens nye Klæder er en beskrivelse af de menneskelige mekanismer, der gør det muligt for den internationale industris lobbyister at få den nødvendige hjælp til at udplyndre de sagesløse danske forbrugere. Konkurrence- og handelspolitikken i Danmark kontrolleres af få, men dygtige svindlere. De har kejserens (altså magthavernes) øre, og de udnytter behændigt den menneskelige natur til at sikre, at de også har kejseren ved deres side, når deres svindelnumre opdages.

I eventyret foregiver svindlere, at de er vævere, der kan spinde de fineste klæder, som tillige har den særlige egenskab, at de bliver usynlige for ethvert menneske, som ikke dur i sit embede eller er utilladelig dum. Kejseren er så forblindet af svindlernes talegaver og et forfængeligt ønske om at bære nye, smukke klæder, at han vælger at tro på dem. Klædernes magiske evner bliver kendt af hele hoffet, og da ingen har lyst til at stå frem og indrømme, at de ikke dur til deres embede eller er utilladeligt dumme, giver de efter for svindlerne. Historien ender sådan:

> "Men han har jo ikke noget paa," sagde et lille Barn. "Herre Gud, hør den Uskyldiges Røst," sagde Faderen; og den Ene hvidskede til den Anden, hvad Barnet sagde.
>
> "Men han har jo ikke noget paa," raabte tilsidst hele Folket. Det krøb i Keiseren, thi han syntes, de havde Ret, men han tænkte som saa: "nu maa jeg holde Processionen ud." Og Kammerherrerne gik og bar paa Slæbet, som der slet ikke var.

Det er et af H. C. Andersens mest kendte eventyr og elsket af børn, fordi der skal et barn til at påpege det åbenlyse. Da svindlerne i min fortælling kom til magten, læste jeg erhvervsret på universitetet, så det lå det lige for, at jeg undersøgte sagen selv. Jeg opdagede, hvordan der blev manipuleret under forfølgelsen af parallelimportørerne, og som et troskyldigt barn skrev jeg en kronik til de danske aviser om det manglende retsgrundlag. Mit budskab var: De har jo ikke noget på!

Det er en ofte overset pointe i eventyret, at folkets råb intet ændrede. Selv har jeg jævnligt skrevet til pressen, ministerierne, EU-Kommissionen osv., og jeg har gennemført en række retssager. Men der sker intet. Kammerherrerne bærer stadig på slæbet, som der slet ikke er - for at blive i H.C. Andersens billede. Svindlerne har inddraget embedsmandsvældet som deres "partners in crime". Det reflekterer dårligt på dem, der blindt har fulgt med, hvad enten det er jurister eller dommere, at Danmarks konkurrence- og handelspolitik er overladt til simple svindlere.

Farlige dogmer

Det har udviklet sig til en særlig dansk form for fundamentalisme, der blokerer for reelle forandringer, men tværtimod cementerer svindlernes position.

Hvis jeg fik en krone, hver gang en politiker slog fast som et faktum, at Danmark er det mindst korrupte land i verden, i stedet for at forholde sig til et forelagt problem, ville jeg være rig.

Nyheder nyheder.tv2.dk

Danmark er mindst korrupt
For fjerde år i træk kan Danmark bryste sig med titlen som verdens mindst korrupte land, når der måles på misbrug af magt, hemmelige aftaler og bestikkelse i den offentlige sektor. Det fremgår af et nyt korruptionsindeks fra den partipolitisk uafhængige organisation Transparency International, der har til formål at bekæmpe korruption og bestikkelse i hele verden.

Tallene fra 2015 er blevet offentliggjort onsdag morgen, og her topper Danmark listen foran Finland, Sverige, New Zealand og Norge.

TV2's tekst-tv, 27. januar 2016

Er det da ikke rigtigt, at Danmark er blandt de mindst korrupte lande i verden? Er Danmark ikke i toppen af det såkaldte *Corruption Perceptions Index*, der hvert år offentliggøres af Transparency International?

Det sidste er rigtigt, men det første ved vi intet om. Det sidste udlægges gerne, som om Danmark er fri for korruption, men faktisk måles alene, hvordan vi selv opfatter (perception) korruption i vores land. Man kan egentlig lige så godt sige, at danskerne hører til blandt de mest naive i verden, eller at vi i Danmark er bedre til at skjule korruption. Eller at vi holder stædigt fast i veletablerede dogmer.

Man kan netop ikke måle magtmisbrug, hemmelige aftaler eller bestikkelse i den offentlige sektor. Hvis folk virkelig vidste, hvordan det foregår i retten, eller hvis de vidste, hvordan dommerne tjener deres penge i Danmark, kunne det meget vel se anderledes ud. Der er imidlertid en interesse i at få det til at se ud som om, at Danmark er fri for korruption. Det er godt for den danske selvforståelse, og den bliver hvert år bekræftet af en offentlig trosbekendelse. Jo, det tror vi på.

Når tidligere minister Søren Pind gentagne gange i et interview fastslår som et faktum, at Danmark er det mindst korrupte land i verden, og når juraprofessor Eva Smith som en selvfølgelighed fastslår, at dommerne dømmer efter lovene, vil det i sagens natur påvirke dem, der har set de pågældende udsendelser, og på den måde får det indflydelse på Transparency Internationals måling af opfattelsen af korruption i Danmark. Det siger bare intet om korruptionens virkelige omfang.

denskjultekorruption.dk/video1
Søren Pind, 2. december 2014

denskjultekorruption.dk/video2
Eva Smith, 21. december 2014

Nyheder nyheder.tv2.dk

Verdens rigeste bliver rigere
De rigeste 62 personer i verden sidder nu på en formue, der er lige så stor, som det den fattigste halvdel af alle folk i verden ejer tilsammen, viser en ny rapport fra Oxfam.

Mens de mest velhavende 62 personers formue samlet er steget 44 procent siden 2010, er den samlede formue blandt de omkring 3,5 milliarder mennesker, der har mindst at gøre med, i samme periode faldet 41 procent.

Samtidig sidder den rigeste procent nu på formuer, der overstiger de resterende 99 procents samlede formuer.

TV2's tekst-tv, 18. januar 2016

Hvad drejer det sig om?

Jeg vil behandle oversete årsager til de høje danske forbrugerpriser og den lave økonomiske vækst i Danmark og EU.

Er det ikke bare dogmer? indvender den skeptiske politiker måske, og det er altid en belejlig undskyldning for ikke at foretage sig noget.

Nogen vil endda bestride, at der har været økonomisk krise. Jeg kan nævne 62 rigmænd, der ikke har oplevet nogen krise. De er tilfredse med udviklingen. Brevet - eller bogen, som jeg fremover vil kalde den - henvender sig især til dem, der tror på de videnskabelige undersøgelser, der viser, at samfund med høj grad af lighed er lykkeligere samfund end dem med stor ulighed. Jeg skriver også til de politikere, som er interesseret i at løse de problemer, der følger af de høje priser, og som ikke er tilfreds med, at den økonomiske vækst i Danmark er så lav.

Mysteriet om den økonomiske krise

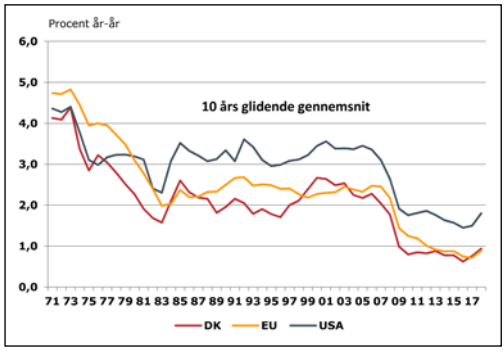
Der er ikke noget mystisk i denne udvikling. Den er et uundgåeligt resultat af den politik, som svindlerne har fået gennemført, uden at politikerne har opdaget det. Danmark er som den syge mand nedenfor. Lægen fortalte ham, hvad han skulle gøre for at få det bedre. Han gjorde det modsatte og undrer sig alligevel over, at han kun har fået det værre i stedet for at blive rask.

Med simple midler kan EU's konkurrencekommissær eller Folketinget sikre, at et beløb i størrelsesordenen 40-60 milliarder kroner om året forbliver på danske hænder i stedet for at forsvinde til verdens største internationale selskaber i form af overpriser. Det kræver imidlertid, at mindst én af dem sætter sig ind i, hvad der foregår. Det kræver et opgør med et veletableret dogme: "Der er ikke korruption i Danmark." Det kræver mod, tid og intelligens at få indsigt i, hvordan svindlerne kontrollerer handels- og konkurrencepolitikken. Som væverne i H.C. Andersens eventyr er de i så stærk position, at ingen tør røre dem. Er der politikere, der vil, kan og tør prøve at ændre noget?

Lægen sagde, at jeg ville få det bedre, hvis jeg fik en masse motion og spiste sundt. Nu har jeg holdt sengen i 4 uger, og jeg har spist burgere og drukket sodavand hver dag. Alligevel har jeg kun fået det værre. Jeg fatter det ikke!

Den økonomiske udvikling

Udviklingen i den økonomiske vækst

De høje danske forbrugerpriser. Den ringe økonomiske vækst de seneste årtier. Danmarks placering i bunden efter EU og USA i konkurrencen om økonomisk vækst. Det er de emner, jeg vil afsløre årsagerne til.

Vækstfaldet i starten af 70'erne skyldtes oliekrisen og den markante stigning i energipriserne, men det er de senere års nedtur, det handler om.

Det kommer ikke bag på mange, at der er sammenhæng mellem stigende udgifter og lavere vækst. Oliekrisen var jo ikke en krise for Golfstaterne, der blev hovedrige, men Vesten kunne intet gøre. Krisen i 00'erne er derimod selvskabt. Vi har selv valgt at gøre enkelte mennesker hovedrige på bekostning af alle os andre. Selv valgt? Måske ikke bevidst, men så ubevidst ved blindt at give svindlere og lobbyister frit spil.

Grafen afbilder udviklingen i den økonomiske vækst i Danmark, EU og USA. Den er fremstillet af cheføkonom Jens Nyholm fra Spar Nord Bank efter data fra Datastream. De særligt høje danske forbrugerpriser dokumenteres i kapitel 1.

Hvor skal ansvaret placeres?

Ifølge Wikipedia kan 4-5 % af befolkningen karakteriseres som psykopater eller antisociale (blandt ledere er tallet væsentligt højere). Dermed menes mennesker, hvis afvigende adfærd er en slags umoden hjerneudvikling, der manifesterer sig i en egoistisk opførsel. De mangler empati, de er ude af stand til at føle skyld, og de har tendens til at udnytte og bedrage deres medmennesker. De kan sagtens være samfundsmæssigt velfungerende. Mange ender naturligt i ledende stillinger, da de ikke plages af dårlig samvittighed i kampen om topposter eller i jagten på resultater.

Kan man bebrejde folk, at de er, som de er, eller skal man beskytte sig mod deres adfærd?

Hvem skal bebrejdes, når beskyttelsen svigter? Eksempel: Du har en million kr. i 10'ere, og de er stablet på et bord midt på Strøget. Du hyrer en vagt til at passe på, at forbipasserende ikke stjæler dem. Hvad nu, hvis folk spørger vagten: "Må jeg tage en 10'er?" og vagten giver lov? Hvem er skyld i, at pengene forsvinder? Er folk nogle tyveknægte, eller svigter vagten?

Fænomenet "Johan Schlüter"

Advokat Johan Schlüter var konge af dansk ophavsret i årtier. Eventyret sluttede først, da han snød sine egne klienter, og de meldte ham til politiet, men forinden havde han svindlet systematisk i mere end 30 år, uden at nogen greb ind. Han blev tværtimod hyldet og fik tildelt betroede poster af det offentlige Danmark. Han er også arkitekten bag FDV's monopoler i videobranchen og kom på den måde til at krydse mine veje. Jeg har iagttaget, hvordan han ved løgne og manipulationer har opbygget et imperium, der ikke levner plads til de ikke-kommercielle film eller de alternative kvalitetsudgaver, som jeg foretrækker, og på den måde blev han min modpart i en række retssager. Nogen ser ham som min hovedmodstander.

Sådan ser jeg det ikke selv. Johan Schlüter lyver ikke af ondskab, men for at fremme sine egne interesser: "Nothing personal, it's just business." Det er heller ikke mit indtryk, at han selv ser noget forkert i det, han har gjort. Mine virkelige hovedmodstandere er de dommere, som burde beskytte mig og andre borgere mod folk som ham, men som i stedet hjælper dem og dækker over dem.

Ben Obi-Wan Kenobi spørger rammende i *Star Wars* (Stjernekrigen, 1977): "Who is the more foolish? The fool or the fool who follows him?"

Undrer det, at jeg nævner ophavsret i forbindelse med konkurrence- og handelspolitik? Handler ophavsret ikke om kunst og kunstnere, og er det ikke formålet med ophavsretsloven at sikre et rigt og alsidigt kulturliv til gavn for os alle?

Sådan var det indtil for 30-40 år siden, hvor "Johan Schlüter" indtog scenen. Jeg sætter navnet i anførselstegn, for der er flere nøjagtigt som ham. De narrer de folkevalgte beslutningstagere til at træffe afgørelser, der går direkte imod disses egne erklærede mål om en verden med vækst, lighed og retfærdighed, og de har haft held med at bilde politikerne ind, at også "ophavsret", hvis virkning alene er at begrænse konkurrencen eller lade industrien kontrollere verdenshandelen, har noget at gøre med kunst og kunstnere. Dette er svært at forhindre, men det er især gået galt, fordi kontrolsystemerne har svigtet. Titlen på denne bog kunne også have været *J'accuse...!* ligesom Émile Zolas åbne brev, for problemet er dybest set den indgroede illusion om, at Danmark er et retssamfund.

Det ligger måske i vores natur at skyde på budbringeren. "Ingen bryder sig om en budbringer med dårlige nyheder," sagde Sofokles allerede for 2.500 år siden. I Danmark forstærkes problemet af et politisk system, der er direkte afhængigt af, at ministrene kan stole på deres embedsmænd. Ingen minister er interesseret i at se i øjnene, at det måske ikke er tilfældet. Ministeransvarsloven er et problem på den måde, at når en embedsmand lyver, så er det ministeren, der har ansvaret. En minister vil derfor ofte stå sig bedre ved at hjælpe den pågældende med at feje "en sag" ind under gulvtæppet end ved at gribe ind over for den uærlige embedsmand. Omvendt er der ministre, der ikke går af vejen for at pålægge deres embedsmænd at manipulere med sandheden over for Folketinget og den øvrige offentlighed for at fremme et politisk mål. Begge har fordel af, at de dækker over hinanden.

Brexit og Det Europæiske Fællesskabs udfordringer

Svindel og manipulationer kan ikke undgå at få konsekvenser, men det kommer alligevel som en overraskelse, når det sker. Resultatet af folkeafstemningen i Storbritannien om medlemskabet af EU var et chok for politikere over hele Europa. De opfatter den 23. juni 2016 som en sorgens dag for det europæiske samarbejde, der igennem årtier har sikret fred og velstand for EU's borgere.

Men utilfredsheden var til at forudse. Mange "leave"-vælgere fortalte, at de i 1972 havde stemt for et britisk medlemskab, fordi de ønskede frihandel, men de har i stedet fået et bureaukrati, hvis ledelse ikke er valgt og hvis beslutninger, det er umuligt for borgerne at få indflydelse på. Det har ikke skortet på advarsler mod den kurs, EU er slået ind på, men de er blevet ignoreret. Det er hårdt for mig som tilhænger af Rom-traktaten fra 1957 at måtte give skeptikerne ret. Så hvad nu?

Hvorfor et åbent brev?

Hvis jeg var sikker på, at EU's konkurrencekommissær Margrethe Vestager ville læse en klage fra mig, var en bogudgivelse slet ikke nødvendig. Hun har evnerne til at forstå problemstillingen og magt til at ændre forholdene, men hun er gemt bag en hær af embedsmænd/lobbyister, som vil gøre alt for at overbevise hende om, at hun har vigtigere ting for. Folketingets medlemmer er en anden mulighed. Ingen ønsker de handelsrestriktioner og konkurrencebegrænsninger, der er årsag til mange af problemerne, men orker de at sætte sig ind i problemstillingen?

Det er ikke min ambition "bare" at informere. Jeg vil ændre forholdene ved at afsløre konkrete økonomiske forbrydelser, som Brexit givetvis også er en reaktion på, og fremlægge konkrete løsningsforslag. Det er så op til Kommissionen og de øvrige adressater, om de vil reagere, men hvis de har et ægte ønske om at få EU til at fungere (bedre), vil de forholde sig til forslagene.

"Grundigt, spændende - og indviklet." Sådan beskrev en testlæser udkastet til bogen, og det fik mig til at overveje, om det er for indviklet til at blive forstået af alle, og om det skal afskrække mig. Svaret er "Nej". Selvom politikerne hverken skulle have vilje eller evner til at ændre noget, bør befolkningen have adgang til en forklaring. Eller måske fremtidens historikere vil falde over bogen, læse den uden at være forblindet af nutidens dogmer og forstå, hvorfor den økonomiske vækst gik i stå i 00'erne? Man ved, at forbrugerpriserne i Danmark er de højeste i EU, men det er et dogme, at det skyldes moms, afgifter og høje lønninger.

Det er blevet endnu mere indviklet, siden jeg i 1988 skrev om forfølgelsen af importørerne i en kronik, der blev ignoreret af samtlige aviser. Siden 1989 har jeg jævnligt orienteret Folketingets diverse udvalg, og gentagne gange har jeg klaget til EU-Kommissionen. Hver gang er jeg blevet ignoreret eller afvist, ofte direkte eller indirekte af de samme svindlere, jeg forsøgte at advare mod. Det er muligt at læse og forstå bogen, men det kræver af og til, at tungen holdes lige i munden.

Hans Kristian Pedersen, januar 2022

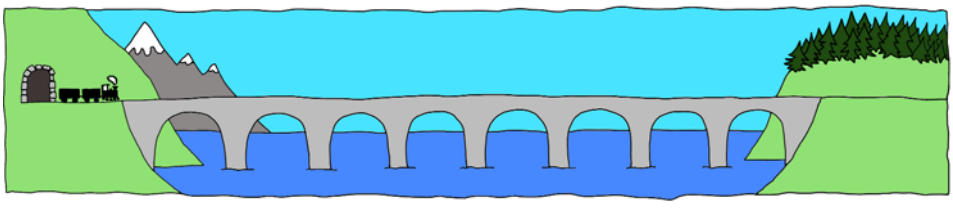
Toget over broen

1974. Vi var mødt i skolen efter sommerferien for at begynde i 1. real. Vi havde fået ny matematiklærer. Han var lidt for sig selv. Han var ikke den traditionelle tålmodige lærer, og han brød sig ikke om at forklare noget mere end én gang. Nyt stof blev hurtigt, men kompetent gennemgået, og så brugte han resten af timerne til at fortælle historier om det virkelige liv. Det passede mig fint, for matematik var mit bedste fag, og jeg havde ikke behov for at få det forklaret flere gange. Jeg ville gerne høre hans historier, for det var ikke småting, han havde set og oplevet.

Toget over broen

En af de første opgaver omhandlede et tog, der kører over en bro. Han skitserede broen og toget på tavlen. Opgaven gik ud på at finde ud af, hvor lang tid toget befinder sig på broen. Oplysningerne var følgende:

Broen er 800 meter lang. Toget er 100 meter langt. Toget kører 90 km/t.

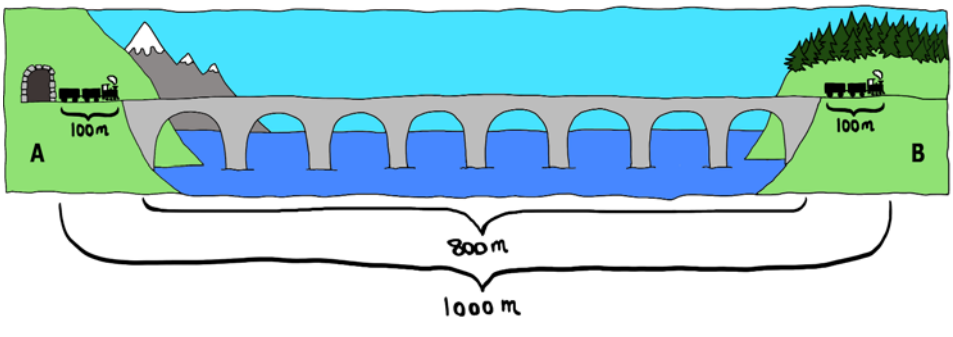
Først er der brug for at finde hastigheden i m/s, så de 90 km/t skal konverteres. Da en time består af 3.600 sekunder, kommer det regnestykke til at se sådan ud:

90 km/t = 90.000 meter/3.600 sekunder = 25 m/s.

Så skal det beregnes, hvor langt toget skal køre. Det skal passere broen, der er 800 meter lang. Men det tæller med, hvis blot en del af toget befinder sig på broen, så toget skal tillige køre sin egen længde på 100 meter: 900 meter i alt.

Den samlede tid på broen beregnes til 900/25 sekunder = 36 sekunder.

Sådan blev opgaven også løst af den klassekammerat, der først blev spurgt, men til min overraskelse sagde læreren, at det er forkert. Så tegnede han toget, efter at det havde passeret broen, og han markerede den totale afstand fra ende til spids.

Han understregede, at det tæller med, at blot en del af toget befinder sig på broen. Uret starter, når togets spids kører ud på broen, og det stopper først, når togets ende forlader broen. Han markerede afstanden fra spids til ende, altså 1000 meter, så den samlede tid på broen beregnes til 1000/25 sekunder = 40 sekunder.

Jeg havde gjort som min kammerat og var lidt perpleks. Jeg rakte fingeren op og sagde til læreren, at jeg ikke forstod det. Jeg havde også fået 36 sekunder. Han gennemgik modvilligt opgaven en gang til og kom igen frem til 40 sekunder.

Jeg mente, han havde begået en fejl, og det sagde jeg til ham: "Du har talt toget med to gange. Det kører jo ikke 1000 meter for at komme fra A til B. Det er kun afstanden fra spids til spids, der er den kørte afstand!"

Han var nu irriteret over, at jeg ikke fulgte hans tankegang. Han var slet ikke lydhør. Han gennemgik opgaven for tredje gang og spurgte mig, om jeg nu havde forstået det. Jeg holdt stadig på, at han tog fejl, og så mistede han besindelsen. Han stak kridtet i øret og vendte sig mod klassen med hænderne i siden og råbte: "Gider vi forklare det til den idiot én gang til?"

"Neeej," brølede klassen i kor.

Netop som han stod der med kridtet strittende ud af øret, gik det op for ham, at jeg havde ret. Han prøvede at redde situationen med et: "Hehe, jeg skulle lige se, om I var vågne," men episoden nagede ham helt sikkert. Vi havde et anstrengt forhold resten af skoletiden.

Det er skræmmende, at det lykkedes ham at få hele klassen med til at udråbe mig som idiot, selvom det var ham, der havde taget fejl. Men sådan er mennesket af og til, og det bliver ikke bedre af, at de ender som dommere med magt til at bestemme, at de selv har ret, uanset hvor tåbeligt de opfører sig.

Termometret i Skansebadet

På AUC læste jeg til bygningsingeniør. Mit speciale på overbygningen var *Indeklima og energiøkonomi*. Vi var seks studerende, og på 8. semester var gruppens projektopgave at undersøge energiforbruget i Skansebadet. Jeg havde undersøgt varmeforsyningen til bruserne og fundet ud af, at der kunne spares betydeligt på energien, blot et regulerende termometer blev flyttet, og man undlod at opvarme vandet til en temperatur, der var meget højere end den nødvendige, hvorefter den ønskede temperatur blev opnået ved at blande det varme vand med koldt vand. Til min store forbløffelse ville de andre ikke have det afsnit med i projektet!

"Hvis det er rigtigt, ville andre have opdaget det før dig," var deres argument. De var ikke dumme. Sammen havde vi klaret det til 8. semester på et universitetsstudium, men selvom de ikke kunne sætte en finger på mine beregninger, turde de ikke stå ved dem. Jeg kunne få lov til at redegøre for det under forelæggelsen til eksamen under den betingelse, at jeg holdt de andre udenfor.

Verden er fuld af folk, som har gjort karriere og opnået magtpositioner, men bliver lige så usikre som mine klassekammerater, når de står over for en autoritet. Så mister de fuldstændig evnen til at tænke selv, og de tør ikke tage ansvar.

Dokumentationen

Jeg har før skrevet om Johan Schlüters forbrydelser og er blevet summarisk afvist eller ignoreret. Hverken i kronikker eller i traditionelle bøger er det muligt at vise den dokumentation, som undersøgelser og konklusioner bygger på, så det bliver hurtigt til en slags troværdighedskonkurrence, som jeg umuligt kan vinde.

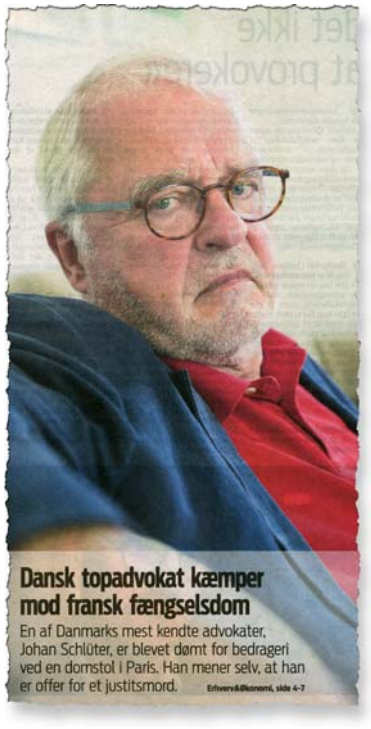
Jeg vil denne gang udnytte internettet til at give alle adgang til den originale dokumentation - eller i hvert fald til direkte afbildninger af den. Jeg vil også være uhyre grundig, måske så grundig, at det grænser til det kedelige, men opgaven er betragtelig: at overvinde de etablerede dogmer, der er nævnt i forordet. Det gøres ikke ved at skøjte på overfladen, så ja, det er blevet et omfattende værk.

Det fører ingen vegne bare at fortælle, hvad der er sket, for så er vi tilbage i troværdighedskonkurrencen. Jeg vil vise, hvad der er sket, og det er muligt, fordi det meste er dokumenteret skriftligt. Bogen består derfor i udstrakt grad af fakta, som jeg forbinder, så de som brikker i et puslespil viser et helt billede.

Dokumentationen er afgørende, men hvor mange vil bladre i en bilagsmappe med tusindvis af sider for at kontrollere mig i en troværdighedskonkurrence? Ikke ret mange, så jeg gengiver i stedet den væsentlige dokumentation direkte i bogen og lægger kildematerialet ud på www.denskjultekorruption.dk/dokumentation, så nøjagtighed og kontekst kan kontrolleres. Bogen findes både i en traditionel trykt udgave og en elektronisk udgave som pdf-fil, og heri er kildeangivelsen under gengivelsen et link til kildematerialet, som kan være breve, domme, love, avisartikler, radio- og tv-udsendelser osv. Man kan således se tv-klippene på side 11 på YouTube ved at klikke på linket i pdf-udgaven eller ved at indtaste adressen i en browser.

Man bør altid være kritisk. Artiklen til højre dokumenterer f.eks. ikke, at Johan Schlüter er en bedrager. Den dokumenterer kun, at en dommer ifølge Jyllands-Posten opfattede Johan Schlüter som en bedrager, og det er ikke nødvendigvis det samme. Jeg vil i bogen selv redegøre for, hvorfor jeg mener, at Johan Schlüter var storsvindler og til skade for Danmark (og EU), og det har intet at gøre med den franske fængselsdom.

I bogen har jeg også gengivet samtaler, og de kan i sagens natur ikke bevises. Jeg giver mit ord på, at jeg ikke har taget mig kunstneriske friheder. Jeg garanterer også, at de gengivne dialoger er præcise og baseret på notater, som jeg skrev ned på tidspunktet eller umiddelbart efter.

Dansk topadvokat kæmper mod fransk fængselsdom

En af Danmarks mest kendte advokater, Johan Schlüter, er blevet dømt for bedrageri ved en domstol i Paris. Han mener selv, at han er offer for et justitsmord. Erhverv&Økonomi, side 4-7

Jyllands-Posten, 17. juli 2014

Del 1: Introduktion

Der er mange, der gerne vil forsvare de virksomheder,
der allerede er etableret, men kun få, der er talsmand for dem,
der ikke er opstået endnu.

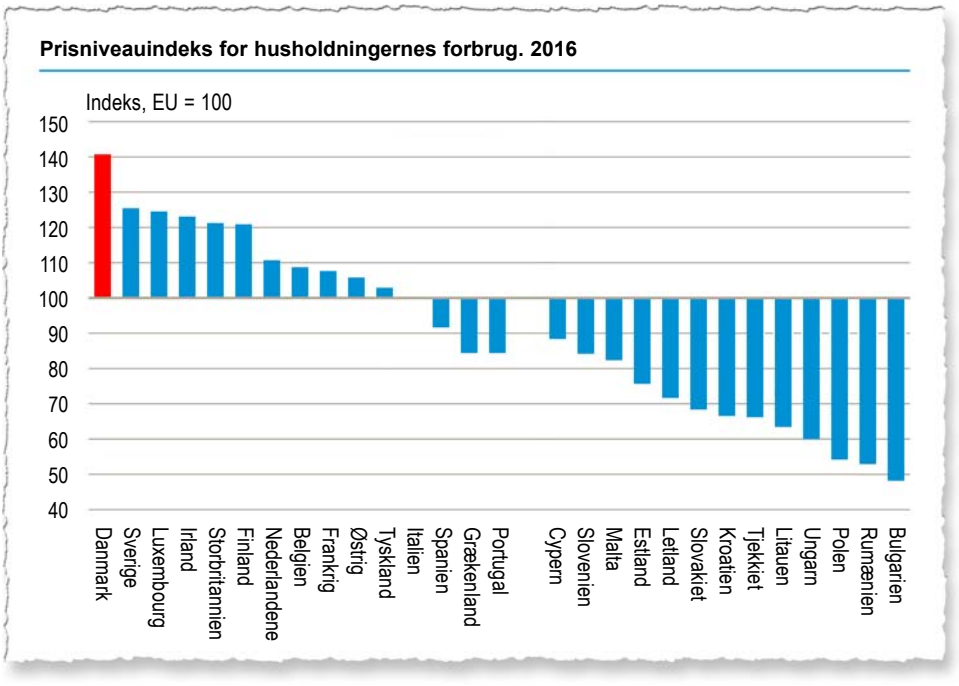
(Peter Nedergaard, Forbrugerrådet)

1. Priserne i Danmark

Statistikker og prisundersøgelser viser, at Danmark er et af verdens dyreste lande. I dette kapitel vises eksempler, og derefter aflives den udbredte myte om, at det kan forklares med afgifter og moms. Nej, det skyldes manglende effektiv konkurrence på det danske marked.

Danmarks Statistik

Danmarks Statistik offentliggør hvert år resultatet af en europæisk købekrafts-undersøgelse, og hvert eneste år er Danmark det dyreste land i EU. Prisniveauet i Danmark har i årtier svinget omkring 37-42 % over gennemsnittet i EU.

Købekraftsundersøgelsen fra Danmarks Statistik, 20. december 2017

Danmark har stadig de højeste forbrugerpriser i EU

Danmark har de højeste priser i EU, når det gælder de varer og tjenester, som husholdningerne forbruger. I 2007 lå de danske forbrugerpriser 38 pct. over EU-gennemsnittet. De næsthøjeste forbrugerpriser findes i Irland med 25 pct. over EU-gennemsnittet. De laveste forbrugerpriser blandt de gamle EU-lande findes i Grækenland og Portugal, hvor priserne ligger 11-15 pct. under EU-gennemsnittet.

Købekraftsundersøgelsen fra Danmarks Statistik, 18. december 2008

Din biografbillet er dyrest i EU

Spaniere, tyskere, englændere, belgiere, italienere og en lang række andre EU-borgere går meget billigere i biografen end danskerne.

Hvis prisen på en biografbillet var steget i takt med inflationen, så ville det kun koste 200 kroner for en familie på fire at gå i biffen. I stedet koster det omkring 360 kroner med en billetpris på mellem 75 og 90 kroner. En engelsk familie skal til sammenligning kun betale 240 kroner, mens en spansk slipper med 200 kroner.

Avisen.dk, 27. maj 2011

iPad2 er dyrest i Danmark

Apples nye skud på stammen - iPad2 - er på gaden. Og i København er den mere end 1.000 kroner dyrere end i USA, hvor iPad'en er billigst.

Faktisk slår iPad2 i Danmark priserne i alle de 25 lande, hvor tabletcomputeren i dag er blevet sat til salg - ved at være den dyreste, skriver Reuters.

Politiken.dk, 26. marts 2011

Her skal du betale mest for din Big Mac

Big Mac-indekset blev udviklet af the Economist tilbage i 1986.

Danmark ligger på en tredjeplads i Big Mac-opgørelsen med en pris på 5,38 dollar for den kendte burger. Burgeren er dyrest i Schweiz og Norge, hvor man skal ryste op med henholdsvis 7,54 og 6,30 dollar. Ukraine kan byde på den billigste burger, da en Big Mac koster 1,20 dollar.

Berlingske.dk, 28. januar 2015

Danmark har stadig de dyreste fødevarer i EU

Med et prisniveau på 42 pct. over EU-gennemsnittet har Danmark fortsat de højeste fødevarepriser i EU. Derefter kommer Sverige, Østrig, Finland, Irland og Luxembourg, som alle ligger mellem 18 og 25 pct. over EU-gennemsnittet. De laveste fødevarepriser findes i Polen, som har et prisniveau 39 pct. under EU-gennemsnittet. Således er priserne i Danmark mere end dobbelt så høje som i Polen.

Danmarks Statistik, 24. juni 2016

Danskerne har verdens dyreste Netflix-abonnement

Danskerne betaler mest – men får mindst for pengene.

Det viser en sammenligning, som analysefirmaet Comparitech har foretaget af Netflix' bibliotek i 78 lande holdt op mod, hvad man betaler for sit abonnement hver måned. Også nordmænd og svenskere betaler dyrt for at se med i forhold til, hvad de har at vælge imellem. Danskerne betaler således næsten 90 procent mere for Netflix, end amerikanerne gør, målt ud fra udvalget.

Berlingske.dk, 28. november 2018

Spotify er dyrest i Danmark

Tidligere på ugen lagde den danske "web-pilfinger" Mathias Singers en infographic op på sin webside. Den gennemgår land for land, hvad det koster at abonnere på Spotify Premium, den reklamefri version af streamingtjenesten. Hans internationale prisindeks afslører, at ikke alle gebyrer er skabt lige. Mens den opgraderede Premium-service koster $9.99 (ca. 54 kroner) i USA, koster den samme service i Danmark 99 kroner - altså næsten det dobbelte. Gebyret i Danmark er det højeste af dem alle.

Gaffa.dk, 15. maj 2014

Dobbelt op på prisen på nye briller i Danmark

Du sparer nemt et par tusinde kroner, hvis du tager til Tyskland eller Spanien og køber dine briller. Det viser en stikprøve, som Politiken har foretaget for tre par mærkebriller, inklusive standardglas, på tværs af de største optikerkæder i Danmark, Sverige, Tyskland og Spanien.

Politiken.dk, 12. juli 2013

Lego er dobbelt så dyrt i Danmark som i Storbritannien

De små byggeklodser, der sandsynligvis ender under træet mange steder i de danske hjem, kunne være købt til næsten halv pris, hvis de var handlet i England. Politiken har lavet en prisundersøgelse på koncernens webshop, og den viser, at danskere betaler 85 procent mere end briterne for de samme klodser – og 21 procent mere end tyskerne. Selv når man korrigerer priserne for momsforskelle og den valutariske udvikling, betaler danskerne en klar overpris, vurderer Nordeas cheføkonom Helge Pedersen.

Jydske Vestkysten, 12. december 2009

Bemærkninger til artiklerne

Artiklerne viser, at de særligt høje priser i Danmark gælder en bred vifte af varer, og der synes ikke at være nogen logisk forklaring. Hvorfor koster det mere for en dansker at have Netflix, der hovedsageligt viser amerikanske film og tv-serier? Hvorfor koster Lego mere i Danmark, klodsens eget land, end i Storbritannien?

Prisen på en Big Mac bruges som en ret pålidelig global målestok for et lands prisniveau, fordi den fremstilles på samme måde over hele verden. Jeg kan selv bekræfte, at den Big Mac Menu, jeg købte i Kiev i 2010 til mindre end det halve af prisen i Danmark, var lige så god som den danske.

Ofte (bort)forklares prisforskellene med de høje danske lønninger, afgifter og moms, men det er de for store til, og det afvises af konkrete undersøgelser jf. de artikler, der er gengivet nedenfor og på de næste sider, og som også illustrerer, at situationen har været den samme i adskillige år.

Hvad er så forklaringen? McDonald's forklarer selv, at prisen sættes ud fra det, markedet kan bære. Danskere er villige til at betale en højere pris for en Big Mac, og derfor er den dyrere. I praksis er det ikke muligt at importere burgere fra Kiev, så man er nødt til at betale det forlangte, hvis man vil spise Big Mac i Danmark, men hvorfor køber butikkerne ikke de andre fysiske varer, hvor de er billigere?

Svaret findes i artiklerne på de følgende sider: Konkurrencen i Danmark er sat ud af kraft ved hjælp af prisaftaler og en isolering af det danske marked.

Danske priser er rekordhøje

Danmark har de næsthøjeste priser. Kun de japanske forbrugere skal betale mere. Årsagen kan være ulovlige prisaftaler og for lidt fri konkurrence.

Danske forbrugere betaler de næsthøjeste priser i de rige industrilande. Kun i Japan er priserne højere. Danmark indtager overraskende nok også andenpladsen, når priserne er "renset" for moms og afgifter. En vigtig årsag til de høje danske priser er manglen på reel konkurrence om prisen på alt fra dagligvarer, cigaretter og medicin til boligbyggeri. Det viser en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, der har sammenlignet priserne i de vestlige industrilande i OECD.

De høje priser kan ifølge direktør Lars Andersen blandt andet skyldes de meget omtalte karteller og ulovlige prisaftaler i byggebranchen. Men også at Folketinget har et meget afslappet forhold til monopoler som Danisco, MD Foods, Skandinavisk Tobakskompagni, Novo eller Carlsberg.

Monopoler fredet

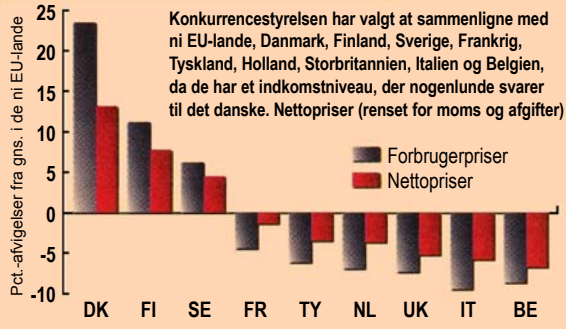
"De giver os store eksportindtægter, og det har været argumentet for at holde hånden over dem. Men man kan i høj grad spørge sig selv, om forbrugerne skal betale. Samtidig er manglen på konkurrence skadelig for virksomhederne på lang sigt. Det gør dem svage," påpeger Lars Andersen.

Politiken, 28. december 1998

Danske priser topper i Europa

Danske priser i top

Forskelle i forbruger- og nettopriser i ni EU-lande (2004-05)

Konkurrencestyrelsen har valgt at sammenligne med ni EU-lande, Danmark, Finland, Sverige, Frankrig, Tyskland, Holland, Storbritannien, Italien og Belgien, da de har et indkomstniveau, der nogenlunde svarer til det danske. Nettopriser (renset for moms og afgifter)

Kilde: Konkurrencestyrelsens Konkurrenceredegørelse 2007

Konkurrencestyrelsen efterlyser mentalitetsændring i mange brancher og mere udenlandsk konkurrence til gavn for de danske forbrugere

»De høje forbrugerpriser er et reelt og stort problem. Hvis man virkelig skulle give danskerne en reallønsfremgang, så ville det mest effektive være at få konkurrencesituationen til at fungere ordentligt,« siger Forbrugerrådets direktør Rasmus Kjeldahl.

Børsen, 13. april 2007

Butikspriser 33 mia. for høje

Det koster danskerne mange penge, at konkurrencen mellem virksomhederne er for svag. Det viser en helt ny rapport fra Konkurrencestyrelsen, der vurderer, at den svage konkurrence koster Danmark 33 milliarder kroner.

Rapporten udpeger de store leverandører af varer som den store synder, når det gælder om at aflive konkurrencen. Knap hver anden vare sælges uden reel priskonkurrence, fordi leverandøren dikterer prisen. I mærkevarebutikker bestemmer butiksejeren kun prisen på fem procent af sine varer.

Politiken, 26. maj 2000

Musik, film og konsolspil

Undersøgelsen viser, at der er begrænset prisvariation på nyudgivet musik, film og spil. De danske priser er relativt høje. Danske forbrugere kunne således alene på cd'er spare mellem 160 og 260 mio. kr. i 2003, hvis de danske priser lå på samme niveau som i Sverige og Tyskland. Der tegner sig et lignende billede på filmmarkedet.

Udviklingen indenfor teknologi og mulighederne for at handle på internettet burde øge konkurrencen og give lavere priser. Men dette er kun sket i begrænset omfang.

Årsagen er bl.a., at de danske internetbutikker har valgt at lægge deres priser tæt op af priserne i de fysiske butikker. En anden forklaring er, at det ikke er lovligt at parallelimportere musik, film og spil fra lande uden for EØS.

Konkurrencestyrelsens Konkurrenceredegørelse 2005

Ulovlige prisaftaler koster forbrugerne dyrt

Skærpet jagt på ulovlige aftaler i dansk erhvervsliv er uden synlige resultater. Myndighederne lader fejlagtigt de store syndere slippe, mener professor.

"Aftaler om bindende videresalgspriser og egentlige karteller er som regel kendetegnet ved, at de meget sjældent er skrevet ned. Det er altid mundtlige aftaler, og de er meget svære at finde dokumentation for. Til sammenligning har Skat eksempelvis lettere ved at efterforske skattefusk, for der kan man ofte se spor i selvangivelser," siger Peter Langkjær, der er kontorchef i Konkurrencestyrelsen.

Svag konkurrence betyder, at en typisk dansker betaler 10.000 kr. mere om året for forbrugsvarer end forbrugere i andre rige EU-lande. Det gælder, selv når der er taget højde for, at den danske moms er EU's højeste, og danske lønninger er i top. Der er i høj grad plads til forbedringer i den danske bekæmpelse af ulovlige aftaler.

Business.dk, 27. november 2010

Børnetøjs-firmaer presser prisen op

Syv ud af syv producenter af dansk børnetøj forsøger at bestemme, hvilke priser butikkerne skal tage for tøjet. Det viser en undersøgelse, som forbrugermagasinet Tænk offentliggør i deres nyeste udgivelse, der udkommer i morgen fredag.

En journalist fra magasinet udgav sig for at være en kommende butiksejer med planer om at åbne en børnetøjsbutik i Brønshøj, som de havde valgt at kalde "Det Lille Klædeskab". Med et fuldendt alibi og et CVR-nummer i ryggen ringede den kvindelige journalist rundt til syv børnetøjsproducenter: Småfolk, Angulus, Cupcake, Holly's, Milibee, Miniature og Noa Noa. Alle var tilfældigt udvalgte producenter af dyrt mærkevarebørnetøj. Hun fortalte dem om planerne for den nye butik, og her var der ingen tegn på modvilje. Men da hun ytrede ønske om at åbne butikken med et åbningsudsalg med prisnedsættelser på 10-15 procent, fik piben straks en anden lyd:

"Nej, nej, det er vi ikke interesserede i - slet ikke."

"Jeg synes ikke, det er en god måde at starte et samarbejde på," lød nogle af reaktionerne. Og sådan var tonen generelt hos alle syv leverandører.

Truer med at opsige samarbejde

Flere af leverandørerne fortæller undervejs journalisten, at det er usolidarisk over for andre butikker, og der bliver endda indirekte truet med, at et eventuelt samarbejde vil blive afbrudt, hvis priserne ikke overholdes. Fra et af tøjfirmaerne lyder det bl.a.:

"Nu er jeg hudløst ærlig over for dig: På et tidspunkt ønsker vi ikke at forhandle med dig mere, fordi vi træder de 200 andre forhandlere, vi har, over tæerne. Og jeg er ikke den eneste leverandør, der vil sige det. Det vil de andre også."

DR.dk, 29. december 2011

Forbrugerrådet: For svært at fælde karteller

Forbrugerrådet mener, at det skal være lettere at føre bevis mod virksomheder, der indgår prisalliancer som danske børnetøjsproducenter har gjort.

Står det til Forbrugerrådet, skal det fremover være lettere at føre bevis mod butikker og forhandlere, der aftaler faste priser på varer til skade for den fri konkurrence og forbrugernes pengepung. "Det er helt åbenlyst, at myndighederne står ret magtesløse med de juridiske instrumenter, man har i dag, så der er behov for, at man får nogle stærkere instrumenter til at straffe de butikker og forhandlere, der laver prisalliancer," siger direktør i Forbrugerrådet, Rasmus Kjeldahl, til DR Nyheder.

Han forklarer videre, at i den konkrete sag om prisaftaler på børnetøj nægter leverandørerne, at de har gjort noget forkert, og derfor får Tænks undersøgelse nok ingen konsekvenser: "Man kan sige, at direktørerne har gjort alt for at smutte udenom, når vi efterfølgende har konfronteret dem med historien."

DR.dk, 29. december 2011

Bemærkninger til artiklerne

Det er ikke småpenge, de danske forbrugere snydes for. Det er umuligt at sætte konkrete tal på, men Konkurrencestyrelsens undersøgelser tyder på, at det ligger i størrelsesordenen 40-60 milliarder kroner om året for os alle tilsammen - eller omkring 10.000 kroner om året for hver enkelt af os.

Der er ingen mystik om årsagen. Leverandørerne dikterer priserne i langt de fleste tilfælde. Forbrugermagasinet *Tænks* undersøgelse af producenter af børnetøj illustrerer fortrinligt, hvordan det foregår i praksis. Konkurrencestyrelsen giver en supplerende forklaring på de høje priser på film, musik og konsolspil, nemlig at det ikke er lovligt at parallelimportere disse varer fra lande uden for EØS, der er området bestående af EU-landene samt Norge, Island og Lichtenstein.

Artiklerne nedenfor viser, at problemet har været kendt og kritiseret i årtier, men intet er ændret. Priserne i Danmark er fortsat markant højere end priserne i de øvrige EU-lande. Hvorfor? Og hvordan kan der laves om på det?

Ja, det er de spørgsmål, der vil blive besvaret i *Den skjulte korruption.*

Minister vil bremse monopoler

Industriminister Jan Trøjborg (S) lægger nu op til, at dansk erhvervsliv skal holdes i kortere snor. Efter kritik fra OECD og formanden for Konkurrencerådet af den danske konkurrencelovgivning overvejer Jan Trøjborg at stramme loven, så Konkurrencerådet udstyres med mere magt til at skride ind med direkte forbud mod fusioner og andre konkurrencebegrænsende aftaler.

I en ny rapport konstaterer OECD, at priserne på en lang række varer er dyrere herhjemme end i andre EF-lande. OECD kritiserer i samme forbindelse den danske lovgivning for at være for svag til at forhindre hemmelige prisaftaler og monopoldannelser.

Jyllands-Posten, 5. marts 1993

Til kamp mod handelsbarriererne

Det er utroligt vigtigt, at vi hjælper de danske virksomheder, når de støder på handelsbarrierer. Men det er ikke tilstrækkeligt. Skal vi for alvor gøre op med handelsbarriererne i Europa, så kræver det, at problemet kommer langt højere op på den europæiske dagsorden. Og med det mål tog Danmark sidste år initiativ til den internationale konference "Barriers to Trade in Europe", som blev holdt i København i september fra en lang række europæiske virksomheder og organisationer.

På konferencen foreslog jeg, at der fremover bliver etableret "støvsugerbander" i hvert af de andre EU-lande, hvor man skal kunne henvende sig, når der opstår sager om handelshindringer.

Erhvervsminister Mimi Jakobsen (CD), 25. januar 1995

2. De høje prisers betydning

Betyder det noget? Er vi ikke så rige i Danmark, at det kan være lige meget? Også de spørgsmål besvarer jeg med artikler om forskellige samfundsforhold. De høje priser har betydning på mange områder.

Bemærkninger til artiklerne

Allerede før kontanthjælpsloftet og integrationsydelsen var mange så fattige, at de ikke havde råd til huslejen og derfor blev sat på gaden. De var henvist til at søge hjælp hos Kirkens Korshær og de andre hjælpeorganisationer, hvis de skulle have god mad i julen - og problemet er voksende. Man kan forestille sig, hvad det vil betyde for dem, hvis priserne i Danmark kommer ned på EU-gennemsnittet.

Grænsehandlen boomer, også selvom der igennem en årrække er sket et fald i handelen med tobak, øl, vin og spiritus, som politikerne ensidigt har fokuseret på. Nu gælder det helt almindelige dagligvarer, og det har betydning for både skatteindtægter og arbejdspladser. Dertil kommer nethandel i udlandet for milliarder, og det koster arbejdspladser i den danske detailhandel.

Danmark mister turistindtægter, fordi omkostningerne i Danmark er så høje, at mange udenlandske turister holder sig væk. De høje leveomkostninger presser virksomhederne til at flytte arbejdspladser til udlandet. I 2012 var det problem så stort, at topfolk i fagbevægelsen ville have det med i trepartsforhandlingerne.

De høje priser skader konkurrenceevnen for danske virksomheder, både fordi leveomkostningerne presser lønningerne, og fordi de danske virksomheder også betaler for meget for de varer, de selv skal bruge til produktionen. Sådan hænger det logisk sammen, og det afspejles også af de konkrete målinger.

Allerede i 1996 vurderede Finansministeriet, at der kan skabes mindst 10.000 permanente arbejdspladser, hvis øget konkurrence kan presse prisen ned med blot en enkelt procent, så hvorfor gør politikerne ingenting? Det er min opfattelse, at de ikke er klar over, hvad der ligger bag. Derfor har jeg skrevet denne bog til dem.

Stadig flere sættes på gaden i København

Trods politiske løfter om det modsatte bliver stadig flere mennesker sat på gaden i hovedstaden. Hver anden ryger ud på grund af sanktioner i deres kontanthjælp. Socialborgmester opfordrer beskæftigelsesminister Mette Frederiksen til at ændre reglerne.

Nye tal fra Københavns Kommune viser, at første halvår 2011 blev 439 mennesker smidt ud af deres lejlighed. Og hvis den udvikling fortsætter året ud, vil 10 procent flere københavnere været sat ud af deres bolig sammenlignet med sidste år. I forvejen er antallet siden 2007 næsten fordoblet.

Information.dk, 12. oktober 2011

Tre gange så mange fattige på 11 år

Antallet af langvarigt fattige danskere er tredoblet på bare 11 år – det betyder, at der i dag lever 42.000 langvarigt fattige i Danmark.

Det kan man læse i den netop offentliggjorte rapport fra regeringens ekspertudvalg om fattigdom. Det skriger på behovet for, at regering og Folketing tager konkrete og markante skridt til at bekæmpe den voksende fattigdom i Danmark.

Udsatte.dk, 7. juni 2013

Rekordmange familier søger julehjælp

De otte hjælpeorganisationer i Danmark, der giver julehjælp til udsatte familier, oplever et boom i ansøgninger fra familier, der ikke kan få enderne til at mødes, når der skal gaver under træet og andesteg på bordet. Kirkens Korshær har fået 50 procent flere ansøgere end sidste år.

Politiken.dk, 13. december 2013

Grænsehandlen boomer

Danskernes handel uden for Danmark forventes nemlig at runde 12 milliarder kroner i 2012. Det er en stigning på næsten en milliard i forhold til 2011.

Hos Dansk Erhverv vurderer man, at grænsehandlen koster den danske detailhandel cirka 7500 arbejdspladser, og at den danske statskasse mister mindst 3,5 milliarder kroner om året i tabte indtægter fra moms, afgifter og indkomstskatter som følge af grænsehandlen.

180grader.dk, 4. april 2012

Dansk nethandel for milliarder havner i udlandet

Forbrugernes netkøb i udlandet er fordoblet på to år og overstiger nu den samlede grænsehandel. Danske butikker går glip af milliarder, fordi forbrugernes nethandel i udlandet boomer, skriver Jyllands-Posten. Sidste år købte danskerne varer og ydelser i udenlandske netbutikker for 17 milliarder kroner.

Det hastigt voksende netkøb uden for Danmarks grænser kan koste arbejdspladser, og udviklingen lægger pres på de danske netbutikker og den øvrige detailhandel.

TV2.dk, 4. marts 2014

Høje priser skræmmer udenlandske turister væk

Danmark er det dyreste land i Europa at holde ferie i.

”Man skal vist ikke have meget forstand på turisme og forbrugeradfærd for at se, at det er en ret kraftigt sammenhæng mellem de to budskaber” siger formand for TS Preben Christensen. ”De to nye undersøgelser er jo desværre bare to i rækken, der fortæller om sammenhængen mellem Danmarks høje priser og de faldende udenlandske overnatninger i Danmark. Danmark er for dyrt at holde ferie i.”

Rejsestart.dk, 6. juni 2011

Topøkonomer: Danmark er for dyrt at leve i

Danmark er Europas dyreste land at leve i, og de høje priser får virksomhederne til at flytte arbejdspladser til udlandet. Topfolk i fagbevægelsen kræver nu, at de høje leveomkostninger tages med som en del af de kommende trepartsdrøftelser.

DR.dk, 13. februar 2012

Danmark er det dyreste land i EU

Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at prisniveauet for danskerne ligger 42 pct. over gennemsnittet i EU. De høje priser i Danmark er ikke godt for konkurrenceevnen.

"Vi får mindre for pengene. Det betyder mindre velstand til danskerne og dårligere konkurrenceevne for virksomhederne, der er nødt til at betale højere lønninger og betale mere for deres eget forbrug," skriver Las Olsen, privatøkonom i Danske Bank.

Børsen.dk, 19. december 2011

Danmarks konkurrenceevne tager nyt dyk

VK-regeringens nye konkurrenceevneredegørelse 2010, som præsenteres fredag, viser, at Danmark taber yderligere terræn over for udlandet.

Dansk erhvervslivs evne til at konkurrere med udenlandske virksomheder har fået en ny mavepuster. Dagbladet Børsen er kommet i besiddelse af VK-regeringens nye konkurrenceevneredegørelse 2010, som topministrene vil præsentere fredag ved mødet i Vækstforum, og indholdet vil sende kuldegysninger gennem medlemmerne. Tallene viser nemlig, at Danmark taber yderligere terræn over for udlandet i forhold til sidste år.

Information.dk, 9. september 2010

Vejen til Konkurrence

Der er for lidt konkurrence mellem danske virksomheder. Det betyder, at forbrugerne må betale mere, og at der bliver skabt færre nye job. Finansministeriet og vismænd har advaret mod den manglende konkurrence. Rapporten understreger alvoren: Manglen på konkurrence i erhvervslivet truer den økonomiske vækst.

Den økonomiske vækst er truet af manglende konkurrence i erhvervslivet, vurderer OECD i en ny rapport, der kommer på gaden i marts. I stedet må bl.a. de danske forbrugere betale dyrt for en lang række varer og serviceydelser, fordi der ikke er reel konkurrence.

Rapporten fra OECD er den tredje inden for trekvart år, der peger på den manglende konkurrence i Danmark. Finansministeriet og Det Økonomiske Råd har gjort det samme, uden at det endnu har ført til konkret handling.

"Der er mange, der gerne vil forsvare de virksomheder, der allerede er etableret, men kun få, der er talsmand for dem, der ikke er opstået endnu. Den manglende konkurrence koster forbrugerne dyrt og hindrer nye arbejdspladser," siger afdelingschef i Forbrugerrådet, Peter Nedergaard.

Mere konkurrence, flere arbejdspladser

Mere konkurrence vil skabe flere job, viser tal fra Finansministeriet. Hver gang priserne falder med 1 procent skabes der mindst 10.000 nye job, fastslår ministeriet.

Der kan skabes op imod 15.000 permanente arbejdspladser, hvis konkurrencen mellem de danske virksomheder bliver skærpet, viser nye beregninger fra Finansministeriet. Hvis priserne presses ned med blot en enkelt procent gennem øget konkurrence, skaber det 10.000-15.000 varige job, fastslår ministeriet.

De økonomiske vismænd har tidligere regnet sig frem til, at et tilsvarende prisfald skaffer omkring 10.000 blivende job. Dengang blev vismændene bebrejdet, at deres udregninger var for løst funderede, men de bakkes nu op af Finansministeriets tal, der altså er endnu mere optimistiske.

"Utilstrækkelig konkurrence medfører, at samfundsøkonomien påføres unødige omkostninger i form af højere priser, lavere produktion og beskæftigelse. Lavere priser ville forbedre Danmarks konkurrenceevne over for udlandet, og eksporten af danske varer og tjenester ville stige," hedder det i Finansministeriets interne beregninger.

"Et prisfald på en procent er et regneeksempel, for ingen kan sætte et nøjagtigt tal på, hvor meget priserne vil falde, hvis konkurrencen bliver skarpere. I nogle sektorer mener vi faktisk, at der er plads til større prisfald end den ene procent. Og vi har i hvert fald bevist, at det skader hele samfundsøkonomien, at der er problemer med den fri konkurrence," siger professor Torben M. Andersen fra Det Økonomiske Råds formandskab.

De høje moms- og afgiftssatser er slet ikke nok til at forklare de højere priser herhjemme, påpeger Finansministeriet og vismændene.

Det er konkurrencen, der ikke er hård nok.

Jyllands-Posten, 3. januar 1996

3. Handel

Set i et historisk perspektiv er det gået utroligt hurtigt for mennesket at gå fra en tilværelse, der var så primitiv, at vi næppe kan forestille os det, til det liv i luksus, de fleste i den vestlige verden lever. Nøglen til den fantastiske velstandsforøgelse er handel. I dette kapitel gennemgås de grundlæggende begreber, principper og teorier.

Markedet

Uden handel skulle vi sørge for vores egne madvarer og klæder. Vi skulle gå på jagt for at skaffe kød til mad og skind til vores klæder, og vi skulle dyrke jorden for at få brød. Engang tog jagten på daglige fornødenheder al vores tid.

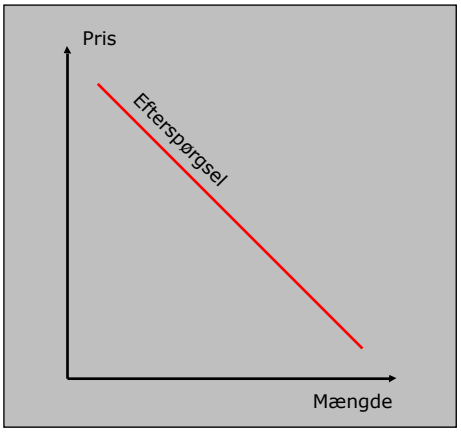
Selv primitive byttehandler illustrerer værdien af at handle. Jægere kan nøjes med at gå på jagt og bytte med landmanden, som kan nøjes med at dyrke jorden. Hvis jeg har brød, og du har pålæg, kan vi bytte os til en dejlig frokost. Med et marked og et fælles betalingsmiddel er det ikke engang nødvendigt at finde én at bytte med. Hvis jeg har brød, behøver jeg ikke at lede efter et menneske med pålæg, og som mangler det brød, jeg har i overskud. Jeg kan gå på markedet og få penge for mit brød, og for de penge kan jeg købe pålæg, eller hvad jeg ellers behøver. Landmanden og jægeren bringer hver især deres varer på markedet, men på det moderne marked er det ikke nødvendigt at møde hinanden.

Prisdannelsen

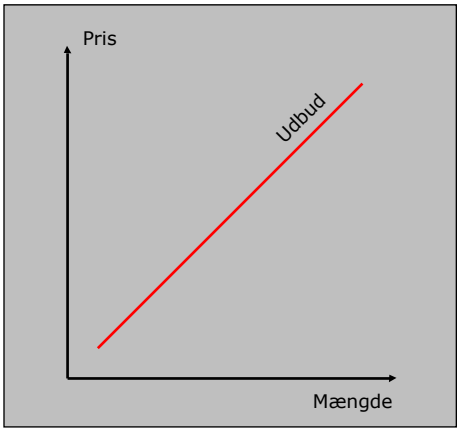
Hvad skal varen koste? To mennesker er ikke nødvendigvis villige til at betale det samme for den samme vare. Hvad vil du give for en liter mælk? Direktørfamilien i whiskybæltet vil ikke tøve med at betale 100 kr. for en liter mælk, hvis det er prisen, for børnene har brug for mælk. 100 kr. for en liter mælk er også billigere end den årgangsvin, de gemmer i kælderen til de voksne, og børnene har bedre af at drikke mælk, så selvom prisen på en liter mælk skulle være 100 kr., vil der være nogle, som vil købe mælk.

Hvis der kun er én vare og én sælger, kan sælgeren spørge alle, hvor meget de vil give, og sælge til den højestbydende. Men det er sjældent tilfældet.

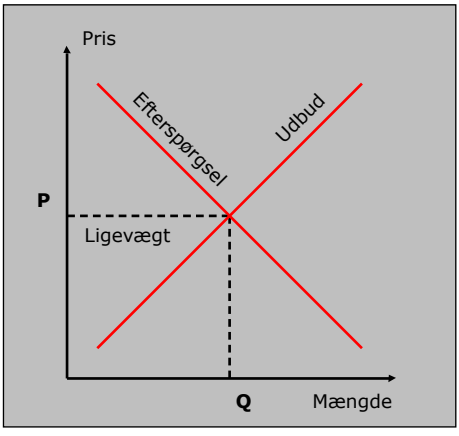
Generelt er det sådan, at jo billigere en vare er, jo flere mennesker vil købe. Jo dyrere en vare er, jo færre vil købe. Efterspørgslen er omvendt proportional med prisen. Det kan illustreres grafisk med en kurve, der viser: Høj pris, lille mængde. Lav pris, stor mængde.

Efterspørgselskurve

Udbudskurve

Markedsligevægt

Producenterne søger som regel en høj pris for deres varer. Hvis prisen på mælk er lav, er der ikke ret mange, som vil producere mælk. Hvis prisen stiger, vil flere få lyst til at producere mælk. Udbuddet er ligefremt proportional med prisen. Det kan illustreres grafisk med kurven, der viser: Lav pris, lille mængde. Høj pris, stor mængde.

På et åbent marked for en bestemt vare har alle købere principielt adgang til alle sælgere. Der er fuldkommen konkurrence mellem alle sælgerne, og det fører til, at prisen på varen bliver den samme over hele markedet. Hvis en liter mælk koster 10 kr. i ét supermarked, men 8 kr. i et andet supermarked, vil forbrugerne søge hen, hvor mælken er billigst. Det betyder, at det dyre supermarked vil sætte prisen ned for at være med på markedet, og det ender med, at prisen på mælk er stort set den samme overalt.

Hvis prisen på mælk er for høj i forhold til mængden af mælk, der udbydes, vil det ikke være muligt at sælge al mælken. I stedet for at hælde usolgt mælk i kloakken er det sandsynligt, at sælgerne vil sætte prisen ned, indtil det passer med, at de får solgt det hele. I en sådan situation er der markedsligevægt.

Hvis prisen på mælk derimod er for lav i forhold til mængden af mælk, der udbydes, vil der være flere købere, der efterspørger mælk. De vil byde prisen op, indtil prisen passer med, at der bliver solgt lige præcis den mælk, der produceres. Det vil igen ende med markedsligevægt.

Grafisk er markedsligevægt der, hvor efterspørgselskurven krydser udbudskurven. Præcis til den pris bliver der produceret den mængde varer, der kan sælges til den pågældende pris. Det er idealsituationen, og P vil være varens pris.

Der findes købere, som er villige til at betale mere end P. De sparer det ekstra beløb, som de var villige til at betale, mens de, der ikke vil betale P, undlader at købe. Producenter, der ikke kan producere til prisen P, bør måske finde på noget andet at lave, men de, der producerer varen billigere end P, tjener forskellen.

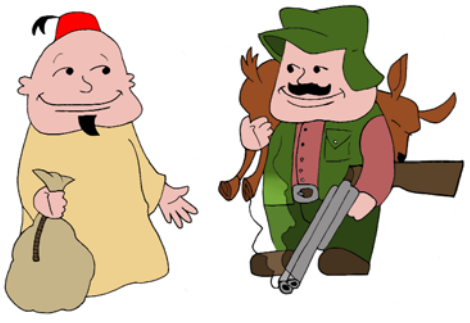
Handel og velstand

Enhver handel, der indgås frivilligt mellem to ligeværdige parter, øger velstanden for dem begge. Det kræver næppe lange teoretiske redegørelser at forklare det, der foregår dagligt i min butik, nemlig hver eneste gang jeg sælger en film. Hvis jeg har en film, men hellere vil have 79 kr., mens kunden har 79 kr. og hellere vil have filmen, er betingelserne til stede for en god handel. Hvis vi handler, får vi begge noget, vi hellere vil have. Vi har begge gavn af handelen.

Handel og produktion

Handel er en forudsætning for, at man kan tilrettelægge produktionen, så det samlede udbytte optimeres. Handel er en forudsætning for etableringen af en effektiv arbejdsdeling, der er en fordel for alle involverede parter.

Hvis A er en dygtig jæger, men en dårlig landmand, mens B er en dygtig landmand, men en dårlig jæger, er det en fordel for begge, at A jager, mens B dyrker jorden, og de bagefter handler.

Handel mellem industrialiserede lande og udviklingslande

Samhandel er også en fordel for begge parter, selvom den ene part er overlegen på alle områder, f.eks. i forholdet mellem industrialiserede lande og udviklingslande. Uanset om man er dygtig eller ej, vil der være noget, man er mere dygtig til end andre ting. Det gælder også, hvis man ikke er særlig effektiv.

Lad os for eksemplets skyld sige, at A kan fremstille en stol på 2 timer, mens B skal bruge 3 timer til at fremstille en lignende stol. A kan fremstille et bord på 4 timer, mens B skal bruge 8 timer. Selvom A er bedst til begge dele, måske fordi A råder over tekniske hjælpemidler, får de mest ud af det, hvis de bruger tiden på det, de er relativt bedst til og bagefter handler med hinanden. De har begge brug for både borde og stole, og de kan godt fremstille det nødvendige til sig selv.

På 100 timer kan A fremstille 16 borde og 18 stole, idet A skal bruge 64 timer på de 16 borde og 36 timer på de 18 stole.

På 100 timer kan B fremstille 8 borde og 12 stole, idet B skal bruge 64 timer på de 8 borde og 36 timer på de 12 stole.

Tilsammen fremstiller de således på 100 timer i alt 24 borde og 30 stole.

Hvis A udelukkende fremstiller borde, som A er mest god til, kan A på 100 timer fremstille 25 borde. Hvis B udelukkende fremstiller stole, som B er mindst ringe til, kan B fremstille over 33 stole. Med den arbejdsfordeling fremstiller de i alt 25 borde og over 33 stole. Det er bedre, end hvis de hver især fremstiller til sig selv. Hvis de kan finde et fair bytteforhold, har de begge fordel af at handle.

Adam Smith og den usynlige hånd

Adam Smith var skotsk samfundsfilosof og økonom. Han er ophavsmand til den klassiske økonomiske teori, der er beskrevet i hans andet hovedværk, *The Wealth of Nations* (Nationernes velstand, 1776). Han var fortaler for fri konkurrence og imod privilegier og monopoler for enkelte personer og virksomheder. Han viste, at det som hovedregel er befordrende for velstandsudviklingen at lade tingene justere af den frie konkurrence. Han analyserede som den første arbejdsdelingen og fremhævede den som en afgørende faktor i en økonomisk vækstproces.

Han forklarede, hvordan markederne fungerer i en fri konkurrenceøkonomi, hvordan priserne dannes, og hvordan produktionsfaktorerne ledes til anvendelse, hvor afkastet er størst. En fri erhvervsadgang vil give råderum for en opfindsomhed og en arbejdsdeling, der er afgørende for væksten i velstanden. Han viste, at hvis alles frihed bliver respekteret, vil markedsprocesserne bevirke, at der bliver produceret og udbudt netop de varer, som folk vil købe, og på lang sigt til priser, der svarer til produktionsomkostningerne. Han fortalte, at det er som om, at det styres af "en usynlig hånd", hvis man lader folk agere på deres ønske om at få et udbytte af deres indsats og lade alle konkurrere mod alle.

En bager vil f.eks. bage brød, ikke af godhed over for byens borgere, men for selv at tjene penge. Andre bagere vil konkurrere med ham, og den konkurrence vil få det resultat, at de dygtigste bagere vil fremstille det billigste brød, og de vil underbyde hinanden, indtil prisen er tæt på produktionsprisen. Selvom hver især handler for egen vindings skyld, har alle gavn af det.

Under en rejse til Australien mødte jeg en aboriginer. Han fremstillede smukt udformede boomeranger og solgte dem til de forbipasserende (billedet). Det kunne også være til en rejsende sælger, der kender butikker, der handler med brugskunst. Han ville måske købe boomerangerne for at sælge dem videre. Det er som om, en usynlig hånd - det frie marked - sørger for, at boomerangerne når derhen, hvor de efterspørges. Til glæde for kunstneren, sælgeren, kunstbutikkerne og forbrugerne.

4. Konkurrence

Handel og konkurrence fører til øget velstand. De to ting går for det meste hånd i hånd, men er ikke det samme. I dette kapitel ser jeg på konkurrencens betydning og på konsekvensen af snyd og indgriben.

Prisdannelsen

På universitetet fik vi følgende opgave i driftsøkonomi: Vi skulle forestille os, at vi ville ind på markedet med en maskine, som vi fremstillede, og vi skulle finde frem til en salgspris. Vi fik oplyst dens funktioner, og at det kostede 17.000 kr. at fremstille den. Så gik vi i gang med at drøfte, hvor meget vi skulle tjene. Var det rimeligt at lægge 25 % til prisen eller 30 % eller måske 35 %?

Da vi fik at vide, at det var et virkeligt eksempel, og at maskinen blev solgt for 48.000 kr., blev vi forargede. Var det ikke ret grådigt at sælge varen til næsten det tredobbelte af fremstillingsprisen?

Vores vejleder forklarede, at vi manglede den mest relevante information, og den havde vi ikke engang spurgt efter. Vi havde lagt vægt på, hvad det koster at fremstille maskinen, men det betyder ikke noget for prisdannelsen. Derimod var det væsentligt, at der på markedet i forvejen var en maskine, som kunne stort set det samme som vores maskine. Prisen var 67.000 kr. Køberen af vores maskine ville altså spare 19.000 kr. i forhold til alternativet. Derfor var vores maskine et godt køb for vores kunde, og det var dagens lektion for de unge ingeniører.

Da vi i forrige kapitel fastsatte prisen for mælk, kom vi heller ikke ind på, hvad det koster landmanden at fremstille mælken. Det må blot konstateres, at hvis han kan fremstille mælk billigere end markedsprisen, kan han tjene penge på at fremstille mælk. Hvis han ikke kan det, er det måske bedre at lave noget andet.

I næste eksempel tager tre forskellige landmænd på markedet for at sælge deres kartofler til forskellige priser. Hvis kvaliteten ellers er den samme, vil kunderne først købe kartoflerne hos ham, der sælger for 4 kr./kg. Han får succes, og først når han har udsolgt, vil kunderne købe hos de andre.

Den effektive kartoffelavler vil indse, at han ikke behøver at sælge så billigt, og ham med de dyre kartofler vil sætte prisen ned, for ellers risikerer han slet ikke at sælge noget. Ligesom i eksemplet med mælk vil der indtræffe en balance, hvor kartoflerne sælges til en pris, der passer til den mængde, markedet efterspørger.

De dygtigste af dem, altså dem, der producerer billigst, tjener de fleste penge, og hvis de dårligste ikke kan producere billigt nok, er det måske bedre for dem at forlade markedet. For alle kartoffelavlere er der god fornuft i at gå hjem og se på, om de kan fremstille kartoflerne mere effektivt og derved tjene mere.

Konkurrence og innovation

Ønsket om at tjene mere ansporer kartoffelavlerne til at være innovative og finde på bedre fremstillingsmetoder. Den forbedrede effektivitet får det resultat, at der produceres flere kartofler. Så skal der altså også *sælges* flere kartofler, og for at det kan lade sig gøre, er de nødt til at sætte prisen ned. Der indtræffer derfor snart en ny ligevægt ved en større mængde til en lavere pris.

Det var Adam Smiths hypotese, at varerne på sigt vil blive solgt til priser, der svarer til produktionspriserne. Det sker, fordi den, der producerer billigst, sænker priserne for at opnå en større andel af markedet. De andre er nødt til at følge med ned i pris, og hvis der er fuldkommen konkurrence, vil de i princippet blive ved, indtil markedsprisen svarer til produktionsprisen. Så kan de ikke sælge billigere uden at begynde at tabe penge, og der vil slutbalancen indtræffe.

Kartoffelavlernes forbedringer svarer grafisk til, at udbudskurven sænkes. Den vil krydse efterspørgselskurven til højre og længere nede ved en lavere pris og en større mængde. For samfundet som helhed fører det til velstandsforøgelse.

Monopoler og samordnet praksis

Hvad nu, hvis kartoffelavlerne aftaler at sætte prisen til 7 kr./kg? Da vil de alle tjene godt på kartoflerne, selvom de ikke sælger så mange. De kan sætte prisen til den kombination af pris og mængde, de tjener mest på. Så er der ingen grund til at være effektiv, for den solgte mængde bestemmes af salgsprisen. Mængden vil være lille, og prisen vil være høj. For samfundet vil det være dårligt.

Grus i maskineriet

Vi er ikke lige! Ikke som individer og ikke som nationer. Vi er ikke født med de samme talenter, og nogle steder er der olie i jorden eller vand i floderne, så folk netop dér har adgang til energi, der kan bruges til landets produktion, mens andre må købe eller bytte sig til energi eller råstoffer. Nogle steder er klimaet sådan, at det er let at dyrke flotte, velsmagende appelsiner, mens der andre steder hverken er sol eller regn i de rigtige mængder eller de rigtige temperaturer.

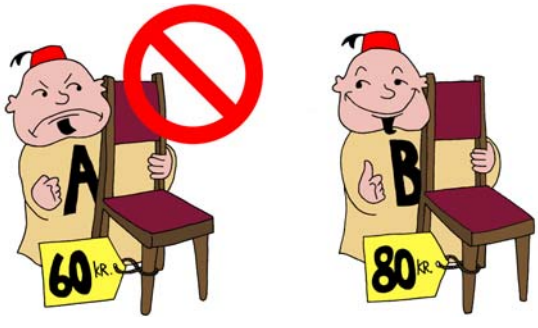
Der kan være mange årsager til, at man i nogle lande er bedre til at producere bestemte varer. Uanset årsager kan økonomerne vise, at det er en fordel at bruge kræfterne på det, man er bedst til - eller i hvert fald relativt bedst til, hvis man er dårlig til det hele - og derefter handle. I en verden med mange aktører og mange varer er det dog for kompliceret at aftale at dele produktionen af forskellige varer. I stedet må man sikre, at markedet fungerer.

Historien har vist, at markedet ikke altid fungerer. For den enkelte nation kan det være mere tillokkende at hjælpe egne betrængte industrier med privilegier på bekostning af nabolandene end at respektere de langsigtede fordele ved fair play. Når ens nationale industri står på spil, vil man som regering ofte prøve at hjælpe den, selvom det betyder, at man dermed bevarer en produktion, der er ineffektiv i det større perspektiv. I årene efter 2. verdenskrig var protektionisme udbredt.

Der er flere metoder, man som nation kan bruge til at påvirke den internationale konkurrence. Forbud, told, afgifter og offentlig støtte er de almindelige metoder.

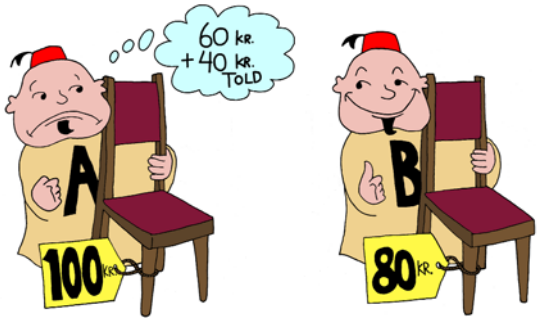
Forbud

Forbud er det stærkeste indgreb. Hvis B har svært ved at klare sig på markedet for borde og stole, vil han føle sig godt hjulpet, hvis hans regering forbyder import af A's borde og stole. Folk har brug for borde og stole, så de er nødt til at købe B's dyre produkter.

Told

Regeringen kan også lægge told på de varer, der importeres fra A. Så bliver A's varer så dyre på B's marked, at folk her vil købe B's stole og borde. Det vil ikke være synligt for folk, at de egentlig er dyrere, men det vil forbedre B's konkurrencesituation.

Afgifter

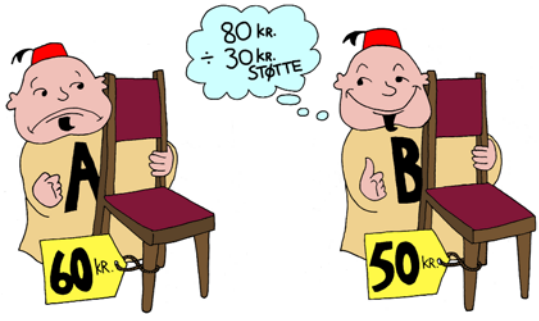
Told opkræves, når varerne krydser grænsen, mens afgifter er knyttet til forbruget og er uafhængige af, om varerne er importeret eller indenlandsk produceret, så det er ikke oplagt at bruge afgifter til at hjælpe sin betrængte nationale industri.

Medlemskabet af EU forbyder utvetydigt told EU-medlemsstaterne imellem, men hvis man vil snyde, kan man prøve at omgå forbuddet med en afgiftspolitik, der lægger afgifter på varer, der overvejende importeres. På den måde beskyttes tilsvarende nationale produkter, der måske blot er en lille smule anderledes, med lavere afgifter eller slet ingen afgifter. Der er vist eksempler på dette på side 45.

Offentlig støtte

En regering kan også se i øjnene, at den nationale industri ikke er særlig effektiv, men med offentlig støtte kan den holdes i live.

Hvis B får et beløb pr. stol og et beløb pr. bord i støtte, kan det hjælpe B til at sælge sine varer i konkurrence med A.

Det større perspektiv

Fælles for de politiske tiltag er, at de hæmmer de dygtige i at udfolde sig, og hvis alle lande svarer igen på naboernes protektionisme ved at gøre tilsvarende, bliver det bare værre og værre. Hvis man går et skridt tilbage for at få et overblik over situationen, kan man godt se, at det ikke fører til flere varer til lavere priser.

I sportens verden er der forståelse for, at ikke alle er lige dygtige. Hvis man har talent og øver sig, kan man opnå fine resultater og blive belønnet for dem. Ingen finder det forkert, at vinderen af finalen får den store præmiecheck, mens der er mindre til taberne af første runde. Hvis man klarer sig dårligt, er der ingen lette løsninger: Gå hjem på træningsbanen, øv dig og bliv bedre!

Det er baggrunden for, at indslaget *Caroline 'Number 1' Wozniacki* i satireserien *Live fra Bremen* (2010) er sjovt, for "Caroline"s plan for at slå Serena Williams er bl.a. at fjerne strengene fra hendes ketcher og binde hendes snørebånd sammen. Iben Hjejle siger: "Det virker som om, du bruger mere energi på at spolere din modstanders chancer end på at spille tennis," dvs. præcis som de svage virksomheder vil løse deres konkurrenceproblemer.

denskjultekorruption.dk/video3

5. Det Europæiske Fællesskab

The European Economic Community bygger på Adam Smiths idéer om, at en velfungerende markedsøkonomi øger velstanden. Det var et formål at gøre op med fortidens protektionisme og handelsbarrierer og i stedet etablere et fælles marked uden indre grænser.

Rom-traktaten

Traktaten om oprettelse af det Europæiske Økonomiske Fællesskab blev indgået i Rom den 25. marts 1957 mellem Frankrig, Vesttyskland, Italien, Luxembourg, Belgien og Nederlandene. Tiden efter 2. verdenskrig var præget af protektionisme og risikoen for nye krige. Den franske udenrigsminister Robert Schuman søgte at forebygge en ny krig mod Tyskland, så han samlede seks lande i et samarbejde om et fælles marked for kul og stål. Erfaringerne fra Kul- og Stålfællesskabet var så gode, at de besluttede at udvide samarbejdet til andre økonomiske områder.

Verdenshistorien er fuld af handelsaftaler, der intet var værd, fordi parterne selv afgjorde, om de overholdt aftalerne. Uenigheder løste man ved krig, hvis det kom så vidt. Det særlige ved Kul- og Stålfællesskabet - og EF og EU - er, at samarbejdet er juridisk bindende. Medlemmerne har overdraget visse beføjelser til overstatslige institutioner. Der er f.eks. en fælles domstol til at afgøre tvister.

Fællesskabet blev en succes, og mange andre europæiske nationer ønskede at være med. De seks blev til ni den 1. januar 1973, hvor Danmark, Storbritannien og Irland sluttede sig til Fællesskabet. Senere fulgte Grækenland (1981), Spanien og Portugal (1986), Østrig, Finland og Sverige (1995), Estland, Letland, Litauen, Cypern, Malta, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn og Polen (2004), Bulgarien og Rumænien (2007) og senest Kroatien (2013), der blev medlem nr. 28.

Jeg var for ung til at forstå, hvad det gik ud på, da Danmark blev medlem i 1973, men da vi i 1986 stemte om Fælles Akt, dvs. det indre marked, havde jeg været et universitetsforløb igennem og var godt rustet til at møde verden. Jeg havde en virksomhed, der var presset af rygterne om, at mit samarbejde med en engelsk distributør var forbudt. Jeg var derfor mere end almindeligt interesseret.

Jeg nøjedes ikke med at læse Kommissionens oplysningsmateriale. Jeg læste også de juridiske lærebøger og supplerede med endeløse timer på biblioteket, hvor jeg studerede EU-Domstolens domssamling, den bedste kilde til forståelse af den praktiske betydning af EØF-traktaten eller EF-traktaten, som den kom til at hedde i 1992. Det var mageløs læsning.

Jeg fik stor respekt for det europæiske projekt. Traktatens forfædre så ud til at have tænkt på alt, og jeg blev begejstret. Desværre er det europæiske projekt i dag i problemer. Det har sin egen forklaring, som jeg vil behandle senere, men i dette kapitel vil jeg redegøre for nogle af de fantastiske tanker i den oprindelige traktat. I 2009 blev EF-traktaten afløst af EU-traktaten, og vi fik Den Europæiske Union.

Hans Majestæt belgiernes konge, præsidenten for forbundsrepublikken Tyskland, præsidenten for den franske republik, præsidenten for den italienske republik, hendes kongelige højhed storhertuginden af Luxembourg, hendes majestæt dronningen af Nederlandene,

som har det forsæt gennem fælles handling at sikre økonomiske og sociale fremskridt for deres lande ved at fjerne de skranker, der deler Europa,

som erkender, at fjernelsen af bestående hindringer kræver fælles indsats med henblik på at sikre en vedvarende ekspansion, ligevægt i samhandelen og redelig konkurrence,

som ønsker gennem en fælles handelspolitik at bidrage til gradvis ophævelse af restriktionerne i den internationale samhandel,

har vedtaget at oprette et Europæisk Økonomisk Fællesskab.

Udvalgte formål fra EF-traktatens præambel

Fællesskabets grundlæggende formål

Da Brian Mikkelsen (KF) som kulturminister i 2002 ville ændre ophavsretsloven for at gøre Laserdiskens import af DVD-film fra USA ulovlig, blev han mødt med indsigelser støttet på EU-retten. Dertil svarede han i Folketinget: "I EU-retten er der jo mange forskellige målsætninger og modstridende hensigter. Det ene er den helt frie konkurrence, men der er også målsætninger om at beskytte kulturen, nationale interesser osv., og det har spillet ind her."

Sådan noget sludder kan man kun sige, hvis man ikke ved, hvad man taler om, eller hvis man vil omgå EU-retten. Ifølge Brian Mikkelsen er det ene formål lige så godt som det andet, og han lagde vægt på at beskytte nationale interesser, hvorved han mente medlemmerne af FDV, der kæmpede for et forbud mod parallelimport. Den problematik gennemgås udførligt i del 4: *Da frihandel blev afskaffet*.

Der er noget bizart ved denne higen efter konkurrencebeskyttelse, for man ved godt, at det på længere sigt gør virksomhederne svage. Det svarer til sketchen, hvor Caroline Wozniacki klipper strengene af Serena Williams' ketcher og så går hjem og smider sig på sofaen, for med den fordel kan hun sikkert vinde uden at yde sit bedste. Det bliver hun bare ikke en bedre tennisspiller af, og tanken er så latterlig, at den hører hjemme i et satireprogram. Alligevel opfører industrien sig på næsten samme måde, og mange politikere hopper i med begge ben.

I den virkelige verden handler det i høj grad om at holde fast ved sin position, når man nu engang er kommet til at sidde på flæsket. I den situation er det meget mere tillokkende at søge særlige privilegier end at tage konkurrencen op imod de nye, unge virksomheder med de friske idéer. EU-Domstolen er kommet på overarbejde, for virksomhederne og medlemsstaterne er i den grad innovative, når det handler om at omgå Fællesskabets grundlæggende formål om fair og ufordrejet konkurrence og handel uden snærende restriktioner.

Et område uden indre grænser

Den grundlæggende EU-ret er ikke særligt kompliceret, hvis man er opmærksom på ulemperne ved handelsrestriktioner og konkurrencebegrænsninger. Målet er at etablere et område uden indre grænser med markedsøkonomi, og i forhold til den tredje verden vil man forsøge at fremme den internationale handel. Konkurrence er godt og skal fremmes. Handel er godt, og handelshindringer skal fjernes.

Hvis alle respekterede dette, ville det blive en kort traktat. Når det bliver en lille smule kompliceret, er det på grund af den fantasi, der særligt blomstrer, når det drejer sig om at sikre særlige privilegier til sine egne nationale industrier.

Oprettelsen af et marked uden indre grænser medfører i sagens natur, at der må være en fælles handelspolitik med en fælles toldgrænse i forhold til omverdenen, for hvis medlemsstaterne havde forskellige toldsatser, ville virksomhederne i EF naturligvis indføre varer fra tredjelande i den stat, hvor toldsatserne var lavest, og derefter flytte varerne over de toldfrie indre grænser. Det er altså en konsekvens af beslutningen om at fjerne de indre grænser, at der opstår en fælles toldgrænse udadtil. Siden da er told og andre restriktioner i forhold til tredjelandene nedbragt via handelsaftaler indgået på vegne af Fællesskabet.

EF-traktatens rangorden

Traktaten er opbygget med en klar rangorden, så det er muligt at løse problemet, hvis man står med to bestemmelser, der tilsyneladende peger i hver sin retning. Den med den højeste rang vinder. Så hvis man står med et direktiv, der forbyder konkurrence, er der to muligheder. Enten tæller direktivet ikke, fordi det ikke kan gå imod traktatens formål og politikker, eller også er direktivet misforstået.

Da der ikke findes en målsætning om at beskytte nationale interesser, var Brian Mikkelsen på vildspor. EF-traktatens rangorden er følgende:

1. EF-traktatens principper, dvs. Fællesskabets overordnede mål.
2. EF-traktatens politikker, dvs. traktatens bestemmelser og regler.
3. Sekundær fællesskabsret, dvs. direktiver, forordninger og beslutninger.

EF-traktatens principper

Øverst i hierarkiet er Fællesskabets mål. De er udtrykt i afsnittet "Principperne", traktatens første afsnit. Artikel 1 fortæller, at de kontraherende parter opretter et Europæisk Fællesskab, mens artikel 2 og 3 fortæller, hvad man vil opnå. Jeg har endvidere medtaget artikel 5, der placerer ansvaret for traktatens gennemførelse hos de enkelte medlemsstater, som altså forpligtes af traktaten.

Det fremgår klart, at man ønsker en høj konkurrenceevne og et fælles marked uden indre grænser med en åben markedsøkonomi med fri konkurrence.

Traktatens hovedafsnit vedrører politikkerne, dvs. de regler, der skal sikre, at målene nås. Det gælder f.eks. reglerne for told, afgifter, kvantitative restriktioner (dvs. importforbud og forbud med tilsvarende virkning) og konkurrencereglerne.

Første del:
Principperne

Artikel 1

Ved denne Traktat opretter De høje kontraherende Parter indbyrdes et EUROPÆISK ØKONOMISK FÆLLESSKAB.

Artikel 2

Fællesskabet har til opgave gennem oprettelsen af et fællesmarked og gennem gradvis tilnærmelse af Medlemsstaternes økonomiske politik at fremme en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed, en varig og afbalanceret ekspansion, en øget stabilitet, en hurtigere højnelse af levestandarden og snævrere forbindelser mellem de Stater, som det forener.

Artikel 3

Med de i foranstående artikel nævnte mål for øje skal Fællesskabets virke under de betingelser og i det tempo, som er foreskrevet i denne Traktat, indebære:

a) ophævelse, Medlemsstaterne imellem, af told og kvantitative restriktioner ved varers ind- og udførsel, såvel som af alle andre foranstaltninger med tilsvarende virkning,

b) indførelse af en fælles toldtarif og af en fælles handelspolitik over for tredjeland,

c) fjernelse af hindringerne for den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital mellem Medlemsstaterne,

f) gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrejes,

h) indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger i det omfang, dette er nødvendigt for fællesmarkedets funktion,

k) associering af de oversøiske lande og territorier med henblik på at forøge samhandelen og på i fællesskab at fremme den økonomiske og sociale udvikling.

- - -

Artikel 5

Medlemsstaterne træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af denne Traktat, eller af retsakter foretaget af Fællesskabets institutioner. De letter Fællesskabet gennemførelsen af dets opgaver.

De afholder sig fra at træffe foranstaltninger, der er egnede til at bringe virkeliggørelsen af denne Traktats målsætning i fare.

(Et udvalg af) EF-traktatens principper

Told

Forbuddet mod told medlemsstaterne imellem giver ikke anledning til tvivl, og det er uproblematisk.

Afgifter

Forbrugsbegrænsende afgifter lægges på forskellige varer med det angivne formål at motivere forbrugerne til at undlade at købe de pågældende varer. EU blander sig ikke i medlemmernes afgiftspolitik, så længe den ikke omgår forbuddet mod told. Det kan man gøre på forskellige måder. Omdrejningspunktet i en tvist herom er ofte spørgsmålet om, hvad der menes med "lignende indenlandske varer" i EF-traktatens artikel 95.

Der er mange eksempler på forsøg på at begunstige sit eget lands produktion, og Danmark er ingen undtagelse. Dansk spiritusproduktion udgjordes tidligere af akvavit, mens f.eks. spiritusproduktion i Skotland udgøres af whisky. Det var til Danmarks fordel at udforme afgiftsreglerne, så importeret spiritus, der i praksis aldrig var akvavit, blev beskattet hårdest. Den gik ikke. Danmark blev dømt ved EU-Domstolen for at overtræde EF-traktatens artikel 95 om interne afgifter.

I Danmark er der en omfattende frugtavl, men kun en ubetydelig produktion af druer. Da den danske produktion af frugt blev begunstiget via en lempelig beskatning af frugtvin, mens druevin blev beskattet hårdere, blev Danmark dømt igen. Man må gerne begrænse forbruget af alkohol via afgifter på vin og spiritus, men ikke så det diskriminerer importerede varer og beskytter "lignende" indenlandske varer, der ud fra et brugermæssigt synspunkt har samme funktion. Kriterierne skal være objektive.

Artikel 95

Ingen Medlemsstat må direkte eller indirekte pålægge varer fra andre Medlemsstater interne afgifter af nogen art, som er højere end de afgifter, der direkte eller indirekte pålægges lignende indenlandske varer.

Endvidere må ingen Medlemsstat pålægge varer fra andre Medlemsstater interne afgifter, som indirekte vil kunne beskytte andre produkter.

EF-traktatens forbud mod diskriminerende afgifter

Kvantitative restriktioner

Dette begreb dækker over lovmæssige forbud. Handelsrestriktioner er et populært pressionsmiddel i konflikter, f.eks. har det i USA i årtier været forbudt at handle med Cuba. Handelsrestriktioner er ikke tilladt inden for EU. Hvis der opstår en uenighed mellem Danmark og Spanien, kan Danmark ikke forbyde importen af spanske appelsiner for at lægge pres på Spanien. Danmark kan heller ikke lægge pres på Spanien ved at forbyde danske svineavlere at sælge bacon til Spanien.

De relevante bestemmelser i traktaten er forbuddet mod indførselsrestriktioner i artikel 30 og de mange undtagelser i artikel 36. Det er som regel undtagelserne, der er strid om. Der er to kriterier, og de skal begge være opfyldt.

1. Forbuddet skal være begrundet i et anerkendelsesværdigt hensyn, dvs. et af de hensyn, der er nævnt i artikel 36.
2. Forbuddet må hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

Typisk kunne det være et forbud mod salg af en vare eller en varetype, f.eks. hash. Hvis salget af en vare forbydes i Danmark, vil det påvirke danske virksomheders lyst til at indføre varen fra de øvrige medlemsstater. Selvom selve importen ikke er forbudt, har et forbud mod salg en tilsvarende virkning som et importforbud.

Spørgsmålet er så, om et forbud mod salg af hash er omfattet af undtagelserne i artikel 36. Den første betingelse er opfyldt, fordi forbuddet er begrundet i hensynet til beskyttelse af menneskers liv og sundhed.

Det er gerne den anden betingelse, der er strid om. Hvis loven anvendes på samme måde for indenlandsk producerede varer som på importerede varer, er der ikke noget problem. Et generelt forbud mod salg af hash er derfor i orden.

Artikel 30

Kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er med forbehold af nedennævnte bestemmelser forbudt mellem Medlemsstaterne.

Artikel 36

Bestemmelserne i artiklerne 30-34 er ikke til hinder for sådanne forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, udførsel eller transit, som er begrundet i hensynet til den offentlige sædelighed, den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, beskyttelse af menneskers og dyrs liv og sundhed, beskyttelse af planter, beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi, eller beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret. Disse forbud eller restriktioner må dog hverken udgøre et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem Medlemsstaterne.

EF-traktatens forbud mod kvantitative restriktioner

Konkurrencereglerne

Som noget særligt er konkurrencereglerne rettet mod virksomhederne - ikke mod medlemsstaterne. Der er to sæt regler med principielt samme forbud mod illoyal adfærd. Artikel 85 vedrører flere virksomheder, der aftaler sig til fordele, mens artikel 86 vedrører en enkelt virksomhed, der har en dominerende stilling.

Artikel 85

Alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for sammenslutninger af virksomheder og alle former for samordnet praksis, der kan påvirke handelen mellem Medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, er uforenelige med fællesmarkedet og er forbudt, navnlig sådanne, som består i:

a) direkte eller indirekte fastsættelse af købs- eller salgspriser eller af andre forretningsbetingelser,

b) begrænsning af eller kontrol med produktion, afsætning, teknisk udvikling eller investeringer,

c) opdeling af markeder eller forsyningskilder,

d) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen,

e) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

De aftaler eller vedtagelser, som er forbudt i medfør af denne artikel, har ingen retsvirkning.

Artikel 86

En eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på fællesmarkedet eller en væsentlig del heraf er uforenelig med fællesmarkedet og forbudt i den udstrækning, samhandelen rnellem Medlemsstater herved kan påvirkes.

Misbrug kan især bestå i:

a) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspriser eller af andre urimelige forretningsbetingelser,

b) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne,

c) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for handelspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen,

d) at det stilles om vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahenten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.

EF-traktatens konkurrenceregler

Fællesskabets hovedhjørnesten

Konkurrencereglerne har central betydning for EU. Kommissionen er udstyret med særlige beføjelser til at skride ind over for overtrædelser og er bemyndiget til at udstede bøder til virksomheder, der forsynder sig. Der er et Generaldirektorat for konkurrence og en Kommissær for konkurrence. Den tunge post er for tiden beklædt af den tidligere leder af Det Radikale Venstre, den forhenværende økonomi- og indenrigsminister, Margrethe Vestager.

Konkurrencereglerne er EU's hovedhjørnesten, og det er afgørende for Fællesskabet, at konkurrencen fungerer. Det har Kommissionen ansvaret for, og de udvidede beføjelser er ikke begrænset til at uddele bøder, når reglerne er overtrådt, Kommissionen kan også foretage razziaer mod virksomheder i opklaringsarbejdet. Kommissionen er så at sige Fællesskabets politimyndighed, og i EF's oplysningsmateriale er det endda anvist, hvordan man som borger kan gøre opmærksom på overtrædelser.

Artikel 85 og 86 kan egentlig godt læses sådan, at forbuddene forudsætter, at samhandelen mellem medlemsstaterne påvirkes. EU-Domstolen og Kommission fortolker dem alligevel sådan, at de gælder i en enkelt medlemsstat og endda også i tredjelande, blot aftalerne påvirker borgerne i EU. Det er sket, at Kommissionen har ophævet aftaler mellem to virksomheder, der begge lå uden for EU.

Det er EF-Kommissionens opgave at påse, at virksomhederne overholder de love, der gælder for et markedsøkonomisk samfundssystem, og den har altid bestræbt sig på at bekæmpe enhver form for konkurrencebegrænsende adfærd. Konkurrencebegrænsninger lægger ikke blot hindringer i vejen for skabelsen af et enhedsmarked i EF, men hæmmer også den tekniske og økonomiske udvikling, der er en forudsætning for, at europæiske virksomheder kan klare sig i konkurrencen med tredjelande.

- - -

Kommissionen kan få kendskab til en konkurrencebegrænsende adfærd gennem klager fra fysiske eller juridiske personer, der kan godtgøre en berettiget interesse.

Disse klager kan komme fra *tredjemand, når der er tale om aftaler*, der indebærer konkurrencebegrænsninger og skader denne tredjemands interesser, eller fra *virksomheder, der er ofre for misbrug af en dominerende stilling* (f.eks. hvis den eneste leverandør af et bestemt produkt nægter at levere til dem). Enhver, der kan godtgøre at blive eller ville blive påført skade som følge af en konkurrencebegrænsende adfærd anses for at have en »berettiget interesse« i at bringe den pågældende adfærd til Kommissionens kendskab og anmode denne om at skride ind for at bringe den til ophør, jf. artikel 3 i forordning nr. 17.

Kommissionens kontrolbeføjelser på konkurrenceområdet, 1985

6. Fællesskabsretten i funktion

Tankerne var nye, ambitionerne var store, og reglerne var klare, men hvordan fungerer det i praksis, når virksomheder og medlemsstater forsøger at snyde? I dette kapitel behandles Den Europæiske Unions Domstol, EU-Domstolen, der indtil 2009 blev kaldt EF-Domstolen, dens plads i systemet og Fællesskabets betydning for borgerne.

Ansvar

Det er medlemsstaternes ansvar at leve op til traktatens forpligtelser. Det er ikke i sig selv usædvanligt, men det er en afgørende forskel fra tidligere traktater, at medlemsstaterne kan drages til ansvar på anden måde end ved krig.

EU-Domstolen har fortolket EF-traktatens artikel 5 (side 44) så bogstaveligt, at medlemsstaterne simpelthen pådrager sig et erstatningsansvar over for borgere og virksomheder, der lider tab som følge af, at medlemsstaten ikke har opfyldt sine forpligtelser. Det burde få medlemmerne til at tage deres ansvar alvorligt!

Kommissionens og medlemsstaternes kontrol

EF-traktatens artikel 169 bemyndiger Kommissionen at indbringe en medlemsstat for EU-Domstolen, hvis den mener, at medlemsstaten ikke har overholdt sine forpligtelser, og artikel 170 bemyndiger medlemsstaterne at indbringe hinanden for EU-Domstolen. Hvis en stat dømmes ved EU-Domstolen, er den forpligtet til at gennemføre de nødvendige foranstaltninger, og det gør den som regel også.

Det er alligevel især Kommissionen, der er Fællesskabets politi, der ud over at overvåge virksomhederne også holder øje med, om medlemsstaterne lever op til forpligtelserne. Eksemplerne på de ulovlige danske afgifter på whisky og druevin er retssager, som Kommissionen har anlagt mod Danmark.

Kommissionen udgøres af en række kommissærer, der ganske vist udpeges af medlemsstaterne, men som i deres funktion arbejder for Fællesskabet - ikke for deres egne nationale stater.

Borgernes supplerende kontrol

EF-traktaten adskiller sig fra andre internationale traktater ved, at den indeholder bestemmelser, som EU's borgere umiddelbart kan støtte ret på. Allerede i 1963 fastslog EU-Domstolen, "at Fællesskabet udgør et nyt folkeretligt system, til hvis fordel staterne har indskrænket deres suveræne rettigheder, og hvis retssubjekter ikke blot er medlemsstaterne, men også disses statsborgere."

Fællesskabsretten giver EU's borgere rettigheder, som bliver en del af deres såkaldte juridiske formue. Deres ønske om at beskytte disse rettigheder supplerer effektivt Kommissionens og medlemsstaternes kontrol, udtalte EU-Domstolen, da den i en principiel dom afviste argumentet om, at EU-borgerne ikke har påtaleret, selvom kun Kommissionens og medlemsstaternes beføjelser er nævnt i traktaten.

EF-traktatens direkte virkning

EF-traktatens direkte virkning for private var dermed fastslået. Det var sag 26/62, dom af 5. februar 1963. Sagen handlede om, at Van Gend & Loos, et hollandsk distributionsselskab, anfægtede en toldforhøjelse, der blev indført efter Fællesskabets oprettelse. Sagen mod skattemyndighederne endte hos den nederlandske forfatningsdomstol, som forelagde sagen for EU-Domstolen.

De berørte stater, Nederlandene og Belgien, henviste til artiklerne 169 og 170 og fortolkede dem således, at borgerne var udelukket fra at støtte ret på traktaten. EU-Domstolen var uenig, og med den principielle dom etableredes EU-borgernes rettigheder. Van Gend & Loos kunne derefter for den nationale domstol påberåbe sig et forbud i traktatens artikel 12 mod at forhøje toldsatserne.

EU-Domstolen havde intet problem med at lade EU-borgerne have rettigheder. Den så det som en fordel for Fællesskabet på den måde at inddrage borgerne i den kontrol, som ellers er overladt til Kommissionen og medlemsstaterne.

> den omstændighed, at traktaten i de nævnte bestemmelser giver Kommissionen og medlemsstaterne mulighed for at indstævne en stat, som ikke har opfyldt sine forpligtelser, for Domstolen, indebærer ikke, at det skulle være umuligt for private i givet fald at gøre disse forpligtelser gældende for den nationale dommer, lige så lidt som den omstændighed, at traktaten giver Kommissionen midler til at sikre overholdelsen af de forpligtelser, der er pålagt de traktatundergivne, udelukker muligheden for i sager mellem private for den nationale dommer at påberåbe sig krænkelsen af disse forpligtelser;
>
> hvis garantierne mod medlemsstaternes overtrædelse af artikel 12 alene begrænses til procedurerne i artiklerne 169 og 170, vil dette udelukke enhver umiddelbar beskyttelse af deres statsborgeres individuelle rettigheder;
>
> der er en risiko for, at anvendelsen af disse artikler bliver virkningsløse, såfremt den skal afhænge af gennemførelsen af en national beslutning, som tilsidesætter traktatens forskrifter;
>
> agtpågivenheden hos de private, som er interesserede i at beskytte deres rettigheder, medfører en effektiv kontrol, der supplerer den kontrol, som det i artiklerne 169 og 170 overlades til Kommissionen og medlemsstaterne at drage omsorg for.

EU-Domstolen om borgernes rettigheder (sag 26/62), 5. februar 1963

EU's borgere har ikke adgang til at anlægge sager direkte ved EU-Domstolen. De kan imidlertid under en sag ved de nationale domstole støtte sig på rettigheder, der tilkommer dem som følge af EU-retten. Via et særligt samarbejde mellem de nationale domstole og EU-Domstolen kan borgerne få afprøvet deres rettigheder ved EU-Domstolen, der er alene om at have kompetence til at fortolke EU-retten. De nationale dommere er også EU-dommere og skal håndhæve de af borgernes rettigheder, der følger af traktaten. Fremgangsmåden er dog lidt speciel.

Præjudicielle forelæggelser for EU-Domstolen

Der er klar adskillelse mellem en national domstols opgaver og EU-Domstolens. Det er den nationale domstol, der behandler og afgør nationale tvister, herunder en sag, som en borger har anlagt mod staten for traktatbrud. Den afgør også sager mellem private, mens EU-Domstolen slet ikke behandler civile retssager.

Det er imidlertid alene EU-Domstolen, der kan fortolke traktaten og retsakter, der er udstedt af Fællesskabets institutioner, f.eks. direktiver og forordninger. Det er derfor nødvendigt med et samarbejde, når EU-retlige spørgsmål rejses i en civil sag ved en national domstol. Hvis spørgsmålet har betydning for afgørelsen, vil den nationale domstol stille et "præjudicielt" spørgsmål til EU-Domstolen. Det vil sige, at den nationale domstol vil beskrive situationen og bede EU-Domstolen om at fortolke situationen i forhold til en traktatbestemmelse eller et direktiv.

En ret stor del af EU-Domstolens domme er svar på præjudicielle spørgsmål. EU-Domstolen svarer på præjudicielle spørgsmål i form af en dom, hvorefter den nationale domstol fortsætter sagsbehandlingen mellem sagens parter, og når den afsiger dom, er den forpligtet til at respektere EU-Domstolens fortolkning.

Fremgangsmåden kan synes omstændelig, men den er nødvendig for at sikre, at EU-retten fortolkes på samme måde i hele EU. Hvis de nationale domstole får frihed til at fortolke EU-retten, kan man ikke være sikker på, at EU-retten får den samme virkning overalt i EU. I praksis er de nationale domstole tilbøjelige til at holde med deres egen stat, f.eks. kan man forestille sig, at en dansk dommer er tilbøjelig til at mene, at der er forskel på frugtvin og druevin (til frugtvins fordel), mens en fransk dommer er mere tilbøjelig til at mene det modsatte.

Når EU-Domstolen har fortolket en traktatbestemmelse, respekteres dette over hele EU. Derfor får EU-Domstolen ikke forelagt de samme spørgsmål flere gange.

Artikel 177

Domstolen har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål:

a) om fortolkningen af denne Traktat,

b) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter fra Fællesskabets institutioner,

c) om fortolkningen af vedtægter for organer, der oprettes af Rådet, når bestemmelse herom findes i de pågældende vedtægter.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af Medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses under en retssag ved en national ret, hvis afgørelser ifølge de nationale retsregler ikke kan appelleres, er retten pligtig at indbringe sagen for Domstolen.

EF-traktaten om præjudicielle forelæggelser

EU-rettens forrang

En liden tue kan vælte et stort læs. Det var Flaminio Costa et godt eksempel på. Han var aktionær i et elselskab i Italien, da elselskabet i 1962 blev nationaliseret. Han mente, at det var i strid med EF-traktaten. I protest undlod han at betale en elregning på 1925 lire, et ganske uanseligt beløb. Det nye statslige selskab, ENEL, indledte rutinemæssigt en inkassosag mod Costa.

På grund af det beskedne beløb kunne sagen ikke appelleres, så da Costa over for den lokale fredsdommer henviste til EF-traktaten, var dommeren forpligtet til at forelægge sagen for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

Den italienske regering protesterede med henvisning til, at national lov skulle anvendes, hvilket også var det resultat, den italienske forfatningsdomstol var nået frem til. EU-Domstolen fastslog i sagen for første gang EU-rettens forrang.

Det var på én gang revolutionerende og forudsigeligt. Man kan jo spørge sig selv, om et fælles regelsæt ikke er værdiløst, hvis en part ensidigt kan bestemme, at de fælles regler ikke skal respekteres?

Indsigelse støttet på dommerens forpligtelse til at anvende den nationale lov

Den italienske regering fremfører, at fredsdommerens anmodning »overhovedet ikke kan antages til realitetsbehandling«, idet en national retsinstans er forpligtet til at anvende national lovgivning og derfor ikke kan anvende artikel 177;

til forskel fra de almindelige internationale traktater har EØF-traktaten indført en særlig retsorden, der er integreret i medlemsstaternes retssystemer fra det tidspunkt, da traktaten trådte i kraft, og som skal anvendes af deres retsinstanser;

medlemsstaterne har ved at oprette et Fællesskab på ubegrænset tid, der har egne institutioner, retsevne, partshabilitet, beføjelse til at optræde på internationalt plan og navnlig egentlige beføjelser, der er en følge af en kompetencebegrænsning eller en overførsel af beføjelser fra medlemsstaterne til Fællesskabet, faktisk begrænset deres suverænitet, selv om det er sket inden for afgrænsede områder, og har således skabt et regelsæt, som finder anvendelse på deres statsborgere og på dem selv;

af denne integration i hver medlemsstats retssystem af bestemmelser, som hidrører fra fællesskabsretskilden, og mere generelt af traktatens ordlyd og ånd følger det logisk, at medlemsstaterne ikke kan gøre en senere ensidig foranstaltning gældende imod en retsorden, som de har accepteret på gensidig basis; en sådan foranstaltning vil således ikke kunne gøres gældende imod denne retsorden;

hvis fællesskabsretten som følge af senere national lovgivning havde forskellig gyldighed fra stat til stat, ville det bringe virkeliggørelsen af de i traktatens artikel 5, stk. 2, omhandlede mål i fare og ville indebære en efter artikel 7 forbudt forskelsbehandling;

de forpligtelser, man har påtaget sig i traktaten om oprettelsen af Fællesskabet, ville ikke være ubetingede, men kun eventuelle, hvis de kunne ændres eller ophæves ved senere lovgivning fra signatarstaternes side;

EU-Domstolen om fællesskabsrettens forrang (sag 6/64), 15. juli 1964

EU-rettens forrang understreger EF-traktatens bindende karakter og forskellen på Det Europæiske Fællesskab og historiens tidligere traktater. EU-rettens forrang har været flittigt debatteret gennem årene, men med EU-Domstolens dom i 1978 er EU-rettens forrang ikke desto mindre slået fast med syvtommersøm.

> Den nationale dommer, der inden for sin kompetence har til opgave at anvende fællesskabsrettens bestemmelser, har pligt til at sikre disse reglers fulde virkning, idet han i påkommende tilfælde af egen drift skal undlade at anvende en modstridende - selv nyere - bestemmelse i den nationale lovgivning, uden at han behøver at anmode om eller afvente en forudgående ophævelse af denne bestemmelse ad lovgivningsvejen eller ved ethvert andet forfatningsmæssigt middel.

EU-Domstolen om modstrid med nationale ret (sag 106/77), 9. marts 1978

Retssikkerhedsprincippet

Retssikkerhedsprincippet har afgørende betydning for de rettigheder, der tilfalder EU's borgere som følge af Fællesskabet. Princippet er ikke nedfældet i traktaten, men det er med årene inkorporeret i EU-Domstolens praksis og har på den måde fået samme styrke som en traktatbestemmelse.

Retssikkerhedsprincippet bør gælde i ethvert retssamfund. Det betyder "blot", at EU-retten skal være klar for alle dens retssubjekter. Ingen skal være i tvivl om, hvad der forventes af dem. Det stiller store krav til medlemsstaterne, når EU-love gennemføres i national lov, f.eks. når EU's direktiver implementeres.

Det handler både om, at EU-retten ikke kan være effektiv, hvis ikke den er klar, og at man skal kunne leve som lovlydig borger uden risiko for at blive straffet for at gøre noget ulovligt, som man ikke havde mulighed for at kende til på forhånd.

> Det kræves i medfør af dette retssikkerhedsprincip særligt, at fællesskabslovgivningen giver de berørte mulighed for at få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, der herved pålægges dem (dom af 1.10.1998, sag C-209/96, Det Forenede Kongerige mod Kommissionen, Sml. I, s. 5655, præmis 35, af 20.5.2003, sag C-108/01, Consorzio del Prosciutto di Parma og Salumificio S. Rita, Sml. I, s. 5121, præmis 89, og af 21.2.2006, sag C-255/02, Halifax m.fl., Sml. I, s. 1609, præmis 72). Borgerne skal nemlig ikke være i tvivl om deres rettigheder og pligter og skal kunne handle derefter (dom af 13.2.1996, sag C-143/93, van Es Douane Agenten, Sml. I, s. 431, præmis 27, og af 26.10.2006, sag C-248/04, Koninklijke Coöperatie Cosun, Sml. I, s. 10211, præmis 79). Det er bydende nødvendigt, at retssikkerhedsprincippet gælder med særlig styrke, når der er tale om bestemmelser med retsvirkninger af økonomisk art (dom af 16.3.2006, sag C-94/05, Emsland-Stärke, Sml. I, s. 2619, præmis 43, og Koninklijke Coöperatie Cosun-dommen, præmis 79).

EU-Domstolen om retssikkerhedsprincippet (sag C-158/06), 21. juni 2007

Eksempel 1: Arbejdsmarkedsbidraget (ambi)

Arbejdsmarkedsbidraget (ambi) var en klassisk ulovlig afgift, men det løste et problem for Danmark. Loven om ambi blev vedtaget den 17. december 1987 og trådte i kraft den 1. januar 1988. Problemet var, at der ikke havde været overskud på betalingsbalancen i årtier. Op igennem 70'erne og 80'erne levede både private og det offentlige over evne med et stort lånefinansieret forbrug. Udlandsgælden var vokset til 272 mia. kr., og lønstigningerne i Danmark lå i den høje ende, så der var ikke udsigt til en snarlig forbedring af konkurrenceevnen.

Formelt var ambi en "omlægning" af nogle arbejdsgiverbetalte afgifter, men reelt drejede det sig om at tage penge fra importvirksomhederne og give dem til eksportvirksomhederne i håbet om, at det ville rette op på betalingsbalancen. Der var to måder at beregne ambi på, men den kontroversielle metode, som de fleste skulle bruge, var den såkaldte momsmetode, hvorefter der skulle betales 2,5 % af virksomhedens indenlandske salg minus virksomhedens indenlandske køb.

Det lignede til forveksling en forhøjelse af momsen, der var på 22 %, og det virkede også sådan for virksomheder, der hverken importerede eller eksporterede. Det illustreres af et eksempel, hvor en vare købes for 100 kr. og sælges for 130 kr.

Virksomheder, der opererede på hjemmemarkedet

Varens købspris:	100,00 kr.	Varens salgspris:	130,00 kr.
Købsmoms:	22,00 kr.	Salgsmoms:	28,60 kr.
Pris inkl. moms:	122,00 kr.	Pris inkl. moms:	158,60 kr.

Afregnet moms:	28,60 kr.	- 22,00 kr.	=	6,60 kr.
Afregnet ambi:	3,25 kr.	- 2,50 kr.	=	0,75 kr.

For sådanne virksomheder havde ambi samme effekt som en momsforhøjelse på 2,5 %, men sådan virkede ambi ikke for importører og eksportører.

Virksomheder, der importerede

Varens købspris:	100,00 kr.	Varens salgspris:	130,00 kr.
Importmoms:	22,00 kr.	Salgsmoms:	28,60 kr.
Pris inkl. moms:	122,00 kr.	Pris inkl. moms:	158,60 kr.

Afregnet moms:	28,60 kr.	- 22,00 kr.	=	6,60 kr.
Afregnet ambi:	3,25 kr.	- 0,00 kr.	=	3,25 kr.

Importører kunne ikke fratrække købsprisen i beregningsgrundlaget, fordi varen var importeret, så for dem var ambi ikke alene en momsforhøjelse, men også en importafgift på 2,5 %. Importørerne måtte tage tabet selv eller leve med, at deres konkurrencesituation blev forringet af en højere salgspris på varerne.

Virksomheder, der eksporterede

Varens købspris:	100,00 kr.	Varens salgspris:	130,00 kr.
Købsmoms:	22,00 kr.	Salgsmoms:	0,00 kr.
Pris inkl. moms:	122,00 kr.	Eksportpris:	130,00 kr.

Afregnet moms:	0,00 kr.	- 22,00 kr.	=	-22,00 kr.
Afregnet ambi:	0,00 kr.	- 2,50 kr.	=	-2,50 kr.

Man skulle ikke opkræve moms, når man eksporterede, og den købsmoms, der var betalt, blev refunderet. Eksport indgik slet ikke i beregningsgrundlaget for ambi, så beløbet blev negativt, og den negative ambi blev udbetalt til eksportørerne.

Det blev ganske vist kaldt arbejdsmarkedsbidrag, men reelt var det told eller afgift på import på 2,5 % og et tilsvarende tilskud til eksport. Det var præcis den form for protektionisme, man ville undgå, da man oprettede Fællesskabet.

Der var næppe nogen, der var i tvivl om, hvad der foregik. Jeg ynder at kalde tingene ved rette navn, så jeg skrev "Importafgift" i protest i regnskabet for 1988, men det rettede min revisor. Han trøstede mig med, at afgiften ikke ville vare ved. Han fortalte, at Kommissionen allerede var gået ind i sagen, og en dag ville ambi blive standset af EU-Domstolen. Det var kun et spørgsmål om tid, for regeringen udnyttede "blot" retssystemets træghed. Dansk Denkavit ApS, der importerede foderstoffer, og P. Poulsen Trading ApS, der importerede højttalere, anlagde sag mod regeringen ved Østre Landsret, og Kommissionen anlagde traktatbrudssag mod Danmark ved EU-Domstolen. For regeringen blev ambi den ønskede succes, idet der i 1990 var overskud på betalingsbalancen for første gang siden 1963.

Det kontroversielle "arbejdsmarkedsbidrag" blev ophævet igen ved udgangen af 1991, men da havde det virket i 4 år og nærmest udrettet mirakler for Danmarks betalingsbalance. Der var flyttet så mange penge fra de ramte importerhverv til de begunstigede eksportører, at der med enkelte undtagelser har været overskud på betalingsbalancen siden da. Da ambi blev ophævet, blev momsen samtidig hævet til 25 % - måske for at styrke en illusion om, at ambi var en momslignende afgift.

Dansk Denkavit ApS og P. Poulsen Trading ApS fik medhold ved EU-Domstolen i sag C-200/90 ved dom af 31. marts 1992. En afgift med de karakteristika, der kendetegner ambi, blev dømt til at være i strid med Rådets sjette momsdirektiv, og derefter var der ikke grund til at undersøge de øvrige bestemmelser i traktaten. Kommissionen fastholdt alligevel retssagen mod Danmark, der endte med at blive dømt for traktatbrud i sag C-234/91 ved dom af 1. december 1993.

Kontorchef Børge Aagaard, Told- og Skattestyrelsen, gjorde status i *Tidsskrift for Skatter og Afgifter*, 16. marts 1998: Der blev i perioden 1988-1991 opkrævet ca. 50 mia. kr. efter momsmetoden. I samme periode blev der udbetalt ca. 23 mia. kr. i negativ ambi. I forhold til de i 1987 gældende regler har virksomhederne sparet arbejdsgiverafgifter i størrelsesordenen 50 mia. kr.

Eksempel 2: Imerco-sagen

I 1978 fyldte den danske isenkræmmerkæde Imerco 50 år og fejrede det med et fajancestel, *Slotsstellet*. Det var til 12 personer med kaffe-, te- og flødekande. Det var af høj kvalitet og blev solgt eksklusivt i Imercos egne butikker. Det var i hvert fald planen.

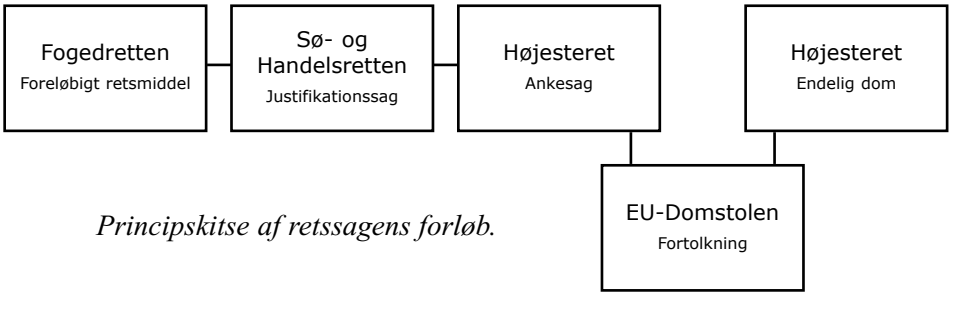
Fajancestellene blev fremstillet i England, men på grund af de strenge kvalitetskrav var der omkring 1.000 frasorterede stel af 2. sortering, som Imerco ikke kunne sælge. Disse frasorterede stel fik den britiske producent tilladelse til at sælge i Storbritannien dog med pålæg om, at de under ingen omstændigheder måtte eksporteres til Danmark eller andre skandinaviske lande.

Dansk Supermarked købte en del af disse stel via en mellemhandler og solgte dem i sine supermarkeder i Danmark. Imerco gik til fogedretten i Århus og fik nedlagt forbud mod salget. Forbuddet blev stadfæstet i justifikationssagen ved Sø- og Handelsretten, men Dansk Supermarked ankede til Højesteret og henviste til EF-traktatens konkurrenceregler og forbud mod kvantitative restriktioner.

Højesteret forelagde derefter et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen om fortolkningen af EF-traktatens bestemmelser. Højesteret beskrev situationen for EU-Domstolen og stillede følgende spørgsmål:

> "Udelukker bestemmelser i EØF-traktaten eller retsakter udstedt i medfør heraf anvendelse af de danske love om ophavsret, varemærker og markedsføring i sagen?"

En retssag, hvor øjeblikkelig indgriben er relevant, indledes ofte med nedlæggelse af forbud. Det er let at få nedlagt forbud. Den egentlige sagsbehandling sker først i den efterfølgende justifikationssag. Her har man i de fleste tilfælde to chancer, for hvis man bliver dømt i første instans og er utilfreds med det, kan man anke. Hvis sagen rejser spørgsmål om fortolkningen af EU-retten, er retten i ankesagen forpligtet til at forelægge sagen for EU-Domstolen jf. EF-traktatens artikel 177.

Principskitse af retssagens forløb.

Artikel 36 tillader ikke, at der på grundlag af ophavsret lægges hindringer i vejen for markedsføringen af varer, som er bragt i omsætning med ophavsmandens samtykke. Det fremgår ganske klart af Domstolens praksis, at hverken retten til et varemærke, til et patent, eller eneretten vedrørende lydbærere, kan gøres gældende for at forbyde markedsføringen i en medlemsstat af varer, der med rettighedshaverens samtykke er bragt i omsætning i en anden medlemsstat. Denne retspraksis, som sondrer mellem rettighedens bestående og dens udøvelse, beror i det væsentlige på princippet om, at en lovlig afsætning af et beskyttet produkt medfører en udtømning af retten til at udøve den industrielle og kommercielle ejendomsret i relation til de varer, der er bragt i omsætning inden for fællesmarkedet. En vare, der lovligt er bragt på markedet i en medlemsstat, anses for at være bragt i omsætning i hver medlemsstat.

Denne løsning, der er foreskrevet af fællesskabsretten, skal ligeledes anvendes på ophavsret, for så vidt som ophavsmanden udnytter sit værk ved fremstilling og afsætning af en vare, i hvilken værket er realiseret. En national rets dom, der forbyder afsætningen af varer, som lovligt er bragt på markedet i en anden medlemsstat, ville således udgøre en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

Den omstændighed, at Imerco kun har tilladt omsætningen af de frasorterede varer med en territorial begrænsning, ændrer ikke det anførte resultat. Produkterne var netop bragt i omsætning i Det forenede Kongerige med Imerco's samtykke; denne afsætning i Det forenede Kongerige medfører udtømning af retten for så vidt angår de varer, der er bragt på markedet. Da Fællesskabet udgør et økonomisk enhedsområde, er en territorial begrænsning af ophavsmandens samtykke ikke mulig inden for Fællesskabet, ligesom den heller ikke er mulig inden for en medlemsstat.

Kommissionens gennemgang af artikel 36 i Imerco-sagen

Det er ikke altid let at afgøre, om det er loven, der er problemet (artikel 30 og 36), eller om problemet er virksomhedernes adfærd (artikel 85 og 86). I praksis er det ofte en kombination af loven og anvendelsen af loven.

I Imerco-sagen redegjorde Kommissionen for artikel 36 og afviste allerede på den baggrund at forbyde salget af stellene i Danmark, så det var unødvendigt at undersøge konkurrencereglerne. Det er værd at bemærke, at EU-Domstolen ikke konkret tog stilling til konflikten mellem Imerco og Dansk Supermarked, men i realiteten blev sagen ikke desto mindre afgjort af EU-Domstolens svar.

EØF-traktatens artikler 30 og 36 skal fortolkes således, at domstolene i en medlemsstat ikke under henvisning til en ophavsret eller en varemærket kan forbyde, at en vare, der er omfattet af en af disse rettigheder, bringes i omsætning på denne stats område, når varen lovligt er bragt i omsætning på en anden medlemsstats område af indehaveren af disse rettigheder eller med dennes samtykke.

EU-Domstolens konklusion i Imerco-sagen (sag 58/80), 22. januar 1981

Eksempel 3: Bøde til Tretorn

Konkurrencereglernes styrke og Kommissionens beføjelser illustreres af sagen mod Tretorn, som sammen med forhandlerne fik store bøder for at begrænse konkurrencen med tennisbolde i EU.

Tretorn og forhandlerne indbragte afgørelsen for Retten i første instans, men forgæves. Kommissionen fik medhold (sag T-49/95, dom af 11. december 1996).

Kommissionen pålægger Tretorn og firmaets forhandlere bøder for indførelse af et forbud mod eksport af tennisbolde i EU.

Kommissionen har pålagt Tretorn en bøde pa 600.000 ECU og pålagt firmaets forhandlere, nemlig Formula Sport International (Det Forenede Kongerige), Fabra (Italien), Zürcher (Schweiz) og Van Megen (Nederlandene), bøder på 10.000 ECU. I beslutningen herom fastslog Kommissionen, at de pågældende firmaer havde overtrådt EF-traktatens artikel 85, stk. 1.

En kontrolundersøgelse foretaget af Kommissionen hos Tretorn afslørede, at Tretorn og firmaets forhandlere fra 1987 til 1989 i fællesskab havde forsøgt at lægge hindringer i vejen for handelen med Tretorn-tennisbolde mellem medlemsstaterne. Der var til denne ende blevet taget flere forskellige mekanismer i brug: eksportforbud, systematisk indberetning af tilfælde af parallelimport, stop for leveringer til bestemte markeder for at hindre parallelimport.

Det generelle eksportforbud og de hindringer, der blev lagt i vejen for parallelimporten af Tretorns produkter, skal ikke ses som resultatet af ensidig handling fra Tretorns side, men som en integrerende - om end uskrevet - del af Tretorns forhandlings- og salgsaftaler, eller som i hvert fald resultatet af en samordnet praksis mellem Tretorn og firmaets forhandlere.

Det generelle eksportforbud og hindringerne havde direkte til formål og til følge at begrænse konkurrencen, påvirke handelen mellem medlemsstaterne og opdele det fælles marked. Dette er i direkte strid med en af traktatens fundamentale målsætninger, nemlig integreringen af det fælles marked. Den udviste adfærd gjorde det også muligt for Tretorn og forhandlerne at anvende en differentieret prispolitik.

Ved fastsættelsen af bødernes størrelse anlagde Kommissionen det synspunkt, at overtrædelsen underminerede en af traktatens fundamentale målsætninger, nemlig integreringen af det fælles marked, og at EU-retten var meget klar på dette punkt. Der var efter Kommissionens opfattelse tale om en alvorlig overtrædelse af EU-lovgivningen.

Ved fastsættelsen af bøderne til forhandlerne tog Kommissionen bl.a. hensyn til, at deres medansvar for den konkurrencebegrænsende praksis var mindre, da man måtte gå ud fra, at selv om de rent faktisk forfulgte egne interesser, var de ligeledes under pres fra Tretorn.

Kommissionens pressemeddelelse IP/94/1257, 21. december 1994

7. Det indre marked

Fællesskabet havde stor økonomisk succes. På få år fordobledes den almindelige borgers velstand, men der var plads til forbedringer, idet forskellige regler i medlemsstaterne blokerede for samhandelen. Og så var EU's konkurrenceevne stadig dårligere end USA's og Japans.

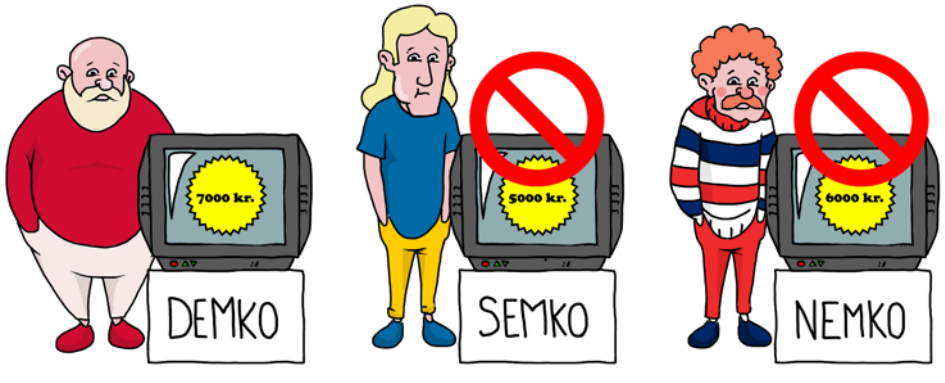
Behovet for harmonisering

I alle medlemsstaterne er der mange fornuftige regler og forbud, så der er mange undtagelser i EF-traktatens forbud mod kvantitative restriktioner. Vi vil ikke have gift i vores børns legetøj, og når vi køber nyt fjernsyn, skal det være fremstillet sådan, at det ikke uden videre bryder i brand.

I 80'erne var det i Danmark forbudt at sælge elektrisk materiel, medmindre det var bygget efter bestemte forskrifter, der blev kontrolleret af Danmarks Elektriske Materiel Kontrol, kaldet DEMKO. Når produktet var godkendt, fik producenten lov at påsætte eller trykke det kendte D-mærke på apparatet, og så kunne kunden se, at apparatet var sikkert at bruge, fordi det opfyldte de danske bestemmelser.

Svenskerne ønskede heller ikke, at elektrisk materiel skulle sætte svenske huse i brand, så de havde også et sæt forskrifter. De blev kontrolleret af Svenska Elektriska Materielkontrollanstalten, SEMKO. I Sverige var S-mærket obligatorisk. I Norge var der Norges Elektriske Materiellkontroll, NEMKO, og N-mærket, osv.

Hver gang en fabrikant fandt på et nyt produkt, skulle det opfylde forskellige krav i hvert land, før det kunne sælges der. Det var besværligt for fabrikanten at fremstille og teste varianter af samme model til hvert land, og reglerne blokerede effektivt for handel på tværs af landegrænserne i Fællesskabet med disse varer. De svenske modeller var kun tilladt i Sverige og måtte ikke sælges i Danmark og vice versa. Den situation kunne udnyttes af fabrikanterne til at afskærme enkelte markeder, så de kunne tage højere priser i de rige lande, f.eks. i Danmark, mens samme model med en anden godkendelse blev solgt billigere andre steder i EU. Det var de forskellige regler i medlemsstaterne, der stod i vejen for samhandel og konkurrence, og dermed opstod behovet for en harmonisering af reglerne.

Den Europæiske Fælles Akt

Et egentligt fælles marked var ikke realiseret på grund af medlemsstaternes forskellige love og regler, og teknologisk var Europa sakket bagud i forhold til USA og Japan. Den europæiske stagnation kaldtes populært for "eurosclerose", og den skulle kureres gennem friere vilkår for eksport og import inden for EU. Der var en bemærkelsesværdig tiltro til markedsmekanismerne på det tidspunkt.

Det var nødvendigt, at medlemsstaternes lovgivninger på mange områder blev indbyrdes tilnærmet. Det havde den oprindelige traktat ikke taget højde for, og det var nødvendigt med smidigere regler for at få det til at fungere. Med stadig flere medlemmer var det ikke hensigtsmæssigt, at én enkelt medlemsstat stædigt kunne blokere for en fælles beslutning. Spillereglerne for gennemførelsen af det indre marked blev udformet i Den Europæiske Fælles Akt, kaldet EF-pakken, fra 1986. Målet var at gennemføre det indre marked inden udgangen af 1992.

Det skete via et stort antal *harmoniseringsdirektiver.* Over 1400 i løbet af få år. Formålet med hver af dem var at etablere et fælles regelsæt inden for direktivets område, så virksomhederne kan arbejde på hjemmemarkedsvilkår i hele EU. Hvis der er harmoniseret på et område, er det nok at kende de nationale regler, for så er der tilsvarende regler i de andre medlemsstater, og det vil være meget lettere for virksomhederne at operere på tværs af grænserne. Direktiverne blev vedtaget med *kvalificeret flertal*, dvs. med større majoritet end almindeligt flertal.

Direktiver er EU-retsakter, der er rettet mod medlemsstaterne, som derefter er forpligtet til at gennemføre (implementere) de fælles regler i de nationale love. Medlemsstaterne kan selv bestemme, hvordan de gennemføres, blot målet nås.

Essensen i det indre marked er en fjernelse af alle handelsmæssige hindringer i EU. Der kan skelnes mellem tre typer handelshindringer:

- fysiske (eksempelvis grænsekontrol)
- tekniske (forskellige standarder og godkendelsesprocedurer i EU-landene)
- afgiftsmæssige (forskellige afgiftssatser på varer)

Ved at fjerne disse handelshindringer for varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft skærpes konkurrencen mellem virksomhederne i EU. Virksomhederne får ens konkurrencevilkår. Priserne vil falde til glæde for forbrugeren.

Hvis *tekniske handelshindringer* er tilladt, skal en dansk fabrikant af pumper måske lave 15 varianter af det samme produkt, da de enkelte lande stiller forskellige tekniske krav. Hvis de tekniske handelshindringer er væk, kan fabrikken nøjes med én variant og dermed øge seriestørrelsen, således enhedsomkostningerne falder (stordriftsfordele). Endelig vil den skærpede konkurrence over grænserne sikre, at kun de mest effektive virksomheder overlever. Generelt vil der altså komme en produktivitetsstigning inden for EU som kan gøre EU mere konkurrencedygtig - som samlet blok - overfor USA og Japan. EU's manglende konkurrenceevne i forhold til USA og Japan var et væsentligt argument for at etablere Det indre Marked.

I forbindelse med debatten om det indre marked blev der i den såkaldte Cecchini-rapport argumenteret for, at alene som følge af det indre marked vil BNP stige med 4,5 %. Og dette skulle give en beskæftigelsesfremgang på ca. 2 mio. jobs. I samme rapport anføres det, at priserne på produkterne i EU vil nærme sig hinanden.

"Erfaringer fra Fællesskabet og andre steder i verden har vist, at konkurrence er et effektivt middel til at sikre, at producenterne forbliver dynamiske, koncentrerer sig om innovationer, lytter til markedet, reducerer omkostningerne og udbyder kvalitetsvarer og kvalitetstjenester til den lavest mulige pris."

Citat fra Kommissionens beretning.

"Blandt de politiske beslutningstagere i hele verden er der nu almindelig anerkendelse af den sammenhæng, der består mellem økonomisk effektivitet og konkurrence, og også forbrugerne er blevet stadigt mere bevidste om fordelene ved, at markedsmekanismerne fungerer, som de skal."

Citat fra Kommissionens beretning.

Konkurrencerådets KonkurrenceNyt, nr. 13/1992

Økonomisk litteratur

Den mest udbredte grundbog i økonomi er Kåre Clemmensens og Per Henriksens *Økonomi - Teori, praksis og perspektiv*, der udkom første gang i 1998, og som siden er revideret flere gange. Afsnittet om det indre marked på forrige side er fra den første udgave i 1998. Der undervises efter bogen på Danmarks gymnasier.

Bogen er relevant i forhold til de påstande, Kulturministeriet fandt på i 2002 i forsøget på at få Folketinget til at begrænse konkurrencen (kapitel 40). Skal man tro forfatterne til lærebogen var det et formål med det indre marked at gøre EU mere konkurrencedygtig over for USA og Japan. Det var et mål at sikre, at kun de mest effektive virksomheder overlever. Heraf følger i sagens natur, at ineffektive virksomheder risikerer at blive udkonkurreret.

Ifølge den såkaldte Cecchini-rapport forventedes det, at alene som følge af det indre marked ville BNP (bruttonationalproduktet) stige med 4,5 %, og det skulle give en beskæftigelsesfremgang på ca. 2 mio. jobs. I Cecchini-rapporten var det tillige forventet, at priserne på produkterne i EU ville nærme sig hinanden.

D-mærket, S-mærket og alle de andre mærker blev erstattet af et fælleseuropæisk CE-mærke, der ikke alene gælder i EU's medlemsstater, men også i Norge, Island, Lichtenstein, Schweiz og Tyrkiet. Fælleseuropæiske standarder gør det billigere for fabrikanterne, som kan producere mere effektivt, og den frie samhandel sikrer, at fordelene kommer alle europæiske forbrugere til gode.

Den internationale konkurrencepolitik kunne følges i Konkurrencerådets KonkurrenceNyt. Det var alle konkurrencemyndigheders holdning, at konkurrence er godt, jf. citaterne fra Kommissionens beretning ovenfor. Det gjaldt også OECD (organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling), der ikke blot bestod af EF's medlemmer, men også tredjelande som Australien, Japan, USA og Canada. KonkurrenceNyt, nr. 21/1991, refererede fra et møde i OECD i juni 1991 således: "Den stigende internationalisering af markederne øger behovet for internationalt samarbejde om konkurrencepolitik. For det er vigtigt, at de gavnlige virkninger af liberaliseringen af handelen - bl.a. billigere og bedre varer - realiseres."

Parallelimport

Det indre marked sætter de nationale monopoler under pres, og det udfordrer de internationale industrier, som helst vil opdele markederne, så de kan styre udbud af varer og priser i hvert område for sig. Parallelimportørerne bryder den kontrol, og for monopolerne forstyrrer det "deres" marked. Parallelimportørernes indsats betegnes ofte manipulerende som "piratimport" for at stille dem i et dårligt lys, men reelt er parallelimportører uundværlige i forhold til gennemførelsen af det indre markeds mål om mere effektivt at opfylde forbrugernes behov.

Fra konkurrencemyndighedernes side blev der ikke set ned på parallelimport. Det blev tværtimod kaldt et samfundstab, hvis denne salgsform forblev uprøvet! På tærsklen til gennemførelsen af det indre marked var der store forventninger til fremtiden, men i dag ved vi, at EU ikke fik den forventede produktivitetsstigning, og EU's borgere fik hverken flere eller billigere varer.

Hvad gik galt?

Det handler denne bog om. Selvom de introducerende kapitler måske ikke har tilført Folketingets cand.scient.pol.er nævneværdig ny viden, er det nødvendigt at få de grundlæggende begreber og formål med Fællesskabet på plads. Derefter er det muligt at forstå, hvorfor det udviklede sig så meget anderledes, for det er ikke tilfældigt. Og det er heldigvis endnu ikke umuligt at komme tilbage på rette spor.

Ikke pirater

"Pirat-import" er en acceptabel og konkurrencemæssig naturlig fremgangsmåde.

"Pirat-import" er en ofte benyttet betegnelse for en import, som foregår udenom de gængse kanaler. Denne form for import har i den seneste tid været i pressens søgelys; bl.a. har der været skrevet om en forretningsmand, som har importeret parfume mærkevarer direkte fra producenten, og som ved at undgå de gængse salgskanaler har kunnet sælge varerne på det danske marked til priser, som ligger langt under det "normale".

Betegnelsen "pirat-import" kunne få en til at tro, at der er tale om en lovstridig virksomhed, men det er ikke tilfældet. Tværtimod er parallelimport, som det mere rigtigt hedder, en acceptabel og konkurrencemæssig naturlig fremgangsmåde.

Erhvervsfriheden må ikke begrænses, og alle muligheder for at effektivisere produktion, køb og distribution skal ifølge konkurrenceloven være åbne og stå deres prøve i konkurrencen. Hvis en ny metode - fx parallelimport - inden for en branche slår an, er det fordi den mere effektivt opfylder forbrugernes behov. Og det ville være et samfundstab, hvis en sådan salgsform forblev uprøvet.

Inden for EF skal varerne frit kunne handles over grænserne, og EF's konkurrencemyndighed accepterer ikke, at private virksomheder eller offentlige myndigheder forsøger at hindre dette. Derfor er fænomenet parallelimport kommet for at blive. Men selve betegnelsen vil miste sin betydning med det indre marked, hvor vi ikke eksporterer eller importerer - men frit handler med hinanden.

Konkurrencerådets KonkurrenceNyt, nr. 13/1991

8. Laserdisken

Det lå ikke i kortene, at jeg skulle blive forretningsmand, og sådan opfatter jeg heller ikke mig selv. Jeg ser mig som kulturformidler af en kunstart, hvor der hverken er respekt for ophavsmændene eller for værkernes kunstneriske kvaliteter. I dette kapitel fortæller jeg om de begivenheder, der førte til, at jeg etablerede min egen virksomhed.

Det magiske billede

Det var et magisk øjeblik. Jeg vidste det ikke på det tidspunkt, men det blev et vendepunkt i mit liv, da vi stod i det dæmpede røde lys i mørkekammeret, og jeg første gang så et billede materialisere sig på fotopapiret i baljen med fremkalder. Det var første kursus i fotolære på Sydvestjyllands Efterskole i Bramming i 1976.

Jeg blev ikke så længe på efterskolen, men fik i stedet arbejde som piccolo på Aalborg Stiftstidende, hvor jeg havde omdelt aviser, siden jeg var 12 år gammel. Da jeg begyndte at få løn i mit første rigtige job, var der ikke tvivl om, hvad den skulle bruges til, for magien fra mørkekammeret stod stadig frisk i erindringen. På efterskolen havde jeg lånt min fars fotografiapparat, en gammel bryllupsgave med pop-ud objektiv og reflektorvifte til en blitz med blå pære, der bogstaveligt talt eksploderede, når den blev fyret af. Det lignede noget fra teknisk museum, og mine ambitioner rakte videre.

Jeg læste fotoforretningernes brochurer omhyggeligt og valgte et Canon spejlrefleksfotografiapparat med originalt objektiv. Jeg lærte, at det var objektivet, der bestemte billedets kvalitet, så jeg købte det bedste, men sparede på mageligheden og levede gerne med selv at indstille lukkertid, blænde og afstand. Vi boede i et stort hus, og i kælderen var der et lille køkken med håndvask på gangen, og det fik jeg lov til at indrette som mørkekammer. Kanonfotografen var klar!

Jeg var ikke drevet af ambitioner om at blive en stor kunstner. Det vigtigste i mit liv er min familie, og den var stor allerede dengang. Jeg har en storesøster, en lillesøster og tre yngre brødre. Jeg så dem vokse op, og jeg var klar over, at de hele tiden forandrede sig. De foretrukne motiver var mine mindre søskende, og ambitionen var blot at forevige den tid, der var lige nu, f. eks. da min 4-årige lillebror lærte at cykle.

Det var en dårlig uge, hvis jeg ikke skød mindst én rulle film af, men da jeg rullede filmene selv og kun fremkaldte de gode billeder, var det ikke så dyrt. Det var af økonomiske hensyn - ikke af kunstneriske - at jeg arbejdede i sort/hvid. Da jeg begyndte at tjene flere penge, ville jeg have farverne med. Jeg købte en stor skærm, der fyldte hele væggen, og så skiftede jeg til dias, som hele familien kunne se sammen.

En filminstruktør i svøb

Jeg elskede at se billeder på den store skærm. Billedet kunne ikke blive stort nok, det skulle opsluge mig og lade mig blive en del af dets verden. Det var krævende at fotografere med dias, for kompositionen skulle være i orden fra begyndelsen. Man kan ikke bare rette til i mørkekammeret.

Mine små søskende var sjove legekammerater. Ofte skyndte jeg mig hjem fra skole for at spille Ludo med Niels Ole, der 5 år gammel havde en fantastisk humor. Det var håbet om at bevare de øjeblikke, der inspirerede mig til at tage skridtet til levende billeder, og det var et stort skridt, fordi det var så kostbart. Det kan være svært at forstå, hvis man er vokset op i den digitale tidsalder, hvor man kan tage digitale billeder, der ingenting koster, hvor man kan skyde løs og slette bagefter. Et klik med fotografiapparatet til dias kostede 3 kr. inkl. fremkaldelse og ramme, og min timeløn var 12 kr. En rulle film til levende billeder varede tre minutter, hvis man brugte den langsomme hastighed (18 billeder/sekund), og hvis man var heldig, kunne man købe tre sådanne ruller film uden lyd for 100 kr.

Jeg købte markedets billigste og mest primitive smalfilmsoptager, og med den produktionspris skulle den bruges med omtanke. Inspirationen til den første film kom, da DR i efterårsferien 1978 viste tv-serien *Draculas ring*, der bl.a. var filmet i Aalborg, hvor vi boede. Det var sjældent, vi så velkendte gader på tv, så serien samlede hele familien foran tv-skærmen, men den uhyggelige Dracula skræmte Niels Ole. Min første filmoptagelse havde derfor tillige det pædagogiske formål at vise lillebror, at det alt sammen var snyd. Jeg skrev et manuskript, og der blev prøvet til den store guldmedalje, for det var for dyrt at tage scenerne om. Ud af to filmruller lykkedes det at lave en 5 minutter lang film. Den blev klippet med saks og lim. Jeg havde ingen viewer, der forstørrer billedet, så redigeringen skete ganske primitivt ved at holde filmstrimlen op imod lyset fra en arkitektlampe.

Det var fantastisk spændende. Ambitionsniveauet steg, og jeg byttede kameraet til en større model, der kunne tage enkeltbilleder, og den funktion brugte jeg til at lave en animationsfilm med kredits som intro. Jeg købte en fremviser med lyd og en mikrofon, og jeg fik et magnetspor påført filmstrimlen. Det var et eventyr i sig selv at lave lydsiden. Filmen blev vist gennem en glasdør for at undgå støj fra projektoren, og så gjaldt det om at holde tungen lige i munden på den anden side af døren, for lydoptagelsen fandt sted "live".

denskjultekorruption.dk/video4

15 minutes of fame

Det var et kæmpe arbejde, men det var sjovt, og vi følte, at *Jagten på Dracula* (1978) var en succes, så vi lavede en 2'er, *Dracula i sneen* (1979). På det tidspunkt gik jeg på Aalborg Katedralskole. Da skolen fejrede fødselsdag med elevernes arrangementer, lavede jeg en biograf i musiklokalet og fik min musiklærer til at akkompagnere live på piano til den endnu stumme Dracula-film nr. 2, og sådan fik den film sin egen originale lydside.

De to film vandt sammen tredjepræmien i *Foto & Smalfilms* konkurrence trods emnet *En festlig dag*. De blev derefter vist i DR's børneprogram *Klokken fem*, og det var mine 15 minutters berømmelse. På det højdepunkt sluttede min karriere som filminstruktør, inden den rigtigt var begyndt.

Tegneserier og tegnefilm

Jeg har elsket tegneserier, siden jeg 12 år gammel blev udsat for ugebladet *Fart & Tempo*, der bragte de fransk-belgiske tegneserier til Danmark (*Tintin*, *Asterix* og *Lucky Luke* osv.). Der blev set ned på tegneserier, der blev betragtet som værdiløse eller ligefrem skadelige, og det opponerede jeg imod.

Jeg fandt sammen med ligesindede venner, og vi startede Aalborg Tegneserieklub for at ændre på dette, og vi mødtes til filmaftener, hvor vi morede os over hinandens tegnefilm på Super 8.

Min interesse for film voksede støt og roligt, og efter studentereksamen tog jeg et friår for at bruge mere tid på film og tegneserier. Alligevel havnede jeg lidt tilfældigt i et vikariat på Rebild Efterskole, hvor jeg underviste i matematik og naturvidenskab for 9. og 10. klasse. En spændende begivenhed var en månedlig aften, hvor skolen havde inviteret en foredragsholder til at fortælle om et emne.

Det var en lejlighed til at dele min glæde ved de klassiske gamle tegnefilm, og jeg tilbød at lave et foredrag om tegnefilmens historie illustreret med dias og filmklip på Super 8. Og det fik jeg lov til.

Foto & Smalfilm, nr. 9/1979

Dracula

Tredjepræmiefilmen er i virkeligheden to film - nemlig »Jagten på Dracula« og »Dracula i sneen«. Disse film er lavet af den unge Hans Kr. Pedersen fra Aalborg, og de er sprængfyldte af naiv fortælleglæde og fascination over Dracula figurens muligheder. Rollerne spilles af børn i jeg vil tro 7-8 års alderen, bortset fra Dracula, der ser ud til at være 13-14 år.

Hvad er det så, der gør Dracula-filmene seværdige, og hvad er det, der placerer dem under emnet »En festlig dag«.

Ja, seværdigheden kommer bl.a. af, at de er filmiske. Her er ikke tale om affilmet virkelighed, men om virkelig film, om en billedfortælling, der fungerer på trods af virkeligheden, kan man sige. Hans Kristian Pedersen har med simple virkemidler lavet en række effektive billeder, der lader Dracula træde lyslevende frem bag os. Små børn bliver efter disse film bange for at bevæge sig udendørs efter mørkets frembrud. Vi andre gennemskuer fiktionen, men glæder os til gengæld over den frimodighed og ligefremhed, hvormed selv de sværeste fortælleproblemer er løst.

Eksempelvis kaster Dracula en lille pige ud fra en altan. Jeg kan levende forestille mig, hvor store anstrengelser, der kan gøres for at lave en vellignende dukke. I dette tilfælde er pigens tøj blot udstoppet med forhåndenværende materialer, for det her er og skal ikke være andet end fiktion.

Der er faktisk noget festligt og uhøjtideligt ved denne måde at lave film på. Man kan simpelthen se, at smalfilmeren og hans skuespillere har haft en festlig dag, da de lavede optagelserne om den frygtelige og uberegnelige **Dracula**.

Tredje-præmien er en Bauer T 171 projektor til en værdi af 1.995 kroner.

Mit liv som filmsamler

Jeg har utvivlsomt et samlergen af betydelig størrelse. Som 8-årig brugte jeg alle mine 25-ører på at købe tyggegummi med dyrebilleder, og jeg blev ved, til jeg havde alle 100 billeder.

Dyrebillederne efterfulgtes af billedkort med fodboldspillere, så kapsler, mønter og frimærker.

Det var egentlig meningsløst, for de kunne ikke bruges til noget, men det var anderledes med bøger og tegneserier. Dem kunne jeg læse igen og igen, og jeg ville gerne dele min glæde med andre, så jeg lavede et udlånsbibliotek med mine egne børnebøger for de andre børn på gaden. Det giver mig en glæde bare at vide, at jeg har bøgerne, tegneserierne eller filmene i min egen reol og kan tage dem frem og nyde dem når som helst. Det er måske en smule ekstremt - og utvivlsomt udnyttet af marketingsfolk - at hvis der står nr. 4 på ryggen, vil jeg frygtelig gerne have fat i nr. 1, 2 og 3 også.

I 70'erne var det eksklusivt at samle på film. Hvis man var familiefar, var det ikke usædvanligt at eje en smalfilmsprojektor og en håndfuld tegnefilm, men der var ikke mange, der seriøst samlede på film. Det var meget dyrt. Der var én, som tog det lige så seriøst som mig. Det var Jakob Stegelmann, der drev en specialforretning for film på Super 8, Panoptikon, på Dag Hammarskjölds Allé i København, og han udgav også et fanzine, *Filmsamleren*, med anmeldelser og kvalitetsbedømmelser af de nye smalfilmsudgivelser.

Næppe havde jeg færdiggjort *Jagten på Dracula*, før jeg fandt ud af, at det var hurtigere at købe uddrag af spillefilm hos fotohandleren end at lave film selv. Jeg holdt meget af det gamle Hollywood og ikke mindst Walt Disneys banebrydende værker, og jeg begyndte at samle alt, hvad jeg kunne få fat i fra de gamle tegnefilmklassikere, selvom det blot var 7-8 minutters uddrag.

Jeg lavede Aalborg Tegneserieklubs medlemsblad og arrangerede filmaftener, og jeg fandt frem til Panoptikon, hvorfra vi lejede film, og *Filmsamleren*, som var Skandinaviens ældste filmsamlertidsskrift. Ikke uden en vis stolthed blev jeg en del af *Filmsamlerens* eksklusive stab og fik lov til at skrive om de Walt Disney tegnefilm, jeg var så begejstret for.

Redaktører: Jakob Stegelmann og Stig Nielsen
Medarbejdere ved dette nummer: Nicolas Barbano, Erwin Neutzsky-Wulff, Walther Knudsen, Hans Kristian Pedersen, Inger Jørgensen.

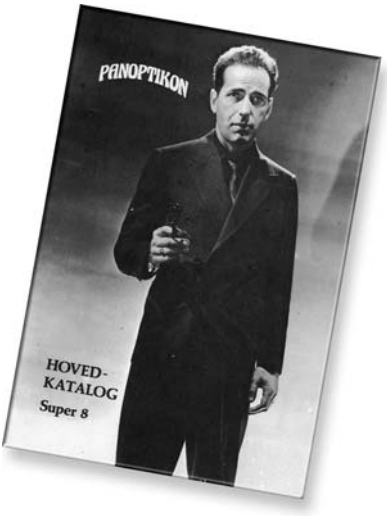
Vildt at blive krediteret i Filmsamleren!

Parallelimportøren Jakob Stegelmann

Jakob Stegelmann havde egen import fra USA, England, Frankrig og Italien og kunne tilbyde et enormt udvalg af alle slags film. Panoptikon var et slaraffenland i forhold til fotohandlernes udvalg af tegnefilm og danske komedier.

Panoptikon var også billigere. En 60 meter spole, der varede 7 minutter og akkurat kunne rumme en klassisk kort Walt Disney tegnefilm, kostede 300-350 kr. hos fotohandlerne, men i Panoptikon kostede den kun 220 kr.

Jakob Stegelmann var en torn i øjet på den autoriserede distributør André Poulsen, der via A.P. Film og A. Poulsen Trading ApS leverede til fotohandlerne. André Poulsen henvendte sig personligt til Jakob Stegelmann i et forsøg på at få ham til at indse, at Panoptikons parallelimport krænkede André Poulsens rettigheder.

Panoptikons hovedkatalog fra 1980 var filmsamlernes bibel, og det var forbilledet for mit LaserDisc-katalog i 1986.

Da Jakob Stegelmann ikke adlød, forsøgte André Poulsen at få selskaberne i udlandet til at nægte at levere til Panoptikon. Det udviklede sig til en pinlig affære for André Poulsen, der trods en officiel eneforhandling ikke kunne standse Jakob Stegelmanns parallelimport.

Smalfilm udmærkede sig også ved, at det var mobilt og kunne ses af mange på én gang. Mit første foredrag holdt jeg på Rebild Efterskole, og det udviklede sig til en tradition, hvor jeg år efter år vendte tilbage og viste film for nye elever.

Da Anders And fyldte 50 år, blev jeg bedt om at skrive om andens historie til Aalborg Stiftstidende. Det førte til, at jeg blev inviteret med som foredragsholder, da Folkeuniversitetet og den lokale alternative kunstneriske biograf arrangerede en forelæsningsrække om film. Jeg havde håbet at kombinere mit foredrag med *Fantasia* (1940), men det var ikke muligt, så jeg måtte nøjes med *The Secret of NIMH* (Fru Brisbys hemmelighed, 1982). Jeg benyttede enhver lejlighed til at vise de gamle klassiske tegnefilm, og det hændte, at jeg blev inviteret af en skole, et bibliotek eller en tegneseriefestival.

Det ebbede dog ud, da videokassetten begyndte at indtage danskernes hjem, og man kunne få næsten alle film på video. Min sidste optræden var på animationsfestivalen *Animani 96* i Filmhuset med blandt andre Jakob Stegelmann og stopmotion-mesteren Ray Harryhausen.

Mit sidste foredrag om tegnefilmens historie under Animani 96 i Filmhuset.

Den uegnede videokassette

Smalfilmen forsvandt så at sige fra den ene dag til den anden. Der gik ingen tid, før videobåndoptageren havde fundet vej ind i de fleste hjem, og hvem gad så mosle med filmruller, lærred og højttalere til en astronomisk minutpris?

Jeg tog springet, da Jakob Stegelmann lancerede *Så er der tegnefilm* i DR. Jeg undersøgte lejeprisen for et farvefjernsyn og en videobåndoptager hos D.E.R. og beregnede gennemsnitsprisen pr. tegnefilm på 3 timers videokassetter. Det var nærmest ingenting i forhold til smalfilm, og så fik jeg endda farvefjernsynet med og alle de fordele, der var ved at have en videobåndoptager i stuen.

Min Super 8 samling bestod af de korte tegnefilm og sammendrag fra Walt Disneys lange tegnefilm, men jeg ejede ikke én eneste spillefilm i fuld længde. Smalfilm var for dyrt til, at hele spillefilm var realistisk, men sådan var det ikke med videokassetter. Snart var *Casablanca* (1942), *Stagecoach* (Diligencen, 1939) og *City Lights* (Byens lys, 1931) via DR indlemmet i min personlige filmsamling.

Begejstringen var kortvarig. Det var et gigantspring at gå fra rigtig film på et stort lærred til en tv-skærm på 26". Når jeg kom hjem fra AUC, så jeg ofte klippet fra *Pinocchio* (1940), hvor Pinocchio opsluges af hvalen Monstro, eller det fra *Sleeping Beauty* (Tornerose, 1959), hvor prinsen kæmper sig igennem tjørnehækken til Tjajkovskijs musik, på projektoren, der var koblet til stereoanlægget. Så satte jeg mig tæt foran mit brede lærred og lod mig opsluge af den fantastiske kombination af lyd og billede, som kun smalfilm kunne levere.

Panoptikon lukkede. Jeg fulgte udviklingen via Super 8 leverandører fra USA og Vesttyskland, og i deres materiale læste jeg om forskellige pladespillere under udvikling til afspilning af film. RCA havde i mange år udviklet et analogt system, The Capacitance Electronic Disc (CED), hvor lyd og billede aflæses af en særlig nål på meget fine riller i en plade af PVC. Teknologien var gammel, og da der var fysisk berøring under aflæsningen, var der risiko for slid ved brug.

Et andet system var under udvikling af Philips, og det var revolutionerende og helt fantastisk. Informationerne lå som bitte små huller i et lag af reflekterende aluminium, og de aflæstes af en fin stråle af laserlys. Det betød, at pladen kunne afspilles igen og igen uden at blive slidt. Det var uhyre tiltalende for en samler.

1983: Min første videopladespiller.

En anden og lige så vigtig forskel var billedkvaliteten, der var ca. 70 % bedre end VHS-videokassetterne, og lyden var i stereo. Og man kunne købe indspillede film til rimelige priser. Da systemet kom på markedet i Vesttyskland, fik jeg hjælp af en ven til at skaffe mig en afspiller fra Flensborg, og jeg købte film fra HMV i London. Det var i sommeren 1983.

Mødet med Philips

Jeg samlede ikke decideret på LP-plader, men jeg havde nogle plader, og jeg hørte jævnligt musik. Jeg holdt af at tage hovedtelefoner på og lade mig henføre af musikken, men den evindelige gnitren fra nålestøjen drev mig til vanvid. Jeg brugte specialbørste og rensede pladerne med destilleret vand, men der var altid en eller anden form for overfladestøj, som irriterede mig.

I kølvandet på videopladen, som Philips kaldte LaserVision, fulgte snart den digitale Compact Disc, som Philips havde udviklet i samarbejde med Sony. Det lød som en brandgod idé, og jeg kunne ikke vente med at høre det selv. Chancen bød sig, da AC Radio i foråret 1984 demonstrerede systemet i samarbejde med Philips. Ikke alene fik jeg lejlighed til at høre en CD-plade i funktion, jeg fik også lejlighed til at tale med Philips' konsulent Ole Wernberg om LaserVision, for jeg gik og ventede længselsfuldt på, at dette system blev lanceret i Danmark.

Som medium for indspillede film var LaserVision meget mere velegnet end VHS. Lyden var bedre og var fra starten i stereo. Billedet stod knivskarpt set i forhold til videobånd og DR's udsendelser, og der var ikke billedudfald. Aflæsningen med laser betød, at pladerne ikke blev slidt ved afspilning, og teknikken havde nogle interessante muligheder. I 1982 udgav BBC *David Attenborough presents the BBC Videobook of British Garden Birds* med Ceefax tekst-tv. Det er bogstaveligt talt et audiovisuelt leksikon. Tekst-tv er indkodet på pladen, så man kan vælge at få undertekster på skærmen, eller man kan læse om de mange fugle.

Pladen er indspillet i CAV (Constant Angular Velocity), dvs. at hver pladeomdrejning svarer til ét billede på skærmen. Vil man se et still-billede på VHS, ser det ganske rædderligt ud og ødelægger båndet, men der er ingen forringelse på LaserVision, der blot aflæser samme billede igen og igen. Hvert billede har sit eget unikke billednummer, der kan refereres til og søges på. Fuglene kan studeres billed-for-billed eller i perfekt slowmotion. Stereolyden på pladen er splittet op i to uafhængige monolydspor, så brugeren selv vælger, om han vil høre fuglenes sang alene, eller om han også vil høre David Attenboroughs kommentarer.

Pladen illustrerer LaserVision-systemets fantastiske muligheder. F.eks. ville en fællesnordisk udgivelse være mulig med undertekster på hvert sprog via tekst-tv. Men Ole Wernberg var totalt afvisende. Det kunne aldrig blive en god forretning at markedsføre dette system i Danmark, sagde han. Han ville personligt gøre sit til, at LaserVision aldrig blev lanceret her i landet, for det var der ikke nok penge i. Han faldt yderligere i min agtelse, da han påstod, at det var teknisk umuligt at gøre, hvad BBC havde gjort på fuglepladen. Den aften blev kimen til Laserdisken lagt. Det skulle være løgn! Jeg ville sikre, at danske filmsamlere ikke blev snydt for LaserVision.

TV-importøren

Compact Disc'en var en åbenbaring. Alene stilheden mellem numrene gjorde så stort indtryk på mig, at jeg drømte om det om natten. Jeg var ikke et sekund i tvivl om, at CD ville slå igennem, selvom der var megen debat om digitaliseringens mulige ødelæggende virkning for musikoplevelsen.

Det var LaserVision, jeg brændte for, men det var CD-pladerne, jeg så som en potentiel indtægtskilde i den virksomhed, jeg havde i tankerne. Det påtrængende spørgsmål var, hvordan jeg fik fat i varerne.

TV-importøren fra Hjallerup var kendt for sine billige fjernsyn, hvilket angiveligt skyldtes, at han importerede selv. Jeg havde brug for en importør, så jeg drog til Hjallerup for at høre, om han ville hjælpe med at skaffe videopladespillere.

Jeg havde ikke ventet at finde en så stor og velassorteret radioforretning. Den blev drevet af ægteparret Jørgen og Gitte Christensen. Jørgen havde en varevogn, og et par gange om måneden kørte han en tur til Vesttyskland og Holland, og så fyldte han varevognen op med videoer og fjernsyn fra de to landes grossister.

Under dette første møde ventede jeg tålmodigt, når der var kunder i butikken, men i de ledige stunder fortalte jeg Jørgen om LaserVision og min drøm om at forhandle det i Danmark. Han var lydhør og interesseret, men han advarede:

- Hvis du vil være parallelimportør, skal du have brede skuldre.

- Jeg skal da ikke være parallelimportør. Der er jo ikke andre, der handler med LaserVision, så det er forkert at kalde mig parallelimportør, sagde jeg.

- Det er lige meget. Du kan ikke forestille dig, hvad du vil komme ud for, men hvis du har mod på det, vil jeg gerne hjælpe dig.

Han havde mange kontakter. Han ville finde ud af, hvor han kunne få varerne billigst, og så ville han tage dem med hjem til mig. Han ville lægge 5 % på til sig selv for ulejligheden. Jeg ved ikke, om jeg var kommet i gang uden hans hjælp, men han gav mig i hvert fald en flyvende start. Jeg var meget taknemlig, men det undrede mig også lidt, for jeg var den eneste, han hjalp på den måde.

En del af forklaringen kunne være, at han nød at drille de store. Historien var, at B&O havde afvist at levere til ham, og så drillede han B&O ved at købe deres fjernsyn i Vesttyskland eller Holland i stedet. Han var en gæv jyde. Når døren blev smækket i for næsen af ham, blev han bare mere stædig. Jeg vil ikke forklejne hans hjælpsomhed, men måske var der en snert af drilleri over for Philips og Sony, der tiltalte ham ved at hjælpe mig med mit projekt.

Sony lavede exceptionelle fjernsyn med deres Trinitron billedrør, og dem ville jeg gerne forhandle. Jeg ville også forhandle Philips' CD-pladespillere. Jeg havde hos Sony og Philips forsøgt at blive forhandler, men de var hurtige til at vise mig døren. Der var grænser for, hvem disse giganter ville handle med!

Jeg kunne heller ikke få lov at købe CD-plader hos de førende distributører, GDC og Polygram. Igen trådte Jørgen Christensen hjælpsomt til. Han oprettede en konto hos GDC og Polygram, og så kunne jeg købe plader igennem ham.

Kassekredit

Det var let at få en kassekredit. Jeg havde fra barnsben haft en opsparingskonto i Sparekassen Nordjylland, og i gymnasiet tog jeg et statsgaranteret studielån for at komme på sprogskole i England en sommer, så Sparekassen kendte mig godt. Jeg aftalte et møde med bankrådgiver Frede Clausen, og så fortalte jeg om mine planer om at markedsføre LaserVision i Danmark, og han bevilgede et lån.

Flere år senere spurgte jeg Frede Clausen, hvad der fik ham til at yde mig et lån på mit glatte ansigt, for jeg havde hørt, at det var svært at låne penge.

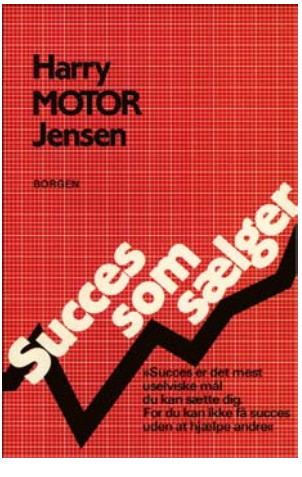
- Du fortalte så begejstret om LaserVision, og hvis du også gjorde det til dine kunder, ville du sikkert sælge en masse. Jeg var ikke i tvivl om, at vi ville komme til at tjene mange penge på dig, sagde han med et smil.

Så gik jeg i gang

Med det på plads gik jeg den 27. juni 1984 til Told- og Skattecenter Aalborg for at få virksomheden momsregistreret. Det blev den med SE-nummer 10 19 42 45. Derefter købte jeg en Commodore 64 med diskettestation og skrivehjulsprinter samt en telefon med telefonsvarer og båndoptager, og så var jeg i gang.

Jeg vidste intet om at drive forretning. Faktisk anså jeg sælgere for at være lidt suspekte. I Aalborg Tegneserieklub var det dårlig stil at sælge bladene for mere, end man selv havde givet for dem. Jeg var splittet mellem at være noget, jeg ikke brød mig om, forretningsmand, og ønsket om at få succes som sælger.

Indtil jeg mødte Harry Motor og Bruno Christensen! Harry Motor er født som Harry Jensen, men han blev så kendt for sine skriverier i FDM's brevkasse og for sin succesfulde lancering af Volvo i Australien, at han tog det usædvanlige navn til sig. Pensioneret fra Volvo turnerede han i hele verden med foredrag om at få succes som sælger. Han blev min mentor og ven. Hans slogan for sin første bog om sælgere var: "Succes er det mest uselviske mål du kan sætte dig. For du kan ikke få succes uden at hjælpe andre."

Harry Motors filosofi gik ud på, at hvis du hjælper andre, vil de helt af sig selv blive opfyldt af et ønske om at hjælpe dig til gengæld. Han var sælger med høj moral, og sådanne sælgere har verden brug for. Hans budskaber gik rent ind hos mig.

Bruno Christensen var også en inspiration. Han er ekspert i detailhandel, og to ting fra hans foredrag gjorde særligt indtryk. Glem aldrig din SPAEP (Sælg På Andet End Pris), lærte han os, og han citerede den dovne tegneseriekat Garfield: "Tænk, hvad man kunne udrette, hvis man ikke kendte sine begrænsninger." Da lovede jeg mig selv, at jeg ikke ville sætte nogen begrænsninger for mig selv eller for min virksomhed.

Min ufærdige uddannelse

Ret tidligt i mit liv vidste jeg, at jeg ville være ingeniør. Det var ikke en rationel beslutning, men en drøm, der opstod, da jeg læste drengebøgerne om detektiven Jan. Han havde en ven, som var ingeniør, og denne ven rejste rundt i verden i sin egen båd. Jeg ville også ud og opleve verden, så jeg ville også være ingeniør.

Matematik og naturvidenskab faldt mig let, så da Aalborg Universitets Center blev etableret i min egen by med en ingeniøruddannelse, lå det lige for at gå fra gymnasiet til AUC. Jeg drømte også om at bygge mit eget hus, for det skulle være perfekt i skønhed, indretning og komfort, så jeg valgte bygningslinjen. Det viste sig at være en fejl i forhold til den drøm, for det rigtige havde i så fald været at tage en uddannelse som arkitekt, men det fandt jeg først ud af senere.

Jeg færdiggjorde aldrig uddannelsen, og det bekymrede mig mindre, end det bekymrede mine venner. Jeg så sådan på det, at jeg havde studeret 4½ år på AUC. Jeg havde lært en masse, jeg havde fået redskaber i min rygsæk, og jeg følte mig klar til at møde verden. Jeg manglede et par projekter for at kunne bevise mine færdigheder, men var det vigtigt? Det diskuterede vi meget i vennekredsen.

Selvfølgelig havde jeg gerne taget eksamen også, men jeg havde dyrket min filminteresse ved siden af studierne, og det havde ført til, at jeg efter 6. semester etablerede virksomhed. Den udviklede sig, og da vi skulle starte på 9. semester, stod jeg med en gylden mulighed for at skabe noget, der ville gøre en forskel. Der var intet, der tydede på, at jeg kom til at arbejde som ingeniør i nær fremtid, og da jeg var min egen chef, var et eksamensbevis ikke nødvendigt.

"Du vil blive taget meget mere alvorligt, hvis du kan skrive civilingeniør på dit visitkort," sagde mine venner. "Folk vil da ikke købe flere film af mig, fordi jeg er civilingeniør," svarede jeg og regnede med, at jeg ville blive bedømt for mine evner og resultater - ikke for min titel. Først da retssagerne mod FDV begyndte, gik det op for mig, at mine venner havde en pointe. Når man står i retten, er det næsten lige meget, hvad man siger, eller hvad loven siger, eller om man i det hele taget har ret eller uret. Dér handler det ofte udelukkende om, hvem man er.

Uddannelse er vigtigt. Det er vigtigt at erhverve færdigheder, men det er svært at forudse præcis, hvilke færdigheder man får brug for. Det er ikke det afgørende, bare man får proppet nogle redskaber ned i sin rygsæk til livets rejse.

Jeg lærte især to ting i min tid på AUC: 1) at løse en opgave og 2) at arbejde sammen med andre om at løse en opgave. I forhold til de to ting er det mindre vigtigt, at jeg også lærte at dimensionere et ventilationsanlæg.

Også på ingeniørlinjen er der kurser, der uventet viser sig at være brugbare. Da der pludselig stod driftsøkonomi på skemaet, var det lige, hvad jeg havde brug for i forbindelse med overvejelserne om at etablere min egen virksomhed. På AUC er alle kurser principielt åbne, og det benyttede jeg mig af ved at hægte mig på et nyttigt kursus i erhvervsret med en overordnet gennemgang af immaterialretten. Kurset afholdtes af en lokal advokat og erhvervsmand, Preben Bang Henriksen.

9. Konsumptionsprincippet

Jeg er nødt til at introducere et enkelt juridisk begreb, konsumptionsprincippet, for mange økonomiske problemer skyldes manipulation af dette grundlæggende princip med det særegne navn. Jeg stødte på det under mine fremstød for at gøre LaserVision kendt i Danmark. Jeg læste erhvervsret, så det lå lige for at undersøge tingene selv.

Musikposten

Da jeg efter 6. semester etablerede virksomhed, regnede jeg ikke med, at den ville påvirke studierne på civilingeniørlinjen. Jeg reklamerede med, at virksomheden havde døgntelefon, hvilket vil sige, at man døgnet rundt kunne ringe og indtale sit navn og adresse, hvorefter jeg ville sende mit katalog til den potentielle kunde.

På min Commodore 64 registrerede jeg alle CD-udgivelserne på floppydiske. Jeg skrev omhyggeligt udgivelserne alfabetisk ind i et tekstbehandlingsprogram, og de enkelte sider blev nydeligt udskrevet på den fine skrivehjulsprinter, der var min dyreste investering. I oktober 1984 udkom Musikpostens første katalog med en oversigt over alle CD-plader på det danske marked, og meget taktisk havde jeg også skrevet en præsentation af LaserVision-systemet i CD-kataloget.

Jeg kaldte virksomheden for Musikposten for at markere, at jeg handlede med musik, og at det var pr. postordre. Jeg begyndte at opbygge et varelager, og snart havde jeg byens største samling CD-plader. Det rygtedes, og kunderne begyndte at dukke op på privatadressen på Duebrødrevej for at se udvalget igennem.

Jeg boede hos mine forældre med mine mange søskende, og de var ikke glade for de fremmede, der ikke var lige gode til at tage hensyn. De jokkede gerne ind i dagligstuen i store beskidte støvler, og de kunne finde på at ryge i vores ellers røgfrie stuer. Det var ikke holdbart. Jeg var nødt til at åbne en rigtig butik.

Jeg planlagde både salg og udlejning. Jeg ville give det klassiske publikum en mulighed for at høre flere versioner af Beethovens 9. symfoni, før den foretrukne indspilning blev valgt. CD-pladens robusthed gjorde den velegnet til udlejning, og jeg ville bruge udlejning til at fremme salget af den lidt mere ukendte musik. Den drøm bristede, allerede inden jeg fandt en butik. Lidt for smarte forretningsfolk var begyndt at udleje CD-plader - ikke for at fremme salget, men for at sælge kassettebånd til privatkopiering: Lej en CD-plade og køb et kassettebånd! Folketinget greb ind. Ved lov nr. 274 af 6. juni 1985 blev 2. pkt. i ophavsretslovens § 23, stk. 1, ændret og blev til: "Dog kan eksemplarer af musikværker ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlejning."

> **§ 23.** Når et litterært eller musikalsk værk er udgivet, kan udgivne eksemplarer spredes videre eller fremvises offentligt. Dog kan eksemplarer af musikværker ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlejning.

Ophavsretslovens nye § 23, stk. 1

As requested I enclose copies of our latest LaserVision Album Catalogues and give below details of our wholesalers:

Messrs. S. Gold & Sons,
Gold House,
69, Flempton Road,
Layton,
London E10 7 NL.
TELEPHONE: 01-359-3600

Lightning Records & Video,
841 Harrow Road,
London NW10 5NH.
TELEPHONE: 01-696-5255

I trust this information will be of assistance to you and wish you luck in your venture.

Philips Electronics LaserVision Division til Musikposten, 7. november 1984

LaserVision take-off

At åbne en butik betød både en betydelig investering og en betydelig forpligtelse. Min vilje til at satse afhang af drømmen om at markedsføre LaserVision. Philips i England var hjælpsom. Det var intet problem at få lov til at forhandle pladerne, men det var også vigtigt, at LaserVision ikke var en døgnflue. Der var kamp om videomarkedet dengang. Philips' VCR båndoptager med spolerne over hinanden var på vej ud. U-matic havde vundet indpas på uddannelsesinstitutionerne, fordi det var stabilt og robust, mens Sony Betamax gav det bedste billede og var først med HiFi-lyd. Alligevel blev VHS det dominerende videosystem.

RCA lancerede også deres CED-system i England, hvor det konkurrerede med LaserVision. Sonys nederlag havde vist, at det ikke nødvendigvis var det bedste system, der vandt, og der gik rygter om, at Philips var på vej ud af LaserVision-markedet igen. Det bekymrede mig, så jeg skrev til Philips igen og fik et fint svar.

In the U.K. we are negotiating to hand all the origination of new titles to the programme owners and the two main distributors who are hoping to announce their first package of top quality titles in August/September.

Our direct involvement was always a short term activity until the system established itself sufficiently to encourage the programme owners to promote the LaserVision system. We are very happy to hand this activity back to the experts.

The latest catalogue is enclosed. I think that new developments within the system make it very unlikely that it will fail now.

Philips Electronics LaserVision Division til Musikposten, 4. juli 1985

Jeg blev beroliget af Philips' forklaring. De første LaserVision-titler var ganske vist udgivet af Philips, som havde købt rettighederne til en blandet landhandel af titler, men det var kun for at støtte markedsføringen. Philips mente, at LaserVision nu kunne stå på egne ben, og filmselskaberne ville fremover stå for udgivelsen af titler. Det skete via et samarbejde med Lightning Distribution, som forhandlede udgivelserne med de enkelte filmselskaber. Enten købte Lightning rettighederne og udgav selv filmene, eller også fungerede Lightning som distributør af titler, der blev udgivet af de enkelte filmselskaber. Warner var det første Hollywoodselskab, som udgav videoplader i et sådant samarbejde med Lightning.

Jeg blev Lightnings forhandler i Danmark, og hver måned fik jeg en sludder med LaserVision manager Vaughan Leverton om de kommende titler. Cool!

Jeg var nu nået så langt med projektet, at jeg meddelte studiekammeraterne på AUC, at de ikke skulle regne med mig til projektarbejdet efter sommerferien.

Lightnings pressemeddelelse, sommeren 1985

LaserVision præsentationsvideo

Ingen almindelige mennesker i Danmark vidste, hvad LaserVision var for noget, men næsten alle mennesker havde en videobåndoptager. Jeg planlagde at lave en præsentationsvideo af LaserVision, hvor jeg demonstrerede de revolutionerende features, og efter den tekniske præsentation ville jeg vise klip fra nogle af de film, man kunne få på LaserVision. Et argument imod LaserVision var det samme som imod Compact Disc til at begynde med: "Man kan jo ikke få ret mange plader til systemet." Jeg ville udlåne en videokassette med et par minutters uddrag fra hver film. Der var mange blockbusters blandt de første udgivelser, så det var ikke svært at lave et show på en times tid, og det skulle filmsamlerne sidde og savle over.

Spørgsmålet var, om jeg måtte kopiere fra pladerne til det formål. Kurset med Preben Bang Henriksen besvarede ikke spørgsmålet, så jeg kontaktede Danmarks førende specialist på området, advokat Johan Schlüter. Jeg havde selv forsøgt at opbygge en filmsamling ved at leje film og overspille dem, men kvaliteten var for ringe til, at jeg ville spilde min tid på at se film på den måde. Jeg var medlem af Videorent, som kunne skaffe hvad som helst, men det så til gengæld rædselsfuldt ud. Kvaliteten blev bedre, da der kom styr på markedet.

I videobranchens store, flotte hæfte med omtaler af alle de danske udgivelser så jeg, at Johan Schlüter selv havde skrevet forordet. Han så ud til at have styr på alt det her med videofilm, så jeg søgte råd hos ham.

- Du skal sørge for at have rettighedshavernes tilladelse, sagde han. - Og hvem er så det, spurge jeg. - Hvem er det helt præcist, jeg skal spørge?

Det kunne han ikke svare på. Faktisk var han en skuffelse, for han kunne ikke svare på ret meget. Jeg besluttede at skrive til de enkelte filmselskaber i England.

> I am delighted that you wish to take on the launching of the system single-handed in Denmark. I wish you every success. Regarding the use of excerpts from Embassy Home Entertainment's films, you have my permission to use them but on the following basis only: They should be used with discretion and for promotional purposes only, under no circumstances should these excerpts be used on a video tape which is then sold to the consumer.

Embassy Home Entertainment til Musikposten, 28. marts 1985

> Unfortunately, we have to advise you that we do not have the rights to distribute outside of the United Kingdom and in the circumstances, therefore, we can only suggest you contact Philips Video direct at PO Box 298, City House, 420-430 London Road, Croydon CR9 3QR, to obtain further details on the distribution within Denmark.

Rank Video Library til Musikposten, 17. april 1985

Musikpostens åbningsreception, 1. oktober 1985

Svarene spændte fra de begejstrede til de forsigtige, der ikke turde udtale sig om rettighederne i Danmark. EF var da 27 år gammel, og både England og Danmark havde været med i 12 år, men videorettighederne var stadig opdelt i territorier!

Idéen var god, da jeg kun havde postordre, men det vigtigste - billedkvaliteten - kunne ikke overføres til VHS alligevel. Det var endnu bedre at demonstrere det fine billede "live", og det kunne jeg gøre i en butik, så jeg droppede idéen.

Jeg vidste også, at 40 plader i hånden er bedre end en liste med 800 titler, så jeg hængte pladerne op i vinduet og plastrede hele væggen til med omslag, og det tog brodden ud af fordommene om, at man ikke kunne få ret mange film.

Ole Andersen var redaktør af Aalborg Stiftstidendes søndagsavis, og han var så glad for videofilm, at han havde sin egen faste spalte til anmeldelser. Jeg lånte ham en LaserVision-afspiller, og han var vildt begejstret. Hver uge anmeldte han mindst én ny LaserVision-film. Det skabte kontroverser med videobranchen, især da han skrev om *Rambo: First Blood 2* (1985) lige efter, at den gik i biografen. Så gik rygterne om, at FDV ville lukke min butik. En videoforhandler klagede til FDV og prøvede at forklare Ole Andersen, at det var ulovlige film, fordi FDV ikke havde tilladt dem. Han fik dette kølige svar: "Sig mig, har du aldrig hørt om EF?"

VIDEO ved OLE ANDERSEN

Rambo i en af de kniber, han klarer sig ud af.

First blood 2

»Rambo«
LASERDISKEN

Næppe er succes-filmen om vietnamhelten Rambo taget af biografernes repertoire, førend den foreligger som videoplade. Det er en film for alle yndere af voldsomme krigsscener. Og for en gangs skyld er det bedøvende ligegyldigt, at der ikke er danske undertekster for videopladefilm. De grynt, Sylvester Stallone udstøder, er internationalt forståelige.

Da filmen havde premiere i Aalborg i oktober 1985, skrev Stiftstidendes anmelder »Lange«:

»Teknisk er det en flot film, der laver ustyrligt gode billeder med sine helikoptere, sine himle, jungler, vandfald, eksplosioner - sine ultranærbilleder af olieglinsende svulmende muskler, af hærdet stål, sorte mundinger, stærkt blankt læder. Symbolerne falder over hinanden og alt samles i Stallones størknede klippefjæs, hans dybe, døde, formørkede blik«.

Videoplade. 93 minutter. 350 kr.

Musikposten er blevet til Laserdisken

Special-forretningen for videoplader og compactdisks i Prinsensgade 38 i Aalborg har taget navneforandring fra Musikposten til Laserdisken. Det skyldes, at det første navn bevirkede, at folk kom ind for at købe musikinstrumenter, og at navnet mindede lidt for meget om en postordreforretning.

Aalborg Stiftstidende, 2. februar 1986

Forårsudstillingerne i Aalborghallen, 1986-1995

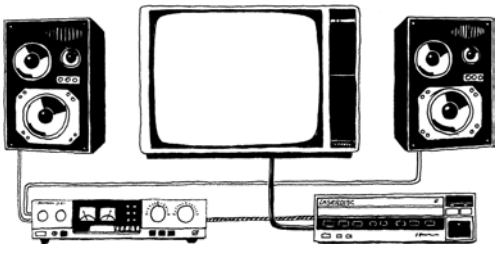
Udstillinger

Det gjaldt om at vise systemet frem, så folk ved selvsyn kunne konstatere, hvor flot det så ud, ikke mindst i forhold til VHS. Jeg deltog på udstillinger, især den årlige udstilling i Aalborghallen, der blev besøgt af op imod 50.000 mennesker.

Det første år viste jeg en film på ét fjernsyn fra en videokassette og den samme film på et andet fjernsyn fra en videoplade, så man kunne sammenligne. Det gav ballade med de tv-forhandlere, der også udstillede. De beskyldte mig for at snyde med videosignalet fra videokassetten for at få videopladen til at se bedre ud.

Pioneer kom ind på det europæiske marked efter en succesfuld introduktion i USA og Japan af LaserDisc-systemet, som de kaldte det, og det løftede markedet. Musikposten var ikke et velegnet navn til en butik, så jeg skiftede til Laserdisken, der indikerer, at det handler om en disk, der aflæses af en laser.

For mig drejede det sig om at dele min glæde ved film med andre mennesker. Min mission var at give folk filmoplevelser, de ikke ville få uden mig. Også den tekniske kvalitet har betydning for filmoplevelsen, og på lydsiden var LaserDisc i topklasse. Første skridt i udnyttelsen af den gode lyd var at lære folk at forbinde deres afspiller med stereoanlægget. Ikke alene kan man se stereofilm, selvom fjernsynet kun er mono, man slipper også for at bruge fjernsynets højttalere, der i almindelighed ikke er på højde med separate højttalere. Man får under alle omstændigheder et større lydbillede ved at flytte højttalerne lidt væk fra skærmen.

Brug stereoanlægget, når du ser film!

LaserDisc-markedet var en niche, men dog en niche, der tiltrak seriøse filmfans, også inden for industrien. Systemet blev støttet af filminstruktørerne, og allerede fra 1985 begyndte filmene at udkomme på LaserDisc i deres rigtige format med Woody Allens *Manhattan* (1979) som den første. Woody Allen var som de fleste andre filminstruktører utilfreds med den beskæring af billedet, der normalt blev gjort, når filmene blev vist i tv. Betydningen af dette overgreb uddybes i kapitel 22.

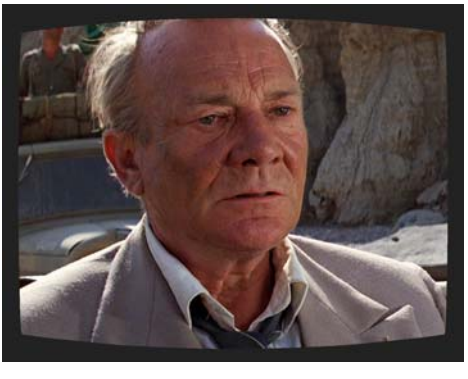
Mit første LaserDisc-katalog

LaserDisc gav i det mindste mulighed for at gøre de originale værker tilgængelige. Jeg benyttede udstillingerne og katalogerne til at demonstrere forskellen på letterbox-formatet, der med sorte bjælker på skærmen slet ikke er et filmformat, men blot en metode til at vise hele billedet, og pan&scan, hvor en stor del af billedet skæres væk. Forbrugerne var ret uvidende om dette. Den umiddelbare reaktion var som regel, at der måtte mangle noget, når der var sort på skærmen. På udstillingerne spillede jeg begge versioner ved siden af hinanden, og ofte kom en samtale til at forløbe således:

- Hvorfor mangler der noget?
- Hvilket billede tænker du på?
- Billedet til venstre er kun halvt!
- Mener du virkelig det? På hvilket billede kan du da se pigen?

Så gav jeg den besøgende fred og ro til at se nøjere efter. Mange mennesker følte sig snydt af film i letterbox-formatet, men jeg viste, at det forholder sig omvendt; at det er pan&scan-versionen, der mangler noget. Eksemplet er fra *Indiana Jones and the Last Crusade* (1989). Til venstre er letterbox-formatet, der viser billedet i sin fulde bredde, og til højre er pan&scan-versionen, der fylder tv-skærmen ud.

Sommeren 1986: På studietur i London

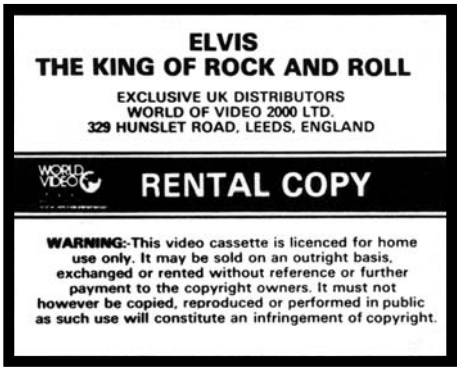
Det hændte, at jeg købte film hjem til andre videoforhandlere, og sådan kom jeg til at kende Per Jensen, der var bestyrer af en videoforretning i Århus, indtil han rykkede teltpælene op og slog sig ned i London. Herfra inviterede han mig på en studietur. Jeg havde ikke været i London siden 1980, og det var før, der var nogen videobranche. Et besøg i London var også en lejlighed til at besøge Lightning.

Det var en øjenåbner. Vi besøgte flere videoforretninger, som tilsyneladende lå på hvert andet gadehjørne med et stort og meget varieret udvalg af film. Og så kunne man ikke alene leje videokassetterne, man kunne også købe dem til priser helt ned til £9,99. Per Jensen fortalte, at videobranchen var fri - i modsætning til den danske. Havde man butik, kunne man få en konto hos en grossist, og hvis man ikke havde butik, kunne man klare det med lidt frækhed og gode talegaver. Per havde konto hos både Lightning og S. Gold & Sons, den anden af de to store distributører. Han tog mig med til Gold, hvor vi gik rundt i en gigantisk lagerhal fuld af videoer. Vi fyldte blot indkøbsvognen og betalte ved kassen ved udgangen.

Udlejning var også den dominerende distributionsform i England. Videoforhandlerne købte kassetterne hos grossisterne med henblik på at udleje dem til forbrugerne. Udlejning til forbrugerne var det utvetydige formål med kassetterne, der blev leveret med en mærkat på omslaget: "Manufacturer's Recommended Rental Price". Der var intet skel mellem salgskassetter og udlejningskassetter andet end prisen. Hvis en film var billig nok, ville forbrugerne ofte købe filmen, og hvis man var rig nok, var man velkommen til at købe en "udlejningskassette". Nye udgivelser havde en høj pris, da målgruppen var butikkerne, som udlejede dem, og efter 6-9 måneder blev prisen sat ned til et niveau, der gjorde filmene attraktive at købe for almindelige forbrugere.

Jeg købte en videokassette med Elvis til lavpris, men ikke desto mindre havde producenten på kassetten gjort det klart, at jeg var velkommen til at udleje den.

ELVIS
THE KING OF ROCK AND ROLL
EXCLUSIVE UK DISTRIBUTORS
WORLD OF VIDEO 2000 LTD.
329 HUNSLET ROAD, LEEDS, ENGLAND
WORLD VIDEO
RENTAL COPY
WARNING:-This video cassette is licenced for home use only. It may be sold on an outright basis, exchanged or rented without reference or further payment to the copyright owners. It must not however be copied, reproduced or performed in public as such use will constitute an infringement of copyright.

Mærkaten på selve videokassetten

Det var et problem i markedsføringen af LaserDisc, at jeg ikke udlejede plader. Det var almindeligt at leje film, men kun hardcore filmsamlere kunne finde på at købe en film. Holdningen var som regel: Hvem vil se en film mere end én gang?

Min oprindelige idé om at udleje for at fremme salget blev aktuel igen, og jeg drøftede den med Lightnings Laser-Vision manager. Han syntes, det var en glimrende idé, men Per Jensen foreslog at vente lidt: "Der er måske et problem!"

Kulturministeriets redegørelse

Per Jensen fortalte mig om en videoudlejer i København, som udlejede film, han importerede fra England. Det havde givet ham problemer. Der var nedlagt forbud, og han var havnet i en retssag. Per Jensen mente ligesom mig, at EF-reglerne var klare, og hans advokat, der fulgte sagen, var også sikker på, at videoforhandleren ville vinde. Men måske var det bedst at vente, til retssagen var afgjort?

Jeg holdt kontakt til Per Jensen og spurgte ham jævnligt om status i retssagen. Var der kommet en afgørelse? Nej, det var der ikke, og det ene øjeblik mente han, at videoforhandleren ville vinde sagen, og det næste var han i tvivl. Efteråret gik, og vinteren gik, og hen på foråret blev jeg utålmodig. Hvor svært kunne det være? Justitsministeriet har vel styr på landets love, tænkte jeg, så jeg skrev simpelthen til det og spurgte, om jeg måtte sælge og udleje videoplader, jeg købte i England. Jeg fik at vide, at det hørte under Kulturministeriet, så jeg ville få svar derfra.

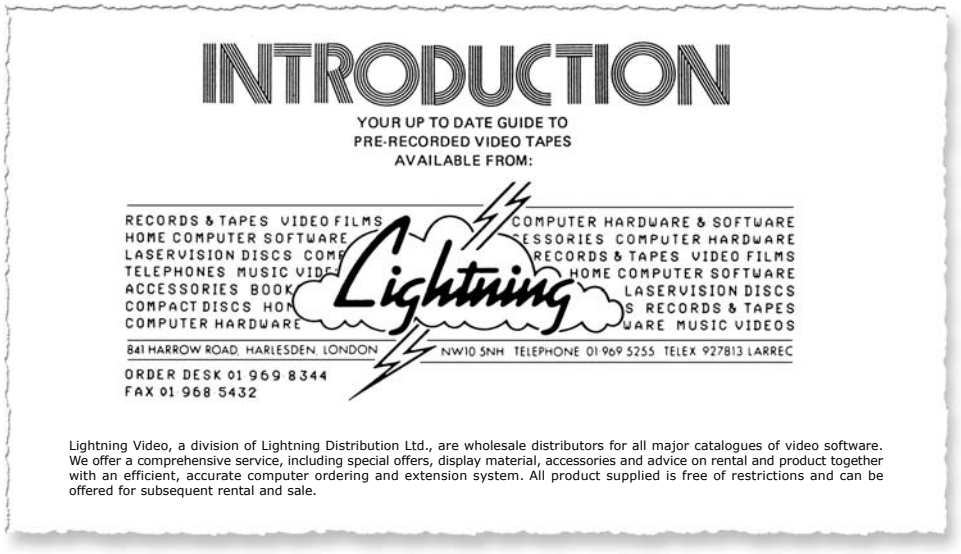
Månederne gik, og jeg hørte intet. Jeg ringede til Kulturministeriet for at høre, om det havde fået mit brev. Jo, og jeg ville også få et svar - snart. Men intet skete. Hen over sommeren ringede jeg jævnligt til Kulturministeriet, og det blev mere og mere mystisk. På et tidspunkt fik jeg at vide, at der var skrevet et svar til mig, men så var det blevet standset. Nu var de gået i gang med at skrive et nyt.

Hvem havde standset det første svar? Hvorfor var det blevet standset? Jeg ville blot aflive rygterne om, at min forretning var ulovlig, og vide, om der var noget i vejen for, at jeg udlejede videofilm i Danmark på samme måde som i England. Hvor svært kunne det være? Omsider fik jeg et svar, og som min gamle lærer ville have sagt: "Megen skrig, kun lidt uld." Hvordan kunne det tage så lang tid?

Kulturministeriets svar var dybt utroværdigt. Ifølge Kulturministeriet var bøger og grammofonplader det eneste, man måtte handle med i Danmark uden særlig tilladelse! Hvis det var sådan, var der ikke noget at sige til, at ophavsretsloven var kommet i EF's søgelys, tænkte jeg, da jeg læste brevet.

> Eneretten til eksemplarspredning efter § 2 er i lovens § 23 undergivet forskellige begrænsninger. Efter § 23, stk. 1, kan udgivne eksemplarer af et litterært eller musikalsk værk frit spredes videre, når værket er udgivet. Bestemmelsen i § 23 omfatter kun litterære eller musikalske værker, ikke filmværker. Filmværker er herefter undergivet den fulde eneret til eksemplarspredning efter lovens § 2. Dette medfører blandt andet, at det i Danmark ikke er tilladt uden samtykke fra rettighedshaveren til almenheden at udleje et beskyttet videogram, herunder en videoplade, eller udbyde det til salg uanset hvor og hvordan videogrammet måtte være erhvervet.
>
> For så vidt angår foreneligheden mellem ophavsretsloven og EF-reglerne om de frie varebevægelser kan ministeriet oplyse, at spørgsmålet i øjeblikket er genstand for overvejelser under en verserende sag ved EF-Domstolen om en dansk videoudlejers udlejning af en i Storbritannien indkøbt videofilm.

Kulturministeriet til Laserdisken, 25. august 1987

Lightnings katalog med bestemmelsen om udlejning og salg

Mine egne undersøgelser

Jeg lagde mærke til, at Kulturministeriet henviste til den retssag, Per Jensen havde fortalt om. Brevet var underskrevet af Louis Hersom, så jeg ringede til ham for at få mere at vide. Han kendte til sagen og fortalte, at Kulturministeriet netop havde skrevet et indlæg til EU-Domstolen i den forbindelse, og han var heller ikke i tvivl om, hvordan sagen ville ende: "Videoudlejeren vil tabe med et brag."

For en sikkerheds skyld bad jeg Lightnings LaserVision manager give mig lov til at videresælge pladerne. Det var et absurd spørgsmål, og han spurgte tilbage, om meddelelsen i Lightnings katalog ikke var klar nok: "All product supplied is free of restrictions and can be offered for subsequent rental and sale."

Den 1. september 1988 startede jeg på HD på AUC. Undervisningsmaterialet til faget erhvervsret bestod af en lovsamling med bl.a. den aktuelle ophavsretslov og lærebogen *Dansk Privatret*, der indeholdt et udførligt kapitel om immaterialret. Til min lettelse bekræftede lærebogen, hvad jeg havde læst i *Karnovs Lovsamling* året før. Begge henviste til ophavsretslovens §§ 23 og 25 - ikke kun til § 23.

I §§ 23 og 25 findes regler, der i almindelighed sikrer ejeren af et eksemplar af værket ret til at sprede det pågældende eksemplar videre eller fremvise det offentligt, når værket er udgivet, eller for kunstværkers vedkommende et eksemplar er overdraget til andre. Disse regler er nødvendige, hvis man vil sikre, at ejeren kan råde over sit eksemplar, idet dette ellers ikke ville være tilladt i henhold til de almindelige regler i § 2.

Dansk Privatret om immaterialret m.v., 1988

Utroligt nok havde Kulturministeriet glemt § 25, for den løste problemet: "Når værket er blevet udgivet, må de udgivne eksemplarer spredes videre." Det er ikke til at misforstå.

Hvis et kunstværk kun eksisterer i ét eksemplar og ikke udgives, f.eks. et maleri, en skulptur eller et smykke, og kunstneren sælger det eller giver det væk, må det også spredes videre og vises offentligt. Så hvis man køber en kjole hos en modedesigner, må man også have den på til et offentligt selskab uden at spørge om lov først.

Bestemmelsen i § 25 er udtryk for almindelig sund fornuft. Det er sært, at Kulturministeriet overså den!

På biblioteket læste jeg i *Karnovs Lovsamling*. Der var §§ 23, stk. 1, og 25, stk. 1, beskrevet som udtryk for det såkaldte "konsumptionsprincip". Der var henvist til M. Koktvedgaard. Jeg læste ikke det omtalte tidsskrift, men senere købte jeg Mogens Koktvedgaards *Lærebog i immaterialret*, 2. udgave, 1991. Her er også henvist til konsumptionsreglerne i ophavsretslovens §§ 23 og 25 - ikke kun til § 23.

> **§ 25.** Når ophavsmanden har overdraget et eller flere eksemplarer af et kunstværk til andre, eller værket er blevet udgivet, må de overdragne eller udgivne eksemplarer spredes videre, og værket må vises offentligt på anden måde end i fjernsyn eller ved visning af film. Værket må dog medtages ved indspilning og visning af film eller fjernsynsprogram, når gengivelsen af det er af underordnet betydning for filmens eller fjernsynsprogrammets indhold.

Ophavsretslovens § 25, stk. 1

> §§ 23, stk. 1, og 25, stk. 1, er udtryk for det såkaldte konsumptionsprincip, se herom **M Koktvedgaard** i Tidsskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland, häfte 4, **70** 227-43.

Karnovs Lovsamling, note 61, 1987

Ifølge Mogens Koktvedgaard opleves konsumptionsprincippet som en selvfølge. Hvem vil spørge forfatteren om lov til at videresælge en bog, man har købt?

> Exemplarejeren har ejendomsretten til det fysiske exemplar, ophavsmanden har ophavsretten til værket, hvoraf exemplaret er et af de »synlige afpræg«. Herved kan der opstå vanskelige retskonflikter, og det er netop disse konflikter, der er søgt løst gennem konsumptionsreglerne i §§ 23 og 25. Konsumptionsregler vedrører altid kun *eksemplarer*, ikke værker, og deres indhold er i sin typiske skikkelse, at ophavsretten opædes (konsumeres) gennem det lovlige exemplarsalg. Når dette er sket, er ophavsretten ophørt for så vidt angår de solgte exemplarer, og køberen har da fri adgang til videresalg, udlån, visning etc., men aldrig til exemplarfremstilling eller offentlig fremførelse. Konsumptionsreglerne vedrører således kun sprednings- og visningsretten.
>
> Den ophavsretlige konsumption er et vigtigt princip, der normalt opleves som en selvfølge. Ingen ville vel drømme om at spørge forfatteren, hvis man ønsker at videresælge en bog, man har købt.

Mogens Koktvedgaard om konsumption i Lærebog i immaterialret, 1991

Fra Jakob Stegelmann havde jeg hørt om André Poulsens forgæves forsøg på at standse hans parallelimport, og sådan var det sikkert ikke gået, hvis parallelimport var ulovligt.

Jeg brugte adskillige eftermiddage på hovedbibliotekets læsesal i selskab med *Karnovs Lovsamling.* Ifølge § 1, stk. 1, er et filmværk et "kunstnerisk værk" og altså omfattet af loven.

Jeg var ikke blevet overbevist om, at mit salg af film, endsige udlejning, var ulovligt. Tværtimod! Loven stod ikke i vejen for planerne om at udleje.

> **§ 1.** Den, som frembringer et litterært eller kunstnerisk værk, har ophavsret til værket, hvad enten dette fremtræder som en i skrift eller tale udtrykt skønlitterær eller beskrivende fremstilling, som musikværk eller sceneværk, som filmværk, som værk af billedkunst, bygningskunst eller brugskunst, eller det er kommet til udtryk på anden måde.
>
> *Stk. 2.* Kort samt tegninger og andre i grafisk eller plastisk form udførte værker af beskrivende art henregnes til litterære værker.

Ophavsretslovens § 1

Laserdiskens udlejningsprogram

Jeg var ikke imponeret over Kulturministeriet. I løbet af 5 måneder havde det ikke opdaget, at konsumptionsprincippet ikke alene består af § 23, men også af § 25. Et opslag i ophavsretsloven eller en almindelig lærebog ville have afsløret dette, men jeg kunne ikke udelukke, at udlejning ville give mig problemer.

I forbindelse med Rambo-episoden havde en mand fra FDV ringet til mig. Da jeg bedyrede, at jeg udelukkende solgte videopladerne, ikke udlejede dem, havde han nærmest slukøret sagt: "Jamen, så kan vi ikke gøre noget."

Alligevel kunne FDV måske finde på at reagere, hvis jeg begyndte at udleje? Jeg måtte hellere sikre mig juridisk bistand. Min erhvervsrådgiver i Sparekassen anbefalede advokat Anders Hjulmand, og jeg husker levende, da jeg stakåndet af spænding første gang mødte op på hans kontor med planerne om at påbegynde udlejning af videoplader.

- Har du noget at gøre med Foreningen af Danske Videogramdistributører?
- Nej, det har jeg ikke.
- Vil du hjælpe mig, hvis foreningen angriber mig?
- Ja, det vil jeg gerne, men du må hellere fortælle, hvad det drejer sig om.

Jeg havde skrevet en rapport om videobranchen og om mine undersøgelser af ophavsretsloven, og den gav jeg til ham. Hvis mit salg eller udlejning blev angrebet, ville jeg smide § 25 på bordet. Ville han repræsentere mig på det grundlag?

Det ville han gerne, så i oktober 1987 begyndte jeg at udleje videoplader som en salgsfremmende foranstaltning: "Se filmen, før du køber den" var mit koncept. Jeg udvalgte bestemte film til et udlejningsprogram, hvor kunderne først kunne leje filmen, og hvis de besluttede at købe den, blev udlejningsprisen refunderet, og de fik udleveret en ny plade. Nye og brugte plader blev ikke blandet sammen. Det fungerede fint, og ingen blandede sig i min udlejning i mere end fire år.

10. Resumé: Lykkelige Danmark?

Det må konstateres, at der ikke er kommet det forventede ud af det indre marked. Væksten og produktivitetsstigningen er udeblevet, og priserne på produkterne i EU er ikke kommet tættere på hinanden. Priserne er heller ikke kommet tættere på produktionspriserne, som Adam Smith forventede, at det ville ske på et frit og åbent marked.

De høje priser og deres betydning

Der er sagt store ord om Danmark og danskerne: "Danmark er et af de rigeste lande i verden." og "Danskerne er det lykkeligste folk i verden."

Jeg skal være den sidste til at sætte spørgsmålstegn ved dette. Jeg har aldrig prøvet at sulte, og jeg kan ikke påstå, at jeg mangler noget materielt. Jeg kan ikke komme i tanke om nogen, jeg gerne vil bytte tilværelse med. Jeg er glad for mit liv, og jeg er glad for at bo i Danmark.

Danmark er et trygt land. Jeg frygter ikke at blive ramt af en bombe, jeg kan gå trygt hjem igennem parken om natten, børnene kan selv gå vejen til skolen, og de helt små kan efterlades i barnevognen foran caféen for en tid. Det er så længe siden, at der har været krig i Danmark, at det er svært at forholde sig til det. Jeg og de fleste andre lever et trygt og godt og lykkeligt liv i Danmark.

Det er bare ikke hele historien om Danmark. Der er en anden side og en grund til, at jeg har revet flere år ud af kalenderen for at skrive denne bog. Jeg tilhører en privilegeret elite. Selv i velfærdsstaten Danmark er der mange, der har det svært. Mange har så alvorlige problemer med at få hverdagen til at hænge sammen, at det er berettiget at kalde dem fattige. Det hører også med til billedet af Danmark, at der trods et rekordhøjt forbrug af såkaldte lykkepiller og anden antidepressiv medicin begås mange selvmord.

Og udviklingen går i den forkerte retning. Samtidig med, at de rigeste bliver endnu rigere, bliver de fattige endnu fattigere. Det kunne man godt bekymre sig lidt om. Eller endnu bedre: Det kunne man godt gøre noget ved!

Første skridt på vejen mod ændringer er at erkende problemerne. I de to første kapitler er de hovedproblemer, jeg vil løse eller i det mindste forklare, illustreret:

1. Priserne i Danmark er de højeste i EU.
2. De høje priser skaber alle mulige slags problemer for mange danskere.

Det er udgangspunktet, at vejen mod et lykkeligere samfund for dem, der har det værst, går via løsningen af ét grundlæggende problem: De høje forbrugerpriser. Det kan ikke siges mere præcist, end Forbrugerrådets direktør, Rasmus Kjeldahl, gjorde (side 25): "De høje forbrugerpriser er et reelt og stort problem. Hvis man virkelig skulle give danskerne en reallønsfremgang, så ville det mest effektive være at få konkurrencesituationen til at fungere ordentligt."

Handel og konkurrence

Jeg påstår, at problemet med konkurrencesituationen og de høje priser kan løses, hvis politikerne sætter sig ind i, hvad der sker i den virkelige verden, og hvis de konfronterer veletablerede dogmer. Det er imidlertid ganske store hvis'er, og det første kræver en grundlæggende forståelse for den samfundsmæssige betydning af handel og konkurrence. Derfor de små introduktioner i kapitel 3 og 4.

Mange politikere forstår det ganske vist, men de glemmer det, når de stemmer for embedsmændenes lovforslag i Folketinget. Et stort "hvis" er konfrontationen med veletablerede dogmer, især dogmerne om, at vi kan have tillid til dommere og embedsmænd i Danmark. Det emne vil blive særligt belyst i resten af bogen.

EU og det indre marked

I 1986 var jeg begejstret for det europæiske projekt. Jeg tror, at en fælles domstol, der løser uenighederne, er bedre end de krige, der prægede Europas historie før EU. Opgøret med den udbredte protektionisme førte til stor vækst i Europa, men trods Fællesskabets enorme betydning er kendskabet til EU bekymrende ringe i befolkningen og blandt folketingsmedlemmerne på Christiansborg. Derfor har jeg gennemgået de grundlæggende regler og formål i kapitlerne 5-7.

Jeg må alligevel erkende, at det europæiske projekt er slået fejl, og det gør jeg på baggrund af en sammenligning af mål og resultater. Den økonomiske vækst er jo ikke steget, tværtimod. Se på side 13, hvordan det er gået.

Det var ventet, at øget handel på tværs af EU ville få priserne til at nærme sig hinanden, men se på side 21, hvordan det er gået. Den økonomiske teori stillede i udsigt, at priserne til forbrugerne ville nærme sig produktionspriserne, men det modsatte er sket. Derimod har overpriserne gjort enkelte producenter hovedrige, se blot hvad Kjeld Kirk Kristiansen har fået ud af at sælge de dyre Lego-klodser.

Den gode nyhed er, at det ikke behøver at være sådan. Der findes forklaringer, og der findes løsninger. Jeg er imidlertid ikke blandt dem, der lyttes til i økonomiske spørgsmål, og derfor er jeg nødt til at fortælle hele historien, selvom den er lang og til tider indviklet. Reelle ændringer kræver, at et vist antal politikere sætter sig så godt ind i virkeligheden, at de forstår, hvordan tingene hænger sammen.

Formue steget med 55 milliarder

Lego-koncernen er gået fra den ene økonomiske succes til den anden de seneste år, og det begynder nu for alvor at afspejle sig på den stenrige ejer Kjeld Kirk Kristiansens bankbog. Ifølge den årlige Forbes-liste over klodens rigeste milliardærer har han nemlig øget sin formue med otte milliarder dollars (55 milliarder kroner) siden sidste år. Hermed er hans private formue på i alt 21,1 milliarder dollars.

DR.dk, 21. marts 2017

Del 2: Videobranchens udlejningsmonopol

People will believe a big lie sooner than a little one.
and if you repeat it frequently enough,
people will sooner or later believe it.

(Walter C. Langer, psykoanalytiker)

11. Introduktion: Mørkelygten

Svindlere har metodisk undermineret EU-rettens konkurrenceregler. Det er bogens hovedtema. I dette kapitel introducerer jeg svindlernes foretrukne værktøj, mørkelygten; desuden drøfter jeg objektiv sandhed, gennemgår de grundlæggende principper for civile retssager og skitserer bevisførelsens struktur i bogens fire centrale dele (del 2-5).

Mørkelygten

Da Johan Schlüter i 1984 på vegne af Metronome Video ApS og Warner Brothers Inc. fik nedlagt fogedforbud mod udlejningen af videokassetten med *Never Say Never Again* (1983), der var importeret fra England, arbejdede han efter samme principper som tryllekunstnere og illusionister. Behændigt lykkedes det ham at beskrive en ikke-eksisterende virkelighed, så den alligevel fremstod sandfærdig. Det grundlæggende trick var nøjagtig det samme; han afledte forsvarets opmærksomhed fra den relevante lovparagraf, hvorefter den ønskede illusion rodfæstede sig som en troværdig virkelighed.

Jeg var dybt indigneret over den måde, hvorpå han skaltede og valtede med lov og ret, og i begyndelsen var jeg overbevist om, at han ville blive retsforfulgt og straffet, når det blev opdaget. Efterhånden gik det op for mig, at fremgangsmåden ikke alene accepteres, men også bruges af de offentligt ansatte embedsmænd, når politikere og borgere skal føres bag lyset. Man taler om at anvende mørkelygten, det hemmelige våben, der kan belyse noget, så det bliver mere dunkelt. Jesper Tynell har i *Mørkelygten* (2014) vist eksempler på, hvordan det foregår.

Kunsten består ofte i at give offentligheden et bestemt fortegnet indtryk af virkeligheden, uden at ministeren eller ministeriet af den grund kan fanges i at tale direkte usandt eller i at foretage sig noget klart ulovligt, forklarer en række embedsmænd i bogen; at kommunikere, så borgere, journalister og folketingsmedlemmer lader sig vildlede, uden at det kan dokumenteres, at det har været hensigten. Uden at påføre ministeriet og ministeren for store risici. Dét er kunsten.

For ikke at falde i som embedsmand kræver det derfor en skarp pen samt nøje kendskab til reglerne og den fulde sandhed i en sag, når man skal skrive notater, rapporter og redegørelser, der på én og samme tid giver læseren et mere eller mindre forvansket indtryk af virkeligheden og samtidig er skrevet, så man ikke kan gribes i direkte at lyve. Det kræver en slags mørkelygte, der kan få en sag til at fremstå som åbent og ærligt belyst, selvom afgørende dele bevidst er begravet i mørke.

Jesper Tynell: Mørkelygten, 2014

Den objektive sandhed

I 25 år har jeg ført retssager mod videobranchen, og jeg har tabt hver eneste gang. Naturligvis har det ikke undgået at være samtaleemne blandt venner og familie. De kender mig som en ærlig og troværdig person, så det undrer dem, at jeg bliver dømt igen og igen. Det er ofte mere kompliceret, end det kan forklares over en øl efter en tenniskamp. Jeg opnår sjældent andet end hovedrysten, når jeg begynder at forklare, hvordan det hænger sammen.

"Du har bare været slemt uheldig," forsøgte en ven at forklare situationen, for ligesom det store flertal har han en næsten religiøs tiltro til det danske retssystem. Det er lige så svært at overbevise Jehovas Vidner om, at Gud ikke eksisterer, som det er at overbevise den almene befolkning om, hvor ringe det danske retsvæsen i virkeligheden er. Når man er dømt ved en dansk domstol, er man skyldig. Det må være sådan, siger de, selvom det i bund og grund strider mod den opfattelse, de har fået af mig efter at have kendt mig i årtier. De har aldrig selv haft kontakt med domstolene, men de stoler alligevel fuldt og fast på det indprentede verdensbillede, de er opdraget til at tro på.

Tilsvarende er der medlemmer i min egen familie, der afviser min påstand om, at nogle dommere lyver og manipulerer med fuldt overlæg. Hvordan forklarer de så de mange gange, jeg er blevet dømt?

"Den objektive sandhed eksisterer ikke," siger de. "Det er sådan, at du ser én sandhed, mens dommerne ser en anden sandhed. Alting afhænger af den vinkel, hvorfra man ser situationen."

Findes der flere sandheder? Er den ene sandhed så lige så god som de andre? Jeg er grundlæggende uenig, selvom det er rigtigt, at det ikke er alle udsagn, der har en objektiv sandhedsværdi. Det er f.eks. vanskeligt at afgøre sandhedsværdien af udsagnet "Socialisme er bedre end kapitalisme." Bedre til hvad? For hvem?

Hvis det var sådan noget, vi sloges om i retten, forstår jeg godt argumentet om, at sandhedsværdien afhænger af øjnene, der ser, men ligesom de andre, der har deres egen mening om dommerne og retssystemet, ved skeptikerne imod begrebet "objektiv sandhed" intet om, hvad problemstillingerne er i disse retssager.

Jeg diskuterer sjældent retssagerne med familie og venner, for det fører ikke til noget. For mig er selve formålet med livet at søge efter Sandheden. Det er en grundlæggende del af min livsanskuelse, at der findes en Sandhed; at menneskets lykke afhænger af, at vi opnår forståelse for hinanden og den verden, vi lever i, og som udspringer af en søgen efter denne Sandhed. Fordomme må forkastes.

Dommere interesserer sig ikke for sandheden. Måske blev bunden nået i 2014, da Retten i Aalborg afsagde dom om, at jeg etablerede min virksomhed den 1. juli 2004 og ikke den 27. juni 1984, hvor jeg gjorde det. Det korrekte tidspunkt burde stå i CVR-registret, mente jeg. I stedet for at rette fejlen overtalte Skat dommeren til med ét slag at gøre Laserdisken mere end 20 år yngre i det offentlige system. Jeg vender tilbage til denne ubetydelige, men meget absurde retssag i kapitel 65.

De velbevarede hemmeligheder

Jeg husker, da jeg selv optrådte som tryllekunstner i et show i fjerde klasse. Først var jeg succesfuld. Jeg fik på magisk vis en mønt til at forsvinde, jeg kunne læse de andre elevers tanker og stikke nåle i balloner, uden at de sprang. For mig endte det i tårer, for klassekammeraterne troede ikke på, at jeg virkelig kunne trylle, så de stormede mit tryllebord og væltede det for at afsløre mine hemmeligheder.

På Skanderborg Festival har jeg selv set Rune Klan fremtrylle en motorcykel ud af ingenting. Hvis han en dag mangler penge, kan han starte sin egen butik og sælge de motorcykler, han tryller frem! Men det gør han nok ikke, for som mine tryllekunster var det en illusion. Mine illusioner bristede, da jeg blev afsløret, men det er mig stadig en gåde, hvordan Rune Klan fremtryllede motorcyklen.

En tryllekunstner afslører ikke sine hemmeligheder. Hans succes afhænger af, at publikum finder hans illusioner overbevisende, og at de ikke gennemskuer hans tricks, selvom de gør deres bedste for at aflure dem. Med et anerkendende smil og måske en applaus viser publikum deres respekt for hans dygtighed.

Hvorfor mon det princip også gælder for svindlere? Hvis en dygtig svindler manipulerer sig til en masse penge på andres bekostning, bør han så hyldes for sin dygtighed eller straffes for de skader, han påfører andre? H. C. Andersen og Carsten Jensen er sikkert inde på det rigtige. For myndighederne er det så pinligt at indrømme, at de har ladet sig narre af svindlere, at de hellere vil "bære på slæbet, som der slet ikke er," og for journalister er det lettere ikke at undersøge noget. De viderebringer blot udsagnene, som om alle udsagn er lige gode.

Jeg vil egentlig sige, at det handler på en måde ikke om ensidighed, for det, som alle medier er bygget op om, det er, at man skal selvfølgelig høre begge parter, men hvis jeg lissom skal bruge et billede, så lad os forestille os, at der kommer to mænd ud fra et lukket rum, og så siger den ene, at væggene er sorte, og den anden siger, at de er hvide. Så lader man dem begge to komme til orde, og så mener man, at man er objektiv.

denskjultekorruption.dk/video5

Det er klart, den ene af dem må jo lyve. Men nu har vi hørt begge parter. Men det, journalisten ikke gør - i det meste moderne journalistik - det er, at han åbner ikke døren til det lukkede rum for at gå ind og se efter, hvad farven er, og det er jo det, der er journalistikkens fornemste forpligtelse. Det er at tjekke de udsagn, man giver videre, og afprøve dem på virkeligheden, ikke bare at reproducere dem, som om alle udsagn er lige gode.

Debattør Carsten Jensen i DR's Det første offer, 25. maj 2011

Civilrettens forhandlingsprincip

Mange tror, at dommere er særligt uddannede mennesker med et godt kendskab til lovgivningen, og at de nøje undersøger de faktiske omstændigheder i en sag og derefter vurderer, hvordan sagen bør falde ud i henhold til lovgivningen.

Det er vigtigt at forstå, at dommerne i en civil retssag ikke undersøger noget selv. Dommerne er underlagt "forhandlingsprincippet", og det betyder, at det er parterne selv, der råder over processtoffet. Dommerne må kun tage stilling til det, parterne gør gældende, så det er afgørende at have tjek på lovgivningen!

I civilretten er der forskellige veje til at nå målet. Det regulære er at anlægge en almindelig retssag, hvor man nedlægger en "påstand". Det er et retligt udsagn, som domstolene behandler og tager stilling til efter at have hørt på begge parters "anbringender", der er det juridiske ord for "argumenter". Man vinder sagen, hvis man får medhold i sin påstand, og det sker i form af en dom.

De foreløbige retsmidler

Det er en tillokkende genvej at udnytte et foreløbigt retsmiddel. Det er som regel et forbud, men det kan også være et påbud eller en beslaglæggelse. Man behøver ikke at bevise noget for at få nedlagt forbud. Der er nok at sandsynliggøre sin ret på et summarisk retsmøde med begrænset bevisførelse. I dag er det civilretten, der håndterer de foreløbige retsmidler, men frem til 2013 var det fogedretten.

Fordelene er dog de samme, for man behøver som sagt ikke at have ret for at få nedlagt et forbud. Principielt skal man bevise sin ret i en efterfølgende retssag, en såkaldt "justifikationssag", og det er først her, påstanden får en egentlig sagsbehandling. Fremgangsmåden er beskrevet i omtalen af Imerco-sagen på side 56.

Fordelen ved at rekvirere et forbud er, at man fra starten får sit ønske opfyldt, og modparten må leve med alle ulemperne i de år, hvor sagen behandles af byretten og måske senere af landsretten, hvis dommen ankes. Det betyder, at den person, der rammes af forbuddet, rekvisitus, ofte er motiveret til at indgå et forlig, så med lidt held behøver man som rekvirent aldrig at bevise, at man har ret.

En anden fordel er, at når et forbud er nedlagt, bliver man som "sagsøgt", som man kaldes i justifikationssagen, allerede betragtet som skyldig. Dommerne har tendens til at tænke, at når en kollega har nedlagt forbud, er der nok en grund til det, selvom kravet om forbud overhovedet ikke har været behandlet. Man bliver betragtet som skyldig, indtil man beviser det modsatte. I praksis kan man vende bevisbyrden ved at indlede en retssag med et "foreløbigt" retsmiddel.

En tredje fordel - og ofte den største - er, at man tager sin modpart på sengen. Det går meget hurtigt. Man har i bedste fald et par dage til at finde en advokat og sætte ham ind i problemet, men det kan også ske, at en dommerfuldmægtig uden varsel dukker op i virksomheden. Så må man håbe, at man allerede har tilknyttet en advokat, og at han endvidere er parat til at smide alt, hvad han har i hænderne, for øjeblikkeligt at komme til undsætning.

Forholdet til sandheden

I princippet bør både advokater og embedsmænd forfølge sandheden. I henhold til de advokatetiske regler er det advokatens opgave "at fremme retfærdighed og modvirke uret". Men han skal også aktivt varetage sin klients rettigheder og være klientens rådgiver, og det vejer i praksis tungere.

Ifølge Jesper Tynells *Mørkelygten* har embedsmænd i princippet pligt til at være saglige og sandfærdige, men over dette er lydighedspligten. Kun hvis noget er "klart ulovligt", skal embedsmanden sige fra, og en kompetent embedsmand kan så tvivl om hvad som helst. I modsætning til *Mørkelygten* handler denne bog ikke om, hvordan offentligheden føres bag lyset for at fremme en regerings dagsorden, men om hvordan alle føres bag lyset for at fremme privates interesser.

Mange af udsagnene i bogen har en utvetydig sandhedsværdi. Dygtige advokater og embedsmænd kan bruge mørkelygten til at fremkalde et forvansket billede af virkeligheden uden at lyve direkte, men det er ikke altid nok til at dække over de konsekvente overtrædelser af EU's konkurrenceregler.

Jeg vil udpege både direkte løgne og brug af mørkelygten. Bevisførelsen sker i fire separate dele, og for at lette overblikket introduceres hver enkelt del her.

Videobranchens udlejningsmonopol (del 2)

I denne del gennemgås i detaljer, hvordan FDV isolerede markedet for udlejning af film med høje priser til følge. I separate trin gennemgås, hvordan vildledning blev brugt til at narre en videoudlejers advokat til at tro, at hans klients udlejning var i strid med loven, selvom det modsatte fremgik af ophavsretsloven. Derefter gennemgås, hvordan EU-Domstolen blev ført bag lyset om sagens reelle indhold, hvordan alle blev ført bag lyset om EU-Domstolens dom, og hvordan Folketinget blev ført bag lyset, da FDV og regeringen manglede den særlov om udlejning af film, de havde bildt EU-Domstolen ind, at retssagen mod udlejeren handlede om. Til sidst redegøres for regeringens håndtering af afsløringen af manipulationerne.

Kunstens og ophavsmandens fald (del 3)

Denne del har to temaer. Det første handler om - stadig i H. C. Andersens billede - hvordan kejseren og kammerherrerne reagerer på det lille barn, der påpeger, at "han har jo ikke noget på." De holder processionen ud og vedbliver at bære på slæbet, som der slet ikke er. Historien kunne meget vel fortsætte med, at barnet knebles og smides i fængsel, fordi kejseren ikke ønsker at afsløre svindlerne! Jeg gennemgår i detaljer, hvordan en række dommere og Kommissionen reagerede på afsløringen af de systematiske overtrædelser af EU's konkurrenceregler.

Det andet tema vedrører illusionen om, at ophavsretsloven beskytter kunsten og de kunstnere, som frembringer de værker, der beriger samfundet til glæde for os alle. Jeg viser, hvordan ophavsret i stedet bruges af den internationale industri til at isolere enkelte markeder, så de via overpriser dér kan optimere indtjeningen.

Da frihandel blev afskaffet (del 4)

Markedet for udlejning af videofilm i Danmark var relativt lille med en værdi på nogle få hundreder millioner kr. om året, men der var store perspektiver i at kunne udøve samme kontrol på de øvrige markeder. Efter succesen med at isolere det danske marked for udlejning af videofilm - og samtidig få domstolene til at lukke munden på mig - var det oplagt for svindlerne at prøve at tage det næste skridt.

Gennemførelsen af regional konsumption af den ophavsretlige spredningsret i den danske fortolkning er et fantastisk dygtigt udført svindelnummer, der alene kan forklare en væsentlig del af overpriserne i Danmark. Dertil kommer en ofte overset ulempe, nemlig en negativ indvirkning på den kulturelle alsidighed.

Del 4 er central for forståelsen af de høje danske forbrugerpriser og for, at der ikke var tale om en demokratisk proces med f.eks. en offentlig debat. Trin for trin gennemgås, hvordan lobbyister, embedsmænd og dommere ændrede en politisk vedtaget ophavsretlig beskyttelse og gjorde den til et handelsmæssigt instrument, der gør EU til en guldgrube for den internationale industri, der nu kan bestemme, hvilke varer EU-borgerne får adgang til, og hvad de koster. Det er en væsentlig del af forklaringen på, at den økonomiske vækst er mindre i EU end i USA - og mindst i Danmark, hvor handelsrestriktionerne håndhæves hårdest.

Et retssamfund? (del 5)

Har min ven ret? Var jeg bare uheldig? Er Danmark trods alt et retssamfund?

Del 5 er måske den mest kontroversielle del, medmindre bogen bliver tiet ihjel ligesom mine andre bøger. Mange illusioner vil briste for dem, der tør gå med bag kulisserne. Hvordan arbejder dommerne? Hvordan tjener de deres penge? Har de en interesse i at hjælpe industrien? Hvordan kan de slippe godt fra at lyve? Er det urimeligt af mig at påstå, at nogle dommere lyver?

I den juridiske verden ved man godt, hvordan dommerne arbejder. Ideelt set bør de forholde sig til en sags fakta og den relevante lovgivning. På den baggrund bør de afsige en passende dom. I praksis arbejder mange af dem baglæns. Det er velkendt blandt advokater, at dommerne på et tidligt tidspunkt i en sags forløb får sympati for den ene part, hvorefter hverken fakta eller lovgivning kan forhindre dem i at dømme til dennes fordel. De starter med at skrive dommen, hvorefter de udvælger de faktiske forhold og de anbringender, der kan retfærdiggøre dommen. Af gode grunde taler jurister ikke højt om dette eller siger det så direkte. De nøjes med at anerkende, at der er nogen, som har domstolens øre mere end andre.

Disse afsløringer må nødvendigvis komme fra én som mig - en udenforstående, hvis karriere ikke afhænger af at have domstolens øre. Jeg har et godt kendskab til de sager, jeg selv har ført, og jeg kan derfor udpege, hvor dommerne ikke nøjes med at bruge mørkelygten, men også lyver direkte. Det skinner også lidt igennem i de tidligere dele, hvor mine retssager er omtalt, men det er ikke sådan, at jeg får negativ særbehandling. I del 5 viser jeg, hvor i systemet det går galt.

12. Erik Viuff Christiansen ført bag lyset

Trin 1 af 4: Videobranchens monopol på udlejning af videofilm blev etableret via en prøvesag mod Erik Viuff Christiansen, som drev en lille selvstændig udlejningsbutik. Videobranchen og advokat Johan Schlüter vandt første runde i fogedretten ved hjælp af behændig brug af mørkelygten og Eriks utilstrækkelige juridiske rådgivning.

I begyndelsen

Videobåndoptagerens udbredelse revolutionerede den måde, hvorpå vi så film. De almindelige spillefilm skulle indtil da ses i biografen, og man skulle være hurtig, for når de var taget af plakaten igen, var chancen forspildt. Det skete, at Lindholm Bio i Nørresundby eller Astoria Bio i Aalborg viste en *James Bond*-kavalkade, og det benyttede jeg mig af, men ellers var man henvist til at læse bøger, hvis man ville studere filmhistorie.

Walt Disney var mit idol som filmskaber og innovator, men hans legendariske mesterværk havde jeg aldrig fået lejlighed til at se. *Fantasia* blev fremhævet af de betydende kritikere af animationsfilm, men det var ikke let at komme til at se den. Min begejstring var stor, da Mickey Mouse-sekvensen *The Sorcerer's Apprentice* udkom på Super 8. Trods en pris på 350 kr. købte jeg to eksemplarer for at have én i reserve i tilfælde af, at der skete noget med en af dem. Jakob Stegelmann skaffede mig via Panoptikon en tysk udgivelse med en kort sekvens af *Waltz of the Flowers* fra Tjajkovskijs *Nutcracker Suite* og cirka 5 minutter fra Beethovens *The Pastoral Symphony*. Jeg var grøn af misundelse, fordi han selv havde et længere klip fra Ponchiellis *Dance of the Hours*. Det var han så flink at låne mig, selvom han samtidig indskærpede: "Du er klar over, at du skal værne om det med dit liv, for det er det, der står på spil, hvis der sker noget med det!"

Det var ikke let at være filmnørd. Under et ophold på en sprogskole i Brighton i sommeren 1979 fandt jeg ud af, at *Fantasia* blev vist i en biograf i London, og jeg kæmpede en kamp med lederne om at få lov til at tage en dag til London alene. Jeg var heldigvis fyldt 18 år, så de andre elever støttede mig i, at jeg burde få lov at rejse til London på eget ansvar. Sådan lykkedes det mig endelig at komme til at se *Fantasia*. Stor var forbløffelsen blandt klassekammeraterne, da de hørte, at postyret drejede sig om at se en næsten 40 år gammel tegnefilm.

Det hændte af og til, at DR viste en Hollywood-film med John Wayne eller Marilyn Monroe, og det lagde gaderne øde. Der var et stort og umættet behov for underholdende film, og det blev muligt at opfylde dette, da videobåndoptagerne kom ind i de danske hjem.

Videorent kunne levere det hele. Den blonde pige i butikken, hvor man kunne se en række videobåndoptagere snurre bag disken, forsøgte at overtale mig til at prøve en helt ny, brandvarm film. *Jagten på den forsvundne skat*, kaldte hun den, men det lød lidt for B-filmsagtigt for mig, så jeg takkede pænt nej.

Jeg testede Videorents evner ved at bede om *Snow White and the Seven Dwarfs* (1937), og den blev sandelig skaffet til mig! Af nostalgiske grunde har jeg gemt den kopi, jeg lavede til min samling, men jeg må tilstå, at jeg aldrig har set den. Det er ikke en fornøjelse for mig at se film i så ringe kvalitet. Jeg samlede på Walt Disneys klassiske tegnefilm, så af princip gemte jeg på videokassette alt, hvad jeg kunne komme i nærheden af, men jeg så aldrig noget af det.

Ikke alle havde det som mig. En af mine venner fra Aalborg Tegneserieklub havde en samling kassetter, der fyldte flere kommoder, og han lånte mig stolt den seneste James Bond-film. Jeg så lidt, men gav hurtigt op. Billedet var helt grønt, og det rystede, og pludselig rejste folk sig op foran billedet. Det var tydeligvis en optagelse fra et videokamera i en biograf, og det så ganske forfærdeligt ud!

Min foretrukne fotohandler var Kjærulf Foto. Jeg plagede jævnligt indehaver Viggo Frisdal og hans kone Hanne, for jeg var både kræsen og videbegærlig og nok ikke den nemmeste kunde. Det skete mere end én gang, at jeg fortrød et køb og ville bytte igen til noget bedre, og det fik jeg også lov til. Viggo Frisdal kunne se, hvilken vej vinden blæste. Kjærulf Foto blev til Kjærulf Video. Han fik sine film hjem fra de danske distributører, og kvaliteten var væsentlig bedre. Nu var det tåleligt at se film, men til gengæld måtte jeg leve med danske undertekster, som kunne være distraherende, og dem var jeg fri for på Super 8. Og prisen var ikke længere 10 kr., som den var i Videorent. Kjærulf Video tog 50 kr. i leje, men snart havde jeg ikke noget alternativ, for pludselig lukkede Videorent.

Kampen mod videopiraterne

Da videobåndoptageren kom frem, var det som om, at ophavsretsloven slet ikke omfattede videofilm. Det var i hvert fald den gængse opfattelse, og der opstod en underskov af suspekte videoudlejere og snuskede butikker. Set fra mit synspunkt var det umådeligt trist, at den offentlige fokus på videofilm kom til at handle om skræk, vold og sex. Jeg er bange for, at det var med til at placere Johan Schlüter på en piedestal, der gjorde det let for ham også at bekæmpe konkurrenterne.

Hans kamp mod videopiraterne var fuldt berettiget, og han havde min fulde støtte. Jeg havde set, hvordan videobåndoptagerne snurrede i Videorent, der intet gjorde for at skjule piratkopieringen. Billigt var det, men man fik også, hvad man betalte for. Jeg ville gerne betale mere for at få bedre kvalitet, og min sympati var på filmselskabernes side. Videorents kopiering var røveri ved højlys dag.

Det var uholdbart for den legitime videobranche, og i 1981 mødtes de danske selskaber på advokat Johan Schlüters kontor. De organiserede sig i Foreningen af Danske Videogramdistributører. Sammen ville de tage kampen op mod piraterne og overtage kontrollen med branchen. Foreningen fik adresse på Johan Schlüters kontor, og han sørgede både for at retsforfølge piraterne og holde fælles fodslag i foreningen. Han indførte et autorisationssystem, så kun autoriserede forhandlere ville få adgang til at erhverve film fra foreningens medlemmer, og man mistede sin autorisation, hvis man foretog ulovlig distribution.

Johan Schlüter arbejdede ihærdigt og systematisk, og han var succesfuld. Ingen var for ubetydelig til at blive retsforfulgt, og uden en forhandleraftale kunne ingen få leveret film fra noget medlem af foreningen. Videorent og de andre tvivlsomme foretagender blev lukket. FDV hyrede detektiver, også kaldet kontrollører, og de rejste land og rige rundt for at finde piratkopierede film. Hvis en videoudlejer blev taget med en ulovligt kopieret film, mistede han sin autorisation.

FDV i fuld kontrol

Det var nu sælgers marked. DR var stadig det eneste alternativ til at leje en film. FDV's position var stærk, og det fik videoudlejerne at føle. Prisen for at få adgang til filmene var den højeste i verden, og betingelserne var groteske.

Videoudlejerne skulle betale 2.000 kr. for en film, og så var det ikke engang til ejendom. De 2.000 kr. var en leasingafgift for 12 mdr. Derefter skulle kassetten returneres, medmindre man fornyede leasingperioden og betalte en ny afgift. Det kunne ske, at en kunde ikke afleverede en lejet film. Det var udlejerens problem, og han skulle i givet fald betale erstatning til FDV.

Videoudlejerne kunne ikke bare bestille de film, de ønskede sig. Filmene blev tilbudt i pakker, så hvis man ville have en populær, aktuel film, var man ofte nødt til samtidig at lease ni andre film, man egentlig ikke var interesseret i. Selv Viggo Frisdal, der aldrig havde været involveret i nogen form for pirateri, kom i FDV's søgelys, og han endte med at miste sine butikker. Han drev fire butikker rundt om i Aalborg, og hans forbrydelse bestod i, at han flyttede kassetterne rundt imellem butikkerne for at udleje dér, hvor behovet var størst. Det tillod FDV ikke. Når en butik havde leaset en kassette, var kassetten permanent låst til adressen.

Det var gyldne tider for videodistributørerne. Efterspørgslen var enorm, og de danske distributører havde ikke alene kontrol over hver eneste videoudlejer, men også over hver eneste videokassette.

Konkurrencen fra England

Der var videoudlejere, som syntes, at betingelserne var for barske. De opdagede, hvordan det fungerede i England, og det tiltalte dem. De begyndte at handle med britiske distributører, for så skulle de kun betale ca. 700 kr. for selv den hotteste udlejningskassette, og så var kassetten deres ejendom. De kunne udleje kassetten, indtil den var slidt op, eller de kunne sælge den igen, hvis de ville. I England var der således opstået et genbrugsmarked for "ex-rentals", altså udlejningsfilm, der havde udtjent deres værnepligt som udlejningsfilm. Så blev de udbudt til salg.

For FDV var importen fra England nøjagtig lige så stort et problem som den ulovlige piratkopiering. For dens medlemmer gjorde det ingen forskel, om man udlejede en ulovlig piratkopi, eller om man udlejede en lovlig videokassette, der var købt i England. Resultatet var det samme: FDV's medlemmer tjente intet på det, og de ville standse den irriterende konkurrence. De valgte den selvstændige videoudlejer Erik Viuff Christiansen som offer i en principiel retssag.

Forbuddet mod Erik Viuff Christiansen

I mange år var det paradoksalt, at de vigtigste afgørelser blev truffet af de mindst kvalificerede. Det kunne være en ekstra fordel at gå til fogedretten i stedet for at anlægge en almindelig regulær retssag. Fogedretten beklædes nemlig ikke af en dommer, men en dommerfuldmægtig. Det er en jurist under oplæring til at blive dommer, altså en slags elev. Fogedsager blev sjældent prioriteret af advokater, så de sendte i deres sted en advokatfuldmægtig, dvs. en jurist under oplæring til at blive advokat, altså også en slags elev.

Johan Schlüter valgte at løse det vigtige principielle spørgsmål om udlejning af importerede film ved at gå til fogedretten i stedet for at anlægge en regulær retssag. Som modpart valgte han en lille videoudlejningsforretning, Kanal 23, der blev drevet af indehaveren selv, Erik Viuff Christiansen. Han havde importeret en videokassette med Warner Brothers' film *Never Say Never Again* fra England og udlejet den fra sin butik i Danmark, hvor den endnu ikke var udgivet. Metronome Video ApS var imidlertid klar til at udgive den i Danmark på et senere tidspunkt. Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS begærede begge forbud nedlagt mod Eriks udlejning af videokassetten, der ikke var en piratkopi, men en lovligt udgivet videokassette. Det kontroversielle lå i, at den var importeret fra England.

Det er ikke svært at finde ud af, hvad der skete. Dokumentationen er arkiveret i Københavns Byret, sag nr. 36510/84. Det fremgår af fogedbogen, at fogedretten sattes på tingstedet af dommerfuldmægtig Merete Lyck den 13. august 1984.

Det fremgår heraf, hvem der mødte for rekvirenten (Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS), og hvem der mødte for rekvisitus, altså Erik, og hvad de hver især gjorde gældende for fogedretten.

For rekvirenten mødte advokat Johan Schlüter.

For rekvisitus mødte advokat Jørgen B. Elmer ved fuldmægtig Preben Stokkendal.

Rekvirenten begærede forbud nedlagt mod rekvisiti udlejning af videogrammet "Never Say Never Again".

Rekvisitus påstod begæringen nægtet fremme.

Rekvirenten oplyste, at videogrammet lovligt er udgivet i England og importeret af rekvisitus fra en engelsk grossist.

Rekvirenten anførte til støtte for sin begæring, at rekvisitus er uberettiget til at disponere over videogrammet ved udlejning, idet han ikke har fået tilladelse hertil fra producent eller enedistributør i Danmark. Der henvistes herved til ophavsretslovens §§ 1 og 2, idet det gjordes gældende, at videogrammet som filmværk ikke er undergivet konsumptionsprincippet i lovens § 23.

Rekvisitus anførte, at videogrammer efter en analogislutning er omfattet af konsumptionsprincippet i ophavsretslovens § 23, og at hans udlejning af videogrammet "Never Say Never Again" således ikke kræver tilladelse fra den ophavsberettigede.

Fogedbogen for Københavns Byret, 13. august 1984

Da Erik pludselig fik brug for en advokat, gik han til advokat Jørgen B. Elmer. Han mødte imidlertid ikke selv frem i fogedretten for at hjælpe ham. Han sendte den unge fuldmægtige, Preben Stokkendal. Situationen var da i fogedretten, at en advokat under uddannelse stod over for landets mest omtalte ophavsretsekspert, Johan Schlüter. Preben Stokkendal blev elegant snydt med samme behændighed, som jeg og et par tusind andre blev snydt af Rune Klan, da han fremtryllede sin motorcykel. I begge situationer bestod tricket i at bortlede opmærksomheden fra det væsentlige, og det var Johan Schlüter en sand mester til.

Af ophavsretslovens to konsumptionsbestemmelser, § 23 og § 25, henviste Johan Schlüter til den, der ikke var relevant. Ved at fremhæve den irrelevante § 23 lyste han med mørkelygten på § 25, og Preben Stokkendal hoppede på limpinden. Hvis han havde haft et godt kendskab til ophavsretsloven og reglerne om konsumption, havde han sikkert gjort opmærksom på Johan Schlüters "forglemmelse" og bedt dommerfuldmægtig Merete Lyck om at tage stilling til § 25. Han argumenterede imidlertid for, at videogrammer efter en analogislutning må anses for omfattet af konsumptionsprincippet i § 23. Videobranchen i Danmark kunne meget vel have udviklet sig anderledes, hvis Preben Stokkendal i stedet havde sagt:

- Der er hverken tale om et litterært eller et musikalsk værk, så § 23 er ikke relevant. Der er tale om et filmværk. Rekvirenten har oplyst, at det pågældende eksemplar er lovligt udgivet, så der er ikke tale om en piratkopi som i de øvrige retssager, videobranchen har ført igennem de senere år. Det følger af ophavsretslovens § 25, at et lovligt udgivet eksemplar af et værk kan spredes videre. Da det omtvistede eksemplar er lovligt udgivet, kræver spredning i form af salg eller udlejning ikke tilladelse fra nogen.

Preben Stokkendal anførte heller ikke, at ophavsretslovens §§ 1 og 2 hverken vedrører producent eller enedistributør, som Johan Schlüter foregav. Det lykkedes for Johan Schlüter at give sagen legitimitet ved at inddrage Warner Brothers, som var rettighedshaver i henhold til amerikansk og britisk lov, men som faktisk ikke havde nogen rettigheder i henhold til den danske lovgivning.

Merete Lyck kunne kun forholde sig til det, parterne havde gjort gældende, og tvisten var derfor reduceret til, om et videogram som et filmværk kunne anses for at være omfattet af ophavsretslovens § 23, og det kunne det naturligvis ikke.

År 1984, mandag den 3. september sattes fogedretten på tingstedet af dommerfuldmægtig Merete Lyck. Der foretoges fortsat behandling af fogedforbud.

Ingen var mødt eller tilsagt.

Fogeden nedlagde forbud mod rekvisiti udlejning af videogrammet "Never Say Never Again" med Sean Connery m.fl., idet det tiltrædes, at videogrammer ikke kan anses for omfattet af ophavsretslovens § 23.

Fogedrettens kendelse, 3. september 1984

Mere om forhandlingsprincippet

Bogen igennem vil jeg tage juridiske emner op, efterhånden som de bliver relevante. På den måde er det muligt at sammenligne et konkret argument eller afgørelse med lovgivningen selv og/eller baggrunden for loven.

> **§ 338.** Retten kan ikke tilkende en part mere, end han har påstået, og kan kun tage hensyn til anbringender, som parten har gjort gældende, eller som ikke kan frafaldes.

Retsplejelovens § 338

Retsplejeloven beskriver, hvordan retssager forløber. Det er en meget stor lov med mere end tusind paragraffer. Den er delt op i fem dele - fem bøger. Bog 3 omhandler den borgerlige retspleje, dvs. reglerne for, hvordan privates stridigheder skal behandles.

Forhandlingsprincippet (side 92) er et grundlæggende princip, som er noget af det første, juristerne lærer om. Det er formuleret i § 338. Da jeg så paragraffen, tænkte jeg: - Hvilke anbringender kan ikke frafaldes? Kan det have betydning?

Nej, det er faderskabssager og ægteskabssager, hvor hensynet til barnets tarv fordrer, at dommerne selv gør en aktiv indsats for at søge den rigtige løsning. Det er konkrete undtagelser, og det er ikke relevant i denne forbindelse.

Det er vigtigt at fastslå, at intet kan bebrejdes dommerfuldmægtig Merete Lyck. Hun havde slet ikke lov til at iagttage § 25 eller at undersøge, om Metronome og Warner var berettiget til at gøre indsigelse jf. §§ 1 og 2. Det var Jørgen B. Elmers opgave, og han overlod i første omgang sagen til sin elev.

Få vil bebrejde Johan Schlüter, at han havde held med at bruge mørkelygten. Han løj ikke direkte, og man kan ikke bevise, at han vildledte med vilje. Måske var respekten for ham som ophavsretsekspert uberettiget? Måske var han slet ikke så dygtig, som han havde fået ry for? Måske led han også selv af den vildfarelse, at hans klienter var ophavsmænd?

> Forhandlingsprincippet indebærer, at parterne selv bestemmer, hvad der skal inddrages i forhandlingerne, og dermed fastsætter parterne de rammer, inden for hvilke rettens afgørelse skal ligge. Retten træffer således sin afgørelse på baggrund af de af parterne fremsatte krav og tilvejebragte oplysninger, og retten har i almindelighed ikke adgang til selv at inddrage yderligere oplysninger i sagen. Selv om retten er af den opfattelse, at sagsøgeren kunne kræve 50.000 kr. af sagsøgte, kan retten kun tilkende 25.000 kr., hvis sagsøgerens påstand lyder herpå. Parterne har krav på, at retten tager stilling til deres påstande, men retten kan ikke tage stilling til spørgsmål, som parterne ikke har rejst.
>
> Forhandlingsprincippet kan på den baggrund siges at være en byrde for parterne, idet retten lader påstande, anbringender og beviser, som parterne ikke fremfører for retten, ude af betragtning, også selv om undladelsen skyldes en forglemmelse eller uvidenhed.

Betænkning nr. 1479 om retsplejelovens regler, 2006

13. EU-Domstolen ført bag lyset

Trin 2 af 4: I justifikationssagen fik Erik Viuff Christiansen hjælp af den EU-erfarne Niels Gangsted-Rasmussen, der henviste til Imerco-sagen og fik foranlediget, at sagen blev forelagt for EU-Domstolen. Her fik Johan Schlüter sagen til at handle om en særlov om udlejning af filmværker, og den løgn blev støttet af den danske regering.

En stævnings indhold

Johan Schlüter indledte tvisten mod Erik Viuff Christiansen ved fogedretten, hvor der blev nedlagt forbud. Da fogedrettens afgørelse er et foreløbigt retsmiddel, skal et forbud følges op af en retssag, hvor grundlaget for forbuddet skal efterprøves. Forbuddet bortfalder, hvis en sådan retssag ikke anlægges inden 14 dage.

En retssag indledes med en stævning. Hvis den vedrører en foreløbig afgørelse, der skal efterprøves eller retfærdiggøres ("justificeres"), kaldes stævningen for en justifikationsstævning, og retssagen kaldes for en justifikationssag.

En stævning indeholder følgende elementer:

1. Angivelse af sagens parter, dvs. sagsøgere og sagsøgte.
2. Sagens påstande.
3. Sagsfremstilling, dvs. en redegørelse for de faktiske omstændigheder.
4. Anbringender, dvs. de argumenter, som påstandene støttes på.

Nedenfor er påstandene og anbringendet gengivet. Påstandene er "anerkendelsespåstande", dvs. sagsøgerne, Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS, ville forpligte sagsøgte, Erik Viuff Christiansen, til at anerkende bestemte synspunkter. Medhold betyder, at disse synspunkter bliver gældende ret i forhold til sagsøgte.

Sagsøgte tilpligtes at anerkende ikke at måtte udleje det fra England importerede videogram, indeholdende filmen "Never Say Never Again", ligesom sagsøgte tilpligtes at anerkende ikke at måtte foretage udlejning af indspillede videogrammer importeret fra udlandet, når der ikke foreligger tilladelse til udlejning i Danmark fra rettighedshaveren, eller fra den som måtte have erhvervet en afledet ret til udlejning i Danmark fra rettighedshaveren.

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at det af Københavns Fogedret nedlagte forbud af 3. september 1984 er lovligt gjort og forfulgt.

- - -

Sagsøgerne gør gældende, at sagsøgte ikke er berettiget til at udleje et videogram i Danmark, når der ikke foreligger tilladelse fra filmværkets rettighedshaver eller den, som har erhvervet videodistributionsretten i Danmark. I denne forbindelse henvises til Ophavsretslovens §§ 1 og 2 og § 23 e.c.

Johan Schlüters justifikationsstævning, 6. september 1984

En retssags forløb

En retssag forberedes skriftligt, før man mødes i retten foran dommerne, der skal afgøre tvisten Der foretages en udveksling af "processkrifter". Det er skrivelser fra parterne til retten, hvor de gør rede for deres synspunkter både i forhold til de faktiske omstændigheder og i forhold til loven. Det har karakter af en diskussion og er ofte en nyttig proces, der skaber klarhed over, hvad parterne er uenige om. Det letter dommerens opgave og kan endda føre til, at parterne bliver enige.

Udvekslingen af processkrifter følger et obligatorisk forløb med to indlæg fra hver part. Hvis der er behov for det, kan der udveksles yderligere processkrifter. Da det foregår på skrift, kan man bagefter se, hvordan en sag har udviklet sig.

1. Stævning (sagsøger), v/advokat Johan Schlüter, 6. september 1984.
2. Svarskrift (sagsøgte), v/advokat Jørgen B. Elmer, 16. oktober 1984.
3. Replik (sagsøger), v/advokat Johan Schlüter, 11. januar 1985.
4. Duplik (sagsøgte), v/advokat Niels Gangsted-Rasmussen, 1. august 1985.

Justifikationssagen v/advokat Jørgen B. Elmer

Fogedforbuddet var ikke en katastrofe i sig selv. Det vedrørte kun kassetten med *Never Say Never Again*, og Erik havde mange andre film, han kunne udleje, mens justifikationssagen blev behandlet. Det var en principiel sag, der forventedes at få betydning for hele videobranchen, så den blev anlagt ved Østre Landsret.

Eriks advokater havde fred og ro til at undersøge ophavsretsloven, før Østre Landsret skulle afsige dom, men Jørgen B. Elmer læste ikke ophavsretsloven og undersøgte ikke, hvad der stod om konsumption i lærebøgerne og i *Karnovs Lovsamling*. Han fortsatte den besynderlige argumentation om § 23. Johan Schlüter havde let ved at sætte ham på plads i replikken ved at anføre, at et videogram er et filmværk og dermed omfattet af begrebet "kunstneriske værker". Det havde Johan Schlüter ret i. Jørgen B. Elmer kunne let have vendt argumentationen imod ham ved at henvise til ophavsretslovens § 25, men da han ikke gjorde det, var det faktisk ikke tilladt for dommerne i sagen at tage stilling til § 25.

§ 23 kan ikke forstås modsætningsvist således, at bestemmelsen alene vedrører undtagelser. Reglen må, når videogrammet som i nærværende sag i England er erhvervet lovligt, forstås uden nogen begrænsninger og derfor også kunne udnyttes frit til udlejning. Det fremgår af § 23 direkte, at bestemmelsen vedrører litterære og musikalske værker. Efter en moderne retsopfattelse, og under hensyntagen til at bestemmelsen ikke har taget hensyn til de juridiske betragtninger, som spredning af videogrammer medfører, er det sagsøgtes opfattelse, at også bestemmelsen i § 23 kan anvendes direkte således, at der kan ske viderespredning af videogrammer. Videogrammerne må sidestilles med litterære og musikalske værker, idet videogrammerne har samme natur.

Jørgen B. Elmers svarskrift (om konsumption), 16. oktober 1984

> Sagsøgtes anbringender i relation til ophavsretslovens § 23 er ikke i overensstemmelse med gældende ret. Et videogram er et filmværk, der efter ophavsretslovens § 1 hører under det videre begreb "kunstneriske værker". Ophavsretslovens § 23 omtaler kun litterære og musikalske værker, og det er således efter gældende ret uden for enhver tvivl, at ophavsretten til et filmværk ikke er undergivet konsumption, og at enhver disposition over filmværket derfor kræver ophavsmandens samtykke, jf. ophavsretslovens § 2.

Johan Schlüters replik (om konsumption), 11. januar 1985

Det bemærkes, at Johan Schlüter mente, at enhver disposition over værket kræver samtykke jf. ophavsretslovens § 2. Retsgrundlaget var de generelle bestemmelser i § 2, og de er uden forskel på, om der disponeres ved videresalg, udlejning eller udlån, eller om værket spredes på anden måde (side 154).

> Det gøres endvidere gældende, at Metronome Video ApS, som et dansk indregistreret selskab, overhovedet ingen ophavsret har til det i sagen omhandlede videogram og derfor ikke har noget retskrav at gøre gældende, idet videogrammet er erhvervet i England, samt at videogrammet ikke er udgivet eller distribueret af det danske selskab. Engelsk ret finder derfor anvendelse. Videogrammet har således, som det foreligger hos sagsøgte, ikke danske undertekster, men fremtræder i en ren engelsk udgave.

Jørgen B. Elmers svarskrift (om engelsk ret), 16. oktober 1984

> Sagsøgerne forstår ikke, hvad sagsøgte mener med, at engelsk ret finder anvendelse i denne sag, idet det ligger helt fast, at det ophavsretlige regelsæt, der skal anvendes for et givet værk, er regelsættet i det land, hvor værket gøres tilgængeligt for almenheden.

Johan Schlüters replik (om engelsk ret), 11. januar 1985

Svarskriftet er et sammensurium af udmærkede og virkelig dårlige argumenter. Det er f.eks. en glimrende pointe, at Metronome Video ApS overhovedet ikke har ophavsret til det pågældende videogram, men det er en banal fejl at konkludere, at engelsk ret finder anvendelse i Danmark. Argumenterne er fyret af i blinde.

Hvad angik datidens piratkopiering, krænkede den sandsynligvis den eneret, Metronome Video ApS havde erhvervet til at fremstille eksemplarer i Danmark, men det var der ikke tale om. Johan Schlüter slap alt for let af sted med at udvide Metronomes eneret til at udgive danske versioner af film på video til at forhindre konkurrence fra de udenlandske distributørers udgivelser.

Johan Schlüter ignorerede klogeligt de gode argumenter og afviste de dårlige, og derefter fremstod Jørgen B. Elmer i nogen grad som inkompetent.

Justifikationssagen v/advokat Niels Gangsted-Rasmussen

Advokat Jørgen B. Elmer var ude, hvor han ikke kunne bunde, og han vidste det. I den situation gjorde han det rigtige. Da han forstod, at sagen vedrørte regler for samhandel mellem England og Danmark, fik han en EU-ekspert på banen, og han bad advokat Niels Gangsted-Rasmussen, der allerede havde prøvet at føre en sag ved EU-Domstolen, om at overtage sagen.

Niels Gangsted-Rasmussen var slet ikke interesseret i ophavsretsloven. Uanset Johan Schlüters udlægning af ophavsretsloven ændres situationen af EU-retten, forklarede han. Hvis rettighedshaverne kunne give tilladelse til at udleje danske videokassetter og samtidig forbyde udlejning af de engelske kassetter, kunne de på den måde opdele Fællesskabet, og det er forbudt efter EF-traktatens artikel 85, stk. 1 (side 47).

I duplikken gennemgik han EU-rettens konkurrenceregler, reglerne om de frie varebevægelser og diverse afgørelser fra EU-Domstolen. Han kom også ind på sagen mellem Dansk Supermarked A/S og A/S Imerco. Derefter besluttede Østre Landsret at forelægge sagen for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

Herfra er det vigtigt at forstå, hvordan EU-Domstolen blev ført bag lyset!

Det er i strid med EF-retten, når de sagsøgende gør gældende, at selve den omstændighed, at eneretten til et filmværk konsumeres efter engelsk ret, når et fysisk eksemplar af værket er blevet solgt, ikke eo ipso indebærer, at der i Danmark på tilsvarende måde vil kunne disponeres over et videogram, udgivet i England.

Det er i strid med EF-rettens bestemmelser om frie varebevægelser, når de sagsøgende gør gældende, at den, der i Danmark disponerer over et videogram gennem udlejning, skal kunne dokumentere en ret hertil, der kan føres tilbage til en tilladelse fra den oprindelige rettighedshaver. Hvis denne opfattelse var rigtig, ville den indebære muligheden for markedsopdeling, hvad der netop er forbudt efter EF-retten, jf. EØF-traktatens art. 85, stk. 1.

Det, de sagsøgende muligvis kunne hindre efter dansk lovgivning, såfremt værket var produceret og udgivet i Danmark, ændres fundamentalt af EF-retten, når værket er bragt på markedet i England med sagsøger 1's samtykke, og dér solgt på lovlig vis.

- - -

Denne retspraksis har domstolen fulgt op ved afgørelsen i sagen: Dansk Supermarked A/S mod A/S Imerco ved dom af 22. januar 1981 i sag nr. 58/80, domssamlingen 1981 side 181.

Domstolen fastslog i sit svar på et spørgsmål vedr. lovgivningen om beskyttelse af ophavsret og varemærker i præmis 11 og 12 bl.a., at den ved lovgivningen om industriel og kommerciel ejendomsret sikrede eneret netop har udtømt sine virkninger, når en vare lovligt er bragt på markedet i en anden medlemsstat af rettens indehaver eller med hans samtykke.

Niels Gangsted-Rasmussens duplik (om EU-retten), 1. august 1985

Den præjudicielle forelæggelse for EU-Domstolen

Johan Schlüters manipulation ved EU-Domstolen er et juridisk mesterværk, som man for frækhed og dygtighed må tage hatten af for. Der er tale om et succesfuldt blændværk, der måske kun er overgået af den endnu mere skadelige indførelse af regional konsumption i den særlige danske fortolkning (se del 4).

Hvis man vil forstå, at han manipulerede, og hvor dygtigt han manipulerede, skal man være opmærksom på karakteren af en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen og holde nøje øje med, hvad EU-Domstolen tog stilling til.

Det drejer sig om sag 158/86, Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS mod Erik Viuff Christiansen, dom af 17. maj 1988. De faktiske omstændigheder, som de blev forelagt for EU-Domstolen, det præjudicielle spørgsmål, parternes og regeringernes indlæg, generaladvokatens gennemgang af sagen, EU-Domstolens gennemgang af sagen og den endelige domskonklusion og de præmisser, den er afsagt på grundlag af, findes i EU-Domstolens domssamling fra side 2605.

Allerede gengivelsen af forelæggelseskendelsen fik mig næsten til at falde ned af stolen af forbløffelse over gengivelsen af den danske ophavsretslov.

I - Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Filmen »Never Say Never Again« er produceret af en af sagsøgerne i hovedsagen, Warner Brothers, som har overdraget administrationen af videorettighederne for Danmark til den anden sagsøger i hovedsagen, Metronome Video.

I juli 1984, hvor denne film kunne købes på videogram i England, mens den hverken var udbudt til salg eller udlejning i Danmark, købte sagsøgte i hovedsagen, Christiansen, som driver en videobutik i København, et eksemplar i London med henblik på at udleje det i Danmark.

Som det fremgår af forelæggelseskendelsen, er parterne enige om:

- at videogrammet er lovligt fremstillet, bragt i omsætning og erhvervet i Det Forenede Kongerige;
- at det er lovligt indført til Danmark af Christiansen;
- at britisk ophavsret ikke anerkender nogen spredningsret for ophavsmanden eller producenten i Det Forenede Kongerige, og at køberen af et filmværk på videogram derfor kan udleje det i Det Forenede Kongerige uden rettighedshaverens samtykke;
- at eneretten til at tillade udlejning af et musikværk eller filmværk i medfør af § 2 og § 23 i lovbekendtgørelse nr. 130 af 15. april 1975 og lov nr. 274 af 6. juni 1985 ikke konsumeres ved rettighedshaverens salg af et eksemplar af værket, men først når han har tilladt, at værket udlejes. Disse bestemmelser indebærer altså, at det er forbudt at udleje et videogram uden rettighedshaverens samtykke, uanset hvordan det er erhvervet.

Forelæggelseskendelsen ifølge domssaml. 1988 (side 2606)

På grundlag af den danske lovgivning har de to sagsøgere i hovedsagen udvirket, at Københavns Byret har nedlagt forbud mod, at sagsøgte udlejer det omhandlede videogram i Danmark.

Justifikationssagen til opretholdelse af forbuddet behandles af Østre Landsret, som ved kendelse af 11. juni 1986 har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

> »Skal bestemmelserne i EØF-traktatens anden del, afsnit I, kapitel 2, om ophævelse af de kvantitative restriktioner mellem medlemslandene, navnlig artiklerne 30 og 36 sammenholdt med Traktatens artikel 222, fortolkes således, at indehaveren af enerettighederne (ophavsretten) til et videogram, der lovligt af rettighedernes indehaver eller med dennes samtykke er bragt i omsætning i et medlemsland, efter hvis nationale ophavsretslovgivning, der ikke kan nedlægges forbud mod (videresalg og) udlejning, er afskåret fra at modsætte sig udlejning af videogrammet i en anden medlemsstat, til hvilken det er lovligt importeret, hvis denne stats ophavsretslovgivning muliggør et sådant forbud uden at skelne mellem indenlandske og importerede videogrammer og uden samtidig at hindre selve importen af videogrammet.«

Det fremgår af forelæggelsen, at det ved spørgsmålets stillelse lægges til grund, at det af sagsøgerne ønskede forbud ikke tilsigter at hindre importen af videogrammet, men at beskytte sagsøgernes eneret til udlejning, som udøves på samme måde, hvad enten der er tale om importerede videogrammer eller indenlandske videogrammer.

Forelæggelseskendelsen ifølge domssaml. 1988 (side 2607)

Den forbløffende gengivelse af ophavsretsloven i forelæggelseskendelsen

Hvordan bliver en forelæggelseskendelse til? Hvem skriver den?

Det har jeg faktisk erfaring med. Jeg har ført en retssag mod Kulturministeriet ved Østre Landsret, hvor en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen kom på tale. Ministeriet var repræsenteret ved kammeradvokaten, K. Hagel-Sørensen, og vi var enige om, at sagen vedrørte EU-retten. Østre Landsret var indforstået med, at sagen skulle forelægges for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse. Alligevel var ikke én eneste dommer med til at skrive forelæggelseskendelsen.

Hvem kender en tvist mellem to parter bedre end parterne? Et retorisk spørgsmål, naturligvis, og dommerne kan godt lide, når parterne bliver enige. K. Hagel-Sørensen ville have bestemte elementer medtaget i forelæggelsen, og jeg havde tilsvarende ønsker på andre områder. Der var nogle passager, jeg havde foreslået, som han ville formulere anderledes, og jeg kunne fint leve med hans ændringer. Slutresultatet var således et fælles udkast, som vi begge kunne stå inde for, og det gav K. Hagel-Sørensen til Østre Landsret, der sendte det videre til EU-Domstolen uden at rette så meget som et komma.

Johan Schlüter og Niels Gangsted-Rasmussen var eksperter på hvert sit felt, og de respekterede hinanden. Det var kun naturligt, at de klarede denne opgave selv.

Den store uløste gåde er: Hvordan kunne Niels Gangsted-Rasmussen gå med til at beskrive ophavsretsloven så forkert og så vildledende?

Østre Landsret og EU-Domstolen kan ikke lastes for noget. De forholdt sig til de oplysninger, de fik forelagt. Ingen af dem havde indflydelse på, hvad parterne var enige om, og de kunne kun forholde sig til de oplysninger, de fik forelagt.

Jeg var naturligvis ikke til stede under forhandlingerne, men jeg har alligevel en stærk formodning om, hvad der er sket. Niels Gangsted-Rasmussen kom først ind i sagen, efter at forbuddet var nedlagt. Han var hidkaldt på grund af sin viden om EU-ret. Der var ingen grund til, at han skulle kontrollere, om advokat Jørgen B. Elmer havde undersøgt ophavsretsloven godt nok. Han havde utvivlsomt også faglig respekt for Johan Schlüter og kunne meget vel have så meget tillid til ham, at han i det fælles udkast overlod den ophavsretlige beskrivelse til ham.

Erik beklagede sig over det kammeratlige forhold, der syntes at være mellem Johan Schlüter og Niels Gangsted-Rasmussen. Erik fandt det upassende, at hans egen advokat hjalp "fjenden" med praktisk hjælp, da de nåede til EU-Domstolen i Luxembourg. Niels Gangsted-Rasmussen kaldte det bare "kollegial høflighed". Sandsynligvis stillede Johan Schlüter blot sin ekspertise til rådighed, da de to i det fælles udkast skulle beskrive fogedforbuddet og ophavsretsloven.

Det er principielt rigtigt, at forbuddet blev nedlagt på grundlag af den danske lovgivning, men det var absolut ikke den lov, de beskrev for EU-Domstolen. Der var dengang 64 paragraffer i ophavsretsloven, og der var nedlagt forbud efter § 2, fordi filmværker ikke var omfattet af § 23. Ingen af de øvrige 62 paragraffer blev undersøgt i sagen. Vi ved med sikkerhed, at § 23 ikke var relevant, fordi lige netop § 23 blev undersøgt med det resultat, at den ikke vedrørte film. Vi ved intet om, hvad en undersøgelse af § 25 ville være ført til.

Retsgrundlaget for forbuddet var § 2, der omfatter alle værker og enhver form for disposition, altså både salg og udlejning. § 2 omfatter også salg, men da Erik ikke solgte kassetterne, var der ikke grundlag for at bede fogedretten forbyde det. § 2 omfatter det hele. Fogedretten undersøgte kun én ting, nemlig om § 23 kunne siges at omfatte filmværker, og det var altså ikke tilfældet.

Den danske lov blev for EU-Domstolen mærkværdigvis beskrevet, som om der i § 23 var en særlig lov om udlejning af netop musikværker og filmværker. Der var henvist til lov nr. 274 af 6. juni 1985, som vi allerede ved blev vedtaget for at forbyde udlejning af CD-plader (side 73), og en ukendt lov, nr. 130 af 15. april 1975. Vi ved alligevel, at den lov ikke har en § 23, der omfatter film, for det blev netop undersøgt i 1984 af Københavns Byret. Men loven blev fremstillet som om, at der netop i § 23 var en særlig bestemmelse om udlejning af filmværker!

Den opdigtede særlov om film indebærer, at udlejningsretten ikke konsumeres ved rettighedshaverens salg af et eksemplar, men først når han tillader, at værket udlejes. Som sagen er fremstillet, får man indtryk af, at udlejning er skadelig, at der ikke er givet samtykke til udlejning, og at det kun er på grund af den "svage" britiske lovgivning, at der i Storbritannien udlejes filmværker på videokassetter.

Johan Schlüters udfordringer ved EU-Domstolen

Flere brikker skulle falde på plads for Johan Schlüter, hvis han skulle undgå at få et præjudicielt svar, der klart afgjorde sagen imod ham, som det skete for Imerco. Det var en udfordring at undgå dette, for situationen var den samme: Sagsøgerne ville blokere for de engelske videogrammers adgang til det danske marked.

Niels Gangsted-Rasmussen havde i replikken forklaret, hvordan kravet om en dokumenteret tilladelse vil indebære muligheden for markedsopdeling, hvilket er forbudt efter konkurrencereglerne. Johan Schlüters udfordring var derfor at fremstille situationen, så han både undgik konkurrencereglerne og en sammenligning med Imerco-sagen. Første skridt var at få konkurrencereglerne ud af den samlede sagsfremstilling. Det er en gåde, hvorfor og hvordan de forsvandt, men da Østre Landsret forelagde sagen for EU-Domstolen, var konkurrencereglerne pist væk. De er end ikke nævnt, og det var en betydelig indledende sejr for Johan Schlüter.

Det præjudicielle spørgsmål vedrører de kvantitative restriktioner (side 46). Med konkurrencereglerne vel af vejen var opgaven begrænset til at fremstille en lov og en situation, der opfylder de kriterier, som er nødvendige i henhold til artikel 36 for at tillade en undtagelse af forbuddet i artikel 30. Det måtte tages for givet, at et forbud mod afsætning ville blive betragtet som en kvantitativ restriktion.

Johan Schlüters opgave bestod altså i at få det til at se ud, som om forbuddet var begrundet i et anerkendelsesværdigt hensyn, dvs. et af de hensyn, der er nævnt i artikel 36, *og* at det hverken udgjorde et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

Den sidste forhindring fik han også fjernet, inden sagen nåede EU-Domstolen. Det fremgår af selve spørgsmålet, at forbuddet ikke skelner mellem indenlandske og importerede videogrammer. Det fremgår videre af forelæggelseskendelsen, at det ved spørgsmålets stillelse kan lægges til grund, at eneretten udøves på samme måde, hvad enten der er tale om importerede videogrammer eller indenlandske videogrammer.

Allerede inden sagen blev forelagt for EU-Domstolen, havde Johan Schlüter skabt den nødvendige distance til Imerco-sagen, hvor eneretten ikke blev udøvet på samme måde for importerede og indenlandske varer. Imerco havde netop fået nedlagt forbud mod de importerede fajancestel, mens deres egne blev solgt i de danske butikker. Via forelæggelseskendelsen havde Johan Schlüter smadret Niels Gangsted-Rasmussens sammenligning med Imerco-sagen, og han havde løst det principielle problem, som Kommissionen dengang understregede: "En territorial begrænsning af ophavsmandens samtykke er ikke mulig inden for Fællesskabet, ligesom den heller ikke er mulig inden for en medlemsstat."

Ifølge sagsfremstillingen var der ikke givet samtykke til udlejning noget sted. Det var den britiske lovgivnings manglende udlejningsret, der fik skylden for, at filmværker udlejes i England, så tilbage var blot at overbevise EU-Domstolen om det legitime i en ophavsretslov, der skelner mellem salg og udlejning.

Sagsbehandlingen ved EU-Domstolen

Sagsbehandlingen foregår i følgende trin, når EU-Domstolen skal besvare et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af EF-traktaten:

1. De(t) præjudicielle spørgsmål forelægges for EU-Domstolen.
2. De skriftlige indlæg sendes til EU-Domstolen.
3. Den refererende dommer samler indlæggene i en retsmøderapport.
4. Der afholdes eventuelt et retsmøde med mundtlige indlæg.
5. Generaladvokaten gennemgår sagen og foreslår en dom.
6. EU-Domstolen afsiger dom.

I denne sag stillede EU-Domstolen tillige et spørgsmål til den britiske regering. Alt er dokumenteret og offentligt tilgængeligt via EU-Domstolens domssamling.

De skriftlige indlæg om EF-traktatens artikel 30

Det er lidt sært, at Johan Schlüter argumenterede for, at forbuddet ikke engang var en kvantitativ restriktion efter artikel 30, og det blev klart og forudsigeligt manet til jorden først af Kommissionen og senere af EU-Domstolen.

> Sagsøgerne i hovedsagen har anført, at hovedsagen ikke rejser noget fællesskabsretligt spørgsmål, når henses til, at det af sagsøgerne ønskede forbud, som anført af den nationale ret, ikke på nogen måde tilsigter at hindre importen af videogrammer og ikke er udtryk for nogen forskelsbehandling på grundlag af videogrammernes oprindelse. Efter deres opfattelse vedrører de fællesskabsretlige regler om konsumption af enerettigheder, som er udformet af Domstolen på grundlag af Traktatens artikler 30 og 36, kun import-eksportsituationen. Den fællesskabsretlige konsumption kommer således kun på tale i situationer, hvor en immateriel ret påberåbes med henblik på at sætte de frie varebevægelser mellem medlemsstaterne ud af spillet. Noget sådant er ikke tilfældet i nærværende sag.

Johan Schlüter om artikel 30 ifølge domssaml. 1988 (side 2608)

> Kommissionen har anført, at da udlejning af videogrammer udgør mindst 90 % af det samlede forbrug i flere medlemsstater, kan muligheden af at forbyde udlejning påvirke importen af videokassetter, som er lovligt produceret og markedsført i en anden medlemsstat. Muligheden for, at indehaveren af enerettighederne til en film kan fastsætte udlejningsbetingelser for denne, kan afholde potentielle importører fra med henblik på genudlejning at anskaffe værker, som er lovligt fremstillet og markedsført i en anden medlemsstat. Indførsel i nævnte øjemed kan endog helt bringes til ophør, hvis enerettighedshaveren afslår at give sin tilladelse til udlejning af videokassetter eller stiller sådanne udlejningsbetingelser, at udlejning bliver urentabel.

Kommissionen om artikel 30 ifølge domssaml. 1988 (side 2609)

Johan Schlüters skriftlige indlæg om EF-traktatens artikel 36

Sagen stod og faldt med, om EU-Domstolen i henhold til artikel 36 anerkendte en lov, der skelner mellem et samtykke til salg og et samtykke til udlejning. Det var kernen i det spørgsmål, der blev stillet til EU-Domstolen.

Dette simple spørgsmål med det oplagte svar er her behandlet meget grundigt af flere årsager. Sagen viser for det første, hvor skrupelløse advokater som Johan Schlüter kan være, når det gælder om at skaffe sine klienter økonomiske fordele, og den afslører for det andet Johan Schlüters utrolige indflydelse på den danske regering. Det er også vigtigt at forstå, at grundstenen for de efterfølgende årtiers monopoldannelse blev lagt her - ikke mindst i kraft af reaktionerne (og mangel på reaktioner) på den senere afsløring af svindelnummeret.

Sagsøgerne i hovedsagen har anført, at sagsøgtes opfattelse af ophavsrettigheders konsumption hverken har støtte i dansk eller international ophavsret, men i virkeligheden hviler på en misforståelse af fællesskabsretten. Det fremgår nemlig hverken af Traktatens bestemmelser eller af Domstolens praksis, at det er ophavsretten i det land, hvor et værk er udgivet, som skal være bestemmende for, hvilke rettigheder enerettighedshaveren har i den medlemsstat, hvortil den fysiske bærer af værket er blevet importeret. Eftersom udøvelsen af enerettighederne hverken udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en udtrykkelig eller skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne og på ingen måde påvirker de frie varebevægelser, er det lovgivningen i importlandet, som er grundlaget for ophavsmandens beføjelser i dette land.

Den danske lovgivning sondrer - ligesom lovgivningen i en række andre EF-medlemsstater - mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som konsumeres, når rettighedshaveren har udgivet værket), og eneretten til at udleje værket, med den begrundelse, at *salg* og *udlejning* er to fundamentalt forskellige former for udnyttelse af et værk.

I salgstilfældet finder der ifølge sagsøgerne i hovedsagen kun en enkelt disposition sted ligesom ved ethvert andet salg. Udlejning har en helt anden karakter, for så vidt som værket kan udnyttes igen og igen. Enhver, som uden tilladelse foretager udlejning af et ophavsretligt beskyttet værk, tiltager sig således en beføjelse til gentagne dispositioner over værket, der - ligesom beføjelsen til at kontrollere offentlige fremførelser af værket - kun bør tilkomme enerettighedens indehaver.

Sagsøgerne er af den opfattelse, at fremførelsesretten og dermed retten til at udleje et eksemplar af et ophavsretligt beskyttet værk hører til ophavsrettens særlige genstand, som skal beskyttes af national lovgivning som et reserveret domæne, der ikke er omfattet af fællesskabsretten; de har i denne forbindelse henvist til dommene i Coditelsagerne af 18. marts 1980 og 6. oktober 1982 (henholdsvis sag 62/79 og sag 262/81).

Sagsøgerne i hovedsagen anser derfor ikke eneretten til udlejning af et eksemplar af et værk for at være i strid med fællesskabsretten; den bør kunne udøves i importlandet uafhængigt af, om eksportlandet måtte anerkende en sådan eneret.

Johan Schlüter om artikel 36 ifølge domssaml. 1988 (side 2609)

Analyse af Johan Schlüters indlæg

Skal den danske eller den britiske lov anvendes? Det spørgsmål fik Johan Schlüter med i det præjudicielle spørgsmål. Han brugte mange ord på det i sit indlæg, men det var irrelevant i forhold til EF-traktaten. Han brugte mørkelygten. Han løj ikke direkte, men han borede i den elementære fejl for at aflede opmærksomheden fra sit reelle ærinde: at beskytte det danske udlejningsmarked mod konkurrence.

I andet afsnit er brug af mørkelygten ikke nok. Objektivt set er hans udsagn en løgn. Han skulle bruge et "nej" til det præjudicielle spørgsmål. Det ville han ikke få, hvis han fortalte sandheden, så han løj, og han løj direkte og utvetydigt.

Det kan principielt diskuteres, om han vildledte med vilje, da han stod over for Merete Lyck i fogedretten og henviste til § 23 i stedet for § 25. Var det en ærlig fejltagelse? Havde han selv overset, at det var § 25, der var relevant? Havde han helt ærligt glemt § 25?

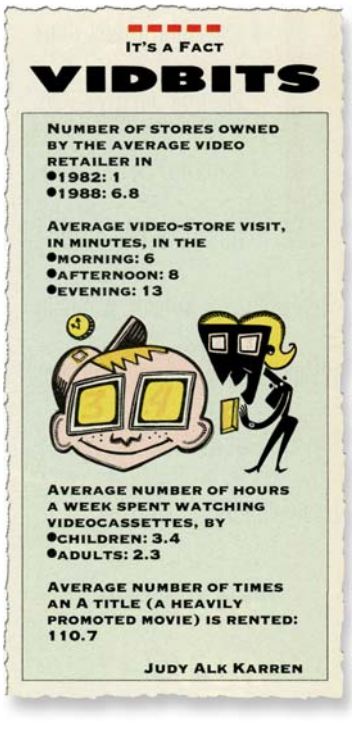
Måske, men man kan ikke "glemme" sig til en forklaring om, at § 23 sondrer mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et filmværk og eneretten til at udleje et filmværk, umiddelbart efter at have fået medhold i, at § 23 slet ikke omfatter filmværker. Og efter at have hævdet at have eneretten til begge dele (side 103).

I modsætning hertil anførte han tværtimod, at eneretten til at sælge eksemplarer konsumeres ved udgivelsen. Det bragte sagen i overensstemmelse med dommen i Imerco-sagen, hvor konsekvensen af udgivelsen jo var, at eneretten (til at sælge) var konsumeret. Samtykke medfører konsumption, og han påstod, at der ikke var givet samtykke til udlejning.

Hans begrundelse for at skelne mellem salg og udlejning lyder tilforladelig, men havde intet med virkeligheden at gøre. Udgiveren fik ganske vist kun ét vederlag, nemlig da han solgte kassetten, men til gengæld fik han et stort beløb. Branchen vidste udmærket, hvor mange gange en kassette i gennemsnit blev udlejet, og det blev indkalkuleret i salgsprisen. Rettighedshaveren skulle kun sælge kassetten én gang for at få lommen fuld af penge. Videoudlejerne havde derimod besværet med at udleje kassetterne 110,7 gange hver for små beløb for at tjene investeringen hjem igen.

Rettighedshaveren var sikret i det øjeblik, han solgte kassetten, hvorimod udlejeren ikke havde nogen garanti for, at det lykkedes at udleje den så mange gange, at investeringen blev rentabel!

Til sidst mente Johan Schlüter, at udlejning og offentlig fremførelse er det samme.

Premiere, august 1989

Den danske regerings skriftlige indlæg

Da jeg første gang læste den danske regerings indlæg i retsmøderapporten, blev jeg så skræmt ved implikationerne, at jeg ikke kunne sove i adskillige dage. Jeg nærmest flygtede til London og ville først vende tilbage, når jeg havde læst om skandalen i aviserne, for så var det for sent at lukke munden på mig. Det viste sig, at det slet ikke interesserede de aviser, der havde fået min orientering.

De skriftlige indlæg til EU-Domstolen skrives før den mundtlige forhandling, der fandt sted den 1. oktober 1987. Det betyder, at Kulturministeriet arbejdede på at svare på min henvendelse og regeringens skriftlige indlæg til EU-Domstolen på samme tid. Sagen blev nævnt for mig under mine samtaler med Kulturministeriet og er direkte nævnt i Kulturministeriets skriftlige svar til mig (side 81).

Alligevel har de to beskrivelser af ophavsretsloven intet til fælles. I svaret til mig var det også forbudt at *sælge* film, idet § 23 kun tillod spredning af litterære og musikalske værker. Samtidig skrev Kulturministeriet til EU-Domstolen aldeles usandt, at der var tale om en *særlig* regel for *udlejning* af visse værker, f.eks. *film*. Regeringen begrundede den ikke-eksisterende lov med, at den bygger på "almindelige kulturpolitiske synspunkter" begrundet i "den betydning, denne form for udnyttelse har for rettighedshaverens vederlag." Kulturministeriet henviste til lov nr. 274 af 6. juni 1985, hvor udlejning af musikværker blev forbudt (side 73), og lod på den måde forstå, at loven udvidede reglen til også at omfatte musikværker - underforstået, at der fandtes en tidligere lov, der vedrørte udlejning af film.

Den danske regering næsten slog i bordet billedligt talt, idet den fandt, at det var "af afgørende betydning", at EU-Domstolen anerkendte denne særlige lov om udlejning af film, i hvert fald indtil der var harmoniseret på området. Ja, også den danske regering førte EU-Domstolen bag lyset om den danske lovgivning!

Den danske regering har gjort gældende, at den anfægtede lovgivning bygger på almindelige kulturpolitiske synspunkter, hvorefter visse værker, som f.eks. film, ikke bør kunne udlejes uden rettighedshaverens samtykke i betragtning af den betydning, denne form for udnyttelse har for hans vederlag. I henhold til lov nr. 274 af 6. juni 1985, der ændrer visse bestemmelser i ovennævnte lovbekendtgørelse af 1975 og 1961-loven, er denne regel udvidet til også at omfatte eksemplarer af musikværker.

Efter den danske regerings mening beror det af sagsøgte i hovedsagen anførte på en for vidtgående fortolkning af de fællesskabsretlige regler om konsumption af enerettigheder. Denne fortolkning er ikke berettiget, da den danske lovgivning ikke tilsigter at forbyde import til Danmark af videogrammer, der lovligt er udgivet i andre medlemsstater.

Den danske regering finder det af afgørende betydning, at Domstolen anerkender, at et forbud mod udlejning af videogrammer af den i den danske lovgivning omhandlede karakter i mangel af en harmonisering af de nationale lovgivninger på området falder inden for rammerne af den kompetence, der er overladt til de enkelte medlemsstater.

Den danske regering om artikel 36 ifølge domssaml. 1988 (side 2612)

EU-Domstolens spørgsmål til den britiske regering

Johan Schlüter og den danske regering havde begrundet forbuddet mod udlejning med hensynet til ophavsmandens/rettighedshaverens vederlag. Johan Schlüter var præcis, omend løgnagtig, i sin argumentation for, at udlejning skulle være forbudt: Det var snylteri, fordi værket kunne udlejes mange gange, mens rettighedshaveren kun fik betaling i forbindelse med salget af videokassetten til udlejeren.

Det valgte EU-Domstolen at få belyst nærmere, så den stillede et opklarende spørgsmål til den britiske regering (domssaml. 1988, side 2616):

> "Indgår ophavsrettigheder med et betydeligt beløb i indkøbsprisen for videogrammer i Det Forenede Kongerige?"

Ja, det bekræftede den britiske regering. Den pointerede, at ophavsrettighederne indgik i salgsprisen, fordi man på den måde kunne skaffe penge til betaling af de licensafgifter, der skulle betales ved fremstillingen af videogrammet.

Den britiske regering pointerede også, at købet af videogrammet ikke indebar, at værket kunne fremføres offentligt eller udsendes på tv. Der var heller ikke tale om, at køberen fik ophavsrettighederne i licens, eller at de blev overdraget til ham. De omhandlede rettigheder havde allerede været genstand for en licensaftale eller var overdraget til den, der fremstillede videogrammerne.

Der var tale om helt almindelige forretningsmæssige dispositioner, hvor licenstagerne fik deres investeringer hjem igen ved at sælge de udgivne eksemplarer til udlejerne. Ophavsrettighederne var indkalkuleret i salgspriserne.

Det Forenede Kongeriges regering har besvaret dette spørgsmål bekræftende. Den har anført, at når der er tale om musikvideogrammer, tegneserier og »feature programmes« (dvs. optagelser af fjernsynsudsendelser), indgår ophavsrettigheder gennemsnitligt med et beløb på mellem 10 % og 15 % af »salgsprisen« (dvs. den pris, hvortil videogrammet sælges til detailhandleren); beløbet er på over 25 % af »salgsprisen«, når der er tale om spillefilm, der udlejes til publikum, og op til 7 % for ophavsrettighederne til musikken, når der er tale om musikvideogrammer, men mindre, når musikken kun er af sekundær betydning.

Den britiske regering har pointeret, at det beløb, ophavsrettighederne indgår med, vedrører den reproduktion af litterære værker, sceneværker og musikværker, som fremstillingen af videogrammet indebærer, og ikke andre ophavsrettigheder, såsom offentlig fremførelse eller udsendelse. Den har ligeledes pointeret, at betaling af beløbet ikke fører til, at køberen får ophavsrettighederne i licens, eller at de overdrages til ham; de omhandlede rettigheder vil allerede have været genstand for en licensaftale eller være overdraget til den, der fremstiller videogrammet, og ophavsrettighederne indgår kun i salgsprisen, fordi man på denne måde kan skaffe pengene til betaling af de licensafgifter, der skal betales ved fremstillingen af videogrammet.

Den britiske regerings svar ifølge domssaml. 1988 (side 2616)

Generaladvokatens gennemgang af sagen

EU-Domstolens generaladvokat har den opgave, at han på baggrund af parternes indlæg, dvs. parterne i hovedsagen, Kommissionen og de medlemsstater, der har valgt at udtale sig, gennemgår sagen for EU-Domstolen og ender med at foreslå en besvarelse på det præjudicielle spørgsmål. Den pågældende generaladvokat var G. Federico Mancini. Hans gennemgang af sagen og forslag til dom forelå den 26. januar 1988. De to centrale afsnit er gengivet nedenfor.

Med henvisning til Kommissionens undersøgelse påpegede han, at langt den største del af omsætningen af videogrammer var udlejning, og han konstaterede, at danske forbrugere ikke var interesseret i at købe, så derfor var det indlysende, at artikel 30 tilsidesættes af et forbud mod udlejning.

Han købte ikke påstanden om, at udlejning er skadelig. Han mente, at Warner selv havde valgt at bringe værket på markedet i Det Forenede Kongerige under de betingelser, der var dér. Det kunne ikke betvivles, at Warner ved prisfastsættelsen havde taget hensyn til udnyttelsen i form af udlejning.

Generaladvokaten foreslog EU-Domstolen, at et forbud mod udlejning af filmværker som beskrevet skulle anses for at være i strid med artikel 30 og 36.

> Kommissionen har først og fremmest anført, at udlejning udgør 90 % af forbruget af videogrammer i en stor del af fællesmarkedet. Heraf følger, at hvis man giver indehaveren af rettighederne til det indspillede værk ret til også efter salget af produktet at modsætte sig denne form for udnyttelse, er det det samme som at hindre samhandelen med videogrammer inden for Fællesskabet. Endvidere ville importen kunne gå helt i stå, hvis ejeren systematisk nægtede at give tilladelse eller opstillede for byrdefulde betingelser for tilladelsen. Det er Christiansen enig i. Han har anført, at skønt det af de sagsøgende selskaber opnåede forbud vedrører udlejning og ikke også videogrammets indførsel til Danmark, står det fast, at resultatet bliver, at der ikke er noget incitament til at importere videogrammerne fra Det Forenede Kongerige, da danske forbrugere ikke er interesserede i at købe. Det er altså indlysende, at artikel 30 tilsidesættes.
>
> Hertil kommer, har Christiansen anført, at dommen af 20. januar 1981 fastslår, at »inden for rammerne af et fællesmarked, der er karakteriseret af frie varebevægelser kan en ophavsmand, hvad enten han handler direkte eller gennem sin retssuccessor frit vælge det sted - i enhver af medlemsstaterne - hvor han bringer sit værk i omsætning. Han kan træffe dette valg ud fra sine egne interesser, hvori indgår niveauet for det vederlag, som er sikret i den pågældende medlemsstat...« I det foreliggende tilfælde er der enighed om, at Warner Brothers fuldstændig frit besluttede at sælge videogrammet med filmen »Never Say Never Again«; det kan heller ikke betvivles, at selskabet ved fastsættelsen af prisen for videogrammet tog hensyn til rettighederne vedrørende udnyttelse af videogrammet i form af udlejning. Også under denne synsvinkel er det derfor i strid med Traktatens artikel 30 og 36 at tillade selskabet at modsætte sig, at Christiansen i Danmark udlejer det videogram, han lovligt har erhvervet i Det Forenede Kongerige.

Generadadvokatens gennemgang ifølge domssaml. 1988 (side 2620)

Generaladvokatens bemærkninger om sammenligningen med fremførelse

Generaladvokaten fandt intet grundlag for at sammenligne udlejning af film med offentlig fremførelse. Jeg er enig med generaladvokaten. Udlejning er spredning af fysiske eksemplarer af et filmværk, og leje af en film giver netop ikke ret til at vise filmen offentligt. Den naive forestilling om, at man kan sikre sig en betaling, der står i forhold til antallet af udlejninger, er i stærk modstrid med virkeligheden. Intet sted i verden blev der indført en ordning, hvor rettighedshaverens betaling stod i forhold til antallet af udlejninger.

I givet fald sikrede det heller ikke en retfærdighed, der kunne sammenlignes med salg af biografbilletter. Jeg husker, at jeg ofte kom til at leje en film uden at nå at se den. Andre gange nåede jeg at se den flere gange, eller jeg så den lejede film sammen med familien eller vennerne, som ikke betalte noget som helst!

> Der er navnlig ikke noget grundlag for sammenligningen mellem udlejning og offentlig fremførelse af filmen. For at gøre sig det klart er det hensigtsmæssigt at erindre, at udlejning ifølge en stor del af de nationale regler er fri, så snart videogrammet er bragt i handelen eller, som det sker i Tyskland, højst medfører en pligt til at betale ophavsmanden et rimeligt vederlag. Det afgørende er imidlertid, at udlejning af videogrammet også i de stater, hvor ophavsmanden efter salget af videogrammet bevarer muligheden for at kontrollere enhver anden form for udnyttelse af værket, forbliver en rent forretningsmæssig disposition. Den risiko, der er forbundet hermed - nemlig at lejerne af videogrammet ser filmen flere gange, kun én gang eller aldrig - falder ikke tilbage på indehaveren af retten til fremførelsen, men på udlejeren.

Generadadvokatens gennemgang ifølge domssaml. 1988 (side 2622)

EU-Domstolens dom af 17. maj 1988

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg står alene med min opfattelse af Warner-sagen, som den blev kaldt, og EU-Domstolens dom. Situationen minder om opgaven med toget, hvor min karismatiske matematiklærer fik alle mine klassekammerater til at udråbe mig som idiot. På samme måde fik Johan Schlüter dommere og jurister til at udråbe mig som idiot i stedet for at undersøge noget, da jeg afslørede ham. Igen og igen fik jeg at vide, at mine synspunkter var håbløse. Alle påpegede med stor ihærdighed Johan Schlüters dygtighed. Fælles for dem var imidlertid, at de hverken havde læst sagsfremstillingen eller dommen. Deres opfattelse var helt og aldeles baseret på deres egen tillid til Johan Schlüter.

Dette er et forsøg på at gøre op med den form for blind autoritetstro, og derfor gengiver jeg hele EU-Domstolens begrundelse og konklusion. Derefter analyserer og kommenterer jeg dommen.

Retssproget i sagen var dansk, fordi det præjudicielle spørgsmål var fra Danmark, så oversættelsen kan udelukkes som fejlkilde for så vidt angår de danske indlæg.

Dom

1. Ved kendelse af 11. juni 1986, indgået til Domstolen den 1. juli 1986, har Østre Landsret i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 30 og 36 med henblik på en nærmere bestemmelse af, i hvilket omfang nationale ophavsretlige regler for udlejning af videogrammer er forenelige med de frie varebevægelser.

2. Spørgsmålet er rejst under en sag anlagt af Warner Brothers (herefter benævnt »Warner«) og Metronome Video (herefter benævnt »Metronome«) mod Erik Viuff Christiansen.

3. Warner, som i Det Forenede Kongerige er indehaver af ophavsrettighederne til filmen »Never Say Never Again«, som også er produceret i Det Forenede Kongerige af dette selskab, har overdraget administrationen af videorettighederne for Danmark til Metronome.

4. Efter at videogrammet med den omhandlede film var kommet på markedet i Det Forenede Kongerige med Warners tilladelse, købte Christiansen, som driver en videoforretning i København, et eksemplar i London med henblik på at udleje det i Danmark og importerede det til Danmark i dette øjemed.

5. På grundlag af den danske lovgivning, hvorefter ophavsmanden til et musik- eller et filmværk eller dets producent kan modsætte sig udlejning af videogrammer med værket, så længe han ikke har givet samtykke hertil, har Warner og Metronome ved Københavns Byrets fogedafdeling fået nedlagt forbud mod, at Christiansen udlejer videogrammet i Danmark.

6. Justifikationssagen behandles af Østre Landsret, som har besluttet at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

   »Skal bestemmelserne i EØF-traktatens anden del, afsnit I, kapitel 2, om ophævelse af de kvantitative restriktioner mellem medlemslandene, navnlig artiklerne 30 og 36, sammenholdt med Traktatens artikel 222, fortolkes således, at indehaveren af eneretthederne (ophavsretten) til et videogram, der lovligt af rettighedernes indehaver eller med dennes samtykke er bragt i omsætning i et medlemsland, efter hvis nationale ophavsretslovgivning, der ikke kan nedlægges forbud mod (videresalg og) udlejning, er afskåret fra at modsætte sig udlejning af videogrammet i en anden medlemsstat, til hvilken det er lovligt importeret, hvis denne stats ophavsretslovgivning muliggør et sådant forbud uden at skelne mellem indenlandske og importerede videogrammer og uden samtidig at hindre selve importen af videogrammet?«

7. For en nærmere redegørelse af de faktiske omstændigheder i hovedsagen, de nationale regler, der finder anvendelse, og de indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen for Domstolens argumentation.

8. Med det forelagte spørgsmål ønsker den nationale ret i det væsentlige oplyst, om Traktatens artikler 30 og 36 er til hinder for at anvende en national lovgivning, som

giver ophavsmanden mulighed for at gøre udlejning af videogrammer betinget af, at han giver sit samtykke, når disse videogrammer allerede med hans tilladelse er blevet bragt i omsætning i en anden medlemsstat, efter hvis lovgivning ophavsmanden kan kontrollere det første salg, men ikke forbyde udlejning.

9. Det bemærkes, at til forskel fra den nationale lovgivning om ophavsret, som gav anledning til dommen af 20. januar 1981, Musik-Vertrieb Membran (55 og 57/80, Sml. s. 147), gør den lovgivning, som ligger til grund for nærværende præjudicielle spørgsmål, det ikke muligt for ophavsmanden at opkræve en ekstra afgift i forbindelse med selve importen af fysiske bærere af beskyttede værker, der er bragt i omsætning med hans samtykke i en anden medlemsstat, eller at opstille nogen anden hindring overhovedet for importen eller videresalget. De særlige rettigheder, som den danske lovgivning giver ophavsmanden, gælder først efter, at importen har fundet sted.

10. Det må imidlertid konstateres, at videogrammer ikke blot omsættes ved salg, men i stigende omfang også ved udlejning til private, som er indehavere af videobåndoptagere. Muligheden for at forbyde udlejning i en medlemsstat kan derfor indvirke på handelen med videogrammer i den stat og følgelig indirekte påvirke samhandelen inden for Fællesskabet med disse varer. En lovgivning som den, der ligger til grund for hovedsagen, må derfor i henhold til Domstolens faste praksis betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt i henhold til Traktatens artikel 30.

11. Det må derfor undersøges, om en sådan lovgivning kan anses for begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, jf. Traktatens artikel 36, et udtryk, der - som Domstolen har statueret i dommen af 6. oktober 1982, Coditel (262/81, Sml. s. 3381) - også omfatter beskyttelse af den litterære og kunstneriske ejendomsret.

12. I den forbindelse må det først konstateres, at den omhandlede danske lovgivning uden forskel finder anvendelse på videogrammer, der er produceret i Danmark, og videogrammer, der er importeret fra en anden medlemsstat. Det, der er afgørende for, om loven finder anvendelse, er, hvilken transaktion, videogrammerne er genstand for, og ikke deres oprindelse. En sådan lovgivning indebærer derfor ikke i sig selv nogen vilkårlig forskelsbehandling i handelen mellem medlemsstaterne.

13. Dernæst bemærkes, at litterære og kunstneriske værker kan udnyttes kommercielt, enten ved offentlige fremførelser eller ved at fremstille eksemplarer med fysiske bærere og bringe de således fremstillede reproduktioner i omsætning, således som det netop er tilfældet ved filmværker. Ophavsmandens væsentligste særrettigheder, nemlig eneretten til at fremføre værket og eneretten til at fremstille eksemplarer af det, anfægtes ikke af reglerne i Traktaten.

14. Endelig må det tages i betragtning, at der - som Kommissionen har fremhævet - er opstået et særligt marked for udlejning af disse bærere, der er forskelligt fra salgsmarkedet. Udlejningsmarkedets eksistens skyldes forskellige faktorer, såsom en forbedring af fremstillingsprocessen, som har bevirket, at videogrammerne er ble-

vet mere solide og holdbare, publikums erkendelse af, at de kun sjældent ser de videogrammer, de har købt, og endelig den forholdsvis høje købspris. Udlejningsmarkedet for videogrammer retter sig mod et større publikum end salgsmarkedet, og udlejningsmarkedet udgør i øjeblikket en betydelig potentiel indtægtskilde for ophavsmænd til film.

15. Det er imidlertid ikke muligt at sikre ophavsmænd til film et vederlag, som står i forhold til det faktiske antal udlejninger, og som sikrer disse ophavsmænd en tilfredsstillende del af udlejningsmarkedet, såfremt de kun har ret til honorar i forbindelse med deres samtykke til salg til såvel almindelige privatpersoner som udlejere af videogrammer. Det er forklaringen på, at visse nationale lovgivninger - som Kommissionen har oplyst i sit indlæg - for nylig har indført en særlig beskyttelse af retten til udlejning af videogrammer.

16. Lovgivninger af denne type forekommer derfor begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, jf. Traktatens artikel 36.

17. Heroverfor har sagsøgte i hovedsagen dog henvist til dommen af 22. januar 1981, Dansk Supermarked (58/80, Sml. s. 181) og dommen af 20. januar 1981, Musik-Vertrieb Membran, jf. ovenfor, og gjort gældende, at det står ophavsmanden frit for at vælge den medlemsstat, hvor han bringer sit værk i omsætning. Herved træffer han sit valg ud fra egne interesser, og bl.a. må han tage i betragtning, at lovgivningen i visse medlemsstater - til forskel fra lovgivningen i andre - giver ham en eneret, der gør det muligt for ham at modsætte sig udlejning af den fysiske bærer af værket, selv om denne er blevet bragt i omsætning med hans samtykke. Under disse omstændigheder må en ophavsmand, som har udbudt et videogram med en film til salg i en medlemsstat, hvor lovgivningen ikke giver ham nogen eneret til udlejning (således som det er tilfældet i hovedsagen), acceptere konsekvenserne af sit valg og konsumptionen af sin ret til at modsætte sig udlejning af videogrammet i en hvilken som helst anden medlemsstat.

18. Dette kan ikke tiltrædes. Det følger nemlig af det foran anførte, at i tilfælde hvor en national lovgivning giver ophavsmænd en særlig ret til udlejning af videogrammer, ville denne ret miste sit indhold, hvis rettighedshaveren ikke kunne bestemme over udlejning. Den omstændighed, at en ophavsmand bringer videogrammer med et af sine værker i omsætning i en medlemsstat, som ikke har en særlig beskyttelse af retten til udlejning, kan derfor ikke indvirke på den ret, der ved en anden medlemsstats lovgivning er tillagt samme ophavsmand til i denne stat at modsætte sig udlejning af videogrammet.

19. Under disse omstændigheder må den nationale rets spørgsmål besvares således, at Traktatens artikler 30 og 36 ikke er til hinder for anvendelse af en national lovgivning, som giver ophavsmanden mulighed for at gøre udlejning af videogrammer betinget af, at han giver sit samtykke, når der er tale om videogrammer, der allerede med hans tilladelse er bragt i omsætning i en anden medlemsstat, efter hvis lovgivning ophavsmanden kan kontrollere det første salg, men ikke forbyde udlejning.

Sagens omkostninger

EU-Domstolens dom i sag 158/86, 17. maj 1988

20. De udgifter, der er afholdt af den danske regering, den britiske regering, den franske regering, og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale domstol, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Østre Landsret ved kendelse af 11. juni 1986, for ret:

Traktatens artikler 30 og 36 er ikke til hinder for anvendelse af en national lovgivning, som giver ophavsmanden mulighed for at gøre udlejning af videogrammer betinget af, at han giver sit samtykke, når der er tale om videogrammer, der allerede med hans tilladelse er bragt i omsætning i en anden medlemsstat, efter hvis lovgivning ophavsmanden kan kontrollere det første salg, men ikke forbyde udlejning.

EU-Domstolens dom i sag 158/86, 17. maj 1988

Johan Schlüters elegante trick

Hvem har læst hele dommen igennem? Jeg gjorde det for at finde ud af, hvordan det kunne gå til, at Erik ifølge Johan Schlüter og dagspressen havde tabt sagen, selvom mine egne undersøgelser havde ført til, at hans udlejning var lovlig.

Alle dem, jeg har mødt på min vej i mere end 33 år, har kun læst de fem linjer i konklusionen. Det siger sig selv, at de heller ikke har gidet læse EU-Domstolens retsmøderapport, fogedrettens kendelse og processkrifterne i justifikationssagen, selvom det alt sammen er nødvendigt for at forstå sammenhængen.

Johan Schlüter tog ret kløgtigt det synspunkt, han fremførte i Danmark:

> "I Danmark er det en forudsætning for at kunne udleje et videogram, at man kan dokumentere en tilladelse hertil fra filmens rettighedshaver eller den, der har erhvervet enedistributionsretten i Danmark."

Og det synspunkt holdt han op imod konklusionens fem linjer.

Når det sættes sammen på den måde, kan man godt forledes til at tro, at EU-Domstolen godkendte FDV's autorisationssystem. Heldigt for Johan Schlüter, at EU-Domstolen kun understregede, at det er uden betydning, hvad lovgivningen er i den anden medlemsstat, selvom det bør være indlysende. Det havde været mere relevant at understrege betingelserne om, at et forbud mod udlejning skal udøves uden forskel på videogrammer, der er produceret i Danmark, og videogrammer, der er importeret fra en anden medlemsstat, og at eneretten til at tillade udlejning udtømmes, når rettighedshaveren tillader, at værket udlejes. De præmisser ændrer situationen fundamentalt, men i snart 34 år har ikke en sjæl forholdt sig til dem.

Johan Schlüters trick lykkedes, fordi ingen undersøgte noget. Alle stolede blindt på ham, og det lærte han allerede, da han mødte advokaterne Jørgen B. Elmer og Niels Gangsted-Rasmussen.

Han kunne med stor sikkerhed gå ud fra, at ingen ville blande sig i, hvad der skete ved EU-Domstolen, hvor han uhindret kunne finde på en ikke-kontroversiel problemstilling, der blot gik ud på, om en ophavsretslov kan skelne mellem salg og udlejning. Det betyder, at hvis man har udgivet et værk, f.eks. et stykke musik, betyder det ikke, at man dermed har tilladt, at CD-pladen må udlejes. Samtykke til salg er ikke det samme som samtykke til udlejning. Det er svært at være uenig. Hvis det ikke var endt sådan, var det danske forbud mod udlejning af CD-plader reelt blevet underkendt, selvom det var både velbegrundet og uproblematisk.

I det følgende gennemgås, hvad EU-Domstolen i virkeligheden tog stilling til i de 20 præmisser, der er grundlaget for den misbrugte konklusion.

Analyse af dommens præmis 1-5: Rettighedshaveren

EU-Domstolen roder rundt i den fiktive lovgivning for at få den til at give mening i forhold til sagens parter. Der er fundamental forskel på begrebet "ophavsmand", som er den kunstner, der med sin kreative indsats har frembragt et værk, og som beskyttes af den danske lovgivning, og begrebet "producent", der er den person eller det selskab, som har investeret penge i produktionen af et værk, og som beskyttes af den britiske (og den amerikanske) lovgivning. De forskelle gennemgås uddybende i kapitel 19 (side 175) og kapitel 20 (side 180 og 181).

Den tredje type rettighedshaver, "licenstageren", er en person eller et selskab, der ved aftale har erhvervet nærmere definerede rettigheder til at udnytte et værk. Metronome var hverken ophavsmand eller producent, men blot en licenstager, der havde købt licenser, altså enerettigheder, til at udgive danske versioner af film. Metronome tildeles legitimitet ved at blive omtalt som "administrator" af Warners videorettigheder for Danmark. Niels Gangsted-Rasmussen forfulgte ikke Elmers indsigelse og anfægtede ikke Metronomes ret til at blande sig i spredningen af en videokassette, der allerede var bragt i omsætning af en anden licenstager, nemlig Warner Home Video (UK), der fra moderselskabet Warner Brothers Inc. havde købt licens til at udgive filmen i Storbritannien. Det bemærkes, at Warner Home Video (UK), der stod til at miste det danske marked for de udgivelser, det havde betalt licens for, slet ikke var involveret i sagen. Det er dog forståeligt i netop den situation, hvor licenstagerens moderselskab foretrækker at opdele Fællesskabet. Det er alligevel lidt pudsigt, at de formuleringer bruges, idet den danske regering og forelæggelseskendelsen begge brugte udtrykket "rettighedshaveren".

Analyse af dommens præmis 7: Henvisningen til retsmøderapporten

Henvisningen til retsmøderapporten understreger, at EU-Domstolen er klar over, at dommen ikke kan stå alene. Man er nødt til at tage fat i retsmøderapporten for at få en fuldstændig forståelse af, hvad det præjudicielle spørgsmål drejer sig om.

Analyse af dommens præmis 8: Ophavsmanden

EU-Domstolen skriver "ophavsmanden", selvom der ikke var nogen ophavsmand involveret i retssagen, men det har næppe betydet noget. Det har ingen betydning for fortolkningen, hvem der opfattes som ophavsmand, og fortolkningen er også uafhængig af, om den undersøgte lov eksisterer i virkeligheden eller ej.

Analyse af dommens præmis 9: Musik-Vertrieb Membran

Præmis 9 vedrører ikke en vurdering af artikel 30 og 36, men er et svar på Niels Gangsted-Rasmussens anbringende om, at sagen bør sammenlignes med sagerne 55 og 57/80, hvor tyske rettighedshavere havde pålagt importører en ekstra afgift på grammofonplader, der var importeret fra England, hvor betalingen var lavere. Det måtte de ikke. Da rettighedshaverne havde accepteret den lavere afgift, de fik i England, måtte de tage konsekvensen af at udgive pladerne dér.

Niels Gangsted-Rasmussens argument var, at da Warner havde valgt at udgive videokassetten i en medlemsstat, der ikke havde udlejningsret, måtte de tage konsekvensen og afstå fra at bruge udlejningsretten i en anden medlemsstat, der havde en sådan udlejningsret. Den sammenligning afvises her af EU-Domstolen.

Analyse af dommens præmis 10 og 11: Artikel 30

I præmis 10 konkluderer EU-Domstolen i overensstemmelse med Kommissionen og generaladvokaten, at forbud mod udlejning må betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der er forbudt i artikel 30.

I præmis 11 fastslås, at det derfor skal undersøges, om en undtagelse skal tillades jf. artikel 36, da EU-Domstolen anerkendte, at ophavsret hører under "beskyttelse af kommerciel og industriel ejendomsret", som er nævnt i artikel 36.

Tilbage er derfor at undersøge, om det er berettiget at skelne mellem salg og udlejning, og om det påvirker samhandelen. Begge betingelser skal være opfyldt. Generaladvokaten mente ikke, at en udlejningsret var nødvendig. Warner kunne tage højde for udlejningen ved prissætningen - og gjorde det også i praksis.

Analyse af dommens præmis 12: Påvirkningen af samhandelen

Det fremgår af forelæggelsen, at det skal lægges til grund, at forbuddet anvendes uden forskel på indenlandske og importerede videogrammer, så den forhindring var klaret på forhånd. EU-Domstolen vurderede ikke selv parternes adfærd.

Analyse af dommens præmis 13-16: Artikel 36

Præmis 13 er en beskrivelse af ophavsmandens særrettigheder, og præmis 14 er en beskrivelse af videomarkedet. I præmis 15 følger den afgørende betragtning, at visse nationale lovgivninger har indført en særlig beskyttelse af udlejningsretten, fordi det ikke er muligt at sikre ophavsmænd til film et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger. Og *derfor* anerkender EU-Domstolen udlejningsretten.

Analyse af dommens præmis 17-18: Virkningen af en særlig ret

I præmis 17-18 sammenlignes med Imerco-sagen. Niels Gangsted-Rasmussen var af den opfattelse, at Warner - ligesom Imerco - måtte acceptere konsekvensen af at bringe videogrammet på markedet i en medlemsstat, der ikke gav mulighed for at forbyde udlejning.

EU-Domstolen afviser argumentet med en logisk konsekvens af betragtningen i præmis 15 og 16: Når en national lovgivning giver ophavsmænd en *særlig* ret til at forbyde udlejning, vil denne ret miste sit indhold, hvis ikke den respekteres.

Min vurdering af dommen og dens betydning

Johan Schlüters tilhængere lader gerne som om, at jeg mener, at EU-Domstolen tog fejl, men intet kan være mere forkert. Jeg er 100 % enig med EU-Domstolen og vil i det følgende redegøre for dommens enkelte elementer og deres betydning.

1. Udlejning af CD-plader og respekt for national selvbestemmelse.
2. Virkningen af en særlig ret.
3. Den absurde alternative situation.
4. Konsumption af udlejningsretten.
5. Spørgsmålet om vederlag.

1: Udlejning af CD-plader og respekt for national selvbestemmelse

Principielt gør det ingen forskel på skellet mellem salg og udlejning, om der er tale om videokassetter eller CD-plader. Alt, hvad Johan Schlüter og den danske regering fortalte om filmværker, var løgn, men havde de talt om musikværker, var det korrekt, og særloven om udlejning af CD-plader havde ikke skabt problemer, fordi den blev anvendt på samme måde på danske og importerede CD-plader. Der havde utvivlsomt lydt et ramaskrig fra de danske EU-modstandere, hvis EU havde grebet ind i ophavsretslovens fornuftige forbud mod udlejning af CD-plader.

Den danske regering havde påpeget, at der ikke var harmoniseret på området, og den havde understreget, at det var "af afgørende betydning", at Danmark fik lov til at have sine egne regler på området uden EU's indblanding.

Det var ikke EU-Domstolen, der bestemte, at man skal skelne mellem salg og udlejning og forbyde udlejning. Den vurderede ikke engang, om det er en god idé. Den iagttog blot, at visse nationalstater skelnede i deres lovgivning, og så længe de ikke diskriminerer, står EF-traktaten selvfølgelig heller ikke i vejen.

2: Virkningen af en særlig ret

EU-Domstolen havde i præmis 18 et stærkt argument for at tillade en særlig ret, når blot denne ret ikke påvirker samhandelen. En særlig ret mister i sagens natur sit indhold, hvis ikke den respekteres.

Hvis EU-Domstolen ikke respekterer en national lov, underkender den dermed reelt den lovgivende forsamling i nationalstaten, og det gør den ikke uden grund.

3: Den absurde alternative situation

Niels Gangsted-Rasmussen havde i usædvanlig grad fat i de forkerte argumenter. Han burde have forfulgt konkurrencereglerne. Det var ikke gennemtænkt, at han forfulgte argumentet om, at et forbud mod udlejning ikke burde kunne håndhæves, fordi der ikke var en tilsvarende regel i det land, hvori værket var udgivet.

Hvis argumentet overføres på den danske ophavsretslovs § 23 om udlejning af CD-plader, ville det betyde, at et forbud gjaldt danske CD-plader, men ikke de engelske, fordi der ikke var en tilsvarende lov i England! Så ville resultatet blive, at forbrugerne kunne leje engelske CD-plader og plader fra lande uden en sådan særlov, mens de danske CD-plader ikke måtte lejes. Det ville være absurd!

4: Konsumption af udlejningsretten

Man skal ikke glemme, at den lov, som EU-Domstolen bedømte, blev beskrevet sådan, at samtykke til udlejning medfører konsumption af eneretten til udlejning, så en sådan lov kunne ikke bruges til at opdele markedet. I værste fald måtte Erik vente, til Metronome selv udgav *Never Say Never Again* i Danmark, og der blev givet tilladelse til at udleje filmen, for så var eneretten jo konsumeret.

Var Johan Schlüter heldig med at angribe udlejningen af en film, der ikke var udgivet i Danmark? Det betød i hvert fald, at han kunne lade som om, at det ikke var rettighedshaverens ønske, at videokassetten kunne udlejes overhovedet. Man kan principielt påstå, at Warner hadede udlejningen i England og var tvunget til at tage hensyn til udlejningsmarkedet ved prissætningen på grund af den elendige britiske lovgivning. Det havde den franske dommer måske forståelse for. Frankrig havde ikke udviklet et udlejningsmarked. I Frankrig *købte* man videofilm.

Dommen giver rettighedshaveren mulighed for at vælge marked. Foretrækker han et salgsmarked - og det kan han få ved at forbyde, at værket udlejes - eller vil han udnytte udlejningsmarkedet økonomisk? Da Warner var den største aktør på det britiske udlejningsmarked med en milliardomsætning, er det svært at tro, at Warner ikke brød sig om udlejning, og det troede generaladvokaten heller ikke på. På en måde lod EU-Domstolen tvivlen komme Warner til gode, men i det sekund, Warner gav samtykke til udlejning af værket, ville eneretten være konsumeret.

5: Spørgsmålet om vederlag

Begrundelsen for det danske forbud mod udlejning af CD-plader var regulær, for rettighedshaveren fik kun betaling, da CD-pladen blev solgt til udlejeren, mens udlejeren tjente penge ved hver eneste udlejning. Måske tjente udlejeren ikke så meget ved at udleje pladen, men formålet var også at sælge blanke kassettebånd, så kunden kunne lave en kopi til sig selv, uden at rettighedshaveren fik betaling. Det var den form for snylteri, man ville forhindre med udlejningsretten i 1985.

Summa summarum: EU-Domstolen godkendte principielt ophavsmandens ret til at forbyde udlejning af CD-plader i ophavsretslovens § 23, og det var egentlig det.

FDV's forhandlerautorisation

Spørgsmålet om autorisation kom ikke op ved EU-Domstolen. Autorisation er et begreb, der knytter sig til en officiel anerkendelse af en person eller virksomhed. Den gives efter objektive kriterier, der naturligvis ikke må påvirke samhandelen. Man må ikke kalde sig læge uden en behørig offentlig anerkendt autorisation, og det gælder også sygeplejersker, optikere, revisorer, el-installatører og så videre, og hvis man f.eks. vil drive vagtvirksomhed, er politiets autorisation påkrævet.

Alle steder i samfundet betyder ordet "autorisation", at vedkommende har en uddannelse eller lignende, der er offentligt anerkendt, og som berettiger til, at man kan kalde sig "autoriseret". I videobranchen blæste man på dette. Hvis man havde underskrevet en forhandleraftale med FDV og således var godkendt af FDV, havde man FDV's velsignelse til i sin markedsføring at skrive "autoriseret af Foreningen af Danske Videogramdistributører".

I andre brancher slås der ned på vildledende brug af "autorisationer". Således fik to psykologforeninger en påtale af Forbrugerstyrelsen, fordi der ikke findes en offentlig autorisation på området. Psykologforeningerne blev bedt om, at deres medlemmer brugte udtrykket "godkendt af foreningen" i stedet for.

Den frie og lige adgang til markedet er central i EU-retten, ikke mindst hvis et autorisationskrav risikerer at påvirke samhandelen. Det mærkede Danmark, da et krav om autorisation til importører af foderstoffer blev underkendt, selvom det efter administrativ praksis blev tildelt automatisk. FDV's autorisationskrav er ikke afprøvet af EU-Domstolen, men man kan selv gætte sig til, hvordan den vil se på et autorisationskrav, der udelukker, at importerede videofilm udlejes!

22. I henhold til Traktatens artikel 30 er kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning forbudt i samhandelen mellem medlemsstaterne. Ifølge Domstolens faste praksis skal enhver regulering af handelen i medlemsstaterne, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan hindre samhandelen inden for Fællesskabet, anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

23. Ud fra dette synspunkt må en ordning, hvorefter det uden forudgående administrativ autorisation er forbudt at importere foderstoffer med indhold af tilsætningsstoffer, klart anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som indførselsrestriktioner i EØF-traktatens artikel 30's betydning, for så vidt som en sådan ordning, selv blot potentielt, kan hindre samhandelen mellem medlemsstater.

24. Selv om den nationale ret i sin beslutning har bemærket, at autorisation ifølge administrativ praksis meddeles automatisk inden for kort tid, hvilket den danske regering har bekræftet under den mundtlige forhandling, bemærkes, at et autorisationskrav nødvendigvis indebærer udøvelsen af et vist administrativt skøn og kan skabe usikkerhed om retsstillingen hos de erhvervsdrivende.

EU-Domstolen om autorisationskrav (sag 29/87), 14. juni 1988

14. Offentligheden ført bag lyset

Trin 3 af 4: Efter EU-Domstolens dom lod Johan Schlüter som om, han havde vundet retssagen. Han fremstillede dommen som om, at EU-Domstolen havde grebet ind og sikret Metronome en eneret til at vise filmen i Danmark. Med den løgn gik han til angreb på ikke alene videoudlejerne, men også bibliotekerne og deres udlån.

Pressens fremstilling af dommen

FDV's medlemmer holdt vejret i spænding op til EU-Domstolens dom, for som regel følger den generaladvokatens forslag. Det gjorde den ikke denne gang, og Johan Schlüter gik straks i aktion. Blot to dage efter bragte Jyllands-Posten en stærkt misvisende artikel om sagen, men med artiklen fik Johan Schlüter sendt et klart signal til videoforhandlerne om, at FDV ikke vil acceptere parallelimport. Presseaktionen fulgte han op med et personligt brev til hver enkelt videoudlejer.

Dansk videoselskab vandt principsag ved EF-Domstolen

Af Peter Kjærgaard

Det danske filmselskab Metronome har ved EF-Domstolen i Luxembourg vundet en retssag, der ifølge direktør for Metronome Video, Ole Ravnsnæs, får »vidtrækkende principiel betydning« for plade-, film- og videobranchen.

EF-Domstolen har i et svar til Østre Landsret fastslået, at udlejeren af "James Bond"-filmen "Never Say Never Again" Metronome har eneret på at vise filmen i Danmark. Det er tilfældet, uanset om ejeren Warner Brothers har givet salget frit i et andet land.

Derfor taber den københavnske videobutik Erik Viuff-Christiansen den principielle sag. Butikken havde nemlig lovligt købt filmen i England og hjembragt den til Danmark. Dommen fastslår imidlertid, at filmen derpå ikke må "paralleludlejes".

»Amerikanske rettighedshavere har fulgt dommen nøje. Den har meget stor principiel betydning og er en stor sejr for os,« siger Ole Ravnsnæs, der også er formand for Foreningen af Danske Videogramdistributører.

Ifølge Ole Ravnsnæs udlejes der allerede i dag en lang række kendte spillefilm på video, som er hentet hjem fra udlandet uden rettigheder. Fremover kan distributørerne med loven i hånden forlange disse film fjernet fra hylderne.

»Ellers kunne man i ekstreme tilfælde forestille sig, at en dansker i London købte et filmværk og derpå solgte det til Danmarks Radio. Uden dommen ville problemet let blive stadig større, fordi flere og flere danskere ser film uden undertekster,« siger Ole Ravnsnæs.

De største udlejere herhjemme er Metronome Video, Nordisk Film Video, Esselte Video og AB Collection. De har aftaler med de største amerikanske studier.

»Dette var for så vidt en tilfældig prøvesag. Nu kan vi sætte hårdt mod hårdt og sige, at vi ikke accepterer paralleludlejning af spillefilm,« siger Ole Ravnsnæs.

Jyllands-Posten, 19. maj 1988

FORENINGEN AF DANSKE
VIDEOGRAM
DISTRIBUTØRER

Vigtig afgørelse fra EF-Domstolen

EF-Domstolen har i en afgørelse for få uger siden fastslået, at en videoforhandler ikke lovligt kan foretage udlejning af en videofilm, hvis forhandleren ikke har fået tilladelse til udlejning fra filmens producent eller den, der fra producenten har fået enedistributionsretten. Udlejning uden samtykke vil være ulovlig, selvom videofilmen er købt i et andet EF-land, f.eks. England, hvor udlejning kan finde sted uden tilladelse.

En række danske detailforretninger har foretaget udlejning uden tilladelse fra rettighedshaveren af videofilm importeret fra udlandet, først og fremmest fra England, og denne udlejning har således været ulovlig.

På videogramdistributørforeningens vegne skal jeg opfordre alle videoforhandlere, der i deres forretning har importeret videofilm, til omgående at indstille den ulovlige udlejning. Under forudsætning af at udlejningen bringes til ophør, vil Videogramdistributørforeningen afstå fra på medlemmernes vegne at kræve erstatning for de tab, der er lidt som følge af den hidtidige ulovlige udlejning i en række videoforretninger.

Såfremt Videogramdistributørforeningen i fremtiden måtte konstatere ulovlig udlejning i en forretning, vil Foreningens medlemmer få pålæg om at indstille leverancer til den pågældende forretning, som gennem den ulovlige udlejning har misligholdt standardkontrakten med Foreningen.

Dette brev er udsendt til samtlige registrerede videoforhandlere.

Med venlig hilsen

Johan Schlüter

13. juni 1988-

Sekretariat: Advokat Johan Schlüter · Oslo Plads 14 · 2100 København Ø · Tlf. (01) 42 21 66 · Telex: 16461 beslaw dk

Johan Schlüter til alle videoforhandlere, 13. juni 1988

Mine drøftelser med Erik Viuff Christiansen

Jyllands-Postens artikel var det første, jeg hørte om sagen siden Kulturministeriets brev til mig året før. Jeg havde uafhængigt studeret ophavsret og EU-ret, og jeg var kommet til det resultat, at konsumptionsprincippet i §§ 23 og 25 sikrede, at et udgivet eksemplar kunne spredes videre. Mine studier af EF-traktaten havde ikke afsløret noget, der tilsidesatte det indlysende princip, som også professor Mogens Koktvedgaard kaldte en selvfølge (side 83). Da jeg så overskriften, var min første tanke: "Nå, så vandt han endelig," indtil det gik op for mig, at det var Metronome Video, overskriften henviste til.

Mine næste tanker var da: Hvor har jeg taget fejl? Hvad har jeg overset?

Jeg satte mig for at undersøge det, så jeg kontaktede Erik Viuff Christiansen. Han var glad for, at nogen interesserede sig for sagen, og han havde intet imod at sende mig sagens akter. På den måde fandt jeg ud af, hvad der var sket ved fogedretten og i Østre Landsret. Desværre var retsmøderapporten ikke blandt hans papirer, så der gik flere år, før jeg fik kendskab til begivenhederne ved EU-Domstolen.

Jeg opdagede dog, hvordan Johan Schlüter havde narret Eriks advokater til at overse § 25, og jeg skrev til ham, at det ikke var for sent at smide § 25 på bordet. EU-Domstolens dom tog jeg ikke alvorligt på det tidspunkt. Den handlede om en særlig lov om udlejning af film, og en sådan lov fandtes ikke i Danmark.

Det var relevant at få behandlet § 25, og det var slet ikke prøvet. Erik gav min redegørelse til Niels Gangsted-Rasmussen, men han mente ikke, at den tilføjede noget nyt. Erik var nu overbevist om, at alt var prøvet, og at slaget var tabt. Sagen havde kostet ham en formue. Han var skuffet og træt af det hele. Han overvejede et tilbud fra Johan Schlüter, men jeg ville hellere, at han skiftede Niels Gangsted-Rasmussen ud med min egen advokat, Anders Hjulmand, så § 25 kunne prøves.

EF-Domstolen greb ind

En vigtig afgørelse gør det ulovligt at udleje videofilm uden tilladelse fra producent eller enedistributionsrets-indehaver

I et nyligt udsendt brev fra videogramdistributørforeningens advokat, Johan Schlüter, København, til samtlige registrerede videoforhandlere, gøres der opmærksom på en vigtig afgørelse fra EF-Domstolen.

Det drejer sig om ulovlig udlejning af videoproduktioner.

EF-Domstolen har fastslået, at en videoforhandler ikke må foretage udlejning af en videofilm, såfremt forhandleren ikke har indhentet tilladelse til udlejning fra enten den pågældende films producent, eller den, der fra producenten har fået enedistributionsretten.

Udlejning, der sker uden et sådant samtykke, er ulovlig, også selv om videofilmen er købt i et andet EF land f.eks. England, hvor udlejning kan finde sted uden tilladelse.

Det er kendt, at flere danske detailforretninger gennem længere tid har foretaget udlejning på denne måde, og netop specielt fra England - og det er altså ulovligt.

De enkelte danske videoforhandlere opfordres derfor til øjeblikkeligt at indstille den ulovlige udlejning, og under forudsætning af at udlejningen bringes til ophør, vil videogramdistributørforeningen afstå fra på medlemmernes vegne at kræve erstatning for de tab, der er lidt som følge af den hidtidige ulovlige udlejning i en række forretninger.

Konstaterer foreningen derimod fremover ulovlig udlejning, vil foreningens medlemmer få pålæg om at indstille leverancer til den pågældende forretning, som således har misligholdt standardkontrakten med foreningen, skriver Johan Schlüter på vegne af Foreningen af Danske Videogramdistributører.

Videobranchens fagblad Videotraileren, august 1988

Truslerne mod videoforhandlerne

Imens fortsatte presset på de øvrige videoforhandlere. Ingen fik mulighed for at sætte sig ind i EU-Domstolens dom, før Johan Schlüters specielle udlægning var fremstillet i pressen og senere i branchens eget blad, *Videotraileren*, som faktum. Johan Schlüter spillede på det forhold, at ingen aner, hvad EU går ud på. Vil man gennemføre noget vanvittigt, kan man bare sige, at det kommer fra EU, selvom sandheden her var det modsatte: at EU netop ikke ville blande sig.

Ole Ravnsnæs, Metronome Videos direktør, pyntede på historien med et spin om, at dommen forhindrer, at man køber en film i London og sælger den til DR. Det er det rene sludder. Den britiske regering havde utvetydigt afvist, at køb af en kassette giver ret til at vise filmen offentligt, og det var overhovedet ikke et emne i sagen. I øvrigt sælger Laserdisken jævnligt film til DR, men det betyder ikke, at DR dermed har ret til at sende filmene ud i æteren.

I brevet til videoforhandlerne meddelte Johan Schlüter, at udlejning af importerede film vil blive opfattet som "ulovlig distribution" og et brud på forhandleraftalen. Det vil føre til, at man mister sin autorisation, så man ikke kan få leveret film fra FDV's medlemmer. Dermed blev videobutikkerne reelt truet på livet.

"The rental business in Scandinavia," says Smith, "has been unique in leaving the distributors in total control of their product. They lease it to retailers, who then rent it to customers over a 12-month period." Brand new titles then are returned to distributors.

"Then follow the back-log reissues," per Smith, "accounting for 40 % of the total take." He says homevideo rentals in Denmark in 1987 ran to $60,000,000, with $24,000,000 brought in by older titles.

"The $24,000,000 was made on titles that, under another system than rentals, would have collected dust on the retailers' shelves," Smith said.

Rental fees are relatively high in Scandinavia (about $6 per day), Smith adds, and royalties and other kickbacks to distributors and producers are similarly high. Not only do distributors own all cassettes, they are also, via their Homevideo Distributors Assn., in approval control of the retailers.

Variety, 31. august 1988

Sagen var slet ikke afgjort af Østre Landsret endnu, men det forhindrede ikke direktøren for Nordisk Film, Jesper Boas Smith, i stolt at fortælle om den enestående kontrol over markedet, distributører i Skandinavien har, til den internationale underholdningsindustris førende fagblad, *Variety*. Ikke blot ejer distributørerne alle videokassetterne, de er også "in approval control of the retailers" via FDV, kunne man læse i bladet.

Ikke uventet er resultatet en høj betaling for filmleje og naturligvis et tilsvarende højt afkast til distributører og producenter.

Det er ikke småpenge, det handlede om. $60.000.000 hev udlejningen hjem alene i 1987, og heraf blev $24.000.000 tilskrevet udlejning af gamle titler, som ikke under et andet system end udlejning havde haft en værdi overhovedet.

Det sidste er en interessant kontrast til Johan Schlüters indlæg til EU-Domstolen, hvor udlejning blev beskrevet som snylteri. Og alt det blev opnået, uden at nogen blev betalt i forhold til antallet af udlejninger.

Johan Schlüters tilbud til Erik Viuff Christiansen

Jeg drøftede sagen med Anders Hjulmand, som havde indvilliget i at forsvare mig mod et eventuelt angreb på min udlejning af LaserDiscs med § 25. Han ville gerne overtage sagen, men det var hverken min eller hans beslutning, sagde han. Det var Erik, der bestemte, hvem han ønskede som sin advokat.

Erik var under et voldsomt pres, og han var i vildrede. Johan Schlüters tilbud lokkede, for hvis han tog imod det, kunne han komme ud af sagen med skindet på næsen. Det havde været en lang retssag, og hele holdet af advokater havde været på besøg i Luxembourg for at føre sagen ved EU-Domstolen. Det havde været en bekostelig affære, og taberen af sagen ville blive dømt til at betale omkostninger til modparten. Johan Schlüters "tilbud" bestod i, at han ville frafalde et krav om sagsomkostninger, hvis "blot" Erik opgav kampen frivilligt. Det kunne han lige så godt, da han havde tabt sagen ved EU-Domstolen, sagde Johan Schlüter, og det drejede sig om ganske mange penge. Det lykkedes mig ikke at overtale Erik til at forsøge sig med advokat Anders Hjulmand og § 25. Han valgte at give op.

Det ses af den meget kortfattede dom, der blev afsagt den 14. september 1988 af Østre Landsret. Sagsøgerne har frafaldet omkostninger i sagen, dvs. Metronome og Warner betaler selv Johan Schlüters honorar, og til gengæld har sagsøgte taget bekræftende til genmæle over for den af sagsøgerne nedlagte påstand. Sådan fik Johan Schlüter medhold i sin nedlagte påstand.

Hvad betyder "at tage bekræftende til genmæle"? Det betyder, at man opgiver. Man giver sin modpart ret. Det svarer til, at træneren under en boksekamp kaster håndklædet i ringen. Så afbryder kamplederen kampen og udråber modstanderen som vinder. Det er lige meget, om bokseren er foran 100-0 på point. Hvis man giver op, er der kun ét muligt udfald: Modparten udråbes som vinder.

Østre Landsret havde i de forløbne fire år kun haft én opgave: At forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen, og alt tyder på, at det var forberedt af parterne selv. Derefter konstaterede Østre Landsret, at Erik gav op. Det vil aldrig blive opklaret, hvad Østre Landsret måtte have ment om sagen eller om § 25, for den fik aldrig chancen for at tage stilling.

Sagsøgte har oprindeligt påstået frifindelse.

Til besvarelse af et præjudicielt spørgsmål i henhold til EØF-traktatens artikel 177 har sagen været forelagt De Europæiske Fællesskabers Domstol, der har afsagt dom i sagen den 17. maj 1988.

Herefter har sagsøgte taget bekræftende til genmæle over for den af sagsøgerne nedlagte påstand.

Sagsøgerne har frafaldet omkostninger i sagen.

Der vil herefter være at afsige dom efter sagsøgernes påstand.

Østre Landsrets dom, 14. september 1988

Da jeg skød mig selv i foden

Jeg var forarget over Johan Schlüters manipulationer. Dommen ramte ikke mig, og et forlig danner ikke præcedens. Jeg kunne stadig sige til en dommer, at Erik ikke burde have givet op. Jeg kunne stadig sige, at Eriks fejl ikke vedrører mig. Jeg kunne stadig sige, at jeg vil have sagen bedømt efter ophavsretslovens § 25, for konsumptionsprincippet heri var ikke blevet undersøgt.

Jeg havde alligevel ondt at Erik, der havde været så meget igennem. Hans kendskab til lovgivningen var ikke-eksisterende, men det var netop derfor, han havde betalt et hold af advokater. De penge var spildt, og det var ikke hans skyld. Johan Schlüter burde afsløres. Hans jagt ramte hundredvis af videoudlejere.

Jeg havde brug for hjælp og kom i tanke om Jakob Stegelmann. Han havde prøvet lidt af det samme, da han parallelimporterede film med Panoptikon, og nu var han freelance journalist på Berlingske Tidende. Han ville forstå situationen, og han ville vide, hvad jeg skulle gøre. Hen over sommeren havde jeg skrevet en artikel, hvor jeg gjorde opmærksom på § 25 og manipulationen for fogedretten. Det var min plan at gå til pressen, når Østre Landsret havde afsagt dom.

Erik havde fortalt, at der var retsmøde i Østre Landsret den 14. september, og det var muligt, at der ville blive afsagt dom ved den lejlighed. I ugerne op til retsmødet var Jakob på ferie i et sommerhus uden telefon, så jeg skrev til ham og bad ham finde en telefonboks, så han kunne ringe til mig og rådgive mig. Efter at have lagt hovedet i blød foreslog han Jens Olaf Jersild på TV Avisen.

- Jeg kender ham, og han kan finde på at grave i anderledes historier, sagde Jakob, og det prøvede jeg. Jeg skrev til Jersild, Jakob talte med ham, og jeg skrev til ham igen, og Jakob talte med ham igen, men han var ikke interesseret. Så skrev jeg til Berlingske Tidende, så til Peter Kjærgaard, som havde skrevet den første historie i Jyllands-Posten. Til sidst tog jeg personligt ind på Aalborg Stiftstidende for at fortælle historien til en redaktør. Efter få minutter afbrød han med spørgsmålet: "Hvorfor tror du, at det vil interessere læserne i Nordjylland?"

Ingen var interesseret. Jeg sendte historien til samtlige danske dagblade med forslag om at bringe den som kronik eller bruge den som baggrund for en artikel. Jeg fik ikke ét eneste svar. Måske kendte Erik en journalist? Jo, Kirsten Jacobsen fra Ekstra Bladet var medlem af hans videoklub, og hun lejede af og til film. Han talte med hende, og det endte med, at jeg kom i forbindelse med Ekstra Bladets Ole Steen Povlsen. Jeg sendte mit materiale til ham med navnene på nogle af de andre videoudlejere, der var kommet i klemme på grund af deres import.

Den 9. oktober 1988 kom historien i avisen. En stor flot dobbeltsidet artikel med farvebilleder. Men det var ikke, hvad jeg havde håbet på. Der stod intet om § 25 eller Johan Schlüters bluff i fogedretten. Tværtimod fremgik det af artiklen, at de danske selskaber var i deres gode ret til at gribe ind. Det fremgik f.eks. af artiklen, at "Østre Landsret for 3 uger siden fastslog, at Bent Fabricius-Bjerres selskab Metronome både ifølge dansk ret og ifølge EF-reglerne har ret til al udlejning af

Bitter video-krig i Danmark:

DE SMÅ BLIVER SLAGTET

SPIONEN

Tidligere politimand er filmselskabernes hemmelige våben mod uartige video-udlejere

Skiftlæreren

Kunstskabens Træ

Ekstra Bladet, 9. oktober 1988

filmen. Dommen fastslår endvidere, at det ikke er lovligt at importere videofilm fra England, som Bent Fabricius-Bjerres selskaber har rettighederne til."

Sikke noget utroligt sludder. Østre Landsret fastslog alene, at Erik gav op! Jeg kontaktede Ole Steen Povlsen, men han kunne slet ikke se problemet. Erik havde jo tabt sagen, sagde han, og hvis han begyndte at skrive om lovparagraffer, ville Ekstra Bladets læsere øjeblikkeligt stå af.

Jeg kunne ikke være mere ærgerlig. Jeg havde virkelig skudt mig selv i foden: Jeg havde bidraget til at give det *misvisende* indtryk, at Johan Schlüter havde ret.

Siden 1982 har FDV bekæmpet piratkopier på det danske videomarked, men først for et par år siden øjnede foreningen mulighed for også at standse de butikker, som på lovlig vis indkøbte videofilm til udlejning i England og importerede dem til Danmark.

FDV anlagde en principiel sag om James Bond filmen "Never Say Never Again", som videobutikken Kanal 23 havde købt hjem fra England. Sagen nåede at runde EF-Domstolen i Luxembourg, før Østre Landsret for 3 uger siden fastslog, at Bent Fabricius-Bjerres selskab Metronome både ifølge dansk ret og ifølge EF-reglerne har ret til al udlejning af filmen. Dommen fastslår endvidere, at det ikke er lovligt at importere film fra England, som Bent Fabricius-Bjerres selskab har rettighederne til.

Ekstra Bladet, 9. oktober 1988 (fra artiklen ovenfor)

Vedrørende forsøg med udlåning af musikvideoer

Århus kommunes biblioteker har anmodet om besvarelse af nogle spørgsmål i forbindelse med, at der skal iværksættes et forsøg med udlån af musikvideoer fra Risskov Bibliotek.

Det skal bemærkes, at der ikke er lovgivningsmæssige hindringer for et forsøg som beskrevet af Århus kommunes biblioteker. Derimod kan det ikke udelukkes, at forsøget kan give problemer i forhold til danske distributører af musikvideoer eller andre rettighedshavere.

Århus kommunes juridiske afdeling, 3. marts 1988

Bibliotekernes udlån

I begyndelsen af 1988 begyndte bibliotekerne i Århus, Aalborg, Herning, Herlev og Esbjerg at udlåne musikvideoer på forsøgsbasis. Det var ikke prøvet før, og de var forsigtige. I Århus kommune forhørte de sig på rådhuset. Her fandt juristerne ikke noget problem i forhold til lovgivningen, men de advarede om, at forsøget måske kunne give problemer i forhold til danske distributører af musikvideoer eller andre rettighedshavere. Juristerne foreslog, at bibliotekerne sikrede sig en garanti fra leverandørerne om, at videoerne måtte udlånes af bibliotekerne.

I England var der på det tidspunkt et veludviklet salgsmarked for kassetter, men der var endnu ikke et egentligt salgsmarked i Danmark, hvor Laserdisken var den eneste butik, der solgte videofilm. Jeg blev spurgt, men kunne ikke garantere, at bibliotekerne slap for problemer med FDV eller den danske gruppe af International Federation of Phonogram and Videogram Producers (IFPI), der var musikbranchens udgave af FDV og også holdt til på Johan Schlüters advokatkontor.

Bibliotekerne købte videokassetterne af Beckmann Home Video, som gjorde en regulær indsats for at berolige de forsigtige biblioteker, idet de spurgte sig for hos flere rettighedshavere, og de havde ikke noget imod udlån fra bibliotekerne. Beckmann orienterede endvidere Bibliotekstilsynet om situationen.

2. Whether the titles are cleared for copyright purposes for group viewing and for library lending for Denmark

I cannot be categoric about every title cleared for Danish viewing. The majority of the non-fiction titles are produced by small film producers and they probably have not even considered Denmark, specifically.

We had an order from Arhus Kommunes Biblioteker, for 8 videos on blues and country and western. The copyright holders had no objections to these videos being sold to Danish public libraries as they are presently sold to U.K. public libraries.

Beckmann Home Video til Bibliotekstilsynet, 15. april 1988

Til din orientering fremsender jeg hoslagt et eksemplar af EF-Domstolens afgørelse i sagen om udlejning i København af et videogram købt i London.

Som det fremgår af dommen, fik Warner Brothers og Metronome Video medhold i, at den nationale danske lovgivning vedrørende udlejning af ophavsretsbeskyttede værker har forrang frem for EF-lovgivningen i den forstand, at den nationale lovgivning må respekteres, selv om håndhævelsen af eneretten på negativ måde indvirker på samhandelen mellem medlemsstaterne indenfor EF.

Johan Schlüter til Anna Johansen fra Bibliotekstilsynet, 2. juni 1988

FDV og IFPI øjnede et nyt marked i bibliotekerne. Allerede i maj 1988 startede Ernst Johansen, der var medlem af FDV's bestyrelse, selskabet Dansk Biblioteks Video. Han introducerede titler, som kunne stilles til disposition for udlån, og han indførte begrebet "clearet til udlån". Han advarede mod at købe film fra ikke-autoriserede selskaber, selvom de kun kostede omkring £15. Hans film, der havde været i udlejning i mindst to år, kostede over 1.000 kr., men indeholdt en særlig "brugsret".

I et brev til Bibliotekstilsynet vendte Johan Schlüter EU-Domstolens dom fuldstændig på hovedet. Ifølge ham havde den nationale danske lovgivning (den ikke-eksisterende særlov) forrang frem for EF-lovgivningen, selvom håndhævelsen af eneretten på negativ måde indvirker på samhandelen mellem medlemsstaterne. Den fik ikke for lidt!

Han konkluderede, at det ikke er lovligt, når et dansk bibliotek foretager udlån af videogrammer, der er købt i et andet EF-land. Han bad om, at Bibliotekstilsynet i en ikke al for fjern fremtid ville gøre de danske biblioteker opmærksom på det, og det skete allerede i det følgende nyhedsbrev, nr. 14/1988.

Pas på parallelimport
Ernst Johansen advarer meget kraftig imod den såkaldte parallelimport, dvs. indkøb af videogrammer fra f.eks. England udenom de professionelle distributørers regi. Nok kan man købe et stort udvalg af spillefilm i England til ca. £15, men disse film er udelukkende til privat brug. Et videogram til offentligt udlån kræver en clearing, dvs. en eksklusiv kontrakt, hvor udlånsbestemmelserne er medtaget. I det hele taget er videomarkedet for film uden danske undertekster et farligt område at bevæge sig ind i, fordi det er meget svært at kontrollere for den enkelte køber. Alle film i Dansk Biblioteks Videos regi er naturligvis clearede.

Vigtig afgørelse ved EF-Domstolen
I år er der ved EF-Domstolen faldet dom i en sag om udlejning i København af et videogram indkøbt i London uden udlejningsret. Dommen gav selskaberne Warner Brothers og Metronome Video medhold i, at den danske ophavsretslovgivning står over EF-lovgivningen, også selvom det indvirker negativt på samhandelen mellem landene i EF. Hermed blev det fastslået, at dette forhold var ulovligt, selvom indkøbet fandt sted fra et EF-land til et andet.

Gælder også udlån af videoer
Videogramdistributørforeningen har bedt Bibliotekstilsynet om at gøre bibliotekerne opmærksomme på, at dette forhold også vedrører *udlån* af videofilm købt i et andet EF-land. Amtscentralerne kom bl.a. i vanskeligheder med en distribution af spillefilmen: "Christiane F.", som centralerne havde indkøbt hos et ikke-autoriseret selskab. Denne film måtte trækkes tilbage fra skoler over hele landet. Ernst Johansen kan i dag tilbyde denne film clearet til udlån og appellerer til, at man altid kontakter filmens moderselskab for at få oplysning om et givent selskab har ret til videresalg af videogrammet.

Nyhedsbrev fra Danmarks Biblioteksforening, 16. juni 1988

Vedr.: Udlån af musikvideo

Af "Musikbiblioteket" 88:1 fremgår det, at Risskov Bibliotek har startet udlån af musikvideo's. Af artiklen fremgår det, at en række pladeselskaber har givet tilsagn om at stille musikvideo's til rådighed for forsøget, og at der er suppleret med indkøb i London.

På foreningens vegne skal det understreges, at det er uhyre vigtigt, at Risskov Bibliotek har dokumenteret tilladelse fra rettighedshaverne til at foretage dette udlån. Hjemkøb fra London med det formål at udlåne de pågældende video's uden behørig godkendelse er et alvorligt brud på internationale ophavsregler.

Stefan Fryland fra IFPI til Risskov Bibliotek, 14. juli 1988

Risskov Bibliotek fik også en hilsen fra Den Danske Gruppe af IFPI ved formand Stefan Fryland. Han påstod uden videre, at hjemkøb af musikvideoer fra London med det formål at udlåne dem uden behørig godkendelse er "et alvorligt brud på internationale ophavsregler."

En række danske selskaber begyndte at tilbyde videoer til bibliotekerne. Oftest var det musikvideoer, men udvalgte film kunne også være med i bibliotekernes program. Den største forskel på disse film og Beckmanns videoer var prisen, men herefter var det også selskaberne i FDV og IFPI, der bestemte, hvad danskerne måtte låne.

"Christiane F."
"Christiane F." handler om en unge pige i Berlins narkomiljø. En barsk skildring baseret på den tyske bog af samme navn.

Spilletid ca. 131 min.

Pris: 1072,50

Best. nr. 2005

Tilbud på Christiane F.

Det var ikke alle bibliotekarer, der var tilfredse med den situation. Jeg fik henvendelser fra flere af dem, og de fik min artikel. Jeg havde sendt artiklen til *Videotraileren*, så jeg regnede med, at FDV var orienteret, og via Kurt Sørensen fra Nykøbing Sj. Bibliotek fik Kulturministeriet besked. Nu vidste både Johan Schlüter og Kulturministeriet, at jeg fortalte alt og alle om § 25, og at der ikke fandtes en særlig lov om udlån eller udlejning af film. Kurt Sørensen ville vende tilbage, hvis han fik svar fra Kulturministeriet, men det skete ikke. Der kom ganske vist en reaktion, men ikke lige, hvad vi havde regnet med. Med et nyt lovforslag ville Kulturministeriet indføre den manglende særlov!

Din artikel har jeg læst med stor interesse, ligeledes lovteksten, tillige de kommentarer dertil, som fremgår af Karnovs Lovsamling. Og jeg synes, at den argumentation, du fremfører, lyder besnærende og rigtig.

Derfor har jeg tilladt mig at sende den til Bibliotekstilsynet/Kulturministeriet for at høre de officielle kommentarer til artiklen. Formentlig er det i orden for dit vedkommende.

Kurt Sørensen fra Nykøbing Sj. Bibliotek til Laserdisken, 1. november 1988

15. Folketinget ført bag lyset

Trin 4 af 4: Det var blevet risikabelt for FDV og IFPI at fortsætte jagten på videoudlejerne og bibliotekerne uden en særlov om film, men der var næppe reel politisk opbakning til det ønskede monopol. Kulturministeriet gav igen en hjælpende hånd og undgik debat ved at foregive, at et nyt lovforslag slet ikke vedrørte udlån og udlejning.

Lovforslag L 132

Kulturministeriets lovforslag om indførelse af en særlov om udlån og udlejning af filmværker var gemt godt væk i L 132. Det var en lovpakke med i alt 23 ændringer af ophavsretsloven. Særloven om udlån og udlejning var blot en del af ændring nr. 8. Forslaget blev fremsat den 8. december 1988 af kulturminister Ole Vig Jensen (RV).

Hvis et Folketingsmedlem skulle få lyst til at vide, hvad det gik ud på, var der ingen hjælp at hente i de tilhørende bemærkninger. Det fremgik, at forslaget gik ud på at tillade salg af film - som om det var forbudt - mens det blev understreget, at forslaget *ikke* vedrørte udlån og udlejning!

Jeg henvendte mig til kulturminister Ole Vig Jensen og til Kulturudvalget med en redegørelse og mine argumenter imod begrænsningerne i retten til at udleje. De ville i praksis kun ramme importerede videofilm og dermed begrænse forbrugernes valgmuligheder. Mit første forsøg den 14. februar 1989 gav ingen respons, men jeg gjorde et nyt forsøg umiddelbart før andenbehandlingen i Folketinget den 12. maj. Poul Qvist Jørgensen (S) kvitterede ved at nævne min henvendelse i sin ordførertale for Socialdemokratiet, og det var al den debat, der var om emnet i Folketinget.

Stk. 3. Når et filmværk er udgivet i form af salg til almenheden, kan de eksemplarer, som er omfattet af udgivelsen, spredes videre. Dog må de ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlån eller udlejning.

Ny § 23, stk. 3, jf. ændring nr. 8

Til stk. 3

Efter den gældende lovs § 2 nyder rettighedshaveren til et filmværk en ubetinget beskyttelse med hensyn til viderespredning af eksemplarer af et filmværk.

I overensstemmelse med forslaget i Ophavsretsudvalgets betænkning »Film- og videogramspørgsmål« (bet. nr. 1000/1984) foreslås det, at spredningsretten begrænses, således at det er tilladt at foretage videresalg og lignende af udgivne eksemplarer af filmværker. Derimod bør det fortsat ikke, som det fremgår af forslaget til stk. 3, være tilladt at sprede sådanne eksemplarer til almenheden ved udlån eller udlejning uden samtykke fra rettighedshaveren.

Kulturministeriets bemærkninger

Inden for de sidste dage har vi fået nogle for mig at se kvalificerede indvendinger vedrørende lejeproblematikken i forbindelse med udenlandske videofilm - og det er en henvendelse fra Laserdisken - ...

Poul Qvist Jørgensen, 12. maj 1989

Videoimport trues af ny lov

Af Jakob Stegelmann

En lille passus i forslaget til ny ophavsretslov, som skal til 2. behandling i Folketinget på fredag, kan tilsyneladende få store konsekvenser for importen af udenlandske videofilm. Paragraf 23 siger nemlig, at sådanne film ikke må udlejes herhjemme, til trods for at de er fremstillet inden for EF og udgivet med henblik på salg og udlejning i alle landene inden for Fællesskabet. Den største del af alle videofilm, som udlejes herhjemme, er udgivet af danske videoforlag, som har købt rettighederne til en dansk version af et udenlandsk selskab. Det er en bekostelig affære, for både rettighederne, den danske oversættelse og lanceringen er dyr. Mange videofilm udgives derfor aldrig herhjemme - der er simpelthen ikke nok, der vil leje dem. Men i England er udbuddet meget større, for markedet er stort, og de engelske udgivere tør godt producere kopier af f.eks. gamle klassikere i sort/hvid og mere specielle film med begrænset publikum.

Hidtil har disse film frit kunnet importeres og udlejes af special-forretninger, der ikke nøjes med det gængse gennemsnitsudbud, og hvor kunderne godt kan leve med - eller måske ligefrem foretrækker - at filmene ikke er forsynet med danske tekster. Men den nye ophavsretslov vil, hvis den bliver vedtaget, i realiteten forbyde denne import.

Adskillige af de forretninger, der har specialiseret sig i denne form for import, trues således af lukning, ligesom videoseere med særinteresser i fremtiden må nøjes med de film, der er kommercielle nok til, at danske videoforlag har råd til at udgive dem. Det rammer også de mange etniske grupper i Danmark - tyrkiske, pakistanske og indiske videofilm, som danske videoforlag aldrig ville udgive, vil ikke længere kunne udlejes herhjemme.

Den ny særlov om udlån og udlejning er hverken nævnt i betænkningen fra den 3. maj eller tillægsbetænkningen fra den 19. maj. Ej heller referatet af lovændringen nævner udlåns- og udlejningsretten for filmværker. Jeg så, at også Johan Schlüter havde skrevet til Kulturudvalget om L 132, og han havde også haft foretræde for Kulturudvalget. Det så ud til, at politikerne havde valgt at tro på ham.

Lov nr. 378 af 7. juni 1989 blev vedtaget af et bredt flertal bestående af KF, V, SF, RV, CD og KRF, uden at ét eneste folketingsmedlem var klar over, at FDV derved fik det savnede våben i jagten på videoimportørerne.

Berlingske Tidende, 17. maj 1989

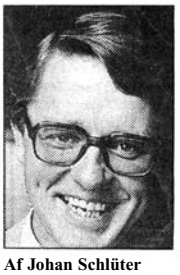
Berlingske Tidende, 10. maj 1989

Jeg kontaktede også pressen, men det var alene Berlingske Tidende, der via Jakob Stegelmann fortalte om lovforslaget og dets konsekvenser.

Jeg forsøgte at få Jyllands-Posten på banen, men kunne ikke engang få et debatindlæg i avisen. Mit håb om at starte en debat efter Jakob Stegelmanns artikel blev kvalt i fødslen af Johan Schlüter selv.

Han satte Jakob kontant på plads med en bemærkning om, at "han nok burde have undersøgt denne sag lidt bedre, før han vandrede ad juraens krogede veje," og han gentog løgnen om, at EU-Domstolen allerede havde sagt god for "den danske regel om, at udlejning forudsætter et samtykke fra rettighedshaveren."

En misforståelse

Af Johan Schlüter

Advokat
Oslo Plads 14
2100 København Ø

JAKOB STEGELMANN har i Berlingske Tidende den 10. maj en artikel, hvorefter en regel i den foreslåede lovændring til ophavsretsloven om forbud mod udlejning af videofilm uden rettighedshaverens samtykke kommer til at betyde en indskrænkning i mulighederne for import af videofilm til Danmark.

Der er her tale om en total misforståelse af lovændringen. Forbuddet mod udlejning af videofilm uden samtykke fra rettighedshaveren har altid været gældende i Danmark, og EF-Domstolen fastslog i 1988, at den danske regel om, at udlejning forudsætter et samtykke fra rettighedshaveren, ikke er i strid med EF-reglerne.

Den ny regel i den foreslåede ændringslov har det helt modsatte sigte af det, der fremgår af Jakob Stegelmanns artikel. Efter hidtil gældende ret krævede selv videresalg af en købt videofilm samtykke fra rettighedshaveren. Denne regel ændres nu, således at man kan videresælge det, der er købt. Det hidtil gældende forbud mod udlejning og udlån af videofilm, hvis man ikke har et samtykke fra filmens producent eller enedistributøren i Danmark, fastholdes derimod.

Jakob Stegelmann, der er uhyre kyndig i filmanliggender, burde nok have undersøgt denne sag lidt bedre, før han vandrede ad juraens krogede veje.

FDV's andet angreb på Erik Viuff Christiansen

Næppe var blækket fra dronningens underskrift på den nye lov tørt, før Erik Viuff Christiansen igen stod i fogedretten. Allerede den 9. juni 1989 var han indkaldt af ikke færre end ni udenlandske filmselskaber: United Artists, Columbia Pictures, Universal, Embassy Pictures, Paramount Pictures,Twentieth Century-Fox, MGM, Walt Disney og Warner Brothers samt 12 medlemmer af FDV: Egmont Film, AB Collection, Esselte Video, Metronome Video, Polygram Records, Irish Lydbånd, Nordisk Film Video, Ole Jacobsen Video, Jaguar Film, Filmselskabet Danmark, Vision Communication Marketing og Dansk Filmindustri. De krævede alle forbud mod Eriks udlejning af importerede videogrammer.

Dokumentationen findes i Københavns Byret, sag nr. 12278/89. Det ligner den første fogedsag, men denne sag er interessant, fordi den ikke efterlader tvivl om, hvad det gik ud på. Rekvirenterne havde intet mod udlejning af videofilm, hvis blot de var leveret af FDV's medlemmer og til FDV's priser. Det drejede sig alene om at beskytte det danske marked mod konkurrencen fra de importerede film.

Erik havde tilbudt at betale 400 kr. til FDV for hver eneste importeret videokassette, selvom han allerede havde betalt for dem, da han købte dem. Forslaget blev afvist af alle FDV's medlemmer med den samme begrundelse, nemlig at det ville være diskriminerende over for de forhandlere, der betalte den høje danske pris, hvor 400 kr. kun svarede til 1/5 af normalbetalingen.

Det var ellers en ren foræring, for Eriks udlejning af importerede film var helt igennem lovlig, og FDV's medlemmer havde intet at gøre med de engelske videogrammer. Men FDV gik efter et fuldkomment monopol. Selvom det er rigtigt, at den nye § 23 er en særlov, der trumfer den frie viderespredning i § 25, er konklusionen forkert. Dels er selskaberne ikke ophavsmænd, og dels havde de givet tilladelse til udlejning af deres egne udgivelser, hvorefter eneretten er konsumeret.

Rekvirenterne har anført:

Det er ubestridt, at videogrammer ikke er undergivet konsumptionsprincippet i ophavsretslovens § 23, hvorfor udlejning på det danske marked kræver tilladelse fra den enkelte rettighedshaver, samt at rekvisitus foretager udlejning i Danmark af de omhandlede videogrammer uden samtykke fra rettighedshaverne.

Ingen af rekvirenterne har nægtet at levere videogrammer til rekvisitus, men i så fald på den almindelige ordning, der gælder på det danske marked med videogrammer, som rekvirenterne udbyder med danske undertekster.

Det bestrides, at rekvirenterne kan pålægges at give samtykke til udlejning mod betaling på 400 kr., da der i så fald er tale om tvangslicens, som ikke er i ophavsretslovens ånd, og da videogrammer ikke er omfattet af de særlige regler herom. I øvrigt vil en betaling på 400 kr. svare til 1/5 af normalbetalingen, hvorfor en aftale herom vil være diskrimination overfor andre normale forhandlere.

Fogedbogen for Københavns Byret, 9. juni 1989

Under hensyn til det foran anførte og til at forbudsinstituttet er et foreløbigt retsmiddel findes der ikke grundlag for at udsætte forretningen.

Fogedrettens kendelse, 12. juni 1989

Erik var denne gang repræsenteret ved advokat Jens Fejø, og ifølge fogedbogen gjorde han ikke meget væsen af sig. Han anførte ganske vist, at rekvirenterne ikke havde godtgjort, at de var rettighedshavere til de importerede videokassetter, men han uddybede det ikke. Mest subsidiært begærede han fogedforretningen udsat på en forelæggelse for EU-Domstolen, men der ses ingen begrundelse. Han nævnte ikke engang, hvilke af traktatens artikler der kunne være tale om. Konkurrencereglerne er kun nævnt i relation til selskabernes samordnede praksis. Det undrer, at han ikke gjorde mere ud af EU's konkurrenceregler, for der var ikke tvivl om, at missionen denne gang gik ud på at håndhæve en opdeling af Fællesmarkedet med henblik på at tage højere priser i Danmark.

En interessant detalje er, at det ligesom i den første retssag mod Erik blev lagt til grund, at videogrammerne kunne udlejes i England uden samtykke, men det var ikke længere korrekt. I England var der i mellemtiden indført en udlejningsret for filmværker (side 177), men ingen kunne finde på at forbyde udlejning dér.

Fogedrettens begrundelse illustrerer fordelen ved at gå til fogedretten, da den dommerfuldmægtige lagde vægt på, at et forbud "kun" er et foreløbigt retsmiddel. Sagen var langt fra undersøgt, men han brugte det som en belejlig undskyldning. Dommerfuldmægtige gik tit ud fra, at "rigtige" dommere ville gå sagerne efter i sømmene i justifikationssagerne, men det var ofte en virkelighedsfjern antagelse.

Erik kunne ikke længere drive udlejningsforretning. Med ét slag blev tusinder af film gjort værdiløse. Han havde ingen eller i bedste fald begrænsede muligheder for at opretholde en indtægt under justifikationssagens behandling. Igen tilbød Johan Schlüter et forlig, og igen tog Erik imod tilbuddet. Heller ikke denne gang blev det afklaret, hvordan en domstol ville have vurderet situationen.

FRIVILLIGT FORLIG

Undertegnede debitor	Kanal 23 v/Erik Viuff Christiansen
boende	Grønnegade 38, 1107 København K
erkender herved at være følgende forfaldne beløb	
skyldig til	Foreningen af Danske Videogramdistributører Oslo Plads 14 2100 København Ø
Hovedstol	Kr. 25.000,00

Erik Viuff Christiansens forlig med FDV, 15. november 1989

The copyright holder of one of the films in question, having agreed to films being lent or shown in UK public libraries, cannot then object to you as librarians doing exactly the same thing in Denmark.

In addition to the above, before selling you the videos, we checked with a considerable number of the rights holders and no one raised any objections to us selling a single copy to a library in Denmark when they knew that your requirements for its use would be no different to those of the libraries in the UK.

It would appear that the objections to you have been raised by two Danish firms who claim they hold the Danish rights to the videos mentioned. Without knowing what rights are claimed, I cannot comment.

Beckmann Home Video til Risskov Bibliotek, 27. juni 1989

FDV's og IFPI's fortsatte angreb på Risskov Bibliotek

På grundlag af ophavsretslovens nye § 23, stk. 3, fortsatte FDV presset på Risskov Bibliotek, og her var bibliotekarerne i vildrede. De havde ved hvert indkøb aftalt med Beckmann Home Video, at filmene kunne udlånes. De forelagde problemet for Beckmann, som havde så meget kendskab til EU-retten, at det blev påpeget, at rettighedshavere ikke kan tillade udlån fra engelske biblioteker og så forbyde bibliotekerne i Danmark at gøre nøjagtig det samme. De var uforstående over for de rettigheder, som de to danske "firmaer" (FDV og IFPI) påstod at have. Det var ærligt talt ubegribeligt, at danske licenstagere kunne påstå at have dispositionsret over eksemplarer, som engelske licenstagere allerede havde bragt på markedet i overensstemmelse med deres licensaftale. Men Johan Schlüter slap også godt fra dette blufnummer.

Risskov Bibliotek sendte frivilligt lister med udlånte videoer til FDV og IFPI og bekræftede, at udlånet var ophørt. Denne samarbejdsvilje blev besvaret med et erstatningskrav på 600 kr. pr. udlånt kassette. Kravet blev aldrig prøvet ved retten. Sagen endte den 29. februar 1990, da Risskov Bibliotek indgik forlig og betalte 10.000 kr. Fra da af købte biblioteket alle dets videofilm af de danske selskaber.

Henset til karakteren og omfanget af de skete krænkelser - i hvilken forbindelse det bl.a. har spillet ind, at biblioteksudlån i vidt omfang må sidestilles med udlejning gennem en videoforhandler - har medlemmerne af Den Danske Gruppe af IFPI og Videogramdistributørforeningen ikke fundet at kunne se igennem fingre med de skete krænkelser, og jeg skal derfor på vegne af de to foreninger opgøre det samlede erstatningskrav som følger:

75 titler á kr. 600,00	kr. 45.000,00

FDV's og IFPI's erstatningskrav til Risskov Bibliotek, 19. juli 1989

Jeg indgiver hermed klage over

Foreningen af Danske Videogramdistributører

for overtrædelse af EØF-traktatens artikel 85 og artikel 86, og

Den danske Stat

for overtrædelse af EØF-traktatens artikel 90.

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER Generaldirektoratet for Konkurrence

modtaget d. 8. XI. 1989
at G.D. IV/ 33354

Laserdiskens klage til Kommissionen, 9. oktober 1989

Min klage til Kommissionen

Jeg brød mig ikke om FDV's adfærd, og jeg frygtede, at det kun var et spørgsmål om tid, før Johan Schlüter også angreb mig. Jeg havde materiale nok til at gå til Kommissionen. Jeg fulgte vejledningen i brochuren (side 48) og sendte en klage over FDV for overtrædelse af konkurrencereglerne og en klage over Den danske Stat for at tillade FDV's områdebeskyttelse af det danske udlejningsmarked.

Kommissionen kvitterede for klagen, gav den et sagsnummer og bad om Johan Schlüters kommentarer. Han svarede den 18. januar 1990 uden egentlig at svare. Min klage vedrørte områdebeskyttelsen af det danske videomarked og forholdet til forbuddene i artikel 85 og 86, og det var ikke engang et emne i Warner-sagen. I et svar til Kommissionen den 16. februar 1990 fremhævede jeg to væsentlige elementer, der ikke fremgik af Warner-sagen (side 308). Kommissionen svarede aldrig. Retfærdigvis tilføjes, at jeg ikke i den første klage redegjorde for løgnene om særloven, fordi jeg først senere fik kendskab til retsmøderapporten.

Selvom det ikke lykkedes at aktivere Kommissionen, havde jeg sendt et signal til Johan Schlüter. Jeg håbede, at det kunne få ham til at holde fingrene fra mig, og det holdt stik i to år. Først i 1992 angreb FDV min udlejning af LaserDiscs.

På grund af den voldsomme nedgang i omsætningen på det danske videomarked gennem de seneste tre år råder Videogramdistributørforeningen kun over beskedne midler, og jeg finder det derfor ikke rimeligt at belaste foreningens økonomi med en længere tilbagevisning af klagerens juridiske argumentation. Dette går jeg ud fra, at den danske stat vil tage sig af. Jeg skal kun kort bemærke, at klageren ikke har forstået sammenhængen mellem ophavsretslovens § 2 og § 23, at klageren har misforstået § 25, der ikke har noget med filmværker at gøre, og at alle tænkelige elementer i sagen Warner Bros. Inc. og Metronome Video A/S mod hr. Erik Viuff Christiansen blev inddraget og overvejet fra enhver vinkel med bistand fra de procederende advokater, EF-Kommissionen, den danske, engelske og franske regering samt generaladvokaten forud for Domstolens grundige gennemgang.

Johan Schlüters svar til Kommissionen, 18. januar 1990

16. Afsløringen og bortforklaringerne

Først i 1992 fik jeg kendskab til EU-Domstolens retsmøderapport og dermed regeringens bidrag til vildledningen under FDV's forfølgelse af importørerne. Det overraskede mig ikke, at Johan Schlüter havde løjet for EU-Domstolen, men det skræmte mig at finde ud af, at også regeringen havde medvirket til at vildlede EU-institutionerne.

EU-Domstolens retsmøderapport

Jeg havde udlejet LaserDiscs siden 1987. Hvis FDV mente, at jeg krænkede deres rettigheder, kunne de have lagt sag an når som helst, men de ventede over fire år med at angribe. Da de endelig angreb, var det med et minimum af varsel.

Jeg blev indkaldt til møde i fogedretten torsdag morgen den 6. februar 1992. Der var ganske vist nogle dages varsel, men de 154 siders bilagsmateriale, som FDV's krav om forbud mod min udlejning var støttet på, fik jeg først med posten dagen før, så det var umuligt at gennemgå det med en advokat før retsmødet. Der var blandt bilagene nogle kontrakter mellem medlemmerne og filmselskaberne, og det var først og fremmest dem, jeg kastede mig over. Jeg var spændt på at se, hvad der egentlig stod i licensaftalerne, for det var aldrig blevet afsløret.

På selve retsmødet fik jeg udleveret yderligere 18 siders bilag. De fleste bilag var domme i retssager, som handlede om piratkopiering, og det havde intet med mig at gøre. Det var som om, at FDV havde fremlagt alt muligt blot for at kunne dupere dommeren med bilagsbunkens størrelse.

Mødet i fogedretten varede hele dagen, og fredag gik med at indhente alt det daglige arbejde, jeg havde forsømt under forberedelsen, men lørdag eftermiddag havde jeg fred og ro til at gennemgå bunken af fotokopier, som FDV havde sendt til mig. Jeg sad på mit kontor og prøvede at få orden i det hele, da mit blik faldt på nogle sider vedrørende retssagen mod Erik Viuff Christiansen.

"Den danske lovgivning sondrer - ligesom lovgivningen i en række andre EF-medlemsstater - mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som konsumeres, når rettighedshaveren har udgivet værket), og eneretten til at udleje værket... (side 110)." Det lød helt forkert. Jeg havde studeret alle processkrifter og fogedrettens kendelse i sagen mod Erik, og da hævdede Johan Schlüter at have en eneret til både salg og udlejning, men her skelnede han mellem salg og udlejning. Jeg læste videre, og det blev mere og mere underligt.

"Den danske regering har gjort gældende, at den anfægtede lovgivning bygger på almindelige kulturpolitiske synspunkter, hvorefter visse værker, som f.eks. film, ikke bør kunne udlejes uden rettighedshaverens samtykke... (side 112)."

Hvad var det for noget sludder? Kulturministeriet havde skrevet til mig, at også salg af film var forbudt (side 81). Da udlejningsretten i 1989 blev indført i § 23, stk. 3, var der ingen kulturpolitiske drøftelser, der vedrørte forbud mod udlejning. Tværtimod fik Folketinget dengang at vide, at lovforslaget vedrørte *salg* af film!

Søvnløse nætter

Jo mere jeg læste, jo mere rystet blev jeg. Hvad var det for et dokument? Det var EU-Domstolens retsmøderapport. På det tidspunkt havde jeg endnu ikke sat mig ind i, hvordan en præjudiciel retssag ved EU-Domstolen gennemføres i praksis. Jeg vidste ikke engang, at der blev skrevet en retsmøderapport, og at den var trykt i EU-Domstolens domssamling. Dér fandt jeg forklaringen på, at EU-Domstolen troede, at der fandtes en særlig lov om udlejning af film i Danmark!

I sommeren '87 havde jeg under mine telefonsamtaler med Kulturministeriet talt med en embedsmand om retssagen. Han var sikker på, at Erik ville "tabe med et brag." Hvis man læser hele dommen, vil man se, at Erik faktisk vandt sagen og burde have haft lov til at udleje også efter vedtagelsen af § 23, stk. 3. Selvom en særlov nu eksisterede, var betingelserne i dommen og artikel 36 ikke opfyldt. FDV ville tvinge Erik til at udleje de danske udgivelser på bekostning af de engelske. Der var tale om en forskelsbehandling, der lige præcis opdelte markedet.

Var angrebet på Erik aftalt med Kulturministeriet, eller havde Johan Schlüter også narret Kulturministeriet?

Jeg kunne ikke sove om natten. Jeg tænkte på alt, hvad der var sket i retssagerne mod Erik, på EU-reglerne og sagens forløb ved EU-Domstolen. Jeg begyndte at notere stikord og tanker ned. Jeg endte med at skrive hele natten.

Dagen efter besluttede jeg at skrive en rapport. Jeg kom i tanke om min klage til Kommissionen. Jeg havde ikke fået andet svar end Johan Schlüters. Jeg havde udtrykkeligt påpeget, at grundlaget for fogedforbuddet mod Erik var ophavsretslovens § 2, og at § 2 hverken skelnede mellem salg, udlån og udleje eller mellem videofilm og andre handelsvarer. Kommissionen kunne let kontrollere dette, for jeg havde sendt udskrifterne fra fogedretten med. Det var mere end to år siden, og jeg havde intet hørt. Var det på tide at følge op på klagen?

Jeg arbejdede hele weekenden og nætterne med. Jeg kunne alligevel ikke sove, og jeg håbede, at jeg kunne få den dommerfuldmægtige til at tage opdagelsen med i overvejelserne, før han afsagde kendelsen. Det var en vigtig opdagelse, som vi ikke havde drøftet på mødet i fogedretten.

Mandag eftermiddag holdt jeg møde med advokat Anders Hjulmand og den unge advokat Jørn Rasmussen. Efter en skade i ryggen var Anders Hjulmand ikke længere i stand til at møde i retten, så det var Jørn Rasmussen, der havde været med mig i fogedretten. Jeg var stadig ikke færdig med rapporten, så jeg forsøgte at forklare situationen.

Anders Hjulmand var ret sikker på, at det ikke kunne komme på tale at få lov at genoptage sagen i fogedretten. Jeg var nødt til at vente til et eventuelt kæremål i landsretten. Han foreslog, at vi rådførte os med en ekspert på området, og han nævnte professor Mogens Koktvedgaard som en mulighed.

- Han laver nogle gange et responsum til Kommissionen. Det kan være, at han vil udarbejde et responsum til dig, foreslog han.

Det lød som en god idé. Mogens Koktvedgaard havde vist sig at være en markant figur, da jeg studerede konsumption i 1987. Det var bestemt et emne, han vidste noget om. Anders Hjulmand fortalte, at han var professor på Retsvidenskabeligt Institut på Københavns Universitet.

Efter dette møde faldt jeg omsider så meget til ro, at jeg kunne falde i søvn, men der gik kun nogle timer, før underbevidstheden gik i gang igen, og jeg opgav at sove mere. Jeg fortsatte i stedet med at arbejde på rapporten.

Tirsdag kontaktede jeg mine to vigtigste samarbejdspartnere, Pioneer og min engelske leverandør. Jeg arbejdede tæt sammen med Pioneer, og blot et par uger forinden havde jeg drøftet LaserDisc-systemets fremtid med direktøren og underdirektøren for Pioneer på deres danske hovedsæde i Tåstrup. De mente også, at det var vigtigt, at pladerne kunne udlejes. Pioneer var på det tidspunkt i gang med at købe rettigheder til film på LaserDisc som led i markedsføringen af systemet i hele Europa. Philips havde i mellemtiden lukket deres fabrik i England, og nu var Pioneer ved at fylde hullet ud med deres erfaringer fra USA og Japan.

Det var også vigtigt for leverandøren i England, Home Entertainment Export, HEX, som jeg handlede med på det tidspunkt, at der ikke blev lagt hindringer i vejen for deres eksport til Danmark. Jeg bestilte en weekendtur til London, for jeg ville tage til England og personligt sætte topfolkene ind i situationen.

Familien Schlüter

Jeg var rystet over, at Johan Schlüter kunne slippe af sted med sådan et nummer. Hvordan kunne det ske? Jeg drøftede det med mine medarbejdere. Tidspunktet for retssagen var særdeles ubelejligt, for jeg var i fuld gang med forberedelserne til at åbne en Laserdisken-butik i København. Jesper var udset til at være daglig leder, og han arbejdede for tiden i butikken i Aalborg for at lære vores rutiner forud for åbningen. Vi lagde hovederne i blød.

Schlüter. Johan Schlüter. Mon han har noget med Poul Schlüter at gøre?

Schlüter er ikke et særligt almindeligt efternavn. Jeg kendte i hvert fald ikke andre, der hed Schlüter. Var det et tilfælde?

- Det finder jeg lige ud af, sagde Jesper, slog et nummer op og greb telefonen, og vi andre kunne følge med i hans side af samtalen.

- Goddag, kan jeg tale med Kurt? Kurt Johansen! Er der ingen Kurt Johansen der? Hvem taler jeg med? Schlüter? Ligesom statsminister Schlüter? Det var da pudsigt. Har de noget med hinanden at gøre? Nå, så de er brødre? Jamen, tak skal De have og undskyld ulejligheden.

Jeg var på én gang målløs over hans frækhed og imponeret over hans handlekraft, men jeg betvivlede ikke, at han havde ringet til Johan Schlüters kontor og derfra fået den oplysning, at Poul Schlüter og Johan Schlüter er brødre.

Det satte gang i fantasien. Var det en konspiration udtænkt ved køkkenbordet i det Schlüterske hjem? Poul Schlüter havde på det tidspunkt politiske problemer på grund af Tamil-sagen, men det var alligevel noget helt andet!

Samtalen med Mogens Koktvedgaard

Onsdag morgen blev jeg færdig med rapporten, der blev på 34 sider, og så gik jeg i gang med at samle dokumentationen dertil, og det løb op i 150 sider. Det var en stor opgave at fremstille kopier af det hele, for jeg markerede omhyggeligt alle de citerede afsnit med en gul tusch for at gøre det let for læseren.

Jeg ringede til Mogens Koktvedgaard for at høre, om han var interesseret i at læse rapporten og kommentere den. Det ville han gerne. For en sikkerheds skyld ringede jeg også til min læge for at høre, om det kunne være skadeligt ikke at sove i flere dage. "Så længe du føler dig godt tilpas, gør det ikke noget," mente han og tilbød mig sovepiller, hvis jeg ønskede det.

Nej tak, jeg ville helst undgå piller. Jeg havde travlt med at kopiere og male i bilag, og det gik onsdagen med. Jeg skulle jo være færdig inden rejsen til London, og jeg nåede lige akkurat at sende rapporter til Mogens Koktvedgaard, Pioneer og Jakob Stegelmann fra posthuset på banegården, inden det sidste aftentog kørte til København. Efter denne hektiske slutspurt faldt jeg endelig i søvn igen.

Jeg skulle med toget til Esbjerg torsdag middag, så jeg stod tidligt op for at klargøre de sidste rapporter, jeg ville sende til Jyllands-Posten og statsministeren. Næppe havde jeg sat mig ved morgenbordet, før telefonen ringede, og jeg havde en ophidset Mogens Koktvedgaard i røret.

- De er helt ude på dybt vand!
- Hvad mener De? Har De allerede læst rapporten?
- Nej, men jeg kan se af problemstillingen, at De ikke har nogen sag!
- Jamen, de løj for EF-Domstolen!
- Det er fuldstændig lige meget. Sådan er retstilstanden i Danmark, og sådan bliver den i hele EF. De skulle sætte Dem bedre ind i tingene. De kan starte med at læse min *Lærebog i Immaterialret*.
- Det vil jeg gerne, men jeg vil alligevel bede Dem om at læse rapporten.

Samtalen med Mogens Koktvedgaard gjorde mig lysvågen. Hvorfor var sagen så vigtig for ham? Det måtte den være, for ellers ville han ikke ringe til mig som en af dagens første handlinger. Han fik vel post hver dag, men han havde kastet sig over min rapport og ringet til mig, før han overhovedet havde læst den!

Hvorfor var han så ophidset? Han kunne være ligeglad med videobranchen. Formålet med opkaldet var helt klart: Jeg skulle lade sagen ligge. Han havde ikke bidraget med relevante oplysninger, men bare forsøgt at få mig til at føle mig dum i håbet om, at jeg ville opgive at forfølge sagen. Hvorfor mon?

Hans reaktion på min indvending om, at de havde løjet for EU-Domstolen, var også uventet. Han havde lige sagt, at han ikke havde læst rapporten, så han kunne ikke vide, om nogen havde løjet for EU-Domstolen eller ej. Det havde været mere naturligt at afvise med et "det har du sikkert misforstået" eller "det passer ikke", men han bestred det ikke. Han slog det bare hen, som om det var lige meget!

Paranoia

Det skulle have været en rekreationsweekend, men det blev et mareridt. Mogens Koktvedgaard havde nær skræmt livet af mig. Kendte han Johan Schlüter? Det var mærkeligt andet, da de begge var anerkendte eksperter i immaterialret. Ville Mogens Koktvedgaard overhovedet læse rapporten, eller ville han bare give den til Johan Schlüter: "Se her, Johan, en gal mand i Aalborg er ude efter dig?"

Måske Johan fortalte om mig til Poul. Ville Poul sende det hemmelige politi efter mig? Har vi et hemmeligt politi? Ville jeg vide noget om det, når det er hemmeligt? Er jeg blevet efterlyst som en trussel mod statens sikkerhed?

Var det usandsynligt? Afgjort. Jeg havde set for mange film. Jeg trængte til at sove. Men jeg tænkte hele tiden på den skade, der var forvoldt, og værdien af et fuldstændigt monopol i videobranchen. Johan Schlüters nummer mod Erik havde ført til massive overpriser i branchen. Måske troede Johan Schlüter, at jeg var den eneste, der vidste noget? Hvad koster det at arrangere et lille uheld?

Jeg sov meget lidt på båden til Harwich. Jeg lagde mærke til, at der ikke var et opbud af politibiler på kajen, men i bussen på vej til hotellet var jeg alligevel stiv af skræk. Jeg kunne slet ikke bevæge mig. Jeg havde det forfærdeligt dårligt og spekulerede på, om man kunne dø af skræk. Sådan helt bogstaveligt. Jeg var glad for, at jeg havde taget Niels Ole med, så han kunne holde øje med mig.

Jeg havde heldigvis nået at sende en rapport til Jyllands-Posten, og så var det planen at blive i London, indtil jeg havde læst om skandalen i aviserne.

Da vi nåede hotellet, ringede jeg til redaktøren på Jyllands-Posten, og det fik mig ned på jorden igen. Han ville slet ikke tale med mig! Han ville vente, til han havde læst rapporten, og det blev tidligst på mandag. Jeg kunne ikke få fat på nogen hos Pioneer, men jeg fangede Jakob Stegelmann, og han beroligede mig.

- Tag det roligt. Sådan foregår det ikke i Danmark, og det er heller ikke Johan Schlüters stil. Du har ikke noget at frygte. I øvrigt kender jeg Johan Schlüter godt nok til at vide, at han ikke er bror til Poul Schlüter. Måske er de i familie, men så er det langt ude. Jeg kender én på redaktionen, som kan undersøge det, hvis du ønsker det, men jeg tror nu ikke, det har betydning.

Jo tak, det ville jeg godt have afklaret. Vi talte også om samtalen med Mogens Koktvedgaard, og det tog Jakob også ganske roligt.

- Jeg har mødt professorer, jeg ikke ku' drømme om at spørge, hvad klokken er. Det skal du ikke tage så tungt.

Det var en stor lettelse at tale med Jakob. Jeg tog et bad og følte mig frisk igen. Bagefter skulle vi ud at spise med folkene fra HEX. Både deres Export Manager, Patrick, Credit Controller, Anne, og Eleanor, som behandlede vores bestillinger, mødte festklædt op i en fornem restaurant i London. Jeg forsøgte at sætte Patrick ind i den sære historie om Schlüter-familien og det store svindelnummer, men jeg ved ikke, hvor meget han forstod. Pludselig blev jeg overvældet af træthed, og jeg måtte kæmpe hele aftenen bare for at undgå at tabe hovedet og falde i søvn.

Svaret fra statsministeren

Jeg havde sendt rapporten til statsminister Poul Schlüter, fordi jeg syntes, det var vigtigt, at han som regeringens leder blev orienteret om Kulturministeriets adfærd, men det var omsonst. Sagen blev rutinemæssigt sendt videre til Kulturministeriet, som således fik frie hænder til at frifinde sig selv, uden at nogen fik noget at vide.

Svaret fra Kulturministeriet

Kulturminister Grethe Rostbøll (KF) gav opgaven til fuldmægtig Peter Schønning. Det var første gang, jeg fik kendskab til manden, der senere blev Johan Schlüters højre hånd, og som endte endnu højere oppe i systemet med magt til at bestemme Danmarks handelspolitik.

Allerede i 1992 havde den blot 28-årige Peter Schønning så meget indflydelse i Kulturministeriet, at han egenhændigt kunne løse "problemet" ved at opfinde en helt ny forklaring på, hvorfor salg og udlejning af film var forbudt frem til 1989. Ifølge Peter Schønning var filmværker ikke omfattet af konsumption, fordi § 25 kun omfattede "kunstværker", og det er en særlig kategori i ophavsretsloven, der omfatter billedkunst, bygningskunst og brugskunst, men netop ikke filmværker, som er omfattet af udtrykket "kunstneriske værker" jf. ophavsretslovens § 1.

Troværdigheden af forklaringen havde været større, hvis det var samme forklaring, der blev givet til mig i 1987 eller til EU-Domstolen. Eller hvis den kunne genfindes et eller andet sted i ophavsretsloven eller i den juridiske litteratur.

Forklaringen havde også været mere troværdig, hvis det virkelig var lykkedes for André Poulsen at standse Jakob Stegelmanns parallelimport af Super 8 film. Jeg var ikke et sekund i tvivl om, at der var tale om en fantasifuld bortforklaring.

> Statsministeren har bedt mig takke for Deres brev og det tilsendte materiale. Statsministeren har samtidig bedt mig sende Deres brev til kulturministeren under hvem spørgsmålet hører.

Statsministerens sekretær til Laserdisken, 28. februar 1992

> Efter de regler i ophavsretsloven, der gjaldt frem til den 10. juni 1989, var spredningsretten for filmværker ikke genstand for konsumption. Det skyldes, at lovens konsumptionsbestemmelser kun omfattede litterære og musikalske værker samt kunstværker, jf. § 23, stk. 1, og § 25, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 52 af 27. januar 1987. Det bemærkes herved, at udtrykket "kunstværk" i lovens § 25, stk. 1, ikke indbefatter filmværker, men udelukkende værker af billedkunst, bygningskunst og brugskunst. Filmværker omfattes derimod - på linje med musikværker, sceneværker og kunstværker - af det overordnede udtryk "kunstnerisk værk" i ophavsretslovens § 1.

Kulturministeriets Peter Schønning til Laserdisken, 6. marts 1992

Forsøget på at vække kulturminister Grethe Rostbøll

Mon kulturministeren læste de svar, der blev givet af hendes embedsmænd? Jeg tvivlede, men hvis hun nu blev stillet et personligt spørgsmål, hvor et usandt svar ville være vanvittigt? Ville hun så ikke opdage, at der var noget galt?

Jeg forsøgte med et eksperiment. Da Jakob Stegelmann lukkede Panoptikon, solgte han varelageret til Palle Bo Schmidt, som fortsatte med at sælge film i sin virksomhed Real Tasa Film. Vi havde lavet et Super 8 filmsamlerblad sammen, og han var frisk på eksperimentet, da jeg forklarede ham situationen.

Han skrev til kulturministeren på Real Tasa Films brevpapir. Med henvisning til Peter Schønnings svar til mig forklarede han, at han i en årrække havde solgt Super 8 film, som han havde importeret fra England og Vesttyskland uden om de såkaldte danske eneretsdistributører. Var det virkelig kulturministerens opfattelse, at hans virksomhed havde været ulovlig? Det ville være vanvittigt at lade som om, at det var ulovligt at sælge film, blot fordi de var udgivet i andre EF-lande, og det ville kulturministeren da indse? Der skulle en rykker til, før der kom svar.

Kulturminister Grethe Rostbøll rystede ikke på hånden. Hun svarede frejdigt, at det frem til 1989 havde været ulovligt at sælge filmværker til almenheden uden ophavsmandens samtykke. Med et pennestrøg kriminaliserede hun uden videre Jakob Stegelmanns virksomhed, Panoptikon, mit LaserDisc-salg fra 1984 til 1989 og selvfølgelig også Palle Bo Schmidts virksomhed, Real Tasa Film.

Vedr. Journal nr. 92:430/8100-1

Jeg er gennem fa. Laserdisken i Aalborg v/Hans Kr. Pedersen, blevet gjort bekendt med Deres svar i ovennævnte sag. Dette svar bekymrer mig noget, da jeg i en årrække har importeret og solgt Super 8 film (spillefilm, tegnefilm m.v.) udenom eventuelle danske eneretsdistributører.

Deres svar kunne tolkes, som om salg af filmværker har været ulovligt i Danmark indtil 1989, også selvom filmene var lovligt udgivet i andre EF-lande (primært England og Vesttyskland). Jeg er naturligvis ked af, at jeg muligvis har drevet en ulovlig virksomhed og er derfor interesseret i at få be- eller afkræftet, om dette er tilfældet.

Real Tasa Film til kulturminister Grethe Rostbøll, 12. marts 1992

Tak for Deres brev af 12. marts 1992. Jeg kan bekræfte, at frem til ændringen af ophavsretslovens § 23 i 1989 var spredning til almenheden af filmværker, herunder salg af udgivne eksemplarer, ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke, jf. lovens § 2.

Jeg skal beklage den forsinkede besvarelse af Deres brev. Forsinkelsen skyldes en ekspeditionsfejl i ministeriet.

Kulturminister Grethe Rostbølls svar til Real Tasa Film, 1. juli 1992

Kulturministeriets uddybende bortforklaringer

Den 3. marts 1992 nedlagde fogedretten forbud mod min udlejning af LaserDiscs, og det kunne mine kunder ikke undgå at opdage. Per Rasmussen fra Århus ville vide, hvad det gik ud på. Da han fik forklaringen, blev han oprørt.

- Det skal FDV ikke bestemme. Jeg er blevet formand for Fremskridtspartiet i Århus, og det er lige en sag for os. Vi tager tit sager op, hvor de små bliver klemt. Vi ser det hele tiden. Jeg kender Kim Behnke. Han er en af landets mest kendte politikere, og jeg er sikker på, at han kan hjælpe dig.

Det varede ikke længe, før Per fik arrangeret et møde, og Kim Behnke (FP) var en glædelig overraskelse. På tv kunne han måske virke provokerende, men over for mig var han imødekommende og hjælpsom og både vidende og realistisk om situationen på Christiansborg. Han var til stor hjælp.

På egen hånd stillede han spørgsmål til Grethe Rostbøll, og dem krøb hun let udenom. Det var ikke lige de spørgsmål, jeg ville have stillet, så jeg spurgte ham, om jeg måtte formulere en serie spørgsmål, og det var han med på. Jeg fortalte Per og Kim om Palle Bos brev til Grethe Rostbøll, hvorefter de forklarede, at det var usandsynligt, at hun selv havde læst det.

Kim fortalte om en episode i Kulturudvalget, hvor en suppleant og ekspert på et bestemt felt havde benyttet lejligheden til at stille kulturministeren spørgsmål om de emner, han var ekspert i. Efter at være cirkuleret i diverse afdelinger blev spørgsmålene til sidst sendt til den person, som embedsmændene fandt måtte være den mest kvalificerede til at svare, nemlig ham selv. På ministerens vegne endte han således med at besvare sine egne spørgsmål!

Jeg gav mine spørgsmål til Kim, og han stillede dem til Grethe Rostbøll og bad om grundige svar. Hun svarede, at hun på den baggrund havde bedt ministeriets "Juridisk og internationalt sekretariat" om at udarbejde et notat om spørgsmålene.

KULTURMINISTERIET
Juridisk og internationalt sekretariat

Den 25. oktober 1992
J. nr. 92:430/8100-1
PSch.40b

Notat
vedrørende de af Kim Behnke, MF,
stillede spørgsmål vedrørende
udlejning, filmværker m.v.

Forsiden af Kulturministeriets notat, 25. oktober 1992

Ophavsretsloven skelner i § 1 mellem to overordnede værkskategorier: Litterære værker og kunstneriske værker. Som kunstneriske værker anses musikværker, sceneværker, filmværker samt værker af billedkunst, bygningskunst og brugskunst. At filmværker anses som en værksart under kategorien kunstneriske værker, fremgår af lovmotiverne fra 1961 til lovens § 1: "Filmværker må med hensyn til den i lovforslaget anvendte terminologi opfattes som en særlig gruppe inden for de kunstneriske værker."

Kunstværker er en anden værksart under kategorien kunstneriske værker. Som kunstværker anses de tre grupper, der er nævnt i slutningen af lovens § 1, stk. 1, nemlig værker af billedkunst, bygningskunst og brugskunst. Dette fremgår udtrykkeligt af lovmotiverne fra 1961 til lovens § 11, stk. 2: "ordet "kunstværker" - når det anvendes i dette lovforslag og i bemærkningerne til det - skal forstås som omfattende såvel alle værker, der traditionelt anses for bildende kunst, som værker af brugskunst og bygningskunst."

I ophavsretslovens terminologi er kunstværker således ikke identisk med kunstneriske værker, men derimod en værksart under kategorien kunstneriske værker. Begrebet kunstværker omfatter udelukkende billedkunst, bygningskunst og brugskunst, men ikke filmværker, der - ligesom kunstværker - er en selvstændig værksart under værkskategorien kunstneriske værker.

Notatet om kunstværker og kunstneriske værker, 25. oktober 1992

Det var Peter Schønning, der kaldte sig således. Han havde fået opgaven, selvom han havde forladt Kulturministeriet og arbejdede som juridisk konsulent i Koda. Og hvilken utrolig besvarelse! Ophavsretslovens § 1 nævner som eksempler på kunstneriske værker disse seks: musikværk, sceneværk, filmværk, værk af billedkunst, bygningskunst og brugskunst (side 84), men også i notatet til Kim Behnke brugte Peter Schønning opfindelsen af "et kunstværk" som et underordnet udtryk, der alene omfatter de tre sidste kategorier. Han støttede dette på lovmotiverne fra 1961 om § 11, stk. 2, hvor udtrykket "kunstværker" er brugt i en sammenhæng, hvor filmværker måske ikke lige er det første, man tænker på.

Jeg anerkender gerne, at de næppe havde film i tankerne, da de i 1961 skrev § 11, stk. 2, men det udelukker ikke, at filmværker er kunstværker.

Hans fokus på den sære definition af "et kunstværk" giver heller ingen mening, da der i § 25 står "et kunstværk" i forbindelse med en *overdragelse* til andre. Om en *udgivelse* står der "værket" i § 25 (side 83). Det har forfatterne til *Dansk Privatret* fanget (side 82). Vi taler altså om udgivne eksemplarer af "et værk". Der er ikke tale om piratkopier.

Indskrænkninger i ophavsretten

§ 11. Af et offentliggjort værk må enkelte eksemplarer fremstilles til privat brug, men de må ikke udnyttes på anden måde.

Stk. 2. Denne bestemmelse medfører ikke ret til at lade andre eftergøre brugskunst eller billedhuggerværker eller fremstille kunstneriske gengivelser af andre kunstværker, og heller ikke ret til at opføre bygningsværker.

Ophavsretslovens § 11

I forbindelse med sag 158/86 ved EF-Domstolen (Warner m.fl. mod Viuff Christiansen), jf. dom af 17. maj 1988, er den danske regering udelukkende refereret for udtalelser vedr. udlejning af filmværker. Det skyldes, at sagen ikke handlede om salg, men alene udlejning af filmværker. Det bemærkes, at det ikke er den danske regering, men sagsøger (dvs. Warner m.fl.), der i Domstolens retsmøderapport er refereret for udtalelser om sondring mellem salg og udlejning (se dok. 9, s. 9, i Hans Kristian Pedersens bilagsrapport fra foråret 1992).

Notatet om vildledningen af EU-Domstolen, 25. oktober 1992

Forklaringerne til EU-Domstolen

Peter Schønning skrev, at regeringens skriftlige indlæg til EU-Domstolen skyldtes, at regeringen kun havde udtalt sig om udlejning, fordi sagen kun handlede om udlejning. Hvis ikke grænsen mellem brug af mørkelygten og en objektiv løgn blev overskredet med den nye definition på "et kunstværk" og opfattelsen af § 25, så blev den i hvert fald overskredet her.

Det var ikke, hvad Kulturministeriet skrev til mig i 1987. Det fremgår tydeligt, at sagen angik foreneligheden mellem *ophavsretsloven* og EF-reglerne (side 81). Det var traktatens artikler 30 og 36, der anvendtes på *lovgivninger*, der var undersøgt, ikke FDV's adfærd. FDV's og producenternes aftaler om at opdele markedet i Fællesskabet skal i givet fald vurderes efter konkurrencereglerne.

Ifølge retsmøderapporten forsvarede regeringen "den anfægtede lovgivning", hvorved visse værker, og her nævnes netop *film*, ikke bør kunne *udlejes* uden rettighedshaverens samtykke, og det blev begrundet i "almindelige kulturpolitiske synspunkter" med henvisning til rettighedshaverens vederlag (side 112). Det blev fremstillet, som om udlejning af filmværker havde været drøftet i Folketinget.

Har EU-Domstolen ikke taget stilling til en national lovgivning, der forbyder videresalg (nedenfor)? Det gjorde den ikke i sagen mod Erik Viuff Christiansen, men det gjorde den specifikt i Imerco-sagen (side 56). Den har også taget stilling til betydningen af en national lovgivning, der indeholder et forbud, som strider mod fællesskabsretten. En sådan lovgivning har ingen retsvirkning (side 53). Et evt. forbud mod salg af film i ophavsretsloven er derfor uden betydning. Enten var filmværker omfattet af § 25, eller også havde ophavsretsloven ingen retsvirkning!

EF-Domstolen har ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt det frem til 1989 gældende danske forbud mod videresalg af solgte eksemplarer af filmværker uden rettighedshaverens samtykke var foreneligt med Rom-traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for varer. Da lovgivningen nu tillader sådant videresalg, ville en stillingtagen til spørgsmålet i dag kun have historisk interesse.

Notatet om EU-Domstolen og forbud mod videresalg, 25. oktober 1992

Eksemplarer af litterære værker kan frit spredes videre i overensstemmelse med ophavsretslovens § 23. Der er ingen bestemmelse om konsumption af spredningsretten til "kunstneriske værker". Visse værksarter under kategorien kunstneriske værker er nævnt i lovens §§ 23 og 25. Det drejer sig om musikværker i § 23, stk. 1 og 2, filmværker i § 23, stk. 3, og kunstværker i § 25. I det omfang en dukke overhovedet beskyttes efter ophavsretsloven, er den at anse som et kunstværk, der er undergivet konsumption i overensstemmelse med § 25.

Notatet om en Barbie-dukke, 25. oktober 1992

En Barbie-dukke kontra et filmværk

Peter Schønnings præmis om, at man først må handle med en værksart, efter at Folketinget specifikt har tilladt den pågældende værksart, er fuldstændig absurd. Dette efterrationaliserede synspunkt havde udviklet sig til, at Jakob Stegelmann, Palle Bo Schmidt og jeg selv havde drevet ulovlig virksomhed, fordi Folketinget først i 1989 tog sig sammen og tillod videresalg af film!

Hvad så med de nye værksarter, der opstår siden? Måtte man heller ikke sælge et computerspil, før Folketinget tog sig sammen og vedtog en lov om at tillade salg af computerspil? Man havde næppe tænkt på computerspil i 1961, så salg af computerspil var vel også forbudt?

Om kunstneriske værker står der i § 1 "eller det er kommet til udtryk på anden måde", så det omfavner som udgangspunkt det hele. Ifølge Peter Schønning er det netop i spørgsmålet om konsumption, at kategorien "et kunstværk" er indført med det tilsyneladende eneste formål at forhindre spredning af videofilm, men det er sket i kraft af hans forveksling af ordene "værket" og "et kunstværk" i § 25. Kim Behnke havde spurgt, om det er tilladt at videresælge en Barbie-dukke, man har købt, selvom der ikke er en særlov, der tillader salg af dukker. Sjovt nok foregav Peter Schønning, at det er tvivlsomt, at dukker er omfattet af ophavsret. Mon ikke legetøjsfabrikanten Mattel, som har rettighederne til Barbie, har en ganske anden opfattelse og vil gribe ind, hvis jeg begynder at fremstille Barbie-dukker?

Et kunstværk

Da Barbie selvfølgelig er ophavsretligt beskyttet, er hun som dukke ifølge Peter Schønning at regne for et kunstværk, men det samme kan ikke siges om den prisbelønnede film, *Jagten* (2012). Forstå det, hvem der kan!

Ikke et kunstværk

Når filmværker ikke er nævnt i § 23 og næppe kan antages at være omfattet heraf, hænger det sammen med, at filmværker ved lovens tilkomst så at sige udelukkende distribueredes i få eksemplarer til udlejning i lukkede kredsløb. Det almindelige publikum kunne højst erhverve tegnefilm o.lign. i smalfilmsformat, og denne spredning var helt uden praktisk betydning. Konsekvensen af denne regulering er, at filmværker er undergivet den fulde spredningsret, således som denne er hjemlet i § 2.

Udvalget finder på baggrund af det ovenfor anførte, at bestemmelsen i ophavsretslovens § 23 bør ændres, således at reglen om fri adgang til videreoverdragelse ved salg af udgivne værkseksemplarer tillige kommer til at omfatte videogrammer.

Film- og videogramspørgsmål, Betænkning nr. 1000/1984

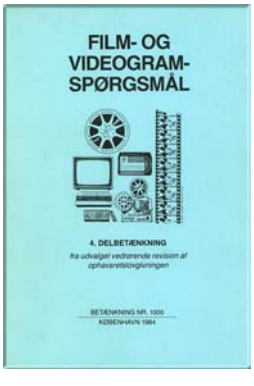
Ophavsretsudvalgets betænkning: Film- og videogramspørgsmål

I notatet henviste Peter Schønning endvidere til ophavsretsudvalgets betænkning *Film- og videogramspørgsmål* fra 1984. Det havde Kulturministeriet også gjort i 1988 (side 135), så jeg undersøgte, hvad der stod i betænkningen.

Også ophavsretsudvalget havde kun undersøgt § 23, ikke § 25, og forsøgte at forklare det åbenbart utilsigtede forbud mod at videresælge film med en teori om, at spredning af film var uden praktisk betydning før videokassetten.

Vi befandt os tilsyneladende ikke på den samme planet. Da jeg voksede op, havde enhver fotohandler med respekt for sig selv et udvalg af film på Super 8, og i min omgangskreds samlede vi på film og læste filmsamlerlitteratur. Hvordan kunne Mogens Koktvedgaard glemme § 25 efter redegørelsen af konsumptionsprincippet i sin egen lærebog?

I overvejelserne om en lovændring, der skulle tillade spredning af videofilm, frygtede ophavsretsudvalget, at det danske distributionsmønster kunne blive brudt op - som om det ville være et problem! En anden detalje er, at udvalget vidste, at det forbud mod salg af film, som det var nået frem til ved at glemme § 25, nok ville blive anset for traktatstridigt "i lyset af den fortolkning af forbud mod kvantitative restriktioner, som er anlagt af EF-Domstolen" (betænkningens afsnit 6.2).

Jens Buhl	Erik Carlsen	H. Lund Christiansen
Svend Erichsen	Knud Hvidberg	Bjørn Høberg-Petersen
Ole Koch	Mogens Koktvedgaard (formand)	Britta Kümmel
Fl. Leth-Larsen	E. Mohr Mehrsing	J. Nørup-Nielsen
J. Schultz-Lorentzen	Jytte Thorbek	Niels Thye

Ophavsretsudvalgets sammensætning

17. Analyse af ophavsretslovens § 25

Findes der noget, der støtter Peter Schønnings fortolkning af § 25? Har politikerne virkelig valgt, at varer, der ikke er bøger, musik eller kunstværker i en indskrænket fortolkning, ikke må spredes videre, så det frem til 1989 var forbudt at sælge eksemplarer af udgivne film?

Er der også forskel på "musikværker" og "musikalske værker"?

Indtil jeg læste svaret fra Peter Schønning, havde jeg ikke forestillet mig, at nogen kunne finde på at skelne mellem "et kunstnerisk værk" og "et kunstværk", så lige præcis et filmværk er omfattet af det første udtryk, men ikke af det andet.

Er der mon en tilsvarende forskel på "et musikalsk værk" og "et musikværk"? § 23 er formuleret, så udgivne eksemplarer af et musikalsk værk kan spredes videre, men det er "kun" eksemplarer af musikværker, der ikke kan udlejes uden ophavsmandens samtykke. Er der reel forskel? Findes der en type musik, der kan udlejes, fordi forbuddet omfatter et særligt smalt begreb, "musikværker", og ikke et eventuelt bredere begreb, "musikalske værker"?

Eller er det noget sludder og vrøvl uden andet formål end at dække over Johan Schlüters og Kulturministeriets manipulationer?

De relevante paragraffer i ophavsretsloven

Bogen igennem har jeg gengivet paragraffer, efterhånden som det blev relevant. Ophavsretsloven fra 1987 var gældende lov, da jeg begyndte at udleje. Den findes let ved at indtaste denskjultekorruption.dk/dokument289 i en webbrowser.

Den første ophavsretslov er fra 1961. Den holdt sin grundlæggende form frem til revisionen i 1995, hvor de tre første centrale paragraffer er bevaret. Resten af loven består mest af særbestemmelser og undtagelser. De relevante paragraffer er:

§ 1 definerer hvem og hvad, der er omfattet af ophavsretsloven (side 84).
§ 2 definerer, hvad den ophavsretlige beskyttelse går ud på (side 154).
§ 11 er en undtagelse, der tillader at tage private kopier (side 149).
§ 14 er en undtagelse, der tillader at citere fra et værk (side 156).
§ 23 og § 25 tillader spredning af udgivne eksemplarer (side 73 og 83).
§ 23, stk. 3, er en særbestemmelse fra 1989 om udlejning af film (side 135).
§ 33 og § 34 er bestemmelser om forlagsaftaler (side 155).

De enkelte elementer i Peter Schønnings fortolkning

Peter Schønnings fortolkning, der udelukker, at film er omfattet af § 25, kan deles op i tre påstande, og ingen af dem kan bekræftes. Tværtimod!

1. § 25 omfatter kun kunstværker.
2. Kunstværker er en undergruppe af begrebet "kunstneriske værker".
3. Filmværker er ikke kunstværker.

1. § 25 omfatter kun kunstværker

Peter Schønning påstår, at salg af film har været forbudt frem til 1989, fordi de udgivne eksemplarer i § 25 kun refererer til kunstværker, og ikke til "værket", som i de øvrige paragraffer omfatter alle typer værker.

Også i den centrale § 2 står der i stk. 1, stk. 2 og stk. 3 ordet "værket". Det gør der loven igennem, uden at der tænkes på bestemte værker.

I § 25 står, at "når værket er blevet udgivet, må de udgivne eksemplarer spredes videre." Hvorfor give ordet en anden betydning i § 25 end i § 2? Det passer slet ikke, at der i § 25 er refereret til et evt. snævrere defineret begreb, "et kunstværk" (side 83).

Dansk Privatret opfatter også § 25 sådan, at alle udgivne eksemplarer må spredes videre. Det er i forbindelse med *overdragne* eksemplarer, at § 25 refererer til kunstværker (side 82).

I Kulturministeriets bemærkninger til § 25 i L 132 fra 1988 står der ganske vist "udgivne kunstværker". Betyder det, at der er en uoverensstemmelse mellem § 25 og bemærkningerne til den, eller er et værk, et kunstværk og et kunstnerisk værk det samme?

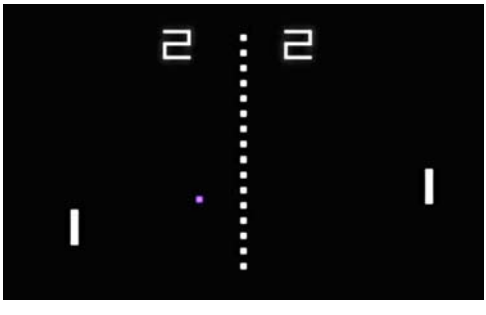
Kulturministeriet skrev om § 25, at den er baseret på hensynet til den frie vareomsætning. Et sært ordvalg, hvis der tænkes på kunstgenstande i snæver betydning og ikke på varer i almindelighed, f.eks. det i 80'erne så populære bip-bip-spil, der heller ikke passer ind i Peter Schønnings snævre definition på "et kunstværk". Det går galt, hvis man ser bort fra, at der står "værket er blevet udgivet" i § 25.

> **§ 2.** Ophavsretten medfører, med de i denne lov angivne indskrænkninger, eneret til at råde over værket ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden, i oprindelig eller ændret skikkelse, i oversættelse, omarbejdelse i anden litteratur- eller kunstart eller i anden teknik.
>
> *Stk. 2.* Som fremstilling af eksemplarer anses også det forhold, at værket overføres på indretninger, som kan gengive det.
>
> *Stk. 3.* Værket gøres tilgængeligt for almenheden, når det fremføres offentligt, eller når eksemplarer af det udbydes til salg, leje eller lån eller på anden måde spredes til almenheden eller vises offentligt. Som offentlig fremførelse anses også fremførelse i en erhvervsvirksomhed, der finder sted for en større kreds, som ellers måtte anses for ikke-offentlig.

Ophavsretslovens § 2

> Lovens § 25 indebærer, at eksemplarer af udgivne kunstværker frit kan spredes videre, fx ved gave, salg, udlån eller udlejning. Det samme gælder eksemplarer af kunstværker, der af ophavsmanden er overdraget til andre.
>
> De omtalte bestemmelser er baseret på hensynet til den frie vareomsætning.

Bemærkningerne til § 25 (1988)

80'ernes populære bip-bip-spil

Efter § 25, stk. 1, kan et kunstværk, når eksemplarer af det er overdraget til andre, eller værket er udgivet, fremvises offentligt uden kunstnerens samtykke og uden ydelse af vederlag. Det kan således frit vises i fjernsyn.

På baggrund af den udvikling, der har fundet sted på fjernsynsområdet siden lovens tilblivelse, må det anses for tvivlsomt, om det under hensyn til bestemmelsen i art. 11 bis i Bernerkonventionen er forsvarligt at opretholde den frie adgang til visning af kunstværker i fjernsyn, som følger af § 25, stk. 1, 1. pkt. Efter art. 11 bis kræves der principielt samtykke fra kunstneren til visning af et kunstværk i tv eller som minimum, at national lovgivning giver kunstneren ret til vederlag for en sådan visning.

Udnyttelsen af kunstværker i fjernsynet er i dag blevet så omfattende, at det synes rimeligt, at billedkunstnerne får ret til vederlag, når deres værker vises i tv.

Bemærkningerne til § 25 (1973)

Forlagsaftaler

§ 33. Ved en forlagsaftale overdrager ophavsmanden til forlæggeren en ret til gennem tryk eller lignende fremgangsmåde at mangfoldiggøre og udgive et litterært eller kunstnerisk værk.

Stk. 2. Ejendomsretten til det manuskript eller andet eksemplar af værket, efter hvilket det skal gengives, forbliver hos ophavsmanden.

§ 34. Forlæggeren har ret til at udgive ét oplag, som ikke må overstige 2.000 eksemplarer af et litterært værk, 1.000 af et musikværk og 200 af et kunstværk.

Stk. 2. Ved oplag forstås de eksemplarer, som forlæggeren lader fremstille på én gang.

Ophavsretslovens §§ 33 og 34

2. Undergruppen kunstværker

Hvis kunstværker er en undergruppe af kunstneriske værker, ville det vel fremgå af loven eller af lærebøgerne, ikke sandt? Det gør det ikke.

Ifølge en note i *Karnov* stammer formuleringen af § 25 fra en ændring i 1973. Med Kim Behnkes hjælp fik jeg adgang til materialet og fandt, at ændringen er tilføjelsen: "værket må vises offentligt på anden måde end i fjernsyn eller ved visning af film."

Der står også her "værket" i loven og "kunstværk" i bemærkningerne. Det vedrørte gennemførelse af visse ændringer i Bernerkonventionen af 24. juli 1971. Der står, at § 25, stk. 1, vedrørte konventionens art. 11 bis, og hvad står dér? Ja, der står "litterære og *kunstneriske* værker".

Det er altså tilfældigt, hvornår de tre udtryk anvendes: "værk", "kunstværk" eller "kunstnerisk værk"!

Det er også tilfældet i lovens §§ 33 og 34 om forlagsaftaler. § 33 handler om at udgive et "kunstnerisk værk", f.eks. en film, der udgives på video. Johan Schlüter og Peter Schønning er faktisk enige om, at et filmværk er et "kunstnerisk værk", så det er helt sikkert omfattet af § 33.

Men når det i § 34 handler om at bestemme antallet af eksemplarer i et oplag, står der nu et "kunstværk". Der er to muligheder: Enten betyder det, at det skal være hemmeligt, hvor mange eksemplarer, der er i et oplag af en film, fordi film ikke er omfattet af § 34, sådan som Peter Schønning påstår, eller også betyder det blot, at de to udtryk er brugt i flæng!

3. Retspraksis om kunstværker

Da Peter Schønning i 1992 kom på en definition af kunstværker, så film ikke er omfattet, havde byretten og landsretten allerede afsagt domme med det modsatte resultat. I en konkret retssag anerkendte de, at et filmværk var omfattet af § 14, selvom bestemmelsen vedrørte begrebet "kunstværker".

Jeg har gengivet ophavsretslovens § 14 og det korte referat fra *Ugeskrift for Retsvæsen* her på siden. Sagen er omtalt i UfR, 1991, side 744-748.

Det handlede om, at DR i en tv-udsendelse havde gengivet en scene fra kortfilmen *Handicapbilleder* uden tilladelse. Kortfilmens instruktør og producent anlagde sag mod DR for at få statueret, at brugen var uberettiget. DR's programmedarbejder forklarede byretten, at hun havde *gengivet* en undervisningstime, hvor kortfilmen var blevet vist. Der var således tale om en gengivelse, ikke et citat.

Den relevante bestemmelse er derfor § 14, stk. 2. Idet § 1, stk. 2, er kort og tegninger, der henregnes til litterære værker, er der "kunstværker" tilbage.

DR blev frifundet med henvisning til § 14, så det kan konkluderes, at byretten anså kortfilmen for at være et "tidligere offentliggjort kunstværk". Østre Landsret var enig og stadfæstede dommen. Det fremgår også af EU-Domstolens dom, sml. 1985, side 2623, at filmværker er kunstværker. Retspraksis er helt klar!

§ 14. Af et offentliggjort værk er det tilladt at citere i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Stk. 2. Med samme begrænsninger er det tilladt i kritiske og videnskabelige eller alment oplysende fremstillinger i tilslutning til teksten at gengive tidligere offentliggjorte kunstværker eller værker som de i § 1, stk. 2, angivne. Gengives i en alment oplysende fremstilling to eller flere værker af samme ophavsmand, har denne krav på vederlag.

Ophavsretslovens § 14

Immaterialret 1.1. - Presse og radio 2

Ophavsretsloven ikke overskredet ved visning i fjernsynet af klip fra kortfilm.

I en 40 minutters kortfilm »Handicapbilleder« var en to minutters samlejescene ledsaget af specielt komponeret musik. I en 50 minutters fjernsynsudsendelse indgik næsten hele denne scene. Grænserne for retsmæssigt citat efter ophavsretslovens § 14 fandtes ikke overskredet. En forskydning af lyden i den første del af sekvensen indebar ikke nogen krænkelse af retten efter ophavsretslovens § 3.

UfR 1991, side 744

9. Filmværker er kunstværker, der kan udbredes offentligt enten direkte som f.eks. ved udsendelse i tv eller fremvisning i biografer, eller indirekte ved udbredelse af billedbærere som videokassetter. I det sidstnævnte tilfælde falder budskabet til publikum sammen med udbredelsen af værkets fysiske bærer.

EU-Domstolen om filmværker (forenede sager 60 og 61/84), 11. juli 1985

Daglig tale

Det vil altid være uheldigt, hvis lovgivningen tildeler bestemte ord en betydning, der adskiller sig væsentligt fra de samme ords betydning i daglig tale, og det vil være tilfældet, hvis Peter Schønning har ret. Der er skrevet tykke bøger om filmværkers betydning som kunstværker. Nedenfor er vist eksempler, der dels sidestiller film med andre kunstværker, dels definerer en film som et kunstværk og dels anvender ordet kunstværk om en film for at fremhæve dens kunstneriske kvaliteter. I alle eksempler bruges ordet i strid med Peter Schønnings definition.

> Dansk film skulle med de nye midler være i stand til at fastholde og konsolidere denne mangfoldighed, som er forudsætningen for øget kunstnerisk kvalitet og succes. Midlerne skal bruges til at øge både kvantiteten og kvaliteten, til at sikre et stadig større nationalt publikum til dansk film og til at udvide dansk films samspil med nordisk og europæisk filmkultur. Ofte mere usynligt, men mindst lige så vigtigt som selve filmene, er det store arbejde, som konstant skal gøres for at sikre distribution og formidling af dansk film og viden om film og for den filmiske kulturarv. Når filmene er udspillet i biograferne, skal de sikres et langt og aktivt efterliv på linje med andre kunstværker. Det kræver en særlig og styrket indsats, som også er højt prioriteret.

Det Danske Filminstitut (dfi.dk), 17. maj 1999

> Det førte til spørgsmål om, hvilke kriterier juryen vil lægge til grund for deres vurdering af de enkelte film. Iranskfødte Marjane Satrapi, der forrige år deltog i festivalen med den animerede, selvbiografiske Persepolis, lagde ud:
>
> "En film er først og fremmest et kunstværk, ikke en pamflet. Hvis det kun er en pamflet, læser man den og smider den så væk. Den er ikke interessant, heller ikke budskabet i den. En film afspejler den tid og kultur, den er lavet i, men den skal også give mening og have en værdi om 10 eller 20 år, og det har kun et kunstnerisk stykke arbejde."

Information.dk, 15. maj 2008

> Efter mere end ti år med høflige anmeldelser og pristørke får instruktøren Thomas Vinterberg igen anerkendelse for sit talent. Nordisk Råds Film Pris går i år til Thomas Vinterbergs film "Submarino", som anmeldere har kaldt et helstøbt comeback.
>
> "Submarino" er et enkelt og samtidig komplekst kunstværk med et stærkt manuskript og en stilsikker instruktion. En elegant, stram og velfungerende dramaturgi, nærvær i spillet og en intelligent brug af lyd og lys bidrager til at skabe dette indsigtsfulde billede af menneskelivet, skriver juryen i begrundelsen.

DR.dk, 20. oktober 2010

Er det pinligt at opfatte en LaserDisc som et eksemplar af et udgivet værk?

Mine undersøgelser af ophavsretsloven går tilbage til 1987 forud for udlejningen af LaserDiscs. Jeg var ikke i tvivl om, at udgivne eksemplarer af filmværker måtte spredes videre jf. § 25, som Kulturministeriet imidlertid havde glemt. Derudover havde jeg selv lejet smalfilm af Jakob Stegelmann til Aalborg Tegneserieklub helt tilbage i 70'erne, og FDV's mand havde sagt til mig, at de ikke kunne gøre noget ved mit salg af LaserDiscs (side 84). Det havde de nok gjort, hvis de kunne.

Da jeg sendte rapporten om videobranchen til statsminister Poul Schlüter, var jeg i min naivitet overbevist om, at når regeringen blev opmærksom på, at der var sket en fejl, ville fejlen selvfølgelig blive rettet. Der tog jeg grueligt fejl, men ikke et sekund var jeg i tvivl om, at Peter Schønnings svar til mig og Kim Behnke blot var et forsøg på at dække over Johan Schlüters manipulationer.

Ingen ville lægge sig ud med Johan Schlüter. Alle holdt hånden over ham. Jeg har i årenes løb talt med dusinvis af jurister og advokater, og indtil han blev taget i bedrageri, var holdningen: "Johan Schlüter er knalddygtig. Når han siger, det er sådan, er det ikke til diskussion." Regeringen kan tilsyneladende ikke tåle, at det afsløres, at den holdt på den forkerte hest, så den dækker stadig over ham.

Jeg har stillet spørgsmålstegn ved det fornuftige i at undersøge § 23 uden også at undersøge § 25. Jeg fik følgende svar fra en anerkendt advokat med adresse på Rådhuspladsen: "Jeg ville aldrig nævne § 25. Jeg ville anse det for at være pinligt, hvis jeg prøvede at overbevise retten om, at et filmværk er omfattet af § 25."

Jeg synes stadig, det var pinligt og dumt at undersøge § 23 - og kun § 23!

Hvilke paragraffer bør behandles i en fuldstændig undersøgelse?

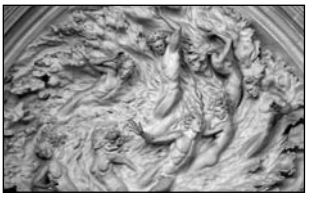
Hvad er mest logisk at undersøge vel vidende, at filmværker og musikværker er kunstneriske værker, og det også er givet, at de relevante bestemmelser er dem om eksemplarspredning i § 23, stk. 1, og § 25, stk. 1? Opgaven går ud på at finde ud af, om eksemplarer af udgivne filmværker - LaserDiscs - må spredes.

Jeg ville føle det pinligt at argumentere for, at et filmværk er et litterært eller et musikalsk værk, men jeg vil til enhver til stå ved, at en udgivet LaserDisc er et udgivet værk, og at et kunstværk og et kunstnerisk værk er det samme.

Peter Schønnings opfattelse holdt heller ikke særligt længe. Allerede i 1994, da det blev foreslået at slå § 23 og § 25 sammen til § 19, omtalte han i *Ugeskrift for Retsvæsen* filmværker som kunstværker - og omfattet af den nye § 19 (side 457).

WB agrees to cut scenes from film in order to proceed with vid release

In a deal with a Virginia-based sculptor, Warner Bros. has agreed to cut several scenes from "The Devil's Advocate" in order to proceed with today's video release date - a release which a federal judge promised to block unless a settlement was reached. The deal, reached with sculptor Frederick Hart Thursday, allows 475.000 copies of the pic to move through video stores on a rental basis without any edits. But the studio will have to make cuts before it releases the video for sale. Hart's signature sculpture dominates the entrance to the Episcopal National Cathedral in Washington - the sixth-largest gothic cathedral in the world. The Cathedral Foundation, which jointly owns the copyright with Hart, was also a party to the lawsuit against Warner Bros. Warner Bros. was forced to enter the settlement after a judge ruled on Feb. 9 that Hart and the Cathedral had a "substantial likelihood" of success if the case went to trial.

Variety, 16. februar 1998

En bemærkning om visning af et værk på film

For en god ordens skyld bemærkes, at når film vises i biografen, er den korrekte terminologi for dette "fremførelse", mens "visning af film" i § 25 er noget andet, og det er illustreret i eksemplet ovenfor. Man må ikke bare vise et værk i en film, medmindre værket er af underordnet betydning for filmen.

Den praktiske betydning af denne beskyttelse blev verdenskendt, da Warner Brothers producerede *The Devil's Advokat* (Djævelens advokat, 1997) og brugte værket *Ex Nihilo* i filmen uden at spørge kunstneren Frederick Hart. Det førte til en pinlig retssag, hvor Warner Brothers måtte indgå forlig, fordi sagen ikke kunne vindes. Man kan ikke gå ud fra, at producenterne har styr på rettighederne!

Det første oplag af filmen var på vej ud på video, da en domstol blokerede for udgivelsen. Min LaserDisc er fra dette første oplag af den oprindelige film. Senere tv- og videoudgivelser er digitalt efterbehandlet, så man ikke kan se, at værket er *Ex Nihilo*. Det er i øvrigt værd at bemærke, at i *Varietys* gengivelse af forliget, er det Warner Brothers' opfattelse, at denne LaserDisc er et udlejningsprodukt. Også dér måtte Warner Brothers skifte mening, da de ville forbyde min udlejning.

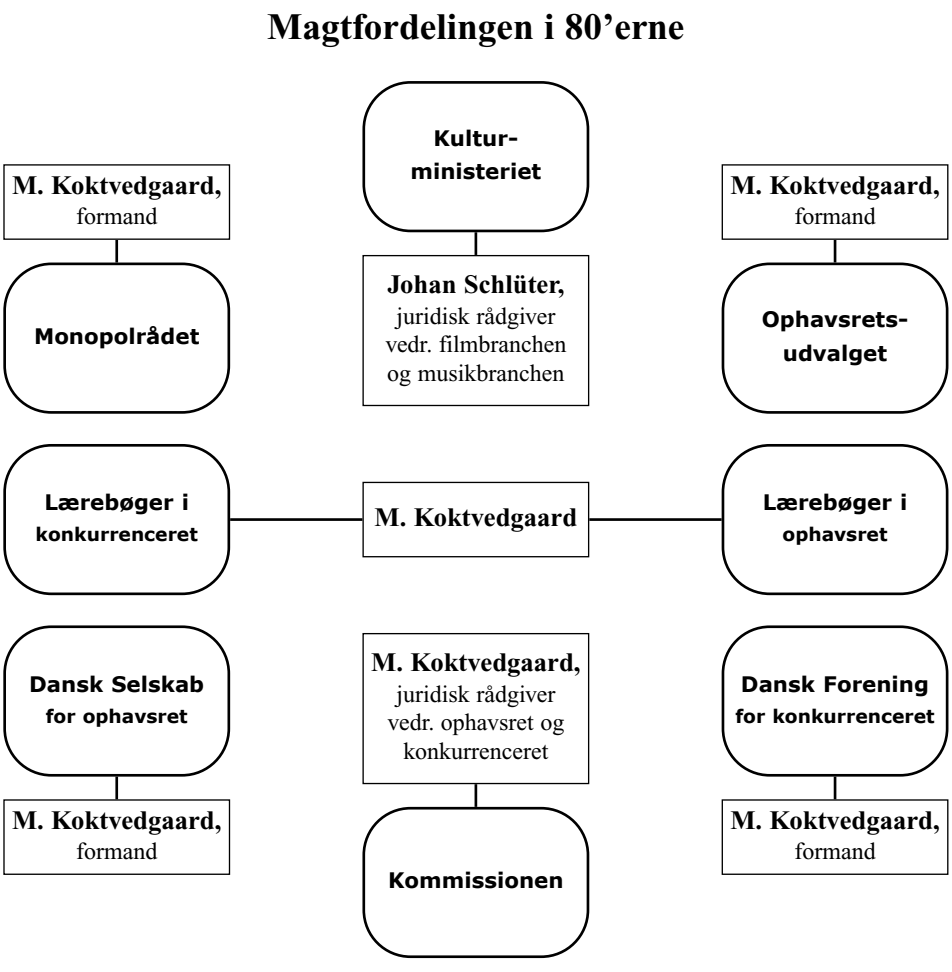

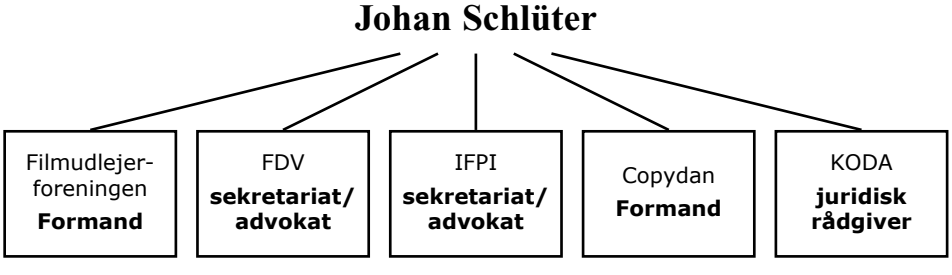

The Devil's Advocate i LaserDisc-udgaven (tv.) og den senere DVD-udgave.

Hvordan kunne det lade sig gøre?

Ophavsretsudvalget, Johan Schlüter og Kulturministeriet undersøgte § 23 og kun § 23, da de skulle undersøge, om et filmværk var omfattet af konsumption. Var det tilfældigt, at alle begik samme fejl? Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning dækkede tydeligvis over Johan Schlüter. Hvordan kunne de slippe godt fra det?

18. Konklusioner: Triumviratet

Johan Schlüter forledte selv Eriks advokater til at tro, at § 23 var den eneste bestemmelse om konsumption, men han fik hjælp til at narre EU-Domstolen og til at holde forbrydelsen skjult efter afsløringen. Snart stod det klart, at Danmarks handels- og konkurrencepolitik var kontrolleret af trekløveret Schlüter, Koktvedgaard og Schønning.

Teori contra virkelighed

Allerede vores korte telefonsamtale afslørede, at Mogens Koktvedgaard var Johan Schlüters mand. Jeg undersøgte hans position i den juridiske verden og kunne se, at han var øverst i hierarkiet. Det var næsten umuligt at gøre karriere som jurist, hvis man var i opposition til ham. Også Peter Schønning var Johan Schlüters mand. Uanset om jeg skrev til statsministeren, eller om Kim Behnke stillede spørgsmål til kulturministeren, så stod Peter Schønning klar til at dække over ham.

Det afgørende for mig var ikke den fantasifulde fortolkning af § 25, men at Kulturministeriet først fandt på den nu. Det havde været mere troværdigt, hvis jeg og EU-Domstolen havde fået samme forklaring i 1987, men det var heller ikke det afgørende. Ingen har betvivlet, at Imercos *Slotsstellet* var omfattet af begrebet brugskunst og derfor omfattet af § 25. Men også Dansk Supermarkeds advokater havde overset § 25. De kunne have sparet alle for en tur til EU-Domstolen, hvis de med henvisning til § 25 havde sagt: "Der er tale om udgivne eksemplarer, så ophavsretslovens § 25 giver os ret til at videresælge disse eksemplarer."

Det gik altså sådan, at EF-traktatens bestemmelser blev prøvet på situationen. Derfor er det uden betydning, hvordan § 25 fortolkes. Imerco-sagen viste, at trods ophavsretslovens bestemmelser kan man ikke forhindre salg af et eksemplar, der lovligt er bragt på markedet inden for Fællesskabet. Da Grethe Rostbøll svarede Palle Bo Schmidt fra Real Tasa Film, at hans virksomhed havde været ulovlig, var det forkert, uanset hvordan ophavsretslovens § 25 fortolkes.

Paragrafrytteriet ændrede ikke noget for mig. Jeg betvivlede Peter Schønning, fordi jeg levede i en anden virkelighed. Danmark var blevet medlem af EF, og det var alment kendt, at det betød et frit marked. Ole Andersen fandt påstanden om, at han anmeldte ulovlige film, fordi FDV ikke havde tilladt mine videoplader, så latterlig, at han fortalte mig om episoden. Jeg var jo selv blevet kontaktet af FDV længe før 1989 (side 84), og da jeg forsikrede, at jeg ikke udlejede videoplader, var reaktionen: "Jamen, så kan vi ikke gøre noget." Det var klart, at mit salg af videoplader påvirkede markedet, og mange af FDV's autoriserede udlejere var utilfredse med mit "uautoriserede" filmsalg. Selvfølgelig havde FDV grebet ind og standset salget af mine LaserDiscs, hvis det havde været muligt.

Min situation var nøjagtig den samme som Jakob Stegelmanns, da han solgte Super 8 film og blev angrebet af André Poulsen. Men det lykkedes ikke for André Poulsen at standse ham, selvom han gjorde et ihærdigt forsøg.

Ove Jensen og FDV's forhandlerautorisation

FDV's forhandlerautorisation fastholdt de danske videoforhandlere i et jerngreb. Det blev demonstreret i en retssag mod videoforhandler Ove Jensen fra Nordborg. Han ejede en almindelig videoudlejningsforretning med videogrammer, som han leasede på normal vis hos FDV's medlemmer. Alt var fint, indtil han blev beskyldt for at udleje piratkopier og "salgsfilm". Jeg hjælper ikke folk, der tjener på piratkopier, men Ove Jensen blev ikke anklaget, endsige retsforfulgt eller dømt for at have fremstillet eller udlejet piratkopier. Alligevel ødelagde FDV hans tilværelse. Under et falskt navn lejede FDV's kontrollant en film i hans butik, og da den ikke blev afleveret igen, anmeldte Ove Jensen rutinemæssigt sagen til politiet.

Først efterfølgende, den 19. juli 1991, fik han en forklaring. Da fik han et brev fra FDV med en meddelelse om, at forhandleraftalen var ophævet, fordi "det var konstateret", at han udlejede piratkopier og salgsfilm. Ove Jensen kendte intet til piratkopiering, men han tilstod og beklagede, at en af hans ansatte var kommet til at udleje en salgsfilm. Han bad mindeligt om at få normaliseret forholdet til FDV. Mens korrespondancen stod på, udlejede han de film, han havde leaset på normal vis, og så blev han slæbt i fogedretten.

Fogedretten i Sønderborg nedlagde derefter forbud mod hans udlejning af film. Der er tale om FS nr. 1194/1992. Forbuddet var begrundet med, at han efter den ensidige meddelelse fra FDV ikke længere havde "rekvirentens samtykke".

Indtil da havde ingen anfægtet FDV's selvbestaltede udlejningsmonopol ved at henvise til ophavsretsloven. Mit råd til Ove Jensen i justifikationssagen var at bede FDV's medlemmer dokumentere, at de repræsenterede ophavsmændene, og det førte til et interessant processkrift, hvor Johan Schlüter kategorisk afviste, at FDV skulle dokumentere noget. FDV var det eneste offentligt anerkendte organ med hensyn til afklaring af sådanne spørgsmål. Det kunne ikke fungere effektivt, hvis de skulle bevise deres rettigheder, svarede han, og det accepterede byretten!

Fogedretten skal udtale

Fogedretten må ved afgørelsen lægge til grund, at rekvisitus indtil den 19. juli 1991 var forhandler med godkendelse hos rekvirenten til distribution ved udlejning og anden form for distribution af videogrammer, hvortil rettighederne til de herpå værende filmværker indehaves af videogramdistributørerne og erhvervet efter aftale med ophavsrettens indehaver til distribution ved udlejning og anden form for distribution. Efter den 19. juli 1991 har rekvisitus ikke længere haft rekvirentens samtykke til at distribuere ved udlejning og anden form for distribution videogrammer, hvortil rettighederne indehaves af videogramdistributørerne. Rekvirenten findes ved de fremlagte oplysninger og forklaringen fra vidnet Frank Halle at have godtgjort, at der fra rekvisiti forretning distribueres videogrammer i strid med rekvirentens ophavsrettigheder.

Fogedrettens kendelse, 14. maj 1992

Foreningen af Danske Videogramdistributører varetager på vegne af rettighedshaverne i Danmark enhver relation og besvarer forespørgsler fra offentlige myndigheder, deltager i udvalg om nye lovtiltag, afklaring af retlige forhold overfor internationale organisationer og rettighedshavere. Foreningen af Danske Videogramdistributører er medlem af International Video Federation, der består af de nationale organisationer i Vesteuropa og USA samt Norden. Foreningen af Danske Videogramdistributører er det eneste reelle offentligt anerkendte organ med hensyn til afklaring af spørgsmål om ophavsrettigheder til filmværker og beskyttelse deraf, ligesom Foreningen af Danske Videogramdistributører som før nævnt er den eneste danske organisation, der deltager i det arbejde, der foregår på internationalt plan via International Video Federation.

Det er en nødvendighed for at fungere effektivt og på hensigtsmæssig og tilstrækkelig vis sikre at imødegå krænkelse af enerettighedshavernes ophavsretligt beskyttede filmværker, at videogramdistributørerne ikke yderligere skal dokumentere sine rettigheder.

FDV's supplerende processkrift, 30. november 1993

Ove Jensens skæbne var forudsigelig. Hans investering i videobutikken var blevet værdiløs. Han mistede sin virksomhed, og han mistede sit hus, og det var mere, end ægteskabet kunne holde til. Han mødte alene til justifikationssagen i Retten i Sønderborg, for han havde ikke penge til en advokat. Han blev dømt på stedet. Dommeren skulle ikke engang bruge 30 sekunder til at overveje sagen.

Ove Jensen blev dømt til at betale erstatning på 500 kr./pr. film for at udleje efter at have mistet sin autorisation. Det var uden betydning, at det var videogrammer, han allerede havde betalt for at udleje. FDV's ophævelse af aftalen var afgørende, og sådan tjente de én gang til på kassetter, de allerede havde fået betaling for.

Retten skal udtale

Det må anses for godtgjort, at sagsøgte efter ophævelsen af forhandleraftalen, og efter at der den 14. maj 1992 var nedlagt fogedforbud mod hans virksomhed, fortsatte med at udbyde videogrammer i strid med sagsøgerens rettigheder frem til den 26. august 1992, hvor det under en fogedforretning til beslaglæggelse af videogrammer blev konstateret, at sagsøgte i forretningen annoncerede med køb og salg af videogrammer.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Alt i 1'eren ved Ove Jensen, skal til sagsøgeren, Foreningen af Danske Videogramdistributører ved advokat Johan Schlüter, som mandatar for Egmont Film A/S, Scanbox Danmark A/S, Esselte Video A/S, Metronome Video A/S, Pathé-Nordisk Film Video A/S og Irish Video A/S, betale 213.500 kr. med sædvanlig procesrente fra den 22. maj 1992, til betaling sker.

Retten i Sønderborgs dom, 9. marts 1994

Magtens tredeling

Det fungerede ikke til folkets tilfredshed med en enevældig hersker i spidsen for samfundet. Derfor blev demokratiet indført. Allerede i 1700-tallet udviklede den franske forfatter Montesquieu princippet om magtens tredeling som et værn mod magthavernes misbrug af deres position. Princippet er stadig et grundlæggende element i de europæiske demokratier og formelt også i Danmark:

1. Den lovgivende magt: Folketinget.
2. Den udøvende magt: Regeringen og den offentlige forvaltning.
3. Den dømmende magt: Domstolene.

Idéen er at dele magten i uafhængige enheder, så de opvejer og kontrollerer hinanden og således sikrer, at enkelte personer eller grupper ikke får for meget magt. I Danmark er det principielt sådan, at Folketinget skal vedtage de love, borgerne skal indrette sig efter. De offentlige organer, herunder politiet, holder øje med, om borgerne overholder lovene, og hvis de ikke gør det, kan borgerne bringes for en uafhængig domstol, som dels skal straffe borgerne for lovovertrædelser, dels skal beskytte borgerne mod overgreb fra de to andre statsmagter.

Pressen omtales af og til som den fjerde statsmagt, og den ynder at omtale sig selv som "samfundets vagthunde", da pressen fører en slags uformel kontrol med de andre statsmagter. Dens årvågenhed i forhold til monopolerne lader dog noget tilbage at ønske. Lysten til at skrive om FDV's magtmisbrug har været beskeden.

FDV formåede at samle den totale magt i organisationen. Det var FDV, der alene bestemte, at man ikke kunne drive en videoudlejningsforretning i Danmark uden en forhandleraftale med FDV, en såkaldt "autorisation". Ikke én eneste folkevalgt politiker var med til at bestemme, at det skulle være sådan.

FDV fik også tilranet sig den udøvende magt. Det var FDV selv, der via sine kontrollanter førte tilsyn med forhandlerne og så efter, om de overholdt FDV's regler, hvad enten der var tale om piratkopiering, hvilket burde være en sag for politiet, eller om der var tale om mere uskyldige overtrædelser som køb/salg/bytte af film, udlejning af salgskassetter, udlejning af importerede videogrammer, eller om man bare flyttede kassetterne mellem forskellige butikker i samme kæde. Det blev Viggo Frisdal straffet for at gøre i Kjærulf Videos butikker (side 97).

Hvis man overtrådte FDV's regler, blev man ikke nødvendigvis anklaget og stillet for en uafhængig domstol. FDV var dommer og bøddel og eksekverede selv straffen: Den formastelige mistede sin autorisation og dermed retten til at drive videoforretning. Der var ingen rettergang og ingen mulighed for appel.

Ove Jensen blev aldrig anklaget for at have fremstillet piratkopier, så han fik aldrig chancen for at forsvare sig. Som det fremgår af fogedrettens afgørelse, var den forbrydelse, som blev indbragt for domstolene, at han fortsatte med at udleje de videogrammer, han allerede havde betalt for at udleje, efter at FDV ensidigt og imod hans protest havde ophævet hans autorisation.

Til samtlige forhandlere!

I den seneste tid har Foreningen af Danske Videogramdistributører i en række tilfælde konstateret, at videoforretninger har etableret filialer uden behørig tilladelse fra foreningen, eller som ikke opfylder de krav, videogramdistributørforeningen stiller hertil.

Videogramdistributørforeningen har fundet det nødvendigt generelt over for alle autoriserede forhandlere at præcisere de gældende regler ved oprettelse af filialer. Der vil blive foretaget stikprøvekontrol af, at vilkårene for etablerede filialforhold er overholdt.

Johan Schlüter til alle videoforhandlere, 20. juni 1991

EU's opgør med de gamle håndværkerlaug

Middelalderens håndværkerlaug siges at være hovedårsagen til, at samfundene i middelalderen var så stillestående. Da borgerskabet begyndte at få magt, var det et vigtigt politisk mål at liberalisere adgangen til at arbejde.

Middelalderens laug kontrollerede, hvem der havde lov til at udøve bestemte erhverv. De sikrede, at antallet af håndværkere ikke oversteg, "hvad der var brug for." I praksis førte det til, at bestemte erhverv gik i arv inden for de familier, som allerede var kommet ind i varmen. Laugene kontrollerede også kvalitet og priser på de varer, der blev produceret.

Liberalisering af erhvervslivet og adgang til fri næring blev et politisk mål, og principielt fik laugenes magt dødsstødet med Grundloven i 1849 eller i hvert fald senest med Næringsloven af 1857. Adgangen til fri næring er også et udtrykt mål i Det Europæiske Fællesskab. Som nævnt var et autorisationskrav som betingelse for at importere foderstoffer i strid med EF-traktatens artikel 30 (side 124). Også konkurrencereglerne står formelt i vejen for en kontrollerende adfærd.

Ikke desto mindre lykkedes det for Johan Schlüter at genindføre disse middelalderlige tilstande i videobranchen. Som et andet gammeldags laug kontrollerede FDV, hvem der måtte være med, og FDV kunne smide dem ud, de blev trætte af. Selv hvis man som virksomhedsindehaver oprettede flere filialer, skulle det også godkendes af FDV, og driften af dem skulle følge FDV's regler.

Man kunne ikke engang regne med at få leveret de film, man bestilte, for det kom an på, om medlemmerne mente, om der var brug for flere forhandlere i området!

Vedr.: SV 12475 Dødbringende våben 3

Din telefonbestilling af d.d. kan desværre ikke efterkommes, idet vi har vurderet, at vi har dækket os ind med de forhandlere, vi samhandler med mht. Dødbringende våben 3 på Bornholm.

Metronome Video A/S til Videoudlejningen i Rønne, 2. februar 1993

Et moderne triumvirat

Johan Schlüter, Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning udgjorde et moderne triumvirat. Johan Schlüter og Mogens Koktvedgaard delte de poster, der vedrørte immaterialret og konkurrenceret. Lige meget, hvor man end vendte sig, stod der enten Mogens Koktvedgaard eller Johan Schlüter øverst på listen, hvis emnet var immaterialret eller konkurrenceret. Jeg blev derfor heller ikke overrasket over at se, at Mogens Koktvedgaard var formand for Monopolrådet, da Erik forgæves bad om hjælp dér, da han blev forfulgt af FDV og de internationale producenter.

Kort efter, at FDV også havde overfaldet mig, og Aalborg Stiftstidende havde skrevet om konflikten, fik jeg brev fra min tidligere rektor på Aalborg Katedralskole, Henning Spure Nielsen. Jeg er ikke i tvivl om, at han forsøgte at opmuntre mig, men hans ord fik det til at løbe mig koldt ned ad ryggen: "Professor Mogens Koktvedgaard må efter min mening anses for en retssamfundets garant."

Der var i den grad tale om, at man lod ulven passe får. Sådan tænkte jeg efter telefonsamtalen, og det indtryk blev forstærket i de efterfølgende år. Med Peter Schønning som bolværk i Kulturministeriet kunne FDV slippe fra hvad som helst. Indførelsen af særloven om udlejning af film i § 23, stk. 3, viste, at det er nemt at få en betydningsfuld lov vedtaget uden folketingsmedlemmernes viden. Man skal blot have den rigtige indflydelse, og det havde triumviratet.

Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning er de eneste, som med sikkerhed læste min rapport, så de vidste begge, at § 25 var overset i retssagen mod Erik og at EU-Domstolen blev ført bag lyset. Begge valgte at dække over det.

I årtier har de systematisk undergravet ophavsrettens oprindelige beskyttelse af kunsten og kunstnerne og gjort den til et instrument for en politik, der overlader verdenshandelen til den internationale industri. Dette gennemgås udførligt i del 4: *Da frihandel blev afskaffet.*

Optimisme før mødet med domstolene

Før FDV angreb mig, bebrejdede jeg ikke dommerne noget, og jeg så frem til at afsløre Johan Schlüter. Erik blev så dårligt rådgivet, at dommerne ikke kunne gøre andet, og FDV's adfærd var almindeligt accepteret. I min naivitet troede jeg, at det ville gøre en forskel, når dommerne blev konfronteret med sandheden.

> Jeg håber, du vil kunne opnå en fair behandling; det fortjener du! Og trods alt mener jeg fortsat, vi her til lands lever i et retssamfund, befriet for den korruption, som kendes fra andre - også europæiske - lande. Professor Mogens Koktvedgaard må efter min mening anses for en retssamfundets garant, og vort politiske system rummer, selv efter store vanskeligheder på det sidste, kvaliteter, der er sjældent at finde andre steder uden for landets grænser.

Rektor Henning Spure Nielsen til Laserdisken, 23. juni 1992

Del 3: Kunstens og ophavsmandens fald

An error doesn't become a mistake
until you refuse to correct it.

(Orlando A. Battista, forfatter)

19. Introduktion: Grundlæggende ophavsret

Ophavsretsloven kaldes af og til for *Kunstnernes Grundlov*, men er det retvisende? Hvem vil politikerne egentlig beskytte? Hvad vil de opnå med loven? Det behandles i dette kapitel, hvor vi også ser på begreberne "retskraft", "rettighedshaver" og "lovhjemmel".

Temaerne for del 3

I forordet antydede jeg, at Danmark næppe i virkeligheden kan leve op til de fine ord om en korruptionsfri retsstat. Retssager behandles ligesom sportskampe, dvs. journalisterne spørger vinderne, hvordan de har det med at have vundet, og de er som regel glade og tilfredse. Jeg har endnu til gode at høre en vinder give udtryk for, at det var smadder uretfærdigt, og han vandt kun, fordi dommerne var på hans side. Vinderne er tilfredse, og kvaliteten af rettens afgørelser debatteres ikke.

I del 3 tager jeg igen læseren med bag kulisserne. I del 2 beskrev jeg, hvordan Johan Schlüter via retssagen mod Erik Viuff Christiansen etablerede et monopol til FDV på markedet for udlejning af videofilm. Det var forholdsvis nemt at følge med i på grund af det lineære forløb. Historien om, hvordan dommerne fastholdt monopolet, også efter at svindelnummeret var afsløret, er mere kompliceret, bl.a. fordi den er fordelt over flere retssager med forskellige sidehistorier.

Det handler om, hvordan lovgiverne - og det er både politikerne i Folketinget og regeringerne i EU - med deres lovgivning vil beskytte kunsten og kunstnerne i tiltro til, at det har værdi for borgerne at leve i et kulturelt alsidigt samfund. De vil både beskytte de kunstnere, som frembringer værkerne, og selve kunsten qua dens kulturelle betydning. Ophavsretslovens tre første paragraffer er centrale, og § 3 behandles på næste side. Derefter behandles flere ophavsretlige begreber, og i kapitel 20 behandles EU's låne/leje-direktiv, der var en del af gennemførelsen af det indre marked. Således etableres det relevante retsgrundlag.

Størstedelen af del 3 er en udførlig gennemgang af tre retssager, der hver for sig viser, hvor lidt det har at sige, hvad der står i loven, når man står i retten. Den internationale industris indflydelse rækker via folk som Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning langt ud over lovgivningen. De love, der burde beskytte kunsten og kunstnerne, har i praksis fået den stik modsatte virkning. De tre retssager er:

1. Sydney Pollack-sagen om ophavsmandens kunstneriske rettigheder.
2. Injuriesagen om afsløringen af Johan Schlüters svindelnumre.
3. Udlejningssagen om FDV's angreb på udlejningen af LaserDiscs.

Jeg holder meget af film, og visse film har betydet noget særligt i mit liv. For mig er respekt for filmværkers kunstneriske og kulturelle betydning vigtig, og derfor har jeg taget de - i manges øjne - udsigtsløse slagsmål i retten. Jeg vil i kapitel 21 fortælle, hvorfor film på LaserDisc var værd at slås for, og i kapitel 24 vil jeg med et illustrativt eksempel vise, at film kan være mere end "bare" underholdning.

Virkningen af ophavsretslovens § 3

Danmark er faktisk foregangsland på dette område. Hensyn til filmkunsten har forårsaget, at spillefilm ikke må afbrydes af reklameblokke, og derfor var TV3 nødt til at etablere sig uden for Danmarks grænser.

Ophavsretslovens § 3 indeholder i international sammenhæng usædvanlige bestemmelser. Den sikrer respekt for kunstneren, selv efter dennes død, og i stk. 2 beskytter den også værket. En særbestemmelse i stk. 3 kan se ud som om, at ophavsmanden mister en ret, idet Leonardo da Vinci f.eks. ikke kan sige: "Stik mig 100 kr., og så kan du gøre ved *Mona Lisa*, hvad du har lyst til." Hans økonomiske handlefrihed er som udgangspunkt begrænset af § 3, stk. 3, men det er der gode grunde til.

§ 3. Ophavsmanden har krav på at blive navngivet i overensstemmelse med, hvad god skik kræver, såvel på eksemplarer af værket som når dette gøres tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt for almenheden på en måde eller i en sammenhæng, der er krænkende for ophavsmandens litterære eller kunstneriske anseelse eller egenart.

Stk. 3. Sin ret efter denne paragraf kan ophavsmanden ikke frafalde, medmindre det gælder en efter art og omfang afgrænset brug af værket.

Ophavsretslovens § 3

Kunstneren er ofte den svage part i et aftaleforhold, og han kan presses til at give afkald på rettigheder, han egentlig ikke ønsker at give afkald på, men det kan være betingelsen for at få en opgave. § 3, stk. 3, redder ham fra det dilemma.

Den anden grund er, at værkerne anses for at have samfundsmæssig betydning, som går videre end hensynet til kunstnerne. Det var ikke for kunstnernes skyld, at det internationale samfund bekymrede sig for talebanstyrets ødelæggelse af tusind år gamle Buddha-statuer, for kunstnerne er jo for længst døde og borte. Vi ønsker at bevare kunstværkerne, fordi de har betydning i sig selv. Der er en samfundsmæssig interesse i at bevare de originale kunstværker, sådan som de er skabt.

§ 3. Stk. 3

Efter § 3, stk. 3, kan ophavsmanden ikke frafalde sin ret efter stk. 1 og 2, medmindre det gælder en efter art og omfang afgrænset brug af værket. Droit moral-beskyttelsen er således principielt uoverdragelig. Se også § 53, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 3 betyder, at ophavsmanden ikke på forhånd kan fraskrive sig disse rettigheder, fx i forbindelse med en generel overdragelse af ophavsretten, uanset at der foreligger udtrykkelig aftale herom. En sådan aftale er efter stk. 3 ugyldig, dvs. at ophavsmanden kan kræve sin droit moral respekteret, selv om han eller hun skulle have skrevet under på ikke at ville gøre disse regler gældende.

Peter Schønning: Ophavsretsloven med kommentarer, 1995

Lemlæstelse af et kunstværk?

En kunstelsker er på udstilling og finder et maleri af en kvinde med et gådefuldt smil (det øverste billede). Han kan godt lide billedet og køber det af galleriets ejer og spørger, om han kan få det leveret indrammet. Det er ikke noget problem, svarer galleriejeren, og senere leverer han billedet (det nederste billede) med en seddel med denne meddelelse:

- Jeg fandt en pæn ramme. Maleriet passede ikke helt præcis til rammen, men det har jeg klaret ved at skære maleriet til, så det passer.

I filmbranchen er det normalt at behandle film på den måde, i dag fordi fjernsynsskærmens format er 16:9, oprindeligt fordi tv-formatet var 4:3, så ingen af de to formater passer til alle film. Selvom det originale billede var dobbelt så bredt, var det helt normalt at nøjes med at vise "det vigtigste" og glemme resten. Processen kaldes pan&scan. Filminstruktørerne hader det, men er det i strid med ophavsretslovens § 3?

denskjultekorruption.dk/video6a

I do as much storytelling within my frame as I think a writer does - in this case when I wrote the script. I try to tell a beginning, a middle and an end, three acts. I put a lot of information into the frame and often on tv, when our wide screen Panavision movies are panned and scanned you're only seeing half a movie. You're only seeing usually the actors who are talking and performing and the information that is transmitted through their dialogue and through their emotions but you don't see a lot of what I'm trying to do as a director because the information that's on the left side of the frame you're just not seeing, because your tv sets are square. And you're missing out on composition which is also a form of storytelling; where the mountain, Devil's Tower, is juxtaposed to where the people are standing. If it's important that you see Devil's Tower next to the people, the camera - on tv - a normal tv - has to electronically either pan over to show the tower, which is a pan I never intended to do as the director of the film, or you make an electronic cut or an edit, and you flick over to the left side of the frame, and I never intended a cut to be made there. It takes the rhythm of the scene and just ruins it.

Steven Spielberg om Close Encounters of the Third Kind på LaserDisc

Fotograferingsforbuddet på Christiania

For nogle år siden var der debat, efter at en journalist var blevet smidt ud af Christiania, fordi han havde taget billeder på Pusher Street, selvom der tydeligt i ord og billeder var gjort opmærksom på, at fotografering var forbudt.

Var det rimeligt at forvente af journalisten, at han respekterede forbuddet?

Betydningen af retskraft og lovhjemmel

Nej, det var det ikke, og derfor opstod debatten. Forbuddet mod fotografering er et selvbestaltet forbud mod fotografering på et offentligt område, og man er som borger ikke forpligtet til at respektere alle mulige selvbestaltede forbud. Skiltet på muren har ikke retskraft.

Man er som borger kun forpligtet til at respektere forbud, der har hjemmel i loven, så hvis Folketinget har bestemt, at noget skal være forbudt, eller hvis det har bemyndiget nogen til at træffe beslutninger om forbud, skal man som borger respektere forbuddet. Hvis et forbud er bestemt ved lov, har det retskraft.

Parkeringsforbuddet foran Laserdisken

Man må ikke parkere foran Laserdisken. Forskellen på forbuddet mod parkering foran Laserdisken og forbuddet mod fotografering på Christiania er lovhjemlen. Der er ingen lov, der forbyder borgere at fotografere på Christiania, men der er en færdselslov, som giver vejbestyrelsen mulighed for (med politiets samtykke) at træffe bestemmelse om parkering, herunder at forbyde parkering bestemte steder. Når vejbestyrelsen har forbudt parkering foran Laserdisken og informeret om det på en sådan måde, at det er forståeligt for borgerne, skal forbuddet respekteres.

Her præsenteres en problemstilling, som alle - bortset fra dommere - opfatter som en selvfølge. Selvom Folketinget har givet en vejbestyrelse lovhjemmel til at forbyde parkering, og det er meddelt ved skiltning, betyder det ikke, at man skal indhente tilladelse, før man parkerer. Der er forskel på at skulle respektere et forbud og på at skulle indhente tilladelse. Forskellen på de to ting - som netop dommere ikke kan eller måske ikke vil forstå - behandles udførligt i del 4.

ADVARSEL: Denne videokassettes programindhold er beskyttet i medfør af ophavsretsloven. Samtlige rettigheder til programindholdet indehaves af Buena Vista Home Video. Dette videogram må kun sælges til privatpersoner af en af Buena Vista Home Video godkendt forhandler. Videogrammet må kun benyttes til privat brug, d.v.s. til forevisning uden vederlag i private hjem. Tilbagekøb, ombytning, udlejning og udlån, herunder udlån fra biblioteker, eller kopiering af videogrammet er forbudt. Overtrædelse af dette forbud er strafbart og medfører erstatningspligt. Overtrædelse vil medføre retsforfølgelse fra Foreningen af Danske Videogramdistributører.

Teksten på bagsiden af Walt Disneys salgskassetter, 1992

Læsehestens køb/salg/bytte

I 1992 havde FDV fuld kontrol over udlejningsmarkedet, men der var opstået et marked for købefilm, og i kølvandet på det var der opstået et marked for brugte film. Det var ikke med FDV's gode vilje, at videokassetterne blev solgt videre. De forsøgte at skræmme filmsamlerne ved at skrive på omslaget, at kun godkendte forhandlere måtte sælge videokassetten, og tilbagekøb og ombytning var forbudt. Indehaveren af Læsehesten, Lars Christensen, havde købt og solgt brugte bøger, blade og tegneserier i årtier, og han tog videokassetterne med i sit sortiment.

FDV gik til fogedretten for at få nedlagt forbud mod hans handel med brugte videokassetter med den begrundelse, at der var tale om skjult udlejning. De havde alle rettighederne til videokassetterne i Danmark, sagde de, og han havde ingen forhandleraftale. Han opkøbte konkursboer og købte film fra private, og det lagde han ikke skjul på. Kunne FDV forbyde hans handel med brugte film?

Den 6. maj 1992 afviste fogedretten FDV's krav om forbud mod Læsehestens salg af brugte film. Retten fastslog, at der hverken i ophavsretslovens § 23, stk. 3, eller i lovens forarbejder var belæg for, at rettighedshaverne kunne forhindre, at videokassetterne videresælges, herunder tilbagesælges til den tidligere ejer.

FDV appellerede til Vestre Landsret, men uden held. I kendelsen bemærkede landsretten, at det ikke betød noget, at videokassetterne var forsynet med en tekst med forbud mod tilbagekøb og ombytning, fordi spørgsmålet om en krænkelse skal afgøres på grundlag af ophavsretslovens bestemmelser. Som udgangspunkt kan man ikke bare lave sine egne regler og tvinge andre til at følge dem.

Indledningsvis bemærkes, at den omstændighed, at videogramdistributørerne har forsynet filmkassetterne med en tekst med bl.a. forbud mod tilbagekøb og ombytning, ikke findes at kunne tillægges selvstændig betydning i et tilfælde som det foreliggende, hvor spørgsmålet om en eventuel krænkelse af kærendes rettigheder må afgøres på grundlag af ophavsretslovens bestemmelser.

Vestre Landsrets kendelse, 11. november 1992

Ophavsrettens indhold

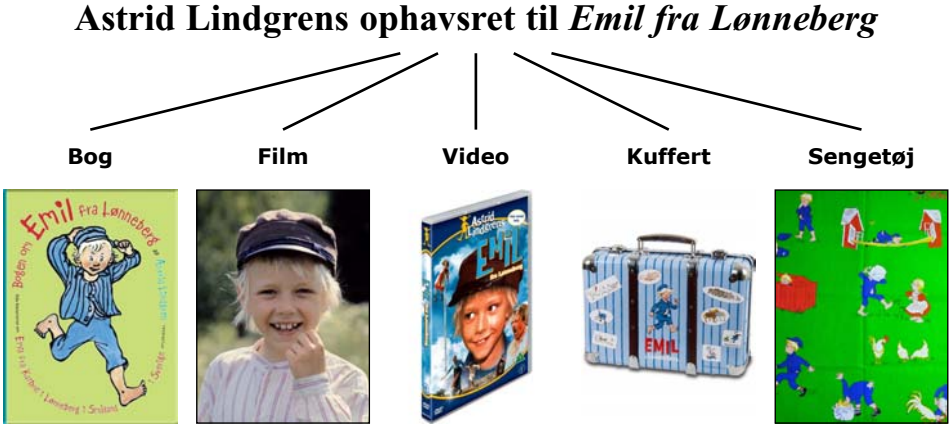
Ophavsretslovens § 2 (side 154) specificerer, hvad ophavsretten betyder. Det er en ret, der af Folketinget via ophavsretsloven tildeles den person, som frembringer et værk. Man skal ikke gøre noget for at erhverve den. Man har den automatisk.

Ophavsretten er en serie rettigheder, som de fleste anser for at være naturlige. Hvis man har skrevet en bog, har man eneret til at fremstille eksemplarer af den, og man bestemmer også, om den må filmatiseres. Hvis værket er en film, har man også eneretten til at vise (fremføre) filmen i biograferne og via andre medier.

Den danske ophavsretslov beskytter dem, som har skabt værkerne, så de kan høste frugterne af deres kreative indsats. Udgangspunktet er, at ophavsmændene har alle rettighederne, så derfor er den indskudte bemærkning "med de i denne lov angivne indskrænkninger" vigtig. Jeg har nævnt flere af indskrænkningerne, f.eks. konsumption af retten til at råde over udgivne eksemplarer. Reglerne i § 14 giver andre ret til at gengive offentliggjorte værker i et vist omfang og at citere fra dem. Set fra ophavsmændenes side er det indskrænkninger. Også retten til at kopiere til privat brug i § 11 er en indskrænkning af ophavsmændenes rettigheder.

Et værk kan udnyttes på mange måder, og normalt overdrager ophavsmanden retten til at udnytte værket på en bestemt måde ved aftale, en såkaldt licensaftale. Forfatteren Astrid Lindgren kan f.eks. aftale med Gyldendal, at forlaget får lov til at udgive en af hendes bøger på dansk. En licensaftale er afgrænset og specifik og vil normalt løbe over en aftalt periode. Hvis Gyldendal indgår en aftale med Astrid Lindgren om at udgive *Emil fra Lønneberg*, så gælder aftalen ikke *Pippi Langstrømpe*. Det vil også være aftalt, at Gyldendal udgiver bogen på dansk, så Astrid Lindgren samtidig kan aftale med et svensk forlag, at det får lov at udgive bogen på svensk. Og så fremdeles på alle verdens sprog.

Figurer og ting fra bogen vil kunne udnyttes på forskellig vis. Man kan sælge kopier af Emils hue, og billeder fra bogen eller fra en filmatisering kan sættes på alle slags produkter. Hver aftale er klart afgrænset - og *skal* være klart afgrænset - for ellers vil der opstå konflikter mellem de mange forskellige rettighedshavere.

De to ophavsretlige hovedretninger

I 90'erne regerede Peter Schønning i Kulturministeriet, og det var ham, der var ophavsretslovens ansigt udadtil. Han skrev det mest benyttede værk om ophavsretsloven efter revisionen i 1995, og han skrev bind 3 i Kulturministeriets serie, *Kulturens Politik*, med titlen *Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik* (1994).

Herfra har jeg gengivet hans beskrivelse af forskellene på de to ophavsretlige hovedretninger fra dengang, hvor kunst stadig havde kulturel betydning, og hvor den danske ophavsretslov stadig beskyttede ophavsmanden.

Siden har den internationale industri og dens lobbyister systematisk tilranet sig rettigheder, så ophavsretten i dag hverken handler om kunst eller kunstnere, men om at sikre et maksimalt økonomisk udbytte til industrien.

Forskellen på de to ophavsretlige hovedretninger afspejles af lovgivningen i de respektive lande. I de lande, hvor lovgiver går ind for "droit d'auteur"-modellen, f.eks. Danmark, er ophavsretten tildelt den kunstner, der med sin kreative indsats har frembragt værket. I de lande, hvor lovgiver går ind for "copyright"-modellen, f.eks. Storbritannien og USA, er ophavsretten tildelt den producent, der med sin økonomiske investering i værket har gjort produktionen af værket mulig.

I Danmark blev ophavsretten ved lov givet til ophavsmanden.

I Storbritannien og USA blev ophavsretten ved lov givet til producenten.

Ophavsretten er internationalt delt i to retninger: den kontinental-europæiske droit d'auteur-model og den angloamerikanske copyright-model.

Droit d'auteur-modellen har sit navn efter det franske ord for ophavsret. Det var i Frankrig, i revolutionstiden sidst i 1700-tallet, at den første egentlige ophavsretslov med beskyttelse af ophavsmændene så dagens lys. Denne droit d'auteur-model bredte sig til resten af det europæiske kontinent og dominerer nu ophavsretslovgivningen i Europa, også i Danmark og resten af Norden. Efter denne model er fokus sat på de skabende og udøvende kunstneres økonomiske og ideelle interesser. Producenterne kommer i anden række. Det er stadig Frankrig, der er international bannerfører for disse ophavsretlige principper.

Copyright-modellen har sit navn efter den engelske betegnelse for ophavsret. Storbritannien og USA var længe om at løsrive sig fra privilegieordningerne, og deres ophavsretslove indeholder stadig rester af principperne bag privilegierne. Storbritannien har efterhånden tillempet sin lovgivning efter principperne på kontinentet, men USA står stadig stejlt på copyright-modellen. Efter denne model er fokus sat på producenternes økonomiske interesser; rettighederne er grundlæggende udtryk for en beskyttelse af de økonomiske investeringer i produkter som film og software. De skabende og udøvende kunstnere kommer i anden række.

Peter Schønning: Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik, 1994

Ophavsmænd, rettighedshavere og licenstagere

Johan Schlüter var en dygtig lobbyist, og når han krævede økonomiske fordele til den industri, han arbejdede for, talte han altid om "kunstnerne, ophavsmændene og andre rettighedshavere". Men hvem var de, og hvem løb med gevinsten?

Hvis man ejer en bil, siger man, at man er bilejer. Hvis man har ophavsretten til et værk, siger man, at man er rettighedshaver. Man kan blive rettighedshaver ved at få tildelt ophavsretten af lovgiver, dvs. man kan i Danmark frembringe et værk, eller man kan i Storbritannien eller USA investere i et værk.

En anden mulighed er, at man ved aftale og mod betaling kan erhverve en ret fra rettighedshaveren. Jeg kalder det ikke "ophavsretten", for det kalder man ofte hele baduljen. Det normale er, at ophavsmanden eller producenten deler ophavsretten op i små bidder og sælger "udnyttelsesretten" til hver bid for sig. Det kaldes licens. Hvis man fremstiller krus, kan det være en god forretning at købe en licens til at sætte et billede af Emil fra Lønneberg på sine krus og sælge dem til fans af Emil. Man er sjældent interesseret i at konkurrere med andre producenter af krus, så man sørger ofte for at erhverve en eneret til den ønskede licens.

Ophavsmanden er den person, der med sin kreative indsats har frembragt et værk. Det ændres ikke, selvom udnyttelsesretten overdrages. Astrid Lindgren er ophavsmand til *Emil fra Lønneberg*, også selvom Gyldendal udgiver bogen, men når privilegierne udnyttes i praksis, er det "andre rettighedshavere", nemlig licenstagerne, der løber med gevinsten - og sædvanligvis på bekostning af kunstnerne.

Udnyttelsespligt

Ophavsmanden, f.eks. en forfatter, må gerne gemme sin bog og aldrig vise den til nogen, men hvis man køber licens til at udnytte et værk, er man også forpligtet til at gøre det. Man må ikke erhverve rettigheder med henblik på at forhindre, at offentligheden får adgang til værket jf. § 35 om forlagsaftaler. Efter 1995 blev det til: "Erhververen har pligt til at udnytte værket."

> **§ 35.** Forlæggeren er pligtig at udgive værket inden en rimelig tid og sørge for dets spredning i den udstrækning, hvori afsætningsforholdene og omstændighederne i øvrigt gør det muligt.

Ophavsretslovens § 35

> Udnyttelsespligt er generelt begrundet i, at erhververen ikke bør kunne lægge - som man kalder det - den døde hånd på værket ved at hindre en værksudnyttelse til skade for ophavsmanden og samfundets interesser, jf. Blomqvist 1987, s. 179. I tilfælde af en aftalt royaltyhonorering har ophavsmanden en oplagt økonomisk interesse i, at værket bliver udnyttet af rettighedshaveren. For ophavsmanden kan der tillige være ideelle interesser forbundet med udnyttelsespligten, jf. Strömholm i NIR 1984, s. 53.

Peter Schønning: Ophavsretsloven med kommentarer, 1995

20. EU's låne/leje-direktiv

I kølvandet på EU-Domstolens behandling af Warner-sagen, blev der indført en udlejningsret - en ret til at forbyde udlejning - i flere lande. Nogle steder blev den givet til ophavsmændene, andre steder til producenterne. Det blokerede for gennemførelsen af det indre marked, så Kommissionen fandt det nødvendigt at harmonisere på området.

Udlejningsrettens udbredelse

Da Warner-sagen blev behandlet ved EU-Domstolen, var der hverken i Danmark eller i Storbritannien en særlig lov om udlejning af film, men der var i Danmark en bestemmelse om udlejning af musikværker med den praktiske virkning, at det var forbudt at udleje CD-plader. Jeg har aldrig hørt om nogen, der har spurgt efter ophavsmændenes tilladelse til at udleje. Udlejningen af CD-plader ophørte, og på den måde blev der skabt et salgsmarked for CD-plader.

Johan Schlüters og den danske regerings forklaringer til EU-Domstolen havde ikke til formål at skabe et salgsmarked for videofilm, men at holde de britiske film ude af det danske udlejningsmarked. Kommissionen og de øvrige medlemsstater tog imidlertid den konstruerede argumentation for pålydende - og når det gjaldt musik, var den jo også rigtig nok.

Umiddelbart efter EU-Domstolens dom tilkendegav Francis Maude, medlem af det britiske parlament, sin støtte til en udlejningsret - altså forstået som en ret til at forbyde udlejning! Han lod sig overbevise om, at udlejningsforretningerne i vidt omfang blot udlejede værkerne, så lejerne kunne tage en kopi til sig selv i stedet for at købe et eksemplar. Samme år blev der i Storbritannien vedtaget en udlejningsret for både film og musik, og i overensstemmelse med britisk tradition blev den i *The Copyright, Designs & Patents Act 1988* givet til producenten.

Først med lov nr. 378 af 7. juni 1989 blev der indført en udlejningsret for filmværker i den danske lovgivning, og i overensstemmelse med dansk tradition blev udlejningsretten i § 23, stk. 3, givet til ophavsmanden.

> We are now persuaded that some genuine objections need to be met...
>
> Evidence from Japan suggests that over 90 % of rented recordings are copied and this has had a serious effect on the record industry in Japan. If the Japanese experience were repeated here, it would entail lost sales of up to £200 million a year... Unless we [provide such a full exclusive right] there will be a serious impact upon the industry. The specific mischief that we seek to put right is that of rental shops which effectively rent for no purpose other than that of making possible illegal copying. These are the overnight-type rental arrangements whereby one rents a compact disc, tapes it and returns it the next day.

Mr. Francis Maude, Member of Parliament, 24. maj 1988

Mogens Koktvedgaards gratis råd

Tilfældet ville, at det var Mogens Koktvedgaard, der i forsøget på at få mig til at føle mig dum satte mig på sporet af Kommissionens forslag til et direktiv om udlån og udlejning.

Da jeg ringede til ham første gang, ville han gerne rådgive vedrørende mine undersøgelser af retssagen mod Erik Viuff Christiansen, men et par dage senere behøvede han ikke engang at læse min rapport, før han mente, at jeg skulle sætte mig bedre ind i tingene. Han var sikkert den bedste til "at sætte mig bedre ind i tingene", men da det kom til stykket, ville han alligevel ikke.

Min samtale med Mogens Koktvedgaard er gengivet på side 144. Hans reaktion påvirkede mig næppe på den måde, han måske havde håbet. Jeg vidste selv, hvor omhyggelig jeg havde været, og jeg var ikke imponeret over, at han konkluderede på mine undersøgelser uden overhovedet at have læst min rapport.

Et par uger senere fik jeg et ganske kortfattet brev fra ham. Hans gennemsyn af rapporten ændrede ikke hans indtryk af, at jeg "på en række ganske væsentlige punkter havde misopfattet retsudviklingen og retstilstanden vedrørende udleje af videogrammer," men han ville ikke belære mig i så henseende.

Jamen, jeg ville gerne belæres. Det var blandt andet derfor, jeg havde bedt om hans rådgivning. Siden jeg læste Jyllands-Postens artikel om Metronomes sejr ved EU-Domstolen, havde alle undersøgelserne drejet sig om at finde svar på spørgsmålene: Hvor har jeg taget fejl? Hvad har jeg overset?

Hvor svært havde det været for ham at fortælle mig, hvor jeg havde taget fejl, hvis jeg havde taget fejl? Min konklusion var, at jeg nok ikke havde overset noget, men måske var han indblandet på en eller anden måde? Han opnåede i hvert fald ikke at få mig til at droppe sagen. Jeg blev tværtimod endnu mere nysgerrig efter at finde ud af, hvordan det hele hang sammen.

Det vækkede min nysgerrighed, at han først tilbød at hjælpe mig, men efter at han havde fået rapporten og konstateret, at jeg havde misforstået retsudviklingen på en række punkter, ville han end ikke fortælle mig, hvad jeg havde misforstået.

> Mit gennemsyn af rapport bibringer mig det indtryk, at De på en række ganske væsentlige punkter har misopfattet retsudviklingen og retstilstanden vedrørende udleje af videogrammer og lignende. Jeg skal ikke forsøge at belære Dem i så henseende, men finder dog anledning til at henlede Deres opmærksomhed på det direktivforslag om udlån og udleje, der gennem nogen tid har været behandlet af EF-myndighederne, og som antageligvis vil blive vedtaget inden længe. Gennem læsningen heraf og af forslagets omfattende forarbejder, vil De nok få en anden opfattelse af den gældende og den kommende europæiske retsorden.
>
> Dette er ment som et godt råd. Det er velment og gratis.

Mogens Koktvedgaard til Laserdisken, 20. februar 1992

For så vidt angår *filmværker* gælder det efter § 23, stk. 3, at hvis et filmværk er udgivet i form af exemplarsalg til almenheden - hvilket bl.a. og navnlig er praktisk ved *videogrammer* - må de omhandlede exemplarer videresælges, men de må ikke *udlånes* eller *udlejes*. Når konsumptionen er så snævert begrænset på dette område, skyldes det de høje fremstillingsomkostninger for værker af denne type og den store fare for ulovlig exemplarfremstilling (piratkopiering), jf. nærmere Bet. 1000/84 om Film - og Videogramspørgsmål.

Mogens Koktvedgaards Lærebog i Immaterialret, 2. udgave 1991

Mogens Koktvedgaards lærebog i immaterialret

Jeg startede med at læse hans *Lærebog i immaterialret*, som han havde anbefalet i telefonsamtalen. En gennemlæsning afslørede ikke noget, jeg havde overset, men jeg fandt en besynderlig forklaring på udlejningsretten i § 23, stk. 3, sammen med en henvisning til betænkningen om *Film- og Videogramspørgsmål*, som han mere end nogen anden havde været ansvarlig for (side 152).

Det var måske forklaringen på, hvorfor han blev så ophidset over min rapport? Jeg havde gjort meget ud af, at alle under retssagen mod Erik havde glemt ophavsretslovens § 25. Da jeg læste betænkningen om *Film- og Videogramspørgsmål*, fandt jeg ud af, at også ophavsretsudvalget havde glemt § 25.

Der er en mærkelig uoverensstemmelse mellem betænkningen og lærebogen. Skal man tro betænkningen, var det mest af alt en forglemmelse, at spredning af film ikke var medtaget i § 23 i 1961, og det forklarede ophavsretsudvalget med en teori om, at spredning af film dengang var uden praktisk betydning.

Da § 23, stk. 3, i 1989 blev indført, understregede Kulturministeriet og Johan Schlüter da også begge, at den nye regel skulle tillade videresalg.

Ikke desto mindre gav Mogens Koktvedgaaard i lærebogen en ny begrundelse for at forbyde udlån og udlejning af videogrammer: Det var de høje fremstillingsomkostninger for filmværker og den store fare for ulovlig eksemplarfremstilling (piratkopiering). Det var totalt nonsens også ud over det faktum, at der hverken offentligt eller i Folketinget havde været en debat herom.

Videoudlejningen i Danmark lå på et ret højt niveau. FDV udlejede mange videokassetter, så § 23, stk. 3, kunne selvfølgelig ikke bruges til at forhindre piratkopiering. Det var jo ikke sådan, at præcis FDV's kassetter ikke kunne kopieres, og dem måtte man godt udleje. Det virkede som om, at Mogens Koktvedgaard i lærebogen ville bortforklare den sande baggrund for § 23, stk. 3, og jeg blev endnu mere skeptisk.

År	Salg	Leje	I alt
1984	-	278	278
1985	-	377	377
1986	-	460	460
1987	-	425	425
1988	-	305	305
1989	8	255	263
1990	57	279	279
1991	113	196	309
1992	140	166	306
1993	227	174	401

FDV's omsætningstal i mio. kr.

Mine kilder

Jeg satte mig for at undersøge direktivforslaget, og jeg var vidt omkring for at få fat på det alt sammen. Noget skulle købes hos Schultz Information, andet fik jeg fra Kommissionens og Parlamentets informationskontorer, Kulturministeriet og Udenrigsministeriet, og endelig skaffede Kim Behnke erklæringerne til optagelse i Rådets protokol. Parlamentets informationskontor har bekræftet, at denne liste over de officielle dokumenter om låne/leje-direktivet er komplet:

24/01-1991 Kommissionens forslag til Rådets direktiv: KOM(90) 586.
03/07-1991 Udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg.
12/02-1992 Parlamentets ændringsforslag i første høringsrunde.
30/04-1992 Kommissionens reviderede forslag: KOM(92) 159.
26/05-1992 Formandskabets kompromisforslag: 6796/92.
18/06-1992 Rådets fælles holdning.
30/06-1992 Rådets begrundelse.
03/07-1992 Meddelelse fra Kommissionen vedrørende Rådets fælles holdning.
28/10-1992 Parlamentets ændringsforslag i anden høringsrunde.
09/11-1992 Udtalelse fra Kommissionen.
19/11-1992 Rådets direktiv 92/100/EØF om udlejnings- og udlånsrettigheder.

Jeg fulgte den internationale debat i *European Video Review*, der var oprettet med EU-støtte for at informere om videobranchen, *Screen Digest*, den professionelle filmbranches fagblad, samt diverse aviser og fagblade. I øvrigt korresponderede jeg med Norman Abbott, formand for British Videogram Association (BVA), og jeg købte Blackstone's Guide til *The Copyright, Designs & Patents Act 1988*, der indførte udlejningsretten i Storbritannien. Fra disse kilder fik jeg et ganske andet indtryk af direktivet, end Mogens Koktvedgaard forsøgte at forlede mig til at tro.

> It should be noted that the right to control the rental of sound recordings and films is conferred only on *producers* and not on authors (for example, composers) and performers. It was felt by the government that owners of these underlying copyrights are already entitled to prevent recording without consent and that if they also were given the new rental right, this might confer upon them too powerful control over subsequent exploitation of their works. Thus, it is left for authors and performers to ensure that in their contractual negotiations with record and film producers, the royalty position with regard to rental is taken into account. This approach can be criticized on two scores: first, it is an interesting demonstration of the way in which the entrepreneurial copyright interests have been given greater protection than those of authors in the traditional sense; secondly, it is likely that, in practice, many authors and performers will not have sufficient bargaining strength to ensure that their contracts provide them with any, or a satisfactory, share in the proceeds of rental rights.

Blackstone's Guide to the Copyright, Designs & Patents Act 1988

CURRENT EC RENTAL LEGISLATION

**** In* SPAIN *the author has an exclusive rental and lending right applicable to producers of phonograms and videograms. Since the Copyright Act 1987 came into force, no practice with respekt to rental right has yet been established ****

**** In the* UK *the Copyright Act 1988 grants an exclusive rental right to copyright holders but not to authors such as music composers or film directors ****

**** In* ITALY *an exclusive rental right exists but only for authors whose works have been recorded on "phonograph records, cinematographic films, metal tapes or any analogous material or mechanical contrivance for reproducing sounds or voices" ****

**** In* FRANCE *an exclusive rental right for phonogram and videogram producers exists (Law no. 85 - 660, July 3 1985) but is not exercised in practice ****

**** In* GERMANY *authors have no exclusive right and cannot authorize or prohibit rental, although this is currently being considered ****

European Video Review Issue 1, juli 1992

Baggrunden for Kommissionens forslag

Den britiske lov blev kritiseret for ikke at give udlejningsret til ophavsmændene, der var i så svag forhandlingsposition over for producenterne, at det blev anset for tvivlsomt, om de ville få en andel af indtægterne ved udlejning.

Under alle omstændigheder var der stor forskel på, hvordan udlejningsretten blev indført i de forskellige europæiske lande. Det blev illustreret allerede i første nummer af *European Video Review*, hvor retstilstanden i de største medlemsstater blev ridset op. Divergenser i ophavsretslovene var et åbenlyst problem i forhold til ambitionen om at gennemføre det indre marked inden udgangen af 1992.

Retssagen mod Erik Viuff Christiansen var selve retsgrundlaget for direktivet. Den havde afsløret et problem i forhold til samhandelen, og det var netop for at løse det problem, at Kommissionen fandt det nødvendigt at harmonisere. Det er omhyggeligt beskrevet i direktivforslagets afsnit 43: "Retsgrundlaget".

Sagen blev også omtalt i *European Video Review* i en interessant sidehistorie, hvor det fremgår, at Warner af EU-Domstolen blev advaret om, at grænserne ville forsvinde i 1993. Det fremgår direkte, at dommen blev opfattet som midlertidig.

Warner Home Video is among the many companies that are beginning to confront the reality that the new directive and the single market will bring. The giant entertainment group went before an EC court three years ago when Warner product was parallel-imported into Denmark. The court temporarily sided with Warner, but warned the company that from January 1993, when Europe's borders disappear, parallel importers will be considered free-market entrepreneurs.

European Video Review Issue 2, oktober 1992

RETSGRUNDLAGET

43. Forskelle i retsreglerne med hensyn til udlejningsrettigheder, jf. kapitel I i direktivet, har en negativ indvirkning på det interne markeds funktion. I særdeleshed kan den frie udveksling af varer berøres. Hvis ophavsmænd og/eller indehavere af beslægtede rettigheder i en medlemsstat har eneret til at forbyde udlejning af f.eks. videokassetter, hvorimod en sådan eneret ikke består i en anden medlemsstat, kan dette medføre, at erhvervsdrivende mister interessen i at eksportere til den første medlemsstat, fordi de frygter, at udnyttelse via udlejning vil blive forbudt dér. Dette gælder i hvert fald for produkter, der primært markedsføres via udlejning.

I en dom afsagt den 17. maj 1988 i sagen Warner Bros., Inc. m.fl./E. V. Christiansen udtalte EF-Domstolen således følgende:

> "Det må imidlertid konstateres, at videogrammer ikke blot omsættes ved salg, men i stigende omfang også ved udlejning til private, som er indehavere af videobåndoptagere. Muligheden for at forbyde udlejning i en medlemsstat kan derfor indvirke på handelen med videogrammer i denne stat og følgelig indirekte påvirke samhandelen inden for Fællesskabet med disse varer. En lovgivning som den, der ligger til grund for hovedsagen, må derfor i henhold til Domstolens faste praksis betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt i henhold til Traktatens artikel 30."

De bestemmelser, der henvistes til, var den i henhold til dansk ophavsretslov hjemlede ret til for ophavsmanden til et musikalsk værk eller et filmværk at tillade eller forbyde udlejning af disse værker; rettighedshaveren i Danmark havde forbudt udlejning af de pågældende videokassetter i Danmark. I sit videre ræsonnement accepterede EF-Domstolen imidlertid, at udlejningsrettigheden var berettiget i henhold til EØF-traktatens artikel 36. Ifølge EF-Domstolen gælder dette således uanset, at divergenser mellem medlemsstaternes lovgivninger vedrørende udlejningsrettigheder indirekte kan påvirke samhandelen inden for Fællesskabet. En harmonisering af medlemsstaternes lovbestemmelser vedrørende udlejningsrettigheder er derfor nødvendig af hensyn til det indre markeds funktion, navnlig med henblik på fri udveksling af varer og tjenesteydelser.

Endvidere vil en eneret til udlejning give rettighedshaveren mulighed for at udnytte sine produkter effektivt inden for forskellige markedssegmenter samt skabe basis for nye udnyttelsesformer. Tillægges der en eneret til udlejning vil dette samtidig sikre indehaveren en større indtægt. I en medlemsstat, hvor der eksisterer en eneret til udlejning, vil konkurrencevilkårene således være bedre end i en medlemsstat, hvor der ikke gælder en sådan eneret. Rettighedshaverne og dermed økonomien er som en konsekvens af den bedre retsbeskyttelse mere gunstigt stillet.

Direktivet sikrer en ensartet retsbeskyttelse for så vidt angår markedsføring af kulturprodukter via udlejning. Derved vil der blive skabt en ensartet retlig struktur, som industrien i hele Fællesskabet kan henholde sig til og basere sig på. Industrien vil således kunne operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår.

Kommissionens direktivforslag (fra del 1), 24. januar 1991

Hjemmemarkedsvilkår i hele det indre EF-marked

Hvorfor var et harmoniseringsdirektiv om udlåns- og udlejningsretten nødvendigt? Udgangspunktet var, at udlejningsretten er en særlig ret til at forbyde udlejning af udgivne eksemplarer. Det forhindrer, at forbrugeren lejer eksemplaret og kopierer det. Det var begrundelsen, da udlejningsretten i 1985 blev indført i Danmark og da udlejningsretten i 1988 blev indført i Storbritannien. Begge steder mente man, at udlejning var til skade for ophavsmanden og/eller producenten.

Retssagen mod Erik Viuff Christiansen afslørede et problem i forhold til samhandelen mellem medlemsstaterne, når det drejede sig om eksemplarer, der især blev omsat ved udlejning. Johan Schlüter påstod i sagen, at også udlejning af filmværker var til skade for rettighedshaverne, og at man i Danmark havde indført en særlig ret til at forbyde udlejning af musikværker og filmværker. Hvis udlejning er forbudt i Danmark, vil det indirekte påvirke samhandelen, idet danske videoudlejere så vil undlade at importere videogrammer fra England, hvor de gerne må udlejes. Det fører således til, at Fællesskabet opdeles i separate markeder.

Det var nødvendigt at harmonisere udlejningsretten, fordi synderen var de divergerende lovgivninger i de forskellige medlemsstater. En anden løsning kunne være helt at afskaffe udlejningsretten, men det ville underkende det anerkendte behov for en udlejningsret og tilsidesætte nationale lovgivninger. Kommissionen valgte at harmonisere lovene i EU på et højt beskyttelsesniveau.

En ensartet retsbeskyttelse for så vidt angår markedsføring af kulturprodukter ved udlejning sikrer en retlig struktur, som hele Fællesskabet kan forholde sig til. Som de andre harmoniseringsdirektiver var det formålet, at aktørerne på markedet kunne operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår.

Direktivet var et af de 1400 direktiver om harmonisering af medlemsstaternes lovgivninger med henblik på at gennemføre det indre marked, og Kommissionen havde forberedt sig grundigt. Dens undersøgelser, konklusioner og løsninger kan læses i direktivforslaget, der blev offentliggjort den 24. januar 1991.

Kommissionens direktivforslag

Kommissionens direktivforslag på 68 sider består af tre dele:

Del 1: På 30 sider fordelt på 46 nummererede afsnit gennemgås formålet med det foreslåede direktiv. Der redegøres for retsbeskyttelsen i hver medlemsstat for sig, og nødvendigheden af at harmonisere og indføre foranstaltninger på fællesskabsplan begrundes udførligt.

Del 2: På 29 sider er de enkelte direktivbestemmelser forklaret og begrundet. Det er angivet, hvordan Kommissionen forestiller sig, at udlåns- og udlejningsrettighederne håndteres i praksis. Der skelnes klart mellem de forskellige typer af rettighedshavere, som ifølge Kommissionen alle bør tilgodeses og have andel i et eventuelt udlejningsmarked.

Del 3: De sidste 9 sider er det konkrete direktivforslag.

8. Kommerciel udlejning (omhandlet i kapitel I) af navnlig compact discs og videokassetter er inden for de sidste år blevet stadig mere udbredt i medlemsstaterne. Navnlig compact discs udlejes primært med henblik på kopiering til privat brug, således at lejeren dermed slipper for selv at købe dem. Den tekniske kvalitet af compact discs forringes ikke selv efter hyppig brug, og udlejning med henblik på kopiering er således ikke blot økonomisk attraktivt for forbrugeren.

   Da produktionen af fonogrammer er beregnet med henblik på salgsmarkedet, medfører udlejning som sådan og navnlig kopiering i forbindelse hermed betydelige tab til skade for ikke alene ophavsmænd og udøvende kunstnere, men også for fonogramproducenter og dermed også for udvalget af kulturprodukter.

- - -

Retstilstanden i de forskellige medlemsstater (om udlejning):

12. I Danmark gælder der en eneret til udlejning, for så vidt angår eksemplarer af musikalske værker - det være sig i form af partiturer, fonogrammer eller andet - til fordel for komponister. Der gælder ingen udlejningsret til fordel for fonogramproducenter jf. § 23, stk. 2 og 1, i den danske ophavsretslov. Ophavsmænd til filmværker og edb-programmer har eneret til udlejning (jf. § 23 i ophavsretsloven). Set fra et juridisk synspunkt kan dette anses for en indskrænkning i princippet om konsumption af spredningsretten. Ophavsmænd til musikalske værker, filmværker samt til edb-programmer kan således forbyde udlejning af deres værker også efter offentliggørelse.

- - -

15. I Det Forenede Kongerige hjemler sec. 18(2) i den engelske ophavsretslov af 1988 en eneret til udlejning for ophavsmænd til edb-programmer og for producenter af fonogrammer og film. En sådan eneret gælder derimod ikke til fordel for ophavsmænd såsom komponister eller filminstruktører og ej heller til fordel for udøvende kunstnere, selv om det netop er deres specielle bidrag, der giver fonogram- eller filmproduktet dets unikke karakter.

- - -

Retstilstanden i de forskellige medlemsstater (om udlån):

22. I Danmark eksisterer der en eneret til udlån til fordel for ophavsmænd til filmværker og edb-programmer. Da film og edb-programmer indtil videre ikke - på f.eks. offentlige biblioteker - har været gjort til genstand for udlån i større omfang, kan man ikke helt vurdere virkningen af en sådan rettighed.

    I henhold til en særlig lov om offentligt udlån (lov nr. 307 af 9. juni 1982 om biblioteksafgift med senere ændringer jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 23. juni 1989) er ophavsmænd af enhver art samt udøvende kunstnere berettiget til vederlag i form af biblioteksafgift for udlån af deres værker på offentlige og andre biblioteker, dog med undtagelse af videnskabelige biblioteker.

    Retten til vederlag kan ikke overdrages, og forlæggere i Danmark kan derfor ikke erhverve ret til biblioteksafgift. Retten kan ej heller overgå ved død.

Kommissionens direktivforslag (fra del 1), 24. januar 1991

Ophavsmænd og producenter

Kommissionen og Blackstone skelnede klart mellem ophavsmænd ("authors") og producenter. Blackstone nævnte komponister som eksempler på ophavsmænd, og Kommissionen gik et skridt videre og skrev direkte "komponister" i omtalen af § 23, stk. 2, om ophavsmændenes udlejningsret til musikværker i den danske lov (afsnit 12). I overensstemmelse med den traditionelle opfattelse af ophavsmænd og producenter blev den britiske lov beskrevet sådan, at udlejningsretten tilhører producenter af fonogrammer og film, men ikke ophavsmænd som komponister og filminstruktører og heller ikke de udøvende kunstnere. Formuleringen tyder på, at Kommissionen fandt dette urimeligt (afsnit 15).

Afsnit 8 sammenholdt med afsnit 12 viser, at Kommissionen opfattede udlejningsretten som "en ret til at forbyde udlejning". En sådan ret var begrundet i, at udlejning er til skade for det salgsmarked, som fonogrammerne var beregnet til.

Kommissionen var opmærksom på de ophavsretlige hovedretninger og forskellen på, hvem de beskytter. Artikel 2 er en central bestemmelse, hvori det præciseres, hvem der skal have udlåns- og udlejningsrettigheder. Den harmoniserede løsning indebærer, at alle involverede parter får tildelt disse rettigheder (næste side).

Der er omhyggeligt redegjort for dette valg i bemærkningerne til artikel 2, og konsekvensen er, at udnyttelse af udlejningsmarkedet kræver, at alle samtykker, mens hver part alene kan forbyde udlejning i henhold til sine egne rettigheder.

Den forsvundne klage nr. 33.354

Intet tyder på, at Kommissionen havde læst min klage fra 1989 efter indførelsen af § 23, stk. 3. Jeg havde bedt Kommissionen om øjeblikkelig indgriben på grund af forfølgelsen af Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek, og alligevel skrev Kommissionen, at den ikke kunne vurdere virkningen af udlånsretten, idet film og edb-programmer ikke har været gjort til genstand for udlån i større omfang!

Hvis Kommissionen havde læst klagen, havde den vidst, at udlån af film var ophørt, fordi FDV og IFPI havde annekteret ophavsmændenes rettigheder og med trusler om retssager og erstatningskrav havde skræmt bibliotekerne fra at udlåne. Intet tyder i øvrigt på, at Kommissionen var klar over, at udlejningsretten for film først blev indført i 1989 og slet ikke eksisterede under retssagen mod Erik.

Der er slående forskel på den virkelighed, hvor FDV og IFPI havde overtaget kontrollen med det danske marked og bremset udlån fra bibliotekerne (bortset fra de udvalgte film, der var "clearet" til udlån), og Kommissionens beskrivelse af den danske ophavsretslov. Beskrivelsen er nemlig baseret på lovens ordlyd, og den så FDV og IFPI stort på. Det ser ikke ud til, at Kommissionen vidste, at forbuddet mod udlejning kun vedrørte importerede videogrammer. FDV's udgivelser kunne godt udlejes. Filminstruktørerne, altså ophavsmændene i § 23, stk. 3, havde ikke noget imod udlån og udlejning. Hvis deres værker blev lånt ud på bibliotekerne, var de i det mindste berettiget til at få en andel af biblioteksafgiften.

Artikel 1

Harmoniseringens genstand

1. Medlemsstaterne indfører i overensstemmelse med bestemmelserne i dette kapitel, jf. dog artikel 5, ret til at tillade eller forbyde udlejning og udlån af originalværker og eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker samt af andre frembringelser, der er nævnt i artikel 2, stk. 1.

2. I dette direktiv forstås ved "udlejning": det forhold, at et værk med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel for et begrænset tidsrum stilles til rådighed med henblik på brug.

3. I dette direktiv forstås ved "udlån": det forhold, at et værk for et begrænset tidsrum og ikke med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel stilles til rådighed med henblik på brug via offentligt tilgængelige institutioner.

4. Salg eller anden form for distribution af originalværker, eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser, jf. artikel 2, stk 1, medfører ikke, at de i stk. 1 omhandlede rettigheder udtømmes.

Artikel 2

Rettighedshavere samt værker, der er genstand for udlejnings- og udlånsrettigheder

1. Eneretten til at tillade eller forbyde udlejning og udlån tilkommer

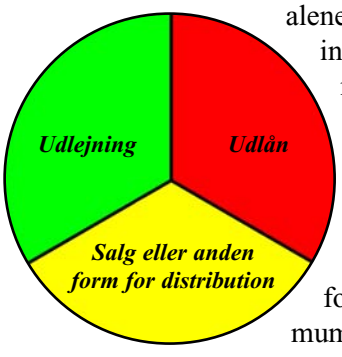
- ophavsmanden, for så vidt angår hans originalværk eller eksemplarer heraf
- den udøvende kunstner, for så vidt angår optagelsen af hans fremførelse
- fremstilleren af fonogrammer, for så vidt angår hans fonogrammer, og
- producenten af den første optagelse af en film for så vidt angår den originale film eller kopier heraf. I dette direktiv forstås ved film filmværker, audiovisuelle værker og levende billeder, hvad enten de er ledsaget af lyd eller ej.

2. I dette direktiv anses den ledende instruktør af et filmværk eller audiovisuelt værk som "ophavsmand" eller som en af "ophavsmændene". Medlemsstaterne kan bestemme, at andre skal anses som medindehavere af ophavsretten.

Rådets Direktiv 92/100/EØF (låne/leje-direktivet), 19. november 1992

Spredningsrettens tredeling

Direktivets hovedpunkt var at opdele spredningsretten, så en udgivelse ikke i sig selv medførte, at rettighedshaveren havde givet samtykke til udlån og udlejning. Tidligere kunne udgivne eksemplarer af et værk "spredes". Fremover skulle der være forskel på "udlejning", "udlån" og "salg eller anden form for distribution". Kommissionen forstod samtidig, at udlejningsmarkedet for især film var en helt ny indtægtskilde, og den fandt det urimeligt, at producenterne alene skulle høste hele denne uforudsete gevinst. Der er ingen tvivl om, at det var med velberådet hu, at de nye rettigheder ikke alene blev givet til producenterne, men også til ophavsmænd og udøvende kunstnere. Det er jo især deres fortjeneste, hvis et værk bliver en succes hos forbrugerne (afsnit 2.1.3). En film bliver til i et samarbejde mellem mange kreative mennesker, f,eks. manuskriptforfatter, komponist og fotograf, der også kan tildeles ophavsret. Som minimum anses filmens ledende instruktør som ophavsmand.

2.1.2 Begrebet "ophavsmand til en film" omfatter i de fleste medlemsstater kun de fysiske personer, der har bidraget til produktionen af en film. Også spørgsmålet om, hvem der kan anses som værende ophavsmand til en film (filminstruktøren, manuskriptforfatteren m.v.) besvares forskelligt i medlemsstaterne.

Begrebet "ophavsmand til en film" anvendes i andre medlemsstater med henblik på at definere, hvem der er filmproducenten. I disse lande indrømmes filmproducenten kun en såkaldt "copyright"-beskyttelse. Fysiske personer, som har frembragt kreative bidrag til en film, såsom filminstruktører og manuskriptforfattere, indrømmes derimod ingen beskyttelse eller i hvert fald kun en meget beskeden.

I artikel 2, stk. 1, angives ophavsmanden til et værk samt producenten af en optagelse af et filmværk eller levende billeder. Dette indebærer altså for den anden gruppe af medlemsstaters vedkommende, at udlejnings- og udlånsrettigheder i disse lande tilkommer de fysiske personer, der i overensstemmelse med national lovgivning anses som ophavsmænd til en film, samt tillige producenterne af en film som led i en beskyttelse af beslægtede rettigheder. Filmproducenter som sådanne tillægges endnu ikke i samtlige medlemsstater nogen egentlig ret.

2.1.3 Stk. 1 omfatter alle hovedgrupper af rettighedshavere, hvis værker og beskyttede produkter udlejes og udlånes. Selv om f.eks. fonogrammer og videogrammer generelt markedsføres - eller i hvert fald forberedes til markedsføring - af producenterne, er der ikke nogen rimelig grund til ikke at tillægge ophavsmænd til værker samt udøvende kunstnere en selvstændig udlejnings- og udlånsret, da deres personlige indsats er af altafgørende betydning for et fonograms eller et videograms succes hos forbrugerne.

Det ville være uheldigt, om man - til forskel fra producenterne - ignorerer skabere og udøvende kunstnere, hvis indsats netop er af afgørende betydning for den kulturelle "produktion" inden for Fællesskabet, fordi de - om man så at sige - "leverer" selve "indholdet" på de værkbærende medier. Endvidere tager den moderne copyright altid sigte på at tilvejebringe en balance mellem forskellige kategorier af rettighedshavere, og dette skal principielt ikke anfægtes til skade for skabende og udøvende kunstnere.

\- - -

Der er ikke noget, der tyder på, at producenter i urimeligt omfang vil blive afskåret fra at udnytte et værk ved udlejning eller udlån. Hvis de ønsker at forbyde, at tredjemand udlejer deres værk, kan de gøre noget sådant i henhold til deres selvstændige rettigheder. Dette skyldes det forhold, at selv om ophavsmanden eller den udøvende kunstner tillader en tredjemand ret til udlejning, så vil en licens stadig kun være gyldig, hvis alle involverede parter samtykker som led i deres respektive rettigheder.

Hvis derimod producenter ønsker at tillade udlejning, skal de erhverve rettighederne fra de involverede ophavsmænd og udøvende kunstnere. Dette vil normalt ikke være vanskeligt for dem, da de generelt står i en stærk forhandlingsposition.

Kommissionens direktivforslag (fra del 2), 24. januar 1991

EC directive threatens video industry

European Commission has published a draft directive on copyright issues relating to rental and lending rights which threatens to undermine fundamental aspects of the video business. It gives non-waivable rights to royalties from video rental to "authors" (which could include writers and directors) and "performing artists" (which could include all actors and soundtrack musicians) as well as producers. Moreover, this "right to an adequate part of the remuneration" would only be handled by a collecting society - not a distributor. It implies a compulsory collection system from video dealers carried out by collecting societies.

In the directive, there is a danger producers become simply one of a string of holders of so-called "neighbouring rights" - this could mean film producers ceased to have rights outside the European Community where the neighbouring right concept is not recognized. Another part of the directive prohibits limitation of sell-through distribution contracts by territory, meaning distributors will be forced to buy language or pan-European rights. The directive applies to existing as well as future video programmes.

Screen Digest, januar 1991

Den internationale debat

Det er helt umuligt at finde lighedspunkter mellem direktivforslagets tekst og den internationale debat på den ene side og på den anden side Mogens Koktvedgaards beskrivelse af en kommende europæisk retsorden, hvor de nationale licenstagere skal regere i hvert sit område fri for konkurrence fra de andre områder. Det sidste må være producenternes store ønske, men Europas videoindustri blev mobiliseret for at kæmpe mod Kommissionens direktivforslag. Hvorfor nu det?

Direktivforslaget var kontroversielt, fordi Kommissionens udgangspunkt i forhold til videobranchen var helt forkert. Udlejning af videofilm var ikke til skade for rettighedshaverne. Tværtimod var udlejning af videofilm blevet filmbranchens største indtægtskilde. Der var intet, videobranchen frygtede mere, end at der blev pillet ved retten til at udleje videofilm. Storbritannien havde ganske vist indført en udlejningsret for film allerede i 1988, men den blev givet til producenterne, og de kunne ikke drømme om at forbyde udlejning. Modstanden skyldtes frygten for, at *kunstnerne* fik noget at skulle have sagt. Det ville være forfærdeligt, hvis de fandt på at forbyde udlejning - og Kommissionen tænkte tydeligvis på kunstnerne!

Kommissionsforslaget tog udgangspunkt i Warner-sagen, hvor Kommissionen anerkendte Johan Schlüters argumentation, så den troede faktisk, at udlejning af videofilm var til skade for rettighedshaverne. Samtidig opfattede Kommissionen den danske ophavsretslov bogstaveligt og troede derfor, at § 23, stk. 2 og stk. 3, var blevet til for ophavsmændenes, altså komponisternes og filminstruktørernes, skyld. Harmonisering til ophavsmændenes fordel var meget, meget langt fra, hvad de enevældige producenter i Storbritannien ønskede sig.

"It's the fruits of people who don't have their feet on the ground," says British Videogram Association director general Norman Abbott. "It's a theoretical document written by erudite theoreticians and is not about what happens in real life."

FIAPF (International Federation of Film Producers Associations) managing director Andre Chaubeau is keeping a brave face about the success of the campaign when he says: "I have to be optimistic because the text is so unacceptable. It is insane."

It (the proposal) appears to be ignorant of the fundamental workings of video as an industry. Rental in the recorded music industry is parasitical whereas for video it's the backbone in all but a couple of European territories - France for one.

European Video Review Issue 1, juli 1992

Formanden for den britiske videobranche, Norman Abbott, var rasende og lagde ikke skjul på det, da han udtalte til *European Video Review*: "Det er et teoretisk dokument, skrevet af lærde teoretikere, og handler ikke om, hvad der sker i den virkelige verden."

Jeg tænkte, at han burde vide, hvorfra den vanvittige idé stammer, at udlejning af videofilm er skadelig, så jeg skrev til ham og fortalte om Warner-sagen. Det så ikke ud til, at han forstod det, men han svarede pænt med en redegørelse for sin organisations holdning: Den bedste måde at sikre sig et vederlag for udlejning er at lægge det på priserne, når man sælger videokassetterne til udlejerne!

Støttet af Storbritannien, der ikke anerkendte ophavsmændenes rettigheder, fik videobranchen til sidst overtalt Kommissionen til i artikel 2, stk. 5 og 6, at give medlemsstaterne mulighed for at indføre en national formodningsregel, hvorved ophavsmænd og udøvende kunstnere formodes at have overdraget udlejningsretten til producenten mod til gengæld at få et vederlag for udlejningen.

My Association has campaigned nationally within the UK and internationally through the International Video Federation for the abandonment or drastic amendment of the EC directive on rental right. The latest version of that directive (which we believe is virtually certain to be approved by the Council of Ministers very soon) is much less damaging to the video industry than earlier drafts. Our future concern is to ensure that the UK laws which will need to be enacted to give effect to the directive are as benign as possible. No doubt you will campaign in a similar way within Denmark.

We have had a rental right in the UK since the passage of the Copyright Act in 1988.

We believe that there should be no EC levies on the rental of video recordings in the UK and that it is up to the copyright owners, authors or licensees to recover the royalties they require in respect of the subsequent rental of their products by setting the prices to wholesalers and retailers accordingly.

Norman Abbott (BVA) til Laserdisken, 9. november 1992

1992 ISSUE 1

INDUSTRY TO FIGHT EC RENTAL BILL

LEGISLATION A THREAT TO BUSINESS *The home video industry is opposing proposed European copyright legislation, saying that it could adversely affect the very people it aims to protect.*

While the record industry is generally ecstatic about the European Commission's Proposal For A Council Directive on Rental Rights, Lending and Certain Rights Related to Copyright—particularly as it seeks a levy on the rental and lending of compact discs—the home video industry is aghast at what it sees as "insane" and "unacceptable" legislation.

WINNERS The winners, should the European governments give it approval by January 1, 1993, (for implementation on January 1, 1994) will clearly be authors and performing artists whose contracts do not include a percentage of net revenues from rental and who do not enjoy control over the rental of their works. This would also apply to the estates of dead 'authors'.

slice of the pie once their work has rente losers, however, could exist in a vicious where rental shops cutting back on ov affect video distributors' revenues, wh turn adversely affect producers and those 'authors' the legislation seeks t

OPPOSED The EC draft d copyright issues relating to renta rights is being opposed by produ distributors on the grounds that:

- it is a catch-all piece of legis by the record industry which into account the nature of th
- it will clear video stores well as impede the release
- by giving non-waiva from video rental to producers becomin

OCTOBER 1992 ISSUE 2

SINGLE MARKET BOOSTS PARALLEL IMPORTS

BREAKING DOWN BARRIERS *The video industry is divided over parallel importing, which will becomes a legitimate practice with the arrival of the Single Market at the end of this year.*

The EC's new rental and lending rights directive and the arrival of the Single Market next year are together set to boost the controversial video parallel importing sector.

The directive on Rental Rights, Lending and Certain Rights Related to Copyright, passed by the Council of Ministers in June, will forbid sell-through distribution contracts limited by geographical territory—and thereby permit cassettes to be imported from other countries "in parallel" with their local releases.

Wim Verstappen, a board member of the Dutch audiovisual copyright association (VEVAM), said that with the passing of the directive, "parallel imports are going to be a fact of life. It will no longer be possible to restrict imports to a nation. Once a deal is legal, it's legal throughout the EC."

And non-tariff

imports—used in Germany and the UK, among other countries—are also likely to fall foul of the EC's policy of liberalizing markets.

SELL-THROUGH While the home video industry is divided on the directive, two groups likely to benefit from the new rules are those distributors and wholesalers already involved in parallel importing of sell-through video.

Some industry veterans insist that parallel importers offer much-needed services, as long as the time and price structure for video sell-through across Europe remains out-of-synch. But others—notably Warner Home Video—have fought the practice tooth and nail.

Distributors point to a number

European Video Review Issue 1 og 2, juli og oktober 1992

Konklusion

Direktivet blev vedtaget den 19. november 1992, og et fælles marked uden indre grænser skulle gennemføres senest den 1. juli 1994. Hvis et værk kunne udlejes, kunne det udlejes i hele EU. Hvis udlejning var forbudt, var det forbudt i hele EU. Ifølge *European Video Review* var der to store vindere: ophavsmændene, der som minimum fik økonomisk andel af indtægterne fra udlejningsmarkedet, samt de, der allerede var involveret i parallelimport. Taberne, hvis der var nogen, var filmproducenterne, der fremover skulle dele indtægterne med ophavsmændene, men efter indførelsen af formodningsreglen kunne selv Norman Abbott leve med det.

> Wim Verstappen, a board member of the Dutch audiovisual copyright association (VEVAM), said that with the passing of the directive, "parallel imports are going to be a fact of life. It will no longer be possible to restrict imports to a nation. Once a deal is legal, it's legal throughout the EC."
>
> "The Commission doesn't want borders," says VEVAM's Verstappen. "You can try to disguise a barrier cleverly by calling it a non-tariff, but once they find out that it's a real barrier, they will stop it."
>
> Although the directive will challenge price and time structures in the EC, companies will still be able to purchase language rights. Verstappen compares the situation to the US, where once you have the rights in one state, you have them in all 50 states.

European Video Review Issue 2, oktober 1992

Debatten i Danmark

I Danmark var der ingen - absolut ingen - debat eller omtale af direktivets forsøg på at harmonisere udlejningsretten for at rette op på den indirekte påvirkning, der trods alt var blevet resultatet af EU-Domstolens godkendelse af en udlejningsret i FDV's retssag mod Erik Viuff Christiansen. Ikke et ord om, at ophavsmændene skulle have andel af indtægterne fra udlejningsmarkedet, og ikke et ord om, at de indre grænser skulle nedbrydes og parallelimportørernes position styrkes.

I stedet var der pludselig en historie om, at bibliotekernes udlån var truet. Mere end et år efter direktivforslagets offentliggørelse kunne man i bl.a. Det Fri Aktuelt læse, at et EF-direktiv var på vej til at underminere kulturformidlingen via biblioteker. Ifølge pressen skulle forfattere og forlag have mulighed for at sige nej til bibliotekerne, der udlånte bøgerne. Danmarks Biblioteksforening advarede Folketingets Kulturudvalg om, at direktivet kunne betyde et stop for udlån af musik. "Forslaget er i det hele taget et angreb på informationsfriheden," udtalte Carsten Frederiksen fra Danmarks Biblioteksforening til Det Fri Aktuelt, hvor han også besværede sig over, at han og Statens Bibliotekstjeneste ikke tidligere var blevet orienteret om de radikale forandringer, som EU lagde op til på biblioteksområdet, og han frygtede, at løbet allerede var kørt.

FREDAG 31. JANUAR 1992 DET FRI AKTUELT 5

EF KAN FJERNE PLADER FRA BIBLIOTEKER

Pladeselskaber vil have musikken ud af bibliotekerne, og selv bogudlånet risikerer at blive ramt af et nyt EF-direktiv

Af Michael Seidelin

BRUXELLES *(Det Fri Aktuelt):* Folketingets kulturudvalg får i næste uge en alvorlig skrivelse fra Danmarks Biblioteksforening. Foreningen advarer mod et EF-direktiv, der i realiteten kan betyde stop for udlån af musik på danske biblioteker. Hvis direktivet går igennem i dets nuværende form, bliver der også lukket for fremtidigt udlån af videoer. Hermed vil bibliotekerne være tilbage i deres gamle rolle som formidlere af bøger, og de vil miste kontakten med de tusindvis af unge, der kun kommer på biblioteket for at låne plader.

Selv bibliotekernes hidtidige rolle som formidler af bøger vil blive svækket. For ifølge EF-direktivet skal både forfattere og forlag have mulighed for at sige nej til biblioteker, der ønsker at udlåne deres bøger.

IMOD DANSK TRADITION

»Det er i strid med hele den danske bibliotekstradition, og forslaget er i det hele taget et angreb på informationsfriheden,« siger Carsten Frederiksen fra Danmarks Biblioteksforening til Det Fri Aktuelt. Han nævner, at der allerede er eksempler på, at udgiverne nægter at stille meget dyre publikationer til rådighed for bibliotekerne.

Direktivet opererer også med et krav om, at udenlandske forfattere af oversatte bøger på danske biblioteker skal have en afgift for at stille bøgerne til rådighed. Det vil enten betyde, at de skal have et særskilt honorar eller have del i de danske bibliotekspenge.

Kulturministeriet mener, at der er taget højde for dette krav i den nye danske bibliotekslov ved, at f.eks. en englænder kan få del i de danske bibliotekspenge, hvis han skriver på dansk.

Det er mere end tvivlsomt, om EF og de meget aktive danske agenter for de udenlandske forfattere køber dette forsøg på at undgå EF-lovgivningen. Bliver Danmark underkendt ved EF-Domstolen i Luxembourg i tilfælde af en retssag, vil det betyde en betydelig ekstra-udgift for det i forvejen økonomisk betrængte biblioteksvæsen. Ca. 40 procent af samtlige bøger på de danske bibliotekshylder er udenlandske.

UNGE BLIVER VÆK

Direktivet åbner en mulighed for, at bøgerne kan holdes uden for direktivets krav om, at forlag og forfattere kan forbyde udlån.

»Men spørgsmålet er, hvor længe en sådan undtagelsesbestemmelse holder. Problemet er, at der med direktivet bliver hamret en pæl igennem princippet om, at forfattere mod vederlag - i Danmark i form af bibliotekspenge - er forpligtet til at stille deres værker til rådighed for offentligheden,« siger Carsten Frederiksen.

Der bliver ikke tale om undtagelsesbestemmelser for musik og videoer. »Her er den udenlandske andel endnu større end for bøgernes vedkommende, og vi kan risikere, at pladeselskaberne fra den ene dag til den anden siger nej til pladeudlån. Det vil betyde, at bibliotekerne i løbet af kort tid vil blive tømt for musik,« siger Carsten Frederiksen.

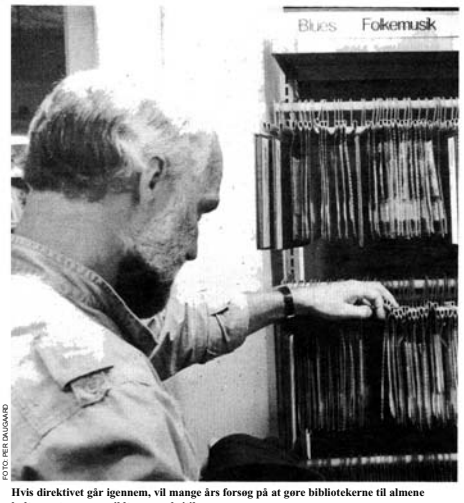

FOTO: PER DAUGAARD

Hvis direktivet går igennem, vil mange års forsøg på at gøre bibliotekerne til almene kulturcentre være spildt, mener kritikere

LØBET NÆSTEN KØRT

Hermed vil mange års forsøg på at gøre bibliotekerne til almene kulturcentre være spildt. De mange børn og unge, som kun eller først og fremmest låner musik, vil holde sig væk og miste ethvert forhold til biblioteket. Side-effekten ved pladelånet, nemlig at de unge ofte tager en bog med, forsvinder.

Kommissionen ville oprindeligt blot lave ensartede regler for ophavsrettigheder i EF. Men efter et intenst lobbyarbejde fra den internationale musikbranche er det blevet til det nye forslag om direkte forbud mod udlån. Kommissionen har købt branchens påstand om at udlån og den efterfølgende piratkopiering svækker salget uden at kunstnere og udgivere får økonomisk kompensation.

Både den danske og internationale biblioteksforening forsøger nu at mobilisere offentligheden mod direktivet.

»Det bliver svært, for vi er først kommet ind nu, hvor løbet er ved at være kørt. Hverken vi eller f.eks. Statens Bibliotekstjeneste var informeret om de radikale forandringer, EF nu lægger op til på biblioteksområdet,« siger Carsten Frederiksen

Det Fri Aktuelt, 31. januar 1992

Kulturministeren går imod EF's udlånsdirektiv

"Danmark tager skarpt afstand fra en EF-harmonisering af reglerne om biblioteksudlån. Det har jeg utvetydigt tilkendegivet over for mine europæiske ministerkolleger, og dette standpunkt er også klart gjort gældende under de igangværende direktivforhandlinger i Bruxelles. Det er i øvrigt mit indtryk, at et betydeligt flertal af de andre EF-lande ligeledes er imod, at det almindelige offentlige udlån skal reguleres og harmoniseres i et EF-direktiv," udtaler kulturminister Grethe F. Rostbøll (KF). Udtalelsen kommer på baggrund af de seneste dages avisomtale af et EF-direktivforslag, der bl.a. handler om biblioteksudlån. Sådan som de danske regler er i dag, kan ophavsmanden forbyde biblioteksudlån af videofilm og edb-programmer. Derimod kræves der ikke samtykke til udlån af bøger og plader.

Kulturministerens pressemeddelelse, 5. februar 1992

Ingen skød vildanden ned, selvom historien intet havde på sig. Allerede ifølge det oprindelige forslags artikel 4 (næste side) skulle medlemsstaterne have mulighed for at gøre undtagelser i forbindelse med offentligt udlån, men det skulle sikres, at ophavsmændene kompenseres, når værkerne gøres til genstand for offentlige udlån, og det blev de allerede efter den danske bibliotekslov, som var beskrevet i forslaget. Bogforlag var slet ikke nævnt blandt de rettighedshavere, der fik tildelt en selvstændig udlåns- og udlejningsret i direktivet, så frygten for, at forlagene skulle kunne bremse udlån af bøger, var på alle måder grundløs.

Ikke desto mindre tog Socialdemokratiet sagen op i Folketinget, hvor kulturminister Grethe Rostbøll prompte tog affære. I en pressemeddelelse udtalte hun, at Danmark tog skarpt afstand fra en EF-harmonisering af reglerne om biblioteksudlån. Det havde hun gjort klart under de igangværende direktivforhandlinger, sagde hun. Kommissionen lagde dette ikke-eksisterende problem i graven med en erklæring om, at den danske bibliotekslov opfyldte kravene til direktivet.

Den foreslåede artikel 4 blev i det endelige direktiv gennemført som artikel 5. Formodningsreglen til fordel for producenter gav anledning til en uoverdragelig ret til vederlag til ophavsmænd, og den blev flettet ind som artikel 4.

Jeg var skuffet over, at bibliotekerne kun kæmpede for et frit udlån af bøger og musik. Uden kamp overlod de til FDV og IFPI at kontrollere, hvilke videofilm der måtte udlånes. Dét så de ikke som et angreb på informationsfriheden!

Ad artikel 4

- "Kommissionen finder, at gældende danske lov om offentligt udlån opfylder kravene i artikel 4."

Erklæringer til optagelse i Rådets protokol, 26. maj 1992

Artikel 4: Indskrænkninger i eneretten til udlån

4.1 I henhold til artikel 4 har medlemsstaterne mulighed for at gøre indskrænkningerne i den i artikel 1, stk. 1, foreskrevne ophavsretsbaserede eneret, for så vidt angår en eller flere kategorier af værker.

Til forskel fra udlejning sker offentligt udlån primært fra offentlige biblioteker. I overensstemmelse med de erfaringer, man har gjort i mange lande verden over, er de nationale lovgivere ofte ikke indstillet på at tillægge ophavsmænd og indehavere af beslægtede rettigheder en ret til at tillade eller forbyde udlån af deres værker på offentlige biblioteker. Det hævdes, at offentlighedens adgang til bøger på offentlige biblioteker skal sikres af kulturelle grunde, navnlig med henblik på den almindelige folkeoplysning. Dette mål ville ikke kunne sikres opfyldt, dersom man hjemlede en eneret til udlån, der altid indebærer beføjelse til at forbyde udlån.

På denne baggrund synes den bedste løsning at være, at medlemsstaterne gives mulighed for - i stedet for en eneret i henhold til artikel 1, stk. 1 - at indføre foranstaltninger i form af en ret til vederlag til fordel for i hvert fald ophavsmænd som kompensation for den omfattende brug af deres værker på biblioteker. For at nå dette mål er det ikke nødvendigt at basere en sådan vederlagsret på ophavsretlige bestemmelser.

Medlemsstaterne skal have det størst mulige spillerum med hensyn til udformningen af de forskellige foranstaltninger. De kan f.eks. hjemle en ret til vederlag, men hvor de enkelte rettighedshavere ikke individuelt kan gøre krav gældende. Medlemsstaterne kan ligeledes selv bestemme, for hvilke kategorier af værker - f.eks. bøger, lydoptagelser, videokassetter - de i artikel 4 nævnte undtagelsesforanstaltninger skal gælde, dvs. for hvilke kategorier eneretten skal erstattes med en ret til vederlag, og hvorvidt denne vederlagsret kun skal tilkomme ophavsmænd eller også indehavere af tilgrænsende rettigheder, herunder navnlig udøvende kunstnere.

Kommissionens direktivforslag (fra del 2), 24. januar 1991

Artikel 4

Ret til rimeligt vederlag, som der ikke kan gives afkald på

1. Ophavsmænd og udøvende kunstnere, der overfører eller overdrager retten til at udleje et fonogram, en original film eller en kopi af en film til en producent af fonogrammer eller film, bevarer retten til at oppebære et rimeligt vederlag for udlejningen.

Artikel 5

Indskrænkninger i eneretten til offentligt udlån

1. Medlemsstaterne kan gøre indskrænkninger i den eneret, der er omhandlet i artikel 1 med hensyn til offentligt udlån, såfremt i det mindste ophavsmændene oppebærer vederlag for sådant udlån. Medlemsstaterne skal frit kunne fastsætte dette vederlag under hensyn til deres målsætninger for fremme af kulturen.

Rådets Direktiv 92/100/EØF (låne/leje-direktivet), 19. november 1992

Forslag til EF-direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder

Kulturministeriets repræsentanter i EF-arbejdsgruppen er J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning. De oplyste bl.a., at et klart flertal i arbejdsgruppen, herunder Danmark, er imod at regulere udlån i direktivet, herunder art. 4 om biblioteksafgift. De har følge af repræsentanterne fra Belgien, Portugal, Irland, Italien og Frankrig, mens repræsentanterne fra Holland, Tyskland og England går ind for direktivets forslag. Det er tankevækkende, at det først og fremmest er de sproglande, der har chancer for at hente penge ind fra udlandet til deres forfattere, der går ind for direktivforslaget.

Biblioteksstyrelsens nyhedsbrev nr. 4/91, 22. oktober 1991

Direktivets gennemførelse i Danmark

I Biblioteksstyrelsens nyhedsbrev blev der tærsket langhalm på den tvivlsomme historie om biblioteksafgiften. Det lignede en Schlütersk vildledningsmanøvre, og den mistanke blev bestyrket af, at Peter Schønning og J. Nørup-Nielsen var de to danske repræsentanter i EF-arbejdsgruppen og således kilden til historien.

Jeg skylder at fortælle, hvorfor jeg til Kommissionen ikke alene klagede over FDV, men også over Danmark (side 140). Efter vedtagelsen af § 23, stk. 3, skrev jeg til Kulturministeriet for at få afklaret de praktiske konsekvenser. Lightning var udgiver og distributør og havde vel adgang til det danske udlejningsmarked, ikke sandt? Fuldmægtig Niels Yde afviste med et krav om, at det skal dokumenteres, at distributøren er autoriseret til at give samtykke til udlejning "i Danmark", og på den måde udelukkede han alle andre end FDV.

Hvad menes med "ophavsmandens samtykke"? Medieretskonsulent J. Nørup-Nielsen, der var med til at "glemme" § 25 i 1984, svarede, så det var klart, at han tænkte på FDV og ikke på filminstruktøren. Han var også Johan Schlüters mand.

Endnu er ingen af de centrale bestemmelser gennemført i Danmark. FDV vedblev at kontrollere al udlejning i Danmark, indtil streaming overtog det marked. Ingen har spurgt om tilladelse hos ophavsmændenes, der heller ikke fik en økonomisk andel af udlejningsmarkedet i Danmark. Kun én lille, bitte detalje fra direktivet er gennemført, og den var så ubetydelig, at det under behandlingen af den blev sagt, at den lige så godt kunne udelades. Denne "detalje" er hovedemnet i del 4.

Under henvisning til Deres brev af 20. juli 1989 kan det i forlængelse af ministeriets tidligere skrivelse af 17. juli 1989 oplyses, at ved "ophavsmandens samtykke" må man i overensstemmelse med almindelig sprogbrug forstå, at der skal foreligge accept fra den/de, der har ophavsrettighederne til det pågældende værk eller fra den/dem, som måtte have fået rettighederne overdraget.

Kulturministeriets J. Nørup-Nielsen til Laserdisken, 6. september 1989

21. LaserDiscs plads i filmhistorien

Jeg fik øjnene op for filmkunsten ved at se LaserDiscs, og jeg brugte Laserdisken til at fremme de bedste udgivelser. Filminstruktørerne havde samme interesse, og det førte til et venskab med Sammenslutningen af Danske Filminstruktører (SADF) og et bekendtskab med den verdensberømte filminstruktør Sydney Pollack.

Min fascination af film og LaserDiscs

Jeg havde ikke set ret mange film, da jeg startede Laserdisken. Biografbesøg var ikke en del af min opvækst, for jeg havde fem søskende, og biografbesøg var en sjælden luksus. Vi havde ikke engang fjernsyn i mit barndomshjem; jeg besøgte naboerne, når jeg ville se fjernsyn.

Min interesse for film voksede ud af interessen for tegneserier. Det spredte sig til tegnefilm, og mine studier af Walt Disney bragte mig på sporet af Hollywood, og jeg blev efterhånden indfanget af filmindustriens farverige historie.

Uafhængigt af den hobby endte jeg med at få filmstrimler i hænderne på grund af mit nostalgiske ønske om at forevige mine søskendes opvækst. Det er umuligt at fremstille bare en kort Dracula-film på Super 8 uden at forholde sig til, hvordan man fortæller en historie i billeder. Det styrkede min interesse for film.

Da jeg åbnede Laserdisken, havde jeg kun set ganske få film, men jeg havde en enorm begejstring, og jeg havde pludselig mulighed for at se film hver eneste dag. Jeg havde adgang til alt, hvad der var udgivet på LaserDisc. Jeg var bevidst om, at jeg manglede basal viden på stort set alle de områder, jeg burde beherske for at holde min drøm i live, så jeg studerede både erhvervsret, driftsøkonomi og regnskab. Og med særlig glæde kastede jeg mig over alt, der lugtede af film.

Under min tur til London (side 80) havde jeg opsøgt The Cinema Bookshop, der var kendt over hele verden. Alt i den butik havde at gøre med film. Billeder, plakater, magasiner, manuskripter og tusinder og atter tusinder af bøger. Alt drejede sig om film. Butikken blev en uudtømmelig kilde til mit eget private bibliotek. Hver sommer vendte jeg tilbage for at besøge mine leverandører og boghandelen og dens indehaver, Fred Zentner. Jeg tog ofte lillebror Niels Ole med på disse ture. Han havde spurgt, om jeg ikke havde et job til ham i Laserdisken, for han syntes, det var sjovere end at gå med reklamer efter skoletid. Det havde jeg, og han blev gradvist min nærmeste medarbejder. Hans funktion på rejserne i de tidlige år var at hjælpe med at slæbe tunge kasser af filmbøger med hjem til Danmark.

Jeg abonnerede på alverdens filmtidsskrifter og "newsletters", som de mere fanbaserede udgivelser kaldte sig, og sådan fulgte jeg med i alt, hvad der rørte sig i den internationale film- og LaserDisc-branche. Især de amerikanske LaserDiscs viste sig at være endnu mere spændende, end jeg kunne have forestillet mig. Dette kapitel virker måske rigeligt filmnørdet, men det er nødvendigt for at forstå, hvad de efterfølgende års kulturkamp handlede om.

Kunstarten film

Filmkunsten er ikke alene om at udvise en fantastisk mangfoldighed. Også musik, litteratur, billedkunst osv. er meget forskelligartet, men filmkunst adskiller sig på den måde, at de andre kunstarter bidrager. En film starter normalt med en person, der finder en god historie - eller selv finder på én. Hvis historien ikke er skrevet til film, vil en anden med særligt godt øje for filmmediet, en manuskriptforfatter, transformere historien til et filmmanuskript. En fotograf vil bruge bl.a. lyssætning og komposition til at formidle historien i den rigtige stemning, en talentfuld komponist vil fremkalde de passende følelser med underlægningsmusik, og arkitekter, malere og andre kunstnere laver kulisser, der virkeliggør den verden, som filmen foregår i, og skuespillerne formidler de følelser, vi genkender og mærker i os selv. I modsætning til frembringelsen af en bog, et maleri, en skulptur eller et stykke musik er skabelsen af en film et holdarbejde.

Det kan derfor debatteres, hvem der er ophavsmand til en film, for mange har bidraget med en kreativ indsats. Dette er anerkendt i udlejningsdirektivets artikel 2, stk. 2, der giver medlemsstaterne mulighed for, at andre end filmens ledende instruktør kan anerkendes som en af ophavsmændene og dermed også indehaver af ophavsretten. I almindelighed er der enighed om, at filmens instruktør er den kunstnerisk ansvarlige, og traditionelt anses han for at være "ophavsmanden".

I langt de fleste tilfælde kan det heller ikke diskuteres, at det er instruktørens vision, der udtrykkes i det endelige værk, også selvom instruktøren arbejder tæt sammen med andre kunstnere, der kan være nok så ypperlige på deres eget felt. Deres opgave er her at hjælpe instruktøren med at virkeliggøre dennes vision.

Jeg er fascineret af film, fordi film lettere og mere ubesværet end nogen anden kunstart kan henføre mig til en verden, jeg ellers ikke ville have nogen chance for at opleve. Film kan bringe mig frem og tilbage i tiden, lade mig opleve historiske milepæle, føre mig til fjerne galakser, give mig indsigt i andre menneskers liv og færden - og i mange tilfælde gøre mig klogere på mit eget liv. Uanset indhold eller funktion er det de samme sanser, der påvirkes af en film: Øjnene og ørerne.

Ok, film er manipulation! Når granaterne falder i tv-serien *1864*, ved vi godt, at det ikke er rigtige granater, at soldaterne ikke er rigtige soldater, og at det ikke er rigtigt blod. Det fungerer bare ikke, hvis vi ikke kan slippe den tanke, at det er manipulation. Det fungerer kun, hvis vi tror på det.

"Suspension of disbelief" er et centralt begreb. En traditionel film virker bedst, hvis den kan ophæve den mistro, som forstanden et eller andet sted har fat i. Vi får en god filmoplevelse, hvis det lykkes for filmen at skabe en illusion af følelser, stemninger og oplevelser gennem lyd og billede. Når skuespil, billedkomposition, lys, lyd, redigering og alt andet er godt lavet, glemmer vi som tilskuere illusionen og lever med i historien. Så er der grobund for en god filmoplevelse.

Der er større chancer for, at det sker i biografen, end hvis man ser filmen på tv. Det vil de fleste have oplevet, selvom de måske ikke er klar over årsagerne.

Teknikkens betydning

Det er umiddelbart indlysende, at et dårligt tv-signal med flimrende billeder og uforståelig dialog ikke er befordrende for en god filmoplevelse. Man skal kunne se, hvad der foregår, og man skal forstå, hvad der bliver sagt. Ellers er det ikke til at koncentrere sig om handlingen. Jo bedre kvalitet, jo færre distraktioner.

Det er imidlertid ikke hele historien. Den største fordel ved at gå i biografen er billedets størrelse. Hvis billedet udfylder det naturlige synsfelt, er det lettere at bilde hjernen ind, at man er en del af det, der foregår på lærredet. Hjemme i stuen er der en afstand til tv-skærmen: Jeg sidder hér i min sofa, og den fortælling, jeg følger med i, foregår dér i fjernsynet. Der er en distance, som forstærkes af alt det uvedkommende, der fanger øjets opmærksomhed ved at være i synsfeltet.

Lyden skal ikke undervurderes. Den skal selvfølgelig være klar, så man ikke skal anstrenge sig for at høre, hvad der bliver sagt, men derudover er lyden lige så vigtig, når der skal skabes en illusion af en anden virkelighed. Surroundlyd er ikke skabt for teknikkens skyld, men for at styrke illusionen. Er vi ude i regnvejr, kan vi høre regnen omkring os. Når situationen skal simuleres hjemme i stuen, hjælper det på indlevelsen, hvis det ikke kun regner inde i fjernsynet.

Det er ikke intentionen med surroundlyd, at vi skal høre rumskibene komme hvinende fra alle vinkler. God surroundlyd kræver finesse, for det er heller ikke befordrende for oplevelsen, hvis lyden dominerer i sig selv. Serien af højttalere rundt om i biografsalen eller i stuen har den funktion, at de anbringer os midt i lydfeltet, så vi får fornemmelsen af at stå i regnvejret sammen med personerne i filmen. God lyd forstærker illusionen og dermed filmoplevelsen.

De stærkeste filmoplevelser får vi, når det lykkes at transformere følelser over i os, og her hjælper både den omgivende, stemningsskabende lyd og musikken. God anvendelse af surroundlyd og passende musik er to elementer, der fjerner os fra virkeligheden og fører os ind i en anden verden, vi kan mærke og føle.

Problemet er, at 99,9 % af det samlede filmrepertoire ikke vises i biograferne, der næsten udelukkende viser aktuelle film. Mødet med filmklassikerne sker for det meste via en fladskærm.

Det var min mission at få den største filmoplevelse hjemme i min egen stue, og i 80'erne og 90'erne var der ikke tvivl om, at LaserDisc var løsningen. Det var også på LaserDisc, der søgtes en løsning på de kunstneriske problemer, som var opstået på grund af filmindustriens kamp mod fjernsynet.

Surroundlyd styrker illusionen af regnvejr og dermed identifikationen med helten.

En filmhistorisk baggrund

Filmindustrien har ofte været bemærkelsesværdig reaktionær. Alligevel har den formået at tjene formuer på sine egne fejltagelser. Teknologiske landvindinger er bekæmpet med næb og kløer, men på besynderlig vis lykkes det alligevel altid branchen at nyde godt af en udvikling, den startede med at bekæmpe. Tonefilm havde eksisteret længe, men de store filmselskaber vendte ryggen til den. Hvem ved, hvordan det var gået, hvis ikke det lille selskab Warner Bros. havde taget tonefilm i brug, fordi det ikke havde råd til at udstyre sine biografer med rigtige orkestre? Blot få år efter den første tonefilm var stumfilmen stort set død.

Walt Disney kunne i begyndelsen af 30'erne få en tre år lang eksklusiv aftale med Technicolor, fordi konkurrenterne ikke turde satse på farvefilm. Hvem gider se sort/hvid i dag? Fjernsyn blev bekæmpet med særlig nidkærhed. I begyndelsen af 50'erne opstod et væld af filmformater, det ene "større" end det andet, blot for at gøre det umuligt at vise de nye "store" biograffilm på små fjernsynsskærme. I 50 år havde filmformatet haft et bredde:højdeforhold på ca. 4:3, hvilket også blev tv-skærmens format. Det er kutyme at nævne bredden i forhold til højden, og tit nævnes kun bredden, da højden "1" er underforstået. CinemaScope er "2,35" og altså meget bredt. Film i 70 mm kunne blive endnu bredere. Widescreen-formatet er i virkeligheden ikke særligt "wide screen", og forvirringen blev total, da video-branchen brugte betegnelsen widescreen, når de i virkeligheden mente letterbox og blot ville fortælle, at der var sorte bjælker over og under billedet.

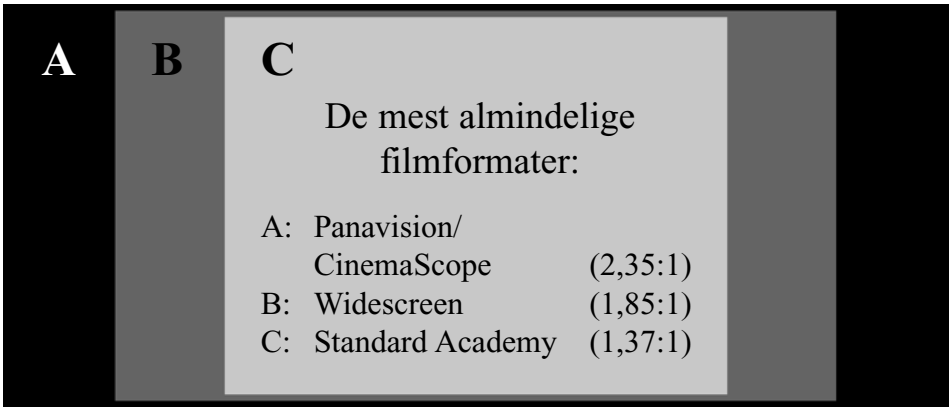
Få år senere var tv blevet en god forretning. Walt Disney havde effektivt brugt tv til at skaffe penge til at bygge sin Disneyland forlystelsespark, og snart fulgte de øvrige studier trop. Inden længe var tv en betydelig indtægtskilde. Også video blev bekæmpet med hård hånd. En gigantisk retssag mod Sony blev døden for Betamax-systemet, og selvom filmbranchen tabte retssagen om brugernes ret til at optage tv-programmer, viste video sig at være en gigantisk forretning med en indtjening, der på sit højeste var mere end dobbelt så stor som biografernes.

Filmindustrien fandt selv løsningen på det problem, den havde skabt med de "store" filmformater. Løsningen kaldtes "pan&scan" eller det kortere "pan/scan". En tekniker med en særlig scanner udvalgte det "vigtigste" af billedet i hver enkelt scene, og det udsnit blev så scannet i fjernsynets 4:3-format til tv-versionen.

Pan&scan: 3 Days of the Condor (1975)

Derved opstår utallige problemer. Som Steven Spielberg forklarede i introduktionen, kan det ske, når en scene varer længe nok, at man kan nå at panorere fra den ene side til den anden eller lave et elektronisk klip, der deler en scene i to. Kompositionen ændres også, når en del af det oprindelige billede går tabt.

En teknisk og historisk beskrivelse af LaserDisc-systemet

LaserDisc er grundlæggende et analogt medium. Informationerne er ganske vist huller, der aflæses af en laserstråle, men hullerne repræsenterer ikke tal, men dele af den "bølge", der bærer videosignalet. Billedkvaliteten er alligevel synligt bedre end den fra videobånd, og de to lydspor, der senere blev til fire lydspor og senere igen til surroundlyd, kan separeres og anvendes hver for sig.

Den digitale lyd, hvor hullerne repræsenterer de binære tal 0 og 1, kom frem sammen med CD-pladen, og digital lyd blev implementeret i LaserDisc-systemet i 1985. Desværre fyldte det europæiske PAL tv-system så meget, at der kun var plads til enten et analogt stereolydspor *eller* et digitalt stereolydspor, men på det amerikanske NTSC tv-system var der plads til begge. Da Dolby udviklede digital surround med 5 diskrete kanaler og en subwoofer (5.1 lyd) til biograferne, blev det også implementeret i LaserDisc-systemet. DTS-lyd, der kort fortalt er 5.1 lyd i bedre kvalitet, kunne lægges ind i stedet for det digitale stereolydspor.

Disse features blev - ikke mindst af The Criterion Collection - brugt til at give brugerne hidtil usete oplevelser. Det begyndte i 1984, da de udgav *King Kong* (1933) med et analogt lydspor, der blev brugt til kommentarer af filmhistoriker Ronald Haver, men faktisk kunne begge analoge lydspor bruges til kommentarer. Brugeren kan selv vælge, hvilket eller hvilke lydspor der skal afspilles.

denskjultekorruption.dk/video6b denskjultekorruption.dk/video6c

Et par illustrative eksempler på brug af kommentarlydsporet

På de næste sider vil jeg demonstrere, hvordan de ekstra lydspor blev anvendt til kommentarer. Med en enkelt undtagelse blev der ikke udgivet danske LaserDiscs, så et vist mål af engelskkundskaber var en forudsætning for at kunne følge med. For danske filmfans var det til gengæld en god motivation til at lære mere engelsk og både en effektiv og spændende måde at lære det på.

Ronald Haver var filmhistoriker og fuld af anekdoter, som kunne være lige så interessante som de film, han fortalte om. Man kan ikke høre hans kommentarer til *Casablanca* (1942) uden at blive endnu klogere på den, og ofte kommer man til at holde endnu mere af de film, man på den måde ser sammen med ham.

Professor Howard Suber var i en lidt anden boldgade. Han blev kaldt "the Yoda of all filmmaking teachers". I 47 år underviste han på UCLA, hvor han var med til at etablere The UCLA Producers Program.

Hans kommentarer til *The Graduate* (Fagre voksne verden, 1967) med Anne Bancroft og Dustin Hoffman er en detaljeret analyse af den succesfulde komedies struktur, stil og teknik. Man får uundgåeligt en større forståelse for filmens sprog, når man lytter til ham. Selvom det "blot" var en komedie, fik filmen hele 7 Oscar-nomineringer, og den unge Mike Nichols vandt en Oscar for bedste instruktion.

To scener fra *Casablanca*

"Hallo, this is Ronald Haver and I'd like to tell you about the making of *Casablanca*, one of the greatest romantic melodramas ever to come out of Hollywood. Actually, it was produced in Burbank, California, at the Warner Brothers' studios in 1942 just a few months after the attack on Pearl Harbor which forced the United States into WWII. I'll be telling you about the many people whose talent and craftsmanship shaped *Casablanca* into the classic, that it is.

Over the last 15 years I've interviewed a number of these people, talking with them about their work on *Casablanca* and these interviews have been supplemented with research into the Warner Brothers Studio files on the making of the film which has given me a pretty detailed knowledge of the way the picture took shape.

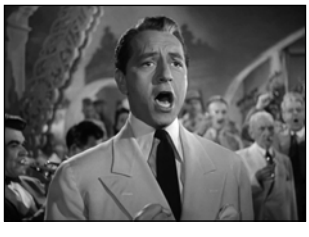
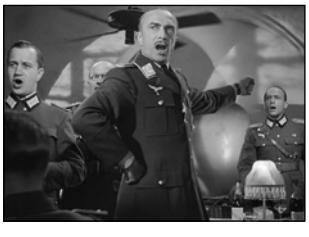

What I'd like to do on this Criterion edition is to relate a chronological history of the film examining and explaining all the artistic, personal and historic forces that affected the making of the picture from the writing through the editing so that you might have a clearer understanding of just how the elements of moviemaking were fused together by these people to create this timeless masterpiece.

Now, the scene that's coming up, the singing of *La Marseillaise*, was lifted intact from the original play. There was one slight problem with filming the scene. In the play the Nazis had sung *Wacht am Rhein* which means "Watch on the Rhine" and this had been incorporated intact into the filmscript. However, as Aisner (technical advisor) and others pointed out, it was against the principles of the Nazi Party to sing this song. The only two authorized nationalistic songs in Germany were the Horst Wessel song and *Deutschland über alles*. When this was pointed out to Wallis, he replied that it didn't matter if it was technically correct and if it irritated the Germans, all the better.

One of the elements that gives *Casablanca* its emotional impact and its effectiveness is the fact that many of the people in the film were directly affected by the war. In this scene, for instance, most of the extras were real refugees from the Nazis and their heartfelt singing of *La Marseillaise* gives the scene an impact that no group of Hollywood extras could deliver.

Madeleine LeBeau, for instance, who plays Yvonne, fled Paris in 1940 when the Nazis entered. It took her a year to get out of Europe via Lisbon on a Chilean Visa which she bought on the black market and which turned out to be fraudulent, a fact she discovered while én route to Veracruz, Mexico. She managed to obtain a temporary residency in Canada, then finally entered the United States making her way to Hollywood where her French filmwork enabled her to get a contract with Warner Brothers. *Casablanca* was her first film in this country and *La Marseillaise*-scene was particularly emotionally wrenching for her. Those were real tears you saw her crying in those close-ups."

To scener fra *The Graduate*

"Like all human beings the hero can have one of two reactions to danger: flight or fight. In comedies the process often begins with flight and then in the second act moves into fight. The sequence can never be reversed - if the film aspires to win a large audience.

There's an interesting use of vertical space here as the camera tilts down to reveal the black banister, the black carpet and the diminutive boy below. By now you've noticed what the pattern of laughs in this film reveals. *The Graduate* is a situation comedy. The biggest laughs come - not from lines that are witty or funny in themselves, nor generally from sight gags - but rather from the situation that our protagonist finds himself in. The camera that escorted mrs. Robinson out the door has remained stationary for quite a long time now, waiting, as she does, like a spider in the center of its web. In a moment the camera will pull back to let the victim enter into the trap so that it can - with exquisite timing - be sprung. That nude body that Hoffman does a triple take on first appeared, significantly, in the reflection of Elaine's portrait. And as it did the key density of the light rose so that we could clearly see its reflection.

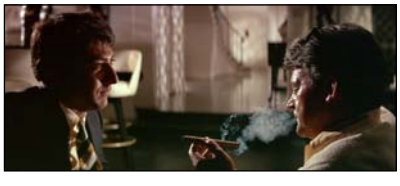
A macro lense gives us deep focus so that Hoffman can rush up, do a 360 degree turn, go back again and sit down just in time for mr. Robinson's entrance. Mr. Robinson is a foil character. His function is to reflect on other characters. After a few minutes with him we understand mrs. Robinson's behaviour much better.

For those of you who have a quaint idea that films have some necessary connection to reality, can you explain why, if Robinson has been partner and best friend with Ben's father for 20 years, he wasn't at the party honoring

Braddock's only begotten son? Or, why he's wearing sunglasses in the middle of the night?

The answer to the question, like so many in film, stems not from plausible behaviour of real people but from the need to tell an effective story. The story demanded his sudden return home from a game of golf just as things got interesting in the seduction scene. Who demanded the sunglasses escapes me!

It's important to the success of the story that we not feel too much sympathy for the cuckolded mr. Robinson. That's the reason for this running gag with the scotch and the bourbon. Not only doesn't mr. Robinson seem to know what's going on right in front of his face, he doesn't bother to listen when people tell him what they want. It's hard to feel sorry for such a jerk. In fairness, of course, we have to note that Ben just accepts this drink from Robinson the same passive way he first rejected and then accepted the drink from his wife.

Ben now returns into the shadows. Again the wide screen format is used to give us two characters at opposing ends of the screen with the mass of the frame out of focus - in this case waiting for mrs. Robinson's re-entrance. The depth of field here is used with telling effect. Throughout *The Graduate* the space that is out of focus is as important - and often more telling - than the space that is in focus.

As he takes out a cigar notice how that familiar object functions as a bit of theatrical business. Not only does Robinson light this smelly stogie in this immaculately manicured house he will spit the end of it onto the floor, an act not exactly calculated to increase our empathy for him. Such touches prevent us from identifying with his character. We have to be licensed, that is given permission, to accept the affair between mrs. Robinson and Ben, and that's the function of this scene."

Filminstruktørernes sprog

Sekvensen fra *The Graduate* illustrerer filminstruktørens sprog; hvordan det er hans omhyggelige valg af billeder, kompositionen af dem og sammensætningen af dem, der formidler historien på en ganske bestemt måde.

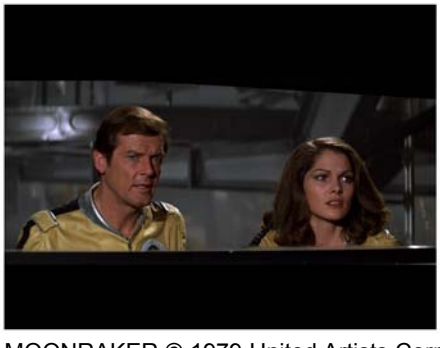
Det er her, instruktørens stil og personlige udtryk kommer frem. Det fremgår allerede af analysen af denne korte scene, at filminstruktøren har overvejet mange detaljer, som tilskuerne sjældent er bevidst om, men som alligevel er vigtige. Det er åbenbart, at pan&scan ikke kan undgå at ændre en films udtryk radikalt.

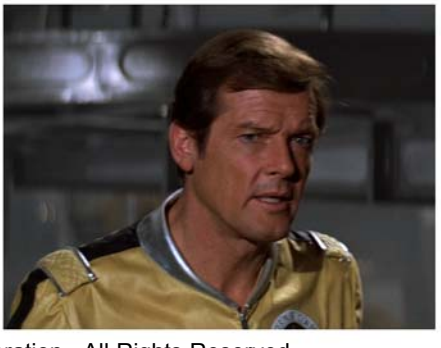
LaserDisc og letterbox

LaserDisc er kun afspilning, og det forhindrede systemet i at blive alment udbredt. Folk købte videobåndoptagere for at optage fra tv, og de kunne godt leve med de mudrede billeder fra videobåndene. Forholdsvis få mennesker kunne finde på at købe en film til ejendom, men de gik til gengæld meget op i kvaliteten.

The Criterion Collection havde fat i de mest entusiastiske filmsamlere, så det er ikke underligt, at dette selskab førte an. De øvrige selskaber var skeptiske, men Paramount lavede en lille test: De udgav *Indiana Jones and the Last Crusade* i en pan&scan-version *og* en letterbox-version. Det viste sig måske lidt overraskende, at letterbox-versionen solgte fire gange så mange eksemplarer. Det overbeviste de fleste selskaber.

Det krævede en massiv oplysningsindsats, og princippet blev forklaret igen og igen både på pladerne selv og i katalogerne. Pioneer gjorde det f.eks. således:

MOONRAKER © 1979 United Artists Corporation All Rights Reserved

The 'letterbox' version is complete on your television screen, preserving the original picture as filmed by the movie director.

The 'pan and scan' version removies the leading woman but also changes the medium distance shot to a closeup. The interaction between the two characters is lost.

Pioneer Laser News, 1991

denskjultekorruption.dk/video6d

denskjultekorruption.dk/video6e

Pan&scan er en proces, der i den grad irriterer filminstruktører over hele verden. Til gengæld var de positive og samarbejdsvillige, da flere og flere selskaber henimod slutningen af 80'erne begyndte at udgive film i letterbox på LaserDisc.

For at gøre opmærksom på de kulturelle ulemper ved FDV's monopol lavede jeg i 1992 til Folketingets Kulturudvalg et program med klip fra LaserDiscs, som FDV havde forbudt udlejning af i Danmark. Ud over de to klip fra *Casablanca* og *The Graduate* drejede det sig om *West Side Story* (1961) og *Star Trek IV: The Voyage Home* (1986) som eksempler på film i letterbox, *Close Encounters of the Third Kind* (Nærkontakt af tredje grad, 1977), der blev vist i letterbox og havde flere ekstra lydspor (side 199), *Fatal Attraction* (Farligt begær, 1987), der tillige indeholdt den "originale" slutning, og *The War of the Roses* (1989), hvor Danny DeVito fortalte om og viste fraklippede scener, hvilket også var nyt og eksklusivt for LaserDisc. Ovenfor er direkte links til eksemplerne med klip fra LaserDisc-udgivelserne af *West Side Story* og *Star Trek IV: The Voyage Home*.

Kommentarlydspor i dag

Der er ingen grænser for, hvordan kommentarlydspor kan bruges og bliver brugt på DVD og Blu-ray. Det spænder fra tilfældige filmfolk, der mødes og mindes filmoptagelsernes dage, men som ret beset ikke gør tilskueren meget klogere, til filmhistorikere, der lægger et stort arbejde i at videregive en samfundsmæssig og historisk indsigt i den pågældende film, til professionelle undervisere og filmfolk, der ser det som en mulighed for at nå ud til filmstuderende og fans.

Generelt er også instruktører positive overfor at dele deres viden på den måde. Flere af vor tids store instruktører siger ligeud, at de lærte at lave film ved at lytte til kommentarsporet på LaserDiscs, og flere af dem laver selv kommentarlydspor til deres film. Nogle få holder sig tilbage, fordi de vil bevare en slags mystik om filmene eller af princip foretrækker, at værkerne taler for sig selv.

Siden LaserDisc blev afløst af digitale og alment udbredte videosystemer som DVD og Blu-ray, er det gået tilbage for kommentarlydsporet i antal og kvalitet. Heldigvis holder The Criterion Collection stadig fanen højt på DVD og Blu-ray.

Laserdiskens håndtering af letterbox-fænomenet

Køberen af *Mona Lisa* ville protestere imod at få leveret et halvt maleri, fordi han har set det originale værk, men sådan forholdt det sig ikke, når der blev vist film i fjernsynet. Hvis DR sendte en film i pan&scan, vidste seerne ikke, hvad de gik glip af. De troede, at filmen blev vist, som den skulle være, og i deres uvidenhed følte de sig derimod snydt og klagede, når der blev vist film i letterbox.

Hans Kristian Pedersen, 1992

I Laserdisken stillede jeg to skærme op ved siden af hinanden og spillede de to versioner af *Indiana Jones and the Last Crusade*. Når der blev spurgt efter en film, og jeg vidste, at der var en letterbox-udgave, spurgte jeg gerne: "Vil du have hele filmen eller kun den halve?" Det gav anledning til en demonstration. Jeg endte med at sælge i alt 296 eksemplarer af letterbox-udgaven og kun ni eksemplarer af pan&scan-versionen. Havde man først forstået, hvad det gik ud på, var der ingen vej tilbage. Det var en væsentlig attraktion ved LaserDisc-systemet.

Hvem købte pan&scan-versionerne? Nogle ville bare underholdes. De var ligeglade, og de syntes, at letterbox-billedet var for lille. Jeg husker en sjov, ligefrem bemærkning fra en kunde: "Jeg har lige købt et 34" fjernsyn, og det har jeg altså ikke gjort for at kigge på sorte klatter. Min nye dyre skærm skal bruges 100 %."

Hjemmebiografen

Argumentet imod det lille billede var bestemt legitimt. Jeg kunne ikke få billedet stort nok. Jeg savnede Super 8-dagene og et rigtigt lærred. Jeg var på udkig efter alle former for forbedringer. Da den første primitive surround sound dekoder kom på markedet i England, tog jeg et eksemplar med hjem for at prøve det. Pioneer havde ikke planer om at markedsføre deres første model i Danmark, men de hjalp mig med at købe et parti dekodere alligevel, og surroundlyd blev for første gang præsenteret for danske forbrugere. Der var ikke deciderede surround-højttalere på markedet endnu, men en god ven på B&O var dygtig til lyd, og han byggede en serie velegnede højttalere til mig.

Det var en større udfordring at få et stort billede ind i stuen, men op igennem 90'erne udvikledes LCD-projektorerne, og de blev bedre og bedre år for år. I mit showroom demonstrerede jeg en rigtig hjemmebiograf med projektor, surroundlyd og billedstørrelser på 80-120".

Danmarks første surround-højttalere

22. *3 Days of the Condor*, del 1

Hvad er ophavsmændenes "droit moral"-rettigheder værd i praksis? Det blev prøvet i en spektakulær retssag, hvor Sammenslutningen af Danske Filminstruktører (SADF) på vegne af filminstruktør Sydney Pollack havde anlagt sag mod DR for at have vist filmen *3 Days of the Condor* (3 døgn for Condor, 1975) i en pan&scan-version.

Venskabet med filmfolket

Lige fra starten adskilte Laserdisken sig fra landets videoudlejningsforretninger. Da jeg i 1992 åbnede butik i København, blev Laserdisken også synlig for filminteresserede, der holdt til i hovedstadsområdet, og butikken blev besøgt af dem, der betragtede film som mere end et middel til at slå et par timer ihjel. LaserDisc-fans blev som en slags familie, og det gav os flere bonusoplevelser.

Martin Schmidt var en filmglad gut, og det var lykkedes ham at få arbejde på Det Danske Filmstudie i Lyngby, hvor han lavede lidt af hvert. Han inviterede Niels Ole og mig på rundvisning i studierne. Det var et spændende supplement til de rundvisninger, vi havde været på hos Warner og Paramount i Hollywood. Der boede en filminstruktør i hans hjerte, og mens han viste os rundt, fortalte han om sin drøm om at instruere en film, som han gik og rodede med i sin fritid.

Preben Kristensen var en af Laserdiskens første kunder. Vi går helt tilbage til Musikpostens tid, omend der gik nogle år, før det gik op for mig, at han var en del af Linie 3, fordi han købte pr. postordre. Efter åbningen i København kiggede han og Thomas Eje jævnligt ind i butikken. Preben var filmfan om en hals, og han gik meget op i kvaliteten. Da Linie 3's show *Hvor er de 2 andre!!?* skulle udgives på videokassette, var det ikke godt nok for ham.

- Jeg vil have mit show på LaserDisc, om der så kun skal laves ét eksemplar - nemlig til mig, sagde han.

Vi drøftede mulighederne for at sælge showet på LaserDisc, og det endte med at blive til den første og eneste ægte danske LaserDisc-udgivelse. Desværre skete det i en periode, hvor det var pålagt mig at betale en ødelæggende og - viste det sig - ulovlig forbrugsbegrænsende afgift på LaserDisc-pladerne. Showet var mere end to timer langt og måtte fordeles på to plader, så prisen endte med at blive ret høj, men de trofaste fans fik til gengæld dokumentarfilmen *Bag kulisserne med Linie 3* med som bonus.

Preben Kristensen signerer den eneste danske LaserDisc-udgivelse.

Da Laserdisken åbnede butik i Århus nogle år senere, var det Preben, der klippede snoren over i en lille ceremoni.

I slutningen af 80'erne kørte debatten om maltrakteringen af film i tv blandt LaserDisc-fans, og den bredte sig til en stor del af Danmark, da SADF fik den verdensberømte, Oscar-vindende instruktør Sydney Pollacks fuldmagt til at anlægge retssag på hans vegne mod DR for at have vist *3 Days of the Condor*, der er optaget i det brede Panavision-format, i tv i en beskåret pan&scan-version.

Vi kæmpede den samme kamp om respekt for filmkunsten, dog på hver vores front. SADF ville have pan& scan forbudt, mens jeg markedsførte letterbox-udgaverne på LaserDisc, så filmfans i det mindste fik chancen for at vælge dette alternativ.

Retssag imod det halve TV-billede

Af Per Dabelsteen

Det skal være slut med at maltraktere spillefilm i TV med reklameafbrydelser, logoer og forvanskede kopier. Det mener i hvert fald Sammenslutningen af Danske Filminstruktører, der vil udtage stævning mod Danmarks Radio for overtrædelse af ophavsretsloven. Det bliver amerikanske instruktør Sydney Pollacks film Tre Døgn for Condor med Robert Redford, der bliver 'prøveklud'.

- Vi har i årevis protesteret imod TV-stationernes ødelæggelse af spillefilm. TV2 har lovet at ændre praksis, men fra DR-TV har vi fået en negativ modtagelse. Derfor vil vi føre denne sag for at få en principiel dom for, hvad man kan og ikke kan, og Sydney Pollack har bemyndiget os til at føre sagen på hans vegne. Hans film er lavet i cinemaScope-format, men i DR-TV blev den vist i en version, hvor halvdelen af billedet, konstant var skåret væk. Det er totalt ødelæggende for en film, siger Nils Vest, formand for sammenslutningen.

Filmfotografernes Forbund og Dramatikerforbundet bakker op økonomisk, og filminstruktørerne er desuden blevet opmuntret af, at den amerikanske instruktør John Hustons arvinger fornylig har vundet en lignende sag ved den franske højesteret. En TV-station fik dom for, at det var ulovligt at sende en farvelagt version af Hustons sort/hvide klassiker Asfaltjunglen.

Filminstruktørerne mener godt, at TV kan vise cinemaScope-film, men så skal det ske i en version, hvor man i stedet for at beskære billedet klemmer det sammen, så der kommer et sort felt foroven og forneden. Det vil aldrig give den samme oplevelse som i en biograf, men er mere acceptabelt, mener instruktørerne.

Politiken, 14. juni 1991

Copenhagen Film Festival blev i 1993 åbnet med en gallaforestilling af Sydney Pollacks *The Firm* (1993), og Niels Ole og jeg var inviteret med som SADF's gæster. Vi mødte også op til receptionen dagen efter, hvor krænkelserne og retssagen var et tema. SADF viste filmen *What's wrong with this picture?*, som deres amerikanske kolleger havde produceret til illustration af forskellige overgreb. Det var også en lejlighed til at møde Sydney Pollack, stod der i invitationen, men han var blevet forkølet og meldte afbud til stor skuffelse for os og de forsamlede instruktører.

Sekretariatsleder Ebbe Preisler fortalte os, at Sydney Pollack boede på Royal Hotel, så vi smuttede af sted i håbet om at møde ham. Jeg sad i lobbyen og skrev på en besked til ham, da han pludselig dukkede op sammen Jeroen Krabbé, der var på festival for at promovere *King of the Hill* (1993). Det var et stort øjeblik.

Sydney Pollack og Jeroen Krabbé

Hvis ikke SADF havde nævnt mig, ville han måske ikke tale med os, men han vidste, hvem jeg var, og vi fik en sludder, mens Niels Ole talte med Jeroen Krabbé. Da han fik at vide, at FDV havde forbudt udlejning af LaserDisc-udgaven af *3 Days of the Condor*, udbrød han uvilkårligt: "Oh no, why would anyone do something like that!"

Nils Vests billeder fra filminstruktørernes picnic på Kalø, 13. maj 1995

Filminstruktørernes St. Bededagstræf i 1995

Vi havde et særligt forhold til Sammenslutningen af Danske Filminstruktører. Vi fulgte med i hinandens retssager, og vi mødtes ved særlige lejligheder. Det var en stor oplevelse for os, da Niels Ole og jeg blev inviteret med til filminstruktørernes St. Bededagstræf den 12.-14. maj 1995 på Den Europæiske Filmhøjskole i Ebeltoft. Det var spændende at se de mange forskellige personligheder samlet ét sted og fantastisk, at arrangementet kunne lade sig gøre. Alle var dybt optaget af deres egne projekter. Det var næsten som om, de kun kunne blive enige om, hvor svært det var at få penge ud af producenterne til de projekter, de hver især brændte for at føre ud i livet.

Nils Malmros havde lige fået en efter danske forhold uhørt stor portion penge til sin næste film, *Barbara*, og det var der flere, som var lidt misundelige over. Han var selv beskeden om det og holdt sig lidt i baggrunden. Weekenden var fuld af seminarer med oplæg og debatter i højskolens biograf, og der sad Nils Malmros for sig selv oppe på bageste række. Da Niels Ole og jeg ikke var filminstruktører og dermed ikke var i konkurrence med nogen, kunne vi tale med dem alle.

Annette Mari Olsen var f.eks. optaget af at skaffe penge til en dokumentarfilm om Hanstholm-præsten Inge-Lise Wagner, og jeg jublede på hendes vegne, da jeg nogle år senere så, at *Man brænder da ikke præster* fik premiere.

Hele weekenden igennem ankom en række spændende kulturpersonligheder, der var inviteret til at holde oplæg om dette og hint. En af dem var Søren Ryge, der lavede improviseret tv langt fra traditionelle planlagte spillefilm. Pudsigt at tænke på, at han dengang sagde, at det var utænkeligt, at han lavede tv om 15 år. Et andet højdepunkt var lørdagens picnic på Kalø Slotsruin. Vi slæbte kassevis af salat og stegte kyllingelår ud på ruinen Dér bredte vi en dug ud og holdt picnic, og sådan hyggede Niels Ole og jeg os med filminstruktørerne.

Lørdag aften var der fest med levende orkester efterfulgt af midnatssurprise. Ingen vidste præcis, hvad det gik ud på, men vi samledes i biografen, og det viste sig at være et særligt "sneak peek" af en dugfrisk ny dansk film, *Sidste Time* af Martin Schmidt. Det var lige præcis den film, han nogle år tidligere havde rodet med og drømt om at få lov til at lave. Cool! Så var det lykkedes for ham!

Filminstruktørernes hjertesag

Retssagen mod DR var ikke blot et trick til at gøre opmærksom på et kunstnerisk problem. Der var reel grund til at tro, at sagen kunne vindes. Danmark bekender sig til "droit d'auteur"-modellen og bryster sig af at respektere de kunstneriske rettigheder, og det er lige præcis, hvad der betyder noget i forbindelse med pan& scan af filmværker.

Ifølge Peter Schønnings værk fra 1995, *Ophavsretsloven med kommentarer* (side 170), er beskyttelsen uoverdragelig, så selvom der foreligger en udtrykkelig aftale, vil en sådan aftale være ugyldig. Selvom ophavsmanden har skrevet under på ikke at gøre det, kan han alligevel kræve sin "droit moral" respekteret.

Den virkelige udfordring for SADF var at få en instruktør til at lægge navn til en retssag. Man kunne som instruktør frygte, at man ved at tage en retssag havde instrueret sin sidste film. Fodboldspilleren Jean-Marc Bosman udfordrede f.eks. de professionelle fodboldklubbers praksis om at forhindre spillerne i at spille i en anden klub, selvom deres kontrakt var udløbet. Han førte sagen til EU-Domstolen og tvang klubberne til at ændre adfærd, men det kostede ham karrieren.

SADF havde i Sydney Pollack, der var verdenskendt for flere store succeser som *Tootsie* (1982) og *Out of Africa* (Mit Afrika, 1985), fundet en instruktør med international status samt mod og lyst til at kæmpe for filmkunsten.

Christian Braad Thomsen, der sad i SADF's arbejdsgruppe om retssagen, forklarede i Information princippet om, at man i Danmark skal følge dansk lov, også selvom der gælder andre love i andre lande. Den argumentation er svær at skelne fra Johan Schlüters, da han ville have Erik Viuff Christiansens udlejning forbudt, selvom udlejning var tilladt i England, hvorfra filmene var importeret (side 103). Det var ret beset et argument, der allerede havde vundet gehør ved domstolene.

Filminstruktører stævner DR

Det er den amerikanske instruktør Sydney Pollack, der har givet den danske instruktørsammenslutning autorisation til at stævne DR, der har vist hans Tre døgn for Condor i en scannet version. Med Pollack har man fundet et navn med tilstrækkelig prestige og status til, at det vil vække international genklang, hvis en afgørelse går DR imod. Og sammenslutningen er ikke i tvivl om, at vindes sagen, vil den kunne danne præcedens.

Det springende punkt er, at Pollack og andre amerikanske instruktører ikke kan føre en tilsvarende sag i USA, hvor ophavsretten følger pengene, altså producenterne, og ikke kunstneren. Men, siger Christian Braad Thomsen fra instruktørsammenslutningen, i Danmark gælder dansk lov, og 'ligesom hash ikke må indføres i Danmark, heller ikke fra et evt. land, hvor hash er legaliseret, så må man kunne hævde, at man heller ikke herhjemme må vise film på en måde, der krænker den kunstneriske anseelse og egenart, selvom filmen kan vises i den scannede version i andre lande med en anden lovgivning'.

Information, 17. juni 1991

Videobranchen også indblandet

DR havde vist filmen i pan&scan og var derfor den primære synder. Pathé-Nordisk Film var også sagsøgt for at have leveret pan&scan-versionen, så det var en form for skæbnens ironi, at Johan Schlüter i egenskab af advokat for Nordisk Film blev mødt med sine egne argumenter.

Filminstruktørerne håbede, de kunne revolutionere den måde, hvorpå film blev vist i fjernsynet. "Retssagen skal bruges til at sikre instruktørerne mod kunstnerisk vandalisme," sagde Ebbe Preisler til Jyllands-Posten. Det gjaldt også videomarkedet.

Her var der hverken forståelse for problemet eller hjælp at hente. FDV's formand, Henrik Fabricius-Bjerre, havde ikke meget til overs for filminstruktørernes forsøg på at hæve kvalitetsniveauet. For ham var det uden betydning, hvordan filmene blev kopieret. Han var tilfreds med at sende det ud, som blev leveret fra udlandet. "Der vil altid være kunstspecialister, som går op i de små detaljer," udtalte han til pressen. Se nedenfor: Udover, at overblikket og hele personer fuldstændig forsvinder, forsvinder også enhver fornemmelse af billedkomposition.

Udlandet følger retssag mod DR

Af JESPER STEINMETZ

■ Når de danske filminstruktører til efteråret indleder retssag mod Danmarks Radio, vil instruktører over hele verden spændt følge udfaldet. Vinder de sagen, står videobranchen for skud.

Filminstruktørerne kræver DR dømt for at overtræde ophavsretsloven, fordi tv-stationen flere gange har vist bredlærredsfilm i kraftigt beskårede versioner. De danske instruktører rejser sagen på vegne af Woody Allen, Sydney Pollack og danske Ole Roos.

»Retssagen er historisk, og amerikanerne vil bruge afgørelsen til at sikre deres egne instruktører mod kunstnerisk vandalisme,« siger sekretariatsleder Ebbe Preisler, Sammenslutningen af Danske Filminstruktører.

Hverken USA eller England har en ophavsretslov. Når instruktøren har klippet filmen færdig, er filmens videre skæbne i hænderne på filmselskabet. Derfor kan distributører og tv-stationer indbyrdes aftale at farvelægge Gøg og Gokke eller at klippe John Cleese ud af "Halløj på Badehotellet", som det skete i USA.

Amerikanernes aktuelle rettighedsproblem er opstået efter, at den japanske elektronikkoncern, Sony, for nogle år siden købte filmselskabet Columbia.

»Japanerne bestemmer over hele Columbias filmlager. Og man kunne for eksempel tænke sig, at de gerne så det japanske flag fjernet fra slutningen af "Broen over floden Kwai",« forklarer Ebbe Preisler.

Videofilmenes tur

De danske instruktører vil efter sagen mod DR vende skytset mod videofilmene. Omkring hver fjerde video er kopieret fra cinemaScope - bredlærred - film, så kun en tredjedel af det originale billede er tilbage.

Den danske videobranche imødeser dog et sagsanlæg med sindsro.

»Vi sender det ud, vi modtager fra vore udenlandske leverandører,« siger formanden for De danske Videogramdistributører, Henrik Fabricius-Bjerre.

»Jeg tror, at det er et fåtal af forbrugerne, der lægger mærke til, hvordan filmene er kopieret. Men der vil altid være kunstspecialister, som går op i de små detaljer.«

Jyllands-Posten, 10. marts 1993

Letterbox-versionen på LaserDisc

Pan&scan-versionen på VHS

Information, 21. januar 1997

Domsforhandlingen

Der gik adskillige år, før sagen var klar til domsforhandling. Ifølge Ebbe Preisler skyldtes det bl.a., at der var problemer med at skaffe Sydney Pollacks oprindelige instruktørkontrakt, og det var i sagens natur relevant at få undersøgt, hvad Sydney Pollack havde givet tilladelse til, så det måtte tage den tid, det nu måtte tage.

Sagen var blevet henvist til landsretten på grund af dens principielle karakter, og domsforhandlingen startede omsider i Østre Landsret mandag den 20. januar 1997, hvor Bo Lynnerup, chef for DR's indkøbsafdeling, da filmen blev sendt, afgav forklaring, og hvor Sydney Pollack selv mødte op i retten, som var fyldt til bristepunktet med tilhørere for at høre ham fortælle om filminstruktørens værktøjer.

3 Days of the Condor blev vist i sin helhed i det korrekte letterbox-format, hvorefter udvalgte scener blev vist i pan&scan, og Sydney Pollack forklarede, hvad han ville opnå med de enkelte scener.

I en scene står Robert Redford i døråbningen og taler med sin chef. Chefen er filmet, mens han vander sine planter på kontoret. Efter samtalen vender Robert Redford sig imod den plante, der har fyldt halvdelen af billedet, og siger denne afskedsreplik:

"Better get the tolmieas moved closer to the light, doctor. You're getting a blight on the leaf."

Pointen med dette var at beskrive hans brede interessefelt og store almene viden som et karaktertræk, men i pan&scan-versionen ses planten slet ikke, og replikken er derfor i bedste fald meningsløs.

»Det var slet ikke min film, der blev vist,« hævdede filmens instruktør Sydney Pollack i går, da han blev forhørt i det spektakulære første retsmøde i sagen Pollack vs. Danmarks Radio.

»Det er svært på kort tid at forklare noget så indviklet,« sagde Pollack, »en instruktørs funktion er at *fortælle* filmen, og et af de primære værktøjer er at udvælge helt præcis, hvad publikum skal se.«

»Man kan via billedkomposition skabe indtryk af nervøsitet eller afslappethed; man kan skabe rytme, tempo og fremdrift.«

Redfords paranoia

Efter gennemgang af diverse kameravinkler sagde Pollack henvendt til dommerpanelet: »Hvis jeg skulle skyde (shoot) jer tre og valgte at køre kameraerne lidt ned, så lyset skinnede ind i linsen, ville I fremstå mere betydningsfulde eller farlige, end hvis jeg tog billeder, hvor I bare kiggede på mig. Det, der ses inden for rammen i en film, er akkumulationen af selve fortællingen. Kunstværkerne på Robert Redfords kontor fortæller om hans mangefacetterede interesser. Han er en almindelig mand, der i løbet af fortællingen skal gøre noget overmenneskeligt. Fra starten er det min hensigt at lade publikum forstå ubevidst, at hans interessesfære er universel. I den panscannede version er detaljerne fra kontoret skåret væk, og det går igen hos alle karaktererne filmen igennem.«

»Tre døgn for Condor er en skildring af paranoia,« forklarede Pollack, »man ser Redfords ansigt i kontrast til andre ansigter, og hele tiden er man i tvivl om, hvem der er ven og hvem fjende. Den pointe forsvinder, når alt andet end Redford skæres væk.«

»Billedkomposition er instruktørens primære og helt essentielle værktøj, desuden bliver den et udtryk for den enkelte instruktørs personlige stil,« sagde Pollack, »hvis man ændrer kompositionen i én af mine film og udsender den i mit navn, så er det en løgn.«

Med Sydney Pollack til pressemøde

Efter Sydney Pollacks vidneforklaring havde SADF arrangeret pressemøde, og det stod Ebbe Preisler for. Jeg kørte med ham i hans bil til pressemødet, og på vejen stillede han mig pludselig et spørgsmål:

- Der er en ting, der har undret mig, men det kan du måske fortælle mig. Hvorfor har de så meget imod parallelimport i Kulturministeriet?

Jeg var forbløffet over spørgsmålet, for selvom jeg godt kunne mærke, at Kulturministeriet stod på Johan Schlüters side, var det ikke noget, der blev talt højt om. Jeg spurgte tilbage:

- Har de noget mod parallelimport?

- De *hader* parallelimport, sagde han med eftertryk. - Det har altid undret mig, at der er så megen modstand mod parallelimport. Vi synes, du gør det helt rigtige.

Det var en slags lettelse at få bekræftet, at det ikke kun var i min fantasi, at Kulturministeriet var lige så meget min modstander, som Johan Schlüter var det. Spørgsmålet indikerede, at det også var Ebbe Preislers indtryk.

Han er under sit besøg i København blevet bekendt med endnu en absurd detalje i sin kamp for at få sine film vist på TV i det oprindelige format: En dansk importør af laser videofilm har fået forbud mod at udleje den originale letterbox udgave af "3 døgn for Condor", fordi der allerede findes en panscannet videoudgave på markedet, som den amerikanske producent har godkendt.

»Det er jo grotesk, at importøren ikke kan få lov til at udleje den korrekte udgave af min film,« kommer det harmdirrende fra Pollack, der i sin iver efter at fremlægge sine synspunkter erkender, at han næsten lyder som en politiker.

Jyllands-Posten, 22. januar 1997

Ebbe Preisler og SADF var ganske vist placeret i periferien af magtens cirkel, men han kendte alle de centrale spillere. Han havde mødt Peter Schønning, fordi de begge var med i Samråd for Ophavsret, og han kendte J. Nørup-Nielsen, som siden var blevet forfremmet til kontorchef i Kulturministeriet.

Jeg kunne ikke lade være med at spørge til forholdet mellem J. Nørup-Nielsen og Johan Schlüter, og hans svar var forbløffende direkte.

- J. Nørup-Nielsens dør står altid åben for Johan Schlüter. Han er jo afhængig af hans rådgivning, sagde Ebbe Preisler, som var det den største selvfølgelighed.

Vi ankom i god tid til pressemødet. I lang tid var Ebbe Preisler og jeg alene med Sydney Pollack. Det var en fantastisk chance for at tale med ham, men jeg holdt mig beskedent (læs: genert) tilbage og forstyrrede ham ikke, mens han forberedte sig på at tale til pressen. Jeg fik dog talt lidt med ham igen.

Efterhånden dukkede pressekorpset op, der kom kamera på, og jeg satte mig diskret ude i siden og iagttog forestillingen. Det var mere end tre år siden, at jeg havde talt med ham på Royal Hotel om forbuddet mod udlejning af LaserDiscs, men han havde åbenbart en god hukommelse, for pludselig pegede han på mig og begyndte at fortælle om det groteske forbud mod udlejningen af den originale version af *3 Days of the Condor* på LaserDisc. TV2 drejede kameraet imod mig, og et kort sekund følte jeg mig som lidt af en stjerne. Jyllands-Posten tog den lille episode med i avisens efterfølgende artikel.

Landsrettens dom, sag nr. B-0192-92

Dommen faldt den 4. april 1997, og rettens tre dommere, Morving, Vagn Joensen og Jette Hoelgaard-Nielsen, havde forstået Sydney Pollacks pointe. De var klare i beskrivelsen af de kunstneriske overgreb.

Ordvalget i dommen med vendinger som "lemlæstet", "detaljer af betydning for personkarakteristikken er udgået" og "der er opstået uoverensstemmelser mellem billeder og dialog" efterlader ikke plads til tvivl.

Til gengæld sprang kæden fuldstændig af under anvendelsen af § 3, stk. 3.

Sydney Pollacks påstand

Sagsøgte, Danmarks Radio, tilpligtes at anerkende, at sagsøgte i henhold til ophavsretslovens § 3, stk. 2 og 3, har været uberettiget til at vise sagsøgerens film "3 Days of the Condor" i beskåret version.

- - -

DR's indkøbschef Bo Lynnerups forklaring

Stationen får udelukkende negative henvendelser fra seerne, når film sendes i letterboxformat. Vidnet husker ikke at have modtaget klager over, at en film var pan/scannet. Tabes nærværende sag, får det stor betydning for sagsøgte, idet man udelukkes fra at sende film, der er pan/scannet, og som kan sendes hos konkurrenter, eksempelvis TV3. Udover Sydney Pollack og Woody Allen har ingen instruktører klaget over pan/scannede versioner.

- - -

Landsrettens bemærkninger

Tilpasningen ved pan/scanning af sagsøgerens widescreen film til TV formatet har medført bortskæring af en betydelig del af billederne med den følge, at billedkompositionen i en række sekvenser må betegnes som lemlæstet, at detaljer af betydning for personkarakteristikken er udgået, og at der er opstået uoverensstemmelse mellem billeder og dialog.

Da den omfattende beskæring ikke har været teknisk nødvendig for at muliggøre filmens visning på TV, idet filmen har kunnet vises i det originale format omend i et mindre billede end TV skærmen, findes sagsøgtes udsendelse af filmen i den beskårne form herefter at indebære en krænkelse af sagsøgerens kunstneriske anseelse og egenart efter ophavsretslovens § 3, stk. 2, medmindre det må lægges til grund, at sagsøgeren har frafaldet sin ret, jf. § 3, stk. 3.

Efter instruktørkontrakten har producenten været berettiget til ved klipning og redigering at udarbejde en særlig TV-version af filmen. Som forklaret af sagsøgeren var pan/scanning også i 1975 den i praksis anvendte metode til tilpasning af biograffilm til TV mediet, og det måtte anses som en nærliggende mulighed, at TV rettighederne til sagsøgerens film ville blive udnyttet. Sagsøgerens accept af de nævnte bestemmelser i instruktørkontrakten, der angår en efter art og omfang afgrænset brug af filmen, findes herefter også at have omfattet eventuel pan/scanning af filmen.

Østre Landsrets dom, 4. april 1997

Sydney Pollacks accept

Kontrakten med Sydney Pollack er en standardkontrakt. Alle instruktører underskriver en sådan kontrakt for at få den opgave at instruere en film. Sydney Pollack fortalte i retten, hvor simpelt det er: "Enten skriver man under på betingelserne, eller også finder filmselskabet en anden til at instruere filmen."

Producenten er arbejdsgiveren med den økonomiske magt, og Sydney Pollack havde som alle andre instruktører skrevet under på, at filmen kunne udnyttes på en række måder - formentlig på alle de måder, man kunne komme i tanker om - men pan&scan af filmen var end ikke nævnt i kontrakten. Der stod kun, at der ved klipning og redigering måtte udarbejdes en tv-version af filmen. Det kunne gøres uden pan/scanning - og billigere, idet pan&scan kræver en teknikers medvirken. Det fremgår endvidere af dommen, at det ikke var teknisk nødvendigt at beskære filmen for at vise den på tv.

Er det virkelig berettiget at påstå, at Sydney Pollack havde givet tilladelse til pan&scan, alene fordi han accepterede, at filmen blev vist på tv? På baggrund af dommernes egne beskrivelser af overgrebene kan jeg ikke være mere uenig.

Det blev hånligt sagt om Sydney Pollack, at han måtte have levet på månen, hvis han ikke havde anset det som en nærliggende mulighed, at filmen ville blive udsat for pan/scanning. Det er uden tvivl rigtigt, men det betyder ikke nødvendigvis, at det skete med hans accept.

Det samme kunne siges om Warner Brothers i udlejningssagen mod Erik Viuff Christiansen: De måtte have levet på månen, hvis de ikke havde anset det som en nærliggende mulighed, at deres udgivne videokassetter ville blive udlejet, for det blev de i milliontal både i Danmark og i England. Udlejning af videokassetter var lige så almindeligt, som pan/scanning af film var det til brug for tv og video. Det blev på den baggrund fra Erik Viuff Christiansens side anført, at Warner Brothers derfor måtte have accepteret, at videokassetterne blev udlejet.

Nej, sagde dommerne om producentens samtykke; en tilladelse til udlejning skal være eksplicit.

Men da det kom til lovens krav om ophavsmandens samtykke, var situationen modsat. Dommerne lagde nu uden videre til grund, at ophavsmandens samtykke var givet implicit. Også selvom ophavsmanden selv bestred, at det var tilfældet.

Betydningen af formuleringen af § 3, stk. 3

"Sin ret efter denne paragraf" står der i stk. 3. Jeg vil stille spørgsmålet: Hvordan kan man frafalde en særlig ret, medmindre man har kendskab til, at man har den særlige ret? I sagens natur bør det være en forudsætning, at man i det mindste har kendskab til, at man har en sådan ret. Formuleringen af § 3, stk. 3, bør indebære, at der kræves et frafald af retten med henvisning til paragraffen, der sikrer denne ret. Eller at frafaldet som minimum sker med henvisning til den pågældende ret. Ellers er det jo umuligt positivt at frafalde "sin ret efter denne paragraf".

Betydningen af en særlig ret

Da EU-Domstolen underkendte generaladvokaten i Warner-sagen mod Erik Viuff Christiansen, var det med henvisning til respekten for folkestyret.

Hvis et flertal i Folketinget har givet en særlig ret til nogen, vil denne ret miste sit indhold, hvis ikke den respekteres, sagde EU-Domstolen, selvom "en særlig udlejningsret for filmværker" dengang var opspind. Ophavsretslovens § 3, stk. 3, var derimod en ægte bestemmelse, som Folketingets flertal havde ønsket, og dens virkning blev uden videre ophævet af de tre dommere i Østre Landsret.

Kan producenten ikke bare skrive i kontrakten, at "instruktøren overdrager alle rettigheder" og slippe for bøvl? Nej, for en så generel regel vil reelt undergrave folkestyret. Det vil forhindre den lovgivende forsamling i at give ophavsmænd rettigheder, for de vil pr. automatik havne hos producenterne. Derfor skal det fremgå af den enkelte kontrakt, hvad der overdrages.

denskjultekorruption.dk/video7

Det var også tilfældet, da Walt Disney hyrede den veletablerede sangerinde Peggy Lee til at skrive sange og lægge stemmer til *Lady and the Tramp* (Lady og Vagabonden, 1955).

Hun skrev teksterne til seks sange, og hun lagde stemme til fire af filmens figurer. For den ikke ubetydelige kunstneriske indsats fik hun $3.500. Hun havde overdraget rettighederne til at vise filmen i biograferne og i tv, men man havde ikke forudset videomarkedets opståen, og derfor havde hun selvfølgelig ikke overdraget videorettighederne. Walt Disney Studios tjente mere end $35.000.000 på videoudgivelsen, men selskabet mente ikke, at Peggy Lee var berettiget til en andel. Hun var jo blevet betalt. En domstol i Los Angeles var ikke enig, og selskabet blev dømt til at betale $3,83 millioner til hende.

Det er bemærkelsesværdigt, at det skete i USA, der bekender sig til copyright-lovgivningen, og tilsvarende bemærkelsesværdigt, at danske dommere ignorerer ophavsmændenes rettigheder, selvom vi i Danmark officielt støtter kunstnerne.

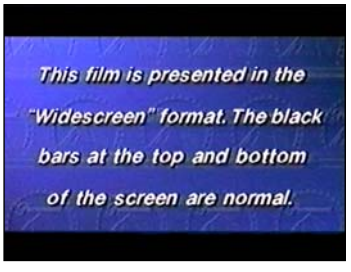
En efter art og omfang afgrænset brug af værket

Hvordan kom retten frem til, at der var tale om en "efter art og omfang afgrænset brug af filmen"? Det fremgår ikke. Det er blot nævnt i en bisætning som noget, der hverken kan diskuteres eller bestrides, men det hænger faktisk ikke sammen. Blot afsnittet før havde retten kaldt det "en omfattende beskæring", og den havde præciseret, at det ikke var nødvendigt for at vise filmen på tv! Konklusionen står også i modsætning til bemærkningen i det første afsnit, hvor billedkompositionen betegnes som "lemlæstet". Denne lemlæstelse fandt sted hele filmen igennem, og da filmen ikke vises i biograferne mere, kan man kun se den på tv. Det er en gåde, hvordan retten kunne konkludere, at der var tale om en *afgrænset* brug af filmen!

Min plan for en eventuel ankesag

Jeg foreslog SADF at appellere dommen, og at der for Højesteret blev gjort mere ud af sagens samfundsmæssige betydning. Der var en snert af "mig, mig, mig" over instruktørerne. DR havde fremstillet det sådan, at Sydney Pollack og Woody Allen var et par forkælede primadonnaer, og at det kun var de to, der gik op i spørgsmålet. Det blev der protesteret imod fra de tilhørende instruktører, og så fik Anders Refn lov til at sætte sig i vidneskranken og forklare, at hans protest havde bevirket, at *Strømer* (1976) i en pan&scan-version blev fjernet fra videomarkedet.

Ifølge Bo Lynnerup var det nærmest "public service" at sende pan/scannede versioner, for det ville folk have. Det var letterbox-versionerne, folk klagede over. DR frygtede at blive stillet ringere i konkurrencen med TV3, der frit og uhæmmet kan sende pan/scannede film til danskerne, fordi selskabet er baseret i udlandet.

Er det måske ikke "public service" at vise ikke-lemlæstede værker og i den forbindelse forklare seerne baggrunden for de sorte bjælker? Det er min erfaring fra Laserdisken, at ganske få seere bevidst foretrækker en halv, lemlæstet film, men de vidste ikke bedre. Kunne man ikke begrænse antallet af klager med oplysning?

Danmark vil jo gerne være foregangsland, og Folketinget har af kulturelle hensyn forbudt, at spillefilm afbrydes af reklameblokke. Selvfølgelig stiller det TV2 ringere i konkurrencen med TV3, der lystigt lader spillefilm afbryde af reklamer, men dér har Folketinget altså valgt side til fordel for filmkunsten. TV2 har dog overlevet. Mon ikke også DR ville overleve et krav om at respektere ophavsmændenes kunstneriske rettigheder?

Jeg ville gøre mere ud af formålet med § 3, stk. 3, nemlig at det ikke kun er af hensyn til kunstnerne, at lovgiver har frataget dem retten til at frafalde deres ret efter § 3, stk. 3. Der er et samfundsmæssigt hensyn, som går videre end hensynet til kunstnerne. Det har samfundsmæssig betydning, at § 3, stk. 3, respekteres.

Det andet formål - at beskytte ophavsmanden mod at give afkald på de ideelle rettigheder i den situation, hvor han er den svage part i et aftaleforhold - er heller ikke respekteret af dommerne. Hvordan man end ser på situationen, satte de tre dommere sig over Folketinget for at hjælpe DR.

SADF valgte ikke at appellere. Ebbe Preisler fortalte, at retssagen havde været ret dyr, og SADF var tilfreds med at få statueret, at der var tale om en krænkelse. For dem var det en halv sejr, at dommerne havde brugt så stærke ord. Særligt var de begejstrerede for ordet "lemlæstet". Sagen havde fået megen opmærksomhed, og TV2 meddelte som konsekvens, at stationen ikke ville vise pan/scannede film, og DR lovede at gøre alt for at undgå det. Det mærkede jeg selv i de efterfølgende år, hvor det kunne ske, at DR bad mig om at levere en letterbox LaserDisc, der så blev sendt i tv i stedet for den pan&scan-version, som producenten havde leveret!

Laserdiskens tilladelse til at udleje *3 Days of the Condor*

Sydney Pollack udviste i Østre Landsret og på det efterfølgende pressemøde et så stærkt engagement, at der ikke var tvivl om, at det var ægte. Jeg fik den idé at bruge hans gejst og interesse i vores fælles kamp om respekt for filmkunsten til at fremme de rigtige versioner af filmene, så jeg spurgte, om han ville give mig et skriftligt samtykke til at udleje LaserDisc-versionen af *3 Days of the Condor*.

FDV og Warner havde i retssagen mod mig blankt afvist, at det var nødvendigt at dokumentere, at ophavsmændene havde overdraget deres udlejningsret til dem, men hvor cool ville det ikke være, hvis jeg som den eneste videoudlejer i verden kunne fremvise den verdensberømte filminstruktør Sydney Pollacks skriftlige og personlige tilladelse til at udleje *3 Days of the Condor* på LaserDisc? Ikke desto mindre var det mig, der ifølge FDV udlejede "uden ophavsmandens samtykke". Jeg skrev et udkast til den tilladelse, jeg havde brug for, hvorefter Sydney Pollack tilføjede, at han *ikke* ønskede, at pan&scan-versionen blev udlejet eller vist.

Lad mig bare afsløre, at dommerne var ligeglade. Alle retssager i de følgende 20 år viste, at ophavsmændenes rettigheder ikke er det papir værd, loven er trykt på. Det vil blive uddybet i de kommende kapitler. Mødet med Sydney Pollack var for mig ikke desto mindre et moralsk skulderklap og en god oplevelse.

DATE: February 5, 1997
FROM: Sydney Pollack
TO: Laserdisken
Att: Hans Kristian Pedersen
Prinsensgade 38
DK-9000 Aalborg

MIRAGE ENTERPRISES
Paramount Pictures
5555 Melrose Avenue
Los Angeles, CA 90038
213-956-5600
Fax 213-862-1166

Regarding the film "**3 Days of the Condor**" and courtcase
The Association of Danish Videogram Distributors vs.
Laserdisken:

As the director of the film "3 Days of the Condor" I hereby consent to the rental of the letterbox LaserDisc version of this film in Denmark inasmuch as my personal consent is needed according to the Danish or European copyright laws.

By the same copyright laws, to the extent that they apply, it is my wish that the film **not** be seen in the pan/scan version currently being rented, or in any pan/scan version in any other medium.

Sincerely yours

Sydney Pollack

Sydney Pollack til Laserdisken, 5. februar 1997

23. Injuriesagen, del 1

Da jeg sendte rapporten om FDV's udlejningsmonopol til pressen og regeringen, var det i den overbevisning, at kompetente myndigheder ville gribe ind. Mogens Koktvedgaards og Peter Schønnings reaktion viste, at det absolut ikke var tilfældet. Jeg skrev så en bog om det, og det fik Johan Schlüter ud af busken. Han anlagde en injuriesag.

Min turné hos FDV's medlemmer

Hjemvendt fra rejsen til London efter at have sendt rapporten om baggrunden for FDV's udlejningsmonopol til pressen og statsministeren kom jeg til at tænke på, om medlemmerne kendte til Johan Schlüters manipulationer ved domstolene. Var de klar over, at det var deres adfærd på videomarkedet, der var ulovlig, og ikke videoimportørernes? Jeg besluttede at undersøge det. Jeg opsøgte selskaberne ét efter ét, dvs. jeg mødte personligt op på deres adresser og bad om at tale med den ansvarlige om "et emne af stor betydning for videobranchens fremtid".

De fleste møder blev temmelig korte. Direktørerne var hurtige til at henvise mig til Johan Schlüter, for det var ham, der tog sig af den slags. Kun to selskaber gik med til at tale med mig: Nordisk Film og Esselte Video.

Nordisk Film var det første selskab, der inviterede mig ind. Salgschef Jørgen Kristiansen bød på kaffe og en åbenhjertig drøftelse af videobranchen, men han var ikke indstillet på at ændre noget.

- Du mener altså, at videobranchen skal være fri, så hvem som helst kan åbne en videoforretning nede på hjørnet og udleje film, som de har købt i London?

- Ja, man må ikke opdele EF, som I gør, sagde jeg og ville slå op i rapporten.

- Jeg er ligeglad med, hvad der står i din rapport, afbrød han. - Vi bøjer os kun for den højeste domstol. Vi betaler så meget for rettighederne, at vi er nødt til at beskytte vores marked. Et frit marked vil koste os 75 millioner kr. om året.

Hos Esselte Video blev jeg inviteret på kaffe af salgschef Søren Rygaard. Han var anderledes positiv, og vi fik en lang samtale. På et tidspunkt sluttede direktør Bent Rasmussen sig til os, og de to fortalte mig, hvordan det hang sammen.

Internationalt blev film fra Paramount og Universal distribueret gennem deres fælles selskab CIC Video, og sådan skulle det også være i Danmark, hvor deres film hidtil havde været distribueret af Esselte Video. Processen med at overdrage aktiviteterne var gået i gang på det tidspunkt. Det var stadig Esselte Video, der var rettighedshaver og medlem af FDV og derfor part i retssagen mod mig.

De fortalte, at de ikke var enige med Johan Schlüter og FDV i den hårde kurs mod videoforhandlerne. De var kun med i retssagen i kraft af medlemskabet af FDV. De havde heller ikke fremsat erstatningskrav, pointerede Bent Rasmussen. De to selskaber tjente pengene i sidste ende, uanset om de solgte eksemplarer var danske eller britiske, og de ville ikke stå i vejen for min udlejning af LaserDiscs.

Video Trade Weekly, 21. december 1991

To-pris systemet i England

Allerede på min første tur til London i 1986 var jeg imponeret over det veludviklede salgsmarked, vi ikke havde i Danmark, hvor Laserdisken var den eneste butik, som *solgte* videofilm.

Filmene blev udnyttet økonomisk i tre trin, hvor første trin var forevisning i biograferne. Derefter blev de udgivet på videokassetter, som blev solgt til udlejningsbutikkerne til en forholdsvis høj pris, ca. £70, og efter en periode på 6-9 måneder blev de sat ned til £10-20. Så købte folk dem til ejendom, for til den beskedne pris var der mange, som gerne ville have deres favoritfilm stående på reolen.

Op gennem 80'erne blev det mere almindeligt at købe film. Salgsmarkedets betydning voksede, og mod slutningen af årtiet var udlejningsmarkedet så småt på retur. Selvom der allerede i 1988 blev vedtaget en udlejningsret for film i England, var der ved indgangen til 1991 endnu ingen, der havde forbudt udlejning af videokassetter. Tværtimod!

Walt Disneys distributionsselskab Buena Vista vendte traditionel tankegang på hovedet, da det i 1990 sprang over udlejningsperioden på den måde, at prisen på den første udgivelse af biografhittet *Pretty Woman* (1990) var rettet mod private: £19,99. Hvis en udlejningsforretning ville udleje filmen, kunne den købe filmen til samme lave pris og udleje filmen. *Pretty Woman* blev et gigantisk videohit.

I 1991 gik Buena Vista et skridt videre, da *Fantasia* blev udgivet. Igen blev udlejningsmarkedet sprunget over på den måde, at filmen blev udgivet direkte til "salgspris" uden en forudgående udlejningsperiode til høj pris. Det nyskabende lå i en markedsføringskampagne, der var rettet mod - tænk engang - udlejningsforretningerne!

Buena Vistas sælgere tog rundt til udlejningsforretningerne og tilbød dem 12 stk. pakker med en opfordring til at leje filmen ud - og derefter tilbyde kunden at købe filmen. Det var ud fra den betragtning, at når folk havde fundet ud af, hvor god filmen er, ville de være interesseret i at købe den til ejendom. Det var samme koncept, der lå bag min udlejning af LaserDiscs. Jeg var fire år foran dem!

På 7 uger solgte *Fantasia* flere eksemplarer på VHS, end det hidtidige mest solgte album på tværs af alle platforme havde solgt på 7 år (*Dire Straits: Brothers in Arms*). Alene i UK blev der i 1991 solgt 3,2 mio. eksemplarer af *Fantasia*.

To-pris systemet i Danmark

I Danmark var FDV bange for, at der ville opstå et gråt marked, som de ikke kunne kontrollere, hvis privatpersoner kom til at eje kassetterne. Og efter at de havde givet efter, kæmpede de mod salget af brugte film (side 173).

FDV ville ikke forære noget væk til udlejningsbutikkerne. Nøgleordet var kontrol. Der blev skelnet mellem udlejningskassetter og salgskassetter sådan, at filmene havde to forskellige priser samtidig, men med strengt forbud mod at udleje designerede salgskassetter.

Det fik fatale konsekvenser for de butikker, der ikke magtede at holde en skarp adskillelse jf. Ove Jensens straf, da en af hans ekspedienter udlejede en salgskassette. CIC Video var ikke med på dette, men gav filmene fri efter britisk model, og som konsekvens kunne CIC Video ikke være medlem af FDV.

VIDEOGRAM-FORENINGEN SKÆRPER KURSEN

I den kommende tid bliver det ikke sjovt at være pirat. Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) har besluttet at skærpe kursen over for videoforhandlere, der foretager ulovlig udlejning, først og fremmest af sell-thru kassetter.

Bliver ulovlig udlejning opdaget af videogramforeningens kontrollanter, så vil det medføre øjeblikkeligt leveringsstop fra alle foreningens medlemmer til pågældende forretning. I værste fald vil piraten kunne imødese ophævelse af forhandlerkontrakten, altså forretningens lukning.

Bliver man enige om, at det hele har været en "fejl", der kan rettes, så forhandlerkontrakten kan opretholdes, så vil forretningen i alle tilfælde blive ramt af et tre-måneders leveringsstop gældende fra det tidspunkt, hvor sagerne er bragt i orden.

Indtil videre har fristelsen åbenbart været for stor i forhold til de bøder, der er blevet givet. Med en tre-måneders karantæneperiode - tre måneder helt uden nye film - håber man at have skabt en sanktion, der er så alvorlig, at ingen tør lege pirater. I en konkurrencesituation vil manglen på nye film være noget nær en lukning!

SB

Videotraileren, marts/april 1992

DERFOR GÅR VI SOLO

CIC er gået solo. Skellet mellem udlejningsfilm og købefilm er principielt ophævet (omend ikke hvad priser angår), og CIC vil fremover stå uden for Foreningen af Danske Videogramdistributører, fordi foreningen ikke rummer plads til den dispositionsfrihed, som CIC ønsker. Direktør Bent Rasmussen forklarer hvorfor.

- Vores skridt er en logisk konsekvens af udviklingen på markedet i Danmark, forklarer Bent Rasmussen, CIC Danmark. - Vi tror ikke på to kassetter til to forskellige priser. Vi tror på en liberalisering, der gør den omfattende kontrol, vi tidligere har kendt, umoderne.

Først og fremmest tænker man på, at forhandlerne nu uden problemer kan sælge alle CIC-titler til de kunder, der måtte ønske det. De kan altid få en ny film, hvis der stadig er udlejning i den. Der bliver således fri konkurrence mellem de egentlige købefilmbutikker og de traditionelle videoforhandlere. Kunden får valget mellem to måder at se video på: Han kan frit vælge mellem at købe og leje.

90'ernes videomarked ligner ikke 80'ernes, mener Bent Rasmussen, CIC. Derfor tør man give spillet frit for forhandlerne, når det gælder valget mellem at udleje og sælge.

Videotraileren, oktober 1992

FDV's tredje angreb på Erik

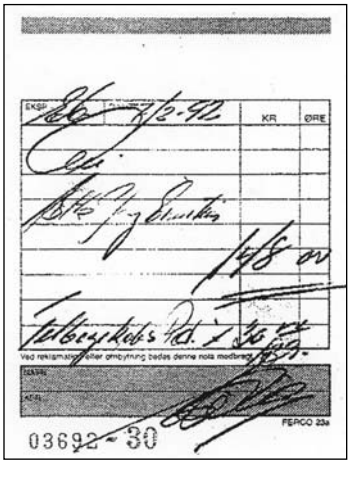
Mens det britiske marked blomstrede under de frie forhold, faldt omsætningen af udlejning i Danmark (side 179). FDV reagerede med mere kontrol, og i slutningen af 1991 hyrede de to "kontrollanter", som rejste landet rundt for at holde øje med, om butikkerne overholdt FDV's regler: Ingen udlejning af salgskassetter, ingen udlejning af importerede kassetter, og helst ikke salg af brugte kassetter. Det sidste kunne de imidlertid ikke altid forhindre.

Kontrollanterne fra Foreningen af Danske Videogramdistributører må af gode grunde forblive anonyme - men ingen tvivl om, at de er skrappe...

Videotraileren, marts/april 1992

En af kontrollanterne dukkede op hos Erik Viuff Christiansen. Han nægtede stædigt at udleje FDV's kassetter, og i februar 1992 var der kun lidt tilbage af hans tidligere forretning. Han udlejede lidt pornofilm, og det interesserede ikke FDV, og så handlede han lidt med salgskassetter, han importerede fra England. Kontrollanten havde to små drenge med, og de tre fandt en film, de havde lyst til at se. De tog filmen med til Erik ved disken, og kontrollanten bad om at leje den. Erik forklarede, at det var en salgskassette. Det kostede 148 kr. at købe den, men den kunne ikke lejes. Kontrollanten insisterede, så Erik gav ham hele historien om udlejningsforbuddet. Han ville ikke slås med videobranchen mere, så det kunne der ikke være tale om. En kø var ved at danne sig ved disken, og den yngste dreng begyndte at græde. Hvis de nu købte filmen, og Erik så købte den tilbage, når de havde set den? Ville Erik gå med til det? Erik var under pres, og han var rådvild. Han plejede ikke at gøre sådan, men ok, hvis det løste problemet. Kontrollanten ville vide, hvad han fik for filmen ved tilbagekøb, og det skulle stå på kvitteringen.

Kvitteringen, 7. februar 1992

En måned senere dukkede han op i butikken igen. I hælene på ham fulgte fogeden og FDV's advokat Torben Steffensen. Forelagt kvitteringen med aftalen om tilbagekøb blev Erik informeret om, at "der er konstateret skjult udlejning i strid med det nedlagte forbud," og de gik i gang med at fjerne hans film fra hylderne. De pakkede dem ned i fire kasser og tog det hele med sig.

Vedr.: Uberettiget distribution af videogrammer

Under fogedretsmødet den 12. marts 1992 konstaterede fogeden, at De havde overtrådt tidligere nedlagt fogedforbud. Som følge heraf blev der beslaglagt og medtaget 123 videogrammer, hvortil rettighederne til de herpå værende filmværker indehaves af Foreningen af Danske Videogramdistributører. De har modtaget kopi af oversigt herover fra fogedretten i København.

Såfremt De er indforstået med, at undertegnede får frigivet ovennævnte 123 videogrammer til destruktion, beder jeg Dem venligst i underskrevet stand returnere vedlagte kopi af nærværende skrivelse. Til Deres brug vedlægger jeg frankeret svarkuvert.

Såfremt jeg ikke har modtaget en tilbagemelding fra Dem inden 14 dage at regne fra d.d., vil jeg udtage stævning med påstand om, at De tilpligtes at anerkende, at de 123 videogrammer overdrages til Foreningen af Danske Videogramdistributører med henblik på destruktion, ligesom jeg vil nedlægge påstand om betaling af erstatning, svarende til kr. 500,- pr. ulovligt udbudt videogram til udlejning, hvilket erstatningskrav kan opgøres til kr. 61.500,-, hvortil lægges et skønsmæssigt beløb for forstyrrelse af markedsforholdene, svarende til kr. 8.500,-, hvorved det samlede erstatningskrav kan opgøres til kr. 70.000,-.

Johan Schlüter til Erik Viuff Christiansen, 21. april 1992

En måned senere fik Erik et brev fra Johan Schlüter. Han ville have tilladelse til at destruere de 123 videogrammer, der var fjernet under aktionen. Hvis ikke Erik i løbet af 14 dage gav tilladelse til det, ville der blive udtaget stævning mod ham med et erstatningskrav på 70.000 kr. Så gav Erik omsider op og lukkede sin butik.

FDV's tiltag mod ulydige videoforhandlere

Johan Schlüter sendte erstatningskravet til Erik den 21. april 1992. I vrede smed Erik brevet ud, så den 12. maj sendte Johan Schlüter brevet igen. I mellemtiden - den 6. maj - havde Johan Schlüter tabt retssagen mod Læsehesten. Han kunne næppe undgå at have det frisk i erindringen, at retten ikke fandt, at der i loven er belæg for at forhindre, at videogrammer videresælges - herunder tilbagesælges til den tidligere ejer (side 173), men det afholdt ham ikke fra at forfølge Erik.

Jeg fortalte Erik om Læsehestens sejr, som kunne bruges til at imødegå FDV's erstatningskrav, men han havde mistet modet. Han havde fået sukkersyge, og han var sikker på, at det skyldtes stress som følge af FDV's forfølgelse, og det havde også kostet ham ægteskabet. "Det er personligt," sagde han, "når de ikke engang vil lade mit småsalg være i fred." Han havde fået nok. Han orkede ikke mere.

I et helsides indlæg i *Videotrailerens* marts/april-udgave 1992 truede advokat Torben Steffensen videoforhandlerne med leveringsnægtelse, hvis de blev taget i at udleje salgskassetter. Der var ikke tvivl om, at forhandlerne skulle mærke, at de blev overvåget: "Kontrollanterne er i marken, er aktive og kommer overalt," skrev han blandt andet i artiklen om FDV's nye kontrollanter.

Sådan tjener man 1 milliard kr.

Jeg var harm over aktionerne mod Erik, men der var ikke meget, jeg kunne gøre. Jeg havde fortalt om FDV's monopol og manipulationer til pressen og regeringen flere gange, og jeg havde officielt klaget til Kommissionen, men kun Kim Behnke havde vist interesse. Modsat forsøgte Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning at passivisere mig med sære bortforklaringer, og alt imens øgede FDV presset på videoforhandlerne med nye regler, flere kontrollanter og jernhårde straffe.

Jeg besluttede at skrive en bog. Tidspunktet var ret ubelejligt, for efter et halvt års forberedelser havde jeg åbnet butik i Skt. Peders Stræde i København. Fogedforretningen mod min udlejning af LaserDiscs kom også slemt på tværs. Jeg holdt åbningsreception som planlagt i februar, men derefter måtte jeg lukke i en måned, mens jeg fik overblik over skaderne. Den vigtige markedsføring ved udlejning af LaserDiscs var blevet forbudt, og jeg havde indtil da haft Danmarks største udvalg af danske salgskassetter, for jeg lagerførte konsekvent samtlige titler. Det var også slut med det, efter at FDV havde vedtaget leveringsnægtelse over for mig.

Det var nødvendigt at bremse FDV's hårde adfærd. Jeg ville fortælle verden om monopolet og dets baggrund ud fra en betragtning om, at lyssky metoder ofte får en ende, når de kommer frem i lyset. Jeg lagde Jørgen Kristiansens vurdering af den økonomiske værdi til grund for bogens titel. Set over FDV's levetid havde monopolet kostet videoforhandlerne omkring 1 milliard kr. i overpriser.

Det var min erfaring, at det ikke hjalp ret meget at udsende pressemeddelelser. Ingen havde reageret på pressemeddelelser, rapporter eller kronikker, siden jeg i 1988 første gang prøvede at gøre opmærksom på overgrebene mod importørerne. Det var vigtigt at få bogen omtalt, så jeg granskede hukommelsen fra min tid som piccolo på Aalborg Stiftstidende for at finde en journalist, som kunne tænkes at ville høre på mig. Ole Andersen havde været den mest oplagte mulighed, men han var i mellemtiden gået bort.

Jeg endte med at ringe til Lars Borberg. Jeg huskede ham som en frisk, ung kulturjournalist og lidt speciel på den måde, at han tog tegneserier alvorligt. Det kunne jeg godt lide. Han havde skrevet seriøst om Aalborg Tegneserieklub, og i 1984 havde han hyret mig til at skrive i avisen om Anders And, der fyldte 50 år. Der var en god chance for, at han huskede mig og ikke automatisk ville betragte mig som idiot, selvom jeg kastede mig ud i en kamp mod landets topjurister.

Jeg skrev rapporten om til bogform efter Harry Motors skabelon. Det blev en tør, saglig fremstilling på 68 sider. Jeg bevarede rapportens henvisninger til bilag og opfordrede i forordet læseren til at rekvirere dokumentationssamlingen til brug for videre studier eller bare for at kontrollere sandheden. Jeg tilføjede et længere afsnit, en del 2, hvori jeg beskrev, hvordan jeg selv havde oplevet forløbet.

Lars Borberg ville gerne høre på mig, og vi mødtes en formiddag på Aalborg Stiftstidende. Jeg var næsten færdig med manuskriptet og gav ham et eksemplar, og så brugte vi adskillige timer på at gennemgå det hele sammen.

Det gik stærkt med at få bogen færdig. Jeg ville lægge retssagen bag mig hurtigst muligt og komme videre, og jeg så frem til at gennemgå forløbet for Vestre Landsret. Forbuddet mod udlejning af LaserDiscs var berammet til behandling den 17. juni 1992, og bogen udkom på den symbolske dato, den 5. juni 1992, Grundlovsdag.

denskjultekorruption.dk/video6

Den 12. juni 1992 sendte TV2 Nord et nyhedsindslag, hvor jeg fortalte om forskellen på pan&scan og letterbox, og den 17. juni 1992 fulgte TV Aalborg trop med et lidt mere uddybende indslag.

Respekt for filmkunsten?

For mig var kampen for LaserDiscs en kulturkamp, og den blev udkæmpet, netop som SADF kæmpede deres kulturkamp mod pan&scan. Jeg lavede en video med de to nyhedsindslag og eksemplerne i kapitel 21 for at illustrere betydningen af, at LaserDiscs fik mulighed for at blive udbredt i Danmark. Jeg kaldte den *Respekt for filmkunsten?* og sendte både bogen og videokassetten til samtlige medlemmer af Folketingets Kulturudvalg og til kulturminister Grethe Rostbøll.

Hårdt lys på hårde folk

Bøger

Hans Kristian Pedersen: »Sådan tjener man 1 milliard kr.«
208 sider, 98 kr.
LASERDISKENS FORLAG
Udkommer i dag.

Hans Kristian Pedersen foran sin forretning, Laserdisken, i Prinsensgade i Aalborg - det er den og retten til at drive den, han slås for.

■ Vi har allesammen en grænse et sted. Meget kan vi finde os i, men en dag kan det komme for tæt på. Så sætter vi foden ned. Hertil og ikke længere.

Sådan er det gået Hans Kristian Pedersen, indehaver af den lille specialforretning, Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg. Han forhandler avancerede laserdisk-afspillere, der viser film fra plader, ligesom videoer viser film fra bånd.

Han er kommet i klemme i den danske videobranches ihærdige arbejde for at sikre sig eneretten til at udleje film til private. Han har haft besøg af sælsomme detektiver, han har fået truende breve, han er blevet nægtet levering, og han er blevet slæbt for fogedretten.

Men han har ikke tænkt sig at slippe grebet. Han vil have retfærdighed.

Et af midlerne er denne bog - en mærkelig, velskrevet, gennemdokumenteret og forbløffende spændende beretning. Ikke bare om, hvordan det er at være en lille mand oppe mod en milliard-gigant. Men også om det forløb, forfatteren gennem sine snart mange års kamp har kunnet kortlægge. Et forløb af magtspil, intriger, snedige juridiske puslespil, økonomisk armvridning og lobbyisme på højt plan.

Så højt plan, at han er meget tæt på at skrive grimme ting om ministre og regering og i hvert fald om et par navngivne embedsmænd i Kulturministeriet. Så højt, at han mener sig i stand til at bevise, at EF-Domstolen er blevet ført bag lyset. Og hans dokumentation tyder på det.

Det er hårdt lys, han sætter på de hårde drenge, han er oppe imod. Et lys, der viser en pengestærk branche med store, solide firmaer i ryggen, som er i stand til at tyranniserе sig til et fuldkomment monopol - og endda kan få ændret lovgivninger, »overbevise« advokater og domstole og manipulere med begreber og bestemmelser i det uendelige. Mens pengene strømmer ind - i en størrelsesorden, der ifølge bogen ligger på 75 millioner kr. om året.

Med sådan en gevinst i baghånden, kan man gå vidt.

Lars Borberg

Aalborg Stiftstidende, 5. juni 1992

> Hvad angår Deres sag om udlån og udlejning af filmværker har jeg intet at føje til ministeriets skrivelse af 6. marts til Dem.
>
> Jeg skal undlade at kommentere Deres påstande om løgn og korruption hos navngivne embedsmænd i ministeriet.

Kulturminister Grethe Rostbøll til Laserdisken, 29. juni 1992

Det er interessant at iagttage, hvor forskelligt Lars Borberg og Grethe Rostbøll så på bogen. Jeg havde sendt den til Grethe Rostbølls private adresse for at undgå, at den blev stoppet af Peter Schønning, men det kunne jeg have sparet mig. Hun var ikke interesseret i at undersøge noget som helst.

Hvor Lars Borberg i omtalen af bogen skrev: "Et forløb af magtspil, intriger, snedige juridiske puslespil, økonomisk armvridning og lobbyisme på højt plan. Så højt plan, at han er meget tæt på at skrive grimme ting om ministre og regering og i hvert fald om et par navngivne embedsmænd i Kulturministeriet. Så højt, at han mener sig i stand til at bevise, at EF-Domstolen er blevet ført bag lyset. Og hans dokumentation tyder på det," var Grethe Rostbølls kommentar: "Jeg skal undlade at kommentere Deres påstande om løgn og korruption hos navngivne embedsmænd i ministeriet."

Lars Borberg havde læst bogen og set dokumentationen, så han kunne skrive "hans dokumentation tyder på det," mens Grethe Rostbøll intet læste. Hun levede i en døs af uigennemtrængelige fordomme og var tilfreds med, at de kritiserede embedsmænd selv fejede problemerne ind under gulvtæppet. I kapitel 16 så vi, at hun også overlod det til Peter Schønning at besvare Kim Behnkes opfølgende spørgsmål, og sådan lagde hun og Kulturministeriet kritikken i graven.

Johan Schlüters injuriesag

Politikerne i Kulturudvalget reagerede heller ikke, men det gjorde Johan Schlüter. Til min overraskelse - og en smule til min tilfredshed - anlagde han injuriesag. Bogen forårsagede ikke det mindste skvulp i debatten og var på vej mod en stille død, og derfor var en injuriesag en mulighed for at afsløre ham. Endelig ville hans manipulationer blive bedømt af en dommer. Indtil da havde jeg intet at udsætte på domstolene, så jeg troede stadig, at jeg ville blive dømt i henhold til loven og de beviser, jeg fremlagde. Sådan som Eriks advokater havde opført sig, kunne sagerne mod ham ikke afgøres på nogen anden måde. Dommerne kunne ikke gøre for, at Eriks advokater ikke selv læste ophavsretsloven, eller at han valgte at indgå forlig, eller at videoforhandlerne gav efter for truslerne om leveringsnægtelse.

Ingen havde påpeget det faktum, at "ophavsmandens samtykke" blev udøvet negativt over for importerede film, mens FDV's udgivelser blev udlejet, og at det stred mod EU-retten og EU-Domstolens præmisser. Ingen anfægtede, at FDV's medlemmer førte sig frem sig som ophavsmænd, selvom de blot var købmænd,

altså licenstagere, der på almindelige handelsmæssige vilkår havde købt retten til at udgive diverse film på videokassette med danske undertekster. Injuriesagen var en uhørt mulighed for at afsløre det hele for domstolene.

Stævningen havde fire påstande. Johan Schlüter ville først og fremmest have mig straffet efter straffelovens § 267 for at have fremsat "sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse," som der står. Han havde taget fem citater, der i den sammenhæng kaldes "sigtelser", som han ville have kendt ubeføjede, han ville have et beløb til offentliggørelse af dommen, og oven i dette krævede han 250.000 kr. i erstatning.

Det tog jeg roligt, for efter straffelovens § 269 er en sigtelse straffri, når dens sandhed bevises, eller den er fremsat i god tro. Sigtelser fremsat til varetagelse af åbenbar almeninteresse er også straffri. Citaterne var taget ud af en sammenhæng, og nogle af dem fik derfor en lidt anden klang. Det kunne jeg godt redegøre for. De fem citater er fra side 25, 73, 170, 181 og 185 i bogen og lyder således:

a) "Den danske regering, der ledes af Poul Schlüter, fætter til Johan Schlüter, intervenerer til støtte for Metronome Video ApS. Johan Schlüter ændrer sin forklaring og samstemmer den med regeringens."

b) "For hver dag der går, ringer kasseapparatet på Johan Schlüters kontor.

Videobranchen i Danmark ledes af mænd, for hvem penge er altafgørende. Som frontfigur er en mand med politisk indflydelse, en mand som politikere og embedsmænd kritikløst lytter til, en mand som er ligeglad med de personlige tragedier, hans mafialignende metoder efterlader. Erik Viuff Christiansen mistede alt og fik sukkersyge som følge af presset, som ikke er ophørt endnu.

Johan Schlüters advokatkontor lever af at terrorisere videoforhandlerne. Retssag efter retssag indledes uden hold i lovgivningen. Johan Schlüter og Torben Steffensen har et indgående kendskab til ophavsretslovgivningen, der sammen med forhandlingsprincippet kynisk benyttes til at bluffe sig igennem med påstande, som der intet hold er i. Går den ikke én gang, så går den næste gang. Argumenter, paragraffer og forklaringer vendes og drejes, så de passer bedst til hver eneste sag. Målet er hver gang enkeltpersoner, som hverken har juridisk indsigt eller økonomi til at svare ordentligt igen."

c) "Alligevel kan jeg ikke være helt sikker. I mine øjne er Johan Schlüter den største forbryder i Danmarkshistorien. Under 10 år med monopol har omsætningen været mindst 3 milliarder kroner. Under fri konkurrence ville prisen være mindst en tredjedel lavere. Hans nummer mod Erik har haft en værdi på mere end én milliard kroner. Hvad koster det at arrangere et lille uheld?"

d) "Regeringen har givet falsk forklaring til EF-Domstolen i sag 158/86, hvorefter de danske videogramdistributører har haft et monopol i Danmark. Jeg henleder specielt opmærksomheden på Johan Schlüters udtalelser i Østre Landsret."

e) "Anna Johansen fra Bibliotekstilsynet, som tidligere er presset af Johan Schlüter."

De fem anfægtede citater i Johan Schlüters stævning, 26. juni 1992

Forløbet før domsforhandlingen

Jeg blev indkaldt til forberedende retsmøde i Retten i Aalborg den 3. november 1992. Jeg kom i god tid og satte mig til at vente. Og jeg ventede. Da der var gået en time, spurgte jeg damen i informationen, hvornår der skulle ske noget. Hun så forbløffet på mig og meddelte, at mødet var udsat. En uge senere modtog jeg en ny indkaldelse, hvor jeg blev bedt om at møde i retten den 18. november 1992. Den tidligere indkaldelse annulleres hermed, stod der i den nye indkaldelse! Det kunne de ærligt talt godt have fortalt mig noget før.

Johan Schlüter var repræsenteret ved advokat Asger Thylstrup. Dommeren var Mogens Christensen, og han indledte med at foreslå, at jeg antog en advokat, for det var normalt i den slags sager. Det syntes jeg ikke, der var grund til. Jeg var bedt om at møde i retten for at svare for mig og fremlægge de dokumenter, jeg ville påberåbe mig, og det havde jeg tænkt mig at gøre. Jeg havde selv skrevet bogen, så jeg var også den bedste til at forklare, hvorfor jeg havde skrevet, som jeg havde skrevet. Jeg ville gerne bevise, at bogen og sigtelserne var sande.

Asger Thylstrup var imødekommende. Han sagde, at Johan Schlüter ikke var ude på at genere mig. Der ville ikke ske mere, hvis blot jeg trak bogen tilbage. Han var ked af situationen, men han kunne ikke have, at jeg stemplede ham som "den største forbryder i Danmarkshistorien".

Jeg syntes ikke, det var rigtigt. Formuleringen var taget ud af sammenhængen fra et afsnit med titlen *Forfølgelsesvanvid*, hvori jeg beskrev min paranoide sindstilstand. Advokat Anders Hjulmand havde læst manuskriptet igennem og

Del 2. Kapitel 10 - Turen til London

Forfølgelsesvanvid

Mogens Koktvedgaard har nær skræmt livet af mig. Hvad der skulle have været en rekreationsweekend bliver næsten til et mareridt.

Jeg skrev til ham, at jeg ikke ville foretage mig noget med rapporten, før jeg havde hørt hans respons. Han har ikke læst rapporten, så han ved ikke, at det, jeg skriver, er rigtigt, og anklagerne mod Johan Schlüter er temmelig stærke. Måske kender de hinanden? De har begge specialiseret sig i ophavsret, så det er ikke usandsynligt. Måske spiller de kort sammen hver fredag, og måske giver Mogens Koktvedgaard rapporten til ham uden at læse den? "Se her, Johan, en gal mand i Aalborg er ude efter dig," kan jeg lige forestille mig ham sige.

Johan Schlüter vil forstå, hvad rapporten indeholder. Måske får han opfattelsen af, at han har det eneste eksemplar? Han taler måske med Poul, der sender det hemmelige politi efter mig? Har vi et hemmeligt politi? Hvis det er hemmeligt, vil jeg vel ikke vide noget om det? Han vil måske efterlyse mig som en trussel mod statens sikkerhed?

Er det for usandsynligt? Afgjort. Jeg har aldrig før været udsat for så hårdt et pres, og jeg er sandsynligvis paranoid. Jeg har set for mange film. Jeg trænger til at sove.

Alligevel kan jeg ikke være helt sikker. I mine øjne er Johan Schlüter den største forbryder i Danmarkshistorien. Under 10 år med monopol har omsætningen været mindst 3 milliarder kroner. Under fri konkurrence ville prisen være mindst en tredjedel lavere. Hans nummer mod Erik har haft en værdi på mere end én milliard kroner. Hvad koster det at arrangere et lille uheld?

Side 170 i Sådan tjener man 1 milliard kr.

opfordret mig til at tilføje "i mine øjne" for at præcisere, at jeg ikke mente det som en objektiv sandhed. Afsnittet handler især om min angst efter den skræmmende samtale med Mogens Koktvedgaard oven på flere dages mangel på søvn.

Der stod i stævningen, at citaterne er urigtige, og det misforstod jeg i første omgang. Jeg troede, der var henvist til citaterne fra dokumentationssamlingen, hvorfra jeg havde citeret flittigt, og jeg havde bestemt ikke fiflet. Jeg sagde, at sagen kunne afkortes en hel del, hvis han udpegede de urigtige citater.

Asger Thylstrup læste op: "Den danske regering, der ledes af Poul Schlüter, fætter til Johan Schlüter, intervenerer til støtte for Metronome Video ApS. Johan Schlüter ændrer sin forklaring og samstemmer den med regeringens."

Så forstod jeg, at han mente de fem citater, der var fremhævet i stævningen. Jeg så alligevel frem til at gennemgå, hvordan Johan Schlüter havde manipuleret, og jeg ville gerne forklare citatet. Jeg havde taget formuleringen om regeringens intervention fra Johan Schlüters indlæg i *Videotraileren*, så det kunne han næppe indvende noget imod. Det kunne heller ikke bestrides, at både Johan Schlüter og Kulturministeriet havde givet EU-Domstolen nogle meget specielle forklaringer, og de var påfaldende ens. Jeg spurgte drillende Asger Thylstrup:

- Vil du have, jeg skal dokumentere, at regeringen ledes af Poul Schlüter?

Asger Thylstrups svar kom helt bag på mig og også på dommeren.

- Johan Schlüter er ikke i familie med Poul Schlüter, sagde han.

- Det kan da ikke siges at være ærekrænkende, kom det uvilkårligt fra Mogens Christensen, men det var altså Johan Schlüters indsigelse, og det blev noteret.

Da jeg skrev den første rapport, troede jeg på oplysningen fra Johan Schlüters kontor, dvs. at Johan og Poul var brødre. Jeg havde på et tidspunkt en forestilling om, at manipulationen af EU-Domstolen var planlagt i det Schlüterske hjem over en middag, men det afviste Jakob Stegelmann. Han havde lovet at finde ud af, om de to var i familie, og efter at have drøftet det med en kollega fortalte han, at Poul og Johan er fætre langt ude. Han havde tilføjet, at det næppe betød noget, men jeg var ikke sikker. Johan Schlüters indflydelse var påfaldende. Jeg fjernede alligevel den familiemæssige sammenhæng bortset fra de fire indskudte ord, og nu blev de brugt til at fjerne fokus fra de sære forklaringer. Vi blev hurtigt enige om, at sagen kunne berammes til domsforhandling, og onsdag den 13. januar 1993 blev valgt.

Advokat Asger Thylstrup

Asger Thylstrup var hverken aggressiv eller ubehagelig. Da han spurgte, om han måtte se butikken, tilbød jeg velvilligt at give ham en rundvisning, og vi fulgtes ad fra Tinghuset til Laserdisken. Han var også nysgerrig efter at høre, hvad der fik mig til at kaste mig ud i en så håbløs kamp. "Jeg mener ikke, den er håbløs," svarede jeg, og han fortalte videre, at han havde læst i bogen. Han fandt sagen om udlejning spændende, men bebrejdede mig, at jeg brugte så skrappe ord.

- Johan Schlüter er knalddygtig, og du skal ikke gå efter manden, sagde han og anbefalede mig at bruge kræfterne på retssagen om udlejning.

Han beskæftigede sig også med EU-ret, og udlejningsproblematikken optog ham tydeligvis, og pludselig sagde han:

- Jeg har også undret mig over, at videobranchen kunne få lov til at arbejde på den måde.

Jeg tænkte, at det var en lidt besynderlig bemærkning fra Johan Schlüters egen advokat. Det var mit synspunkt, at FDV ikke havde fået lov, men bare gjorde det alligevel. Det var interessant at drøfte udlejningsproblematikken med ham, og vi aftalte, at han skulle foreslå Johan Schlüter et forlig. Jeg ville gå med til at præcisere bemærkningen "den største forbryder i Danmarkshistorien" og beklage, at jeg havde gjort ham til Poul Schlüters fætter, når det betød så meget for ham, men jeg ville ikke trække bogen tilbage.

Ugen efter ringede jeg til Asger Thylstrups kontor for at høre om muligheden for et forlig, men jeg fik den besked, at han var sygemeldt. Jeg ringede til Johan Schlüter for at få en afklaring fra ham, men han sad i møde, og jeg bad ham ringe tilbage. Det gjorde han ikke. Jeg hørte ikke fra nogen af dem i flere uger, og så gik jeg i stedet i gang med at forberede mig til domsforhandlingen.

Jeg blev mere og mere overbevist om, at jeg kunne føre sandhedsbevis - også for påstanden om, at han var den største forbryder i Danmarkshistorien. Det var klart, at jeg ikke sammenlignede ham med mordere eller bankrøvere, men at det handlede om økonomisk kriminalitet. Manipulationen var omhyggeligt planlagt og udført, og FDV's medlemmer havde fået massive overpriser ud af det.

Et par uger før domsforhandlingen ringede Asger Thylstrup for at høre, om jeg ville trække bogen tilbage. Han undrede sig over, at jeg ikke havde ringet for at forlige sagen. Han havde ikke fået at vide, at jeg havde ringet til ham. Jeg havde derimod regnet med at høre fra ham, og nu var jeg klar til domsforhandlingen.

- Du kan ikke vinde sagen, advarede han.
- Det mener jeg, at jeg kan. Jeg er i hvert fald klar til at prøve, svarede jeg.
- Pas på. Man ved aldrig, hvad der kan ske i sådanne sager.

Han fortalte også, at han var trådt ud af sagen. Han repræsenterede ikke længere Johan Schlüter, men han ville alligevel give mig et godt råd: Træk bogen tilbage!

Advokat Ulrik Bayer

Jeg havde udleveret dokumentationssamlingen, der hørte til *Sådan tjener man 1 milliard kr.,* til dommeren og til Asger Thylstrup, men bilagene skulle fremlægges formelt som dokumentation i sagen, så jeg samlede dem i en mappe og sorterede dem i overensstemmelse med den procedure, jeg havde skrevet, og så sendte jeg bilagene til retten og til Johan Schlüters nye advokat, Ulrik Bayer.

Han reagerede ligesom Torben Steffensen, der i fogedretten havde protesteret imod alt, så min advokat Jørn Rasmussen havde været nødt til at kæmpe for hvert eneste bilag. Ulrik Bayer protesterede også. I en telefax anmodede han byretten om at nægte alle mine bilag fremlagt, idet han mente, de ikke var relevante.

Vedr.: BS 9203202-02 - Johan Schlüter ctr. Hans Kristian Pedersen

Jeg har d.d. fra Hans Kristian Pedersen modtaget et meget omfangsrigt bilagsmateriale (96 bilag af et anslået sidetal på i alt 200) og skal efter en løselig gennemgang heraf meddele, at samtlige bilag synes uden relevans for den anlagte sag, hvorfor jeg skal anmode retten om at nægte disse bilag fremlagt, jf. retsplejelovens § 341.

Ulrik Bayer til Retten i Aalborg, 6. januar 1993

Under henvisning til Deres skrivelse af 6. januar 1993 skal jeg herved meddele, at jeg på det foreliggende grundlag finder anledning til at nægte fremlæggelse af sagsøgtes bilag, og at jeg forventer, at domsforhandlingen kan afsluttes den 13. januar som aftalt.

Dommer Mogens Christensen til Ulrik Bayer, 11. januar 1993

Han skrev videre til retten, at han ikke så sig i stand til at dokumentere bilagene, hvis han ikke fik medhold i anmodningen. Han påpegede, at retssproget er dansk, og at "en stor del" af bilagene var på engelsk.

Jeg skrev til retten, at min retserfaring var begrænset til FDV's sagsanlæg for min udlejning af LaserDiscs, for hvilket Johan Schlüter havde krævet 100.000 kr. i erstatning. I den sag havde han fremlagt 622 siders bilag, hvoraf 391 sider var på engelsk. Til sammenligning havde jeg fremlagt 96 bilag på i alt 266 sider, og kun 27 sider var på engelsk. Erstatningskravet i injuriesagen var på 250.000 kr., så på den baggrund forekom mit dokumentationsmateriale at være beskedent.

Det lignede chikane fra Johan Schlüters side, men jeg ville have afklaret, om min dokumentation kunne fremlægges eller ej. Jeg var godt tilfreds med, at Ulrik Bayer ikke ville gennemgå mine bilag, for det ville jeg være meget bedre til selv. Jeg tog ind på Tinghuset for at få en afklaring, selvom jeg fandt det ret absurd, at Johan Schlüter i stævningen havde bedt mig "at svare for sig samt fremlægge de dokumenter, han vil påberåbe sig" for så bagefter at protestere imod selvsamme dokumenter.

Mogens Christensen bladrede i bilagsmappen, og så spurgte han igen, om det ikke var bedst, at jeg fik en advokat til at repræsentere mig.

- Nej tak, jeg skal nok selv redegøre for bogen, men jeg er nødt til at vide, om mine bilag kan fremlægges.

- Jeg kan altså ikke se, hvad du vil med dem, sagde han tøvende.

- Jeg skal nok forklare, hvad de skal bruges til. De kan se, at jeg har markeret de relevante afsnit med gul markeringstusch, så det er let for Dem at følge med i, hvad jeg helt præcist vil dokumentere.

- Det er så i orden. Det vil jeg ikke forhindre dig i, sagde Mogens Christensen, men han skrev altså alligevel til Ulrik Bayer, at bilagene *ikke* måtte fremlægges!

Domsforhandlingen

På det tidspunkt havde jeg et udmærket indtryk af Mogens Christensen. På det forberedende retsmøde havde han været uformelt klædt i en strikket islænder, og han gav umiddelbart udtryk for, at han ikke kunne se, at det var ærekrænkende at blive sat i familie med statsministeren. Jeg tænkte, at han er en mand med sund fornuft, en stovt nordjyde med begge ben på jorden.

Det var ikke overraskende, at han undrede sig over retssagen. Johan Schlüter var meget respekteret, og mine afsløringer ville naturligvis komme bag på ham. Der var ikke andre, der havde undersøgt, hvad der skete ved EU-Domstolen, men hvis han fik fred og ro til at se nærmere på det, ville han utvivlsomt forstå det.

Der er mundtlig forhandling i danske retssale, og det betyder principielt, at der kun tages hensyn til det, der bliver sagt under domsforhandlingen. Det er lempet en del siden 1993, men dengang skulle al dokumentation, man ville påberåbe sig, læses op, og vidnerne skulle møde frem og afgive forklaring. Ellers talte det ikke. Så afsluttes med en procedure, hvor man mundtligt knytter beviserne sammen, og her lå min største udfordring. Det var nemlig alt sammen nyt stof for byretten, der slet ikke beskæftigede sig med EU-ret dengang. Hvis en sag vedrørte EU-retten, skulle den henvises til landsretten. Byretten var ikke fortrolig med EU-ret.

Det var tvivlsomt, om Mogens Christensen via et enkelt foredrag ville lade sit verdensbillede forstyrre og forstå, at en branches praksis igennem flere år i bund og grund var ulovlig. Jeg havde spurgt Anders Hjulmand, om jeg kunne få lov til at procedere skriftligt - eller i hvert fald aflevere en kopi af proceduren til dommeren. "Det kommer an på, om dommeren vil tillade det," svarede han.

Det var også en udfordring. Jeg satsede på, at det kunne lade sig gøre, så jeg medbragte ekstra kopier af min procedure, der var omhyggeligt disponeret i 28 afsnit med tydelig fremhævet gengivelse af de afsnit, jeg ville dokumentere. Hvis dommeren tog imod den, kunne han bagefter studere sagen i fred og ro.

Den 13. januar 1993 lukkede jeg butikken, og alle medarbejdere tog med i retten. Også mine venner, søskende og forældre var med, og Aalborg Stiftstidende havde sendt journalist Søren Østergaard til at overvære domsforhandlingen. Jeg havde på forhånd orienteret ham om sagens hovedtemaer og også givet ham en kopi af proceduren.

Jeg var overrasket over, at der ikke var nogen til at bistå Mogens Christensen. Han var alene om alle opgaver, om det så var at sørge for udluftning til de mange mennesker. Der var heller ingen til at notere, hvad der blev sagt, og det kom bag på mig. På film var der gerne en retsstenograf, som skrev ned, hvad der blev sagt. Johan Schlüter mødte selv op, og vi hilste pænt på hinanden.

Det er normalt sagsøgeren, der står for gennemgang af dokumentationen, men da Ulrik Bayer havde afvist at gøre det, var jeg selv parat. Dommeren noterede, at sagens parter var mødt, og hvem de var. Ulrik Bayer fortalte kort, hvad sagen gik ud på, og så var det tid til at gennemgå den fremlagte dokumentation.

Jeg gjorde mig klar, og netop som jeg skulle til at præsentere det første bilag, blev jeg standset af Ulrik Bayer, som henvendte sig til dommeren.

- Jeg troede, vi havde en aftale? sagde han spørgende.
- De sagde til mig, at jeg kunne fremlægge bilagene, sagde jeg uforstående.
- Jeg vil gerne gøre opmærksom på det brev, jeg har modtaget fra retten, sagde Ulrik Bayer og gav dommeren et stykke papir. Mogens Chrisensen kiggede på det og sagde så afvisende:
- Åh, det må du undskylde. Det er naturligvis en trykfejl. Der skulle have stået et "ikke" der. Lad ham nu bare.

Jeg havde ikke fået at vide, at Mogens Christensen havde svaret Ulrik Bayer, at mine bilag ikke måtte fremlægges. Jeg fortsatte, men Ulrik Bayer protesterede, og det skete ved hvert eneste bilag. Hver gang forklarede jeg sammenhængen, og det gik meget langsomt. Efter nogle få bilag spurgte dommeren:

- Er det virkelig nødvendigt med alle de bilag? Det vil jo tage hele dagen.
- Hvis jeg ikke bliver afbrudt hele tiden, vil det gå meget hurtigere, sagde jeg lettere irriteret.
- Kan du ikke nøjes med nogle af dem? spurgte han.
- Jeg henviser til dem alle sammen i min procedure, fastholdt jeg.
- Kan vi ikke bare sige, at de er dokumenteret, foreslog Ulrik Bayer.
- Vil du til gengæld acceptere dem alle sammen uden mere vrøvl? spurgte jeg.

Ingen var interesseret i dokumentationen, men det havde jeg taget højde for ved at fremhæve alle de relevante afsnit i bilagsmappen med en gul markeringstusch, og i den skriftlige procedure havde jeg omhyggeligt fremhævet alle citaterne med henvisning til bilagsnummer og sidetal, så de var lette at kontrollere.

Mogens Christensen havde ikke lagt skjul på, at han ikke vidste, hvad jeg ville med mine bilag, og det var tydeligvis Ulrik Bayers opgave at forhindre mig i at gennemføre bevisførelsen. For mig var det derfor afgørende, at bilagene formelt blev anerkendt, og at jeg fik lov til at aflevere den skriftlige procedure.

Vi endte med at aftale, at jeg fik lov til at gennemgå de første 15 bilag, men da det var overstået, fortrød jeg. Jeg ville gerne læse bilag 16 op også. Det var Johan Schlüters indlæg i Berlingske Tidende, hvor han beskrev den danske lov, som om salg af film var forbudt, og at det var formålet med den nye § 23, stk. 3, at tillade salg af film. Det var i direkte modstrid med hans forklaring til EU-Domstolen, og det fandt jeg vigtigt at få med. Dér satte dommeren grænsen. Jeg havde fået lov til at læse op fra de første 15 bilag. Det var aftalen, og så måtte det være nok.

Johan Schlüters forklaring

Johan Schlüter fortalte om advokatens særlige stilling i samfundet. Som advokat var det hans opgave at fremme retfærdighed og modvirke uret og altid at forfølge sandheden. Det lå ham meget på sinde, og det var han respekteret for.

Det var hans opfattelse af ophavsretsloven, at enhver form for salg og udlejning af filmværker uden den danske rettighedshavers samtykke havde været forbudt frem til 1989, hvor salg blev tilladt. Det havde altid været hans holdning, og han anså det som sin pligt som advokat at gribe ind over for ethvert ulovligt salg eller udlejning. Det var vigtigt for ham, at hans troværdighed ikke blev betvivlet.

Jeg forsøgte at skjule min overraskelse. Det fremgik af den dokumentation, jeg trods alt havde fået lov at gennemgå, at EU-Domstolen havde fået noget andet at vide. Jeg havde talt med filminstruktørernes advokat, Erik Nyborg, om sagen, og han havde taget Johan Schlüter i forsvar med bemærkningen "man har lov til at skifte mening," men det var ikke forklaringen. Johan Schlüter bedyrede under strafansvar, at han *aldrig* havde haft en anden holdning! Jeg var forbløffet over, at han turde sige noget, der var klart afvist af den fremlagte dokumentation.

Var det måske, fordi han var mødt frem i retten i den overbevisning, at min dokumentation ikke ville blive fremlagt? Det så ikke ud til, at han vidste, hvad jeg havde fremlagt i det hele taget. Alligevel virkede han selvsikker.

Han var stolt af sine bedrifter. Han fortalte, at han førte over halvdelen af alle sager om ophavsret i landet. Han var så respekteret hos regeringen, at han var den eneste, der blev spurgt til råds i spørgsmål om ophavsret og videogrammer. Det var en oplysning, jeg havde søgt efter længe. Det var altså forklaringen på hans indflydelse. Han - og *kun* han - blev spurgt til råds af regeringen!

Jeg kunne næsten ikke tro mine egne ører, så jeg bad ham præcisere:

- Er De virkelig den eneste, som regeringen spørger til råds?

- Ja, så vidt det handler om film- og videobranchen. Der er selvfølgelig andre politiske emner, hvor regeringen rådfører sig med andre, men når det handler om ophavsret og videobranchen, er tilliden til mig så stor, at regeringen ikke mener, at det er nødvendigt at spørge andre. Domstolene har så stor tillid til mig, at jeg bliver betroet at opbevare de videogrammer, som beslaglægges i retssagerne.

Det sidste var også uventet. Det tilkommer domstolene at opbevare beslaglagte effekter. Ifølge *Karnov* må beslaglagte effekter ikke udleveres til rekvirenten.

Han fortsatte med at fortælle, at der ikke var andre, som havde gjort indsigelse mod hans adfærd. Tværtimod havde han modtaget anerkendelse for sin indsats. Han var meget omhyggelig, og derfor havde han vundet alle sine retssager.

Det fandt jeg besynderligt, for jeg havde som bilag 76 og bilag 77 fremlagt de to afgørelser fra sagen mod Læsehesten om salg af brugte film. Jeg begyndte at forstå, at han slet ikke havde undersøgt, hvad jeg havde fremlagt. Da jeg spurgte ind til den tabte sag mod Læsehesten, blev han usikker. Det kunne han ikke huske. Han førte så mange sager, og det kunne være svært at huske dem alle sammen. Jeg tænkte ved mig selv, at hvis jeg havde vundet alle mine sager på nær én eller to, ville jeg næppe glemme lige netop de få sager, jeg havde tabt.

Han havde intet personligt kendskab til Poul Schlüter og var ikke i familie med ham, så vidt han vidste. "Så må det være langt ude," forklarede han.

Jakob Stegelmanns forklaring

Jakob Stegelmann var fløjet til Aalborg for at afgive forklaring. Han var indkaldt af flere årsager. Først forklarede han, at misforståelsen om "fætterskabet" skyldes information, han havde fået af en kollega og videregivet til mig. Selvom jeg ikke forstod, at Johan Schlüter følte det ærekrænkende, at jeg havde sat ham i familie med statsministeren, ville jeg understrege, at det ikke var noget, jeg havde grebet ud af luften. Jeg havde forsøgt at undersøge det, og hvis det var forkert, havde jeg i hvert fald skrevet det i god tro, og den fejl tog Jakob Stegelmann på sin kappe.

Det var dog sekundært. Jakob Stegelmann var primært indkaldt for at fortælle om Panoptikon og om konflikten med André Poulsen, der var den danske rettighedshaver, som i 70'erne forgæves havde forsøgt at bremse Jakobs parallelimport.

Der var to formål med den del af hans forklaring. For det første etablerede han en virkelighed, hvor han som parallelimportør havde importeret film uden den danske rettighedshavers tilladelse. Hvis Johan Schlüter havde ret, burde det have været let for André Poulsen at standse parallelimporten, men det udviklede sig til en pinlig sag for André Poulsen. I den virkelige verden kunne den danske rettighedshaver heller ikke før 1989 stille noget op over for parallelimportørerne. Jakob Stegelmann var et levende bevis på, at den retstilstand, som Johan Schlüter havde beskrevet nogle minutter tidligere, ikke stemte overens med virkeligheden.

For det andet knyttede han en forbindelse mellem Johan Schlüter og André Poulsen. André Poulsen og Bent Fabricius-Bjerre havde startet Metronome Video, som var et af de selskaber, der i 1981 etablerede FDV med Johan Schlüter som sekretær og juridisk rådgiver. Formålet var at fastslå, at Johan Schlüter burde være klar over, at retstilstanden ikke var, som han havde beskrevet, idet bestræbelserne på at standse Jakob Stegelmanns parallelimport havde været forgæves.

Men Johan Schlüter misforstod fuldstændig Jakob Stegelmanns forklaring.

Johan Schlüters anden forklaring

Johan Schlüter bad om at få ordet til en supplerende forklaring, og han satte sig igen i vidneskranken. Han fortalte, at han kendte Jakob Stegelmann ganske godt, og han havde den største respekt for ham. Han havde bl.a. henvendt sig til ham for at bede ham redigere videobranchens årskataloger. Han ville understrege, at han absolut intet havde at gøre med André Poulsens chikanerier.

Det lød grangiveligt, som om han tog afstand fra André Poulsens handlinger, så jeg spurgte ham direkte, om han tog afstand fra André Poulsens forsøg på at bremse Panoptikons parallelimport. Det bekræftede han uden at tænke på, at han mindre end en time tidligere med overbevisning havde forklaret, at før 1989 var både salg og udlejning uden den danske rettighedshavers tilladelse forbudt, og at det var hans pligt som advokat at skride ind over for alle ulovligheder. Hvis han virkelig mente det, havde han selvfølgelig støttet André Poulsen!

Derefter afhørte jeg de videoforhandlere, jeg havde indkaldt som vidner.

Videoforhandler Kaj Nordsøn

Kaj Nordsøn var offer for FDV's særlige regler. Han var initiativrig iværksætter og så et marked for udlejning i små kiosker, der ikke var store nok til selv at drive udlejningsforretning. Han stillede fuldt lovlige film op i kioskerne, og så delte de fortjenesten. Han vidste ikke, at det stred mod FDV's regler, fordi han ikke var godkendt som grossist. Da han blev kontaktet af FDV's Torben Steffensen, lagde han alt frem i forsøget på at blive grossist efter FDV's regler, men han fik afslag. I stedet blev både han og kioskerne stævnet for ulovlig distribution.

Videoforhandler Ove Jensen

Ove Jensen fortalte historien om, hvordan han mistede sin forretning, da han blev anklaget for at have udlejet piratkopier og salgskassetter, hvorefter autorisationen blev ophævet, hvilket førte til, at FDV også krævede erstatning for den udlejning, han forinden - mod betaling - havde indgået aftale med FDV's medlemmer om. Sagen illustrerede glimrende FDV's hånds- og halsret over videoforhandlerne.

Videoforhandler Erik Viuff Christiansen

Erik Viuff Christiansen fortalte om episoden med kontrollanten og de to drenge, der førte til anklagen om "skjult" udlejning og det efterfølgende erstatningskrav.

Citat b) er taget fra det sidste opsummerende kapitel af første del af bogen. Jeg var stadig vred over angrebet på Erik, da jeg skrev det, og det skinner igennem. Jeg havde måske brugt mildere udtryk, hvis jeg havde haft tid til at køle af og ikke haft så travlt med at få bogen færdig til udgivelse, men jeg mener alligevel ikke, at beskrivelsen er for vidtgående i forhold til FDV's forfølgelse af forhandlerne.

Johan Schlüters tredje forklaring

Johan Schlüter bad om ordet igen. Han afviste pure, at det var foregået, som Erik havde sagt. FDV udviste skønsomhed og forfulgte kun konstaterede ulovligheder. Kontrollanterne pressede aldrig forhandlerne til at udleje salgskassetter.

Jeg spurgte Johan Schlüter, hvorfor han havde gentaget erstatningskravet mod Erik, efter at Retten i Aalborg havde afvist, at der i loven var belæg for at hindre videresalg - herunder tilbagesalg til den tidligere ejer.

Men han kunne altså slet ikke huske sagen mod Læsehesten!

Efter vidneafhøringerne var der pause, og jeg var tilfreds med forløbet. Jeg havde fået værdifulde oplysninger ud af Johan Schlüter. Han havde fuldstændig afsløret sig selv med sine forklaringer, men Erik kunne ikke klare det. Han brød sammen, da Johan Schlüter afviste hans forklaring.

- Jamen, der var vidner. Der var kunder i forretningen, og så sidder den lille snog bare der og påstår, at jeg lyver, sagde han med tårer i øjnene. Dommeren var inden for hørevidde, og jeg var sikker på, at han forstod situationen. Jeg forsøgte at trøste Erik med, at Johan Schlüters tid snart var forbi.

Ulrik Bayers procedure

Ulrik Bayer gjorde meget ud af, at jeg ikke kunne være i god tro, når alle mine klager var afvist af myndigheder og eksperter. De fleste videoforhandlere havde indgået forlig, og dermed havde de selv indrømmet, at de havde begået fejl. Det var udelukkende mig, der ikke ville acceptere vilkårene for at udleje videofilm.

Mine udtalelser i bogen var skadelige. Johan Schlüters klienter havde ganske vist kun hovedrysten til overs for mig og havde overvejende udtrykt sympati, men bogen ville måske blive købt af videoforhandlere, som ikke kunne gennemskue, at min opfattelse af de ophavsretlige spørgsmål var helt i skoven. Det kunne give uro i videobranchen og forstyrre markedsforholdene.

Min procedure

Jeg indledte med at forklare, at netop fordi myndighederne vendte det blinde øje til, var jeg både berettiget til og forpligtet til at fortælle hele sandheden. Det var den eneste måde, hvorpå jeg kunne yde hjælp til videoforhandlerne.

Jeg understregede, at det var meget vigtigt, at min procedure blev hørt, når jeg ikke havde fået lov til at gennemgå dokumentationen. Jeg illustrerede situationen med en analogi: Det eneste, der afholdt hulemanden fra at se tv, var uvidenhed om, hvordan de nødvendige materialer skulle sættes sammen. På lignende måde var det med bilagene. Hvis man ikke vidste, hvordan det hele hang sammen, var det omsonst. Det var derfor vigtigt at forstå min procedure.

Jeg tog kopien af den skriftlige procedure frem, og næppe havde jeg spurgt dommeren, om han ville have en kopi til orientering, før Ulrik Bayer rejste sig for at hente et eksemplar. Jeg nåede ikke engang selv at rejse mig. I stilhed tog jeg en dyb indånding. Det var målet med domsforhandlingen at få dommeren til at tage imod min skriftlige procedure, og det var gået helt af sig selv.

Jeg spurgte, om jeg måtte læse proceduren. Ulrik Bayer kunne ikke lade være med at påpege, at det principielt skulle være et frit foredrag, men han havde ikke noget mod det. Og så læste jeg procedurens 38 sider højt i retten.

I næsten to timer læste jeg op. Jeg ville ikke lade mig distrahere af noget, så jeg kiggede ikke op på noget tidspunkt. Jeg vidste godt, at det var usandsynligt, at Mogens Christensen øjeblikkeligt ville forstå, hvordan tingene hang sammen, men det var nødvendigt, at det blev udtalt i retten. Da han havde taget imod min skriftlige procedure, var der ikke noget i vejen for, at han bagefter i ro og mag genopfriskede sin hukommelse og om nødvendigt kontrollerede bilagene. Det var nu Mogens Christensens opgave at undersøge, om de fremlagte bilag berettigede mig til at tro, at udtalelserne i bogen var sande. Selvom det ville komme som en overraskelse for ham, kunne han ikke nå til noget andet resultat, tænkte jeg.

Da jeg var færdig, henvendte dommeren sig til Ulrik Bayer og spurgte, om han havde noget at tilføje, men han og Johan Schlüter var allerede ved at pakke deres ting sammen. De rystede på hovedet og forlod retssalen i hast uden at sige et ord.

Efter domsforhandlingen

Dagen var gået over al forventning. Trods Ulrik Bayers modstand mod mine bilag havde dommeren lovet at tage hensyn til dem, og det var lykkedes mig at få ham til at tage imod en trykt kopi af min procedure. Det var noget utraditionelt, men det gav ham mulighed for at undersøge sagen i fred og ro.

Johan Schlüter var dagens overraskelse. Ikke alene havde han brugt en dag på at deltage personligt, men han havde hjulpet mig ved at løse det mysterium, jeg havde grublet over hele året. Da han var regeringens eneste rådgiver på området, var det ikke så sært, at hans og regeringens indlæg til EU-Domstolen var helt ens, selvom netop forklaringerne til EU-Domstolen var forskellige fra de forklaringer, han og regeringen havde givet i Danmark både før og senere. Endvidere havde han udstillet sin utroværdighed ved at tage afstand fra André Poulsen i stedet for at støtte ham i forsøget på at standse Jakob Stegelmanns parallelimport.

Erik Viuff Christiansen var rystet over at møde sin plageånd gennem så mange år, men han var glad for at møde mig. I næsten fem år havde vi haft telefonisk kontakt, men det var første gang, at vi mødte hinanden personligt. Jeg trøstede ham. Han skulle ikke tage sig af, at Johan Schlüter havde afvist hans forklaring. Han skulle bare holde ud til den 16. februar, hvor der blev afsagt dom. Dommeren havde selvfølgelig forstået, hvad der var sket, og det var Johan Schlüter, der havde været mest utroværdig med de selvmodsigende forklaringer. Det var begyndelsen til enden for Johan Schlüters tyranni i videobranchen, sagde jeg til ham. Når mine retssager var ovre, ville jeg hjælpe ham i gang igen.

Vi fejrede det med en tur i biografen. En aktuel film var et retssalsdrama med Tom Cruise og Jack Nicholson. Det var en passende film at afslutte med, og så viste det sig endda, at filmen handlede om mig og mit liv. På uventet måde gav den mig en større forståelse for den verden, jeg lever i. Sådan som gode film gør!

24. Et spørgsmål om ære

Opfattelsen af kunst er individuel og personlig. I dette kapitel vil jeg gennemgå filmen *A Few Good Men* (Et spørgsmål om ære, 1992) og forklare, hvorfor den har en særlig plads i mit hjerte. For mig er den mere end et medrivende retssalsdrama; den er et spejlbillede af min verden. Filmen inspirerede mig, og den åbnede mine øjne.

Filmens baggrund

Idéen var Aaron Sorkins. Han tog en uddannelse i Fine Arts in Theater på Syracuse University. Han ville først være skuespiller, men fandt ud af, at han havde mere talent for at skrive. Han brugte halvandet år på sit første skuespil, *A Few Good Men*, og det blev opført på Broadway i 1989, hvor det indbragte ham en pris som "Outstanding American Playwright", og hér så producer David Brown potentialet som film. Han og Aaron Sorkin slog sig sammen med filminstruktør Rob Reiner. Alle Rob Reiners film til da var små guldklumper: *This is Spinal Tap* (1984), en ustyrlig parodi på rockfilm, *The Sure Thing* (Drømmepigen, 1985), en intelligent coming-of-age ungdomsfilm, *Stand By Me* (Sammenhold, 1986), en fremragende filmatisering af Stephen Kings novelle, og *The Princess Bride* (Prinsessen og de skøre riddere, 1987), trods den håbløse danske titel et smukt, morsomt og frem for alt et kærligt eventyr, samt publikumsfavoritterne *When Harry Met Sally* (Da Harry mødte Sally, 1989) og gyseren *Misery* (1990).

Aaron Sorkin adapterede selv skuespillet. På det tidspunkt vidste han intet om film, så han fik tilknyttet den erfarne, brillante screenwriter William Goldman som rådgiver. William Goldman står bag klassikere som *Butch Cassidy and the Sundance Kid* (1969) og *All the President's Men* (Alle præsidentens mænd, 1976) samt *The Princess Bride*, der indledte hans samarbejde med Rob Reiner.

Aaron Sorkin er fremragende til dialoger. Han skrev tv-succeserne *West Wing* (Præsidentens mænd, 1999-2006) og *The Newsroom* (2012-2014). Tre af hans manuskripter er blevet til Oscar-nominerede film, herunder *A Few Good Men*, og han vandt Oscar for sit adapterede screenplay til *The Social Network* (2010). Efter *A Few Good Men* fortsatte han og Rob Reiner samarbejdet med den charmerende komedie *The American President* (Præsident på frierfødder, 1995).

Robert Richardson er filmens cheffotograf. Han er tre-dobbelt Oscar-vinder og arbejder sammen med de største instruktører: Martin Scorsese, Oliver Stone og Quentin Tarantino blot for at nævne nogle af dem.

Med så stærke kræfter bag projektet stod Hollywoods stjerner i kø for at være med. Tom Cruise er mest kendt for sin drengede charme, men i de rigtige hænder kan han også vise godt skuespil, og det gør han i Rob Reiners instruktion. Demi Moore er mest kendt for at se godt ud, men hun kæmpede for sin rolle i filmen, og hun gør det godt. Jack Nicholson var allerede dengang erfaren og karismatisk, og han er uforglemmelig i rollen som den militære superskurk.

Handlingen og hovedpersonerne

Midnat på den amerikanske flådestation i Guantanamo Bay, Cuba: Den sovende Private First Class William T. Santiago (Michael DeLorenzo) vækkes brutalt af de to marineinfanterister, Lance Corporal Dawson (Wolfgang Bodison) og Private First Class Downey (James Marshall). De to binder Santiagos hænder og fødder og stopper en klud i munden på ham. Sådan starter filmen, der søger at besvare spørgsmålet: Hvorfor?

Vi får senere oplyst, at marineinfanteristerne selv opdager, at der drypper blod fra Santiagos mund. De fjerner kluden og tilkalder en ambulance. Santiago dør på hospitalet, hvor overlægen, Dr. Stone (Christopher Guest), fastslår, at Santiago er blevet forgiftet. Dawson og Downey arresteres og sigtes for mord.

Lieutenant Commander JoAnne Galloway (Demi Moore) får kendskab til sagen via sit arbejde som efterforsker i Internal Affairs. Hun synes, det ligner en "Code Red", navnet på en udbredt, men ulovlig disciplinæraktion. Hvis det er tilfældet, kan nogen have en interesse i, at sagen forsvinder, og hun sætter sig for at sikre, at de to sigtede får et behørigt forsvar. Hun beder om at få overdraget forsvaret selv, men til hendes skuffelse må hun nøjes med at observere.

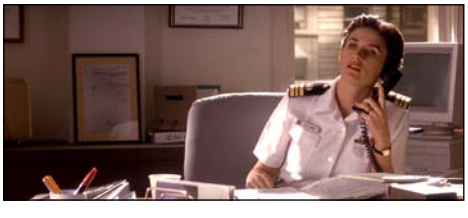
Lieutenant Daniel Kaffee (Tom Cruise) beskikkes som forsvarer. Han er ung og smart, men tilsyneladende noget overfladisk. Han er søn af en berømt advokat, og han kender retssystemets krinkelkroge. Det udnytter han til at forhandle sig til fordelagtige forlig. I sin blot ni måneder lange karriere har han haft 44 sager og opnået forlig i dem alle. På grund af disse bedrifter anses han af sine egne for at være den bedste. Han har imidlertid endnu ikke gennemført en retssag.

Lieutenant Sam Weinberg (Kevin Pollack) er Dannys ven og assistent. Han er mest optaget af, at hans omkring ét år gamle datter er tæt på at sige sit første ord. Hans funktion er at være sidekick til Tom Cruise for at tilføre filmen lidt humor.

Et flashback fortæller, hvad der skete før overfaldet på Santiago. Santiago var en dårlig marineinfanterist og derfor en belastning for sin enhed. Han trivedes ikke med livet på Guantanamo og ville forfærdelig gerne væk. Han skrev til alle og enhver i forsøget på at blive forflyttet. I et sidste desperat træk skrev han til Naval Investigative Service (NIS) med et tilbud om at angive en kammerat, der viste sig at være Dawson, for en ulovlig handling mod at blive forflyttet!

En efterforsker fra NIS kontaktede flådestationens ledelse, Colonel Nathan Jessep (Jack Nicholson), Lieutenant Colonel Matthew Markinson (J.T. Walsh) og Lieutenant Jonathan Kendrick (Kiefer Sutherland). De holdt et møde om sagen.

Markinson anbefalede at forflytte Santiago øjeblikkeligt for at beskytte ham mod de andre marineinfanteristers vrede, når det kom frem, at han var stikker. Jessep foretrak at give Santiago en lærestreg, og det gav han Kendrick ansvaret for.

Jessep fremstilles som arrogant og selvsikker med en fænomenal karriere bag sig. Nu står han overfor at blive udnævnt til leder af National Security Council, en magtfuld post tæt på præsidenten. Markinson er svag og eftergivende. Han og Jessep startede sammen, men Jessep er steget i graderne hurtigere. Kendrick er fremstillet som en hård, ambitiøs, yngre udgave af Jessep.

Danny og Sam sendes til Cuba for at undersøge sagen. JoAnne inviterer sig selv med for at holde Danny til ilden. De tre holder møde med Jessep, Markinson og Kendrick og får at vide, at det blev besluttet at sende Santiago med det næste fly ud af Cuba. Det var angiveligt kl. 0600 næste morgen og desværre for sent.

Vi ved altså fra starten, at der er tale om et cover-up. Det er tydeligt, at Jessep er en skurk, og at marineinfanteristerne er syndebukke, men vi ved ikke præcist, hvad der er sket. Så forsvinder Markinson. Efter Dannys og Sams besøg på Cuba er der ingen, der ved, hvor han er.

Filmens styrke er den engagerende måde, historien udvikler sig på, og jeg var især tryllebundet af skildringen af de forskellige personligheder og livsfilosofier. JoAnne og Danny er klare modsætninger. Hun er den grundige idealist, mens han er den pragmatiske realist. Hun er den katalysator, der ansporer ham, filmens designerede helt, så han kan udvikle sig fra antihelt til rigtig helt.

Aaron Sorkins dialoger er fremragende. Det er en "snakkefilm". Handlingen føres videre af samtalerne, hvorfra jeg vil citere fyldigt - både for at fortælle, hvad der sker i historien, og for at give konkrete eksempler på gode dialoger.

Dawson og Downey fortæller, at der ikke var gift på kluden. Kendrick havde givet dem ordre til at kronrage Santiago, og det skulle de i gang med, da de så blodet. Det ses, at Dawson er den intelligente. Downey er dårligt nok klar over, at han er arresteret. Han er forældreløs, og man aner, han har fundet tryghed i militæret og har det fint med dets kæft, trit og retning. Han glæder sig til at vende tilbage til delingen igen. JoAnne er snu nok til at holde et godt tag i sagen ved at lade sig antage som Downeys personlige advokat - ikke for at få Danny ud af spillet, for hun begynder at få øje på hans talent - men for at sikre, at han yder sit bedste.

Danny drøfter situationen med Sam, og han har intet til overs for de sigtede. Han tror ganske vist på deres historie, men han mener alligevel, at de bør straffes, for intet anstændigt menneske ville i hans verden adlyde en sådan ordre.

Dialogerne

Før Kendrick gav ordren, var han snedig nok til at samle delingen, som han gav specifik ordre om at lade Santiago være i fred, men derefter gik han til Dawsons og Downeys værelse og gav en anden specifik ordre, og nu står de med Sorteper. Danny og JoAnne overbringer den oplysning til anklageren, Captain Jack Ross (Kevin Bacon), og det fører til følgende ordveksling:

Jack: - Kendrick specifically told those men not to touch Santiago!

Danny: - That's right. And then he went into Dawson's and Downey's room and specifically told them to give him a "Code Red".

Jack: - That's not what Kendrick says.

Danny: - Kendrick's lying.

Jack: - You have proof?

Danny: - I have the defendants.

Jack: - And I have 23 marines who aren't accused of murder and a Lieutenant with four letters of commendation.

Danny: - Why did Markinson go U.A.?

Jack: - You'll never know.

Danny: - You don't think I can subpoena Markinson?

Jack: - You can try, but you won't find him. You know what Markinson did for the first 17 of his 26 years in the Corps? Counterintelligence. Markinson's gone. There is no Markinson. Look, Danny, Jessep's star is on the rise. Division will give me a lot of room on this one to spare Jessep and the Corps any embarrassment.

Danny: - How much room?

Jack: - I'll knock it all down to involuntary manslaughter. Two years. They'll be home in six months.

JoAnne: - No deal. We're going to court.

Jack: - No, you're not.

JoAnne: - Why not?

Jack: - Because you'll lose. And Danny knows it. And he knows that if we do go to court I'm gonna have to go all the way. They are gonna be charged with the whole truckload. Murder. Conspiracy. Conduct unbecoming. Even though he's got me by the balls out here, Danny knows that in a courtroom he loses this case. See, Danny is an awfully talented lawyer. He's not about to see his clients go to jail for life when he knows they could be home in six months. That's the end of this negotiation. I'll see you tomorrow morning at the arraignment.

For Danny er det et fantastisk resultat. Lidt raslen med sablen fik med ét straffen sat ned til seks måneders fængsel. Da han overbringer den gode nyhed til Dawson og Downey, afviser Dawson imidlertid at tage imod tilbuddet.

Dawson: - I'm afraid we can't do that, sir.
Danny: - Do what?
Dawson: - Make a deal, sir.
Danny: - What are you talking about?
Dawson: - We did nothing wrong, sir. We did our job. If that has consequences, then I'll accept them. But I won't say that I'm guilty, sir. We have a Code, sir.
Danny: - Oh, well, zip-a-dee-doo-dah. You and your Code plead not guilty and you'll be in jail for the rest of your life. Do what I'm telling you and you'll be home in six months.
Dawson: - What do we do then, sir?
Danny: - When?
Dawson: - After six months we'll be dishonourably discharged, right, sir?
Danny: - Probably.
Dawson: - What do we do then, sir? We joined the Marines because we wanted to live our lives by a certain Code. And we found it in the Corps. Now, you're asking us to sign a piece of paper that says we have no honour. You're asking us to say we're not Marines. If a court decides that what we did was wrong, then I'll accept whatever punishment they give. But I believe I was right, sir. I believe I did my job and I will not dishonour myself, my unit or the Corps so I can go home in six months. Sir!

Danny forsøger at få Dawson til at skifte mening for Downeys skyld, da Downey vil følge hans eksempel. Danny prøver at give ham dårlig samvittighed. Vil du virkelig gøre dette mod Downey bare på grund af et princip?

Dawson: - Do you think we were right?
Danny: - It doesn't matter...
Dawson: - Do you think we were right?
Danny: - I think you'd lose.
Dawson: - You're such a coward. I can't believe they let you wear a uniform.

Indtil da har Dawson omhyggeligt saluteret og tiltalt Danny med "Sir", men han stikker nu demonstrativt hænderne i lommen og sender ham et blik fuld af foragt. Danny forstår det ikke. Det er som om, de vil gå i fængsel bare for at trodse ham.

Danny vil af den synkende skude. Hvis de vil ødelægge deres liv, bliver det uden ham. Han vil ikke tage ansvaret for deres nederlag. Han ser frustreret på JoAnne.

Danny: - What do you want from me?

JoAnne: - I want you to let them be judged. I want you to stand up and make an argument.

Sam: - An argument that didn't work for the Nazis at Nuremberg?

Danny: - For crissakes, Sam. Do you really think that's the same as two teenage marines executing a routine order they never believed would result in harm? These guys arent' the Nazis.

JoAnne: - Don't look now, Danny, but you're making an argument.

Danny: - Yeah, yeah. Tomorrow morning I'll get them a new attorney.

JoAnne: - Why are you so afraid to be a lawyer? Were Daddy's expectations really that high?

Danny: - Please, spare me the psychobabble father bullshit. Dawson and Downey will have their day in court but they will have it with another lawyer.

JoAnne: - Another lawyer won't be good enough. They need you. You know how to win. You know they have a case and you know how to win. If you walk away from this now you'll seal their fate.

Danny: - Their fate was sealed the moment Santiago died.

JoAnne: - Do you believe they have a case?

Danny: - You and Dawson, you both live in the same dream world. It doesn't matter what I believe, it only matters what I can prove. So please, don't tell me what I know or don't know. I know the law!

JoAnne: - You know nothing about the law. You're a used car salesman, Daniel. An ambulance chaser with a rank. You're nothing. Live with that.

Alle holdningerne er legitime. Det ligger fjernt for Dawson at lyve. Han kunne ikke drømme om at vanære sig selv og det, han står for, bare for at redde sit skind. Han står ved, hvad han har gjort, og hvis det får konsekvenser, ja, så må det være sådan. Danny er anderledes, og han forstår ikke engang holdningen. Han er vant til at springe over, hvor gærdet er lavest. Han har opnået karrierens måske bedste forhandlingsresultat, og i hans øjne er det vanvittigt ikke at slå til. Også i forhold til JoAnne har han en pointe. Det afgørende er ikke, hvad han selv tror, men hvad han kan bevise i retten. Også JoAnne har en pointe. Danny repræsenterer Dawson og Downey, og de ønsker at blive forsvaret. Så er det nødvendigt at stikke halen mellem benene, bare fordi han ikke forstår dem eller ikke er enig med dem?

Danny er frustreret over, at det ikke går, som han ønsker. I hans hoved er sagen på plads. Han har opnået et fantastisk forhandlingsresultat, og alligevel bliver han hånet af Dawson og JoAnne. Han går en tur for at tænke tingene igennem.

Når alt kommer til alt, løber han ikke den store personlige risiko. Sagen er en interessant udfordring, og han begynder at undre sig over, at han har fået dén sag. Han har aldrig haft en lignende sag før. Han er derimod kendt for at indgå forlig. Er der nogen, som helst ser, at sagen slet ikke kommer for retten?

Afhøringen af Dr. Stone

Til alles overraskelse og JoAnnes synlige anerkendelse ender Danny med at møde op i retten, hvor han nedlægger påstanden "Not Guilty". Så går de i gang med at finde ud af, hvad der er sket, og dramaet i retssalen begynder. Igennem afhøringer skildres de enkelte hændelser og de involverede personers karakter og motivation.

Dr. Stone: - Private Santiago was admitted to the ER at 0012, and he was pronounced dead at 0037.

Jack: - Dr. Stone, what is lactic acidosis?

Dr. Stone: - If the muscles and other cells of the body burn sugar instead of oxygen, lactic acid is produced. That lactic acid is what caused Santiago's lungs to bleed.

Jack: - Normally, how long does it take for the muscles and other cells to begin burning sugar instead of oxygen?

Dr. Stone: - 20 to 30 minutes.

Jack: - And what caused this process to be sped up in Santiago's muscles?

Dr. Stone: - An ingested poison of some kind.

Jack: - Did Willy Santiago die of poisoning?

Dr. Stone: - Absolutely.

Jack: - You're aware that the lab report and the coroner's report show no traces of poison?

Dr. Stone: - Yes, I am. There are literally dozens of toxins which are virtually undetectable, both in the human body and on the fabric. The nature of the acidosis is the compelling factor in this issue.

Danny får derefter mulighed for at krydsforhøre Dr. Stone.

Danny: - Commander, is it possible for a person to have an affliction, some sort of condition, which might also speed up the process of acidosis?

Dr. Stone: - It's possible.

Danny: - What might some of those conditions be?

Dr. Stone: - If a person had a coronary disorder or a cerebral disorder the process would be more rapid.

Danny: - Commander, if I had a coronary condition and a perfectly clean rag was placed in my mouth and the rag was accidentally pushed too far down, is it possible that my cells would continue burning sugar after the rag was taken out?

Dr. Stone: - It would have to be a very serious condition.

Danny: - Is it possible to have a serious coronary condition where the initial symptoms were so mild as to escape a physician during a routine medical exam?

Dr. Stone: - Possibly. There would still be symptoms, though.

Danny: - What kind of symptoms?

Dr. Stone: - There are hundreds of...

Danny: - Chest pains?

Dr. Stone: - Yes.

Danny: - Shortness of breath?

Dr. Stone: - Yes.

Danny: - Fatigue?

Dr. Stone: - Of course.

Danny rækker Dr. Stone et dokument: - Doctor, is this your signature?

Dr. Stone: - Yes, it is.

Danny: - This is an order for Private Santiago to be put on restricted duty. Would you read your handwritten remarks at the bottom of the page, please, sir?

Dr. Stone: - Initial testing, negative. Patient complains of chest pains, shortness of breath and fatigue. Restricted from running distances over 5 miles for a week.

Danny: - Commander, isn't it possible that Santiago had a serious coronary condition and it was that condition and not some mysterious poison that caused the accelerated chemical reaction?

Dr. Stone: - No!

Danny: - It's not possible?

Dr. Stone: - No, I personally give each man a thorough physical examination. Private Santiago was given a clean bill of health.

Dr. Stone står i et dilemma. Der er ikke fundet spor af gift, men hvis Santiago ikke blev forgiftet, betyder det nødvendigvis, at lægen har overset en alvorlig hjertefejl. Det er ikke godt for karrieren at indrømme, at man har begået en alvorlig fejl, og derfor er det bedst for lægen at fastholde, at Santiago blev forgiftet.

To forskellige opfattelser

JoAnne kæmper passioneret for Dawson og Downey, men for Sam er de en "sag", han ikke engang har sympati for. Deres følelser udtrykkes i denne ordveksling:

JoAnne til Sam: - Why do you hate them so much?

Sam: - They beat up on a weakling. That's all they did. The rest of this is just smoke-filled-coffee-house crap. They tortured and tormented a weaker kid. They didn't like him so they killed him. And why? Because he couldn't run very fast.

Efter en lille pause spørger han selv: - Why do you like them so much?

JoAnne: - Because they stand on a wall and they say: "Nothing is gonna hurt you tonight. Not on my watch."

Markinsons afsløring

Pludselig dukker Markinson op. Han fortæller Danny, at han ved det hele. Det var en "Code Red", og Kendrick gav ordren på Jesseps befaling. Santiago skulle ikke med det næste fly ud af basen. Næste fly var ikke kl. 0600 om morgenen. Der var et tidligere fly kl. 2300 om aftenen, og det landede på Andrews Air Force Base kl. 0200. Ordren om at overflytte ham blev først underskrevet efter hans død.

Danny undersøger lufthavnstårnets journal, men finder ikke nogen afgang fra Guantanamo kl. 23. Han bringer journalen til Markinson, som insisterer på, at der var et fly ud af Guantanamo kl. 23.

Danny: - Really? Then why isn't it listed in the tower chief's log?

Markinson sukker: - Jessep!

Danny: - What are you telling me? He fixed the logbook?

Markinson fnyser.

Danny: - Maybe he can make it so a plane didn't take off but I can sure as hell prove that one landed. I'll get the logbook from Andrews.

Markinson: - You're not going to find anything in the Andrews logbook, either.

Danny: - He can make an entire flight disappear?

Markinson: - Nathan Jessep is about to be appointed director of operations for the National Security Council. You don't get to that position without knowing how to sidestep a few landmines.

I retten afslører en forvirret Downey, at han slet ikke var på værelset, da Kendrick angiveligt gav ordren. Downey fik derimod ordren af Dawson, der havde et motiv til at lukke munden på Santiago, idet denne havde tilbudt NIS at sladre om ham.

Afhøringen af Lieutenant Kendrick

Militærets opfattelse er, at Dawson dræbte Santiago, fordi han ville sladre, men Dawson siger, at Kendrick gav ordre til at udføre en "Code Red" på Santiago, og derfor havde han intet valg. Lieutenant Kendrick afhøres om en ordres betydning.

Danny, indledningsvist til juryen: - Lance Corporal Dawson's ranking after the School of Infantry was perfect. Half his class has since been promoted to full Corporal while Dawson has remained a Lance Corporal.

Og til Kendrick, idet han rækker ham nogle papirer: - Lieutenant Kendrick, was Dawson's promotion held up because of this last report?

Kendrick: - I'm sure it was.

Danny: - Do you recall an incident involving Private Curtis Bell who'd been found stealing liquor from the officer's club?

Kendrick: - Yes, I do.

Danny: - Did you order Dawson and two other men to make sure Private Bell would receive no food or drink except water for a period of seven days?

Kendrick: - Yes, I did.

Danny: - Lieutenant Kendrick, was Dawson given a rating of below average on this last report because you learned he'd been sneaking food to Private Bell?

Kendrick: - Lance Corporal Dawson was given a below average rating because he had committed a crime.

Danny: - A crime? What crime did he commit? Lieutenant Kendrick? Dawson brought a hungry guy some food. What crime did he commit?

Kendrick: - He disobeyed an order.

Danny: - And because he did, because he exercised his own set of values, because he made a decision about the welfare of a marine that was in conflict with an order of yours, he was punished. Is that right?

Kendrick, meget bestemt: - Lance Corporal Dawson disobeyed an order!

Danny: - It wasn't a real order, was it? After all, it's peacetime. He wasn't being asked to secure a hill or advance on a beachhead. I mean, surely a marine of Dawson's intelligence can be trusted to determine on his own which are the really important orders and which orders might - say - be morally questionable. Can he? Can Dawson determine on his own which orders he's going to follow?

Kendrick: - No, he cannot.

Danny: - A lesson he learned after the Curtis Bell incident, am I right?

Kendrick: - I would think so.

Afhøringen af Colonel Jessep

Så begår Markinson selvmord, og i frustration drikker Danny sig fuld. Forsvaret stod og faldt med Markinsons vidneudsagn. Ukuelige JoAnne lader sig ikke ryste. Hun er overbevist om, at det hele er orkestreret af Jessep, så Danny skal "bare" indkalde ham som vidne og få det ud af ham under krydsforhøret. Hun er immum over for rationelle indvendinger og går fra Danny i vrede. Danny og Sam drøfter den håbløse situation, og Danny vælger endnu en gang at følge JoAnnes råd. Men denne gang er det ikke uden personlig risiko, for hvis han offentligt og uden bevis anklager en mand i Jesseps position, kan det ikke undgå at skade hans karriere.

Så går jagten i gang efter spor, der kan hjælpe dem med at ryste den selvsikre Jessep under det kommende krydsforhør, og Danny finder ud af, at Jesseps og Kendricks cover-up ikke er så troværdigt endda.

F.eks. var det Santiagos højeste ønske at komme væk fra Guantanamo. Over en periode på ni måneder havde han sendt 14 breve, hvor han havde tigget og bedt om at komme væk. Hvis han havde fået at vide, at ønsket var blevet opfyldt, og han skulle med et fly næste morgen kl. 0600, havde han så ikke ringet til venner eller familie med den fantastiske nyhed? Måske aftalt at blive hentet i lufthavnen? Danny undersøger telefonopkaldene. Santiago har ikke ringet til nogen.

Hvorfor havde han ikke pakket? Danny kommer pludselig i tanke om, at tøjet stadig hang på bøjlerne i klædeskabet, da han undersøgte værelset på Cuba. Hvis Santiago skulle forlade basen tidligt næste morgen, havde han vel pakket?

Han angriber også påstanden om, at flyafgangen kl. 0600 var den første. Han sender Sam til Andrews, og Sam vender tilbage med to unge mænd, og så starter det krydsforhør, der er gået over i den moderne filmhistorie.

Danny: - Colonel, when you learned of Santiago's letter to the NIS you had a meeting with your two senior officers, is that right?

Jessep: - Yes.

Danny: - Platoon Commander Lieutenant Jonathan Kendrick and the executive officer Lieutenant Colonel Matthew Markinson?

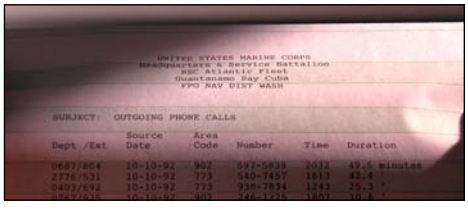
Jessep: - Yes.

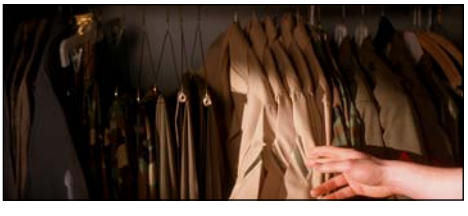
Danny: - At this meeting you gave Lieutenant Kendrick an order, is that right?

Jessep: - I told Kendrick to tell his men that Santiago wasn't to be touched.

Danny: - And did you give an order to Colonel Markinson as well?

Jessep: - I ordered Markinson to have Santiago transferred off the base immediately.

Danny: - Why?

Jessep: - I felt his life might be in danger once the word of the letter got out.

Danny: - Grave danger?

Jessep, hånligt: - Is there another kind?

Danny: - Colonel, we have the transfer order that you and Colonel Markinson co-signed ordering Santiago to be on a flight leaving Guantanamo at six in the morning. Was that the first flight off the base?

Jessep: - The 6 a.m. was the first flight off the base.

Danny fortsætter afhøringen. Han ser ikke ud til at komme nogen vegne, og han tøver med at angribe. Det var selvfølgelig ikke blevet en succesfuld film, hvis han var standset der, så han starter angrebet på Jessep, som er blevet synligt irriteret.

Jessep: - What do you want to discuss now? My favourite colour?

Danny: - Colonel, the 6 a.m. flight was the first one off the base?

Jessep: - Yes.

Danny: - There wasn't a flight that left 7 hours earlier and landed at Andrews Air Force Base at 2 a.m.?

Dommeren bryder ind: - Lieutenant, I think we've covered this, haven't we?

Danny: - Your Honour, these are the tower chief's logs for both Guantanamo Bay and Andrews Air Force Base. In the Guantanamo log there was no flight that left at 11 p.m. In the Andrews log there was no flight that landed at 2 a.m. I'd like to admit them as Defense Exhibits Alpha and Bravo.

Dommeren: - I don't understand. You're admitting evidence of a flight that never existed?

Danny: - We believe it did, sir? Defense will be calling airman O'Malley and airman Rodriguez. They were working the ground crew at Andrews at 2 a.m.

Jack: - Your Honour, these men weren't on the list.

JoAnne: - Rebuttal witnesses, Your Honour, called specifically to refute testimony offered under direct examination.

Dommeren: - I'll allow the witnesses.

Jessep: - This is ridiculous!

Danny: - Colonel, a moment ago...

Jessep, for første gang usikker: - Check the tower logs, for chrissake.

Danny: - We'll get to the airmen in just a minute, sir. A moment ago you said that you ordered Lieutenant Kendrick to tell his men that Santiago wasn't to be touched.

Jessep: - That's right.

Danny: - And Lieutenant Kendrick was clear on what you wanted?

Jessep: - Crystal.

Danny: - Any chance Lieutenant Kendrick ignored the order?

Jessep, fornærmet: - Ignored the order?

Danny: - Any chance he forgot about it?

Jessep: - No.

Danny: - Any chance Lieutenant Kendrick left the office and said: "The old man is wrong"?

Jessep: - No.

Danny: - When Lieutenant Kendrick spoke to the platoon and ordered them not to touch Santiago, any chance they ignored him?

Jessep: - You ever served in an infantry unit, son?

Danny: - No, sir.

Jessep: - Ever served in a forward area?

Danny: - No, sir.

Jessep: - Ever put your life in another man's hands? Asked him to put his life in yours?

Danny: - No, sir.

Jessep: - We follow orders, son. We follow orders or people die. It's that simple. Are we clear?

Danny: - Yes, sir.

Jessep, irriteret og bestemt: - Are we clear?

Danny: - Crystal. Colonel, I have just one more question before I call airman O'Malley and airman Rodriguez. If you gave an order that Santiago wasn't to be touched and your orders are always followed, then why would Santiago be in danger? Why would it be necessary to transfer him off the base?

Jessep efter en lang pause: - Santiago was a substandard Marine. He was being transferred...

Danny afbryder: - It was not what you said. You said he was being transferred because he was in grave danger.

Jessep: - That's correct...

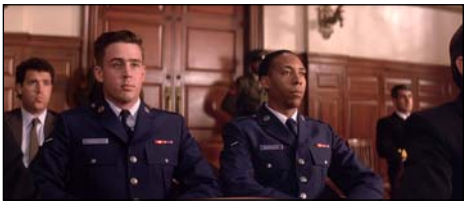
Danny afbryder: - You said, he was in danger. I said: Grave danger. You said...

Jessep, temmelig irriteret: - I recall what I said...

Danny afbryder igen: - I can have the court reporter read back to you...

Jessep: - I know what I said. I don't have to have it read back to me like I'm...

Danny afbryder: - Then why the two orders? Colonel?

Jessep, frustreret: - Sometimes men take matters into their own hands...

Danny afbryder: - No, sir. You made it clear just a moment ago that your men never take matters into their own hands. Your men follow orders or people die. So Santiago shouldn't have been in any danger at all, should he, Colonel?

Jessep: - You snotty little bastard.

Jack: - Your Honour. I'd like to ask for a recess.

Danny: - I'd like an answer to the question, Judge.

Dommeren: - The Court will wait for an answer.

Danny: - If Lieutenant Kendrick gave an order that Santiago wasn't to be touched, then why did he have to be transferred? Lieutenant Kendrick ordered a "Code Red", didn't he, because that's what you told Lieutenant Kendrick to do!

Jack: - Object...

Danny tordner videre: - And when it went bad you cut these guys lose, you had Markinson sign the phoney transfer order, you doctored the logbooks and you coerced the doctor. Colonel Jessep, did you order the "Code Red"?

Dommeren: - You don't have to answer that question.

Rasende Jessep: - I'll answer the question. You want answers?

Ophidset Danny: - I think I'm entitled.

Jessep igen: - You want answers?

Danny: - I want the truth!

Jessep: - You can't handle the truth! Son, we live in a world that has walls, and those walls have to be guarded by men with guns. Who's gonna do it? You? You, Lieutenant Weinberg? I have a greater responsibility than you can possibly fathom. You weep for Santiago and you curse the Marines. You have that luxury. You have the luxury of not knowing what I know. That Santiago's death, while tragic, probably saved lives. And my existence, while grotesque and incomprehensible to you, saves lives. You don't want the truth because deep down in places you don't talk about at parties, you want me on that wall. You need me on that wall. We use words like "Honour", "Code", "Loyalty". We use these words as the backbone of a life spent defending something. You use them as a punchline! I have neither the time nor the inclination to explain myself to a man who rises and sleeps under the blanket of the very freedom that I provide and then questions the manner in which I provide it. I would rather you just said "Thank You" and went on your way. Otherwise, I suggest you pick up a weapon and stand a post. Either way, I don't give a damn what you think you are entitled to.

Danny: Did you order the "Code Red"?
Jessep: I did the job...
Danny: Did you order the "Code Red"?
Jessep: You're goddamn right I did!

Forhøret, der har nærmet sig orkanstyrke, afløses pludselig af larmende tavshed, og den brydes først, da Danny anmoder om, at juryen sendes ud. Jessep ser sig forvirret omkring. Han er ikke klar over, hvad der foregår, og irriteret meddeler han, at han forlader dette cirkus og tager tilbage til "sin" base. Dommeren beder det tilstedeværende militærpoliti om at slå vagt om ham, og Jack Ross starter på den velkendte tale rettet mod Jessep: - You have the right to remain silent...

Jessep forstår stadig ikke, hvad der foregår, men det går til sidst op for ham, at han er anklaget for en forbrydelse, og han afleverer denne afskedssalut:

- You fucking people. You have no idea how to defend a nation. All you did was weaken a country today, Kaffee. That's all you did. You put peoples' lives in danger. Sweet dreams, son.

Juryens medlemmer vender tilbage med afgørelsen, og dommeren læser den op. Som ventet frifindes Dawson og Downey for mordtiltalerne, men ganske uventet lyder afgørelsen på det sidste anklagepunkt således:

- On the charge of "Conduct unbecoming a United States Marine" the members find the accused "Guilty as charged". They are hereby sentenced to time already served and are ordered to be dishonourably discharged from the Marine Corps.

Alle er mere eller mindre lamslået. Downey forstår slet ikke, hvad der foregår.

Downey: - What does that mean? Hal? What did that mean? I don't understand. Colonel Jessep said he ordered the "Code Red"! Colonel Jessep said he ordered the "Code Red"! What did we do wrong?

JoAnne: - It's not that simple.

Downey, desperat: - What did we do wrong? We did nothing wrong!

Dawson, eftertænksomt: - Yeah, we did. We were supposed to fight for people who couldn't fight for themselves. We were supposed to fight for Willy.

Filmen igennem er Danny vokset med opgaven og har i løbet af retssagen vundet de andres respekt. Da Dawson føres ud, siger Danny til ham: - Harold! You don't need to wear a patch on your arm to have honour.

Dawson saluterer ham til gengæld: - Ten-hut! There's an officer on deck.

Filmen slutter med, at Jack begiver sig ud for at arrestere Kendrick.

Analyse

Det er ikke så mærkeligt, at filmen ramte mig i solar plexus. Samme dag havde jeg været igennem nøjagtig det samme som Danny. Også jeg havde gennemført min første retssag. Også jeg havde stået over for Colonel Jessep i form af Johan Schlüter, en egenrådig leder på sit område og rådgiver for regeringen, og ligesom Jessep var han skråsikker i sin egen magtfuldkommenhed. Også han havde evne og indflydelse nok "to sidestep a few landmines". Jessep havde fået en flyvetur til at forsvinde; Johan Schlüter havde fået en lovparagraf til at forsvinde. I hvert fald fra juristernes bevidsthed! Han havde fået Kulturministeriet til at forsvare en ikke-eksisterende særlov over for EU-Domstolen, og han havde fået Folketinget til at vedtage den manglende særbestemmelse, da det blev for tydeligt, at den slet ikke fandtes. Alt sammen uden at én eneste politiker opdagede, hvad der foregik. De er to alen ud af ét stykke. Jessep er filmudgaven af Johan Schlüter.

De har også til fælles, at de selv er overbevist om, at de har gjort det rigtige. Jessep handlede ud fra et ædelt motiv, at redde liv. Det er de andre, der ikke fatter, hvordan man forsvarer en nation. Johan Schlüter tænkte på samme måde. Han og FDV standsede videopiraterne og organiserede videomarkedet. Han så parallelimportørerne som snyltere, der blev bekæmpet med god grund. Hvorfor involvere politikerne, der alligevel ikke forstår sig på ophavsret? Næh, i deres eget verdensbillede burde de to hyldes som helte. Det er alle de andre, der er ignorante tåber.

Begge historier er en variant af Davids kamp mod Goliat. Var det mit held, at Mogens Christensen havde sjusket og glemt et meningsforstyrrende "ikke", så Johan Schlüter var mødt op i retten i den overbevisning, at min bevisførelse ikke ville blive tilladt? Havde han fortalt lige så selvsikkert om sin indflydelse, hvis der var udsigt til, at min dokumentation ville blive tilladt og gennemgået?

Jessep kunne let have holdt mund, men i sin arrogante stolthed kunne han ikke modstå fristelsen til at sætte sig op på en piedestal, hvorfra han kunne sætte den irriterende Danny på plads. Johan Schlüter behøvede slet ikke at afgive forklaring, men han var tydeligt stolt af sin indsats og opfattede det kun som en fjer i hatten, at han var den eneste, som Kulturministeriet rådførte sig med.

Jessep så ikke misforholdet mellem nødvendigheden af at sende Santiago med det næste fly og ordren om, at han ikke måtte røres. Johan Schlüter så heller ikke, at hans forklaring var selvmodsigende; at han skulle have støttet André Poulsen i dennes kamp mod Jakob Stegelmanns parallelimport, hvis der skulle være overensstemmelse med hans pligt til at bekæmpe ulovlig distribution.

Jeg så også mig selv i den ukuelige JoAnne. Jeg søgte også en sammenhæng i tingene, og jeg havde studeret bunker af papirer og dokumenter for at finde den. Ligesom JoAnne lader jeg mig heller ikke slå ud af modgang. Jeg har nu i 30 år forgæves forsøgt at gøre omverdenen opmærksom på Johan Schlüters samfundsskadelige overgreb mod parallelimportørerne. Jeg er ikke holdt op, selvom ingen hidtil har villet lytte, og selvom jeg igen og igen har fået tæsk af domstolene.

A Few Good Men

Den danske titel er *Et spørgsmål om ære*. Det skyldes sikkert, at æresbegrebet er årsag til Dawsons uvilje mod at slå en handel af. Jeg kan bedre lide titlen *A Few Good Men*, fordi den indeholder en endnu vigtigere pointe: At mennesker, der tør gøre det rigtige - også når det er svært - er sjældne som diamanter.

"A Few Good Men" er Danny og Dawson. Danny, selvfølgelig, fordi han trodser sin sædvanlige kølige sandsynlighedskalkyle og med risiko for sin egen karriere påtager sig den opgave, som enhver advokat burde påtage sig i forhold til deres klienter, nemlig at repræsentere dem og ikke bare komme så let som muligt til sit honorar. Danny er filmens helt. Dawson er til gengæld min rollemodel.

Dawson er kompromisløs i forhold til sin livsfilosofi. Det besluttede jeg også at være. Jeg tror på, at jeg gør det rigtige. Hvis landets dommere vil straffe mig med bøder og erstatninger, ja, så må jeg betale, men det skal være deres afgørelse. Indrømmet, det kan være svært at finde ud af, hvad der er det rigtige, og Dawson tog faktisk fejl, men det gør ham ikke til et ringere menneske. Selvom Kendrick havde bragt ham i en umulig situation, erkendte han med tydelig selvbebrejdelse sin fejltagelse og accepterede straffen.

Når jeg hører JoAnne: "Because they stand on a wall and they say: - Nothing is gonna hurt you tonight. Not on my watch," føler jeg det samme over for mine medarbejdere. Vi er et godt team i Laserdisken. Medarbejderne er lidt som min familie. Det er vigtigt for mig, at ingen mister sit job på grund af mine konflikter med FDV og domstolene. JoAnnes ord får mig til at ranke ryggen og kæmpe.

Dr. Stone og Colonel Jessep

Så er der Dr. Stone. Han dukker op igen og igen i jurister og dommere, som ikke kan gribe ind uden at indrømme, at de burde have grebet ind for længe siden. Med ét forstod jeg Niels Gangsted-Rasmussen. I 1988 forstod jeg ikke, hvorfor han summarisk afviste min redegørelse om § 25 med et "den tilføjer ikke noget nyt". Nu forstod jeg, at hvis han havde sagt til Erik, at det bestemt var et forsøg værd, kunne næste spørgsmål fra Erik meget vel have været: Hvorfor prøvede du ikke § 25 dengang? Og hvad skulle han så have svaret?

Dr. Stone er billedet på rigtig mange mennesker inkl. politikere: "Det er nødt til at være sådan, for ellers har jeg taget fejl, og det tør jeg ikke indrømme."

Mogens Koktvedgaard havde i ophavsretsudvalget i 1984 også "glemt" § 25. Var det med vilje? Ikke nødvendigvis, men da han i 1992 læste min rapport, havde Folketinget allerede vedtaget § 23, stk. 3, i den tro, at det slet ikke handlede om udlejning. Kunne han tre år efter fortælle Folketinget, at han havde begået en fejl? Han reagerede som Jessep. Sammen med Johan Schlüter regerede han enevældigt inden for ophavsret og konkurrenceret. Hans sympati lå hos FDV, og han foretrak et kontrolleret marked. Han ville hellere ofre parallelimportørerne end indrømme sin fejl og slippe det kaos løs, som et frit marked i hans hoved vil medføre.

Markinson

Markinson fik mig til at tænke på Asger Thylstrup, den eneste advokat, der havde interesseret sig for udlejningsproblematikken og endda sagt, at han ikke forstod, at Johan Schlüter og videobranchen "kunne få lov til det". Han havde måske læst rapporten, jeg havde udleveret til ham? Han forstod måske sammenhængen?

Samtidig var han opmærksom på Johan Schlüters magt. Jeg forstod først hans advarsel senere. Han kunne ikke gøre noget for at forhindre det uundgåelige, men på sin egen måde prøvede han alligevel at advare mig.

Markinson er et billede på mange af de jurister, jeg har mødt. De begår ikke just selvmord, men de tør heller ikke kæmpe mod det korrupte system.

Film contra virkelighed

Alle dommere burde være som filmens dommer, men i virkeligheden er de en del af netværket omkring "Jessep" og bruger deres magt til at dække over denne figur, hvad enten han er Johan Schlüter, Mogens Koktvedgaard eller Peter Schønning. Eriks advokater undersøgte ikke sagen selv. Som Danny i filmens start valgte de den letteste udvej, en forhandlingsløsning, som de mente, Erik kunne leve med, selvom den var dybt uretfærdig. Set med deres egne øjne var de pragmatiske, men i virkeligheden svigtede de ham.

Hovedparten af de danske dommere igennem de sidste 30 år har ikke været et hår bedre. De har opført sig nøjagtigt som Jessep - ofret uskyldige mennesker for at dække over egne fejl. De burde opføre sig, som juryen forventede af Downey og Dawson. De burde forsvare dem, der ikke kan forsvare sig selv. De burde have forsvaret Erik og de andre parallelimportører - ikke Johan Schlüter.

Jeg ville ønske, jeg kunne stå foran hver enkelt dommer og sige som Dawson: "Du er sådan en kujon. Jeg fatter ikke, at de lader dig bære en dommerkåbe." Jeg har igennem årene mødt snesevis af dommere. Det er et spektakulært folkefærd på den måde, at de næsten alle er utroligt feje. De tør ikke konfrontere sandheden, men lyver og manipulerer for at nå det resultat, der er mest bekvemt for dem selv, og de tager intet hensyn til de ofre, det går ud over.

Er det en dristig påstand? Det er i hvert fald en sjældent hørt påstand i det land, der år efter år kåres som det mindst korrupte land i verden, men læser du resten af bogen - som i sagens natur er nødt til at være meget grundig - vil du finde ud af, hvordan det i virkeligheden hænger sammen.

Findes der "A Few Good Men" blandt Folketingets 179 medlemmer? Det er et af de spørgsmål, jeg søger en afklaring på. Jeg har skrevet til Folketinget med jævne mellemrum siden 1989 og kan derfor med stor sikkerhed sige, at også de danske folketingsmedlemmer hellere end gerne spænder skyklapper for øjnene.

Som sagt har filmen en særlig plads i mit hjerte. Dens rollemodeller har været en inspiration i min dagligdag, og den har givet svar på mange af de spørgsmål, jeg har tumlet med i de mange retssager.

25. Injuriesagen, del 2

Domstolenes behandling af injuriesagen mod mig afslørede en side af retssamfundet, jeg ikke havde forudset. Jeg troede fuldt og fast på, at dommerne tog stilling til det, der blev fremlagt i sagerne, og at det var Eriks advokaters skyld, at det gik galt for ham. Det viste sig, at dommernes adfærd er et selvstændigt og lige så stort problem.

Byrettens dom

Jeg talte med Erik én gang til efter domsforhandlingen. Han havde det ikke godt. Efter at have mistet sin videoforretning tjente han til livets ophold ved at gøre rent og udføre forefaldende arbejde. Han var ulykkelig, og han var begyndt at drikke. I vores sidste samtale klagede han over, at stesoliderne var holdt op med at virke. Det gik hastigt ned ad bakke for ham. "Hold ud lidt endnu," sagde jeg til ham, men den 9. februar 1993 var det blevet for meget. Da tog han sit eget liv.

Dommer Mogens Christensen havde meddelt, at der ville blive afsagt dom i sagen den 16. februar 1993 kl. 9.00. Selvsamme dag var FDV's justifikationssag om udlejning af LaserDiscs berammet til at begynde kl. 9.15, så jeg mødte op i retssalen kl. 9.00 for at høre domsafsigelsen. Jeg regnede med, at der ville være en formel oplæsning af dommen, sådan som jeg havde set på tv.

Mogens Christensen var imidlertid synligt overrasket over, at jeg var mødt op.

- Vent et øjeblik, sagde han kort, da han så mig i retssalen. Lidt senere kom han tilbage med en uordentlig bunke papirer, som han rodede lidt med.

- Ja, dommen er altså ikke skrevet ren endnu, sagde han og begyndte at læse op af det første af de fem anfægtede citater, men han holdt hurtigt op igen.

- Du er vel interesseret i konklusionen, så skal jeg ikke bare gå direkte til den, spurgte han, og det var jeg med på. Jeg var spændt på, hvor han satte grænsen. Det undrede mig, at Johan Schlüter havde angrebet udtalelserne a), d) og e), der reelt var konstateringer af fakta bortset fra det med statsministerens fætter, og Mogens Christensen havde selv undret sig over, at det blev opfattet som ærekrænkende. Jeg var spændt på, om jeg var gået for vidt i b), som var taget fra konklusionen, der var skrevet, mens jeg stadig var vred over det unødvendige og ondskabsfulde angreb på Erik, og i c), der mest handlede om min angst, efter at det var gået op for mig, at Johan Schlüter og Kulturministeriet havde løjet for EU-Domstolen.

Han læste op fra dommen, og det gav slet ingen mening for mig. Så begyndte han at opremse forskellige beløb, jeg skulle betale til Johan Schlüter. Jeg forstod det ikke, så jeg bad ham præcisere, hvilke sigtelser han havde kendt ubeføjet.

- Alle sammen, svarede han.

- Alle fem? spurgte jeg vantro.

- Ja!

Lettere groggy spurgte jeg, om jeg kunne få dommen på skrift. Det kunne jeg godt, når han havde skrevet den ren. Den ville sikkert være klar senere på dagen.

Der er mellem sagsøgte og sagsøgeren og Foreningen af Danske Videogramdistributører uenighed om omfanget af ophavsretten til videogrammer. Det er således sagsøgtes opfattelse, at et videogram, der er erhvervet ved køb, for eksempel købt som salgskassette i udlandet, frit kan videreoverdrages og videredistribueres, idet sådanne videogrammer er og altid har været omfattet af konsumptionsprincippet, jf. ophavsretslovens § 23 og § 25. Den ved lov nr. 378 af 1989 indførte bestemmelse i ophavsretslovens § 23, stk. 3, hvorefter ophavsmandens samtykke er nødvendigt til viderespredning gennem udlån og udlejning af sådanne videogrammer, er efter sagsøgtes opfattelse i strid med EF-reglerne om varernes fri bevægelighed.

Dommerens sagsfremstilling, dom af 16. februar 1993

Byrettens gruk

Domsforhandlingen i retssagen om udlejning af LaserDiscs tog hele dagen, og der lå ganske rigtigt en udskrift af dommen til mig bagefter. Tilbage på kontoret gik jeg i gang med at finde ud af, hvorfor jeg skulle betale til Johan Schlüter.

Sagsfremstillingen indledes således: "Der er mellem sagsøgte og sagsøgeren og FDV uenighed om omfanget af ophavsretten til videogrammer." Det tør svagt antydes, tænkte jeg, og da jeg læste videre, kunne jeg ikke lade være med at grine højt, for dommen fortsætter således: "... den indførte bestemmelse ... hvorefter ophavsmandens samtykke er nødvendigt til viderespredning gennem udlån og udlejning ... er efter Hans Kristian Pedersens opfattelse i strid med EF-reglerne om varernes frie bevægelighed," og i forlængelse deraf citeres konklusionen fra EU-Domstolens dom i FDV's retssag mod Erik (side 119).

Det var det rene galimatias. Det meste af dagen havde jeg kæmpet med retspræsidenten i et forgæves forsøg på at få ham til at anerkende ophavsmændenes rettigheder, og så tillagde Mogens Christensen mig minsandten det synspunkt, at det var mig, der ikke anerkendte ophavsmændenes rettigheder! Hvordan var han kommet på noget så vanvittigt? Jeg læste resten af dommen med en blanding af grin og suk og kom til at tænke på Piet Heins berømte gruk:

En yndet form for polemik
består i det probate trick
at dutte folk en mening på
hvis vanvid, alle kan forstå.

I stedet for at referere fra vidneforklaringerne, de fremlagte bilag eller fra min 38 sider lange skriftlige procedure, påduttede han mig det vanvittige synspunkt, som selvfølgelig var let for ham at afvise.

Jeg spekulerede på, om der var tale om en trykfejl i brevet til Ulrik Bayer, for Mogens Christensen havde tydeligvis set bort fra samtlige bilag. Faktisk var der intet, der tydede på, at han havde hørt på mig overhovedet.

Retten skal udtale:

Med hensyn til spørgsmålet om sandhedsbevis bemærkes, at den af sagsøgte hævdede forståelse af ophavsretsloven, hvorefter videogrammer er omfattet af det såkaldte konsumptionsprincip, ikke ses at have dækning hverken i loven eller hidtidig dansk retspraksis, der blev opretholdt ved den af EF-Domstolen i 1988 afsagte dom. Sagsøgerens udtalelse om de ophavsretlige spørgsmål findes herefter at have været sande, og der ses ikke at være ført noget bevis for, at sagsøgeren har ændret sin forklaring eller har haft indflydelse på regeringens holdning i spørgsmålet.

Dommeren om sandhedsbeviset, dom af 16. februar 1993

Byrettens besynderlige konklusioner

Det er en gåde, hvordan Mogens Christensen kunne konkludere, at der hverken i loven eller retspraksis var dækning for mit synspunkt om konsumptionsprincippet. Min opfattelse var støttet på ophavsretslovens § 25 selv, bemærkningerne til den i *Karnovs Lovsamling*, på *Dansk Privatret*, som vi blev undervist efter på AUC, og på Mogens Koktvedgaards lærebog og endelig på domstolenes retspraksis. De var fremlagt som bilag i sagen, men ingen af dem er nævnt i dommen.

Jakob Stegelmann havde afgivet forklaring om de mange forgæves forsøg på at bremse hans parallelimport. Jeg havde selv solgt LaserDiscs siden 1984, uden at nogen havde grebet ind. Mig bekendt havde ingen dommer på dette tidspunkt nogen sinde forbudt salg af film, så hvilken retspraksis hentydede han til?

Mogens Christensen havde altså ikke læst mine bilag, men han var også blevet klogere, hvis blot han havde lyttet til vidnernes forklaringer. Johan Schlüter gav i sine egne forklaringer et udmærket eksempel på sine skiftende holdninger. Først fortalte han, at salg af film uden tilladelse var forbudt frem til 1989, og det havde han altid ment, forklarede han, men kort efter tog han afstand fra André Poulsens forsøg på at bremse Panoptikons parallelimport! De to holdninger er uforenelige. De fremlagte bilag var ikke nødvendige for at bevise, at Johan Schlüter skiftede holdning efter behag, for det beviste han med sine egne forklaringer i retten.

Jeg har hverken i bogen eller i de fem citater påstået, at Johan Schlüter havde indflydelse på regeringens holdning. Jeg havde påpeget det påfaldende i, at han og regeringen begge udtrykte en anden opfattelse af loven, da retssagen mod Erik blev behandlet ved EU-Domstolen, men jeg spekulerede ikke på årsagerne til det. Jeg havde nævnt, at Poul var Johans fætter, men det var Johan Schlüter selv, der med stolthed havde fortalt, at han var regeringens eneste rådgiver på området.

12 sider af den skriftlige procedure var en gennemgang af FDV's retssag mod Erik. Den var dokumenteret med bilag, så dommeren kunne let have set efter, at EU-Domstolen ikke tog stilling til en lov eller en retspraksis, hvor videogrammer ikke er omfattet af konsumption. Nej, den tog stilling til nogle særlige regler for udlejning af film, og sådanne regler fandtes overhovedet ikke på det tidspunkt.

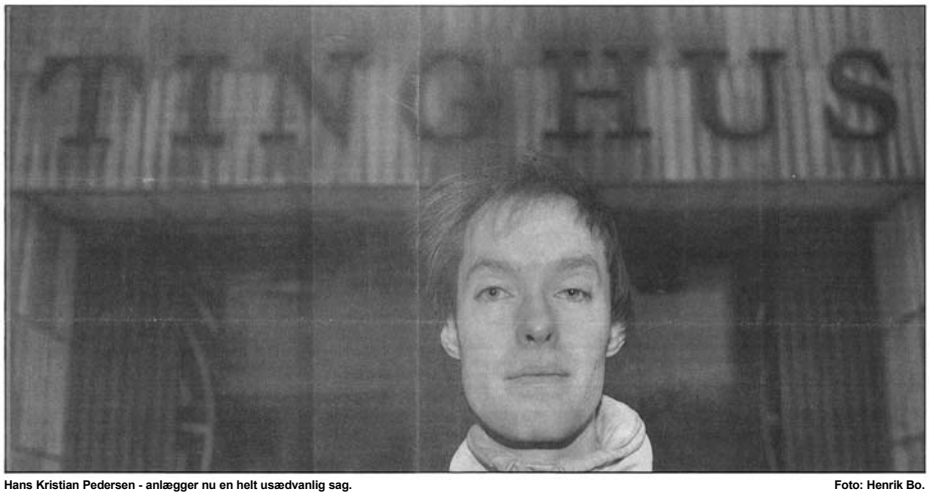
Injuriesag mod dommer Mogens Christensen

Jo mere, jeg tænkte over det, jo mere vred blev jeg. Hvor er vi henne, når landets dommere ikke alene lukker øjnene for den bevisførelse, der finder sted i retten, men direkte pådutter den ene part vanvittige synspunkter og så bedømmer disse vanvittige synspunkter i stedet for det, der er fremlagt i sagen?

Jeg var ikke længere sikker på, det var en trykfejl. Det var mere sandsynligt, at Mogens Christensen i al sin fordomsfuldhed kun så en idiot, som i frustration langede utilbørligt ud efter den velansete advokat, der sørgede for ordnede forhold i branchen. I hans øjne var jeg bare en tåbe, som stædigt afviste hans råd om at tage en advokat. Andet så han ikke. Det interesserede ham heller ikke.

Sagsfremstillingen afspejlede Mogens Christensens fordomme. Den svarede til det, Johan Schlüter havde bildt offentligheden ind efter den første retssag mod Erik, og Mogens Christensen havde så tilpasset sagen efter sine fordomme. Selv gengivelsen af retssagen mod Ove Jensen var ændret. Ove Jensen blev mødt med et erstatningskrav på 500 kr./pr. udlejet film. Han forklarede i retten, som det også fremgår af de fremlagte bilag, at han havde mistet sin autorisation, og *derfor* blev hans udlejning anset for at være en krænkelse af FDV's rettigheder, selvom det var ægte leasede kassetter, som han både havde indgået en aftale om og betalt for. Det var i dommen blevet til, at han var stævnet for at have udlejet piratkopier!

Tilbage i retten

Hans Kristian Pedersen - anlægger nu en helt usædvanlig sag. Foto: Henrik Bo.

Injuriesag mod dommer

Af Søren Østergaard

Hans Kristian Pedersen, ejer af videobutikken Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg, er stædig og energisk. Han er blevet dømt for injurier mod en københavnsk advokat, men nu anlægger Hans Kristian Pedersen selv injuriesag mod dommeren, der afgjorde sagen.

Hans Kristian Pedersen er dybt utilfreds med dommen.

- Jeg føler ikke, at dommeren har taget stilling til min fremlagte dokumentation. Derfor anker jeg dommen. Injuriesagen rejser jeg, fordi dommeren i sin dom citerer mig for holdninger, som jeg 100 procent er uenige i.

Specielt en formulering i dommen om, at han mener, at udlejning af en videofilm godt kan ske uden ophavsmandens samtykke, fordi et forbud vil være imod EF-reglerne, finder Hans Kristian Pedersen forkert.

Aalborg Stiftstidende, 19. februar 1993

I medfør af erstatningsansvarslovens § 26 findes sagsøgte at burde betale en erstatning for tort til sagsøgeren. Erstatningsbeløbet fastsættes skønsmæssigt til 10.000 kr. med renter som påstået. Når henses til, at der må antages alene at være sket en begrænset udbredelse af sigtelserne, og at disse fremtræder som åbenbart ugrundede, findes der uanset sigtelsernes grove karakter ikke at være tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sigtelserne vil medføre omsætningsnedgang i sagsøgerens advokatvirksomhed.

Dommeren om erstatningen, dom af 16. februar 1993

Der er et komisk element i Mogens Christensens håndtering af erstatningskravet. Johan Schlüter havde krævet 250.000 kr., men Mogens Christensen satte beløbet ned til 10.000 kr. med den begrundelse, at sigtelserne fremtræder som åbenbart ugrundede, dvs. de er så langt ude, at ingen alligevel vil tro på dem.

På en bagvendt måde var det betænksomt af ham at lade mig slippe så billigt, når han selv havde fundet på, hvad jeg mente, men jeg havde hellere set, at han havde vurderet det, jeg havde fremlagt og sagt.

Jeg drøftede dommen med Aalborg Stiftstidendes journalist Søren Østergaard, som havde overværet domsforhandlingen og også fået en kopi af proceduren. Jeg var så utilfreds med Mogens Christensens håndtering af sagen, at jeg var parat til at stævne ham for injurier. Jeg fandt det uhyrligt, at han dømte mig til at betale 8.000 kr. til Johan Schlüter til offentliggørelse af dommen. Jeg skulle betale for, at offentligheden skulle tro, at disse vanvittige synspunkter var mine!

Søren Østergaard var parat til at vidne i en retssag mod Mogens Christensen, men han var mere forsigtig i sin bedømmelse af dommen.

- Ja, vidneforklaringerne er ganske vist ændret, men det kunne være, at han havde glemt, hvad der blev sagt? Der var jo ingen til at notere ned.

- Ja, dokumentationen er ikke nævnt, men det kan jo være, at dommeren ikke mente, at den var relevant?

- Ja, din procedure er heller ikke nævnt. Måske mente dommeren heller ikke, at den havde betydning?

- Ja, den holdning, som du er dømt for, er ikke din holdning, og det er ikke en holdning, du gav udtryk for under domsforhandlingen. Det vil jeg gerne bevidne.

Ifølge retsplejeloven skal parternes synspunkter fremgå af dommen, men i den blot 16 sider korte dom leder man forgæves efter mine synspunkter og de bilag, jeg støttede dem på. Jeg var glad for, at Søren Østergaard ville vidne i sagen, så jeg kunne blive renset for at mene noget så vanvittigt.

Anders Hjulmand talte mig alligevel fra at anlægge en injuriesag.

- Det kommer der ikke noget ud af, sagde han pragmatisk. - Du kan derimod anke sagen og håbe på bedre held i landsretten.

Jeg fulgte rådet, men hele oplevelsen var en brat opvågnen til virkeligheden.

De centrale EU-retlige problemer

Da jeg ankede dommen i injuriesagen til Vestre Landsret, var sagen om udlejning begyndt, og retspræsident Knud Arildsen, som var dommer i sagen, var begyndt at forstå, at der kunne være et EU-retligt problem, der ikke var undersøgt i sagen mod Erik. Jeg gik målrettet efter en ny forelæggelse for EU-Domstolen for at få dens vurdering af de faktiske forhold i modsætning til Johan Schlüters løgne.

FDV kontrollerede videobranchen, så det var umuligt at udleje importerede videofilm i Danmark. Jeg mente, det var i strid med konkurrencereglernes forbud mod at opdele det indre marked. Arildsen indså, at konkurrencereglerne ikke blev prøvet i FDV's retssag mod Erik. Selvom han ikke ville forholde sig til, om Johan Schlüter og Kulturministeriet havde ført EU-Domstolen bag lyset, så accepterede han i det mindste, at EU-Domstolens dom ikke kan tages som udtryk for, at FDV måtte isolere det danske udlejningsmarked. Endvidere var der FDV's krav om, at man skulle have foreningens autorisation for at drive udlejningsvirksomhed med videofilm i Danmark. Det var også i strid med EU's regler, og jeg kæmpede hårdt for også at få det element undersøgt.

Hvis de centrale spørgsmål blev forelagt for EU-Domstolen og afklaret først, ville injuriesagen blive meget mere simpel, så jeg foreslog derfor, at injuriesagen blev udsat, indtil EU-Domstolen havde taget stilling til de EU-retlige spørgsmål. Landsretten kunne forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen i injuriesagen, men når der allerede var en verserende sag i gang, hvor de samme spørgsmål blev behandlet, kunne man lige så godt vente og se, hvad det endte med.

Ulrik Bayer protesterede. Han henviste til *Juristen*, årgang 1959, side 337, hvor han fandt støtte i, at det kan kræves af injurianten, at han selv er i stand til at fremskaffe det fornødne bevismateriale. Jeg så frem til at føre sandhedsbevis, men da min påstand netop er, at EU-Domstolen ville være nået frem til en anden konklusion i retssagen mod Erik, hvis den for det første havde været klar over, at der ikke fandtes en særbestemmelse om udlejning af film i den danske lovgivning, og hvis den for det andet havde været klar over, at retssagen mod Erik havde det reelle formål at sørge for, at FDV's videoudgivelser ville være de eneste, der måtte udlejes i Danmark.

Den eneste måde, hvorpå man autoritativt kan efterprøve denne påstand, er ved at forelægge spørgsmål herom til EU-Domstolen i en ny præjudiciel forelæggelse. Den 22. september 1993 afviste Vestre Landsret min anmodning.

Landsretten besluttede på det foreliggende grundlag ikke at imødekomme appellantens begæring om udsættelse af sagen på en eventuel forelæggelse af visse spørgsmål for EF-Domstolen i en sag, der verserer ved retten i Aalborg 3. afdeling under BS nr. 9200949.

Vestre Landsrets første afvisning, 22. september 1993

Forberedelsen ved Vestre Landsret

Ulrik Bayer protesterede igen imod mine bilag. Landsretten svarede ikke direkte, men den bad samtidig Ulrik Bayer om at udarbejde en ekstrakt, dvs. en samling af de relevante bilag i sagen, så jeg troede, at bilagene var accepteret. Ekstrakten laves normalt af appellanten, men landsretten bad vel Ulrik Bayer om at lave den, fordi jeg var selvmøder, eller måske fordi det var min første retssag? I hvert fald var vi nødt til at arbejde sammen. Det var kun mig, der havde fremlagt bilag.

Ulrik Bayer fortalte mig, at jeg ikke behøvede at fremlægge lovbestemmelser og bemærkninger til *Karnovs Lovsamling* som bilag. Sådanne dokumenter havde retten adgang til, og jeg kunne henvise til dem, selvom de ikke var fremlagt som dokumentation. I forsøget på at gøre sagen mere simpel opgav jeg at forsvare mig med, at jeg havde handlet til varetagelse af åbenbar almeninteresse, selvom det også kunne føre til frifindelse. Jeg koncentrerede mig om at bevise sandheden. Alt i alt blev bilagsmængden halveret, hvorefter den samlede ekstrakt til landsretten kom ned på 48 bilag.

Sagen blev berammet til domsforhandling tirsdag den 28. juni 1994. Ulrik Bayer meddelte provokerende landsretten, at en halv retsdag - dvs. 3 timer inkl. pauser - ville være tilstrækkeligt til domsforhandlingen. Jeg håbede derimod på at blive taget alvorligt denne gang, så jeg sendte en disposition for bevisførelsen til landsretten i god tid før domsforhandlingen. Jeg ville føre mit bevis i syv klare, kronologiske trin, der omfattede virkelighedens handel med smalfilm, videobånd og LaserDiscs før § 23, stk. 3, der først blev vedtaget i 1989, og en gennemgang af konsumptionsreglerne jf. både § 25 og EU-retten, og på den baggrund ville jeg redegøre for de enkelte udtalelser i bogen.

Da domsforhandlingen nærmede sig, bad jeg igen landsretten overveje at lade EU-Domstolen forholde sig til FDV's praksis, før injuriesagen blev behandlet, og jeg bad om, at landsretten anvendte en retsstenograf, så landsretten ikke "kom til" at ændre min retsopfattelse eller vidnernes forklaringer.

Landsretten afviste igen at udsætte injuriesagen på en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen. Den svarede ikke på min anmodning om en retsstenograf, men på baggrund af ekstrakten og min disposition til bevisførelse besluttede den, at det var umuligt at gennemføre domsforhandlingen på én dag. Sagen blev omberammet til to sammenhængende dage: Onsdag og torsdag den 15.-16. marts 1995.

Jeg fremsendte en ny disposition, og igen bad jeg om en retsstenograf.

> Der findes ikke grundlag for at ændre rettens beslutning af 22. september 1993, hvorved appellantens begæring om udsættelse af sagen på en eventuel forelæggelse af visse spørgsmål for EF-Domstolen i en sag, der verserer ved Retten i Aalborg, ikke blev imødekommet.

Vestre Landsrets anden afvisning, 8. juni 1994

Onsdag den 15. marts 1995: Strid modvind

Jeg var i modvind fra starten. Retsformanden var Lilholt. Uden fornavn! Han var også retsformand, da Vestre Landsret i 1992 havde stadfæstet fogedforbuddet mod min udlejning af LaserDiscs, så vi kendte allerede hinanden (næste kapitel). De to andre dommere havde jeg ikke mødt før, Kristian Petersen og Annette Kristiansen. Lilholt havde medbragt fogedrettens kendelse og landsrettens stadfæstelse af det nedlagte forbud mod min udlejning, og han indledte domsforhandlingen med at bebrejde mig, at jeg spildte rettens tid.

- Du kan da ikke være i god tro? Retten har jo allerede afgjort det spørgsmål!

Han havde ingen forståelse for, at jeg fremturede med mine synspunkter, når det måtte være klart for mig, at alle andre mente noget andet. Det irriterede mig, og jeg svarede igen med, at det ikke burde betyde så meget, hvad alle andre mente. Jeg ville have *mine* synspunkter bedømt. Jeg var udmærket klar over, hvad "alle andre" mente, men de havde heller ikke undersøgt det, jeg havde undersøgt, og så vidt angår den dom, jeg havde anket, var det absolut ikke *min* holdning, byretten havde bedømt. Hvorfor var det så stort et problem at få *min* holdning bedømt og få *mine* EU-retlige undersøgelser vurderet?

Lilholt fandt hurtigt noget andet at bebrejde mig.

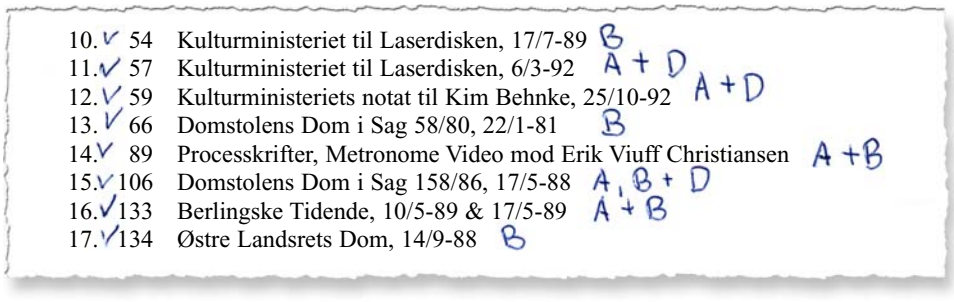
- Hvad mener du med den påstand?

Jeg havde som påstand skrevet: "Straffrihed i henhold til straffelovens § 269", for i henhold til § 269 er en sigtelse straffri, når dens sandhed bevises.

- Den korrekte påstand er "Frifindelse", påpegede han og spurgte spydigt, om han måtte få lov til at rette det.

Landsretten havde ikke svaret på Ulrik Bayers anmodning om at nægte bilagene fremlagt, men det betød ikke, at de var accepteret. Lilholt sagde, at de ville tage stilling til bilagene ét af gangen, og de ville have dem gennemgået i relation til hver ytring for sig.

Jeg henviste til dispositionen og forklarede, at jeg havde planlagt en anden fremgangsmåde. De fem sigtelser skulle ses i sammenhæng, og det var heller ikke kun de fem ytringer, Johan Schlüter havde anfægtet, men hele bogen som helhed.

10. ✓ 54 Kulturministeriet til Laserdisken, 17/7-89 B
11. ✓ 57 Kulturministeriet til Laserdisken, 6/3-92 A + D
12. ✓ 59 Kulturministeriets notat til Kim Behnke, 25/10-92 A + D
13. ✓ 66 Domstolens Dom i Sag 58/80, 22/1-81 B
14. ✓ 89 Processkrifter, Metronome Video mod Erik Viuff Christiansen A + B
15. ✓ 106 Domstolens Dom i Sag 158/86, 17/5-88 A, B + D
16. ✓ 133 Berlingske Tidende, 10/5-89 & 17/5-89 A + B
17. ✓ 134 Østre Landsrets Dom, 14/9-88 B

Fra mine håndskrevne noter til reorganisering af mine bilag

- Byretten har ikke bedømt bogen som helhed, så det vil vi heller ikke gøre. Sagen drejer sig kun om de fem ytringer. Vi har modtaget din disposition, men vi vil altså have det på en anden måde, sagde Lilholt. - Nu går vi ind ved siden af, og så finder du ud af, hvilke ytringer de enkelte bilag skal bevise. Bank på døren, når du er færdig.

På stående fod måtte jeg reorganisere gennemgangen af dokumentationen.

Lilholt lagde ud med at afvise alle de bilag, der var på engelsk, herunder artiklen i *European Video Review* (side 181) og Norman Abbotts brev til mig (side 189). Under FDV's angreb på Erik havde Johan Schlüter gjort meget ud af at fastslå, at den britiske lovgivning ikke gav mulighed for at forbyde udlejning af videofilm i Storbritannien, men sådan var det ikke mere. Storbritannien indførte udlejningsret for film før Danmark, og det faktum fremgår af de to bilag, men dem fik jeg ikke lov til at fremlægge.

- Hvis du vil dokumentere retstilstanden i Storbritannien, skal du skrive til det britiske justitsministerium og bede om en erklæring. Når du får den, skal du have den behørigt oversat, og derefter kan du fremlægge den i retten, sagde Lilholt.

Der er altså forskel på folk i Vestre Landsret. Lilholt havde intet problem haft med FDV's bilag, der næsten alle sammen var kontrakter på engelsk. Han havde kendt til mine bilag i 10 måneder, men han havde ikke givet mig besked om dette på noget tidspunkt i løbet af al den tid.

Derefter afviste han al dokumentation i form af avisartikler og fagblade.

- Sådan noget kan ikke bruges som bevis, sagde han affærdigende.

Lilholt lagde ikke skjul på, hvad han mente om mig. Min medarbejder Jesper, der havde ringet til Johan Schlüters kontor og fået oplyst, at Poul og Johan Schlüter var brødre (side 143), ville helst slippe for at møde og afgive forklaring i retten, så jeg havde stillet mig tilfreds med, at han havde skrevet en erklæring, og den læste jeg op i retten. Det fik Lilholt til hånligt at udbryde:

- Nå, nu er de pludselig brødre! Hvad bliver mon det næste?
- Det kan jeg godt forklare, sagde jeg.
- Nej, det skal du ikke gøre nu. Det kan du gøre under din procedure.

Lilholt irettesatte mig for formuleringen i ytring d): "regeringen har givet falsk forklaring til EF-Domstolen" og belærte mig om, at "falsk forklaring" betyder, at man er indkaldt som vidne og afgiver forklaring under strafansvar. Hvis man lyver i den forbindelse, er det falsk forklaring. I et skriftligt indlæg til EU-Domstolen må man derimod skrive præcis, hvad man har lyst til.

Okay, men det ændrer altså ikke, at regeringens beskrivelse af loven er usand, og at løgnen bidrog til at få EU-Domstolen til at tro, at der fandtes en særlov om udlejning af film i den danske lovgivning. Lilholt missede fuldstændig pointen. I øvrigt vedrørte sætningen ikke Johan Schlüter, så hvorfor vade i det?

Jeg lærte i det mindste, hvad "falsk forklaring" betyder i strafferetlig forstand.

Jeg måtte kæmpe for hvert eneste bilag. Hver gang forklarede jeg, hvorfor bilaget var relevant, og alle bilag, som Lilholt ikke på forhånd havde afvist, fordi de var på engelsk, eller det var artikler fra aviser eller fagblade, blev accepteret efter en bramfri diskussion. Lilholt var tydeligvis ikke forberedt på, at jeg var opsat på at bevise, at udtalelserne var sande. Han forstod ikke, hvad jeg ville med bilagene, og det sagde han utvetydigt til mig. Jeg redegjorde for dem én efter én, hvorefter de blev godkendt. Jeg fik nu heller ikke lov til at forklare for meget.

- Det hører til under proceduren, sagde Lilholt og lovede til gengæld, at han ikke ville blande sig i min procedure.

Dagen forløb som én lang diskussion mellem Lilholt og mig. Han spurgte på et tidspunkt, om jeg havde tænkt over, hvorfor Eriks advokater ikke havde peget på ophavsretslovens § 25.

- Det havde jeg planlagt at fortælle om i proceduren. Vil du gerne have, jeg gør det nu?

- Nej, jeg spekulerede bare på, om du har tænkt over det, sagde han.

Jamen, hallo! Ophavsretslovens § 25 er central for forståelsen af Johan Schlüters manipulationer under angrebet på Erik. Hvordan kunne jeg skrive en bog om det uden at have tænkt over det?

Det var Lilholt, der førte ordet. Annette Kristiansen sagde ikke noget, så vidt jeg husker, men under gennemgangen af FDV's sag mod Erik ved EU-Domstolen afbrød Kristian Petersen pludselig med et spørgsmål:

- Der står "et værk" her. Kan det ikke være, de taler om et maleri?

Jeg ved ikke, hvor længe der gik, før jeg kunne samle tankerne og sige noget igen. Det var fra starten klart, at dommerne var uforberedte, men jeg havde ved hvert bilag taget dem ved hånden og forklaret, hvad det hele gik ud på. Alligevel havde jeg overvurderet dem. De havde intet forstået.

Kristian Petersen havde ikke engang opdaget, at retssagen mod Erik handlede om en videofilm. Da jeg var kommet til hægterne igen, fortalte jeg pænt, at sagen mod Erik ikke handlede om malerier, men om en videokassette med en bestemt film, *Never Say Never Again*. Lilholt så eftertænksom ud, og jeg lod ham tænke i fred, indtil han selv bad mig om at fortsætte.

Jeg var rystet over deres uvidenhed og manglende interesse. De havde oven i købet gjort det ekstra vanskeligt for mig, for bevisførelsen var blevet noget rod med den uhensigtsmæssige, ikke-kronologiske gennemgang af bilag. Det stillede nærmest uoverkommelige krav til min procedure den efterfølgende dag.

Der var ikke megen forskel på dem og Mogens Christensen. De var så fyldt af fordomme, at der var overhængende fare for, at jeg ville blive bedømt på en eller anden holdning, der ikke var min. Netop for at undgå at blive påduttet noget, der var belejligt for dommerne, havde jeg bedt om en retsstenograf - to gange endda. Men der var ingen retsstenograf til stede til at skrive ned. Lydoptagelser er endnu bedre, men domstolene tillader ikke den elementære form for hjælp i retssagerne.

Det var en enorm udfordring og et paradoks. Dommerne vidste tydeligvis intet om, hvad der foregik, men samtidig var de bedrevidende og arrogante. Jeg skulle på én gang tage dem ved hånden og lære dem elementære ting om ophavsret og EU-ret. Samtidig måtte de ikke opdage, at det præcis var dét, jeg gjorde.

Jeg havde skrevet proceduren ned på forhånd. Den var på 37 sider. Jeg ville ikke prøve at gentage tricket fra byretten og læse op, for det ville jeg nok ikke få lov til. Jeg havde allerede erfaret, at landsretten holder på formerne i højere grad end byretten, så jeg var forberedt på at holde et frit foredrag, men mine ord ville falde på klippegrund, medmindre jeg fangede dommernes interesse.

Tankerne rasede på vejen hjem fra Viborg til Aalborg. Hvis jeg skulle have den mindste chance for at få dem til at lytte, måtte jeg først overbevise dem om, at jeg ikke bare var en landsbytosse, der havde set sig sur på Johan Schlüter. Jeg var nødt til at gøre dem nysgerrige. Det skulle være realistisk, at § 25 var overset indtil nu. En plan formede sig i mit hoved, og jeg gik i gang med at skrive en prolog til den allerede nedskrevne procedure med det formål at få dem til at lytte.

Det tog hele aftenen og det meste af natten. Da jeg var færdig, nåede jeg lige at få halvanden times søvn og et forfriskende bad. Så måtte adrenalinet holde mig kørende resten af dagen.

Jeg bad min bror, stud. polyt. Jens Dall Bentzen, om at tage med i retten for at tage notater. Jeg vidste ikke, hvad der ventede mig, men det ville være rart at få hans notater som supplement til mine egne. Mine forældre tog også med.

Torsdag den 16. marts 1995: Forbud mod bevisførelse

Efter onsdagens hårde diskussioner var jeg forberedt på endnu en konfrontation med Lilholt, men torsdag var stemningen markant anderledes. Vi kom igennem de sidste bilag uden dramatiske diskussioner, hvorefter jeg afgav forklaring.

Jeg fortalte om mine oplevelser og om samtalerne med Jakob Stegelmann og Erik Viuff Christiansen. Lilholt lyttede interesseret, og jeg blev helt paf, da han pludselig begyndte at tale pænt - nærmest rosende - til mig.

- Det er interessant at høre. Du er ikke en tosset mand fra gaden, men du slår dig selv for munden, når du bruger sådanne ord. Du bør vælge dine ord med omhu i den fortsatte samfundsdebat, sagde han.

Jakob Stegelmann afgav forklaring igen. Det var tredje gang, jeg havde bedt ham fortælle om Panoptikons parallelimport og André Poulsens forgæves forsøg på at standse ham, for ingen af byretsdommerne havde skrevet hans forklaringer ned. Det var vigtigt, at dommerne i landsretten forstod, at i den virkelige verden kunne rettighedshaverne ikke forhindre parallelimportørerne i at sælge film, der var importeret uden rettighedshavernes tilladelse, og det kunne de heller ikke før 1989. Jakob Stegelmann afgav beredvilligt forklaring endnu en gang.

Vi holdt en pause, og derefter indledte jeg med den prolog, jeg havde skrevet om natten for at fange dommernes opmærksomhed. Den er gengivet i sin helhed, fordi det er væsentligt at forstå baggrunden for dommernes efterfølgende adfærd.

Prolog til procedure

Jeg blev i går stillet et særdeles relevant spørgsmål, som måske beskriver mit problem i sagen med den største præcision:

Har De tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt?
Har De tænkt over, hvorfor Jens Fejø ikke pegede på § 25?

Jeg har stillet mig selv spørgsmålet, lige siden jeg læste artiklen i Jyllands-Posten den 19. maj 1988. Jeg havde selvstændigt undersøgt ophavsretsloven og EU-retten, og jeg var nået frem til den konklusion, at FDV ikke kunne forhindre udlejning af de importerede film. Jeg kunne stille retten spørgsmålet:

Hvorfor hævder jeg hårdnakket og vedholdende, at FDV's praksis er ulovlig, når den har været ubestridt ved domstolene igennem 14 år?

Der er to mulige svar:

1. Jeg er bindegal og burde spærres inde.
2. Jeg ved noget, de andre ikke ved.

Hvis jeg er bindegal, eller retten anser mig for at være gal, kan sagen afsluttes straks. Den vil ikke have noget formål. Så mit udgangspunkt er, at jeg ved noget, de andre ikke ved. Jeg er ikke i tvivl om, hvordan retten ser på mine synspunkter. Der var adskillige hovedrystende miner at spore i går. Det er svært for mig overhovedet at få retten til at forstå mine synspunkter. Byretten nåede frem til den stik modsatte holdning end den, jeg følte, jeg havde givet udtryk for. Mit vanskeligste problem synes at være følgende:

Hvordan får jeg retten til at forstå mine synspunkter?

Jeg har ikke en personlig modvilje mod Johan Schlüter. Bogen er ikke skrevet for at tilsmudse ham med smædeord. I dag ville jeg måske vælge andre ord, men indholdet ville være det samme. Jeg er uenig med Johan Schlüter. Den uenighed skyldes ikke et stærkt ønske om, at han må have uret. Jeg havde ikke brugt adskillige år på at føre sager mod ham, hvis jeg var det mindste i tvivl om, at jeg havde ret. Denne kamp har medført fogedforbud og leveringsnægtelse og kostet mig millioner i tabte indtægter. Jeg har sat det hele over styr ved at gå imod ham. Enten er jeg bindegal - eller også ved jeg noget, som de andre ikke ved. Hvis jeg troede, at Johan Schlüter havde ret, ville jeg som en fornuftig person indrette mig på forholdene. Jeg kan tjene masser af penge under de gældende forhold. I 1991 havde jeg Danmarks største videoforretning med salgsvideoer, og jeg havde et glimrende samarbejde med FDV's medlemmer. Jeg kunne spørge retten:

Hvorfor skulle jeg sætte det på spil?

Mit udgangspunkt i alle mine undersøgelser af retssager og domme har været at finde ud af, hvor jeg tog fejl. Hvorfor stod der i Jyllands-Posten, at FDV har eneret på udlejning? Hvor har jeg taget fejl? Jeg har ledt og ledt efter svar på spørgsmålet:

Hvor har jeg taget fejl?

Min indledende procedure, 16. marts 1995 (side 1 af 5)

Jeg vil også understrege, at der ikke er en eneste dom, jeg ikke finder velbegrundet. Heller ikke fogedforbuddet i udlejningssagen. Heller ikke den dom, jeg har anket her. Ud fra det, som byretten lagde til grund, kunne konklusionen ikke være anderledes, men det er svært for mig at få retten til at forstå mine synspunkter.

Jeg føler ind imellem, at retten ser på mig som matematiklæreren, der bliver mødt med en elevs påstand om, at 2 + 2 = 5. Læreren lytter ikke til eleven. Han har på forhånd en anden opfattelse. Hans hoved er fuld af den tanke, at eleven har uret.

Der er bare det, at eleven ikke har uret i denne sag, og eleven har krav på, at læreren tager hans argumenter alvorligt. Læreren må tømme sit hoved for tanker og se på sagen med friske øjne.

Landsrettens spørgsmål

Retten stillede mig spørgsmålet:

Har De tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt?

Ja, det har jeg, og jeg vil gerne begrunde, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Først vil jeg stille landsretten et modspørgsmål:

Har I tænkt over, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt af Dansk Supermarked?

Ingen har bestridt, at et fajancestel er et kunstværk i ophavsretslovens forstand. Heller ikke Kulturministeriet, som på uddybende spørgsmål om § 25 har anerkendt, at § 25 omfatter brugskunst. Ville det ikke være relevant at prøve § 25, når der er tale om et fajancestel? Sandsynligvis. Hvorfor blev det så ikke gjort?

Dansk Supermarked A/S er ikke en lille enkeltmandsvirksomhed ligesom Eriks videobutik. Dansk Supermarked A/S er en ret stor virksomhed, som har råd til at hyre de bedste advokater, men alligevel nåede sagen mod A/S Imerco helt til Højesteret og EF-Domstolen, uden at nogen overhovedet havde nævnt § 25.

Også advokater er mennesker, og det er menneskeligt at fejle. Jeg har ofte spurgt mig selv, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Jeg har et svar, men det giver kun mening, hvis man forstår situationen i videobranchen. Jeg har i mange år været enig med Johan Schlüter og haft stor respekt for hans indsats. Som entusiastisk filmsamler var jeg med fra starten. Der var ulovlige videokopier overalt, og kvaliteten var rædsom. Den ulovlige kopiering betød, at det var umuligt at drive en reel virksomhed med udgivelse af videokassetter. Så snart et eksemplar var på markedet, blev det rask væk kopieret, og det gav ingen penge til rettighedshaverne.

Videogramforeningen blev oprettet for at ændre på dette. Sekretariatet blev placeret på Johan Schlüters advokatkontor, og han begyndte at rydde op. Han ansatte kontrollanter til at finde piraterne, og han bragte dem for retten. Han fik dem dømt, og han fik ryddet så godt op i ulovlighederne, at det i dag er mindre end 2 % af alle udgivelser, der er ulovligt fremstillet.

Johan Schlüter høstede fortjent anerkendelse for sin indsats, og der var stor respekt for ham. Han blev almindeligt anerkendt som "manden", der havde styr på videobranchen og lovgivningen. Selskaberne fik reelle muligheder for at sælge deres film til høje priser. De skulle ikke længere konkurrere med piratkopier.

Man skal bare også huske på, at FDV kun tjente penge på deres egne udgivelser. Hvis der var tale om en piratkopi, tjente FDV ingen penge. Hvis forhandleren købte en film i udlandet, tjente FDV heller ingen penge. FDV var lige vidt, men priserne var høje, og visse forhandlere ville ikke betale tre gange så meget for kassetterne, som de kostede i England. De valgte at importere selv - og det tjente FDV altså heller ikke penge på.

Der var stor respekt for Johan Schlüter, da han stævnede Erik. Mange mente, at han pr. definition måtte have ret. For Erik mødte advokatfuldmægtig Preben Stokkendal. En advokatfuldmægtig uden særlig viden om ophavsret stod i fogedretten over for selveste Johan Schlüter, som henviste til konsumptionsprincippet i § 23. Er det sært, at Preben Stokkendal i en beskeden sag i fogedretten om én enkelt videokassette ikke pegede på § 25?

Dansk Supermarked A/S havde under turen til Højesteret ikke engang drøftet, hvad konsumption gik ud på! Johan Schlüter havde bragt konsumption og § 23 på bane, og Preben Stokkendal argumenterede i det mindste for, at filmværker måtte være omfattet af konsumption. Kunne man forlange, at han læste loven igennem fra ende til anden? Måske gjorde han det, men måske betragtede han ikke selv film som kunstværker?

Husk på, at videobranchen ofte blev nævnt sammen med videopirater og fuskere, og videofilm blev typisk sat i forbindelse med vold og porno. Han argumenterede dog for konsumption. Det er mere, end Dansk Supermarkeds advokater formåede.

Jørgen B. Elmer anbefalede Erik at tage en anden advokat, og han begrundede det med, at han ikke var tilstrækkelig kvalificeret. Han anbefalede Niels Gangsted-Rasmussen, som havde forstand på EU-ret. Jørgen B. Elmer havde fornuft nok til at se, at EU-retten var relevant. Og så gik sagen til EF-Domstolen.

Niels Gangsted-Rasmussen kendte til Imerco-sagen, og måske mente han, at Dansk Supermarked havde undersøgt alle danske bestemmelser, hvis der var nogen. Hvorfor skulle han undersøge det igen? Han havde nok i EU-retten! Efter de sager, der var behandlet ved EF-Domstolen, var det legitimt at betragte spørgsmålet som uddebatteret. Hvorfor spilde mere tid på danske konsumptionsbestemmelser? Da Jens Fejø kom til, var § 23, stk. 3, vedtaget i Folketinget og var den relevante paragraf. Jeg fik kendskab til § 25, fordi jeg undersøgte den danske lovgivning, før jeg fik kendskab til EU-retten, og flere år før § 23, stk. 3, blev vedtaget, og det var blot for at sætte mig ind i reglerne!

Et spørgsmål til landsretten

Jeg har også stillet mig selv et spørgsmål, og jeg stiller det hermed til landsretten:

Hvorfor blev § 23 diskuteret som en relevant konsumptionsparagraf?

§ 23 omfattede musikalske og litterære værker. Det må være indlysende, at den ikke omfattede filmværker. Det var også den konklusion, fogedretten nåede frem til.

Jo, jeg har spurgt både mig selv og andre, hvorfor § 25 ikke blev påberåbt. Det typiske svar fra andre har været: "Fordi § 25 ikke var relevant," men tænk lige over det!

Hvorfor bruge tid på at drøfte § 23, som ikke var relevant, og det ved vi med sikkerhed, fordi det blev undersøgt. Hvorfor var det i orden at drøfte § 23 - og ikke § 25?

I ophavsretslovens § 1 skelnes mellem litterære og kunstneriske værker. Filmværker er nævnt ved siden af musikværker under "kunstneriske værker". Der skelnes mellem værkstyperne, og § 23 omfatter kun musikalske og litterære værker. Jeg havde aldrig peget på § 23 i Eriks situation. Jeg havde peget på § 25 og fået den undersøgt.

For hvad er forskellen på filmværker og § 25? Der er højst et lille bitte skel mellem "kunstværker" og "kunstneriske værker". Johan Schlüter pointerede selv i replikken, at et filmværk er et kunstnerisk værk. Er der forskel? Jeg mener, det havde været mere relevant at undersøge § 25. Jeg stiller mig tvivlende over for påstanden om, at der er forskel på "kunstværker" og "kunstneriske værker". Jeg vil hellere argumentere for, at "kunstværker" og "kunstneriske værker" er det samme, end argumentere for at "filmværker" og "musikværker" er det samme!

Hvorfor undersøgte man så § 23 - og ikke § 25?

Ja, det blev foreslået af Johan Schlüter. Så kan man overveje, om han kunne have et formål med det. Der ligger ingen bebrejdelse i det. Han er sagsøger. Sagsøgte må selv finde de bestemmelser, der kan hjælpe ham. Sagsøgte henviste til EU-retten, og det er først under og efter sagens behandling ved EF-Domstolen, at jeg finder Johan Schlüters adfærd kritisabel. Det vil jeg vende tilbage til.

Kæremålet i udlejningssagen

Jeg er glad for, at retten har stillet de spørgsmål. Stadig som indledning og i relation til gårsdagens drøftelser vil jeg kommentere kæremålet om forbuddet mod udlejning.

Jeg mødte med advokat Jørn Rasmussen, som kort forinden var sat ind i sagen, fordi advokat Anders Hjulmand var forhindret af helbredsmæssige årsager. I 1987 havde jeg drøftet ophavsretten og videobranchen med Anders Hjulmand, og tro mig, jeg havde også svært ved at forklare mine synspunkter til Jørn Rasmussen, men jeg havde ikke erfaring nok til, at jeg turde møde i landsretten alene.

Jeg ville ikke have fremstillet sagen på samme måde. Jeg følte, at Jørn Rasmussen havde misforstået sammenhængen mellem § 23, stk. 3, og § 25. Jeg prøvede at redegøre for det i min partsforklaring, men det tillod retten ikke. Jeg blev også bedt om at holde mund, når jeg forsøgte at rette Jørn Rasmussen. Han prøvede sikkert at gengive mine synspunkter, men også han havde svært ved at forstå dem. Han fik heller ikke lov til at dokumentere fra retsmøderapporten. I dommen tog retten kun stilling til spørgsmålet om undertekster. Jeg har læst de to afgørelser. Mine hovedargumenter er ikke nævnt, og derfor mener jeg ikke, man kan sige, at retten har taget stilling til dem.

Måske har FDV ret til at udgive utekstede film og måske også LaserDiscs. Jeg er ligeglad. Det vil jeg ikke bestride. Jeg bestrider derimod, at et samtykke til udlejning kan gives territorialt inden for EU, fordi det forhindres af EF-traktaten. Det budskab har jeg bare utroligt svært ved at trænge igennem med.

Jeg mener, at forbuddet mod udlejning af LaserDiscs strider mod EF-traktaten, men jeg anfægter ikke byrettens dom i nærværende sag på baggrund af det, den lagde til grund. Det er bare ikke min holdning, den lagde til grund. Jeg må altså forklare mig tydeligere. Først når retten har forstået *min* holdning og taget stilling til *min* holdning, kan jeg acceptere, at retten har afvist min holdning.

Der er forskel på at være uenig og skråsikkert sige, at en anden har uret. Der er f.eks. ikke mindre end fire fortolkninger af § 23, stk. 3, og de er alle indbyrdes forskellige.

1. Mogens Koktvedgaard skrev i sin lærebog, at § 23, stk. 3, skyldes hensynet til faren for ulovlig kopiering.
2. Johan Schlüter skrev i Berlingske Tidende, at § 23, stk. 3, tillader salg, og at FDV altid har haft eneret til udlejning.
3. Retspræsident Arildsen i Aalborg mener, at § 23, stk. 3, har til formål at give de danske rettighedshavere eneret til at udnytte filmværkerne ved udlejning, men han kan samtidig se, at det ikke er befordrende for samhandelen, så der kan være et problem i forhold til EU-retten.
4. Jeg mener, at § 23, stk. 3, er en særlig ret til filminstruktørerne til at forbyde udlejning af deres filmværker.

Det er fire forskellige fortolkninger af den lovgivning, som gælder i dag. Hvis vi ser bort fra EF-traktaten, vil hver enkelt af de fire fortolkninger være lige berettiget.

Hvis Danmark ikke var medlem af EU, ville jeg blot konstatere, at Johan Schlüter er dygtig. Jeg ville respektere ham for sin dygtighed, og jeg ville ikke opponere.

Retspraksis kan definere en retstilstand. Det er jeg med på, men ikke, når den går imod EU. Jeg mener, at EU-retten forhindrer, at et samtykke kan gives territorialt.

Mit største problem

Jeg er meget bevidst om, at mine udtalelser og synspunkter synes at stride mod den generelle opfattelse. Sandheden afgøres ikke af en flertalsafstemning, og der er ingen, der har argumenteret kvalificeret efter at have hørt og forstået mine synspunkter. Det har vist sig at være utroligt vanskeligt at få retten til at forstå, hvad jeg mener. Det er for let - og også forkert - at afvise mig, bare fordi alle andre mener noget andet.

Engang var det en udbredt opfattelse, at Jorden er flad. Den opfattelse var udbredt i årtusinder, uden at nogen havde indvendinger. Indtil en mand sagde:

Kære venner. I tager fejl. Der er en anden mulighed, og den er ikke undersøgt.

Mandens opfattelse var ikke velanset, og han blev nedgjort og forfulgt. Men i dag er det en udbredt opfattelse, at Jorden er rund, og manden huskes ikke længere som en idiot med synspunkter, der er "helt i skoven".

Jeg ved ikke, om det vil lykkes mig at få retten til at forstå mine synspunkter. En dag vil det lykkes, selvom det sandsynligvis kræver en ny forelæggelse for EF-Domstolen. Kendsgerninger ophører ikke med at være kendsgerninger, blot fordi de ignoreres, sagde Aldous Huxley. Jeg har lyst til at tilføje, at kendsgerninger heller ikke ophører med at være kendsgerninger, blot fordi de ikke forstås.

Jeg ville måske have brugt et andet sprogbrug i dag, og jeg ville ikke have nævnt Poul Schlüter, men jeg anerkender stadig ikke, at FDV har ret til at forbyde udlejning af et udgivet videogram, hvis det kan udlejes af andre - andre steder inden for EU.

Nu vil jeg begynde på min egentlige argumentation for, at det er sådan.
Jeg vil følge den disposition, jeg har udleveret til retten.

Disposition

Jeg vil først og fremmest bevise, at FDV's praksis ikke er lovlig. Jeg vil bevise, at praksis er oprettet af Johan Schlüter vel vidende, at den strider mod EF-traktaten. Jeg vil lægge mindre vægt på sagerne mod de enkelte forhandlere, idet FDV's praksis er anerkendt. Det afgørende er, om denne praksis er lovlig eller ej, idet jeg mener, at mine udtalelser er retfærdiggjort, hvis praksis er ulovlig, men fastholdes alligevel.

1. Retsstillingen frem til den 10. juni 1989

Spredningsretten og de danske bestemmelser (6 punkter)
Spredningsretten og EU's bestemmelser

2. Retsstillingen efter den 10. juni 1989

Instruktøren som ophavsmand - droit d'auteur
Konsumption af udlejningsretten

3. FDV's og regeringens manipulationer

Kronologisk gennemgang

4. Skadevirkningerne ved FDV's adfærd

a) Motiv - økonomisk gevinst

b) De relevante overtrædelser

EF-traktatens artikel 30 & 36
EF-traktatens artikel 85 & 86
Straffelovsbestemmelserne, § 158, stk. 2, og § 129 a
Aftalelovens § 30 ("organiseret svig")

c) De berørte parter

Ulemperne for de berørte parter

5. Sandheden af de enkelte udtalelser

6. Afsluttende bemærkninger

Byrettens behandling af sagen

Min disposition til Vestre Landsret, 16. marts 1995

Lilholt lyttede opmærksomt, og bagefter opsummerede han for at sikre, at han havde forstået det rigtigt.

- Hvis vi lader som om, at vi befinder os i Norge, så ville du anerkende den retstilstand, der er i Danmark i øjeblikket?

- Ja, da Norge ikke er medlem af EU, kan loven godt fortolkes sådan i Norge.

- Men hvis vi flytter til Danmark, så mener du, at praksis - altså den måde, som loven bliver brugt på - ikke kan finde sted på grund af en stærkere ret?

- Ja, EU-retten forhindrer, at loven kan få den virkning, den har i Danmark.

Jeg havde Lilholts opmærksomhed, så jeg ventede, indtil han bad mig fortsætte. Da han var klar igen, meddelte jeg, at min bevisførelse ville følge den disposition, jeg havde uddelt til de tre dommere, men da standsede han mig igen.

- Er det nødvendigt? Har vi ikke været det igennem under dokumentationen?

- Nej, i går sagde I, det hørte til under proceduren. Vi har slet ikke været inde på forståelsen af lovgivningen.

- Vil det ikke tage lang tid?

- Jeg forstår ikke. Er det afgørende, hvor lang tid det tager? Det er vigtigt at forstå, at Johan Schlüter bluffede og indførte en retstilstand, som er ulovlig.

- Vi har forstået, at det er dit synspunkt. Det behøver du ikke føre bevis for.

- Jeg er glad for, at I har forstået mit synspunkt. Det er en god start. Er I også enige med mig?

- Nej, det er vi bestemt ikke.

- Jamen, så vil jeg gerne føre bevis.

- Det er der ingen grund til. Vi har forstået dig.

- Er det da lige meget, om jeg har ret eller ej? spurgte jeg irriteret. Det var ment som et retorisk spørgsmål, for det måtte give sig selv, at hele sagen handlede om, hvorvidt jeg var en sur videoforhandler, der brugte utilbørlige skældsord mod den respekterede advokat og regeringsrådgiver, Johan Schlüter, eller om jeg havde ret i min påstand om, at han bevidst havde indført en ulovlig retstilstand.

Til min enorme overraskelse svarede Lilholt, at det var de nødt til at overveje. De tre dommere gik ind i rummet ved siden af, og ca. 10 minutter senere vendte de tilbage med den besked, at jeg ikke kunne få lov til at fortsætte.

Lilholt forklarede omhyggeligt.

- Jeg vil gerne give en begrundelse, og den vil komme med i dommen. Hvis du fortsætter din bevisførelse, kan det måske føre til, at vi må give dig ret, eller give dig medhold i, at du har en berettiget tro på, at du har ret. Den situation kan vi ikke bringe os selv i.

Jeg var dybt rystet. I tre lange mareridtsår havde jeg kæmpet for at blive hørt, og efter en hård dag i duel med Lilholt var han omsider begyndt at forstå, hvad det handlede om, og så ville han forhindre mig i at gennemføre den bevisførelse, jeg omhyggeligt havde forberedt og set frem til! Mit hoved snurrede med tanker om de mulige konsekvenser, og jeg mistede fokus et øjeblik.

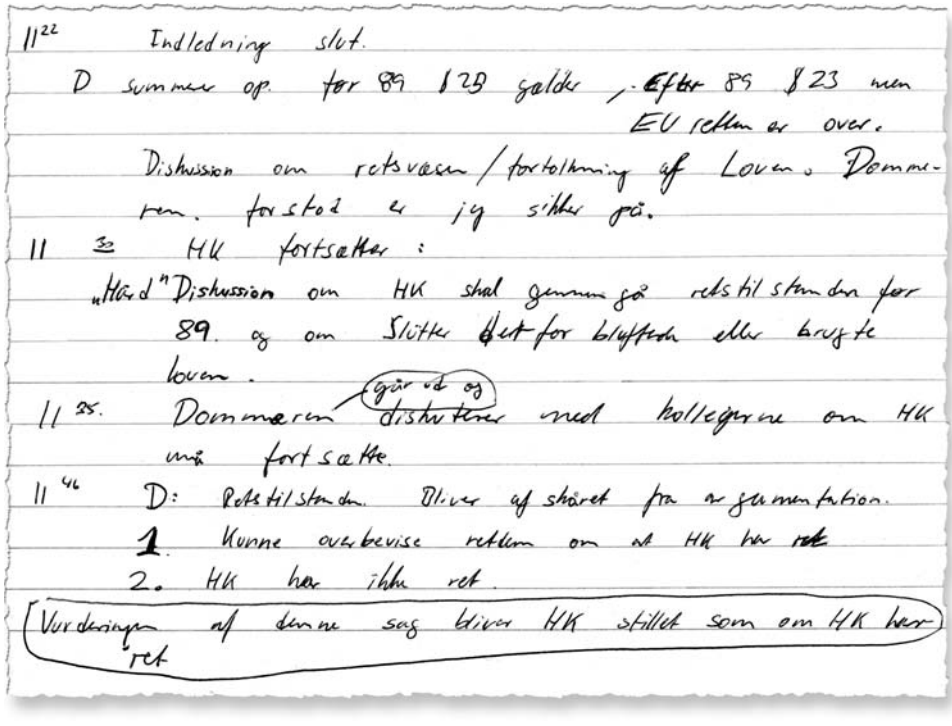
Jeg hørte Lilholts stemme i det fjerne, men mine tanker var fokuseret på, hvordan jeg kunne redde situationen. Det var ikke et udfald, jeg havde forudset. Lilholt så, at han ikke havde min fulde opmærksomhed, og han kaldte på mig:

- Lige før bad du os om at høre efter og forstå dine synspunkter. Nu er du nødt til at forstå vores. Vi kan ikke underkende praksis. Vi er ikke Højesteret. Vi kan ikke sige til vores kolleger og de advokater, som er en del af systemet, og som har tilladt denne praksis igennem 14 år, at de er dumme!

- De er ikke nødvendigvis dumme, indskød jeg uvilkårligt, for Johan Schlüter havde været dygtig til at manipulere. Jeg var glad for, at Lilholt forstod, men jeg syntes også, han overdrev. Han var til gengæld irriteret over at blive afbrudt, så han tog sig til hovedet og udbrød:

- Jamen, lad os så sige, at de har taget fejl. Vi kan ikke tillade dig at fortsætte. Vi er vidende om, at sagen med de EU-retlige spørgsmål ligger til behandling her i landsretten. Det er ikke denne afdeling, der skal behandle den, så der kommer andre øjne på den, men vi ved, at den er her. Vi vil ikke blande os i den sag. Vi vil ikke foregribe EF-Domstolens afgørelse.

Det irriterede mig grænseløst. To gange havde jeg bedt om udsættelse, netop så EU-Domstolen kunne høres, og begge gange havde landsretten afvist forslaget. Nu blev den kommende forelæggelse for EU-Domstolen gudhjælpemig brugt som begrundelse for at *forhindre* mig i at føre sandhedsbevis. Det skreg jo til himlen.

11²² Indledning slut.
D summer op. før 89 § 23 gælder, efter 89 § 23 men EU retten er over.
Diskussion om retsvæsen / fortolkning af Loven. Dommeren forstod vi jo sikker på.
11 ³³ HK fortsætter:
"Hård" Diskussion om HK skal gennemgå retstilstanden før 89. og om Sløtte det for bluffede eller brugte loven.
11 ³⁵ Dommeren (går ud og) diskuterer med kollegerne om HK må fortsætte.
11 ⁴⁶ D: Retstilstanden. Bliver af skåret fra at gennemføbion.
1. Kunne overbevise retten om at HK har ret
2. HK har ikke ret.
Vurderingen af denne sag bliver HK stillet som om HK har ret

Jens Dall Bentzens notater under domsforhandlingen, 16. marts 1995

Min bror kaldte diskussionen med Lilholt "hård", og det var sikkert rigtigt. Jeg var meget utilfreds. Endelig var jeg stødt ind i en dommer, som i det mindste forstod, hvad problemstillingen gik ud på, og så forbød han mig at føre bevis!

Johan Schlüter havde narret alt og alle. Det var jeg selvfølgelig klar over. Det var jo derfor, jeg havde skrevet bogen! Når han med en injuriesag så påstår, at jeg er fuld af løgn, skal jeg så ikke have lov til at føre bevis?

De ville ikke foregribe EU-Domstolens afgørelse! De kunne bare selv spørge EU-Domstolen! De burde forelægge præjudicielle spørgsmål. Var EU-Domstolen mon nået til samme konklusion, hvis den havde fået sandheden at vide om fogedforbuddet, den danske ophavsretslov og FDV's praksis med at forbyde udlejning af importerede videokassetter, mens de udlejede deres egne udgivelser til massive overpriser? Det var landsrettens pligt at få EU-Domstolens vurdering.

Lilholt afsluttede diskussionen ved at love, at dommerne ved bedømmelsen af injuriesagen ville stille mig, som om jeg havde ret. Det ærgrede mig alligevel, for jeg havde helst afsluttet striden om udlejning her og nu. Jeg så det som et forsøg på at være salomonisk. Nu kunne ingen af os bruge dommen til noget, og vi måtte fortsætte slagsmålet om udlejning i den anden retssag.

For mig var injuriesagen dermed reelt afsluttet, men jeg blev pålagt at gå til punkt 5 i dispositionen og redegøre for de enkelte udtalelser. Det var en formålsløs strid om ord, men Lilholt hjalp til i en bizar forestilling. Jeg begyndte således:

- Ja, jeg forstår slet ikke, at Johan Schlüter finder det ærekrænkende at blive sat i forbindelse med vores statsminister. Jeg kunne forstå den omvendte situation, at Poul Schlüter blev fornærmet over at blive sat i familie med en forbryder.

- Du fremstiller Johan Schlüter som villig slave af Poul Schlüter, hjalp Lilholt.

- Gør jeg det? Det forstår jeg ikke! Hvordan gør jeg det?

- Måske havde Poul Schlüter et politisk problem med udlejningen, og så fik han Johan Schlüter til at ordne problemet ved EU-Domstolen. Du antyder jo, at Johan Schlüter var villig til at lyve for at hjælpe regeringen.

- Hvorfor skulle Poul Schlüter have et problem med Eriks udlejning? Jeg var slet ikke klar over, at sætningen kunne opfattes sådan, sagde jeg forbløffet. Jeg så heller ikke noget problem i ytring e), men igen var Lilholt hjælpsom.

- Vi presser hinanden hele tiden, uden er der ligger noget kriminelt i det, sagde jeg. - Hvordan skal jeg forklare det: Johan Schlüter fik Anna Johansen til at gøre noget, hun ikke ville have gjort, hvis han ikke havde skrevet til hende.

- Ja, det må man sige, sagde Lilholt bekræftende og præciserede nærmest på mine vegne, at "presse" er et mildt ord, og Johan Schlüter burde have mere hård hud bag ørerne. Lilholt viste på det tidspunkt en god forståelse for mine ord.

Jeg sluttede af med at tilføje, at ytringsfriheden burde give et vist spillerum.

Jeg forlod domsforhandlingen i den tro, at sagen var neutraliseret. Som havde vi fået at vide, at vi ikke skulle smide med mudder under løsningen af den vigtige tvist om udlejning, men da jeg læste dommen, så jeg, at Lilholt havde narret mig.

Landsretten udtaler:

Det er ved afgørelsen af, om de fremsatte udtalelser er strafbare ærekrænkelser, uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovens § 25 før den lovændring, der trådte i kraft den 10. juni 1989, indebar, at videogrammer, der af eneretsindehaveren i et andet land inden for De Europæiske Fællesskaber var frigivet til spredning uden forbud mod udlejning, også her i landet frit kunne udlejes alene i kraft af denne eneretsindehavers frigivelse. Det er ligeledes uden betydning, om appellanten har ret eller uret i den opfattelse, at ophavsretslovgivningen efter den nævnte lovændring, herunder den dengang indsatte § 23, stk. 3, som følge af fællesskabsrettens forrang ikke kan fortolkes således, at samtykke til udlejning af videogrammer er territorialt begrænset.

Uanset om appellanten har ret i sin nævnte opfattelse, bemærkes det herefter med hensyn til spørgsmålet om sandhedsbevis, at appellantens udtalelser i samtlige citater, der må opfattes i sammenhæng, må anses for at være udtryk for den opfattelse, at indstævnte som advokat for videogramforeningen mod bedre vidende om den gældende lovgivning i en årrække på et bevidst urigtigt retsgrundlag gennem sagsanlæg og på anden måde har søgt at gribe ind over for videoforhandlere og over for udlån af videogrammer gennem bibliotekerne. Hverken på dette punkt eller med hensyn til den nærmere beskrivelse og karakteristik af indstævntes handlemåde, som appellanten har givet i citaterne, er der under bevisførelsen ført sandhedsbevis for de sigtelser, som citaterne indeholder.

Særligt om appellantens udtalelser i citaterne a) og d) bemærkes, at indstævntes generelle bemærkninger vedrørende ophavsretligt beskyttede værker i indlægget til De Europæiske Fællesskabers Domstol i sagen Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS mod Erik Viuff Christiansen ikke kan anses for at være i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelse om retstilstanden vedrørende videresalg og udlejning af videogrammer i replikken af 11. januar 1985. Bemærkningerne er heller ikke i uoverensstemmelse med indstævntes udtalelser i Berlingske Tidende den 17. maj 1989 vedrørende videofilm.

Det tiltrædes herefter og af de grunde, der i øvrigt er anført af byretten, at appellanten ikke i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, er straffri, og det tiltrædes endvidere, at der ikke er grundlag for strafbortfald efter § 269, stk. 2.

Bødestraffen findes passende bestemt.

Det tiltrædes, at appellantens udtalelser er kendt ubeføjede som sket, og at det er pålagt appellanten at betale et beløb til dækning af omkostningerne ved kundgørelse af domsslutningen. Beløbet findes passende bestemt.

Landsretten kan endelig tiltræde byrettens bemærkninger vedrørende erstatning og godtgørelse. Landsretten stadfæster efter det anførte dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Den indankede dom stadfæstes.

Vestre Landsrets dom, 31. marts 1995

Landsrettens dom

Da jeg læste dommen, følte jeg igen en voldsom vrede, som man føler, når man bliver uretfærdigt behandlet. Det er ikke til at vide, hvad der var sket, hvis jeg på det tidspunkt befandt mig foran landsretten med en bombe inden for rækkevidde. Jeg tror ikke på vold som middel til konfliktløsning, så der var nok ikke sket noget, men jeg havde *lysten* til at sprænge Vestre Landsret i stumper og stykker.

Indtil vreden fortog sig, følte jeg et øjeblik en form for forståelse for dem, der i frustration og afmagt tager deres eget og andres liv for at gøre en blind, passiv og uforstående omverden opmærksom på et problem. Måske var det heldigt, at Erik var svag. Havde jeg været i hans sko og så forfulgt af "retssamfundet", at jeg hellere ville dø end leve, ville jeg næppe nøjes med at skyde mig selv.

Jeg er glad for mit liv, selvom jeg lever i et autoritært domstolsdiktatur, hvor dommerne har reduceret sig selv til håndlangere for de mest kyniske forbrydere, men jeg går en anden vej end terroristerne, for ord kan også være et stærkt våben.

Lilholt forhindrede mig i at gennemføre den procedure, hvor jeg både beviste, at min opfattelse af EU er rigtig, og at Johan Schlüter manipulerede. Han standsede mig med løftet om, at jeg i den konkrete sag ville blive stillet, som om jeg havde ret. "Det vil fremgå af dommen," sagde han, men det står der intet om.

Tværtimod er de centrale spørgsmål pillet ud af sagen. Johan Schlüter havde afledt opmærksomheden fra § 25 og dens betydning for konsumptionsprincippet, han havde narret EU-Domstolen til at tro på en særlov om udlejning, og han havde vildledt befolkningen om EU-Domstolens dom. Det er essensen af bogen.

I dommen er Lilholts løfte reduceret til, at det er lige meget, om FDV's adfærd er i overensstemmelse med EU-retten, men så er der jo intet tilbage! Forbrydelsen består jo netop i opdelingen af det indre marked. Jeg påstår ikke, at Johan Schlüter tillige har plyndret banker eller slået gamle damer ned!

Forbrydelsen er præcis som beskrevet i andet afsnit, hvor det i øvrigt er anført, at citaterne må ses i sammenhæng. Vorherre bevares, det forsøgte jeg at forklare, men jeg blev tvunget til at lave om på dokumentationen. Når jeg ikke førte sandhedsbevis, er det udelukkende, fordi Lilholt forbød mig at gøre det.

Kunne Lilholt have misforstået sagen? Kunne han tro, at min opfattelse af EU-retten i teorien kunne være rigtig, men at Johan Schlüter umuligt kunne vide det? Nej, han sad med min disposition foran sig, og den efterlader ikke plads til tvivl: "Jeg vil bevise, at praksis er oprettet af Johan Schlüter vel vidende, at den strider mod EF-traktaten." Overskriften på dispositionens punkt 3 er også klar: "FDV's og regeringens manipulationer." Mine præcise ord i diskussionen med Lilholt var: "Det er vigtigt at forstå, at Johan Schlüter bluffede og indførte en retstilstand, som er ulovlig." Jeg var ikke i tvivl om, at Lilholt forstod.

Min bror sad på tilhørerpladserne og skrev ned, hvad han hørte, og han skrev: ""Hård" diskussion om HK skal gennemgå retstilstanden før 89, og om Schlüter derfor bluffede eller brugte loven."

Hverken bogen eller de fem ytringer handler om, at Johan Schlüter uforvarende var kommet til at overtræde EF-traktatens forbud mod at opdele det indre marked. Selvfølgelig er etablering af den korrekte retstilstand en forudsætning for, at man kan bevise, at Johan Schlüter på "et bevidst urigtigt retsgrundlag" forfulgte videoudlejerne. Den krævede bevisførelse måtte nødvendigvis gennemføres i to trin, da det først måtte etableres, at FDV's praksis var ulovlig, hvorefter det måtte vises, at den ulovlige praksis var blevet til ved hjælp af løgn og manipulation.

Det siger sig selv, at man ikke kan bevise det andet uden at bevise det første. Forbuddet mod bevisførelsen var konkret og begrundet. Hensynet til kollegerne igennem 14 år udelukkede, at landsretten ville underkende retspraksis!

Det kan undre, at dommerne vurderede de centrale udtalelser og erklærede, at de "ikke kan anses for at være i uoverensstemmelse." Alle og enhver kan se, at det ikke passer, blot de holder udtalelserne op imod hinanden.

I Østre Landsret gjorde Johan Schlüter gældende, at rettighedshaveren kunne kontrollere *både* salg og udlejning, fordi film *ikke* var omfattet af § 23 (side 103). Men i det skriftlige indlæg til EU-Domstolen skrev han, at den danske lovgivning "sondrer mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som konsumeres, når rettighedshaveren har udgivet værket), og eneretten til at udleje værket, med den begrundelse, at salg og udlejning er to fundamentalt foskellige former for udnyttelse af et værk" (side 110). Det var et supplement til parternes beskrivelse af ophavsretslovens § 23 som en særlig lov om udlejning (side 105).

Da han under den fortsatte forfølgelse af Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek savnede en særlov om udlejning af film, idet den ikke fandtes, bakkede han op om kulturministerens lovforslag i Berlingske Tidende med en historie om, at forslagets formål var at tillade videresalg af film (side 136). Det forudsætter, at videresalg var forbudt, og det havde han selv afvist over for EU-Domstolen!

Dommernes bemærkninger til kravet om erstatning og godtgørelse er nærmest komiske. Byretten havde nedsat beløbet til 10.000 kr., fordi "mit" synspunkt, som Mogens Christensen havde fundet på, var så langt ude, at ingen alligevel ville tro på det. Lilholt forstod, at mit synspunkt var et andet, men han ville ikke lade mig bevise det. Til gengæld lovede han at lægge til grund, at jeg havde ret. Det er så langt fra byrettens begrundelse, det er muligt at komme, og alligevel tiltrådte de tre landsdommere byrettens bemærkninger om erstatning og godtgørelse!

"Partners in crime"

Dommerne kunne ikke give mig medhold, fordi det ville indebære, at de havde accepteret en ulovlig praksis igennem en årrække. De kunne ikke rette fejlen, fordi det i sagens natur indebar, at de havde begået en fejl i første omgang!

De ofrede videoforhandlerne. For dem var det vigtigere i det større perspektiv, at tilliden til domstolene ikke led skade, så det var bedre at feje det hele ind under gulvtæppet. Sådan forærede de Johan Schlüter en trumf. De blev hans "partners in crime", og siden har de haft en fælles interesse i, at han aldrig bliver afsløret.

Justitsministeriet og Højesteret

"Vi er ikke Højesteret," sagde Lilholt bl.a. som begrundelse for at forbyde mig at bevise, at FDV's praksis var ulovlig. Hvis jeg ville høres, måtte jeg til Højesteret, og det krævede tilladelse fra Justitsministeriet, som måske ville betvivle forløbet, da kun min bror og jeg selv havde taget notater. Der står dog i dommen, at det er "uden betydning", om fællesskabsretten forbyder virksomhederne at opdele det indre marked, så til anmodningen vedlagde jeg Kommissionens pressemeddelelse om bøden til Tretorn på € 600.000 for at opdele det indre marked (side 58). Det var klart, at Kommissionen i hvert fald dengang mente noget andet. Den kaldte markedsopdelingen for "en alvorlig overtrædelse af EU-lovgivningen."

Jeg bad om tilladelse til at anke til Højesteret, som ikke burde have et problem med at ændre en forkert praksis. Jeg ville så for Højesteret gennemføre den bevisførelse, som landsretten ikke ville tillade.

Justitsministeriets afslag forelå den 31. juli 1995. Der var ikke nogen egentlig begrundelse, kun en generel betragtning om injuriesager, idet ministeriet svarede, at overtrædelser af straffelovens § 267 beror på en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder, og det er der ikke noget principielt i. Har ministeriet i det hele taget læst min redegørelse og begrundelse? spurgte jeg mig selv.

> Justitsministeriet finder ikke, at sagen, for så vidt angår domfældelsen af Dem, har principiel karakter, da afgørelsen af, om de udtalelser, der har foreligget til bedømmelse for retten i den foreliggende sammenhæng, udgør en overtrædelse af straffelovens § 267, navnlig beror på en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder.

Justitsministeriets første afslag, 31. juli 1995

Jeg tilslutter mig ministeriets principielle betragtninger, men baggrunden for min anmodning var altså, at hverken byretten eller landsretten havde bedømt faktiske omstændigheder. Jeg havde kæmpet hårdt for at få en vurdering af fakta, men Lilholt havde indirekte sagt, at jeg skulle til Højesteret for at få det.

Så jeg skrev til ministeriet en gang til og fik et nyt og mere uddybende afslag.

> Det bemærkes, at ved afgørelsen af, om en sag kan anses for at være så principiel, at den kan tillades indbragt for Højesteret, vurderer Justitsministeriet bl.a., om Højesterets stillingtagen til sagen kan bidrage til at fastlægge rækkevidden af en lovbestemmelse eller afklare væsentlige tvivlsspørgsmål i teori eller praksis.
>
> Efter Justitsministeriets opfattelse foreligger der endvidere ikke sådanne særlige omstændigheder, hvorunder en formodning for, at landsrettens enstemmige afgørelse i givet fald ville blive ændret, at der er grundlag for at tillade anke.

Justitsministeriets andet afslag, 30. november 1995

I det andet svar forklarede ministeriet, hvad der skal til, før en sag kan anses for at være principiel, f.eks. at Højesterets stillingtagen kan bidrage til at fastlægge rækkevidden af en lovbestemmelse eller afklare væsentlige tvivlsspørgsmål i teori eller praksis. Jamen, det er stort set den samme begrundelse, som Lilholt gav for *ikke* at tillade mig at føre bevis for landsretten!

Der var netop tvivl om rækkevidden af en lovbestemmelse, nemlig § 23, stk. 3. Det kunne landsretten ikke tage stilling til, men Højesteret kunne. Det drejede sig om lovligheden af FDV's monopol på videoudlejningsmarkedet i Danmark. Hvordan kunne det undgå at været et principielt spørgsmål?

Ministeriet tilføjede en bizar bemærkning om, at der ikke var omstændigheder, der kunne føre til, at landsrettens enstemmige afgørelse i givet fald ville blive ændret. Den greb jeg, for Johan Schlüters udtalelser var som det eneste konkret bedømt. Jeg mente, der var grund til at tro, at Højesteret ville bedømme dem anderledes, fordi det er usandt, at de tre udtalelser stemmer overens. Så jeg skrev tilbage, at jeg mente, jeg ville være i stand til at forklare Højesteret, at en lov, som *tillader* salg af film, er forskellig fra en lov, som *forbyder* salg af film.

Et forhold er konkret bedømt af Vestre Landsret. Vestre Landsret har bedømt følgende tre udtalelser til at være ens:

1. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg samtykke.
2. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg *ikke* samtykke
3. Ifølge ophavsretsloven kræver videresalg samtykke.

Jeg mener, at jeg vil være i stand til at forklare Højesteret, at udtalelse 2 adskiller sig fra udtalelse 1 og 3.

Mit brev til Justitsministeriet, 1. december 1995

Men afslaget stod fast, og der blev ikke givet yderligere begrundelse. Tilbage var kun at opgøre den samlede pris for offentligt at afsløre FDV's forbrydelse:

1. 10 dagbøder af 300 kr.	3.000 kr.
2. Erstatning til Johan Schlüter	10.000 kr.
3. Sagsomkostninger til forbryderen ved byretten	10.000 kr.
4. Sagsomkostninger til forbryderen ved landsretten	20.000 kr.
5. Beløb til omkostninger til at kundgøre dommen	8.000 kr.

Den Europæiske Menneskeretskonvention

En sidste mulighed var Den Europæiske Menneskeretskonvention. Jeg mente, at tre artikler var relevante, nemlig artikel 6, der skal sikre en fair rettergang, hvis man er anklaget for en forbrydelse, artikel 10, der skal sikre ytringsfriheden, og artikel 13, der skal sikre adgang til effektive retsmidler, hvis rettigheder i henhold til konventionen er krænket. Jeg klagede i forsøget på at få adgang til Højesteret.

Der var dengang en screeningsproces, der bestod af Menneskeretskommissionen, som havde beføjelse til at erklære en klage for åbenbart grundløs. Kommissionen registrerede klagen, der fik nr. 29188/95: Hans Kristian Pedersen mod Danmark. På den obligatoriske klageformular havde jeg som formål skrevet: "At få lov til at føre sandhedsbevis for Højesteret." Jeg beskrev udførligt, hvordan og hvorfor landsretten havde bremset min procedure, og jeg havde indhentet erklæringer fra min far, min bror og en bibliotekarstuderende, der også var til stede i landsretten. Alle bekræftede, at jeg ikke havde fået lov til at gennemføre min procedure.

Den 16. april 1998 forelå Menneskeretskommissionens svar. Svaret afslører det retssikkerhedsmæssige problem, at begivenhederne under en domsforhandling ikke registreres.

Trods min redegørelse og de medsendte erklæringer så Kommissionen bort fra de faktiske begivenheder og lod dombogens ordlyd stå til troende i en sådan grad, at det i praksis var umuligt at klage. Mogens Christensen sagde til Ulrik Bayer, at der var tale om en trykfejl, og Lilholt ville hverken risikere at kalde kollegerne for dumme eller foregribe EU-Domstolens afgørelse. Det ignorerede Kommissionen og lagde i stedet til grund, at min bevisførelse ikke var relevant.

Domstolenes ufejlbarlighed bliver på den måde til en selvopfyldende profeti. Fordommene om Danmark som en korruptionsfri stat fastholdes ved at fæste så meget tillid til dem, der klages over, at deres skriftlige begrundelse er det eneste, der lægges vægt på. Derfor kom Kommissionen frem til det besynderlige resultat, at EU-retten ikke er relevant i relation til mine udtalelser om Johan Schlüter!

Gad vide, hvor mange forbrydelser politiet vil opklare, hvis de agerer sådan? Det svarer til, at alarmen går under et bankrøveri. Politiet ankommer, netop som en maskeret mand med en sæk penge over skulderen løber ud af banken. "Det var ikke mig," siger manden hastigt og løber sin vej. Sikkerhedsvagten og kassereren kommer farende og råber, at det var den mand, som røvede banken: "Og vi har det på video!" Men politiet gør intet. De har på forhånd valgt at tro på røveren, og så er der jo ingen grund til at lytte til andre eller i øvrigt undersøge noget!

> Having assessed the facts, the Commission is of the opinion that the decisions as to the admission of evidence must be viewed as the national courts' efforts to concentrate and structure the proceedings in order to reach a judgment in accordance with the rule of law and that they did not place the applicant at a substantial disadvantage vis-à-vis his opponent. In particular the Commission has not found it established that the national courts in their refusals to admit evidence went beyond their discretion to do so when the evidence is considered to be of no importance to the outcome of a case. Furthermore, it falls within the national courts' discretion whether to adjourn a criminal case pending the outcome of another case. In the circumstances of the present case this did not make the proceedings unfair within the meaning of Article 6 of the Convention.

Menneskeretskommissionens afgørelse, 16. april 1998

26. Udlejningssagen mod Laserdisken, del 1

FDV ventede indtil 1992 med at angribe udlejningen af LaserDiscs, og jeg forsvarede mig med to hovedsynspunkter: EF-traktatens konkurrenceregler forbyder virksomheder at opdele det fælles marked, og filminstruktøren er ophavsmanden til et filmværk. Efter seks års kamp lykkedes det at få sagen forelagt for EU-Domstolen.

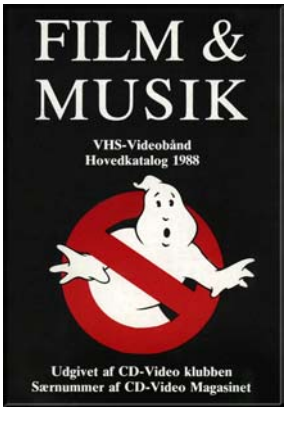
Salgskassetterne

Jeg syntes ikke, at VHS-kassetten var et velegnet medium til film, men jeg havde også en husleje at betale, og den voksende interesse for at købe videokassetter var en god anledning til at få filmsamlerne i tale. Studieturen til London viste, at der var et stort udvalg af film til "salgspris". Da en dansk videoforhandler ville renovere, tilbød han mig et stativ til videokassetter, og jeg tog imod tilbuddet og fyldte det med "salgskassetter", som vi kaldte dem.

Salget gik over al forventning, og jeg tog flere og flere videokassetter hjem. I 1987 opgav jeg at handle med CD-plader, for det var svært at følge med i begge industrier i det omfang, jeg gerne ville. Jeg holdt mest af film, og det var en stor lettelse, at jeg kunne nøjes med at koncentrere mig om filmindustrien. Jeg kunne snildt bruge min viden om film, selvom de blev udgivet på videokassetter.

Selv en simpel trykt lagerliste gav uventet stor respons, så jeg gik i gang med systematisk at registrere alle de britiske videokassetter. Det var samme arbejde, jeg havde udført med CD-pladerne og videopladerne, og det passede ind i rutinen. Da jeg startede projektet, var der udgivet omkring 1.000 film, som kunne have interesse i Danmark, men da jeg et halvt års tid senere, i december 1987, endelig udgav et katalog, var det blevet på 72 sider og indeholdt over 2.000 film.

Det var en stor begivenhed i Laserdiskens historie. Kataloget skulle ud til mere end 5.000 mennesker, og da prisen for portoen alligevel var ret høj for det tunge katalog, lagde jeg tillige en pose Pinocchio-kugler ned i kuverten. Det gav en del goodwill, jeg blev husket for længe. Hele familien blev inddraget for at hjælpe med at slikke på frimærker og pakke i kuverter.

Snart vidste de danske filmsamlere, at film *købes* i Laserdisken. Der gik flere år, før FDV's medlemmer udgav salgskassetter, så da Metronome Video som det første selskab i 1989 lancerede danske udgivelser, blev jeg inviteret til et radioshow med selskabets salgschef, Thomas Schultz. Sjovt nok blev jeg spurgt om, hvordan jeg så på, at de trængte ind på "mit" marked.

Jeg bød dem naturligvis velkommen, og kort efter handlede jeg også med Metronomes film. I slutningen af 1991 handlede jeg med alle FDV's selskaber, og jeg havde landets største udvalg af danske salgskassetter.

I mere end 4 år havde jeg udlejet LaserDiscs, uden at FDV eller dens medlemmer havde reageret, og i mellemtiden var Laserdisken vokset støt og roligt. Den lille butik, jeg var startet i, havde spredt sig, og den opslugte nu de omkringliggende butikslokaler. Det var på tide at åbne en butik i København, hvis ikke jeg ville lade konkurrenterne dér overtage markedet. Jeg havde fået folk til at købe film, og jeg havde lanceret konceptet "hjemmebiografen", men jeg kunne ikke regne med, at københavnerne ville handle i Aalborg, hvis de kunne handle lokalt.

Danmarks HiFi Klub havde taget LaserDisc ind som signalkilde til surroundlyd, som den gjorde en del ud af, og den var så småt begyndt at sælge film også, så i sensommeren 1991 tog jeg en snak med min bankrådgiver, for jeg skulle låne pengene. Til at begynde med var han forsigtig. Han så potentielle problemer, som jeg havde svært ved at sætte mig ind i.

- Hvad nu, hvis du løber ind i en retssag? advarede han. - Det kan ødelægge selv de bedste planer.

Hvorfor skulle jeg blive involveret i en retssag? Jeg opførte mig eksemplarisk, så det kunne jeg slet ikke forestille mig. Jeg havde fuldstændig glemt, at der lå en potentiel konflikt gemt i min udlejning af LaserDiscs.

Til sidst fik jeg et budget godkendt, og jeg fik lov til at låne pengene. Derefter annoncerede jeg planerne om at åbne en butik i København. Trofaste kunder fandt en ledig butik i to etager tæt på centrum. Her kunne jeg have videokassetter i den ene etage og LaserDiscs i den anden, og der kunne også indrettes showroom til en hjemmebiograf med videoprojektor og surroundlyd. Den butik overtog jeg.

Første tip om de kommende problemer fik jeg af Thomas Schultz, der fortalte, at der var klaget over mig. Den 29. oktober 1991 fik jeg brev fra FDV v/advokat Torben Steffensen. Han skrev, at min distribution af filmværker på compact disc var en krænkelse af FDV's rettigheder, og jeg blev bedt om at betale 150.000 kr. i erstatning. Jeg henviste til ophavsretslovens konsumptionsregler, men tilbød at støtte FDV med et beløb pr. udlejning, hvis det kunne afværge en konflikt.

FDV's anmodning om fogedforbud

FDV svarede ikke på mit tilbud, og jeg regnede faktisk ikke med at høre mere om det, indtil en kunde bestyrtet kom ind i butikken. Han havde hørt, at vi ville holde op med at udleje LaserDiscs! Det afviste jeg roligt, men så, den 24. januar 1992, dukkede en stævningsmand fra Retten i Aalborg op med en tilsigelse om at møde i fogedretten i Nørresundby torsdag den 6. februar 1992 kl. 9.00.

Jeg fik udleveret fogedforbudsrekvisitionen, som jeg ikke blev meget klogere af. En sagsfremstilling skal ifølge retsplejeloven være en objektiv beskrivelse af en sags fakta, men denne oplyste blot, at FDV's medlemmer har enerettighederne til at distribuere hovedparten af de filmværker, der findes på video i Danmark, og det konkluderes uden videre, at min udlejning er ulovlig, og derfor anmodes om et fogedforbud. Det var kryptisk tilføjet, at hvis det drejede sig om film, der var udgivet i EU, måtte de videresælges. Ophavsretsloven var ikke engang nævnt.

Sagsfremstilling

Rekvirenterne har enten som producenter af filmværker eller i kraft af erhvervede enerettigheder ret til at fremstille og distribuere hovedparten af de filmværker, der i dag forefindes på videogram i Danmark.

Distribution af disse videogrammer til detailhandelen forestås i Danmark af medlemmerne af Foreningen af Danske Videogramdistributører, hovedsagelig i form af lejekassetter og licenskassetter, hvor ejendomsretten i begge tilfælde forbliver hos distributøren, og som i begge tilfælde ikke må videresælges, og hvortil man erhverver ret til at udleje i en aftalt periode, hvorefter kassetten skal tilbageleveres eller destrueres.

Herudover foretages distribution i form af salgskassetter, hvorved ejendomsretten til kassetten overgår til erhververen, som alene må videresælge kassetten til private. En sådan kassette må ikke distribueres ved udlejning, bytte, udlån eller anden form for distribution end salg.

FDV's sagsfremstilling i fogedforbudsrekvisitionen, 6. januar 1992

Retsplejelovens betingelser for nedlæggelse af forbud

Et forbud er et foreløbigt retsmiddel (side 56 og 92). Ønsker man forbud nedlagt, skal man ikke engang bevise noget. Dengang foregik det i fogedretten, hvor man som rekvirent på et summarisk møde blot skulle sandsynliggøre, at betingelserne i retsplejelovens § 642 var opfyldt. I dag foregår det i civilretten efter § 413, men princippet er det samme. Bagved ligger ganske vist den politiske idé, at man i den efterfølgende justifikationssag skal bevise, at man har ret, og kan man ikke det, skal man betale erstatning for den skade, man har påført rekvisitus.

Der er sund fornuft bag tankegangen i de tilfælde, hvor krænkelserne er klare, og hvor der er behov for hurtig indgriben for at undgå større skade. F.eks. gav det dengang mening, hvis en videoforretning fremstillede piratkopier og nægtede at holde op. Så kunne et forbud få den ulovlige virksomhed standset her og nu.

Alle betingelserne i retsplejeloven skal være opfyldt. Man skal have en ret, der krænkes, rekvisitus skal nægte at ophøre med sin adfærd frivilligt, og så skal det også være en hastesag.

Betingelserne var ofte opfyldt, da Johan Schlüter jagtede videobutikker, der udlejede piratkopier. Det er sund fornuft at gribe ind øjeblikkeligt, når ulovlig adfærd opdages. Hvis piratkopieringen fik lov at fortsætte, mens retssagerne stod på, kunne det påføre rettighedshaverne store tab, men det var der slet ikke tale om i min sag.

§ 642. Forbud kan nedlægges, såfremt det kan godtgøres eller sandsynliggøres:

1) at de handlinger, der søges forbudt, strider mod rekvirentens ret,
2) at rekvisitus vil foretage de handlinger, som søges forbudt, og
3) at formålet vil forspildes, såfremt rekvirenten henvises til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang.

Retsplejelovens § 642

Retsplejelovens konkrete betingelser

Der fulgte intet med rekvisitionen, som kunne sandsynliggøre, at min udlejning stred mod rekvirentens rettigheder. FDV førte sagen på vegne af medlemmerne Egmont Film A/S, Scanbox Danmark A/S, Esselte Video A/S, Metronome Video A/S, Pathé-Nordisk Film A/S og Irish Video A/S. Rekvisitionen var underskrevet af Torben Steffensen på vegne af Johan Schlüter, og han anførte, at FDV havde erhvervet enerettigheder til at fremstille og distribuere de fleste af de videofilm, der var på markedet i Danmark. Det var sådan set rigtigt nok, men det havde ikke det mindste at gøre med mine LaserDiscs og min udlejning.

Et indgreb i udlejningen af LaserDiscs, der for størstedelens vedkommende var udgivet af Lightning og Pioneer, var også et indgreb i disse selskabers rettigheder. De havde betalt licensafgifter for at kunne udgive disse LaserDiscs, og de blev afskåret fra at tjene investeringen hjem via salg til videoudlejere i Danmark.

Jeg var ikke i tvivl om, at forbudsrekvisitionen var forårsaget af ønsket om at fjerne mig fra udlejningsmarkedet, fordi jeg var konkurrent. Min udlejning var en torn i øjet på FDV, fordi jeg brød foreningens selvbestaltede monopol.

Hvordan så det ud med retsplejelovens tre konkrete betingelser for forbud?

Det kunne i høj grad betvivles, at betingelse nr. 1 var opfyldt. Påstanden var alene støttet på forestillingen om en områdeopdeling, hvorved FDV's medlemmer også råder over *andres* udgivelser, så snart de krydser grænsen til Danmark.

Betingelse nr. 2 var derimod opfyldt. Jeg var ikke indstillet på at holde op med at udleje, bare fordi FDV forlangte det.

Betingelse nr. 3 var også problematisk, for FDV havde haft mere end fire år til at afklare tvisten om min udlejning i en almindelig retssag, og den reelle årsag til, at FDV havde ventet så længe, tålte næppe dagens lys.

FDV kunne ikke angribe, da jeg i 1987 begyndte at udleje, for dengang kunne jeg forsvare mig med § 25. Da § 23, stk. 3, blev indført i 1989, var det ikke nok. Jeg kendte ganske vist ikke de indlæg, der fik EU-Domstolen til at tro, at der i Danmark fandtes en særlov om udlejning af film, men dommens præmisser var ikke opfyldt. FDV måtte først etablere en retspraksis, som domstolene derefter ville være utilbøjelige til at ændre, og derfor angreb de mig som den sidste.

Anbringender

Som følge af det ovenfor anførte gøres det herved gældende,

at de handlinger, som søges forbudt, strider mod rekvirenternes ret,
at rekvisitus vil foretage de handlinger, som søges forbudt, og
at formålet vil forspildes, såfremt rekvirenterne henvises til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang.

FDV's anbringender i fogedforbudsrekvisitionen, 6. januar 1992

Anbringender

Rekvirentens medlemmer har erhvervet enerettigheder til at fremstille og distribuere en del af de filmværker, der i dag forefindes på videogram i Danmark. Imidlertid er det ikke dokumenteret, at disse rettigheder tillige omfatter de LaserDiscs, der omsættes hos rekvisitus.

Disse LaserDiscs er fremstillet af andre producenter, der ligeledes har erhvervet en ret til at fremstille og distribuere videogrammer, blot på LaserDiscs. Ingen af de i sagen omhandlede LaserDiscs er fremstillet af rekvirenten eller dennes medlemmer, ligesom det bestrides, at de i sagen omhandlede LaserDiscs er omfattet af rekvirentens eller dennes medlemmers rettigheder.

Uanset indholdet af rekvirenternes enerettigheder gøres det gældende, at rekvirentens aftale alene er gyldig, såfremt den også er gyldig i henhold til den danske lov om ophavsret og EF-traktaten, som Danmark er bundet af.

Laserdiskens anbringender i svarskriftet, 6. februar 1992

FDV's modus operandi

Det har altid været FDV's *modus operandi* at angribe uden varsel - eller i hvert fald med så lidt varsel som muligt - for at tage modparten på sengen og afskære denne fra at tilrettelægge et kvalificeret forsvar, inden forbuddet nedlægges. Det er en åbenlys fordel for rekvirenten at undgå, at rekvisitus drøfter en sag med sin advokat, inden dommeren forholder sig til anmodningen.

Et forbud skulle egentlig være et foreløbigt retsmiddel, men det er svært at få dommerne til at ophæve et forbud igen. Måske opfatter de det som et nederlag for systemet, hvis det viser sig, at kollegaen tog fejl, og der ikke var grundlag for at nedlægge forbud? Efterfølgende dommere holder som regel med rekvirenten.

I dag er det bemærkelsesværdigt at se, hvordan FDV har haft succes med den samme fremgangsmåde i et kvart århundrede. FDV's advokater begrundede aldrig noget. Tilliden til Johan Schlüter var nok til, at dommerne nedlagde forbud. Man skal lede længe efter argumenter og forklaringer i FDV's anbringender til støtte for, at betingelserne i § 642 var opfyldt.

Intet i fogedrekvisitionen sandsynliggjorde, at udlejningen af mine LaserDiscs stred mod FDV's medlemmers rettigheder, og intet var anført, som begrundede, hvorfor FDV ikke havde anlagt en almindelig retssag flere år tidligere. Faktisk er anbringenderne ikke andet end en opremsning af retsplejelovens betingelser. Når jeg næsten 30 år senere læser mine egne anbringender, er de stadig relevante, men det har været umuligt at få domstolene til at forholde sig til dem.

Det betyder ikke, at historien hører til i glemmebogen. Det er vigtigt at forstå, hvordan FDV etablerede en markedskontrol, der førte til et meget højt prisniveau i Danmark, og hvordan domstolene undgik at forholde sig til, at FDV systematisk overtrådte EF-traktaten og krænkede alle de andre rettighedshaveres rettigheder.

Afsløringen af FDV's begrænsede rettigheder

Jeg måtte have fat i Anders Hjulmand igen. Jeg havde ikke set ham i flere år, og til min overraskelse sad han nu i kørestol. Han arbejdede stadig som advokat, men kunne ikke tage med mig i fogedretten. Han introducerede mig for advokat Jørn Rasmussen, som skulle repræsentere mig i fogedretten på hans vegne.

Der var ingen dokumentation vedlagt FDV's rekvisition, men jeg havde en ret god idé om, hvad det handlede om. Jeg satte Jørn Rasmussen ind i problemerne om parallelimport i videobranchen, og jeg gav ham FDV's fogedrekvisition med mine skriftlige bemærkninger. På det grundlag skulle Jørn Rasmussen udarbejde et svarskrift med indsigelser til fogedretten.

FDV havde på dette tidspunkt ikke fremlagt ét eneste bilag. Først den 5. februar - 24 timer før mødet i fogedretten - lå der i min postboks pludselig 154 sider bilag. Jeg lagde alt til side for at se, om der var overraskelser imellem, men det meste var ligegyldigt. Der var en hel del domme over folk, som havde fremstillet piratkopier, og jeg kunne ikke se, at de var relevante i forbindelse med min udlejning. Også retssagen mod Erik Viuff Christiansen var fremlagt. Også EU-Domstolens dom var der. Så faldt mine øjne på et eksempel på medlemmernes licensaftaler, og det kastede jeg mig over. Nu blev det endelig afsløret, hvad FDV's rettigheder i virkeligheden gik ud på.

Det var som ventet en helt almindelig licensaftale, der var klart afgrænset både i tid og indhold, som licenser skal være for at undgå kollision mellem forskellige licenstagere (side 174). Nordisk Film havde erhvervet retten til at udgive (sælge) videokassetter i Danmark, Finland, Norge og Sverige i en aftalt periode. Aftalen definerede utvetydigt "Videocassettes" som kopier af programmet i formatet 1/2" kassetter i PAL tv-systemet med undertekster på dansk, finsk, norsk og svensk.

LICENSE AGREEMENT dated as of this 1st day of November, 1990 by and between RCA/Columbia Pictures International Video having its principal office at 711 Fifth Avenue, New York, NY 10022 ("Licensor") and Pathe-Nordisk AS as having its principal office at Skalbaekgade 1, 1717 Copenhagen V, Denmark ("Licensee").

WHEREAS, pursuant to the terms and conditions hereof Licensor wishes to grant to Licensee, and Licensee wishes to obtain from Licensor, the right to sell a certain "Program" on "Videocassettes" (as such terms are hereinafter defined);

- - -

1.9 "Territory" shall mean Denmark, Finland, Norway and Sweden.

1.10 "Videocassettes" shall mean copies of the Program in all formats of one-half inch (1/2") videocassettes in the PAL television system in the Danish, Finnish, Norwegian and Swedish subtitled language version only.

FDV's bilag 22: Licensaftale mellem RCA/Columbia og Nordisk Film

Mødet i fogedretten

Det blev en kaotisk dag. Jeg havde ikke haft mulighed for at drøfte bilagene med Jørn, så jeg mødte på hans kontor kl. 8 i håbet om at drøfte sagen før retsmødet, men han var endnu ikke færdig med svarskriftet. Han ringede til fogedretten for at få mødet udsat nogle timer, men fogedretten svarede ikke på hans opkald.

I fogedretten mødte vi FDV's advokat Torben Steffensen og FDV's kontrollant Frank V. Halle. Torben Steffensen udleverede 18 sider nye bilag, og Jørn bad om at få sagen udsat til kl. 14, så han og jeg kunne nå at drøfte bilagene, men det ville Torben Steffensen ikke gå med til.

Torben Steffensen gennemgik sagen, dvs. han gennemgik diverse lister med film, jeg angiveligt udlejede i strid med FDV's rettigheder, men han kom slet ikke ind på det, jeg syntes var interessant, nemlig hvorfor FDV mente at have ret til at bestemme over mine LaserDiscs. Da han var færdig, spurgte dommerfuldmægtig Michael Lynge Jensen, om der var mulighed for et forlig.

- Ja, det mener jeg, at der er, sagde Torben Steffensen. - Vi vil gerne stille med en sikkerhedsstillelse på 1.000.000 kr., hvis udlejningen ophører.

Det afviste jeg blankt. Det kunne der overhovedet ikke være tale om.

Så skældte dommeren ud på Jørn. Hvordan kunne han nedlægge en påstand og så afvise et tilbud om et forlig, der gav medhold i påstanden?

Jeg var ét stort spørgsmålstegn. Jeg vidste ikke, hvad der foregik. Jeg havde ikke haft lejlighed til at læse svarskriftet, som var blevet færdigt samme morgen, så jeg vidste ikke, at Jørn havde nedlagt en subsidiær påstand om, at fogedforbud kan nedlægges mod en sikkerhedsstillelse på 1.000.000 kr. Det var jeg aldrig gået med til, hvis han havde vendt det med mig først.

- Har dommeren allerede afgjort sagen? spurgte jeg forvirret.

- Nej, men en dommer vil altid foreslå et forlig. Så slipper han for selv at tage stilling til sagen. Vi kan prøve at få beløbet hævet, foreslog Jørn.

Jeg var dybt rystet. For mig var det ubegribeligt, at han kunne finde på at nedlægge en sådan påstand, og så ville han argumentere for noget så ligegyldigt som beløbets størrelse. Det handlede udelukkende om, at FDV ikke skulle blande sig i min udlejning, og jeg var ikke til salg. Jørn forklarede, at en subsidiær påstand af den type er ganske almindelig, og derfor havde han rutinemæssigt tilføjet den.

Principal påstand

Den begærede fogedforbudsforretning nægtes fremmet.

Subsidiær påstand

Den begærede fogedforbudsforretning fremmes alene mod sikkerhedsstillelse på ikke under kr. 1.000.000,00.

Laserdiskens påstande i svarskriftet, 6. februar 1992

Min redegørelse for lovgivningen

Dommeren var utilfreds, og han fortsatte med at skælde ud på Jørn: - Jørn, du ved godt, at man ikke kan komme her bagefter...

Jeg var fortsat rystet, men jeg var ikke indstillet på at tabe på en procedurefejl uden kamp, og jeg så dommeren i øjnene og sagde bestemt:

- Det er mig, der er anklaget. Det er mig, sagen drejer sig om. Vil du afgøre sagen uden at høre på mig først?

Jeg fik lov til at afgive forklaring. Jeg fortalte, at jeg havde udlejet LaserDiscs i adskillige år, og det havde jeg annonceret med ganske åbenlyst. Selskabernes repræsentanter kendte alle til udlejningen. Der var intet nyt i det, jeg foretog mig, og jeg kunne ikke se nogen grund til, at FDV først reagerede nu.

Torben Steffensen spurgte, hvorfor jeg mente, jeg havde ret til at udleje. Havde jeg fået særlig tilladelse til at udleje? Jeg syntes, han vendte tingene på hovedet, men det var en god lejlighed til at redegøre for ophavsretsloven. Jeg fortalte om § 1 og § 2, og jeg læste op om konsumptionsprincippet i *Dansk Privatret*, som jeg havde taget med. Dommeren gav mig ret lang snor, da jeg var kommet i gang. Jeg havde taget nogle ting med for at illustrere konsumptionsprincippet, en dukke af et medlem af Bjørnebanden og en dekoreret børneske fra Børnenes Trafikklub. Det lykkedes mig at inddrage Torben Steffensen i min lille illustration.

Torben Steffensen anerkendte, at skeen og dukken er ophavsretsbeskyttet. Han anerkendte også, at skeen og dukken hverken er litterære eller musikalske værker, så jeg fortsatte:

- Mon BR Legetøj har en skriftlig tilladelse fra Walt Disney Productions til at sælge denne dukke? Mon de har gjort noget ulovligt ved at sælge dukken til mig? For ifølge § 2 må den ikke sælges uden ophavsmandens tilladelse. Må min niece låne min ske? For ifølge § 2 kræver udlån ophavsmandens tilladelse. Jeg spurgte Frank V. Halle, om han havde tilladelse til at gå med den mærkevaretrøje, han havde på. Torben Steffensen vidste ikke, hvor jeg ville hen, før jeg smed trumfen:

- Redningen kommer i form af § 25. Den tillader fri spredning af eksemplarer af udgivne værker, og det fremgår af § 1, at filmværker er omfattet. Mine film kan derfor spredes videre i henhold til ophavsretsloven ligesom de andre nævnte ting.

Så reagerede Torben Steffensen endelig:

- Det drejer sig hverken om Bjørnebanden-dukker eller skeer. Det er sagen uvedkommende. Det drejer sig om udlejning af videogrammer og ikke andet.

Torben Steffensen havde ikke selv nævnt ophavsretsloven i rekvisitionen, men han kom pludselig i tanker om § 23, stk. 3, og han påpegede, at paragraffen klart specificerer, at udlejning af film kræver ophavsmandens samtykke.

- I rekvisitionen skrev du, at jeg kun må videresælge de film, der er købt i EU? Det fremgår af § 23, stk. 3, at alle udgivne film må spredes videre, sagde jeg.

Han smilede og svarede: - Ja, jeg kunne lige så godt prøve.

- Nå, er det sådan, I gør i København, replicerede Jørn Rasmussen vredt.

Jeg gennemgik lovgivningens rangorden. Det er ofte sådan, at en lov starter med en generel bestemmelse, som suppleres med en række undtagelser. Paragrafferne i ophavsretsloven er næsten alle sammen undtagelser og særbestemmelser.

Som udgangspunkt har ophavsmanden fuldstændig eneret til alting (§ 2). Det giver ingen mening, så dengang tillod § 25 spredning af udgivne eksemplarer, men netop i forbindelse med udlejning af filmværker var der en særregel, der fordrede ophavsmandens samtykke (§ 23, stk. 3). Rangordenen havde stigende styrke:

Ophavsretslovens § 2 sikrede som udgangspunkt fuldstændig eneret til alting.
Ophavsretslovens § 25 tillod viderespredning af udgivne eksemplarer.
Ophavsretslovens § 23, stk. 3, fordrede samtykke til udlejning af netop film.

Torben Steffensen bad mig dokumentere et samtykke, og jeg fremviste tilladelsen i Lightnings kataloger. Jeg havde også taget nogle af Warner Brothers' LaserDiscs med. Af omslaget fremgik, at pladen ikke måtte sælges eller udlejes uden for EU uden en licens fra Warner Home Video, men da Danmark er *inden* for EU, kunne han ikke påstå, at Warner havde noget imod udlejning i Danmark.

Hvis man i overensstemmelse med traditionel dansk ophavsretstradition anser filminstruktørerne for at være ophavsmænd, må man gå ud fra, at de havde tilladt udlejning af deres værker, for ellers var FDV's udlejning også ulovlig!

FDV blev oprettet for at standse videopiraterne, og det var berettiget at påstå, at videopiraterne krænkede eneretten til eksemplarfremstilling, når de kopierede de videokassetter, som FDV havde udgivet. Det ville jeg ikke bestride.

Men hvordan kunne FDV på baggrund af deres begrænsede rettigheder påstå, at de kunne kræve *andre* licenstageres udgivelser fjernet fra udlejningsmarkedet i Danmark? Det havde Torben Steffensen en helt utrolig forklaring på.

Torben Steffensens fortolkning af medlemmernes kontrakter

""Videocassettes" skal fortolkes bredt. Det bør oversættes til "videogrammer" og omfatter også LaserDiscs. Når der står "one-halv inch (1/2") videocassettes" (som var tidens dominerende videokassetter), er det udtryk for præcision af, at licensen *også* omfatter videokassetter. Licensen omfatter *endvidere* LaserDiscs og *også* på NTSC tv-systemet, selvom der står, at licensen *kun* omfatter PAL tv-systemet. Det præciserer blot, at PAL tv-systemet *også* er omfattet. Angående undertekster betyder det, at hvis FDV vil udgive film med tekster, så skal det være på et af de nævnte sprog, men rettighederne omfatter *også* utekstede eksemplarer."

Jeg kan stadig ikke læse aftalerne på anden måde, end at FDV's medlemmer havde købt rettigheder til at udgive danske videokassetter af de pågældende film, og at rettighederne var begrænsede for ikke at krænke de øvrige licenstagere.

Ifølge Torben Steffensen skulle distribution forstås som "salg og udlejning". Da udlejning er en slags distribution, havde medlemmerne eneret på al udlejning i Danmark. Det afgørende var territoriet. Lightnings samtykke betød ikke noget, fordi det ikke var dokumenteret, at Lightnings rettigheder gjaldt i Danmark!

Leveringsnægtelsen, forbuddet og tillægsaftalen

Der blev ikke truffet afgørelse på retsmødet. Michael Lynge Jensen ville have tid til at overveje sagen. Lørdag fik jeg mulighed for at gennemgå de mange bilag, og da så jeg første gang EU-Domstolens retsmøderapport (side 141).

Allerede mandag måtte jeg tage mig af et nyt problem. Vi havde endnu ikke fået de film, vi havde bestilt hos Nordisk Film flere uger tidligere. *Robin Hood: Prince of Thieves* (Robin Hood - Den fredløse, 1991) med Kevin Costner var en stor nyhed. Kunderne fortalte, at den var dukket op i de andre butikker. Niels Ole ringede til Nordisk Film og fik at vide, at der var en stopkode for leveringer til Laserdisken. Skyldte jeg penge? Næppe. Jeg betalte med betalingsservice!

Jeg ringede til Nordisk Film, og Bo Valentin forklarede, at FDV's medlemmer havde holdt møde den 31. januar. På mødet var det på opfordring fra foreningens advokat besluttet at nægte at levere til Laserdisken "indtil videre". Det var medlemmerne bundet af, så han beklagede, at han ikke kunne levere min ordre.

Var det ikke overilet? Der var ikke nedlagt forbud endnu, og selvfølgelig ville jeg overholde et nedlagt fogedforbud. Om eftermiddagen holdt jeg møde med Jørn Rasmussen og Anders Hjulmand om EU-Domstolens retsmøderapport, og jeg tog også leveringsnægtelsen op, og Jørn sendte en formel protest. Torben Steffensen bekræftede, at da det var konstateret, at jeg uberettiget udlejede LaserDiscs, som medlemmerne havde rettighederne til, var forhandleraftalen ophævet. Og derfor var jeg ikke berettiget til at "distribuere videogrammer", som han udtrykte det.

- Har du underskrevet en forhandlerkontrakt? spurgte Jørn Rasmussen.
- Næh, det har jeg ikke. Jeg begyndte bare at handle med FDV's medlemmer.

Leveringsnægtelsen ramte hårdt. Jeg havde kort forinden brugt 250.000 kr. på det hidtil største katalog med videobånd. De danske udgivelser udgjorde efterhånden en betydelig del af Laserdiskens omsætning, og jeg havde budgetteret med dette salg i den nye butik i København. FDV's økonomiske pression kunne mærkes.

> Det meddeles herved, at Deres klients forhandlerkontrakt med foreningen med øjeblikkelig virkning er ophævet, eftersom det er konstateret, at Deres klient uberettiget foretager udlejning af laserdiscs, hvortil rettighederne indehaves af medlemmerne af Foreningen af Danske Videogramdistributører. Deres klient ønsker ikke frivilligt at stoppe denne udlejning.
>
> Som følge heraf er hvert medlem af foreningen berettiget til at stoppe enhver levering til Deres klient, ligesom allerede leverede videogrammer kan tilbagekaldes af den pågældende distributør, hvorfra videogrammerne er erhvervet. Deres klient er ikke berettiget til at distribuere videogrammer, hvortil rettighederne til de herpå værende filmværker indehaves af medlemmerne af foreningen, eftersom forhandlerkontrakten nu er ophævet.

Torben Steffensen til Jørn Rasmussen, 17. februar 1992

Michael Lynge Jensen tænkte sig om længe, før han greb livlinen i form af "min" subsidiære påstand, som jeg fik medhold i den 28. februar. Den 3. marts stillede FDV garantien, og så blev der nedlagt forbud mod min udlejning af LaserDiscs.

> Det meddeles herved, at Foreningen af Danske Videogramdistributører den 2. marts 1992 over for fogedretten har stillet den i fogedretskendelse af 28. februar 1992 krævede sikkerhed stor 1 mio. kr. Fogedforbuddet i henhold til kendelsen er herefter trådt i kraft.
>
> Det foreslås, som drøftet i forbindelse med proceduren den 6. februar 1992, at Laserdisken i fremtiden forespørger rekvirentens advokat, om rekvirenten mener at have rettigheder til filmværker, inden disse købes hos Laserdiskens leverandører med henblik på udlejning.

Fogedretten til Johan Schlüter, 3. marts 1992

Jeg bebrejder ikke Michael Lynge Jensen løsningen. Jeg kunne have fundet på at gøre det samme i hans situation. Jeg fik formelt medhold, og i kendelsen gengav han det spinkle aftalemæssige grundlag, nemlig licensaftalen mellem Columbia og Nordisk Film. Den praktiske håndtering af forbuddet var også fair, idet det var en del af aftalen, at jeg hos FDV kunne få oplyst, hvad der var forbudt. Der var ikke tale om et totalt forbud mod udlejning af LaserDiscs, men "kun" dem, FDV påstod at have rettighederne til.

Trods Torben Steffensens fortolkning af aftalerne valgte Metronome at indgå en ny aftale med Warner, hvor de rettede den ret åbenlyse fejl, det var at forbyde udlejning af LaserDiscs baseret på en licens, der var begrænset til videokassetter. De lavede en tillægsaftale om præcis de titler, der stod på listen til fogedretten. Jeg læser aftalen som en indrømmelse af, at de slet ikke havde LaserDisc-rettigheder overhovedet, da forbuddet blev nedlagt, for så var den nye aftale ikke nødvendig! Den nye aftale bekræfter endvidere, at rettighederne er begrænsede. Det er f.eks. præciseret, at 1/2" (half-inch) videokassetter heller ikke omfatter 8mm formatet.

> The following terms are hereby agreed and shall take effect from March 10, 1992:
>
> Subparagraph 1(f) of the Agreement is hereby deleted in its entirety and replaced by the following:
>
> "(f) "Video Cassette Devices": "Video Cassette Devices" shall mean (i) 1/2" (half-inch) video cassette tapes in either VHS, BETA or V2000 format, and (ii) video discs limited to those pictures listed on the enclosed Schedule A only. It is understood and agreed that Video Cassette Devices do not include 8mm video cassettes, video discs (other than those put forth in Schedule A), or any other form of audio-visual device whatsoever whether now known or hereafter invented."

Tillægsaftale mellem Warner Home Video og Metronome Video, 10. marts 1992

Kæremålets behandling i landsretten

Jørn Rasmussen kærede forbuddet til Vestre Landsret, og det var første mulighed for at fortælle om Johan Schlüters numre ved EU-Domstolen. De tre dommere var Eskild Jensen, Lilholt og Søren Pedersen, og de besluttede at tillægge kæremålet opsættende virkning, og de besluttede tillige at behandle sagen mundtligt.

Landsretten besluttede at tillægge kæremålet opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 587 sammenholdt med § 395.

Landsretten besluttede i medfør af retsplejelovens § 586, stk. 6, at kæremålet skal behandles mundtligt.

Landsrettens kendelse om kæremålets opsættende virkning, 10. april 1992

Jeg var ikke helt tryg ved, at Jørn Rasmussen skulle føre sagen for mig. Det var Anders Hjulmand, jeg oprindeligt havde valgt som advokat, og det var med ham, jeg havde drøftet ophavsretsloven og angrebene på Erik Viuff Christiansen. Jørn var uden erfaring i ophavsret og endda så ny i faget, at han ikke havde møderet for landsretten endnu. Han ville lige nå at få det inden den mundtlige forhandling. Jeg overvejede at møde for mig selv og søgte rådgivning hos en bekendt, der også var advokat. Han frarådede kraftigt, at jeg mødte for mig selv.

- Landsrettens dommere *hader* selvmødere, sagde han med eftertryk. - De kan være stride og arrogante nok i forvejen, men intet irriterer dem mere end folk, der møder for sig selv. Uanset, hvor meget du er inde i en sag, må du aldrig, aldrig, aldrig møde for dig selv i landsretten.

Så jeg terpede ophavsret, EU-ret og Johan Schlüters svindelnumre med Jørn. Det var planen at afsløre for landsretten, hvordan Johan Schlüter havde løjet sig til FDV's monopol på udlejning i retssagen mod Erik. Da jeg var bedst funderet i ophavsretsloven, var det planen, at jeg i min partsforklaring skulle redegøre for mine undersøgelser af konsumptionsprincippet og ophavsretslovens § 25, mens Jørn skulle redegøre for manipulationerne vedrørende EU-Domstolens dom.

Lilholt var retsformand, så han førte ordet på vegne af landsrettens dommere. Da jeg var appellant, skulle min advokat forelægge sagen og gennemgå bilagene. Johan Schlüter skulle ifølge planen afsløres via EU-Domstolens retsmøderapport, men den plan skød Lilholt ned, inden sagen overhovedet kom i gang.

- Vi vil ikke høre parternes indlæg. Det er kun relevant, hvad EF-Domstolen mener, sagde Lilholt og forbød Jørn at læse op fra retsmøderapporten, og Jørn var så nervøs og fuld af respekt for landsretten, at han adlød uden kamp.

Jørn gennemgik også FDV's bilag. Der var en håndfuld licensaftaler, men ikke dem, vi havde set i byretten. Det så ud til, at FDV havde udvalgt de aftaler, hvor der var tilknyttet en "Video Disc Rights Addendum" eller bagefter var tilføjet én, sådan som Metronome havde gjort. Aftalerne så ikke ud til at have noget at gøre

med mit udlejningsprogram. Flere af dem vedrørte film, som ikke engang fandtes på LaserDisc. Jeg ville fokusere mere på lovgivningen end på aftalerne, der alle var begrænset til udgivelser med danske undertekster, og igen forklarede Torben Steffensen, at det ikke skulle ses som en begrænsning, men en mulighed.

Planen var, at jeg redegjorde for ophavsretsloven og konsumptionsprincippet, men den plan blev også skudt i sænk. Jeg fortalte om mine undersøgelser forud for udlejningen, og jeg skulle til at redegøre for, hvorfor jeg mente, at filmværker var omfattet af konsumptionsprincippet i § 25, da jeg blev standset af Lilholt:

- Tak, vi kender loven. Den behøver du ikke belære os om.

Det så jeg intet, der tydede på, men det var herefter op til Jørn at redegøre for loven i sin procedure, og det mislykkedes. Han kæmpede bravt og understregede ihærdigt, at den lov, EU-Domstolen havde taget stilling til, var aldeles hypotetisk. Men det var ikke relevant! En lignende udlejningsret var siden indført, og det var *fortolkningen*, der var relevant! Det var min plan, at Jørn skulle have redegjort for *præmisserne* i EU-Domstolens dom, fordi de ikke var overholdt.

Jeg kunne ikke hjælpe ham. Hvis jeg sagde det mindste pip, blev jeg bedt om at holde mund. På et stykke papir skrev jeg: "Præmisserne" og skubbede det hen til ham. Han forstod det ikke. Jeg skrev en gang til: "Husk præmisserne" og satte to streger under, men jeg opnåede kun at forvirre ham yderligere.

Jeg fik ikke et ord indført. På et tidspunkt spurgte Lilholt, om der havde været udlejningsbiblioteker i Danmark. Det vidste Jørn ikke, så jeg svarede uvilkårligt, hvilket straks fik Lilholt til at irettesætte mig: - Det er ikke dig, der blev spurgt!

Stemningen var trykket på vej hjem. Det var frustrerende at få mundkurv på, og det lykkedes ikke for Jørn at få budskabet frem. Jeg overvejede, om det alligevel ikke var bedre, at jeg repræsenterede mig selv, men jeg ville gerne bevare juridisk rådgivning af en art. Det var som om, at Jørn læste mine tanker, for han foreslog selv, at jeg fremover førte ordet, og så kunne han evt. være med som bisidder.

Kendelsen afspejler fiaskoen. Kæremålet skulle handle om EU-retten, og så skulle Johan Schlüter afsløres med de nye oplysninger, men EU-retten er slet ikke nævnt i landsrettens kendelse. Der står helt ufatteligt, at vi gentog proceduren fra byretten! De få - og utvivlsomt omhyggeligt udvalgte - kontrakter med LaserDiscs med danske undertekster er nævnt, og dét fik dommerne sagen til at handle om.

> Kærende har ikke bestridt, at de af indkærede fremlagte kontrakter også omfatter laserdiscs, men har bestridt, at indkæredes rettigheder omfatter laserdiscs på originalsproget uden undertekster.
>
> Parterne har i det væsentlige gentaget deres procedure for fogedretten. Af de grunde, der er anført i fogedrettens kendelse, tiltrædes det, at det er sandsynliggjort, at kærendes udlejning af laserdiscs strider mod indkæredes ret.

Vestre Landsrets kendelse, 14. september 1992

LASERDISKEN
Prinsensgade 38
9000 Aalborg
Denmark

RE: BAD INFLUENCE and DOUBLE IMPACT

Gentlemen:

It has been brought to my attention that Laserdisken is distributing copies of the above-referenced pictures on laser disk in Denmark. Vision International, as agent on behalf of Epic Productions, Inc. and Stone Group Pictures, has the exclusive right to license BAD INFLUENCE and DOUBLE IMPACT in all formats on a world-wide basis and no such licence has been granted to Laserdisken. Your distribution of these pictures in Denmark is an infringement on the rights of Vision International, Epic Productions, Inc, Stone Group Pictures and our authorized licensee in Denmark, Scanbox Danmark A/S.

We hereby demand that you immediately (1) cease and desist from any licensing, distributing or exploitation of these pictures, (2) destroy any and all masters, inventory or other material relating to the pictures in your possession or under your control and (3) send us a full written statement detailing your claim to the laser disk rights of these pictures in Denmark together with an accounting statement for all sums derived by you, your company or its subsidiary, affiliates, agents or assignes as a result of such exploitation of the laser disk rights within ten days of receipt of this letter.

Vision International via fax til Laserdisken, 21. oktober 1992

Presset fra udlandet

Efterfølgende fik jeg besynderlige breve fra flere amerikanske filmselskaber. De havde øjensynligt fået at vide, at jeg drev et piratforetagende med ulovlig fremstilling og distribution af deres film. De påpegede, at jeg ikke havde fået licens til at udnytte deres film. Jeg skulle straks holde op samt destruere masters, inventar og andet udstyr, jeg havde brugt til denne ulovlige virksomhed.

Jeg drøftede forsøget på at sætte mig i miskredit med min omgangskreds og fik forklaringen af Bent Rasmussen fra Esselte Video/CIC Video. Han fortalte, at Johan Schlüter jævnligt blev misforstået i international sammenhæng, fordi han gav ordene et andet indhold. Det var en del af hans retorik at kalde det "ulovlig distribution", når videoforhandlerne udlejede videofilm uden FDV's autorisation, og han havde tilsyneladende søgt støtte til retssagen mod mig ved at omtale min udlejning som "ulovlig distribution". I udlandet blev begrebet automatisk opfattet som fremstilling af piratkopier.

Bent Rasmussen havde tidligere sagt, at Esselte Video ikke gjorde erstatningskrav gældende, og de gjorde heller ikke indsigelse mod udlejning jf. fogedrettens praktiske løsning. Faktisk ønskede Esselte Video slet ikke at være med i retssagen. Den 2. november 1992 fik Esselte Video formelt lov til at træde ud af sagen igen.

FDV's fremlagte kontrakter i byretten

I fogedretten var der kun lidt eller ingen tid til forberedelse, men i justifikationssagen var det modsat. Der gik uendelig lang tid, før sagen endelig kom for retten. Justifikationssagen efter forbuddet blev berammet til den 16. februar 1993. Det gav mig god tid til at gennemgå de sølle 20 kontrakter, som FDV havde fremlagt som dokumentation for et erstatningskrav på 100.000 kr.

Torben Steffensen forberedte sagen for FDV, og det var virkelig sjusket gjort. Fem af de 20 film i kontrakterne var slet ikke med i udlejningsprogrammet. Han havde bare taget tilfældige film fra kataloget uden hensyn til, om de blev udlejet eller ej. Flere film fra listen over "Coming Attractions" udkom i øvrigt aldrig.

Det fremgik af to af kontrakterne, at licenserne var udløbet. Alle kontrakter var tidsbestemte, og to af dem var altså slet ikke gældende mere.

I en af kontrakterne var det specificeret, at rettighederne skulle reguleres af "Laws of England", som næppe gav grundlag for at forbyde netop min udlejning.

I otte af kontrakterne var det tydeligt specificeret, at licensen vedrører danske eller nordiske versioner med undertekster eller med eftersynkronisering.

I to af kontrakterne var PAL tv-systemet specificeret, mens de konkrete plader, som jeg havde udbudt til udlejning, var på NTSC tv-systemet.

Kun to af kontrakterne gav FDV en licens til at udgive film på LaserDisc, uden at undertekserne var specificeret, men det udelukkede selvfølgelig ikke i sig selv, at Lightning eller andre også havde en gyldig licens til at udgive LaserDiscs.

Alle 20 kontrakter indeholdt en territorial begrænsning. Også tillægsaftalen fra den 10. marts 1992 mellem Warner Brothers og Metronome var fremlagt.

Medlemmernes erstatningsopgørelser

I stævningen var erstatningskravet begrundet i, at jeg havde foretaget uberettiget udlejning af 433 film. Det tal var summen af de tal, selskaberne hver for sig havde opført på deres respektive lister, og de lister gennemgik jeg omhyggeligt.

Metronome Video var værst til at manipulere. Ud af 181 titler var mere end 50 titler talt med mere end én gang. Nogle titler var talt med 4-5 gange, og hele 45 af titlerne vedrørte film, der ikke havde været med i mit udlejningsprogram.

Nordisk Film havde 218 titler på deres liste. Her var der 25 film, der ikke var med i mit udlejningsprogram. Otte af filmene var talt med flere gange.

Irish Video havde fremlagt en liste med titler, hvor der ikke var én eneste film, der havde været med i mit udlejningsprogram!

En halv snes titler gik igen på mere end ét medlems opgørelse. De kunne altså ikke engang indbyrdes blive enige om, hvad de havde såkaldte enerettigheder til.

Jeg glædede mig til at gennemgå alt dette i retten. Selvsikkert sagde jeg til mine medarbejdere, at det ikke ville handle om, at jeg vandt sagen, men om hvor meget FDV blev til grin. Jeg håbede, at FDV ville tabe så klart, at det var pinligt at anke. Jeg så frem til at få denne chikanesag overstået, men sådan kom det ikke til at gå.

Tirsdag den 16. februar 1993: Domsforhandlingen

Retspræsident Arildsen havde taget sagen selv, og Anders Hjulmand fortalte mig, at han var kendt for at være flink ved selvmødere. Ved en tragisk bilulykke havde Jørn mistet livet, og Anders Hjulmand og jeg havde talt om, at den bedste løsning var, at jeg repræsenterede mig selv og benyttede Anders Hjulmand til rådgivning. Han instruerede mig i fremgangsmåden under en domsforhandling, og da jeg på det tidspunkt havde været til flere retsmøder med Jørn og selv havde gennemført injuriesagen i byretten, var det en løsning, jeg var ganske tryg ved.

Igen fyldte jeg retssalen med medarbejdere, familie og venner. Jeg forstod ikke Mogens Christensens dom samme morgen, men det måtte jeg tage mig af senere. Jeg satte mig til rette på min plads og gjorde mig klar til at gennemhulle FDV's fremlagte kontrakter. Det skulle vise sig, at jeg aldrig ville få lejlighed til det.

Torben Steffensens elegante vildledning

I dag kan jeg se, at jeg undervurderede FDV's evne til at manipulere, ligesom jeg undervurderede styrken af dommernes fordomme.

Tiden op til domsforhandlingen gik med en besynderlig korrespondance, hvor Torben Steffensen konsekvent foregav, at jeg påstod at have erhvervet rettigheder til fremstilling og distribution af LaserDiscs, og han blev ved med at opfordre mig til at dokumentere dette. Derudover opfordrede han mig til at præcisere mine indsigelser i forhold til FDV's rettigheder. Det var det rene nonsens.

For mig var det ligegyldigt, hvad FDV havde ret til at udgive. Det handlede om EU-ret og andre licenstageres ret til at få adgang til det danske marked, og det skrev jeg igen og igen i et forsøg på at holde sagen på sporet. Jeg skrev de mange breve til Torben Steffensen, og det var en amatøragtig fejl af mig. Brevvekslingen burde have været stilet til retten med kopi til modparten. Så havde retten kunnet følge forløbet og om nødvendigt tage stilling, men jeg havde skrevet til Torben Steffensen, så da han fem dage før domsforhandlingen skrev til byretten, at det ikke var lykkedes at få mig til at præcisere mine indsigelser, fik han både afledt opmærksomheden fra lovgivningen og tegnet et billede af mig som en kværulant, der stædigt anfægtede FDV's velkendte rettigheder.

Først under domsforhandlingen gik det op for mig, hvad han var ude på, og at det var lykkedes. Jeg havde ikke forestillet mig, at nogen seriøst ville opfatte en ret til "fremstilling og distribution" som andet end en ret til at udgive værket.

> Da det ikke er lykkedes at få sagsøgte til at præcisere sine indsigelser i relation til de danske videogramdistributører og udenlandske rettighedshaveres enerettigheder til fremstilling og distribution af filmværker på laserdisc i Danmark, har jeg udarbejdet vedlagte titeloversigt og oversigt over bestemmelser vedrørende undertekster.

FDV's advokat Torben Steffensen til Retten i Aalborg, 11. februar 1993

Diskussionerne med retspræsidenten

Det startede normalt. Retspræsidenten kom ind. Vi rejste os. Han bad os sætte os igen. En sekretær kiggede ind, og Arildsen vinkede hende ud igen. Parterne blev identificeret, og Arildsen spurgte, om vidnet var til stede i retten. Jeg forklarede, at jeg havde sagt til Jakob Stegelmann, at han ikke behøvede at møde før til middag. Torben Steffensen protesterede. Han mente ikke, at Jakob Stegelmann kunne sige noget relevant i forbindelse med sagen.

- Jakob Stegelmann drev forretning med film, før § 23, stk. 3, blev indført. Han skal fortælle retten, hvordan forholdene var på det tidspunkt, forklarede jeg.

- De har vidst besked om dette vidne i noget tid. Er det ikke lidt sent at gøre indsigelse nu? spurgte Arildsen retorisk og tillod Jakob at afgive forklaring.

Jeg var tilfreds med Arildsen så langt, og jeg regnede med, at Torben Steffensen ville fremstille sagen, men i stedet begyndte Arildsen at fortælle mig, hvor vigtig sagen var for mig: - Er det ikke bedre, du er repræsenteret af en advokat?

- Jeg er enig med Dem i, at sagen er vigtig. Jeg har drøftet sagen løbende med Anders Hjulmand, og vi er enige om, at jeg er den bedste til at svare for mig.

Det var Arildsen tydeligvis ikke tilfreds med.

- Det er en kompliceret sag. Det kunne være godt at få den skåret lidt til. Kan du ikke præcisere, hvad det er, du bestrider, sagde Arildsen til mig.

- Jeg forstår ikke helt. Jeg er sagsøgt. Jeg bestrider ikke noget. Sagsøgerne bestrider min ret til at udleje LaserDiscs. Er det ikke sagsøgerne, der skal bevise, at de har ret til at blande sig i min udlejning?

- Sagsøgerne har jo eneretten til distribution i Danmark, forklarede Arildsen.

Jeg var helt stum et øjeblik. Retssagen var dårligt nok begyndt, og Arildsen havde allerede afgjort den. Jeg spurgte ham direkte:

- Har De allerede afgjort sagen? Jeg troede, det var det, vi skulle finde ud af.

Nu var det Arildsens tur til at blive stum, så jeg fortsatte med at forklare:

- Jeg har orienteret Sammenslutningen af Danske Filminstruktører, og jeg har drøftet sagen med deres advokat, som repræsenterer Sydney Pollack i retssagen mod Danmarks Radio, og de har ikke det mindste imod min udlejning.

- Kan vi ikke være enige om, at vi kan holde filminstruktørerne ude af denne sag, sagde Arildsen uforstående.

- Nej, det kan vi absolut ikke blive enige om. Det er påstået i denne sag, at jeg krænker deres rettigheder ved at overtræde ophavsretslovens § 23, stk. 3.

- Du har jo ikke fået tilladelse af enerettighedshaverne til udlejning, svarede Arildsen en anelse irriteret, men jeg var også irriteret. Jeg var irriteret over, at han havde afgjort sagen til fordel for FDV, inden den overhovedet var gået i gang, så jeg fortsatte.

- Hvad det har med sagen at gøre? Ifølge § 23, stk. 3, kan en filminstruktør forbyde udlejning af sit filmværk. Andre begrænsninger er der ikke i loven.

Arildsen så uforstående ud, så jeg forklarede tålmodigt:

- § 23, stk. 3, giver ophavsmanden ret til at forbyde udlejning. Kan vi ikke være enige om, at ophavsmanden til et værk er den person, som har skabt værket?

Da Arildsen ikke sagde noget, fortsatte jeg:

- Og kan vi ikke være enige om, at en filminstruktør regnes for at være den person, som har skabt en film og dermed er ophavsmand til den?

Arildsen tænkte lidt over det og sagde så:

- Der er flere om at lave en film. Der er f.eks. også ham, der laver musikken, og så er der skuespillerne.

- Ja, det er rigtigt. Dem anerkender jeg også som ophavsmænd.

Skuespillerne er ikke ophavsmænd, men udøvende kunstnere, men det var ikke tidspunktet at starte en debat om det, så jeg fortsatte: - Men vi kan vel være enige om, at sagsøgerne hverken repræsenterer komponisterne eller skuespillerne?

- De har jo overdraget deres ophavsret, sagde Arildsen bestemt.

Vorherre bevares! Hvordan kunne Arildsen konkludere det, før sagen var startet? Jeg troede, at retssagen skulle afklare, hvilke rettigheder FDV havde, men det havde Arildsen allerede en urokkelig holdning til. Jeg brød mig ikke om, at han brugte udtrykket "overdraget deres ophavsret". Det havde jeg drøftet med Jakob Stegelmann, og det var beskrevet i ophavsretsloven (side 425).

- Jeg mener ikke, at man kan sige, at man overdrager sin ophavsret. I henhold til ophavsretsloven kan man overdrage en *udnyttelsesret*, f.eks. retten til at fremstille eksemplarer af værket. Den ret bliver ofte overdraget til filmens producent, men det ændrer ikke på, hvem der har skabt værket.

Arildsen så skeptisk ud, så jeg fortsatte:

- Hvordan kan Sydney Pollack så stævne Danmarks Radio i forbindelse med krænkelser af ophavsmandens rettigheder? Danmarks Radio har jo købt retten til at vise filmen af filmens producent?

Det kunne Arildsen ikke svare på, og han så hjælpeløst på Torben Steffensen, og så gættede han forsigtigt:

- Han har vel overdraget sit samtykke til producenten?

Udtrykket "overdraget sit samtykke" irriterede mig også, så jeg fortsatte:

- Jeg kan ikke se, hvordan man kan overdrage et samtykke. Man kan *give* et samtykke, eller man kan lade være. Det bekræftes af EF-direktivet, at retten til at forbyde udlejning separat tilkommer ophavsmanden, den udøvende kunstner og endelig producenten. Det er præciseret, at filmens ledende instruktør anses som ophavsmand eller en af ophavsmændene.

Det troede Arildsen ikke på, men låne/leje-direktivet var lige vedtaget, og jeg havde fremlagt det som bilag, så det var let at slå op og kontrollere. Da han havde fundet bilaget, læste jeg op fra artikel 2 (side 186):

- "Eneretten til at tillade eller forbyde udlejning og udlån tilkommer" og så nævnes som den første rettighedshaver "ophavsmanden". I stk. 2 står der: "I dette

direktiv anses den ledende instruktør af et filmværk eller audiovisuelt værk som "ophavsmand" eller som en af "ophavsmændene"."

Arildsen opdagede, at også producenten er nævnt i artikel 2, og han sagde:

- Du læser ikke det hele. Du har kun læst den første type rettighedshaver, som er ophavsmanden. Der er flere rettighedshavere. Se nr. 4: "Producenten af den første optagelse af en film for så vidt angår den originale film eller kopier heraf."

- Præcis, producenten er en anden type rettighedshaver end ophavsmanden. Sagsøgerne er licenshavere, som har fået overdraget en udnyttelsesret fra producenten. Det har jeg anerkendt igen og igen, men det er ikke det samme, som at ophavsmanden har forbudt udlejning. I så fald er sagsøgernes udlejning af videokassetter også forbudt!

Det ville Arildsen ikke diskutere. Han prøvede at afslutte diskussionen med en bemærkning om, at direktivet slet ikke var gennemført endnu og først ville blive det i 1994, men jeg syntes, det var en god pointe, så jeg fortsatte:

- Netop. Bestemmelsen om at tillægge en ret til producenten om at forbyde udlejning er endnu ikke implementeret i den danske lovgivning. Her er en sådan ret indtil videre kun tildelt ophavsmanden.

Torben Steffensen sad bare og smilede. Jeg forstod det ikke. Der måtte være sket noget. Da Johan Schlüter forlod byretten efter injuriesagen en måned tidligere, lignede han en tordensky, men her til morgen var jeg dømt på alle fem citater fra *Sådan tjener man 1 milliard kr*. Hvorfor skal jeg diskutere ophavsret og EU-ret med en dommer, som slet ikke har sat sig ind i noget? Hvorfor skal retssagen ikke i gang? tænkte jeg.

Arildsen ville drøfte kontrakterne. Han spurgte mig, om jeg ville anerkende, at alle de fremlagte kontrakter indeholdt en bestemmelse, der giver sagsøgerne eneret til fremstilling og distribution af LaserDiscs, og nej, det ville jeg ikke!

- Jeg forstår ikke, hvorfor jeg skal tage stilling til det nu. Jeg har seks gange på opfordring fra Torben Steffensen svaret, at jeg ikke anfægter hans klienters ret til at fremstille filmværker - på videobånd eller LaserDisc. Det har intet at gøre med mine LaserDiscs, som andre licenshavere allerede har fremstillet.

Jeg henviste til EU-reglerne og Kommissionens formulering i Imerco-sagen (side 57). Jeg havde fremlagt sagen fra EU-Domstolens domssamling og læste op af Kommissionens indlæg: "Da Fællesskabet udgør et økonomisk enhedsområde, er en territorial begrænsning af ophavsmandens samtykke ikke mulig inden for Fællesskabet, ligesom den heller ikke er mulig inden for en medlemsstat."

Arildsens næste bemærkning gjorde mig også helt stum:

- Den afgørelse blev jo tilsidesat senere.

Han demonstrerede dermed kendskab til sagen mod Erik Viuff Christiansen, men han havde fået den opfattelse, at EU-Domstolen havde underkendt EF-traktatens forbud mod at opdele det indre marked. Hvor havde han det fra? Det var en af de klassiske Johan Schlüter-løgne, så havde Johan Schlüter allerede haft fat i ham?

Jeg forklarede, at de to sager, Imerco-sagen og Warner-sagen, ikke var i modstrid. Det kunne man se af præmisserne, men Arildsen ville ikke diskutere EU-ret. Han ville have mig til at tage stilling til indholdet af kontrakterne. Det var jeg utilfreds med. Det måtte være Torben Steffensens opgave at dokumentere, hvad han ville dokumentere med sine bilag. Jeg svarede:

- Jeg har netop sagt, at jeg ikke har taget stilling til det spørgsmål. Vi har ikke engang dokumenteret bilag endnu. Flere af kontrakterne vedrører film, jeg aldrig har udlejet, og alene af den grund har jeg ikke nærlæst alle kontrakterne.

Så sagde Torben Steffensen endelig noget:

- Bilagene er fremlagt. Det forudsættes, at du er bekendt med dem.

Det forstod jeg ikke. Det var ikke, hvad Anders Hjulmand havde lært mig, og det var ikke sådan, det var foregået i landsretten. Der skulle man læse op, hvad man ville have lagt til grund. Det var en højst besynderlig domsforhandling!

- Jeg er ikke Superman. Jeg har ikke røntgenblik. Jeg kan ikke gennemskue bilagene på ét sekund og tage stilling til det spørgsmål, svarede jeg afmægtigt.

Arildsen insisterede på et svar, og jeg rodede i mine papirer for at se, om jeg havde lavet en sådan oversigt. Torben Steffensen indskød:

- Jeg kan forsikre, at alle de bilag, der er fremlagt, indeholder en bestemmelse om LaserDiscs.

- Så må du have undladt at medtage de bilag, der var fremlagt i fogedretten. Kontrakterne i fogedretten omfattede i hvert fald ikke LaserDiscs, sagde jeg og henviste til aftalen mellem Columbia og Nordisk Film.

- Vi påberåber os ikke enerettighederne i henhold til den kontrakt.

- Den var medtaget i fogedretten og var en del af grundlaget for fogedrettens afgørelse. Aftalen omfatter 218 af de 433 titler, som du har krævet erstatning for. Det er en væsentlig del. Vil det sige, at jeg kan udleje de film nu?

- Nej, det kan du ikke, men vi påberåber os ikke længere den kontrakt.

- Drejer sagen sig ikke om de 433 titler, som I kræver erstatning for?

- Nej, sagen drejer sig om 151 titler, der er vedlagt dokumentation for, sagde han og henviste bl.a. til bilag nr. 45, der var tillægsaftalen mellem Warner Home Video og Metronome, der blev indgået *efter* fogedforbuddets nedlæggelse. Den omfattede "Schedule A", der var en liste med 108 filmtitler.

- Jeg troede, at justifikationssagen skulle fastslå, om forbuddet var lovligt nedlagt, sagde jeg forundret. - Jeg vil hellere se den oprindelige kontrakt.

- Hvor er den oprindelige kontrakt? spurgte Arildsen.

- Den er ikke fremlagt, men vi har enerettighederne, sagde Torben Steffensen.

- I har forbudt mig at udleje *Batman Returns*. Den er ikke på "Schedule A". Må jeg så udleje den? spurgte jeg og forklarede Arildsen, at fogedretten havde foreslået, at jeg sendte lister til FDV med de film, jeg gerne ville udleje. Jeg havde fået forbud i næsten alle tilfælde og også mod udlejning af Warner-filmen *Batman Returns.* Den var ikke med på "Schedule A", selvom det fremgik af tillægsaftalen, at de erhvervede LaserDisc-rettigheder kun vedrørte titlerne på "Schedule A".

Det ville Arildsen ikke tage stilling til. Han ville have mig til at gå med til, at de kontrakter, der var tilbage i sagen, omfattede LaserDiscs på en eller anden måde. Jeg resignerede. Det var oplagt, at Torben Steffensen havde sorteret de kontrakter fra, hvor det var specificeret, at licensen var begrænset til videokassetter. Der var kun tillægsaftalen og 20 kontrakter tilbage, og de omfattede vel LaserDiscs.

Jeg var enig med Arildsen i, at det ville være rart at få sagen skåret til, og jeg havde på forhånd foreslået syv punkter, vi måske kunne blive enige om:

1. De i sagen omhandlede LaserDiscs er ikke fremstillet af Laserdisken.
2. De i sagen omhandlede LaserDiscs er lovligt fremstillet og udgivet.
3. De i sagen omhandlede LaserDiscs kan lovligt udlejes i England.
4. Sagsøger anfægter ikke Laserdiskens ret til at sælge LaserDiscs.
5. Filmværkerne udlejes på videobånd af andre videoforretninger i Danmark.
6. Sagsøgers ret til eksemplarfremstilling anfægtes ikke af sagsøgte.
7. Sagsøger har ikke fremstillet nogle af de i sagen omhandlede LaserDiscs.

Jeg ville have en ende på insinuationerne om, at jeg lavede piratkopier. Jeg ville også have sikret mit salg af film, for det var trods alt vigtigst. Jeg var også træt af, at sagen blev fremstillet, som om jeg anfægtede FDV's rettigheder, så den tog jeg også med. Jeg ville også have på plads, at pladerne måtte udlejes i England, og at de samme film blev udlejet i Danmark. Det skulle være klart, at der var tale om, at FDV ville holde konkurrerende udgivelser ude af udlejningsmarkedet.

Torben Steffensen protesterede imod nr. 3. Jeg viste en plade frem og spurgte, om han ville bestride, at den kunne lejes ud i England. - Det er fordi, der er givet samtykke til udlejning i England, sagde han. Han ville gerne have tilføjet "med rettighedshaverens samtykke".

Arildsen skrev ned, og jeg åndede lettet op. Uanset, hvad Arildsen fandt på, havde jeg et grundlag at gå til Kommissionen med. De syv punkter var nok til at dokumentere, at præmisserne for EU-Domstolens dom ikke var overholdt.

Jeg insisterede på at gennemgå mine bilag, selvom det var tydeligt, at Arildsen ikke havde noget begreb om, hvad de betød. Jeg turde ikke lade som om, at de var gennemgået, sådan som vi havde gjort i injuriesagen.

Det meste handlede om EU-ret: konkurrencereglerne, udlejningsdirektivet og EU-Domstolens afgørelser. Der var også bilag om videobranchen. Arildsen kunne ikke lade være med at sukke dybt, men han lod mig gennemgå det hele.

Jeg havde fremlagt erklæringer fra filminstruktører, der erklærede deres støtte til LaserDisc-systemet. Jeg havde bl.a. fremlagt en erklæring fra James Cameron og skulle til at læse den op, da Torben Steffensen spurgte:

- Hvem er James Cameron?

Der udbrød latter på tilskuerpladserne, for James Cameron var allerede i 1993 en af de mest berømte filminstruktører med *The Terminator* (1984), *Aliens* (1986) og *Terminator 2* (1991). At tænke sig, at Torben Steffensen ikke kendte ham, men han tilføjede kvikt: - Det kunne jo være, dommeren ikke ved, hvem han er!

Jeg havde fremlagt Lightnings kataloger for at understrege, at rettighedshaveren, der havde udgivet pladerne, tillod udlejning. Det imponerede ikke Arildsen.

- Deres rettigheder gælder kun i England. Sagsøgerne har jo enerettighederne i Danmark, fastslog han uden videre. Det var håbløst. Arildsen havde på forhånd besluttet, at FDV havde alle rettigheder i Danmark, så alene af den årsag var det udelukket, at Lightnings samtykke var noget værd. Jeg gjorde igen opmærksom på EU-retten, men uden held.

- Vi tager ikke stilling til EF-retten nu, sagde Arildsen.

Jeg havde igen taget LaserDiscs med i retten, bl.a. dem, der var udgivet af Warner Home Video i Storbritannien, og som havde følgende tekst på omslaget: "This videodisc is sold/ hired under the condition that it is not to be sold, hired, exported, resupplied or distributed by way of trade outside the EEC without a proper licence from Warner Home Video."

Warning: The copyright proprietor has licenced the film (including its soundtrack) comprised in this videodisc for home use only. All other rights are reserved. The definition of home use excludes the use of this videodisc at locations such as clubs, coaches, hospitals, hotels, oil rigs, prisons and schools. This videodisc is sold/hired on the condition that it is not to be sold, hired, exported, re-supplied or distributed by way of trade outside the EEC without a proper licence from Warner Home Video Inc.

Jeg gav en af pladerne til Arildsen og spurgte samtidig Torben Steffensen:

- Vi kan vel blive enige om, at Danmark er medlem af EF?

- Det har ingen retlig betydning, hvad der står på pladerne, sagde Arildsen, men jeg fortsatte alligevel:

- Jeg er med på, at man ikke kan lave en aftale, der rækker ud over loven, men det fremgår af pladerne selv, at Warner anerkender EF som et enhedsområde, og at Warner ikke har noget imod udlejning, der finder sted inden for EF.

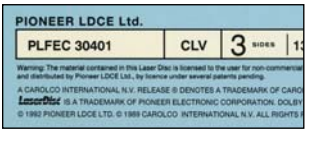
Jeg havde også plader med, der var udgivet af Lightning. Jeg forklarede, at det var et af Englands største distributionsselskaber. Udover at distribuere film, som blev udgivet af filmselskaberne, udgav Lightning også selv LaserDiscs. Jeg viste en plade til Arildsen. På bagsiden står der "Lightning Distribution" med store bogstaver. Jeg havde også plader med, som Pioneer havde udgivet til støtte for deres fremstød for LaserDisc-systemet i Europa.

Arildsen var uinteresseret. Han gentog afvisende:

- Disse rettigheder gælder kun i England. De kan jo ikke gælde i Danmark, når vi har konstateret, at sagsøgerne har eneretten til distribution her!

Det var til at blive sindssyg af. I pausen tog vi på restaurant, men jeg var så ophidset, at jeg ikke kunne finde ro. Jeg travede rastløst frem og tilbage, og først da servitricen spurgte, om vi skulle have noget eller ej, fik jeg taget mig sammen til at sætte mig.

Fra to pladers bagside

Jakob Stegelmann dukkede op, og jeg satte ham ind i situationen. Det var bedst, at han forberedte sig på modstand, for de var to mod én.

- Dommeren vil ikke engang anerkende, at en filminstruktør er ophavsmand til en film. Kan du ikke prøve at forklare ham, at en "distributionsret" i denne branche betyder, at man har ret til at fremstille eksemplarer.

- Det giver da sig selv. Man kan jo ikke distribuere en film uden at fremstille eksemplarer af den, sagde Jakob uforstående.

Men det var sagens kerne. FDV havde erhvervet en eneret til "fremstilling og distribution" af en række filmværker på en bestemt måde, og det opfattede vi i branchen som en udgivelse på denne bestemte måde. Jeg anfægtede ikke FDV's ret til at udgive film, men det var lykkedes for Torben Steffensen at dele begrebet "fremstilling og distribution" op, og da udlejning er en form for distribution, blev det til, at FDV's medlemmer havde eneret på al udlejning i Danmark!

Det troede Arildsen på, og ved at foregive, at jeg anfægtede FDV's rettigheder, var det lykkedes Torben Steffensen at fremstille mig som en enlig tumpe, der ikke ville indordne sig efter branchens regler. Det var lykkedes ham at få Arildsen til at se på sagen, som om jeg anfægtede FDV's rettigheder - og ikke omvendt.

Advokatpålægget

Efter pausen fortalte Jakob Stegelmann igen om André Poulsens forgæves forsøg på at forhindre hans parallelimport, og han forsøgte at fortælle om licensaftaler, men det så ikke ud til, at Arildsen forstod ret meget af det. Da Jakob var færdig, var det tydeligt, at Arildsen gjorde sig klar til at sige noget vigtigt.

- Der er stillet en række spørgsmål, som har relation til EF, begyndte han. Spørgsmål har været forelagt for EF-Domstolen til præjudiciel afgørelse...

- Ikke spørgsmål om konkurrencereglerne i artikel 85 og 86, indvendte jeg uvilkårligt, men det slog ham ikke ud af kurs, og han blev heller ikke irriteret.

- Det er muligt - og jeg siger ikke, at jeg har afgjort det endnu - men det er muligt, at sagen bør forelægges for EF-Domstolen til præjudiciel afgørelse igen. Det kan man forlange i landsretten, men det kan også ske efter anmodning fra byretten. Jeg vil ikke udelukke, at EF-Domstolen skal høres igen.

Den udvikling overraskede mig. Alt tydede på, at sagen var afgjort på forhånd, men måske havde jeg alligevel plantet en lille gnist af tvivl i hovedet på ham?

Henvendt mod mig fortsatte Arildsen i en alfaderlig tone:

- Men du har ingen retserfaring, og dette er en retssag, hvor der er bestemte juridiske spilleregler, der skal følges. Vi stopper for i dag, og så fortsætter vi, når du har fundet en advokat. Det kan være Anders Hjulmand. Det kan også være Pioneers advokat. Jeg må bare insistere på, at du får en advokat til at føre ordet. Hvis sagen skal forelægges for EF-Domstolen, skal den også præsenteres på en bestemt måde, og det kan en advokat gøre. Vi kan ikke sende hvem som helst til EF-Domstolen.

Jeg lovede at overveje at tage en advokat, og dér sluttede domsforhandlingen.

> Sagsøgte erkendte, at de af sagsøgeren påberåbte kontrakter efter deres indhold også giver eneret til udlejning af laserdiscs. Sagsøgte erkender endvidere, at i hvert fald en del af kontrakterne ifølge deres indhold giver eneret på udlejning på originalsproget uden angivelse af undertekster.

Retsbogen for Retten i Aalborg, 16. februar 1993

Byrettens retsbog

Min spinkle tillid til Arildsen forsvandt som dug for solen, da jeg læste udskriften af retsbogen vedrørende domsforhandlingen. De syv ting, jeg havde foreslået, vi kunne blive enige om, var medtaget, og det var jeg tilfreds med, men derefter fulgte en konstatering af, at jeg "erkendte", at FDV ifølge de påberåbte kontrakter har "eneret til udlejning af laserdiscs", og at "en del af kontrakterne" også giver eneret til udlejning på originalsproget. De formuleringer provokerede mig.

"Erkendte" bruger man, når en indbrudstyv bliver konfronteret med, at hans fingeraftryk er fundet på gerningsstedet. Så nytter det ikke fortsat at benægte, at man var der. Men jeg var ikke gået med til, at FDV havde "eneret til udlejning"! Det var slet ikke det, vi drøftede. Jeg var gået med til, at de få kontrakter, der var fremlagt for byretten, indeholdt en bestemmelse om LaserDiscs, men vi blev ikke enige om, hvad det indebar. Jeg kunne kun gå med til, at FDV i de få tilfælde også måtte udgive filmene på LaserDisc. Kun i to af de 20 kontrakter var undertekster ikke specificeret. FDV kunne i princippet udgive to LaserDiscs uden undertekster. Det har ikke på noget tidspunkt interesseret mig, hvad FDV har ret til at udgive, men nu var de to kontrakter blevet til "en del". Jeg så i ånden, hvordan de ligesom H. C. Andersens lille fjer, der blev til fem høns, ville blive til "alle kontrakterne", og sådan endte det også syv år senere.

Jeg tog mine notater og skrev et omhyggeligt referat af forløbet med en stort set ordret gengivelse af samtalerne. Jeg gav et eksemplar til Anders Hjulmand, så han kunne sætte sig ind i, hvordan den besynderlige dag var gået, og jeg gav også et eksemplar til Arildsen, for jeg fandt, at retsbogen var mangelfuld. Det fremgik f.eks. ikke engang, at Jakob Stegelmann havde afgivet forklaring.

Jeg havde lovet Arildsen at overveje at tage en advokat. Jeg havde ikke sagt, at jeg accepterede et advokatpålæg. Da jeg gav ham referatet af dagens begivenheder, sagde jeg samtidig til ham, at jeg havde overvejet at tage en advokat, men sagen var så vigtig, at jeg ikke ville overlade den til nogen anden. Det var klart for mig, at jeg var den eneste, der var opmærksom på FDV's manipulationer og i øvrigt kendte til både EU-retten og videobranchen. Jeg sagde det ikke til ham, men jeg frygtede, at han var ude på at få en advokat på sagen, så han kunne overbevise denne advokat om, at det var bedst for mig, at jeg indordnede mig efter branchens praksis. Jeg stolede ikke på Arildsen og ville ikke køres ud på et sidespor.

Retten foreslog, at spørgsmålet om forståelse af dansk lovgivning og om de danske lovreglers forhold til EF-reglerne blev gjort til genstand for særskilt procedure og afgørelse, således at erstatningsspørgsmålet udskydes til senere påkendelse. Parterne kunne acceptere dette.

Retsbogen for Retten i Aalborg, 16. februar 1993

Advokat Anders Hjulmand

Anders Hjulmand var ikke lige så negativ over for Arildsen. Han hæftede sig ved, at det fremgik af retsbogen, at EF-reglerne skulle behandles særskilt. Han læste mit referat af forløbet og forklarede, at det måtte være ubehageligt at blive sat på plads hele tiden, sådan som Arildsen var blevet af mig. Han mente, at Arildsen blot foretrak at tale med en person, som talte til ham på en måde, han forstod.

Jeg havde ikke meget til overs for Arildsen på det tidspunkt, selvom også min mor sagde til mig, at han ikke havde virket ubehagelig. Hun kunne godt se, at det var som om, at han på sin egen misforståede måde faktisk prøvede at hjælpe mig.

Ud over Anders Hjulmand var Erik Nyborg den eneste advokat, jeg havde tillid til. Han førte sagen for Sydney Pollack, og han havde lært mig vigtige ting, f.eks. betydningen af "bekræftende genmæle". Han kastede blot et blik på Østre Landsrets dom, før han sagde: "Ingen dommer vil lægge vægt på denne dom, for Erik gav jo selv op," men han ville desværre ikke føre min sag.

Jeg mødtes med Pioneers direktør og Pioneers advokat, men det førte heller ikke til noget. Advokaten var af samme støbning som Johan Schlüter, som hun kaldte "en kær kollega". Det var udelukket, at jeg ville lade hende få indflydelse på sagen. Torben Steffensen pressede på, og Arildsen indkaldte til forberedende retsmøde, hvor jeg blev pålagt at møde med en advokat. Ellers ville han dømme mig som udeblevet. Da trådte Anders Hjulmand til.

- Jeg vil ikke lade dig i stikken, sagde han og fik det arrangeret med Arildsen, så vi kunne holde de forberedende retsmøder på advokatkontoret.

Det var ikke så tosset at have Anders Hjulmand som advokat. Han havde selv fået en sag forelagt for EU-Domstolen, og det gav ham en ekstra kompetence, som Arildsen havde respekt for. Når Anders Hjulmand forklarede EU-ret til Arildsen, lyttede han på en anden måde, end når han talte med mig. Torben Steffensen måtte indrømme, at konkurrencereglerne ikke blev prøvet i sagen mod Erik, så Anders Hjulmand mente ikke, at det ville vare længe, før vi fik en ny forelæggelse. Det tvivlede jeg på. FDV havde ingen interessere i at få sagen for EU-Domstolen.

Anders Hjulmand forsøgte at forklare Arildsen, at sagsøgerne ikke var ophavsmænd. Det forstod Arildsen på en måde, men han havde det svært ved tanken om, at FDV i årevis havde ført sig frem som ophavsmænd med urette. Han var derfor overbevist om, at ophavsmændene måtte have overdraget deres rettigheder.

Aalborg Stiftstidende, 17. juni 1993

Hans Kristian Pedersen, Laserdisken, Prinsensgade i Aalborg, går til EF-Kommissionen.

Klager til EF-toppen

Kritik af dansk videomarked

Af Søren Østergaard

Hans Kristian Pedersen, der ejer videoforretningen Laserdisken i Aalborg, er nu gået til EF-Kommissionen. Han vil have hjælp i sin kamp mod den danske videobranche og Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV). Han anklager foreningen for at bremse Laserdiskens muligheder for at udleje videofilm, der er importeret fra England.

Stiftstidende har tidligere fortalt om den 32-årige Hans Kristian Pedersens solokamp mod videobranchen. I Aalborg Byret fik foreningen af distributører med et fogedforbud bremset Laserdiskens udlejning af LaserDiscs, et særligt videosystem af høj kvalitet.

Distributørerne mener, at de har eneret til distribution af film til udlejning.

- FDV ønsker at forbyde udlejning, og det ser jeg som en klar overtrædelse af fællesskabsbestemmelserne og et simpelt forsøg på at undgå konkurrence fra udenlandske videoudgivelser, siger Hans Kristian Pedersen.

Kommissionen igen

Det var afgørende at få sagen ud af byretten. De to domsforhandlinger med Mogens Christensen og Arildsen var en regulær magtdemonstration af Johan Schlüter, der viste, at han havde fuldstændig styr på de danske dommere. Min eneste chance var at få sagen for EU-Domstolen.

Jeg var ærgerlig over, at det var blevet "min" kamp. FDV's monopol med de høje priser og det ringe udvalg til følge burde have samfundsmæssig interesse, men det interesserede ingen.

Jeg havde klaget til Kommissionen i håb om, at det ville sikre mig fred (side 140). Det havde jeg gjort, så snart det var klart, at FDV blot ville beholde det lukrative danske udlejningsmarked for sig selv. På det tidspunkt var jeg endnu ikke klar over, at FDV og regeringen havde opfundet en særlov i § 23 for at vildlede EU-Domstolen, men jeg vidste, at forbuddet var nedlagt efter § 2, og at § 25 ikke var blevet undersøgt. Jeg havde særligt påpeget, at de forhold var overset, og jeg havde sendt dokumentation med. Det var let for Kommissionen at kontrollere, men den svarede aldrig. Det var på tide at klage en gang til.

Mit klagepunkt mod FDV er deres brug af ophavsretslovens § 2 til at holde de øvrige medlemslandes videoudgiveres produkter fra det danske marked for dermed reelt (om ikke formelt) at opnå et monopol i Danmark. FDV har indtaget den holdning, "at § 25 ikke har noget med filmværker at gøre", og "at alle tænkelige elementer" blev belyst i sagen mellem Warner Bros/Metronome og Erik Viuff Christiansen.

Heri er jeg ganske uenig, og dette er mit klagepunkt. Jeg vil tillade mig at påpege, at sagsfremstillingen i omtalte sag ikke var fuldstændig. Dette vil jeg fremhæve i to væsentlige punkter, som ikke på noget tidspunkt blev belyst.

§ 2 skelner ikke mellem salg, udlån og udleje. Det fremgik af sagsfremstillingen og sagsbehandlingen, at der var tale om en særlig eneret til udlejning.

og

§ 2 skelner ikke mellem videogrammer og andre handelsvarer. Det fremgik af sagsfremstillingen, at der var tale om en særlig lovgivning for videogrammer.

Laserdiskens kommentarer til Kommissionen, 16. februar 1990

Filminstruktørernes støtte til Laserdisken

Det kom helt bag på Arildsen, at ophavsmændene blev inddraget. Tilsyneladende havde han ikke forberedt sig til domsforhandlingen, for han havde ikke ét eneste godt svar på mine spørgsmål. Det kan meget vel tænkes, at jeg er den eneste, der har forsvaret mig mod § 23, stk. 3, med det argument, at FDV ikke var berettiget til at føre sig frem som ophavsmænd, men det er irrelevant. Det bør ikke komme mig til skade, at de andre videoudlejere har været dårligt rådgivet.

Det erindres, at FDV's monopol ikke skyldtes nogen lov. Det blev blot skabt af FDV i 1981. Ikke ét folketingsmedlem var med til at bestemme, at FDV skulle kontrollere al udlejning i Danmark. Meget kan siges om § 23, stk. 3, men det står helt fast, at det var ophavsmandens samtykke, som Folketinget stemte om i 1989. Kulturministeriet og Johan Schlüter afviste, at § 23, stk. 3, vedrørte udlejning, så de kunne umuligt påstå, at udlejningsmonopolet var baseret på § 23, stk. 3.

Hvad direktivet angår, efterlader hverken direktivet selv eller Kommissionens begrundelse for det den mindste tvivl: Kommissionen tænkte på kunstnerne!

Erik Nyborg mente slet ikke, at det kunne diskuteres, og SADF støttede gerne det synspunkt i retssagen. SADF bad om at træde ind i sagen som bi-intervenient.

Vedr. Anmodning om indtræden som bi-intervenient i sag BS nr. 9200949-3 Foreningen af Danske Videogramdistributører mod Laserdisken.

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører (SADF) anmoder hermed om ret til at indtræde i sag BS nr. 9200949-3 som bi-intervenient til støtte for Laserdisken.

SADF varetager interesserne i Danmark for danske og udenlandske ophavsmænd til filmværker. Det er SADF's opfattelse, at det følger direkte af ophavsretslovens § 23, stk. 3, at instruktørens - ikke producentens - samtykke kræves til spredning af filmværker gennem udlån eller udlejning. Det er SADF's opfattelse, at særbestemmelsen i § 23, stk. 3, i overensstemmelse med EF-direktiv 92/100/EØF har til formål at give de skabende kunstnere bedre vilkår.

Det følger direkte af ophavsretsloven, at et værks ophavsmand er den person, der har skabt værket. Det er almindeligt accepteret og specificeret i direktivets artikel 2, at filminstruktøren er ophavsmanden til et filmværk.

SADF er af den opfattelse, at filminstruktørerne ikke generelt har givet samtykke til udlån og udlejning til filmproducenter eller disses organisationer. I mange kontrakter overdrages retten til at udnytte filmværket til filmproducenten. Denne ret til udnyttelse indebærer hverken ret til at ændre værket eller ret til på filminstruktørens vegne at forbyde udlejning af de udgaver, som filminstruktøren i øvrigt står inde for. Producent eller distributør må i så fald i hvert enkelt tilfælde kunne dokumentere en fuldmagt til på instruktørens vegne at administrere hans samtykke.

I modsat fald vil særbestemmelsen i § 23, stk. 3, miste sit indhold.

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører til byretten, 24. november 1993

Johan Schlüters manipulation

Johan Schlüters reaktion var et brev til SADF's formand Franz Ernst og til Anders Hjulmand, idet sidstnævnte var blevet bemyndiget til også at repræsentere SADF i retssagen. Det var interessant at studere forsøget på at manipulere de to.

I brevet roser han først sig selv og FDV for indsatsen mod piratkopiering, og det er sådan set fair nok, men så vender han sagen på hovedet og lader som om, at SADF vil forhindre FDV i at distribuere film igennem videogramdistribution, hvilket der ikke var tale om. Han spørger ret frækt, om anmodningen skal forstås sådan, at SADF mener, at FDV's kamp for "lovlige forhold" igennem årene er sket uden mandat hertil. Han blander to meget forskellige ting sammen.

Filminstruktørerne har i almindelighed overdraget retten til at udnytte filmene ved biografdistribution og videoudgivelse til producenterne, som via licensaftaler med f.eks. FDV's medlemmer har videreoverdraget udnyttelsesrettighederne, som det er specificeret i aftalerne. Ingen har anfægtet dette, og det er tilført retsbogen. Men når en videopirat kopierede FDV's udgivelser, var det klart, at FDV's licens (eller eneret, som de gerne kaldte det) til at fremstille eksemplarer var krænket. FDV's medlemmer var i deres gode ret til at gribe ind over for piratkopiering.

Noget helt andet er, at lovgiver dels i ophavsretslovens § 23, stk. 3, og dels i EU's låne/leje-direktiv havde tildelt ophavsmanden en særlig ret til at kontrollere udlejning. I hvert fald i låne/leje-direktivet var det tænkt som en ret til at forbyde udlejning, hvis man ønskede et salgsmarked. Normalt har filminstruktørerne intet imod, at deres film udlejes, tværtimod. De har aldrig anvendt retten til at forbyde udlejning, skønt direktivet mødte modstand på grund af industriens frygt for, at de måske kunne finde på at gøre det. Her var situationen den modsatte, idet FDV på vegne af ophavsmændene havde forbudt udlejning af lovlige LaserDiscs, som de fleste filminstruktører foretrak frem for FDV's videokassetter.

De havde grund til at opponere, fordi de foretrak udlejning af LaserDiscs, men bestemt også for at forsvare deres status som ophavsmænd til film. Det er typisk Johan Schlüter-manipulation at foregive, at to vidt forskellige ting er det samme.

Et interessant afsnit i Johan Schlüters brev er hans henvisning til det amerikanske copyright-system, som giver producenten alle rettigheder. I retssagen mod Erik Viuff Christiansen var det Johan Schlüters udtrykkelige holdning, at lovgivningen i England var uden betydning: "Det ligger helt fast, at det ophavsretlige regelsæt, der skal anvendes for et givet værk, er regelsættet i det land, hvor værket gøres tilgængeligt for almenheden," skrev han til Østre Landsret (side 103).

Hans egen argumentation ramte ham som en boomerang. Producenterne havde aldrig spurgt filminstruktørerne, om filmene måtte udlejes, for det var der ingen grund til. Det gav ingen mening at spørge om det, for det fulgte af lovgivningen, at udgivne film måtte udlejes. De havde heller ikke spurgt filminstruktørerne, om de på deres vegne måtte forbyde udlejning, for hvorfor skulle de dog finde på det? Videoudlejningen var dengang filmproducenternes største indtægtskilde.

> SADF's ønske om at indtræde som bi-intervenient er således dårligt funderet, dels fordi man har misforstået baggrunden for den nuværende formulering af ophavsretslovens § 23, stk. 3, dels fordi SADF ikke har nogen retlig interesse i den konkrete sag, som vedrører amerikanske filmværker, hvor instruktøren ikke har selvstændige beføjelser til at råde over filmværket, idet alle beføjelser efter det amerikanske copyright-system tilhører producenten.
>
> Videogramdistributørforeningen ser med stor alvor på, at SADF på et misforstået grundlag søger at modvirke videogramdistributørforeningens forsøg på at opretholde lovlige tilstande på videogrammarkedet.

Johan Schlüter til SADF, 16. december 1993

Lad mig opsummere, hvorfor § 23, stk. 3, blev indført: Kulturministeriet og Johan Schlüter kæmpede for at undgå at få forbuddet mod udlejning af importerede film ophævet i sagen mod Erik Viuff Christiansen. Derfor fortalte de EU-Domstolen, at der var en særlig ret om udlejning af film i § 23. Det passede ikke. For at undgå at blive afsløret senere narrede de i 1989 Folketinget til at vedtage en sådan lov. Det er imidlertid "droit d'auteur"- modellen, Danmark officielt bekender sig til, så for ikke at vække opsigt blev den særlige udlejningsret givet til ophavsmanden, og det tog Kommissionen bogstaveligt, da den udarbejdede fælles EU-regler.

SADF forsøgte at vende formuleringen i EU-Domstolens dom til egen fordel: Når der er en særlig ret, skal den respekteres, for ellers mister den sit indhold, fastslog EU-Domstolen i præmis 18 (side 118), og det burde også gælde deres ret.

Retspræsidentens manipulation

Anders Hjulmand bad gentagne gange om, at FDV fremviste bare ét eksempel på, at en filminstruktør har overdraget sin udlejningsret til producenten. Burde FDV som sagsøger ikke i det mindste dokumentere deres påstand med et eksempel?

Nej, sagde Arildsen. Han mente, at man måtte gå ud fra, at producenterne har styr på deres rettigheder. Han så bort fra SADF's anmodning, og så ophøjede han sig til lovgiver og "antog" uden videre, at producenterne og deres aftalepartnere ved lov eller ved aftale kunne påberåbe sig udlejningsretten i § 23, stk. 3!

> Filmproducenterne antages ved lov eller i henhold til aftale med andre ophavsmænd til filmværkerne at have alle ophavsretlige beføjelser til de omhandlede filmværker. Der er intet anført i sagen, der afkræfter denne formodning. Filmproducenterne eller aftalepartnere, som de måtte have overdraget rettighederne til, kan herefter påberåbe sig den danske ophavsretslovs § 23, stk. 3, hvorefter filmværker ikke uden ophavsmandens samtykke må spredes til almenheden gennem udlån eller udlejning.

Retten i Aalborgs kendelse, 2. januar 1995

Kampen om en forelæggelse for EU-Domstolen

Arildsen var utilfreds med, at jeg havde klaget til Kommissionen. Det burde jeg have talt med ham om først, sagde han til mig, men jeg stolede ikke på ham, efter at han havde givet mig mundkurv på via advokatpålægget, og jeg var ikke i tvivl om, at der skulle en ekstraordinær indsats til for at få sagen for EU-Domstolen.

Per Rasmussen, der havde sat mig i forbindelse med Kim Behnke, introducerede mig for en anden af sine venner, Kristian Thulesen Dahl, der studerede på AUC. Han kom af og til forbi, og vi debatterede EU, hvor han var skeptikeren, mens jeg var overbevist om, at EU ville redde mig ud af FDV's kløer.

Der var ingen tvivl om, hvad han ville. Han ville i Folketinget. Han ville have magt. Han ville være med, hvor beslutningerne blev truffet. Det slog mig, at han brugte ordet "magt" og ikke det mildere ord "indflydelse", men han foretrak at sige tingene ligeud. "Jeg synes slet ikke, man skal gå ind i politik, hvis man ikke har et ønske om at være med til at bestemme," sagde han.

EU's låne/leje-direktiv skulle ifølge kulturminister Jytte Hilden gennemføres via lovforslag L 197, der blev fremsat den 9. februar 1994. Ifølge Kommissionen skulle det sikre, at videoindustrien kunne operere på hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår (side 182).

I den forbindelse var det et aktuelt og konkret problem, at FDV blokerede for Pioneers markedsføring i Danmark af de LaserDiscs, som Pioneer havde udgivet i England med det formål at styrke markedsføringen af LaserDisc-systemet i hele Europa, og også min britiske hovedleverandør på det tidspunkt, HEX, var ramt af forbuddet mod udlejning. HEX spurgte Kulturministeriet, om gennemførelsen af direktivet ville sikre virksomheden adgang til det danske udlejningsmarked.

> HEX distributes videograms manufactured in the United Kingdom to countries within the European Union. HEX is a business associate of Laserdisken, who distributes the videograms in Denmark. Due to the service of injunctions against Laserdisken at the request of FDV, the videograms cannot be distributed by way of rental in Denmark as they are in England.
>
> The EC directive of Rental Rights will soon come into force and to our knowledge the provisions are to be implemented in the proposed Danish legislation, L 197. According to the directive itself and interpretation in the European Video Review this will assure the free access to the Danish rental market. It is HEX's opinion that the EC treaty in accordance with the directive implies that consent to rental given in one member state is applicable in all member states.
>
> Could the Ministry confirm that the passing of the new Danish legislation, L 197, will secure HEX equal and free access to the Danish market of video product of which the copyright holders have consented to rental in England?

Home Entertainment Export til Kulturministeriet, 20. juni 1994

I am a Director of Lightning Export. I was Export Manager at Lightning Distribution when the company released Laserdisc. I hereby confirm the authenticity of the statements made in Lightning's catalogues as of November 1988 and September 1985. Specifically, I confirm that Laserdiscs released through Lightning was released without restrictions regarding rental and sale in the U.K.

To the best of my knowledge there has never been any objections to rental of videos in England as long as they are genuine and legally manufactured.

Erklæring fra Lightnings Export Manager, 13. september 1994

Under debatten den 16. februar 1993 accepterede Torben Steffensen, at der ikke var taget stilling til konkurrencereglerne i Warner-sagen. Han trak på skuldrene, da Arildsen spurgte om det og tilføjede selvsikkert: - Det kunne være interessant at se, hvordan EF-Domstolen vil bedømme konkurrencereglerne.

I begyndelsen virkede han positiv over for en ny forelæggelse. Heller ikke på det første retsmøde med Anders Hjulmand udtrykte han modstand. Den skal nok komme, sagde jeg til Anders, og det gjorde den lige så stille. Vi skal "bare" have afklaret nogle ting først, sagde Torben Steffensen og bad om dokumentation for, at der var givet tilladelse til udlejning af præcis de LaserDiscs, jeg havde udlejet. Oprindeligt havde han inddraget LaserDiscs i FDV's rettigheder ved at fortolke begrebet "videocassettes" som videogrammer for at få LaserDiscs med, men snart var det hverken begrebet videogrammer eller den principielle markedsopdeling, en forelæggelse for EU-Domstolen skulle handle om. Nu handlede det alene om mine LaserDiscs, som han begyndte at omtale som "salgsprodukter", og hvis jeg ikke kunne fremlægge dokumentation for, at der var givet tilladelse til udlejning, var det ikke relevant at forelægge sagen for EU-Domstolen.

Det var snedigt, for ingen i England kan dokumentere et specifikt samtykke til udlejning af nogen film. Udlejning var selve formålet med udgivelsen, så det gav ingen mening for rettighedshaveren at give nogen en konkret tilladelse, og der var heller ingen, der spurgte efter den. Det sludder fik han halvandet år til at gå med, og jeg var nødt til at inddrage HEX og Lightning i sagen for at komme videre.

Under henvisning til telefonsamtale bekræftes det herved, at der holdes retsmøde

torsdag, den 13. oktober 1994 kl. 14.30

Mødet holdes uden parter på advokat Hjulmands kontor. Som tidligere nævnt er jeg indstillet på, at sagen forelægges for EU-Domstolen. Formålet med mødet er at få afklaret alle andre spørgsmål, således at jeg, hvis der ikke opnås enighed, afsiger dom eller kendelse om disse spørgsmål.

Retspræsident Arildsen til parternes advokater, 22. august 1994

Kulturministeriet

Det er interessant, at Kulturministeriet bad om FDV's kommentarer til retssagen og til HEX' forespørgsel. FDV var part i sagen, så det havde vel været rimeligt at høre mig også, men som Johan Schlüter havde sagt i byretten: "Tilliden til mig er så stor, at regeringen ikke mener, at det er nødvendigt at spørge andre."

På det tidspunkt omtalte han LaserDiscs som salgsprodukter, og det var brug af mørkelygten. *Alle* britiske videogrammer var salgsprodukter. Leasing blev ikke brugt i UK. Gengivelsen af Arildsens holdning (nedenfor) var dog mere end brug af mørkelygten. Det var ren ønsketænkning, for Arildsen havde meddelt parterne, at han var indstillet på, at sagen skulle forelægges for EU-Domstolen. Alligevel fremturede Johan Schlüter med sin sædvanlige propaganda.

Hvorfor spurgte Kulturministeriet ikke Kommissionen, hvis det var i tvivl om, hvad direktivet gik ud på, og hvorfor skulle FDV's retssag mod mig egentlig have indflydelse på, hvad Kulturministeriet svarede HEX om låne/leje-direktivet?

Ved valget den 21. september 1994 kom Kristian Thulesen Dahl i Folketinget, og han blev i god gammeldags forstand min repræsentant i Folketinget. Via ham fik jeg adgang til informationer om Kulturministeriets forhold til retssagen og om gennemførelsen af EU-direktivet. Via ham fik jeg kendskab til Kulturministeriets holdning til HEX' forespørgsel om gennemførelsen af låne/leje-direktivet.

HEX selv fik ikke noget svar og heller ikke adgang til det danske marked med britiske udlejningsprodukter. Korrespondancen er interessant, fordi den illustrerer Kulturministeriets afhængighed af Johan Schlüters rådgivning, og det førte til det bemærkelsesværdige resultat, at kulturministeren i svaret til Kristian Thulesen Dahl afviste at gennemføre direktivets formål: at nedbryde de indre grænser og sikre, at industrien i EU kan arbejde på hjemmemarkedsvilkår i hele EU.

> Sagsøgerne gør gældende, at der ikke er givet tilladelse til udlejning af de pågældende laserdiscs, og at Laserdisken, Aalborg, derfor alene har erhvervet salgsprodukter fra en engelsk grossist, som ikke har haft nogen tilladelse til selv eller gennem aftaler i England at foretage udlejning af de pågældende laserdiscs. Sagsøgte er blevet opfordret til at dokumentere, at man har erhvervet de pågældende produkter fra en virksomhed, som fra den engelske enerettighedshaver har fået ret til at foretage udlejning af de laserdiscs, som er solgt til Danmark.
>
> Retten i Aalborg er ikke indstillet på at stille spørgsmål til EU-Domstolen, såfremt sagsøgte ikke kan dokumentere at have erhvervet produkterne fra en virksomhed, som har haft ret til at distribuere produkterne gennem udlejning. Efter rettens opfattelse følger det i et sådant tilfælde direkte af domstolens afgørelse i sagen Warner/Metronome Video ctr. Erik Viuff Christiansen, at udlejning i Danmark af videogrammer importeret fra et andet territorium, hvor rettighedshaveren ikke har meddelt tilladelse til udlejning, er forbudt, hvis der ikke foreligger særskilt tilladelse til udlejning i importlandet.

Johan Schlüter til Kulturministeriet, 8. september 1994

Jeg kan oplyse, at Kulturministeriet ved skrivelse af 20. juni 1994 har modtaget en forespørgsel fra HEX (Home Entertainment Export) i London. Forespørgslen havde konkret følgende ordlyd:

> "Could the Ministry confirm that the passing of the new Danish legislation, L 197, will secure HEX equal and free access to the Danish market of video product of which the copyright holders have consented to rental in England?"

Med henblik på en belysning af eventuelle praktiske og markedsmæssige konsekvenser af det modtagne spørgsmål anmodede Kulturministeriet, inden man foretog sig videre i sagen, den 15. august 1994 Foreningen af Danske Videogramdistributører om at fremkomme med eventuelle bemærkninger.

Kulturministeriet har siden den 12. oktober 1994 modtaget en telefonisk forespørgsel fra dommeren i Aalborg om, hvorvidt Kulturministeriet havde besvaret henvendelsen fra HEX Entertainment i London vedrørende forståelsen af det fremsatte lovforslag. Ministeriet har svaret, at man var indstillet på at besvare forespørgslen på den måde, at selv om en ret til udlejning i England måtte være givet, omfatter en sådan ret efter det fremsatte lovforslag efter ministeriets opfattelse ikke samtidig retten til udlejning i Danmark. Det skal samtidig bemærkes, at ministeriet har stillet besvarelsen af henvendelsen fra Home Entertainment Export i bero, til den igangværende retssag er afsluttet.

Kulturministeren til Kristian Thulesen Dahl, 13. oktober 1994

Arildsens afgørelse

Arildsen havde skrevet på mødeindkaldelsen, at mødet holdes "uden parter". Han ville ikke have mig med! Anders Hjulmand fortalte, at Arildsen havde sagt, at han ikke kunne forhindre mig i at være til stede, for det var min rét at være med, men hvis jeg insisterede på at være med, ville han til gengæld ikke træffe en afgørelse. Således afpresset måtte jeg stole på Anders Hjulmand.

I dagene op til mødet terpede jeg sagen igennem med Anders Hjulmand, og derefter måtte jeg lægge Laserdiskens skæbne i hans hænder. Jeg var ved at gå til af spænding, da jeg efter mødet blev orienteret af en forpjusket Anders Hjulmand, som tydeligvis havde kæmpet hårdt - også hårdere, end han selv havde forventet, indrømmede han, men han fik Arildsens løfte.

Anders Hjulmand fortalte mig, at artiklerne fra *European Video Review* viste sig at være værdifulde, for de tegnede et ganske andet billede end FDV's. Torben Steffensen fastholdt, at der ikke var givet samtykke til udlejning af disse "salgsprodukter", og han havde forsøgt at få Arildsen til at se bort fra de internationale tidsskrifter: "Man kan ikke tillægge det betydning, hvad et tilfældigt blad skriver," men Arildsen lod sig ikke overbevise om, at udlejningen i Storbritannien, der lå på ca. en milliard dollars om året, fandt sted uden en eller anden form for accept. En vred Torben Steffensen meddelte derefter - til Anders Hjulmands overraskelse, men ikke til min - at han ville appellere afgørelsen til landsretten.

Udmattelseskrigen

Principielt kan enhver afgørelse, der træffes af byretten under en sags behandling, appelleres til en højere instans ved kære. Det virkelige formål med FDV's appel var at lægge maksimalt økonomisk pres på mig, mens vi ventede på en afgørelse. FDV vandt deres sager ved at tvinge videoforhandlerne i knæ rent økonomisk, så de enten gav op, mens de stadig havde skindet på næsen, for eksempel Erik Viuff Christiansen, eller de var ruineret og uden reel mulighed for at forsvare sig, når sagen endelig nåede frem til den afsluttende behandling ved domstolene, sådan som det var sket for Ove Jensen (side 163).

Jeg var fra starten ramt økonomisk af forbuddet mod at udleje mine film og af leveringsnægtelsen af de danske videokassetter. Da det ikke var nok til at tage livet af Laserdisken, blev jeg også meldt til Told & Skat for ikke at betale afgift af LaserDiscs, og dermed blev jeg kastet ud i en opslidende sideløbende retssag. Under hele forløbet måtte jeg leve med rygterne om, at jeg var videopirat.

FDV forsøgte at svække min økonomiske formåen og således "motivere" mig til at opgive udlejning "frivilligt", inden forretningen bukkede under. Selvom det ikke skulle lykkes, ville de i det mindste bevare udlejningsmonopolet så meget længere, hvis eventyret skulle slutte ved EU-Domstolen. Det var aldrig realistisk, at Vestre Landsret ville anfægte Arildsens ret til at stille præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen (side 51).

Allerede på retsmødet den 16. februar 1993 havde Arildsen tilkendegivet, at EU-retten skulle undersøges, og på retsmødet den 13. oktober 1994 besluttede han at forelægge sagen for EU-Domstolen, men ved at udnytte alle muligheder for at appellere forhalede FDV forelæggelsen helt frem til den 7. februar 1997.

I dag kan man ikke forhale en forelæggelse for EU-Domstolen på den måde. I en sag fra Ungarn nåede spørgsmålet EU-Domstolen (sag C-210/06), og her fastslog EU-Domstolen utvetydigt, at EF-traktatens artikel 234 (den tidligere artikel 177) medfører, at en forelæggelse af et præjudicielt spørgsmål ikke kan anfægtes.

I Danmark tog Højesteret konsekvensen i en kendelse den 11. februar 2010. Siden har det ikke været muligt at forhale forelæggelser med nyttesløse appeller.

> Når der foreligger nationale retsforskrifter vedrørende retten til at appellere en afgørelse om præjudiciel forelæggelse, skal artikel 234, stk. 2, EF fortolkes således, at den beføjelse for enhver national ret til at træffe afgørelse om en præjudiciel forelæggelse for Domstolen, som følger af denne traktatbestemmelse, ikke kan anfægtes gennem anvendelsen af sådanne retsforskrifter, som tillader appelretten at ændre afgørelsen om præjudiciel forelæggelse for Domstolen, ophæve denne forelæggelse og pålægge den ret, som har afsagt forelæggelsesafgørelsen, at genoptage retsforhandlingerne i den nationale sag, som var blevet udsat.

EU-Domstolen om appel af forelæggelseskendelse, 16. december 2008

Kampen mod FDV's autorisationssystem

Byrettens behandling af Ove Jensen var en farce, der understregede, at problemet var domstolenes blinde accept af FDV's autorisationssystem. Hvis videobranchen skulle liberaliseres, var det nødvendigt at gøre op med autorisationssystemet. Min egen retssag var ikke så velegnet som Ove Jensens til det formål, for jeg havde ikke indgået en forhandleraftale med FDV.

På det tidspunkt læste jeg erhvervsret på AUC for tredje gang. Jeg læste ikke, fordi jeg havde brug for at bevise noget, men for at blive klogere. Jeg gik ikke til eksamen, og derfor kunne jeg starte forfra igen og igen, og på den måde fik jeg gennemgået et lettere varieret pensum af vejledere med hver sin tilgangsvinkel og med forskellige eksempler fra den virkelige verden.

Min vejleder på det tidspunkt var advokat Per Mogensen fra Aabybro. Han lod mig gennemgå EU-retten og det EU-retlige aspekt i udlejningssagen for klassen. Det var første gang, Retten i Aalborg havde sendt en sag til EU-Domstolen, og det gav EU-ret ekstra kolorit. Jeg satte ham ind i problemet med FDV's autorisationssystem, og han blev beskikket til at hjælpe Ove Jensen i ankesagen i landsretten.

Fra begyndelsen havde jeg foreslået følgende præjudicielle spørgsmål:

> "Er EF-Traktaten til hinder for, at medlemmer af en forening, der står for hovedparten af al udgivelse og distribution af filmværker i en medlemsstat, eksklusivt kan forbyde en enkelt forhandler at udleje udgivne eksemplarer af et filmværk og dermed forhindre ham i at drive udlejningsvirksomhed?"

Kampen for at få stillet de relevante spørgsmål til EU-Domstolen

Vestre Landsret ignorerede fuldstændigt spørgsmålet i Ove Jensens ankesag, som blev afgjort, uden at EU's konkurrenceregler overhovedet er nævnt i dommen, så hans eneste chance var at få spørgsmålet med i forelæggelsen for EU-Domstolen i min retssag. Desværre forstod Arildsen slet ikke den EU-retlige betydning af et autorisationskrav. Han var naturligvis under et hårdt pres fra Torben Steffensen, som protesterede imod alle mine forslag til spørgsmål, og Arildsen endte med at afvise alle forslag på nær et enkelt.

Det var ikke nok at få sagen for EU-Domstolen. Det var lige så vigtigt at undgå, at Johan Schlüter og hans støtter igen førte EU-Domstolen bag lyset, så jeg ville sikre, at alle de relevante spørgsmål blev stillet, og det forsøgte jeg at bruge kæremålet til. Mit argument var, at når man sætter hele det apparat i gang, som en forelæggelse for EU-Domstolen trods alt er, bør man også stille alle de relevante, ubesvarede spørgsmål. Sag C-250/92 (dom af 15. december 1994) var aktuel på det tidspunkt. Hovedsagen verserede ved Østre Landsret, som havde stillet hele 17 præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen for at få alle vinkler i sagen belyst. Inspireret af Østre Landsrets forelæggelse foreslog jeg to overordnede spørgsmål samt fem underordnede spørgsmål, som ville blive aktuelle i tilfælde af, at de to overordnede spørgsmål blev besvaret benægtende. De to spørgsmål var:

1. Konsumeres udlejningsretten, når rettighedshaveren giver sit samtykke?
2. Forhindrer EF-traktaten, at udlejningsretten kan udøves sådan, at udlejning forudsætter autorisation fra rettighedshaveren i den nationale medlemsstat?

Jeg håbede, at de to spørgsmål ville blive besvaret bekræftende, og det ville bryde FDV's monopol én gang for alle.

Det erindres, at udgangspunktet i retssagen mod Erik Viuff Christiansen var en lov, der var beskrevet således: "eneretten til at tillade udlejning ... konsumeres ikke ved rettighedshaverens salg af et eksemplar af værket, men først når han har tilladt, at værket udlejes," dvs. konsumption indtræder ved samtykke.

Efterfølgende havde Kommissionen foreslået og fået vedtaget et direktiv med en lignende ret med det formål at sikre, at industrien kunne operere på hjemmemarkedsvilkår i hele EU. Retten var givet til fire forskellige rettighedshavere. Det var meningsløst i forhold til præmissen i Warner-sagen og direktivets formål, at udlejningsretten ikke konsumeres, når en af rettighedshaverne giver samtykke til udlejning. Det kan ikke fungere i praksis med flere rettighedshavere, hvis ikke et samtykke til udlejning af værket får en permanent konsekvens.

Det andet spørgsmål vedrørte det autorisationssystem, FDV havde indført. Det havde ført til et opdelt Europa, hvor det var umuligt at operere på tværs af medlemsstaterne med udlejningsprodukter. Direktivet og den internationale debat om det gav ingen mening, medmindre spørgsmålet blev besvaret bekræftende.

De underordnede spørgsmål drejede sig om, hvordan et samtykke fortolkes i henhold til EF-traktaten:

1. Kan et samtykke gives territorialt inden for EU?
2. Kan et samtykke gives eksklusivt til udvalgte forhandlere?
3. Kan et samtykke gives i relation til udvalgte eksemplarer?
4. Kan et samtykke håndhæves via en autorisationsordning?
5. Kan et samtykke trækkes tilbage igen?

Spørgsmål 2, 4 og 5 vedrørte Ove Jensen, der blev holdt ude af markedet. Var det fair, han skulle betale erstatning for at udleje videokassetter, han havde indgået aftale om at udleje? Var et samtykke til udlejning ikke bindende?

Spørgsmål 3 vedrørte forskellen på udlejningskassetter og salgskassetter, for i England adskilte salgskassetterne sig alene fra udlejningskassetterne ved prisen, og kun i Norden, der var kontrolleret af FDV's medlemmer, var der to kassetter til to forskellige priser. Håndhævelse af dette kræver megen kontrol, og selvom det ikke nødvendigvis er et fælleskabsretligt problem, er det svært at se, hvordan det skal fungere, hvis alle indehaverne af udlejningsretten i direktivets artikel 2 skal respekteres. Skal de mødes for at udvælge de kassetter, der må udlejes?

I Danmark havde Johan Schlüter fået dommen mod Erik til at se ud som om, at et samtykke kan gives territorialt og administreres via FDV's autorisation. Det var ikke sandt, og spørgsmålene skulle sikre, at det i det mindste blev overvejet.

Kæremålet

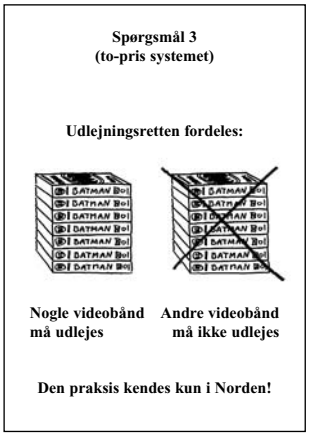

Planche 10 og 13 for Vestre Landsret

FDV appellerede for at forhale forelæggelsen for EU-Domstolen, mens jeg appellerede for at få stillet flere spørgsmål, fordi det enlige spørgsmål ikke var nok til at belyse alle problemstillingerne.

Der var mundtlig behandling i landsretten den 6.-7. december 1995 med Christian Bache (retsformand), Hanne Kildal og Torben Geneser. Advokatpålægget vedrørte kun byretten, så jeg førte sagen selv. Jeg havde fremstillet en serie plancher til illustration af de EU-retlige problemer, betydningen af konkurrencereglerne og baggrunden for de enkelte spørgsmål. Til min overraskelse kom jeg i løbet af sagens behandling til at savne Lilholt.

De tre dommere var venligere end den kontante Lilholt, men de sad tavse med blanke ansigter. Lilholt var en åben bog, og han sagde sin mening uden omsvøb, men jeg kunne ikke gennemskue, om de tre dommere forstod noget, eller om jeg talte hen over hovedet på dem. På et tidspunkt tog Christian Bache sine briller af og gned sig i øjnene, som om han havde svært ved at holde sig vågen, men han kommenterede intet og bad mig bare fortsætte. Først da jeg tre måneder senere læste kendelsen, kunne jeg se, at de næppe havde forstået noget som helst! Men de forhindrede i det mindste ikke Arildsen i at sende sagen til EU-Domstolen.

Sagen blev sendt til EU-Domstolen med ét enkelt spørgsmål, der var Arildsens måde at beskrive den situation, at en virksomhed som Pioneer var forhindret i at markedsføre LaserDisc-systemet i Danmark ved udlejning af selvsamme plader, som Pioneer havde udgivet i England, fordi FDV, der var Pioneers konkurrenter i Danmark, havde forbudt udlejningen dér, hvor FDV's udgivelser var de eneste, der måtte udlejes. Spørgsmålet er gengivet i næste kapitel på side 328.

> Det tiltrædes herefter, at spørgsmål 1 forelægges for EU-Domstolen som bestemt ved byrettens kendelse, dog således at der i stedet for bemærkningen om samtykke indsættes en beskrivelse af situationen på dette punkt i overensstemmelse med det, der er antaget ovenfor.
>
> De øvrige spørgsmål, som indkærede har foreslået stillet, kan ikke antages reelt at bidrage til yderligere belysning af sagens EU-retlige problemstilling.

Vestre Landsrets kendelse, 14. marts 1996

We hereby confirm that Warner Home Video ("WHV"), a division of Time Warner Entertainment Company, L.P., holds the exclusive rights to distribute in the rental market in Denmark the photoplays listed in Schedule A, attached hereto, on laserdiscs in the English language.

WHV has authorized Johan Schlüter of Berning Schlüter Hald to represent WHV directly to protect WHV's laserdisc rental rights in Denmark in the matter of Danish Association of Video Distributors v. Laserdisken.

Warner Home Video til Retten i Aalborg, 9. februar 1993

FDV's lobbyarbejde

Allerede før domsforhandlingen den 16. februar 1993 trådte Warner Home Video ind i retssagen på FDV's side, angiveligt for at beskytte rettighederne jf. Schedule A i tillægsaftalen med Metronome Video fra den 10. marts 1992.

FDV fortsatte med at lægge pres på Arildsen, selv efter han havde besluttet at forelægge sagen for EU-Domstolen, f.eks. via et brev fra Time Warners President of Legal Affairs, Dean S. Marks, til Torben Steffensen, hvor det fremgår, at han har talt med mr. Reinbothe, der angiveligt stod bag låne/leje-direktivet.

Ifølge Marks mente Reinbothe ikke, at konsumption ("exhaustion") spiller en rolle, fordi der er tale om en service. Udlejningsretten kan derfor udøves i hvert land for sig og i forhold til en enkelt videoforretning.

Det kan betvivles, at det virkelig er mr. Reinbothes holdning, der er gengivet af Warners repræsentant. Hvis det er rigtigt, kan det undre, hvorfor der ikke står noget i den retning i forslaget til direktivet. Der står derimod det modsatte, at det retlige grundlag var det problem, der opstod i Warner-sagen efter Johan Schlüters opfindelse af en udlejningsret, som indirekte kom til at påvirke samhandelen og dermed det indre markeds funktion. Det var nødvendigt at harmonisere denne ret, så industrien kunne operere på hjemmemarkedsvilkår i hele EU (side 182).

As mentioned, I recently had a long discussion with Jorg Reinbothe of DG XV of the Commission. Mr. Reinbothe was the Commission official most responsible for the Rental Rights Directive. Mr. Reinbothe confirmed to me the following:

- The rental right is <u>not</u> subject to Community exhaustion. It is exercisable on a country-by-country basis. Indeed, Mr. Reinbothe states that because the rental right concerns a "service", exhaustion does not play a role. Thus, for example, a rightholder may authorize the rental of particular videocassettes only on the part of a particular video shop, and (if so desired by the rightholder) only for a limited period of time. Mr. Reinbothe confirmed that Article 1, paragraph 4 of the Directive means Community exhaustion does not apply.

Time Warner til Torben Steffensen, 16. november 1994

Jeg ville også gerne have talt med Kommissionen, for hvis mr. Reinbothe har ret, er det svært at se meningen med at harmonisere udlejningsretten. Så jeg skrev til DG XV og bad om et møde, men nej, det kunne ikke lade sig gøre.

I mit tilfælde blev den omstændighed, at jeg var havnet i en retssag, brugt som undskyldning for ikke at drøfte direktivet eller FDV's monopol med mig. Warner var part i samme sag, men det afholdt ikke Kommissionen fra at tale med Warner!

> With respect to your request for a meeting, I have to inform you that I am at present bound by internal rules to postpone any formal discussing of the case and considerations at opening of infringement proceedings until the reference to the European Court of Justice has resulted in a judgement. The Commission will of course make observations in the course of proceedings before the Court.

Kommissionen til Laserdisken, 2. maj 1996

FDV's forsøg på at mistænkeliggøre mig

Walt Disneys nordiske overbygning, Buena Vista Home Entertainment AB, skrev i en erklæring, at selskabet besad alle rettigheder til "fremstilling og distribution" i Danmark, og at disse rettigheder hverken var tildelt Laserdisken, Lightning eller andre af mine leverandører. Også det var brug af mørkelygten.

Det var på sin vis rigtigt, men også irrelevant. Jeg har aldrig påstået, at jeg har erhvervet ret til "at fremstille og distribuere" LaserDiscs. Formålet var selvsagt at aflede opmærksomheden fra det faktum, at jeg og Erik Viuff Christiansen ved at udleje videofilm gjorde nøjagtig det samme som alle de britiske videoudlejere, der hvert år tjente milliarder af kroner ind til filmselskaberne via udlejning.

FDV fremlagde enslydende erklæringer fra Warner, Buena Vista og Columbia. Det er ikke direkte forkert, hvad der står i erklæringerne, men det havde intet at gøre med striden om FDV's indblanding i udlejning af videogrammer, som andre end FDV havde udgivet, og det tegnede et misvisende billede af min virksomhed som én, der fremstillede piratkopier. Og sådan blev det opfattet (side 296).

> Buena Vista Home Entertainment A/S is the sole owner of home video distribution rights in Denmark to the titles in Exhibit 1 attached hereto and incorporated herein by reference, which rights include without limitation the right to manufacture and distribute English language laserdiscs for the purpose of home viewing in Denmark.
>
> Buena Vista Home Entertainment A/S has not granted to date the authority to manufacture and/or distribute for rental purposes English language laserdiscs to the titles listed in Exhibit 1 for the purpose of home viewing in Denmark to any of the following entities: Laserdisken, Lightning Video or any other division of the mentioned.

Affidavit fra Buena Vista Home Video Entertainment AB, 30. november 1994

SADF ind i sagen som bi-intervenient

Krigen mellem FDV og mig ville formentlig blive afgjort af, om det lykkedes for FDV at køre sagen af sporet og få den til at handle om noget andet end § 23 og EU's forbud mod at opdele markedet. Jeg havde vundet kampen om at få sagen for EU-Domstolen, men FDV havde til gengæld undgået de relevante spørgsmål. FDV og dens støtter havde også haft et vist held med at få det til at se ud, som om det var naturligt, at en licens var en forudsætning for at udleje. Jeg søgte støtte til min holdning om, at § 23 vedrørte filminstruktørerne, og til det faktum, at sagen i virkeligheden handlede om at beskytte FDV's lukrative udlejningsmarked.

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører havde allerede i 1993 søgt om at indtræde i sagen som bi-intervenient (side 309), men det ignorerede Arildsen, så SADF skrev til retten igen, efter at Arildsen havde besluttet af forelægge sagen for EU-Domstolen. SADF's interesse i, hvordan ophavsmandens rettigheder skal fortolkes EU-retligt, kunne ikke længere ignoreres af Arildsen.

I mellemtiden var låne/leje-direktivet gennemført i en revision af ophavsretsloven, og den revision havde ikke ændret ophavsmandens udlejningsret. Derimod havde producenten fået rettigheder i ophavsretsloven. Arildsen havde bedt om en besvarelse på det præjudicielle spørgsmål under den forudsætning, at direktivet ikke lå til grund, fordi min udlejning skete før direktivets eksistens. Af hensyn til fremtiden blev det stillet igen under forudsætning af, at direktivet lå til grund.

SADF fik lov til at indtræde i sagen som bi-intervenient, og Arildsen fjernede den famøse antagelse om, at ophavsmændene havde overdraget udlejningsretten.

SADF ønsker at gøre byretten opmærksom på, at der er en fundamental forskel på det danske ophavsretsprincip, kaldet "droit d'auteur"-princippet, hvorefter de ophavsretlige rettigheder til et værk ligger hos den skabende kunstner, og "copyright"-princippet, hvorefter de ophavsretlige rettigheder til et værk ligger hos producenten. "droit d'auteur"-princippet er beskrevet i den juridiske litteratur og udtrykt i ophavsretslovens § 1, der fastslår, at den, som frembringer et værk, har ophavsret til værket.

Selvom "copyright"-princippet er dominerende i lovgivningen i USA og England, hvor hovedparten af producenterne i sagen imod Laserdisken har sæde, er det SADF's opfattelse, at den danske ophavsretslov og danske ophavsretlige principper skal ligge til grund for en vurdering af rettighederne ved de danske domstole. SADF anmoder byretten om at vurdere sagen med respekt for de danske ophavsretlige principper.

Det bemærkes, at særbestemmelsen i den tidligere ophavsretslovs § 23, stk. 3, efter gennemførelsen af EF-direktiv 92/100/EØF i den nuværende ophavsretslov er udtrykt ved § 19, stk. 2. Det bemærkes særligt, at direktivets artikel 2, stk. 2, (at instruktøren til et filmværk skal anses for ophavsmand til filmværket) ikke har foranlediget ændringer af ophavsretsloven, idet dette hidtil har været fast antaget. Derimod har producentens nye rettigheder medført særlige bestemmelser i ophavsretslovens kapitel 5.

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører til byretten, 30. november 1995

Pioneer ind i sagen som bi-intervenient

Sagen var principielt af lige så stor betydning for Pioneer som for FDV. Pioneer havde erhvervet eneret til fremstilling og distribution til mange af de LaserDiscs, FDV havde forbudt udlejning af. Forbuddet var absolut ikke i Pioneers interesse, for det stod i vejen for Pioneers muligheder for at tjene licensbetalingen ind igen. Fra Pioneers synspunkt var det klart, at der var tale om en konkurrencebeskyttelse både af FDV's marked (Danmark) og af FDV's videoformat (VHS).

Pioneer fulgte op på min anden klage til Kommissionen med en forespørgsel, og da Kommissionen ikke reagerede, trådte Pioneer ind i sagen til støtte for mig.

Jf. sag no. IV/34.759 - Laserdisken

Pioneer Electronics Denmark er bekendt med det fogedforbud, der er nedlagt over for Laserdiskens udlejning af LaserDiscs, og Pioneer Electronics Denmark er bekendt med Laserdiskens klage til EF-Kommissionen i den forbindelse.

Adskillige af de LaserDiscs, som er underlagt et udlejningsforbud, er bragt på markedet i England af Pioneer. Pioneer Electronics Denmark har ingen indvendinger imod Laserdiskens udlejning af disse LaserDiscs, der frit udlejes i England med rettighedshaverens samtykke.

I relation til Laserdiskens klage over fogedforbuddet ønsker Pioneer Electronics Denmark EF-Kommissionens svar på, om det er i overensstemmelse med fællesskabsbetingelserne, at distributionen af de eksemplarer af LaserDiscs, som Pioneer har bragt på markedet i England, i Danmark forhindres af en dansk distributør af videobånd?

Pioneer Electronics Denmark til Kommissionen, 9. juli 1993

Bi-intervenienterne Ove Jensen og Michael Viuff Christiansen

Heller ikke landsretten var lydhør over for Ove Jensen. Han var mere eller mindre slået knockout af afvisningen af at forelægge spørgsmål om FDV's autorisation. Jeg mente alligevel, at FDV's autorisationsordning var vigtig at få drøftet, og Ove Jensen trådte ind i sagen som et eksempel på autorisationssystemets betydning. Det er før set, at EU-Domstolen har taget stilling til en situation, der ikke direkte blev spurgt om af den forelæggende ret.

Alle problemerne udsprang af, at FDV og Kulturministeriet havde narret EU-Domstolen i Warner-sagen. Kronen på mit værk skulle være at få EU-Domstolen til at indse, at den var blevet narret. Det var for sent at hjælpe Erik, men hans søn Michael gav tilladelse til at lade Anders Hjulmand repræsentere ham. Denne gang skulle sandheden frem, og Erik skulle have posthum æresoprejsning.

Anders Hjulmand repræsenterede Pioneer, SADF og Michael Viuff Christiansen. Per Mogensen repræsenterede Ove Jensen. På grund af advokatpålægget var jeg afskåret fra selv at møde ved EU-Domstolen. Det syntes Arildsen heldigvis var urimeligt, og på hans allersidste retsmøde ophævede han advokatpålægget igen.

Politianmeldelse af regeringen

Selvom Arildsen den 13. oktober 1994 besluttede, at han ville sende sagen til EU-Domstolen, skete der ingenting før den 2. januar 1995, alene fordi Torben Steffensen sagde, han ville appellere.

- Du skal ikke have ødelagt julen af at skrive kæreskrift, sagde Arildsen og ventede med at afsige formel kendelse til det nye år. Den slags hensyn har jeg ikke oplevet, at retten har taget til mig. Hver dag var en kamp for overlevelse, så jeg var utilfreds med forsinkelsen.

denskjultekorruption.dk/video8

TV Aalborg, 9. januar 1995

Da kendelsen var en realitet, anmeldte jeg regeringen for falsk forklaring. Det var ikke, fordi jeg havde de store forhåbninger om, at politiet ville gøre noget ved det, men jeg ville skabe opmærksomhed om Kulturministeriets løgn til EU-Domstolen under FDV's sag mod Erik Viuff Christiansen. Måske fik det Kulturministeriet til at tænke sig om to gange, før det støttede FDV med nye løgne?

Kristian Thulesen Dahls spørgsmål til kulturministeren havde samme formål, nemlig at sende det signal til ministeriets embedsmænd, at vi fulgte med, så de burde være mere sanddruelige, når FDV's monopol skulle for EU-Domstolen næste gang.

JYLLANDS-POSTEN Fredag den 13. januar 1995

Foto: ALEX HUTZELSIDER

Hans Kristian Pedersen - hans sag er henvist til EU-Domstolen

Videoudlejer anmelder regeringen

AF TORBEN NYLAND CHRISTENSEN

■ En 34-årig nordjysk forretningsmand har anmeldt regeringen til politiet for falsk vidneforklaring ved EU-Domstolen. Det sker, fordi regeringen i 1987 i en sag om videoudlejning henviste til en dansk særlov, som først blev vedtaget to år senere. Regeringens skriftlige forklaring fik afgørende betydning for dommen, som medførte, at den danske videobranche fik monopol på udlejning af udenlandske videofilm.

»Når jeg har anmeldt regeringen, er det udelukkende for at få afsløret, at det danske videomonopol bygger på en usandhed,« siger den 34-årige Hans Kristian Pedersen, som Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) gennem tre år har forsøgt at få dømt for krænkelse af deres rettigheder.

Regeringens forklaring blev afgivet i en sag mellem en videoudlejer og Metronome Video, der er medlem af foreningen. I rapporten fra regeringen står bl.a., at »den danske regering finder det af afgørende betydning, at Domstolen anerkender, at et forbud mod udlejning af videogrammer af den i den danske lovgivning omhandlede karakter i mangel af harmonisering af de nationale lovgivninger på området falder inden for rammerne af den kompetence, der er overladt til de enkelte medlemsstaters«.

Domstolen vedtog, at det er forbudt at udleje et videogram uden rettighedshaverens samtykke, uanset hvordan det er købt.

Hans Kristian Pedersen har udlejningsforretninger i Aalborg og København, og han har importeret laserdiske med engelsksprogede film uden danske undertekster direkte fra England. Det er filmværker, som FDV har købt rettighederne til i Danmark, og foreningen fik for tre år siden nedlagt fogedforbud mod Hans Kr. Pedersens udlejning.

Sagen skulle behandles ved byretten i Aalborg den 2. januar i år, men dommeren har henvist den til EU-Domstolen, fordi Hans Kristian Pedersen fastholder, at FDV's monopol er i strid med den frie samhandel inden for EU.

»Jeg respekterer, at foreningen har eneret på at kopiere og distribuere udenlandske film med danske tekster. Men mine laserdiske er købt i England, hvor det er lovligt at videreudleje dem, og den ret kan ikke begrænses«, siger Hans Kristian Pedersen. Han henviser til, at selv om et dansk forlag køber rettighederne til en udenlandsk roman og udsender den på dansk, har andre lov til at købe en engelsk udgave, som ejeren må videresælge.

Han har derfor krævet, at striden afgøres ved EU-Domstolen, men hans modpart, Foreningen af Danske Videogramdistributører ønsker den afgjort i byretten. Uenigheden betyder, at der formentlig går mange måneder, før der falder dom i sagen.

Jyllands-Posten, 13. januar 1995

Jeg fik den ønskede omtale i Jyllands-Posten, og jeg fik lov at fortælle om retssagen på den lokale tv-station.

Men det gav bagslag i forhold til Christiansborg. Ingen var interesseret i at vide, hvorfor jeg havde anmeldt regeringen. Den automatiske reaktion var her, at når jeg - en borger - melder den danske regering til politiet, må det være borgeren, der er noget galt med!

Efter at have drøftet spørgsmålet om falsk forklaring med Lilholt i injuriesagen trak jeg anmeldelsen tilbage. Men er en sådan løgn ikke et problem?

27. EU-Domstolen ført bag lyset igen

Sagen er et skoleeksempel på vildledning. Ved EU-Domstolen blev Warner og FDV atter støttet af den danske regering og denne gang også af tre andre medlemsstater og af Kommissionen. Noget uventet medvirkede også EU-Domstolens refererende dommer til, at Johan Schlüter og FDV kunne køre sagen af sporet.

Arildsens forelæggelse for EU-Domstolen

Under domsforhandlingen i 1993 og i ugerne efter var jeg frustreret over Arildsen og hans uvidenhed om videobranchen og elementær ophavsret. Advokatpålægget gjorde mig tillige utryg, da jeg vidste, at de fleste advokater fulgte Johan Schlüter blindt. Selvom jeg skulle være heldig at finde én, der ikke var oplært i Schlüters skole, ville han ikke have mit kendskab til filmbranchen, men takket være Anders Hjulmand gik det heldigvis alligevel.

Til Arildsens ros skal det tilføjes, at han faktisk interesserede sig for sagen, og der var ikke tvivl om, at han forstod mere og mere. Mit fokus var rettet mod en forelæggelse for EU-Domstolen, og vi kom aldrig til at drøfte § 25. Det blev jeg ærgerlig over, da Arildsen i forelæggelsen kaldte det en faktisk omstændighed, at udlejning i Danmark allerede i 1987 krævede tilladelse. Han accepterede dog, at der ikke var nogen særlov om udlejning i ophavsretsloven før § 23, stk. 3, i 1989, og det tog han med i forelæggelsen. Det var jeg tilfreds med, for det måtte give anledning til løftede bryn hos dem, der efter Warner-sagen havde fået indtryk af, at der blev nedlagt forbud mod Erik på grund af en særbestemmelse i § 23.

Torben Steffensen kæmpede mod forelæggelsen til det sidste. Efter nederlaget i landsretten, hvad angår forsøget på at undgå en forelæggelse for EU-Domstolen, ansøgte han om tilladelse til at appellere til Højesteret. Selvom ansøgningen blev afvist, forsøgte han alligevel at undgå forelæggelsen på det afsluttende retsmøde den 7. februar 1997. Han fremlagde et processkrift og bad indtrængende Arildsen om at læse det, inden han tog den endelige beslutning. I de næste sekunder holdt jeg meget af Arildsen, for han kastede blot et blik på det og lagde det til side med ordene: - Det er vist det sædvanlige, og jeg mener altså noget andet.

FDV var mandatar for - dvs. repræsenterede - FDV's medlemmer plus Warner Home Video, Inc. Fra forelæggelsens 12 sider har jeg på de næste sider gengivet Arildsens beskrivelse af de faktiske omstændigheder, et udvalg af den fremlagte dokumentation, Arildsens bemærkninger og det præjudicielle spørgsmål.

Der er gengivet den dokumentation, der illustrerer det særlige ved forskellen på salgs- og lejekassetter i Norden. Den øvrige dokumentation er bl.a. breve og erklæringer fra parternes støtter, f.eks. HEX' brev og Lightnings erklæring til mig. Warner Brothers' og Buena Vistas erklæringer om, at der ikke er indgået licensaftaler med Laserdisken, er også gengivet i forelæggelsen, som naturligvis findes i sin helhed i dokumentationssamlingen (denskjultekorruption.dk/dokument525).

Sagens faktiske omstændigheder

I 1985 åbnede sagsøgte specialforretningen Laserdisken med markedsføring af filmværker på Laserdisc-systemet, hvor filmværkerne gengives med særlig høj kunstnerisk og teknisk kvalitet. Markedsføringen var baseret på Laserdiscs importeret fra England, idet der ikke udgives Laserdiscs i Danmark. Laserdisc pladerne blev købt af det engelske firma Lightning Distribution, der dels selv erhvervede ret til fremstilling og distribution og dels distribuerede Laserdiscs, der var udgivet af andre videoselskaber, f.eks. Warner Home Video. Fra starten omsatte sagsøgte alene filmværkerne ved salg, men fra 1987 blev de også udbudt til udlejning som en salgsfremmende foranstaltning, idet filmværker på Laserdisc er væsentligt dyrere end filmværker på videobånd og hovedsageligt købes af folk, som i forvejen kender filmene.

Hverken England eller Danmark havde på det tidspunkt en særbestemmelse om udlejning af filmværker i den nationale lovgivning. I England kunne filmværker udlejes uden tilladelse, medens udlejning i Danmark krævede tilladelse. En særbestemmelse om udlejningsret til filmværker blev indført i den engelske Copyright, Designs and Patents Act 1988 og i den danske lov om ophavsret i 1989. Den engelske ophavsretslovgivning om udlejning af videogrammer blev ændret med virkning fra den 1. januar 1989, således at de engelske regler herom fra dette tidspunkt svarer til bestemmelserne i den danske lov om ophavsret. Bestemmelsen blev formuleret i § 23, stk. 3, i den danske ophavsretslov således:

> "Når et filmværk er udgivet i form af salg til almenheden, kan de eksemplarer, som er omfattet af udgivelsen, spredes videre. Dog må de ikke uden ophavsmandens samtykke spredes til almenheden gennem udlån eller udlejning."

Den under sagen fremlagte dokumentation

Vedrørende salg og udlejning i Danmark er der for Retten refereret følgende udtalelse fra formanden for Foreningen af Danske Videogramdistributører, Henrik Fabricius-Bjerre, i bladet "Video Traileren" fra oktober 1992:

> "For FDV er det vigtigt at bevare den eksisterende skelnen mellem sell-thru og udlejningskassetter, en skelnen, der er mulig ifølge ophavsretsloven, og som er unik for de nordiske lande."

I "Video Traileren" fra oktober 1994 gengives en udtalelse af Søren Rygaard, CIC:

> "Det danske videomarked er unikt med sin skarpe skelnen mellem lejefilm og købefilm."

Hans Kristian Pedersen har for landsretten afgivet partsforklaring. Et notat, der gengiver indholdet af forklaringen, er fremlagt under sagen. Det anføres blandt andet:

> "Jeg har drøftet retssagen med mine engelske samhandelspartneres direktører, med formanden for den engelske videobranche, med Federation Against Copyright Theft, der er ansat af filmselskaberne til at kontrollere brud på Copyright, og alle har bekræftet, at der aldrig i England er blevet gjort forsøg på at forbyde udlejning af lovligt udgivne videogrammer."

Fra byrettens forelæggelse for EU-Domstolen, 7. februar 1997

Retten skal bemærke

På grundlag af dokumentationen lægges til grund, at rettighedshaverne ikke har givet et udtrykkeligt samtykke til udlejning af de omtvistede eksemplarer, men at eksemplarerne lovligt har kunnet udlejes i England.

Udgangspunktet for vurderingen af EU-rettens betydning for sagen må således tages i følgende situation: Eksemplarer (videodiscs), der af rettighedshaveren (eller dennes aftaleerhverver med rettighedshaverens samtykke) er overdraget til eje i et medlemsland under stiltiende accept af, at eksemplarerne udlejes i dette medlemsland, indføres og udlejes af køberen i et andet medlemsland. I dette andet medlemsland udlejer rettighedshaveren (eller dennes aftaleerhverver med rettighedshaverens samtykke) imidlertid selv andre eksemplarer af de pågældende værker, omend på et andet fysisk medium (videokassette), og ønsker derfor under påberåbelse af national lovgivning at forbyde udlejning af de importerede eksemplarer.

En lignende sag har tidligere været forelagt for EF-Domstolen (Warner Brothers Inc. og Metronome Video ApS mod Erik Viuff Christiansen, sag 158/86).

Situationen i nærværende sag adskiller sig fra situationen i Warner-sagen derved, at rettighedshaveren i begge lande foretager distribution, der omfatter udlejning. Endvidere er retstilstanden i England ændret siden Warner-sagen, således at engelsk ret fra den 1. januar 1989 muliggør særskilt udgivelse af henholdsvis salgs- og udlejningseksemplarer af et værk, og dermed også, at værket - eventuelt i en periode - slet ikke udbydes med henblik på udlejning. Uanset, at der ikke er givet udtrykkeligt samtykke til udlejning, er det ovenfor lagt til grund, at rettighedshaveren ikke har udnyttet muligheden for særskilt udgivelse af henholdsvis salgs- og udlejningseksemplarer. Det må således antages, at rettighedshaveren i stedet har valgt gennem salg - og eventuelt gennem de til enhver tid fastsatte salgspriser - at udnytte værkets markedsmuligheder ved såvel overdragelse til eje som udlejning fra køberens side eller i senere omsætningsled.

Hvis det anerkendes, at rettighedshaveren kan forbyde udlejning af sådanne eksemplarer i en anden medlemsstat, hvor andre eksemplarer udlejes med rettighedshaverens samtykke, vil det være muligt at opdele det indre marked, således at udlejning sker til een pris i eet land og en anden pris i et andet land. En sådan markedsopdeling hindres med hensyn til salg gennem reglen om EU-konsumption, jf. herved Rådsdirektiv 92/100, artikel 9, stk. 2. Efter direktivet medfører salg ikke konsumption af udlejningsretten. Dette princip er nødvendigt for at give rettighedshaveren mulighed for at forbyde udlejning, hvor salg måtte give ham bedre udnyttelse af værket, og at muliggøre sideløbende distribution af henholdsvis salgs- og udlejningseksemplarer til forskellige priser for derved at opnå den fulde udnyttelse af værkets salgs- og udlejningspotentiale. Men princippet indebærer næppe nødvendigvis, at rettighedshaveren også skal beskyttes i forhold til eksemplarer, hvormed han har valgt at udnytte udlejningsmarkedet, herunder når udlejningsmarkedet udnyttes i begge de pågældende medlemslande.

På anførte baggrund må det antages, at EU-retten har betydning for sagsøgers krav om forbud mod sagsøgtes udlejning af de omtvistede eksemplarer, og at der ikke ved Warner-dommen nødvendigvis er taget stilling til den situation, der foreligger her.

Fra byrettens forelæggelse for EU-Domstolen, 7. februar 1997

Det præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen

Er EF-traktatens artikel 30 sammenholdt med artikel 36 samt artikel 85 og 86 til hinder for, at den, der af indehaveren af enerettighederne til et filmværk har fået overdraget en eneret til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværket i en medlemsstat, kan give samtykke til udlejning af egne udgivelser og samtidig forhindre udlejning af importerede udgivelser, der er bragt på markedet i en anden medlemsstat, hvor indehaveren af enerettighederne til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværker har overdraget eksemplarerne til eje under stiltiende accept af, at eksemplarerne udlejes i dette medlemsland?

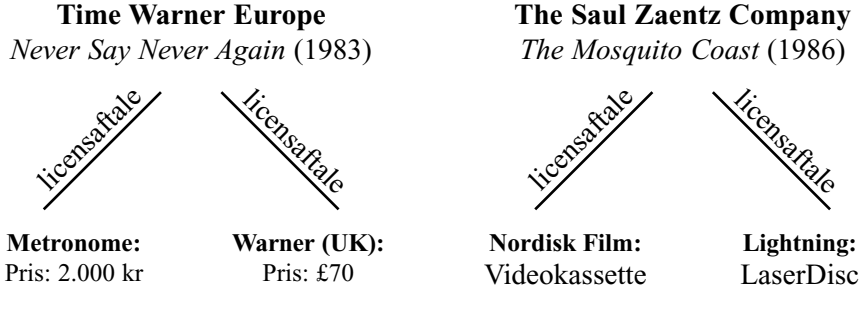
Fra byrettens forelæggelse for EU-Domstolen, 7. februar 1997

Det præjudicielle spørgsmål

Præjudicielle spørgsmål kan være knudret formuleret, fordi EU-Domstolen ikke tager stilling til tvisten mellem parterne, men fortolker traktaten. Parterne er ikke nævnt i selve spørgsmålet, selvom der naturligvis ligger en tvist bag behovet for at fortolke traktaten. Den forelæggende ret giver i stedet med sine bemærkninger og beskrivelsen af de faktiske omstændigheder et billede af den situation, der skal tages stilling til. Der spørges her, om EF-traktaten er til hinder for... - altså om den beskrevne adfærd er i strid med EF-traktaten.

Der henvises ofte til konkrete artikler i traktaten i selve spørgsmålet, men det er ikke et krav. Arildsen henviste til artikel 30 og 36, der vedrører lovgivning, og til artikel 85 og 86, der vedrører virksomheders adfærd. Det kan være uklart, om en tvist skyldes en lov eller en adfærd, og Arildsen garderede sig ved at nævne alle fire artikler. En mere konkret udgave af spørgsmålet ville f.eks. være:

> Forhindrer konkurrencereglerne, at Nordisk Film, der har erhvervet eneretten til at fremstille og distribuere *The Mosquito Coast* på videobånd i Danmark, hvor videobåndene udlejes med selskabets accept, kan forbyde udlejning af videoplader, der er bragt på markedet i UK af Lightning, som hér har erhvervet eneretten til at fremstille og distribuere samme film bare på videoplade, og som accepterer, at pladerne udlejes i Storbritannien?

Ifølge spørgsmålet er det ikke nødvendigvis samme rettighedshaver, der opererer i de to medlemsstater. FDV's medlemmer har netop ikke udgivet de LaserDiscs og videokassetter, de vil forbyde. De vil bare have det danske marked for sig selv, og de forbyder derfor alle de konkurrerende udgivelser. Og det gør de så på basis af en kreativ fortolkning af deres helt almindelige licensaftaler.

Det ændrer intet, at Warner som overordnet rettighedshaver trådte ind i sagen. Ethvert selskab vil ofte foretrække en markedsopdeling, hvis det fører til, at det kan tage en højere pris for dets produkter på ét eller flere af markederne.

Arildsen skrev, at udlejningsmarkedet blev udnyttet i begge lande. I UK skete det på den måde, at udlejningsmarkedet blev udnyttet via de fastsatte salgspriser. Det fortalte den britiske regering allerede i Warner-sagen (side 113), og det blev ikke ændret, da udlejningsretten blev indført i UK. Det var stadig BVA's holdning, at vederlaget for udlejning burde lægges på salgsprisen (side 189).

Arildsen skrev i bemærkningerne, at hvis den adfærd anerkendes, vil det være muligt at opdele det indre marked, således at udlejning sker til én pris i ét land og til en anden pris i et andet land. En sådan markedsopdeling er direkte forbudt af direktivet, når det gælder salg. Spørgsmålet er, om konkurrencereglerne forbyder en sådan markedsopdeling, når det gælder udlejning? I Warner-sagen var der tale om en indirekte påvirkning af samhandelen på grund af divergerende lovgivning, men i Laserdisken-sagen, som sagen blev kaldt for at skelne mellem de to sager, var udlejningsretten blevet harmoniseret, og påvirkningen af samhandelen var forårsaget af virksomhedernes adfærd. Det var en ganske anden situation.

Arildsen gengav en del af parternes fremlagte dokumentation i forelæggelsen, som sluttede af med en kort gengivelse af parternes hovedsynspunkter.

De skriftlige indlæg til EU-Domstolen i sag C-61/97

Det er ikke kun sagens parter, der afgiver skriftlige indlæg i præjudicielle sager. Alle medlemsstater har principielt interesse i præjudicielle sagers udfald, fordi de vedrører traktatens fortolkning, så de orienteres om præjudicielle forelæggelser, og de har ret til - men ikke pligt til - at afgive et skriftligt indlæg.

Bi-intervenienter og EU's institutioner må også afgive skriftlige indlæg. Det er kutyme, at Kommissionen afgiver indlæg, og det gjorde den også i Laserdisken-sagen, sag C-61/97, mens Rådet, Parlamentet og Centralbanken afstod.

FDV's indlæg	10 sider
Warners indlæg	28 sider
Laserdiskens og bi-intervenienternes indlæg	48 sider
Danmarks indlæg	13 sider
Storbritanniens indlæg	6 sider
Finlands indlæg	6 sider
Frankrigs indlæg	25 sider
Kommissionens indlæg	17 sider

> Udlejningsretten hører efter EF-Domstolens praksis til "ophavsrettens særlige genstand" på samme måde, som tilfældet er for retten til offentlig fremførelse. Bagved dette begrebsapparat ligger den opfattelse, at enerettighedshaveren skal have mulighed for at udnytte og kontrollere udlejningsretten.
>
> Der er således dybest set ikke tale om et fællesskabsretligt spørgsmål, fordi det for håndhævelsen af udlejningsretten er irrelevant, om et konkret produkt har bevæget sig over grænsen mellem medlemsstaterne eller ej. Det afgørende er, om den, der rent faktisk foretager udlejning af videogrammet i detailleddet, har erhvervet ret til udlejning.
>
> Sagsøgte har købt produkterne fra engelske grossistvirksomheder - som man køber spegepølser - og har derefter givet sig i kast med udlejningsvirksomhed, som forudsætter særlig tilladelse. Sagsøgte har tiltaget sig en særlig ophavsretlig beføjelse uden noget retsgrundlag.

Fra FDV's skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 6. maj 1997

FDV's skriftlige indlæg til EU-Domstolen

FDV's indlæg kom ikke bag på mig set i lyset af den måde, Johan Schlüter havde manipuleret i Warner-sagen, hvor det lykkedes ham at få EU-Domstolen til at tro, at der i Danmark var en lov, som skelnede mellem salg og udlejning af film.

Han fortsatte i samme spor med begrebet "ophavsrettens særlige genstand", der indebærer, at udlejningsretten kan sammenlignes med offentlig fremførelse. Det ses af EU-Domstolen dom, at dette argument - besynderligt nok støttet af både de deltagende medlemsstater og af Kommissionen - slog igennem.

Johan Schlüter afledte opmærksomheden fra markedsopdelingen ved at tegne et billede af mig som én, der udlejer "salgsprodukter", og samtidig lagde han til grund som en umiddelbar selvfølge, at udlejning kræver særlig tilladelse.

Det ses af forelæggelsen og af spørgsmålet, at retten anerkendte, at der ikke i Storbritannien skelnedes mellem salgskassetter og udlejningskassetter på samme måde som i Danmark, og det fremgår også af den dokumentation, der er gengivet i forelæggelsen. I England udnyttedes værkernes udlejningspotentiale igennem de til enhver tid fastsatte salgspriser. Det var sådan, man gjorde det, og jeg ønskede blot de samme muligheder som de britiske udlejere, der ikke skulle dokumentere nogen særlig tilladelse for at udleje filmene. Det er rigtigt nok, at jeg havde købt filmene, som man køber spegepølser, og det er rigtigt nok, at jeg kastede mig ud i udlejningsvirksomhed, men det er ikke rigtigt, at det forudsætter særlig tilladelse. Det var da forventet af de britiske videoudlejere, at de ville udleje filmene, og min udlejning skete med både Lightnings og Pioneers fulde opbakning.

Principielt ser jeg intet EU-retligt problem i, at der skelnes mellem salgsvarer og udlejningsvarer til to forskellige priser, hvis man gennemfører det i hele EU, men sådan gjorde man altså ikke i Storbritannien. Det var der aldrig tvivl om, og det blev dokumenteret allerede i fogedretten i 1992.

Warners skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Warner supplerede FDV's indlæg med en absurd løgn. Warner forsøgte at bilde EU-Domstolen ind, at de slet ikke havde udgivet LaserDiscs i Storbritannien. Alle pladerne skulle være importeret fra USA. I virkeligheden var Warner et af de mest markante filmselskaber på LaserDisc-scenen i slutningen af 80'erne. Filmene blev udgivet af Warner Home Video, UK, og distribueret til forhandlerne af Lightning (side 75), og de blev fremstillet på Philips' fabrik i Blackburn, England.

Copyright-meddelelsen på omslaget af pladerne adskiller sig alene fra meddelelsen på videokassetterne med ordet "videodisc" i stedet for "videocassette". Warner udgav LaserDiscs i England på samme betingelser som videokassetter, og restriktionerne ifølge omslagene med hensyn til salg og udlejning vedrørte alene "outside the EEC", uanset om der var tale om videoplader eller videokassetter.

Det præjudicielle spørgsmål vedrører udgivelser af "filmværker". Der står ikke i spørgsmålet, at det skal være LaserDiscs. Spørgsmålet omfatter også videobånd jf. Warner-sagen, hvilket de ville undgå fokus på, og derfor prøvede de at lyve sig fra det faktum, at selskabet var den største aktør på udlejningsmarkedet i UK.

Mens Warner anerkender, at det ved en forelæggelse af et spørgsmål til præjudiciel afgørelse efter Traktatens artikel 177 er den nationale ret, der afgør sagens faktum, ønsker Warner alligevel for god ordens skyld at gøre Domstolen opmærksom på nedenstående unøjagtigheder vedrørende de faktiske omstændigheder i sagen:

a. Warner har hverken i Danmark eller i United Kingdom overdraget nogen form for udlejningsret vedrørende de omhandlede laserdiscs til tredjemand. Udlejningsretten til de pågældende laserdiscs tilhører Warner, både i United Kingdom og i Danmark, hvor Metronome har en eksklusiv licens. Ingen af de pågældende laserdiscs er først blevet bragt på markedet i United Kingdom af Warner selv eller med samtykke fra Warner. De er derimod alle importeret til United Kingdom fra USA.

b. Det følger heraf, at Warner, i modsætning til hvad der antydes i det af Byretten i Aalborg forelagte spørgsmål, hverken stiltiende eller på anden måde har givet samtykke til udlejning af laserdiscs i United Kingdom eller i nogen anden medlemsstat. Der er heller ikke fremlagt noget materiale for Byretten til dokumentation af denne påstand. Derfor er udtalelsen fra Aalborg Byret om, at;

"*[„„] princippet indebærer næppe nødvendigvis, at rettighedshaveren også skal beskyttes i forhold til de eksemplarer, hvormed han har valgt at udnytte udlejningsmarkedet, herunder når udlejningsmarkedet udnyttes i begge de pågældende medlemslande.*"

malplaceret, for så vidt som det antydes, at Warner accepterede udlejningen af eksemplarer af de omhandlede laserdiscs i United Kingdom. I denne henseende bør det erindres, at Traktatens artikel 30 og 36 kun finder anvendelse på indførselsrestriktioner, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

Fra Warners skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 12. juni 1997

Mit og bi-intervenienternes skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Mit eget indlæg var fordelt på 7 kapitler, og hver bi-intervenient havde et kapitel. Jeg gjorde en hel del ud af at beskrive retsudviklingen i Danmark.

Arildsen havde korrekt gjort opmærksom på, at der ikke var en særlig lov om udlejning af filmværker i Danmark, før § 23, stk. 3, blev indført i 1989, og han gengav ordlyden af § 23, stk. 3, som sagen ville blive bedømt efter. Da dommen i Warner-sagen giver et andet indtryk, krævede det en dokumenteret forklaring. Jeg fremlagde derfor en del bilag, der var knyttet til de 7 ud af de 11 kapitler.

Jeg viste, at lovgrundlaget for forbuddet under Warner-sagen var § 2, hvorved sagen reelt var identisk med Imerco-sagen, hvor § 25 heller ikke blev drøftet, og jeg dokumenterede, at den særlige udlejningsret i Warner-sagen var opspind.

Jeg havde fremlagt artikler fra *European Video Review* om videobranchens modstand mod udlejningsdirektivet, fordi de ikke ønskede forbud mod udlejning, og jeg havde fremlagt statistisk materiale om udlejningsmarkedet i Storbritannien. Jeg sendte i alt 25 dokumentationsbilag med mit skriftlige indlæg.

Jeg opfattede princippet om konsumption ved samtykke som et overordnet spørgsmål. Hvis EU-Domstolen forlod det princip, opstod der nye underordnede spørgsmål, og ét af dem vedrørte to-pris systemet.

To-pris systemet med den skarpe skelnen mellem salgskassetter og udlejningskassetter blev kun brugt i Norden. Det ses af mit indlæg til EU-Domstolen, at der ikke nødvendigvis er et EU-retligt problem i det system, selvom jeg og alle andre end FDV fandt to-pris systemet unødvendigt. Jeg illustrerede effektiviteten af det frie britiske marked med statistikker over dette marked, der var kæmpestort. Det var 1/3 af hele EU-markedet og et eksempel til efterfølgelse for resten af Europa.

4.14. Spørgsmål 3 - sideløbende distribution (salg/udlejning)

> "Er EF-traktatens artikel 30 sammenholdt med artikel 36 til hinder for, at en national lovgivning fortolkes således, at ophavsmanden bevarer sin eneret til at forbyde udlejning af enkelte eksemplarer af et udgivet værk, efter at han har givet sit samtykke til udlejning af andre eksemplarer af det udgivne værk?"

Det spørgsmål er interessant, fordi sideløbende distribution ikke nødvendigvis fører til fordrejning af konkurrencen inden for Fællesskabet eller vilkårlig forskelsbehandling til skade for samhandelen mellem medlemsstaterne - hvis en række betingelser er opfyldt!

Teoretisk kan man forestille sig Fællesskabet som et enhedsmarked med et salgsmarked med eksemplarer, der ikke må udlejes. Sideløbende med dette er et udlejningsmarked med eksemplarer, der er beregnet til udlejning. Hvis alle eksemplarer er tydeligt mærket, så der ikke er tvivl om, hvilke eksemplarer der er beregnet til salg, og hvilke eksemplarer der er beregnet til udlejning, og hvis systemet håndhæves ens i hele Fællesskabet, så et salgseksemplar kan sælges overalt i Fællesskabet, og et udlejningseksemplar kan udlejes overalt i Fællesskabet, vil samhandelen ikke blive påvirket.

Fra Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 7. maj 1997

1993 VIDEO DISTRIBUTOR UK RANKINGS: RENTAL

Distributor	Share
Warner	18.2%
C.I.C.	16.2%
Columbia Tristar	14.9%
Fox Video	11.9%
Guild	10.9%
Buena Vista.	10.8%
Electric Video	6.3%
First Independent	3.5%
High Fliers	1.6%
Polygram.	1.4%

Source: BVA (10/93)

1993 VIDEO DISTRIBUTOR UK RANKINGS: SELL-THROUGH

Distributor	By Volume	By Value
BBC	11.4%	11.5%
Buena Vista	11.0%	13.4%
Polygram	10.7%	8.9%
Warner	10.1%	10.7%
Video Collection	8.7%	7.0%
C.I.C.	8.2%	8.6%
Fox Video	5.8%	6.1%
Columbia Tristar	4.0%	3.6%
Pickwick	2.2%	2.1%
V.V.L.	2.1%	2.2%

Source: BVA (10/93)

Laserdiskens bilag 16: European Video Review nr. 7, Januar 1994

Jeg havde fået et problem, fordi systemet ikke bruges i England. I England kunne alle kassetter udlejes. Prisen bestemte, om kassetten blev kaldt en "rental copy", der blev solgt til udlejningsforretningerne, eller en "sell-through", der også blev solgt til detailforretningerne. Producenterne udnyttede udlejningsmarkedet sådan, at de først udgav filmen som "rental" til en pris, der kun interesserede udlejere. Efter 6-9 måneder blev den udgivet til "sell-through"-pris, men udlejerne kunne stadig udleje den og udnytte udlejningens salgsfremmende virkning (side 220).

Når FDV udgav en ny film til udlejning og salg på samme tid, fik de danske salgskassetter således et forspring på markedet på 6-9 måneder. I den periode kunne en film sælges i Danmark til salgspris, mens jeg skulle gå og vente i 6-9 måneder, indtil den blev udgivet til salgspris i England. Det var et handicap for de britiske salgskassetter på det danske marked, og det var et særligt problem for mig, fordi leveringsnægtelsen forhindrede mig i at sælge de danske kassetter.

Jeg var ligeglad med, om to-pris systemet blev indført - og at konsumptionsprincippet for udlejning blev ophævet - bare det skete ensartet inden for hele EU, så vi kunne konkurrere på salgsmarkedet og på udlejningsmarkedet på lige vilkår.

VIDEO BY NUMBERS: UK RENTAL IS UP

FOLLOW THE LEADERS! *New figures showing increases in both rental and sell-through for the UK offer fresh hope for Europe's younger video markets.*

The UK video market is Europe's largest, generating 38.5% of EC retail spending on video rental and 30% on sell-through in 1992 according to EVE's Mediabase.

Laserdiskens bilag 16: European Video Review nr. 7, Januar 1994

Introduktion til medlemsstaternes skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Jens Fejø, der repræsenterede Erik Viuff Christiansen under FDV's andet angreb, havde nævnt for Anders Hjulmand, at "Johan Schlüter havde lavet et godt stykke benarbejde hos regeringen" i forbindelse med Warner-sagen, og det kom der som bekendt en særlov om udlejning af filmværker ud af et par år senere.

Jeg forventede ikke et mindre stykke benarbejde fra hans side denne gang, og han gik da også i aktion straks efter det første retsmøde i 1993. Kulturministeriets svar til Kristian Thulesen Dahl bekræftede hans indflydelse på Kulturministeriet, og Mogens Koktvedgaards indflydelse blev bekræftet af erhvervsminister Mimi Jakobsen, da jeg klagede over hans indblanding i retssagen (nedenfor). Uanset om man rettede henvendelse til Kulturministeriet eller til Konkurrencerådet, så endte man hos Johan Schlüter eller hos Mogens Koktvedgaard.

Johan Schlüters indflydelse var ikke blevet mindre. De skriftlige indlæg fra de fire medlemsstater og Kommissionen kan ses som en regulær magtdemonstration. Taktikken er let at gennemskue. Han fortsatte argumentationen fra Warner-sagen, hvor han sammenlignede udlejning med offentlig fremførelse. I 1988 blev dette ganske vist afvist af generaladvokaten, men EU-Domstolen kom ikke ind på det i dommen, og Johan Schlüter fortsatte ufortrødent i samme spor.

Erklæringerne fra filmselskaberne blev brugt til at fremstille det som naturligt, at man skulle have licens, før man måtte udleje film. Argumentet i Warner-sagen var, at udlejeren kunne udleje et eksemplar flere gange og få betaling hver gang, mens rettighedshaveren "kun" fik betaling én gang: da han solgte eksemplaret til udlejeren. Men han fastsatte altså selv prisen, og den var normalt høj, så Arildsen afviste argumentet og skrev i forelæggelsen, at rettighedshaveren havde valgt at udnytte udlejningsmarkedet gennem de til enhver tid fastsatte salgspriser.

Det så alle fire medlemsstater og Kommissionen fuldstændig bort fra. Fælles for deres skriftlige indlæg er, at ingen af dem forholder sig til det præjudicielle spørgsmål, Arildsens bemærkninger eller videobranchens virkemåde. Indlæggene tegner i stedet det billede, som Johan Schlüter ville have frem af FDV som garant for, at "ophavsmanden" blev betalt i forhold til antallet af udlejninger.

Det er ingen hemmelighed, at det ikke lykkedes at bryde FDV's monopol. Der er ganske vist ikke meget udlejningsmarked tilbage i Danmark i dag, men det er relevant at forstå, hvordan monopolerne kan manipulere via deres indflydelse, og det vil jeg illustrere med gennemgangen af de fem indlæg på de følgende sider.

> De anfører i Deres brev, at Konkurrencerådet skulle have interveneret i den verserende sag ved retten i Aalborg. Konkurrencerådet har over for mig oplyst, at rådet har modtaget en telefonisk forespørgsel fra retten, og at man henviste til professor Koktvedgaard, da det konkrete spørgsmål vedrørte en ophavsretlig problemstilling.

Erhvervsminister Mimi Jakobsen til Laserdisken, 22. marts 1995

Danmarks skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Mit forsøg på at presse Kulturministeriet til at tænke sig om, inden det igen hjalp Johan Schlüter med af føre EU-Domstolen bag lyset, var en eklatant fiasko.

Den danske regerings indlæg (denskjultekorruption.dk/dokument529) er lige så vildledende og usandt som indlægget i Warner-sagen. Det er underskrevet af kontorchef Peter Biering, man da det kun har en overfladisk sammenhæng med forelæggelsen, er det nærliggende at tro, at regeringen også denne gang lod dens eneste rådgiver på området, advokat Johan Schlüter, håndtere den opgave.

I kapitel 1 begrundes Danmarks interesse i spørgsmålet, og allerede her springer kæden af med begrundelsen: "Principperne i den danske lovgivning er resultatet af et nordisk samarbejde gennem de sidste 30 år," for der er slet ikke spurgt til den danske lovgivning. Der er spurgt om rettighedshavernes adfærd, og der eksisterer ikke en fællesnordisk politik om at forbyde udlejning af importerede film.

Kapitel 2 vedrører *Sagens faktiske omstændigheder,* der beskrives sådan, at Warner fik nedlagt forbud mod udlejningen, fordi Warner ikke havde givet samtykke til udlejning af sagens videoplader i Danmark. Faktum er, at Warner ikke havde noget med forbuddet at gøre. Det blev nedlagt, fordi FDV stillede med den million kr., som Jørn Rasmussen desværre havde accepteret til gengæld for et forbud. Warner gik først ind i sagen senere, men på den måde gjorde regeringen behændigt Warner til hovedaktør på bekostning af Pioneer og Lightning.

I slutningen af kapitel 2 meddeler regeringen, at den ikke finder artikel 85 og 86 relevant, og den ignorerer fuldstændig spørgsmålet om markedsopdeling.

I kapitel 3 gennemgås Warner-sagen, hvorfra citeres: "Domstolen påpegede, at den danske lovgivning ikke sondrede imellem, om videogrammet var produceret i Danmark eller importeret fra en anden medlemsstat," hvorved det ser ud til, at ophavsretslovens § 23, stk. 3, der slet ikke eksisterede dengang, var godkendt af EU-Domstolen. Forbuddet var altså nedlagt efter § 2, og det var Østre Landsret, der anførte, at det ved spørgsmålets stillelse skulle lægges til grund, at udøvelsen af eneretten skete på samme måde, hvad enten der var tale om importerede eller danske videogrammer (side 106). Sådan var det ikke her, og alligevel prøvede regeringen at få det til at se ud, som om EU-Domstolen selv både havde vurderet og godkendt FDV's autorisationssystem. Det er rendyrket manipulation.

Kapitel 4 er kaldt for *Retstilstanden i Danmark*. Der står: "Bestemmelsen om udlejning har med redaktionelle ændringer senest i forbindelse med den generelle lovrevision i 1995 været gældende siden ophavsretsloven af 31. maj 1961." Der er henvist til, at konsumptionsbestemmelsen for filmværker blev affattet som beskrevet af byretten i § 23 i 1989 og videreført i § 19 i 1995. Man får derved det indtryk, at udlejningsretten for filmværker går helt tilbage til 1961, og at det er et tilfælde, at den var omfattet af § 23 i netop dén ordlyd i 1989.

Mens der i forelæggelsen korrekt står, at der ikke var nogen særbestemmelse om udlejning af filmværker i 1987, vildledte regeringen også om dette.

5. Sondring mellem udlejning og salg

Som det fremgår sondrede den danske lovgivning på tidspunktet for de faktiske omstændigheder mellem eneretten til at sælge eksemplarer af et værk (som udtømmes, når rettighedshaveren har udgivet værket) og eneretten til at udleje værket. Begrundelsen var, at salg og udlejning er to fundamentalt forskellige former for udnyttelse af et værk.

I salgstilfældet finder der kun en enkelt disposition sted, hvorimod et værk ved udlejning kan udnyttes igen og igen. Enhver, som uden tilladelse foretager udlejning af et ophavsretligt beskyttet værk, tiltager sig således en beføjelse til gentagne dispositioner over værket, der efter regeringens opfattelse kun bør tilkomme enerettighedens indehaver.

Eneretten efter ophavsretslovens § 2 indebærer, at ophavsmanden skal give samtykke til brugen af hans værk. Bevisbyrden for, at der er givet det nødvendige samtykke, påhviler den, der ønsker at udnytte det pågældende værk. Det afhænger således af en konkret aftalemæssig vurdering, om og i hvilken udstrækning ophavsmanden har givet samtykke til en bestemt udnyttelse.

I praksis bevirker samtykkekravet, at rettighedshaveren kan opstille visse vilkår som betingelse for tilladelsen. Vilkårene vil ofte være resultatet af en forhandling mellem parterne og vil typisk vedrøre vederlagets størrelse samt den nærmere udmøntning af udnyttelsen. Det kan f.eks. aftales, at tilladelsen kun gælder i ét år, at tilladelsen kun vedrører retten til eksemplarfremstilling, at tilladelsen ikke er eksklusiv og kun vedrører 1.000 eksemplarer. Aftalen vil også kunne indeholde en geografisk afgrænsning.

Det kan ikke generelt antages, at samtykke til f.eks. udlejning i én medlemsstat også indebærer et stiltiende samtykke til udlejning i en anden medlemsstat. Det fremgår hverken af Traktatens bestemmelser, af den sekundære fællesskabsret eller af Domstolens praksis, at det er ophavsretten i det land, hvor et værk er udgivet, som skal være bestemmende for, hvilke rettigheder enerettighedshaveren har i den medlemsstat, hvortil den fysiske bærer af værket er blevet importeret.

Eftersom udøvelsen af enerettighederne hverken udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en udtrykkelig eller skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne, og på ingen måde påvirker de frie varebevægelser, må det være lovgivningen i importlandet, som er grundlaget for ophavsmandens beføjelser i dette land.

6. Konklusion

På denne baggrund er det den danske regerings opfattelse, at Traktatens art. 30 og 36 skal fortolkes således, at retten til at modsætte sig udlejning af det enkelte eksemplar nyder en særlig beskyttelse, idet denne ret ikke konsumeres ved salg eller anden form for distribution. Rettighedshaverens samtykke er derfor en forudsætning for udlejning af hvert enkelt eksemplar af værket.

Regeringen skal derfor opfordre EF-Domstolen til også i den foreliggende situation at fastholde den linje, der blev lagt i Warner Brothers-dommen.

Underskrevet af kontorchef Peter Biering, den danske regerings befuldmægtigede.

Fra Danmarks skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 20. maj 1997

Analyse af kapitel 5 og 6 i Danmarks skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Jeg tager ikke munden for fuld ved at sige, at hvert eneste afsnit i kapitel 5 og 6 er løgn eller vildledning, der fjerner opmærksomheden fra den markedsopdeling, som sagen og det præjudicielle spørgsmål handlede om.

Allerede første linje er usand. Det fremgår *ikke* af forelæggelsen, at den danske lovgivning sondrede på tidspunktet for de faktiske omstændigheder. Tværtimod står der i forelæggelsen, at jeg begyndte udlejning i 1987, og at *hverken* England eller Danmark på det tidspunkt havde en særbestemmelse om udlejning af film i den nationale lovgivning.

Begrundelsen i andet afsnit er i sagens natur også usand. Der har ikke været en offentlig debat med en sådan begrundelse, ej heller en intern debat i Folketinget. I kapitel 15 er udførligt gennemgået omstændighederne bag indførelsen af § 23, stk. 3, i 1989. Afsnittet er fuldt af løgn, men det har en bemærkelsesværdig lighed med Johan Schlüters indlæg til EU-Domstolen i Warner-sagen (side 110).

Afsnit 3 omhandler § 2. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at parterne er enige om, at sagen afgøres efter § 23, stk. 3. Så hvorfor omtaler regeringen § 2? Den anvendte argumentation er langt ude. Anders Hjulmand havde igen og igen bedt FDV om at vise bare ét eksempel på, at ophavsmændene har "overdraget" deres ret til at forbyde udlejning til FDV eller de producenter, FDV har indgået aftaler med. Det fine princip, som regeringen omtaler, er netop ikke praktiseret i sagen mod mig. Bevisbyrden burde ligge hos FDV, der søgte at udnytte ophavsmændenes udlejningsret imod deres ønske. Det er absurd, at den danske regering skriver sådan, når ophavsmændene er gået ind i sagen til støtte for mig, fordi FDV uden dokumentation påstår at have erhvervet deres rettigheder.

Ifølge regeringens indlæg kan rettighedshaverne opstille vilkår som betingelse for at give tilladelse til udlejning. Gælder det også filminstruktørerne, når de som ophavsmænd vil håndhæve deres rettigheder? Nej, overhovedet ikke!

Afsnit 5 er ren vildledning. Det fremgår af EU-Domstolens domssamling, at samtykke til udlejning ifølge en sådan lov, som blev behandlet i Warner-sagen, medfører konsumption af udlejningsretten. Jo, det fremgår netop af Domstolens praksis! Det fremstilles, som om jeg gør gældende, at engelsk ret skal anvendes. Hvor kommer det lige fra? Ifølge forelæggelsen er der enighed om, at forbuddet skal bedømmes efter ophavsretslovens § 23, stk. 3. Det var FDV, der støttede sine rettigheder på copyright-systemet i USA (side 311).

Afsnit 6 er direkte løgn, for FDV's adfærd førte til en hård markedsopdeling, der gjorde handel med udlejningseksemplarer umulig. På bizar vis bruges løgnen til at støtte, at den danske lov skal respekteres. Det kan ikke blive mere sært, da det var respekt for den danske ophavsretsmodel, SADF og jeg kæmpede for.

Konklusionen i kapitel 6 er topmålet af vildledning. Regeringens opfattelse er *ikke* i overensstemmelse med dommen i Warner-sagen, hvor EU-Domstolen altså godkendte en lov, hvor udlejningsretten konsumeres ved samtykke til udlejning.

7. Den omstændighed, at en person lovligt har erhvervet et eksemplar af et værk (f.eks. en laserdisc), giver klart ikke den pågældende ret til at udsende værkets indhold i nogen medlemsstat, end ikke i den medlemsstat, hvor eksemplarerne er købt, uden ophavsretsindehaverens samtykke.

8. Situationen er ikke anderledes for så vidt angår retten til udlejning. Begrebsmæssigt er retten til udlejning helt forskellig fra retten til salg. Ophavsretsindehaveren kan kun sælge det pågældende værk eller et eksemplar heraf en enkelt gang. Et ophavsretsbeskyttet værk kan derimod udlejes af indehaveren mange gange, hvorved indehaveren opnår en økonomisk gevinst hver gang.

9. Det Forenede Kongerige gør gældende, at de principper, der blev fastslået i dommen i sagen *Warner Brothers mod Christiansen*, sag 158/86, Sml. 1988 s. 2605, finder anvendelse i nærværende sag, og der er intet grundlag for at foretage en sondring.

Fra Storbritanniens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 23. maj 1997

Storbritanniens skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Meget tyder på, at "Johan Schlüter" også var involveret i Storbritanniens indlæg.

I afsnit 7 gøres det gældende, at en ret til at købe en LaserDisc ikke giver ret til at udsende værkets indhold. Det er irrelevant, men sammenholdt med afsnit 8 giver det indtryk af, at udlejning kan sammenlignes med offentlig fremførelse.

I Storbritannien skelnede man ikke mellem salgs- og lejekassetter på anden måde end prisen, og det er bemærkelsesværdigt, at løgnen i afsnit 8 begrundes med endnu en kopiering af Johan Schlüters famøse indlæg i Warner-sagen.

I afsnit 9 gør Storbritannien gældende - nøjagtig som den danske regering - at principperne fra Warner-sagen bør finde anvendelse, selvom der argumenteres for en *fravigelse* af princippet om konsumption af udlejningsretten ved samtykke til udlejning. Det er typisk Johan Schlüter-vildledning og bemærkelsesværdigt, at det fremstilles så enslydende i det danske og det britiske indlæg.

Arildsen skrev, at det præjudicielle spørgsmål vedrørte eksemplarer, "hvormed rettighedshaveren har valgt at udnytte udlejningsmarkedet." Enten var LaserDiscs udlejningsprodukter, eller også var de slet ikke omfattet af spørgsmålet. Men det var Erik Viuff Christiansens udlejningskassetter under alle omstændigheder!

14. Domstolens opmærksomhed henledes også på, at ophavsretsindehavere i Det Forenede Kongerige ligesom i Danmark særskilt tilbyder "udlejningseksemplarer" til personer, der ønsker at benytte disse til udlejning til almenheden til en tilsvarende højere pris. Disse eksemplarer er forbundet med en ret til udlejning til almenheden i Det Forenede Kongerige. Der sondres således i Det Forenede Kongerige mellem "sell-through"-eksemplarer og "udlejningseksemplarer".

Fra Storbritanniens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 23. maj 1997

20. Sagsøgte i nærværende sag gør gældende, at hvis han i henhold til loven kunne pålægges at dokumentere samtykke til udlejning i Danmark, ville han skulle opfylde krav, der er strengere end kravene til videoudlejere i England. Dette er ikke en korrekt udlægning af engelsk ret.

21. I henhold til engelsk ret har en sagsøgt i en sag om ophavsret, der påberåber sig et samtykke, bevisbyrden for, at der foreligger et samtykke, og for omfanget heraf. [7] Sagsøgte i nærværende sag kan således ikke engang siges at være stillet anderledes end en hvilken som helst videoudlejer i England, som også ville skulle godtgøre, at de havde opnået samtykke til udlejning af de pågældende ophavsretsbeskyttede værker i England.

---

[7] *Noah v. Shuba* (1991) FSR 15 at 28 (English High Court) where Mr. Justice Mummery said "In relation to the defence of licence or consent it is always important to bear in mind that the person raising the defence must establish not only the existence of the licence or consent, but also its extent."

Fra Storbritanniens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 23. maj 1997

I iveren efter at fremstille min udlejning som udlejning af salgsprodukter anføres det i afsnit 14, at der med udlejningsprodukterne er forbundet en ret til udlejning til almenheden i Det Forenede Kongerige. Tak for den anerkendelse, men hvad er der i vejen for, at retten til udlejning i de tilfælde også gælder i Danmark?

Afsnit 20-21 er typisk Johan Schlüter-manipulation. Med henvisning til note 7 afvises det, at jeg behandles anderledes end britiske udlejere, men i stedet for at sammenligne med de britiske udlejeres ret til at udleje eksemplarerne jf. afsnit 14 er der henvist til *Noah v. Shuba*. En undersøgelse af dén sag viste, at det handlede om, at Shuba havde *publiceret* en tekst uden at have indhentet tilladelse. Duh!

Noah v Shuba and Another
Case Summary [1991] F.S.R. 14

Summary of the facts:

[Noah was a doctor who worked for the Public Health Laboratory Scheme (PHLS). He wrote a book called "A Guide to Hygienic Skin Piercing". It was the practice at that time for PHLS employees to retain copyright in works written by them. The book also showed that Noah was the author and owner of copyright. In December 1995 Noah sent Shuba a section of his book. He sent it along with a copyright notice. In June 1986 Shuba delivered a lecture in which he quoted verbatim Dr. Noah's procedure for hair electrolysis. Shuba also sent a typed report of the lecture to a magazine for publication. The report included two substantial extracts from Dr. Noah's book and a short passage which was attributed to Dr. Noah but not written by him, which gave the impression that Noah endorsed Shuba's views. Dr. Noah claimed damages for copyright infringement and additional damages.]

Noah v. Shuba and Another, 1991

Finlands skriftlige indlæg til EU-Domstolen

FDV's licensaftaler omfattede både Danmark, Norge, Sverige og Finland, så det er ikke overraskende, at Johan Schlüter også havde indflydelse på et eller flere af de nordiske lande, og det lykkedes for Finland at "misforstå" det præjudicielle spørgsmål på nøjagtig samme måde som Danmark.

Finland kører af sporet allerede i første afsnits første sætning. Det præjudicielle spørgsmål nævner nemlig ikke den danske lovgivning, men beskriver en adfærd, der opdeler EU-markedet for udlejning af film. Det ignorerer Finland, der også foregiver, at spørgsmålet drejer sig om ophavsretsloven.

Det finske indlæg er gennemgående uden forbindelse med virkeligheden, men er fuld af typisk Johan Schlüter-manipulation. Hvordan kan det f.eks. være i strid med formålet med udlejningsretten, at importerede værker kan udlejes (afsnit 8)? Hvis vederlaget for udlejningen er lagt på eksemplarets pris, betyder det jo intet, hvor det udlejes! Det er nonsens at påstå, at rettighedshaveren mister muligheden for at få et vederlag, blot fordi eksemplaret udlejes i en anden medlemsstat.

Af uransagelige årsager har den finske regering fået den opfattelse, at retten til udlejning i henhold til den danske ophavsretslov gælder uden forskel for indenlandsk fremstillede og importerede produkter. Det er en direkte modsat situation, der beskrives i forelæggelsen! Hvordan kan Finland påstå, at loven ikke påvirker samhandelen, når spørgsmålet og forelæggelsen beskriver den situation, at netop de importerede eksemplarer er udelukket fra det danske marked? Der er ikke den mindste sammenhæng mellem Arildsens forelæggelse og Finlands indlæg.

Ligesom Danmark undlod Finland at kommentere konkurrencereglerne.

1. Den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse rejser det spørgsmål, om retten til udlejning i henhold til den danske ophavsretslov er forenelig med fællesskabsretten.

8. Det vil være i strid med formålet med retten til udlejning, såfremt en person i en medlemsstat kan købe en laserdisc og derefter frit udleje den i en anden medlemsstat. I et sådant tilfælde vil rettighedshaveren ikke kunne afgøre, hvor eller hvornår eksemplarer af værket udlejes. Desuden vil rettighedshaver miste muligheden for at få vederlag for udlejningen.

9. Den finske regering er af den opfattelse, at retten til udlejning i henhold til den danske ophavsretslov gælder uden forskel for indenlandsk fremstillede og importerede produkter og derfor ikke indebærer forskelsbehandling. Der er heller ikke tale om en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

10. Af de ovennævnte grunde er den finske regering af den opfattelse, at den danske ophavsretslovs bestemmelse om retten til udlejning er i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 30 og 36.

Fra Finlands skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 28. maj 1997

Frankrigs skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Mens indlæggene fra Danmark, Finland og Storbritannien er forholdsvis korte, er indlægget fra Frankrig meget, meget langt og meget teoretisk. Men det forholder sig lige så lidt til byrettens forelæggelse som de øvrige medlemsstaters indlæg.

Ved at bruge rigtig mange ord er Johan Schlüters synspunkter pakket bedre ind, men det ser også i Frankrigs indlæg ud til, at jeg vil snyde ophavsmanden for et vederlag ved at anfægte udlejningsretten. Frankrig anfægter reelt den praksis, de altid har anvendt i Storbritannien, hvor rettighedshaveren indhenter vederlaget for udlejning ved at lægge det på prisen for de eksemplarer, der sælges til udlejerne. Hvis filmene udlejes i en anden medlemsstat, svarer det også ifølge Frankrig til, at udlejningsretten mister sit indhold.

Med samme besynderlige logik afviser Frankrig, at konkurrencereglerne kan anvendes i sagen, fordi den anfægtede adfærd - opdelingen af det indre marked - ikke er rettighedshaverens valg. Det er Frankrigs opfattelse, at det er *obligatorisk* at forbyde udlejning af de importerede eksemplarer. Nåda, men så kan man ikke samtidig påstå, at en sådan lovgivning ikke begrænser samhandelen!

6. Hvis det lægges til grund, at der i henhold til den britiske lovgivning kan gives en stiltiende tilladelse til udlejning af de omhandlede laserdiscs, synes det vanskeligt at kunne gøres gældende, at et sådant stiltiende samtykke fra rettighedsindehaverens side gør det muligt at sikre et tilstrækkeligt vederlag for ophavsmandens kreative indsats. En stiltiende tilladelse gør det nemlig ikke muligt at fastsætte størrelsen af vederlaget i forbindelse med udlejningen af de omhandlede værker i Danmark, og der kræves en skriftlig aftale.

8. Mens retten til at fremstille eksemplarer af værket udnyttes ved en enkelt teknisk proces, giver retten til udlejning anledning til adskillige på hinanden følgende udlejningstransaktioner, hvorved ophavsmanden skal kunne drage fordel af hver enkelt transaktion, hvilket ville være umuligt, hvis hans ret var udtømt ved den første markedsføring i en medlemsstat, også selv om denne måtte anerkende, at der forelå et stiltiende samtykke til udlejning i dette land.

Det må således på baggrund af ovenstående betragtninger konkluderes, at en anerkendelse af, at et stiltiende eller formodet samtykke fra indehaveren af en ret til udlejning af laserdiscs i en medlemsstat afskærer den pågældende rettighedshaver fra at forhindre udlejning i en anden medlemsstat af laserdiscs importeret fra førstnævnte medlemsstat til den pågældende anden medlemsstat, ville være ensbetydende med, at den i sidstnævnte medlemsstat anerkendte ret til udlejning mister sit indhold.

11. Når en adfærd gøres obligatorisk i henhold til lovgivningen, således at virksomhederne ikke længere har nogen selvbestemmelsesret med hensyn til den anfægtede adfærd, er det ikke muligt at anvende bestemmelserne i artikel 85 og 86 over for virksomheder, der udviser en sådan adfærd, så længe den pågældende lovgivning er i kraft.

Fra Frankrigs skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 20. maj 1997

Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen

Man kan selvfølgelig undre sig over, at Storbritannien fandt det problematisk, at britiske virksomheder som HEX gerne ville have adgang til det danske marked. Eller at den succesfulde britiske fremgangsmåde bredte sig til resten af Europa. Det kan kun forklares med den indflydelse, lobbyister som Johan Schlüter havde på embedsmændene. Der er ikke noget, der tyder på, at Storbritannien eller nogen af de andre regeringer gjorde et reelt forsøg på at sætte sig ind i problemstillingen i Arildsens forelæggelse.

Men hvad så med Kommissionen?

Kommissionen er EU's politi med ansvar for, at både konkurrencereglerne og det indre marked fungerer efter hensigten. Det var Kommissionen, der i 1991 tog initiativ til et harmoniseringsdirektiv, der skulle fjerne den indirekte virkning på samhandelen med udlejningsprodukter, der blev påvist af Warner-sagen, og som angiveligt skulle sikre, at EU's virksomheder, f.eks. HEX, Lightning og Pioneer, kunne operere på hjemmemarkedsvilkår i hele EU.

Det var Kommissionen, der opfordrede borgerne til at klage, hvis de blev udsat for konkurrencebegrænsende adfærd, og det gjorde jeg både i 1989 og i 1993. Via mine klager var Kommissionen informeret om Johan Schlüters og den danske regerings løgne, da FDV i Warner-sagen ville have det danske udlejningsmarked for sig selv. Via Pioneers støtte til min klage i 1993 var Kommissionen udførligt orienteret om problemerne med at markedsføre LaserDisc-systemet i Danmark via udlejning, fordi FDV blokerede for al udlejning, der ikke var deres egne kassetter. Diskriminationen af LaserDiscs var et særskilt problem i forhold til konkurrencereglernes forbud mod en adfærd, der begrænser teknisk udvikling.

HEX fik aldrig et svar fra Kulturministeriet, men spørgsmålet var taget med i Arildsens forelæggelse, så Kommissionen ville vel tage stilling, skulle man tro? Jeg havde ikke fået lov til at tale med Kommissionen, men i afvisningen af mit ønske om et møde lovede Kommissionen at fremkomme med sine bemærkninger til EU-Domstolen. Betød det, at Kommissionen omsider svarede Pioneer, om det var i overensstemmelse med EU's regler, at en dansk distributør af videokassetter forhindrede distribution af de LaserDiscs, som Pioneer havde bragt på markedet i England (side 323)?

Næh! Intet i Kommissionens indlæg indeholder så meget som en anerkendelse af den problemstilling om markedsopdeling, som fremgår både af klagerne og af forelæggelsen. Kommissionen ser også bort fra det faktum, at udlejningsretten for filmværker blev indført i Danmark i 1989 og altså ikke eksisterede under Warner-sagen. Kommissionens indlæg indeholder i stedet tre nye, bemærkelsesværdige synspunkter, som fortjener en nærmere undersøgelse:

1. Udlejning har samme karakter som offentlig fremførelse.
2. Udlejningsretten konsumeres ikke ved samtykke til udlejning.
3. EU-Domstolen skal afvise at anvende konkurrencereglerne.

30. Kommissionen er af den opfattelse, at udlejningsrettigheder til videogrammer og laserdisketter overvejende har samme karakter som rettigheder til offentlig fremførelse. Dette indebærer, at princippet om konsumption af rettigheder ikke finder anvendelse på udlejningsrettigheder.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 16. maj 1997

1. Udlejning har samme karakter som offentlig fremførelse

Johan Schlüter udtalte allerede i Warner-sagen, at udlejning kan sidestilles med offentlig fremførelse af et værk, og han fortsatte med at fremture, selvom det blev afvist af generaladvokaten (side 115).

Ja, det blev klart afvist af generaladvokaten, så det er noget af en præstation, at han fik Kommissionen til at tage synspunktet til sig. Generaladvokaten havde gode argumenter bag afvisningen i 1988, så påstanden burde være afvist én gang for alle. Det er en bemærkelsesværdig kovending fra Kommissionens side.

Hvis Kommissionen virkelig mente, at udlejningsrettigheder har samme karakter som rettigheder til offentlig fremførelse, ville det fremgå af udlejningsdirektivet, ikke sandt? Det gør det ikke. Tværtimod finder man det stik modsatte synspunkt i bemærkningerne til direktivforslaget i afsnit 1.2, hvor begrebet "udlejning" i artikel 1, stk. 2, er defineret.

Kommissionen forklarer heri, at udlejning refererer til fysiske genstande, og i den forbindelse var Kommissionen fremsynet nok til at forudse en verden, hvor et værk kan stilles til rådighed via elektronisk datatransmission, men fordi en sådan udnyttelse i de fleste medlemsstater blev betragtet som offentlig fremførelse, var det *ikke* omfattet af direktivet. Der står det *modsatte* i direktivforslaget: Offentlig fremførelse er noget andet og derfor udelukket fra direktivets anvendelsesområde!

1.2. Udlejning i henhold til stk. 2 refererer sig altid til udlejning af kun fysiske genstande; dette følger allerede af bestemmelsen i artikel 2, stk. 1. Når et værk således stilles til rådighed, f.eks. en film, via elektronisk datatransmission (downloading), er forholdet således ikke omfattet af nærværende direktiv.

Man kan forestille sig, at på et eller andet tidspunkt i fremtiden vil f.eks. videofilm ikke længere udlejes på kassetter, men i stedet fremsendes elektronisk til gengivelse på en skærm i private hjem. En sådan form for ophavsretlig udnyttelse betragtes i de fleste medlemsstater som værende offentlig fremførelse, dvs. en form for immateriel udnyttelse, men dette spørgsmål er endnu ikke blevet løst ensartet i medlemsstaterne. Handlinger, hvorved et værk stilles til rådighed via elektronisk datatransmission, er derfor blevet udelukket fra direktivets anvendelsesområde.

Kommissionens direktivforslag, 24. januar 1991

2. Udlejningsretten konsumeres ikke ved samtykke til udlejning

For FDV var det vigtigt at skjule, at den særlige lov om udlejning af filmværker i ophavsretslovens § 23 i Warner-sagen var løgn, og at den var beskrevet sådan, at retten til at forbyde udlejning "ikke konsumeres ved rettighedshaverens salg af et eksemplar af værket, men først når han har tilladt, at værket udlejes."

Kommissionen hjalp med at skjule det ved at ignorere Arildsens bemærkning om indførelsen af § 23, stk. 3, i 1989, og så brugte den et særligt tunnelsyn til at forklare, at artikel 1, stk. 4, skal forstås sådan, at konsumption af udlejningsretten ikke engang finder sted, når der er givet samtykke til udlejning.

Faktisk står der hverken i direktivforslaget eller i Kommissionens omtale af artikel 1, stk. 4, i afsnit 42 nedenfor, hvad der sker, når der gives samtykke til udlejning. Kommissionen præciserer, at udlejningsretten ikke konsumeres, blot fordi værket bringes i omsætning, men i retssagen ændres det besynderligt nok til, at udlejningsretten heller ikke konsumeres ved samtykke til udlejning!

I Warner-sagen, der foranledigede direktivet, fremgår det dog af beskrivelsen af denne særlige lov, at udlejningsretten konsumeres, når der gives samtykke til udlejning. Mon ikke også det lå til grund, da direktivforslaget blev skrevet?

Tunnelsynet indtræder ved forklaringen på artikel 1, stk. 4, for set i sammenhæng med stk. 2 og 3 ses, at der med "salg eller anden form for distribution" tænkes på distribution, der *ikke* er udlejning eller udlån (side 186). I direktivforslaget er det præciseret, at udlejnings- og udlånsretten består, også efter at værket er udgivet, for det var nyt i de fleste landes bestemmelser om konsumption på det tidspunkt.

38. Efter Kommissionens opfattelse er retten til udleje således en rettighed, der slet ikke kan udtømmes ved at eksemplarer af værket videresælges eller udlejes. Det er derfor uden betydning, at indehaveren af enerettigheden i den foreliggende sag efter engelsk ret har beføjelse til at begrænse udlejning til bestemte eksemplarer. Det forhold, at honorering af indehaveren af enerettighederne er knyttet til hver enkelt udleje eller det antal sandsynlige gange eksemplaret udlejes, sikrer, at indehaveren af eneretten opnår honorering af sine rettigheder, hvilket ikke ville være tilfældet, såfremt eksemplaret frit kunne udlejes på det danske marked.

42. I artikel 1, stk. 4, er det udtrykkeligt fastsat, at salg eller anden form for distribution af et eksemplar af et ophavsretligt beskyttet værk ikke medfører, at udlåns- og udlejningsrettigheder udtømmes. Med denne bestemmelse fastslås det, at princippet om konsumption af rettigheder ikke finder anvendelse for så vidt angår udlåns- og udlejningsrettigheder. Denne forståelse har også støtte i de tilgængelige forarbejder til Direktivet. Det følger af Kommissionens begrundelse for direktivforslaget, at formålet med reglen i artikel 1, stk. 4, er at præcisere, at konsumption af spredningsretten ikke berører retten til at bestemme over adgangen til udleje og udlån, og at udlejningsrettigheder derfor fortsat består, efter at det første eksemplar af værket er bragt i omsætning.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 16. maj 1997

1.4. Stk. 4 er blevet indføjet af præcisionshensyn: I visse medlemsstater eksisterer der en eneret til spredning, der "konsumeres" i relation til f.eks. bestemte eksemplarer af et værk, når de pågældende eksemplarer første gang bringes i omsætning. Som et resultat heraf vil enhver videre spredning, der finder sted efter den første markedsføring i form af salg ikke længere være omfattet af ophavsmandens eneret. Formålet med bestemmelsen i stk. 4 er at præcisere, at udlejnings- og udlånsrettigheder ikke må berøres af den konsumption af spredningsretten, der er hjemlet i visse medlemsstaters lovgivning, således at henholdsvis udlejnings- og udlånsrettighederne fortsat består selv efter den første markedsføring af f.eks. et eksemplar af et værk.

Kommissionens direktivforslag, 24. januar 1991

3. EU-Domstolen skal afvise at anvende konkurrencereglerne

Kommissionen foreslår, at EU-Domstolen afviser at tage stilling til konkurrencereglerne på baggrund af en løgn, der er ganske bemærkelsesværdig i og med, at det præjudicielle spørgsmål beskriver en adfærd, der opdeler EU.

Det er usandt, at det fremgår, at der ikke er indgået konkurrencebegrænsende aftaler. Tværtimod beskrev Arildsen klart det konkurrenceretlige problem, nemlig at den anfægtede adfærd om markedsopdeling gør det muligt at tage én pris i ét land og en anden pris i et andet land. Artikel 85 og 86 indeholder intet om, at man må opdele EU-markedet, når blot det vedrører udlejning.

Endelig er det ret vildt, at Kommissionen vil fratage byretten muligheden for at få hjælp af EU-Domstolen efter artikel 177. Den forlanger i stedet af byretten, at den skal tage ansvaret for at ændre en retspraksis, der har været anerkendt af landsretten i en årrække. Det kan jo ikke lade sig gøre. Det ser grangiveligt ud til, at "Johan Schlüter" også har skrevet Kommissionens indlæg.

48. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at der ikke er indgået konkurrencebegrænsende aftaler, f.eks. om forbud mod eksport mellem indehaveren af eneretten og licenstagere. Det henhører under den nationale domstol på baggrund af bevisførelsen i sagen at tage stilling til, om der i øvrigt foreligger aftaler med et konkurrencebegrænsende indhold.

50. På grundlag af ovenstående bemærkninger foreslår Kommissionen, at de forelagte præjudicielle spørgsmål besvares således:

3. Det tilkommer den nationale domstol under hensyntagen til samtlige bevisligheder i den verserende sag at tage stilling til, om der foreligger konkurrencebegrænsende aftaler i strid med EF-traktatens artikel 85 eller et misbrug af dominerende stilling i strid med EF-traktatens artikel 86.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 16. maj 1997

Den katastrofale retsmøderapport

I årene op til forelæggelsen havde jeg tilbragt utallige eftermiddage på læsesalen på hovedbiblioteket i Aalborg med læsning af EU-Domstolens domssamling. Jeg havde læst en håndfuld lærebøger om EU-ret, og da *EU-Karnov* udkom i 1993, brugte jeg en lang sommer på at læse den fra ende til anden. Okay, jeg sprang over kapitlerne om fiskeripolitik og landbrugspolitik, men jeg læste de grundlæggende kapitler. Hvis der blev refereret til en relevant sag, tog jeg på biblioteket og læste i domssamlingen, hvad det præcist gik ud på. Mange sager var så oplagte, at det kunne undre, hvorfor de var forelagt for EU-Domstolen. Jeg havde let ved at følge dommernes tankegang, og jeg var altid enig i afgørelserne.

Jeg betvivlede ikke, at sagerne handlede om det, der stod i retsmøderapporten. Også i Warner-sagen var jeg enig med EU-Domstolen, som naturligvis ikke kunne vide, at de "faktiske omstændigheder" ikke stemte overens med virkeligheden. Jeg troede, det var uacceptabelt, at en regering hjalp med at narre EU-Domstolen på den måde, og i flere dage kunne jeg ikke sove af chok over opdagelsen.

Læsningen af retsmøderapporten i denne min egen sag var et lige så stort chok. Jeg var selvfølgelig skuffet over indlæggene fra Kommissionen og de andre medlemsstater, men jeg var ikke så naiv, at det kom særligt meget bag på mig. Jeg var klar over, at Mogens Koktvedgaard havde været sagkyndig rådgiver for Kommissionen i spørgsmål om europæisk konkurrenceret og europæisk ophavsret, og han kunne meget vel have haft en finger med i spillet. Mogens Koktvedgaard og Johan Schlüter var to alen ud af ét stykke, og Mogens Kokvedgaard havde været lige så dygtig til at positionere sig.

Det ville også være underligt, hvis det kun var i Danmark, at den internationale industri havde placeret sine egne folk eller sympatisører på indflydelsesrige poster. Den opfattelse, medlemsstaterne havde fået af sagen, kunne de umuligt have fået ved at læse Arildsens forelæggelse. De måtte være påvirket udefra.

Præjudicielle forelæggelser tages som udgangspunkt alvorligt. Der var 9 dommere i Warner-sagen og 11 dommere i Laserdisken-sagen, og mange dommere fra forskellige stater sikrer uafhængighed, men de læser hverken forelæggelsen eller parternes indlæg. De afgør sagen på grundlag af retsmøderapporten.

Indtil jeg læste retsmøderapporten i min egen sag, var jeg overbevist om, at retsmøderapporten repræsenterede de indsendte indlæg, men hvis jeg skulle have bedømt min egen sag på grundlag af denne rapport, ville jeg også have dømt til fordel for FDV. Så grelt var det.

Her vil jeg gennemgå fem betydningsfulde forhold, der var udeladt:

1. Den ikke-eksisterende særlov i Warner-sagen.
2. Konsumptionsbestemmelsen i Warner-sagen.
3. Ophavsmændenes ligeværdige rettigheder.
4. Pioneer som rettighedshaver jf. det præjudicielle spørgsmål.
5. Pioneers konkurrenceretlige anbringende.

1. Den ikke-eksisterende særlov i Warner-sagen

Siden jeg opdagede, at EU-Domstolen blev ført bag lyset i Warner-sagen, havde jeg gjort alt for at gøre myndighederne og politikerne opmærksomme på det, men uden held. Jeg var derfor tilfreds med, at Arildsen i kendelsen om sagens faktiske omstændigheder havde påpeget, at der hverken i England eller Danmark fandtes en særbestemmelse om udlejning af filmværker i den nationale lovgivning, da jeg begyndte at udleje i 1987 - og altså heller ikke under Warner-sagen.

Det havde jeg også fortalt Komissionen om i klagerne, men den reagerede ikke på det. Nu var jeg selv nået til EU-Domstolen. Det var en glimrende lejlighed til at redegøre for retsudviklingen, og så burde det reelle formål med forbuddene mod Erik og mig være krystalklare.

Jeg gennemgik ikke blot dette med ord. Jeg sendte også dokumentation med.

Den refererende dommer, Jean-Pierre Puissochet, flyttede ikke desto mindre dette faktum ud af afsnittet "faktiske omstændigheder" og fremstillede det i stedet som mit synspunkt! *Som mit synspunkt!*

Enhver, som læser dommen i Warner-sagen, men ikke graver dybere, vil som konsekvens betragte mig som en idiot, der bestrider anerkendte kendsgerninger. Den britiske lovgivning er korrekt beskrevet med starttidspunktet for udlejningsretten, mens det ser ud til, at ordlyden blot blev justeret i den danske lov i 1989.

2. Konsumptionsbestemmelsen i Warner-sagen

Én ting er, at en særlig udlejningsret til filmværker ikke eksisterede i 1987, men var opfundet til formålet for at narre EU-Domstolen. Noget andet er, hvad den lov, som blev beskrevet for EU-Domstolen i Warner-sagen, går ud på.

Det var EU-Domstolens faste praksis, at samtykke medførte konsumption, og i Warner-sagen var det Johan Schlüters udfordring at overbevise EU-Domstolen om, at der ikke var givet samtykke til udlejning i og med, at værket var udgivet. Loven var beskrevet af parterne i forelæggelseskendelsen fra Østre Landsret. Det var gengivet i retsmøderapporten, at udlejningsretten først konsumeres, når rettighedshaveren har tilladt, at værket udlejes. Det argument kunne bruges dengang, fordi det fremgik af Østre Landsrets forelæggelse, at Warner hverken i Danmark eller i Storbritannien havde tilladt udlejning.

Det faktum lå til grund for EU-Domstolens dom i Warner-sagen, men det er ikke gengivet i selve dommen, hvor der henvises til retsmøderapporten for sagens nærmere omstændigheder. Jeg havde selvfølgelig gjort opmærksom på det i mit skriftlige indlæg, men Puissochet havde ikke taget det med. Det har betydning, fordi dommerne - ligesom Lilholt i kæremålet - ofte kun læser selve dommene, men undlader at læse de vigtige detaljer i retsmøderapporterne.

Ingen forhindrer dommerne i at læse retsmøderapporterne for at kontrollere de omstændigheder, der ligger til grund for en dom, men det gjorde de ikke denne gang, og den forsømmelse fik afgørende betydning.

3. Ophavsmændenes ligeværdige rettigheder

I forhold til opretholdelsen af fogedforbuddet var det relevant at undersøge, hvordan udlejningsretten håndteres, når flere rettighedshavere har udlejningsret. Det kom filminstruktørerne ind på i deres indlæg, men hverken deres retlige interesse som ophavsmænd eller deres argumentation kom med i retsmøderapporten. Deres indlæg på tre sider blev reduceret til seks intetsigende linjer.

Fire typer rettighedshavere har fået tildelt en udlejningsret af direktivet, og to af dem var i spil: Producenten (Warner) og ophavsmanden (SADF), hvis forening havde skiftet navn til Danske Filminstruktører (DFI). Derudover var der licenstagerne: FDV's medlemmer, Warner Home Video (UK), Pioneer, Lightning osv.

DFI's indlæg blev behandlet som et ligegyldigt, perifært, ikke-retligt indlæg. Det fremgår ikke engang af retsmøderapporten, at filminstruktørerne er ophavsmænd. Det forventes selvfølgelig ikke, at dommerne kan huske tusinder af direktiver, så netop derfor skal de relevante fakta med i retsmøderapporten. DFI blev ikke kaldt ophavsmænd med den retlige betydning, det har, men "filminstruktører". I stedet blev FDV's medlemmer og Warner misvisende refereret til som ophavsmænd!

11.1. DFI's grundholdning

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører (DFI) opfatter situationen således, at filmproducenterne har påberåbt sig en lovbestemmelse, der oprindeligt er givet til filminstruktørerne som et instrument til at bekæmpe piratkopiering. Denne bestemmelse er af producenterne benyttet til at afskærme det danske udlejningsmarked for filmværker.

Det har fået den konsekvens, at lemlæstede filmudgaver, som filminstruktørerne af kunstneriske hensyn ønsker at forbyde, bliver udlejet i Danmark på bekostning af de ubeskårede udgaver, som filminstruktørerne aktivt prøver at udbrede.

Det præciseres, at DFI anser et filmværks ledende instruktør som ophavsmand til et filmværk, og det præciseres, at DFI gerne ser filmværkerne udbredt på LaserDisc. DFI vil endvidere anholde, at producenterne omtales som ophavsmænd. Det er de ikke.

11.5. Udlejningsretten som middel til at fremme letterbox-versioner

De danske domstole accepterer, at eneretten til at tillade og forbyde udlejning håndhæves i forhold til hvert enkelt eksemplar og i forhold til hver enkelt forhandler. De danske domstole tillader endvidere, at et samtykke kan trækkes tilbage. DFI mener, at filminstruktørerne i kraft af Rådets direktiv 92/100, artikel 2, stk. 1, jf. stk. 2, har en eneret til at tillade og forbyde udlejning, der er ligeværdig med producenternes. Såfremt EF-Domstolen godkender FDV's administration af eneretten til at tillade og forbyde udlejning (i form af sideløbende distribution af salgs- og udlejningseksemplarer og i form af forhandleraftaler), må det være en naturlig konsekvens, at filminstruktørerne i princippet kan administrere deres eneret på samme måde. DFI vil i så fald nægte at tillade udlejning af pan/scan-versioner, og DFI vil i princippet godkende hver enkelt forhandler og hvert enkelt eksemplar på samme måde som FDV.

Fra DFI's indlæg til EU-Domstolen, 7. maj 1997

Sammenslutningen af Danske Filminstruktører lægger særlig vægt på, at filmværkerne gøres tilgængelige for almenheden, uden at deres kunstneriske værdi forringes, og den ser derfor gerne filmværker udbredt på laserdisc, som er et kvalitetssystem, der benyttes af velinformerede brugere, der respekterer filmværker som kunstværker. Foreningen beklager derfor, når distribution af laserdiscs forhindres i Danmark, og fogedforbuddet mod udlejning har ikke støtte fra foreningen.

Hele DFI's indlæg ifølge EU-Domstolens retsmøderapport, 6. marts 1998

4. og 5. Pioneers rettigheder

Pioneer var hverken sagsøger eller sagsøgt, men var alligevel direkte berørt af det nedlagte forbud mod udlejning. Pioneer var rettighedshaver i det præjudicielle spørgsmåls beskrivelse som den, der havde bragt filmværkerne på markedet "i en anden medlemsstat". Pioneers udgivelser kunne ikke omsættes ved udlejning "i en medlemsstat", fordi det var blevet forbudt dér af indehaverne af rettigheder til de pågældende værker "omend på et andet fysisk medium (videokassette)".

Også Pioneer blev reduceret til en ligegyldig tredjemand, og Pioneers indlæg blev reduceret fra fire separate kapitler til seks linjer. Det fremgår ikke engang, at Pioneer var licenstager på lige fod med FDV og Warner Home Video (UK).

Det er vigtigt for forståelsen af sagen, at Pioneer ikke kunne komme ind på det danske marked med sine egne udgivelser på grund af den markedsopdeling af EU, som FDV og Warner havde gennemført, men det blev der ikke givet plads til. Pioneers retlige interesse som det præjudicielle spørgsmåls "indehaver af eneretten til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværker" fremgår slet ikke af retsmøderapporten, hvor Warners og FDV's indlæg fylder næsten fem sider.

Pioneer havde en særlig pointe i en reference til artikel 86, stk. 1 b), der forbyder "begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til skade for forbrugerne." FDV's medlemmer var ikke interesseret i LaserDisc-systemet, for de kunne tjene mere ved at bevare det teknologisk ældre VHS-videosystem.

Hvad mener EU-Domstolen mon om det? Det får vi aldrig at vide. Det var den forhindret i at tage stilling til, for det kom heller ikke med i retsmøderapporten!

Pioneer Electronics Denmark, som står for markedsføringen af laserdisc-systemet i Danmark, har givet udtryk for, at selskabet ser med stor alvor på de nedlagte forbud mod udlejning af disse discs, som har bremset salget af laserdisc-afspillere og dermed truer laserdisc-systemets fremtid. Selskabet har bl.a. anført, at et eventuelt forbud mod udlejning af filmværker skal gælde ensartet inden for EU, så et forbud omfatter alle eksemplarer eller ingen eksemplarer uden sondring mellem laserdiscs og andre medier.

Hele Pioneers indlæg ifølge EU-Domstolens retsmøderapport, 6. marts 1998

Mine indsigelser mod retsmøderapporten

Da jeg var part i en sag ved EU-Domstolen fik jeg tilsendt en 41 siders vejledning i sagsbehandlingen, og jeg bemærkede, at parterne i afsnit C.1.b blev opfordret til at kontrollere, om retsmøderapporten gengav synspunkterne korrekt. Jeg var også velkommen til at skrive og foreslå ændringer.

Det er ikke overdrevet, at jeg var chokeret over den enorme forskel på mine og bi-intervenienternes indlæg og "gengivelsen" i retsmøderapporten. Jeg sov ikke i flere dage. Mit første udkast til indsigelser fyldte seks sider. Det ville næppe blive taget alvorligt! Jeg endte med at nøjes med tre siders indsigelser i håbet om, at de i det mindste blev læst. Den refererende dommer bestemmer, om han vil reagere på indsigelser, og han bliver næppe begejstret, hvis han kritiseres for meget.

I mit brev til EU-Domstolens refererende dommer er der både grundlæggende forklaringer på de problemstillinger, der er overset i retsmøderapporten, og seks konkrete forslag til ændringer. Nedenfor og på næste side har jeg vist de vigtigste forklaringer og de vigtigste forslag til ændringer.

Udlejningsdirektivets betydning for besvarelsen af byrettens spørgsmål

Udlejningsdirektivet frembyder et særligt fortolkningsproblem i forhold til sagsøgers nuværende påstand om, at samtykke til udlejning ikke medfører konsumption af udlejningsretten. Det særlige fortolkningsproblem opstår, fordi udlejningsretten i medfør af direktivet tilkommer både ophavsmanden og producenten.

Den nationale dommer har i henhold til national lovgivning hidtil entydigt kunnet fastlægge, hvem der i en given situation er indehaver af en given ophavsret på grundlag af den nationale ophavsretslovgivning og aftaler om overdragelse af rettigheder. Det hører derfor til den nationale domstols kompetence at vurdere, hvem der er rettighedshaver jf. § 23, stk. 3, i forhold til et givet filmværk. Filminstruktørernes indlæg i forhold til den EU-retlige fortolkning af byrettens spørgsmål på baggrund af den danske lovgivning har derfor begrænset betydning.

Det forholder sig imidlertid anderledes, når udlejningsdirektivet lægges til grund for spørgsmålet. Udlejningsdirektivet er til hinder for, at den nationale domstol entydigt kan fastlægge, hvem der kan påberåbe sig udlejningsretten. Mere end én rettighedshaver har en lovsikret eneret med samme indhold. Det giver særlige fortolkningsvanskeligheder, og derfor beder den forelæggende domstol specielt om en vurdering på grundlag af udlejningsdirektivet.

Filminstruktørernes retlige interesse i sagen

På baggrund af udlejningsdirektivet får filminstruktørernes indlæg en anderledes retlig betydning. Filminstruktørernes rettigheder er klart defineret i direktivet. Når disse rettigheder skal fortolkes i forhold til producentens ligeværdige ret, har filminstruktørerne samme retlige interesse i Domstolens besvarelse.

Det er på den baggrund, at filminstruktørernes indlæg skal læses.

Fra Laserdiskens bemærkninger til retsmøderapporten, 20. marts 1998

Mine forslag til ændringer

Jeg fokuserede på to ting. På baggrund af byrettens anmodning om, at der skulle svares på baggrund af direktivet, var det nedslående, at ingen - hverken Kommissionen, medlemsstaterne eller den refererende dommer - havde bemærket, at der var flere rettighedshavere med en udlejningsret, og at ophavsmanden var en af dem. Og ophavsmanden var altså filminstruktøren - ikke licenstageren. Dommeren havde i retsmøderapporten gengivet artikel 2, stk. 1, men ikke stk. 2, der gør det klart, at filmens ledende instruktør skal anses som ophavsmand. Tilsyneladende troede han, at "ophavsmanden" blot var et andet ord for licenstageren, og dermed faldt den rigtige ophavsmand jf. direktivet og § 23, stk. 3, helt ud af billedet.

Et andet problem var, at dommeren simpelthen lukkede øjnene for det faktum, at der ikke før 1989 havde været en særlig udlejningsret for filmværker i Danmark. I forslag 3 forklarede jeg, at min opfattelse af § 25 var uden betydning i forhold til EU-retten, men EU-Domstolen burde i det mindste forholde sig til det faktum, at der ikke eksisterede en særlov i 1987, og det uddybede jeg i forslag 4.

Forslag 1

Side 2: Artikel 2, stk. 2, medtages. For filminstruktørerne er den relevant.

Forslag 2

Side 4, første afsnit, sidste linje: "ophavsmændene" bør ændres til "rettighedshaverne".

Begrundelse: Forelæggelseskendelsen benytter udtrykket "rettighedshaver". Der er tre slags rettighedshavere. Ophavsmænd, producenter og licenstagere. Licenstagere erhverver rettigheder ved aftale. De omtalte rettighedshavere er licenstagere. Det er forkert at beskrive dem som ophavsmænd. Da spørgsmålet skal besvares på baggrund af direktivet, er det vigtigt at respektere direktivets definitioner.

Forslag 4, jf. forslag 3

Side 3, afsnit B: Følgende fremgår af forelæggelseskendelsen, side 3: "Hverken England eller Danmark havde på det tidspunkt en særbestemmelse om udlejning af filmværker i den nationale lovgivning." og "En særbestemmelse om udlejningsret blev indført i den danske lov om ophavsret i 1989."

Det fremgår ikke af retsmøderapporten, hvor det også er uklart, hvad der blev ændret, og hvad der blev indført. Stk. 3 blev ikke *ændret*. Ændringen af § 23 gik ud på, at stk. 3 blev *indført*. Den britiske retsudvikling er præcist beskrevet.

Jeg vil foretrække en mere præcis beskrivelse af den danske retsudvikling. Jeg er ked af, at retlige omstændigheder, der strider mod den almindelige opfattelse af Warner-sagen, beskrives som mit synspunkt. Det er unødvendigt, når byretten har lagt dem til grund. Derimod giver referatet af mit indlæg i afsnit 3 og 4 måske læseren en opfattelse af, at jeg bestrider et anerkendt faktum. Jeg ser gerne, at byrettens bemærkning tages med i retsmøderapporten.

Fra Laserdiskens bemærkninger til retsmøderapporten, 20. marts 1998

Den refererende dommers reaktion

Senere - efter den mundtlige forhandling - udsendte dommeren en tillægsrapport, men den er så ringe, at man kun kan ryste på hovedet. Retsudviklingen, som den virkelig var, forblev mit synspunkt. Selvom brugen af udtrykket "ophavsmanden" blev korrigeret, blev læseren ikke reelt klogere. Jeg havde bedt om at få artikel 2, stk. 2, gengivet, så læseren forstår, at filminstruktørerne er defineret som ophavsmænd i det direktiv, der skal danne baggrund for besvarelsen. I stedet blev det tilføjet, hvad der forstås ved et filmværk! Det gav overhovedet ingen mening.

Jeg havde bedt om en revurdering af DFI's indlæg på baggrund af den retlige interesse, de har som ophavsmænd både i direktivet og i § 23, stk. 3, men det blev ignoreret. Jeg kunne ikke lade være med at stille mig selv spørgsmålet: Hvorfor udsendte dommeren i det hele taget en tillægsrapport, når den var så intetsigende?

Gengivelsen af artikel 1 i direktiv 92/100/EØF på side 2 i retsmøderapporten suppleres som følger:

3. I dette direktiv forstås ved "udlån": Det forhold, at et værk for et begrænset tidsrum og ikke med henblik på direkte eller indirekte økonomisk eller kommerciel fordel stilles til rådighed med henblik på brug via offentligt tilgængelige institutioner.

Gengivelsen af direktivets artikel 2 på side 2 i retsmøderapporten suppleres som følger:

I dette direktiv forstås ved film filmværker, audiovisuelle værker og levende billeder, hvad enden de er ledsaget af lyd eller ej.

På side 4, første afsnit, i den danske affattelse af retsmøderapporten erstattes ordet "ophavsmændene" med ordet "rettighedshaverne", og på side 4, tredje afsnit, ordet "ophavsmanden" med ordet "rettighedshaveren".

Jean-Pierre Puissochet
Refererende dommer

Samtlige tilføjelser til retsmøderapporten, 27. april 1998

Redningsforsøg via den mundtlige forhandling

Den mundtlige forhandling var tirsdag den 31. marts 1998, altså før jeg fik svar fra den refererende dommer. Min bedste chance var at redde situationen ved den mundtlige forhandling. Der var blot et par uger til, og min taletid var knap. Jeg havde fået tildelt 20 minutter, og bi-intervenienterne havde fået 10 minutter hver.

Da jeg sendte det skriftlige indlæg til EU-Domstolen, havde jeg skrevet, at jeg ikke havde behov for at supplere med et mundtligt indlæg. Det bruges normalt til at svare på de andres skriftlige indlæg. Jeg havde redegjort for alt, og jeg havde ikke behov for at kaste mig ud i en debat med FDV og Warner, men nu handlede det pludselig om at forklare EU-Domstolen, hvad sagen gik ud på.

Anders Hjulmand forhandlede med EU-Domstolen, og det endte med, at jeg fik lov til at tale i 35 minutter på vegne af mig selv og bi-intervenienterne.

Hvorfor udsendtes retsmøderapporten så sent? Den 10. marts 1997 fik parterne tilsendt et modtagelsesbevis med sagens nummer, sag C-61/97. Der var en frist på kun to måneder til at indsende det skriftlige indlæg, og alligevel blev retsmøderapporten først udsendt tre uger før den mundtlige forhandling et år senere.

For mit vedkommende ændrede retsmøderapporten alt. Indtil da troede jeg på, at FDV's løgne ville blive afsløret, og at monopolet ville blive ophævet, men det ville næppe komme til at ske på baggrund af retsmøderapporten.

For mig personligt var det trist, at det faldt sammen med, at hele storfamilien, dvs. mine forældre, søskende og deres børn, havde planlagt en fælles skiferie i en bjælkehytte i Norge i ugen op til den mundtlige forhandling tirsdag. Jeg havde glædet mig til skiferien, der sluttede lørdag - 3 dage før - og jeg tænkte, at det var sundt med en mentalt afslappende ferie før opgaven i Luxembourg, men nu så det pludselig håbløst ud. Jeg sendte indsigelserne til EU-Domstolen, men jeg havde ingen garanti for, at den refererende dommer ville reagere på dem.

Før Luxembourg

Jeg har været aktivt medlem af Aalborg Tennisklub siden 70'erne. Her mødte jeg Steen Treumer, der arbejdede på AUC og havde EU-ret som speciale. Han havde endda boet i Luxembourg og havde kontakter i byen. Han satte mig i forbindelse med advokat Jesper Svenningsen, der havde sin daglige gang ved EU-Domstolen, og han tilbød at bistå mig under besøget. Jeg rejste til Luxembourg helt alene, så det var betryggende med hans støtte og lokalkendskab.

I en uge kæmpede jeg med at skrive en tale, hvori jeg gennemgik hele sagen, men den blev anstrengt og alt for lang. Det var vildt frustrerende. EU-Domstolen lægger mest vægt på de skriftlige indlæg, og jeg havde været meget omhyggelig med mit skriftlige indlæg, men det var blevet smadret af den refererende dommer. Jeg måtte prøve at trænge igennem til de øvrige dommere i det mundtlige indlæg, som i det mindste ville blive hørt af alle dommerne.

Frustreret og skuffet meldte jeg afbud til skiferien, men pludselig kom idéen til mig som et lyn i natten: Lad problemet komme til udtryk i en samtale. Det er mere interessant end lange udredninger. Jeg havde allerede nedskrevet samtalen med Arildsen fra det første retsmøde, og den skulle ikke ændres ret meget for at blive til en fin lille ramme om den centrale problemstilling, og med den idé som udgangspunkt faldt resten af talen hurtigt på plads. Og så nåede jeg endda at tage med familien på skiferie med ro i sindet.

Den originale tale fyldte 15 sider. Der var flere linjeskift og større linjeafstand. Det gjorde det lettere for mig at holde talen, så det ikke blev for meget oplæsning, og det lettede arbejdet for tolkene, som skulle simultantolke talen for dommerne. Det er god service at sende en tale i forvejen, så de kan forberede sig og være klar på dagen. Mit mundtlige indlæg fylder "blot" 10 sider her i bogen, hvor jeg har valgt at gengive hele talen for at gøre det muligt at sammenligne domssamlingens gengivelse af min holdning med det, jeg rent faktisk sagde til dommerne.

Den mundtlige forhandling ved EU-Domstolen i Luxembourg

Jeg rejste til Luxembourg søndag og brugte et par dage på at forberede mig. Jeg havde taget min Sony MiniDisc og en mikrofon med. Morgen, middag og aften stillede jeg mig op foran mikrofonen og holdt talen til MiniDisc'en, som om den var EU-Domstolens dommere. Jeg tog tid med et stopur, og det viste hver gang lige godt 33 minutter. Det var jeg tryg ved. Jeg havde fået at vide, at den tildelte taletid skulle tages alvorligt. Der ville blive slukket for mikrofonen, når tiden var gået. Da jeg havde fået tildelt 35 minutter, var der lidt at give af.

Jeg lærte også at finde vej med bussen ud til EU-Domstolen, så det heller ikke ville være nyt. Mellem talerne på hotelværelset legede jeg turist i Luxembourg. Hotellet lå lige ud til Pétrusse-dalen, og det var skønne forårsdage med solskin og op til 20 graders varme. Det var lidt af en kontrast til skiferien. Jeg hyggede mig med at gå lange ture, mens jeg lyttede til min favoritmusik på MiniDisc'en. Om aftenen gik jeg i biografen i det nye store kompleks Utopolis i udkanten af byen. Det var den perfekte forberedelse.

Jesper Svenningsen gav mig en "behind the scenes tour" af EU-Domstolen, så stedet ville være velkendt, når jeg selv skulle optræde. Allerede inden den mundtlige forhandling havde jeg således prøvet at sidde ved det skrivebord, hvor jeg forventede at komme til at sidde, og jeg havde prøvet at stå på talerstolen. Jesper var også min personlige turistguide og viste mig landet uden for Luxembourg by.

Domsforhandlingen var flyttet fra den normale domstol, som var ved at blive renoveret på grund af asbestproblemer, til Retten i Første Instans, der lå længere nede af den bakke, hvor den rigtige domstol troner. Da den store dag oprandt, var jeg velforberedt, og jeg følte mig godt tilpas.

Deltagerne var blevet bedt om at møde i god tid, så retspræsidenten kunne hilse på os inden den mundtlige forhandling. Jeg mødte en time før det programsatte tidspunkt, der var kl. 9.30, men der skete intet. Danmark deltog som den eneste medlemsstat ved Udenrigsministeriets Jørgen Molde. Jeg kendte i forvejen hans navn som en af de fem forfattere til *EU-Karnov*. Han var jovial og venlig, og det var behageligt at tilbringe ventetiden med ham. Vi talte om *EU-Karnov*, som han var stolt af. Jeg undrede mig over, at sagen var så vigtig, at Danmark havde sendt en delegation til Luxembourg. Ja, ikke bare én, men to delegationer. Der var både et hold fra Kulturministeriet og endnu et hold fra Udenrigsministeriet.

- Deltager Danmark i alle præjudicielle sager? spurgte jeg.

- Nej, men når den danske lovgivning bliver angrebet, er vi nødt til at forsvare den, svarede han.

Det var et besynderligt svar. Jeg angreb ikke den danske lovgivning. Jeg angreb FDV's adfærd. Det præjudicielle spørgsmål vedrører rettighedshavernes opdeling af det indre marked - ikke loven. Ikke desto mindre havde Jørgen Molde fået den opfattelse, at han var sendt til Luxembourg for at forsvare den danske lovgivning!

Der var mange i den danske delegation, som også bestod af to hold praktikanter. De var tilsyneladende fordelt sådan, at pigerne kom fra Kulturministeriet, mens de unge mænd kom fra Udenrigsministeriet. Johan Schlüter var der også med Torben Steffensen og Warners repræsentant, og Kommissionen var repræsenteret.

Johan Schlüter, Torben Steffensen og Warners mand satte sig i venstre side, så jeg satte mig ved bordet til højre så langt væk fra dem som muligt. Jørgen Molde og Kommissionens repræsentant satte sig ved de midterste borde.

Da mødetiden oprandt, kom en lille trind mand ud af døren bag dommernes pladser. Han gik hen til Jørgen Molde og Kommissionens repræsentant og talte lidt med dem, og så sluttede Johan Schlüter og Warners repræsentant sig til de to. Hele følget fulgte efter den trinde mand forbi mit bord, og da de havde passeret, hægtede jeg mig også på. Foran mig forsvandt de ind i dommernes værelse, men da jeg selv nåede døren, blev jeg stoppet af den trinde mand.

- No, no, no, you are not on the list, sagde han med fransk accent. Jeg forstod ikke, hvorfor jeg ikke skulle med, men han viste mig tilbage til min plads, og der sad jeg så helt alene. Der gik nu ikke lang tid, før han kom trippende og vinkede mig med op. Jeg rejste mig igen, og så skete der noget vidunderligt: Tilhørerne i salen klappede, og jeg kunne mærke bifaldets varme strømme imod mig. Pludselig følte jeg mig ikke det mindste alene længere.

Værelset var fuld af dommere i fine dommerkapper. Jeg var selv iklædt en fin advokatkappe, jeg var blevet bedt om at tage på, og Kommissionens repræsentant havde venligt hjulpet mig med at få den til at sidde rigtigt. Da jeg fortalte om det til min mor, bebrejdede hun mig, at jeg havde taget billeder af stort set alt omkring mig, men jeg havde ikke sørget for at få taget et billede af mig selv!

Retspræsidenten, G. C. Rodríguez Iglesias, talte til mig på fransk.

- Parlez-vous français? spurgte han.

- Not much, I prefer English, svarede jeg, og så slog han over i engelsk, og til min overraskelse sagde han til mig, at min taletid var 45 minutter. Jeg husker ikke meget andet fra dette korte møde. De øvrige dommere holdt sig i baggrunden, og snart var vi klar til, at den mundtlige forhandling kunne begynde.

Der var et kamerahold til stede i salen. Netop den dag blev der tilfældigvis optaget en undervisningsvideo om EU-Domstolen. Der måtte ikke optages under den rigtige domsforhandling, men vi blev bedt om at blive og opføre en seance til ære for kameraerne, hvor dommerne kom ind, og Johan Schlüter holdt en ekstra improviseret tale. Jeg havde som altid mit eget kamera med, så jeg spurgte, om jeg også måtte filme seancen og i øvrigt filme i pauserne. Det var der ikke noget i vejen for, fik jeg at vide, så mine optagelser er altså ikke "skjult kamera".

Sagsøgerne startede, og Johan Schlüter holdt den forventede tale. Warner holdt også den forventede tale, og begge taler var en masse sludder og vrøvl, som ikke havde det mindste med problemstillingen at gøre. Det var jeg forberedt på, så det generede mig ikke. Jeg var fuldstændig klar, da det blev min tur, og da jeg havde fået at vide, at jeg havde fået tildelt 45 minutter, gav jeg mig god tid.

Sag C-61/97 - FDV mod Laserdisken

Høje Domstol.
Retspræsident.
Ærede dommere og generaladvokat.

Mit indlæg er disponeret i 7 afsnit:

1. Diskussion om Fællesskabsretten
2. En forklaring på byrettens spørgsmål
3. Rettighedshaverens muligheder for at tjene penge
4. Mine kommentarer til sagsøgernes skriftlige indlæg
5. Mine kommentarer til medlemsstaternes indlæg
6. Udlejningsdirektivet
7. Konklusion

1. Diskussion om Fællesskabsretten

Jeg vil begynde med at præcisere mine to hovedanbringender:

1. Et samtykke kan ikke afgrænses territorialt inden for Fællesskabet.
2. Retten til at tillade udlejning konsumeres, når rettighedshaveren har tilladt, at værket udlejes.

Disse anbringender var oprindeligt Kommissionens og sagsøgers. Det første anbringende er udtalt af Kommissionen i dens redegørelse for artikel 30 og 36 i Imerco-sagen. Det andet anbringende er sagsøgers gengivelse af indholdet i den lov, Domstolen blev bedt om at godkende i Warner-sagen.

Da denne retssag startede, var den forelæggende ret indstillet på at give sagsøger medhold. Dommeren i Aalborg kunne ikke forstå, at jeg ikke ville respektere den sædvanlige praksis. Jeg forklarede, at sagsøgers påstande ikke bygger på lovgivningen. Påstandene bygger på aftaler og en ukorrekt gengivelse af Domstolens praksis. Det blev klart for dommeren, da påstandene blev undersøgt nærmere. Min diskussion med ham danner baggrunden for de to stillede spørgsmål.

Dommeren startede med at spørge:

- Hvorfor vil du ikke gøre, som sagsøger siger?

Jeg svarede:

- Jeg har et samarbejde med Pioneer og Lightning. Jeg mener ikke, at sagsøger skal blande sig. Jeg udlejer ikke sagsøgers film.

- Jamen, sagsøger har jo alle rettighederne.
- Har De afgjort det på forhånd? Jeg troede, det var det, vi skulle finde ud af.

- Så lad mig høre, hvad du bestrider i sagen.
- Jeg bestrider sagsøgers ret til at kontrollere udlejningsmarkedet. Sagsøger kræver erstatning, fordi jeg samarbejder med Pioneer. Jeg vil gerne vide, hvorfor mit samarbejde med Pioneer er ulovligt.

- Sagsøger mener, at du udlejer uden ophavsmandens samtykke.
- Filminstruktørerne har intet imod min udlejning.

- Skal vi ikke holde filminstruktørerne udenfor?
- Det kan vi da ikke, når sagen skal afgøres efter § 23, stk. 3. Den handler om ophavsmandens samtykke. Filminstruktørerne er ophavsmænd til de udlejede film.

- Er Warner ikke ophavsmand?
- Nej, Warner er producent. I den danske ophavsretslov anses filminstruktøren for at være ophavsmand til et filmværk.

- Sagsøger har fremlagt kontrakter. Beviser det ikke, at de har udlejningsretten?
- Nej, udlejningsretten er slet ikke nævnt i kontrakterne. I øvrigt er aftalerne indgået med producenterne - ikke med ophavsmændene. Aftalerne giver sagsøger eneret til fremstilling og distribution af videokassetter med danske tekster i Danmark. Ingen bestrider, at sagsøgers udgivelser er lovlige, men det betyder ikke automatisk, at alle andre udgivelser er ulovlige.

- Mon ikke lovgiverne tænkte på producenten, da de lavede loven?
- Nej, det tror jeg ikke. Den danske ophavsretslov beskytter kunstnerne. Det betyder, at kunstnerne har stærkere ret i Danmark end i andre lande. Det er derfor, at filminstruktøren Sydney Pollack kunne anlægge sag mod Danmarks Radio. Hvis lovgiverne havde tænkt på producenten, havde de nok skrevet "producentens samtykke" i stedet for "ophavsmandens samtykke" i loven.

- Man kan vel gå ud fra, at producenterne har fået overdraget alle rettigheder?
- Det kan man ikke bare gå ud fra. Hvis man automatisk går ud fra det, mister kunstnerne alle deres rettigheder. Filminstruktørerne mener ikke, at de automatisk overdrager alle deres rettigheder.

- Warner er et amerikansk selskab. Ifølge amerikansk lov har Warner alle rettigheder. I England er det producenten, der har udlejningsretten. Er det så ikke rimeligt, at Warner kan bruge udlejningsretten i Danmark?
- Nej, det er det ikke. Hvis Warner vil forbyde udlejning i Danmark, må det ske på grundlag af den danske lovgivning. I Danmark skal Warner også respektere ophavsmandens samtykke. Måske har Warner slet ikke spurgt ophavsmanden? Det er ikke sikkert, at Warner har tænkt på det. Det er jo ikke nødvendigt i USA og i England. Måske er det i virkeligheden sagsøgers udlejning, der er ulovlig?

- Warner mener, at det nye udlejningsdirektiv støtter producenten.
- Direktivet er ikke gennemført endnu. Warner må vente, indtil direktivet er gennemført.

- Vil du respektere Warners forbud, når direktivet bliver gennemført?
- Både ja og nej. Jeg vil respektere et generelt forbud mod udlejning, men jeg vil ikke anerkende, at udlejningsretten bruges til at opdele Fællesmarkedet og begrænse konkurrencen. Warner har haft mulighed for at forbyde udlejning i England siden 1989. Det har Warner aldrig gjort. Warner forbyder kun udlejning af sine egne britiske udgivelser i Danmark. Det vil jeg ikke acceptere.

Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 31. marts 1998 (side 2 af 10)

Her begyndte diskussionen om Fællesskabsretten. Imerco-sagen og Warner-sagen blev gennemgået. Artikel 30 & 36 blev drøftet. Og artikel 85 & 86 blev drøftet. Warner er ikke den første, som prøver at bruge ophavsret som påskud til at opdele det indre marked. Imerco prøvede i Imerco-sagen i 1981. Kommissionen forklarede reglerne meget godt i den sag. En enkelt kommissionssætning afklarer problemet. Den lyder således:

"Da Fællesskabet imidlertid udgør et økonomisk enhedsområde, er en territorial begrænsning af ophavsmandens samtykke ikke mulig inden for Fællesskabet, ligesom den heller ikke er mulig inden for en medlemsstat."

Imerco-sagen handlede om salg, men princippet gælder også for udlejning. Reglerne er udledt af artikel 30 & 36. De handler om vareomsætning og eksemplarspredning. Der er ikke særlige regler for udlejning. Kommissionen talte om "markedsføring", "omsætning" og "afsætning". Det omfatter udlejning lige så meget som salg.

Warner-sagen følger samme princip. Warner-sagen adskiller sig fra Imerco-sagen på den måde, at den tillader et skel mellem salg og udlejning. Det betyder, at et samtykke til salg ikke påvirker udlejningsretten. Udlejningsretten konsumeres først, når rettighedshaver giver samtykke til udlejning. Det var udgangspunktet. Det var sagsøger selv, der beskrev konsumptionsprincippet. Jeg citerer fra domssamlingen:

"Parterne er enige om, at eneretten til at tillade udlejning af et musikværk eller et filmværk i medfør af den danske lov ikke konsumeres ved rettighedshaverens salg af et eksemplar, men først når han har tilladt, at værket udlejes."

Det sidste er vigtigt:

"...men først når han har tilladt, at værket udlejes."

Intet taler for, at Domstolen tillod, at samtykke kan gives for én medlemsstat af gangen. Tværtimod. Generaladvokat Mancini forklarede ophyggeligt, at ophavsret ikke må misbruges til at opdele Fællesskabet. Intet taler for, at Domstolen var uenig. Forbuddet i artikel 36 er meget klart.

Generaladvokat Mancini mente ikke, at der var grund til at skelne mellem salg og udlejning. Det er rigtigt, når det drejer sig om videobranchen, men Domstolens afgørelse er principiel. Udlejningsretten er f.eks. relevant for musikbranchen, som gerne vil undgå udlejning. Derfor ville det være forkert at forbyde udlejningsretten. Derfor valgte Domstolen en anden løsning. Men det er ikke det samme som at opdele Fællesskabet. Det var netop Domstolens præmis, at loven skulle anvendes uden forskel. Den præmis overtrædes, når sagsøgers udgivelser må udlejes, mens de importerede eksemplarer ikke må udlejes.

Erik Viuff Christiansen begik en fejl i Warner-sagen.
Han troede, at problemet lå i den danske lovgivning.
Derfor handlede Warner-sagen kun om at skelne mellem salg og udlejning.
En lovgivning bedømmes efter artikel 30 og 36.
Men det egentlige problem er ikke lovgivningen.
Det egentlige problem er sagsøgers adfærd.
Adfærd reguleres af konkurrencereglerne i artikel 85 og 86.

Det er derfor, konkurrencereglerne skal anvendes. Artikel 85 forbyder, at virksomhederne opdeler det fælles marked - eller begrænser konkurrencen. Det er klart, at konkurrencen er begrænset. Sagsøger - og kun sagsøger - udnytter udlejningsmarkedet i Danmark. Ingen må importere film med henblik på udlejning.

Hvis en forbruger vil leje en film, kan han kun leje sagsøgers udgivelser. Han har ingen valgmulighed. I England kan forbrugeren derimod vælge mellem flere udgaver. Byretten besluttede derefter at forelægge sagen for Domstolen. Sagsøger protesterede, men landsretten kom til samme resultat. De faktiske forhold fremgår af forelæggelsen. Reelt er der kun én årsag til denne retssag:

Sagsøger har skiftet mening i spørgsmålet om konsumption.
Sagsøger tager afstand fra sin egen forklaring i Warner-sagen.

2. En forklaring på byrettens spørgsmål

Nogle medlemsstater tror, at spørgsmålet handler om den danske lov. De tror, at spørgsmålet er det samme som i Warner-sagen. Det er ikke tilfældet. Spørgsmålet er generelt og beskriver en bestemt adfærd. En adfærd, der går ud på at opdele det indre marked. Det er derfor, spørgsmålet skal besvares på grundlag af konkurrencereglerne - og ikke alene på grundlag af artikel 30 og 36.

Første spørgsmål

Det første spørgsmål er stillet, fordi fortolkningen kan få betydning, hvis sagsøger kan dokumentere, at ophavsmanden har overdraget udlejningsretten til en eller flere af de omtalte film. Følgende faktiske omstændigheder er særligt vigtige at forstå:

1. Sagsøger har ikke udgivet nogen af de pågældende LaserDiscs.
2. De pågældende LaserDiscs er udgivet af Pioneer og andre licenstagere.
3. Sagsøger tillader udlejning af egne udgivelser.
4. Sagsøger tillader ikke udlejning af andres udgivelser.

Bemærk særligt, at spørgsmålet indeholder udtrykket "rettighedshaver".
Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er tre slags rettighedshavere.

1. Den første er ophavsmanden: Han er rettighedshaver ved lov i nogle medlemsstater - herunder Danmark.
2. Den anden er producenten: Han er rettighedshaver ved lov i andre medlemsstater - herunder England.
3. Den tredje er licenstageren: Han er rettighedshaver i kraft af en aftale, han har indgået med enten producenten eller ophavsmanden.

Spørgsmålet beskriver følgende situation:

En licenstager, f.eks. Pioneer, erhverver en ret til fremstilling og distribution af visse eksemplarer i England. En anden licenstager, f.eks. sagsøger, erhverver ret til fremstilling og distribution af visse eksemplarer i Danmark. Pioneer udnytter udlejningsmarkedet i England. Sagsøger udnytter udlejningsmarkedet i Danmark. Pioneer vil også gerne udnytte udlejningsmarkedet i Danmark. Det får Pioneer ikke lov til.

De danske licenstagere forhindrer Pioneer i at få adgang til det danske udlejningsmarked, og så spørger byretten:

Er det i overensstemmelse med EF-traktaten?

Nogle gange har licenstagerne aftalt at blive på hver sit område. F.eks. har Warner Home Video, (UK) og Metronome Video ApS hver især fået tildelt et område af Time Warner Entertainment.
De fleste indlæg opfatter sagen, som om den kun handler om Warner.
Det er ikke tilfældet.
Pioneer har lige så stor interesse i sagen.
Pioneer har udgivet de fleste LaserDiscs.
Men spørgsmålet omfatter også uafhængige grossister, som sælger film fra andre licenstagere. Det er grossister som Home Entertainment Export.

Og så stiller byretten endnu et spørgsmål

Det er samme spørgsmål, men det skal fortolkes på baggrund af udlejningsdirektivet.
Gør det nogen forskel?
Ja, det gør en væsentlig forskel, som ingen har behandlet:

Nu er der mere end én rettighedshaver til hver film!

Sådan var det ikke, da den danske lovgivning skulle bedømmes.
Ifølge den danske lov har ophavsmanden udlejningsret.
Den danske domstol afgør, om det er filminstruktøren, eller om det er en anden.
Men for hver film er der én - og kun én - der har udlejningsretten.
Sådan er det ikke ifølge direktivet.
Ifølge direktivet har ophavsmanden en selvstændig udlejningsret.
Ifølge direktivet har producenten også en selvstændig udlejningsret.
Der er mindst to forskellige rettighedshavere, der har en lovsikret ret til at forbyde eller tillade udlejning, og direktivet afklarer spørgsmålet om, at filminstruktørerne skal anses for ophavsmænd. Medlemsstaterne har i deres indlæg givet udtryk for, at det er betænkeligt at acceptere et stiltiende samtykke. Et samtykke til udlejning skal gives udtrykkeligt. Jeg går ud fra, at det gælder ethvert samtykke, uanset om de taler om filminstruktørens samtykke eller producentens samtykke.

Byrettens andet spørgsmål er udelukkende et spørgsmål om at fortolke en situation på baggrund af den EU-retlige lovgivning. Spørgsmålet skal sikre, at EU-retten får den samme virkning i hele Europa.

Filminstruktørerne har på forhånd meldt klart ud. De ønsker udlejning af LaserDiscs i letterbox-format. Warner og sagsøger har også meldt ud. De har allerede forbudt udlejning af LaserDiscs i Danmark. Domstolen skal sikre, at filminstruktørernes forbud håndhæves på samme måde som producenternes forbud.

Hvis både filminstruktørernes og producenternes samtykke skal gives udtrykkeligt, før udlejning må finde sted, kan resultatet meget vel blive, at ingen er i stand til at opnå begges samtykke. Al udlejning vil herefter være forbudt.

Jeg foreslår derfor, at linjen fra Warner-sagen fastholdes.

Princippet om, at samtykke til udlejning medfører konsumption af udlejningsretten bør ikke fraviges. Alle medlemsstater har givet udtryk for, at linjen fra Warner-sagen bør fastholdes. For alle parters skyld skal jeg derfor anbefale Domstolen om at besvare byrettens spørgsmål bekræftende.

3. Rettighedshaverens muligheder for at tjene penge

Alle indlæg gør opmærksom på, at en rettighedshaver skal have en rimelig mulighed for at tjene penge på udlejning. Jeg er fuldstændig enig. Jeg gør alt, hvad jeg kan, for at tjene penge til rettighedshaverne. Desværre er mine muligheder begrænsede i øjeblikket.

Jeg vil nævne 4 forskellige metoder, der sikrer rettighedshaveren en indtjening på udlejning - og det er endda uden at opdele Fællesskabet:

Metode 1: Den metode er foreslået af bl.a. den danske regering

Rettighedshaveren stiller filmværket til rådighed for udlejeren. De aftaler at fordele pengene ved hver enkelt udlejning. På den måde får rettighedshaveren betaling for hver enkelt udlejning. Men det system bruges ikke i praksis. Hvorfor ikke?

Fordi det er besværligt, omstændeligt og umuligt at administrere i praksis!

Metode 2: Den metode bruges af medlemmerne af FDV

Rettighedshaveren stiller filmværket til rådighed for udlejeren. Mod betaling af et fast beløb får udlejeren lov til at udleje et eksemplar i en aftalt periode. Det er heller ikke et system der bruges ret meget - faktisk bruges det kun i Norden.

Hvorfor bruges det ikke andre steder?

Fordi det er besværligt. Selvom rettighedshaveren ikke skal holde styr på hver enkelt udlejning, skal han stadig holde styr på hvert enkelt eksemplar. Systemet bruges kun i Norden, fordi rettighedshaverne i Norden også vil kontrollere de udlejere, der får adgang til udlejningsmarkedet.

Metode 3: Den metode bruges af Warner i Storbritannien

Her udgiver rettighedshaveren værket i form af salg. Hans betaling for udlejning lægges til salgsprisen. Han har ikke kontrol med udlejeren, men til gengæld distribueres eksemplarerne bedre. Metoden har gjort det britiske udlejningsmarked til det største og mest effektive i Europa:

Rettighedshaveren skal blot bringe eksemplarerne på markedet.
Han får betaling øjeblikkeligt.
Uafhængige grossister i fri konkurrence spreder eksemplarerne.
Hvis der opstår et behov, vil en grossist finde det.

Rettighedshaveren får alle fordelene:

Det er let for dem.
De får betaling med det samme.
Grossisterne spreder eksemplarerne effektivt for dem.

Nogle har bemærket, at rettighedshaveren kun får betaling én gang. Jeg spørger:

Hvorfor beskrives det som en ulempe? Det er da en stor fordel!

Rettighedshaveren får én stor betaling i stedet for mange små. Rettighedshaveren slipper for besværet og har ingen økonomisk risiko. Det er udlejeren, der har den økonomiske risiko. Det er udlejeren, der skal håndtere de mange udlejninger. Han skal udleje mange gange, før hans investering tjenes hjem igen.

Hvis udlejeren fejler, taber han sin investering. Selvom udlejeren fejler, får rettighedshaveren sin betaling. På den måde omsætter Warner for mere end én milliard danske kroner om året alene i England.

Metode 4: Den metode bruges af Buena Vista i England

Rettighedshaveren udgiver værket i form af salg. Han prissætter eksemplarerne med henblik på salg. Han opfordrer til at udleje med henblik på at sælge mere. Systemet har vist sin værdi i praksis. Den salgsfremmende virkning var med til at sætte salgsrekord for filmen *Fantasia* i 1991. Jeg har nævnt sagen i mit skriftlige indlæg.

Jeg brugte selv systemet til at øge salget af LaserDiscs, indtil der blev nedlagt forbud. Jeg anbefaler gerne film til kunderne. Måske er kunden betænkelig, hvis han ikke kender filmen. Jeg siger til ham:

- Prøv at leje filmen først. Hvis du ikke kan lide den, betaler du kun for at leje den. Hvis du kan lide den og køber den, trækker jeg lejeprisen fra.

Ofte tager kunden imod tilbuddet. Kunden køber flere film, fordi han får et bedre kendskab til filmene. Metoden bruges især på film, der har en samlerværdi. Det vil sige film, der er værd at eje. Eller videosystemer som LaserDiscs, der er værd at eje. Hvis rettighedshaveren vil, kan han udnytte metode 3 og metode 4 i rækkefølge.

Det var 4 måder at få en rimelig belønning, og ingen af dem forudsætter, at markedet opdeles! Jeg er enig med det formål, som medlemsstaterne søger. Men jeg tror ikke, at en områdebeskyttelse er det rigtige middel. Områdebeskyttelse er kun til gavn for ineffektive distributører. Områdebeskyttelse fører til:

- højere priser
- ringere service
- ringere produkter
- og ringere udvalg for forbrugerne.

4. Mine kommentarer til sagsøgers skriftlige indlæg

Sagsøgers indlæg er et stort illusionsnummer.

Warner-sagen var en præjudiciel fortolkning af EF-traktaten. Domstolen blev bedt om at godkende en beskrevet lovgivning. Det var ikke § 23, stk. 3.
Det var en lovgivning med et bestemt indhold.
Indholdet var ifølge parternes beskrivelse følgende:

Retten til at tillade udlejning konsumeres,
når rettighedshaveren har tilladt udlejning.

Det var Domstolens udgangspunkt i Warner-sagen. I denne sag tager sagsøger udgangspunkt i en forklaring om, at salg er forskelligt fra udlejning, og så fortsætter de med en argumentation, der roder så meget, at man har svært ved at huske, hvad det hele startede med.

Desværre har medlemsstaterne og Komissionen heller ikke husket det. De har ikke bemærket, at konsumptionsprincippet ved udlejning er det direkte indhold af den lov, som sagsøger bad Domstolen om at godkende i Warner-sagen.

Men det var altså der, vi startede. Jeg håber, at vi ender samme sted i denne sag.

5. Mine kommentarer til medlemsstaternes indlæg

Jeg konstaterer, at ingen af medlemsstaterne forholder sig til det fællesskabsretlige problem, der opstår, når to rettighedshavere har den samme eneret. Jeg konstaterer også, at medlemsstaterne foreslår, at principperne fra Warner-sagen fastholdes.

Jeg konstaterer, at vi er enige om mål og principper. Der ligger en misforståelse bag, når de anbefaler en besvarelse, der går imod Warner-sagens principper.

6. Udlejningsdirektivet

Jeg tager udgangspunkt i hjemmelsbestemmelserne.

Det er artikel 57, stk. 2. Den handler om etableringsret.

Det er artikel 100 A. Den handler om at gennemføre det indre marked.

Jeg har stillet mig selv en række spørgsmål om artikel 57, stk. 2.

Handler den kun om medlemmerne af FDV? Sagsøger har intet problem med at etablere sig i Danmark. Men hvad med alle dem, som ikke godkendes af FDV?

Hvad med Ove Jensen? Hvad med Erik Viuff Christiansen?

Hvad med Pioneer? Hvad med Home Entertainment Export?

Hvad med mig selv? Handler artikel 57, stk. 2, ikke også om os?

Artikel 100 A handler om harmonisering.

Hvorfor var det egentlig nødvendigt at harmonisere udlejningsrettighederne?

Jeg stillede mig selv det spørgsmål og søgte svar i Kommissionens direktivforslag fra januar 1991. Særligt afsnittet om retsgrundlaget. Det begynder på side 25. Kapitel 43 starter med følgende sætning:

> "Forskelle i retsreglerne med hensyn til udlejningsrettigheder
> har en negativ virkning på det interne markeds funktion."

Der er streg under "udlejningsrettigheder". Kommissionen forklarede:

"I særdeleshed kan den frie udveksling af varer berøres. Hvis ophavsmænd og/eller indehavere af beslægtede rettigheder i en medlemsstat har eneret til at forbyde udlejning af f.eks. videokassetter, hvorimod en sådan eneret ikke består i en anden medlemsstat, kan dette medføre, at erhvervsdrivende mister interessen i at eksportere til den første medlemsstat, fordi de frygter, at udnyttelse via udlejning vil blive forbudt dér. Dette gælder i hvert fald for produkter, der primært markedsføres via udlejning."

Jeg er helt enig med Kommissionen.

Home Entertainment Export måtte lukke, fordi dets produkter, der markedsføres via udlejning, ingen interesse havde i Danmark. Kun sagsøger må udleje i Danmark. Virksomheden troede, at direktivet betød, at det kunne få adgang til det danske udlejningsmarked. Derfor sendte virksomheden en forespørgsel til den danske regering. Den fik aldrig noget svar.

Det fremgår af direktivforslaget, at direktivet er nødvendigt for at sikre, at industrien kan operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår. Det er lige præcis det, Pioneer gerne vil.

Derfor skrev Pioneer til Kommissionen. Pioneer ville vide, om det kunne være rigtigt, at Pioneer ikke kunne komme ind på det danske udlejningsmarked med sine egne udgivelser. Pioneer har endnu ikke fået svar.

I denne sag har Kommissionen taget afstand fra det, den gav udtryk for i direktivforslaget. Før direktivet blev vedtaget, var problemet alvorligt og havde hastende karakter, fordi samhandelen blev påvirket. Nu mener Kommissionen, at udlejning overhovedet ikke har nogen betydning, fordi udlejning er et lokalt fænomen. Kommissionen mener ikke, at direktivet har til hensigt at sikre, at virksomhederne kan operere i hele EU på hjemmemarkedsvilkår. Kommissionen mener derimod, at Domstolen skal se bort fra det konsumptionsprincip, som lå til grund for Warner-sagen.

Hvorfor har Kommissionen skiftet mening?

Kommissionen mener i dag, at udlejning skal sidestilles med offentlig fremførelse, og Kommissionen mener, at markederne skal være adskilte!

Jeg kommer til den uundgåelige konklusion, at direktivet i så fald er ugyldigt.

Jeg kan umiddelbart nævne 2 ugyldighedsgrunde

Ugyldighedsgrund nr. 1:

Ingen af de nævnte hjemmelsbestemmelser giver beføjelser til at sidestille udlejning med offentlig fremførelse og at bruge det som begrundelse for at opdele det indre marked. Udlejning er en form for eksemplarspredning. Hverken udlejede eller solgte eksemplarer må fremføres offentligt. Sammenligningen blev afvist af generaladvokat Mancini i Warner-sagen. Sammenligningen må afvises igen i denne sag.

Ugyldighedsgrund nr. 2:

Der er ingen begrundelse i direktivet. Kommissionen glemte at skrive i direktivet, at det faktisk går ud på at opdele Fællesskabet, fordi udlejning skal anses for at være det samme som offentlig fremførelse. Det er vigtigt at angive en begrundelse. Ellers tror man bare, at direktivet har til formål at gennemføre det indre marked.

For det er det, der faktisk står i direktivet.

Hvis direktivet erklæres ugyldigt, og hvis et samtykke skal gives udtrykkeligt, får vi følgende situation: Sagsøgers udlejning i Danmark har været ulovlig siden 1989.

Sagsøgers egne rettigheder er baseret på udlejningsdirektivet. Hvis direktivet er ugyldigt, har producenterne ingen selvstændige rettigheder i den danske ophavsretslov. Deres forhandlere skal til gengæld erhverve filminstruktørernes udtrykkelige samtykke til udlejning!

7. Konklusion

Problemstillingen er reelt den samme som i Warner-sagen.
Men der er stillet et andet spørgsmål.
Og sagsøger har skiftet mening i spørgsmålet om konsumption.
Det nye synspunkt giver anledning til en række praktiske problemer.
Jeg foreslår derfor, at princippet fra Warner-sagen fastholdes.

Så er der kun et enkelt spørgsmål tilbage:

Indtræder konsumption i forhold til det enkelte eksemplar,
eller indtræder konsumption i forhold til værket?

Hvis man ser på formuleringen i § 23, stk. 3, synes samtykket at være knyttet til det enkelte eksemplar. Det var den nationale domstols udgangspunkt. Det giver mulighed for sideløbende distribution af udlejningseksemplarer og salgseksemplarer. Oprindeligt havde jeg selv den samme opfattelse.

I dag er situationen en anden.
I dag er udlejningsdirektivet retsgrundlag.
I direktivforslaget beskriver Kommissionen virkningen af, at der er to rettighedshavere.
I direktivforslaget går Kommissionen ud fra, at ophavsmandens samtykke gælder i relation til værket. Jeg går derfor ud fra, at det også gælder for producentens samtykke.

Sideløbende distribution af salgs- og udlejningseksemplarer har intet reelt formål. Til gengæld påvirkes samhandelen, når systemet kun benyttes i enkelte medlemsstater. Endvidere kræver systemet en total adskillelse af udlejnings- og salgseksemplarer. Det fører til ineffektivitet, kontrol og overvågning.

Endelig kræver systemet enighed mellem instruktør og producent, og det er langt fra tilfældet i øjeblikket.

Det må derfor være klart, at konsumption indtræder i forhold til værket.

Hermed slutter jeg mit indlæg, tak.

Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 31. marts 1998 (side 10 af 10)

Jørgen Molde og ophavsmændene

Efter min tale var der pause. Jeg gik hen til Jørgen Molde for at tale lidt med ham, men han var meget optaget af en vigtig diskussion med sine folk. Så jeg gik og filmede omgivelserne med mit kamera, og først da jeg senere så optagelserne, gik det op for mig, at det var min tale, der var årsag til diskussionen:

"Men, men, men, ophavsmanden, er det ikke den samme som rettighedshaveren...?" høres tydeligt på min video.

denskjultekorruption.dk/video9
Jørgen Molde, 31. marts 1998

Min replik til Kommissionen

Jørgen Molde afslørede en utrolig mangel på forståelse for ophavsretten. Han var ikke engang klar over det mest basale; at en ophavsmand er den person, som har skabt et værk. Han troede, at FDV's medlemmer - der ikke havde skabt noget som helst, men blot havde betalt for en licens - var ophavsmænd. Han var sendt i byen for at holde en tale, han mere eller mindre havde fået udleveret.

- Din tale var lige ved at få mig på glatis, men jeg klarede det alligevel, sagde han smilende til mig, efter at han havde holdt en tale, der ikke havde det mindste at gøre med det præjudicielle spørgsmål. Det var helt surrealistisk. Der var intet ondt blod mellem de danske delegationer og mig. Tværtimod, en af de unge mænd kom bagefter hen til mig, gav mig hånden og roste min tale med bemærkningen:

- Flot tale! Det er lige sådan, det skal gøres.

Kommissionens repræsentant lagde i sin tale vægt på, at Warner havde oplyst, at alle de omtalte LaserDiscs var importeret fra USA. Derfor mente Kommissionen, at sagen skulle returneres til byretten uden besvarelse. Warners oplysning betød, at problemstillingen slet ikke vedrørte EF-traktaten.

Da alle var færdige, havde man mulighed for at tage ordet til en replik, en kort bemærkning til de øvrige indlæg. Jeg var den eneste, der tog imod tilbuddet. Det så ud til, at Kommissionen fuldstændig havde mistet jordforbindelsen, så jeg gik på talerstolen igen og påpegede, at der var tale om en præjudiciel forelæggelse om fortolkningen af EF-traktaten og et EU-direktiv. Det fremgik af spørgsmålet, at det handler om filmværker, der er udgivet og udlejet i to forskellige medlemsstater. Det er inden for EU-Domstolens kompetence at tage stilling til en situation som denne. Hvis Warners LaserDiscs alle sammen er udgivet i USA, er de ikke omfattet af de præjudicielle spørgsmål, men så kan det til gengæld være svært at forstå Warners retlige interesse i den præjudicielle forelæggelse.

Tænk, at jeg skulle forklare Kommissionen, hvad en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen går ud på! Det var også tankevækkende, at Kommissionen på den måde afslørede, at den ikke var spor interesseret i Pioneers rettigheder - eller HEX' rettigheder - eller den opdeling af EU, som spørgsmålet gik ud på. Der var ingen, der gav udtryk for, at de var opmærksomme på, at filminstruktørerne var de ophavsmænd, som ifølge direktivet var indehavere af udlejningsretten.

Der var flere timer, til jeg skulle med flyet hjem, så jeg benyttede lejligheden til at gå rundt og tage billeder. Det hele var trods alt en stor oplevelse, som kun er de færreste advokater forundt. Jeg går sjældent nogen steder uden at have mit videokamera med, og netop som jeg gik og filmede, blev jeg opsøgt af den unge mand, der havde rost min tale. Han fortalte, at den danske delegation var samlet til en lille uformel komsammen hos den danske dommer, Claus Gulmann, og han var sendt ud for at finde mig. Han nævnte, at Johan Schlüter og Torben Steffensen "desværre" allerede var gået, men jeg er ikke bleg for at indrømme, at det i mit stille sind glædede mig, at jeg slap for deres selskab.

Mødet med den danske dommer, Claus Gulmann

Der var mange mennesker i den danske delegation, så selvom det var et pænt stort kontor, var det fyldt godt op. Jeg blev stående ved døren og iagttog sceneriet. Jørgen Molde var selskabets centrale midtpunkt. Han førte sig scenevant frem, og det var mest ham, der førte ordet, men det var Claus Gulmann, der havde sendt bud efter mig, og han virkede interesseret i at tale med mig.

- Det er ikke så tit, der er selvmødere ved EF-Domstolen, så jeg holdt øje med dig, sagde han. - Jeg plejer ikke at rose sagens parter, men jeg vil alligevel sige, at du klarede det flot. Jeg tog tid på din tale. Den varede præcis de 35 minutter, du havde fået tildelt.

- Retspræsidenten sagde, jeg havde 45 minutter, så jeg gav mig ekstra god tid. Talen plejer at tage 33 minutter.

- Ja, det sagde han ganske vist, men det var en fejl. Du havde kun fået tildelt 35 minutter. Men du var nu ikke blevet standset, hvis du var gået over tiden. Jeg lagde mærke til din replik til Kommissionen. Det er ikke ofte, at nogen tager ordet igen, og når det sker, er det gerne, fordi de pludselig er kommet i tanke om, at de har glemt et eller andet, og det skal de lige have med. Du brugte replikken til at svare på de andres indlæg, og det var helt rigtigt.

Han sagde, at han havde lyttet med på simultanoversættelsen, og han talte lidt om, at de ved domstolen havde drøftet, om indlæggene generelt kunne holdes på engelsk, for så behøvede man ikke tolkene.

- Du kunne sikkert sagtens have holdt din tale på engelsk, sagde han til mig.

Jeg kunne ikke se, at han havde grundlag for at vurdere mine engelskkundskaber, men jeg havde åbenbart gjort et godt indtryk, og jeg havde ikke noget imod at få ros. Det var alligevel hans næste bemærkninger, der i særlig grad fangede min opmærksomhed, for han kommenterede både min tale og sagens indhold.

- Jeg kunne godt lide, du fortalte om de forskellige måder, rettighedshaverne kan tjene penge på. Det kan være vanskeligt for os at vide, hvordan tingene sker i praksis. Denne sag bliver en særlig udfordring for mig. Jeg regnes for at være lidt af en ophavsretsekspert her ved Domstolen, men det er første gang, jeg har været ude for en situation, hvor der er mere end én rettighedshaver. Det kommer jeg til at tænke over.

Hans sidste bemærkning var en stor lettelse for mig. Alle havde ignoreret, at der var mere end én rettighedshaver, og alle havde ignoreret ophavsmændene som rettighedshavere. Det var som om, at det hele handlede om FDV og Warner. Alle havde fremstillet mig som en snylter, der udlejede uden at betale. I det mindste var Claus Gulmann opmærksom på, at der var flere rettighedshavere. Så måtte han også anerkende ophavsmændene som rettighedshavere, og det var min plan B. Hvis dommerne valgte at fravige konsumptionsprincippet, sådan som alle andre end jeg havde anbefalet, måtte det også gælde for ophavsmændene.

Jeg forlod EU-Domstolen med en følelse af, at jeg ikke kunne have gjort mere.

Den kryptiske besked fra tidligere retspræsident Ole Due

Det er ikke hverdagskost, at der fra Danmark sendes et præjudicielt spørgsmål til EU-Domstolen. Det var bl.a. anledning til, at jeg gennemgik de grundlæggende fællesskabsretlige regler for klassen på HD-studiet, og at to hold praktikanter fik en tur til Luxembourg. Efter den mundtlige forhandling blev jeg en dag ringet op af en studerende fra Københavns Universitet.

Han blev undervist i EU-ret af den tidligere retspræsident ved EU-Domstolen, Ole Due, der også var en af dommerne i Warner-sagen. Som led i undervisningen havde han og klassen fået til opgave at prøve at besvare det præjudicielle spørgsmål i Laserdisken-sagen, og han havde nogle spørgsmål til mig.

Jeg kunne ikke lade være med at gøre opmærksom på, at der var to temmelig forskellige sager, nemlig den, der var beskrevet i retsmøderapporten, og den tvist, der lå i byretten. Efter min mening var retsmøderapporten ikke repræsentativ for det EU-retlige problem, der havde givet anledning til forelæggelsen, altså FDV's og Warners opdeling af EU i særskilte markeder, og hvor FDV bestemte alt, hvad der skete i Danmark via foreningens autorisationssystem.

Jeg syntes, det var interessant, at han blev undervist af Ole Due, der var en af de dommere, som havde bedømt en ikke-eksisterende lovgivning i 1988. Jeg ville gerne høre hans bud på, hvorfor den refererende dommer havde undladt at tage den oplysning med i retsmøderapporten. Jeg var meget interesseret i at høre, hvad han havde at sige om det.

Da jeg senere talte med den studerende igen, kunne han ikke fortælle så meget. Han havde videregivet mine oplysninger og spørgsmålet til Ole Due, som skulle have smilet og bare have sagt: "Det er vigtigt at bevare tilliden til Domstolen."

Så kan man fundere over, hvad det betyder. Skal det opfattes sådan, at EU-Domstolen kan finde på at undertrykke sandheden for at undgå at blive stillet til ansvar for videobranchens udvikling i Danmark - og Eriks urimelige skæbne?

Hvis det er sådan, er det en helt forkert tankegang. EU-Domstolen vidste ikke, at parterne og den danske regering løj. Den forholdt sig til det, den blev bedt om. Den gør ikke noget forkert ved at forholde sig til det, den bliver bedt om af den forelæggende ret, men den gør noget forkert, hvis den dækker over en løgn.

Efter at have læst dommen kan jeg ikke undgå at fundere over, om dommerne ramte så langt fra skiven med vilje for at skjule "fejlen" i Warner-sagen, eller om de altid er så overfladiske i behandlingen af de sager, de får forelagt.

Man kan godt forestille sig, at den refererende dommers fremgangsmåde var at læse alle indlæggene igennem og via dem danne sig et indtryk af sagen, og da sagsøgernes, medlemsstaternes og Kommissionens indlæg stort set var ens, tog han udgangspunkt i det verdensbillede, de havde tegnet. Uden at undersøge noget selv skubbede han mit og bi-intervenienternes indlæg og byrettens forelæggelse til side. Sådan kan det måske også være foregået?

Hvilken af de to muligheder er i virkeligheden mest skræmmende?

28. EU-Domstolen og udlejningsretten

FDV's udlejningsforbud blev behandlet af EU-Domstolen samtidig med, at den behandlede en indsigelse mod selve udlejningsretten. Behandlingen af begge sager viste, at EU-Domstolen manglede både en fornemmelse for den virkelige verden og almindelig sund fornuft. Og så svarede den slet ikke på byrettens præjudicielle spørgsmål.

Mit brev til EU-Domstolen om sagens faktiske omstændigheder

Umiddelbart efter den mundtlige forhandling skrev jeg til EU-Domstolen. Warner havde løjet åbenlyst om sit engagement i markedsføringen af LaserDisc-systemet i England, og Kommissionen havde brugt løgnen til at foreslå, at EU-Domstolen slet ikke skulle besvare det præjudicielle spørgsmål.

Jeg ville undgå, at løgnen fik betydning, så jeg sendte Lightnings pressemeddelelse om samarbejdet med Warner samt nogle anmeldelser af Warners plader fra det britiske fagtidsskrift *Laser Disc Review* til EU-Domstolen. Jeg vedlagde også kopier af pladeomslagene, hvor både "Made in Great Britain" og "Marketed by Warner Home Video (U.K.) Limited" er påtrykt. Det var de plader, jeg havde udlejet, og som FDV krævede erstatning for. Jeg havde stadig Warners britiske udgivelser i min samling, og jeg tilbød at låne dem til EU-Domstolen, så de ved selvsyn kunne se, hvad sagen handlede om.

Det andet emne i mit brev vedrørte udtrykket stiltiende samtykke, der betyder, at man har valgt ikke at forbyde udlejning, selvom man har ret til det, fordi man positivt ønsker at udnytte udlejningsmarkedet. Mit oprindelige skriftlige indlæg henviste til *European Video Review*, men jeg havde ikke nævnt Norman Abbotts brev til mig (side 189). Det var ganske vist fremlagt for byretten, men det var ikke blandt de bilag, Arildsen havde citeret i forelæggelsen. Jeg sendte det med til EU-Domstolen for at sikre, at der ikke var tvivl om, hvordan betaling af vederlag for udlejning håndteres i praksis. EU-Domstolens præsident fandt dog ikke, at der var anledning til at tage imod dette efterfølgende skriftlige indlæg.

Ok, tænkte jeg, det fremgår af forelæggelsen, at værkets markedsmuligheder i Storbritannien udnyttes ved de til enhver tid fastsatte salgspriser, og det var undersøgt i Warner-sagen jf. spørgsmålet til den britiske regering (side 113), så der burde ikke være tvivl om, hvordan udlejningsmarkedet fungerer i praksis.

Justitssekretæren bekræfter herved modtagelsen af Deres skrivelse af 1. april d.å. og beklager at måtte meddele, at Domstolens præsident ikke finder, at der er anledning til at lade de af Dem fremsendte dokumenter indgå i sagens akter.

Nævnte skrivelse med bilag tilbagesendes således.

EU-Domstolen til Laserdisken, 28. april 1998

Hokamp-sagen om udlejningsrettens gyldighed

Hokamp-sagen, sag C-200/96, vedrørte udlejningsrettens gyldighed, og den blev behandlet nogle måneder før Laserdisken-sagen. Generaladvokatens forslag til dom forelå den 22. januar 1998, dvs. før den mundtlige forhandling i min sag, og dommen blev afsagt den 28. april 1998, altså *efter* den mundtlige forhandling i Laserdisken-sagen, men *før* domsafsigelsen i Laserdisken-sagen.

Sagen handlede om, at den tyske virksomhed Hokamp udlejede CD-plader i overensstemmelse med den tyske lovgivning, hvor spredningsretten blev konsumeret, når rettighedshaveren bragte værket i omsætning, præcis som den danske ophavsretslovs § 25. Dette blev ændret den 23. juni 1995, hvor udlejningsretten blev implementeret i tysk lovgivning i overensstemmelse med låne/leje-direktivet. Hokamp fortsatte ufortrødent sin udlejningsvirksomhed, hvorefter Metronome i Tyskland gik til domstolene. Her fik Metronome foranlediget, at der blev nedlagt forbud mod Hokamps udlejning.

Hokamp gjorde gældende, at udlejningsretten i direktivet - og dermed den lov, der gennemførte udlejningsretten - var ugyldig med den begrundelse, at den stred mod Fællesskabsrettens og forfatningsrettens grundrettigheder om retten til fri erhvervsudøvelse. Hokamps udlejningsvirksomhed havde hidtil været lovlig, og nu var den altså blevet ulovlig til skade for Hokamp. Landgericht Köln forelagde spørgsmålet for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

EU-Domstolen godkendte udlejningsretten. Det er hverken overraskende eller interessant. Det interessante er dommernes begrundelse og øvrige bemærkninger. Man kunne forvente, at dommerne tog udgangspunkt i udlejningsrettens formål. Det havde været naturligt at iagttage baggrunden for udlejningsretten i de lande, der havde indført en udlejningsret for CD-plader, herunder Danmark og England, og på begrundelsen for at indføre udlejningsretten i direktivet (afsnit 8, side 184). Begrundelsen var den samme alle tre steder: CD-plader blev udlejet med henblik på kopiering til privat brug, så lejerne slap for at købe pladerne. Derved påførtes rettighedshaverne et tab, som kunne skade udvalget af kulturprodukter.

Det interessante er, at EU-Domstolen helt så bort fra den skade, som udlejning af CD-plader medførte for rettighedshaverne, og som begrundede indførelsen af en udlejningsret både i medlemsstaterne og i Kommissionens direktivforslag.

Dommerne tog i stedet udgangspunkt i Johan Schlüters opdigtede forklaring i Warner-sagen og vendte den på hovedet. Udsagnet er isoleret set rigtigt. Man kan ikke sikre ophavsmænd til film et vederlag, som står i forhold til det faktiske antal udlejninger, men det var heller ikke udsagnets formål. Johan Schlüter savnede en undskyldning for at bevare forbuddet mod Eriks udlejning af importerede film, og så opfandt han dette tilforladelige, omend teoretiske argument.

Johan Schlüters løgn i Warner-sagen voksede som en snebold på vej ned ad en snedækket bjergside, da dommerne greb den og gjorde den til løsning i deres eget virkelighedsfjerne verdensbillede.

Korrespondancen med dommer Claus Gulmann

Claus Gulmann fortalte på vores komsammen efter den mundtlige forhandling, at han jævnligt fik breve vedrørende domme fra EU-Domstolen. Han havde ikke sagt noget om, at det var uetisk eller problematisk, så jeg tænkte, at det nok ikke kunne skade, at jeg kommenterede en afsagt dom.

Mit reelle problem var selvfølgelig, at dommen tydede på, at EU-Domstolen havde forladt konsumptionsprincippet til fordel for en aftaleløsning - og det havde den gjort på en misforstået baggrund.

Så jeg kommenterede præmisserne 16 og 26-28 i dommen i Hokamp-sagen.

16. I denne forbindelse har Domstolen udtalt, at det ikke er muligt at sikre ophavsmænd til film et vederlag, som står i forhold til det faktiske antal udlejninger, og som sikrer disse ophavsmænd en tilfredsstillende del af udlejningsmarkedet, såfremt de kun har ret til honorar i forbindelse med deres samtykke til salg til såvel almindelige privatpersoner som udlejere af videogrammer. Lovgivninger, som indfører en særlig beskyttelse af retten til udlejning af videokassetter, forekommer derfor begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, jf. traktatens artikel 36 (dommen i sagen Warner Brothers og Metronome Video, a.st., præmis 15 og 16).

- - -

26. Således kan det almindelige princip om fri erhvervsudøvelse ikke fortolkes uden hensyntagen til de grundlæggende principper, som er knyttet til beskyttelsen af den intellektuelle ejendomsret og de internationale forpligtelser, som Fællesskabet og medlemsstaterne har indgået inden for dette område. Eftersom der ikke er grundlag for at antage, at de forfulgte formål skulle kunne nås gennem foranstaltninger, som i højere grad beskytter den fri erhvervsudøvelse for personer eller virksomheder, som har specialiseret sig inden for erhvervsmæssig udlejning af fonogrammer, kan konsekvenserne af indførelsen af en eneret til udlejning ikke antages at være uforholdsmæssige eller uantagelige.

27. Det bemærkes endvidere, at direktivet, når der ses bort fra de overgangsforanstaltninger, som er anført i artikel 13, ikke fører til afskaffelse af enhver mulighed for udlejning. Således kan professionelle udlejere forhandle med rettighedshaverne om, på betingelser, som er acceptable for begge parter, at få tilladelse til at udleje de omtvistede genstande eller at indgå en licensaftale.

28. Med hensyn til det anbringende, som er fremført af sagsøgte i hovedsagen, og hvorefter et generelt udlejningsforbud fra bestemte grupper af fremstillere af fonogrammer ville fordreje konkurrencen, skal det blot bemærkes, at hvis dette skulle være tilfældet, ville sådanne fordrejninger ikke være direkte konsekvenser af de omtvistede bestemmelser, som hverken har til formål eller til følge at gøre de pågældende i stand til systematisk at forbyde udlejning af deres produkter med det eneste formål at udelukke konkurrenter fra udlejningsmarkedet.

EU-Domstolens dom i sag C-200/96, 28. april 1998

Mine bemærkninger til præmis 16

Dommerne støttede sig her på det argument, der var fremført af Johan Schlüter i Warner-sagen til forsvar for en lov, der ikke eksisterede, og en debat, der aldrig havde fundet sted.

Der forelå ret nøjagtige tal for, hvor ofte et eksemplar af en bestemt type film blev udlejet i gennemsnit, så betalingen kunne lægges på prisen med det samme. Ingen producent ved sine fulde fem kunne drømme om at vælge en unødvendig besværlig metode og f.eks. opkræve betaling for hver eneste udlejning.

Det umiddelbart tilforladelige mål om at få betaling pr. udlejning havde ingen sammenhæng med FDV's forbud mod udlejning af importerede videogrammer i retssagerne mod Erik og mig. FDV fik heller ikke betaling i forhold til antallet af udlejninger, og det blev ikke ændret af, at udlejning af importerede videogrammer blev forbudt! Der var ikke den mindste sammenhæng mellem det angivne middel og det angivne mål. Argumentets eneste formål var at vildlede EU-Domstolen.

Retsmøderapporten fremlagde det som mit synspunkt, at der ikke var en særlig udlejningsret i den danske lovgivning før 1989. Desværre, for det følger af dette faktum, at der i fogedsagen mod Erik blev nedlagt forbud efter den samme lov, der forbød Dansk Supermarked at sælge Imercos fajancestel. § 25 omfattede både fajancestel og filmværker, men det betød intet i forhold til EU-retten. Her var det afgørende, at der ikke fandtes en særlig lov om udlejning af filmværker i 1987, og det havde Arildsen skrevet i forelæggelsen. Hvis dommerne så det i øjnene, ville de også forstå, at Johan Schlüters argument var opdigtet.

Havde EU-Domstolen mon fraveget konsumptionsprincippet, fordi den havde overset, at det var udgangspunktet i Warner-sagen? Jeg havde ellers omhyggeligt gennemgået dette i mit skriftlige indlæg, og jeg havde fremhævet det mere end én gang i min tale til dommerne. Det var et faktum - ikke mit synspunkt!

Jeg kan meget vel være en af de få, som ville have haft glæde af det, hvis Johan Schlüters løsning var gennemført i virkeligheden. Min udlejning havde et salgsfremmende formål. Jeg udnyttede egentlig ikke udlejningsmarkedet. Mine plader blev kun udlejet 7,8 gange i gennemsnit, og det kunne ikke engang betale deres indkøbspris. Gennemsnittet i videobranchen var 110 udlejninger. Det havde været meget billigere for mig, hvis jeg i stedet for at betale for udlejning via en høj pris for det enkelte eksemplar var sluppet med at betale et mindre beløb pr. udlejning.

Mine bemærkninger til præmis 26

Hvis formålet med en særlig udlejningsret er at undgå udlejning og efterfølgende kopiering af CD-pladerne, er der kun én løsning: Forbud.

Det var sært nok ikke det formål, EU-Domstolen forfulgte. Dommen refererer mærkværdigvis kun til Johan Schlüters argument i Warner-sagen, hvorefter dommerne med bemærkningerne i præmis 27 fuldstændig underminerer den tiltænkte beskyttelse mod privat kopiering af CD-plader!

Mine bemærkninger til præmis 27

Argumenterne i præmis 26 er fair, når formålet er at beskytte musikbranchen mod udlejning og efterfølgende kopiering af CD-plader, som musikbranchen ønsker at sælge, og derfor er de efterfølgende bemærkninger i præmis 27 meningsløse:

"Således kan professionelle udlejere forhandle med rettighedshaverne om, på betingelser, som er acceptable for begge parter, at få tilladelse til at udleje de omtvistede genstande eller at indgå en licensaftale."

Hvad er formålet med at lade enkelte virksomheder aftale, at de må udleje?

Forestiller EU-Domstolen sig virkelig, at forbrugerne vil undlade at kopiere, blot udlejeren har indgået en aftale om udlejning med rettighedshaverne? Er det ikke mere sandsynligt, at en forbruger, som foretrækker at kopiere i stedet for at købe, blot lejer pladerne af en virksomhed, som har indgået en sådan aftale?

Hvis man vil undgå, at forbrugerne lejer og kopierer CD-plader i stedet for at købe dem, må et forbud være undtagelsesfrit. Det giver ingen mening at forbyde Jensen og Hansen at udleje med den begrundelse, at udlejning fører til kopiering, hvis man samtidig siger til Andersen og Christensen, at de gerne må udleje!

Hvad får dommerne til at tro, at udlejning hos Andersen og Christensen ikke fører til kopiering, blot fordi de to har indgået en aftale med rettighedshaverne?

Mine bemærkninger til præmis 28

Det er ikke formålet med udlejningsretten at eliminere konkurrence (præmis 28). Det er fint at få fastslået, men hvorfor lade muligheden stå åben? Hvorfor fravige konsumptionsprincippet til fordel for en aftaleløsning i de tilfælde, hvor rettighedshaverne vælger at udnytte udlejningsmarkedet? Hvad vil de opnå ved at gøre en individuel forhandling og autorisation til en betingelse for at udleje?

Skal rettighedshaverne kunne tillade Andersen og Christensen at udleje, mens de samtidig forbyder Jensen og Hansen det samme? Aftalebaserede undtagelser sikrer ikke rettighedshaverne en indtjening, men giver anledning til usikkerhed hos udlejerne. Det kan føre til, at udlejere i ensartede situationer behandles forskelligt. Deres adgang til udlejningsmarkedet nægtes måske, selvom de er villige til at opfylde nøjagtig de samme krav som de kolleger, der får lov til at udleje.

EU-Domstolen anfører i præmis 26, at de forfulgte mål ikke kan nås gennem foranstaltninger, som i højere grad beskytter den fri erhvervsudøvelse. Hvis det gjaldt om at tjene penge på udlejningsmarkedet, er det en absurd bemærkning, da man i den virkelige verden klarede dette ved at lægge vederlaget på salgsprisen. Jeg opfordrer EU-Domstolen til at forklare, hvad der opnås ved at give FDV lov til at holde Ove Jensen og Kaj Nordsøn ude af udlejningsmarkedet og i øvrigt at forbyde udlejning af importerede videofilm, blot fordi de er importerede.

Hvis det ikke er en direkte og nødvendig konsekvens af udlejningsretten, at udlejerne diskrimineres og Fællesskabet opdeles, bør EU-Domstolen bedømme rettighedshavernes adfærd efter konkurrencereglerne.

Jeg har specielt tre anmodninger til Domstolen, hvis den fastholder aftaleløsningen i sagen mellem FDV og mig:

1. Vil Domstolen præcisere, hvem der skal sørge for, at konkurrencen ikke fordrejes? Hvem skal beskytte den udlejer, der af en eller anden grund bliver holdt udenfor?
2. Vil Domstolen sikre, at dens løsning om en aftale med rettighedshaveren om betaling pr. udlejning rent faktisk gennemføres?
3. Vil Domstolen præcisere, hvilke rettighedshavere jeg som udlejer skal indgå aftale med? Skal jeg indgå aftale med den rettighedshaver (Pioneer), der har udgivet de eksemplarer, jeg ønsker at udleje, eller medlemmerne af FDV, der er konkurrerende virksomheder, eller filminstruktørerne, som har fået tildelt udlejningsrettighederne i den danske lov?

Laserdisken til dommer Claus Gulmann, 22. maj 1998

Forsøget på at korrespondere med Claus Gulmann

EU-Domstolen er desværre ikke en person, man kan henvende sig til og sige: "Du kan vel huske, hvad du sagde for 10 år siden?"

Af de 11 dommere i Laserdisken-sagen var kun to personer også involveret i Warner-sagen. Det var Mancini, som var generaladvokat i Warner-sagen og i den egenskab afviste sammenligningen mellem udlejning og offentlig fremførelse af film. Også Moitinho de Almeida var genganger. De øvrige dommere var nødt til at læse sagens akter for at sætte sig ind i, hvad EU-Domstolen mente i 1988.

Derfor var det meget uheldigt, at den refererende dommer udelod så mange vigtige fakta. Man kan se af dommen, der vil blive gennemgået på de kommende sider, at dommerne slet ikke satte sig ind i udlejningsdirektivet og blot skimmede dommen i Warner-sagen. Grundlæggende spørgsmål er efterladt ubesvaret.

Der er sikkert gode grunde til, at dommerne ikke korresponderer med en sags parter. Selvom jeg kommenterede en afsluttet sag, var det selvfølgelig i et forsøg på at få brugbare svar ud af dommerne i min egen sag, men hvorfor er det forkert? Burde EU-Domstolen ikke af sig selv overveje de ting, jeg prøvede at drøfte med Claus Gulmann? Burde den ikke af sig selv besvare de tre spørgsmål?

Det fremgår af dommen, at ikke ét eneste spørgsmål er besvaret. Dommerne afsagde en 100 % teoretisk dom, som ikke har løst noget som helst, og som ikke engang har noget at gøre med det præjudicielle spørgsmål, der var forelagt.

Dommer Claus Gulmann har overladt mig Deres skrivelse af 22. maj 1998 til ham og bedt mig meddele Dem, at han som dommer ikke finder, at han kan indlade sig i nogen korrespondance om verserende sager.

EU-Domstolen til Laserdisken, 27. maj 1998

Generaladvokatens forslag til dom

Man skulle tro, at generaladvokat Mancini i Warner-sagen og generaladvokat La Pergola i Laserdisken-sagen kom fra hver sin planet. Så forskelligt så de verden. La Pergolas lange, teoretiske overvejelser er så virkelighedsfjerne, at det trodser enhver beskrivelse. Han ender med at understrege, at løsningen kun kan være den *samme* som i Warner-sagen, hvorefter han vælger en *anden* løsning!

Mancini fandt ikke udlejningsretten begrundet, fordi der ikke var tvivl om, at Warner havde taget hensyn til udlejningen ved prisfastsættelsen. Selvom det også var beskrevet af Arildsen i forelæggelsen, var La Pergola ude at stand til at forstå, at det var sådan, man gjorde. Trist, at retspræsidenten ikke ville tage mod Norman Abbotts brev, hvor det var forklaret igen! Hvis La Pergola kastede et blik ud i den virkelige verden, ville han forstå, at producenterne tjente rigtig mange penge på at sælge udlejningsprodukter, som naturligvis blev udlejet.

Generaladvokat La Pergola forstod ikke forskellen på, at udlejningsretten udtømmes, når værket bringes i omsætning, til forskel fra, at rettighedshaveren giver samtykke til udlejning. Det sidste var udgangspunktet i Warner-sagen.

Han var så optaget af sine teorier, der var så langt fra byrettens beskrivelse af sagen, at han ikke forstod betydningen af artikel 85 og 86. Han filosoferede dog over en mulig betydning, f.eks. hvis sagsøgerne udøvede eneretten til udlejning af LaserDiscs negativt. Han fremstillede mig som en snylter, der ikke ville betale ophavsmændene et vederlag for at udleje deres film, men anerkendte ikke desto mindre betydningen af konkurrencereglerne, hvis forbrugerne blev tvunget til at købe LaserDiscs. Det afslørede en total mangel på forståelse for udlejningsrettens oprindelige formål, som netop var at tvinge forbrugerne til at *købe* CD-pladerne!

14. Udgangspunktet for afgørelsen af den foreliggende præjudicielle sag kan kun være den løsning, Domstolen opstillede for ti år siden, nemlig at selv om retten til udlejning kan være en hindring for videogrammers bevægelighed mellem medlemsstater, udtømmes den ikke ved, at sådanne produkter bringes i omsætning inden for Fællesskabet.

15. Jeg har vanskeligt ved at se, hvorledes ophavsmænd og producenter kunne opnå et rimeligt vederlag for deres intellektuelle virksomhed og deres investeringer, såfremt udenforstående erhvervsdrivende (som f.eks. Laserdisken i hovedsagen) frit og alene med henvisning til, at rettighedshaverens ret til udlejning var udtømt, uden en licensaftale kunne udnytte videogrammerne gennem betaling fra forbrugernes side.

17. Efter min opfattelse er det f.eks. relativt klart, og Laserdisken har påpeget det under hele sagen, at såfremt sagsøgerne udøver deres eneret til udlejning *negativt*, alene med henblik på at forhindre, at der i Danmark opbygges et marked for udlejning af laserdiscs - med den følge, at interesserede danske forbrugere bliver tvunget til at købe produkter til en højere pris, selv om de ville foretrække at leje disse - kan en sådan adfærd fordreje konkurrencen på markedet.

Fra Generaladvokatens forslag til dom, 26. maj 1998

Ophavsmændenes vederlag i virkeligheden

Selvom generaladvokaten gennemgående skrev "ophavsmænd", tyder intet på, at han havde lagt mærke til, at ophavsmændene var gået ind i sagen på min side, fordi de foretrak, at deres filmværker blev udlejet på LaserDiscs.

Ingen havde bemærket, at ophavsmændene var trådt ind i sagen for at støtte udlejningen af deres værker på LaserDiscs. Ingen havde bemærket, at det var mig, der talte på ophavsmændenes vegne til EU-Domstolen. Bagefter orienterede jeg naturligvis DFI om sagens bizarre udvikling.

Udlejningsdirektivet var på dette tidspunkt implementeret i dansk lov, og jeg benyttede lejligheden til at spørge Ebbe Preisler, hvordan den "uoverdragelige ret til vederlag" blev håndteret i praksis. Svaret nedenfor er en interessant kontrast til den danske regerings skriftlige indlæg og generaladvokatens teorier.

Hvordan er det gået i virkeligheden?

I skrivende stund er det mere end 29 år siden, at direktivet med ophavsmandens uoverdragelige ret til vederlag blev vedtaget. Det er mere end 23 år siden, at EU-Domstolen fulgte generaladvokatens anbefaling og afviste den virkelige verdens løsning, hvor vederlaget for udlejning af videofilm lægges på salgsprisen.

Det hører med til historien, at der intet sted i EU i de efterfølgende år blev indført et system, der honorerede ophavsmændene eller producenterne i forhold til antallet af udlejninger, og at filminstruktørerne trods direktivbestemmelsen om et uoverdrageligt vederlag aldrig fik betaling, når deres film blev udlejet.

I kapitel 30 har jeg med et konkret eksempel vist, at filminstruktørens eneret til at tillade eller forbyde udlejning af filmværker var og er fuldstændig værdiløs.

> Ingen kunne mindre end de danske filminstruktører mistænke dig for ikke at ville betale filmenes ophavsmænd retmæssige vederlag, så der skal du blot endnu en gang bede om vores støtte, hvis den kan udmøntes på en brugbar måde.
>
> Låne/leje-direktivet tillægger ganske rigtigt en films kunstneriske rettighedshavere en uoverdragelig ret til vederlag for leje og udlån. I præamblen fik den europæiske producentlobby dog indført i tolvte time, at dette vederlag *kan* aftales på kontrakttidspunktet mellem skaber og producent. Det fik det danske kulturministerium(s embedsmænd) til at foreslå, at man ved den danske implementering af direktivet ikke alene skulle skrive *kan*, men *skal*.
>
> Den daglige praksis i Danmark for betaling af det nævnte vederlag er derfor blevet meget pragmatisk: Det skrives i kontrakterne, at vederlaget indgår i den aftalte royalty! Det er vildt utilfredsstillende, burde også være det for en europæisk politiker, der mente noget med denne beskyttelse af ophavspersonerne i et værk. Men hvem skal man sige det til? Ingen ønsker at ribbe op i gamle direktiver, der er klart tungere at ændre end national lovgivning.

Danske Filminstruktører til Laserdisken, 28. juli 1998

Introduktion til EU-Domstolens dom

Lad mig indledningsvist afsløre, at EU-Domstolen hverken forholdt sig til FDV's og Warners markedsopdeling eller til Arildsens præjudicielle spørgsmål. Denne gang blev EU-Domstolen narret til at forholde sig til en særlig lov om, at der skal betales for udlejning af film i forhold til antallet af udlejninger. I min analyse af dommen på side 382-390 gennemgås minutiøst, hvordan det kunne gå så galt.

Hvis man forstår, hvordan Johan Schlüter og den internationale industri endnu en gang narrede EU-Domstolen til at tage stilling til en helt anden situation end det forelagte problem, vil man også forstå baggrunden for nogle af de dyreste og mest katastrofale domme i Fællesskabets historie. De er hovedemnet i del 4.

Dom

1. Ved kendelse af 7. februar 1997, indgået til Domstolen den 12. februar 1997, har retten i Ålborg i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 30, 36, 85 og 86 og af Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret (EFT L 346, s. 61, herefter »direktivet«).
2. Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) som mandatar for Egmont Film A/S m.fl. og den danske virksomhed Laserdisken, en specialforretning for markedsføring af filmværker på laserdiscs, angående udlejning i Danmark af sådanne produkter importeret fra Det Forenede Kongerige.
3. Efter dansk ret er det en forudsætning for udlejning af filmværker, at indehaveren af ophavsrettighederne har givet tilladelse hertil (§ 23, stk. 3, i ophavsretsloven, som ændret i 1989). En tilsvarende bestemmelse blev indført i den engelske lovgivning med virkning fra den 1. august 1989 (Copyright, Designs and Patents Act 1988, section 16, 17 og 18).
4. I direktivets artikel 1, stk. 1, pålægges det medlemsstaterne at indføre ret til at tillade eller forbyde udlejning og udlån af originalværker og eksemplarer af ophavsretligt beskyttede værker samt af andre frembringelser. I henhold til artikel 1, stk. 4, medfører salg eller anden form for distribution ikke, at de omhandlede rettigheder udtømmes. Endvidere fremgår det af direktivets artikel 9, at spredningsretten, som er en eneret til at gøre en af de omhandlede genstande tilgængelige for almenheden ved salg eller på anden måde, først udtømmes, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, idet spredningsretten ikke berører de særlige bestemmelser om udlejnings- og udlånsrettigheder, særlig artikel 1, stk. 4.
5. Laserdisken, som siden 1985 i Danmark har solgt laserdiscs importeret fra Det Forenede Kongerige, begyndte i 1987 også at udleje sådanne film for at fremme salget

EU-Domstolens dom i sag C-61/97, 22. september 1998

af produkterne, som er væsentligt dyrere end filmværker på videobånd og hovedsageligt købes af folk, som i forvejen kender filmene. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at indehaverne af ophavsrettighederne stiltiende havde accepteret, at laserdiscene blev udlejet i Det Forenede Kongerige, men at de ikke havde givet tilladelse til en sådan udlejning uden for denne medlemsstat.

6. I 1992 blev Laserdisken stævnet for ulovlig udlejning i strid med ophavsretslovens § 23, stk. 3, og der blev nedlagt fogedforbud mod udlejning af filmværker, hvortil rettighederne til fremstilling og distribution i Danmark tilhørte FDV's medlemmer, idet FDV skulle stille sikkerhed for den skade, forbuddet kunne forvolde. Fogedforbuddet blev stadfæstet af Vestre Landsret.

7. Under justifikationssagen har Retten i Ålborg, som finder, at sagens afgørelse afhænger af fortolkningen af fællesskabsretten, besluttet at forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål. Beslutningen herom blev appelleret til Vestre Landsret, som har stadfæstet beslutningen, men foretaget mindre ændringer af spørgsmålenes formulering. I deres endelige affattelse lyder de forelagte spørgsmål således:

   »Er EF-traktatens artikel 30 sammenholdt med artikel 36 samt artikel 85 og 86 til hinder for, at den, der af indehaveren af enerettighederne til et filmværk har fået overdraget en eneret til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværket i en medlemsstat, kan give samtykke til udlejning af egne udgivelser og samtidig forhindre udlejning af importerede udgivelser, der er bragt på markedet i en anden medlemsstat, hvor indehaveren af enerettighederne til fremstilling og distribution af eksemplarer af filmværker har overdraget eksemplarerne til eje under stiltiende accept af, at eksemplarerne udlejes i dette medlemsland?

   Under hensyntagen til, at rådsdirektivet 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret er trådt i kraft, stilles det samme spørgsmål under forudsætning af, at det lægges til grund, at direktivet er gældende for besvarelsen.«

8. Med disse to spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om de anførte artikler i traktaten og direktivet er til hinder for, at indehaveren af en eneret til udlejning kan forbyde udlejning af eksemplarer af et filmværk i en medlemsstat, selv om der er givet tilladelse til udlejning af disse eksemplarer i en anden medlemsstat.

9. Indledningsvis bemærkes, at selv om forelæggelseskendelsen nævner traktatens artikel 85 og 86 blandt de fællesskabsbestemmelser, som den nationale ret ønsker fortolket, indeholder den ingen nærmere oplysninger om, hvilke grunde retten har haft til at stille spørgsmål om disse artiklers betydning i forhold til hovedsagens faktiske og retlige omstændigheder. Da der ikke er givet sådanne oplysninger, har den forelæggende ret, som anført af generaladvokaten i punkt 17 i forslaget til afgørelse, ikke sat Domstolen i stand til at give retten en relevant fortolkning af de nævnte artikler.

10. Under disse omstændigheder og i overensstemmelse med fast retspraksis, hvis krav ganske særlig gælder på konkurrencerettens område, der er karakteriseret ved kom-

plekse faktiske og retlige forhold (jf. f.eks. dom af 26.1.1993, forenede sager C-320/90, C-321/90 og C-322/90, Telcmarsicabruzzo m.fl., Sml. I, s. 393, præmis 6 og 7, og kendelse af 19.3.1993, sag C-157/92, Banchero, Sml. I, s. 1085, præmis 4 og 5), må de af den nationale ret forelagte spørgsmål afvises, i det omfang de vedrører fortolkningen af traktatens artikel 85 og 86. Der kan således kun tages stilling til spørgsmålene for så vidt angår fortolkningen af traktatens artikel 30 og 36 og direktivet.

11. FDV, Warner Home Video Inc., den danske, den franske, den finske og Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen har foreslået Domstolen at besvare den forelæggende rets spørgsmål benægtende. De har i det væsentlige gjort gældende, at det fremgår af Domstolens praksis (dom af 17.5.1988, sag 158/86, Warner Brothers og Metronome Video, Sml. s. 2605) og af direktivet, at retten til at tillade eller forbyde udlejning af en film er beslægtet med retten til offentlig fremførelse, og at den i modsætning til spredningsretten ikke udtømmes, når den udøves for første gang.

12. Laserdisken og de parter, der er interveneret i hovedsagen til støtte for denne part, finder derimod, at samtykke til udlejning medfører konsumption af eneretten til at forbyde udlejning af eksemplarer af et filmværk, og at en udnyttelse af en sådan ret under de beskrevne omstændigheder er uforenelig med traktatens artikel 30 og 36 og direktivets formål, som bl.a. er at etablere et område uden indre grænser.

13. Det bemærkes, at som understreget af Domstolen i præmis 14 i dommen af 28. april 1998 i sagen Metronome Musik (sag C-200/96, Sml. I, s. 1953), fremgår princippet om, at spredningsretten udtømmes, når værker, som er beskyttet af ophavsretten, udbydes til salg af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, af fast retspraksis, hvorefter EF-traktatens artikel 36 kun tillader, at princippet om frie varebevægelser fraviges af hensyn til de i medlemsstaternes lovgivninger anerkendte industrielle og kommercielle ejendomsrettigheder, i det omfang disse fravigelser er begrundet i hensynet til beskyttelse af de rettigheder, der udgør denne ejendomsrets særlige genstand. Den ved en medlemsstats lovgivning om industriel og kommerciel ejendomsret sikrede eneret har netop udtømt sine virkninger, når en vare lovligt er bragt på markedet i en anden medlemsstat af rettens indehaver selv eller med dennes samtykke (jf. navnlig dom af 20.1.1981, forenede sager 55/80 og 57/80, Musik-Vertrieb membran og K-tel International, Sml. s. 147, præmis 10 og 15, og af 22.1.1981, sag 58/80, Dansk Supermarked, Sml. s. 181, præmis 11).

14. Imidlertid har Domstolen i dommen i sagen Warner Brothers og Metronome Video, a.st., også udtalt, at litterære og kunstneriske værker kan udnyttes kommercielt enten ved offentlige fremførelser eller ved at fremstille eksemplarer og bringe de således fremstillede fysiske bærere i omsætning. Et eksempel herpå er udlejning af videokassetter, som henvender sig til et andet publikum end salgspublikummet, og som udgør en væsentlig potentiel indtægtskilde for ophavsmænd til film.

15. I denne forbindelse har Domstolen udtalt, at det ikke er muligt at sikre ophavsmænd til film et vederlag, som står i forhold til det faktiske antal udlejninger, og som sik-

rer disse ophavsmænd en tilfredsstillende del af udlejningsmarkedet, såfremt de kun har ret til honorar i forbindelse med deres samtykke til salg til såvel almindelige privatpersoner som udlejere af videogrammer. Lovgivninger, som indfører en særlig beskyttelse af retten til udlejning af videogrammer, forekommer derfor begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, jf. traktatens artikel 36 (dom i sagen Warner Brothers og Metronome Video, a.st., præmis 15 og 16).

16. I samme dom, præmis 17 og 18, tilbageviste Domstolen endvidere argumentet om, at en ophavsmand, som havde udbudt et videogram med en film til salg i en medlemsstat, hvor lovgivningen ikke gav ham nogen eneret til udlejning, måtte acceptere konsekvenserne af sit valg og konsumptionen af sin ret til at modsætte sig udlejning af videogrammet i en hvilken som helst anden medlemsstat. I tilfælde, hvor en national lovgivning giver ophavsmænd en særlig ret til udlejning af videogrammer, ville denne ret således miste sit indhold, hvis rettighedshaveren ikke kunne bestemme over udlejning.

17. Det forhold, at billed- og lydbærere er bragt i omsætning, kan således per definition ikke lovliggøre andre former for udnyttelse af det beskyttede værk, såsom udlejning, som efter sin natur adskiller sig fra salg og fra enhver anden lovlig spredningshandling. På samme måde som retten til offentlig fremførelse af et værk (jf. dom af 13.7.1989, sag 395/87, Tournier, Sml. s. 2521, præmis 12 og 13) er udlejningsretten et af de prærogativer, der tilkommer ophavsmanden og producenten på trods af salget af de fysiske bærere, som indeholder værket (dommen i sagen Metronome Musik, a.st., præmis 18).

18. Samme ræsonnement må følges med hensyn til virkningerne af udlejningen. Som understreget af generaladvokaten i punkt 15 i forslaget til afgørelse, åbner eneretten til at udleje de enkelte eksemplarer af et værk, der er overført på et videogram, efter sin karakter mulighed for en udnyttelse i form af gentagne og nærmest ubegrænsede handlinger, som hver for sig giver ret til vederlag. Den særlige ret til at tillade eller forbyde udlejning ville miste sit indhold, hvis den allerede blev udtømt ved den første udlejning.

19. For så vidt angår direktivet bemærkes, at de faktiske omstændigheder, der danner grundlag for hovedsagen, ligger forud for vedtagelsen af direktivet. Da sagen for den nationale ret imidlertid verserer, efter at direktivet er begyndt at have retsvirkninger i de berørte medlemsstater, og da den forelæggende ret netop har stillet spørgsmål til Domstolen herom, skal anmodningen om fortolkning også besvares i relation til direktivet.

20. Det bemærkes i denne forbindelse, at selv om der i tredje betragtning til direktivet, som begrundelse for at eliminere forskellene mellem de nationale lovgivninger, henvises til det i traktatens artikel 8 A fastsatte mål om etablering af et område uden indre grænser, har direktivet, som fastslået af Domstolen i præmis 22 i dommen i sagen Metronome Musik, til formål at indføre en harmoniseret retsbeskyttelse i Fællesskabet for så vidt angår retten til udlejning og udlån og visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret. Der

sondres herved i direktivet mellem på den ene side den i artikel 1 omhandlede særlige udlejnings- og udlånsret og på den anden side spredningsretten efter artikel 9, som er defineret som en eneret til at gøre de omhandlede genstande tilgængelige for almenheden, navnlig ved salg. Mens retten til udlejning ikke udtømmes ved salg eller anden form for distribution af genstanden, udtømmes spredningsretten ved det første salg i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse (dommen i sagen Metronome Musik, præmis 19).

21. Direktivet udelukker således udtrykkeligt, at udlejningsretten, i modsætning til spredningsretten, kan udtømmes ved nogen form for distribution af den pågældende genstand. Som fastslået i nærværende doms præmis 18, er dette begrundet i selve udlejningsrettens karakter, idet denne ret ville miste sit indhold, hvis den allerede blev udtømt ved den første udlejning.

22. I modsætning til hvad sagsøgte i hovedsagen og intervenienterne gør gældende, fremgår det således både af en fortolkning af traktatens artikel 30 og 36 for så vidt angår beskyttelsen af ophavsrettigheder og af direktivet, at eneretten til at tillade eller forbyde udlejning af en film ikke udtømmes, når retten udøves for første gang i en af Fællesskabets medlemsstater. Det er således ikke i strid med de nævnte bestemmelser at udnytte en sådan ret under omstændigheder som de i forelæggelseskendelsen beskrevne.

23. Spørgsmålene fra den forelæggende ret skal herefter besvares med, at traktatens artikel 30 og 36 og direktivet ikke er til hinder for, at indehaveren af en eneret til udlejning kan forbyde udlejning af eksemplarer af et filmværk i en medlemsstat, selv om der er givet tilladelse til udlejning af disse eksemplarer i en anden medlemsstat.

Sagens omkostninger

24. De udgifter, der er afholdt af den danske regering, den franske, den finske og Det Forenede Kongeriges regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af retten i Aalborg ved kendelse af 7. februar 1997, for ret:

EF-traktatens artikel 30 og 36 og Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret er ikke til hinder for, at indehaveren af en eneret til udlejning kan forbyde udlejning af eksemplarer af et filmværk i en medlemsstat, selv om der er givet tilladelse til udlejning af disse eksemplarer i en anden medlemsstat.

Analyse af EU-Domstolens dom

Jeg havde fejlet i forsøget på at få stillet en serie relevante spørgsmål om FDV's markedsopdeling og autorisationssystem, men det var trods alt lykkedes at holde Arildsen på sporet. Vildledningen kom ikke fra ham.

Selvom Johan Schlüter og Warner førte sig frem i vanlig stil, var jeg skuffet over den manglende kvalitet i EU-Domstolens håndtering af sagen. Selvom også de øvrige medlemsstater og Kommissionen tydeligvis var under Johan Schlüters kontrol, kunne EU-Domstolen stadig forholde sig til de stillede spørgsmål!

De centrale dokumenter til en forståelse af Laserdisken-sagen er følgende:

1. Dom og retsmøderapport i Warner-sagen, 17. maj 1988.
2. Kommissionens forslag til låne/leje-direktivet, 24. januar 1991.
3. Forelæggelsen fra Retten i Aalborg, 7. februar 1997.

Hovedemnerne er følgende:

1. En særlig lov, hvorved rettighedshaverne honoreres pr. udlejning.
2. Sidestilling af udlejning med offentlig fremførelse.
3. Konsumption af udlejningsretten ved samtykke til *udlejning.*
4. Anerkendelse af andre rettighedshavere end FDV og Warner.

Præmis 3: Ukendskab til ophavsret og harmoniseringsbehovet

Allerede i præmis 3 kører EU-Domstolen af sporet med afgørende faktuelle fejl. Først beskrives § 23, stk. 3, således, at "indehaverne af ophavsrettighederne" skal give tilladelse til udlejning. Det er forkert. Der står udtrykkeligt "ophavsmanden" i § 23, stk. 3, både i forelæggelsen og i retsmøderapporten.

Det bemærkes, at de, der var omtalt i denne lov, positivt ønskede, at deres film blev udlejet på LaserDiscs. Det var "indehaverne af rettighederne til fremstilling og distribution" af *konkurrerende* produkter, der havde forbudt udlejning, og deres rettigheder stammede ikke fra § 23, stk. 3. Alle de rettigheder, FDV's medlemmer havde, stammer fra aftaler med producenterne. Man får det misvisende indtryk af beskrivelsen, at loven tildelte FDV en særlig udlejningsret.

Det er vigtigt at skelne mellem de forskellige typer rettighedshavere, som har fået en udlejningsret enten i deres nationale lovgivning, som det var tilfældet med ophavsmændene i Danmark i 1989, eller på grund af direktivet, som var årsag til, at også producenterne fik selvstændige rettigheder i Danmark i 1995.

Derefter tilføjer EU-Domstolen, at en tilsvarende bestemmelse blev indført i den britiske lovgivning i 1989. Det er ikke rigtigt, idet der netop ikke var tale om en tilsvarende bestemmelse. I den britiske lovgivning var udlejningsretten givet til producenterne. Harmoniseringsbehovet skyldes bl.a. de divergerende opfattelser af ophavsret (side 175), og som tydeligt afspejles af Kommissionens redegørelse for retstilstanden i hhv. Danmark og i Storbritannien i direktivforslaget (side 184).

Hændelige fejl eller manipulation?

En forståelse for direktivet og harmoniseringsbehovet er naturligvis nødvendig, når det præjudicielle spørgsmål skal besvares på baggrund af direktivet. Allerede i præmis 3 demonstrerer dommerne uvidenhed om forskellen på "droit d'auteur" og "copyright" og det efterfølgende behov for at harmonisere udlejningsretten. Var der tale om en hændelig fejl?

Dommer Puissochet gjorde det ikke lettere for sine kolleger ved at undlade at medtage ophavsmændenes retlige argumenter i retsmøderapporten eller bare det faktum, at filminstruktøren ifølge direktivet skal anerkendes som ophavsmand. Jeg havde gennemgået retsudviklingen i mit skriftlige indlæg, og i mit mundtlige indlæg til samtlige dommere havde jeg redegjort for forskellen på producenter og ophavmænd. Havde samtlige dommere glemt min tale?

Kendte ingen af dommerne til direktivets formål? Claus Gulmann havde sagt, at det var en udfordring for ham, at der var flere rettighedshavere med samme ret. På det tidspunkt havde han forstået noget. Han havde åbenbart glemt det igen, for det fremgår af resten af dommen, at dommerne på intet tidspunkt forholder sig til det faktum, at der er flere rettighedshavere med den samme udlejningsret.

En enkelt fejl udspringer af Arildsens forelæggelse. Vi fik ikke drøftet forskellen på "droit d'auteur" og "copyright", men med dokumentation havde jeg redegjort for begreberne i mit skriftlige indlæg og udpeget forskellene i de ophavsretlige traditioner i Storbritannien og Danmark. Som dokumentation for den danske lov havde jeg fremlagt den ophavsretslov, der gjaldt under Warner-sagen. Det var blot at læse § 23 og konstatere, at den ikke indeholdt en bestemmelse om filmværker. Jeg havde også fremlagt de to fogedforbud mod Erik. Det fremgår af det første forbud fra 1984, at der var nedlagt forbud efter § 2, fordi § 23 *ikke* omfattede filmværker (side 99), og det fremgår af det andet forbud fra 1989, at formålet var at tvinge Erik til at købe FDV's udgivelser (side 137).

For at forklare min opfattelse af retstilstanden havde jeg fremlagt daværende kulturminister Ole Vig Jensens bemærkninger til § 25, og det fremgår, at bestemmelsen var baseret på hensynet til den frie vareomsætning (side 154). Uanset min opfattelse af § 25 var det i hvert fald et faktum, som var beskrevet af Arildsen, at der ikke var nogen særlov om udlejning af filmværker i 1987.

Selvom jeg specifikt gjorde opmærksom på det i mit brev til den refererende dommer, blev det fjernet fra de "faktiske omstændigheder" og beskrevet som mit synspunkt. I stedet for at respektere Arildsens forelæggelse byggede dommerne videre på Warner-sagen uden rigtigt at sætte sig ind i, hvad den gik ud på.

Det siger næsten sig selv, at den refererende dommer må træffe en beslutning, når informationerne i en forelæggelse er tvivlsomme, dvs. informationerne om, at der ikke var en særlov om udlejning af filmværker i den danske lov i 1987, og at den danske lovgivning fra 1989 svarede til den britiske. Men i så fald burde han have undersøgt det, og han havde dokumentationen lige ved hånden.

Præmis 4: Redegørelse for udlejnings- og udlånsretten

Der er intet kontroversielt her. Dommerne gør i præmis 4 opmærksom på, at der er indført en udlejnings- og udlånsret, og at den består, selvom værket er udgivet. Baggrunden er, at mange medlemsstater på det tidspunkt havde en slags § 25, som tillod spredning - herunder udlån og udlejning - blot værket var udgivet. Det nye var, at udlejnings- og udlånsretten også skulle bestå *efter* værkets udgivelse.

Direktivets artikel 9 er nævnt, fordi den indeholder en bestemmelse om konsumption ved udgivelse. Det understreges igen, at en udgivelse trods ordlyden af artikel 9 ikke medfører konsumption af udlejnings- og udlånsretten.

Præmis 5: Opdigtet forbud i Danmark

Problemet er den sidste sætning, "men at de (rettighedshaverne) ikke havde givet tilladelse til en sådan udlejning uden for denne medlemsstat (Danmark)", for det giver indtryk af, at der er forskel på rettighedshavernes accept af udlejning i hhv. England og Danmark. Det er ikke sandt, og det stod der intet om i forelæggelsen. Ingen af aktørerne på det britiske videomarked har udtalt sig om udlejning, hvis der ses bort fra teksten i Lightnings katalog, og her står der i hvert fald intet om, at videogrammerne ikke må udlejes lige præcis i Danmark. Jeg begyndte netop at udleje efter aftale med Lightning. Pioneer og Warner Home Video (UK) har ikke udtalt sig om udlejning af deres udgivelser i andre medlemsstater.

Hvor kommer det så fra? Det kommer fra det danske indlæg, hvor den danske regering ukorrekt skriver, at forbuddet blev nedlagt, fordi Warner ikke havde tilladt udlejning i Danmark. Og det kommer fra Warners indlæg i forbindelse med løgnen om, at Warner overhovedet ikke har udgivet LaserDiscs i Storbritannien, hvor Warner reelt foregiver, at selskabet opnåede en markedsandel på 18,2 % af det britiske udlejningsmarked uden at have accepteret udlejning! Arildsen troede ikke på dette, men EU-Domstolen tog løgnen til sig og så bort fra, at Pioneer som rettighedshaver var trådt ind i sagen for at forsvare sig mod konkurrentens forbud.

Det fremgår af forelæggelsen, at indehaverne af ophavsrettighederne "stiltiende" havde accepteret, at LaserDisc'ene blev udlejet i England. Filmselskaberne tjente mere på udlejning i England end i noget andet EU-land. Det britiske marked var et forbillede, selvom ingen kunne dokumentere en tilladelse til udlejning.

Mørkelygten er brugt flittigt, og virkeligheden er forvrænget til ukendelighed. Når en kioskejer sælger dagens avis, er det også med en slags "stiltiende" accept. Ingen kan dokumentere en positiv tilladelse til at sælge aviser. På samme måde kan man mistænkeliggøre en avissælger, der sælger danske aviser i Malmö. Kan han dokumentere en tilladelse til, at aviserne må sælges uden for Danmark?

Det er ikke direkte usandt, men det er vildledende, hvis man skaber et billede af, at der er noget suspekt ved en svensk avissælger, der sælger en dansk avis uden at have fået særlig tilladelse. Det er også typisk Johan Schlüter-manipulation, og desværre forvekslede EU-Domstolen dette med Arildsens forelæggelse.

> Retten i Aalborg har for mig at se ikke i fornødent omfang redegjort for de faktiske omstændigheder i sagen, der danner grundlag for denne del af spørgsmålet, og har således ikke sat Domstolen i stand til at give retten en relevant fortolkning af artikel 85 og 86. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at den forelæggende ret på ny, såfremt det findes hensigtsmæssigt, kan anmode Domstolen om en fortolkning ved at forelægge yderligere præjudicielle spørgsmål som led i samme hovedsag.

Afslutningen på Generaladvokatens forslag til dom, 26. maj 1998

Præmis 9 og 10: Afvisningen af det præjudicielle spørgsmål

Her vælger generaladvokaten og dommerne reelt side. De har fået stillet et præjudicielt spørgsmål om rettighedshavernes opdeling af markedet for udlejning af filmværker. FDV har siden 1988 ladet som om, at EU-Domstolen i Warner-sagen godkendte isoleringen af territoriet Danmark med den konsekvens, at rettighedshavere fra andre medlemsstater ikke har adgang. Det lykkedes mig at få Arildsen til at indse, at det ikke passede, og at spørgsmål om områdeopdeling via aftaler skal vurderes på grundlag af EF-traktatens artikel 85 og 86.

Hverken Kommissionen eller medlemsstaterne har forholdt sig til dette. De har i stedet tegnet et billede af en dansk lov, hvorefter "rettighedshaveren" honoreres i forhold til antallet af udlejninger, at jeg anfægter denne lovs gyldighed, og at jeg nægter at betale. Det er pure opspind, og det kommer ikke fra forelæggelsen.

Der står i forelæggelsen, at parterne er enige om, at sagen afgøres efter § 23, stk. 3, men der står ikke i § 23, stk. 3, at samtykket skal gives for hver udlejning for sig, til hver enkelt udlejer eller til hvert land for sig, og der står heller ikke, at "ophavsmanden" (hvem det så er) nødvendigvis skal have vederlag, hver gang en film udlejes. Der står heller ikke i forelæggelsen, at jeg nægter at betale vederlag til "ophavsmændene". Alt dette var fabrikeret af Johan Schlüters støtter.

Arildsen har derimod skrevet, at rettighedshaverne i begge medlemsstater har valgt at udnytte udlejningsmarkedet, og at rettighedshaveren i England udnytter værkets markedsmuligheder gennem de til enhver tid fastsatte salgspriser. Det konkurrenceretlige problem uddybede han ved at tilføje, at "hvis det anerkendes, at rettighedshaveren kan forbyde udlejning af sådanne eksemplarer i en anden medlemsstat, hvor andre eksemplarer udlejes med rettighedshaverens samtykke, vil det være muligt at opdele det indre marked, således at udlejning sker til een pris i eet land og en anden pris i et andet land." (side 327)

Det er klar tale, og det er absolut muligt at forholde sig til den situation. Det gjorde jeg i mit skriftlige indlæg og i mit mundtlige indlæg, men alligevel valgte først generaladvokaten og derefter EU-Domstolen at ignorere både spørgsmålet og den problemstilling, som Arildsen havde beskrevet i forelæggelsen. De tog i stedet stilling til en fiktiv lov, der påbyder, at "rettighedshaveren" ved udlejning af et eksemplar af værket skal honoreres i forhold til antallet af udlejninger!

Præmis 11 (og 9): Kommissionens og medlemsstaternes opfattelse

Præmis 11 er dommens mest interessante afsnit, fordi det afslører Johan Schlüters enorme indflydelse på EU's realpolitik, dvs. EU-Domstolens afgørelser.

FDV, Warner, medlemsstaterne og Kommissionen gjorde netop det gældende, der står i præmis 11. Spørgsmålet er: Hvorfor gjorde de netop det gældende? Det er interessant, fordi det ikke havde noget at gøre med forelæggelsen, der burde være deres informationskilde til sagen, og fordi de konkluderede i strid med fakta på nøjagtig samme måde, som Johan Schlüter gjorde.

Med henvisning til Warner-sagen og udlejningsdirektivet gjorde sagsøgerne, medlemsstaterne og Kommissionen alle gældende, at

1. Udlejning er beslægtet med offentlig fremførelse.
2. Udlejningsretten konsumeres ikke ved samtykke til udlejning.
3. Konkurrencereglerne har ingen betydning.

1. Udlejning er beslægtet med offentlig fremførelse

Ifølge dommens præmis 11 er de alle enige om, at det fremgår af Warner-sagen og af direktivet, at udlejning af en film er beslægtet med retten til offentlig fremførelse. Jeg har gennemgået påstanden i forbindelse med Kommissionens indlæg og nøjes med at gentage, at det er meget mystisk, at alle indlæg ud over mine egne giver udtryk for netop den holdning. Hvorfor er det mystisk?

Det er mystisk, fordi det slet ikke har været gjort gældende under de fem års forberedelser ved byretten. Sidst i forelæggelsen er parternes hovedsynspunkter gengivet, og her er det ikke engang nævnt, at sagsøgerne mener, at udlejning er beslægtet med offentlig fremførelse, og det er der en god forklaring på.

Hvis argumentet var fremført for byretten, ville det blive undersøgt og afvist, fordi det er løgn. Johan Schlüter forsøgte netop med argumentet i Warner-sagen, og det blev afvist af generaladvokaten (side 115). Og Kommissionen støttede ikke synspunktet i direktivforslaget, hvilket kan læses ud af afsnit 1.2 (side 343).

Argumentet er "gemt" til EU-Domstolen, og det har fået vægt af kun én årsag: Fordi medlemsstaterne og Kommissionen *alle* fremførte argumentet. Til gengæld er det et mysterium, at de overhovedet fandt anledning til argumentet, fordi det ikke har nogen forbindelse med det præjudicielle spørgsmål - og i øvrigt hverken støttes af Warner-sagen, af direktivet eller af direktivets forarbejder.

Jeg vil udlove en film til hver og én, som i Warner-sagen kan finde støtte til den opfattelse, at udlejning er beslægtet med offentlig fremførelse. Tilsvarende vil jeg udlove en film til enhver, som kan finde støtte til opfattelsen i direktivet eller i direktivforslaget. Jeg har undersøgt Warner-sagen og direktivet minutiøst, så jeg ved, at det er løgn. Der findes derimod støtte til den modsatte opfattelse; at udlejning *ikke* kan sammenlignes med offentlig fremførelse.

Hvad kan forklare, at medlemsstaterne og Kommissionen misforstod Warner-sagen og udlejningsdirektivet så markant og på nøjagtig samme måde?

2. Udlejningsretten konsumeres ikke ved samtykke til udlejning

Retssagen mod Erik Viuff Christiansen handlede om, at FDV v/Metronome Video ville sætte en stopper for udlejningen af importerede film, fordi de ville have det danske marked for sig selv. Den ønskede markedsopdeling var klart i strid med konkurrencereglerne, så det gjaldt om at aflede opmærksomheden fra det forhold. Derfor opfandt Johan Schlüter en særlig lov om udlejning af film. EU-Domstolen troede på det, sandsynligvis fordi løgnen blev støttet af den danske regering, men som før nævnt blev den fiktive lov beskrevet således (side 105):

> "Eneretten til at tillade udlejning af et musikværk eller filmværk i medfør af § 2 og § 23 ... konsumeres ikke ved rettighedshaverens salg af et eksemplar, men først når han har tilladt, at værket udlejes."

Den praktiske betydning var som gennemgået i kapitel 20, at rettighedshaveren til et musikværk eller et filmværk fik mulighed for at skabe et salgsmarked, hvor forbrugerne var tvunget til at købe CD-pladerne, så de ikke bare kunne leje dem og kopiere dem. Det gav god mening, at denne eneret blev konsumeret, hvis man valgte at udnytte udlejningsmarkedet, hvilket man i praksis gjorde ved at lægge vederlaget for udlejningen på salgsprisen.

Det præcise indhold af den lov, der blev godkendt i Warner-sagen, kan enhver få bekræftet ved at slå op i EU-Domstolens domssamling, 1988, side 2607 øverst. Hvorfor mon medlemsstaterne og Kommissionen tog så meget fejl af den lov, der blev beskrevet og vurderet i Warner-sagen?

Undersøgte nogen af dommerne - herunder den refererende dommer - selv, hvad der stod i den lov, EU-Domstolen havde vurderet i Warner-sagen? Næh! Heller ikke selvom jeg i min tale havde citeret udtrykkeligt og præcist.

Har nogen forsøgt at forklare, hvordan man forestiller sig, at udlejningsretten kan fungere med flere forskellige rettighedshavere uden konsumption? Næh!

3. Konkurrencereglerne har ingen betydning

Jeg vil udlove en film til hver og én, som kan udpege, hvor der i forelæggelsen står, at der ikke er indgået konkurrencebegrænsende aftaler. Det er også risikofrit fra min side, for det er også usandt.

Jeg mener ikke, at Generaladvokaten og EU-Domstolen har ret i, at Arildsen ikke har beskrevet det konkurrenceretlige problem i forelæggelsen. Imidlertid har sagsøgerne, medlemsstaterne og Kommissionen fuldstændigt ignoreret problemstillingen for alle de videoudlejere, der som Erik Viuff Christiansen opererede på udlejningsmarkedet med designerede udlejningseksemplarer, hvortil der ifølge Storbritanniens eget indlægs afsnit 14 faktisk er forbundet en ret til udlejning til almenheden. Ingen har forholdt sig til Pioneers problemer med at komme ind på det danske marked med sine egne udgivelser. EU-Domstolen har bare valgt at tro på "Johan Schlüters indlæg" og ignoreret både forelæggelsen og mine indlæg.

Præmis 12: Forkert gengivelse af min opfattelse

Gengivelsen af mine synspunkter i præmis 12 er forkert. Det er ikke, hvad jeg og ophavsmændene gav udtryk for. Jeg nævnte fire metoder til indtjening, som ikke opdeler det indre marked. Jeg accepterer alle fire, også de to - den første og den anden (side 361) - som indebærer, at udlejningsretten ikke konsumeres.

Jeg skrev udtrykkeligt i mit skriftlige indlæg (side 332), at to-pris systemet ikke nødvendigvis er et problem. Det var et problem for mig, fordi det ikke blev brugt i England, men hvis alle kassetter i EU blev tydeligt mærket, så man kunne skelne salgskassetter fra udlejningskassetter, var jeg helt med på det system.

DFI havde påpeget, at hvis producenterne kan udøve udlejningsretten i forhold til de enkelte eksemplarer, så bør ophavsmændene også kunne det! DFI var sådan set ikke modstander af, at konsumptionsprincippet blev ophævet.

Dommernes formulering er uklar. I præmis 12 står der "en udnyttelse under de beskrevne omstændigheder." Hvilke omstændigheder tænker de på? De skrev jo i præmis 9, at de faktiske omstændigheder er så uklare, at det ikke er muligt at anvende konkurrencereglerne! Så hvad mener de egentlig?

Det er min holdning, at de omstændigheder, der er beskrevet af byretten, og som handler om, at rettighedshaverne opdeler EU i separate områder, er i strid med EF-traktaten. Det mener jeg, fordi det står i EF-traktatens artikel 85 og 86. Intet tyder på, det er de omstændigheder, EU-Domstolen refererer til!

Dommerne lukkede både øjne og ører for det, jeg havde skrevet og sagt, og som er faktuelt sandt: en ophævelse af konsumption ved samtykke til udlejning er en ændring i forhold til Warner-sagen. Det er et faktum, og det var let for dem at kontrollere, hvis de ville kende sandheden. Jeg citerede fra domssamlingen flere gange i min tale, så alle dommerne hørte det. Jeg pegede på de problemstillinger, de burde forholde sig til, hvis de ændrede princippet. Så ville udlejningsretten få en anden betydning, end den havde i direktivforslaget. Men dommerne valgte at se bort fra sandheden, og de valgte at ignorere den problemstilling, som Arildsen havde beskrevet i forelæggelsen.

Jeg har hverken et problem med en ensartet gennemførelse af to-pris systemet eller med et system, hvor man betaler pr. udlejning. Allerede i 1991, da jeg fandt ud af, at FDV begyndte at interessere sig for min udlejning, tilbød jeg at betale et beløb pr. udlejning, men det var ikke det, FDV ønskede.

Det var min opfattelse, at FDV's adfærd var i strid med artikel 85 og 86, men jeg havde intet problem med en lov, der fordrede vederlagsbetaling i forhold til antallet af udlejninger. En sådan lov havde bare intet med sagen at gøre.

Jeg mener ikke, at direktivets formål "blandt andet" var at etablere et område uden indre grænser. Det er mere præcist at sige, at det var hovedformålet. Det var dét, vi havde stemt om i 1986. Det indre marked! Medlemsstaternes lovgivninger skulle harmoniseres. Det fremgår klart af Kommissionens glimrende begrundelse for nødvendigheden af at harmonisere (side 182).

Præmis 13-18: Opfindelsen af en ny "særlig lov"

Præmis 13-18 viser, at EU-Domstolen har forladt forbindelsen til forelæggelsen fuldstændigt. Nu handler det om en "særlig lov", som giver en særlig beskyttelse af udlejning, som ifølge EU-Domstolen i præmis 17 alligevel kan sammenlignes med offentlig fremførelse på den måde, at hver udlejning giver ret til vederlag.

En af dommerne, Mancini, var generaladvokat i Warner-sagen. Netop i hans tilfælde kan man godt spørge, hvorfor han har skiftet mening, for i Warner-sagen afviste han sammenligningen utvetydigt (side 115).

Hvad er baggrunden for, at EU-Domstolen nu skriver, at udlejningsretten er et af de prærogativer, der tilkommer ophavsmanden og producenten. Det er uden videre postuleret af Johan Schlüter, men det er ikke bakket op af dokumentation fra tidligere domme eller retsakter, så hvorfor har dommerne taget det til sig? Og hvem tænker de egentlig på, når de skriver "ophavsmanden"?

Dommerne skriver i præmis 15, at en lovgivning, der sikrer ophavsmænd til film et vederlag, som står i forhold til det faktiske antal udlejninger, er begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret jf. artikel 36. Det er jeg principielt enig med dem i, hvis en sådan lov findes, men det har intet at gøre med den konkrete sag og det stillede præjudicielle spørgsmål.

Mig bekendt findes der ikke en sådan lovgivning noget sted i verden. Der står heller ikke noget i forelæggelsen. I injuriesagen redegjorde jeg for fire forskellige fortolkninger af § 23, stk. 3, men ingen af dem går ud på, at ophavsmændene skal sikres et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger (side 272). Så hvor kommer den idé fra?

Den er simpelthen opfundet til lejligheden af sagsøgerne, medlemsstaterne og Kommissionen. I Warner-sagen var Johan Schlüter ifølge Østre Landsret hjulpet af Niels Gangsted-Rasmussen, idet parterne var enige om den opdigtede lov, og det var nok at få hjælp fra den danske regering for at få EU-Domstolen til at tro på, at en sådan lov virkelig eksisterede.

Her var der ingen hjælp at hente i forelæggelsen. Arildsen havde ikke skrevet noget, der kan minde om en særlov, der skal sikre "ophavsmænd" et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger. Til gengæld lykkedes det for sagsøgerne at få fire medlemsstater og Kommissionen til at støtte den nye, fiktive lov.

Dommerne har hverken forstået meningen med udlejningsretten eller forskellen på, om udlejningsretten konsumeres, når værket udgives, eller om udlejningsretten konsumeres, når rettighedshaveren giver samtykke til udlejning.

Udlejningsretten havde - da den blev indført af Danmark, Storbritannien og Kommissionen - til formål at give rettighedshaveren ret til at forbyde udlejning af de udgivne eksemplarer, så forbrugerne var nødt til at købe eksemplarerne. Det var den ret, musikbranchen kæmpede for, og den ret fik de, og den mister ikke sit indhold, selvom konsekvensen af et samtykke til udlejning bliver, at alle videoudlejerne får samme adgang til udlejningsmarkedet.

Præmis 19-21: EU-Domstolens ekstreme tunnelsyn

I præmis 19 anerkendes, at der skal svares på grundlag af direktivet. Præmis 20 er en sludder for en sladder og en henvisning til ordlyden i artikel 1, stk. 4, og så konkluderes det i præmis 21, at direktivet udtrykkeligt udelukker, at udlejningsretten kan udtømmes ved nogen form for distribution. Sikke noget vrøvl!

Dommerne demonstrerer et ekstremt tunnelsyn, en total mangel på forståelse for udlejningsrettens funktion, en tilsvarende mangel på forståelse for direktivets formål og for videobranchens natur.

De læste artikel 1, stk. 4, isoleret. Hvis de i stedet trådte et skridt tilbage og læste hele artiklen i dens helhed (side 186), ville de se, at spredningsretten er delt op i tre typer distribution, idet udlejning og udlån er udskilt. Det er ofte påpeget, at udlejningsretten ikke udtømmes, blot værket bringes i omsætning. Situationen er en anden, når rettighedshaveren *vælger* at udnytte udlejningsmarkedet.

De forstår det ikke. Med deres tunnelsyn får dommerne "eller anden form for distribution" til at være *netop* udlån og udlejning, selvom et overblik viser, at der menes distribution *forskellig* fra udlån og udlejning (salg, gave, vareprøve). Hvis det var Kommissionens hensigt at *ændre* udgangspunktet, så udlejningsretten ikke længere skulle konsumeres ved samtykke til udlejning, havde den nok skrevet det.

Dommerne overvejer ikke engang konsekvenserne af deres absurde måde at læse direktivet på. Tag en film som *The Last Waltz* (1978), en dokumentarfilm fra MGM, instrueret af Martin Scorsese, om The Band. Den må ifølge dommernes nye princip ikke udlejes, før udlejeren har indgået aftale med både MGM, Martin Scorsese og The Band, for producent, filminstruktør og de udøvende kunstnere har alle en udlejningsret ifølge direktivet! Hvordan skal det fungere i praksis?

Præmis 22: "Min" vurdering af artikel 30 og 36

Hverken bi-intervenienterne eller jeg har forholdt os til den ikke-eksisterende lov, og det er igen uklart, hvad dommerne mener med "de i forelæggelseskendelsen beskrevne omstændigheder", for de har overhovedet ikke forholdt sig til Arildsens forelæggelse og artikel 85 og 86. Det gjorde kun jeg og bi-intervenienterne.

Det er vildledning, når EU-Domstolen foregiver, at de omstændigheder, som EU-Domstolen og generaladvokaten behandlede, har noget at gøre med byrettens forelæggelse. Nej, de kommer alle sammen fra "Johan Schlüters" hold.

Præmis 23: Godkendelse af den ny ikke-eksisterende særlov

Præmis 23 er EU-Domstolens konklusion, der siger god for sagsøgernes særlov, uanset at den ikke eksisterer og at den ikke kommer fra byrettens forelæggelse. Af de fire måder, hvorpå udlejningsmarkedet kan udnyttes økonomisk ifølge min tale, valgte dommerne den eneste, som ikke bruges noget sted i verden!

Men Johan Schlüters mission lykkedes. Han fik afledt opmærksomheden fra konkurrencereglerne og områdebeskyttelsen af udlejningsmarkedet i Danmark.

29. Udlejningssagen mod Laserdisken, del 2

Jeg var slået tilbage til start. Arildsen var gået på pension, og den ny retspræsident var den tidligere landsdommer Ida Heide-Jørgensen. Hun ville have sagen afsluttet her og nu, og for hende var der kun én løsning: Jeg skulle rette ind. Der var heller ingen hjælp at hente i landsretten, hvor mit "oprør" brutalt blev slået ned.

Retspræsident Ida Heide-Jørgensen

Knud Arildsen var fire dage fra sin 70 års fødselsdag, da han som sin sidste embedshandling sendte det præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen. Han blev afløst af Ida Heide-Jørgensen, der kom fra Vestre Landsret. Jeg genkendte hendes navn fra injuriesagen, hvor hun sammen med Lilholt og Kristian Petersen havde afvist mit ønske om at høre EU-Domstolen før domsforhandlingen (side 263).

En storstilet domstolsreform var trådt i kraft den 1. januar 1997, hvorved 82 retskredse blev lagt sammen til 24 retskredse med det resultat, at Retten i Aalborg blev udvidet betydeligt. Det var Ida Heide-Jørgensens ansvar at få den store byret til at fungere, og da sagsbehandlingstiden jævnligt blev kritiseret, var det også et formål med domstolsreformen at få sagerne hurtigere igennem systemet.

For Ida Heide-Jørgensen var det uholdbart, at et fogedforbud fra 1992 ikke var justificeret efter næsten 7 år. Det gik hende på, og hun lagde ikke skjul på, at hun ville have sagen afsluttet så hurtigt som muligt. Det bekymrede til gengæld mig. For mig var det afgørende at få EU-Domstolen til at forholde sig til Arildsens præjudicielle spørgsmål om markedsopdeling. Selvom første forsøg var mislykkedes, havde generaladvokaten utvetydigt tilkendegivet, at byretten var velkommen til at forelægge sagen igen med de relevante fakta, og det foreslog jeg.

På nuværende tidspunkt vil jeg gøre opmærksom på, at Domstolen hverken besvarede det stillede spørgsmål eller bedømte konkurrencereglerne i sagen. Domstolens afgørelse har ikke bragt sagen nærmere en løsning. Jeg mener ligesom Domstolen, at den bedste løsning er, at rettighedshaverne, dvs. ophavsmændene og producenterne, får et vederlag, der reflekterer antallet af udlejninger, men det er ikke en praksis, der indtil videre har været benyttet i Danmark eller England. Selvom jeg foreslog sagsøger at betale et beløb pr. udlejning helt tilbage i 1991 forud for retssagen, forblev mit forslag ubesvaret. Jeg ser gerne, at den danske praksis ændres og tilpasses Domstolens afgørelse.

Det er min opfattelse, at sagens grundlæggende problem er konkurrenceretligt.

I stedet for en domsforhandling foreslår jeg, at retten indkalder til formalitetsprocedure vedrørende en fornyet forelæggelse for EF-Domstolen. Jeg skal gerne fremsende et forslag til forelæggelsen, herunder foreslå spørgsmål, der belyser de mange forskelligartede problemer i sagen.

Laserdisken til Retten i Aalborg, 23. november 1998

> Der er hverken faktisk eller retligt grundlag for at prøve nærværende sags faktiske forhold i relation til konkurrencereglerne, herunder traktatens artikel 85 og 86. Under alle omstændigheder er der intet grundlag for at lade EF-Domstolen på ny prøve sagen præjudicielt ved fortolkning af traktatens artikel 85 og 86.
>
> Der er intet konkurrenceretligt problem i sagen.
>
> Forholdet er det ganske enkle, at sagsøger (videogramdistributørerne) har nedlagt fogedforbud mod sagsøgte, da sagsøgte uden tilladelse udlejede laserdiscs i Danmark. Dette er sagens kerne og alene af ophavsretlig betydning.

FDV til Retten i Aalborg, 21. april 1999

Efter to forelæggelser med løgne og manipulationer ville det være ødelæggende for FDV med en tredje forelæggelse, som fastslog fakta om retsudviklingen og områdebeskyttelsen, men FDV havde intet at frygte fra Ida Heide-Jørgensen.

Advokat Torben Steffensens processkrift bestod af korte erklæringer, som var belejlig for hende at tro på, mens jeg i en 45 sider lang videnskabelig rapport i 5 dele med 72 separate kapitler gennemgik alle sagens elementer.

Det kunne jeg have sparet mig. Hun fokuserede 100 % på at få sagen afsluttet, og der var kun ét muligt udfald. For hende var det utænkeligt, at et forbud kunne opretholdes i 7 år uden at være nedlagt med rette! Uden betænkeligheder foregav hun, at EU-Domstolen havde taget stilling til alle spørgsmål i sagen.

Aldrig havde jeg troet, at jeg ville komme til at savne Arildsen så meget!

Ida Heide-Jørgensens afgørelse viste, at hun hverken havde læst EU-Domstolens dom eller generaladvokatens forslag til dom. Hun troede, at EU-Domstolen måtte have iagttaget de faktiske forhold, alene fordi jeg havde redegjort for dem. Således gik hendes kendelse direkte imod generaladvokatens og EU-Domstolens egne ord om, at konkurrencereglerne ikke var fortolket. Generaladvokaten havde endda tilføjet, at det er relativt klart, at en sådan negativ adfærd kan fordreje konkurrencen.

> Sagsøgte har i sit processkrift af 26. april 1999 ikke anført faktiske eller retlige omstændigheder, der væsentligt adskiller sig fra det, der er anført i forelæggelseskendelsen og i sagsøgtes indlæg af 7. maj 1997 for EF-Domstolen vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der fra sagsøgerens side sker en overtrædelse af artikel 85 og 86.
>
> Da Domstolen således i forbindelse med domsafsigelsen den 22. september 1998 har været bekendt med såvel de faktiske som retlige forhold, som sagsøgte støtter sine synspunkter vedrørende artikel 85 og 86 på, finder retten ikke, at der er anledning til at stille yderligere spørgsmål til Domstolen vedrørende en fortolkning af anvendelsen af de pågældende bestemmelser. Sagsøgtes begæring herom tages derfor ikke til følge.

Byrettens afvisning af en ny forelæggelse, 17. maj 1999

Laserdisken ApS

Bi-intervenienterne støttede stadig mine synspunkter i retssagen, da den fortsatte ved Retten i Aalborg. Ove Jensen opgav, da det mislykkedes at få EU-Domstolen til at forholde sig til FDV's autorisationssystem, men de tre øvrige var i byretten repræsenteret ved advokat Jakob Axel Nielsen, og han kom i virkeligheden til at fungere som den bisidder, Jørn Rasmussen oprindeligt skulle have været for mig. Han tog fat i mig efter Ida Heide-Jørgensens besynderlige kendelse, hvor hun lod som om, at EU-Domstolen havde bedømt konkurrencereglerne.

- Det kan gå helt galt, det her. Du bør se i øjnene, at du næppe vil vinde sagen. Til gengæld risikerer du at få en alvorlig økonomisk lussing, sagde han til mig og anbefalede varmt, at jeg sikrede Laserdiskens fremtid ved at flytte aktiverne over i et anpartsselskab. Selvom jeg skulle blive dømt til at betale en erstatning, der var økonomisk invaliderende for mig selv, kunne aktiviteterne i form af køb og salg af videofilm bestå. Det ville sikre butikkens og medarbejdernes fremtid, og jeg indvilligede. Salget af aktiverne blev sat i værk med virkning fra den 1. juli 1999.

Det var ikke en simpel proces. Min advokat, Per Christensen, og mine revisorer, Jakob Christensen og Jørn Hansen, var opmærksomme på, at alt gik korrekt til, så FDV ikke bagefter kunne gøre indsigelse. Varelageret blev gjort op og vurderet, så der ikke kunne sættes en finger på overdragelsen. Jeg skulle endda bestille nyt brevpapir og nye kuverter. Jeg syntes, det var meget at gøre ud af det. Var alle de ekstra omkostninger virkelig nødvendige?

- Det er vigtigt, at man kan se, hvem man handler med, sagde min revisor, så det kom til at fremgå af både fakturaer, brevpapir og kuverter, om man handlede med mig personligt eller med anpartsselskabet. Overdragelsen blev udtaget til kontrol af Skat, men revisorerne havde gjort et godt stykke arbejde, og Skat havde ingen anmærkninger.

Fra og med regnskabsåret 1999 udfærdigede jeg hvert år to sæt regnskaber, ét for anpartsselskabet, der stod for driften af Laserdiskens butikker og hjemmeside, og ét for min personlige virksomhed, der via retssagen mod FDV kæmpede for at bryde FDV's udlejningsmonopol. Min personlige virksomhed var desuden part i en retssag mod Skat (kapitel 52).

Anpartsselskabet var ikke engageret i kampen for et friere udlejningsmarked, og med den begrundelse forsøgte jeg at få ophævet FDV's leveringsnægtelse, for så vidt det gjaldt anpartsselskabet, men det lykkedes ikke.

Anpartsselskabets brevhoved inkl. ApS og SE-nr. 21 73 05 99

Vestre Landsrets behandling af spørgsmålet om en ny forelæggelse

Det kan diskuteres, om det er Arildsens skyld, at EU-Domstolen ikke tog stilling til det konkurrenceretlige problem, men det kan ikke diskuteres, at EU-Domstolen undlod at tage stilling til artikel 85 og 86.

Jeg appellerede afvisningen af en ny forelæggelse til Vestre Landsret, og jeg bad om en mundtlig forhandling. Injuriesagen havde givet det indtryk, at dommerne slet ikke læste mine skriftlige indlæg, eller hvis de gjorde, forstod de dem ikke. Måske er jeg ikke den rette til at vurdere, om jeg kan udtrykke mig på skrift, eller om problemet er dommerne, som ikke kan eller ikke vil forstå, men jeg vil under alle omstændigheder helst stå ansigt til ansigt med de dommere, jeg taler til. Så kan jeg se på dem, om de hører efter, eller om de er blanke i ansigterne, når mine redegørelser strider mod deres fastlåste opfattelse af verden.

FDV og Warner protesterede naturligvis - og fik medhold. Vestre Landsret bad om skriftlige indlæg, og mit gik kort og godt ud på, at Ida Heide-Jørgensen tog fejl, når hun påstod, at EU-Domstolen havde taget stilling til konkurrencereglerne.

Jeg henviste til afsnit 17 i generaladvokatens forslag til dom og til præmis 9 og 10 i EU-Domstolens dom. Man behøver blot at kunne læse for at kunne se, at hun havde uret, men dommerne ved Vestre Landsret, Jochimsen, Helle Bertung og Henrik Gjørup, narrede mig. Det præjudicielle spørgsmål jf. artikel 85 og 86 var ganske vist ikke besvaret, anerkendte de, men så tilføjede de, at der ikke var nye oplysninger i sagen, der kunne danne grundlag for en forelæggelse!

Duh! Problemet har altid været opdelingen af markedet for udlejning af film. Det var problemet, da Erik blev angrebet, og det var samme problem, landsretten i 1996 havde anerkendt i FDV's kæremål af byrettens forelæggelseskendelse. Det problem var ikke på mystisk vis ophørt med at være et problem!

K e n d e l s e:

EF-Domstolen har - på baggrund af de formelle mangler ved forelæggelsen, der blev påpeget af Generaladvokaten ved EF-Domstolens i pkt. 17 i forslag til afgørelse af 26. maj 1998 - ved sin dom af 22. september 1998 afvist det forelagte spørgsmål i det omfang, det vedrørte fortolkningen af traktatens artikel 85 og 86, jf. herved præmis 9 og 10.

Kærende har ikke i sine efterfølgende processkrifter redegjort nærmere for eller tilvejebragt dokumentation for aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis mellem de indkærede som nævnt i artikel 85, eller for de indkæredes dominerende stilling på fællesmarkedet og for et misbrug af en sådan stilling som nævnt i artikel 86. Der er således ikke grundlag for at tilsidesætte byrettens skøn over, om der er fremkommet nye, faktiske oplysninger, der ville kunne indgå i et faktum vedrørende sagen, der kan danne grundlag for en forelæggelse for EF-Domstolen om fortolkning af traktatens artikel 85 og 86.

Vestre Landsrets kendelse, 18. august 1999

Domsforhandlingen i byretten

Ida Heide-Jørgensen afslørede fra starten, at hun ikke var indstillet på at sætte sig ind i komplicerede problemstillinger, så en ny omhyggelig redegørelse ville ikke føre til noget, tænkte jeg, så da sagen blev berammet til domsforhandling, gik jeg den modsatte vej. Jeg fremstillede mine hovedsynspunkter så kort og klart, at hun umuligt kunne overse dem.

Hovedanbringender

Som sagsøgt gør jeg gældende

at filmværker er kunstværker i ophavsretlig forstand, og at udgivne eksemplarer af filmværker kan spredes frit jf. ophavsretslovens § 25, og

at sagsøger ikke repræsenterer ophavsmanden jf. § 23, stk. 3, (virkning først fra den 10. juni 1989), og at det er den eneste begrænsning af bestemmelsen i § 25.

Sammenfattende gøres gældende, at sagsøger ikke havde rettigheder, der blev krænket ved min udlejning af filmværker i perioden oktober 1987 til februar 1992.

EU-retligt anbringende

Det gøres gældende, at aftaler, de har til formål eller til følge at opdele det indre marked, er i strid med EF-traktatens konkurrenceregler (artikel 85 og 86), og at sådanne aftaler under ingen omstændigheder har retsvirkning.

Laserdiskens påstandsdokument, 27. januar 2000

Domsforhandlingen var rent déjà vu. Det var som det første møde med Arildsen. Ida Heide-Jørgensen fattede ikke, at jeg ikke indordnede mig efter FDV's regler, når alle andre gjorde. I modsætning til Arildsen var hun heller ikke interesseret. Hun ville bare have sagen afsluttet, og det irriterede hende, at jeg havde forsinket det hele med en anmodning om en ny forelæggelse.

Torben Steffensen gjorde indsigelse mod mit påstandsdokument. Han kunne ikke acceptere, at jeg påberåbte mig ophavsretslovens § 25. Han sagde, jeg havde tiltrådt, at sagen skulle bedømmes efter § 23, stk. 3. Det var sådan set rigtigt, da vi drøftede en forelæggelse for EU-Domstolen, men det præjudicielle spørgsmål vedrørte kun det nedlagte fogedforbud. Allerede på det første retsmøde blev det besluttet at udskyde erstatningsspørgsmålet til senere (side 307). Spørgsmålet om erstatning blev aldrig drøftet med Arildsen, og den vedrørte udlejning helt tilbage til 1987. FDV kunne jo ikke påstå, at udlejningen var i strid med § 23, stk. 3, før paragraffen blev indført i 1989. Det var nonsens. Jeg kunne ikke drømme om at give afkald på at mene, at filmværker var omfattet af den daværende § 25.

Det ville Torben Steffensen ikke høre tale om. Han bad om at afgive forklaring som vidne, og så satte han sig i vidneskranken. Under vidneansvar forklarede han, at jeg på et forberedende retsmøde den 6. juli 1993 uigenkaldeligt havde lovet ikke at påberåbe mig ophavsretslovens § 25.

Jakob Axel Nielsen kaldte hans opførsel barnlig. Torben Steffensen skulle da ikke bestemme, hvad jeg mente, og hvad jeg end havde sagt den 6. juli 1993, havde det ingen betydning, da jeg var underlagt advokatpålæg. Mine ord talte slet ikke med, og det burde Torben Steffensen være klar over.

Til min overraskelse forklarede Torben Steffensen også retten, hvorfor FDV's medlemmer aldrig gav tilladelse til udlejning af importerede videogrammer. Det havde de ikke lov til, fordi kontrakterne med producenterne var udformet således, at de kun havde lov til at give tilladelse til udlejning af deres egne udgivelser.

Jeg markerede til Ida Heide-Jørgensen. Det var præcis sådanne aftaler, Vestre Landsret efterlyste, da jeg ville have sagen forelagt for EU-Domstolen igen, så jeg bad om at få forklaringen tilført retsbogen. Det ophidsede Torben Steffensen.

- Dommeren skal nok selv bestemme, hvad der skal tilføres retsbogen, sagde han arrigt. Jeg var overrasket over udbruddet. Hvorfor afgav han forklaring, hvis han ikke ville havde den tilført retsbogen?

Han kunne have sparet sine bekymringer. Hans ligegyldige forklaring om mit "løfte" om § 25 er medtaget i dommen, men den vigtige forklaring om årsagen til forskelsbehandlingen mellem de importerede og danske videoudgivelser er ikke nævnt i dommen, så jeg kunne ikke bruge den information i ankesagen.

Ida Heide-Jørgensen sukkede dybt under min procedure, når jeg henviste til bilag og læste op fra dem. Hun var upåvirket af, at filminstruktørerne støttede min opfattelse af, at de var ophavsmænd. Det passede ikke ind i hendes verdensbillede. Vi havde påpeget, at låne/leje-direktivet var gennemført i dansk ophavsretslov, og producenterne havde som noget nyt derved fået selvstændige rettigheder, mens der ikke blev ændret på ophavsmændenes udlejningsret. Jeg dokumenterede bl.a. ved at læse op fra *Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik* af Peter Schønning, som havde forhandlet direktivet. Han gennemgik bl.a. ændringerne i den ophavsretslov, som kulturminister Jytte Hilden havde fremsat forslag til den 9. februar 1994, og som oprindeligt skulle have gennemført direktivet.

- Jeg kan virkelig ikke se, hvor du vil hen med det, sagde hun hovedrystende, og jeg kunne ikke gøre andet end at uddybe, hvad jeg mente var indlysende.

- Ifølge Kulturministeriet havde filmproducenter ikke selvstændige rettigheder i ophavsretsloven før 1994. Hvordan kan min udlejning, der fandt sted 1987-1992, krænke rettigheder, der ikke engang eksisterede før 1994? spurgte jeg.

- Nåh, sådan, sagde hun. I et kort sekund var der lissom et glimt af forståelse, men som det fremgår af dommen på næste side, døde det glimt hurtigt ud igen.

Filmproducenter - de selskaber, der i økonomisk forstand producerer film, video m.v. - har ingen selvstændige rettigheder efter den gældende ophavsretslov, men det får de med de nye regler i lovforslaget af 9. februar 1994.

Peter Schønning: Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik, 1994

Rettens bemærkninger

Indledningsvis bemærkes, at retten finder, at sagen skal vurderes på grundlag af bestemmelserne i den dagældende ophavsretslovs § 2 og 3 i perioden forud for 10. juni 1989 og efter § 23, stk. 3, i den periode efter den 10. juni 1989, som sagen vedrører. Bestemmelsen i den dagældende lovs § 25 omhandler ikke filmværker. Dette følger dels af bestemmelsens ordlyd sammenholdt med lovens § 1, dels af forarbejderne til den pågældende bestemmelse sammenholdt med forarbejderne til den senere § 23.

Efter de fremlagte kontrakter og bevisførelsen i øvrigt finder retten det godtgjort, at sagsøgerne har erhvervet sådanne rettigheder med hensyn til distribution af de pågældende filmværker i Danmark, at sagsøgerne er berettiget til at påberåbe sig § 23, stk. 3, i den dagældende ophavsretslov.

Den udlejning, som sagsøgte uden det fornødne samtykke har foretaget i perioden fra oktober 1987 til februar 1992, er som følge heraf både i tiden forud for og efter juni 1989 en krænkelse af sagsøgernes rettigheder.

Efter EF-Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål kan det ikke lægges til grund, at sagsøgernes udnyttelse af deres rettigheder er i strid med EF-traktatens ophavsretlige regler, og retten finder heller ikke, at der ud fra de foreliggende oplysninger er grundlag for at statuere, at traktatens konkurrenceretlige regler er overtrådt.

På denne baggrund og under henvisning til sagsøgtes forklaring om, at han var bekendt med sagsøgernes praksis på området i den periode, hvor han udlejede laserdiscs, findes betingelserne for at pålægge sagsøgte at betale erstatning til sagsøgerne at være opfyldt, jf. § 83, stk. 1, i den nugældende ophavsretslov (dagældende lovs § 56, stk. 1).

Ved udmålingen af erstatningen tages der efter den foreliggende retspraksis udgangspunkt i et beløb på 500 kr. pr. udbudt videogram, og antalsmæssigt i de ca. 175 titler, som sagsøgte skønsmæssigt har kunnet anerkende at have udbudt i den pågældende periode i strid med de rettigheder, som sagsøgerne har hævdet.

Efter det anførte finder retten, at det af fogedretten den 28. februar 1992 nedlagte forbud er lovligt gjort og forfulgt.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, betaler inden 14 dage til sagsøgeren Foreningen af Danske Videogramdistributører som mandatar for Egmont Film A/S, Scanbox Danmark A/S, Esselte Video A/S, Metronome Video A/S, Nordisk Film Video A/S, Polygram Records A/S, Irish Video A/S, og Buena Vista Home Entertainment A/S, og sagsøgeren Warner Home Video Inc. 85.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Sagsøgte skal anerkende, at det af fogedretten i Aalborg den 28. februar 1992 nedlagte forbud er lovlig gjort og forfulgt.

Sagsøgte frifindes for sagsøgernes påstand om, at han idømmes bødestraf.

Sagsøgte skal inden 14 dage i delvise sagsomkostninger til sagsøgeren betale 90.000 kr.

Byrettens dom, 15. marts 2000

Byrettens dom

Ida Heide-Jørgensen tilpassede uden videre dommen til den praksis, hun havde været med til at fastholde som landsdommer - ikke blot i 14 år, som Lilholt havde sagt i 1995 - men nu i næsten 20 år.

Hendes bemærkninger er blot bekræftelser på hendes fordomme. Der er ingen egentlige begrundelser. Hvordan nåede hun frem til, at ordlyden af § 25 (side 83) sammenholdt med ordlyden af § 1 (side 84) kunne føre til, at filmværker ikke var omfattet af § 25? Det står hen i det uvisse.

Mente hun ligesom Torben Steffensen, at filmværker slet ikke er kunstværker, og at Østre Landsret og EU-Domstolen tog fejl? Hvorfor skulle filmværker i § 25 i så fald fortolkes anderledes end i § 34? Hvorfor var "værket er blevet udgivet" i § 25 lige præcis *ikke* et filmværk? Det savner jeg en forklaring på.

Hvilke forarbejder til § 25 tænkte hun på? Kim Behnke havde hjulpet med at skaffe oplysninger om forarbejderne til § 25. Formuleringen af § 25 anno 1987 stammer fra lovforslag L 174 fra 1973. Kulturminister Niels Matthiasen sagde til Folketinget, at formålet udelukkende var at tilpasse den danske lov om ophavsret til nye internationale konventioner. Hvad angår § 25, var det Bernerkonventionens artikel 11 bis om visning af "værket" i fjernsynet. I konventionsteksten står der faktisk "kunstneriske værker" præcis som i ophavsretslovens § 1 om filmværker. Vurderede hun selvstændigt og objektivt § 25 og baggrunden for paragraffen, eller efterrationaliserede hun sig frem til en dom, der passede til årtiers praksis?

Hvordan fik hun sin opfattelse til at stemme overens med Jakob Stegelmanns parallelimport og hans vidneforklaring om André Poulsens forgæves forsøg på at bremse parallelimporten af filmværker på Super 8 i slutningen af 70'erne? Det er der ingen forklaring på i dommen. Det fremgår ikke engang af retsbogen, at Jakob Stegelmann afgav forklaring i sagen. Havde hun ret, burde der være eksempler på indgreb mod salg af udgivne film, men nej, sådanne eksempler findes heller ikke.

"Efter de fremlagte kontrakter og bevisførelsen i øvrigt finder retten det godtgjort," - at månen er en gul ost! Sådan kunne hun også have konkluderet. Der er omtrent samme sammenhæng mellem dokumentationen og konklusionen - nemlig ingen. Der var ikke fremlagt eksempler på, at filminstruktører havde givet fuldmagt til andre om at forbyde udlejning på deres vegne. Anerkendte Ida Heide-Jørgensen ikke filminstruktørerne som ophavsmænd? I så fald savnes en begrundelse for det. Det er umuligt ud fra dommen at gennemskue, hvad hun egentlig mente.

FDV's licensaftaler gav i deres indhold ret til at udgive videokassetter med danske undertekster. Den afgrænsede ret udvidede hun også uden videre til, at de kunne bremse salget af de konkurrerende LaserDisc-udgivelser fra Lightning og Pioneer, dvs. hun kommenterede ikke det element af sagen overhovedet.

Jeg blev dømt til at betale 500 kr. pr. film, jeg havde udbudt til udlejning. De var udlejet mindre end otte gange hver i gennemsnit, så med en pris på ca. 65 kr. plus moms pr. udlejning var det nok verdenshistoriens dyreste videoudlejninger!

Ankesagen ved Vestre Landsret

"There Are None So Blind As Those Who Will Not See" er set første gang i John Heywoods samling af ordsprog fra 1546. Det siges at stamme fra Jeremias' Bog, 5.21, der i min bibel lyder: "Hør dette, du tåbelige folk, som er uden forstand, som har øjne, men ikke ser, og ører, men ikke hører."

Disse kloge ord er ikke nået frem til domstolene endnu. Jeg talte for døve øren til Ida Heide-Jørgensen. Jeg drøftede med Jakob Axel Nielsen, om det kunne have noget at gøre med dommernes modvilje mod selvmødere. Det burde naturligvis ikke have betydning, men hvis det i praksis alligevel var en faktor?

I ankesagen ville jeg starte på en frisk, og hvis det var et irritationsmoment for landsretten, at jeg mødte for mig selv, var jeg villig til at lade Jakob Axel Nielsen føre sagen for mig. Han havde været med til domsforhandlingen, og han havde fået et grundlæggende kendskab til mine hovedsynspunkter. Det var mit indtryk, at vi arbejdede udmærket sammen. Jeg ville være sikker på, at alt gik rigtigt til, så jeg overlod til ham at anke byrettens dom til Vestre Landsret.

Striden om ankeafgift og advokatpålæg

En måneds tid efter fik jeg en opgørelse fra advokatfirmaet, hvori indgik et beløb på 20.380 kr., som var indbetalt til Vestre Landsret i ankeafgift. Det kunne jeg ikke få til at stemme. Når man anlægger sag eller appellerer, skal der betales afgift på ca. 2 % af sagens værdi. Appellen vedrørte et fogedforbud, der ikke længere betød noget, og en erstatning på 85.000 kr. Det kunne umuligt blive til 20.380 kr.

Jeg bad Jakob Axel Nielsen om at skrive til landsretten og bede om at få den for meget erlagte ankeafgift returneret. Det blev afvist, men jeg fik en forklaring. Landsretten tog udgangspunkt i Jørn Rasmussens uheldige subsidiære påstand om forbud mod sikkerhedsstillelse 8 år tidligere. Det er penge, rekvirenten skal stille som sikkerhed, så rekvisitus er sikker på, at der er penge til at betale erstatning til rekvisitus, hvis det viser sig, at forbuddet er nedlagt med urette.

Jeg havde opgjort et erstatningskrav før domsforhandlingen i 1993, men jeg var gået med til Arildsens forslag om, at spørgsmålet om erstatning blev udskudt. I byretten havde vi slet ikke drøftet spørgsmålet om en eventuel erstatning til mig.

> Under sagens behandling ved fogedretten er det gjort gældende, at sikkerheden under ingen omstændigheder burde sættes lavere end 1 mio. kr. Dette støttes på Deres klients forklaring om betydningen for omsætningen i hans forretning af, at han kan foretage udlejning af laserdiscs, jf. byretsdommens side 16. På det grundlag findes den økonomiske værdi af sagen for Deres klient at kunne ansættes til 1 mio. kr.
>
> På den baggrund skal jeg fastholde afgiftsberegningen, hvorfor Deres anmodning om tilbagebetaling ikke imødekommes.

Vestre Landsret om beregningen af ankeafgift, 11. maj 2000

Skulle begrundelsen for ankeafgiften forstås sådan, at Vestre Landsret ville tage et erstatningskrav fra mig mod FDV med i ankesagen?

Jakob Axel Nielsen forlod pludselig Anders Hjulmands advokatfirma, så jeg kom aldrig til at tale med ham om det. Planen om at føre ankesagen ved advokat var smuldret, inden den var begyndt, og jeg måtte selv finde ud af, hvad der var omfattet af ankesagen. Jeg skrev pænt til Vestre Landsret: "Jeg håber med dette indledende processkrift at få rettens tilkendegivelse af sagens omfang."

Det fremkaldte en reaktion fra Torben Steffensen, for det viste sig også, at Jakob Axel Nielsen i ankestævningen ganske vist havde citeret hele byrettens dom, men han havde kun nedlagt påstand om frifindelse i forhold til fogedforbuddet. Han havde ikke nedlagt påstand i forhold til erstatningskravet, så Torben Steffensen mente, at dommen om betaling af 85.000 kr. i erstatning var endelig.

Vestre Landsret var enig med Torben Steffensen i, at mit forsøg på at finde ud af, hvad der var omfattet af ankesagen, måtte være udtryk for, at jeg ikke havde forstået indholdet og rækkevidden af byrettens dom. Landsdommer Vogter (også uden fornavn) fandt det derfor tvivlsomt, om jeg var i stand til at føre en retssag. Han ville pålægge mig at antage en advokat, men gav mig lov til at udtale mig om det først. Skulle jeg slås om advokatpålæg igen? Siden Arildsens advokatpålæg havde jeg gennemført flere retssager ved Københavns Byret og Østre Landsret, og jeg havde gennemført kæremålet i Vestre Landsret. Misforståelsen skyldtes landsrettens begrundelse for beregningen af ankeafgiften, for den var meningsløs, hvis ikke et erstatningskrav mod FDV var omfattet af ankesagen.

Kunne jeg sige til retten, at afgørelsen om ankeafgift var årsag til forvirringen? Det ville sikkert være taktisk uklogt set i lyset af, at jeg havde fået endnu større problemer at slås med. Jeg nøjedes med at få advokat Per Christensen til at støtte mig i, at et advokatpålæg ikke havde afhjulpet en eventuel fejl i ankestævningen.

> Landsretten fastsatte herefter en frist til den 3. august 2000 for appellanten, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, til at meddele landsretten eventuelle bemærkninger hertil, herunder om han under disse omstændigheder selv inden fristens udløb ville antage en advokat til at føre sagen for landsretten.

Landsdommer Vogter om advokatpålæg, 5. juli 2000

> For så vidt angår udformningen af ankestævningen er det min opfattelse, at såfremt denne ikke er korrekt udformet, må det ikke komme Hans Kristian Pedersen til skade, idet ankestævningen, som det også fremgår, netop er udarbejdet af min tidligere kollega advokat Jakob Axel Nielsen.

Advokat Per Christensen til Vestre Landsret, 2. august 2000

Appellantens processkrift 1 må forstås som en anmodning om rettens tilladelse til at fremkomme med nye påstande og anbringender. Der er ikke i appellantens påstandsdokument for byretten nedlagt særskilt påstand om erstatning, og et sådant krav er efter anbringenderne ikke gjort gældende til kompensation. Kravet er ikke medtaget i byrettens dom, og det fremgår af byrettens retsbog af 28. september 1999, at retten fandt det mest hensigtsmæssigt at henvise appellanten - som sagsøgt - til at fremsætte dette erstatningskrav under et selvstændigt søgsmål. Dette krav og det i forbindelse hermed rejste spørgsmål om leveringsnægtelse kan herefter ikke anses for gjort gældende under domsforhandlingen i byretten og er da heller ikke taget under påkendelse i byrettens dom. Da påstande og anbringender vedrørende appellantens erstatningskrav og spørgsmålet om leveringsnægtelse ikke har været gjort gældende i foregående instans, da betingelserne i retsplejelovens § 383, stk. 2, ikke findes opfyldt, og da det i hvert fald for en del ville være nødvendigt for landsretten at tage stilling til forhold, som ikke har foreligget til realitetsafgørelse for byretten, finder landsretten ikke grundlag for at imødekomme en anmodning fra appellanten om tilladelse til at fremkomme med nye påstande og anbringender i tilknytning til et modkrav fra appellanten, jf. retsplejelovens § 383, stk. 1, sammenholdt med § 384.

Domsforhandlingen for landsretten vil herefter ikke omfatte et erstatningskrav fra appellanten, ligesom den ikke vil omfatte spørgsmål om leveringsnægtelse.

Landsretten fastsatte herefter en frist for appellanten til den 27. oktober 2000 og for de indstævnte til den 15. november 2000 til afgivelse af hver et afsluttende processkrift.

Vestre Landsrets afgørelse om ankesagens omfang, 6. oktober 2000

Striden om ankesagens omfang

Jeg kunne ikke afgøre, om ankestævningen var udformet korrekt eller ej, men jeg skrev til landsretten, at det havde været min hensigt at anke hele dommen og ikke kun fogedforbuddet, og hvis det ikke var sket på grund af min advokats fejl, ville jeg søge om tilladelse til at indsende en ny ankestævning.

Jeg slap for advokatpålægget, og jeg fik lov til at anke byrettens dom, men der skulle ikke tages stilling til mit erstatningskrav. På den baggrund bad jeg om en revurdering af ankeafgiften. I år 2000 blev der ikke udgivet LaserDiscs mere, og forbuddet mod udlejning af LaserDiscs havde ikke længere en økonomisk værdi overhovedet. Alligevel ville Vestre Landsret ikke give sig.

Som anført i skrivelsen er sagsgenstanden beregnet ud fra påstanden i ankestævningen, som angår lovligheden af et nedlagt fogedforbud. Sagsværdien er fastsat ud fra Deres forklaring i byretten om forbuddets betydning for omsætningen i Deres forretning. Det er således værdien af selve fogedforbuddet, der er grundlaget for retsafgiftsberegningen, og ikke Deres eventuelle afledte erstatningskrav.

Vestre Landsrets afgørelse om retsafgiften, 8. november 2000

Sagsforberedelsen ved Vestre Landsret

Det er let at være bagklog, men set i bakspejlet burde justifikationssagen slet ikke være startet i byretten. Lilholt sagde meget klart i injuriesagen, at han ikke engang som dommer i landsretten kunne gå imod retspraksis. Jeg havde været heldig med at få Arildsen som dommer, fordi han var interesseret og stærk nok til at trodse FDV og Warner, men sagen burde være henvist til landsretten, så ankesagen ville blive behandlet i Højesteret.

Torben Steffensen havde fortalt, at jeg var videoforhandler nr. 500 eller der omkring, som FDV havde ført sag imod. Han fremstillede det som en rutinesag, men i modsætning til de 499 andre videoforhandlere (og deres advokater) havde jeg undersøgt ophavsretsloven og EU-retten. Jeg fandt sagen principiel på grund af alt det, der aldrig var undersøgt. Ikke én eneste videoforhandler før mig havde gjort indsigelse mod, at FDV's medlemmer udgav sig for at være ophavsmænd og brugte ophavsretslovens § 23, stk. 3, som grundlag for at forbyde andre at udleje. Ingen havde peget på ophavsretslovens § 25, når FDV angreb deres udlejning af udgivne film. Det var aldrig blevet undersøgt, om beskyttelsen af det danske udlejningsmarked for film var i strid med EF-traktatens konkurrenceregler, og så havde ingen læst hele EU-Domstolens dom i Warner-sagen.

Jeg havde udfordret videobranchen med min viden om baggrunden for sagen mod Erik Viuff Christiansen. Det bekymrede mig, at landsretten satte en frist for et afsluttende processkrift, da sagsbehandlingen ikke engang var begyndt. Måske var spørgsmålet i virkeligheden, om Vestre Landsret i det hele taget ville tillade en regulær sagsbehandling? Jeg sendte mit indledende processkrift til landsretten og understregede, at sagen ikke dermed var klar til domsforhandling. Tværtimod var der flere grunde til at sende nye præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen.

Lad mig derfor understrege, at jeg er bekendt med videobranchens praksis på udlejningsområdet og de regler, FDV har gennemført i forhold til deres forhandlere, og jeg er ligeledes bekendt med den retspraksis, der er etableret på området. Jeg er helt på det rene med, at en ankesag gennemført på sædvanlig måde med sædvanlige synspunkter vil føre til det sædvanlige resultat. Kun en grundig og seriøs behandling af mine anbringender kan ændre praksis.

Rettens vedvarende insisteren på et afsluttende processkrift uden en forudgående bevisførelse eller en gennemgang og behandling af mine anbringender får mig til at frygte, at Retten i denne sag - som i andre sager med tilknytning til videobranchen - på forhånd har afvist at tillade afvigende synspunkter, der kan rokke ved den etablerede praksis.

I tillid til, at Retten denne gang tillader, at sandheden og loven ikke nødvendigvis skal vige for at bevare status quo, vedlægger jeg mit *indledende* processkrift og understreger, at sagen *ikke* dermed er klar til domsforhandling.

Laserdisken til Vestre Landsret, 13. november 2000

Forelæggelsesgrundlag nr. 1: EU-rettens regler om konsumption

Det påvirker ikke spørgsmålet om konsumption, om § 25 omfattede film. Vi ved jo heller ikke, om § 25 omfattede fajancestel. Det finder vi aldrig ud af, for Dansk Supermarked henviste ikke til ophavsretslovens § 25, men til EF-traktaten, da der blev nedlagt forbud mod salget af de importerede fajancestel, og det var lige så godt (side 57). EU-Domstolen statuerede, at domstolene ikke under henvisning til ophavsret kan forbyde, at en vare, der er omfattet af ophavsret, kan bringes i omsætning, når varen lovligt er bragt i omsætning i en anden medlemsstat.

Johan Schlüter havde overbevist omverden om, at Imerco-sagen vedrørte salg, ikke udlejning, men det fremgår ikke af sagens akter. I dommen står der "bringes i omsætning". Kommissionen udtrykte sig med vendingerne "markedsføringen af varer", "bragt i omsætning" og "afsætning af varer". Hverken ordet "salg" eller ordet "udlejning" er at finde noget sted i Kommissionens redegørelse.

Det var Arildsens første indtryk, at dommen i Warner-sagen ændrede dommen i Imerco-sagen, men det er ikke rigtigt. Johan Schlüter havde heller ikke ret, da han i Berlingske Tidende skrev om lovforslaget til § 23, stk. 3, (side 136), for det siger sig selv, at EU-Domstolen hverken kunne have taget stilling til den særlov, som Johan Schlüter og regeringen først nu var i gang med at få indført, eller til FDV's autorisationssystem, som var det virkelige problem.

Johan Schlüter havde fået juristerne til at tro, at EU-Domstolen i modsætning til generaladvokaten ikke mente, at forbuddet mod Erik var i strid med artikel 30, men det er heller ikke rigtigt. Ved et hurtigt kig på dommen (side 116-119) ses af præmis 10, at forbuddet må betragtes som en kvantitativ handelsrestriktion, som er forbudt i henhold til artikel 30, og af præmis 11, at det *derfor* må undersøges, om artikel 36 tillader en undtagelse. Og det var hér, EU-Domstolen var uenig med generaladvokaten. Det fremgår af præmis 17, at Erik havde henvist til Imerco-sagen, og EU-Domstolen var nået frem til et andet resultat, fordi "en særlig ret til udlejning af videogrammer" mister sit indhold osv. jf. præmis 18. Det fremgår af sagsfremstillingen, at sagsøgerne ikke havde givet samtykke til udlejning, så der var ingen modstrid med Imerco-sagen, der ligesom Warner-sagen statuerede, at rettighedshaveren ikke kan forbyde en omsætning, han selv har givet samtykke til.

I Laserdisken-sagen gik EU-Domstolen væk fra princippet om, at samtykke medfører konsumption for så vidt angår udlejning, men dog i den tro, at en særlig lov sikrede, at der blev betalt vederlag i forhold til antallet af udlejninger.

Både i Warner-sagen og i Laserdisken-sagen var det et afgørende element, at der fandtes en velbegrundet "særlig ret til udlejning af videogrammer", men en sådan "særlig ret" eksisterede ikke i perioden 1987-1989, hvor halvdelen af udlejningen af mine LaserDiscs fandt sted. Ida Heide-Jørgensen havde delt sagen op i tiden før og efter indførelsen af § 23, stk. 3, i 1989 og dømt mig i begge perioder. Det kan ikke siges med sikkerhed, at EU-Domstolen havde tilladt et forbud mod udlejning, hvis der *ikke* fandtes nogen særlig bestemmelse om udlejning af film.

Forelæggelsesgrundlag nr. 2: Opdelingen af det fælles marked

Arildsen forstod, at konkurrencereglerne ikke havde været prøvet i sagen, og han forstod, at problemet var konkurrencereglernes forbud mod at opdele markedet, og det problem beskrev han for EU-Domstolen i forelæggelsen.

I realiteten lykkedes det for Johan Schlüter at lave samme trick i Laserdisken-sagen, som han havde haft held med i Warner-sagen. Han fik EU-Domstolen til at bedømme en til lejligheden opfundet særlig lov i stedet for konkurrencereglernes forbud mod at opdele markedet.

Ida Heide-Jørgensen havde bedømt sagen som byretsdommer, så hun var ikke forpligtet til at forelægge den for EU-Domstolen. Det var slet ikke forventet af en byretsdommer at have forstand på EU-ret - og med god ret i hendes tilfælde. Hun troede netop, at EU-Domstolen havde bedømt konkurrencereglerne, selvom den klart havde gjort opmærksom på, at den ikke havde.

Jeg overvurderede Vestre Landsret, da jeg i kæremålet nøjedes med at påpege, at hun havde taget fejl. Når dommerne opdagede, at hun havde uret, kunne de vel også se, at problemet ikke var løst? Næh, det kunne de ikke. Det kom helt bag på mig, at de kunne finde på at lægge til grund, at jeg ikke havde redegjort for nye problemer, når de for længst anerkendte problemer endnu ikke var løst.

Det var naturligvis relevant at undersøge, om opdelingen af det fælles marked var et reelt problem eller blot Arildsens skøre idé, men det var det tydeligvis ikke. Arildsens bemærkninger til EU-Domstolen er gengivet på side 327. Nedenfor er gengivet Vestre Landsrets bemærkninger fra 1996. Det ses, at den i 1996 forstod, at der i Warner-sagen ikke blev taget stilling til opdelingen af markedet. Det ses videre af kendelsen på side 394, at den anerkendte, at EU-Domstolen heller ikke havde taget stilling til spørgsmålet i Laserdisken-sagen.

Da spørgsmålet havde betydning i år 1996, havde det vel også betydning i år 2000? Spørgsmålet om FDV's og Warners opdeling af Fællesmarkedet vedbliver at være et uløst problem, indtil en dommer forelægger det for EU-Domstolen.

Landsretten udtaler

Hvis det anerkendes, at rettighedshaveren kan forbyde udlejning af sådanne eksemplarer i en anden medlemsstat, hvor andre eksemplarer udlejes med rettighedshaverens samtykke, vil det være muligt at opdele det indre marked, således at udlejning sker til een pris i eet land og en anden pris i et andet land.

- - -

På anførte baggrund må det antages, at EU-retten har betydning for kærendes krav om forbud mod indkæredes udlejning af de omtvistede eksemplarer, og at der ikke ved Warner-dommen nødvendigvis er taget stilling til den situation, der foreligger i nærværende sag.

Vestre Landsrets kendelse, 14. marts 1996

Forelæggelsesgrundlag nr. 3: Negativ håndhævelse i forhold til LaserDiscs

Med sine venners hjælp var det lykkedes for Johan Schlüter at få EU-Domstolen til at tro, at der i Danmark var en lov, der sikrede rettighedshaverne et vederlag pr. udlejning, og udlejning blev nu sammenlignet med offentlig fremførelse.

Udlejning af en videofilm blev sammenlignet med et besøg i biografen, og jeg blev fremstillet som en snylter, der ikke ville betale, men blot støttede mig til et princip om, at hvis bare én person må se en film, må jeg også. Generaladvokaten fandt det urimeligt, at jeg skulle have ret til at udleje LaserDiscs kvit og frit alene med henvisning til, at udlejningsretten udtømmes ved den første udlejning.

Situationen svarer til, at jeg går i biografen med min ven Peter. Han betaler de 100 kr., som vi lader som om, biografbilletten koster, hvorefter han får lov til at gå ind og se filmen. Men jeg vil ikke betale. Jeg henviser bare til, at når Peter har fået lov til at se filmen, skal jeg også have lov. I stedet for at købe en billet gør jeg gældende, at eneretten til at tillade adgang til biografen er udtømt!

Det var ikke den problemstilling, der var beskrevet i forelæggelsen, men det var den problemstilling, sagsøgerne og vennerne havde overbevist EU-Domstolen og generaladvokaten om. Generaladvokaten tilføjede dog, at det er "relativt klart", at konkurrencereglerne har betydning, hvis udlejningsretten udøves negativt, dvs. hvis jeg vil betale for en biografbillet, men alligevel ikke får adgang. Det svarer til, at jeg er villig til at dele pengene for udlejningen med rettighedshaverne, som alligevel nægter at give mig lov, og mine kunder så tvinges til at købe LaserDiscs. Det var præcis den situation, der reelt var i Danmark. FDV forhindrede, at det var muligt at leje LaserDiscs i Danmark i det hele taget.

Er der tvivl om, at Warner-sagen blev brugt til at få forhandlerne til at opgive deres import og handle med FDV? Det fremgår både af propagandaen efter sagen og af den anden fogedsag mod Erik. Og hvis Ida Heide-Jørgensen var gået med til at skrive Torben Steffensens forklaring ned, var det fremgået af retsbogen, at forbuddet mod udlejning ikke skyldtes en særlig lov, men FDV's licensaftaler.

Uanset, hvordan vi vendte og drejede det, havde konkurrencereglerne betydning. Det var en konsekvens af FDV's og Warners adfærd, at markedet blev opdelt, og det var i strid med artikel 85, stk. 1c (side 47). Endvidere var forbrugerne tvunget til at købe LaserDiscs, selvom de gerne ville betale for at leje dem, og det kunne ifølge generaladvokaten også være i strid med konkurrencereglerne.

Landsrettens forpligtelse jf. EF-traktatens artikel 234 (før artikel 177)

Arildsens forelæggelse for EU-Domstolen var den første i byrettens historie. De få forelæggelser fra byretterne hænger sammen med, at byretten ikke har pligt til at spørge EU-Domstolen. Når en sag med EU-retligt indhold derimod behandles i landsretten i en ankesag, har landsretten pligt til at lade EU-Domstolen fortolke EU-retten (side 51). Jeg redegjorde for tre separate, uafgjorte fortolkningstvister, og landsretten var af EF-traktaten forpligtet til at lade EU-Domstolen afgøre dem.

> Appellanten involverer og gentager en lang række såvel faktiske som juridiske forhold, der er irrelevant for vurderingen af nærværende sag. Det vil række for vidt, såfremt jeg endnu en gang skulle kommentere de forhold, som appellanten her atter fremfører. I det hele skal jeg fastholde, at appellantens gengivelse er i strid med de faktiske forhold i en sådan grad og i et sådant omfang, der medfører, at fokus flyttes fra de reelle forhold, som sagen vedrører.
>
> Mine anbringender er i overensstemmelse med de samme anbringender, som er gjort gældende for byretten.

FDV til Vestre Landsret, 29. november 2000

> Trods omfanget af appellantens processkrift nr. 3 føjes der intet nyt til sagen. Appellantens synspunkter vedrørende sagens faktiske og juridiske omstændigheder er tidligere blevet drøftet og tilbagevist af Warner Brothers og FDV under talrige domsforhandlinger og en omfattende processkriftveksling siden sagens start for snart 10 år siden. Det tjener intet formål at forlænge og gentage denne diskussion. Der henvises derfor i det hele til de tidligere fremførte synspunkter fra de indstævntes side.

Warner til Vestre Landsret, 29. november 2000

Sagsøgernes og landsrettens reaktion

Sagsøgerne undgik omhyggeligt at indlade sig i en diskussion om EU-retten. De foregav som altid, at mit indlæg ikke indeholdt noget nyt, og at der ikke var et EU-retligt problem i sagen. Nøjagtigt som i svaret til Kommissionen i 1990 forsøgte Johan Schlüter at tie sandheden ihjel (side 140). Han undlod at forholde sig til noget som helst. Det var en stor sejr for ham, at EU-Domstolen havde set bort fra konkurrencereglerne og Arildsens præjudicielle spørgsmål. Målet var for ham at undgå, at Vestre Landsret reagerede på det, der foregik.

FDV og Warner havde succes med deres taktik. Spørgsmålet var, om landsretten ville tillade en undersøgelse, der risikerede at pille ved FDV's monopol. Svaret kom prompte og efterlod ingen tvivl. Det var som dengang, Lilholt forbød mig at føre bevis i injuriesagen. Der skulle ikke undersøges noget. Landsdommer Vogter afsluttede forberedelsen og afsatte endda kun seks timer til domsforhandlingen!

> Landsretten fandt ikke på det foreliggende grundlag anledning til på ny at forelægge EF-Domstolen spørgsmål i anledning af sagen. Landsretten sluttede forberedelsen og berammede sagen til domsforhandling, der finder sted den 30. maj 2001 kl. 9.00.

Landsdommer Vogter om sagens forberedelse, 5. december 2000

Vestre Landsrets modstand mod en undersøgelse

Landsretten kan ikke ændre en praksis, der har eksisteret i 14 år, sagde Lilholt til mig i injuriesagen. Selvom man accepterer domstolssystemets rangorden, hvor en byretsdommer ikke kan underkende landsrettens praksis, burde der ikke være noget i vejen for at forelægge sandheden for EU-Domstolen og overlade til den at tage stilling til FDV's praksis, når EF-traktaten utvetydigt kræver det.

Jeg ændrer ikke mit synspunkt - altså at EU-Domstolen ikke havde accepteret et forbud mod Eriks udlejning af filmen *Never Say Never Again*, hvis den havde vidst, at der ikke fandtes en særlov om udlejning af filmværker, og hvis den havde vidst, at forbuddet mod udlejning kun var rettet mod importerede videogrammer. Hvorfor ikke lade EU-Domstolen tage stilling til dette?

Reaktionen fra gode dommere havde været: "Vi kan godt se, at virkeligheden var en anden end den situation, EU-Domstolen tog stilling til. Lad os spørge den, om det havde gjort en forskel, at den havde fået sandheden at vide."

Kun EU-Domstolen kan svare på det spørgsmål, og det var stadig relevant, for i spørgsmålet om erstatning til FDV på grund af udlejningen fra 1987 til 1989 var min situation den samme som Eriks. Lilholt sagde, at udlejningsproblematikken var interessant, men han ville ikke foregribe afgørelsen i den sag, som om den var vigtigere end injuriesagen. Nu var udlejningssagen nået til samme stade, og også Vogter afviste at lade EU-Domstolen få kendskab til sandheden. Hvorfor?

Har FDV's monopol været tilladt så længe, at ingen tør røre det mere? I sagens natur betyder et brud på monopolet, at domstolene - og de involverede advokater i det juridiske miljø - et eller andet sted har fejlet ved at lade monopolet fungere uantastet så længe. De tænker måske alle: "Det er nødt til at være sådan, for ellers har jeg taget fejl."

En dommer, der tager initiativ til at undersøge sagen, kritiserer i virkeligheden alle sine kolleger, og det er det eneste, en dommer ikke kan gøre, hvis han agter at bevare sit vellønnede job, til han går på pension. Var det måske et lille mirakel, at jeg havde fået Arildsen som dommer? Han var allerede retspræsident og tæt på sin pension. Han behøvede ikke at bekymre sig om sin karriere.

Hvis man ikke appellerer, er det udtryk for accept, og jeg vidste, at en retvisende forelæggelse for EU-Domstolen var afgørende. Hvordan appellerede jeg? Der var forskellige regler, og vi gik dem igennem. Hvis det var en enstemmig afgørelse, skulle der indhentes tilladelse hos Procesbevillingsnævnet først, men det fremgik ikke af afgørelsen. Det var ikke klart, hvad det var for en slags afgørelse. Vogter havde bare uden forklaring skrevet i retsbogen, at der ikke skulle forelægges flere spørgsmål for EU-Domstolen. Var han alene om det? Var det en kendelse?

Jeg var nødt til at prøve alle muligheder samtidig for ikke at risikere at få sagen afvist på grund af en misset tidsfrist. Et kæreskrift skulle indleveres til den ret, hvis afgørelse appelleres, så jeg sendte et kæreskrift til Vestre Landsret, og jeg bad om en regulær kendelse, og jeg søgte om Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Jeg vedlægger kære til Højesteret af beslutning af 5. december 2000. Retsafgift tilsendes, når det er afgjort, om Højesteret kan behandle kæren. Jeg skal anmode retten om at afsige kendelse i spørgsmålene.

Jeg gør særligt opmærksom på, at den nationale domstol i en ankesag, der ikke kan appelleres efter de almindelige regler, i henhold til EF-traktatens artikel 234 er *pligtig* til at indbringe sagen for EF-Domstolen.

Jeg bemærker særligt, at Landsretten i beslutningen ikke har begrundet, hvorfor den tilsidesætter sin egen tidligere afgørelse om, at konkurrencereglerne har betydning for sagen.

Laserdiskens anmodning om en kendelse, 16. december 2000

Landsrettens retsafgifter

Landsretten var ikke spor venligt stemt i spørgsmålet om retsafgifter. Jeg fik intet tilbage af ankeafgiften på 20.380 kr., selvom fogedforbuddet ikke længere havde nogen værdi for min forretning. Landsretten forlangte også, at jeg betalte 750 kr., før den ville svare på, hvad Vogters afvisning af en ny forelæggelse var for en type afgørelse. Jeg betalte 750 kr. for ingenting, for jeg blot fik at vide, at en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet var nødvendig for at appellere.

Jeg fik dog en kendelse ud af det til sidst. Den 9. februar 2001 afviste Vogter, Marie S. Mikkelsen og Fabrin, at de ville høre på mig først, og med henvisning byrettens kendelse afslog de igen at forelægge sagen for EU-Domstolen.

K e n d e l s e

Landsretten har ikke fundet grundlag for at imødekomme appellantens begæring om mundtlig forhandling af begæringen om, at der skal forelægges yderligere spørgsmål for EF-Domstolen.

Appellanten har allerede under byrettens behandling af justifikationssagen - efter at EF-Domstolen havde besvaret et præjudicielt spørgsmål i sagen - fremsat begæring om, at der forelægges Domstolen yderligere spørgsmål i relation til traktatens bestemmelser om konkurrenceretten (artikel 85 og 86). Begæringen er ved byrettens kendelse af 17. maj 1999, som stadfæstet af Vestre Landsret ved kendelse af 18. august 1999, ikke taget til følge.

Af de grunde, som er anført i landsrettens kendelse af 18. august 1999, og idet det, som appellanten nu har anført, ikke kan føre til andet resultat

b e s t e m m e s:

Appellantens begæring om forelæggelse af yderligere spørgsmål for EF-Domstolen tages ikke til følge.

Vestre Landsrets kendelse om en ny forelæggelse, 9. februar 2001

Landsrettens kendelse om en forelæggelse for EU-Domstolen

Jeg havde bedt om en kendelse på anmodningen, fordi kendelser skal begrundes, og fordi en kendelse ved landsretten kræver tre dommere. I realiteten stod og faldt sagen med en ny og fair forelæggelse for EU-Domstolen, og det var så vigtigt, at det ikke burde afgøres af landsdommer Vogter alene.

Det er påfaldende, at der trods retsplejelovens begrundelsespligt ikke er givet nogen begrundelse, der har relation til anmodningen. Der er tilsyneladende anført to grunde i kendelsen. Først er der henvist til landsrettens kendelse i kæremålet under byrettens behandling, og derefter er der tilføjet den kryptiske bemærkning "og idet det, som appellanten nu har anført, ikke kan føre til andet resultat."

Den første begrundelse - henvisningen til kendelsen i kæremålet - er rent nonsens. Der er fundamental forskel på at bede byretten i 1. instans om at forelægge en sag for EU-Domstolen og på at bede landsretten i 2. instans om at forelægge sagen for EU-Domstolen. Forskellen fremgår af EF-traktatens artikel 234 (før artikel 177). Byretten kan "hvis den skønner det nødvendigt" anmode EU-Domstolen om at afgøre spørgsmålet, mens domstolen i en ankesag, der efter de almindelige regler ikke kan appelleres, "er pligtig at indbringe sagen for Domstolen."

Der var den afgørende forskel på Arildsen og Ida Heide-Jørgensen, at Arildsen var interesseret, og han satte sig ind i sagen. Ida Heide-Jørgensen var ligeglad og satte sig ikke ind i noget. Det fremgår jo af hendes begrundelse, at hun troede, at EU-Domstolen havde bedømt konkurrencereglerne. Jeg appellerede, fordi det var åbenlyst forkert. Jeg fik på sin vis medhold, men det var stadig hendes afgørelse, om sagen skulle for EU-Domstolen, selvom hun havde taget fejl. Hvis hun havde været en omhyggelig dommer, havde hun tænkt sig om en ekstra gang, da jeg fik medhold i, at EU-Domstolen ikke havde vurderet konkurrencereglerne, men hun var tilfreds med, at hun fik lov til at afslutte sagen. Så traf hun det, jeg kalder en "Jorden er flad"-afgørelse, dvs. uden en egentlig begrundelse statuerede hun sin egen belejlige fordom. Hun afviste med en byretsdommers spinkle kompetence, at konkurrencereglerne havde betydning.

Landsretten kan selvfølgelig ikke henvise til byrettens afgørelse i den situation. Byretten kan vælge, om den vil forelægge en sag eller ej, men landsretten har en pligt til det i en ankesag. Byrettens valg er derfor uden betydning.

Der er begrænsninger i forelæggelsespligten, f.eks. når der er tale om spørgsmål, EU-Domstolen allerede har taget stilling til, og spørgsmål, der er irrelevante for sagen, men ingen af de betingelser var opfyldt. Det var landsretten klar over i og med, at den ved kendelsen i 1996 tiltrådte, at det konkurrenceretlige problem var relevant, og at den ved kendelsen i 1999 tiltrådte, at EU-Domstolen ikke havde taget stilling til dette problem.

I min anmodning om en kendelse havde jeg fremhævet de to ting, og ingen af dem svarede landsretten på. Hvad med at kommentere pligten til at forelægge en sag eller begrunde, hvorfor konkurrencereglerne ikke længere er relevante?

Den kryptiske bemærkning er ikke en begrundelse, men noget man kan hæfte på enhver sag, man helst vil undgå at tage stilling til. Den siger nemlig intet om, hvad dommerne har taget stilling til, eller hvad de mener om mine anbringender.

Henvisningen til byrettens kendelse kan f.eks. umuligt omfatte forelæggelsesgrundlag nr. 1. EU-rettens regler om konsumption af ophavsrettigheder blev først relevante, da Ida Heide-Jørgensen opdelte udlejningen i to perioder og afgjorde, at filmværker heller ikke i 1987 var omfattet af konsumption.

Hvorfor kan mine anbringender ikke føre til et andet resultat? EU-Domstolen har ikke taget stilling til den situation, at rettighedshaveren kan forbyde udlejning baseret på en almen lovgivning, der også omfatter salg og alle andre slags værker. Imerco-sagen støtter i hvert fald ikke, at min udlejning i 1987 var ulovlig!

Hvad var mon den virkelige årsag til, at dommerne ikke ville forelægge sagen sandfærdigt for EU-Domstolen?

"Partners in crime"

En forelæggelse med en retvisende beskrivelse af situationen og en sandfærdig gengivelse af retsudviklingen i Danmark vil naturligvis afsløre, at ikke blot Johan Schlüter, men også medlemsstaten Danmark vildledte EU-Domstolen. Hvorfor er det et problem for Vestre Landsret at afsløre dette, når det er sandheden?

Det er en af livets store gåder. En mulighed er "Dr. Stone-syndromet". Det vil reflektere dårligt på domstolene, at de i årtier håndhævede FDV's monopol på et forkert grundlag. De tre dommere stod over for et vanskeligt dilemma: Skulle de tillade, at fejlen blev rettet og dermed indrømme, at de havde fejlet i en årrække, eller skulle de dække over FDV og håbe, at det aldrig blev afsløret?

Johan Schlüter havde haft succes med at håndhæve FDV's monopol så længe, at der efter Arildsens pensionering ikke fandtes én eneste dommer, der turde pille ved det. Hellere blive ved med at dømme uskyldige videoudlejere end indrømme, at også domstolene var blevet narret af Johan Schlüter!

Hvis man er bankrøver og har haft succes med at røve banker i et stykke tid, skal man så også have lov til at røve banker i tid og evighed? Hvor mange banker skal man røve, før man opnår et sådant privilegium i bankrøveribranchen?

Lyver dommerne bevidst? Det var mit indtryk i 2001. I dag er jeg ikke sikker. I del 5 omtales en sag fra 2005, hvor en klodset formalitetsfejl fra en af FDV's advokater førte til afsløringen af, at Vestre Landsret slet ikke læste mine indlæg. Den traf afgørelserne ud fra FDV's indlæg alene. Som Johan Schlüter forklarede i byretten: "Tilliden til mig er så stor, at regeringen ikke mener, at det er nødvendigt at spørge andre." Mit processkrift var på 19 sider, og FDV og Warner havde meddelt, at det ikke indeholdt noget nyt. Når både FDV og Warner mente sådan om mit processkrift, var der vel ingen grund til at læse det?

I dag føler jeg mig overbevist om, at dommerne i landsretten slet ikke læste mine processkrifter, og at formuleringen i kendelsen skyldes, at de i virkeligheden slet ikke vidste, hvad jeg havde anført. Det er naturligvis ikke mere betryggende!

Landsretten sammenblander i sin kendelse to meget forskellige situationer:

1. Skal vi søge en løsning på det konkurrenceretlige problem, som både byret og landsret anerkendte i 1995 og 1996?
2. Er der opstået nye og for byretten ukendte konkurrenceretlige problemer, som skal forelægges for Domstolen?

Landsretten har behandlet min begæring om en fornyet og formelt korrekt forelæggelse af det anerkendte problem, som om jeg har begæret en forelæggelse af nye problemer. Landsretten har ret i, at der ikke er dokumenteret nye faktiske omstændigheder om nye problemer, og på det grundlag har Landsretten ret i, at der ikke er grundlag for at stille nye konkurrenceretlige spørgsmål. Men det er IKKE det, jeg har bedt om!

Landsretten ser helt bort fra, at det anerkendte konkurrenceretlige problem stadig ikke er løst. Sagen blev sendt retur UDEN en besvarelse.

Laserdisken til Procesbevillingsnævnet, 13. februar 2001

Procesbevillingsnævnet om min appel

Denne gang var der ikke tvivl om, at der var tale om en kendelse, så jeg var nødt til at anmode om Procesbevillingsnævnets tilladelse til at appellere til Højesteret. Min anmodning omfattede tre afgørelser:

1. Beslutningen om at afslutte forberedelsen.
2. Kendelsen om at afvise at drøfte de EU-retlige spørgsmål.
3. Kendelsen om at undlade at opfylde EF-traktatens forelæggelsespligt.

Det mest principielle var afvisningen af at opfylde forelæggelsespligten, men jeg fandt det også utrygt, at landsretten havde afsluttet forberedelsen, selvom der ikke havde været nogen. Det var også skræmmende, at den ikke engang ville drøfte en forelæggelse for EU-Domstolen. Jeg fokuserede på det uløste konkurrenceretlige problem, EU-rettens konsumptionsregler samt EF-traktatens forelæggelsespligt, men det prellede alt sammen af på Procesbevillingsnævnet.

Den 9. februar 2001 besluttede landsretten at optage beslutningen af 5. december 2000 til fornyet behandling. Ved kendelse samme dag bestemte landsretten bl.a., at Deres begæring om forelæggelse af yderligere spørgsmål for EF-Domstolen ikke blev taget til følge.

Efter retsplejelovens § 392, stk. 2, kan Procesbevillingsnævnet give tilladelse til kære af kendelser og beslutninger, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Efter sagens oplysninger og det til støtte for ansøgningen anførte finder nævnet, at denne betingelse ikke er opfyldt. Nævnet kan derfor ikke imødekomme Deres ansøgning.

Procesbevillingsnævnets afgørelse, 26. februar 2001

Eftersom jeg forudser uenighed om relevant anvendelse af de seks timer, domsforhandlingen varer, skal jeg hermed anmode om, at appellanten og indstævnte hver får tildelt tre timer til forelæggelse og procedure. Da tidligere domsforhandlinger i nærværende sag har vist, at der ikke er enighed om det materielle indhold af en relevant forelæggelse af nærværende sag, vil jeg mene, at det vil være formålstjenligt, at der foretages denne klare utvetydige fordeling af domsforhandlingstimerne. Herefter kan hver part anvende den tid, der er til rådighed for den enkelte, som man mener måtte være relevant.

FDV's forslag til Vestre Landsret, 10. maj 2001

Mine overvejelser op til domsforhandlingen

Kun seks timer til en så omfattende sag! Det var så uhørt, at Torben Steffensen fremsatte det usædvanlige forslag, at domsforhandlingen fordeltes med tre timer til hver part. Mine overvejelser var følgende:

Sagen var en konkret sag om LaserDiscs, som FDV kaldte salgsprodukter. Det var blevet irrelevant at udleje LaserDiscs, men jeg kunne finde på at bryde FDV's monopol på udlejningsprodukter med en konkurrerende grossistvirksomhed med DVD-plader. Det forudsatte, at jeg vandt en principiel prøvesag, så jeg måtte uden om Vestre Landsret og til Højesteret. Jeg planlagde at etablere et selskab til dette, og på selskabets vegne ville jeg anlægge en prøvesag mod FDV i København, hvor der var en chance for at få sagen henvist til Østre Landsret på grund af dens principielle karakter. Hvis jeg kunne få en ankesag behandlet i Højesteret, havde jeg måske en chance? En dom i Vestre Landsret kunne risikere at skade den plan.

Jeg kan se, at indstævnte er lige så meget i vildrede om, hvilket materielt indhold der er relevant for sagen, og at også indstævnte forudser uenighed herom. Det bør afklares forud for en domsforhandling, og en egentlig forberedelse af sagen ser jeg som en bedre og mere rigtig løsning end at tildele parterne tre timer hver til hver sin forelæggelse.

Det er fortsat min opfattelse, at en domsforhandling, der gennemføres på dette grundlag, er i strid med både EF-traktaten og Menneskeretskonventionen. For at undgå, at min deltagelse i en domsforhandling fortolkes som accept af fremgangsmåden, meddeler jeg utvetydigt:

Jeg deltager ikke i en domsforhandling på det nuværende grundlag. Hvis Retten gennemfører domsforhandlingen uden mig, vil jeg indbringe sagen for Menneskeretskommissionen med henblik på at føre en sag ved Menneskeretsdomstolen.

Afslutningsvist vil jeg tilføje, at jeg meget gerne deltager i et forberedende retsmøde med henblik på at få startet en egentlig sagsbehandling, og jeg møder gerne, såfremt Retten indkalder til et forberedende retsmøde.

Laserdiskens protest til Vestre Landsret, 14. maj 2001

Landsrettens begrundelse og resultat

Da appellanten er udeblevet fra domsforhandlingen uden oplyst lovligt forfald, afviser landsretten i medfør af retsplejelovens § 386, stk. 1, anken.

Thi kendes for ret:

Denne ankesag afvises.

Sagens omkostninger for landsretten skal appellanten, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, betale til Foreningen af Danske Videogramdistributører med 68.000 kr. og til indstævnte, Warner Home Video Inc., med 48.000 kr.

Vestre Landsrets udeblivelsesdom, 8. juni 2001

Skipper Clement

Skipper Clement var en lokal Aalborghelt. Jeg kunne ikke undgå at høre om ham, da jeg voksede op i Aalborg, for min skole holdt hvert år idrætsdag sammen med Skipper Clement Skolen, og han står barsk og viljefast i bronze på Skippertorvet foran min barndoms favoritbiograf, den nu hedengangne Scala Bio.

Under borgerkrigen Grevens Fejde rejste han de jyske bønder til et oprør mod adelen. Han kontrollerede Aalborgområdet, indtil adelen sendte hærfører Johan Rantzau til Aalborg, som blev stormet den 18. december 1534. Johan Rantzau lod efter sejren byen frigive til plyndring. 2.000 borgere blev dræbt, hvorved byens indbyggertal blev halveret. Skipperen blev pågrebet, og ved rettertinget i Viborg blev han dømt, halshugget og parteret.

Jeg føler en slags skæbnefællesskab med Skipper Clement. Jeg gjorde oprør mod FDV's enevælde. Oprøret blev slået ned, og jeg blev frigivet til plyndring og dømt ved landsretten i Viborg. Heldigvis er dødsstraffen i mellemtiden afskaffet, så jeg har stadig mit hoved på min hals.

Mit livs største fejltagelse var uden tvivl min tillid til, at jeg ville blive hørt ved domstolene, og det kom jeg til at betale dyrt for. Ud over byrettens dom blev jeg ved landsretten berøvet en urimelig høj ankeafgift på 20.380 kr. Jeg skulle af med 750 kr. for at få oplyst, at en appel af Vogters upræcise beslutning krævede tilladelse. Jeg betalte yderligere 7.630 kr i diverse retsafgifter, men da jeg blev bedt om at betale 4.080 kr. i berammelsesafgift til domsforhandlingen, trak jeg stikket og insisterede på, at der skulle være en regulær sagsforberedelse først.

Som straf for oprøret blev jeg dømt til at betale yderligere 116.000 kr. til FDV og Warner i "sagsomkostninger". Nej, jeg forestiller mig ikke, at det alene var for at kompensere for det store arbejde, det var at anfægte Jakob Axel Nielsens ankestævning og i øvrigt foregive, at mit processkrift ikke indeholdt noget nyt.

Warners eneste indsats var at henvise til FDV's skrivelser og erklære sig enig med FDV i, at der ikke var noget grundlag for at undersøge noget som helst.

Prisen for at angribe FDV's udlejningsmonopol

Ud over mine omkostninger til juridisk bistand og rejser samt driftsforstyrrelserne i form af FDV's leveringsnægtelse kan prisen for at samarbejde med Lightning og Pioneer om udlejning af LaserDiscs opgøres til i alt 399.226 kr. fordelt således:

1. Erstatning til sagsøgerne for at udleje 175 plader	85.000 kr.
2. Sagsomkostninger til sagsøgerne ved byretten	90.000 kr.
3. Sagsomkostninger til sagsøgerne ved landsretten	116.000 kr.
4. Procesrente til sagsøgerne	79.266 kr.
5. Ankeafgift	20.380 kr.
6. Øvrige retsafgifter	8.580 kr.

Klagen til Menneskeretsdomstolen

Jeg klagede til Den Europæiske Menneskeretsdomstol med det specifikke formål at få sagen genoptaget og forberedt. Jeg ville have sagsøgerne til at tage stilling til de retlige og faktiske forhold forud for domsforhandlingen, og jeg ville have de EU-retlige problemstillinger drøftet, før landsretten tog stilling til, om sagen skulle forelægges for EU-Domstolen eller ej.

Jeg vidste godt, det var en vanskelig sag, for formalitetskravet om at udtømme alle de nationale retsmidler var ikke opfyldt. Det var et uløseligt dilemma. For at kunne klage til Menneskeretsdomstolen var jeg nødt til at møde op og blive dømt, men hvis jeg gjorde det, var der risiko for, at FDV i en eventuel senere prøvesag ville påstå, at der derved var taget stilling til alle spørgsmål. Jeg ville ødelægge de fremtidige chancer for at angribe FDV, hvis jeg mødte op til domsforhandlingen. Jeg ville tabe retssagen, og derefter ville domstolene foregive, at alt var undersøgt. Jeg kunne højst markere min utilfredshed, og klagen blev som ventet afvist.

Refleksioner

Var det så mange års kamp værd? Jeg har ikke fortrudt, at jeg tog kampen op mod FDV, og det er ikke kun for at kunne se mig selv i spejlet i den overbevisning, at jeg gjorde det rigtige, og at jeg gjorde mit bedste.

Denne og efterfølgende retssager har givet en uvurderlig indsigt i, hvordan der manipuleres ved domstolene, hvordan også dommerne manipulerer, og hvordan det påvirker samfundet.

Hvis jeg ikke havde gennemført retssagerne, havde jeg ikke fået den viden, der gør det muligt at gennemskue årsagerne til de høje danske forbrugerpriser. Uden retssagerne havde jeg ikke fået den viden, der gør det relevant at skrive dette åbne brev til Margrethe Vestager og Folketingets medlemmer.

Det er ikke nok at videregive denne viden, men det er en forudsætning for at få pillet skyklapperne af de politikere, der - ganske vist ofte i god tro - styres af fordomme og veletablerede dogmer. Intet vil blive ændret, før politikerne forstår, hvad der sker ved domstolene og i embedsværket.

30. *3 Days of the Condor*, del 2

Det lykkedes ikke for Sydney Pollack at forsvare sine "droit moral"-rettigheder i Østre Landsret, men måske kravet om ophavsmandens samtykke til udlejning kunne bruges til at forhindre, at filmene blev udlejet i pan&scan-versioner? Nej, det mente Retten i Aalborg ikke!

Sydney Pollacks udlejningsret

Jeg har ikke læst hele Sydney Pollacks kontrakt, men det er et kvalificeret gæt, at han ikke har overdraget eneretten til at fremføre filmen for rødhårede mennesker. Hvorfor ikke? Fordi det ville være meningsløst, og det er pointen. Det ville være lige så meningsløst som at overdrage retten til at udleje filmen på video!

3 Days of the Condor var produceret længe før låne/leje-direktivet og længe før udlejningsretten i den danske ophavsretslovs § 23, stk. 3. Tv eksisterede dog dengang, og det fremgår af dommens referat af kontrakten med Sydney Pollack, at han var indforstået med, at filmen blev klippet, redigeret og vist på tv.

Sydney Pollack underskrev kontrakten om *3 Days of the Condor* i 1974, og filmen havde premiere den 24. september 1975. Den første Betamax videobånd-optager blev solgt i USA i november 1975, og i 1976 kom VHS på markedet. Der var med andre ord næppe tænkt på et kommende videomarked, da Sydney Pollack underskrev aftalen med Dino De Laurentiis Company. Måske var De Laurentiis en fremsynet mand, som havde forudset videomarkedet, men der var stadig ingen grund til at bede om Sydney Pollacks tilladelse til at udleje filmen. Ingen lov stod i vejen for, at De Laurentiis udlejede filmen på video. Der fandtes utvivlsomt også rødhårede personer i 1974, men der var heller ingen særlig lov om fremførelse af filmværker for rødhårede. En særlig ret til at udleje filmen på videokassette var nøjagtig lige så meningsløs som en ret til at fremføre filmen for rødhårede, så jeg tør vædde på, at Sydney Pollacks udlejningsret ikke er nævnt i kontrakten.

Ingen overvejede en særlig udlejningsret for filmværker, før Johan Schlüter stod i Østre Landsret med udsigt til at tabe retssagen mod Erik Viuff Christiansen i og med, at den skulle forelægges for EU-Domstolen, hvor Eriks advokat ville pege på Imerco-sagen. Johan Schlüter havde brug for at skabe en situation, der gjorde de to ens sager forskellige, så han opfandt en særlig lov om krav til samtykke ved udlejning af filmværker. Og først da jeg havde skrevet en kronik om ophavsretslovens § 25, fremsatte kulturministeren forslaget til en sådan lov. Den blev indført i § 23, stk. 3, i 1989, og udlejningsretten blev givet til ophavsmanden.

Regeringen skrev til EU-Domstolen om udlejningsretten (side 336, 4. afsnit):

> "I praksis bevirker samtykkekravet, at rettighedshaveren kan opstille visse vilkår som betingelse for tilladelsen. Vilkårene vil ofte være resultatet af en forhandling mellem parterne og vil typisk vedrøre vederlagets størrelse samt den nærmere udmøntning af udnyttelsen."

Det fremgår af tredje afsnit i samme indlæg til EU-Domstolen, at bevisbyrden for, at der er givet det nødvendige samtykke, påhviler den, der ønsker at udnytte det pågældende værk. Det afhænger af en konkret aftalemæssig vurdering, om og i hvilken udstrækning ophavsmanden har givet sit samtykke til udnyttelsen.

Hvem siger, at "visse vilkår" skal være økonomiske? Den nærmere udmøntning af udnyttelsen, som regeringen anførte, kan vel også være kunstnerisk, ikke? Der er ikke tvivl om, at Sydney Pollack aldrig har givet tilladelse til, at *3 Days of the Condor* må udlejes i pan&scan-versionen, så jeg besluttede at undersøge, om Sydney Pollacks udlejningsret var noget værd for ham.

Prøvesagen mod Bogard

200 meter nede ad gaden fra Laserdiskens butik i Aalborg lå en traditionel videoudlejningsforretning, Bogard. Trods Sydney Pollacks udtrykkelige samtykke til mig har Retten i Aalborg forbudt mig at udleje LaserDisc-udgaven af *3 Days of the Condor*, fordi jeg ikke kan dokumentere et samtykke fra FDV. Ida Heide-Jørgensen ville ikke diskutere, om filminstruktørerne eller FDV var ophavsmænd. Den debat var overflødig, efter at låne/leje-direktivet havde givet producenterne udlejningsret, mente hun. Det måtte betyde, at producenterne - og dermed FDV, der havde indgået aftaler med producenterne - via direktivet kunne kontrollere udlejningen i Danmark. Og så dømte hun mig jf. direktivet med tilbagevirkende kraft, selvom direktivet ikke omfattede film, der var produceret før 1994!

Domstolene har aldrig taget stilling til filminstruktørernes udlejningsret. Det var et emne, dommerne undgik at forholde sig til, selvom både ophavsretsloven, låne/leje-direktivet og Kulturministeriet i dets skriftlige indlæg til EU-Domstolen var klare om ophavsmandens udlejningsret. Hvad var den ret egentlig værd?

Hvis en person ønskede at leje *3 Days of the Condor*, kunne han få lov til det. Han kunne ganske vist ikke leje den på LaserDisc i Laserdisken, men han kunne gå 200 meter længere ned ad gaden og leje den i Bogard i en pan&scan-version på VHS. Var det lovligt? Var det konkurrenceforvridende?

Jeg havde Sydney Pollacks eget ord for, at han ikke ønskede, at filmen udlejes i pan&scan-versionen, men det var præcis, hvad Bogard gjorde. Var det rimeligt, at jeg ikke måtte udleje filmen, fordi jeg ikke havde producentens tilladelse, og at folk derfor gik til Bogard for at leje filmen, selvom Bogard ikke havde ophavsmandens tilladelse? Jeg mente, at Bogards udlejning var lige så ulovlig som min, men det var kun mig, der var udsat for et fogedforbud mod udlejning.

Den ulige situation stillede Laserdisken ringere i konkurrencen, så jeg søgte at opnå dom for, at Bogards udlejning var ulovlig. Jeg lejede filmen og tog en kopi af den for at dokumentere, at det var en pan&scan-version, og derefter stævnede jeg Bogard v/Bo Kornum på baggrund af Sydney Pollacks erklæring (side 218), Østre Landsrets dom (side 214), regeringens skriftlige indlæg til EU-Domstolen (side 336) og EU-Domstolens dom i Laserdisken-sagen (side 381). Jeg vedlagde screenshots jf. side 211 for at vise, at Bogard udlejede pan&scan-versionen.

Torben Steffensens argumentation og byrettens dom

Bo Kornum henvendte sig til FDV, og Torben Steffensen førte sagen for ham. Han nedlagde påstand om afvisning, idet han anførte, at sagen ikke vedrørte et aktuelt konkret forhold, men "et hypotetisk og helt generelt anliggende".

For mig havde det været et konkret problem i mange år, at jeg ikke måtte udleje LaserDiscs, mens resten af byens videobutikker udlejede videobånd. Det var ikke spor hypotetisk. Det var rigtigt nok, at jeg ville have retten til at tage stilling til det generelle problem, at det blev forlangt af mig, at jeg skulle dokumentere en tilladelse til udlejning fra producenterne via FDV, mens FDV's forhandlere ikke skulle dokumentere en tilladelse til udlejning fra filminstruktørerne, men hvorfor i alverden må domstolene ikke løse et generelt problem?

Selvfølgelig handlede det om at få respekteret filminstruktørernes rettigheder. Domstolene havde i samtlige 7-8 år undladt at forholde sig til filminstruktørernes udlejningsret i FDV's retssag mod mig. Jeg havde med Bogard-sagen isoleret den problemstilling. Torben Steffensen gjorde heroverfor gældende, at jeg ikke kunne bruge domstolene til at få afklaret en retsstilling. Hvad i alverden skal vi så bruge domstolene til, tænker jeg uvilkårligt.

Torben Steffensen harcelerede over, at filminstruktørerne i 20 år ikke havde sagt et pip, så hvorfor gøre indsigelse nu? Nu var det sådan set mig, der gjorde indsigelse, men med filminstruktørernes støtte, og det kan selvfølgelig forklares. Filminstruktørerne vil gerne have, at deres film bliver set, og filmene må meget gerne udlejes. Filminstruktørerne ønsker blot også respekt om deres kunstneriske rettigheder. Det var provokerende for dem, at FDV på filminstruktørernes vegne forbød de letterbox-udgaver, de selv foretrak, til fordel for pan&scan-versioner, de hadede. Hvis udlejningsretten ikke konsumeres, ville de selvfølgelig - ligesom producenterne - også udnytte udlejningsretten i forhold til hvert enkelt eksemplar. Det var lige præcis det, de havde gjort gældende for EU-Domstolen (side 348).

Retten skal udtale

Efter bevisførelsen lægger retten til grund, at sagsøgte af Nordisk Film A/S har opnået tilladelse til at udleje det pågældende videogram. Hvorvidt sagsøgte tillige skulle have indhentet tilladelse hos filmens instruktør Sydney Pollack før udlejning af videogrammet og i givet fald, om Sydney Pollack har krav på vederlag ved udlejningen, findes ikke at kunne gøres gældende af sagsøgeren under en retssag mod sagsøgte.

Under hensyn til sagsøgtes påstand vil sagen herefter være at afvise.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Den af sagsøgeren, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, mod sagsøgte, Bogard v/Bo Kornum, anlagte sag afvises.

Byrettens dom i Bogard-sagen, 16. september 1999

Jeg havde også nedlagt påstand om, at Bogard ikke havde opfyldt kravet om at betale vederlag til ophavsmanden for udlejningen. Torben Steffensen anførte, at det ikke vedrørte mig, om Sydney Pollack blev snydt for et eventuelt vederlag.

Havde han en pointe? Jeg mente, at det vedrørte mig, at jeg som den eneste ikke måtte udleje videogrammer i mangel på alle rettighedshavernes tilladelser, mens mine konkurrenter udlejede, selvom de heller ikke havde alle de fornødne tilladelser jf. lovgivningen. Det var en urimelig forskelsbehandling, og den blev ikke mindre af, at Bogard snød ophavsmanden for retten til et vederlag.

Realiteten bag dommen var vel, at byretsdommer Poul Erik Nielsen, der havde fået den varme kartoffel, heller ikke havde lyst til at forholde sig til lovens krav om *ophavsmandens* samtykke. Så han valgte den løsning, der var lettest for ham. Jeg var alligevel "bare" FDV's offer nr. 500 (eller der omkring).

Katten om den varme grød

Dommernes bemærkelsesværdige undskyldninger for at undgå at forholde sig til problemstillingen var (og er) en kattens dans om den varme grød. Hvor findes den dommer, som ærligt tør sige: "Jeg vil da blæse på, at Danmark anerkender "droit d'auteur"-modellen, og jeg vil blæse på låne/leje-direktivet. Jeg mener, at FDV's medlemmer er ophavsmænd. Filminstruktøren ævler, og SADF's begrundelse for at træde ind i Laserdiskens sager som bi-intervenient er noget sludder."

Sådan tænker de alle sammen, men de er nogle regulære krystere og tør ikke sige det ligeud. De ved godt, at det er forkert, men det er alligevel det resultat, de ønsker, så de pakker afgørelsen ind på alle tænkelige måder. Ida Heide-Jørgensen skjulte sin disrespekt for filminstruktørerne i formuleringen "efter de fremlagte kontrakter og bevisførelsen i øvrigt finder retten det godtgjort, at sagsøgerne har erhvervet sådanne rettigheder med hensyn til distribution af de pågældende filmværker i Danmark, at sagsøgerne er berettiget til at påberåbe sig § 23, stk. 3, i den dagældende ophavsretslov."

Det gjorde hun, selvom konklusionen ikke var støttet på ét eneste fremlagt dokument, og selvom den stred mod lovens ordlyd, låne/leje-direktivets ordlyd, Kommissionens begrundelse for låne/leje-direktivets artikler om udlejningsret og dets krav om vederlag for udlejning og selvfølgelig den ophavsretlige tradition i form af "droit d'auteur"-modellen, som Danmark offentligt bekender sig til.

Vestre Landsret gemte sig bag en ofte benyttet standardformulering, "og idet det, som appellanten nu har anført, ikke kan føre til andet resultat," der efterlader enhver, der læser det, som ét stort spørgsmålstegn, fordi det er umuligt at gætte, hvad der måtte være anført, og hvordan retten forholder sig til det. Det er umuligt at vurdere, om det er berettiget, at dommerne når frem til deres konklusioner.

Endelig valgte byretsdommer Poul Erik Nielsen i sagen mod Bogard at undgå at tage stilling til filminstruktørernes rettigheder ved helt at afvise sagen. Han gav øjeblikkeligt Torben Steffensen medhold i anmodningen om særskilt behandling af afvisningspåstanden og undgik således at skulle tage stilling til sagens realitet.

En prøvesag på Sydney Pollacks vegne

Jeg drøftede situationen med Ebbe Preisler fra Danske Filminstruktører (DFI). Alene kunne jeg ikke formå at få dommerne til at forholde sig til ophavsmandens udlejningsret.

Hvad med en retssag, der var anlagt af Sydney Pollack selv? Også i USA var han engageret i kampen for filminstruktørernes kunstneriske rettigheder. Ud over retssagen mod DR havde han afgivet forklaring for kongressen i USA som led i en kampagne mod farvelægning ("colorization") af sort/hvide film.

Sydney Pollack var engageret i the Artists Rights Foundation, der kæmpede for filminstruktørernes ideelle rettigheder og imod, at der blev ændret på filmværkerne. Dette arbejde førte til, at mange amerikanske sort/hvide filmklassikere er beskyttet mod "colorization". Var det utænkeligt, at han også ville lægge navn til et forsøg på at udnytte udlejningsretten til at stille kunstneriske betingelser for at give samtykke til udlejning og ved samme lejlighed udfordre Kulturministeriets tyveri af ophavsmandens "uoverdragelige ret til vederlag"?

Ebbe Preisler støttede idéen om at få Sydney Pollacks autorisation til at føre en retssag for at prøve rækkevidden af ophavsmandens udlejningsret. Det skulle være en principiel prøvesag med et beskedent erstatningskrav på et par kroner, og den ville måske sætte en standard for "et rimeligt vederlag" for udlejning.

Jeg er ikke uddannet advokat, så derfor kunne jeg ikke føre en sådan sag selv. Advokat Per Mogensen, der havde forsøgt at hjælpe Ove Jensen, havde været en god sparringspartner undervejs, og han ville gerne føre sagen, hvis jeg fik Sydney Pollacks fuldmagt. Ebbe Preisler skrev en anbefaling, og den sendte jeg med til Mirage Enterprises til den adresse, der stod på brevpapiret (side 218).

En måneds tid senere kom brevet retur påstemplet "Ubekendt efter adressen". Ebbe Preisler fortalte, at Sydney Pollack ofte befandt sig hos the Artists Rights Foundation, hvor han ville blive hyldet som den næste æreskunstner, så jeg skrev til præsidenten, Elliot Silverstein, og bad ham give brevet til Sydney Pollack.

Dear Sydney Pollack

When you were in Denmark for the court case you met Hans Kristian Pedersen, a very devoted distributor and close friend of both excellent films, their correct distribution and of our association.

In the field of distribution he has been taking out cases for several years, paid for them and carried them through with the most admirable zeal. As you will understand from his enclosed letter he needs your consent and mandate in order to follow up what was already obtained when you were here.

We recommend that you let this happen. Hans Kristian has the most surprising understanding of law and has so far accomplished what no one else could have done.

Danske Filminstruktører til Sydney Pollack, 8. august 2000

Dear Mr. Pedersen

We did receive and review the materials you sent. Since it is not an Artists Rights Foundation issue, we have forwarded the materials to Janine Lorente, the Director of International Relations for the Directors Guild of America. Please feel free to contact her via e-mail at jlorente@dga.org.

The Artists Rights Foundation til Laserdisken, 19. april 2001

Tjørnehækken omkring Sydney Pollack

Amy Brotherton fra the Artists Rights Foundation afviste, at sagen vedrørte ARF. Hun sendte brevet videre til Janine Lorente fra The Director's Guild of America. Som det fremgår af hendes svar, var hun heller ikke i stand til at sætte sig ind i de danske forhold og retssagens formål. Desværre havde ingen af dem pli nok til at give mit brev til Sydney Pollack, så han selv kunne tage stilling til forslaget. Sydney Pollack døde i 2008, og med ham døde reelt også denne prøvesag.

Den beskyttende "tjørnehæk" om Sydney Pollack forhindrede, at almindelige mennesker fik adgang til at fortælle ham om dette forslag, der i værste fald ville skabe PR om filminstruktørernes udlejningsret og i bedste fald ville hjælpe de danske filminstruktører til at få det vederlag, de burde være berettiget til. Skulle der være dommere, der læser dette, er jeg sikker på, at de drager et lettelsens suk over, at det ikke lykkedes mig at finde Sydney Pollack og få hans fuldmagt.

Dear Mr. Pedersen

Yes, I received your very detailed comments on your interpretation of rental rights.

I have to tell you that I have read them, and that it is my position that the issue relates to economic rights in the motion picture by Sydney Pollack. These economic rights belong to a production company which is entitled to license or not material for rental. There may be a problem with the Association of Danish Videodistributors on the one hand and the US company holding the right to the movie on the other hand, if the Danish Association prevents the rental of Laserdiscs while the company or the European distributor has licensed them. It may well be that you should be in touch with the company (US or European) holding the rights to exploit the movie on DVD or on cassette. They may have an interest in opening the Laserdisc market, which is apparently blocked by FDV. So I will not recommend Elliot or Sydney Pollack to be party to a law suit in this area of economic rights, because I do not see, even in Europe, how we may win a case such as this. Moral Rights are of a different nature as they are personal rights belonging to the physical author and cannot be transferred as it is a right reflecting his or her personality. This is why US filmmakers managed to have these Moral Rights recognized to them in spite of their contracts with companies.

The Director's Guild of America til Laserdisken, 28. november 2001

31. Konklusioner: Dogmer og fordomme

> Kunstnernes Grundlov? En misvisende titel på ophavsretsloven efter min mening. I praksis undergraver domstolene og monopolerne helt systematisk kunstnernes rettigheder og hindrer samtidig borgerne i at få adgang til værkerne. Til hvilket formål? I FDV's tilfælde er det berettiget at overveje, om det var til gavn for selskaberne i FDV.

De farlige fordomme

Var den udførlige gennemgang af de tre retssager virkelig nødvendig? Hvad var læren af de foregående 252 komplicerede sider?

Det er vigtigt at forstå, hvordan det virkelig foregår ved domstolene til forskel fra den idealsituation, vi er opdraget til at tro på. Det passer desværre ikke, hvad Eva Smith sagde i eksemplet i forordet, at "dommerne dømmer efter lovene", men det er alligevel et fastslået dogme, der alt for sjældent udfordres.

Ingen interesserede sig for, hvad der skete i videobranchen, da udlejningen af videofilm var på sit højeste. Var det fordi, at udvalget af film var tilfredsstillende for de fleste? Der var ikke danske tekster på de importerede film, så var det uden betydning af den årsag? Spiller det ind, at manipulationerne "blot" drejede sig om nogle få milliarder kr., og at de kun ramte videoudlejerne og deres kunder?

Det kan være farligt at tænke sådan. Det er vigtigt at forstå monopolernes og domstolenes adfærd, hvis man vil forstå årsagerne til, at det er gået så galt med forbrugerpriserne, og hvis man vil løse de problemer, der er beskrevet i kapitel 2. Der står veritable formuer på spil i spørgsmålet om regional konsumption. Hvis man ikke er klar over, hvordan domstolene håndterede manipulationerne i videobranchen, vil man heller ikke forstå den vanvittige fortsættelse, der endte med at give den internationale industri en hidtil uset kontrol over verdenshandelen.

Man skal være klar over, at moderne ophavsret hverken handler om kunst eller kunstnere. Moderne ophavsret har den funktion, at internationale virksomheder og selskaber har beføjelser til at kontrollere verdenshandelen. De kan begrænse konkurrencen og berige sig ved hjælp af overpriser på deres varer. Det bemærkes, at de ikke nødvendigvis har haft noget at gøre med skabelsen af værkerne, og at de kun sjældent bidrager til den kunstneriske mangfoldighed, som politikerne angiveligt forsøger at fremme med tildelingen af de immaterielle rettigheder.

Hvis man vil rette op på ulighederne i verden og fremme et mere lykkeligt og bedre fungerende samfund, er man nødt til at forstå, hvordan tingene hænger sammen. Svindlerne ønsker ikke, at politikerne forstår dette, og de propaganderer massivt for at fastholde allerede indgroede fordomme, så min største udfordring er at trænge igennem disse fordomme. Galileo Galilei og Charles Darwin havde et lignende problem, idet også de forskede i emner, man ikke havde megen viden om, og også deres resultater kolliderede med de etablerede dogmer og fordomme, og først da de blev tilsidesat, fik vi en bedre forståelse for den verden, vi lever i.

CNN's reklamespot

Jeg vil indlede opsummeringerne og vurderingerne med nogle oplevelser, der var med til at åbne mine egne øjne. Et gammelt reklamespot fra CNN gjorde særligt indtryk på mig. Det bestod af et billede af en rød farve og en hypnotisk stemme, der igen og igen gentog: "This is the colour blue."

This is the colour BLUE
This is the colour BLUE
This is the colour BLUE

Min første tanke var, at det var noget pjat, men forklaringen kom øjeblikket efter, da en normal stemme forklarede:

"If you never listen to more than one opinion,
sooner or later you're going to believe it."

Dette princip har fungeret i årtusinder. Selv i vore dage er det ikke svært at finde mennesker, som trods århundreders videnskabelig forskning er overbevist om, at Jorden blev skabt på seks dage for seks tusind år siden alene af den grund, at de har fået dette fortalt igen og igen af mennesker, de stoler på.

Med tilsvarende styrke er mange danskere overbevist om, at Danmark som retssamfund overgår de fleste andre lande. I Danmark kan man være sikker på, at det går rigtigt til ved domstolene. Korruption er noget, der forekommer i de andre lande. I Danmark bliver man kun dømt ved domstolene, hvis man er skyldig. Når der er afsagt en dom, er der ingen grund til at diskutere, hvad der virkelig er sket.

Girafsprogsstatistik

De fleste tror på dette, selvom de aldrig har prøvet at være part i en retssag, og selvom de aldrig selv er blevet bedømt af en dommer. De har blot årene igennem fået at vide, at Danmark stort set er korruptionsfri, og det bekræftes årligt i en stor international undersøgelse, der faktisk ikke er meget andet end en afstemning om vores opfattelse af os selv. Ikke overraskende hylder vi gerne os selv og bevarer på den måde positionen som det mest korruptionsfri land i verden (side 11).

Det hører til sjældenhederne, at kåringen behandles kritisk i pressen, men det skete dog af Lotte Folke Kaarsholm i Informations leder den 4. december 2013. Måske viser afstemningen i virkeligheden, at danskerne er de mest godtroende?

Girafsprogsstatistik

Så blev det flagdag i Danmark igen. Ikke den for vores udsendte soldater, og heller ikke den med at vi er verdens lykkeligste land, men den hvor vi sammen med organisationen Transparency International fejrer, at Danmark igen i år er det mindst korrupte land i verden. Kåringen blev fejret i de fleste medier i går.

Ritzau forklarede, hvordan målingen laves på den måde, at 100 point gives til lande, som er totalt fri for korruption, og at ud af de fem bedste lande lå Danmark og New Zealand som nr. 1 med hver 91 point. Berlingske mente, at »Danmark kan endnu en gang bryste sig af at være det land i verden, hvor korruption har de trangeste kår«. P1 Morgen kunne forklare, at målingen sker på »parametre som magtmisbrug, hemmelige aftaler og bestikkelse i den offentlige sektor«.

Hvad ingen af dem og heller ikke Transparency International Danmarks formand, Knut Godfredsen, i P1 Morgen forklarede, var, at korruptionsmålingen hverken kan måle magtmisbrug, hemmelige aftaler, bestikkelse i den offentlige sektor, eller hvor frit et land er for korruption. For den er nemlig ikke en måling af korruption, men en måling af opfattelser (hos erhvervsfolk og eksperter) af korruption. Deraf navnet: *Corruption Perceptions Index*.

Information, 4. december 2013

Danmarks husregler

En anden øjenåbner var tavlen med husregler, der hang på væggen i Bogcentralen, hvor jeg som dreng købte *Anders And & Co*. Jeg fattede det ikke. Jeg husker tydeligt, at jeg ofte tænkte på, hvad det skulle betyde. Hvis chefen har uret, har han netop ikke altid ret!

Jeg forstod det først, da jeg selv blev bedømt af domstolene i injuriesagen og havde omskrevet reglerne en smule:

§ 1: Danmark er et retssamfund.
§ 2: Hvis embedsmænd eller dommere misbruger deres magt eller lyver og manipulerer, træder § 1 automatisk i kraft.

Min omskrivning er de fortvivlende husregler, Danmark reelt regeres efter ved domstolene og på Christiansborg. Det er på forhånd besluttet, at Danmark er et retssamfund. Det kan der ikke pilles ved, og dermed er Danmark blevet et af de lande i verden, hvor det er sværest at *afsløre* korruption.

Danmark er et regulært slaraffenland for svindlere af Johan Schlüters type, for husreglerne forhindrer, at dommerne retter fejlene, selv når de er påvist.

Hvor demokratiske er domstolene?

Det er tankevækkende, at der er så stor forskel på de forslag, der skulle realisere det indre marked, og som medlemsstaterne derfor vedtog, og domstolenes måde at gribe reglerne an på.

Kunstnernes Grundlov

Politikerne mener det sikkert, når de påstår, de vil beskytte kunstnerne og kunstværkerne. Ophavsretslovens ordlyd følger "droit d'auteur"-modellen. Politikerne har med åbne øjne og et klart defineret mål valgt at beskytte kunstværkerne i § 3. Et flertal stemte for at give ophavsmanden en udlejningsret i § 23, stk. 3. Der var ikke tvivl om, at Kommissionen refererede til kunstnerne i forslaget til låne/lejedirektivet, da ophavsmændene fik tildelt en uoverdragelig ret til vederlag for udlejning af deres værker, og på den baggrund blev direktivet enstemmigt vedtaget af medlemsstaterne i EU. Hvordan blev det så administreret af domstolene?

Beskyttede ophavsretslovens § 3 mod pan&scan af filmværker?	Nej
Forhindrede udlejningsretten, at pan&scan-versioner blev udlejet?	Nej
Sikrede udlejningsretten, at letterbox-versioner måtte udlejes?	Nej
Blev ophavsmændene spurgt, når deres film blev udlejet?	Nej
Modtog ophavsmændene vederlag, når deres film blev udlejet?	Nej
Anerkendte domstolene filminstruktøren som ophavsmand?	Sjældent

EU's Grundlov

I kapitel 5-7 har jeg gennemgået baggrunden for Det Europæiske Fællesskab, som et stort flertal af Folketinget ønskede at være en del af, og som også et stort flertal af befolkningen i 1972 ønskede at være en del af (63,4 % stemte for, og 36,6 % stemte imod). Ifølge Kommissionen er det afgørende for Fællesskabet, at konkurrencen fungerer. Der er etableret en fælles domstol, der alene må fortolke EF-traktaten, fordi det er den eneste måde, der sikrer, at EF-traktaten fortolkes på samme måde i hele Fællesskabet. Hvordan administreres dette så af domstolene?

Håndhæver de danske domstole forbuddet mod markedsopdeling?	Nej
Opfylder de danske domstole EF-traktatens forelæggelsespligt?	Nej

FDV's Grundlov

Branchens direktører mødtes på Johan Schlüters kontor for at blive enige om et regelsæt, der ville give dem kontrol over alle danske videoudlejere og forhindre dem i at udleje videofilm fra konkurrenterne i de andre EU-lande. Ikke én eneste folkevalgt politiker var med til at lave de regler, der via obligatorisk autorisation gav FDV fuld kontrol over udlejerne, og uden offentlig autorisation overvågede FDV's kontrollanter som en anden privat politistyrke selv videoforhandlerne.

Håndhævede domstolene FDV's selvbestaltede regelsæt?	Ja

Dommernes systematik

Det sker selvfølgelig, at dommere er nødt til at vurdere en situation og træffe en afgørelse. Når fakta vurderes i forhold til lovgivningen, er det kendetegnende for et retssamfund, at dommernes skøn er velbegrundet og forholdsvist forudsigeligt. Det må ikke være vilkårligt, hvad der udpeges som rigtigt eller forkert.

Man kan være enig eller uenig i, om Sydney Pollack havde givet tilladelse til, at *3 Days of the Condor* måtte vises på tv i en lemlæstet udgave, fordi han ikke protesterede udtrykkeligt, selvom han vidste, at pan&scan var en mulighed. Også selvom han nok ikke var klar over, at værket nød en særlig beskyttelse i Danmark. Jeg accepterer, at domstolene kan anlægge den linje, at man skal protestere, hvis man vil undgå, at passiviteten udlægges som accept.

Problemet er, at dommerne systematisk vurderer til fordel for industrien og til skade for kunsten, kunstnerne og samfundet. Samme tankegang ville være ført til, at udlejningen af videofilm i England selvfølgelig skete med Warners accept. Var det ikke en nærliggende mulighed, at videokassetterne blev udlejet, når køberen blev opfordret til det både via en tekst på selve kassetterne og via en påklistret mærkat på omslaget med "Manufacturer's Recommended Rental Price" (side 80)? Vil en tekst, der siger, at videogrammet ikke må udlejes uden for EU, ikke normalt opfattes sådan, at det er i orden at udleje det inden for EU (side 304)?

Warner agerede på det britiske udlejningsmarked, det mest effektive i EU, hvor alle så fordelen i, at vederlaget for udlejning blev indkalkuleret i salgsprisen, men Warner var også en del af en stærk industri, der gerne ville opdele EU-markedet, og dommerne føjede Warner ved at gå imod deres egen tidligere tankegang. Ingen var i tvivl om, at Sydney Pollack hadede pan&scan-versionen af sin film, mens Warner havde al mulig grund til at elske videoudlejning. Alligevel var det Sydney Pollack, der ifølge dommerne havde givet accept, mens Warner ikke havde!

Vurderingen af FDV's licensaftaler er lige så ulogisk. Rettighederne er klart afgrænsede, og de må ej heller ifølge ophavsretsloven fortolkes udvidende. Formålet er at undgå tvist mellem de forskellige licenstagere. Rettens fortolkning af de licensaftaler, der ifølge teksten omfatter "one-half inch (1/2") videocassettes in the PAL television system in the Danish, Finnish, Norwegian and Swedish subtitled language version only" gav selvfølgelig problemer for Pioneer og Lightning, og den harmonerer meget dårligt med ordlyden i ophavsretslovens § 27.

Ophavsrettens overgang til andre. Almindelige bestemmelser.

§ 27. Ophavsmanden kan med den begrænsning, der følger af § 3, helt eller delvis overdrage sin ret til at råde over værket. Overdragelse af eksemplarer indbefatter ikke overdragelse af ophavsretten. Har ophavsmanden overdraget en anden ret til at gøre værket tilgængeligt for almenheden på en bestemt måde eller ved bestemte midler giver overdragelsen ikke erhververen ret til at gøre det på andre måder eller ved andre midler.

Ophavsretslovens § 27

De skjulte fakta

Postmodernister kan finde på at hævde, at der ikke findes objektive sandheder, at det hele afhænger af øjnene, der ser, eller vinklen, problemstillingen anskues fra. Måske findes der filosofiske eksempler på dette, men der findes også objektive sandheder, altså fakta, som ikke kan gøres til genstand for diskussion.

Her er en håndfuld centrale fakta, det er lykkedes for dommerne at holde skjult i årtier til trods for, at de fleste af dem er lette at verificere selv den dag i dag.

1. Der fandtes ingen særlov om udlejning af filmværker i 1984-1988

Under FDV's angreb på Erik Viuff Christiansens udlejning (årene 1984-1988) var der ingen særlov om udlejning af filmværker i den danske ophavsretslov.

2. Fogedforbuddet blev nedlagt efter de generelle bestemmelser i § 2

Fogedforbuddet mod Erik Viuff Christiansens udlejning blev i 1984 nedlagt efter de generelle bestemmelser i § 2, efter at retten havde undersøgt § 23, men ikke § 25, og positivt vurderet, at filmværker *ikke* var omfattet af § 23.

3. I Warner-sagen var udlejningsretten underlagt konsumptionsprincippet

Den lov, som parterne var enige om jf. Østre Landsrets forelæggelseskendelse til EU-Domstolen, var formuleret, så retten til at tillade eller forbyde udlejning "ikke konsumeres ved rettighedshaverens salg af et eksemplar af værket, men først når han har tilladt, at værket udlejes." Altså konsumption ved samtykke.

4. Ingen fik betaling i forhold til antallet af udlejninger

Hverken i Danmark eller i England fik nogen betaling i forhold til antallet af udlejninger. Både i Danmark og i England betalte videoudlejeren et fast beløb pr. eksemplar, og beløbet var uafhængigt af, hvor tit eksemplaret blev udlejet.

5. Det var ikke forbudt at sælge udgivne filmværker før 1989

Dommerne dækkede over manipulationen af Folketinget under indførelsen af § 23, stk. 3, ved at skjule, at det ikke var forbudt at sælge film på det tidspunkt. Ingen skrev Jakob Stegelmanns vidneforklaringer ned. Alle så bort fra, at FDV i 1986 indrømmede, at de ikke kunne røre salget af LaserDiscs. Uanset kulturminister Grethe Rostbølls frimodige kriminalisering af Real Tasa Film fandtes ingen eksempler på, at videresalg af udgivne filmværker var blevet forhindret.

6. FDV's adfærd begrænsede samhandelen

De problemstillinger, Johan Schlüter beskrev for EU-Domstolen - at udlejning er skadelig og derfor forbudt, og at hver udlejning fordrer betaling - påvirker ikke samhandelen. De var bare opfundet til lejligheden og havde intet at gøre med virkeligheden, hvor udlejningsretten blev udøvet sådan, at samtykke blev nægtet for importerede film, så samhandelen med udlejningsfilmene gik i stå.

Prisen for myndighedernes adfærd

I del 3 er vist, at ophavsretslovens praktiske virkning var, at tilfældige købmænd, der ikke havde været involveret i skabelsen af værkerne og heller ikke havde ydet et økonomisk bidrag til deres produktion, fik foræret en konkurrencebeskyttelse, som i sidste ende gjorde dem ineffektive og svage. Til gengæld blev danskerne, i hvert fald for så vidt det gjaldt film på video, efterladt med

et mindre udvalg,
højere priser
og ringere kvalitet.

Var det naivt af mig at tro, at domstolene, EU-Kommissionen, Konkurrencerådet, regeringen, Folketingets ombudsmand, Folketinget eller pressen ville interessere sig for overgrebene mod videoforhandlere, ophavsmændene og filmkunsten - og dermed overgrebene mod alle, der holder af film?

Jeg så mystificeret til, da Johan Schlüter og Peter Schønning i de følgende år i stedet for at blive retsforfulgt vandt yderligere anseelse, blev forfremmet og fik tildelt flere og flere betroede poster, hvorfra de kunne manipulere på så stor skala, at det har påvirket den økonomiske udvikling i negativ retning.

Jeg vidste ganske vist, at Johan Schlüter befandt sig i en position, hvor der blev lyttet til ham, men det var først efter landsrettens dom i injuriesagen, at det gik op for mig, hvor langt dommerne vil gå for at dække over ham. Det viste sig i de efterfølgende år, at dommerne reagerede på mine afsløringer ved at dømme mig til at betale større og større erstatninger til FDV.

Det mest skræmmende ved historieforfalskningen om retstilstanden er den ildhu, hvormed myndighederne dækker over den, for hvordan kan man undgå at spørge sig selv: Hvad dækker de ellers over? Kan man stole på dem overhovedet?

Jakob Stegelmann afgav forklaring i retten ikke mindre end tre gange. Mogens Christensen filtrerede den kontroversielle del om André Poulsens forgæves forsøg på at bremse parallelimporten fra, mens Arildsen og Vestre Landsret ikke engang lod det fremgå af retsbogen, at Jakob Stegelmann havde afgivet forklaring. Ida Heide-Jørgensen lagde navn til den opfattelse, at § 25 ikke omfattede filmværker, men det var tydeligvis et forsøg på retrospektivt at tilpasse fortolkningen af loven til den etablerede praksis, som hun hverken kunne eller ville ændre.

Det havde været mere troværdigt at kalde mit salg frem til 1989 ulovligt, hvis der var grebet ind mod det dengang, eller hvis det var lykkedes for André Poulsen at få standset Jakob Stegelmanns parallelimport. Selvom dommerne hjalp med at dække over løgnen for Folketinget, da Johan Schlüter manglede en særlov om udlejning af film i § 23, ændrer det hverken på løgnen for EU-Domstolen eller EU-rettens forbud mod at opdele markedet. Det afføder blot nye manipulationer og nye løgne. Vi er nået dertil, at Vestre Landsret selv fortolker EU-retten til gavn for monopolerne i stedet for at spørge EU-Domstolen. Og det koster danskerne dyrt.

Om konspirationsteorier

I underholdningsindustriens fantastiske fortællinger om de verdensomspændende konspirationer mødes skurkene i al hemmelighed og fordeler magten og pengene imellem sig. Hvis nogen svigter det hemmelige broderskab, bliver der gjort kort proces med forræderen på spektakulær vis.

Sådan foregår det næppe i den virkelige verden. Jeg påstår ikke, der har været holdt en række hemmelige møder, hvor dommere lige fra Retten i Aalborg og til EU-Domstolen har siddet og aftalt at undergrave de folkevalgte politikeres ønske om at fremme og beskytte kunstværkerne til glæde for alle borgere og samtidig belønne de kunstnere, som beriger samfundet med deres frembringelser.

Der er heller ikke tale om, at den mægtige underholdningsindustri systematisk betaler dommerne penge under bordet mod til gengæld at få dem til at se bort fra lovgivningen. Et relevant spørgsmål dukker op: Hvad kan så forklare dommernes adfærd?

Denne bog adskiller sig fra de fleste bøger ved mængden af dokumenter, der er gengivet i stedet for blot at blive refereret. Det er nødvendigt, fordi jeg behandler tabubelagte emner og forholder mig kritisk til dogmer om embedsmændenes og domstolenes troværdighed. Hvis jeg uden dokumentation fortalte, hvordan det foregik, ville ingen tro på mig af den simple grund, at mine fortællinger er i strid med de etablerede dogmer. Det er ikke behageligt for nogen at blive udfordret på den måde, de opfatter verden, så hvis ikke dokumentationen er skudsikker, vil fortællingerne om virkeligheden uden videre blive afvist som utroværdige.

Jeg har arbejdet på denne bog siden samtalen med Lars Borberg i 2013, da jeg blev dømt til at betale erstatning til FDV for at have parallelimporteret film. Jeg havde håbet på ærlige dommere, så der kunne sættes et punktum på sagen, og jeg kunne starte på en frisk, men sådan gik det ikke. Efter dommen stod det klart, at der er vigtigere ting på spil end mig og min handel med importerede film.

Jeg har ikke skrevet bogen for at fortælle historier om dysterne med FDV og myndighederne. De er uinteressante i sig selv, men de har givet mig en indsigt, jeg ikke bare kan ignorere. Jeg har en forklaring på den svage økonomiske vækst, som *aldrig* drøftes politisk.

"With Great Power Comes Great Responsibility" er Spider-Mans motto, og jeg kan se, hvordan den økonomiske krise på mange områder rammer uskyldige og magtesløse mennesker. Lad os lave det tankespind, at en person får en genial idé, der kan gøre en ende på alverdens krige og hungersnød. Alt taler for, at hans idé aldrig vil blive ført ud i livet. Han vil blive mødt med enorm skepsis og få svært ved at få nogen til at lytte, og han vil blive bekæmpet af alle dem, der profiterer af krig og sult og nød, og i sidste ende er det jo dem, der styrer verden. Politikere agerer i den forbindelse som "nyttige idioter" med deres dogmer og fordomme, som de værner om med fundamentalistisk styrke. Noget af det vanskeligste er at få politikerne til at tage skyklapperne af og forholde sig til den virkelige verden.

Korruption i praksis

Jeg har ikke hyret detektiver til at skygge Johan Schlüter for at finde ud af, hvem han har talt med. Jeg kan regne ud, at han har haft noget at gøre med regeringens indlæg på baggrund af hans egen forklaring om den tillid, Kulturministeriet havde til ham, og de enslydende, men fundamentalt anderledes beskrivelser af ophavsretsloven, der blev givet til EU-Domstolen i Warner-sagen.

Jeg har heller ingen skjulte videooptagelser af møder mellem Johan Schlüter og Kommissionen eller embedsmændene fra de regeringer, der afgav indlæg for EU-Domstolen i Laserdisken-sagen, men indlæggene afslører i sig selv, at de ikke forholder sig til det præjudicielle spørgsmål, men i stedet tegner det billede, FDV behøvede for at kunne aflede opmærksomheden fra markedsopdelingen.

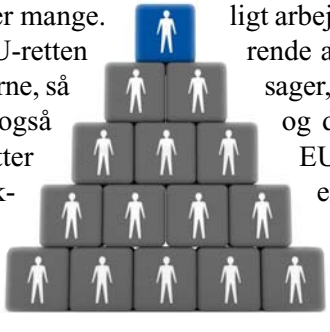
Man kan stille en serie spørgsmål af typen: Var det virkelig et problem for den britiske regering, at HEX ville sælge britiske videoprodukter i Danmark, eller at Pioneer ville lancere LaserDisc-systemet i Europa med basis i Storbritannien?

Der findes næppe fornuftige svar på de spørgsmål eller gode forklaringer på, hvorfor de fire medlemslande og Kommissionen skød så langt ved siden af målet. Mit bud på en forklaring er, at det var det, Johan Schlüter ønskede, og han havde indflydelse nok til at få sine ønsker opfyldt. Jeg kan selvfølgelig ikke bevise det, men indicierne er overvældende. Endnu har ingen givet en bedre forklaring på de bemærkelsesværdige skriftlige indlæg til EU-Domstolen i Laserdisken-sagen.

Konklusionen er, at den internationale industri enten har formået at placere sine egne folk på de centrale poster i embedsværket i regeringerne og i Kommissionen eller har vundet regeringernes og Kommissionens tillid i en sådan grad, at de reelt kontrollerer indholdet af de indlæg, embedsmændene afgiver i de enkelte sager. Det er man nødt til at være klar over og forholde sig til, hvis man som politiker vil have succes med det europæiske projekt. Det er nemlig som om, at der findes to meget forskellige kommissioner:

Kommission 1

Kommissionen består af 27 mennesker, idet hver medlemsstat udpeger ét medlem hvert femte år. Genvalg er muligt. Deres opgaver er mange. De skal kontrollere, at EU-retten overholdes i medlemsstaterne, så de er et slags politi. De er også politikere, idet de fremsætter forslag til love, f.eks. direktiver, der skal sikre, at det indre marked gennemføres korrekt overalt.

Kommission 2

De 27 ambitiøse politikere kan ikke klare det hele selv, så de har ansat 33.000 embedsmænd, som til dagligt arbejder sammen med et tilsvarende antal lobbyister. I konkrete sager, som når klager behandles, og der skal skrives indlæg til EU-Domstolen, regerer disse embedsmænd, og det ses i praksis, at de ofte handler i direkte strid med de 27 politikeres ønsker.

Indoktrinering

Mogens Christensen, Arildsen, Ida Heide-Jørgensen, dommerne i Vestre Landsret, ombudsmanden og juristerne i Konkurrencerådet var næppe blevet dommere, retspræsidenter eller ombudsmand eller var blevet topjurister i det offentlige system, hvis de var totale tumper. Men de opførte sig sådan, når det vedrørte forståelsen af FDV's udlejningsmonopol.

Jeg opfatter deres reaktion mere som et resultat af Johan Schlüters succes med den systematiske hjernevask, han udsatte dem for, end manglende intelligens. De vidste ikke bedre. Deres lærdom var podet ind i deres bevidsthed. Det er heller ikke sådan, at alle mennesker var uintelligente, dengang de var overbevist om, at solen kredsede omkring Jorden. Det er beskrevet i Guds egen bog, og enhver kan kigge op på solen og selv konstatere, at den bevæger sig hen over himlen i løbet af dagen. Da Galilei støttede forestillingen om, at det er Jorden, der roterer rundt om solen, var det så meget i strid med den tillærte opfattelse af verden, at man godt kan forstå, at det var mere tillokkende for den katolske kirke at latterliggøre Galilei end at lytte til ham. Og sådan reagerer magthaverne stadig.

Den korte forberedelsestid i fogedretten

Pudsigt nok fik jeg den bedste behandling ved den laveste ret, nemlig fogedretten. Jeg var tættest på at få medhold ved dommerfuldmægtig Michael Lynge Jensen. Han var ikke rigtig dommer endnu, snarere en slags praktikant, men han udførte arbejdet fordomsfrit og grundigt. Han lod mig tale på retsmødet i en sådan grad, at Torben Steffensen bemærkede, at rekvisitus procederede sagen to gange - først ved Jørn Rasmussen og så ved mig selv, og det havde han egentlig ret i. Michael Lynge Jensen tænkte sig også om længe, før han afsagde kendelsen.

Hvis ikke FDV havde fået det ønskede fogedforbud, var der næppe kommet en sag ud af det, men det var ikke den unge dommerfuldmægtiges skyld. Problemet var den meget korte forberedelsestid, der dels betød, at jeg ikke kunne nå at læse de fremlagte bilag - herunder den famøse retsmøderapport fra EU-Domstolen - og dels betød, at jeg ikke fik drøftet svarskriftet med den famøse subsidiære påstand med min advokat. Jeg er ikke sikker på, at Michael Lynge Jensen havde nedlagt forbud, hvis ikke han havde fået den mulighed foræret. Jeg gad nok vide, hvordan han havde forholdt sig til manipulationen ved EU-Domstolen, hvis han havde fået muligheden, for han var ikke lige så stor en bangebuks som de øvrige dommere.

Michael Lynge Jensen var anderledes. Han viste sig at være den eneste dommer, som i retssagerne mod FDV loyalt også gengav dokumentation, der ikke støttede FDV's påstande. I fogedsagen drejede det sig om de fremlagte licensaftaler, der ret beset viste, at FDV's rettigheder umuligt kunne omfatte mine LaserDiscs. På grund af den manglende forberedelsestid var min advokat imidlertid kommet til at give ham et utilsigtet halmstrå, som han selvfølgelig greb. Det var på grund af de øvrige dommere, at markedsføringen af LaserDiscs i Danmark blev ødelagt.

Michael Lynge Jensen og Læsehesten

Min vurdering af Michael Lynge Jensen er ikke blot et udslag af nostalgi. Han var en af de sjældne dommere, som tænkte sig om og traf en selvstændig afgørelse, selvom han derved kom til at trodse Johan Schlüter.

Kort efter retssagernes start i foråret 1992 besøgte jeg min leverandør i USA, og jeg vendte hjem til den besked, at Lars Christensen havde spurgt efter mig. Da jeg var dreng, tilbragte jeg utallige timer i Bogcentralen, det lokale køb/salg/bytte-antikvariat, hvor jeg købte bøger og tegneserier. Jeg holdt mig gode venner med personalet, for det hændte, jeg havde brug for, at de lagde et manglende nummer af ugebladet *Fart & Tempo* til side til mig, når det kom ind brugt. Sådan lærte jeg Lars at kende. Nogle år senere overtog han butikken, gav den navnet Læsehesten og flyttede til lokalerne på den anden side af gaden.

Lars havde spurgt efter mig, fordi FDV havde angrebet hans køb/salg/bytte af videobånd. Da jeg opsøgte ham for at høre om problemet, var det allerede løst. Han havde vundet sagen, og det var gået hurtigt. Fogedretten, dvs. Michael Lynge Jensen, afviste FDV's krav om forbud og havde i stedet dømt FDV til at betale 5.000 kr. i sagsomkostninger til Lars, som forklarede:

- Dommeren var godt inde i tingene. Han slog lige ned på en paragraf, og så var det klaret. Det var en ny paragraf, som advokaten fra FDV slet ikke kendte til!

Jeg læste kendelsen og kunne se, at Torben Steffensen havde været på spil igen. Han havde som sædvanlig ført sig frem som ophavsmand og påstået, at "FDV har alle rettigheder," men denne gang var han kommet op imod dommerfuldmægtig Michael Lynge Jensen, som ikke havde glemt gennemgangen af § 23, stk. 3, nogle måneder tidligere (side 173). Noget havde jeg alligevel fået ud af anstrengelserne.

Fordomme, sjusk og dovenskab

Hvem vidste, hvad der foregik, og hvem var "bare" nyttige idioter? Johan Schlüter var arkitekten, der satte det hele op, og Torben Steffensen var i de år den kyniske løjtnant, der førte an i angrebene på mig, Erik Viuff Christiansen, Ove Jensen, Kaj Nordsøn og Lars Christensen. Han var meget overbevisende, men også arrogant. Det var en stor fejl, at han fremlagde EU-Domstolens retsmøderapport og FDV's licensaftaler. Jeg havde ganske vist gættet, hvad der stod i licensaftalerne, men nu står det også i kendelsesprotokollen for Retten i Aalborg, FS 152/92, og det var retsmøderapporten, der afslørede hele komplottet. Jeg vidste ikke engang, at der fandtes en retsmøderapport. Johan Schlüter var måske aldrig blevet afsløret, hvis ikke Torben Steffensen havde fremlagt retsmøderapporten i fogedsagen?

Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning var på Johan Schlüters hold. De vidste, hvad der foregik, og de dækkede aktivt over forbrydelsen, men tilsammen sad de på så mange topposter, at de kunne kontrollere alt, der havde at gøre med ophavsret og konkurrenceret. De øvrige aktører kan meget vel "bare" have været så dovne og fordomsfulde eller tillidsfulde, at de fungerede som nyttige idioter.

Mogens Christensen (injuriesagen i byretten)

Måske var jeg for Mogens Christensen en landsbytosse, og domsforhandlingen var en slags fridag? Hans største bekymring var, om han kom sent hjem, hvis jeg fik lov til at gennemgå alle bilag. Den simple sandhed er sandsynligvis - jeg kan jo ikke vide det med sikkerhed - at han stolede så meget på Johan Schlüter, at resultatet var givet på forhånd. Han hørte intet. Han læste intet. Han forstod intet.

Lilholt & Co. (injuriesagen i landsretten)

Lilholt skjulte ikke, hvad han mente om mig. Han indledte domsforhandlingen med at bebrejde mig, at jeg spildte rettens tid. Hans holdning var klar fra starten, og diskussionerne med ham viste, at han ikke havde forberedt sig.

Det kom utvivlsomt bag på ham, at jeg havde svar på alt, og hans respekt for mig voksede i løbet af domsforhandlingen. Jeg er sikker på, at det var imod hans forventning, at der pludselig var reel mulighed for, at jeg kunne bevise, at FDV's monopol ikke var i overensstemmelse med EU-retten. Først da gik sagens alvor op for ham, og i en slags panik valgte han at forbyde min bevisførelse.

For mig var Johan Schlüters manipulationer en integreret del af etableringen af FDV's monopol, men er det tænkeligt, at Lilholt ikke havde forstået det? Han nåede kun så langt i sin forståelse af problemet, at FDV måske var gået lidt for langt, men han kunne ikke acceptere, at Johan Schlüter havde gjort noget forkert, endsige ulovligt - og med vilje! Det undrede mig, at han bedømte Johan Schlüters tre udtalelser og derved udstillede sig selv, men måske læste han dem slet ikke? Måske forstod han ikke betydningen? Men den havde han jo afskåret mig fra at forklare nærmere! Dommen afspejler reelt blot de tre dommeres fordomme.

Selvom der måtte være et problem med fogedforbuddet mod min udlejning af LaserDiscs, kunne de ikke i deres vildeste fantasi forestille sig, at Johan Schlüter bevidst havde gjort noget ulovligt. Som landsretten ofte gør, når den ikke vil tage stilling, henviste den til byrettens afgørelse, selvom det i den situation var absurd.

Justitsministeriet og Den Europæiske Menneskeretskommission

Det er tænkeligt, at ingen i Justitsministeriet satte sig ind i sagen. De så en borger, der havde skældt ud på en af landets højt respekterede advokater og var dømt for det i to instanser, så de gav mig standardafvisningen, der henviste til "en konkret vurdering" uden at ane, at mine udtalelser netop ikke var konkret vurderet. Da jeg klagede, supplerede de med standardbegrundelserne om "rækkevidden af en lovbestemmelse" og "afklare væsentlige tvivlsspørgsmål i teori eller praksis" uden at opdage, at det præcis var det, bogen og udtalelserne handlede om!

Sagsbehandleren ved kommissionen læste sikkert blot landsrettens dom, hvor der står, at EU-retten er uden betydning. Og når EU-retten er uden betydning, er det selvfølgelig i orden at afgrænse sagen til det væsentlige! Måske fandt han det slet ikke nødvendigt at læse min redegørelse? Og derfor er afgørelsen tossedum.

Arildsen (udlejningssagen i byretten)

Det blev næsten øjeblikkeligt afsløret, at Arildsen var meget fordomsfuld, for han startede domsforhandlingen med at fastslå, at FDV havde eneretten til distribution i Danmark, så ville jeg være så venlig at forklare mit problem! Da han på forhånd havde bestemt, at FDV havde alle rettighederne i Danmark, kunne Lightning alene af den grund ikke have nogle rettigheder, selvom det var deres udgivelser!

Arildsen adskilte sig fra de andre dommere ved at interessere sig for sagen, og han ændrede holdning. Han ville ikke gå så langt som at drøfte Johan Schlüters adfærd i Warner-sagen, men jeg fik respekt for ham, idet jeg kunne se, hvor meget det krævede at stå imod presset. Han havde rådført sig hos både Kulturministeriet og Konkurrencerådet, der begge bakkede fuldt op om Johan Schlüter. Arildsen var enestående, idet han var den eneste dommer, som tillod, at *noget* blev undersøgt.

Ida Heide-Jørgensen (udlejningssagen i byretten)

Ida Heide-Jørgensen var aldeles uinteresseret. Hun gik kun op i, at hun stod med en fogedsag, der ikke var lukket efter så mange år, og det lagde hun ikke engang skjul på. Hun forstod ikke, at jeg ikke adlød FDV. Hun havde ingen forståelse for, at min mission var at afsløre, at FDV's praksis var ulovlig. Tværtimod var det for hende en skærpende omstændighed, at jeg kendte til FDV's praksis.

Domsforhandlingen med hende var den mest deprimerende oplevelse til dato. Hun var ikke decideret uvenlig, men hun var totalt blank - og bedøvende ligeglad.

Vestre Landsret (udlejningssagen)

Vestre Landsrets dommere var fjendtlige, næsten hævngerrige fra starten. Måske havde de ligesom Lilholt en opfattelse af, at jeg spildte deres tid. De opførte sig fra starten, som om de ville sætte mig på plads. Der var den absurde retsafgift, der ikke blev beregnet af sagens værdi, som loven foreskriver, men af sagens værdi ni år tidligere. Der var gebyret på 750 kr. for oplysningen om, at appel af Vogters afgørelse krævede tilladelse. Der var vilde sagsomkostninger til FDV og Warner, hvis beskedne indsats var at protestere imod Jakob Axel Nielsens ankestævning samt kort at meddele retten, at der intet nyt var i mine omhyggelige redegørelser. Og der var en bizar berammelsestid på 6 timer til hele domsforhandlingen.

Hver gang jeg så en afgørelse fra Vestre Landsret, lød Lilholts ord i mit hoved: "Vi kan ikke sige til vores kolleger og de advokater, som er en del af systemet, og som har tilladt denne praksis igennem 14 år, at de er dumme."

Poul Erik Nielsen (Sydney Pollack-sagen)

Poul Erik Nielsen var simpelthen en bangebuks. Jeg blev tydeligt diskrimineret af de krav, jeg skulle opfylde, mens FDV's forhandlere blæste på loven. Han valgte den for ham letteste udvej, nemlig at nægte mig adgang til en domstolsprøvelse.

På de følgende sider gennemgås andre reaktioner, jeg har mødt igennem årene.

Pressens reaktion

Jeg har nævnt, at jeg sendte rapporten om svindelnummeret ved EU-Domstolen til Jyllands-Posten, lige før jeg tog toget til Esbjerg på vej til London. Jeg troede, det ville blive en stor skandale, som jeg ville læse om i aviserne i London.

Hvilket antiklimaks! Jeg havde forinden ringet til Jyllands-Posten og varskoet erhvervsredaktør Sune Salling-Mortensen. Da jeg ringede til ham efter min flugt til London, havde han ganske vist modtaget rapporten, men han viste ikke nogen interesse i at læse den. Senere ringede han og spurgte, hvad jeg havde tænkt, han skulle gøre ved den. Kunne han ikke selv se det? Hvor tit sker det, at regeringen hjælper en privat organisation med at svindle for mange millioner?

"Hvis du ønsker det, kan jeg sende en journalist, og så kan vi måske lave en historie om dig," foreslog han. "Det er ikke mig, der er interessant," svarede jeg. Det var ikke en David-mod-Goliat historie, jeg var ude efter. Redaktionschefen på Aalborg Stiftstidende var heller ikke interesseret, så jeg udgav rapporten som bog, *Sådan tjener man 1 milliard kr.*, og jeg sendte eksemplarer af den til pressen.

Det kom der kun en enkelt reaktion ud af. Kurt Rasmussen fra Jyllands-Posten var handicappet og bundet til sin kørestol, men avisen gav ham frihed til at lave dybdeborende arbejde, og han havde fået færten af en historie. Han ville gerne besøge mig, så jeg kunne sætte ham ind i, hvad det hele gik ud på.

Ud over kulturjournalist Lars Borberg, der havde anmeldt bogen, var han den eneste, der viste interesse. Men cool, hvis svindelnummeret kunne afsløres i en erhvervsavis som Jyllands-Posten. Sammen gennemgik vi sagerne fra A-Z. Han var nysgerrig og interesseret, og han fik adgang til al min dokumentation.

Da der ikke skete noget i temmelig lang tid, ringede jeg til ham. Jo, han havde skrevet en artikel og afleveret den til sin redaktør, men så skete der ikke mere. Dér strandede historien.

Folketingets ombudsmand

Folketingets ombudsmand er en kontrolinstans for den offentlige forvaltning. Han er valgt af Folketinget til at behandle klager over offentlige myndigheder, og man kan som borger klage til ham, hvis man mener, en myndighed har overtrådt loven eller begået fejl i forbindelse med behandlingen af en sag. Jeg mente, at det var tilfældet, da Kulturministeriet hjalp med at føre EU-Domstolen bag lyset, men daværende ombudsmand, Hans Gammeltoft-Hansen, afviste at undersøge noget.

> Ud fra en samlet vurdering på baggrund af disse forhold har jeg besluttet ikke at iværksætte en nærmere undersøgelse af Deres klager. Jeg henviser til ombudsmandslovens § 6, stk. 4, hvorefter ombudsmanden afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Folketingets ombudsmand til Laserdisken, 7. december 1992

Kristeligt Folkeparti

Min henvendelse til Kulturudvalget med *Sådan tjener man 1 milliard kr.* førte ikke til noget, så jeg trak på familiens indflydelse. Mine forældre var engageret i Kristeligt Folkeparti, hvor min far var folketingskandidat, og min mor var med i hovedbestyrelsen. Hun fik arrangeret et møde på Christiansborg med Flemming Kofod-Svendsen, der var partiets formand. På mødet deltog også partiets jurist, Karen Halskov.

Karen Halskov kunne ikke se noget problem i, at Kulturministeriet rådførte sig med Johan Schlüter, når han var den, som vidste mest om ophavsret. Hun mente, at han sagtens kunne skelne mellem FDV's og Danmarks interesser. Flemming Kofod-Svendsen sagde, at de ville drøfte spørgsmålet i folketingsgruppen, men de endte med at beslutte, at det var for stor en mundfuld for det lille parti.

> Kristeligt Folkepartis folketingsgruppe har på et møde drøftet mulighederne for at tage sagen op. Men vi må desværre erkende, at med en gruppe på kun 4 medlemmer er det umuligt for os at tage os af så omfattende en sag ved siden af det normale folketingsarbejde.

Kristeligt Folkeparti til Laserdisken, 21. oktober 1992

Forbrugerorganisationerne

Kunderne var oprørte over indgrebet i udlejningen af LaserDiscs. Per Jensen, min ven fra London, der bragte mig i forbindelse med Erik, sagde efter injuriesagen, hvor bogens afsløringer viste sig ikke at give mig andet end ballade: "Det er helt vildt, at de forfølger dig på den måde. De skulle hellere give dig en medalje!"

Går FDV's og andre monopolers adfærd ud over forbrugerne? Ja, selvfølgelig. De rammes både på priser og udvalg, når monopolerne jager små konkurrenter bort, men den sammenhæng kunne eller ville forbrugerorganisationerne ikke forstå.

> Materialet giver os ikke umiddelbart anledning til at foretage os noget, idet der er tale om en strid mellem to eller flere erhvervsdrivende.

Forbrugerstyrelsen til Laserdisken, 6. oktober 1992

> Forbrugerrådet er som bekendt en forbrugerorganisation. Det ligger derfor uden for vore rammer at gå ind i de erhvervsdrivendes forhold. Vi returnerer de indsendte papirer.

Forbrugerrådet til Laserdisken, 23. februar 1993

Konkurrencerådet

Sådan tjener man 1 milliard kr. og min rapport til Folketingets ombudsmand var de mest udførlige værker om svindelnummeret på det tidspunkt. Sidste mulighed var at gå til Konkurrencerådet, men jeg var træt af at skrive rapporter, redegørelser og bøger, som ingen alligevel læste, så jeg bad om et møde.

Overtrædelserne af EF-traktatens konkurrenceregler var det oplagte problem, og det burde interessere Konkurrencerådet, men Kulturministeriets medvirken til svindelnummeret ved EU-Domstolen fandt jeg også alvorligt. Var det acceptabelt for politikerne, at regeringen hjalp FDV med at knuse den frie videobranche?

Kim Behnke havde allerede været til stor hjælp for mig, og jeg var glad for, at han viste så meget interesse for problemet, at han gik med til at deltage i mødet med Jytte Boesgaard og Hans Kierkegaard fra Konkurrencerådet.

Det blev en surrealistisk oplevelse. Jeg fortalte, hvad det handlede om, og jeg gennemgik dokumentationen. De sad og smilede pænt. De var godt informeret i forvejen og havde bl.a. læst FDV's vedtægter. De forklarede mig, at der ikke var noget i vejen for, at FDV indførte leveringsnægtelse over for mig. Det kom bag på mig, så jeg læste op fra Kommissionens eget materiale, *Konkurrencepolitikken i det indre marked,* hvorfra jeg havde fået en ganske anden opfattelse.

- Den kan du ikke regne med, sagde Jytte Boesgaard overraskende. De vidste dog ikke, at jeg havde klaget til Kommissionen, og det undrede dem, at sagen ikke var behandlet endnu. Jytte Boesgaard kendte også til låne/leje-direktivet, der på det tidspunkt lige var vedtaget, men det tillagde hun ikke nogen betydning.

Jeg kunne af og til se på dem, at de ikke kunne følge mig. Så gik jeg tilbage og prøvede igen. Flere gange udbrød de: "Åh, nu forstår jeg," men det blev mere og mere klart, at de ikke forstod noget som helst. Det var som at tale til en dør. Deres slutreplik understregede fiaskoen. Efter flere timers møde kunne jeg se, at jeg havde spildt deres tid, og jeg undskyldte på vejen ud, hvortil de svarede:

- Nej, nej, det har været meget spændende at høre på dig. Men du står med en dårlig sag. Hvis du vil have loven ændret, bør du gå til politikerne!

Jamen, jeg vil ikke have loven *ændret*. Jeg vil have loven *overholdt*!

Bagefter var Kim Behnke klar i sin kritik: - Du taler folk i søvn. Sagen er ikke mere kompliceret, end den kan stå bag på et frimærke, men de er da ligeglade. Du skal ikke regne med, at de er interesseret i, at en filmglad tosse fra Aalborg skal belære dem om konkurrenceret. De gør ikke mere ved den sag.

> Jeg har gennemset din bog "Sådan tjener man en milliard", den tilhørende dokumentationssamling samt den klage, du har sendt til Folketingets ombudsmand. Jeg kan imidlertid ikke se, at der heri ligger forhold, der giver anledning til at tage sagen op til bedømmelse efter den danske konkurrencelov.

Konkurrencerådet til Laserdisken, 30. december 1992

Mødet med Jens Fejø

I perioden 1992-1994 drøftede jeg sagen med utallige "eksperter". Jeg var enig med Anders Hjulmand i, at det ville være en fordel med eksperthjælp, hvis Johan Schlüters manipulationer skulle afsløres. Jeg var så uheldig at starte med Mogens Koktvedgaard og gik således lukt i løvens hule. Pioneers direktør arrangerede et møde med deres advokat, men for hende var Johan Schlüter en kær kollega og den førende ekspert på området. Hun kunne ikke drømme om at gå imod ham.

Det begyndte at blive klart for mig, at ingen havde undersøgt noget som helst. Alle havde slugt Johan Schlüters udlægninger råt. Det blev bekræftet af et møde med professor Jens Fejø, som udover at være betragtet som ekspert i ophavsret og konkurrenceret havde repræsenteret Erik Viuff Christiansen under FDV's andet angreb efter vedtagelsen af ophavsretslovens § 23, stk. 3, (side 138). Han burde have et vist forhåndskendskab til problematikken, så jeg opsøgte ham.

Han overraskede mig allerede under vores første samtale over telefonen, hvor han skråsikkert fastslog, at EU-Domstolen havde afgjort, at udlejningsretten ikke var en kvantitativ handelsrestriktion efter artikel 30.

- Jamen, det står i dommen, sagde jeg. - Udlejningsretten blev i retssagen mod Erik godkendt som en undtagelse efter artikel 36.

Det afviste han blankt, men imod betaling ville han gerne møde mig.

Mødet blev en sær oplevelse. Han havde repræsenteret Erik under FDV's andet angreb, men han havde alligevel ikke engang læst EU-Domstolens dom.

Han ville forklare mig, hvordan tingene hang sammen, men vi skulle lige have afklaret misforståelsen om artikel 30 først, og til hans overraskelse havde jeg ret. Han var stadig indstillet på at vise mig, hvor jeg tog fejl, så han spurgte: - Hvad er dit problem med § 23, stk. 3, når EF-Domstolen har godkendt den?

- Jeg har intet problem med § 23, stk. 3, men man kan ikke sige, at det var den, EF-Domstolen behandlede, for den blev først indført et år efter dommen!

Der var ingen grænser for hans uvidenhed. Han vidste simpelthen ikke, hvad der foregik, og hans argumentation stemte ikke engang med Torben Steffensens. Jens Fejø var overbevist om, at EU-Domstolen havde accepteret, at samhandelen blev påvirket, mens Torben Steffensen i retssagen gjorde sit bedste for at lade som om, at det ikke var tilfældet. Jens Fejø mente, at konkurrencereglerne ikke gjaldt, fordi der var tale om udlejning. Jeg var målløs, og det mærkede han.

- Det er min opgave at spille Djævelens advokat, sagde han udglattende, som om det undskyldte, at hans forklaringer hele tiden blev afvist af faktatjek.

Jeg var totalt groggy, da jeg forlod mødet. Jeg vidste ikke, hvor vigtigt det var for Anders Hjulmand, om der var "eksperter", der var enige med mig. Jeg skrev dog en udførlig rapport om mødet og Jens Fejøs holdninger. Anders Hjulmand læste rapporten og sagde til min lettelse: - Ja, ham kan vi så ikke bruge.

Mødet kostede mig 6.500 kr. plus moms. Jeg var kun hos ham et par timer, og han havde tydeligvis ikke forberedt sig. Der er gode penge i at kalde sig ekspert!

Jens Fejø og Claus Gulmann

Jens Fejø havde repræsenteret Erik Viuff Christiansen, men havde ikke selv læst EU-Domstolens dom igennem. Skuffende, at jurister kan være så sløsede.

Også EU-dommer Claus Gulmann var en kæmpe skuffelse. På mødet på hans kontor efter den mundtlige forhandling forstod han, hvad sagen gik ud på, og han omtalte sig selv som ekspert på området. Han havde rang af afdelingsformand. Han havde noget at skulle have sagt. Hvorfor forsvandt så det element, at flere rettighedshavere har udlejningsret, ud af sagen? Hvorfor valgte EU's dommere en løsning, som ikke alene blokerer for gennemførelsen af det indre marked, men som ingen var interesseret i at gennemføre i praksis?

Det er en separat gåde - ved EU-Domstolen og ved de danske domstole - at de alle (undtagen Arildsen) nægtede at anerkende det faktum, at der ikke fandtes en særlov om udlejning af filmværker i den danske lovgivning før 1989. De så også bort fra, at fogedforbuddet mod Erik var baseret på § 2, fordi § 23 ikke omfattede filmværker, og at § 25 ikke blev undersøgt. Selvom det i dag er klart, at historien om særloven i Warner-sagen stammer fra Johan Schlüter, fordi han ville undgå konkurrence fra de britiske videokassetter, vil ingen se det i øjnene. Hvorfor?

Under research til denne bog fandt jeg en misvisende artikel om Warner-sagen i *Ugeskrift for Retsvæsen*. Det ligner Johan Schlüter-propaganda, men ifølge UfR er artiklen, som er fuld af faktuelle fejl, skrevet af Claus Gulmann og Jens Fejø. Allerede i 1989 havde de to fået sagen fuldstændig galt i halsen.

Claus Gulmann og Jens Fejø: Nye EF-regler og -domme i 1988 379

Domstolen fik lejlighed til i en sag forelagt af Østre Landsret at tage stilling til et tilsyneladende noget vanskeligere spørgsmål. Problemets baggrund var forskellige regler i Storbritannien og Danmark vedrørende beskyttelsen af videogrammer. Den danske lovgivning giver producenten af et videogram bedre beskyttelse end den engelske lovgivning gør det. Efter engelsk ret er det således, at producenten, når han har solgt et eksemplar, må acceptere, at købere erhvervsmæssigt kan udleje det pågældende videogram. Anderledes i Danmark. Her kan producenten forbyde erhververen af videogrammet af udleje dette erhvervsmæssigt. En dansk videoforhandler havde i Storbritannien købt en videoudgave af James Bond-filmen »Never Say Never Again«, havde importeret den til Danmark og havde udlejet den. Filmens danske rettighedshaver fik nedlagt fogedforbud mod denne udlejning. For EF-Domstolen gjorde den danske videoudlejer gældende, at et sådant forbud stred mod EØF-traktatens art. 30.

Han henviste til Domstolens praksis, hvorefter sådanne forbud ikke kan nedlægges, når værket lovligt er markedsført på eksportmarkedet med rettighedshaverens samtykke. Domstolens generaladvokat var enig i dette synspunkt. EF-Domstolen var det ikke. De anvendte danske regler var nok handelshindrende. Men de var ikke diskriminerende på grundlag af nationalitet. Lovgivningen fandt anvendelse forskelsløst på videogrammer produceret i Danmark og i udlandet. Sondringen efter dansk ret gik på anvendelsen af de pågældende videogrammer. Udlejningsmarkedet er et særskilt og væsentligt marked for rettighedshaverne. De grunde, der ligger bag den danske lovgivnings sondring mellem de forskellige anvendelser, er efter EF-Domstolens opfattelse beskyttelsesværdige. Det er beskyttelsesværdigt at yde rettighedshaverne en særlig beskyttelse af retten til udlejning af videogrammer (dom af 17.5 i sag 158/86, Warner Brothers Inc. og Metronome ApS mod E.V. Christiansen).

Ugeskrift for Retsvæsen 1989 B, side 379

Det fremgår pudsigt nok af artiklen, at den danske lovgivning gav producenten en bedre beskyttelse i Danmark. De kan ikke have undersøgt den danske lovgivning, for den gav ikke producenten beskyttelse overhovedet. Måske Claus Gulmanns fordom kan føres tilbage til denne artikel og forklare, at EU-Domstolen så bort fra, at § 23, stk. 3, vedrørte ophavsmanden, altså filminstruktøren?

Også Jens Fejøs misforståelse om artikel 30 fremgår af artiklen. Da jeg mødte ham, var han skråsikker på, at EU-Domstolens uenighed med generaladvokaten vedrørte forbuddet i artikel 30. Han var noget rystet i sekunderne efter, jeg havde påvist for ham, at det ikke var tilfældet. Deres uenighed gik ud på, om retten til at beskytte sig mod udlejning var velbegrundet efter artikel 36. Generaladvokaten mente ikke, det var tilfældet, idet Warner havde lagt et vederlag for udlejning på salgsprisen, men her brillerede EU-Domstolen efter min opfattelse. Den ville ikke underkende en national lovgivning under de beskrevne forhold. I givet fald havde den jo også ramt det velbegrundede forbud mod udlejning af CD-plader!

Johan Schlüters manipulation kan kun delvist forklare deres vildfarelser, som også skyldes mangelfuld research. Da Claus Gulmann stødte ind i sagen igen som dommer, ville han så skjule sine egne fejl, eller var han "bare" for fordomsfuld til at se virkeligheden i øjnene? Da de skrev artiklen, troede de tydeligvis, at der var en særlig lov, som gav Warner og Metronome ret til at kontrollere udlejning, og at EU-Domstolen havde godkendt dette. De tænkte ikke på retten til at undgå et udlejningsmarked, sådan som musikbranchen havde ønsket sig, men på retten til at kontrollere det danske udlejningsmarked efter FDV's model.

Begrundelsen for den misforståede uenighed er selvsagt også forkert. Det blev af Østre Landsret lagt til grund for besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål, at eneretten udøves på samme måde for importerede som for indenlandske videogrammer. Så påvirker loven selvfølgelig ikke samhandelen - i hvert fald ikke mere end et generelt forbud mod salg af hash påvirker samhandelen med hash.

Udlejningsmarkedet for film var et væsentligt marked, men Johan Schlüters argumentation i Warner-sagen gik ud på, at Eriks udlejning var forbudt, fordi den var skadelig. Johan Schlüter ville ikke have betaling pr. udlejning. Han ville bare have Eriks udlejning forbudt. Han understregede flere gange, at reglerne ikke var handelshindrende. I artiklen er Johan Schlüters argumentation fra Warner-sagen blandet sammen med hans senere propaganda i Danmark.

Forklaringen fik mig til at tænke på en bemærkning, Torben Steffensen kom med under kæremålet i Vestre Landsret i 1992. Han argumenterede med, at reglen ikke strider mod EU-retten, fordi man skal spørge rettighedshaveren, uanset om man vil udleje en dansk eller en importeret kassette. Jeg tænkte, at det var noget vrøvl. Det sikrer netop ikke en fri samhandel. Samhandelen vil gå i stå, hvis man får afslag, hver gang man vil udleje en importeret kassette!

Artiklen bærer præg af, at de hverken læste ophavsretsloven, baggrunden for fogedforbuddet eller EU-Domstolens dom. Tilsyneladende havde Johan Schlüter forklaret dem, hvad sagen gik ud på, og på dét grundlag havde de skrevet artiklen!

Min samtale med Kommissionen

Jeg var utilfreds med Kommissionen. Allerede i 1989 havde jeg sendt en udførlig, veldokumenteret klage over FDV's etablering af monopolet. Med henvisning til den øjeblikkelige trussel, som Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek stod over for, havde jeg bedt om hurtig indgriben. Hvad gjorde Kommissionen?

Intet - udover at orientere Johan Schlüter og videresende hans svar til mig! To år senere var jeg så havnet i en besværlig retssag, jeg helst havde undgået. Da jeg klagede igen i 1993, skete der heller ikke noget. Efter Kommissionens afslag på mit ønske om et møde, skrev jeg og spurgte, hvad der var sket med min klage fra 1989. Og pludselig, den 1. august 1996, blev jeg ringet op af en mand.

Måske staver jeg navnet forkert, men det lød som Suenson. Han præsenterede sig som belgier, men han talte udmærket dansk. Han ringede til mig uofficielt. Han havde fået kendskab til sagen, men det var ikke hans sag. Han havde blot påtaget sig opgaven at prøve at få mig til at trække klagen tilbage igen.

- Er du klar over, hvor mange klager Kommissionen får? Er du klar over, hvor mange folk der er ansat til at behandle alle de klager? spurgte han.

Næh, det var jeg naturligvis ikke. Jeg fik at vide, at Kommissionen fik mange klager, og min klage var et særligt problem på grund af de mange bilag, jeg havde sendt med. Det ville være meget besværligt for Kommissionen at behandle sådan en klage. Det ville i hvert fald tage meget lang tid. Kommissionen var nødt til at prioritere, og den havde faktisk kun tid til at behandle principielle spørgsmål.

Han forsøgte at få mig til at se dum ud ved at klage, og det irriterede mig.

- Hvis det er så stort et problem for Kommissionen at behandle klager, bør det fremgå af det brochurematerialе, Kommissionen sender ud, for jeg har bare gjort det, Kommissionen anbefaler i brochurematerialet, sagde jeg og henviste til de mange publikationer fra Kommissionens informationskontor, som jeg havde læst og reageret på. Så blev der helt stille et stykke tid, men efter nogle sekunder blev stilheden efterfulgt af en kunstig skraldlatter.

- Så det er det, du er ude på, sagde han langsomt og eftertænksomt, som om der gik en prås op for ham. - Du er bare ude på at udstille Kommissionen!

- Nej, jeg klagede til Kommissionen i overensstemmelse med vejledningen, fordi FDV's adfærd er et stort problem for videobranchen og bibliotekerne. Hvis Kommissionen ikke har ressourcer til at behandle klager, bør den ikke opfordre borgerne til at klage. Jeg ville i den grad ønske, at klagen var blevet behandlet.

- Ved du hvad? Jeg kommer fra Belgien, og jeg har boet i Danmark i mange år, fortsatte han. - Der er én ting, jeg har lært af at leve mange år i Danmark, og det er, at der er visse ting, man må affinde sig med!

"Der er visse ting, man må affinde sig med," skrev jeg ned i min notesbog. Man skal så også affinde sig med, at der er så stor forskel på de folkevalgte politikere, der slås for at få EU til at fungere, og de ca. 30-40.000 embedsmænd, som omgås lobbyisterne til dagligt, at man næppe tror, de tilhører den samme organisation?

Konkurrenceankenævnet

Laserdisken-sagen fik bizar betydning i en afgørelse afsagt af Konkurrenceankenævnet med Jens Fejø som medlem den 8. maj 2007. Flex Medie havde klaget over den aftale, bibliotekerne havde indgået med producenter og distributører om eneret til levering af film og multimedieprodukter til bibliotekerne. Konkurrence-Rådet havde først konstateret, at konkurrencen ikke fungerede, men afviste så alligevel klagen med den begrundelse, at udlån og udlejning har en særlig karakter jf. Laserdisken-sagen!

Derimod havde tv-vært Henrik Dahl intet til overs for FDV, da de påstod, at en mindstepris for udlejning ikke var ulovlig, da konkurrencereglerne ikke gjaldt for udlejning! Se klippet i *Rene ord for pengene* fra den 30. august 2000.

denskjultekorruption.dk/video10

Opsummering

Muligvis består EU-Domstolen af Europas bedste jurister, men de savner i så fald basal viden om den virkelige verden og almindelig sund fornuft. Tilsyneladende overvejer de heller ikke konsekvenserne af deres afgørelser.

Vi får nok aldrig en forklaring på EU-Domstolens mærkværdige håndtering af Arildsens præjudicielle spørgsmål, men vi kan skue tilbage på konsekvenserne af dens fortolkning af harmoniseringsdirektivet om udlejning og konstatere, at de faktiske resultater blev de stik modsatte af de angivne mål:

Udlejningsmarkedet i Danmark forblev et 100 % isoleret marked.
FDV kontrollerer principielt stadig, hvem der har adgang til markedet.
Som konsekvens forblev priserne høje, og udvalget forblev begrænset.
Udlejning af LaserDiscs blev aldrig tilladt i Danmark.
Ingen beskyttede de udlejere, som blev nægtet adgang til udlejningsmarkedet.
Den af EU-Domstolen valgte løsning blev ikke gennemført noget sted i EU.
Rettighedshaverne fik aldrig et vederlag i forhold til antallet af udlejninger.
Ophavsmændene fik aldrig et vederlag for udlejningen af deres værker.

FDV's økonomiske fiasko

Mon FDV's enestående kontrol og totale mangel på konkurrence igennem årene førte til, at videobranchen i Danmark blomstrede? Var den danske videobranche mere effektiv end den britiske, der var og er præget af frihed for forhandlerne?

European Video Review nr. 2/1992 indeholder en statistisk oversigt over den totale omsætning af salgskassetter og udlejningskassetter for årene 1990 og 1991 i EU's medlemsstater inkl. Danmark og Storbritannien. Man får et fingerpeg, hvis man tager den totale omsætning og dividerer med indbyggertallet. Det giver et tal for, hvor mange penge forbrugerne i de to lande i gennemsnit brugte på video.

	Rental 90	Rental 91	Sale 90	Sale 91
Danmark				
Screen Digest	$53.000.000	$44.600.000	$19.400.000	$19.600.000
IVF/FDV	$44.062.500	$38.906.250	$14.062.500	$25.468.750
Kagan World	$46.000.000	$37.000.000	$14.000.000	$24.000.000
Gennemsnit	**$47.687.500**	**$40.168.750**	**$15.820.833**	**$23.022.917**
Storbritannien				
Screen Digest	$1006.600.000	$865.400.000	$555.100.000	$582.600.000
IVF/BVA	$1007.142.857	$971.428.571	$580.357.143	$669.642.857
Kagan World	$979.000.000	$893.000.000	$496.000.000	$529.000.000
Gennemsnit	**$997.580.952**	**$909.942.857**	**$543.819.048**	**$593.747.619**

European Video Review Issue 2: Video By Numbers, juli 1992

Tillægget *Video By Numbers* opremser branchens indtægter, som de er anslået af tre kilder: Screen Digest, den nationale brancheorganisation og Kagan World. De tre tal varierer lidt, så jeg har taget gennemsnittet. Befolkningen var i 1990 ifølge Globalis på 5.140.000 i Danmark og på 57.214.000 i Storbritannien.

Tallene er angivet i $, men det gør ikke noget. Tallene skal blot sammenlignes, så det kan vurderes, om 10 år med kontrol har været mere effektivt end 10 år med frihed: Den danske videobranche opnåede i de år ca. det halve af videobranchen i Storbritannien, når det gjaldt om at få forbrugerne til at bruge penge på videofilm i stedet for bøger, sodavand og tivolibesøg, eller hvad de ellers brugte penge til. Det har tilsyneladende ikke hjulpet på omsætningen at forhindre innovative folk som Kaj Nordsøn i at få videofilmene ud i de små kiosker. Høje priser og hård kontrol har ikke i udpræget grad lokket dygtige erhvervsfolk til videobranchen, og leveringsnægtelserne ser ikke ud til at have ført større omsætning med sig.

Er det overraskende? Går det imod den økonomiske teori, at erhvervsfrihed, som tillader enhver at starte sin egen virksomhed med mulighed for at udnytte udlejningens salgsfremmende virkning, vil øge både udlejning og salg?

Det mener jeg ikke. Leveringsnægtelse - FDV's mest anvendte redskab - fører sjældent til mersalg. Er man enig i Kommissionens bemærkninger i Konkurrence-Nyt (side 61), kan det ikke undre, at resultatet var så dårligt for den danske videobranche. Trist, at den lyttede til Johan Schlüter. FDV's omfattende kontrol og de mange retssager gavnede i virkeligheden kun Johan Schlüters advokatkontor.

DK i forhold til UK	**1990: DK**	**1990: UK**	**1991: DK**	**1991: UK**
Udlejning pr. indbygger	**$9,3**	**$17,4**	**$7,8**	**$15,9**
Salg pr. indbygger	**$3,1**	**$9,5**	**$4,5**	**$10,4**

Del 4: Da frihandel blev afskaffet

The opposite of love is not hate, it's indifference.

(Elie Wiesel, forfatter og nobelprismodtager)

32. Introduktion: Til kamp mod piratkopier

Begrebet "regional konsumption" af spredningsretten bruges i dag til at forbyde den tidligere fri handel med verden uden for EU, men da spredningsretten blev indført i låne/leje-direktivet, var det blot en fornuftig ophavsretlig beskyttelse mod piratkopiering. Ingen vidste, at den senere ville blive misbrugt til at kontrollere verdenshandelen.

En analogihistorie: En bager kommer til byen

Som en anden gøgeunge havde Johan Schlüter på vegne af FDV smidt alle andre distributører ud af reden, så kun FDV var tilbage på udlejningsmarkedet for film. Et retorisk spørgsmål: Mon en bager ville kunne slippe af sted med samme trick, hvis han kom til byen og bad borgmesteren om lov til at åbne et bageri?

- Du skal være velkommen, svarer den flinke borgmester, og så går bageren i gang med at forfølge alle de andre bagere, indtil de opgiver deres virksomheder. Den nye bager mener, at hans tilladelse - ifølge ham og hans magtfulde venner - giver ham ret til at forbyde alle andre at bage brød. Man kan levende forestille sig, hvad et rundstykke eller et rugbrød derefter vil komme til at koste!

Det er en bemærkelsesværdig præstation, at det lykkedes for Johan Schlüter at få hele verden til at tro på, at FDV's licensaftaler giver dem ret til at kontrollere også videoforhandlere og konkurrenter. Han udtalte senere i filmmagasinet *Ekko*, at han selv var overrasket over, at det lykkedes (side 965). Jeg konstaterer, at han ikke alene slap godt fra det; han formåede minsandten også at få domstolene til at straffe mig for at afsløre ham. Herefter var hans magt fuldkommen.

Opgøret med frihandelen

På tragisk vis gik det endnu værre, end nogen krimiforfatter kunne have fundet på. Ganske utilsigtet var der kommet det uhyggelige resultat ud af mine forsøg på at afsløre svindelnummeret, at triumviratet Schlüter-Koktvedgaard-Schønning fik bekræftet, at de kunne slippe godt fra hvad som helst.

Jeg havde kun opnået at opdage, hvor stærkt de havde påvirket domstolene og embedsværket både inden for EU's regeringer og inden for Kommissionen. FDV's udlejningsmonopol havde kostet videoudlejerne milliarder af kroner i overpriser, men det blev åbenbart ikke set som et samfundsmæssigt problem, at forbrugerne i Danmark skulle betale dobbelt op for at leje en videofilm.

Hvad kunne det ikke blive til, hvis de kunne lave samme nummer på et endnu større marked? Med Peter Schønning placeret som kontorchef i Kulturministeriet, med Mogens Koktvedgaard på topposterne på Københavns Universitet og med Johan Schlüter som landets førende ophavsretsekspert fandt triumviratet på en endnu større forbrydelse: gennemførelsen af begrebet regional konsumption i en særlig skadelig konkurrencebegrænsende fortolkning.

I denne del 4 udforskes deres opgør med den danske frihandelstradition.

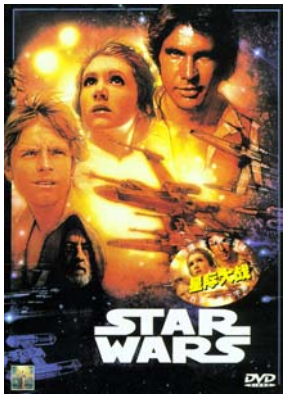
Snyltere

Hvem kan lide snyltere? Hvem kan lide folk, som stjæler andres arbejde for selv at høste frugterne af det?

Det er selvfølgelig retoriske spørgsmål. Der er bred enighed om, at formålet med ophavsretsloven er at beskytte kunstnerne mod uberettiget økonomisk udnyttelse af et frembragt værk. Astrid Lindgren har gjort sig ulejligheden at udtænke historierne om Pippi Langstrømpe og Emil fra Lønneberg. Der er forståelse for, at Astrid Lindgren også bør have eneretten til at udnytte historierne kommercielt. Jeg må ikke bare trykke historierne og tjene penge på at sælge eksemplarerne. Jeg må heller ikke uden videre filmatisere historierne. I den danske ophavsretslov har lovgiverne tildelt ophavsmanden en eneret, så hvis man vil udnytte et værk, må man indgå en aftale med ham eller hende om den præcise udnyttelse.

OK, det har jeg været igennem, og det er der ingen ben i. Det er almindeligt accepteret, at piratkopier skal undgås, og som udgangspunkt er det derfor ulovligt at reproducere et værk - altså at fremstille eksemplarer af det - uden tilladelse.

Effektiv bekæmpelse af piratkopiering

Jeg har en piratkopi af *Star Wars* i min filmsamling. Det er et ægte ulovligt fremstillet eksemplar. Kopierne var i omløb omkring årtusindskiftet, fordi FOX endnu ikke selv havde udgivet filmen på DVD. Jeg havde allerede en udgave på LaserDisc, men jeg købte alligevel piratudgaven som et interessant kuriosum.

Jeg har ikke selv fremstillet eksemplaret, så jeg har ikke overtrådt forbuddet mod at reproducere værket. Bemærk, at det ikke er selve kopien, der er ulovlig. Det er handlingen "at fremstille eksemplarer", der er i strid med reproduktionsretten, hvilket vi kalder eneretten til at reproducere værket.

I praksis begrænser reproduktionsretten ikke piratkopiering ret meget. Det er ikke vanskeligt for kriminelle at fremstille piratkopierne i al hemmelighed og så sælge dem til butikkerne, som derefter kan sælge dem videre fuldstændig lovligt.

Kan de virkelig det?

Ja, medmindre man også gør spredningen af piratkopierne ulovlig, og præcis derfor blev reproduktionsretten suppleret med en spredningsret.

Kommissionens mål var at gennemføre en høj ophavsretlig beskyttelse på fællesskabsplan, så den foreslog i artikel 7 i forslaget til låne/leje-direktivet (kapitel 20) en obligatorisk spredningsret. På næste side er både forslaget og Kommissionens bemærkninger gengivet. Det ses, at formålet var at gribe ind over for spredning af piratkopier. Der tilføjes en bestemmelse om konsumption, så spredningsretten ikke risikerer at skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked.

Artikel 7: Spredningsrettigheder

1. Medlemsstater tillægger
   - udøvende kunstnere for så vidt angår optagelser af deres fremførelse
   - fremstillere af fonogrammer for så vidt angår deres fonogrammer
   - producenter af den første optagelse af filmværker eller levende billeder for så vidt angår deres billedoptagelser eller lyd- og billedoptagelser
   - radio- eller fjernsynsforetagender for så vidt angår optagelser af deres udsendelser

   eneret til at gøre deres værk tilgængeligt for almenheden ved salg eller på anden måde og for et ubestemt tidsrum, jf. dog stk. 2.

2. Hvis et værk af den i stk. 1 nævnte art er blevet bragt i omsætning inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, kan dets indførsel til en anden medlemsstat ikke forbydes under henvisning til den i stk. 1 hjemlede eneret.

- - - Kommissionens bemærkninger - - -

7.1 De erfaringer, man har gjort i stater, hvor der kun gælder en reproduktionsret, men derimod ikke en spredningsret, har vist, at reproduktionsretten i de fleste tilfælde ikke i sig selv er tilstrækkelig med henblik på en effektiv bekæmpelse af piratvirksomhed. I praksis er det vanskeligt at finde frem til de illegale producenter; en spredningsret er den eneste mulighed for at gribe ind over for illegale produkter, der er blevet lanceret på markedet. Derfor synes det nødvendigt at indføre en eneret til spredning til fordel for alle involverede personer.

7.2 Konsumption af spredningsretten på basis af national beskyttelse af beslægtede rettigheder er forskellig fra den konsumption, der finder sted på basis af EØF-traktatens artikel 30 ff., inkl. artikel 36. Konsumption i det første tilfælde er reguleret ved den nationale lovgivning og har primært som konsekvens, at den videre distribution i hjemlandet, som finder sted efter den første markedsføring i dette land, ikke længere er omfattet af eneretten til spredning. Konsumption på basis af fællesskabslovgivningen vedrører derimod kun den distribution, der finder sted inden for Fællesskabet og løser konflikten mellem på den ene side den nationale eneret og på den anden side det tilsigtede mål om fri udveksling af tjenesteydelser inden for Fællesskabet.

I henhold til EF-Domstolens faste retspraksis vil den første markedsføring af eksemplarer af værker inden for Fællesskabet, der foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, medføre, at spredningsretten udtømmes inden for Fællesskabet.

Det vil således sige, at selv om direktivet ikke pålægger medlemsstaterne, at deres nationale lovgivning skal foreskrive konsumption af spredningsretten i snæver forstand i henhold til stk. 1, sikrer stk. 2 i overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis, at spredningsretten udtømmes på fællesskabsplan på basis af EØF-traktatens artikel 30 ff., inkl. artikel 36. Derved sikres det, at spredningsrettigheder i henhold til artikel 7, stk. 1, ikke kommer til at skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked.

Kommissionens direktivforslag, 24. januar 1991

Danmark og spredningsretten

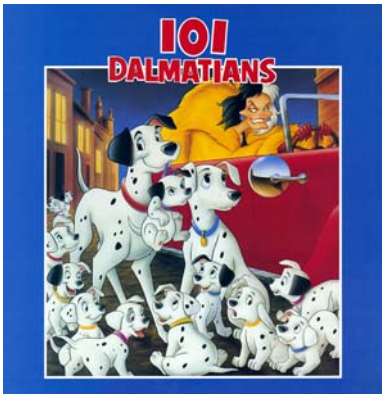
I Danmark var der ikke behov for en formaliseret spredningsret. Det ses af både § 23, stk. 1, og af § 25, stk. 1, at det er de *udgivne* eksemplarer, der må spredes videre. Det er i § 8 defineret, at et udgivet værk er bragt i handelen med ophavsmandens samtykke.

> **§ 8.** Et værk anses for offentliggjort, når det lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden.
>
> *Stk. 2.* Det anses for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

Ophavsretslovens § 8

Efter daværende ophavsretslov var det således også ulovligt for mig at videresælge piratudgaven af *Star Wars*, for den var ikke omfattet af § 25 jf. § 8. Det bemærkes, at det hverken er ulovligt at købe eller eje piratkopier. De er bare ikke så lette at komme af med igen, da det altså er ulovligt at sælge dem videre.

Lidt om "falske" piratkopier og immaterielle rettigheder

Spredningsretten løser også problemerne med spredning af såkaldte "falske" piratkopier. der har fået dette navn, fordi man normalt opfatter piratkopier som eksemplarer, der er fremstillet ulovligt, men det kan også være et problem, selvom kopierne er lovligt fremstillet.

Et andet kuriosum i min filmsamling er et eksempel på det. Det er min LaserDisc-udgave af *101 Dalmatians* (1961). Min bror købte den til mig på en rejse i Østen i 1993. Det var en af de klassikere, Walt Disney ikke havde udgivet, så jeg manglede den. Det er ikke en piratkopi i klassisk forstand, for den er lovligt fremstillet. Hvordan hænger det nu sammen?

Jo, ophavsret er et begreb fra den kapitalistiske verden, hvor man anerkender den private ejendomsret, hvilket er let nok at forstå, når det drejer sig om materielle ting som et bord og en stol. Industrien vil også gerne eje tanker og idéer, og ud fra det ønske har man udviklet immaterialret eller "intellektuel ejendomsret", der omfatter et åndsværk (ophavsret), en idé (patentret) og et navn (varemærkeret).

Det er ikke meningen, at de immaterielle rettigheder skal vare evigt. Efter et stykke tid udløber ejendomsretten til tanker og idéer, og de bliver hvermandseje. Min *101 Dalmatians* er købt et sted, hvor lovgiver har bestemt, at 30 år til at tjene investeringerne i et værk hjem igen er nok, så i 1993 var rettighederne udløbet. Udgivelsen var altså sket uden tilladelse, men den var lovlig alligevel.

Med den danske definition på udgivet og EU's spredningsret kan man undgå, at sådanne eksemplarer spredes i EU og underminerer den tiltænkte beskyttelse. Ellers kunne snyltere f.eks. operere i de lande, der slet ikke hár en ophavsretslov.

De politiske forhandlinger om spredningsretten

Forhandlingen om spredningsretten var ganske uproblematisk. Den er et effektivt værktøj mod piratkopier, og der har aldrig været en egentlig debat om den.

I omtalen af låne/leje-direktivet i kapitel 20 har jeg nævnt alle dokumenter om behandlingen af direktivet lige fra Kommissionens forslag den 24. januar 1991 til det endelige direktiv den 19. november 1992 (side 180).

Første reaktion var udtalelsen fra Det økonomiske og sociale Udvalg, som er et rådgivende organ, der blev oprettet sammen med Rom-traktaten i 1957. Der er 350 medlemmer fra alle EU-landene. De repræsenterer arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer og interessegrupper (herunder forbrugere), der via udtalelser til Kommissionens forslag har indflydelse på EU's lovgivningsforslag.

ØSU's bemærkninger til den senere kontroversielle stk. 2's bestemmelse om konsumption var simpelthen, at bestemmelsen lige så godt kunne udelades, fordi det blot var en sammenfatning af retsafgørelser ved EU-Domstolen.

> Artikel 7, stk. 2, kunne udelades helt, da det blot består af en sammenfatning af retsafgørelser ved EF-Domstolen (se f.eks. sag nr. 158/86).

Det økonomiske og sociale Udvalg, 3. juli 1991

Referencen til Warner-sagen er et eksempel på, at konsumption ikke indtræder, når der ikke er givet samtykke. Man kunne også have henvist til Imerco-sagen, hvor EU-Domstolen endnu tidligere havde fastslået, at man i en medlemsstat ikke under henvisning til ophavsret kan forbyde, at en vare - skønt den er omfattet af ophavsret - bringes i omsætning på denne stats område, når varen lovligt er bragt i omsætning på en anden medlemsstats område af indehaveren af ophavsretten eller med dennes samtykke. Det er dét, der udtrykkes i forslaget til konsumption af spredningsretten i stk. 2. Det siges direkte af ØSU, og det samme kan udledes af Kommissionens bemærkninger til forslaget.

Den 12. februar 1992 forelå Parlamentets ændringsforslag. Der var flere, men ingen af dem vedrørte artikel 7, stk. 2, som derfor var uændret i Kommissionens reviderede forslag den 30. april 1992. Uden forklaring blev der alligevel ændret lidt i formuleringen i formandskabets kompromisforslag den 26. maj 1992.

> **Artikel 7, stk. 2**
>
> Denne ret udtømmes ikke undtagen i følgende tilfælde: Første gang en genstand som omhandlet i stk. 1 sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er denne ret til den pågældende genstand inden for Fællesskabet udtømt.

Formandskabets kompromisforslag, 26. maj 1992

Den sidste finpudsning

Fremgangsmåden under udarbejdelsen af direktiver var efter de daværende regler, at ØSU og Parlamentet kun var rådgivende. Selvom deres godkendelse ikke var nødvendig, forsøgte Kommissionen at inddrage deres bemærkninger og forslag til ændringer. Så vidt gjaldt spredningsrettens stk. 2 om konsumption, var der ikke forslag til ændringer fra hverken ØSU eller Parlamentet.

Formandskabets opgave var herefter at udarbejde det kompromisforslag, der i sidste fase skulle drøftes af Rådet, dvs. af de respektive regeringer. Da hverken ØSU eller Parlamentet havde indvendinger mod stk. 2, er det svært at tro, at den nye formulering er udtryk for, at formandskabet ville ændre betydningen.

Rådet mødtes den 18. juni 1992 for at fastlægge en fælles holdning. Her blev der taget stilling til Parlamentets forslag, som enten blev optaget eller afvist. Der blev ved den lejlighed foretaget flere ændringer, bl.a. blev der indsat en artikel 3, der henviste til et særskilt direktiv om udlejning af edb-programmer, og der blev tilføjet en artikel 8 om radio- og fjernsynsudsendelser. Artikel 7 i Kommissionens forslag om spredningsretten blev således til artikel 9 i det endelige direktiv.

Artikel 9, stk. 2

Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.

Rådets fælles holdning, 18. juni 1992

Den 30. juni 1992 udsendte Rådet en udførlig begrundelse for de valg, der var truffet f.eks. i forbindelse med optagelse eller afvisning af Parlamentets forslag. Der er intet nævnt om konsumption af spredningsretten i stk. 2, så formuleringen, der igen blev ændret lidt, må formodes at være omfattet af, hvad Rådet kaldte "redaktionelle ændringer i flere af direktivets bestemmelser og betragtninger for at gøre meningen tydeligere." Ifølge Kommissionens meddelelse til Parlamentet, blev der ikke ændret væsentligt på indholdet.

5 Kommissionen er af den opfattelse, at den fælles holdning afspejler Parlamentets forslag, der blev indføjet i Kommissionens ændrede forslag. De forbedringer i affattelsen, som Rådet har foretaget for at kunne vedtage den fælles holdning, medfører i intet tilfælde en væsentlig ændring af indholdet.

6. Kommissionen kan derfor tilslutte sig denne fælles holdning, der blev vedtaget enstemmigt af Rådet.

Meddelelse fra Kommissionen til Parlamentet, 3. juli 1992

33. Opfindelsen af regional konsumption

Regional konsumption er et forfærdeligt begreb, der blev til via en uheldig slutredigering af en direktivtekst og en kommissær, der ikke satte sig ind i direktivbestemmelsens formål. I dette kapitel gennemgås baggrunden for EU-begrebet regional konsumption.

Afskaffelsen af international konsumption

Først *efter* låne/leje-direktivets vedtagelse, nemlig den 7. december 1993, stillede parlamentsmedlem Geoffrey Hoon et opklarende spørgsmål om artikel 9, stk. 2:

"Omfatter spredningsretten indeholdt i direktiv 92/100/EØF retten til at tillade eller forbyde samtidig import af værker eller andre genstande for ophavsret eller dermed beslægtede rettigheder fra lande uden for EF?"

Samlet svar afgivet på Kommissionens vegne af Raniero Vanni d'Archirafi på skriftlig forespørgsel E-3482/93, E-3483/93 og E-3484/93.

(26. april 1994)

Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret fastsætter i artikel 9, stk. 1, en generel regel, der går ud på, at der indrømmes eneret til fire kategorier af rettighedshavere: udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, producenter af den første optagelse af en film samt radio- eller fjernsynsselskaber. Desuden bestemmer artikel 9, stk. 2, i dette direktiv:

> »Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.«

Artikel 9, stk. 2, afspejler EF-Domstolens faste retspraksis med hensyn til artikel 30 ff. i EF-traktaten, idet Domstolen generelt har statueret, at når et produkt er blevet spredt ved salg (eller på anden måde) inden for Fællesskabet med samtykke fra indehaveren af den intellektuelle ejendomsret, kan indførsel i en anden medlemsstat ikke forbydes under henvisning til denne ret. I modsat fald vil der være risiko for, at det indre marked inddeles kunstigt i tolv nationale markeder. Det betyder, at en rettighedshaver, der har godkendt spredning af kopier af hans værk i Fællesskabet gennem salg, ikke kan modsætte sig videresalg af disse kopier i andre medlemsstater. Dette princip kaldes »princippet om EF-konsumption« og hermed søges konflikten mellem eneret på nationalt plan og princippet om frie varebevægelser i henhold til EF-lovgivningen løst.

Artikel 9, stk. 2, i Rådets direktiv 92/100/EØF regulerer også spørgsmålet om international konsumption. Kommissionen er af den opfattelse, at formuleringen af artikel 9 forhindrer medlemsstaterne i at anvende, hvad der betegnes som »international konsumption« og skal forstås således, at rettighedshaveren har ret til at forhindre parallelimport fra tredjelande. En medlemsstat har måske ikke en bestemmelse om, at de første salg i et land uden for Fællesskabet resulterer i konsumption af spredningsretten inden for det pågældende lands territorium og følgelig inden for hele Fællesskabet. En medlemsstats mulighed for at fastsætte bestemmelse om international konsumption vil kunne få potentielle negative virkninger på det indre markeds funktion og konkurrencen, og rettighedshaveren vil især kunne løbe risikoen for, at priserne på markedet underbydes på grund af kopier, der på lovlig vis afsættes på markedet uden for Fællesskabet. En sådan virkning vil være i strid med direktivets målsætning. Dette er i overensstemmelse med bestemmelserne om konsumption i en række andre direktiver inden for intellektuel og industriel ejendomsret (jf. direktiv 89/104/EØF om varemærker).

Kommissionens svar til Parlamentet, 26. april 1994

Analyse af det problematiske svar

Raniero Vanni d'Archirafi var kommissær for det indre marked. Det var naturligt, at det var ham, der svarede. Første halvdel af svaret er også uproblematisk. Det er standardforklaringen på det indre marked og dets funktion. Det er et kuriosum, at Kommissionen trods bemærkningen "i modsat fald vil der være risiko for, at det indre marked inddeles kunstigt i tolv nationale markeder" accepterede, at FDV i strid med direktivets formål fik lov til at isolere det danske marked for udlejning af film, men det er en anden historie, som jeg allerede har været igennem.

Det er sidste afsnit, der er problematisk. Under behandlingen af spredningsretten var det eneste formål med dette supplement til reproduktionsretten at gøre det muligt at gribe ind over for den videre omsætning af piratkopier, og formålet med stk. 2 var at undgå, at indførelsen af spredningsretten skabte nye barrierer for samhandelen. Men som ØSU havde påpeget i høringssvaret, var det allerede løst af EU-Domstolens retspraksis, så det var i virkeligheden overflødigt.

På intet tidspunkt i forhandlingsforløbet havde medlemsstaterne fået at vide, at Kommissionen anså det for et problem, at EU-borgerne havde adgang til billige eksemplarer, der som forudsat var udgivet med rettighedshavernes tilladelse, men var udgivet *uden* for Fællesskabet. Alligevel meddelte d'Archirafi nu på vegne af Kommissionen - og *efter* at direktivet var vedtaget, og alle var taget hjem igen - at det problem åbenbart var så stort, at de nationale bestemmelser om frihandel med eksemplarer af værker, der var udgivet uden for EU, måtte ophæves.

Raniero Vanni d'Archirafi begrundede dette revolutionerende opgør med en fri verdenshandel med *formuleringen* af artikel 9, stk. 2. Han henviste uden tvivl til, at formuleringen i den endelige version af stk. 2 kan fortolkes sådan, at det er en forudsætning for konsumption, at genstanden første gang sælges i Fællesskabet. I den fortolkning kan det modsætningsvis sluttes, at konsumption ikke finder sted, hvis eksemplaret første gang sælges uden for Fællesskabet.

Hvis man nærlæser formuleringen af Kommissionens oprindelige forslag, ser man ikke en sådan modsætning. Her er formuleringen neutral i forhold til tredjelande. Formuleringen følger EU-Domstolens afgørelser i sager, der alle vedrører varer, der er bragt på markedet i EU, f.eks. Imercos fajancestel (side 57).

Der er flere demokratiske problemer: ØSU og Parlamentet blev sat ud af spillet, fordi de ikke havde godkendt en formulering, der kan fortolkes som et forbud mod frihandel, og Kommissionen begrundede ikke, hvorfor EU-borgerne ikke må købe de eksemplarer, rettighedshavere i tredjelande har udgivet dér. Der er ingen forbindelse til det formål, der er beskrevet i direktivforslaget.

Ændringen skete i sidste øjeblik, da EU's 12 regeringer mødtes for at vedtage en fælles holdning, men ændringen er ikke nævnt i Rådets udførlige begrundelse. Kommissionen bekræftede dog i meddelelsen til Parlamentet, at forbedringerne i affattelsen "i intet tilfælde medfører en væsentlig ændring af indholdet".

Ikke desto mindre fik den ændrede formulering vidtrækkende betydning!

Opsplitning af konsumptionsprincippet i geografiske regioner

EU-Domstolen havde bl.a. med Imerco-sagen underkendt det protektionistiske og reelt ikke-ophavsretlige begreb "national konsumption", hvorved eksemplarer, der er bragt på markedet i én medlemsstat, kun må spredes i selvsamme medlemsstat. Som minimum indtræder regional konsumption (også kaldet EØS-konsumption eller EU-konsumption), hvorved de eksemplarer, der er bragt på markedet i én medlemsstat, betragtes som bragt på markedet i hele EU.

Var Danmark efter Imerco-sagen tvunget til at forlade princippet om national konsumption til fordel for regional konsumption? Nej, for tager man § 25 med i betragtningen, anerkendte Danmark det traditionelle konsumptionsbegreb, der er uafhængigt af, hvor værket er udgivet, altså international konsumption.

Regional konsumption er en forfærdelig opfindelse, der tilsyneladende opstod tilfældigt via redigeringen af en tekst. I Imerco-sagen skulle EU-Domstolen tage stilling til et konkret problem om samhandelen mellem to medlemsstater, men spørgsmålet om forholdet til tredjelandene var slet ikke relevant, og det fik først betydning efter den uheldige formulering af låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2.

Det er usandsynligt, at der faktisk fandtes medlemsstater, der ikke tillod spredning af varer, der var bragt på markedet uden for EU, for alle EU's daværende medlemsstater var også medlemmer af OECD og havde endda været med til at stifte organisationen. Og her blev billigere varer ikke set på som et problem. Tværtimod var billigere og bedre varer selve formålet med den stigende internationalisering af markederne ifølge oplysningerne i KonkurrenceNyt om ministerrådsmødet fra OECD i juni 1991 (side 61). Også USA og Canada var med til at stifte OECD, så det tyder ikke på, at det var problematisk for EU at handle med USA og Canada.

OECD (*Organization for Economic Cooperation and Development*) er det vigtigste økonomiske samarbejdsorgan for de udviklede kapitalistiske industrilande.

OECD blev stiftet i 1961 som en direkte efterfølger for OEEC (*Organization for European Economic Cooperation*). De oprindelige medlemslande var USA og Canada og OEEC's 18 europæiske deltagere: Belgien, Danmark, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Luxembourg, Holland, Norge, Portugal, Spanien, Storbritannien, Schweiz, Sverige, Tyrkiet, Vesttyskland og Østrig. Senere er Japan, Finland, Australien, New Zealand, Mexico og Sydkorea blevet medlemmer.

OECD har samordnende, rådgivende og informative funktioner. Dens vigtigste mål er at samordne den økonomiske politik i medlemslandene med henblik på en jævn og balanceret vækst og at bidrage til at øge samhandelen på et ikke-diskriminerende grundlag. OECD har formelt ingen overnational myndighed overfor medlemslandene. I praksis har OECD's anbefalinger dog en betydelig vægt - både moralsk og reelt - ved at bidrage til at forme internationale holdninger overfor de enkelte lande.

www.leksikon.org om OECD

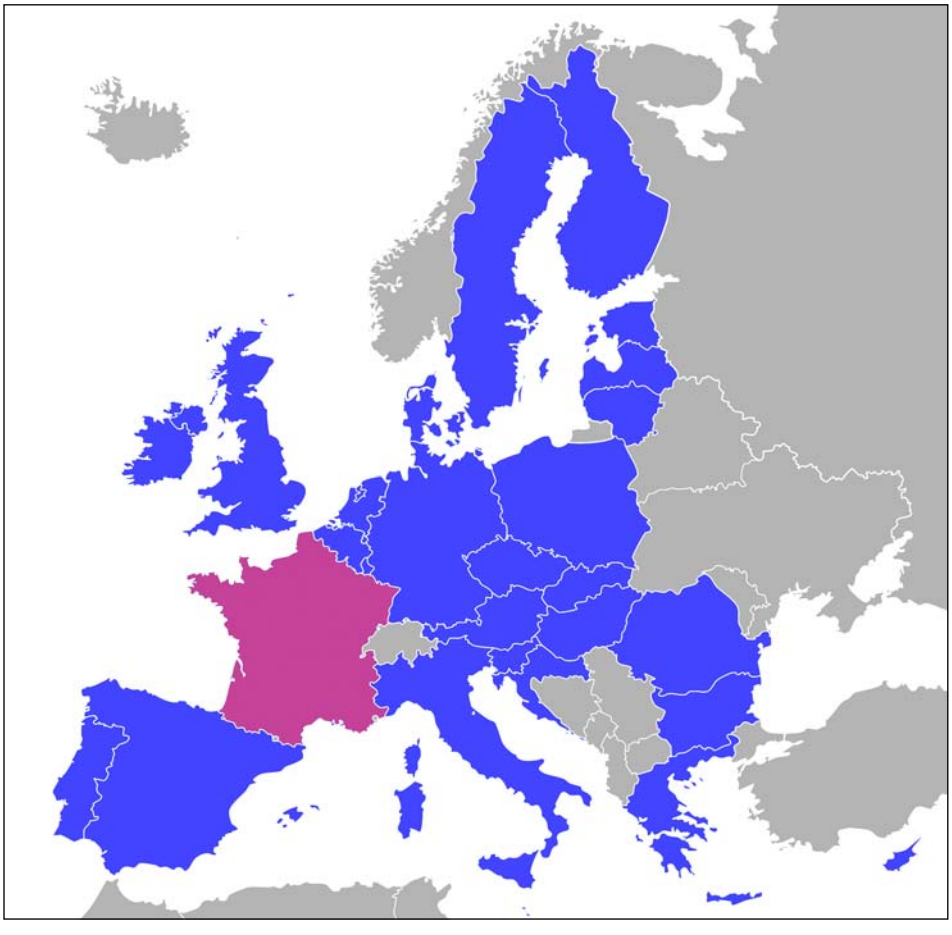
Den teoretiske udfordring for det indre marked

Med opsplitningen af konsumptionsprincippet i geografiske regioner opstod et nyt - og i første omgang udelukkende teoretisk - problem:

Hvad nu, hvis nogle medlemslande anerkender international konsumption, og andre anerkender regional konsumption? Det betyder, at f.eks. en CD-plade, der er udgivet i USA, kan importeres og sælges i medlemsstater, der har international konsumption, men ikke i medlemsstater, der har regional konsumption!

I mangel på et virkeligt land, der havde indført regional konsumption, har jeg for eksemplets skyld vist Frankrig. Borgere i de blå lande kan gå ind i en butik og købe en importeret udgave af Rolling Stones' nye CD, der er udgivet i USA, men det kan de ikke i Frankrig. Dér er det forbudt på grund af regional konsumption. Men da pladerne florerer i de andre EU-lande, hvor de er lovlige, kan de franske butikker vel købe dem dér? Er EU ikke et fælles marked uden indre grænser?

Jamen, en sådan handel inden for EU vil selvfølgelig underminere det franske forbud, så det bliver til noget rod uden en ensartet opfattelse af konsumption i EU.

International konsumption eller regional konsumption?

Valget bør være oplagt. Opsplitningen af konsumption i geografiske regioner er helt uden forbindelse til formålet om at bekæmpe piratkopier. Alene af den grund bør regional konsumption forkastes.

Lad os se på problemet på baggrund af EU's grundlæggende principper. Et af dem er proportionalitetsprincippet, der skal undgå, at man skyder gråspurve med kanoner. Af flere løsninger til et konkret problem skal Kommissionen vælge den løsning, der er mindst indgribende i andre forhold.

Spredningsrettens funktion var at forhindre spredningen af piratkopier. Det var Kommissionens eneste ønske med stk. 2 at undgå, at der samtidig blev skabt nye barrierer for samhandelen, og derfor blev EU-Domstolens retspraksis på området præciseret. Og det udviklede sig utilsigtet til et valg af konsumptionsprincip.

Kan en fælles beslutning om at bevare international konsumption føre til nye barrierer for det indre marked? Nej, det kan ikke lade sig gøre. En sådan løsning vil slet ikke kunne mærkes. Den ændrer intet, og den har ingen bivirkninger.

Vil en fælles beslutning om at indføre regional konsumption (og altså afskaffe international konsumption) føre til nye barrierer for det indre marked? Det er ret mudret. Det kommer an på fortolkningen og håndteringen af udfordringen med at finde ud af, om varerne første gang er solgt inden for EU eller uden for EU.

Det er en kæmpe ulempe, at den hidtidige frie handel med omverdenen afskaffes, og man kan både spørge, hvad formålet skulle være, og om en så vidtrækkende beslutning ikke rettelig burde træffes af de folkevalgte repræsentanter og ikke af en enkelt uoplyst eller vildledt kommissær i et svar til et parlamentsmedlem.

3.2.2.1. Høringspligten

Ved høringspligten forstås pligten for Rådet til at indhente en udtalelse fra Parlamentet eller Det økonomiske og sociale Udvalg. En undladt høring vil som hovedregel medføre ugyldighed. Domstolen har således udtalt, at høringspligten gør det muligt for Parlamentet effektivt at deltage i lovgivningsproceduren i Fællesskabet, og at denne kompetence udgør et væsentligt element i den institutionelle ligevægt. »Den er på fællesskabsniveau en, omend begrænset refleks af et grundlæggende demokratisk princip, hvorefter folkeslagene deltager i udøvelsen af magten ved hjælp af en repræsentativ forsamlings medvirken.«

5.2.3. Proportionalitetsprincippet

Det er i mange domme blevet understreget, at princippet om proportionalitet (Verhältnismässigkeit) skal respekteres af institutionerne. Proportionalitetsprincippet kræver, **at** institutionerne ikke pålægger borgerne pligter ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå formålet med den pågældende foranstaltning, og **at** der ikke må være et misforhold mellem formålet og de midler, der vælges til at realisere det.

EU-Karnov 1993 (side 1323 og 1366)

Mere om Raniero Vanni d'Archirafis anti-demokratiske svar

Raniero Vanni d'Archirafi begrundede afskaffelsen af international konsumption med *formuleringen* af artikel 9, stk. 2.

Det er særligt problematisk i forhold til høringspligten, for formuleringen var en anden, da der blev indhentet høringssvar fra Europa-Parlamentet og ØSU. De to repræsentanter for EU's borgere blev således reelt afskåret fra at blive hørt.

Ikke nok med det! Der findes flere dokumenter med relation til behandlingen af direktivet (side 180). De vedrører ikke spredningsretten direkte, men de vedrører forholdet til tredjelandene, og dét er relevant.

Parlamentet foreslog en betragtning om gensidighed i forhold til tredjelande. Det er vigtigt, fordi den blev afvist med henvisning til, at "direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde." Også dét strider mod d'Archirafis beslutning om at afskaffe frihandelen!

Betragtning 21a (ny)

Den harmoniserede retsbeskyttelse, som vil følge af gennemførelsen af dette direktivs bestemmelser, kan skabe en ny situation, hvad angår forbindelserne mellem medlemsstaterne og tredjelande; en intensivering af forhandlingerne og drøftelserne med tredjelande, inden for rammerne af de internationale organisationer, med henblik på at opnå gensidighed i retsbeskyttelsen er derfor nødvendig.

Parlamentets ændringsforslag, 28. oktober 1992

Kommissionen kan ikke acceptere Parlamentets forslag af følgende grunde:

Oprindelig blev denne betragtning foreslået af Parlamentet under første behandling. Kommissionen medtog betragtningen i sit ændrede forslag for i videst muligt omfang at tage hensyn til Parlamentets ønsker.

Kommissionen har imidlertid aldrig anset betragtningen for at have nogen operationel eller retlig bindende karakter. Direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde. Især afgøres spørgsmålet om, hvorvidt ophavsmænd fra lande uden for Fællesskabet har krav på national behandling, udelukkende af Berner-konventionen. Direktivet ændrer intet herved og den pågældende betragtning ville ej heller bevirke en ændring heri.

Kommissionen er derfor enig med Rådet i, at betragtningen bør udgå, idet den ikke ville tilføre Direktivet retligt indhold, og fordi den er uden tilstrækkelig forbindelse til Direktivets rækkevidde.

Udtalelse fra Kommissionen, 9. november 1992

Ophavsretten i Den Europæiske Union

I relation til konsumption sammenfattede Peter Schønning og Lars M. Banke fra Kulturministeriet de ophavsretlige EU-regler i *Ugeskrift for Retsvæsen* (43/1994).

1. Edb-programmer

Direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer, edb-direktivet, blev vedtaget af Ministerrådet den 14.5.1991. Direktivet blev implementeret i dansk ret ved lov nr. 1010 af 19.12.1992 om ændring af ophavsretsloven

Direktivet, der i store træk svarer til de regler, der allerede i 1989 blev gennemført i den danske ophavsretslov, gav ikke anledning til mange tvivlsspørgsmål i forbindelse med implementeringen. Det bør dog nævnes, at Kulturministeriet fortolkede direktivets art. 4, litra c, om konsumption af spredningsretten til edb-programmer sådan, at bestemmelsen gav mulighed for at opretholde et princip om international konsumption. Implementeringen indebar derfor ikke en regel om EU-konsumption. Dette medfører, at spredningsretten til et eksemplar af et edb-program konsumeres, uanset om det første gang er bragt på markedet i et EU-land eller i et tredjeland.

2. Udlejnings- og udlånsrettigheder m.v.

Ministerrådet vedtog direktivet om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret den 19. november 1992. Europa-Parlamentet godkendte i 2. høringsrunde den fælles holdning uden ændringsforslag. Det endelige udlejningsdirektiv er således identisk med den fælles holdning af 18. juni 1992.

Udlejningsdirektivet skulle være implementeret i national lovgivning inden den 1. juli 1994. Direktivet indgik på den baggrund i ophavsretslovforslaget af 9. februar 1994. De væsentligste punkter i forslaget til implementering af direktivet er følgende:

- Ophavsmænd til litterære værker og kunstværker får eneret til udlejning, jf. lovforslagets § 19, stk. 2. Det samme gælder udøvende kunstnere, fonogramproducenter og filmproducenter, jf. lovforslagets §§ 65-67. Blandt de beskyttede værksarter er det herefter alene bygnings- og brugskunst, der er undtaget fra udlejningsretten.

- Direktivets bestemmelse om et uoverdrageligt vederlagskrav til ophavsmænd og udøvende kunstnere ved udlejning af film og fonogrammer gennemføres ikke i første omgang. Kulturministeriet har benyttet sig af muligheden for at udskyde implementeringen - direktivets frist er 1. juli 1997 - for at få tid til forhandlinger med de andre nordiske ministerier om, hvordan ordningen skal tilrettelægges.

- Udøvende kunstnere, fonogramproducenter og filmproducenter får - ligesom ophavsmændene allerede har det - spredningsrettigheder, jf. lovforslagets §§ 65-67. Konsumption af spredningsrettighederne begrænses, således at der kun skal gælde EØS-konsumption. Hvis et beskyttet fonogram bringes på markedet i et land uden for EØS, kan det ikke videresælges i Danmark uden samtykke fra fonogramproducenten.

Ophavsretten i Den Europæiske Union, 29. oktober 1994 (UfR 43)

Analyse af artiklen

Konsumption indtræder for alle typer af immaterielle rettigheder og nævnes i flere direktiver. d'Archirafi nævner varemærkedirektivet (89/104/EØF), selvom formuleringen dér er neutral i forhold til tredjelandene. Schønning og Banke skriver, at Kulturministeriet fortolkede edb-direktivet (91/250/EØF), så international konsumption kan opretholdes, selvom formuleringen også dér kan læses som et forbud. Kulturministeriet valgte dog allerede i lovforslaget den 9. februar 1994 - før d'Archirafis svar - at forbyde den hidtidige frihandel i ophavsretsloven ved at vælge regional konsumption.

Faktisk havde Europa-Parlamentet et ændringsforslag, og det førte til et løfte om, at forholdet til tredjelandene ikke berøres af direktivet, men det er fejlagtigt udeladt af artiklen.

Artikel 7

Konsumption af de rettigheder, der er knyttet til varemærket

1. De til varemærket knyttede rettigheder giver ikke indehaveren ret til at forbyde brugen af mærket for varer, som af indehaveren selv eller med dennes samtykke er markedsført inden for Fællesskabet under dette mærke.

Varemærkedirektivet

Artikel 4

De enkelte rettigheder

Den eneret, som tilkommer rettighedshaveren som defineret i artikel 2, skal omfatte ret til at foretage eller tillade:

c) enhver form for offentlig spredning, herunder udlejning, af det originale edb-program eller kopier deraf. Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt...

Edb-direktivet

Ophavsmandens udlejningsret i § 23, stk. 3, blev ført videre uændret i den nye ophavsretslovs § 19, stk. 2, mens udøvende kunstnere og producenter som noget nyt skulle have udlejningsret i §§ 65-67. Det ses også, at Kulturministeriet udskød implementeringen af vederlagskravet til ophavsmændene for udlejning. I 2022 har de stadig intet fået. Og så har Peter Schønning i øvrigt skiftet mening om kunstværker, idet filmværker i artiklen er omfattet af begrebet i § 19, stk. 2!

Hvis frihandel virkelig var et problem?

Det var Portugal, der havde formandskabet i foråret 1992. Man kunne principielt forestille sig, at Portugal havde et problem med den frie samhandel med verden uden for EU og ændrede formuleringen for på falderebet at gennemføre et forbud via et direktiv, som alle troede skulle handle om at gennemføre det indre marked for udlejning. Mon de i al hemmelighed drøftede dette på ministerrådsmødet?

Det er usandsynligt. Hvis en medlemsstat var utilfreds med EU's regler om fri samhandel med tredjelande, var det proceduren at gå til Kommissionen, der har en såkaldt initiativret. Kommissionen er en slags regering, der dengang var alene om at kunne foreslå nye regler. Kommissionen kunne fremsætte forslag til en retsakt og forklare, hvorfor frihandel er noget skidt. Det er imidlertid aldrig sket!

34. Street Dance-affæren

På basis af formuleringen af låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var pladebranchens organisation, IFPI, hurtig til at angribe Street Dance Records' specialimport af musik, men efter et ramaskrig i pressen og udsigten til en undersøgelse fik Kulturministeriet kolde fødder.

Truslen mod musikforretningen Street Dance Records

I 1994 havde enhver pladeforretning med respekt for sig selv sin egen import som supplement til den organiserede pladebranches tilbud. Det irriterede IFPI, og de greb den uheldige formulering uden at vente på, at direktivet blev omsat til lov. IFPI sendte breve til pladeforretningerne, herunder til Peter Larsen, indehaver af Street Dance Records, med krav om, at forholdene lovliggøres på den måde, at de "ulovlige produkter i varelageret identificeres og konfiskeres af IFPI", og at der "i samarbejde findes en mindelig løsning på det erstatningskrav, IFPI har".

Peter Larsen spillede ikke umiddelbart med, men gik til Berlingske Tidendes Mads Kastrup, som skrev en artikel om affæren. Her fik vi en forklaring på, hvorfor IFPI ikke ville vente på, at direktivet blev omsat til national lovgivning.

Tilsyneladende vidste de på Johan Schlüters advokatkontor slet ikke, hvordan et direktiv fungerer. Direktivet var trådt i kraft den 1. juli 1994, men selvom det ikke var implementeret i dansk lov endnu, troede de, at det alligevel kunne bruges som trussel. Derved skød de sig selv i foden, for aviserne tog historien op.

Pladebranche angriber specialbutikker

Ny ophavsretslov sætter en stopper for store dele af specialimport af plader. Hip hop- og dance-specialisten Street Dance Records har fået et advarselsbrev fra pladebranchen.

Det vil snart være slut med at købe specialimporterede amerikanske hip hop-plader i Street Dance Records i København og lignende forretninger landet over. Ligesom specialimportører af amerikansk countrymusik også må lukke for forsyningerne.

En ny ophavsretslov, der ventes vedtaget i løbet af næste år, vil måske endda lukke en del specialpladeforretninger i Danmark. I loven er, som følge af et EU-direktiv, indført en såkaldt »producentbeskyttelse« mod videresprednin g af plader og CD'er, der ikke har været solgt til en distributør inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde først.

Den ny lov betyder, at eksempelvis en plade med rapperen Snoop Doggy Dog først kommer til Danmark, når hans pladeselskab Warners danske afdeling får den hjem. Tidligere kunne specialimportører som Street Dance købe den direkte hos en amerikansk distributør, når Warner i USA havde solgt den dertil, og således få den først. Ejeren, Peter Larsen, har på den måde kunnet tage plader hjem, som de store pladeselskaber i Danmark fandt det for urentabelt at have på lager, men som hans specialkunder gerne ville købe. Også dette kan selskaberne nu forbyde ham. Det skal han ifølge den ny lov have selskabernes »samtykke« til.

Ifølge kontorchef J. Nørup-Nielsen på ophavsretskontoret i Kulturministeriet er der imidlertid ingen hjælp at hente for Larsen eller andre af hans kolleger, der parallelimporterer plader fra lande uden for EU.

»Jeg har lige talt med Konkurrencerådet, der har fået sager om problemet. Men der er man altså enige i, at det er et EU-direktiv, så det kan ikke diskuteres. Løbet er kørt.«

Berlingske Tidende, 11. november 1994

Om avisartiklerne

En samlet presse tog afstand fra bestemmelsen om producentbeskyttelse, som det blev kaldt. Berlingske Tidende brugte lederen til at gøre nar af EU og kritiserede også Kulturministeriets afvisning af at diskutere spørgsmålet: "Også i EU-regi bør det være muligt at rette oplagte misforståelser," slutter lederen af. Snart kom den tidligere kulturminister H. P. Clausen (KF) på banen og forlangte en undersøgelse.

Monopol på plader

Sidste års største hjemlige pladehit hed »Åh, Abe«, og i tilsyneladende forlængelse heraf er den danske pladebranche nu også ved at smede sin egen parallel til EU's forkætrede bananpolitik. Med udgangspunkt i et EU-direktiv om producentbeskyttelse lægger et forslag til ny ophavsretslov nemlig op til forbud mod direkte import af plader, dvs. uden om de multinationale pladeselskabers europæiske distributionsnet. Og da EU-direktivet allerede er trådt i kraft pr. 1.7. i år, farer pladebranchens sammenslutning, IFPI, som beskrevet i fredagens avis, allerede nu frem med bål og brand mod de specialbutikker, for hvem netop egenimport har været en hovedkvalitet.

Som principielt udslag af manglende konsekvensanalyse turde sagen være forstemmende eksemplarisk. Resultatet vil således være det stik modsatte af fri konkurrence, nemlig en brancheorganisations reelle monopol på markedet, til forbrugernes absolutte ugunst. I det konkrete tilfælde er der jo gode grunde til, at de uafhængige pladeimportører har fået så meget vind i sejlene, som de bedste af dem har - i og med at det ofte har været hos dem, man har haft bedst føling med både nye strømninger og særlige nicher. Inklusive så væsentlige ting som hip hop og anden ny dansemusik, hvor de multinationale selskabers lokale repræsentanters aktualitetssans ofte har ladet en del tilbage at ønske. Det er trods alt ikke helt ligegyldigt, hvilke plader man som forbruger får stukket ud.

Derfor er det også lidt for nemt, at Kulturministeriets ophavsretskontor blot smækker hælene sammen og med begrundelsen »Løbet er kørt« ikke vil diskutere EU-direktivet. Også i EU-regi bør det være muligt at rette oplagte misforståelser, frem for blot at lade dem brede sig ind i dansk kulturlovgivning.

Berlingske Tidendes leder, 14. november 1994

EU-støtte til store pladeselskaber

H. P. Clausen vil have undersøgt EU-direktiv, der stopper for parallelimport af musik fra lande udenfor EU.

Ifølge et EU-direktiv, der trådte i kraft den 1. juli i år, må en plade kun videresælges, hvis den i forvejen er bragt på markedet inden for EU. Det betyder, at forhandlere der har specialiseret sig indenfor jazz, hip-hop, klassisk musik eller andre 'smalle' musikgenrer ikke kan importere direkte fra for eksempel USA. Det vil i mange tilfælde fjerne en del af deres eksistensgrundlag samt give danskerne et mere smalsporet musikalsk udbud.

»Jeg er dybt forundret,« siger H. P. Clausen, blandt meget andet tidligere kulturminister, om direktivet: »Det er et dybt beklageligt direktiv, og jeg vil spørge kulturministeren, hvordan det er blevet til, og hvilken holdning, der har været til direktivet fra dansk side,« siger han til *Information*.

Han finder direktivet meget begrænsende i forhold til den frie passage over grænserne uden generende bånd: »Direktivet er blevet til en slags beskyttelse af de større selskaber, som kan hævde, at indspilninger først skal have været distribueret af deres agent i EU, før de må sælges i Danmark«.

Berlingske Tidende kunne fredag fortælle, hvordan de store danske pladeselskaber har sendt et advarselsbrev til hip hop- og dance-specialistforretningen Street Dance Records, om at stoppe den direkte import af plader fra USA.

Information, 15. november 1994

Hvad kan vi lære af disse artikler?

Af pladshensyn er artiklerne i Berlingske Tidende og Det Fri Aktuelt forkortet en smule her. Artiklen i Information er fra forsiden, og den blev fulgt op med en ikke-gengivet artikel inde i avisen, men essensen fremgår af den gengivne tekst.

Journalisten fra Berlingske Tidende havde åbenbart talt med J. Nørup-Nielsen. Det var ham, som var med til at glemme § 25 sammen med resten af ophavsretsudvalget (side 152), og ham, som ophøjede FDV til ophavsmænd, da jeg bad om en præcisering af forståelsen af § 23, stk. 3, (side 194). Det var ham, der sammen med Peter Schønning havde forhandlet direktivet for Kulturministeriet. Nu var han blevet kontorchef, og i den egenskab afviste han, at der var noget at diskutere. Han havde ellers førstehåndskendskab til sagens udvikling og burde vide, at det aldrig har været drøftet at afskaffe international konsumption. Man kan ikke med rette kalde låne/leje-direktivet for et "EU-direktiv om producentbeskyttelse", men det var kun den del af direktivet, Kulturministeriet havde planlagt at gennemføre.

I Det Fri Aktuelt antydede Peter Larsen, at Kulturministeriet var blevet bondefanget af IFPI under udformningen af lovforslaget. Det afviste J. Nørup-Nielsen. Han fastholdt, at der ikke var noget at gøre, og henviste til Konkurrencerådet og beklagede, at Kulturministeriet var nødt til at gennemføre de nye regler, selvom Danmark var modstander af direktivet, men "desværre" var ude af stand til at forhindre det. Det var en direkte løgn. Danmark var ikke modstander af direktivet, der blev enstemmigt vedtaget. Angående den omtalte producentbeskyttelse blev den i sagens natur slet ikke diskuteret, for den blev først opfundet bagefter.

Det fik alligevel stor betydning, at H. P. Clausen ville have sagen undersøgt.

Lille pladebutik i klemme

Den lille københavnske pladeforretning »Street Dance Records« er kommet grundigt i klemme på grund af et nyt EU-direktiv om ophavsret. Forretningen kan ikke længere specialimportere plader direkte fra USA.

Hip-hop-, house- og country-elskere kan meget snart komme i den situation, at sjældne amerikanske udgivelser ikke mere kan købes i Danmark. Årsagen er et EU-direktiv om ophavsret, der trådte i kraft den 1. juli 1994. Heri forbydes den såkaldte parallelimport til EU uden om rettighedshavende distributører.

En stor del af importen er såkaldt »smalle« udgivelser, som de store pladeimportører normalt ikke vil røre ved, fordi salget er for ubetydeligt. Men »Street Dance Records« kan gøre det på grund af sin specialstatus. Forretningen har flere tusinde udgivelser, som den er den eneste, der forhandler i Danmark.

NY DANSK LOV

Der er sandsynligvis ikke meget hjælp at hente. Danmark var modstander af direktivet, da det blev vedtaget i 1992, men kunne ikke hindre det. Næste år vedtages en ny dansk lov om ophavsret, der inkluderer direktivet. Peter Larsen mere end antyder, at Kulturministeriet er blevet bondefanget af pladeselskabernes interesseorganisationer under udformningen af den danske lovgivning. Men det tilbageviser ministeriet og slår fast, at direktivet er en realitet, og Danmark kan ikke indføre særordninger på dette område.

I næste uge kan Peter Larsen præsentere sin klage i Kulturministeriet. Han har fået foretræde i ministeriets udvalg for ophavsret.

Det Fri Aktuelt, 18. november 1994

J. Nørup-Nielsens nødløsning

Var det udtryk for panik over for udsigten til en undersøgelse, der måske ville vise, at låne/leje-direktivet havde et ganske andet formål, at J. Nørup-Nielsen pludselig foretog en kovending og greb til Romkonventionen for at lukke debatten?

Politikens artikel er interessant, fordi den fik Johan Schlüter ud af busken. Han erklærede selv, at han havde hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet. Det kom ikke bag på mig, og det forklarer også, hvorfor resten af direktivet ikke blev gennemført, og det støtter Peter Larsens påstand om, at Kulturministeriet var blevet bondefanget af musikbranchen, det vil sige af Johan Schlüter.

Jeg ringede til den pågældende journalist, Nils Christoffersen, for at være helt sikker på, at han havde det fra Johan Schlüter selv, at denne havde indflydelse på direktivets fortolkning. Det forsikrede Nils Christoffersen udtrykkeligt.

Den hidtil selvsikre J. Nørup-Nielsen turde ikke løbe linen ud. Johan Schlüter havde ret i, at EU-retten er uafhængig af, hvem der har tiltrådt Romkonventionen. Det var en vanvittig idé fra en panikslagen kontorchef, som forsøgte at undgå, at en undersøgelse af direktivforhandlingerne ville vise, at importforbuddet var pure opspind. På næste side gengives Kulturministeriets redegørelse til Kulturudvalget.

CD-import er sikret

USA ikke omfattet af EU-direktiv

Et nyt EU-direktiv, som forhindrer, at plader og cd'er frit kan importeres fra lande uden for EU, ser nu ud til at ramme den danske import af kultur i form af musik mindre hårdt end først antaget.

Direktivet, som bliver ophøjet til dansk lov i starten af næste år, giver de store pladeselskaber magten til at bestemme, hvilke plader der skal sælges i Danmark - og til hvilken pris. Men denne magt er mere begrænset, end pladebranchen går og tror, fastslår Kulturministeriet nu.

Pladeselskaberne kan nemlig kun bestemme over de plader, som er produceret i lande, der har tilsluttet sig Romkonventionen af 1961 om ophavsret. Og det har stort set kun de europæiske nationer og Latinamerika. Plader som for eksempel er optaget i USA eller Canada er ikke producentbeskyttede, og er derfor frit vildt på markedet.

Og dermed kan de danskere, som går efter den sidste nye hip hop-plade eller en speciel jazz-optagelse fra USA, ånde lettet op. Der var ellers lagt op til, at de små specialforretninger, som forsyner danskerne med de mere eksotiske plader, måtte lukke.

Pladeselskabernes organisation, IFPI, er overbeviste om, at Kulturministeriet tager fejl. Formand Stefan Fryland tvivler nu på, at Kulturministeriet har ret.

IFPI's advokat Johan Schlüter har selv hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet. Derfor kommer kontorchefens udtalelser bag på ham:

- At direktivet ikke gælder for lande, som ikke er tiltrådt Romkonventionen, anser jeg som det rene sludder. Jeg forstår rent ud sagt ikke, at Romkonventionen skulle være relevant, siger Johan Schlüter.

Den udtalelse er J. Nørup-Nielsen fra Kulturministeriet overrasket over:

- Jeg kan ikke forstå, at Johan Schlüter siger, at Romkonventionen ikke har noget med sagen at gøre. Det er rigtigt nok, at direktivet i sig selv ikke tager stilling til, hvilke plader der er beskyttet eller ej. Men det gør Romkonventionen, som styrer, hvilke plader der er beskyttet i Danmark. Og optagelser, som er foretaget i USA, har ingen beskyttelse, fordi landet ikke er med i Romkonventionen, fastslår kontorchefen.

Han lægger vægt på, at plader fra lande, der ikke er med i Romkonventionen udelukkende er beskyttet mod piratkopiering. Og at pladeselskaberne derfor ingen krav har på at være enedistributør af plader importeret fra lande uden for EU.

Politiken, 24. november 1994

Siden 1961 har ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker som hovedregel efter ophavsretslovens § 2 skullet give samtykke til enhver spredning af eksemplarer af deres værker til almenheden. Denne hovedregel gennembrydes i lovens § 23 af en bred undtagelse, der indebærer, at når eksemplarer af værker lovligt er udgivet, kan de udgivne eksemplarer frit spredes videre f.eks. ved videresalg. Den frie viderespredningsret udløses af enhver udgivelse, som er sket med ophavsmandens samtykke, uanset hvor udgivelsen har fundet sted. Den frie viderespredningsret vil således også gælde for et parti lovligt udgivne bøger, som f.eks. indkøbes i USA med henblik på videresalg i Danmark. Er der tale om ulovlige eksemplarer (piratkopier) gælder den frie viderespredningsret ikke. Efter ophavsretslovens § 55b er det strafbart (bøde) at indføre sådanne eksemplarer i Danmark med henblik på spredning til almenheden.

Den ovennævnte eneret til eksemplarspredning efter lovens § 2 med tilhørende undtagelse om fri videreprednings af udgivne eksemplarer gælder kun for ophavsmænd til litterære og kunstneriske værker. Grammofonpladeproducenter har efter gældende lov ikke tilsvarende eksemplarspredningsrettigheder.

Ved EF-direktivet af 19. november 1992 om udlejning og udlån mv. blev der som noget nyt i direktivets art. 9, stk. 1, givet eksemplarspredningsrettigheder til bl.a. pladeproducenter. Samtidig blev der i direktivets art. 9, stk. 2, gennemført en bestemmelse om fri videreprednings, der i ordlyd afviger noget fra det ovennævnte danske princip om fri videreprednings. Afvigelsen består deri, at den frie viderespredningsret i forhold til grammofonpladeproducenter kun gælder for plader, der første gang er bragt på markedet indenfor EU. Dette indebærer, at pladeproducenter, hvis plader er bragt på markedet første gang udenfor EU, principielt kan kontrollere videresalg af parallelimporterede plader indenfor EU.

Forslaget til § 66 om pladeproducentbeskyttelse i det i februar 1994 i Folketinget fremlagte forslag til generel revision af ophavsretsloven er udformet i overensstemmelse med bestemmelserne i direktivets art. 9.

Ved en vurdering af den praktiske betydning af de nye spredningsbestemmelser må det imidlertid tages i betragtning, at direktivet ikke har nogen direkte virkning på medlemslandenes forhold til tredjelande. Dette spørgsmål er overladt til national lovgivning og de enkelte landes eksisterende internationale forpligtelser på området.

Efter lovforslagets § 86, stk. 1, gælder pladeproducentbeskyttelsen - ligesom efter gældende lov - umiddelbart kun for optagelser, som har fundet sted i Danmark. Spørgsmålet om hvilken beskyttelse, der skal gælde i forhold til andre lande skal nærmere fastlægges i den i lovforslagets § 87 nævnte kgl. anordning. Efter den gældende lov og kgl. anordning beskytter Danmark kun optagelser, der er foretaget i lande (herunder alle EU-lande), der er tilsluttet Romkonventionen af 1961.

Da USA - hvorfra hovedparten af parallelimporten kommer - ikke er med i Romkonventionen, gives der efter den gældende lov og kgl. anordning ikke beskyttelse overhovedet for optagelser, der er foretaget i USA. Optagelser med "amerikansk oprindelse" vil efter de gældende bestemmelser kun være beskyttet i Danmark, hvis det amerikanske pladeselskab har ladet optagelsen foretage i et Romkonventionsland.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 29. november 1994

Kulturudvalget vs. Kulturministeriet

Redegørelsen er kulturministerens svar til Kulturudvalget på fire spørgsmål, der blev stillet den 16. november 1994 efter avisomtalen. Det er ikke svært at forstå, at det kniber for politikerne at følge med. Det er ikke engang nævnt, hvad spredningsretten skulle til for, nemlig at forhindre spredningen af piratkopier.

Der henvises til den ene paragraf efter den anden, omend kun § 23 nævnes i forbindelse med konsumption, og det efterlader filmværker og andre værksarter end litteratur og musik ude af debatten. Der henvises til ordlyden af art. 9, stk. 2, som ikke forklarer noget som helst, og der indsættes et "principielt" om pladeproducenternes ret til at kontrollere det videresalg af amerikanske CD-plader, der forårsagede debatten. Hvad er en EU-ret værd, hvis den kun er principiel?

I dette tilfælde ikke ret meget, for virkningen af EU-retten i forhold til producentbeskyttelsen er efter ministeriets forklaring overladt til national lovgivning, og efter § 86 omfatter det som udgangspunkt kun optagelser, som har fundet sted i Danmark. Beskyttelsen af den øvrige verdens optagelser reguleres ifølge § 87 af en kgl. anordning, som i øjeblikket kun beskytter optagelser, der er foretaget i et land, som er tilsluttet Romkonventionen. Soleklart, eller...?

Dagen efter stillede Kulturudvalget yderligere to spørgsmål. I svarene blev det bekræftet, at et importforbud slet ikke var et emne under forhandlingerne, og at det var uklart, hvordan art. 9, stk. 2, blev håndteret af de øvrige medlemsstater!

Spørgsmål nr. 25:

Hvilke oplysninger kan ministeren give om den danske deltagelse i forbindelse med udformningen af direktivet vedrørende direkte import af fonogrammer?

Svar:

I overensstemmelse med det i besvarelsen af spørgsmål 19 anførte kan jeg oplyse, at det under forhandlingerne omkring direktivet har været Danmarks opfattelse, at direktivet ikke indeholder bestemmelser om anvendelsen af den i direktivets art. 9 givne eksemplarspredningsbeskyttelse i forhold til lande udenfor EU.

Spørgsmål nr. 26:

Hvad kan ministeren oplyse om, hvorledes andre EU-lande tolker og implementerer - eller agter at implementere - direktivet?

Svar:

Efter det for ministeriet oplyste synes alle lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde at være indstillet på at gennemføre direktivet på samme måde som foreslået i bl.a. § 66 i det i Folketinget i februar fremsatte lovforslag (L 197). Derimod synes der på nuværende tidspunkt at herske betydelig usikkerhed om, på hvilken måde de enkelte lande vil anvende de nye eksemplarspredningsbestemmelser i forhold til lande udenfor EU.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 29. november 1994

35. *Sandheden som våben*

Folketinget var igen på vej til at blive ført bag lyset. En revision af ophavsretsloven ville slette alle spor efter § 23, stk. 3, og § 25, og låne/leje-direktivet skulle være skalkeskjul for at forbyde parallelimport fra bl.a. USA. Jeg satte alle sejl til for at trænge igennem til Folketingets medlemmer. Jeg skrev bogen *Sandheden som våben*.

Den uforståelige ophavsret

Låne/leje-direktivet skulle egentlig være gennemført i lovforslag L 197, der blev fremsat den 9. februar 1994, men Folketinget nåede ikke at behandle forslaget, før alle gik på sommerferie. Dermed bortfaldt forslaget, og direktivet blev ikke implementeret i dansk lovgivning før fristens udløb den 1. juli 1994, og i en slags frustration angreb IFPI alligevel pladeforretningerne. Det var det wake-up call, jeg havde brug for. På det tidspunkt kæmpede jeg ikke kun mod Johan Schlüter og FDV, men også mod Skatteministeriet om en ulovlig afgift på LaserDiscs, og jeg havde overset L 197. Så blev IFPI's angreb på Street Dance omtalt i pressen, og jeg gravede ned i lovforslaget og det tilhørende materiale. Det var ventet, at lovforslaget ville blive genfremsat i begyndelsen af det nye år, altså i 1995, så jeg havde et par måneder til at forberede min handlingsplan.

Kulturminister Jytte Hilden havde fremsat et andet lovforslag, der ikke kunne vente til det nye år. Det blev behandlet den 1. november 1994, og som så ofte før var en lov om ophavsret fuldstændig uforståelig. Lovforslag L 21 drejede sig om kabel-tv, men ordførerne brugte mere tid på at kritisere forslagets uforståelighed end på at drøfte dets indhold. Aage Frandsen (SF) formulerede det således: "Selv ganske naturlige ting, som kunne formuleres på dansk med nogle enkelte ord, som vi andre bruger til daglig, er formuleret på en sådan måde, at medmindre man kender lovens intention og indhold, kan man ikke forstå det."

H. P. Clausen foreslog ligefrem, at kulturministeren udskrev en konkurrence.

> Jeg skal tilføje en bemærkning, som er følgende: Ophavsret er jo noget kompliceret noget, og det er det nødvendigvis, men jeg spørger somme tider mig selv: Hvorfor kan man ikke skrive enkelt om ophavsret? Det er, som om ophavsretten skal fremstilles så indviklet og i et så indforstået sprog, at det lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Og det er faktisk et område, som vedkommer flere og flere og er mere nærværende, end det var tidligere.
>
> Derfor vil jeg benytte lejligheden til at foreslå ministeren, at hun i sit ministerium udskriver en konkurrence om et manuskript, der klart, forståeligt og enkelt belyser emnet: Hvorfor ophavsret og hvordan? Og det kunne så passende følge med, når vi til januar får den store ophavsretsdynge her i Tinget.

H. P. Clausen (KF), 1. november 1994

Mit svar til H. P. Clausen

Jeg valgte at tage H. P. Clausen på ordet. Jeg indledte *Sandheden som våben* med en gennemgang af, hvad ophavsret går ud på - i forståelig prosa. Det førte mig ud i en interessant vandring i kunst og kultur, og lidt til min egen overraskelse sad jeg pludselig og jonglerede med det fundamentale spørgsmål: Hvad er kunst?

Storm P. har på sin egen finurlige facon sagt, at "Kunst er det, man ikke kan. Hvis man kunne, var det jo ingen kunst," men her var en lejlighed til at filosofere dybere. I gymnasiet brød jeg mig ikke om kunstbegrebet, måske fordi min lærer ikke forstod tegneserier, der til min udelte mishag blev kategoriseret som trivial-litteratur. Jeg startede Aalborg Tegneserieklub i et naturligt oprør til forsvar for den populære kunstform og fik samtidig en indgroet modvilje mod det for mig så højrøvede udtryk "kunst". Omstændighederne ville, at jeg kom til at studere dette nærmere, og jeg fandt på et svar, der blev et fundament for resten af mit liv: *Kunst er Kærlighedens måde at udtrykke sig på igennem mennesket.*

Hovedparten af bogen, ca. 160 sider, kom således til at handle om kærlighed i en eller anden afskygning.

Sandheden som våben var til at begynde med skrevet direkte til politikerne som et bidrag til den aktuelle debat i forbindelse med revisionen af ophavsretsloven. Bogen var opdelt i separate afsnit, og et af dem vedrørte en alternativ - forståelig - ophavsretslov med blot 10 paragraffer og tilhørende forklarende bemærkninger. Det var mit bidrag til H. P. Clausen. Jeg svarede også direkte på hans spørgsmål.

Jeg vil gerne forklare H. P. Clausen og andre interesserede, hvorfor ophavsretten skal være så kompliceret, for det er korrekt, at ophavsretten formuleres i et sprog, som lukker teksten fuldstændig til for alle andre end ophavsrettens lærde fundamentalister. Det behøver ikke nødvendigvis at være sådan, men der er én grund til det.

Penge!

Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret berører os alle. Den, der kontrollerer rettighederne, kontrollerer pengene. Der er mange penge i at tilhøre de lærde fundamentalister, og netop fordi ophavsretten er så uigennemskuelig, er det vanskeligt at tale de lærde imod. Der er så få af dem i Danmark, at man nærmest kan tale om et monopol, og som alle andre monopoler kan det misbruges, som f.eks. i lovforslaget om forbud mod udlejning og udlån fra 1988 og nærværende lovforslag om forbud mod import og salg af filmværker og musikværker fra tredjelande.

Kun lærde fundamentalister kan definere en forskel på "kunstværker" og "kunstneriske værker" således, at der netop er filmværker til forskel, og samtidig forklare, at denne forskel kun gælder i relation til ophavsretslovens § 25, men ikke i relation til §§ 14 og 34. En sådan definition ville blive afvist af sund fornuft, og så havde FDV næppe fået udlejningsforbuddet gennem Folketinget. Interessen for at holde juraens veje krogede, så sund fornuft ikke kommer i vejen, er klar.

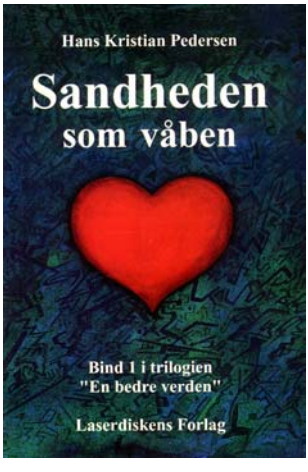
Til H. P. Clausen i Sandheden som våben, 9. januar 1995

Allerede i oktober 1994 havde retspræsident Arildsen meddelt, at udlejningssagen ville blive forelagt for EU-Domstolen, og på det tidspunkt havde jeg en stærk tro på, at når FDV's monopol og manipulationerne i Warner-sagen blev afsløret for EU-Domstolen, ville det være slut med udlejningsmonopolet. Min opgave var nu at forhindre, at Kulturministeriet igen vildledte Folketinget. Et importforbud ville få katastrofale følger. Det omfattede jo ikke bare hiphop musik, men også film. Det ville ikke kun betyde enden for LaserDisc-systemet i Danmark; det ville også komme til at koste de danske forbrugere milliarder af kroner.

Jeg troede ikke et sekund på J. Nørup-Nielsen. Jeg var sikker på, at når loven var vedtaget, ville bemærkningerne om Romkonventionen lige så stille forsvinde igen, og importforbuddet ville være en realitet. Hans redegørelse var meningsløs og gav hverken klarhed eller vished. Hvad nu hvis Michael Jackson indspiller sin næste plade i Danmark? Og hvis USA tiltræder Romkonventionen? Hvad så? Og hvem har indflydelse på, hvordan den kgl. anordning udformes i fremtiden?

I et appendiks på 48 sider gennemgik jeg låne/leje-direktivet, spredningsretten og spørgsmålet om konsumption. Jeg gennemgik FDV's retssag mod Erik Viuff Christiansen, og jeg skrev om baggrunden for politianmeldelsen af regeringen for falsk forklaring (side 324). I 1989 var mine breve til politikerne meget saglige, og det havde ikke virket, så denne gang prøvede jeg at skabe opmærksomhed med farverige overskrifter med udgangspunkt i den forestående afsløring af FDV. Jeg indrykkede en serie provokerende annoncer i flere af de landsdækkende aviser.

Dansk korruptionsskandale på vej

"Sandheden som våben" er udkommet. 304 sider, 148 kr. Køb den hos boghandleren eller få den tilsendt portofrit ved bestilling hos Laserdiskens Forlag, tlf. 98 13 22 22.

Kulturministeriet løj for Folketinget! Regeringen løj for EF-Domstolen! Det danske videomonopol for EF-Domstolen! Danske politikere og dommere svimler af forvirring over en uigennemsigtig lovgivning.

Politikerne har så travlt med at mele deres egne rævekager, at de ikke har tid til at tage sig af samfundsproblemerne. De politiske løsninger er overladt til embedsmændene, som kontrolleres af magtfulde interesseorganisationer. Der er mange penge i ophavsret. Ophavsret er et oplagt mål for økonomisk kriminalitet. Dumme forbrydere plyndrer banker. Smarte forbrydere snyder med ophavsretten.

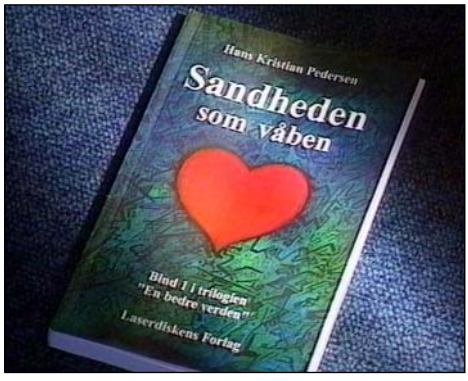
De danske videodistributører har igennem Kulturministeriet tilranet sig et ulovligt monopol i videobranchen. Den sag skal nu for EF-Domstolen, men branchen har ikke givet op. Igennem Kulturministeriet har musik- og videobranchen foreslået et totalt forbud mod import og salg af film og musik fra USA. For første gang skal det være forbudt at sælge en lovlig udgivet grammofon- eller CD-plade! Hvorfor? For at de magtfulde danske distributører kan sælge til højere priser.

Forvent ikke, at politikerne løser dine problemer. Du må hjælpe dig selv. Du får en håndsrækning i "Sandheden som våben". Med udgangspunkt i ophavsretten og filmkunsten tager forfatteren dig med på en vandring i kunst, kultur, politik og videnskaberne og giver dig praktiske anvisninger og metoder, der kan hjælpe dig i din egen udvikling, så du på din måde - og på trods af systemet - kan gøre verden bedre for dig selv og dine omgivelser.

denskjultekorruption.dk/video11

TV Aalborg, 31. januar 1995

denskjultekorruption.dk/video12

TV2 Nord, 31. januar 1995

Pressens reaktioner

De lokale tv-stationer, TV Aalborg og TV2 Nord, gjorde begge det usædvanlige, at de lod bogudgivelsen være udgangspunktet i et nyhedsindslag.

TV Aalborg præsenterede indslaget således: "Han sælger film på laserplader, han fører retssager til EU-Domstolen, og nu har han også skrevet en bog om, hvor han henter sin umådelige stædighed og sine kræfter fra. Her er Hans Kristian Pedersen, en ukuelig optimist," og derefter præsenterede Ida Thorsen så godt, som det kan lade sig gøre på 3 minutter, hvad jeg forsøgte at trænge igennem med.

Også TV2 Nord lagde vægt på, at bogen handlede om kærlighed, men lod det også komme frem, at bogen var sendt til alle Folketingets medlemmer, og at den indeholdt et forslag til en ny ophavsretslov.

KVIK-tilbud fra Ibc (95/08)

Pedersen, Hans Kristian: Sandheden som våben. - Laserdisken. - 256, 48 sider. - (En bedre verden ; bind I).

»Dette er en gyser«, siger forfatteren i en indledning der specielt henvender sig til landets politikere. »Det er en historie om rendyrket magtmisbrug og økonomisk pression!«. Hans Kristian Pedersen ejer butikken Laserdisken i Ålborg, og i 1992 beskrev han i bogen *Sådan tjener man en milliard kr.* hvordan Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) efter hans mening ulovligt tilraner sig monopolstatus. FDV er også hovedfjenden i denne bog, men herudover kommer vi vidt omkring. HKP bevæger sig hid og did fra emner som producentudvikling til næstekærlighed, fra politik til universets hemmelighed. Han citerer flittigt, bl.a. Paul Simon, Pinocchio og H.P. Clausen. Han ser sig selv i krig mod FDV, hvor hans tropper er »loven, sandheden og EF-Domstolen«, og modpartens er bl.a. Kulturministeriet, ombudsmanden, ophavsretsudvalget m.fl. Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage. Til afslutning en mængde bilag, der tjener som dokumentation samt en alternativ 'utopisk' ophavsretslov, der umiddelbart virker besnærende. *Niels Pinholt*

Den eneste anmeldelse kom fra Indbindingscentralen og var overvejende positiv. Anmelderen læste faktisk hele bogen, og han kunne lide min ophavsretslov. Han skrev bl.a. følgende: "Det er et subjektivt kampskrift, men man kan ikke frakende forfatteren både grundighed og en velskrivende pen. Anklagerne er veldokumenterede og egentlig så alvorlige, at bogen burde afføde respons fra hele det magtapparat, der er under anklage."

Den respons lader stadig vente på sig. Jeg er blevet dømt mange gange siden, men ingen dommer har forholdt sig til Kulturministeriets manipulationer.

Lars Borberg benyttede bogudgivelsen som en lejlighed til at opsummere de chikanerier, mit engagement med LaserDisc-systemet havde medført, og om det problem, at ingen forstår ophavsretten. "Politikerne spørger deres embedsmænd, der formodes at at være kloge på den slags sager. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik."

Berlingske Tidende, Politiken, Information, Det Fri Aktuelt og Børsen havde alle dækket Street Dance-affæren, men så lukkede de debatten om parallelimport. Jeg fik lov til at indrykke annoncer, men ingen af dem nævnte bogen eller importproblematikken i øvrigt. Det lykkedes mig ikke engang at få optaget et læserbrev.

Laser-Pedersens private krig

Hans Kristian Pedersen, Aalborg, er i krig. Med ord og bøger som våben kæmper han ene mand mod de helt store giganter - den samlede videobranche, Danmarks regering og embedsmandsvælde og snart også hele det store EU-bureaukrati. Men han vil vinde.

Af Lars Borberg

Hans Kristian Pedersen - alene tilbage i kampen mod de helt tunge drenge.

- *De har lukket alle de andre i branchen, der ikke ville makke ret, så han nu er alene tilbage.*
- *De har overdænget ham med trusselsbreve.*
- *De har sendt deres håndlangere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning.*
- *De har prøvet at lokke ham i fælder.*
- *De har blokeret for leverancer til hans forretning.*
- *De har ladet hans leverandører tro, at han er videopirat.*
- *De har slæbt ham for retten, og de har forsøgt at lukke hans butik med fogedforbud.*
- *- Men han er der endnu.*

■ Det er egentlig en meget enkel historie:

De magtfulde multimediegiganter vil knække nakken på deres sidste lillebitte konkurrent.

De har gjort det før. Og det lykkes altid. På den ene eller på den anden måde

Men ikke denne gang.

Denne gang hedder deres modstander Pedersen, Aalborg. Et navn, der burde få det til at lobe koldt ad ryggen på enhver, der tror, at magt giver let spil.

Denne Pedersen hedder også Hans Kristian. Han er 34 år, og han ejer og driver den lille specialshop for filmelskere - Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg.

De har lukket alle de andre småhandlende i samme branche, der ikke ville makke ret. De har overdænget ham med trusselsbreve. De har sendt deres håndlangere på anonyme kontrolbesøg i hans forretning. De har prøvet at lokke ham i fælder. De har blokeret for leverancer til hans forretning. De har ladet hans leverandører tro, at han er videopirat. De har slæbt ham for retten, og de har forsøgt at lukke hans butik med fogedforbud.

Men han er der endnu.

Særdeles synligt, endda.

Hans Kristian Pedersen har nemlig et par yderst uregerlige egenskaber: Han har en meget veludviklet retfærdighedssans. Han er umådeligt stædig. Og han tror blindt på sandhedens og godhedens sejr.

Kombiner dette med en skarp hjerne, et uortodoxt reaktionsmønster og en bemærkelsesværdig handlekraft - og du har en farlig modstander.

Kampen har foreløbig varet i syv år. Han på det nærmeste suger energi af konflikten. Foreløbig har det resulteret i to tykke bøger, mange kilo breve til ministre, folketingsmedlemmer, EU-parlamentsmedlemmer og diverse myndigheder og embedsmænd. Han har endda anmeldt regeringen til politiet for falsk forklaring.

Og han lærer hele tiden nyt. Om juraen, om magtens veje, om sandheden som en relativ størrelse, om retsvæsenets svagheder, om ytringsfriheden begrænsninger - og om sig selv.

Hans ny bog, »Sandheden som våben«, udkom i sidste uge. Den har han annonceret grundigt for i de landsdækkende aviser - en annonce, der forteller hans historie kort men klart.

Det er nemlig en uhyre kompliceret sag, der involverer tolkning af de mest krydtiske formuleringer i indviklede lovsæt og EU-direktiver. Her ligger hans bevis. Men alligevel kan han ikke få nogen til at reagere. Det er for indviklet. Journalisterne og redaktørerne kører træt, inden de er halvt færdige.

Det gælder også de politikere, der gå i gang. De spørger deres embedsmænd, der formodes at være kloge på den slags. Og embedsmændene spørger deres juridiske rådgivere, før de svarer. Og de juridiske rådgivere er - uhyggeligt, men sandt - ingen ringere end de selvsamme mennesker, der prøver at lukke Hans Kristian Pedersens butik.

Den opdagelse gjorde for alvor Hans Kristian Pedersen harm.

Hvor er vi så henne, spurgte han sig selv - og opdagede snart svaret: på hovedet i alt hvad der findes af relevant lovgivning samt tilhørende betænkninger, bemærkninger, bestemmelser, direktiver og kommentarer.

Og her fandt han artige sager.

Materiale nok til at turde fremsætte grove beskyldninger mod den danske regering (vildledning af EF-Domstolen), mod den navngivne advokat (vildledning af regeringen) samt mod embedsmænd i Kulturministeriet for bevidst manipulation af lovgivningen og for korruption. Ingen af delene er der kommet injuriesager ud af endnu. Det ville Hans Kristian Pedersen ellers hellere end gerne stille op til. Han er overbevist om, at han kan bevise sine påstande.

Til gengæld er der heller ikke taget skridt til at anklagemyndigheden vil slæbe regeringen for retten for falsk forklaring.

For Hans Kristian Pedersen er der ingen tvivl om, hvad det hele handler om:

Hans modstander er Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), en organisation der varetager filmelskabernes rettigheder i forbindelse med udlejning af film på video. Og de vil have eneret - monopol - på al udlejning og alt salg af film på video i Danmark. Den eneret har de ifølge Hans Kristian Pedersen skaffet sig skridt for skridt gennem de sidste 10-12 år, både med legale midler og ved grov manipulation. Med den kommende ophavsretslov, som de også har haft kraftig indflydelse på, er de godt på vej mod målet under et tågeslør af indviklede og vanskelige formuleringer. De hævder, at det i virkeligheden er kunstnernes rettigheder, der varetages.

Her er endnu et nøglepunkt i balladen. Og netop på laserdisk kommer filmen til sin ret: hele billedet fra den originale film, langt skarpere end på video, godkendt af instruktøren inden udgivelsen, på originalsproget, uden sære oversættelser og omskrevne titler.

I modsætning til videoudgaverne, der oftest er beskåret til tv-skærm. Netop beskæringerne fører verdens filminstruktører netop nu en provesag om, for at få ret til at bestemme over deres kunstneriske værker.

Filminstruktørerne følger sagen tæt.

Hans Kristian Pedersen synes heller ikke, det er rimeligt, at FDV-giganten skal have eneret på at bestemme, hvilke film, der skal kunne lejes i Danmark. Der er masser af titler, der aldrig dukker op herhjemme - typisk de »smalle« film. Han mener ikke, det kan være i nogens interesse at overlade herredømmet helt og holdent til en organisation, der er så tydeligt monopol- og profit-orienteret som FDV. For det ikke at tale om prisdannelsen under et monopol i forhold til under en fri konkurrence.

Og så er han i øvrigt på vej til EF-Domstolen med sin sag. Og her var det, hans modstandere kunne have taget et varsel, hvis de havde kendt familien.

Pedersens er kendt for deres stædige vilje til at føre en sag helt igennem. Hans Kristian har gået i god skole. Hans mor slæbte i 70'erne Danmark hele vejen til Menneskeretsdomstolen, fordi hun ikke kunne have sine børn i folkeskolen uden at de skulle have seksualundervisning.

En lang, tung og belastende sag for Danmark.

Også selvom hun tabte til sidst.

Aalborg Stiftstidende, 8. februar 1995

Kære Hans Kristian Pedersen

Mange tak for det venlige brev af 10. ds., som jeg og de øvrige medlemmer af Kulturudvalget har fået med kopi af den lange redegørelse til kulturministeren. Jeg har læst det med interesse og skal kun i første omgang oplyse, at jeg har fulgt denne sag med stor interesse, lige fra den blev kendt gennem medieomtalen i slutningen af sidste år.

Jeg har også haft kontakt med andre af dem, der berøres af hele dette problem, og jeg har stillet spørgsmål til kulturministeren desangående. Nu venter vi så på genfremsættelsen af ophavsretsloven. Det sker formentlig her i januar måned. Umiddelbart har jeg ikke de store forventninger til, at der er foretaget ændringer på det punkt, vi her taler om. Men jeg kan love, at sagen vil blive fulgt op, og der vil blive taget de forholdsregler, som vi kan, forudsat at vi kan få et flertal for det, for at hindre de konsekvenser, der er lagt op til.

Tak for henvendelsen. Jeg håber, vi kan beholde forbindelsen i den videre udvikling, som jo heldigvis endnu ikke er afsluttet.

H. P. Clausen (KF) til Laserdisken, 12. januar 1995

Folketingsmedlemmernes første reaktion

H. P. Clausen svarede som den første, og så var der da hul igennem. Jeg fik også brev fra Brian Mikkelsen, der ligesom Kristian Thulesen Dahl var blevet nyvalgt til Folketinget ved valget den 21. september 1994. Han var ordfører på området og havde ansvaret for sagen. Han skrev bl.a.: "Jeg har snakket med H. P. Clausen, og vi er enige om, at det er en sag, vi er meget optaget af."

En dag ringede Poul Schlüter. Jeg frygtede et kort sekund, at han var blevet vred over, at jeg havde sat ham i familie med Johan Schlüter, men han ville bare sige, at de tog sagen meget alvorligt, og så introducerede han mig for Brian Mikkelsen. Også Bertel Haarder ringede. Han havde læst bogen, sagde han, og han kunne se, at jeg var vred, men hvad ville jeg egentlig? Det kunne han ikke læse ud af bogen!

Kære Hans Kristian Pedersen

Omsider kommer jeg herved tilbage til Deres brev af 19. januar. Jeg beklager det sene svar, der udelukkende skyldes stor travlhed. Jeg siger også tak for Deres bog om ophavsret samt for den fine video. Jeg håber med tiden at få lejlighed til at sætte mig ind i materialet.

Jeg erkender klart - som alle andre - at ophavsretsspørgsmål er enormt indviklede, men jeg kan helt bestemt erklære, at lovforslaget får en særdeles grundig behandling. I øvrigt har enhver borger ret til at henvende sig til udvalget enten skriftligt og/eller ved personligt fremmøde. Aftale om fremmøde sker ved henvendelse til sekretæren for Folketingets Kulturudvalg, adr.: c/o Folketinget, 1240 København K.

Arne Melchior (CD) til Laserdisken, 21. februar 1995

Andre reaktioner

Herfra gik det ned ad bakke. Jeg var forundret over Bertel Haarders reaktion. Han var et veluddannet menneske og havde de bedste forudsætninger for at forstå, at låne/leje-direktivet slet ikke handler om at forbyde parallelimport, tænkte jeg.

Han blev alligevel overgået af undervisningsminister Ole Vig Jensen, der var kulturminister, da bestemmelsen om udlejning af filmværker blev indført i 1989 under dække af, at videresalg skulle tillades. Var han sur over, at jeg gennemgik alt dette igen og trykte det brev, han ignorerede, da han var minister? Han gjorde det til en dyd at være uvidende. Ret skræmmende for en undervisningsminister! Han ville ikke modtage noget af mig, fordi jeg havde meldt regeringen til politiet. Var han slet ikke nysgerrig efter at vide, hvorfor jeg havde foretaget dette skridt?

> Med brev af 19. januar 1995 har De fremsendt en videodiskette og en bog til undervisningsministeren. Det fremgår af Deres brev, at De har anmeldt regeringen til statsadvokaten for falsk forklaring og har anmodet EU-Kommissionen om at stævne den danske stat for overtrædelse af EØF-traktaten.
>
> Undervisningsministeren finder på den baggrund ikke grundlag for at modtage det fremsendte materiale og har derfor bedt mig om at returnere det til Dem.

Undervisningsministerens sekretær til Laserdisken, 26. januar 1995

Det skulle vise sig, at han ikke stod alene. Med undtagelse af Fremskridtspartiet havde alle partier blind tillid til embedsmændene. Ingen var interesseret i at blive klogere på, hvordan det i virkeligheden hang sammen, og hvordan et forbud mod parallelimport kunne undgås uden brug af besynderlige bortforklaringer.

Heldigvis fik jeg også et brev fra Stig Stenhøj, jeg havde mødt i Los Angeles, hvor han drev et rejsebureau. Han var også meget glad for film, og vi talte om at starte et fælles rejsebureau, så vi kunne sende danske filmfans til Hollywood. Det måtte desværre vente, til jeg havde løst mine problemer med FDV og regeringen, var mine sidste ord om det. Stig havde en ganske anden opfattelse af min bog.

> Kære Hans Kristian
>
> Jeg har i går - med stor tak - modtaget din nye bog og læste med begejstring den halve nat. Jeg fik atter bekræftet, hvorfor jeg i 1981 emigrerede fra Danmark! Hvert eneste kapitel er en gyldig forklaring i sig selv
>
> Skulle du selv en dag beslutte at forlade Danmark, vil jeg stærkt anbefale Los Angeles (og glem Miami). Du med din indstilling og mentalitet passer fint ind, og det vil være et stort aktiv for den danske befolkning her i Sydcalifornien at få dig til byen. Du vil være mere end velkommen!

Stig Stenhøj fra Scandia World Travel, Inc., 17. februar 1995

Ophavsretslovens revision

Den 18. januar 1995 blev forslaget til ny ophavsretslov, L 119, fremsat af kulturminister Jytte Hilden. Som noget nyt var der skrappe forbud mod privat kopiering, og det gjorde mig faktisk til kriminel. Privat kopiering var ikke længere tilladt for virksomheder, men kun for privatpersoner. Det placerede mit arkiv af avisartikler i en gråzone, for selvom jeg kopierede dem for at følge med i den politiske debat og gemte dem for at kunne dokumentere et forløb, var det også arbejdsrelateret. Digital kopiering af CD-plader blev forbudt, selvom man havde købt og betalt for pladerne og blot ville overspille dem til en MiniDisc eller mp3-afspiller, så man også kunne lytte til musikken på ferieturen eller joggingturen. Den bestemmelse gav Jytte Hilden en dummepris. Da bestemmelsen nogle år senere blev ophævet af et mere besindigt Folketing, var Danmark det eneste land i verden, hvor det var forbudt for private at overspille deres egne CD-plader til eget brug. Jeg må ærligt indrømme, at jeg forbrød mig mod loven for at kunne høre musik i soveværelset fra min bærbare MiniDisc-afspiller, som jeg også tog med på ferie. Loven vidner imidlertid om musikindustriens indflydelse på Kulturministeriet.

Angiveligt skulle låne/leje-direktivet gennemføres i ophavsretsloven, men der var ingen tegn på, at L 119 ville gøre det muligt for andre end FDV at udleje film i Danmark. Bestemmelserne i §§ 23 og 25 blev slået sammen i en ny fælles § 19. Efter indførelsen af udlejningsretten for filmværker i § 23, stk. 3, var der opstået et modsætningsforhold mellem konsumptionsbestemmelserne i § 23 og § 25.

En udlejningsret for film hørte slet ikke til i § 23, men i 1989 gjaldt det jo om at få indført en lov, der lignede forklaringerne i Warner-sagen.

§ 19 ligner § 25 mere end § 23, og et filmværk er også i § 19 "et værk", så det blev kun sværere at tro på Peter Schønnings historie om, at film ikke var omfattet af § 25, men nu blev det næsten umuligt at gennemskue udlejningsrettens oprindelse. Generelt blev udlejning forbudt uden "ophavsmandens" samtykke, men særligt film og edb-programmer blev ramt af et forbud mod udlån. Igen var bibliotekerne passive. De var på barrikaderne, da det gjaldt udlån af musik og bøger, fordi det har kulturel betydning, men de opgav helt uden sværdslag, da det gik ud over udlån af videofilm.

§ 19. Når et eksemplar af et værk med ophavsmandens samtykke er solgt eller på anden måde overdraget til andre, må eksemplaret spredes videre.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af værker gennem udlejning. Dette gælder dog ikke for bygningsværker og brugskunst.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er det ikke tilladt uden ophavsmandens samtykke til almenheden at sprede eksemplarer af filmværker og eksemplarer af edb-programmer i digitaliseret form gennem udlån.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1 medfører ingen indskrænkning i retten til at modtage afgift mv. efter lov om biblioteksafgift.

Den nye ophavsretslovs § 19

De politiske forhandlinger

Allerede i lovforslaget af 9. februar 1994 var låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, fortolket som et krav om importforbud fra tredjelande, så det vil ikke være fair at tilskrive d'Archirafi det påfund. Lobbyisterne havde på et tidligt tidspunkt grebet chancen for at bruge spredningsretten til at kontrollere verdenshandelen. Måske blev den hurtige danske fortolkning brugt til at påvirke d'Archirafi?

L 119 blev førstebehandlet den 1. februar 1995. Kun Kim Behnke kom ind på spørgsmålet om parallelimport. De øvrige ordførere hyldede embedsmændene for det fantastiske arbejde, de havde lagt i den fremragende nye ophavsretslov, der generelt blev omtalt, som om den beskyttede kunstnerne. Det var især skuffende, at Jytte Hilden ligefrem gjorde grin med Kim Behnke, fordi han som den eneste tillod sig at tænke selv og ikke blindt fulgte embedsmændene.

Kim Behnke (FP)

Som vi læser det, overopfylder Danmark endnu en gang et EU-direktiv, og det synes vi ikke, at der er nogen grund til. Rent faktisk har vi også på nogle områder konstateret, at der ikke bare sker en overopfyldning, men en udbygning af reglerne, som ikke kan siges at være hjemlet i direktivet.

Vi mener også, der er et problem med fri adgang til at parallelimportere eksempelvis filmværker og videogrammer på alternative medier. Der er efterhånden udviklet laserdisk, CD-ROM osv. Der skal være en adgang til, at man også kan importere dem, uden at det får karakter af, at vi her i Danmark laver tekniske handelshindringer, al den stund der jo på netop det område også har udviklet sig en monopolsituation.

Kulturminister Jytte Hilsen (S)

For mig er det ikke særligt vanskeligt at finde ud af, hvad dette forslag går ud på. Det går ud på, at kunstnerne har en grundlov.

Det har været en fornøjelse for mig at arbejde sammen med embedsmændene. Egentlig kunne man godt lige præcis i forbindelse med dette lovforslag stille sig nogle principielle spørgsmål om forholdet mellem embedsmænd og politikere. Det skulle jo nødigt være sådan, at vi politikere i dette Ting kaster tingene fra os, hver gang de bliver indviklede, og hver gang vi skal bruge lidt åndelig saft og kraft til at sætte os ind i et lovforslag, og siger, at det er besværligt, og det må vi overlade til nogle andre.

Til hr. Kim Behnke siger jeg tak for repetitionen af, at Fremskridtspartiet er imod. Man kan såmænd også sige til Fremskridtspartiet, at Fremskridtspartiet jo sådan set er det eneste parti, der nogen sinde for alvor har sat lidt gang i ophavsretsdebatten og ikke blot overladt det til embedsmændene at diskutere det, og det er da rimeligt muntert. At jeg ikke deler opfattelsen af den gang i det, er så en anden side af sagen.

Hr. Kim Behnke snakkede om parallelimport, og der vil jeg henvise til, at jeg allerede i Folketingets Kulturudvalg har svaret på 6 indgående spørgsmål af 29. november 1994. Hvis der er behov for yderligere diskussioner og yderligere afklaring af spørgsmål om parallelimport, vender jeg selvfølgelig meget gerne tilbage.

Førstebehandlingen i Folketinget, 1. februar 1995

Teorien om et redigeringskoks

Kristian Thulesen Dahl studerede på det tidspunkt i Aalborg. Han havde allerede taget spørgsmålet om HEX' adgang til det danske marked jf. låne/leje-direktivet op i Folketinget, så det var kun naturligt, at vi også drøftede L 119. Vi gennemgik artikel 9, stk. 2, i låne/leje-direktivet, der var trykt sammen med lovforslaget:

> "Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse."

Som de fleste andre, der af troværdige embedsmænd har fået at vide, at direktivet forbyder EU's forretninger at importere direkte fra tredjelande, læste han det også sådan. Hans reaktion var ikke helt uventet: - Jamen, det er jo dét, der står!

Det krævede en nærmere undersøgelse, og så tog vi udgangspunkt i direktivets oprindelige formål - at gennemføre et område uden indre grænser for udlån og udlejning - og selvfølgelig specifikt, hvad der var spredningsrettens formål ifølge direktivforslaget: at forhindre spredningen af piratkopier.

Jeg gennemgik for ham de forskellige formuleringer, bestemmelsen havde haft undervejs i forløbet, og jeg lancerede en teori: Hvad nu, hvis en sekretær under de afsluttende finpudsninger havde siddet med sit elektroniske tekstbehandlingssystem og flyttet rundt på "inden for Fællesskabet" og "i Fællesskabet" og havde glemt at slette et af dem igen? Det giver mening i forhold til det angivne formål og også bemærkningerne fra ØSU og Parlamentet, hvis det sidste "i Fællesskabet" fjernes igen:

> "Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden for første gang sælges af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse."

Den ændring medfører, at bestemmelsen svarer præcis til det angivne formål: at forhindre spredningen af piratkopier. Og endda uden at forstyrre EU's og OECD's handelspolitik. Det var utænkeligt, at det fra starten havde været Kommissionens ønske at bruge låne/leje-direktivet til at bygge en handelsmur rundt om EU, som butikkerne i EU ikke måtte gennembryde, da det skulle være et privilegium, som fremover skulle være forbeholdt den internationale industri. Det var umuligt at få det scenarium ud af Kommissionens forarbejder eller af forhandlingerne.

Personligt var jeg overbevist om, at J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning var under Johan Schlüters kontrol, men det var ikke nødvendigvis en opfattelse, jeg kunne få støtte til. Der var dog ikke tvivl om, at Kulturministeriet var hurtig til at fortolke spredningsretten som et importforbud, og lige præcis de to embedsmænd burde af alle mennesker vide, at det overhovedet ikke var formålet, da direktivet blev forhandlet. Hvordan kunne jeg få politikerne til at interessere sig for, hvad direktivet - og især spredningsretten - egentlig gik ud på?

Min kanonade af spørgsmål

Hvorfor ikke tage Jytte Hilden på ordet og afklare spørgsmålet om parallelimport via en serie spørgsmål, der pirkede til hendes nysgerrighed og fik hende - og det øvrige Folketing - til at forstå, at embedsmændene ikke havde ret?

Det var Kristian Thulesen Dahl frisk på. Jeg formulerede en serie spørgsmål, og dem stillede han som spørgsmål nr. S 796-806. Svarene forelå den 9. februar, men det kom der ikke meget ud af. Idéen var at overbevise Jytte Hilden om, at det ikke var Kommissionen, der havde fundet på importforbuddet - i hvert fald ikke til at begynde med. Via spørgsmålene ville jeg gøre det klart, at Peter Schønning og Lars M. Banke ikke var helt - lad mig sige "præcise" - i artiklen i *Ugeskrift for Retsvæsen*. Svaret til Parlamentet i anden høringsrunde viste f.eks., at det ikke var meningen på det tidspunkt, at direktivet skulle påvirke forholdet til tredjelandene, men embedsmændene undveg, og Jytte Hilden nøjedes med at svare:

> "Jeg ser ingen grund til, at jeg skal kommentere noget, man kan læse i en offentliggjort artikel i *Ugeskrift for Retsvæsen*."

Jeg fik bekræftet, at Peter Schønning havde forhandlet direktivet for ministeriet, så han burde vide bedre. Ellers var embedsmændene ikke til at skyde igennem. De gled af eller svarede udenom. Mit spørgsmål om direktivets *forarbejder*, blev f.eks. besvaret med en gengivelse af det endelige direktivs *ordlyd*, hvilket jeg lige præcis ikke havde spurgt om.

Jeg drøftede svarene med Kim Behnke og Kristian Thulesen Dahl. De tilbød at stille flere spørgsmål, men de havde ikke just en overdreven tiltro til, at det ville føre til noget.

- De er trænede i at undgå at svare. Fremskridtspartiet er det parti, der stiller flest spørgsmål, og vi ved alt for godt, at det er næsten umuligt at få et ærligt og klart svar ud af en minister. Embedsmændene er heller ikke dumme. De kan godt regne ud, at spørgsmålene kommer fra dig.

De to tvivlede på, at Jytte Hilden selv læste spørgsmålene og svarene. Det var den samme nytteløse øvelse, vi havde prøvet tidligere med Grethe Rostbøll, men hvis jeg ønskede det, var jeg velkommen til at foreslå flere spørgsmål.

Spørgsmål nr. S 801:

Kan ministeren bekræfte, at direktivets (92/100/EØF) *forord* og *forarbejder* hverken generelt eller i relation til artiklen om spredningsretten berører forholdene til tredjelande?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at direktivets art. 9 om spredningsret har følgende *ordlyd*...

Kulturministeren til Kristian Thulesen Dahl (FP), 9. februar 1995

Det traumatiske møde med Kulturudvalget

Arne Melchior havde bemærket, at jeg i brevene til politikerne havde besværet mig over, at det var svært at få kontakt til politikerne, og han havde konstruktivt i sit brev til mig foreslået, at jeg kunne henvende mig personligt til Kulturudvalget. Jeg ville være et skarn, hvis jeg ikke prøvede at udnytte den mulighed.

Jeg gjorde, som Arne Melchior havde foreslået og fik bevilget en deputation til Kulturudvalgets møde den 22. marts 1995. Jeg modtog derefter en bekræftelse, en dagsorden for Kulturudvalget, en oversigt over udvalgets medlemmer, angivelse af mødelokalet og praktiske anvisninger. Det var alt sammen meget fint.

Jeg var den sidste af tre deputationer den dag. Det begyndte kl. 10.30, og før mig var en deputation fra Danske Dramatikers Forbund, Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere, som ville kommentere et beslutningsforslag, derefter en deputation fra Dansk Skuespillerforbund vedrørende ophavsretsloven og så mig. Efter deputationerne fortsatte mødet med diverse politiske opgaver: en afgivelse af en betænkning, gennemgang af besvarede spørgsmål, gennemgang af EU-bilag osv. L 119 var kun ét af fem politiske hovedemner. Også lov om radio- og fjernsynsvirksomhed og tre beslutningsforslag skulle behandles den dag.

Der var afsat 10-15 minutter til hver deputation inklusiv eventuelle spørgsmål fra udvalget, men det var i mødebekræftelsen understreget, at deputationerne ikke havde lov til at stille spørgsmål til politikerne.

Jeg havde aftalt at møde hos Fremskridtspartiet i god tid, og så fulgtes jeg med partiets kulturudvalgsmedlem Ole Donner til mødelokalet, og han satte mig af i forlokalet, hvor de andre deputationer allerede sad og ventede.

Jeg havde sendt en udførlig redegørelse til Kulturudvalget om spredningsrettens formål og udvikling under låne/leje-direktivets forhandlinger, og jeg havde forklaret om baggrunden for politianmeldelsen af Kulturministeriet for at hjælpe FDV med at narre EU-Domstolen med en selvopfundet særlov. Jeg havde en idé om, at jeg ville bruge de 10 minutter til at skabe et overblik over det hele og gøre det klart, at låne/leje-direktivet ikke indeholdt et forbud mod parallelimport.

Det var et temmelig stort lokale. Jeg blev placeret ved et bord nær døren, og det føltes temmelig langt væk fra udvalgets medlemmer. Jeg kastede blikket rundt og genkendte mange af udvalgets medlemmer. De så ikke særligt interesserede ud. Situationens alvor gik pludselig op for mig, og jeg kunne mærke panikken vokse i mig, og jeg tænkte, jeg måtte prøve at skabe en bedre stemning.

Under behandlingen i Folketinget havde Margrete Auken (SF) i en debat med Bent Hindrup Andersen (EL) fastslået, at SF selvfølgelig holder med kunstnerne imod de væmmelige kapitalister, og hun havde gjort grin med alle lobbyisterne, der rendte politikerne om dørene. Kort forinden var min bror blevet gift i hendes kirke, og jeg havde fået et godt indtryk af hende. Jeg bildte mig ind, at SF aldrig ville støtte et monopol til FDV og IFPI, men hun stirrede stift ned i bordet med en uforklarlig fjendtlig attitude. Det lyste ud af hende, at hun ikke gad høre på mig.

Mine øjne fandt Poul Qvist Jørgensen, og jeg takkede ham for hans støtte under forhandlingerne om udlejningsretten i 1989. Det hjalp ikke på stemningen. Han så meget overrasket ud, rystede på hovedet og rullede med øjnene. Det gjorde ikke oplevelsen af modtagelsen varmere. Kulden nærmest drev ned af væggene.

- Der er 5 minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren myndigt.

Wow, jeg var end ikke kommet i gang. Tiden fløj af sted. Bag sekretæren hang et stort gammeldags ur med visere, og minutviseren fór hen over tallene. Jeg greb Margrete Aukens bemærkninger om lobbyister og forsikrede, at jeg ikke var en normal lobbyist. Jeg havde ikke en politisk agenda. Tværtimod, næsten. Jeg ville bare forhindre, at Folketinget og regeringen igen blev vildledt af lobbyisterne og skabte et nyt monopol. Nu var udlejningsmonopolet på vej til EU-Domstolen, og de kunne risikere en sag til, hvis de vedtog en ny handelsrestriktion. Det kunne i sidste ende også komme til at skade Danmark, så det var en alvorlig situation.

- Der er to minutter tilbage af taletiden, afbrød sekretæren. - Da der også skal være tid til spørgsmål, tror jeg, at vi standser her.

Jeg var overhovedet ikke kommet i gang med det, jeg havde planlagt at sige, og så var tiden allerede gået. Det viste sig, at der var én, der havde et spørgsmål. Det var Arne Melchior. Han sad ikke så langt fra mig, og jeg havde bemærket ham, dels fordi det var på hans opfordring, jeg havde søgt om foretræde, og dels fordi han - som den eneste, så vidt jeg havde bemærket - havde lyttet interesseret, mens jeg talte. Og han havde endda et spørgsmål. Fantastisk.

Jeg husker ikke, hvad han spurgte om. Jeg husker kun, at jeg ikke havde et kort og klart svar på rede hånd. Jeg kiggede på viserne på uret. Minutviseren opførte sig som en sekundviser, og jeg kunne ikke se, hvordan jeg kunne svare hverken helt eller halvt på hans spørgsmål, før jeg blev smidt ud. Jeg havde taget en bunke papirer med, dokumentation, så medlemmerne kunne undersøge forhandlingerne om låne/leje-direktivet - og det endte med, at jeg spagt henviste Arne Melchior til at læse det bjerg af papirer, jeg ville efterlade til Kulturudvalget, og det slog mig pludselig, hvor utænkeligt det var, at nogen læste det.

Ole Donner fulgte mig ud. Det var jeg glad for, for jeg var noget rystet, og det var rart at tale med ham. Mødet med et fuldstændig uinteresseret kulturudvalg var traumatisk nok i sig selv, men jeg var også skuffet over min egen præstation. Jeg var ikke godt nok forberedt, og jeg havde forsømt en enestående chance. Det var utilgiveligt. Jeg følte det, som havde jeg brændt et straffespark i VM-finalen.

- Det skal du ikke tænke på, sagde Ole Donner trøstende. - Det var dit første besøg. Du har jo ikke prøvet det før. Mange af dem, der kommer her, de kommer her hele tiden. Du skulle bare se landbrugets organisationer. De har næsten slået rod her. Det er endda sket, at de er blevet og har været med til møderne.

For Ole Donner var det blot en dag på kontoret. For mig var det endnu et tegn på, hvor vanskeligt det er at få politikere i tale. Det vil sige, man kan godt komme til at tale til dem. Den vanskelige kunst består i at få dem til at lytte og tænke selv.

Kulturudvalgets betænkning

Kulturudvalget afleverede sin betænkning den 24. maj 1995. Alle partier bortset fra Fremskridtspartiet havde mistet interessen for at bevare parallelimporten, eller også havde de blindt overladt det spørgsmål til embedsmændene.

Ophavsmanden havde allerede spredningsret i den danske lovgivning efter § 25 (der blev til § 19) jf. § 8, der ikke blev ændret. Fire nye grupper skulle have egen spredningsret efter låne/leje-direktivets artikel 9. Det var de udøvende kunstnere, fonogramproducenter, filmproducenter og radio- eller fjernsynsforetagender. De fik hver især en spredningsret i §§ 65, 66, 67 og 69. Reglen, der sikrer ejeren af et eksemplar en ret til at sælge det igen, findes i § 19, stk. 1. Den ret blev i stk. 2, 2. pkt. i de fire paragraffer begrænset til at gælde for eksemplarer, der første gang er solgt inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Nedenfor ses, hvordan §§ 66 og 67 er formuleret. Bedøm selv, om ophavsretten er let at forstå.

Fremstillere af lydoptagelser

§ 66. Lydoptagelser må ikke uden fremstillerens samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en lydoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 1, og § 12, stk. 3, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 39-46, 47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Fremstillere af billedoptagelser

§ 67. Billedoptagelser må ikke uden fremstillerens samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en billedoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt, der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 2, og § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 3, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 22, 25, 27, 28 og 31-34, § 35, stk. 1, § 36, stk. 2, §§ 47, 49-52 og 58 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Den nye ophavsretslovs § 66 og § 67

Fremskridtspartiets forgæves redningsforsøg

Fremskridtspartiet fremsatte forslag om, at det afsnit, der ville føre til forbud mod parallelimport, ville blive fjernet. Forslaget blev fremsat som ændringsforslag nr. 7, 8, 10 og 12. Ved andenbehandlingen den 30. maj 1995 stemte alle de øvrige partier imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Var de pludselig blevet tilhængere af et importforbud? Næppe. Det var sikkert et udtryk for, at de havde valgt side til fordel for embedsmændene. Jeg havde fået den kolde skulder, fordi jeg havde påstået, at embedsmændene tog fejl. I politik retter man nødigt sine fejl. Man forfølger hellere dem, der påpeger fejlene!

Til nr. 7, 8, 10 og 12

Ændringsforslagene har til hensigt at fjerne det importforbud, som lovforslaget lægger op til. Det virker urimeligt, at der skal lægges særlige hindringer i vejen for import af eksempelvis cd-plader og filmværker.

Det bemærkes i øvrigt, at der ikke er EF-direktiver, som kræver dette importforbud. I forbindelse med behandling af det EF-direktiv, som omhandler disse forhold, udtalte Kommissionen, at direktivet ikke ville påvirke samhandelen med tredjelande, som i stedet reguleres af frihandelsaftaler. Direktivet kræver således ikke et stop for handel med lovligt udgivne værker.

Det er herefter alene op til Danmark, om man ønsker at have disse skærpede bestemmelser i forhold til import fra tredjelande, og da der ikke synes at være saglige hensyn for dette importforbud, foreslås dette forhold ændret.

Fremskridtspartiets bemærkninger i betænkningen, 24. maj 1995

Jeg sad på tilhørerpladserne i Folketingssalen under andenbehandlingen, hvor jeg var førstehåndsvidne til Jytte Hildens og Poul Qvist Jørgensens hånende ord til Kim Behnke for hans "aktive deltagelse". Også Brian Mikkelsen markerede sig med ros til Kulturudvalget og stolthed over det store arbejde, det havde udført.

Hvilket arbejde? Jeg havde ikke hørt fra et eneste medlem af Kulturudvalget siden mit foretræde. Jeg kunne ikke undgå at opfatte det som en dukkert til mig også. Ingen havde undersøgt noget. De havde valgt at tro på embedsmændene, og som konsekvens fik jeg prædikatet "løgner og balladeмager" eller i bedste fald en nar, der ville gøre sig interessant. Jeg opgav at få politikerne til at forstå, men jeg opgav ikke kampen for et frit kulturliv. Jeg ville koncentrere mig om de juridiske slagsmål, og de måtte for min skyld gerne omfatte en retssag mod regeringen.

Efter mit foretræde for Kulturudvalget havde jeg drøftet yderligere spørgsmål til kulturministeren med Kristian Thulesen Dahl, men han havde tøvet lidt.

- De ser altså mærkeligt på mig på Christiansborg, forklarede han.

- Betyder det, at jeg ikke kan stille flere spørgsmål? spurgte jeg, men han gik med til, at jeg stillede seks spørgsmål mere, og det var også i orden at trække flere spørgsmål sammen i samme spørgsmål. Det blev til spørgsmål nr. S 1696-1701.

De sidste spørgsmål

Svarene blev givet den 29. maj 1995, dagen før andenbehandlingens afstemning, så ingen nåede at sætte sig ind i dem.

For mig bekræftede svarene Johan Schlüters indflydelse og J. Nørup-Nielsens kolde fødder. Kulturministeren afviste direkte, at de kunne have valgt at fortolke konsumption på samme måde som i edb-direktivet, hvor international konsumption ikke blev sløjfet. Ifølge kulturministeren var ordlyden en anden. Men det var kun i den endelige formulering. Den ordlyd, de havde forhandlet om, var magen til edb-direktivets, og det blev endda meddelt, at ændringen kun var redaktionel! Alligevel støttede kulturministeren nu valget af fortolkning på Kommissionens svar ved d'Archirafi, også selvom det svar først blev givet senere.

I stedet for at fortælle sandheden - hvilket måske også var lidt svært for ham på det tidspunkt - fastholdt J. Nørup-Nielsen forklaringen om Romkonventionen, der ikke havde noget at gøre med filmværker. I det sidste svar kom den spøjse forudsætning, "at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse" på banen. Der findes ikke en konvention for filmværker, der svarer til Romkonventionen, og så opstod spørgsmålet: Hvad er situationen for importen af LaserDiscs fra USA?

Svar på spørgsmål nr. S 1700:

Edb-direktivets art. 4 c har følgende ordlyd:

»Første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt...«

Udlejnings- og udlånsdirektivets art. 9, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Spredningsretten inden for Fællesskabet med hensyn til en genstand som omhandlet i stk. 1 udtømmes først, når genstanden første gang sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse.«

Det er således ikke korrekt, at de to bestemmelser har samme indhold. I modsætning til udlejnings- og udlånsdirektivet er edb-direktivets art. 4 c neutral i sin formulering med hensyn til spørgsmålet om den territoriale rækkevidde af konsumptionsprincippet. Jeg kan oplyse, at edb-direktivets art. 4 c er implementeret ved lov nr. 1010 af 19. december 1992, som ikke har givet anledning til bemærkninger fra Kommissionens side.

Svar på spørgsmål nr. S 1701:

Som det fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. S 1696, må jeg på linje med Kommissionen være af den opfattelse, at art. 9, stk.2, indebærer, at der skal tilkendes en rettighedshaver - *forudsat at det pågældende produkt overhovedet nyder beskyttelse* - en ret til at hindre enhver parallelimport fra tredjelande, hvad enten det drejer sig om lovlige eller ulovlige eksemplarer. Jeg må således afvise, at art. 9, stk. 2, udelukkende har til formål at hindre spredning af piratkopier.

Kulturministeren til Kristian Thulesen Dahl (FP), 29. maj 1995

Konklusioner efter forløbet

Hvis J. Nørup-Nielsen og Kulturministeriet havde ønsket at bevare international konsumption ved gennemførelsen af låne/leje-direktivets spredningsret, havde det været meget lettere at bevare det uændret end at kaste sig ud i bortforklaringer om en Romkonvention og en kgl. anordning.

J. Nørup-Nielsen var klar over, at der ikke under direktivets forhandlinger var antydninger af, at spredningsretten skulle påvirke samhandelen med tredjelande, og det skriver jeg ikke, fordi han som Kulturministeriets fuldmægtig selv deltog i forhandlingerne - han kunne jo have sovet i timen - men fordi han oplyste det til Kulturudvalget som svar på spørgsmål 25 (side 464).

Det er bemærkelsesværdigt, at Kulturministeriet selv oplyste, at edb-direktivet ikke blev gennemført sådan, at international konsumption blev afskaffet, i og med at formuleringerne i *begge* direktiver var neutrale i spørgsmålet om konsumption indtil den endelige finpudsning af låne/leje-direktivets art. 9, stk. 2. Hvis vi f.eks. forestiller os, at Kommissionen bagefter gjorde indsigelse mod Danmark, ville det være den letteste sag i verden at afvise Kommissionen således:

- Jamen, det var ikke det, vi forhandlede om. I kan ikke bare komme bagefter og pålægge os at ændre Danmarks handelspolitik. I bekræftede jo selv, at der var tale om rene redaktionelle ændringer, der ikke ændrer indholdet.

Det fremgår af svaret på spørgsmål 26, at der ikke var noget pres fra de andre medlemsstater. Mig bekendt var Danmark den første medlemsstat, der fortolkede spredningsretten i låne/leje-direktivet som et importforbud, og det var altså ene og alene baseret på formuleringen. Det var ikke begrundet med et nyt formål.

Hvis J. Nørup-Nielsen (eller de, der skrev svarene til ministeren) havde rent mel i posen, havde det ikke været noget problem at svare ærligt på de spørgsmål, jeg havde stillet igennem Kristian Thulesen Dahl. Der er intet i Kommissionens oprindelige forslag eller det, der kom frem under forhandlingerne, der tyder på, at formålet skulle være andet end at gribe ind over for spredningen af piratkopier. En ærlig embedsmand havde svaret således i stedet for at svare udenom ved at citere fra den endelige formulering af bestemmelsen.

Om ikke andet viste min forgæves kamp, hvor vanskeligt det er at få politikerne til at undersøge noget og tage stilling selvstændigt. De adlyder embedsmændene. Kim Behnke blev hånet for sin kritiske holdning, og alle de andre partier stemte imod Fremskridtspartiets ændringsforslag.

Johan Schlüter gik ikke engang stille med dørene. I byretten fortalte han med stolthed, at tilliden til ham var så stor, at regeringen ikke fandt det nødvendigt at spørge andre end ham. Han havde heller ingen betænkeligheder ved at fortælle Politiken, at han havde hjulpet Kulturministeriet med at fortolke direktivet.

Sammen havde de etableret FDV's udlejningsmonopol, og de havde ført både EU-Domstolen og Folketinget bag lyset, da monopolet blev udfordret. Paradoksalt var det IFPI's utålmodighed, der ødelagde planerne om et upåagtet importforbud!

Efter lovens vedtagelse

Jeg havde sendt *Sandheden som våben* til Folketingets 179 medlemmer og til de 16 danske medlemmer af Europa-Parlamentet. Der gik noget tid, før jeg fik en reaktion, men den var ganske interessant. Kirsten Jensen (S) havde været så flink at spørge Jytte Hilden, hvad alt det her gik ud på, og også i Jytte Hildens svar til hende er betingelsen "forudsat at pladen overhovedet er beskyttet" nævnt.

Jeg brugte sommeren på at forberede en stævning af regeringen med henblik på at få direktivet undersøgt, og jeg forberedte også et forsvar over for FDV, hvis min import ville blive angrebet. Sommeren gik, og intet skete. Måske var importforbuddet vedrørende filmværker alligevel ikke gennemført i praksis?

Et direktiv er rettet mod medlemsstaterne (side 60). Det kan ikke bruges som retsgrundlag mod andre private, så hvis J. Nørup-Nielsen via reglen om en kgl. anordning havde blokeret for, at amerikanske værker nød beskyttelse overhovedet, var Laserdiskens filmimport fra USA på denne bagvendte måde måske alligevel reddet? Det kunne i første omgang se sådan ud.

Johan Schlüter var imidlertid rasende. Han var utilfreds med J. Nørup-Nielsen, og han havde ikke i sinde at lade sagen ligge. Han klagede til Kommissionen.

Kære Kirsten

Tak for dit brev af 19. september 1995 vedrørende en tidligere fremsendt henvendelse fra Hans Kristian Pedersen, Laserdisken, om visse spørgsmål i forbindelse med import og videresalg af grammofonplader, CD-plader og videofilm. I sin kerne drejer sagen sig om, hvorvidt det efter art. 9, stk. 2, i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejning og udlån er tilladt medlemslandene at have bestemmelser i national lovgivning, der tillader parallelimport.

Efter direktivets art. 9, stk. 2, er et sådant videresalg kun tilladt uden samtykke fra pladeproducenten, hvis de pågældende eksemplarer af pladen første gang er bragt på markedet i et EU-land. Er eksemplarerne første gang bragt på markedet i et tredjeland og derefter importeret til et EU-land, kræver et videresalg i dette land - *forudsat at pladen overhovedet er beskyttet* - efter art. 9, stk. 2, samtykke fra pladeproducenten.

Hans Kristian Pedersen mener, at det efter art. 9, stk. 2, er frit tilladt i et EU-land at foretage videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande, og at vi i Danmark fortolker direktivet i modstrid med Kommissionens retsopfattelse og opfattelsen i de andre medlemslande.

Hertil kan jeg kun sige: Gid det var så vel! Vi har i Danmark af såvel forbrugersom kulturpolitiske grunde altid været tilhængere af international konsumption, dvs. at videresalg af parallelimporterede plader mv. frit skal kunne ske i alle tilfælde, hvor eksemplarerne lovligt er bragt på markedet, uanset hvor i verden dette måtte være sket.

Situationen er imidlertid desværre den, at direktivets art. 9, stk. 2, har tvunget os til at gennemføre lovbestemmelser, der forbyder videresalg af parallelimporterede plader fra tredjelande uden samtykke fra producenten.

Kulturminister Jytte Hilden til Kirsten Jensen (MEP), 10. oktober 1995

36. Forbuddet mod frihandel

1998 var et dårligt år for EU-Domstolen. Den afsagde flere domme, der afslørede en rystende mangel på indsigt. Et absolut lavpunkt var dommen i Silhouette-sagen, hvor EU-Domstolen egenhændigt, uden respekt for den demokratiske proces, forbød alle medlemsstaterne at bevare deres traditionelle, ældgamle frihandel med tredjelandene.

Silhouettes solbriller

Silhouette er en østrigsk modevirksomhed, der fremstiller briller - ikke mindst solbriller - i en temmelig høj prisklasse. Det franskklingende navn er bevidst valgt ud fra ønsket om at lyde fransk. Modeverdenen har længe været domineret af franske designere, og det virker på de modebevidste forbrugere.

Dronning Elizabeth II iført briller fra Silhouette.

Silhouette har nydt godt af, at flere kendte mennesker igennem tiden har båret Silhouette-briller, f.eks. Dronning Elizabeth II, Elton John, Carla Bruni, Helena Christensen, Lady Gaga og for filmfans ikke mindst David Caruso i rollen som Horatio Caine i tv-serien *CSI, Miami* (2002-2012).

Historien begyndte i 1995, hvor Silhouettes briller i Østrig blev distribueret til specialoptikere, der solgte dem til høje priser fastsat af Silhouette. Virksomheden Hartlauer solgte også briller i Østrig. Deres salgsargument var ikke en modeskabt snobeffekt, men lave priser. Hartlauer kunne ikke få leveret briller fra Silhouette, som mente, at det ville skade Silhouettes renommé som leverandør af briller af høj kvalitet, hvis brillerne blev solgt i Hartlauers butikker.

Så opstod en situation, der minder ganske meget om Imerco-sagen (side 56). Silhouette brændte inde med 21.000 usolgte brillestel af et tidligere års mode, og de kunne ikke længere sælges i Østrig til den sædvanlige tårnhøje pris. Silhouette valgte ligesom Imerco at sælge varerne i udlandet med instrukser om, at de under ingen omstændigheder måtte genimporteres til Østrig. Silhouette solgte brillerne til en virksomhed i Bulgarien i den hensigt, at de skulle sælges til forbrugerne i de tidligere sovjetstater. Minsandten, om ikke Hartlauer lavede samme nummer med Silhouette, som Dansk Supermarked havde lavet med Imerco. Hartlauer købte brillerne i Bulgarien, indførte dem til Østrig og solgte dem billigt i Østrig i konkurrence med Silhouettes egne dyre, omend mere moderne briller.

Silhouette lagde sag an mod Hartlauer, men i første omgang lykkedes det ikke at få nedlagt forbud. Konsumptionsprincippet var efter østrigsk retspraksis uden territoriale begrænsninger, så da brillerne var bragt på markedet af Silhouette selv, måtte de også sælges i Østrig. I appelsagen blev spørgsmålet om fortolkningen af varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, (side 458) indbragt for EU-Domstolen.

Et varemærkes funktion

Varemærkeretten er ligesom ophavsretten en del af de immaterielle rettigheder, og spredningsretten har her samme grundlæggende formål: at forbyde videresalg i forbindelse med misbrug af rettighedshaverens navn.

Varemærkeret er som udgangspunkt en ejendomsret til et navn eller et mærke, der er knyttet til dette navn. Mærket har samme funktion som navnet, nemlig at identificere den virksomhed, der står bag et produkt. Varemærkeret er grunden til, at man en varm sommerdag ikke må slå en bod op på gaden og sælge hjemmelavet læskedrik og kalde det Coca-Cola. The Coca-Coca Company har ejendomsret til navnet Coca-Cola, og derfor har selskabet eneret på at bruge navnet. Det er også til gavn for forbrugerne, for vi kan være forholdsvis sikre på, at når vi køber en læskedrik med navnet Coca-Cola, så er det også dét, vi får.

Alle producenter af kvalitetsvarer eller varer, der opfattes som kvalitetsvarer, er interesseret i at beskytte deres navn. Levi's er kendt for at fremstille jeans, som mange forbrugere kan lide, og det er trygt for forbrugerne at vide, at når de køber jeans med navnet Levi's, så får de ikke et par jeans, fru Madsen har syet hjemme i stuen. Der behøver ikke være noget i vejen med fru Madsens jeans; hun må bare ikke sælge dem under et navn, der tilhører en anden.

Ofte har producenten tillige fundet på et logo eller et mærke, som denne har knyttet til navnet, så man alene ved hjælp af mærket kan se, hvor varen stammer fra. Sportsudøvere kender Adidas' tre striber, og mange ved også, at en afrundet hockeystav symboliserer sportsudstyrsproducenten Nike. Dette symbol eller logo har ofte samme virkning som navnet, så hvis man begynder at producere løbesko, er det vigtigt at undgå at påsætte et symbol, der til forveksling ligner Nikes.

Overvejelserne om spredningsretten og konsumption er de velkendte. En svindler kan fremstille jeans i hemmelighed og sætte Levi's navn på, og spredningsretten forbyder videresalg af sådanne varemærkeforfalskede varer. Men hvordan kunne en tvist opstå, når rettighedshaveren selv havde fremstillet og solgt de omtvistede varer? Problemstillingen fremgår af afsnit 30-31 i generaladvokatens redegørelse.

30. Direktivets artikel 7, stk. 1, indeholder kun bestemmelse om konsumption af rettigheder, såfremt varerne er blevet markedsført i Fællesskabet. Bestemmelsen foreskriver således kun konsumption af rettigheder inden for Fællesskabet, ikke international konsumption.

31. Det er fra alle sider accepteret, og efter min opfattelse med rette, at direktivet ikke kræver, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om international konsumption; højst bliver dette overladt til medlemsstaternes eget valg. Såfremt det med direktivet havde været meningen at foreskrive international konsumption, ville artikel 7, stk. 1, ikke kun have henvist til markedsføring inden for Fællesskabet.

Generaladvokaten om artikel 7, stk. 1, 29. januar 1998

Skulle varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, fortolkes sådan, at Østrig og andre medlemsstater var tvunget til at forlade princippet om international konsumption? Eller med andre ord: Forbyder varemærkedirektivet frihandel, så producenterne kan kontrollere, hvilke eksemplarer der må indføres og sælges i EU?

Ved vurderingen af sagsbehandlingen og dommen i Silhouette-sagen bør man have i baghovedet, hvad vi lærte af de andre sager fra den periode: Hokamp-sagen (side 370) og Laserdisken-sagen (kapitel 28).

EU-Domstolens nedtur

Jeg har ikke undersøgt hele EU-Domstolens historie, så jeg ved ikke, hvornår det begyndte at gå skævt, men frem til midt i 90'erne virkede domstolen fornuftig, og i domssamlingen kunne enhver studere sagerne, der så ud til at blive kompetent behandlet. Også Warner-sagen blev kompetent behandlet - EU-Domstolen kunne jo ikke vide, at der på det tidspunkt slet ikke fandtes en særlig lov om udlejning af film i ophavsretslovens § 23, og at Johan Schlüter og den danske regering løj for at dække over FDV's monopolambitioner.

Men det gik helt galt i 1998. I Hokamp-sagen gik det aldrig op for dommerne, at udlejningsrettens formål var at give mulighed for at forbyde udlejning, fordi udlejede CD-plader blev kopieret til skade for musikbranchen. De havde en helt igennem virkelighedsfjern forestilling om, at hvis blot udlejerne havde indgået en aftale med producenterne, ville forbrugerne undlade at kopiere CD-pladerne!

Laserdisken-sagen var så sjusket og overfladisk behandlet, at det næsten ikke kan beskrives, så jeg nøjes med at henvise til kapitel 28 og nævne konklusionen: EU-Domstolen undlod helt at tage stilling til det stillede spørgsmål om Warners og FDV's markedsopdeling, der gav FDV et fuldstændigt monopol i Danmark, for i stedet at fastslå, at den eneste løsning, der sikrer ophavsmanden et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger, er at ophæve konsumptionsprincippet for udlejning. Ikke alene ændrede den forudsætningen for Warner-sagen uden at vide det, fordi ingen slog op i domssamlingen og fik mine oplysninger bekræftet; den nåede også frem til en løsning, som ikke blev ført ud i livet noget sted i Europa. Den gennemførte ikke et område uden indre grænser for udlejning af videofilm, og den sikrede ikke, at ophavsmændene fik et vederlag overhovedet.

Vi skal huske, at vi har at gøre med dommere, som ser verden med tunnelsyn. De studerer de enkelte artikler som i et mikroskop, isoleret og uden at iagttage de forarbejder, der redegør for baggrunden og formålet.

Vi lærte også af Laserdisken-sagen, at "Johan Schlüter" - som symbol på den internationale industris lobbyister - havde fuld kontrol over både Kommissionen og embedsmændene i flere af medlemsstaterne. Kommissionens modstand mod at anvende konkurrencereglerne i sagen var absurd, og ligeså var kovendingerne i forhold til begrundelserne i forslaget til låne/leje-direktivet. Regeringernes indlæg var uden forbindelse til det præjudicielle spørgsmål, retten havde stillet, men alle bidrog til at tegne det misvisende billede, at sagen handlede om vederlag.

En strid om ord

Overvejelserne om betydningen af formuleringen i artikel 7, stk. 1, er til at græde over, for hvis man tager de historiske briller på og læser Kommissionens oplæg, er bestemmelsen om konsumption ikke til at tage fejl af, men det gjorde fem af de bidragsydende medlemsstater, Kommissionen og generaladvokaten ikke.

Jeg har citeret Kommissionens tilsvarende begrundelse for låne/leje-direktivets artikel 7, stk. 2, (side 447). Det står klart, at den ville inkorporere EU-Domstolens retspraksis i direktivet for at sikre, at spredningsretten ikke kom til at skabe nye barrierer. Hverken mere eller mindre. Alle sagerne frem til det tidspunkt lignede Imerco-sagen, hvor ophavsrettigheder på en eller anden måde blev forsøgt brugt til at forhindre spredning af varer fra én medlemsstat i en anden medlemsstat, men hverken Imerco-sagen eller de andre sager, der udgjorde det for EU-Domstolens retspraksis på det tidspunkt, vedrørte varer, der var importeret fra tredjelande.

Det er utvivlsomt rigtigt, at Kommissionen med artikel 7, stk. 1, ikke forsøgte at gennemtvinge international konsumption på fællesskabsplan. Et valg mellem international og regional konsumption var nemlig ikke aktuelt i 1988. Der var slet ikke noget problem. Kommissionen havde citeret fra EU-Domstolens domme, og de vedrørte tilfældigvis varer, som var bragt på markedet inden for Fællesskabet. Det var udelukkende en konstatering af disse fakta, der stod bag formuleringen af domskonklusionerne på det tidspunkt.

Var EU-Domstolen kommet til et andet resultat i Imerco-sagen, hvis Imerco havde solgt 2. sorteringsstellene i USA? Det kan man ikke påstå, og det havde i givet fald stadig været en domstolsafgørelse og ikke et velbegrundet politisk valg.

EU-Domstolens domssamling indeholder ikke retsmøderapporten fra Silhouette-sagen, så jeg henviser til generaladvokatens gengivelse af parternes synspunkter. Østrig, Frankrig, Tyskland, Italien, Storbritannien og Kommissionen sagde alle til EU-Domstolen, at de mente, at direktivet udelukker international konsumption.

41. Så længe nogle medlemsstater anvender international konsumption, mens andre ikke gør det, vil der være handelshindringer på det indre marked, som det netop er direktivets formål at fjerne.

42. Det er navnlig med denne begrundelse, at den østrigske, den franske, den tyske og den italienske regering og Det Forenede Kongeriges regering samt Kommissionen alle gør gældende, at direktivet bør fortolkes således, at det ikke tillader princippet om international konsumption. Det centrale i deres anbringender er, at såfremt medlemsstaterne frit kunne bestemme, om indehaverne af varemærker kunne hindre import fra tredjelande, så ville de samme varer kunne parallelimporteres til én medlemsstat, men ikke til en anden, et resultat, der er uforeneligt med det indre marked.

De fleste regeringers opfattelse ifølge generaladvokaten, 29. januar 1998

Hvis man fulgte med i disse medlemsstaters arbejde i OECD, ville man finde det temmelig overraskende, for i 1991 havde selvsamme medlemsstaters ministre på ministerrådsmødet i OECD offentligt erklæret, at "det er vigtigt, at de gavnlige virkninger af liberaliseringen af handelen - bl.a. billigere og bedre varer - realiseres. Virksomhedssammenslutninger og -samarbejde over landegrænserne indebærer en risiko for, at konkurrencen skades, og det må undgås." Det var de enige om, hvis man skal tro KonkurrenceNyt nr. 21/1991.

Varemærkedirektivet er fra 1988. Hvis disse fem lande med artikel 7 allerede dengang havde besluttet at forbyde frihandel, havde deres ministre løjet i 1991! Ville de ikke have frihandel, eller lå der andet bag indlæggene til EU-Domstolen? Silhouette ville selvfølgelig gerne begrænse konkurrencen over landegrænserne netop for at forhindre, at borgerne i Østrig fik adgang til de billige briller. Østrigs egne domstole havde fulgt princippet om international konsumption, så hvad lå der i virkeligheden bag?

Argumentationen er baseret på to postulater. Det første postulat ses i afsnit 41, "mens andre ikke gør", altså ikke anvender international konsumption. Hvis det passer, at nogle af medlemsstaterne ikke anvendte international konsumption, må man uvilkårligt spørge: Hvorfor havde de så sluttet sig til OECD?

Det andet postulat ligger i deres konklusion. De mente, det var nødvendigt at forbyde international konsumption, for ellers får vi den situation, jeg har vist på side 454: Hvis nogle medlemsstater anvender international konsumption, mens andre ikke gør, vil varerne kunne importeres fra tredjelandene til nogle af medlemsstaterne, men ikke til andre. Det er selvfølgelig noget rod, og det er givetvis uforeneligt med det indre markeds funktion.

Men hvorfor ikke forbyde regional konsumption? Et forbud mod dette sikrer også det indre markeds funktion, ikke sandt? Det var regional konsumption, der skabte problemet, og den vanskabning kunne lige så godt aflives ved fødslen. Et ensartet forbud mod regional konsumption kan umuligt opdele det indre marked!

Sveriges ensomme kamp

Den svenske regerings repræsentant fremførte nogle glimrende argumenter, der er gengivet i afsnit 45 og 48 i generaladvokatens redegørelse (næste side).

I afsnit 45 er der henvist til direktivets hjemmel i traktatens artikel 100 A. Det er den centrale bestemmelse i den traktat, vi stemte om i 1986. Den handler om at gennemføre "et indre marked" via harmoniseret lovgivning. Et forbud mod international konsumption griber ind i samhandelen med tredjelandene, og det er for vidtgående, påpegede Sverige, som fastholdt, at medlemsstaterne ikke havde sagt nej til resten af verden, da de sagde ja til det indre marked.

Argumentet i afsnit 48 er mindst lige så godt. Sverige påpegede - og efter min opfattelse med rette - at det ikke er et varemærkes funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og udnytte prisforskelle. Varemærkets funktion er at sikre, at brugeren kan identificere varens oprindelse. Punktum!

45. I den foreliggende sag anfører den svenske regering i modsætning til de øvrige regeringer, at direktivet overlader spørgsmålet om international konsumption til afgørelse efter national lovgivning. Den anfører, at et direktiv, som alene har hjemmel i traktatens artikel 100 A, ikke kan regulere spørgsmålet om international konsumption. Den svenske regering gør gældende, at dette spørgsmål vedrører forholdet mellem medlemsstaterne og tredjelande. Ifølge udtalelse 1/94 om WTO-overenskomsten er den eksterne kompetence vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder ikke en enekompetence for Fællesskabet.

48. Den svenske regering henviser ligeledes til Domstolens praksis vedrørende varemærkers funktion. Denne funktion er hovedsagelig at sikre forbrugeren mulighed for at identificere varens oprindelse. Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle. Anvendelsen af international konsumption ville medføre væsentlige fordele for forbrugerne og ville fremme priskonkurrencen.

Den svenske regerings opfattelse ifølge generaladvokaten, 29. januar 1998

Hvorfor stod Sverige alene med disse fornuftige synspunkter?

Silhouettes situation i forhold til Hartlauer er den samme som Metronome Videos i forhold til Erik Viuff Christiansen. Metronome ville beskytte "sit område" mod konkurrencen fra de importerede film. Metronome havde den fulde støtte fra alle medlemmerne af FDV og fra Warner Brothers, og sammen havde de indflydelse nok til at få den danske regering til at hjælpe med at vildlede. Det lykkedes at få EU-Domstolen til at tro, at der i Danmark fandtes en særlig lov om udlejning af film, og at det var denne angiveligt velbegrundede lov, som Erik anfægtede, og det kom sagen til at handle om ved EU-Domstolen.

Silhouette var langt fra alene. Alle de store modeselskaber havde samme mål som Silhouette: at optimere indtjeningen ved at opdele markedet og udnytte prisforskellene. Penge giver indflydelse, men det foregår ikke nødvendigvis sådan, at bagmændene tilbyder embedsmændene penge i det skjulte for at fremføre deres synspunkter. Det er risikabelt. De har derimod penge nok til at sørge for, at deres folk altid omgiver de embedsmænd, der skal træffe beslutningerne, eller som skal skrive indlæggene til EU-Domstolen. Deres folk virker dygtige og venlige og vil ofte være til hjælp. De får en rådgivende funktion, hvilket Johan Schlüter aldrig lagde skjul på, at han havde. Resultatet ses både i Warner-sagen og i Laserdiskensagen, som også blev kørt af sporet af embedsmændene.

Lobbyisterne er dygtige til at læse direktiver og lovgivning, som Fanden læser Bibelen. Isoleret set kan varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, godt læses sådan, at konsumption kun optræder, når varen er bragt på markedet i Fællesskabet. Det var også sådan, Kristian Thulesen Dahl læste bestemmelsen i låne/leje-direktivet. Det kræver indsigt at forstå, at det ikke var Kommissionens oprindelige hensigt, og indsigt kræver arbejde. Det er meget lettere bare at tro på sine rådgivere.

Schlüddervrøvl

Indrømmet, det var dygtigt gjort af lobbyisterne. Uden begrundelse, undersøgelse eller debat fik de ud af nærmest ingenting kontrol over verdenshandelen.

Udgangspunktet var altså en retspraksis om varer, der var bragt i omsætning i Fællesskabet. Denne retspraksis - som slet ikke vedrørte varer fra tredjelandene - blev inkorporeret i EU's direktiver. Husk, at ØSU bemærkede, at bestemmelsen lige så godt kunne udelades (side 449).

Så kiggede lobbyisterne på direktivet igennem deres særlige troldspejl, og så argumenterede de: - Der står i direktivet, at konsumption indtræder, når varen er bragt på markedet inden for Fællesskabet. Det må betyde, at konsumption ikke indtræder, når varen er bragt på markedet uden for Fællesskabet.

En retspraksis, der ikke vedrørte varer fra tredjelande, blev inkorporeret i EU's direktiver, og hokus pokus blev dette - der oprindeligt var så betydningsløst, at det kunne udelades helt - til en indgribende bestemmelse om handel med tredjelande. I 1988 havde ingen skænket begrebet regional konsumption en tanke, men i 1998 havde lobbyisterne nu i 4-5 år fremturet med en ordlydsfortolkning og endda fået Kommissionen til at støtte den, og endelig bar anstrengelserne frugt.

Derefter handlede det hverken om at beskytte rettighedshaverens navn eller at beskytte mod piratkopier. Det handlede om, at producenterne skulle kontrollere handelen mellem EU og tredjelandene. Og ikke én eneste folkevalgt politiker var blevet hørt! Politikerne havde inkorporeret EU-Domstolens domme i direktiverne, og takket være en regulær omgang Schlüddervrøvl, som vi kalder det, blev det nogle år efter påtvunget alle EU's medlemsstater.

I min optik fejlede EU-Domstolen massivt, sag C-355/96, dom af 16. juli 1998. Dommerne undersøgte ikke noget som helst. De låste blikket fast på direktivets ordlyd og spurgte de embedsmænd, som mere eller mindre tilfældigt havde udtalt sig i den civile retssag mellem de to stridende virksomheder: Hvad synes I?

Lobbyisterne kontrollerede embedsmændene fra de fem medlemsstater og fra Kommissionen. Det var tilstrækkeligt. Da stemmerne blev talt op, stod der 6-1 til vanskabningen regional konsumption. De fine juridiske principper, begrundelsespligt, høringspligt og proportionalitet (side 455), fortabte sig i tågerne.

7. Begrundelsespligt og offentliggørelse

Det følger af TEF art 190, at forordninger, direktiver og beslutninger skal begrundes og henvise til de forslag fra Kommissionen og høringssvar fra Europa-Parlamentet og Det økonomiske og sociale Udvalg, som skal indhentes efter traktaten. Begrundelsespligten gives i præambler til de pågældende retsakter. Manglende eller mangelfuld begrundelse fører til ugyldighed af de pågældende retsakter. Begrundelsens primære formål er at gøre det muligt for Domstolen at vurdere, om retsakten er lovlig.

EU-Karnov 1993 (side 1370)

Domstolen fastslår, at fællesskabslovgivningen om varemærker er til hinder for nationale bestemmelser, hvorefter der indtræder konsumption af de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, for varer, som af indehaveren selv eller med dennes samtykke er markedsført uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) under dette mærke.

Fællesskabslovgivningen vedrørende varemærker indeholder en fuldstændig harmonisering af reglerne om de rettigheder, der er knyttet til varemærket, herunder reglen om konsumption af disse rettigheder. Det fremgår af selve ordlyden af denne lovgivning, at der kun sker konsumption, såfremt varerne er blevet markedsført inden for EØS. Medlemsstaterne kan herefter ikke i deres nationale ret foreskrive konsumption af de rettigheder, der er knyttet til varemærket, for varer, der er markedsført i tredjelande.

Denne fortolkning er den eneste, som fuldt ud kan beskytte det indre markeds funktion. Der ville nemlig uundgåeligt opstå hindringer for de frie varebevægelser og den frie udveksling af tjenesteydelser i en situation, hvor visse medlemsstater kunne foreskrive international konsumption, hvorimod andre kun foreskriver konsumption inden for Fællesskabet.

Domstolen minder til sidst om, at Fællesskabets kompetente myndigheder ved indgåelsen af internationale aftaler kan udvide konsumptionen af de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, således som det er sket i forbindelse med EØS-aftalen.

Kommissionens pressemeddelelse nr. 49/98, 16. juli 1998

Hvad EU-Domstolen burde have gjort i Silhouette-sagen

EU-Domstolen havde to fornuftige løsninger inden for sin rækkevidde.

Den kunne lytte til argumenterne og vurdere, om de var rimelige. F.eks. skal man ikke være specielt skarpsindig for at kunne forstå, at et forbud mod regional konsumption sikrer det indre markeds funktion nøjagtig lige så godt.

Selvom EU-Domstolen ikke iagttog, at samtlige medlemmer af EU også var medlemmer af OECD og dér kæmpede for international frihandel og formentlig af den årsag anvendte international konsumption, og selvom den ikke undersøgte, hvad der lå bag ordlyden, kunne den med rimelighed have svaret følgende:

> "Spørgsmålet om valg af konsumptionsprincip er et politisk anliggende, som bør løses på fællesskabsplan i en demokratisk proces. Indtil det er sket, må valget overlades til den enkelte medlemsstat."

Så havde den i det mindste ikke gjort noget forkert. Den kunne også have valgt at dømme efter det eneste holdbare argument, der havde været fremme i sagen:

> "Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle."

EU-Domstolens dom er et lavpunkt i EU's historie og utvivlsomt en medvirkende årsag til Brexit. Forbuddet mod frihandel er et særdeles stærkt argument imod EU.

Klapjagt på importører

KØBENHAVN: Det var startskuddet til en dansk klapjagt på parallelimportører, der torsdag blev fyret af, da EF-Domstolen afsagde en principiel sag om parallelimport af solbriller.

Flere danske mærkevarefirmaer står klar til at gå i flæsket på parallelimportører, der henter produkterne udenfor EU.

Advokat Per Dalskov, der har ført en sag for tøjfirmaet Calvin Klein mod blandt andre Dansk Supermarkeds parallelimport af firmaets tøj, forudser, at dommen får hurtig effekt.

- De parallelimportører, der henter produkter udenfor EU vil snarest blive mødt af fogedforbud, siger han.

Torsdagens dom, der drejede sig om parallelimport af briller til Østrig, gør det klart, at det foreløbigt er forbudt at parallelimportere fra lande udenfor EU og EØS.

Dommen har været ventet med spænding, fordi den giver et vink med en vognstang i retning af, hvordan en række lignende sager vil falde ud. Og blandt andre kæder som Føtex, Bilka og Cowboyland står nu til at få et rap over fingrene, når de skal i retten til en sag om import af Calvin Klein-tøj, som kæderne har hentet billigt i Mexico og USA. Til stor irritation for Calvin Klein har kæderne solgt det prestigefyldte tøj i billige supermarkeder og discount-tøjbutikker.

Sagen er den næste i rækken af parallelimportsager, der skal for EU-Domstolen, efter at den principielle østrigske brillesag blev afklaret.

I Danmark har det vakt glæde blandt importører af mærkevarer, at de endeligt har fået et klart redskab til at ryste det - som de selv kalde »snyltere« - af sig. Flere mærkevarefirmaer siger, at de snarest vil gå i gang med at bruge dommen aggressivt for at få stoppet parallelimporten.

- Vi har haft meget store problemer med parallelimportører, der har udvandet vores produkt. Vi vil så vidt som muligt bruge dommen til at sætte en stopper for parallelimportørerne, siger salgsdirektør i det internationale modetøjsfirma Diesel Danmark, Ole Sonne.

Samme toner lyder fra blandt andre sportsudstyrsfirmaet Nike.

I Forbrugerrådet er der til gengæld stor skepsis overfor dommen.

- Den fjerner konkurrencen, så det bliver op til producenten selv at fastsætte prisen, siger rådets direktør Benedicte Federspiel.

Hun ser dog et lyspunkt ved dommen. Den giver mulighed for, at der kan laves aftaler med andre lande og områder, så grænserne for, hvilke områder, der kan parallelimporteres fra, med tiden bliver udvidet.

Advokat Per Dalskov, der har ført sagen for Calvin Klein mod de nævnte kæder under Dansk Supermarked, forventer, at det vil ske over en årrække.

- Jeg tror blandt andet, at EU og Nordamerika kan blive enige indenfor de næste ti år at lave aftaler om, at der frit kan importeres indenfor disse områder, siger han.

Aalborg Stiftstidende, 20. juli 1998

Den uundgåelige konsekvens: Højere priser

EU-Domstolens dom var et opgør med den åbne markedsøkonomi, EU indtil da havde stået for. Det vil sige, at alle købere har adgang til alle sælgere, og det er en forudsætning for, at konkurrencen kan fungere effektivt.

Sælgerne vil selvfølgelig helst tage en overpris for varerne, dér hvor kunderne har mange penge. I forhold til resten af verden hører EU (og Danmark) til de rige. Mærkevareproducenterne var klar til at kapitalisere på dommen, der bl.a. førte til, at Bilka måtte sætte prisen på Levi's jeans op fra 299 kr. til 499 kr. To år senere vurderede Konkurrencestyrelsen, at mærkevareproducenterne dikterede priserne på 95 % af varerne, og at det kostede de danske forbrugere 33 mia. kr. årligt.

EU-Domstolen foreslog dengang, at EU forhandlede om at udvide området for regional konsumption. En mærkværdig løsning på den fejl, det var at blande de immaterielle rettigheder ind i handels- og konkurrencepolitikken i første omgang. Og mere end 23 år senere er der heller ingen tegn på, at det er på vej til at ske.

Efterfølgende sager om Fort Europa

En lignende sag blev kort efter forelagt for EU-Domstolen. Den handlede om sko fra Sebago i USA. Disse sko blev solgt i EU af Sebago selv, forklarede sagsøgte, G-B Unic, der havde importeret skoene fra USA, og derfor mente G-B Unic, at konsumption måtte være indtrådt. Der var lige den finte, at det ikke var de *samme* sko, men *identiske* sko, der blev solgt dyrere af Sebago end af G-B Unic. I dom af 1. juli 1999 (sag C-173/98) fik Sebago medhold i, at konsumption sker i forhold til det enkelte eksemplar, så G-B Unic måtte ikke importere sko, selvom de *samme* sko, undskyld, *identiske* sko, allerede blev solgt i EU af Sebago selv.

I præmis 21 skriver EU-Domstolen, at fællesskabslovgiver har *betonet*, at en markedsføring uden for dette område ikke udtømmer indehaverens ret til at modsætte sig indførsel af disse varer. Wow! Der blev buen lige spændt en ekstra tak. EU-Domstolen måtte befinde sig i et alternativt univers! Fællesskabslovgiver har aldrig betonet noget sådant. De, der forhandlede om spredningsretten, havde blot tiltrådt, at der med spredningsretten ikke måtte skabes nye barrierer inden for EU.

Det var ikke almindeligt kendt, at EU-Domstolen havde forbudt frihandel, så også den britiske supermarkedskæde Tesco fik problemer, fordi den solgte Levi's jeans. Det var ægte Levi's jeans, model 501, som Tesco havde købt på verdensmarkedet. Problemet var, at Tesco solgte disse jeans for £27.99, mens Levi's autoriserede forhandlere tog £45-50 for de *samme* jeans, undskyld, for *identiske* jeans.

Generaladvokat Christine Stix-Hackls forslag til dom i sagen (sag C-415/99) forelå den 5. april 2001. Hun gennemgik principperne bag varemærkeretten og udredte EU-Domstolens velkendte retspraksis: "Indehaveren af en varemærkeret kan ikke under henvisning til denne ret forbyde omsætning i én medlemsstat af varer, der under dette mærke er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærkeindehaveren selv." Hun refererede også begrundelsen (afsnit 69):

> "Herved støttede Domstolen sig i væsentligt omfang på den betragtning, at varemærkeindehaveren ellers ville have mulighed for »at opdele de nationale markeder og således foretage en restriktion af handelen mellem medlemsstaterne, uden at en sådan restriktion var nødvendig for at sikre ham det væsentlige i de enerettigheder, som flyder af mærket«."

Sverige havde formandskabet, men kæmpede igen forgæves mod EU-Domstolen. "EF-Domstolen vil bremse lettelse af parallelimport," skrev Børsen i overskriften den 9. april 2001 og citerede en kilde i Kommissionen for at have kaldt generaladvokatens forslag til dom for den mest uforståelige i de seneste 20 år, for hun støttede Levi's! Det gjorde EU-Domstolen også i dom af 20. november 2001.

Ethvert tænkende menneske må undre sig over, at EU-Domstolen kun vil lade varemærket sikre identifikation af varens oprindelse for de varer, der er bragt på markedet i EU, mens producenterne i tredjelandene får det ekstra privilegium, at de må opdele markedet med kunstigt høje priser for EU's borgere til følge.

37. Sagen om Filmloven

Indførelsen af regional konsumption kom i første omgang kun til at omfatte CD-plader af optagelser, der var foretaget i EØS-området, men Filmlovens censurbestemmelser for børn kunne med hjælp fra Kulturministeriet og Medierådet for Børn og Unge snildt bruges til at genere importører af film, uanset hvorfra filmene var importeret.

Censurbestemmelsernes oprindelse og formål

Jeg oplevede ikke selv 50'ernes hetz mod tegneserierne, en kunstart, de færreste forstod, og som pædagogerne frygtede, men jeg husker angsten for videofilmene, som hurtigt fik skylden for megen af den vold, der var i samfundet.

Bannerfører for bekæmpelsen af videovold var mine forældres parti, Kristeligt Folkeparti, omend det var lykkedes mig at opdrage mine egne forældre, så deres forhold til kunstarten film var mere nuanceret. Det var ikke desto mindre partiets mærkesag at beskytte børnene mod voldelige film, og som medlem af Poul Nyrup Rasmussens regering lykkedes det partiet at slå en handel af. Den 9. februar 1994 fremsatte Jytte Hilden forslag til lov om mærkning af videogrammer. Til forskel fra forslaget om en ny ophavsretslov, som hun fremsatte samme dag, og som ikke nåede at blive vedtaget inden sommerferien, blev forslaget om mærkning hastet igennem. Der var stadig mange uløste spørgsmål, og loven fjernede heller ikke de voldsfilm, som KRF var ude efter, men man var i det mindste kommet i gang.

Kim Behnke markerede sig igen i debatten. Han var som udgangspunkt imod, at staten blandede sig i alt muligt, og selvom alle de andre partier støttede en lov, der ville beskytte børn mod vold, var de lydhøre over for de praktiske problemer, han gjorde opmærksom på. Statens Filmcensur vurderede på det tidspunkt ca. 150 film om året og havde slet ikke kapacitet til at håndtere de 7.000 videofilm, der ifølge FDV var på markedet. Jeg fulgte debatten fra sidelinjen, idet jeg sagde til mine forældre, at Johan Schlüter sikkert ville finde på en måde at bruge loven til at chikanere mig og andre filmimportører. FDV var dog selv imod lovforslaget på grund af den belastning, censur på video ville blive for dens medlemmer.

Loven blev gennemført, selvom mange praktiske problemer ikke var løst, men den kom til gengæld kun til at omfatte fremtidige videoudgivelser. Det betød, at KRF's hadefilm, *The Texas Chain Saw Massacre* (Motorsavsmassakren, 1974) og *Friday the 13th* (Fredag den 13., 1980), i første omgang slap fri.

De følgende år blev der arbejdet med opgaven, og i 1997 var erstatningen klar i form af Filmloven, L 186 af 12. marts 1997. Hovedpunkterne var afskaffelsen af Statens Filmcensur, der blev afløst af Medierådet for Børn og Unge, som skulle vurdere films egnethed for børn jf. aldersgrænser på 7 år, 11 år og 15 år. Det var ikke tilladt at sælge eller udleje film til børn, medmindre filmene var godkendt af Medierådet, og videobutikkerne skulle informere om filmenes egnethed for børn. De nærmere regler blev overladt til Kulturministeriet og Medierådet at udforme.

Medierådet for Børn og Unge blev nedsat i april 1997. Den 16. januar 1998 var de detaljerede regler om oplysning om films egnethed for børn og unge efter Filmlovens § 21 klar i form af en bekendtgørelse.

ALLE UTEKSTEDE IMPORTEREDE
film på DVD, LaserDisc og VHS i denne butik
er vurderet således:

15 TILLADT FOR BØRN OVER 15 ÅR

Disse film sælges eller udlejes ikke
til børn og unge under 15 år.

Venlig hilsen Laserdisken

Jeg solgte ikke film til børn, så censurreglerne for børn påvirkede mig ikke direkte. Jeg informerede om de importerede films egnethed for børn med store skilte, jeg satte op i butikkerne. Jeg mærkede ikke de enkelte film, idet Medierådets godkendelse af en film til visning for børn kun omfattede den danske version af filmen. Ingen af de importerede film var tilladt for børn, så jeg informerede "på anden måde", sådan som jeg mente, at Filmlovens § 21, stk. 1, gav mulighed for.

Min mor havde fortalt KRF's Tove Videbæk om min bekymring for, at FDV fik et våben mod parallelimportørerne i hånden, og hun havde beroligende svaret, at det absolut ikke var hensigten med loven. Hun besøgte også Laserdisken, så på skiltene og sagde: - Ja, sådan kan man jo også gøre det.

§ 20. Enhver film, der vises offentligt for eller erhvervsmæssigt sælges, udlejes eller udlånes offentligt i Danmark til børn under 11 og 15 år, skal forinden være godkendt for børn i den pågældende aldersgruppe af Medierådet for Børn og Unge, jf. dog stk. 3..

Stk. 2. Medierådets afgørelse træffes på baggrund af en vurdering af, om filmene kan antages at være skadelige for børn i den pågældende aldersgruppe. Medierådet kan til brug for vurderingen indkalde nærmere oplysninger om filmens indhold. Medierådets afgørelse kan være,

1) at filmen godkendes for alle,
2) at filmen godkendes for alle, men frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år,
3) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 11 år,
4) at filmen godkendes for børn, der er fyldt 15 år.

Stk. 3. Alle film må dog vises offentligt for børn, der er fyldt 7 år og er ledsaget af en af forældrene eller en anden voksen.

Stk.4. Kulturministeren fastsætter regler om opkrævning af gebyr til hel eller delvis dækning af udgifter forbundet med Medierådets vurdering af film. Gebyrernes størrelse fastsættes af kulturministeren.

§ 21. Den, der foreviser film offentligt, eller den, der erhvervsmæssigt sælger, udlejer eller på anden måde udbreder film offentligt i Danmark, har pligt til efter nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at mærke eller på anden måde oplyse om films egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter efter drøftelse med Medierådet nærmere regler om mærkning m.v. og kan herunder bestemme, at visse film skal mærkes m.v. uden rådets vurdering, og at visse film kan undtages fra mærkning m.v.

Filmlovens §§ 20 og 21

Filmloven ind i handelskrigen

Alligevel gik det ikke anderledes, end at danske tv-seere i den bedste sendetid blev vidne til en storstilet, tv-dækket politirazzia, hvor fire computerbutikker fik deres lagre af DVD-film beslaglagt, som var der tale om heroin eller ulovlige våben.

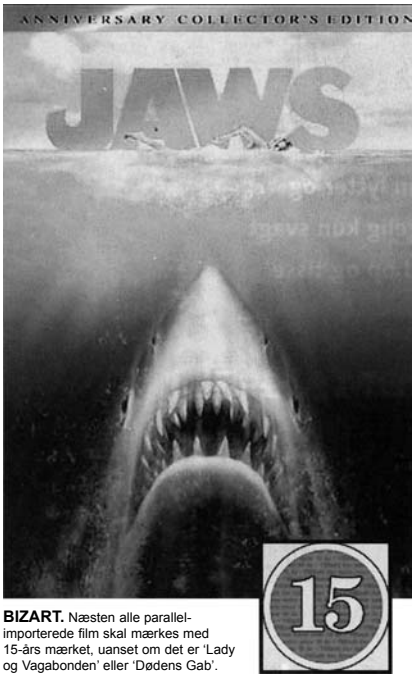
DVD-film beslaglagt

[Razzia] **Fire københavnske butikker, der sælger dvd'er, har fået 720 film beslaglagt, fordi de ikke var mærket korrekt. Det er de danske videoproducenter, der forsøger at stoppe parallelimporten.**

Klokken ti tirsdag formiddag beslaglagde Frederiksberg Politi 720 dvd-film fra fire butikker på Falkoner Allë, heriblandt Alcotini, Cybercom og Game-Land. Politiets ransagning skete efter, at Foreningen for Danske Videogramdistributører havde anmeldt butikkerne for ikke at mærke sine dvd-film med de korrekte danske aldersmærkater. Hverken Cybercom eller Game-Land var klar over lovgivningens krav:

»Hvis klistermærker på filmene er alt, hvad der mangler, kan jeg ikke forstå, at de ikke kunne komme med en påmindelse eller en advarsel«, siger Pan Clausen, indehaver af Cybercom, der sælger spil og dvd-film. Han mener, at konfiskationen, der blev transmitteret i TV-avisen fik ham og hans kolleger til at fremstå som forbrydere.

Baggrunden for anmeldelsen er, at Foreningen af Danske Videogramdistributører vil have stoppet for den stigende parallellimport af dvd-film. Ofte kommer filmene nemlig i butikkerne samtidig med eller endog før de kommer i biografen herhjemme.

BIZART. Næsten alle parallelimporterede film skal mærkes med 15-års mærket, uanset om det er 'Lady og Vagabonden' eller 'Dødens Gab'.

Det går ud over både biografindtægter og videoindtægter.

»Når det går rigtigt uheldigt til, så kom f.eks. 'The Blair Witch Project' i danske butikker halvanden måned før den kom i biografen. Det er en aldeles uønskelig situation set med en filmdistributørs øjne, når man har investeret x millioner kroner i rettighederne«, siger Kim Peschardt, formand for Foreningen af Danske Videogramdistributører. Han siger, at anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er videogramforeningens eneste våben mod parallelimporten. Selve importen er nemlig lovlig.

»Dette er en udhuling af vores forretningsområde og det vil vi nødvendigvis sætte en stopper for«, siger han. Ifølge Peschardt har branchen mærket en mærkbar nedgang i omsætningen.

Lovgivningen er klart på videodistributørernes side. Alle film, der sælges i Danmark, skal have en mærkat direkte på filmkassetten, hvor der står Medierådets anbefaling af, hvor gammel, man skal være for at se en film. Der findes mærkater for henholdsvis 'alle', 'syv år', 'elleve år' eller 'femten år'. Men den lovgivning overholder de færreste forhandlere af parallelimporterede film. Ifølge Peschardt har Foreningen af Danske Videogramdistributører i fem-ti tilfælde anmeldt forhandlere af dvd-film. Blandt andet har DataPalle i Aalborg været i politiets søgelys, og der er rejst tiltale mod butikskæden Laserdisken for heller ikke at mærke sine film.

Vildledende mærkning

Men Hans Kristian Pedersen, direktør i Laserdisken, ønsker ikke at rette sig efter lovgivningen. Problemet er nemlig, at de fleste parallelimporterede film ikke er vurderet af Medierådet for Børn og Unge, der stort set udelukkende vurderer de danske versioner. De parallelimporterede film er ikke selvstændigt vurderede og skal derfor mærkes '15 år', uanset om det er en tegnefilm til børn eller en pornofilm.

»Det er direkte vildledende, at en børnefilm får mærkatet 15 år, som jo bare betyder, at filmene ikke er vurderet«, siger Hans Kristian Pedersen.

Laserdisken har i stedet valgt at sætte store skilte op i butikkerne, der advarer om, at alle utekstede og importerede film ikke sælges til børn og unge under 15 år.

Medierådet for Børn og Unge er godt klar over, at det ikke er hensigtsmæssigt, hvis mange dvd-film ender med at få et '15'-mærkat.

»Det er vi slet ikke glade for. Det kan betyde, at forældrene mister tillid til Medierådets mærkning«, siger Susanne Boe, sekretariatschef for Medierådet. Indtil videre vil rådet nøjes med at informere forældrene via sin hjemmeside. Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling.

LARS DAHLAGER
lars.dahlager@pol.dk

Politiken, 27. juli 2000

Aktionen var koordineret af FDV, som havde politianmeldt de fire butikker, fordi de ikke havde overholdt reglerne om mærkning. Politiet var gået med til at lave razziaer i butikkerne, og fjernsynet var tilkaldt, så de fire butikker kunne udstilles som gemene forbrydere i aftenens tv-nyheder.

FDV's formand, Kim Peschardt, fortalte om baggrunden for aktionen:

- Anmeldelserne for overtrædelse af censurlovgivningen er foreningens eneste våben mod parallelimporten. Selve importen er nemlig lovlig. Det er en udhuling af vores forretningsområde, og det vil vi nødvendigvis sætte en stopper for.

Det var tydeligt for enhver, at det ikke var hensynet til børnenes ve og vel, der lå FDV på sinde. Indehaveren af Cybercom, en af de ramte butikker, var ikke klar over reglerne. Han spurgte undrende, om det ikke kunne være klaret med en påmindelse eller en advarsel, når det blot drejede sig om at sætte et klistermærke på filmene.

Ekstra Bladet fulgte op på historien under overskriften "Stik-i-rend betjente", for selvom god gammeldags brødnid selvfølgelig lå bag FDV's anmeldelse, fandt avisen det overraskende, at politiet i den grad var parat til at servicere de danske videodistributører og ofre mandskab på sådan en bagatel. Ekstra Bladet skrev: "Det svarer til, at Ekstra Bladet konstaterede kommafejl i B.T. og fik politiet til at rende fra kiosk til kiosk og beslaglægge dagens aviser."

Ekstra Bladet opfattede razziaen som desperation og sluttede artiklen af med: "Hvis det en dag for alvor lykkes FDV at få import-DVD'erne fjernet fra de danske butikker, skal danskerne nok finde ud af at købe dem over nettet."

Djævelen ligger i detaljen

Hvordan kunne det gå til, at KRF's forsøg på at bekæmpe og begrænse volden i samfundet, der var KRF's begrundelse for reglerne om mærkning, kunne bruges til at forhindre parallelimport af film?

Filmloven udgjorde ikke noget problem, men som så ofte før blev det overladt til Kulturministeriet at udforme de nærmere regler. Den chance lod FDV ikke gå fra sig. FDV var ærgerlig over at skulle betale et gebyr for at få filmene godkendt for børn, men det var op til det enkelte medlem, om det ønskede en godkendelse. Man kunne vælge at give filmen prædikatet *Tilladt for børn over 15 år* og spare gebyret. Det var ikke et praktisk problem for FDV at mærke filmene, idet mærket kunne trykkes på omslaget. Den, der lavede det danske omslagslayout, skulle blot huske at placere det rigtige mærke et eller andet sted.

Få, men væsentlige detaljer udgjorde forskellen for importørerne. For det første fjernede FDV/Medierådet/Kulturministeriet, eller hvem der reelt bestemte, lovens mulighed for "at oplyse på anden måde". I bekendtgørelsen blev det ændret til et ubetinget krav om mærkning. For det andet skulle dette mærke sættes direkte på omslaget og måtte ikke kunne fjernes igen. Da de fleste film - også importerede film - leveres i beskyttende plasticfolie, skulle importørerne ompakke alle disse film for at kunne sætte mærket *Tilladt for børn over 15 år* på kassetterne.

Mødet med politiet

Der gik ikke lang tid, før filmimportørerne fik FDV og politiet på nakken. FDV anmeldte systematisk filmimportørerne til politiet. Det begyndte allerede i 1998. Den 20. oktober 1998 meldte Johan Schlüter computerforretningen Data-Palle på Vesterbro i Aalborg til politiet. Butikken lå lige om hjørnet fra Laserdisken, og da politiet kom på besøg, henviste den skræmte indehaver til, at Laserdisken heller ikke satte mærker på filmene. Hvis han gjorde noget forkert, gjorde jeg det også, så måske burde politiet også aflægge Laserdisken et besøg?

Sådan gik det til, at jeg pludselig fik besøg af en barsk politimand. Han så på de mange film i butikken - uden mærker - og sagde myndigt til mig:

- Det ser alvorligt ud. Det kan godt være, du kommer til at lukke butikken.

- Nåda, svarede jeg. - Hvad er problemet?

- Du overtræder Filmloven.

- Næh, det gør jeg ikke, svarede jeg og pegede på skiltet.

- Det er ikke godt nok. I Filmloven er der klare regler for, hvordan videofilm skal mærkes. Det er ikke nok, at du sætter et skilt op. Filmene skal mærkes.

- Det står der faktisk ikke noget om i Filmloven, svarede jeg. - Du forveksler vist Filmloven med Kulturministeriets bekendtgørelse.

Han var ét stort spørgsmålstegn, så jeg inviterede ham ind på kontoret, hvor jeg fik ham til at sætte sig, og så forklarede jeg ham forskellen på Filmloven og Kulturministeriets bekendtgørelse. Det kom ikke bag på mig, at FDV ville prøve på et eller andet, og jeg havde både Filmloven og bekendtgørelsen liggende.

Politimanden slappede lidt af, men han havde svært ved at forstå forskellen på Filmloven og bekendtgørelsen. For ham var det "lov", uanset om reglerne stod det ene eller det andet sted. Data-Palle havde erkendt sig skyldig, og politimanden forstod ikke, hvorfor jeg var så besværlig, når jeg heller ikke mærkede filmene.

Jeg forklarede: - Filmloven er vedtaget af Folketinget, og den accepterer jeg. Kulturministeriets regler er ikke bestemt af Folketinget, men af embedsmænd, og det er en forudsætning for gyldigheden af deres regler, at de er udformet inden for Filmlovens rammer. Jeg mener, at Kulturministeriets regler er for restriktive.

- Så du erkender, at du ikke opfylder bekendtgørelsens krav?

- Ja, det gør jeg, men det er ikke strafbart i og med, at bekendtgørelsens regler ikke er gyldige, og det er de ikke, fordi de stiller krav, som går videre end de krav, som fremgår af Filmloven. Mine skilte opfylder Filmlovens krav.

Vi debatterede længe, for jeg nægtede at erkende mig "skyldig", og politimanden havde svært ved at forstå forskellen på bekendtgørelsen og Filmloven. Han endte med at gå med uforrettet sag.

Lidt senere ringede han. Han havde skrevet en rapport og ville lige høre, om jeg kunne godkende teksten. Han læste op i telefonen, og jeg afviste igen, for han havde stadig ikke forstået det. Samtalen endte med, at han frustreret udbrød:

- Okay, så dropper jeg det helt. Det var heller ikke dig, der var blevet anmeldt.

Vedr. anmeldelse for overtrædelse af mærkningsreglerne jf. Filmloven

Ref: telefonsamtale d.d.

Af anmeldelsen fremgår, at det d. 18.09.1998 af anmelder blev konstateret, at en DVD-film "I Know What You Did Last Summer" købt i forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49 i København, ikke var forsynet med mærke jf. reglerne for dette.

Der henvises til Filmloven nr. 186 af 12.03.1997 § 20, stk. 1 og § 21, stk. 1 og Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998 § 19.

Københavns Politi til Laserdisken, 9. november 1998

Så let slap jeg nu ikke. Johan Schlüter meldte Laserdisken i Skt. Peders Stræde til politiet i København, hvor hans indflydelse var større. Efter episoden i Aalborg fik jeg et telefonopkald fra en københavnsk politimand, som var presset af FDV's advokater. Han omtalte dem som "emsige" og lagde ikke skjul på, at han bare var ude på at få lukket sagen, så han var fri for at have dem på nakken.

Han tilbød at lade mig slippe med en advarsel, hvis jeg ville love i fremtiden at mærke efter Medierådets regler. Det ville jeg ikke, og det irriterede ham. Jeg forklarede, at jeg ikke ville ompakke hundredvis af film dagligt, blot fordi FDV syntes, det var morsomt at spilde min tid. Han praktisk talt lovede, at politiet ikke ville foretage kontrol, men jeg ville ikke love noget, jeg ikke agtede at holde. Jeg troede på, at politiet havde andet at lave end at genere importørerne, men det var noget andet med Johan Schlüter, og jeg ville snart have ham på nakken igen med en stærkere sag, hvis jeg havde brudt et løfte. Johan Schlüter syntes i øvrigt ikke, der skete nok, så han meldte mig igen, og det endte med, at der blev rejst tiltale.

Til Præsidenten for Københavns Byret

Hans Kristian Dall Pedersen
Prinsensgade 29, 1 th
9000 Aalborg

sættes herved under tiltale ved Københavns Byret til straf for efter Filmlovens § 25, stk. 1, jf. § 21, stk. 1, ved igennem længere tid indtil den 13. januar 1999 herunder som konstateret den 18. september 1998 og ovennævnte dato, som indehaver af forretningen Laserdisken, Skt. Peders Stræde 49, København, erhvervsmæssigt at have solgt, udlejet eller på anden måde udbredt et stort antal film, uden efter de nærmere regler herom fastsat af kulturministeren at have mærket eller på anden måde oplyst om filmenes egnethed for børn og unge i overensstemmelse med Medierådet for Børn og Unges vurderinger herom.

Der nedlægges påstand om bøde.

Anklageskriftet mod Laserdisken, 19. maj 1999

Branchens måde at behandle loven:

Jeg har ved selvsyn konstateret, at der i dag - mere end fire år efter mærkningslovens vedtagelse - er masser af kassetter fra de danske distributører, som udbydes til udlejning uden mærkning. Efter at have talt med politiet om sagen, tog jeg en stikprøve i den lokale videoforretning. Torsdag den 12. november 1998 besøgte jeg

Blockbuster
Vesterbro 42
9000 Aalborg.

Jeg fandt midt i butikken en reol, hvorpå der på øverste række stod følgende 10 film:

1. Halløj i klostret (distributør: Buena Vista Home Video)
   INTET MÆRKE
2. Halløj i klostret 2 (distributør: Buena Vista Home Video)
   INTET MÆRKE
3. Hjælp - jeg er en kvinde (distributør: Nordisk Film)
   INTET MÆRKE
4. Hudson Hawk (distributør: Egmont Film)
   INTET MÆRKE
5. If Lucy Fell (distributør: Nordisk Film)
   MÆRKE: 16 år
6. Hot Shots 2 (distributør: Nordisk Film)
   INTET MÆRKE
7. Kærlighed på kredit (distributør: Metronome Video)
   INTET MÆRKE
8. Help (distributør: Egmont Film)
   MÆRKE: A på bagsiden - intet mærke på forsiden
9. Herretur (distributør: Egmont Film)
   INTET MÆRKE
10. Høj skoleføring (distributør: Nordisk Film)
    KORREKT MÆRKET - JUBII

Blockbuster er godkendt af FDV, og samtlige film er leveret af FDV's medlemmer.

1 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med Filmloven.
2 ud af 10 film var mærket i overensstemmelse med tidligere lovgivning.
7 ud af 10 film var slet ikke mærket.

Jeg har endvidere drøftet sagen med Lars Christensen, indehaver af Læsehesten, Reberbansgade 7, 9000 Aalborg. Han fortalte mig, at han netop har fået leveret ca. 24.000 film fra Scanbox, der også er medlem af FDV. Disse film er indført fra andre medlemsstater, men ifølge Lars Christensens vurdering er 80-90 % af de 24.000 film leveret uden mærkning. Jeg formoder, at dette fremgår af politirapporten hos Aalborg Politi, der optog rapport med Lars Christensens forklaring.

Jeg skal sluttelig gøre opmærksom på, at jeg betragter anmeldelsen som et falsk klagemål efter straffelovens § 165. Jeg anmoder politiet om at drage anmelderen til ansvar.

Laserdisken til Københavns Politi, 13. november 1998

> Jeg kan fortælle dig den "sjove" historie, at i København i Gothersgade, hvor Filmhuset bor, er der i stueetagen en særlig café for filmelskere. Det hele er finansieret af staten og koster millioner hvert år. Men i netop denne café er der også salg af filmværker - herunder på video og DVD. Hovedparten af disse videogrammer er IKKE mærket med alder osv. Og nu kommer det virkeligt morsomme - i samme ejendom bor Medierådet, som netop står for reguleringen af mærkningsordningen.

Kim Behnke (FP) til Laserdisken, 6. august 1999

Diskrimination?

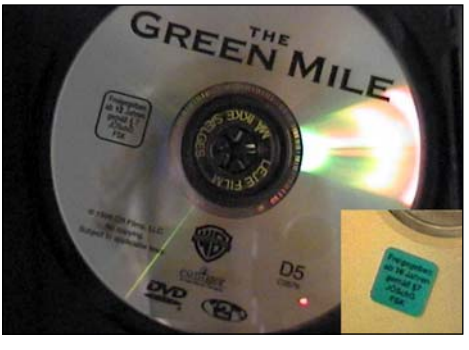
Jeg havde været i dialog med Kulturministeriet om mærkningsreglerne, men det lykkedes mig ikke at trænge igennem med sund fornuft. Medierådet bekræftede i forbindelse med anmeldelsen af mig, at både forhandleren og distributøren var forpligtet til at mærke efter reglerne, men det var ikke Medierådets opgave at føre kontrol med markedet. Det var politiets opgave.

På den baggrund mente jeg, det var en relevant iagttagelse, at hverken FDV's forhandlere, specifikt Blockbuster, den største udlejningsforretning i Aalborg på det tidspunkt, eller Filmhuset, der opererede på statens vegne og endda havde til huse i samme bygning som Medierådet, mærkede deres film korrekt.

Hvorfor var det nødvendigt for importørerne at pille den beskyttende plasticfolie af de importerede DVD'er? Det var som udgangspunkt en konsekvens af bekendtgørelsens bestemmelse om, at mærket skulle sættes direkte på omslaget, men hvorfor var det så afgørende? Jeg vil selvfølgelig sige, at det var for at gøre det så besværligt som muligt for importørerne, men den officielle forklaring var en anden, nemlig at det var vigtigt, at mærket fulgte med filmen. Den ansvarlige skulle have kendskab til oplysningen om filmens egnethed for børn i det øjeblik, han derhjemme skulle afgøre, om han ville vise filmen for familien.

Men var det ikke vigtigt, når man *lejede* film? Bekendtgørelsen nævnte ikke, at selve pladen skulle have et mærke, og når man lejede en film, der i sagens natur var udgivet af FDV, blev pladen udleveret i et neutralt omslag, ikke det originale omslag med aldersmærket. Var det så ikke lige så vigtigt at mærke selve pladen?

Den officielle forklaring var, at det ikke kunne lade sig gøre at mærke pladen, men det kunne man faktisk godt på flere måder. Der var f.eks. også mærkningsregler i Tyskland, og der kunne man både finde ud af at trykke mærket direkte på pladen og at sætte et lille klistermærke på, hvis pladen var fremstillet uden et trykt mærke. Når selskaberne i FDV modtog DVD-pladerne fra fabrikkerne, var de fremstillet med hele Europa - eller i hvert fald hele Norden - som målgruppe, og FDV havde ikke indflydelse nok til at kontrollere trykket på pladerne. Hvis de skulle følge de samme regler, skulle de selv sætte klistermærker på pladerne. Dette arbejde ville man ikke byde FDV's medlemmer. Det ville man kun byde importørerne!

Politiets undvigemanøvrer

Jeg sendte min klage over FDV til Københavns Politi, men den blev pudsigt nok besvaret af Politimesteren i Aalborg, og han kunne - i modsætning til politiet i København - afvise klagen med, at Laserdisken ikke var blevet anmeldt i hans by. Da FDV meldte Data-Palle til politiet, foretog politiet en kontrol af anmeldelsen, men hvorfor kontrollerede politiet ikke Blockbuster som en reaktion på mit brev? Kan man forestille sig, at man ringer til politiet og fortæller, at hætteklædte mænd er i færd med at bryde ind i Nordea, hvorefter politiet svarer: - Tak for opkaldet, men er det blot en orientering om forholdene, eller vil De foretage en anmeldelse?

Ved skrivelse af 20. oktober 1998 anmeldte advokatfirmaet Schlüter og Hald på vegne af Foreningen af Danske Videogramdistributører et nærmere angivet firma i Aalborg for overtrædelse af de danske regler om mærkning af film. Ved politiets kontrol i den pågældende forretning blev anmeldelsens rigtighed bekræftet, og indehaveren erkendte sig skyldig. Politiet foretog herefter en række kontroller i andre forretninger, bl.a. i Deres forretning.

De har herefter ved skrivelse af 13. november 1998 anmeldt FDV for overtrædelse af straffelovens § 165, idet De er af den opfattelse, at der foreligger falsk anmeldelse. Jeg skal hermed meddele, at Deres anmeldelse afvises i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, idet anmeldelsen af det pågældende firma som nævnt var korrekt, ligesom det bemærkes, at FDV ikke har anmeldt Deres firma.

Politimesteren i Aalborg til Laserdisken, 12. januar 1999

Idet jeg henviser til Deres skrivelse af 12. september 2000 skal jeg oplyse, at der ikke er indledt sager i anledning af Deres skrivelse af 13. november 1998.

Det bemærkes herved, at der ikke var vedlagt dokumentation for de overtrædelser af Filmloven, som blev beskrevet i skrivelsen. Skrivelsen blev i øvrigt ikke opfattet som en egentlig anmeldelse, men som en beskrivelse af forholdene i branchen.

Københavns Politi til Laserdisken, 4. oktober 2000

Hvem bestemmer over politiet?

denskjultekorruption.dk/video13

TV Danmark, 28. juli 2000

Jeg bebrejder ikke politiet, at det helst ville undgå at blive blandet ind i slagsmålet mellem FDV og importørerne.

Brevet på side 499 havde til formål at afsløre hykleriet. Politiets svar viste, at FDV blev ladt i fred.

Hvorfor i alverden gik det så med til tv-aktionen på Frederiksberg? Det kan man undre sig over, og det gjorde Kim Behnke også, så han stillede spørgsmål til kulturministeren. Det var Elsebeth Gerner Nielsen (RV) på det tidspunkt, og ganske som de tidligere kulturministre lukkede hun øjnene for virkeligheden, og derfor kunne hun ikke se problemet. Hun holdt sig til reglernes ordlyd og var blind for, at kun importørerne skulle generes med at overholde reglerne, og at kun importørerne skulle udsættes for razziaer og udstilles på tv.

FDV's aktioner var en succes. Samtlige politianmeldte forretninger indstillede deres import - undtagen Laserdisken. Indehaveren af Data-Palle var så rystet, at han ikke engang turde udtale sig til tv. Jeg ville godt fortælle, hvad det handlede om, og jeg agtede stadig ikke at ompakke importerede udgaver af *Dumbo* og *Lady and the Tramp* for at sætte en *Tilladt for børn over 15 år*-mærkat på. I forhold til de importerede film havde mærket ingen vejledende værdi, fordi alle film skulle mærkes på samme måde, uanset om de var egnede for børn eller ej. Jeg var ikke indstillet på at lade mig chikanere i mit salg af film til voksne filmsamlere.

Spørgsmål nr. S 3439 (31. juli 2000):

Hvilken hjemmel har Foreningen af Danske Videogramdistributører til at beslaglægge 720 importerede DVD film, som påstås ikke at være korrekt mærket?

Svar:

Ingen branche- eller interesseorganisation har kompetence til at træffe beslutning om beslaglæggelse af videoer og DVD-kassetter, hverken i henhold til Filmloven eller anden lovgivning. Det er politiet og anklagemyndigheden, der i henhold til de almindelige regler i retsplejeloven har ansvaret for at håndhæve Filmlovens mærkningsregler og i den forbindelse træffe eventuelle straffeprocessuelle foranstaltninger.

Kravet om mærkning gælder som hovedregel for alle film, danskproducerede som importerede film, og uanset, om de vises i biografen eller sælges, udlejes eller udlånes offentligt som video eller DVD. Reglerne er ens for alle, og jeg er derfor uenig i, at de skulle virke diskriminerende i forhold til nogle distributører eller butikker.

Kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen til Kim Behnke, 10. august 2000

De EU-retlige problemer

Det bør ikke undre nogen, at EU-retten har betydning i en situation, hvor en lov åbenlyst bruges til at genere importører. Filmlovens censurbestemmelser er en kvantitativ restriktion og som udgangspunkt forbudt efter EF-traktatens artikel 30 (side 46). Spørgsmålet er, om hensynet til børns sundhed kan retfærdiggøres efter artikel 36? Svaret må være ja, da beskyttelse af menneskers sundhed specifikt er nævnt, så hvis det kun handlede om det, var der intet problem.

Men hvis det kun handlede om at beskytte børn og unge, ville FDV's formand nok ikke kalde loven for et våben mod import. Ved en bedømmelse af situationen må det undersøges, om restriktionerne går videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet), og man må se på, om der er gemt en skjult begrænsning af samhandelen, herunder om der ligger en skjult beskyttelse af den nationale industri. Og her dukkede problemerne op.

Lad mig slå fast, at det ikke er et problem, at kun godkendte film må sælges til børn og unge under 15 år. Mærkningen af sådanne film med A ("for alle"), 7 ("frarådes for børn, der ikke er fyldt 7 år") eller 11 ("for børn, der er fyldt 11 år") er helt i orden, og det er heller ikke et problem, at det er forbudt at sælge ikke-godkendte film til børn og unge under 15 år.

Et problem er kravet til de importerede film i forbindelse med salg til voksne. De er ikke forbudt, og der er heller ikke krav om, at de skal vurderes, så det er også ok. Problemet er kravet om, at alle film skal ompakkes blot for at få påsat et mærke, der *ikke* indeholder informationer om filmens egnethed for børn, fordi det belaster importørerne, uden at det har et regulært formål. Tværtimod!

Susanne Boe, Medierådets sekretariatschef, udtalte til Politiken (side 495), at det er et problem, hvis mærkningen bliver direkte vildledende. Det kunne gå hen og betyde, at forældrene ville miste tilliden til Medierådets mærkning. Det blev reelt vildledende, hvis man mærkede *Dumbo* og *Lady and the Tramp*, som om de var uegnede for børn. Der er ingen fordele forbundet med kravet om at mærke film, der sælges til voksne, og derfor er kravet et regulært EU-retligt problem.

6.4.1. Hensynet til forbrugerbeskyttelsen

Domstolen er af den opfattelse, at beskyttelse af forbrugerne i vidt omfang kan sikres ved regler om mærkning af varerne. Domstolen har imidlertid ikke accepteret enhver form for regulering af mærkning. Selvom det er forholdsvis enkelt for importørerne at påsætte indførte produkter en etikette, der opfylder kravene i indførelseslandet, er Domstolen opmærksom på, at visse mærkningskrav ikke reelt er begrundet i forbrugerhensyn eller dog går videre end rimeligt og derfor er i strid med proportionalitetsprincippet. Domstolen har således tilsidesat nationale bestemmelser, der enten foreskrev en bestemt mærkning eller forbød bestemte former for mærkning.

EU-retten 1, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1999

Et andet problem dengang var forskelsbehandlingen til fordel for FDV.

Kulturministeriets krav om, at information i form af mærket skulle følge med filmen hjem, gjaldt kun for købefilm, men ikke for lejefilm. Der var altså ikke de samme krav til dem, der udlejede, som til dem, der solgte. "Tilfældigvis" var det kun den nationale industri, altså FDV, der nød godt af lempelserne i forbindelse med lejefilm, for det var kun FDV's udgivelser, der måtte udlejes i Danmark.

Kulturministeriet stillede stærkere krav til importørerne end til FDV, og det var formentlig omfattet af forbuddet mod "vilkårlig forskelsbehandling" i artikel 36. Havde det praktisk betydning, kunne man spørge? Ja, det så man af resultatet, for det lykkedes for FDV at få standset importen i næsten alle de anmeldte butikker.

Retssagen om bekendtgørelsens gyldighed

Medierådet var urokkeligt. Jeg foreslog som et kompromis, at man opgav kravet om at påsætte mærket i de tilfælde, hvor mærket ikke repræsenterede nogen reel oplysning om filmens egnethed for børn, f.eks. i importsituationen. Det gik ikke ud over beskyttelsen af børnene, da forbuddet mod at sælge til børn stadig gjaldt. Forslaget havde den ekstra fordel, at tilliden til mærkerne blev bevaret, fordi man undgik at mærke børnefilm, som om de var uegnede for børn.

Pudsigt nok blev FDV's succes med at bekæmpe importerede film brugt som argument for at beholde de uhensigtsmæssige og diskriminerende regler. "Kun omkring fire procent af markedet udgøres af importerede film, og først hvis tallet stiger markant, vil Medierådet skride til handling," stod der i Politiken.

Jeg redegjorde for de EU-retlige problemer allerede i brevet af 13. november 1998, men EU-retten prellede af på politiet, og det bad Københavns Byret om at beramme retsmøde i sagen. Jeg blev indkaldt til retsmøde i København mandag morgen den 7. februar 2000, hvor anklagemyndigheden pudsigt nok forventede, at sagen kunne fremmes som en tilståelsessag.

Da anklagemyndigheden på mødet fastholdt, at jeg skulle straffes med bøde, meddelte jeg, at jeg havde lagt sag an mod Kulturministeriet med påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig. Det var ikke helt sandt, men det var et spørgsmål om få minutter. Jeg ville først se, om en sådan retssag var nødvendig, og det var den. Jeg udleverede en kopi af stævningen, og dommeren og anklageren var enige med mig i, at straffesagen måtte udsættes, til det var afgjort, om bekendtgørelsen var gyldig. Derefter gik jeg direkte til Østre Landsret og indleverede stævningen.

Påstand:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge nr. 30 af 16.01.1998, særligt kap. 4 (§§ 16-20), "Mærkning af videogrammer", (jf. Filmloven nr. 186 af 12.03.1997, § 21, stk. 1) er ugyldig.

Påstanden i Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet, 7. februar 2000

Jeg gjorde tre anbringender gældende:

1. Bekendtgørelsen var i strid med EF-traktatens artikel 30 og 36.
2. Restriktionerne i forhold til importørerne gik videre end nødvendigt for at nå lovens tilsigtede mål (proportionalitetsprincippet).
3. Bekendtgørelsen var i strid med Filmlovens § 21, stk. 1, der gav mulighed for at oplyse om films egnethed for børn på anden måde end ved mærkning.

Kulturministeriet var repræsenteret ved en gammel kending, nemlig Peter Biering, der også havde hjulpet FDV i udlejningssagen (side 335). Han fokuserede på to ting i Kulturministeriets svarskrift.

Han begrundede bekendtgørelsens regler med lovens hovedvægt, der ikke var på filmcensur, men på oplysning og vejledning af forbrugerne, så forældre havde mulighed for selv at tage vare på, hvilke film børn og unge kom til at se i relation til deres egnethed for børn. Et skilt opfyldte ikke den funktion.

Han afviste, at der var et EU-retligt problem, og det begrundede han med, at Kommissionen var notificeret i henhold til informationsproceduredirektivet, og Kommissionen havde ikke haft nogen bemærkninger.

Han undgik på den måde at forholde sig til forskelsbehandlingen til fordel for FDV. Forældrene fik ikke oplysningen om egnethed med hjem, når de lejede film. Han overså, at Kommissionen hverken var informeret om dette eller det faktum, at mærket på de importerede film ikke repræsenterede en reel vejledning. De to emner udforskede jeg i de efterfølgende processkrifter, og jeg søgte at afklare de faktiske forhold i videobranchen. Det afviste han at være med til.

Som svar på min opfordring skrev han den 16. august 2000: "Hvorledes markedet for udlejning af DVD-plader i Danmark rent faktisk forholder sig er noget, som Kulturministeriet ikke har grundlag for at udtale sig om i en retssag som den foreliggende. Sagsøgers bemærkninger er muligvis møntet på Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV), men FDV er ikke sagsøgt i denne sag."

Det var påfaldende, at han i den grad gik i defensiven, men de faktiske forhold var relevante på samme måde, som da EU-Domstolen skulle afgøre, om det var i orden at lægge højere afgift på druevin end frugtvin. Der var sikkert gode grunde til, at der blev dyrket mere frugt i Danmark end druer, men det var nu alligevel en faktisk omstændighed, der var relevant ved bedømmelse af, om lavere afgifter på frugtvin tilgodeså en national industri. Uagtet årsagerne kunne man ikke komme udenom, at FDV's markedsandel for udlejning af videofilm var 100 %. Og FDV levede ikke op til de formål om at informere, som Peter Biering fortalte om.

Igennem en længere brevveksling afviste han konsekvent at udtale sig om de faktiske forhold i videobranchen. Jeg bad da freelance filmjournalist Peter Risby Hansen, der kunne bruges som uafhængigt ekspertvidne, om at leje nogle film og aflevere en skriftlig rapport med billeder. Det er Peter Risby Hansen, der har taget billederne på side 500. Jeg fremlagde rapporten for Østre Landsret den 1. oktober 2000, og derefter blev der afholdt et forberedende retsmøde i landsretten.

Sagen drøftedes. Advokat Biering bemærkede, at sagsøgte ikke ønsker at udtale sig om de faktiske forhold vedrørende udlejningsmarkedet for DVD-plader i Danmark.

Østre Landsrets retsbog, 17. oktober 2000

På retsmødet den 17. oktober 2000 var Peter Biering stadig stum som en østers. Det blev endda noteret i retsbogen, at han ikke ønskede at udtale sig.

Jeg begærede sagen forelagt for EU-Domstolen, og jeg begærede aktindsigt i straffesager efter reglerne om edition for at dokumentere, at politiets kontrol kun omfattede importørerne. Mig bekendt havde politiet hverken gennemført razziaer eller beslaglæggelse mod FDV's forhandlere. Det havde ikke engang kontrolleret Blockbuster, selvom jeg havde oplyst, at de ikke mærkede korrekt. Politiet havde forklaret, at besøget i min butik i Aalborg ikke engang skyldtes en anmeldelse, men var en rutinekontrol - noget der mig bekendt aldrig blev foretaget hos FDV's forhandlere. Det bad jeg om at få undersøgt, for det havde betydning, når en evt. overtrædelse af EU-retten skulle vurderes.

Jeg støttede - som jeg ofte gør - min ret på EF-traktaten, og som jeg så det, havde jeg tre skud i bøssen.

1. Østre Landsret kunne - hvis den ville - forelægge sagen for EU-Domstolen.
2. Højesteret havde pligt til at forelægge sagen for EU-Domstolen.
3. Hvis begge nægtede, havde jeg grundlag for at klage til Kommissionen.

I det følgende processkrift viste Peter Biering sine færdigheder som topadvokat. Han formåede at udfylde 13 sider med juridisk hokus-pokus, der skulle fastslå, at der ikke blev diskrimineret, og at der ikke var et EU-retligt problem. Jeg fandt, at hans redegørelse også talte den anden vej. F.eks. citerede han fra informationsproceduredirektivets formål, "at hindringer for varesamhandelen kun tillades, når de er nødvendige for at tilgodese tvingende hensyn af almen interesse." Det udelukkede i mine øjne kravet om, at jeg skulle ompakke en film for at påsætte et mærke, som overhovedet ikke informerede om filmens egnethed for børn.

Det meste var uden reelt indhold, men på side 11 blev han uforsigtig og kommenterede på udlejningsforholdene med tre argumenter, der mest understregede, at det nok havde været klogere af ham at holde mund, som han hidtil havde gjort.

For det første fremgår mærkningen af de omslag, der udstilles i udlejningsforretningerne. For det andet sker udleje kun til børn, hvis de opfylder de aldersmæssige krav. For det tredje ligger en udlejet film normalt kun i en kortere periode på højest 24 timer hos lejeren.

Kulturministeriets processkrift C til Østre Landsret, 3. januar 2001

Af de tre argumenter kunne jeg umiddelbart overtage de to første og bruge dem på situationen i Laserdisken. Mærkningen fremgik af mine skilte og kunne ses af alle i butikken, så det krav opfyldte jeg lige så godt som udlejerne.

Udlejning skete kun til børn, hvis de opfyldte de aldersmæssige krav! Det var en pudsig konstruktion af ord, fordi udlejning er indgåelse af et kontraktforhold, der under alle omstændigheder fordrer, at lejeren er fyldt 18 år. Det handlede om børn, der var fyldt 18 år! Hvem vil kalde "børn", der er fyldt 18 år, for børn? Jeg solgte ikke importerede film til børn, og det blev jeg heller ikke beskyldt for, så også det krav opfyldte jeg lige så godt som videoudlejerne.

Det sidste argument var så tåbeligt, at jeg elskede det. Hvor længe mente Peter Biering, at brugerne kunne huske den mærkning, der stod på kassetten i butikken?

10 minutter?
30 minutter?
24 timer?
72 timer?

Jeg påstod, at den gennemsnitlige lejer glemte filmens egnethed for børn i samme minut, han eller hun forlod butikken. Vi kunne prøve at undersøge det? Jeg ville gerne være med til at stå foran Blockbuster og spørge dem, der lige havde forladt butikken, om de kunne huske aldersvurderingen for de film, de netop havde lejet. Det forudsatte selvfølgelig, at Blockbuster havde mærket omslagene, hvilket som påvist ikke altid var en selvfølge.

Jeg var indstillet på at foretage en tilsvarende undersøgelse foran Laserdisken. Vi kunne spørge folk, om de kunne huske aldersvurderingen på mine skilte. Jeg mente, at mine kunder ville ramme rigtigt oftere end Blockbusters kunder.

Argumentet gav anledning til andre spørgsmål. Vidste Peter Biering slet ikke, at flere udlejningsbutikker udlejede i mere end 24 timer, f.eks. "lej 5 film i 5 dage" eller "weekendtilbud fra fredag-mandag: lej 3 film og betal for 2"?

Hvordan kunne Peter Biering i det hele taget være sikker på, at den person, der lejede filmen, var til stede, når filmen blev afspillet i hjemmet?

Hvis argumentet var andet end en dårlig undskyldning, måtte det kunne dokumenteres, at det forholdt sig sådan i virkeligheden, eller hvad?

Jeg afsluttede mit processkrift med et løsningsforslag, så vi slap for en tur til EU-Domstolen. Kulturministeriet skulle opgive de mærkningskrav, der var rettet mod importørerne, og tiltræde et forslag, som hverken forringede informationsværdien eller underminerede tilliden til mærkerne. Hvorfor ikke indrømme, at der måske utilsigtet var opstået et problem i forhold til importører af DVD-plader og konstruktivt forsøge at løse det?

Peter Biering havde lært af sine tidligere fejl. Han svarede ikke på noget som helst, men nøjedes med at afvise, at virkeligheden var, som den var. I forhold til at vinde sagen for Kulturministeriet (og for FDV) var det en god taktik, for han fik medhold i Østre Landsret, som heller ikke forholdt sig til de egentlige problemer.

Forliget og frifindelsen

Østre Landsret ignorerede virkeligheden og forholdt sig alene til, at det fremgik af Filmloven, at Kulturministeriet var bemyndiget til at udfærdige reglerne, og at Kommissionen ikke havde haft bemærkninger til dem.

For Højesteret kæmpede jeg videre for at få den til at forholde sig til faktum. Jeg henviste til, at det i ankesagen var Højesterets pligt at forelægge spørgsmålet om de faktiske diskriminerende konsekvenser af reglerne for EU-Domstolen.

For Højesteret mødte K. Hagel-Sørensen. Jeg kendte ham som medforfatter til *EU-Karnov* og en lærebog, jeg havde studeret. Sjovt nok indledte han med en absurd benægtelse af, at de faktiske forhold havde betydning for EU-retten under vurderingen af reglerne. Det fremgår ellers klart nok af hans egen lærebog, at det er *virkningen* af reglerne, der har betydning for EU-Domstolens vurdering!

> Den redegørelse for, hvad appellanten hævder er praksis ved udlejning af DVD-plader, og hvorefter den originale kassette ganske vist er mærket i overensstemmelse med bekendtgørelsen, men ikke udleveres til kunden ved udlejning, angår hverken lovligheden og gyldigheden af §§ 16-20 i bekendtgørelse nr. 30/1998 eller spørgsmålet om appellantens pligt til at foretage mærkning af de kassetter, appellanten sælger.

Kulturministeriets processkrift til Højesteret, 16. maj 2002

Kulturministeriet ville ikke tabe ansigt og indrømme, at reglerne diskriminerede, så jeg blev i stedet tilbudt en dispensation. Jeg blev tilbudt, at jeg ikke skulle følge reglerne! Dermed bortfaldt min interesse i at føre retssag om bekendtgørelsen, og dermed bortfaldt også politiets straffesag mod mig. Det var en udemokratisk og lavpraktisk løsning, men det ville være dumt ikke at tage imod tilbuddet.

Jeg hævede retssagen, efter at Københavns Politi havde bekræftet, at der ikke ville blive foretaget yderligere i straffesagen. Min advokat opdagede senere, at da politiet havde nedlagt påstand om straf, og der var afholdt et retsmøde, skulle jeg frifindes, og det blev jeg den 25. januar 2007.

Sætter jeg så ligegyldige mærker på et stykke cellofan, som kunderne smider ud? Nej, det er for dumt. Jeg oplyser til gengæld om Medierådets vurdering på Laserdiskens hjemmeside.

> Kulturministeriet er indstillet på at imødekomme Deres indvendinger således, at der dispenseres fra bekendtgørelsen, f.eks. således at De i stedet påfører DVD-pladen en mærkat uden på cellofanindpakningen. Derved vil Deres virksomhed blive begunstiget i forhold til andre virksomheder, idet det fremgår af mærkningsbekendtgørelsens § 20, at mærkningsoplysningerne ikke må kunne fjernes.

Kulturministeriets forligsforslag, 20. august 2002

38. Jagten på konkurrenterne

Så forskellige regler som dem i Filmloven og ophavsretsloven blev brugt af industrien til at holde konkurrenterne i ave. Konkurrencen kan begrænses på alle mulige måder, og underholdningsindustriens kreativitet var stor. I dette kapitel gennemgås flere eksempler.

Anmeldelsen af Olga Musik

Ingen var sikre, hvis de agerede på et marked, som FDV eller IFPI kaldte "deres marked". Der var ingen grænse for de midler, FDV og IFPI tog i brug for at genere konkurrenterne.

Dette (og forrige) kapitel handler om andet end regional konsumption, for det er relevant i forhold til de høje forbrugerpriser at forstå, hvordan de uafhængige aktører chikaneres, når de udfordrer den etablerede industri. Angrebet på Olga Musik havde rod i de høje priser, IFPI havde forlangt for CD-pladerne siden systemets introduktion. En fuldpris lp kostede da 75-80 kr., og selvom en CD-plade var væsentligt billigere at fremstille, blev den alligevel prissat til 150-165 kr. Branchen forklarede, at forbrugerne fik et bedre produkt, dels fordi CD-pladen i kraft af den nye teknik ikke blev slidt ved brug, og dels var der lydmæssige fordele på grund af den manglende overfladestøj og en renere lyd med bedre signal/støjforhold, og dertil kom en række praktiske fordele.

§ 164. Den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, straffes med fængsel indtil 6 år.

§ 165. Den, der til offentlig myndighed anmelder en strafbar handling, der ikke er begået, såvel som den, der til sådan myndighed indgiver falske klagemål, straffes med bøde, eller fængsel indtil 6 måneder.

Straffelovens §§ 164 og 165

Olga Musiks forbrydelse var, at de ikke fulgte IFPI's retningslinjer for, hvad en CD-plade burde koste. Olga Musik var ikke producent, men distributør af musik fra producenter, som havde en anden opfattelse. Vigtigst var den klassiske musik fra de internationale mærker, Naxos og Marco Polo. Selvom musikken ikke var indspillet af Herbert von Karajan og Berliner Philharmonikerne var det alligevel indspilninger af høj kvalitet, og pladerne blev ofte rost af anmelderne.

Olga Musik havde også andre idéer om, hvordan musik skulle sælges, og snart kunne danskerne købe klassisk musik på CD i over 400 af landets boghandlere - og til blot 69 kr.

Det faldt ikke i god jord hos IFPI. Olga Musik stjal ikke blot markedsandele; de underminerede også IFPI's forsøg på at få forbrugerne til at acceptere, hvad en CD-plade burde koste.

Johan Schlüter reagerede ved som advokat og sekretær for IFPI at melde Olga Musik ApS og flere andre importører til Told- og Skattestyrelsen for at importere CD-plader uden at betale den lovpligtige punktafgift.

Anmeldelsens nærmere indhold

Johan Schlüter sendte anmeldelsen til Told- og Skattestyrelsen den 22. april 1993. Han angav fire selskaber med navn og adresse, betegnede deres virksomhed som "ulovlig", kaldte det for "uacceptabel konkurrenceforvridning" og bad om, at der blev iværksat de fornødne kontrolforanstaltninger. Han afsluttede brevet således:

> "IFPI fortsætter naturligvis undersøgelserne af omfanget heraf, men det er min opfattelse, at der bør skrides ind med henblik på at få standset de ulovligheder, der allerede er konstaterbare på nuværende tidspunkt.
>
> Jeg håber derfor, at Told- og Skattestyrelsen hurtigst muligt vil iværksætte en effektiv punktafgiftskontrol, således at branchen kan konkurrere på lige vilkår."

Små musikimportører chikaneres af de store

Olga Musik i Ry overvejer retssag mod pladebranchens internationale organisation IFPI for udokumenteret anklage om svindel med punktafgiften

Af Bendt Bendtsen

Det svirrer med kraftige ord og beskyldninger inden for musikbranchen for tiden. Årsagen er, at IFPI, der er pladeproducenternes brancheorganisation, har meldt fire små firmaer inden for samme branche til Told- og Skattestyrelsen for ikke at betale punktafgifter for importerede varer. Bl. a. Olga Musik i Ry.

Anmelderen er IFPI's daglige leder, Johan Schlüter, der også er branchens advokat. Organisationen, der er international, har omkring 40 medlemmer herhjemme, deriblandt alle sværvægterne som f.eks. Polygram, EMI, Sony etc.

Olga Musik er ikke medlem, fordi man her er ren importør, ikke producent.

Har fulgt lovene

I brevet fra advokat Johan Schlüter anmeldes Olga Musik for »konstaterbare ulovligheder«, idet det antydes, at firmaet ikke opfylder lovens krav om berigtigelse af punktafgiften.

Told- og Skattestyrelsen opfordres til at skride ind med henblik på at få standset de »konstaterbare ulovligheder«.

Det »konstaterbare« er begrundet i, at IFPI mener, at de anklagede importørers priser er »urealistisk lave«. F.eks. sælger Olga Musik sine klassiske indspilninger på plademærket »Naxos«, der er blevet meget rost af musikanmeldere, for 69 kroner.

En svinestreg

- Det er en svinestreg, siger direktør Birger Hansen, Olga Musik.

- Den kan kun have til formål at få lukket Olga Musik. Vi fik besøg af Horsens Toldkammer, som undersøgte vore regnskaber og konstaterede, at der selvfølgelig ikke var sket noget ulovligt.

Det kunne i givet fald være blevet dyrt, idet IFPI så ville have blacklistet firmaet hos alle de internationale leverandører, hvilket organisationen er forpligtet til i tilfælde af kriminelle handlinger. Næsten alle Olga Musiks leverandører er medlemmer af IFPI.

Birger Hansen overvejer nu en retssag mod IFPI's daglige leder.

Fik tilfældigt anmeldelsen at se

- Havde det været i USA, ville vi have fået en masse penge for uretmæssig anmeldelse. Herhjemme skal man kunne dokumentere et tab, og det har vi heldigvis ikke haft, siger Birger Hansen.

- Jeg var så heldig at få fat i brevet, der var sendt ud til IFPI-medlemmerne, fra en bekendt i branchen, der er medlem af IFPI og var forarget på mine vegne. Derfor kunne vi hurtigt reagere ved at sende et brev til IFPI, hvor vi gjorde opmærksom på, at vi ikke havde begået svindel, og jeg bebudede et sagsanlæg med krav om ni millioner kr. i erstatning, hvis vi må dreje nøglen om. Så vidt er det dog heldigvis ikke kommet.

Foreløbig ligger sagen hos Advokatrådet, hvor advokat Johan Schlüter kan få en næse for dårlig advokatskik ved udokumenteret at anmelde nogen til offentlig myndighed.

I en retssag vil det kunne indebære en straf på 1-6 års fængsel i henhold til straffeloven.

De store føler sig pressede

- Birger Hansen undrer sig over, hvorfor anmeldelsen er kommet.

- Jeg kan kun se hele aktionen som et resultat af, at Polygram og de andre store føler sig pressede på markedet.

- Dets på grund af den serie billige cd'er som firmaet Elap sender ud i supermarkederne, dels vore produkter fra Naxos og Marco Polo, som hører til i mellemklassen prismæssigt, og som vi også sælger gennem boghandlerne.

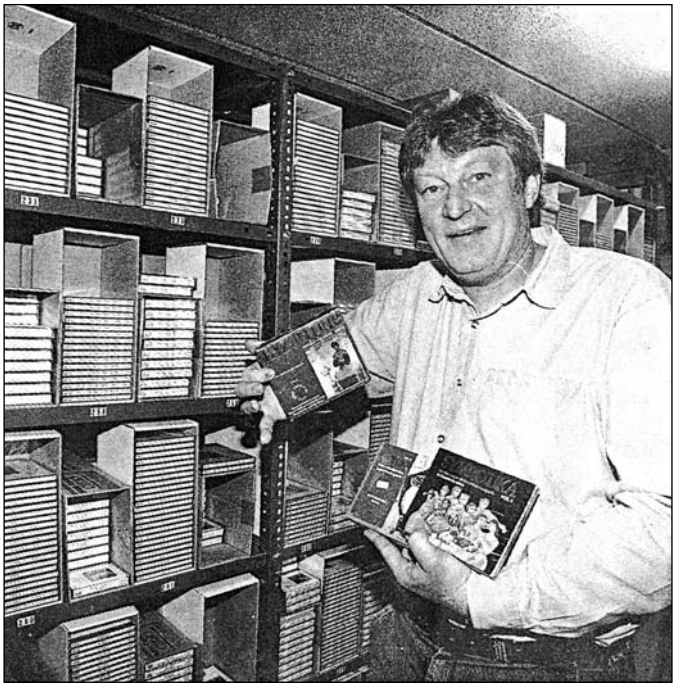
- Endelig er der også

Århus Stiftstidende, 14. november 1993

Også Laserdisken blev meldt til Told- og Skattestyrelsen

Laserdisken har aldrig importeret CD-plader. Jeg handlede med CD-plader frem til 1987. Jeg købte dem hos Polygram og GDC via TV-importøren fra Hjallerup, og efter 1987 koncentrerede jeg mig om LaserDiscs og videokassetter, som ikke var omfattet af den forbrugsbegrænsende afgift, der var på grammofonplader.

I mit tilfælde handlede det for Johan Schlüter netop om, at FDV *ikke* ønskede at konkurrere på lige vilkår. Desværre lykkedes det for FDV at få en embedsmand ved Told & Skat til at tro, at en LaserDisc var en grammofonplade! Pludselig fik jeg pålæg om at opkræve en forbrugsbegrænsende afgift, hver gang jeg solgte en LaserDisc. Det gjorde selvfølgelig LaserDiscs endnu dyrere i forhold til de videokassetter, som FDV solgte af de samme film, og derved blev jeg kastet ud i en syv år lang, men også lærerig retssag mod Skatteministeriet (kapitel 52).

En svinestreg, *siger direktør Birger Hansen, Olga Musik. Hans forretning kunne være blevet lukket af anmeldelsen.*

presset fra vores fuldprisprodukter, hvor kunderne tilsyneladende er faldet for de mange spændende ukendte kunstnere, som vi finder, og som vi har gjort til vor niche.

- Mange vil hellere have en indspilning af Beethovens 9. symfoni af vore mærker end den dyrere tiende indspilning af samme på Deutsche Grammophon med en kommende dirigentstjerne.

Medvirkende er det sikkert også, at netop indspilningerne på Naxos og Marco Polo har fået meget flotte anmeldelser.

Birger Hansen ved ikke, hvordan fordelingen på pladermarkedet er herhjemme. da han som ikke-medlem ikke har indsigt i IFPI's opgørelse, men han henviser til udviklingen i Norge.

For 10 år siden havde Polygram en markedsandel på 70 pct. I dag har hans norske kollega i Oslo, som han har et nært samarbejde med, en andel på 50 pct. af det norske marked. Polygram kun 23 pct.

- Uden at kunne vide det vil jeg tro, at Elap og jeg sælger lige så meget som Polygram herhjemme. Dertil kommer så hele parallelimporten fra pladeforhandlere, der importerer direkte fra udlandet. Det vil sige, at Polygrams andel er mindre end på papiret, siger Birger Hansen.

Væk med punktafgiften

- I stedet for at foretage bagholdsangreb på »besværlige« konkurrenter, burde IFPI bruge energien på at få afskaffet punktafgiften, der er helt klart ulovlig i EU, mener Birger Hansen.

- Den er også ganske uhåndterbar for toldmyndighederne, da postvæsenet ikke længere skal have tolddeklaration på pakker fra udlandet. Har tolderne mon hunde, der kan snuse sig frem til musikken?

Det har ikke været muligt at få en kommentar fra direktør Stefan Fryland, Polygram.

Århus Stiftstidende, 14. november 1993 (fortsat)

One Stop-affæren

Efter ophavsretslovens vedtagelse i 1995 brugte jeg sommeren på at undersøge, hvordan en truende udemokratisk gennemførelse af regional konsumption kunne forhindres. Uanset indtrykket af den endelige ordlyd kunne det ikke diskuteres, at borgernes repræsentanter, ØSU og Parlamentet, ikke havde haft en chance for at bidrage til debatten, for den fortolkning, der forbød international konsumption, kom først på bordet senere. I sagens natur havde Kommissionen heller ikke givet nogen begrundelse for, at international konsumption skulle forbydes.

Jeg skrev et udkast til en stævning af regeringen med henblik på at gennemgå forløbet for EU-Domstolen, før regional konsumption fik praktisk betydning, og jeg forberedte et forsvar, hvis FDV skulle finde på at angribe min import fra USA. Pioneers europæiske lancering af LaserDisc-systemet var ikke blevet en succes, så et forbud mod import fra USA ville betyde enden for dette system i Danmark. Jeg havde ikke et sikkert grundlag for at påstå, at lovændringen ramte mig, for ifølge anordning nr. 964 af 12. december 1995 gjaldt spredningsretten alene optagelser, der var foretaget inden for EØS-området. Det var bedst at vente, til FDV gik i krig mod mig, så jeg derved fik en grund til at anlægge retssagen, men det skete ikke.

Det betød ikke, at IFPI havde opgivet at bekæmpe parallelimporten af CD-plader. De sendte trusselsbreve til flere pladeforretninger, og Warner Music Danmark og Polygram Records gik forrest med en prøvesag mod den mest irriterende af dem alle, One Stop i Arkaden i Århus. Butikkens simple, men effektive koncept var, at alle CD-plader kostede 100 kr., og det var 20-40 % under IFPI's priser.

For IFPI var sagen klar. Når danskerne købte CD-plader, skulle de leveres af IFPI's medlemmer, og derfor skulle parallelimporten standses. Og det kunne ikke komme på tale, at IFPI satte priserne ned til verdensmarkedsniveau.

Krav til lavprisforretning: Luk nu eller mød os i retten

De danske pladeselskaber slår øjeblikkeligt og med hård hånd ned på en ny lavpris-pladeforretning i Århus: enten lukker den straks, eller IFPI anlægger retssag.

Den nyåbnede pladeforretning, One Stop i Arkaden i Århus, modtager med posten til morgen et brev fra sammenslutningen af danske pladeselskaber med krav om lukning. I modsat fald vil selskaberne gå til domstolene for at få forretningen lukket og dens import af udenlandske cd'er stoppet.

Sammenslutningen af pladeselskaber, IFPI, mener at være juridisk skudsikker klædt på til en retssag mod One Stop: Både dansk lovgivning og et EU-direktiv forbyder ifølge IFPI såkaldt parallelimport af plader fra lande udenfor EU. I tilfældet One Stop importeres pladerne ifølge IFPI fra USA via Canada.

Parallelimporten betyder, at One Stop kan sælge sine cd'er til en enhedspris på 100 kroner - det er op til 40 procent mindre end konkurrenterne.

Århus Stiftstidende (forsiden), 23. november 1996

Enhedsprisen *på 100 kroner hos One Stop har fået pladeselskaberne til at sige Stop - de truer med retssag.*

Dansk lovgivning versus EU-direktiv

Retssag mod nyåbnet lavpris-pladeforretning i Århus kan få betydning for dansk lovgivning om ophavsret

Af Bjarne Bækgaard

Danmark kan blive tvunget til at ændre sin lovgivning, hvis sammenslutningen af pladeselskaber, IFPI vinder en civil retssag mod en nystartet lavpris-pladeforretning i Århus.

Dansk lovgivning skal prøve kræfter med et EU-direktiv, når IFPI anlægger en civil retssag mod den nyåbnede pladeforretning, One Stop i Arkaden i Søndergade i Århus og mod andre parallelimportører af cd'er.

IFPI har nemlig to formål med en sådan retssag:

☐ One Stop skal stoppes, ligesom andre parallelimportører.

☐ Den danske ophavsretslov skal ændres, så den bliver i overensstemmelse med et EU-direktiv fra 1992.

Ifølge den danske lovgivning er det nemlig kun forbudt at importere *europæisk*-producerede plader uden ophavsretsindehaverens samtykke fra f.eks. USA eller Canada - ifølge EU-direktivet er en sådan import forbudt uanset hvor i verden pladen er produceret.

I praksis er forskellen på dansk lovgivning og EU-direktivet, at pladeforretningen One Stop gerne må importere f.eks. amerikansk-producerede plader i henhold til dansk lovgivning, men ikke i henhold til EU-direktivet.

Brev til One Stop

- Vi accepterer ikke den begrænsning i ophavsretshaverens rettigheder, som er indeholdt i den danske lovgivning. Vi ønsker derfor domstolenes ord for, at EU-direktivets regler er gældende i Danmark, siger IFPI's advokat, Niels Andersen, København.

Første skridt til retssagen blev taget af IFPI's advokat i går eftermiddag. Han sendte et brev til One Stop i Århus med klar besked: enten lukker I øjeblikkeligt, eller også mødes vi i retten.

- Vi kan ikke acceptere den slags import, pointerer direktøren for pladeselskabet Polygram, Stefan Fryland, der samtidig er formand for IFPI.

- Jamen, de lave priser kommer jo forbrugerne til gode. Er det så ikke lidt ærgerligt for forbrugerne, at I kører en retssag?

- Joh, det er muligt, men som pladeselskab er det jo et problem, at pladerne bliver leveret af andre end os, og så er vi nødt til at forsvare os. Jeg synes, det er dejligt, at forbrugerne kan købe billige plader, men de skulle gerne komme fra os - det er sådan set logisk nok. Der går jo omsætning fra os.

- I kunne jo f.eks. selv sænke priserne?

- Ja, det kunne man jo gøre. Men vi skal jo have tingene til at hænge sammen, og prisniveauet i Danmark er meget lig resten af Europa. Vi har i hvert fald ikke tænkt os at sænke priserne for at imødegå konkurrence fra et land, der yder eksport-tilskud

- Det er Canada, du tænker på?

- Ja, pladerne til f.eks. den ny forretning i Århus kommer ud af USA, men eksporteres til Danmark via Canada. Min vurdering er, at parallelimporten i dag udgør 10-15 procent af det udenlandske repertoire herhjemme. Det er jo døden for os, hvis vi ikke får det stoppet, siger Stefan Fryland.

Århus Stiftstidende, 23. november 1996

Retssagens indhold og forløb

Jeg så meget nødig en ny Warner-sag, hvor butiksindehaveren blev ført bag lyset af Johan Schlüter i en principiel sag, så jeg kontaktede One Stops indehaver, Rudi Schropp-Pedersen, i et forsøg på at hjælpe ham. Desværre så han mig kun som en konkurrent, der ville stjæle hans koncept, så jeg måtte nøjes med at følge sagen i aviserne. Jeg sendte en rapport til hans advokat, Tom Deichmann, om baggrunden for regional konsumption, men han var lige så arrogant som Rudi.

Ifølge Århus Stiftstidende anerkendte han regional konsumption, men mente, at der måtte være givet samtykke til salget i og med, at der var tale om lovligt udgivne eksemplarer. Det argument holdt som bekendt ikke i retten.

Tom Deichmann forsøgte sig med logik og påpegede det mærkværdige i, at ét selskab i en koncern (Time Warner) solgte CD-plader til One Shop, hvorefter et andet selskab (Warner Music Danmark) i samme koncern fik nedlagt forbud mod salget. Han havde ikke forstået, at det var selve årsagen til industriens ønske om at afskaffe international konsumption. Den så en chance for at isolere EU (eller mere korrekt: EØS-området), så man her kunne tage overpriser i forhold til resten af verden. Det er da ikke svært at forstå!

One Shop var ikke særligt påvirket af fogedforbuddet under retssagen, for det vedrørte blot tre CD-plader af hhv. Bryan Adams, Simply Red og Phil Collins, og de var udvalgt, fordi en del af musikken var optaget i EØS-området.

- Tænk, at de gider sætte så meget i sving for tre sølle titler, var Rudis naive kommentar til justifikationssagen efter fogedforbuddet. Præcis som i prøvesagen mod Erik Viuff Christiansen handlede det om at etablere en retspraksis, som reelt gjorde parallelimport af *alle* CD-plader fra USA og Canada umulig.

One Stop tabte i byretten og igen i landsretten, uden at det ifølge Rudi afklarede noget som helst. Hvis der på en pladeindspilning er blot en kort trompetsolo, der er indspillet i f.eks. Paris, kan IFPI forbyde, at den pågældende CD-plade bliver parallelimporteret og solgt i Danmark.

- Det er en underlig dom, for vi er overhovedet ikke blevet klogere, end vi var, da sagen startede, sagde Rudi til DetailBladet, da han havde tabt ankesagen. Han henviste til, at man ikke kan se på CD-pladerne, hvor de er indspillet, så hvordan kan man så finde ud af, hvilke plader man må parallelimportere?

Jamen, det er hele pointen! Parallelimportørerne har ikke en jordisk chance for at finde ud af, hvor indspilningerne er foretaget, så der er kun én måde at undgå retsforfølgelse: indstil al parallelimport og køb alle plader af IFPI's danske medlemmer. Naturligvis blev enden på det hele, at One Stop måtte lukke.

Kim Behnke fandt forfølgelsen af One Stop absurd og forsøgte at tage sagen op i Folketinget, men forgæves. Han stillede spørgsmål til kulturministeren, Ebbe Lundgaard, men han henviste i store træk blot til de svar, Jytte Hilden havde givet, da loven blev behandlet i Folketinget i 1995. J. Nørup-Nielsens løsning viste sig at være absolut værdiløs, men nu interesserede det ikke andre end Kim Behnke.

Industriens indirekte indflydelse

denskjultekorruption.dk/video14

Kulturminister Hans Sølvhøj

Jakob Stegelmann overvejede engang at tage nogle af de mest spændende LaserDisc-plader med i *Troldspejlet*, hvor han jævnligt omtalte videoudgivelser, men han turde ikke.

Han frygtede, det kunne skade forholdet til filmselskaberne, og det kunne ultimativt skade programmet. Jakob selv var positiv og omtalte ofte systemet og Laserdisken i andre sammenhænge. F.eks. skrev han gerne om LaserDiscs og Laserdisken i Berlingske Tidende. Bo Larsen, der lavede filmmagasinet *Biffen* til de lokale tv-stationer, sagde til mig, at han befandt sig i samme dilemma.

"Danmarks Radio må være fuldstændig fri og uafhængig af enhver privatøkonomisk interesse, så den kan tilrettelægge sin programvirksomhed alene ud fra de formål, som radiospredningsloven har fastlagt."

Sagt i 1966 af kulturminister Hans Sølvhøj, som i lang tid også var generaldirektør for DR. Anledningen var den tilbagevendende debat om reklamer i DR og den indflydelse, annoncørerne kunne frygtes at få på programindholdet, hvis DR begyndte at vise reklamer.

Den indflydelse har flere magtfulde organisationer og virksomheder alligevel. Formelt havde den danske videobranche ingen indflydelse på Danmarks Radios programpolitik, men selvom LaserDisc-systemet i perioden 1984-1999 var Rolls Royce inden for videogengivelse, ville man ikke opdage, at systemet eksisterede, hvis man udelukkende så verden igennem DR's programmer.

Chikane af filmanmeldere

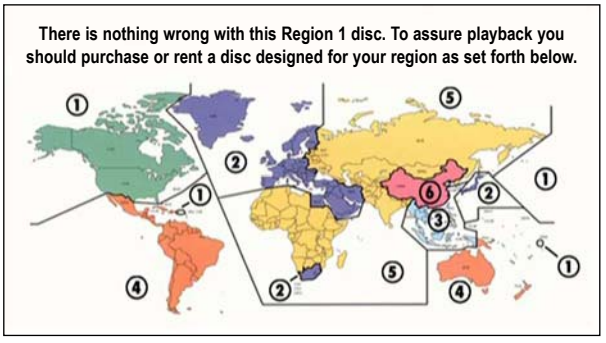
FDV ville helst ikke pille ved den succes, de havde med videokassetterne, og de så helst, at ingen var klar over, at LaserDisc og DVD eksisterede. Ja, de første år var de danske film- og videoselskaber også imod DVD-systemet, som ikke desto mindre blev markedsført og udbredt i Danmark via importerede DVD-plader.

Nicolas Barbano, min kollega på *Filmsamleren* og arrangør af *Animani 96* (side 66-67), fandt et større publikum i Carlsens filmårbog og i Ekstra Bladet, hvor han også skrev om DVD, men i 1998 var det ikke velset hos Johan Schlüter.

> Jeg kan forresten fortælle dig, at Johan Schlüter prøver at få mig til ikke at omtale dvd-mediet, når jeg anmelder biografffilm. I modsat fald vil jeg måske blive udelukket fra presseforestillinger, truer han. Jeg har givet sagen videre til filmanmeldernes brancheforening og har selvsagt tænkt mig at fortsætte med at skrive, hvad jeg selv mener, der bør skrives.

Nicolas Barbano til Laserdisken, 17. november 1998

DVD og regionalkoderne

DVD-systemet er et digitalt videoformat og var således lidt af en revolution. Godt nok aflæses LaserDisc af en laser, men informationerne er lagret i analog form, idet hullerne ikke repræsenterer tal, men et FM-signal. Den digitale behandling gav nye muligheder for gengivelse af information, og det kom forbrugerne til gode i form af fremragende DVD-udgivelser, men det skabte også et monster: regionalkoder.

I 70'erne var videomarkedet hæmmet af filmselskabernes kamp mod privates muligheder for at optage fra tv. Der fulgte så et hav af inkompatible formater på kassette: U-matic, VCR, VHS, Betamax, Video 2000, Video8, Hi8, Super-VHS, DV og HDV.

Det forvirrede forbrugerne og var til gene for videoudlejerne. Elektronikproducenterne fandt i sjælden grad fælles fodslag og blev til sidst enige om ét fremtidigt system: DVD.

Det blev desværre ødelagt af filmindustrien, der kun ville støtte systemet, hvis der blev inkorporeret en kunstig opdeling af jordkloden.

denskjultekorruption.dk/video15

Rene ord for pengene, 2002

Fremtiden på DVD

DVD-hylderne udgør stadig et mindre hjørne i de fleste videobutikker. Men de rummelige cd-agtige skiver er fremtidens filmformat.

I USA er DVD allerede uhyre stort med ca. tre millioner solgte afspillere, hvortil man skal lægge computere med DVD-drev.

Herhjemme vil der ifølge prognoserne ved årets udgang være solgt 28.000 DVD-afspillere, hvortil man igen skal lægge computere med DVD-drev. Tilsammen kommer tallet op på omkring 75.000 danske DVD-brugere. Nordisk, Scanbox og Metronome slås allerede aggressivt om software-markedet.

En ting, der har bremset det danske DVD-salg, er roderiet med regionskoderne, som har skabt en ny form for klasseskel. USA er Region 1 og får de mest attraktive udgivelser, endda længe før alle andre. For at se Region 1 skal man som dansker have sin afspiller eller sit drev modificeret (hvilket man kan få hjælp til i Laserdisken). Region 1-brugere kan vælge mellem 4.000 titler, ofte med attraktivt ekstramateriale i form af kommentarlydspor, 'making of'-dokumentarer etc. I Danmark er der kun udsendt ca. 250 titler, sjældent med meget andet end selve filmen.

Danmark hører til den europæiske Region 2, som i bredt omfang må nøjes med, hvad man kan være fristet til at kalde andensorteringsvarer. Blandt de film, der herhjemme har solgt godt på DVD, er action-giganterne 'Armageddon' og 'Starship Troopers'. Det er dog typisk, at hvis man ønsker disse film leveret med ekstramateriale, må man ty til de importerede Region 1-versioner.

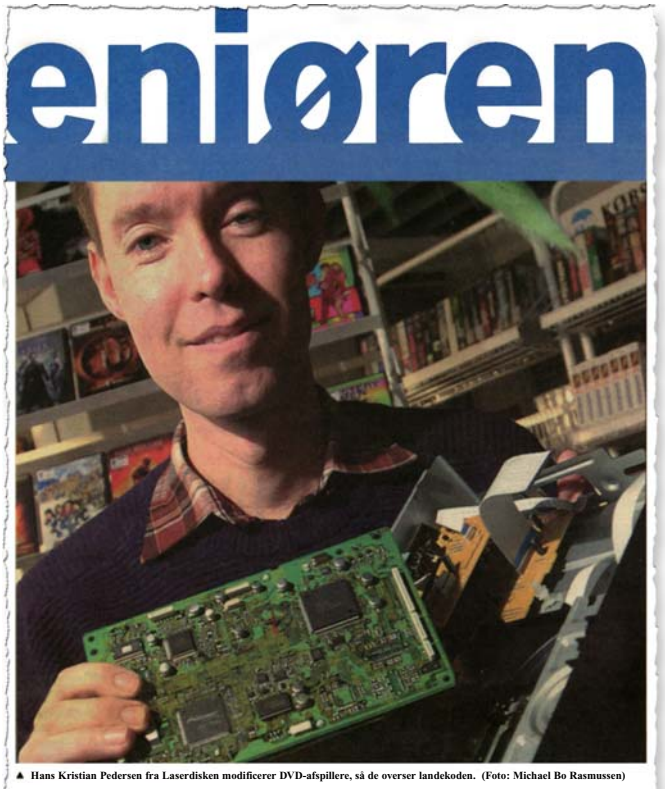
Ekstra Bladet, 22. oktober 1999

Det fungerer sådan, at enhver DVD-afspiller, der er produceret af et medlem af det i 1996 oprettede DVD Forum, skal være låst til en bestemt region.

Når en DVD-plade lægges i afspilleren, er det første, der sker, at afspilleren læser dens region. Hvis den ikke stemmer med afspillerens region, kan pladen ikke afspilles. "Wrong region" vises i stedet i afspillerens display. På skærmen vises måske et kort som det, der ses på forrige side, og man bliver bedt om at købe (eller leje) en plade til ens egen region.

Sådan kontrollerer filmindustrien markedet for film. Det er ineffektivt i produktionsmæssig sammenhæng, men for industrien opvejes det af fordelene af at kunne tage overpriser i rige områder, dvs. især i Europa.

Heldigvis kan man ved et teknisk indgreb låse afspilleren op, og det var min anbefaling, at man fik det gjort, da jeg som lidt af en filmnørd skulle rådgive i tv i *Rene ord for pengene* den 6. maj 2002.

▲ Hans Kristian Pedersen fra Laserdisken modificerer DVD-afspillere, så de overser landekoden. (Foto: Michael Bo Rasmussen)

Koder til DVD-film skaber monopol

Forbrugerrådet finder opdeling af DVD-markedet forkastelig

I korthed

Amerikanske filmselskaber har via DVD-filmstandarden opdelt verdensmarkedet. Det indskrænker forbrugernes valgmuligheder.

Af Kurt Westh Nielsen
kwn@ing.dk

Forbrugerrådet kritiserer nu skarpt den monopollignende tilstand, som den amerikanske filmbranche har skabt inden for det hastigt voksende marked for DVD-film. Rådet mener, at det vil føre til kunstigt høje priser på filmene, der er på vej til at afløse de almindelige videofilm.

- De indbyggede regionskoder i DVD-formatet betyder, at konkurrencen sættes ud af kraft. Man går ind og laver en form for juridisk monopol. Både i Danmark og på internationalt plan kommer det betænkeligt nært på at være i strid med de konkurrenceretlige regler. Når DVD-produktet stille og roligt erstatter almindelige videobånd, betyder det, at forbrugerne kommer til at betale alt for kunstigt høje priser. Og det er uacceptabelt, siger *Mette Reissmann*, jurist i Forbrugerrådet.

Baggrunden for Forbrugerrådets reaktion er, at filmselskaberne har opdelt verden i seks regioner med hver sin regionskode, så de kan kontrollere hvert enkelt marked bedre. Det betyder f.eks., at en DVD-film købt i USA ikke kan afspilles på DVD-afspillere solgt i Danmark.

Forbrugere verden over har da også reageret ved at finde måder at bryde regionskoderne på, ligesom visse importører tilbyder at gøre det. Ingeniøren skriver i denne uge, hvordan en række DVD-afspillere kan tvinges til at acceptere alle regionskoder.

Film- og elektronikbranchen har ikke planer om at droppe regionskodningen, bekræfter en af branchens største firmaer, Sony, der både er film- og hardwareproducent.

- Meldingen fra Sony og andre filmselskaber er, at vi fortsat støtter regionskodningen, siger produktchef Jens Otto Buur, Sony Danmark. Han understreger, at ombygning af virksomhedens DVD-afspillere er ensbetydende med, at fabriksgarantien ryger.

Men DVD-importøren Laserdisken tilbyder ombygning med *fuld* garanti af DVD-afspillere, så de kan afspille amerikanske udgivelser, oplyser indehaveren *Hans Kristian Pedersen*.

Hos Scanbox, en af de største distributører på det danske video- og DVD-marked, erkender salgs- og marketingchef *Kim Peschardt*, at regionskodningen ikke er nogen succes, fordi den er så nem at omgå.

Der blev sidste år omsat for 30 mio. kroner DVD-film på det danske marked.

Knæk selv koderne
1. sektion side 11
Privat side 4-5

Ingeniøren, 21. januar 2000

Vedr. ulovlig parallelimport af THE MATRIX

Det er kommet til vort kendskab, at DVD med filmen THE MATRIX ulovligt vil blive indført til Danmark fra USA. Sandrew Metronome Video har fra Warner Bros. erhvervet eneretten til at distribuere THE MATRIX på DVD i Danmark. Parallelimport af disse DVD-produkter fra USA er i strid med dansk lovgivning og er en krænkelse af Warner Bros. og Sandrew Metronomes rettigheder.

Ethvert tiltag til at distribuere eller sælge de ulovligt importerede produkter vil straks blive stoppet ved nedlæggelse af fogedforbud. I denne forbindelse beder vi Dem venligst informere os, såfremt De er blevet tilbudt ulovligt importerede DVD'er af THE MATRIX. Sådanne produkter må ikke udbydes til salg eller leje eller på anden måde.

Sandrew Metronome til Laserdisken, 3. november 1999

Chikane mod parallelimportørerne

Et særligt problem skyldtes FDV's manglende interesse i at levere et kvalitetsprodukt. Det var ofte andensorteringsvarer, der blev tilbudt danske filmsamlere. En hot film på det tidspunkt var *The Matrix* (1999) med banebrydende actionscener, verden ikke havde set før, og derfor var kommentarlydsporet fra "cast and crew" relevant, men dette og et "music-only" lydspor havde Sandrew Metronome droppet på deres danske udgivelse. Trods oplagte fordele ved den danske udgave, især danske tekster, samme tv-system og ikke noget bøvl med regionalkoder, var der af de grunde alligevel en efterspørgsel på den amerikanske udgave.

Sandrew Metronome reagerede ikke ved at lave bedre danske udgivelser, men ved at indtage den holdning, at parallelimporten var ulovlig, og importørerne blev mødt med leveringsnægtelse og trusler. Efter mange vedvarende rygter søgte jeg en afklaring via Folketingets Kulturudvalg, og den afklaring fik jeg.

Spørgsmål nr. 141:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3. august 2000 fra Laserdisken vedrørende lovforslag om forbud mod salg af importerede film, jf. alm. del - bilag 472.

Svar:

I henvendelsen protesterer Laserdisken mod, at Kulturministeriet på foranledning af de danske videogramdistributører skulle have planer om at fremsætte lovforslag om forbud mod salg af importerede film fra USA.

Efter de gældende bestemmelser i ophavsretslovens § 19, stk. 1, § 67, stk. 2, og § 86, stk. 3, kan eksemplarer af film, som er fremstillet i USA, frit videredistribueres ved salg i Danmark, uanset hvor i verden de måtte være bragt på markedet. Kulturministeriet har ikke aktuelle planer om at foreslå ændringer af denne retstilstand.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 16. august 2000

"Det er lige så godt som en dom," udbrød Søren Tølbøl, da han læste svaret. Han var repræsentant for Nordisk Film, og selvom jeg ikke måtte handle med selskabet, besøgte han mig af og til for gammelt venskabs skyld.

denskjultekorruption.dk/video16

Søndagsmagasinet, 3. september 2000

Sandrew Metronome ville have krig alligevel og nægtede generelt at levere til butikker, der også solgte importerede film, og det var efterhånden en del, idet DVD-systemet i de første år var blevet lanceret af elektronikindustrien baseret på importerede film. Det var nødvendigt på grund af FDV's manglende opbakning, men nu var bøtten vendt, og de danske selskaber ville ikke alene med på vognen, men også have hele markedet for sig selv. Den efterfølgende krig blev taget op i *Søndagsmagasinet* og i *PC World*.

I *PC World* nr. 21 fra den 1. december 2000 lagde Sandrew Metronomes salgsdirektør, Thomas Lohse, ikke skjul på, at det var selskabets officielle holdning, at parallelimport var forbudt. Først efter pres via kulturministerens svar til Kulturudvalget og breve fra Konkurrencestyrelsen blev politikken ændret, så butikker, der også importerede film, nu godt kunne købe hos Sandrew Metronome - de kunne "bare" ikke få forhandlerrabat på lige fod med de autoriserede forhandlere.

Også Jakob Stegelmann blev interviewet til artiklen i *PC World*, hvor han blev citeret for følgende: "Jeg synes, man kan sammenligne sagen med bøger. Forestil dig, at man ikke måtte købe og læse bøger, der er trykt i USA. Det er jo bizart."

FDV's problem og dets logiske løsning

For medlemmerne af FDV var det et legitimt problem, at cheferne i Hollywood havde lagt en plan om, at de store film skulle distribueres på en bestemt måde, så Danmark fik dem sidst. Først blev filmene vist i biograferne i USA, senere blev de vist i Europa, og endnu senere blev de udgivet på video i Danmark. Det kunne ske, at en film udkom på DVD i USA, mens den gik i biograferne i Danmark og FDV's medlemmer stadig var i venteposition.

Men det problem var jo skabt af industrien selv, og den havde selv løsningen. Den ændrede udgivelsesplanerne og begyndte at udgive filmene samtidigt i hele verden! Den strategi blev støttet af verdens største videokæde, Blockbuster, fordi forsinkelsen også skabte et marked for piratkopier. Efterspørgslen på piratkopier er nemlig større, hvis man ikke kan købe filmene lovligt. De store film begyndte at udkomme på samme tid over hele verden. Der er logistiske fordele ved at lade filmene vise i biograferne og udkomme på video på samme tid over hele verden. Også danske filmfans følger med på CNN, ser talkshows på tv og læser omtaler på internettet. Den globale virkelighed har også indhentet Hollywood.

Mere om pris, kvalitet og udvalg

Selvom der var eksempler på, at film udkom på DVD i USA, mens de stadig gik i de danske biografer, hørte det dog til undtagelserne, og i mine øjne var det ret uinteressant. Jeg havde startet Laserdisken med det specifikke formål at tilbyde danskerne film i den bedre kvalitet, som LaserDisc-systemet kunne tilbyde, og til at begynde med skulle vi LaserDisc-fans vente længst af alle, før filmene udkom på "vores" system. Det blev bedre ad åre, efterhånden som LaserDisc-systemet fik en vis succes i USA, men i de første mange år skulle vi vente længe på, at vores favoritfilm udkom på det bedste videoformat, LaserDisc.

Det ændrede sig med DVD-systemets ankomst. Det amerikanske marked var stadig langt det mest interessante, og det var især på grund af FDV's politik på to områder: kvalitet og udvalg.

FDV's medlemmer var de lige så arrogante, som de havde været under Sydney Pollack-sagen. De danske udgivelser glimrede ofte med fraværet af det ekstramateriale, der gjorde DVD interessant for *filmbuffs*, men det var ikke det værste. I de første år var billed- og lydkvaliteten på de danske DVD-udgivelser ofte ringe. Kunderne havde en forventning om, at kvaliteten altid var tiptop, når mediet var digitalt, men alle os, der har samlet på film i flere år, ved udmærket, at resultatet afhænger af den omhu, hvormed materialet bliver behandlet.

Det gælder hele vejen i processen fra kvaliteten af den filmstrimmel, der bliver scannet - om det er et negativ, et *intermediate* eller et print, om det er støvet og ridset, om det har været opbevaret korrekt, om det har tabt farverne - til kvaliteten af scanneren og den efterfølgende kodning og al den efterfølgende behandling af materialet. Alt det har indflydelse på den billedkvalitet, man ender med at se på sit fjernsyn. Ja, i de gode gamle dage med Super 8 film gav vi i *Filmsamleren* ikke kun karakter til filmen, men også til den enkelte udgivelses tekniske kvalitet.

Da det blev klart, at DVD ville blive en succes, blev filmene sprøjtet ud på DVD, uden at der blev taget hensyn til, om materialet var baseret på en gammel overførsel til brug for VHS-markedet, eller om der var fremstillet en ny digital master. Det blev ofte sagt, at PAL tv-systemet var bedre end NTSC tv-systemet, da det havde flere scanningslinjer, men i praksis var de amerikanske DVD-plader i adskillige år alligevel overlegne både med hensyn til billede og lyd. Pudsigt nok var de danske udgivelser i begyndelsen billigere. Man købte ikke importversionen på grund af prisen, men på grund af kvaliteten og ekstramaterialet.

Man kan ikke med rette bebrejde FDV's medlemmer, at de ikke kunne hamle op med udvalget i USA, der har 50 gange så mange indbyggere, men faktum er dog, at der i USA stadig udgives masser af film, og mange er skinbarlige kulturelle perler, mens andre har særlig interesse for minoriteter af den ene eller anden art. FDV's medlemmer sørger for, at danskerne stadig kan købe de kommercielle hits, men hvis man afviger fra gennemsnittet eller har kunstneriske tilbøjeligheder, er det alfa og omega at have adgang til de amerikanske udgivelser.

Efter LaserDisc-systemets død overvejede jeg, om der stadig var brug for en butik som min. Min konklusion var, at uden mig ville en stor del af verdens filmskatte forblive ukendte for danskerne. Min nye mission var at gøre de film tilgængelige.

Jeanne d'Arc spilles i Dreyers berømte film af Renée Falconetti. På DVD'en fortæller hendes datter, at moderen aldrig fattede, hun havde medvirket i et betydningsfuldt værk. Falconetti var nemlig teaterstjerne - og 'Jeanne d'Arc' var jo bare en film!

FRANKRIGS BLOMST DANMARKS STOLTHED

er den konventionel og uinspireret, men på egen hånd er det solid underholdning og som tv-film afgjort over middel. Skønt produceret for tv er den skudt i bredformat og står gevaldigt flot på DVD.

En væsentlig mere interessant DVD-udgivelse er dog Dreyers stumfilm 'Jeanne d'Arcs lidelse og død', som vi danskere godt må være stolte af, selvom det strengt taget er en fransk produktion.

Dreyer valgte kun at skildre retssagen mod Jeanne, koncentreret fra 22 retsmøder til én dag, men ellers genfortalt med næsten manisk vægt på ægthed og autenticitet. De aktører, der spiller munke, måtte kronrage issen, også selvom de skulle bære kalotter. Og Dreyer fik opbygget en hel middelalderby, komplet med tårne og voldgrav, så skuespillerne kunne føle sig hjemme og virkelig leve deres roller.

Det var den dyreste kulisse i fransk films historie, men Dreyer viser den kun i glimt. Hans kamera fokuserer på skuespillernes ansigter, gengivet helt uden makeup i en endeløs serie af nærbilleder, for derved at udtrykke den psykologiske nærkamp mellem den lidende Jeanne og hendes skurkagtige dommere.

Som dramaet intensiveres, bliver billedkompositionerne gradvis mere ekstreme, med en klippehastighed dobbelt så hurtig som datidens norm. Flere steder benytter Dreyer en klippeteknik, der blev opfattet som moderne og dristig, da Lars von Trier 66 år senere genbrugte den i 'Riget'!

'Jeanne d'Arcs lidelse og død' blev fra starten modtaget som et nyskabende mesterværk og regnes stadigvæk for en af verdens allerbedste film. Alligevel gik det filmen næsten lige så tragisk som Jeanne d'Arc selv, med lidelser påført af dommere, sakse og ild.

I Frankrig forlangte ærkebiskoppen og censorerne ændringer, så de katolske myndigheder kom til at fremstå i et bedre lys. I december samme år gik det oprindelige negativ tabt i en ildebrand.

Dreyer var knust, men skabte et nyt negativ via optagelser, han ellers havde vurderet, var for dårlige til filmen. Også dette negativ gik imidlertid tabt, og i årtier var filmen kun tilgængelig i versioner, som Dreyer afskyede. I 1981 slog mirakelet så ned på et sindssygehospital i Oslo, hvor man i et skab fandt en komplet kopi af Dreyers oprindelige version. Hvordan den er havnet der, er stadig et mysterium.

Det var en rimelig smuk kopi, hvorfra man nu har fjernet 20.320 billedfejl (hvem får penge for at tælle den slags?) i form af ridser, snavs og splejsninger. Bortset fra nogle meget dårlige piratudgaver er Criterions DVD den første videoudgave af Oslo-kopien, så der er virkelig grund til at råbe højt.

'Jeanne d'Arcs lidelse og død' var en af verdens sidste stumfilm og har gennem tiden inspireret en del komponister. På DVD ledsages den af Richard Einhorns smukke oratorium 'Voices of Light' fra 1995, som blev en bestseller på cd og er højt hævet over den billigt fremstillede avantgarde-plinkplonk, man alt for ofte klasker på stumfilm.

Man kan også vælge et kommentarlydspor, hvor filmen løbende kommenteres på engelsk af den 31-årige adjunkt Casper Tybjerg, der til daglig underviser på Københavns Universitets Institut for Film- og Medievidenskab. Han fortæller sagligt og velinformeret om den historiske baggrund, filmens udformning og meget andet.

Der er også essays om musikken, scenografien etc. Det er en DVD-udgivelse i den høje klasse, firmaet Criterion Collection er blevet kendt for. Filminstituttet burde afsætte penge til en hjemlig udgivelse med tekster og kommentarer oversat til dansk. Men der vil sikkert gå lang tid, før de rådende kræfter i Filmhuset opdager, at der er kommet et nyt filmmedium, og hvad det kan bruges til.

De to DVD'er kan købes i bl.a. Laserdisken, hvor miniserien koster 180 kroner, og Dreyer-filmen 360 kroner. Filmhusets Bog- og Videohandel oplyser, at Dreyers 'Jeanne d'Arc' her i landet slet ikke er tilgængelig på vhs.

AF NICOLAS BARBANO

'The Passion of Joan of Arc' ('La passion de Jeanne d'Arc'). Frankrig 1928. Instr: Carl Th. Dreyer. Medv: Renée Jeanne Falconetti Eugéne Silvain, André Berley. Ntsc. Region 1. Criterion Collection (import)

DVD ★★★★★★

'Joan of Arc', USA 1999. Instr: Christian Duguay. Medv: Leelee Sobieski, Neil Patrick Harris, Peter Strauss, Chad Willett, Peter O'Toole, Maximilian Schell, Jacqueline Bissett, Powers Boothe, Robert Loggia, Olympia Dukakis, Shirley MacLaine. 16:9-bredformat. Ntsc. Region 1. Artisan (import)

DVD ★★★☆☆

Biografpremieren på Dreyers berømte film om Jeanne d'Arc fandt sted i 1928. En enestående begivenhed? Slet ikke: Få måneder efter var der premiere på endnu en fransk film om Jeanne d'Arc.

Legenden om bondepigen, der på syv måneder ændrede Frankrigs historie, er åbenbart for mægtig til kun ét værk ad gangen! Samtidigt med Luc Bessons biograffilm har vi derfor fået en tilsvarende stort anlagt tv-version, i form af en tre timer lang miniserie, 'Joan of Arc', med prægtige kostumer, store borge, flotte kampscener og en lang, imponerende rolleliste.

Peter O'Toole vandt en Emmy som Jeannes modstander, den strenge, selvretfærdige biskop. Og Jeanne, 'Frankrigs blomst', spilles med nutidig realisme af den 16-årige Leelee Sobieski, der undgår hellige, opadvendte blikke og i stedet tolker Jeanne som en serios, sammenbidt stræber.

Denne Jeanne d'Arc-fortælling handler mere om politik og mennesker end om visioner og skæbne. Sammenlignet med Bessons film

Carl Th. Dreyer-affæren

Jeg importerede bogstaveligt talt film fra den ganske verden. Importen fra England og USA foregik fra de velorganiserede grossister. Jeg supplerede med film, jeg købte i butikker så langt væk fra som Australien, Hong Kong og Sydkorea, der havde deres egne filmindustrier. Deres film burde også være tilgængelige for danskerne. Det var ikke altid en videnskab at få en handelsrelation etableret. En af mine venner var f.eks. jævnligt udstationeret i Sydkorea, og når han skulle hjem til Danmark, slog han vejen forbi en af de store videoforretninger i Seoul og fyldte kufferten med film, som han tog med hjem til mig i Danmark.

Den Europæiske Filmhøjskole i Ebeltoft har adresse på Carl Th. Dreyers Vej 1, og gadens navn er ikke et tilfælde. I udlandet er Carl Th. Dreyer en af de mest kendte danske filmskabere, og *La Passion de Jeanne d'Arc* (1928) er anerkendt som en af verdens bedste film. Den er altid med i konkurrencen om titlen som verdens bedste film ved diverse afstemninger.

En så velestimeret film med Danmarks berømte filmskaber promoveres vel heftigt i Danmark? Næh, først i 2020 blev filmen udgivet på DVD i Danmark, og det uden ekstramateriale. Ofte skal man til USA for at få adgang til den mest sublime filmskat.

■ **Dreyer** De danske dvd-producenter og -distributører er efterhånden blevet meget gode til at hente interessante titler til landet og til selv at producere dvd-udgivelser med danske film. Men når det kommer til ældre, danske film, så sker der stadigvæk ikke meget. F.eks. er det helt uforståeligt, at man skal til USA for at få Carl Th. Dreyers film på dvd. *Vampyr* og *Jeanne d'Arc* er udgivet på separate dvd'er, mens det progressive selskab Criterion har samlet *Ordet*, *Gertrud* og *Vredens dag* i en boks sammen med Torben Skjødt Jensens fine dokumentar om den danske instruktør, *Carl Th. Dreyer - Min metiér*. Boksen kan købes via www.laserdisken.dk. Sammen med Det Danske Filminstitut og Skjødt Jensen selv har dvd-specialisten Laserdisken nu taget initiativ til også at udsende *Min metier* på dvd i Danmark. Filmen udkommer i dag, og i den anledning vil det være muligt at møde både Torben Skjødt Jensen, hans fotograf Harald Paalgard og Henning Bendtsen, Dreyers fotograf på bl.a. *Ordet* og *Gertrud*, i Laserdiskens butik i København i dag. Kl. 17.30 kan man dukke op i Skt. Peders Stræde 49 og få sig en snak med Skjødt Jensen og de to fotografer og for 199 kr. købe sig et eksemplar af *Min Metier* og med sig i købet få en plakat og et program udgivet til filmens biografpremiere i 1996.

Information,
16. november 2001

Carl Th. Dreyer-happening i Laserdisken. På billede nr. 2 ses fra venstre Torben Skjødt Jensen, Henning Bendtsen, en gæst samt Harald Paalgard.

Som altid er de mest gennemførte udgivelser en del af The Criterion Collection, der ikke begrænser sig til amerikanske filmklassikere. Betydningsfulde film får den royale behandling, uanset om der er tale om amerikanske, japanske, franske eller danske film, og Carl Th. Dreyers film er bestemt ingen undtagelse.

Der er fokus på den danske berømthed i dokumentarfilmen *Carl Th. Dreyer: Min metier* (1995) af Torben Skjødt Jensen, som Niels Ole og jeg havde mødt, da vi gæstede filmhøjskolen. Filmen blev belønnet med en Robert som årets bedste dokumentarfilm og blev endda anerkendt med en nominering som årets bedste film. Alligevel var det ikke en film, FDV's autoriserede forhandlere havde øverst på deres ønskeliste. Torben Skjødt Jensen fik lov til selv at udgive filmen, og han spurgte, om jeg ville prøve at sælge den i Laserdisken. Jo, selvfølgelig.

The Criterion Collection havde netop udgivet en fin boks med tre af Carl Th. Dreyers film, *Vredens Dag* (1943), *Ordet* (1955) og *Gertrud* (1964) samt Torben Skjødt Jensens dokumentarfilm, så vi arrangerede en Carl Th. Dreyer-happening i Laserdisken. Torben Skjødt Jensen stillede ikke blot selv op, men hidkaldte også Carl Th. Dreyers fotograf, Henning Bendtsen, og hans egen fotograf på *Carl Th. Dreyer: Min metier*, Harald Paalgard, og de tre kunne vores publikum møde og få en sludder med i Laserdisken. Jeg sørgede for at fremstille pressemeddelelser, og jeg gjorde reklame for arrangementet i mine egne nyhedsbreve.

Hvordan blev dette slag for dansk filmkunst så modtaget i branchen? Jo, da det kom Palladium for øre, blev vi truet med "yderligere juridiske skridt". Palladium havde ikke planer om at udgive filmene, men principielt blev al import bekæmpet.

> Vi forstår, at I hos Laserdisken sælger DVD og box-set af Palladium filmene DAY OF WRATH, ORDET og GERTRUD. Vi gør hermed opmærksom på, at Criterion Collection/Janus Films, vores amerikanske distributør på titlerne, ikke har ret til at sælge disse film udenfor Nordamerika. Vi beder jer derfor respektere dette og således stoppe salget af filmene, da dette underminerer salget af de danske udgivelser af samme titler. Såfremt salget ikke stopper, forbeholder vi os ret til at tage yderligere juridiske skridt.

Palladium A/S til Laserdisken, 3. december 2001

Konkurrencestyrelsen

Konkurrencestyrelsen viste sig at være fuldstændig værdiløs. Det var lettere at få en kamel igennem et nåleøje end at få Konkurrencestyrelsen til at gribe ind over for FDV's leveringsnægtelser, som var kutyme. Jeg købte danske DVD-plader af venlige kolleger, men i sommeren 1999 besluttede jeg mig for at undersøge, hvor umuligt det var at få Konkurrencestyrelsen til at gribe ind.

Den kvitterede pænt for klagen og skrev også til Sandrew Metronome, som jeg havde klaget over. Sandrew Metronome svarede, at de gerne ville levere til mig, og så blev sagen lukket. Det var bare løgn. Som mine kolleger bekræftede til DR og *PC World*, havde repræsentanterne fået forbud mod at besøge de butikker, der havde egen import. En kollega gav mig nummeret til selskabets repræsentant, og han lo i røret, da jeg bad om et møde. "Du ved jo godt, jeg ikke må besøge dig," sagde han uden omsvøb. Han skjulte ikke, at han ikke måtte besøge mig. Når jeg ringede til selskabet for at tale med salgsdirektør Thomas Lohse, var han altid optaget, og han ringede aldrig tilbage. Jeg fik opsnuset hans direkte nummer, og det lykkedes mig at tage ham på sengen, dvs. at få ham til at tage røret og sige "Thomas Lohse". Da jeg præsenterede mig, knaldede han straks røret på!

Efter halvandet års brevskrivning via Konkurrencestyrelsen fik jeg endelig et møde i stand, og jeg fik tilbudt at købe film. Jeg skulle blot betale 25-27 % mere end de andre forhandlere i byen. Jeg havde et fint forhold til de ansatte i byens øvrige pladebutikker, og jeg vidste præcis, hvad de betalte. Det forelagde jeg for repræsentanten, der lovede at undersøge sagen, men jeg hørte aldrig fra ham igen.

PC World fulgte op på artiklen den 19. oktober 2001 (nr. 18). Det var resultatet af et slags væddemål. Den første artikel slutter med, at Konkurrencestyrelsen lover at få de ulovlige forhold - altså leveringsnægtelserne - bragt til ophør. Det troede jeg ikke på, hvorefter journalisten var frisk nok til at gå med til, at han ville følge op med endnu en artikel, hvis der ikke skete noget, og jeg vandt væddemålet.

Jeg skrev til Konkurrencestyrelsen, hvad jeg skulle betale, og jeg fortalte, hvad andre butikker i Aalborg betalte. Jeg fik ret. Konkurrencestyrelsen ville ikke gribe ind over for FDV. Det mest overraskende var imidlertid dens begrundelse.

> Styrelsen har foretaget en opklarende undersøgelse af sagen, der ikke umiddelbart viser tegn på, at Laserdiskens problem udgør et almindeligt kendt fænomen i branchen. Derudover har Konkurrencestyrelsen fra Kulturministeriet fået oplyst, at retsstillingen for importører af fx DVD-plader fra lande uden for EU vil blive ændret i den nærmeste fremtid. Dette sker som følge af et harmoniseringsdirektiv udstedt af Parlamentet og Rådet den 22. maj 2001. Når dette direktiv implementeres i dansk ret i løbet af 2002, vil det ikke længere være lovligt at importere fx DVD-plader fra lande uden for Europa uden rettighedshaverens samtykke. Grundlaget for Deres klage vil dermed bortfalde.

Konkurrencestyrelsen til Laserdisken, 7. marts 2002

39. EU's infosoc-direktiv

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet - også kaldet infosoc-direktivet - måtte selvfølgelig undersøges, men undersøgelsen bekræftede ikke, at EU på demokratisk vis havde afskaffet frihandel!

Konkurrencestyrelsens bagvendte ræsonnement

Jeg vil knytte et par ord til Konkurrencestyrelsens begrundelse for at undlade at gribe ind over for Sandrew Metronome, der med overpriser på 25-27 % i forhold til deres autoriserede forhandlere ville straffe mig (og andre importører) for også at handle med udenlandske leverandører.

De andre forhandlere i byen kendte selvfølgelig Laserdisken, og de kendte til Laserdiskens kontroverser med FDV. De forholdt sig pragmatisk til FDV's krav, men så ud til at respektere min principielle kamp for at få lov til at tilbyde andet end FDV's metervarer. Både i Fona og Stereo Studio var ekspedienterne flinke til at sende kunderne videre til Laserdisken, hvis de spurgte efter film, der ikke var i FDV's sortiment. Det var god service for deres egne kunder, og det var også værdsat af mig. De var lige så meget kolleger, som de var konkurrenter, og da jeg ville klage over Sandrew Metronome, fortalte de mig deres priser og betingelser. Jeg kunne ikke angive dem som kilde, da ledelserne ikke havde godkendt deres hjælp, men Konkurrencestyrelsen havde beføjelser til at få oplysningerne om de andres priser bekræftet. Konkurrencestyrelsen var ligeglad. Selvom leveringsnægtelse er et stærkt - og ulovligt - våben, ville Konkurrencestyrelsen ikke genere FDV.

Ifølge brevet havde Konkurrencestyrelsen fra Kulturministeriet fået oplyst, at gennemførelsen af infosoc-direktivet ville betyde, at det ikke længere skulle være tilladt at importere ophavsretsbeskyttede værker fra lande uden for EU. Lyder det bekendt? Jo, det var nøjagtig det samme, de var enige om otte år tidligere ifølge Berlingske Tidende (side 459). Blot var referencen ændret fra låne/leje-direktivet til infosoc-direktivet.

Uanset årsagen til lovforslaget havde det ikke rigtigt noget at gøre med min klage over overpriserne hos Sandrew Metronome.

Det ser ud til, at Konkurrencestyrelsens ræsonnement var følgende: Vi har fra Kulturministeriet fået at vide, at der vil komme et lovforslag om, at det skal være ulovligt at importere varer fra lande uden for EU. Hvis det er rigtigt, og hvis loven bliver vedtaget, og hvis du importerer alligevel, vil du overtræde loven. Vi vil ikke røre FDV's nuværende ulovlige leveringsnægtelse, fordi vi tror, du vil overtræde den kommende lov. Vores forventning retfærdiggør FDV's adfærd mod dig.

Konkurrencestyrelsen agerede efter, at jeg ville bryde en *fremtidig* lov, og lod Sandrew Metronome slippe godt fra at bryde *gældende* lov! Leveringsnægtelsen var ellers ulovlig, og det var den her og nu - helt uden hvis'er af nogen art.

Infosoc-direktivets formål

> "Formålet med dette direktiv er at tilvejebringe en harmoniseret og egnet retlig ramme for ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet. Direktivet justerer og supplerer de eksisterende rammer for at sikre det indre markeds funktion og skabe et gunstigt miljø, der beskytter og stimulerer kreative og innovative aktiviteter i Fællesskabet."

Således indledes direktivforslaget fra den 10. december 1997. Det fremgår, at der ikke er tale om et direktiv på et nyt område. Direktivet justerer og supplerer de eksisterende rammer for ophavsret og beslægtede rettigheder. Det er nødvendigt af og til, for verden står jo ikke stille.

Der var sket meget siden låne/leje-direktivet i 1992. På musikområdet var det lidt af en revolution, da mp3-filformatet blev lanceret i 1993. Derefter var det ikke nødvendigt med en LP, en CD eller et kassettebånd for at spille musik. Musikken er indeholdt i en fil, der let kan kopieres fra den ene computer til den anden.

På computerområdet blev det tekstbaserede DOS styresystem i 1995 afløst af Windows 95 med en grafisk brugerflade, som gjorde det lettere for almindelige mennesker, der ikke var edb-nørder, at finde ud af at bruge en computer. En PC, Personal Computer, var ikke længere science fiction. Internettet blev interessant. Microsoft Internet Explorer 2 udkom i 1995 og blev inkorporeret i Windows 95. Derefter havde stort set alle adgang til informationerne på internettet.

I januar 1997 blev registreringen af domænenavne i Danmark liberaliseret, så både institutioner og privatpersoner kunne registrere .dk-domænenavne. Det førte til en eksplosiv stigning i antallet af hjemmesider, hvorfra hvem som helst kunne dele dokumenter, billeder og musik med hvem som helst. Især på disse områder så verden anno 1997 markant anderledes ud end verden anno 1992.

Tekst, billeder og musik er centrale værksarter i ophavsretsloven, der i sagens natur var blevet til, før dette nye "informationssamfund" havde gjort sin entré. Der var behov for at justere og supplere fællesskabsretten for at tage hånd om informationssamfundets ophavsretlige udfordringer - og det var infosoc-direktivets primære opgave.

Supplementet til spredningsretten, så også *ophavsmænd* ville få den ret i EU-systemet, havde intet at gøre med teknologiske landvindinger - det var mere en forglemmelse, der blev rettet. Det er faktisk også lidt mærkeligt, at de ikke fik en spredningsret allerede i låne/leje-direktivet (side 447).

Artikel 4

Retten til spredning

1. Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf.

2. Spredningsretten udtømmes ikke i Fællesskabet for så vidt angår originalværker eller eksemplarer heraf, medmindre første salg eller anden overdragelse af ejendomsret i Fællesskabet af den pågældende genstand foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke.

Infosoc-direktivets artikel 4

Kommissionens bemærkninger til artikel 4, stk. 1

Nedenfor er vist *alle* Kommissionens bemærkninger til artikel 4. I modsætning til låne/leje-direktivets forslag redegjorde Kommissionen ikke for spredningsrettens formål denne gang. Den tog det åbenbart for givet, at læseren var klar over, at det var fornuftigt at forhindre piratkopier i at blive viderespredt, sådan som den havde forklaret i 1991. Af uforklarlige grunde havde man glemt ophavsmanden, da der blev uddelt spredningsrettigheder i låne/leje-direktivet, og det blev der rådet bod på her. Det er Kommissionen selv, der har kursiveret "gældende fællesskabsret".

Artikel 4: Spredningsretten

1. Som det er tilfældet i artikel 6, stk. 1, i WIPO-traktaten om ophavsret og for at fremme det indre marked for ophavsretligt beskyttede frembringelser, sikrer direktivforslagets artikel 4, stk. 1, at ophavsmænd får eneret til at tillade enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af originaler og kopier af deres værker. Artiklen harmoniserer spredningsretten for ophavsmænd til alle værkskategorier i de tilfælde, hvor det endnu ikke er sket. Som det er tilfældet efter *gældende fællesskabsret*, vil medlemsstaterne frit kunne anvende deres egen opfattelse af denne ret, forudsat at der sikres faktisk overensstemmelse. Ligesom i den *gældende fællesskabsret* på området henviser "kopier" og "originaler og kopier", der er underlagt spredningsretten, udelukkende til indspillede kopier, der kan sælges som fysiske genstande.
2. Stk. 2 harmoniserer undtagelsen for spredningsretten, nemlig konsumption. Det slås fast, at spredningsretten først udtømmes i hele Fællesskabet, når det første salg af en kopi af et værk har fundet sted i Fællesskabet, forudsat at salget foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Det afspejler den retspraksis, som EF-Domstolen har fastsat, der tager sigte på at forene princippet om fri bevægelighed for varer i hele Fællesskabet med beskyttelsen af frembringelser, der er underlagt intellektuelle ejendomsrettigheder. Det sikres på den måde, at spredningsretten efter artikel 4, stk. 1, ikke skaber nye handelshindringer i det indre marked.

   Som det er tilfældet i *gældende fællesskabsret*, udelukker bestemmelsen, at medlemsstaterne anvender international konsumption (hvor det første salg af en vare uanset hvor, der foretages af rettighedshaveren eller med dennes samtykke, udtømmer spredningsretten for den omhandlede vare). På nuværende tidspunkt er det sådan, at Fællesskabets væsentligste handelspartnere enten har særlige importrettigheder eller på anden måde udelukker international konsumption. Der kan derfor opstå en konkurrencemæssig ulempe, hvis der skulle gælde international konsumption for spredningsretten. Der er endvidere en række spørgsmål om følgerne for rettighedshavere i tredjelande, der ville skulle afklares, før man kunne overveje at indføre international konsumption. En harmoniseret udelukkelse af international konsumption for alle værkskategorier vil fjerne den eksisterende konkurrenceforvridning for disse varer og hindre opdelingen af det indre marked i adskilte markeder og områder.

Kommissionens bemærkninger til artikel 4, 10. december 1997

Kommissionens bemærkninger til artikel 4, stk. 2

Bemærkningerne til stk. 2 læste jeg med enorm forundring og spekulerede på, om lobbyisterne havde overtaget Kommissionen. Var det sket allerede den 26. april 1994, hvor d'Archirafi afskaffede international konsumption (side 451)?

Der er i hvert fald fundamental og uforklarlig forskel på begrundelserne for konsumption i de to direktivers stk. 2. I låne/leje-direktivet handlede det alene om at undgå, at spredningsretten skabte nye handelshindringer i det indre marked. Vi husker, at ØSU bemærkede, at stk. 2 kunne udelades helt, fordi EU-Domstolens retspraksis allerede sikrede dette (side 449).

I modsætning til bemærkningerne til låne/leje-direktivet handler det nu om at harmonisere spørgsmålet om konsumption, et problem, der slet ikke eksisterede i EU-regi før d'Archirafis besynderlige svar til Parlamentet.

Jeg savner en forklaring på, hvorfor et værktøj mod spredning af piratkopier skal bruges mod frihandel. Hvad vil Kommissionen opnå? Hvilke fordele mener den, at regional konsumption har i forhold til international konsumption? Hvad er målet? Kan det mål nås på andre måder? Det kan vi bruge en offentlig debat til at finde ud af. Kommissionen er velkommen til at komme med et udspil. Hvorfor foretrækker Kommissionen regional konsumption?

Ingen af de spørgsmål er der svar på i bemærkningerne. Kommissionen lader som om, at udelukkelsen af international konsumption - det er i det mindste klart, at Kommissionen *ikke* vil have international konsumption - allerede er gældende ret! "Det afspejler den retspraksis, som EF-Domstolen har fastsat," står der, men det er en klokkeklar løgn, for den 10. december 1997 fandtes der ikke én eneste dom, der kunne udlægges som et forbud mod international konsumption.

Første gang, EU-Domstolen tog stilling til dette, var i Silhoutte-sagen, og den dom blev afsagt den 16. juli 1998 - mest af alt på grundlag af, at Kommissionen (og en håndfuld medlemsstater) argumenterede for, at international konsumption slet ikke var en mulighed. Mon ikke vi skulle tage en åben debat om det, før en så drastisk og tvivlsom konklusion drages?

Det er endnu et eksempel på en særlig form for cirkulær argumentation. Først placerer lobbyisterne ansvaret for afskaffelsen af international konsumption hos EU-Domstolen, og da spørgsmålet dukker op i en konkret sag, siger lobbyisterne til EU-Domstolen, at det er vedtaget i EU's direktiver. Og læser man direktivernes forarbejder, finder man ikke andet end en henvisning til gældende retspraksis.

Det sidste afsnit giver ingen mening. Hvad betyder "På nuværende tidspunkt er det sådan, at Fællesskabets væsentligste handelspartnere enten har særlige importrettigheder eller på anden måde udelukker international konsumption"? Hvem har hvilke særlige importrettigheder? Hvordan udelukker de international konsumption? Hvilke konkurrencemæssige ulemper henviser Kommissionen til? Hvad skal afklares, før man kan overveje international konsumption? Og hvilken eksisterende konkurrenceforvridning er international konsumption årsag til?

Europa-Parlamentets betænkning

Opmærksomme læsere bemærker, at låne/leje-direktivet er Rådets direktiv, mens infosoc-direktivet er Rådets og Europa-Parlamentets direktiv. I årene, der var gået siden låne/leje-direktivet, havde det europæiske samarbejde udviklet sig.

Margaret Thatcher kaldte hånligt Parlamentet for et Mickey Mouse-parlament. Det bunder i Parlamentets begrænsede beføjelser på det tidspunkt. EU har siden undergået en demokratisk proces med mere indflydelse til de folkevalgte. Faktisk var Parlamentet slet ikke valgt af folket til at begynde med. Medlemmerne blev udpeget af de respektive nationale parlamenter. Det blev ændret i 1979, hvor der første gang var direkte valg af medlemmerne. Indflydelsen var stadig begrænset, men efterfølgende traktatændringer gav mere magt til Parlamentet. Amsterdam-traktaten (1997) gav Parlamentet samme myndighed som Rådet, så nye direktiver skulle vedtages både af Rådet og af Parlamentet. Under låne/leje-direktivet var det et krav, at Parlamentet blev hørt, men Rådet kunne principielt vedtage direktiver, selvom Parlamentet var imod. Sådan var det ikke med infosoc-direktivet.

Var der debat om konsumption? Var Parlamentet modstander eller tilhænger af regional konsumption? Det vides ikke. Hvis spørgsmålet har været debatteret, er det sket i hemmelighed. Der står ikke et ord i Parlamentets temmelig grundige betænkning. Bogstaveligt talt. Man leder forgæves efter begreberne regional konsumption og international konsumption i de 82 sider.

Parlamentet havde ændringsforslag til artikel 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, men ikke et ord er nævnt i tilknytning til artikel 4. Det er forståeligt, hvis det kun handlede om at give spredningsretten til ophavsmændene også, men uforståeligt, hvis formålet var at afskaffe århundreders frihandel ved at forbyde international konsumption.

Men vent et øjeblik! Var det et formål med direktivet at forbyde international konsumption? Nej, slet ikke. Ifølge bemærkningerne var det *allerede* forbudt, og det var end ikke en mulighed. Ikke færre end tre gange havde Kommissionen med kursiv fremhævet "gældende fællesskabsret" og understreget, at bestemmelsen ikke indeholdt noget nyt. Så hvorfor debattere spørgsmålet?

Parlamentet støttede direktivforslaget. Det citerede afsnit er fra begrundelsen, der på ingen måde bekræfter, at Parlamentet var klar over, at EU's borgere stod til at miste den hidtidige frie adgang til værker fra tredjelande.

> Direktivforslaget er udtryk for en bestræbelse på at opnå balance mellem rettigheder og interesser, som er meget forskellige og ofte modstridende, nemlig rettighedshavere, multimedie-underholdningsindustrien og brugerne. På den ene side skal ophavsmændenes kreativitet sikres og styrkes over for den globale konkurrence, og på den anden side må der hverken ske en indskrænkning af erhvervslivets muligheder for innovation eller interesserne hos dem, som ønsker at få adgang til frembringelserne.

Europa-Parlamentets betænkning, 28. januar 1999

Erklæringerne til optagelse i Rådets mødeprotokol

Få interesserede sig for Silhouette-sagen, mens den stod på, men da det viste sig, at EU-Domstolens fortolkning af varemærkedirektivet i realiteten havde afskaffet den internationale frihandel med den konsekvens, at Silhouette kunne forbyde, at dets *egne* briller kunne sælges i EU, spredte bekymringen sig i medlemsstaterne. Da Sebago kort efter fik samme rettigheder til sine sko, og Levi's var gået i kødet på Tesco for at fastholde højere priser på sine jeans, forsøgte flere lande, herunder Danmark, at tage spørgsmålet om konsumption af de intellektuelle rettigheder op i forbindelse med en drøftelse af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2.

Det blev afvist. Der var ikke tilstrækkelig forbindelse mellem netop infosoc-direktivet og de hændelser, der havde forårsaget den igangværende diskussion om international konsumption inden for varemærkebeskyttelse. Infosoc-direktivet var ikke engang et direktiv om varemærkebeskyttelse, og det havde intet at gøre med de tre kontroversielle retssager.

Kommissionen forklarede, at hvis den udvikling skal ændres, kan det ikke ske i forbindelse med infosoc-direktivet, der blot er ét af flere direktiver med samme konsumptionsordning, f.eks. har vi ud over varemærkedirektivet her i bogen også været inde på bestemmelserne i edb-direktivet og låne/leje-direktivet.

Kommissionen understregede dette i erklæring nr. 4, hvor den både fastslår, at den i infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, angivne konsumptionsordning er *magen* til den i de andre direktiver om ophavsret og beslægtede rettigheder, og at en debat om konsumption inden for intellektuel og industriel ejendomsret derfor må ske i en bredere sammenhæng.

Hvordan forholder flertallet sig til spørgsmålet om international konsumption? Det finder vi først ud af, hvis vi en dag får en debat "i bredere sammenhæng".

4. Erklæring fra Kommissionen ad artikel 4, stk. 2

Kommissionen bekræfter, at konsumptionsordningen i artikel 4, stk. 2, i dette direktiv svarer til den, der er fastsat i de eksisterende direktiver om ophavsret og beslægtede rettigheder. Enhver fremtidig behandling af dette emne vil finde sted under hensyntagen til og på grundlag af overvejelser om dette spørgsmål inden for intellektuel og industriel ejendomsret i bredere sammenhæng.

9. Erklæring fra den danske, irske, luxembourgske, nederlandske, finske og svenske delegation ad artikel 4, stk. 2

Danmark, Irland, Luxembourg, Nederlandene, Finland og Sverige går ind for international konsumption og understreger behovet for at tage spørgsmålet om konsumption på ophavsretsområdet op til fornyet overvejelse på baggrund af den generelle internationale udvikling og den igangværende diskussion om international konsumption inden for varemærkebeskyttelse.

Erklæringer til optagelse i Rådets mødeprotokol, 9. juni 2000

"Hiding in plain sight"

Min henvendelse til Kulturudvalget (side 518) skyldtes rygterne om, at der var et forbud mod parallelimport på vej. Infosoc-direktivet viste sig senere at være årsagen, og det var tæt på at være færdigbehandlet. Det blev det på et møde den 25. maj 2000. Da de nationale parlamenter havde godkendt direktivet, blev den fælles holdning vedtaget den 28. september 2000 uden yderligere debat. Så manglede kun vedtagelsen i Parlamentet, og det var på forhånd klart, at der ikke ville blive ændret på artikel 4.

Kan man få en kontroversiel lov igennem, uden at politikerne opdager det? Ja, FDV fik ophavsretslovens § 23, stk. 3, igennem. Siden 1989 har § 23, stk. 3, været retsgrundlaget for FDV's udlejningsmonopol, men det bliver næppe let at finde et folketingsmedlem, som vil stå frem og sige: "Ja, jeg stemte for § 23, stk. 3, fordi jeg syntes, det skulle være sådan, at kun FDV's udgivelser måtte udlejes."

Det handler om at undgå opmærksomhed om emnet, og for Guds skyld må det ikke fremkalde offentlig debat. Jakob Stegelmann og jeg forsøgte at skabe debat om en udlejningsret for film, men den blev effektivt saboteret af Johan Schlüter og Kulturministeriets embedsmænd. Sagen viste, at det ikke er så svært at gemme selv en vidtrækkende lovændring i mængden af bestemmelser.

De politiske manøvrer er emnet i BBC's satireserie *Yes, Minister* (Javel, hr. minister, 1980-1982), der ikke blot er uhyre morsom, men også skræmmende præcis ifølge adskillige politikere og embedsmænd. Embedsmænd skjuler emner, de ikke ønsker politisk opmærksomhed om, i mængden af papirer, som overlades til politikerne at læse. Men man kan ikke bagefter sige, at de har skjult noget for politikerne, for det har jo været fremme i lyset. Folketinget var flere gange blevet informeret om infosoc-direktivet og dets konsekvenser.

Folketingets Europaudvalg blev informeret om infosoc-direktivets artikel 4 og Kulturministeriets intention om at bruge det til at afskaffe frihandel syv gange før kulturministerens svar til Kulturudvalget. Første gang var den 24. marts 1998.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtages direktivforslaget i sin nuværende form, vil ophavsretsloven skulle ændres på en række punkter. Forslaget til art. 4, stk. 2, om konsumption af spredningsretten indebærer, at parallelimport af værkseksemplarer alene vil kunne finde sted for så vidt angår eksemplarer, der første gang er bragt på markedet inden for EU med rettighedshaverens samtykke. Parallelimport af fx bøger, der første gang er bragt på markedet uden for EU, vil således ikke være tilladt.

Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg, 24. marts 1998

Kulturministerens svar til Kulturudvalget

Blev Kulturministeriet holdt uden for, eller var der andre årsager til, at ministeren ikke bekræftede for Kulturudvalget, at et forbud mod parallelimport var på vej, da hun direkte blev spurgt om det den 3. august 2000?

Kulturministeriet var i hvert fald klar over infosoc-direktivet og dets indhold. Den 29. april 1998 sendte Kulturministeriet et notat til Folketingets Europaudvalg med de høringssvar, det havde fået tilbage. Der var frist for afgivelse af høringssvar allerede den 1. april 1998. Direktivforslaget blev først præsenteret for Rådet og Parlamentet den 21. januar 1998. Folketingets Europaudvalg fik meddelelse om forslaget den 10. marts 1998, men fik først selve forslaget 14 dage senere.

Man skulle reagere hurtigt for at blive hørt, men Danmarks Biblioteksforening var både hurtig og opmærksom. Den opdagede det truende forbud mod import og advarede mod denne ændring af bestemmelsen om konsumption. Det kan man se i Kulturministeriets notat, så da ministeren svarede Kulturudvalget den 16. august 2000, var der ikke tvivl om, at ministeriets opfattelse ikke holdt. Bestemmelsen om konsumption ville ifølge både Erhvervsministeriet og Kulturministeriet blive ændret, så hvorfor ikke være ærlig om det over for Kulturudvalget?

Folketingets Europaudvalg blev orienteret adskillige gange. Det fik notater om indholdet af artikel 4 den 24. marts 1998, den 30. april 1998, den 11. september 1998, den 10. juni 1999, den 26. november 1999, den 3. marts 2000 og den 12. maj 2000. Det sidste var optakt til det afgørende møde den 25. maj 2000.

Var politikerne ikke klar over, at frihandel fremover skulle være en saga blot? Det var Kristian Thulesen Dahl ikke, selvom han var medlem af Europaudvalget. De nævnte notater havde 10-12 punkter på dagsordenen. Hele infosoc-direktivet var blot ét enkelt punkt. Ingen læste alle de alenlange notater igennem fra A-Z, så hvis ikke et emne blev særligt fremhævet, blev det overset - ignoreret.

- Vi bliver orienteret om, hvad der vigtigt, og dét drøfter vi, forklarede Kristian Thulesen Dahl, og det omfattede ikke et forbud mod frihandel. En bekræftelse i svaret til Kulturudvalget ville sætte fokus på forbuddet og ødelægge muligheden for at liste forslaget ubemærket igennem. Også biblioteksforeningens høringssvar forsvandt i tågerne.

Høringsoversigt over Kommissionens forslag

Danmarks Biblioteksforening er betænkelig ved direktivforslaget i dets nuværende udformning... - Det bemærkes endelig, at forslaget til art. 4 om indførelse af EU-konsumption udelukker parallelimport fra lande uden for EU. Biblioteksforeningen finder forslaget uacceptabelt, da det giver rettighedshaverne mulighed for at blokere for den frie adgang til information. Den øgede globalisering taler i øvrigt for international konsumption og dermed fri handel med ophavsretligt beskyttede værker.

Kulturministeriets notat til Folketingets Europaudvalg, 29. april 1998

Hvad blev der drøftet på rådsmøderne?

Det ville jeg gerne vide. Hvem var modstander af international konsumption og hvorfor? Jeg skrev til Kommissionens informationskontor for at høre, om der var adgang til notater fra møderne. Jeg havde erklæringerne til Rådets mødeprotokol, men de afslørede intet om de fordele eller ulemper, som hhv. international eller regional konsumption måtte have ifølge de enkelte medlemsstater. De bekræftede snarere, at spørgsmålet om konsumption slet ikke havde været et emne.

Jeg fik tilsendt Rådets pressemeddelelse om infosoc-direktivet, og jeg fik at vide, at den afspejlede Rådets holdning bedre end noterne fra mødet, men der stod ikke et ord om konsumption og afskaffelsen af frihandel!

Nedenfor er *hele* afsnittet om infosoc-direktivet gengivet for at illustrere, at de spørgsmål fyldte så lidt, at de ikke engang er nævnt i pressemeddelelsen.

Copyright and related rights in the information society

The draft Directive seeks to provide a harmonised and appropriate legal framework in the internal market for copyright and related rights in the information society. In particular, it seeks to harmonise the rights of reproduction, communication, making available to the public and distribution of works. Its adoption is also a precondition for the Community and its Member States acceding to the WIPO Copyright Treaty (WCT) and the WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT), concluded in December 1996.

The Directive is based on the principle of striking the right balance between the interests of rightholders (holders of copyright and related rights), on the one hand, and the interests of other parties (Internet service providers, consumers, equipment manufacturers, libraries, publishers and other beneficiaries of exceptions to rights in the Member States), on the other, taking into account in particular the possibilities offered by new technologies. It calls upon Member States to provide for authors exclusive rights concerning reproduction as well as communication and distribution to the public of their works.

The Directive, however, contains a list of optional exceptions to these rights. They may apply in special cases that do not conflict with a normal exploitation of their work or other subject matter and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the rightholder. These exceptions or limitations may apply inter alia to reproduction for private use and for non-commercial ends, use for the purpose of illustration for teaching and scientific research, use for the benefit of people with a disability, specific acts of reproduction made by publicly accessible libraries, recordings of broadcasts made by social institutions, etc. In principle, rightholders are entitled to fair compensation in some of these cases.

Rightholders are entitled to protect their works effectively by technological measures against any violation. However, where rightholders have not taken voluntary measures to give the beneficiaries of certain exceptions access to their protected work, Member States will have to take appropriate measures to enable users to benefit from the exceptions concerned.

Rådets pressemeddelelse, 28. september 2000

Rådets fælles holdning blev forelagt for Parlamentet, som stadig var positiv. Det havde flere kommentarer, men ikke til artikel 4. Konsumption er heller ikke nævnt i Parlamentets 17 sider lange indstilling efter andenbehandlingen. Kommissionen inkorporerede Parlamentets forslag, og direktivet blev vedtaget den 22. maj 2001.

European Competition Day

Det er også Kommissionens opgave at "sælge" Fællesskabet til befolkningen, dvs. at få borgerne til at forstå de fordele, de har af Fællesskabet. Der har altid været en opposition til Fællesskabets udvikling, og det dæmper en progressiv udvikling. Det ville være lettere for EU's institutioner, hvis borgerne var opmærksomme på de fordele, de har af EU, og konkurrencekommissæren var særligt fokuseret på at få borgerne til at forstå fordelene ved EU's konkurrenceregler.

Som en slags PR lancerede Kommissionen en tilbagevendende begivenhed, en særlig dag, der fokuserede på kommissærens arbejde og de fordele, borgerne havde ud af det. Det første arrangement fandt sted den 9. juni 2000 i Lissabon.

Konkurrencekommissær Mario Montis tale

Den tredje European Competition Day blev holdt i Stockholm den 11. juni 2001. Hovedpunktet var konkurrencekommissær Mario Montis tale, "Content, Competition and Consumers: Innovation and Choice", og han indledte med at forklare, hvad disse konkurrencedage gik ud på.

> "The reason for these events is our common conviction that the public needs to be better informed about the benefits that competition policy brings them. Our discussion today should demonstrate what Swedish and European Competition policy can do for every citizen. I hope that in doing so we can also contribute to an image of the European Union as a project not only of politicians, or for the benefit of business, but as a project for the people. As the Commissioner for Competition, it is particularly important for me to communicate to the public the benefits of competition policy and the work of the European Commission."

Talen er relevant her, fordi en del af den omhandler det problem, jeg redegjorde for i forrige kapitel, nemlig DVD-systemets regionalkoder. Jeg er enig med Mario Monti i beskrivelsen af systemet (næste side). Det er et system, der går videre end den ophavsretlige beskyttelse, og det bruges som røgslør for kunstigt høje priser, ligesom det fratager forbrugerne et frit valg. Alt sammen er rigtigt.

Mario Monti reagerede på et betydeligt antal klager, fordi systemet forhindrer EU's forbrugere i at få adgang til de amerikanske DVD-plader. De skal tvinges til at købe de europæiske udgivelser, som er færre, ringere og - ifølge klagerne - dyrere. Det ser ud til, at Mario Monti tog problemet alvorligt, idet han gjorde det til et tema på konkurrencedagen. Han havde talt med konkurrencemyndighederne i Australien, hvor de fandt, at regionalkoderne havde ført til "a severe restriction

of choice". Kommissæren fremhævede selv de ord i den offentliggjorte tale.

Talen er sympatisk, men også meget mystisk. Den blev holdt den 11. juni 2001, altså 20 dage efter infosoc-direktivets vedtagelse. Var det ikke en gylden lejlighed til at forklare EU's borgere, at EU havde bestemt, at det ikke længere skulle være muligt for EU-borgerne at shoppe efter varer, der var udgivet i USA? Fremover skulle det være forbudt at handle med amerikanske DVD-plader. Det gjaldt også musik, bøger og alt muligt andet, der var udgivet i den store tredjeverden.

Han sagde det modsatte! Ifølge Mario Monti var regionalkoderne derimod et problem: "Det er vigtigt, at vi ikke tillader et system, der tvinger EU-borgerne til at købe de europæiske DVD-plader," sagde han. Regionalkoderne kan omgås, så skaden er til at overse, men regional konsumption er mange gange værre. Hvis en butik i EU sælger DVD-plader, som Warner har udgivet i USA, kan Warner gå til fogedretten og få pladerne fjernet fra butikken og endda kræve erstatning.

Hvad i alverden foregik der i Stockholm? Havde ingen fortalt Mario Monti, at EU lige havde afskaffet frihandel med verden uden for EU?

Keeping Downward Pressure on Consumer Prices

Another area where the Commission is giving direct follow-up to the concerns of individual consumers is that of Digital Video Disc pricing. We have received a significant number of complaints from private citizens on this matter. In each case, the complaint is virtually the same – namely, that DVD prices are significantly higher in the EU than in the USA.

Whilst the prices of many products are higher in the EU than in the US, the major film production companies in agreement with the major equipment manufacturers have introduced a worldwide regional coding system for DVDs. Under this system, a DVD sold in one of the world's 6 regions cannot be played on a DVD player sold in another region. The thrust of the complaints that we have been receiving is that such a system allows the film production companies to charge higher DVD prices in the EU because EU consumers are artificially prevented from purchasing DVDs from overseas.

As a direct result of these complaints, we have initiated contacts with the major film production companies. We will examine closely what they have to say. Whilst I naturally recognize the legitimate protection which is conferred by intellectual property rights, it is important that, if the complaints are confirmed on the facts, we do not permit a system which provides greater protection than the intellectual property rights themselves, where such a system could be used as a smoke-screen to allow firms to maintain artificially high prices or to deny choice to consumers.

My services have had contacts on this issue with the Australian Competition and Consumer Commission, which has also sought clarifications from the major film production companies. I have noted with great interest the Australian Competition and Consumer Commission's conclusion that the regional coding system imposes a *'severe restriction of choice'* on consumers.

Konkurrencekommissær Mario Monti, 11. juni 2001

Converse sko

I sommeren 2000 stillede Kommissionen i udsigt, at spørgsmålet om konsumption ville blive taget op og drøftet i bredere sammenhæng. Siden 2004, da EU blev udvidet voldsomt, har det også været relevant at høre, hvad de nye medlemsstater mener om EU's afskaffelse af frihandel. Hvem går ind for frihandel? Hvem synes, at den internationale industri skal kontrollere handelen med EU?

"Enhver fremtidig behandling af dette emne..." har vi ventet på i over 21 år, og i mellemtiden udplyndres EU's borgere hver eneste dag via overpriser på varer, der ville være markant billigere, hvis vi havde international konsumption.

Her er endnu et eksempel: Den 30. juni 2016 fældede Østre Landsret dom over Coop, Harald Nyborg og Lidl. Deres forbrydelse var, at de havde købt et parti af de populære amerikanske Converse sko af det britiske selskab MSK Traders Ltd. Converse gjorde indsigelse, og skoene blev taget af markedet. Converse anlagde alligevel en erstatningssag, og Østre Landsret fastslog, at salget havde krænket Converses rettigheder, idet skoene var importeret uden Converses tilladelse.

Min konklusion er, at regional konsumption koster de europæiske forbrugere dyrt, for historien fortsætter sådan: Min søster var engang au pair i San Francisco. Her blev hun udsat for Converse sko, GAP tøj og Ghirardelli chokolade, og hun kom til at elske det. Det smittede af på hendes børn, og hendes datter ønskede sig Converse sko til sin fødselsdag - dem med Stars and Stripes. Jeg besøgte samtlige skobutikker i Aalborg, men ingen havde den model. Jeg bemærkede, at prisen på Converse sko var den samme i alle butikkerne, nemlig 600,00 kr. Ikke 599,00 kr. eller 599,95 kr. Det så grangiveligt ud til, at leverandøren dikterede prisen.

I en af butikkerne fik jeg at vide, at denne model kun blev leveret til særlige modebutikker. Bagefter søgte jeg skoene på internettet og fandt dem til $55, som svarede til lidt over 300 kr. Hvis butikkerne havde haft lov til at importere skoene selv, kunne de snildt sælge dem i Aalborg for omkring 400 kr. inkl. moms.

Hvad kom der ud af Kommissionens undersøgelse af regionalkoderne? Intet! Dr. Ahmet Fatih Özkan fulgte op på den i en artikel i *European Competition Law Review*, Volume 36, Issue 7, 2015. Han skrev, at undersøgelsen blev henlagt uden så meget som en offentlig meddelelse herom. Ja, så meget for lavere priser i EU!

> Landsretten finder det herefter ikke bevist, at Converse selv har markedsført de omhandlede sko eller har givet samtykke til, at andre virksomheder, herunder Triple Jump, har markedsført dem inden for EU. Med denne begrundelse finder landsretten herefter, at MSK, Coop, Harald Nyborg og Lidl har krænket Converses varemærkerettigheder ved at have solgt og markedsført de pågældende All Star Chuck Taylor sko.

Østre Landsrets dom, 30. juni 2016

40. Folketinget ført bag lyset igen

Lobbyisterne forsøgte igen at forbyde frihandel og denne gang med infosoc-direktivet som undskyldning. Endnu en gang forsøgte jeg at advare Folketinget, og denne gang skete miraklet: Jeg blev hørt! Og lobbyisterne blev tvunget til at kæmpe for at gennemføre deres plan. De næste tre kapitler behandler det utrolige forløb i Folketinget.

Et paradoks

Officielt startede historien den 2. oktober 2002 med et af det politiske livs sære paradokser. På *samme* dag, hvor kulturminister Brian Mikkelsen fremlagde sit forslag til ændring af ophavsretsloven, L 19, ifølge hvilket frihandel med tredjelande skulle afskaffes jf. krav fra EU, mødtes Svend Auken og Bertel Haarder i *Go' Morgen Danmark* og roste EU for dets åbenhed over for resten af verden!

Bertel Haarder viste ved den lejlighed en af Nej-bevægelsens gamle plakater frem. Lidet anede han, at lige netop den dag skulle Nej-bevægelsens advarende profeti gå i opfyldelse.

Jeg synes, det må være svært at forsvare det forbud mod frihandel og den form for censur, som EU ifølge Brian Mikkelsen tvang ned over hovedet på Danmark!

- Altså, hele agitationen fra den samlede danske venstrefløj inkl. halvdelen af Socialdemokratiet anført af Svend Auken, det var jo, at EU, som dengang hed EF, er de riges lukkede klub, og vi skal i stedet for brede armene ud mod hele Europa og mod hele verden. Det er derfor, jeg synes, det må være svært i dag at være modstander af foretagendet, fordi nu er hele Europa på vej ind i det.

denskjultekorruption.dk/video17

Bertel Haarder (V) i Go' Morgen Danmark, 2. oktober 2002

Lad os træde et skridt tilbage. Kort forinden var indtruffet to hændelser, der kom til at få indflydelse på udviklingen: Peter Schønning, der havde taget en afstikker fra Kulturministeriet, vendte tilbage og blev kontorchef efter J. Nørup-Nielsen, og Kommissionen reagerede på Johan Schlüters klage over optagelseskriteriet, som J. Nørup-Nielsen havde indført som nødløsning i Street Dance-affæren (side 462).

Ingen af låne/leje-direktivets oprindelige formål er gennemført. Et indre marked for udlejningsprodukter blev aldrig gennemført - og giver ikke længere mening - og de skabende kunstnere fik intet af indtægterne fra udlejningsmarkedet. Pioneer fik aldrig adgang til det danske udlejningsmarked med egne LaserDisc-udgivelser. Men da Johan Schlüter på vegne af FDV og IFPI klagede over, at deres kontrol over det danske marked var reduceret af J. Nørup-Nielsens optagelseskriterium, gik Kommissionen i aktion og truede Danmark med en retssag.

Kun få kender til det, for det er skjult i fuld åbenhed i et af Kulturministeriets aldrig-læste notater til Folketingets Europaudvalg, og man havde en løsning klar.

Orientering om åbningsskrivelse vedrørende optagelseskriteriet i ophavsretslovens bestemmelser om beskyttelse af lydoptagelser.

Efter den danske ophavsretslov gælder det, at eksemplarer af lydoptagelser/fonogrammer (grammofonplader, cd'er m.v.) kun må videreskredes ved salg og lign., såfremt de første gang er solgt eller på anden måde overdraget inden for EØS-området med rettighedshaverens samtykke. Dette gælder imidlertid kun for lydoptagelser, der er foretaget i et EØS-land, mens lydoptagelser, der er foretaget uden for EØS-området frit kan videreskredes. Dette skyldes, at der i ophavsretsloven anvendes et optagelseskriterium som tilknytningsmoment for hvilke frembringelser fra tredjelande, der skal nyde beskyttelse efter den danske lov.

Europa-Kommissionen har ved skrivelse af 18. juli 2001 fremsendt en åbningsskrivelse til Danmark. Kommissionen har på grundlag af en klage givet udtryk for, at de danske bestemmelser er i strid med direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder ("udlejningsdirektivet"), idet ophavsretsloven ikke giver rettighedshaveren en eneret til eksemplarspredning, hvis lydoptagelsen er sket uden for EØS. Konsekvensen er, at lydoptagelser, som er optaget uden for EØS-området, vil kunne parallelimporteres og videresælges i Danmark uden samtykke fra rettighedshaveren.

Ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet er der nu gennemført en generel regulering af eksemplarspredningsretten, der blandt andet indebærer, at spredningsretten kun udtømmes (konsumeres) for eksemplarer af værker (f.eks. musikværker og litterære værker), som første gang er solgt eller overdraget inden for Fællesskabet med ophavsmandens samtykke. Med denne regulering er det nu uomtvistet, at ophavsmanden til f.eks. et musikværk kan kontrollere det første salg inden for Fællesskabet.

På denne baggrund er Kommissionen nu blevet underrettet om, at regeringen i forbindelse med gennemførelsen af direktivet om ophavsret i informationssamfundet agter at fremlægge forslag, som betyder, at lydoptagelser, der første gang er bragt på markedet uden for Fællesskabet, ikke vil kunne videreskredes i Danmark uden samtykke fra rettighedshaverne. Dermed bringes beskyttelsen af fremstillere af lydoptagelser på linje med den beskyttelse, som tilkommer ophavsmanden til et musikværk efter det netop vedtagne direktiv om ophavsret i informationssamfundet.

Kulturministeriet til Folketingets Europaudvalg, 25. september 2001

Lov om ændring af ophavsretsloven, L 19

Kulturministeriet ville løse problemet i L 19. Det var en omfattende revision af ophavsretsloven med 53 ændringsforslag. Forslag nr. 17 var en tilføjelse til ophavsretslovens § 19, stk. 1 (side 472). Lovforslaget og de tilhørende bemærkninger fyldte i alt 88 sider i to spalter og små bogstaver. Peter Schønning dækkede sig ind ved at være grundig og tilpas tæt på sandheden, hvis nogen skulle finde på at læse hele molevitten igennem. Alene tilføjelsen til § 19, stk. 1, fik en meget lang forklaring på mere end halvanden spalte. Forklaringen er gengivet på næste side.

17. I *§ 19, stk. 1,* indsættes efter »andre«: »inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde«.

Ændring nr. 17

J. Nørup-Nielsen og Peter Schønning var Kulturministeriets topfolk, og de havde repræsenteret Danmark under forhandlingerne om låne/leje-direktivet i 1992. Det er i og for sig ikke så sært, at de senere blev kontorchefer og fik ansvaret for at få dette og efterfølgende direktiver gennemført i ophavsretsloven. Det er deres måde at håndtere dette ansvar på, der giver anledning til løftede øjenbryn.

De kunne ikke undgå at vide, at spørgsmålet om konsumption slet ikke blev drøftet under forhandlingerne om låne/leje-direktivet. Det var hverken Rådet eller Parlamentet, der afskaffede international konsumption, men Kommissionen, og det skete først bagefter. Der er aldrig givet en forklaring - udover påstanden om, at international konsumption forhindrer gennemførelsen af det indre marked.

I 2001, da Kommissionen føjede Johan Schlüter og gik til angreb på Danmark efter J. Nørup-Nielsens fantasifulde forsøg på at bevare frihandelen, var det mere kompliceret end i 1994, da låne/leje-direktivet skulle gennemføres. Som nævnt på side 481 kunne J. Nørup-Nielsen - hvis han virkelig ønskede at bevare frihandelen - let have anfægtet begrebet regional konsumption med den logiske begrundelse, at det ikke havde været drøftet under forhandlingerne.

Det havde været let at forsvare international konsumption med det faktum, at det indre marked vil fungere fint med en ensartet gennemførelse af international konsumption. Hvis Kommissionen vil fremtvinge et valg mellem international og regional konsumption, bør den gøre det efter demokratiske spilleregler, dvs. først fremlægge et begrundet forslag og derefter lade offentligheden debattere det.

Det kom utvivlsomt bag på J. Nørup-Nielsen, at IFPI kom til at sætte fokus på problematikken med det overilede angreb på Street Dance, så han gik i panik og påstod først, at Danmark var imod direktivet. Så fandt han på optagelseskriteriet, og det var uklogt, fordi det åbenlyst underminerede EU-retten. Åbningsskrivelsen trængte Kulturministeriet i defensiven, og Kommissionen havde i kraft af infosoc-direktivet styrket påstanden om, at regional konsumption allerede var gennemført. Rådets mødeprotokol og bemærkningerne til artikel 4 viser, at Kommissionen var fast besluttet på at afskaffe international konsumption - og uden en debat herom.

Til nr. 17 (§ 19, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af ophavsretslovens § 19, stk. 1. Formålet er at gennemføre infosoc-direktivets art. 4 i dansk ret. Efter denne bestemmelse udtømmes (konsumeres) spredningsretten kun, når et værkseksemplar sælges eller på anden måde overdrages inden for Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes samtykke. Med Fællesskabet sidestilles andre lande inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), der ud over EU-landene tæller Norge, Island og Liechtenstein.

Den gældende lovs § 19, stk. 1, giver ret til fri viderespredning af et eksemplar af et værk, uanset hvor i verden det første salg – eller anden form for overdragelse af ejendomsretten – har fundet sted. Dette kaldes international konsumption. For så vidt angår udøvende kunstnere, producenter af lyd- og billedoptagelser samt radio- og tv-foretagender er der dog på baggrund af et EU-direktiv fra 1992 allerede gennemført regler om regional konsumption, således at kun salg m.v. i et EØS-land udløser konsumption; dette fremgår af de særlige bestemmelser i den gældende lovs § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, og § 69, stk. 3.

Under forhandlingerne i Bruxelles om infosoc-direktivet indtog Danmark det standpunkt, at art. 4 burde tillade medlemsstaterne at have regler om international konsumption af spredningsretten. Et stort flertal af EU-landene gik modsat ind for, at medlemsstaterne i national lovgivning ikke må tillade mere end EØS-konsumption. I forbindelse med direktivets vedtagelse blev der optaget en erklæring i rådsprotokollen om, at Danmark, Irland, Luxembourg, Holland, Finland og Sverige er tilhængere af international konsumption, og at disse lande vil understrege behovet for at genoverveje spørgsmålet om konsumption i lyset af den internationale udvikling og løbende debat om international konsumption på varemærkeområdet. Kulturministeriet vil fremover søge at få spørgsmålet om international konsumption på EU-dagsordenen, bl.a. gennem et samarbejde med Økonomi- og Erhvervsministeriet og Patent- og Varemærkestyrelsen, idet der findes en tilsvarende problemstilling på varemærkeområdet. Målet er at genindføre en generel regel om international konsumption i dansk ophavsret.

For at overholde forpligtelserne i infosoc-direktivet er det imidlertid nødvendigt at ændre § 19, stk. 1, således at kun salg m.v. af værkseksemplarer i et EØS-land medfører konsumption og dermed ret til at videresprede eksemplaret til almenheden i form af salg, gave og lign. Det er herefter en forudsætning, at rettighedshaveren ikke alene har givet samtykke til, at eksemplaret bliver solgt eller på anden måde overdraget, men også at eksemplaret er bragt på markedet i et EØS-land. Bestemmelsen gælder for alle værksarter.

\- - -

Den ændrede bestemmelse forhindrer viderespredning af værkseksemplarer, der er erhvervet ved parallelimport eller anden form for import fra lande uden for EØS. I sådanne tilfælde er viderespredning til almenheden kun tilladt, hvis rettighedshaveren har givet samtykke. Det må dog forventes, at rettighedshaveren – fx et forlag – normalt vil have interesse i at give dette samtykke, når det gælder specialimport. Endvidere vil eksempelvis danske boghandleres erhvervelse af bøger fra udlandet ofte ske direkte fra den udenlandske forlægger; indhentelse af det fornødne samtykke kan således foregå i forbindelse med bestillingen af bøgerne.

Kulturministeriets bemærkninger til ændring nr. 17, 2. oktober 2002

Peter Schønnings vildledninger

Bemærkningerne til lovændringen er en blanding af sandt, falsk, udeladelser og en påstand om demokratisk nødvendighed efterfulgt af en beroligelse.

Det vigtigste er udeladt. Kommissionen havde angrebet optagelseskriteriet i J. Nørup-Nielsens nødløsning, og nu forsøgte Kulturministeriet at klare frisag ved at give infosoc-direktivets artikel 4 skylden for de nødvendige ændringer.

Det fremgår af bemærkningerne, at udøvende kunstnere, producenter af film og musik samt radio- og tv-foretagender allerede i låne/leje-direktivet havde fået en spredningsret, og at regional konsumption blev indført i 1992. Det nye var kun, at også ophavsmændene skulle have en spredningsret i EU-regi, men det havde de allerede i den danske ophavsretslov (side 448).

Den opmærksomme læser af lovforslaget må undre sig over, at den frie handel med tredjelandene ikke blev afskaffet allerede i 1992. Hvordan kunne direktivets tildeling af en spredningsret til ophavsmændene ændre noget i Danmark, når de allerede havde en spredningsret i den danske ophavsretslov? Og hvordan kunne man præsentere regional konsumption som en nyhed, når det fremgår, at regional konsumption blev indført allerede i låne/leje-direktivet i 1992?

Det var J. Nørup-Nielsens nødløsning, der begrænsede FDV's og IFPI's drøm om et frihandelsforbud, og det havde intet at gøre med infosoc-direktivet.

Peter Schønnings mission var at afskaffe frihandel, og selvom ændring nr. 17 skulle blive opdaget, burde det ikke føre til en debat. Med reference til erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol lod han som om, at Danmark på demokratisk vis var kommet i mindretal, da det sammen med flere mindre lande havde kæmpet mod infosoc-direktivets spritnye krav om regional konsumption (side 530).

Typisk "Johan Schlüter"-manipulation. Ved et hurtigt øjekast kan det se sådan ud, men den dybere sandhed er, at den ønskede debat om varemærkedirektivet og fortolkningen af dets bestemmelse om konsumption blev *afvist* i forbindelse med infosoc-direktivet, fordi dette *ikke* ændrede noget i spørgsmålet om konsumption. Hokuspokus: Afvisningen af at drøfte nogle kontroversielle domme sammen med infosoc-direktivet blev til, at Danmark havde kæmpet mod direktivet!

Hvis en debat om frihandel virkelig har fundet sted, er det imponerende, at det lykkedes at holde den hemmelig. Ingen har udtalt sig, og pressen fik ikke besked. Ja, ikke engang Kulturudvalget blev informeret, da det få måneder senere stillede spørgsmål om den fremtidige import fra USA (side 518). Hvis Danmark i en så afgørende debat var kommet i mindretal, burde Kulturudvalget da orienteres, men direkte adspurgt i august samme år var svaret det modsatte: Der er *ikke* planer om at forbyde salg af importerede film!

Hvem skulle i givet fald være tilhænger af regional konsumption og hvorfor? Regional konsumption gavner kun den internationale industri. Noget så skadeligt vil kun kunne gennemføres med list via lobbyister og svindlere i Kommissionens og regeringernes embedsmandsapparat. En egentlig debat har *aldrig* fundet sted.

Peter Schønnings virkelighedsfjerne beroligelse

Der er en vis lighed med fremgangsmåden, da FDV i 1988 ønskede den fri spredning af udgivne videofilm afskaffet. I § 23, stk. 3, står der "ophavsmanden", men i bemærkningerne står der "rettighedshaver". I § 19, stk. 1, står der også "ophavsmanden", men i de beroligende bemærkninger står der "rettighedshaveren".

Som eksempel er nævnt et bogforlag. Det er ret sjældent, at ophavsmændene er identiske med forlagene. Jeg er selv en undtagelse, idet Laserdiskens Forlag er min personlige virksomhed, og jeg selv har skrevet alle forlagets bøger, men i de fleste tilfælde er forlaget en virksomhed, der er forskellig fra forfatteren.

Astrid Lindgren og Gyldendal er to forskellige juridiske enheder, og skulle loven kræve Astrid Lindgrens tilladelse, før det er tilladt at videresælge et eksemplar af en bog, hun har skrevet, er det usandsynligt, at man kan erhverve hendes tilladelse i forbindelse med købet af bøgerne. Astrid Lindgren er også et eksempel på et særligt problem, da hun ikke er hos os mere. Hvem skal man have fat i, hvis ophavsmanden er død? Skal man så på jagt efter arvingerne?

I virkeligheden er det ikke så let, som Peter Schønning foregiver. Forestil dig en amerikansk lov, der tilpligter en boghandler i USA at få ophavsmandens tilladelse, før han må videresælge en dansk bog. Hvis en amerikaner, der har læst om mig, vil købe en af mine bøger, vil det være så besværligt for boghandleren at få fat i min tilladelse, at han vil afvise kunden. Jeg distribuerer som mange andre forlag igennem DBK. Jeg har ingen kontakt til de enkelte boghandlere. Omvendt køber jeg heller ikke film af forlagene direkte. Jeg køber mest af grossister, men Sydkoreaimporten kom i stand ved, at en ven gik ind i en af de store butikker i Seoul. Jeg vil ikke kunne sælge én eneste importeret film, hvis det kræves af mig, at jeg først skal erhverve "ophavsmandens" tilladelse, uanset hvem han/hun/det er.

Pressemeddelelsen og debatten i Folketinget

Efter mine oplevelser i 1995 svor jeg på, at jeg ikke ville blande mig i politik igen. Samtidig var jeg klar over, at jeg var den eneste uden for Kulturministeriet, der var klar over, hvad der var på vej. Kunne jeg overbevise politikerne om, at de var ved at blive ført bag lyset igen? Næppe, men jeg kunne fortælle dem, hvad der var på vej til at ske, så jeg skrev en pressemeddelelse om konsekvenserne (næste side). Til min enorme overraskelse blev det et tema under behandlingen af lovforslaget den 23. oktober 2002, og det blev omtalt i et indslag i TV Avisen (følg debatten i Folketinget på de efterfølgende sider).

denskjultekorruption.dk/video18

TV Avisen, 23. oktober 2002

Ny lov truer kulturlivet

Onsdag den 23. oktober 2002 behandles kulturministerens forslag til* Ny lov om ophavsret. *Et hidtil upåagtet ændringsforslag går ud på at forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede varer, der ikke er bragt på markedet i EU. Dette forslag kan få vidtrækkende konsekvenser.

Ifølge forslaget skal eksempelvis følgende være forbudt og strafbart efter den 22. december 2002:

- at købe et stykke kunsthåndværk på et marked i Østen og give det til naboen i indflytningsgave.
- at købe en bog i Brasilien og give den til sin arbejdskollega i jubilæumsgave.
- at købe en CD-plade eller tegneserie i USA og efterfølgende sælge den i en brugthandel.

FORBUDT

For butikkerne vil det blive forbudt og strafbart fra USA og andre tredjelande at

FORBUDT

- importere CD-plader, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier, computerspil osv.

Konsekvensen for forbrugerne bliver, at udvalget af kulturgoder vil falde væsentligt. Alle varer, der ikke har oprindelse i EU, skal fjernes fra hylderne.
Specialforretningerne må ikke længere frit bestille musik, film og bøger hjem til kunderne.
Indvandrere fra Tyrkiet og Pakistan må således ikke længere købe bøger på deres eget sprog.

Markedet vil blive styret af virksomheder, der er etableret i Europa. For multinationale amerikanske selskaber betyder det f.eks., at kun de videofilm og CD-plader, de vælger at udgive igennem deres danske selskaber, bliver tilladte. De kan prissætte deres udgivelser uden at risikere påvirkning af konkurrencen på verdensmarkedet.

Er det sådan, vi ønsker, at mediebilledet i Danmark skal se ud?
Ønsker vi ikke selv at kunne bestemme, hvad vi vil se, læse og høre?

Inden Kulturministeriets forslag til *Ny lov om ophavsret* går til afstemning, bør vi alle - ikke mindst politikerne - forstå dets fulde konsekvenser, som vil ramme os alle.

Jeg er indehaver af videokæden Laserdisken, og for mine kunders vedkommende betyder lovforslaget farvel til tusindvis af asiatiske film og næsten 20.000 DVD-udgivelser fra USA, herunder nationale klenodier som Carl Th. Dreyers film *Gertrud*, *Ordet*, *Vredens Dag* og *Jeanne d'Arc* plus mange andre film, som ikke er kommercielle nok til udgivelse i Europa.

FORBUDT

Med venlig hilsen

Hans Kristian Pedersen,
indehaver af Laserdisken,
importør - indtil videre - af filmudgivelser fra hele verden.

Laserdiskens pressemeddelelse, 21. oktober 2002

denskjultekorruption.dk/video19

Kim Andersen (V)

Lovforslaget her lægger op til en harmonisering af EU-landenes lovgivning om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder. Det sker via en tilpasning af den nuværende ophavsretslov, så den kommer i overensstemmelse med infosoc-direktivet.

Der er en række ændringer i forhold til den nuværende lovgivning. Et af hovedelementerne i infosoc-direktivet er spørgsmålet om spredningsretten, hvor vi er nødt til at udskifte princippet om international konsumption og i stedet indføre en regel om regional konsumption. Ifølge den danske ophavsretslov har man ellers hidtil frit kunnet videresælge kulturprodukter i form af dvd'er, cd'er, bøger m.v., ligegyldigt hvor produkterne stammer fra. Med vedtagelsen af den nye lov bliver det ikke muligt for f.eks. en boghandler at videresælge eksemplarer af bøger, han har købt i USA. I fremtiden bliver det kun muligt at videresælge kulturprodukter, der er købt inden for EØS-området. Jeg er ikke begejstret for den begrænsning i den almindelige frihandel, men vi må fra dansk side tage til efterretning, at vi her er kommet i mindretal inden for EU. Det er også det, som et tæt samarbejde en gang imellem betyder. Man kan ikke altid få sin vilje. Jeg har noteret mig, at kulturministeren og også økonomi- og erhvervsministeren vil arbejde på at få disse forhold ændret i EU-regi, og det kan jeg fuldt ud støtte.

Mette Frederiksen (S)

denskjultekorruption.dk/video20

Må jeg derfor ikke starte med følgende: Jeg opfatter det faktisk som et helt og aldeles grundlæggende og dermed også alvorligt demokratisk problem, at hver eneste gang vi behandler ophavsret inkl. det lovforslag, vi førstebehandler i dag, så er det faktisk næsten umuligt at læse og forstå den tekst, der foreligger. Hvis ophavsretten skal have en mere central (betydning) i den danske kulturdebat, det synes jeg, den fortjener, så bliver vi simpelthen nødt til fra politisk hold at behandle området anderledes. Implementering af EF-direktiv eller ej, dansk lovgivning skal være til at forstå, ellers kan den af indlysende årsager ikke udfylde den rolle, som lovgivningen nu engang skal. Særlig én ting vil få vores opmærksomhed:

Det her lovforslag lægger som bekendt op til at forhindre parallelimport af værker fra lande uden for EØS-samarbejdet. Vil det betyde, at udvalget af værker, eksempelvis smalle film og dvd'er, blot bliver mindre og priserne tilsvarende højere? Vil det forstærke eksisterende monopoler? Er der tale om reel kunstnerisk beskyttelse, eller lægger direktivet og lovforslaget op til endnu flere toldmure omkring Den Europæiske Union?

Jeg vil dog gerne have lov til at sende det klare signal, at vi i Socialdemokratiet ser

Førstebehandlingen af L 19 i Folketinget, 23. oktober 2002

positivt på forslaget, men vi er altså optaget af de mange tvivlsspørgsmål, der med rette er rejst og ønsker selvfølgelig at indgå i en grundig udvalgsbehandling. Derfor vil vi gerne allerede i dag foreslå, at Kulturudvalget snarest afholder en fælles høring eller et udvidet udvalgsmøde med indkaldelse af eksperter sammen med Forskningsudvalget.

Louise Frevert (DF)

denskjultekorruption.dk/video21

Desuden tror jeg heller ikke, at der er nogen, der er begejstret for forbuddet mod parallelimport. Dansk Folkeparti er oprørt over Kulturministeriets forslag om at forbyde spredning af kulturgoder, der importeres fra lande, der ikke er med i EU. Kulturministeriet hævder, at lovforslaget er et EU-krav, og hvis det virkelig er rigtigt, er det endnu en grund til, at vi skal ud af dette foretagende så hurtigt som muligt.

Vi vil have undersøgt helt præcist, hvor det forslag kommer fra, og hvad formålet er. Lovforslaget om at fritage multinationale amerikanske virksomheder for den konkurrence, der er grundstenen i EU, er et stærkt eksempel på, hvordan magtfulde embedsmænd i Kommissionen vedtager radikale beslutninger uden om politikerne og uden en offentlig debat om spørgsmålene. Frihandel har trods alt været dansk tradition i tusind år, og det er pludselig væk med et pennestrøg.

denskjultekorruption.dk/video22

Carina Christensen (KF)

Hvad angår harmoniseringen af den såkaldte spredningsret, så vil den nye regel, som vi nu implementerer på dette område, desværre få nogle uheldige og mærkbare konsekvenser herhjemme. Under EU-forhandlingerne om spredningsretten stod man fra dansk side fast på, at direktivet skulle gøre det muligt for os at beholde vores regel om international konsumption. Således kom det desværre bare ikke til at gå. Et flertal i Ministerrådet ønskede noget andet, og vi er nu tvunget til at forlade vores hidtidige princip om international konsumption til fordel for en for os ny regel om regional konsumption. Det indebærer, at det bliver forbudt ikke alene at parallelimportere, men også at specialimportere bøger, cd'er osv., der er købt i lande uden for EØS-området med henblik på videresalg herhjemme. Dette kræver med andre ord samtykke fra rettighedshaveren.

I praksis får det ingen betydning for de privatpersoner, der i dag importerer eksempelvis cd'er eller dvd'er fra eksempelvis USA til rent privat brug. Det er også vigtigt at bemærke, at direktivet heller ikke lukker for muligheden for regionskodning af dvd'er. Det er vi tilfredse med. Men det vil få stor betydning for de butikker, som helt eller

delvis lever af at sælge importerede kulturprodukter af denne art fra eksempelvis USA, eftersom det ganske enkelt ikke længere vil være lovligt.

I Det Konservative Folkeparti er vi tilhængere af princippet om international konsumption, ikke mindst af hensyn til den internationale frihandel. Derfor mener vi også, at det er yderst vigtigt, at vi fra dansk side sætter os det mål snarest muligt at få genindført den generelle regel om international konsumption i dansk ophavsret.

denskjultekorruption.dk/video24

Naser Khader (RV)

Det Radikale Venstre er generelt interesseret i at imødekomme EU, men vi må konstatere, at direktivet har en række indbyggede problemer og paradokser, som reelt favoriserer rettighedshaverne på forbrugernes bekostning. I forhold til spredningsretten frygter vi, at forslaget reelt vil forbyde parallelimport af værker fra ikke-EØS-lande. Det vil medføre en kulturel mainstreaming på bekostning af de smalle kulturelle værker, og det vil styrke medieselskabernes monopoler. Det er en meget uheldig udvikling, der er ude af trit med en globaliseret virkelighed. Vi kan derfor kun opfordre regeringen til at gøre alvor af bemærkningerne om at sætte spørgsmålet på EU's dagsorden.

Pernille Falcon (EL)

denskjultekorruption.dk/video25

Enhedslisten vil meget gerne medvirke til at få denne lovgivning igennem i Folketinget, men der er stadig en række problemer, som mangler at blive afklaret. For det første er det lykkedes for mediekoncernerne at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EU-direktiv, som entydigt sikrer deres interesser. Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EU, og det vil tilsyneladende gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier, computerspil m.v. fra USA og andre tredjelande. Markedet vil blive styret af virksomheder, der er etableret i Europa. For en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at det kun er de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskaber, der vil blive tilladt. Det vil kunne begrænse kulturudbuddet, og det vil hindre en række såkaldte smalle produktioner i at være tilgængelige i Danmark. Det synes vi er helt uacceptabelt, så derfor vil Enhedslisten stille ændringsforslag til loven, der fjerner disse dele af lovforslaget.

Og vi kan tilslutte os forslaget om en høring, så der kommer en dialog på menneskesprog, sådan så det der meget tekniske sprog måske kan blive skilt lidt ad, og at vi så efterfølgende også i offentligheden kan sikre, at det bliver forståeligt.

Førstebehandlingen af L 19 i Folketinget, 23. oktober 2002

denskjultekorruption.dk/video26

Kulturminister Brian Mikkelsen (KF)

...og jeg kan også tilsige udvalgets formand, hr. Kim Andersen, al mulig støtte i forbindelse med høringen. Det er vigtigt, at vi ved, hvad vi går ind til. Nu er det et EF-direktiv, som vi bliver nødt til at implementere, men vi skal også kende konsekvenserne af det og se på, hvad vi kan gøre for at rette det til til dansk lovgivning.

Der var et par enkelte ting, jeg synes, jeg bliver nødt til lige at kommentere. Det ene er spørgsmålet omkring parallelimporten. For det første må vi jo sige, at forslaget her er fremsat for at sikre en korrekt implementering af infosoc-direktivet, som jo indeholder et forbud mod en sådan import. Under forhandlingerne om infosoc-direktivet var Danmark og en lang række lande inderligt imod lige netop denne her konsekvens. Det viste sig imidlertid, at der var et kvalificeret flertal herfor, og i forbindelse med vedtagelsen af direktivet afgav bl.a. Danmark en erklæring til rådsprotokollen om, at vi er imod begrænsninger, og at reglerne bør genovervejes. Direktivet er nu vedtaget, og det er derfor uomgængeligt, at vi for at leve op til vore EU-retlige forpligtelser er nødt til at indføre nye regler om, at det ikke er lovligt at foretage parallel- eller specialimport med henblik på videresalg af værkeksemplarer fra et land uden for EU - medmindre rettighedshaveren har givet sit samtykke. Det kan man jo også godt forestille sig! Jeg synes også, det er værd at bemærke, at reglerne ikke forhindrer den enkelte forbruger i at købe eksemplarer til sig selv via postordre eller nettet, ligesom reglerne i sagens natur ikke forhindrer én i at importere dvd-film, som man har købt på ferie i et andet land. Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, vil jeg fortsat med næb og kløer på Danmarks vegne arbejde for en ændring af de her regler. Det vil foregå i samarbejde med erhvervsministeren, fordi vi som udgangspunkt er imod lige netop denne ændring.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

denskjultekorruption.dk/video27

Jeg tager ordet, fordi ministeren i sin afslutning gjorde en del ud af at sige, at Danmark var forpligtet til at forbyde parallelimport. Jeg vil godt stille det spørgsmål - det kan være, det ikke er nu, det skal besvares, men senere i processen under den eksperthøring, der skal være - om ikke det direkte er i strid med formålet med direktivet at tale om, at man forsøger at begrænse en nødvendig konkurrence. Er det i virkeligheden ikke et spørgsmål om, at der er kommet noget ind undervejs i behandlingen af direktivet, som er fuldstændig utilsigtet i forhold til det, EU i øvrigt arbejder med om at sikre ordentlige konkurrencevilkår og sikre forbrugerne billige produkter? Hvad er konsekvenserne, hvis man forhindrer den parallelimport, som er mulig i dag?

Førstebehandlingen af L 19 i Folketinget, 23. oktober 2002

Kulturminister Brian Mikkelsen

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg grundlæggende er enig med hr. Kristian Thulesen Dahl i, at parallelimport er med til at optimere konkurrencesituationen, giver gennemskuelighed, giver gennemsigtighed.

Den anden del af det er altså, hr. Kristian Thulesen Dahl, at det er soleklart, det står eksplicit i infosoc-direktivet, at det er forbudt med en sådan form for parallelimport. Årsagen er, at et flertal af landene syntes, at det virkede forstyrrende på konkurrencesituationen i deres land. Det har ikke så meget at gøre med film, men hovedsagelig har det at gøre med bøger fra det engelsksprogede marked og andre produkter. Danmark kæmpede med næb og kløer imod under den tidligere regering. Vi fastholder også vores modstand mod det og vil blive ved med at kæmpe med næb og kløer imod det, men jeg må henholde mig til, at den diskussion var ret umiddelbar og ret eksplicit i forbindelse med ministerrådsmøderne. Dér vidste vi, hvad vi gik ind til. Vi vidste, hvad vi sagde nej til sammen med nogle andre af de mindre lande, og den diskussion var rimelig høj og verbal på det tidspunkt. Det er sådan set ikke noget, man har - det tør jeg næsten ikke sige heroppefra som konservativ - skubbet ind under gulvtæppet nede i EU, men det var altså med åben pande, man gik ind til det, selv om den danske regering gik imod, og det gør den danske regering stadig stædigt.

Men lad os undersøge det, og vi er helt villige, selvfølgelig, til at gå ind i det her, for hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det. Det er jo også til den danske regerings fordel.

Førstebehandlingen af L 19 i Folketinget, 23. oktober 2002

En nyhed?

Jeg kunne ikke lade være med at undre mig over debatten. Kunne ingen huske, at de drøftede nøjagtig det samme 7-8 år tidligere?

Jeg blev ganske vist frosset ud af et uinteresseret kulturudvalg, men spørgsmålet om konsumption blev drøftet, og det blev slået fast, at Danmark som følge af låne/leje-direktivet var nødt til at afskaffe international konsumption.

Alligevel behandlede samtlige ordførere forslaget om importforbud som noget nyt, der var pålagt Danmark at gennemføre som konsekvens af infosoc-direktivet! Kim Andersen gik så vidt, at han kaldte afskaffelsen af international konsumption for "et af hovedelementerne". Var der ikke en lille klokke, der ringede i hovedet på medlemmerne? Var der ingen, der tænkte: "Det her lyder bekendt?"

Importforbuddet stammer *ikke* fra infosoc-direktivet. "Det står eksplicit i infosoc-direktivet," sagde Brian Mikkelsen ganske vist, og han tænkte utvivlsomt på artikel 4, stk. 2 (side 526), men det står altså lige så eksplicit i låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2 (side 450), der under forhandlingerne alligevel betød noget andet. Det var ikke nyt i infosoc-direktivet, og det blev pointeret af Kommissionen både i bemærkningerne til infosoc-direktivets artikel 4 og i Rådets mødeprotokol.

Men for Kulturministeriet var det vigtigt at afskaffe international konsumption, fordi Kommissionen var stillet det i udsigt som svar på åbningsskrivelsen året før.

Hvem burde vide bedre?

Folketingsmedlemmer kommer og går, og de ryger ind og ud af diverse udvalg. Hvis ikke man var medlem af Kulturudvalget, da jeg talte til det i 1995, eller man ikke deltog i debatten under Street Dance-affæren, var man lovligt undskyldt. Det var for Kim Andersen, Mette Frederiksen, Louise Frevert, Carina Christensen, Naser Khader og Pernille Falcon faktisk nyt stof alt sammen.

For Brian Mikkelsen, Poul Qvist Jørgensen og Kristian Thulesen Dahl var det gammelt stof. Jeg havde orienteret Kristian Thulesen Dahl, og det var grunden til, at han blandede sig i debatten, selvom han hverken var ordfører eller medlem af Kulturudvalget. Brian Mikkelsen var ordfører i 1995, da låne/leje-direktivet blev behandlet. Da skrev han til mig: "Det er en sag, vi er meget optaget af" (side 470), men han havde svedt det hele ud. Jeg prøvede at komme i audiens hos ham - og fik tilbudt et møde med Peter Schønning i stedet for. Det var til at græde over. Poul Qvist Jørgensen forholdt sig tavs.

Enighed om international konsumption

Der var entydig modstand mod forslaget om importforbud. Både VK-regeringen og den tidligere S-regering var ifølge Brian Mikkelsen modstandere af forslaget, og ikke en eneste af ordførerne havde noget positivt at sige om det.

Selvom vi forestiller os, at den internationale industri havde fået en eller anden til at fremsætte et tilsvarende lovforslag på ærlig demokratisk vis, havde det ikke en kinamands chance for at blive vedtaget. Det var nødvendigt med list og snyd.

To partier er ikke med i den afbildede debat. Ole Sohn (SF) talte ganske vist, men ikke om importforbuddet. Han talte om, at lovforslaget var meget teknisk, og han støttede idéen om at holde en høring. Bodil Kornbek (KRF) tog ikke ordet.

Kulturminister Brian Mikkelsens bemærkninger

Brian Mikkelsen var Peter Schønnings trofaste håndlanger. Mens han fastholdt, at han med næb og kløer kæmpede mod importforbuddet, gjorde han faktisk det stik modsatte, men han tilføjede nogle interessante detaljer.

Han er den første, der har givet en forklaring: - Importen virkede forstyrrende på konkurrencesituationen i deres land, sagde han hårdt presset og henviste til, at det havde noget at gøre med markedet for bøger i de engelsksprogede lande. Hvad er der i vejen med konkurrence? Hvem har et problem med konkurrencen? Er et direktiv om ophavsret det rette forum til at løse et sådant problem?

Det er mit gæt, at hans fantasi tog over. Han gav en levende beskrivelse af en eksplicit, rimelig høj og verbal diskussion, men hvor har han det fra? Han var der i hvert fald ikke selv, for det fandt alt sammen sted under S-regeringen.

Brian Mikkelsen var med på at undersøge det. Han sagde, at han selvfølgelig var villig til at gå ind i det her, "for hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det."

Privates importudgifter

Fakturaværdi	10,11 GBP
Toldværdi	87 DKK
Told, sats 00%	0 DKK
Afgifter	0 DKK
Importmoms	21 DKK
I alt til SKAT	21 DKK
Ekspeditionsgebyr	160 DKK
Importopkrævning i alt	**181 DKK**

Posthusets regnskabsbilag

Lad mig blot afsløre, at lobbyisterne vandt, og privat import er for mange både et afskrækkende og dyrt eventyr. International internethandel kan være et utrygt fænomen, og det er også en yderst bekostelig affære, ikke mindst efter afskaffelsen af bagatelgrænsen. Også små køb koster mindst 160 kr. i gebyr. EU har nedsat eller fjernet told på mange varer, men forsendelser fra tredjelande skal toldbehandles, fordi der skal betales importmoms. Det klarer postvæsenet automatisk, så det er let nok, men det er ikke gratis. En film, der koster 60-70 kr. plus forsendelse ender med at stå en privat importør i over 260 kr. Eksemplets film ville koste 99 kr. inkl. moms i Laserdisken. Forbuddet mod at handle i butikkerne koster forbrugerne dyrt.

Problemerne ved videresalg

Hvad så, hvis man bliver træt af sine film? Før kunne man gå hen til Læsehesten og bytte dem til andre film. Det er slut, for siden lovens vedtagelse har det været strafbart at videresælge sådanne film fra butikker som Læsehesten.

En af mine bekendte prøvede at komme af med en lille samling film i *Den Blå Avis*. Han skrev ærligt i varebeskrivelsen, at der var tale om plader med region 1. Han kunne ikke få annoncen godkendt! Han oprettede en ny annonce, og denne gang angav han ikke pladernes region. Igen blev annoncen afvist. DBA's support svarede: "Godt nok har du ikke skrevet, at det drejer sig om region 1, men vi må antage, at de ikke lige pludselig er blevet region 2. Da jeg forklarede, at vi ikke optager region 1, mente jeg selvfølgelig ikke, at det er okay blot at undlade at skrive region." Jeg kontaktede *Den Blå Avis* og fik forklaringen nedenfor.

Hvis man selv importerer kulturprodukter fra tredjelande, må man være forberedt på at tage dem med i graven. Det er ikke så ligetil at komme af med dem igen. I praksis har lovændringen fået betydelige konsekvenser for private.

> Den Blå Avis A/S tilstræber blot at overholde den til enhver tid gældende lovgivning, således som den fortolkes af regeringen. Og dermed lægger Den Blå Avis A/S også den gældende fortolkning af § 19 i Ophavsretsloven til grund for sin forretningsførelse.
>
> I den forbindelse henvises til Kulturministeriets hjemmeside, hvor der kan læses om de ændringer til ophavsretsloven, som blev gennemført i 2002 på grund af ændrede regler i EU.

Den Blå Avis, 5. september 2007

Det kulturelle jerntæppe

Mette Frederiksen talte om det samme problem, som H. P. Clausen tog op i 1994: ophavsretslovens uforståelighed. Det startede med et ønske om at gribe ind over for spredning af piratkopier, men "redaktionelle ændringer" og "forbedringer af affattelsen" forvandlede dette til et eksplicit forbud mod parallelimport!

Der var også nogle, der ikke troede på det. Berlingske Tidende reagerede ikke til at begynde med. Jakob Stegelmann tog det op med redaktionen og forklarede bagefter: "Det er så langt ude, at jeg kan ikke få dem til at indse, at det er sandt," men efter Folketingets førstebehandling blev hans artikel dog bragt.

Politikens Lars Dahlager og Per Juul Carlsen var først med en grundig artikel, *Forbud mod DVD-import på vej*. Bruno Barcelli skrev et åbent brev til Venstres kulturordfører Ester Larsen og Brian Mikkelsen i online magasinet *HiFi4All* med titlen *Forbud mod DVD-import er kulturracisme*. Lars Borberg skrev i Nordjyske Stiftstidende artiklen *Lumsk lov vil smadre det frie kulturliv*, og Dagen fulgte trop med artiklen *Lovforslag vil forbyde specialimport af DVD*.

Det kulturelle jerntæppe

Af Jakob Stegelmann
Journalist
Jacobys Allé 10
1806 Frederiksberg C

Kan det virkelig være rigtigt? At kultur, der er udgivet uden for EU, ikke længere skal kunne forhandles frit. At globaliseringen er stoppet og landsbyen Danmark genindført.

Pr. 1. januar 2003 vil en ny lov forhindre, at kultur (video, bøger, tegneserier, musik, computerspil), der er udgivet uden for EU, importeres til Danmark, medmindre ophavsmanden har givet udtrykkeligt samtykke. Og det vil han ikke, på videomarkedet i hvert fald, for videobranchen har selv været med til at udforme loven, som de vil bruge til at lukke for import af DVD'er fra USA, hvor udvalget og kvaliteten er bedre. De ejer rettighederne både her og i USA og vil derfor sige nej – så de dermed beskytter de DVD'er, de udsender i Danmark, mod konkurrence fra de DVD'er, de selv har udsendt i USA. Så kan de undgå, at de film, de har udsendt på DVD i USA, og som måske stadig går i danske biografer, ikke kommer hertil »for tidligt«, dels kan de opretholde det prisniveau, de ønsker. På den måde kan de sikre et absolut monopol i Danmark – med katastrofale følger for udvalget og kulturen som helhed.

Det er med andre ord et effektivt kulturelt jerntæppe, der skal sænkes ned mellem Danmark og USA. Alt, hvad der sælges herhjemme, skal være udgivet her – eller i resten af EU – mens kultur fra alle andre lande skal standses. Det betyder ikke, at vi skal undvære amerikanske film, men derimod at vi kun skal have dem, de amerikanske selskaber og deres danske agenter vil have, at vi skal have. På det tidspunkt, hvor de er klar til at sælge dem. Og i den version, de ønsker, vi skal se.

Det amerikanske DVD-marked er storslået: rigt på titler af enhver slags, fra de store anerkendte mesterværker til det obskure. Tusinder og atter tusinder af titler, som aldrig vil blive udgivet i Danmark, fordi der ikke kan sælges nok af dem – og som nu aldrig vil nå hertil, medmindre man som privatperson selv importerer dem ved at købe dem pr. postordre. Selv danske film, som Dreyers, der ikke bliver udgivet her, fordi markedet er for lille. Filmkendere, der ønsker mere end massemarkedsudvalget, vil med andre ord blive ladt i stikken – den seriøse filminteresse svigtet.

Man vil altså aldrig mere kunne bladre på hylderne i en specialbutik, men skal alene nøjes med det rædsomme udvalg og den ukyndige betjening hos Blockbuster og Fona. Det samme gælder for musik, der ikke er udgivet i EU, og bøger, og tegneserier. Tonsvis af specialbutikker, der lever af disse varer, trues af lukning, og tonsvis af kunder, hvis åndsliv næres hos dem, må i stedet lægge deres penge hos www.amazon.com – indtil den dag, hvor Amazon, ligesom de danske politikere og embedsmænd, bliver trynet til ikke at sælge til kunder i Danmark.

Det er ubegribeligt, som EU og de danske lovgivere lytter til de multinationale medieselskaber. Det er som om, disse firmaers advokater har udviklet en helt særlig troværdighed, som ingen sætter spørgsmålstegn ved. Man lytter altid andægtigt til dem, især når de siger ordet »ophavsret« og påstår, at det er kunstnernes ret til deres penge, der er på spil. Det er muligt, at de selv tror på sagen, og at de mener, selskaberne mister formuer. Men det er selskabernes egne film, der bliver solgt, udgivet af selskaberne selv, bare i et andet land. Så pengene bliver tjent for hvert eneste eksemplar. De eneste, der taber penge, er forbrugerne, som ved indførelse af et monopol kommer til at betale mere for varerne. Samtidig med at udvalget skrumper ind til det allermest salgbare.

Det er dog ikke pengene, der er det vigtigste her: Det er kulturen. Skal vi virkelig sænke et kulturelt jerntæppe og ødelægge et udbud af film, musik, bøger og tegneserier, der rækker ud over grænserne og anerkender, at hvor kunsten end kommer fra, skal den være tilgængelig. Alt andet vil være en ny og uhyggelig form for censur, der vil gøre Danmark fattigere, kedeligere og dummere. Men det er måske det, der er politikernes vådeste drøm.

Berlingske Tidende, 26. oktober 2002

Mere politisk støtte

Denne gang behøvede jeg ikke at presse på for at få politikerne i tale. De kom selv til mig bl.a. via Lars Borberg fra Nordjyske Stiftstidende, som Aalborgs førende dagblad var kommet til at hedde efter overtagelsen af flere lokalaviser.

- Jeg er blevet kontaktet af Per Clausen, fortalte Lars Borberg. Ham kendte jeg ikke, så Lars forklarede: - Han er gammel Aalborg-dreng og folketingskandidat for Enhedslisten. Og Henrik Vestergaard fra Venstre vil gerne tale med dig.

Venstre var på det tidspunkt så stærkt repræsenteret i Folketinget, at der ikke var meningsfyldte opgaver til alle, så nyvalgte Henrik Vestergaard havde fået en ny eksotisk post: frihandelsordfører. Et lovforslag om at forbyde frihandel gav et sådant ordførerskab et reelt indhold, og spørgsmålet interesserede ham.

Dansk Folkeparti udsendte en pressemeddelelse med titlen, *Nej til forbud mod parallelimport af kulturgoder*, og også et nyt parti, Minoritetspartiet, kæmpede aktivt mod et importforbud. Niels K. Petersen, sekretær i partiets hovedbestyrelse, sendte en artikel med titlen, *Skal kulturen stoppe ved Valby Bakke?* til Weekendavisen, og han skrev en længere artikel om emnet i partiets ugebrev.

Der er ingen tvivl om, at mediekoncerner og interesseorganisationer har haft travlt med at bearbejde politikerne, når det gælder et helt centralt spørgsmål i vor elektroniske tidsalder: Retten til brug af informationer, kunst og kultur. Altså ophavsret. Fotokopimaskiner, video- og kassettebåndoptagere, internet, CD-ROM- og DVD-brændere har i stigende grad gjort spørgsmålet om ophavsret presserende. Firmaer og organisationer farer frem med bål og brand mod pirateri og arbejder for at styrke producenternes rettigheder - på bekostning af forbrugerens.

At denne lobbyisme kan gå helt over gevind viser det forslag til en ny ophavsretslov, som Kulturministeriet for nylig fremsatte. Her finder man det helt groteske forslag om et forbud mod fri parallel- og specialimport af film, bøger, software, musik og andre produkter, der er omfattet af ophavsretsloven, fra lande uden for EU. Hvis loven bliver vedtaget, skal man have tilladelse til at importere sådan et produkt til Danmark fra den, der ejer ophavsretten.

- - -

Konsekvensen er derfor, at udbuddet af bøger, film, musik, tegneserier, software mv. i Danmark vil blive endnu mindre, end det er i forvejen. Specialbutikker, der lever af at importere disse produkter til kunder, der ikke kan lade sig nøje med de produkter, som sendes på markedet af bl.a. de store koncerner, må dreje nøglen om. I sidste ende er det forbrugeren og kulturen, der ofres. Det danske kulturelle univers indsnævres bag et nyt kulturens Fort EU. Den kulturelle horisont indsnævres til Valby Bakke.

Hvordan denne lov kan andet end skade Danmark - kulturelt og økonomisk - kan jeg ikke se. Ejheller hvad det skal gavne den enkelte borger og forbruger, at politikerne tillader firmaer at opnå en monopollignende status på det danske marked. Ja, faktisk var jeg så naiv at tro, at det var et liberalt dogme, at fri konkurrence er et nødvendigt gode, der sikrer udbud, kvalitet og lave priser. Det har kulturministeren måske glemt?

Minoritetspartiets Ugebrev, 4. november 2002

Mere medvind

Jeg fik et telefonopkald fra Peter Schønning, og det overraskede mig meget. Han inviterede mig med til den høring - eller det ekspertmøde, det endte med at hedde - som Mette Frederiksen havde foreslået. Af alle mennesker måtte jeg være den sidste, han ønskede at se i dette panel, men Henrik Vestergaard forklarede:

- Det er Kim Andersen, der har bedt om at få dig med, fordi det er dig, der har gjort opmærksom på problemet.

Henrik Vestergaard havde ikke svært ved at se, hvad lovforslaget ville betyde for den internationale frihandel. Han ville slås for at overbevise Venstres gruppe om, at den ikke skulle stemme for dette forslag, og han udelukkede ikke, at han ville gå imod gruppen, hvis det kom til en afstemning. Han bad mig hjælpe med at stille spørgsmål, der kunne belyse lovforslagets problemer og oprindelse.

Desværre blev det også for kompliceret for ham. Jeg havde samlet papirerne fra låne/leje-direktivet i en mappe til ham, men det var for meget. "Det er fortid, lad os koncentrere os om fremtiden," sagde han.

Stemningen var god, og det var en lejlighed til at møde Kulturudvalget igen. Det var intet problem at få en aftale i stand om et foretræde den 6. november. Det var præcis en uge før ekspertmødet, der skulle afholdes den 13. november 2002.

Min sidste aktion i den omgang var et forsøg på at få de centrale politikere til at tænke sig om, så jeg sendte åbne breve til Brian Mikkelsen, Bertel Haarder og Svend Auken. Jeg takkede Brian Mikkelsen for at afsløre, at lovforslaget slet ikke har et ophavsretligt sigte. Ifølge hans forklaring havde Rådet bare brugt infosoc-direktivet som undskyldning for at beskytte en national industri, der ikke kunne klare sig i den internationale konkurrence.

Jeg skrev til Bertel Haarder med reference til *Go' Morgen Danmark*: "Den 22. december er 15.000 film i mine tre forretninger værdiløse, hvis loven vedtages. De må ikke længere sælges. Virkelige filmentusiaster i Danmark henvises til det sorte marked. Jeg tvinges til at lukke de butikker, jeg moderniserede for over 1 mio. kr. for blot to år siden efter kulturministerens egen forsikring om, at der ikke var lovændringer på vej. Kulturministeriet hævder, at EU står bag lovforslaget. Vil du forklare mig og mine filmelskende kunder, hvorfor vi skal være glade for EU?"

Lars Borberg var glad for de nye vinde efter et årti, hvor jeg konstant havde løbet panden mod en mur, og på forsiden fremstillede han det som om, jeg næsten havde vundet.

KULTURIMPORT

EU-direktiv bremset

Hans Kristian Pedersen, indehaver af filmbutikken Laserdisken i Aalborg, har foreløbig haft succes i sin kamp mod et nyt EU-direktiv.

Nordjyske Stiftstidende, 25. oktober 2002

Peter Schønning og Johan Schlüter til modangreb

Peter Schønning og Johan Schlüter kunne ikke sidde den uventede opmærksomhed og den massive modstand mod regional konsumption overhørig. Deres modangreb blev sat ind den 29. oktober 2002, og det bestod af fire elementer:

Et notat til Kulturudvalget om beslutningsprocessen.
Et notat til Kulturudvalget om parallelimport og specialimport.
En ny og mindre indgribende fortolkning af regional konsumption.
En beroligelse fra Danske Filminstruktører.

Notatet om beslutningsprocessen skulle overbevise Kulturudvalget om, at det var en almindelig EU-bestemmelse, der var vedtaget i EU efter normale procedurer. Artikel 4, Kommissionens bemærkninger til artikel 4 og erklæringerne til Rådets mødeprotokol er gengivet, og der er henvist til notaterne til Europaudvalget fra perioden 1998-2000. Det skulle bevise, at alt var gået rigtigt til, og intet var skjult. Det konkluderes på det grundlag, at Danmark er nødt til at forbyde videresalg af produkter, der er købt i lande uden for EØS-området.

Hvis man ikke har fulgt forhandlingsforløbet om spredningsretten i låne/lejedirektivet og hverken har kendskab til Street Dance-affæren eller Kommissionens trussel om en retssag foranlediget af Johan Schlüters klage, er det overbevisende. Der mangler imidlertid stadig en egentlig begrundelse for at afskaffe frihandel og et bevis på, at spørgsmålet har været debatteret.

Peter Schønning pegede på erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol som tegn på, at Danmark kom i mindretal, men det var faktisk kun i forbindelse med ønsket om at inddrage EU-Domstolens fortolkning af varemærkedirektivet i forhandlingerne. Hvis Peter Schønning havde ret - hvilket Kommissionen afviste i erklæring nr. 4 - ville politikere fra de lande, der påstås af foretrække regional konsumption, have udtalt sig om det offentligt, men ingen har positivt støttet regional konsumption. Flertallet var blot enige om, at spørgsmålet bør drøftes "i bredere sammenhæng".

I notatet om parallelimport og specialimport er givet følgende noget fantasifulde forklaring på, at de store medlemsstater ville afskaffe international konsumption:

> De større EU-landes interesser på dette område kan eksemplificeres på følgende måde: En britisk forlægger udgiver en bog af en britisk forfatter. Bogen sælges i Storbritannien til fx 300 kr. Samtidig udgives bogen i USA via en amerikansk distributør. Fordi USA er et større marked, og fordi konkurrencen dér er skarpere, sælges bogen i USA til fx 200 kr. Denne prisforskel gør det tillokkende for britiske parallelimportører at erhverve eksemplarer af bogen i USA og videresælge i Storbritannien til mindre end 300 kr. For at beskytte den britiske forlægger går Storbritannien imod international konsumption, således at parallelimporten af bøgerne fra USA ikke vil være tilladt.

Notat om parallelimport og specialimport, 29. oktober 2002

Det demokratiske underskud

Jeg tror overhovedet ikke på, at der blandt politikere har fundet en debat sted om valget mellem regional konsumption og international konsumption.

Det gør jeg ikke, fordi der ikke er sivet ét eneste ord om en sådan debat ud til offentligheden. Det er meget atypisk for politikere og regeringsledere, at de går og holder det hemmeligt, hvad de mener om samfundsrelevante emner - og det må man sige, at et opgør med århundreders frihandelstradition er.

Hvorfor har ingen tilhænger af regional konsumption stået frem og har sagt: "Jeg synes, at regional konsumption er en god idé, fordi ... sådan og sådan ..." Hvorfor har modstanderne heller ikke ytret sig?

Hvordan i alverden skulle det være muligt at lukke munden på alle politiske deltagere i en sådan debat? Hvorfor er der ingen skriftlige spor af debatten, f.eks. i Rådets pressemeddelelse eller i Parlamentets betænkning? Der var dengang 626 medlemmer af Parlamentet. Er det ikke underligt, at ikke én eneste har meldt ud til offentligheden, at de var i gang med at drøfte afskaffelsen af frihandel?

Jeg udfordrer Peter Schønning og andre tilhængere af regional konsumption til at finde bare ét medlem af Parlamentet, som vil stille sig frem og sige enten: "Jeg støttede regional konsumption, fordi..." eller "Jeg var imod regional konsumption, fordi..." og i øvrigt fortælle, hvornår debatten fandt sted. Jeg søger blot ét ud af de 626 medlemmer, som kan bekræfte, at det i Parlamentet blev drøftet, at ordlyden af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, blev læst og forstået sådan, at EU med vedtagelsen af denne artikel forlangte, at medlemsstaterne skulle afskaffe frihandel.

Lad os et øjeblik lade som om, at en sådan debat fandt sted i Rådet og Parlamentet. I så fald er det et demokratisk problem, at så vigtige debatter er hemmelige.

Debat er en vigtig del af demokratiet. Da Anders Samuelsen (LA) f.eks ville afskaffe topskatten, gav han en klar begrundelse, man kunne forholde sig til, og det gjorde folk. De udtrykte sig i læserbreve, på sociale medier, i radio og tv, der var debat med Clement Kjersgaard, og Anders Samuelsen blev grillet i *Deadline* af Sigge Winther Nielsen. Det blev klart, hvem der var for, og hvem der var imod. Der var ingen tvivl om, hvem man i givet fald skulle prøve at påvirke.

Jeg er imod regional konsumption, men jeg var og er magtesløs. Hvem skulle jeg påvirke for at forhindre regional konsumption? Hvilke politikere var for, og hvorfor? Hvad var mulighederne for at lægge argumenter på bordet i forsøget på at ændre deres holdning? De muligheder eksisterede ganske enkelt ikke.

Peter Schønning forklarede, at Danmark kæmpede for at bevare international konsumption, men hvorfor egentlig? Hvornår blev den danske holdning fastlagt? Hvis et flertal af medlemsstaterne mener, at regional konsumption er en god ting, må der være en grund til det, eller hvad? Måske er der fordele, jeg har overset? Er det ikke relevant at høre om dem?

Hvem var for, og hvem var imod regional konsumption i Europaudvalget? Kan nogen bekræfte, at en sådan debat i Europaudvalget nogen sinde har fundet sted?

Mine bemærkninger til notatet om parallelimport og specialimport

Peter Schønnings begrundelse i notatet er nonsens! Storbritannien går om nogen ind for frihandel, og han har ikke forstået, hvad det indre marked går ud på.

Hvis man har gået i gymnasiet og læst undervisningsbogen (side 60), ved man tilstrækkeligt til at gennemskue hans vrøvl. Prøv at se efter, hvad der i 1998 blev kaldt "et væsentligt argument for at etablere det indre marked".

Ville man beskytte ineffektive britiske forlæggere mod konkurrence fra mere effektive amerikanske forlag? Nej, man ville det *modsatte*. Det var et problem for EU, at virksomhederne var så ringe i forhold til virksomhederne i USA og Japan. Man ville udsætte EU's virksomheder for skærpet konkurrence, så kun de mest effektive virksomheder ville overleve. Man ville have, at EU's virksomheder tog sig sammen og blev mere effektive. Og hvis de ikke kunne det, skulle de gå til. Formålet var at gøre EU's virksomheder mere konkurrencedygtige - samlet set - over for USA og Japan. Det sidste, man ønskede fra EU's side, var at beskytte de åbenbart ineffektive britiske forlag.

Et overfladisk kendskab til EU er nok til at afvise forklaringen i notatet.

Peter Schønnings begrundelse hænger ikke engang sammen logisk. Jeg har taget følgende befolkningstal fra Globalis for året 2015:

I Malta var befolkningstallet 431.000.
I Storbritannien var befolkningstallet 63.844.000.
I USA var befolkningstallet 325.128.000.

USA er ca. fem gange større end Storbritannien og har et større hjemmemarked og visse stordriftsfordele i forhold til Storbritannien, ja, det er rigtigt nok.

Men Storbritannien er 148 gange større end Malta. Så skal der ekstraordinære foranstaltninger til for at beskytte Maltas virksomheder mod konkurrencen fra de store medlemsstater, eller hvad? Næh, når EU ser på Malta, er konkurrence sundt, og EU har ikke undtaget Malta fra konkurrencereglerne! Peter Schønnings logik halter gevaldigt på det punkt.

Logikken halter også på et andet punkt. Hvem tror på, at et britisk forlag vil få sine bøger trykt i Storbritannien, hvis det kan gøres billigere i USA? Vi talte om det i Aalborg Tegneserieklub tilbage i 70'erne, fordi næsten alle albums var trykt i Belgien eller i Finland. Hvorfor ikke trykke danske tegneserier i Danmark? Naturligvis fordi det var billigere at få dem trykt i Belgien eller i Finland!

Hvis jeg var britisk forlag, ville jeg stadig få bøgerne trykt i USA til 200 kr. Så ville jeg fragte bøgerne i en container til Storbritannien. Jeg ser ikke for mig, at regional konsumption stiller ineffektive britiske trykkerier bedre.

Til gengæld skal man ikke være noget geni som amerikansk producent for at finde ud af at udnytte regional konsumption til at tage en højere pris i EU, fordi man ikke behøver at tage hensyn til konkurrencen på verdensmarkedet. Og det var præcis, hvad der kom til at ske, og det startede længe før infosoc-direktivet.

> Flere partier stiller spørgsmålstegn ved, om forbuddet mod parallelimport vil hindre udbuddet af "smalle" film, idet det fejlagtigt lægges til grund, at der er tale om et totalt forbud mod parallelimport. Privat parallelimport fra lande uden for EØS vil fortsat være tilladt, hvorfor disse film stadig vil kunne importeres til Danmark, ligesom enhver import af film fra EU-lande fortsat vil være tilladt. Begrebet "parallelimport" forudsætter endelig, at der findes en rettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen. Er der i importlandet (Danmark) ikke en sådan rettighedshaver, vil der ikke være noget grundlag for at forbyde importen. Dette vil i sagens natur kunne have særlig betydning for smalle udgivelser på såvel film- som musikområdet.

Johan Schlüter til Folketingets Kulturudvalg, 29. oktober 2002

Johan Schlüters nye fortolkning

Med reference til førstebehandlingen af lovforslag nr. L 19 og på vegne af bl.a. FDV og IFPI skrev Johan Schlüter til Folketingets Kulturudvalg. Det sidste afsnit af brevet vedrører importforbuddet.

Efter en indledning med flere selvfølgeligheder, der aldrig har været tvivl om, nemlig at butikkerne fortsat kan importere fra de øvrige EU-lande, og at private fortsat kan importere til eget forbrug, hvis de vil betale de ekstra omkostninger, lancerede han en ny, mindre indgribende fortolkning af lovforslaget. Han kaldte det "fejlagtigt" at se det sådan, at parallelimport og specialimport fra tredjelande ville blive forbudt. Der var tale om, at lovforslaget ville give rettighedshaveren en ret til at forbyde parallelimport, hvis han ønskede det. Den ret havde han ikke før, idet ejeren af et eksemplar tværtimod havde en ret til at videresælge eksemplaret. Selvom forslaget blev vedtaget, krævede det ifølge Johan Schlüter, at der fandtes en enerettighedshaver i importlandet, der både "*kunne* og *ville*" gribe ind over for importen. Medlemmerne af FDV og IFPI ville sikkert gøre brug af denne ret for at tvinge forbrugerne til at købe deres udgivelser, men det ville ikke gå ud over de "smalle" film, idet der ikke ville være grundlag for at *forbyde* sådanne film.

Har jeg forstået hans brev korrekt, eller har jeg overfortolket det? Kulturudvalget bad om ministerens kommentar, og kulturministeren forstod Johan Schlüters brev på samme måde. Det fremgår af svaret på spørgsmålet, at forslaget ifølge FDV ikke ville være til hinder for specialimport.

> Jeg hæfter mig endvidere ved, at Johan Schlüter anfører, at lovforslaget ikke vil være til hinder for specialimport af smalle udgivelser på film- og musikområdet, idet der ikke vil være anledning til at forbyde en sådan import, hvis ikke der findes en dansk enerettighedshaver.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 7. november 2002

> Man kan mene, hvad man vil om EU's ønske om at skabe en handelsmæssig mur mellem sig og omverden, men reelt vil indførelsen af disse regler ikke ændre væsentligt på de nuværende forhold.
>
> Distributionen af ophavsretligt beskyttede værker har principielt altid og vil altid være omfattet af reglerne om samtykke - dvs. man kan ikke frit distribuere en film uden samtykke fra rettighedshaveren. Ønsket om at importere specielle filmværker, der er udgivet i fx USA og som ikke forefindes i Danmark allerede, vil i langt de fleste tilfælde kunne lade sig gøre, da også filmverdenen er reguleret af mekanismerne om udbud og efterspørgsel. Hvis der er efterspørgsel efter en specialudgivet film, bør disse regler ikke være til hinder for en udgivelse i Danmark.

Danske Filminstruktører til Folketingets Kulturudvalg, 29. oktober 2002

Danske Filminstruktørers kovending

Johan Schlüters og DFI's breve er afleveret personligt og samme dag. Et tilfælde? DFI's henvendelse er underskrevet af Sandra Piras. Jeg har en mistanke om, at det er Johan Schlüter, der har skrevet DFI's indlæg, og så har han fået Sandra Piras til at skrive under og derefter sendt et bud til Christiansborg med begge breve.

Vilde spekulationer? Se DFI's indlæg til Kulturudvalget, da spørgsmålet blev behandlet i Folketinget i 1995. Den bemærkelsesværdige kovending kom ikke fuldstændig bag på mig, for efter en intern magtkamp i DFI var Ebbe Preisler, der var sekretariatsleder i de år, hvor DFI førte retssag for Sydney Pollack og var bi-intervenient i FDV's retssag mod mig, blevet fyret og erstattet af - Sandra Piras. Havde Johan Schlüter noget at gøre med det? Måske, måske ikke, men det er i tråd med Ebbe Preislers svar til mig, da jeg spurgte, om DFI ville støtte den retssag, jeg i 90'erne overvejede for at få undersøgt importforbuddet i låne/leje-direktivet:

> "Din fortsatte kamp for import af kvalitetsværker i kvalitetsudgaver nyder vores fortsatte beundring og usvækkede moralske støtte. Men Schlüters lange arm har desværre let ved at rage helt ind i vores bestyrelse, via personligt bekendtskab og pression. Og det er ikke muligt p.t. at gå så langt som at bi-intervenere endnu en gang, desværre."

> Idet Danske Filminstruktører anser distribution af film på Laserdisc for umådelig interessant - både af hensyn til den sublime tekniske kvalitet og af hensyn til den ekstra dimension, som et særligt lydspor med instruktørens forklaringer til filmen kan give - vil vi gerne animere landets kulturpolitikere til at stryge begrænsningerne i spredningsretten af filmværker, som formuleret i §§ 65, 66, 67 og 69 i forslag til revideret ophavsretslov (L 119).

Danske Filminstruktører til Folketingets Kulturudvalg, 23. maj 1995

41. Mødet med triumviratet

Lovforslagets konsekvenser skulle forklares på menneskesprog på ekspertmødet i Folketingets Kulturudvalg. Udvalgets formand, Kim Andersen, havde foranlediget, at jeg blev inviteret. Peter Schønning inviterede Johan Schlüter og Mogens Koktvedgaard, og sådan gik det til, at jeg kom til at stå ansigt til ansigt med triumviratet.

Mit andet møde med Folketingets Kulturudvalg

En uge før ekspertmødet fik jeg mulighed for at møde Folketingets Kulturudvalg helt for mig selv, og nu så det ud til, at medlemmerne havde lyst til at høre på mig. Udvalgets formand, Kim Andersen, havde selv bedt om at få mig med til ekspertmødet. Jeg sørgede for at være godt forberedt til dette separate møde, og jeg lagde en plan for de 15 minutter, jeg havde fået tildelt til mit foretræde. Som en anden tryllekunstner mødte jeg op med en stor kuffert fuld af rekvisitter, og med dem brugte jeg min taletid til at illustrere, hvad lovforslaget ville betyde i praksis, hvis det blev vedtaget.

Jeg fortalte om Aalborg Tegneserieklub, som jeg havde været med til at starte i mine unge dage. Vi mødtes for at se tegnefilm, lave quizzer for hinanden og for at bytte tegneserier. Min interesse lå i de originale *Uncle Scrooge*-serier og *Walt Disney's Comics & Stories* med Carl Barks' egen dialog og hans hustrus smukke håndskrift i taleboblerne. L 19 gjorde det kriminelt at holde byttemøder i klubben med henblik på at udveksle sådanne tegneserier medlemmerne imellem.

Kære Hans Kristian Pedersen

På vegne af Folketingets Kulturudvalg vil jeg gerne sige tak, fordi du har sagt ja til at deltage som partsrepræsentant på udvalgets ekspertmøde om L 19 (Forslag til ændring af lov om ophavsret) og i den forbindelse stille spørgsmål og eventuelt komme med et kort indlæg. Udover oplægsholdere vil der være 6 partsrepræsentanter til stede, og der vil være i alt 5 minutter til rådighed for hver partsrepræsentant, jf. vedlagte program.

Kim Andersen (V) til Laserdisken, 29. oktober 2002

Jeg viste dem min kasket med tegnefilmfiguren Fievel fra Steven Spielbergs store tegnefilmsucces, *An American Tail* (Rejsen til America, 1986). Jeg havde købt den i Universal Studios i Los Angeles nogle år tidligere. Jeg brugte den ikke mere, så jeg overvejede at give den til en af Røde Kors' genbrugsbutikker. Nej, vent, det kan jeg ikke! Det vil være ulovligt og strafbart for Røde Kors at sælge kasketten videre, medmindre det lykkes for Røde Kors at få tilladelse af Universal.

Det er principielt inden for mulighedens grænser, men hvad med det smukke håndlavede skakspil med brikkerne udformet som USA mod USSR? Jeg havde købt det på et marked i Skt. Petersborg nogle år efter murens fald. Der er tale om ophavsretsbeskyttet brugskunst, så det må ikke spredes i EU uden ophavsmandens tilladelse. Jeg kan ikke se, hvordan jeg skulle kunne finde ophavsmanden igen og få en sådan tilladelse. Jeg er nødt til at tage skakspillet med mig i graven, for en marskandiser kan ikke engang overtage mit dødsbo og sælge det videre efter min død. Det er ganske enkelt kriminelt at videresprede dette skakspil i EU.

Min kommentar til DFI's henvendelse

I dag ville man kalde Sandra Piras støtte til monopolerne for brug af mørkelygten. Hvis man kun ser Hollywood actionfilm, er det uvæsentligt, at film som *Looking for Lulu*, en dokumentarfilm om stumfilmstjernen Louise Brooks, eller en lille samling film som *Our Daily Bread and Other Films of the Great Depression* er forbudt i danske specialbutikker.

Den enkelte vurderer selv, hvad han eller hun finder væsentligt. Måske synes Sandra Piras ikke, det er væsentligt, at sådanne film er tilladt i Danmark?

Hun talte imidlertid udenom i klassisk vildledende Johan Schlüter-stil, da hun fremhævede, at de nye regler ikke ville forhindre en udgivelse i Danmark, når der var efterspørgsel på den. Det havde hun isoleret set ret i, men det var ikke det, der blev ændret med loven. Lovændringen ville derimod forbyde de film, der ikke var så stor efterspørgsel efter, at en europæisk udgivelse var økonomisk rentabel.

Jeg tog en håndfuld af disse film med til Kulturudvalget og viste dem frem og forklarede. Jeg synes selv, at stumfilmstiden er spændende, og dermed er en film om Louise Brooks spændende. Jeg synes, det er vigtigt for kulturudbuddet, at det er tilladt at tilbyde sådanne film i Danmark. Jeg tilbød filmen, selvom den ikke solgte i stort antal. Jeg solgte kun tre eksemplarer ud over det, jeg selv købte.

Det samme gælder filmene fra "The Great Depression". Er det ikke relevant for ytringsfriheden - her forstået som retten til at indhente information - at man kan købe sådanne film i en dansk butik? For Laserdisken er det vigtigt at tilbyde så mange film som muligt uafhængigt af deres kommercielle appel, og for disse films lovlighed var den foreslåede lovændring af umådelig stor betydning.

Spørgsmålet om kunstnerisk kvalitet på DVD

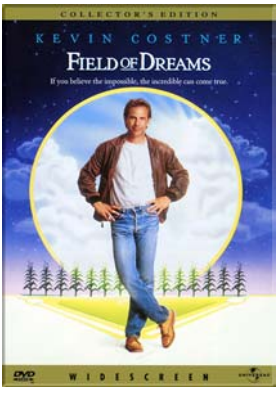
I 1995 gik DFI op i den tekniske - og dermed den kunstneriske - kvalitet, men det gjorde DFI ikke i 2002. Den kunstneriske kvalitet var ligegyldig! Jeg illustrerede forskellen for Kulturudvalget med et screenshot fra *Blue Velvet* (1986). Det er den amerikanske region 1-udgave til venstre og region 2-udgaven til højre.

Det amerikanske publikum er længere fremme i skoene end det danske, når det gælder en kritisk holdning til filmkunsten. De finder sig ikke i samme overgreb, som de danske forbrugere finder sig i, og derfor gør de amerikanske selskaber sig mere umage, hvilket de to versioner af *Blue Velvet* er et godt eksempel på.

90'erne gav os digitalt tv og 16:9-formatet. DVD blev født med 16:9 og var mere velegnet til CinemaScope-film på de moderne 16:9 skærme. Det krævede en ny bearbejdning fra film-til-video, og det ville de danske videoselskaber ikke altid betale for. For dem var det godt nok at udgive de gamle pan&scan-versioner, som de havde brugt til VHS. Det betød, at ejere af 16:9 fjernsynsskærme og DVD-afspillere alligevel kom til at se på sorte bjælker - blot lodrette bjælker - og et beskåret og forvrænget billede, hvis de købte de danske pan&scan-versioner.

I stedet for at anspore den danske videoindustri til at mande sig op, sådan som det oprindeligt var meningen med det indre marked, ønskede FDV (nu støttet af DFI) at forbyde de attraktive amerikanske udgaver, så danske forbrugere, der var interesseret i bestemte film, var tvunget til at købe deres bras. Pardon my french, men der findes ikke noget bedre ord for pan&scan-versionen af *Blue Velvet*.

Spørgsmålet om ekstramateriale på DVD

Den amerikanske DVD-udgave fra 1998 af min favorit-film *Field of Dreams* (1989) er superb. Den indeholder kommentarlydspor af instruktøren Phil Alden Robinson og fotografen John Lindley, en grundig dokumentarfilm og et isoleret "musical score", der svarer til CD-pladen. Da 2-disc jubilæumsudgaven udkom i 2004 var det med fraklippede scener samt ikke færre end fem yderligere dokumentarfilm. Da filmen endelig udkom i Danmark i 2010, var DVD-udgivelsen blottet for ekstramateriale, og det samme var tilfældet for Blu-ray udgaven i 2021.

God stemning på Christiansborg

Jeg har besøgt Christiansborg nogle gange i årenes løb, men ikke så ofte, at jeg føler mig godt tilpas. Jeg mærker en form for andægtighed, når jeg er på stedet, hvor landets love (angiveligt) bliver til. Det har en mærkelig virkning på mig, og som regel kan jeg ikke komme væk fra stedet igen hurtigt nok.

Det var nu ikke så slemt denne gang. Stemningen var god, jeg talte om noget, jeg vidste noget om, og de lyttede interesseret. Det var indskærpet i aftalen, at jeg højst havde 15 minutter til rådighed, og den tid ville forsvinde på et øjeblik - det vidste jeg af bitter erfaring.

Jeg skulle ikke nå noget bestemt, bare komme med så mange eksempler som muligt, indtil jeg blev smidt ud. Og jeg blev ikke smidt ud. Jeg fortalte om den ene spændende film efter den anden, og først da der var gået mere end en halv time - det dobbelte af den allokerede tid - huskede jeg at runde af og gå igen.

Eftermiddagen tilbragte jeg sammen med Henrik Vestergaard. Det var fantastisk at tale med en person, som virkelig gik op i frihandel og forstod perspektiverne i det katastrofale lovforslag.

Vi havde aftalt et møde på en time, hvilket var meget lang tid og i mit hoved mere end rigeligt, men igen gik tiden lynhurtigt. Først da han var nødt til at bryde op, fordi han havde en anden aftale, gik det op for mig, at jeg havde underholdt ham i over to timer. Jeg lagde virkelig beslag på folks tid den dag!

På vej ud af Christiansborg passerede vi Birthe Rønn Hornbech, stedfortræder i Kulturudvalget og blandt deltagerne under mit foretræde. Hun standsede op og sagde til mig: "Det er altid spændende at møde nogen, som er entusiastiske med det, de foretager sig."

Jeg tog hjem til Aalborg med det indtryk, at det havde været et vellykket besøg i hovedstaden.

Mit modsvar til DFI's indlæg: Filminstruktør Torben Skjødt Jensen

Jeg havde måske fået Kulturudvalgets medlemmer til at forstå konsekvenserne af lovforslaget, men det var en større udfordring at få dem til at indse, at det faktisk ikke var rigtigt, at et flertal i Rådet og Parlamentet havde afskaffet frihandel. Det var usædvanligt kompliceret for en politiker, og hvem havde tid til at sætte sig så meget ind i det hele, at de ville forstå, at de blev narret? Hvem turde se i øjnene, at embedsmændene ikke nødvendigvis fortalte sandheden - hele sandheden? Det var en kamp op ad bakke, men jeg sendte alligevel en udførlig redegørelse til Folketingets Kulturudvalg.

DFI's debatindlæg var endnu en magtdemonstration af Johan Schlüter. Tænk, at han kunne få DFI til at negligere virkningerne af lovforslaget! Det var utroligt, at han i den grad kunne få kunstnernes egen organisation til at vende 180 grader og støtte producenternes markedskontrol. Jeg fortalte om DFI's indlæg til filminstruktør Torben Skjødt Jensen, og han tilbød at yde et individuelt bidrag.

Vedr. L 19 - ændringen af ophavsretsloven - parallelimport

Som filminstruktør og filmsamler vil jeg gerne supplere bemærkningerne fra Danske Filminstruktører (DFI) om parallelimport.

Jeg er instruktør af filmen *Min metier*, en dokumentarfilm om Carl Th. Dreyer. Filmen fik fremragende anmeldelser og blev i 1996 hædret med en *Robert* som "årets bedste dokumentarfilm" og blev nomineret til en *Bodil* i kategorien "årets bedste film". Ikke desto mindre er det ikke en film, der er så efterspurgt, at den økonomisk kan bære en kommerciel udgivelse på det danske marked.

Jeg har derfor sammen med Dreyers fotograf, Henning Bendtsen, været involveret i en amerikansk udgivelse af *Min metier* sammen med Carl Th. Dreyer-filmene *Ordet*, *Gertrud* og *Vredens Dag*.

Det har været en fornøjelse at arbejde sammen med det amerikanske selskab *The Criterion Collection*, som i arbejdet med filmværkerne lægger stor vægt på teknisk og kunstnerisk kvalitet og som med rette nyder stor anseelse. Selskabet er kendt for at udgive specialversioner af filmklassikere fra hele verden. Udover de film, jeg har medvirket til at fremstille, har det også glædet dansk film i form af Carl Th. Dreyers *Jeanne d'Arc* (med hjælp af Casper Tybjerg fra Københavns Universitet) og den gamle danske stumfilmsklassiker *Heksen* instrueret af Benjamin Christensen.

Der er to ting, Danske Filminstruktører overser i deres indlæg.

1. Spørgsmålet om udgivelse af efterspurgte værker

Lovforslaget forhindrer selvfølgelig ikke danske udgivelser af film, som efterspørges af et dansk publikum. Men det udgangspunkt - at filmene efterspørges - er præcis den forkerte antagelse i denne debat. Specialimporten handler netop om de film, der IKKE efterspørges og dermed ikke udgives herhjemme. F.eks. de nævnte film.

Specialforretningerne fungerer i den forbindelse som supplerende kulturformidlere, hvor den traditionelle distributionsform ikke rækker. Selvfølgelig går danskerne ikke glip af *Ringenes Herre* eller *Stjernekrigen*, men det hører med til billedet, at hovedparten af verdens film hverken bliver vist i biograferne eller udgivet på video i Danmark. Det er derfor, det er sådan en stor oplevelse at besøge en specialbutik med egen import: Man præsenteres for det ene filmværk efter det andet, man aldrig har hørt om, og som man af den grund heller ikke konkret efterspørger. Men et besøg i en specialbutik er jo netop med til at udvide ens horisont på det område.

2. Spørgsmålet om kunstnerisk kvalitet

Hvis det handlede om efterspørgsel alene, ville alle videofilm formentlig stadig blive udgivet i pan/scan. Det er kun takket være en ihærdig oplysningsindsats fra filminstruktørerne og entusiaster som folkene i Laserdisken, at forbrugerne i dag er klar over, at pan/scan hverken er den eneste eller den bedste måde at vise film på. Der opstår ikke uden videre en efterspørgsel på film i letterbox-format. Kulturformidling er andet end at opfylde en efterspørgsel, som ofte er styret af reklamer rettet mod den bredeste fællesnævner mere end noget andet.

Jeg vil afslutningsvist henvise til den erklæring, SADF skrev i 1994: "Vi ville se det som et barokt kulturpolitisk tilbageslag, hvis dele af markedet fik held til at forhindre distribution i den enhver tid bedst mulige kvalitet."

Torben Skjødt Jensen til Folketingets Kulturudvalg, 10. november 2002

Mødet med triumviratet

Op til ekspertmødet følte jeg mig som Daniel på vej ind i løvekulen. Selvom jeg blev godt modtaget i Kulturudvalget, var det noget andet at møde de tre, der med deres løgne og manipulationer igennem årtier havde tilranet sig kontrollen over Danmarks konkurrence- og handelspolitik.

Hvordan skulle en videoforhandler overbevise en samling usikre og forvirrede politikere i direkte konfrontation med disse højt respekterede eksperter? Mogens Koktvedgaard, den største kapacitet inden for konkurrenceret og immaterialret, en position, han havde brugt til at begrænse konkurrencen til fordel for industrien, Johan Schlüter, den allestedsnærværende "piratjæger", den utrættelige forfølger af konkurrenter til hans mange interesseorganisationer, og så Peter Schønning, den loyale løjtnant på den mest betydningsfulde post på Christiansborg.

Peter Schønning havde sørget for, at Mogens Koktvedgaard som ekspert ville fortælle om parallelimport, mens Johan Schlüter deltog som partsrepræsentant. Jeg var klar over, at jeg var den eneste ud over netop de tre, som vidste, hvad der foregik, og at det var deres mission at forhindre, at politikerne tog notits af mig.

Det var min hidtil vigtigste eksamen, og jeg kæmpede med at få styr på nerverne. Til mit store held løb jeg i lufthavnen ind i en bekendt og den helt rigtige at tale med i netop den situation, juraprofessor Claus Haagen Jensen.

Det var rart at have nogen at tale med, så tankerne ikke gik amok, og så var han endda kvalificeret til at forstå problemstillingen. Han tilbød, at jeg kørte med i hans taxa og blev sat af ved Christiansborg, inden han fortsatte. Det var et tilbud, jeg ikke kunne sige nej til, og da jeg fortalte, at jeg skulle duellere med Mogens Koktvedgaard, sagde han efter en tænkepause: - Hmm, dig mod Koktvedgaard? Ja, så tror jeg, jeg vil holde med dig!

Måske var han bare venlig, men hans selskab betød, at jeg var i godt humør, da jeg ankom til mødelokalet. Henrik Vestergaard havde lovet at være med, så der i det mindste var én person i forsamlingen, som var på min side.

Parallelimport var det hovedemne, der optog mig. Et andet stort emne var brug af internettet og værker på digital form, f.eks. CD-plader og edb-programmer. En flok studerende havde bemærket, at lovforslaget tog rettigheder fra forbrugerne og favoriserede kommercielle monopoler som Microsoft i forhold til open source. De havde organiseret Initiativet Digitale Forbrugerrettigheder og havde fået lov at deltage med en lille delegation anført af Mads Bondo Dydensborg.

Mødet blev lydoptaget, og jeg fik tilsendt en udskrift af alt, hvad der blev sagt, så det kan dokumenteres. Kim Andersen var ordstyrer, og han bød velkommen. Peter Schønning gennemgik ophavsretten og baggrunden for infosoc-direktivet, og han havde gjort helt op med "droit d'auteur"-modellen. Ophavsmanden skulle forstås som den, der havde rettighederne. Det var ikke nødvendigvis kunstneren, var et af hans budskaber. Derefter var det Mogens Koktvedgaards opgave at redegøre for - og afdramatisere - forbuddet mod frihandel med tredjelandene.

Jeg vil gerne nedtone debatten ved at sige, at det spiller en meget, meget beskeden rolle her i landet. En meget beskeden rolle.

Jeg vil også med det samme fremhæve, at de regler, vi diskuterer, gælder for hele det såkaldte immaterialretsområde: patentret, varemærket, designret osv. Der gælder de regler, vi nu er ved at få her i Danmark, for så vidt angår spørgsmålet om parallelimport. Der er vi for længe siden gået over til det, der hedder regional konsumption, der altså udelukker den frie vandring ude i verden.

Hvad drejer det sig egentlig om? Det kan jeg lettest fremstille for Dem ved at tage et eksempel, ikke fra Danmark, men fra England, for det viser lettest, hvordan eksemplarerne vandrer over grænserne. Lad os tænke os en engelsk forfatter, der bor i England, og som skriver en bog. Han udgiver den naturligvis i England, og der prissættes den på en bestemt måde. Det engelske sprog er et verdenssprog. Han har derfor den fornøjelse, at han også kan udgive bogen i USA, i Indien, i Australien. Han har altså et meget stort marked - langt større end det en dansk forfatter, der skriver på dansk, har. Det er derfor, jeg vælger det engelske eksempel.

Lad os nu tænke os, at han prissætter bogen i England på en bestemt måde. Så ser han på det indiske marked. Der kan han konstatere - hvad vi alle ved - at inderne ikke har så mange penge, som vi har, og så må man altså prissætte den lavere for at få en afsætning. Det gør han så. Det vil sige, at der er to forskellige priser: en engelsk pris og en indisk pris. Og hvad så? Hvis man åbnede muligheden for fri parallelimport over grænserne, ville det betyde, at man kunne opkøbe eksemplarer i Indien, hvor prisen er lavere, og sælge dem på det engelske marked og derigennem ødelægge hans engelske afsætning. Det er nemlig klart, at forbrugerne ville vælge de indiske eksemplarer, hvis de var på markedet i England. Det er muligt, at de er mere beskedne i udstyret, men når man læser bogen, er det jo ligegyldigt, hvordan bindet ser ud.

Spørgsmålet er så: hvem skal man beskytte i sådan en situation? Skal man lægge vægt på de - om jeg så må sige - almindelige forbrugere, eller skal man lægge vægt på ophavsmandens interesser? Den engelske forfatter skal altså leve af det, han kan tjene på det engelske marked, og det engelske marked vil blive torpederet, hvis vi tillader importen fra Indien. Hvem skal vi så give retten? Hvem skal vi beskytte i sådan en situation? Der er den foreslåede regel, at vi skal beskytte forfatteren.

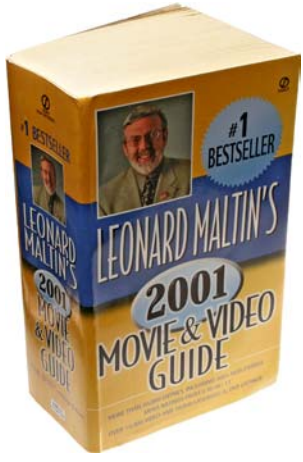
\- - -

Jeg bliver nødt til at sige til de ærede politikere, at i den aktuelle situation har Danmark ikke noget valg. Det er en helt bestemt direktivtekst, som er vedtaget efter meget omfattende drøftelser. Det er bindende, så vi har altså valget mellem at forlade Fællesmarkedet eller at implementere dette. Sådan er det.

Jeg ved naturligvis, at der er kræfter, der arbejder for at ændre direktivet, men efter min opfattelse er det fuldstændig utænkeligt, at dette direktiv ændres i den henseende. Det skyldes, at direktivteksten på spørgsmålet om parallelimport hænger ganske nøje sammen med reglerne om varemærker og patenter, hvor der har været en tilsvarende debat. Der står EU's holdning fuldstændig fast. Der er lande, der skriger og skaber sig - det er navnlig Sverige, som helt har misforstået problemstillingen - og som derfor vil gøre gældende, at de gennem ændringer skal nå frem til noget andet. Men der er altså en massiv holdning i EU, der siger, at dette ikke vil ske.

Mogens Koktvedgaards redegørelse om parallelimport, 13. november 2002

Mit bidrag på ekspertmødet

Jeg tog også udgangspunkt i en bog, nemlig *Leonard Maltin's Movie & Video Guide*. Jeg indledte med at erklære mig uenig med Mogens Koktvedgaard, og jeg tilføjede: "Jeg vil gerne opdramatisere denne sag."

Jeg kommenterede Peter Schønnings notat, for jeg mente, regional konsumption var en dårlig løsning på det engelske forlags problem. Hvis forlaget eller forfatteren, som Koktvedgaard påstod, det handlede om, fremstillede så mange eksemplarer, at det dækkede både det britiske og det amerikanske marked, var det problem løst. Måske ville sådan en stordriftsløsning endda gøre prisen endnu billigere?

Så stillede jeg et spørgsmål til Peter Schønning: Hvem skal man spørge, hvis man vil have tilladelse til at importere? Ifølge lovforslagets bemærkninger var det ikke noget problem, for man kunne få tilladelsen af det forlag, man købte af. Men ifølge Johan Schlüter var det rettighedshaveren i importlandet, der bestemte.

Kim Andersen foreslog, at der blev samlet op på det senere, og jeg blev bedt om at holde mit indlæg. Jeg tog Leonard Maltins filmguide frem og fortalte, at det var en populær bog. Den blev i USA solgt for kun $8,99, selvom den var på over 1600 sider. I Laserdisken blev den solgt for 90 kr. Jeg kunne vælge, om jeg ville købe bogen af den danske distributør eller af en amerikansk distributør. Prisen var den samme, så jeg kunne lige så godt handle med den danske distributør.

Hvis det blev forbudt for mig at købe af den amerikanske distributør, så der ikke var det alternativ til den danske distributør, var det meget nærliggende at tro, at denne ville se på videoguiden og tænke: "Der er da ingen grund til, at en så tyk og populær bog kun koster 90 kr. Hvis jeg sætter prisen til 149 kr., vil de danske filmsamlere sikkert købe bogen alligevel."

- Jeg køber af den danske distributør i dag, fordi han sælger til samme pris som den amerikanske, men hvis ikke jeg havde dette alternativ, ville han sikkert blive ansporet til at sætte prisen op, forklarede jeg. Jeg så, at Jytte Andersen (S) sad og nikkede. Tilsyneladende talte jeg ikke hen over hovedet på forsamlingen.

Derefter angreb jeg Peter Schønnings opfattelse af "ophavsmanden":

- Da jeg studerede ophavsret for 15 år siden, var ophavsmanden den person, der fremstillede et værk. Det vil sige, at Leonard Maltin er ophavsmand til bogen, og det kan ingen aftale lave om på. Han har skrevet bogen. Uanset, hvad han har indgået af aftaler, er det ham, der har skrevet bogen. Han er altså ophavsmanden. Det, man talte om, før Mogens Koktvedgaard kom til, var, at han kunne sælge en *udnyttelsesret*. Han kunne indgå en aftale med et forlag om at udgive bogen. Han kunne sælge en del af sin ophavsret, nemlig retten til at udgive bogen. Den ligger så hos forlæggeren, men det er stadig Leonard Maltin, der har skrevet bogen.

Mine tanker om triumviratet

Jeg havde ikke haft noget at gøre med Mogens Koktvedgaard, siden han 10 år før havde forsøgt at skræmme mig fra at forfølge spørgsmålet om FDV's udlejningsmonopol og Johan Schlüters manipulationer ved EU-Domstolen.

Som så ofte før forsvandt nerverne, når jeg sad i situationen, så jeg sad også og iagttog ham og funderede over, hvorfor det var så vigtigt for ham at begrænse konkurrencen. Hans fortælling var noget af en tåreperser - og meget utroværdig. Først har den privilegerede engelske forfatter det held, at han har hele verden som sit marked, og derefter skal vi alligevel have ondt af ham og beskytte ham mod de eksemplarer, han selv har solgt i Indien. Hvis det var et reelt problem, kunne han bare undlade at sælge bogen i Indien - eller sælge den på EU-markedet først.

Mogens Koktvedgaard var utvivlsomt bekendt med Adam Smith og hans teori om, at markedsprocesserne fører til, at forbrugerpriserne nærmer sig produktionspriserne. For Adam Smith var det positivt og gavnligt for samfundet, men det var præcis det, Mogens Koktvedgaard ville forhindre. Selvfølgelig vidste han også, at kunstnerne sjældent scorer gevinsten. Det drejer sig om, at store internationale selskaber skal kunne tage overpriser for deres varer i EU. Det har intet at gøre med stakkels udsultede forfattere, der får deres marked torpederet.

I hans verden skulle konkurrence ikke føre til lavere priser og bedre varer, men til en højere pris til "ophavsmanden", og det var næppe filminstruktøren, han tænkte på trods den præcise definition af ophavsmanden i låne/leje-direktivet. Det blev mere og mere sært, at en så indædt modstander af konkurrence og frihandel kunne opnå den position, han havde opnået, og indædt var han, da han tilsvinede Sverige for indsatsen i Silhouette-sagen. Er det så forfærdeligt at få en åben og ærlig debat om konsumption?

Peter Schønnings definition på ophavsmanden giver ingen mening, hvis man ser på, at spredningsretten i direktiverne er givet til så mange forskellige. Diverse producenter har deres egen spredningsret, så det tjener ikke noget reelt formål, at ophavsmændenes spredningsret skal "overføres" til dem, medmindre formålet er at lade industrien - og kun industrien - overtage verdenshandelen.

Det forholder sig helt anderledes, når man ser på det oprindelige formål, nemlig bekæmpelsen af spredningen af piratkopier eller kopier, der er bragt på markedet uden de medvirkendes tilladelse. Der er reel beskyttelse i at give en spredningsret til de involverede parter, hvis det handler om, at kun eksemplarer, der er bragt på markedet med deres tilladelse, må spredes i EU. Det lovgav de om, og sådan blev der indført et højt ophavsretligt beskyttelsesniveau i EU.

De regler skal ses på baggrund af en tid, hvor det ganske vist var ulovligt at smugle en kassettebåndoptager ind til en koncert, optage koncerten og fremstille kopier af optagelsen uden tilladelse, men det var *ikke* forbudt at sælge kopierne bagefter, hvis nogen gjorde det alligevel! Derfor blev spredningsretten indført, og det var ganske uproblematisk, for det var åbenlyst, at det var et fornuftigt tiltag.

Mine eksempler og spørgsmål

Jeg gav flere eksempler på, at "systemet" ikke vil fungere, som Peter Schønning havde lagt op til. Både han og Brian Mikkelsen lod forstå, at det er muligt at få en tilladelse. Imidlertid har Johan Schlüter altid arbejdet ud fra den antagelse, at tilladelsen i givet fald skal gives af den nationale rettighedshaver.

Jeg kunne se for mig, at f.eks. Paramount Danmark - der var mindre aggressiv end FDV's medlemmer - ville tillade mig at importere de amerikanske *Rockin' Rydel* eksemplarer af *Grease* (1978). Dem måtte jeg så sælge i Danmark, fordi Paramount i Danmark havde givet mig lov til det. Men i og med at Danmark var en del af EU, var eksemplarerne bragt på markedet i hele EU, og derfor havde en græsk videoforhandler lov til at importere dem til Grækenland og sælge dem dér. Så var beskyttelsen af den græske distributør undermineret, og han måtte finde sig i konkurrencen med den amerikanske udgave via "importen" fra Danmark.

Det kunne umuligt fungere, som Peter Schønning og Brian Mikkelsen lagde op til, for hvis der i hele EU fandtes blot én rettighedshaver, som var flink nok til at give tilladelse - hvilket ifølge både Peter Schønning og Brian Mikkelsen var en reel mulighed - var den tiltænkte konkurrencebeskyttelse undermineret.

Det bragte mig frem til det næste problem. Hvordan kunne jeg se, om en DVD eller en bog var bragt på markedet i EU med rettighedshaverens tilladelse? Hvilke eksemplarer var der givet tilladelse til? Hvordan skelnes de fra eksemplarer, som parallelimportørerne har taget hjem uden tilladelse, eller som private har købt på internettet eller taget med hjem fra ferien?

Tag f.eks. *Leonard Maltin's Movie & Video Guide*. Det var en årbog, og året efter udkom en ny udgave, der også indeholdt det efterfølgende års film. Hvis bogen i Danmark på grund af de nye regler kom til at koste 149 kr., kunne det godt være, at private valgte at importere den selv. Når næste års udgave udkom, var det ikke unaturligt at gå til Pilegaards Antikvariat med den gamle udgave for at få lidt for den, men det gav Pilegaard et problem. Han ville ikke kunne se på bogen, om den var privat importeret eller solgt af den autoriserede danske distributør. I det første tilfælde ville hans videresalg være ulovligt, men det eksemplar, der første gang var solgt af den autoriserede importør, måtte han gerne sælge videre.

- For at få det til at fungere skal vi have et system, så der følger et certifikat med hvert eneste eksemplar. Ellers bliver det umuligt for folk i branchen at se, hvilke eksemplarer der er bragt på markedet med tilladelse, og som derfor kan sælges videre, og hvilke eksemplarer der er importeret uden tilladelse.

Jeg sluttede af med et direkte spørgsmål til Mogens Koktvedgaard:

- Hvor findes de drøftelser? Jeg har læst alt det om infosoc-direktivet, der er offentligt tilgængeligt, og jeg har også læst alt om låne/leje-direktivet. Dengang handlede spredningsret om at forbyde spredning af piratkopierede varer og ikke andet. Den påståede debat om at forbyde frihandel findes slet ikke.

Kim Andersen foreslog, at eksperterne svarede, før debatten fortsatte.

Det reelle problem er her: Har disse eksemplarer været genstand for konsumption, ja eller nej? Hvilke eksemplarer? Hvordan skal det løses? Der er klart et praktisk problem, det vil jeg på ingen måde bestride. Vi kender problemet temmelig nøje inden for de varemærkeretlige sektioner, hvor man fra sælgerens side prøver at klare problemet ved at føre kontrolnumre på den enkelte varer. Jeg ved ikke, om I har set, at der ofte på en eller anden måde står sådan et kontrolnummer. Derigennem kan man konstatere, hvor eksemplarerne er vandret hen.

Det samme problem kan opstå inden for den ophavsretlige verden. Man står med nogle eksemplarer. Har de et samtykke bag sig, eller har de *ikke* et samtykke bag sig? Hvad gør man i sådan en situation? Dertil er kun at sige, at det er en problemstilling, man kender mange andre steder, det er altså et bevisproblem. Man må - om jeg så må sige - sørge for at vide, hvor kanalerne er på den ene eller den anden måde. Der gælder den regel eller den normale praksis, som også er accepteret af domstolen i Luxembourg for øjeblikket, at den, som påberåber sig, at der er sket konsumption, altså at der er givet samtykke, må bevise, at dette er tilfældet.

Det vil normalt ikke være særligt vanskeligt. Befinder man sig på det normale nationale marked, kan man sagtens se, om der er givet samtykke, og hvem der har givet samtykke. Normalt er det sådan, at videreforhandleren på et nationalt marked, f.eks. det danske, henvender sig til den danske generalimportør og spørger, om han må gøre sådan og sådan. Når så eksemplarerne går videre f.eks. fra Danmark til Tyskland osv., opstår der naturligvis et problem, men de problemer er i praksis forholdsvis begrænsede og kan efter min mening overhovedet ikke bære et stort internationalt autorisationssystem. I betragtning af, hvor få problemer der er inden for dette område, vil det være en foranstaltning, som savnede enhver rimelighed.

Mogens Koktvedgaards svar, 13. november 2002

Mogens Koktvedgaards skræmmende vision

Med gys forestillede jeg mig i mit indre blik Mogens Koktvedgaards verden, hvor industrien kan følge hvert enkelt eksemplars færden via kontrolnumre. Slut med en åben markedsøkonomi, hvor alle købere har adgang til alle sælgere. I stedet skal verdenshandelen kontrolleres af en nyfigen industri.

Jeg så på Maltins Videoguide og kunne ikke få øje på noget kontrolnummer, så Pilegaards problem var i hvert fald ikke løst, men det var skræmmende klart, at det var Mogens Koktvedgaards fremtidsvision, at butikkerne kun handler med den lokale generalimportør og efterlever dennes regler. Hvis en dansk butik køber hos en dansk importør og fører varerne over grænsen til Tyskland, er det direkte et problem. Det sker ifølge professoren "heldigvis" ikke særligt tit.

Nej, man skal være usædvanlig modig for at turde begive sig over EU's grænser med sine varer, for man pådrager sig industriens vrede og en umulig bevisbyrde. Hvordan dokumenterer man, at varerne er bragt på markedet i EU "med ophavsmandens tilladelse"? Det forklarer imidlertid, hvorfor det indre markeds fordele ikke er realiseret, og at der er så store prisforskelle EU-landene imellem!

Efter Mogens Koktvedgaards indlæg om en industrikontrolleret verdenshandel, der efter min bedste overbevisning ikke giver plads til de individuelle tilladelser, som Peter Schønning og Brian Mikkelsen foregav, at man rutinemæssigt kunne få, fik Peter Schønning ordet med henblik på, at også han besvarede mit spørgsmål.

> Hans Kristian Pedersen forsøgte at rejse tvivl om, hvem det er, man skal have tilladelse fra, når man skal have tilladelse til at importere bøger, film, osv. fra lande uden for EU og EØS-området. Efter min opfattelse er der ingen som helst tvivl om det: Man skal have tilladelse fra rettighedshaveren. Som jeg nævnte i min indledning, kan rettighedshaveren være den oprindelige ophavsmand, men hvis ophavsmanden har rådet over sit værk, f.eks. en bog, ved at lave en forlagsaftale med en forlægger, er det forlæggeren, der er rettighedshaver med hensyn til distribution af bogen. Så hvis man vil lave en specialimport fra USA eller Pakistan, skal man have tilladelse fra forlæggeren dér.
>
> Så er spørgsmålet, om man skal have tilladelse fra en rettighedshaver i Danmark. Jamen, når der er tale om specialimport, betyder det jo netop, at der ikke er nogen, der i forvejen har fået licens til at importere i Danmark. Så findes der ikke nogen licenshaver i Danmark. Hvis der er tale om parallelimport - det vil sige, at der er nogle, lad os sige et amerikansk filmselskab, som har givet et dansk distributionsselskab eneretten til at distribuere en bestemt dvd-film - så skal man have tilladelse fra rettighedshaveren. Og hvem er rettighedshaveren i det tilfælde? Det er den danske distributør, der har fået retten fra det amerikanske filmselskab. Det er sådan, at rettighederne vandrer fra den ene rettighedshaver til den anden. Så når det amerikanske filmselskab har overdraget en eneret for så vidt angår Danmark til et dansk selskab, er det dér, man skal søge om tilladelse. Så svaret er i ethvert tilfælde: Man skal have tilladelse fra rettighedshaveren.

Peter Schønnings svar, 13. november 2002

Peter Schønning om samtykke

Han bekræftede i det mindste, at ophavsmanden er ude af billedet. Det afhænger af situationen, om man skal spørge den amerikanske eller danske licenstager. En licens er heller ikke længere en ret til at fremstille eksemplarer, men en ret til at importere og kontrollere markedet i et specificeret område!

Tilsyneladende bemærkede ingen af deltagerne i panelet, at dette system lige præcis opdeler det indre marked i separate markeder og områder, som styres af en lokal generalimportør, som Mogens Koktvedgaard kaldte ham. Så meget for EU som et område uden indre grænser! Jeg fik mulighed for at følge op:

- Hvordan finder man ud af, om der eksisterer en dansk rettighedshaver? Så vidt jeg kan se, er det et umuligt krav at stille. Der findes tusinder af bøger, og der findes tusinder af DVD'er. Når en kunde spørger: "Kan du skaffe den bog eller den film?" og jeg svarer: "Ja, den findes i USA." Skal jeg så i gang med at finde ud af, om der findes en dansk rettighedshaver? Lad os sige, der ikke er en dansk rettighedshaver, og jeg får lov til at importere af den amerikanske rettighedshaver, og der ugen efter indgås en licensaftale med et dansk selskab. Hvad så?

> Svaret er meget klart. Man må jo kontakte den forlægger, der har udgivet bogen i USA, eller det selskab, der har udgivet bogen i USA, og dér spørge, om der er nogen, der i forvejen har fået en licens til at importere til Danmark. Hvis svaret er ja, så får man at vide, hvem det er, og så får man et telefonnummer og ringer til dem. Hvis svaret er nej, er det simpelt. Så er det det amerikanske filmselskab eller den amerikanske forlægger. Der er slet ikke nogen problemer i det.

Peter Schønnings replik, 13. november 2002

Ifølge Mogens Koktvedgaard skal jeg som parallelimportør kunne bevise for en domstol, at jeg har fået tilladelse til et EU-salg af det enkelte eksemplar. Hvordan skal jeg kunne bevise det? Det er næppe tilstrækkeligt at bedyre, at jeg har ringet til selskabet og fået at vide, at jeg må sælge filmen eller bogen. Det løser heller ikke problemet, når en kunde senere står i Pilegaards Antikvariat.

Hvordan forestiller Peter Schønning sig egentlig, at det skal foregå, hvis jeg f.eks. vil sælge The Criterion Collections *The Passion of Joan of Arc*? Jeg ser en masse praktiske problemer: Hvordan finder jeg telefonnummeret til The Criterion Collection? Jeg handler ikke med selskabet, men med en grossist, der distribuerer for hundredvis af licenstagere, så det vil være en kæmpe udfordring bare at finde telefonnumrene til de enkelte licenstagere. Hvor sandsynligt er det lige, at de også har overblik over, om der i Danmark skulle være en licenstager netop nu?

Hvordan får jeg den, der har taget røret, til at tro på, at det er nødvendigt for mig at få selskabets tilladelse til at sælge et allerede lovligt udgivet eksemplar? Vedkommende må jo tro, at jeg er bindegal!

Hvordan skal vi gebærde os for at få tilladelsen på en form, der tilfredsstiller en domstol? Skal en person fra The Criterion Collection kontakte den grossist, jeg handler med, og bemyndige ham til at sætte kontrolnumre på de eksemplarer, der er på vej til mig, så de kan skelnes fra eksemplarer uden særlig tilladelse?

Et andet problem: Der findes måske ikke en dansk rettighedshaver til *Jeanne d'Arc*, men da det er en fransk film, findes der sikkert en fransk rettighedshaver. Bliver han ikke sur, hvis mine kunder finder på at tage eksemplarerne med til Frankrig og sælger dem dér, selvom Peter Schønnings fremgangsmåde er fulgt?

Nu forestiller vi os, at The Criterion Collection er så smigret og rørt over, at jeg vil sælge nogle eksemplarer af deres udgave, at de går hele møllen igennem, så jeg kan dokumentere for en dommer, at jeg har den nødvendige tilladelse til at sælge de aftalte eksemplarer. Lad os for sjov antage, at det kan lade sig gøre.

Er det langt ude at tænke sig, at Lars Christensen, indehaveren af Læsehesten, vil opfatte det som konkurrenceforvridende, hvis jeg sælger *Jeanne d'Arc*, og han ikke må? Vil The Criterion Collection være lige så imødekommende over for ham, når han ringer? Eller forhandleren fra Barcelona? Eller ham fra Valletta? Hvornår bliver de mon trætte af at udstede dokumenterbare tilladelser?

Jeg fik ordet igen for en sidste kort bemærkning. Jeg skulle passe på ikke at gøre det alt for kompliceret, så i min sidste replik svarede jeg Peter Schønning:

- Det selskab, som har udgivet den DVD, jeg gerne vil sælge, har også bare fået en licens, og de har ingen anelse om, om der skulle være rettighedshavere andre steder i verden til den film. I praksis er det fuldstændig umuligt at vide noget om det på forhånd. Jeg anede ikke, at Palladium A/S eksisterede, før jeg fik at vide, at jeg ville blive sagsøgt, hvis jeg fortsatte med at sælge de der Dreyer-film!

Der var spredte smil i salen, og jeg var sikker på, at de forstod problemet.

Det fik jeg ud af min taletid. Det stod lysende klart, at for Mogens Koktvedgaard skal man som butiksindehaver holde sig til sit eget område og nøjes med det, der er bragt på markedet dér, mens Peter Schønning på den anden side gjorde et stort nummer ud af at lade som om, at det er nemt at få tilladelse.

I praksis er regulære licensaftaler nødvendige, for medmindre jeg selv indgår en eneaftale for Danmark for alle film, kan jeg hverken vide eller forhindre, at der i næste uge indgås en licensaftale med et dansk selskab om en eller anden film, og så er det dét selskab, der kontrollerer min parallelimport af filmen. Selvom jeg måtte have fået en tilladelse til salg af The Criterion Collection, er den værdiløs. Peter Schønnings scenarium var ikke realistisk, men hans mission var heller ikke at redde specialimporten. Hans mission var at berolige politikerne.

Efterfølgende fik Johan Schlüter lejlighed til at komme med sit indlæg.

Om specialimport:

Er der tale om specialimport, hvor der ikke er nogen rettighedshaver i landet, er det klart, at man kan importere. Så er det ikke noget problem, for der er ingen til at forbyde det. Hvis der måtte være tale om specialimport, hvor der i princippet er rettighedshavere, kan jeg som repræsentant for både plade- og filmproducenterne sige, at er der et særligt hjørne, en særlig jazz-ting, eller hvad det måtte være, man gerne vil have ind, så vil det i praksis ikke skabe noget problem. Vi skal nok sørge for, at de tilladelser bliver givet.

Johan Schlüters indlæg på ekspertmødet, 13. november 2002

Johan Schlüters indlæg

Det var naturligvis også hans opgave at berolige de politikere, som kunne finde på at tro, at afskaffelse af frihandel ville få en praktisk betydning i det virkelige liv. Han fastholdt også sin fortolkning af spredningsretten som en ret til at forbyde. Lovforslaget påvirker ikke specialimporten, bedyrede han, for i den situation er det ikke noget problem, for der er ingen til at forbyde det.

Også han opfattede FDV og IFPI som "ophavsmænd" forstået som selskaber, der via licensaftaler har fået tildelt et konkurrencebeskyttet område: Danmark. Dengang så jeg ikke de fulde implikationer af hans fortolkningsbidrag, men jeg medgiver, at i den fortolkning er lovforslaget ikke nær så indgribende.

At være politiker

denskjultekorruption.dk/video28

TV2 Nord, 13. november 2002

Hverken før eller siden har jeg været så tæt på Folketingets medlemmer. Jeg fik en kort sludder med Louise Frevert, der som DF's ordfører havde været en varm supporter, dvs. modstander af forslaget. Jeg fik pludselig øje på Brian Mikkelsen og benyttede lejligheden til at give ham et håndtryk, hvilket gjorde ham helt paf. Jeg aner ikke, om han vidste, at han gav hånd til den irriterende videoforhandler, der gjorde hans ministerliv så besværligt. Kristeligt Folkeparti var ikke oplagt som frihandelens redningsmand, men alligevel gjorde mine forældre en indsats for at fange Bodil Kornbeks interesse, og som medlem af Kulturudvalget havde hun fået min redegørelse, og hun deltog også i mødet. Da jeg spurgte hende, om hun havde læst redegørelsen, svarede hun undvigende: "Der er jo så meget..."

Og det var rigtigt nok. Hele affæren gav mig et indtryk af, hvor vanskeligt og stressende livet som folketingsmedlem er. Alle vil have fat i dem af den ene eller anden årsag, og de farer fra det ene møde til det andet. Det lykkedes mig i kraft af mit tidligere bekendtskab at få audiens hos Kristian Thulesen Dahl, men det var ikke let. Allerede i juli havde jeg bedt om et møde, men først i oktober kunne han afse tid, og da jeg endelig mødte ham forud for førstebehandlingen af L 19, blev vi jævnligt afbrudt af uopsættelige telefonopkald. Jeg kunne ikke undgå at se, at hans skrivebord var dækket af gule meddelelser fra folk, han skulle ringe til.

Jeg forsøgte at få et nyt møde i stand efter førstebehandlingen af L 19 og den uventede debat og medvind til modstandsbevægelsen. Jeg forsøgte at komme til at tale med ham, da jeg alligevel var i byen til ekspertmødet, som han lovede at forsøge at deltage i, men jeg så ham ikke. Jeg stod på spring hele dagen, hvis han skulle få et ledigt minut. Det fik han til aften, da han skulle med toget til et møde i Roskilde. Jeg købte en billet og hoppede på toget og fik så lang tid, som det tager at køre til Høje Taastrup. Så var audiensen forbi, og jeg kørte tilbage igen.

Initiativet Digitale Forbrugerrettigheder og jeg havde til fælles, at vi bekymrede os om forbrugerne, så det var naturligt, at vi faldt i snak uden for Christiansborg. De ville starte en underskriftsindsamling, men jeg var skeptisk. Jeg tror ikke, det flytter politikerne, uanset om de får 1.000 eller 20.000 borgere til at skrive under, og jeg forberedte mig mentalt på at indbringe sagen for EU-Domstolen.

En eller anden nævnte Kommissionen, og det affødte følgende bemærkning fra en anden fra gruppen: "Nej, så skriver Mogens Koktvedgaard bare et responsum, og så sker der ikke mere." Jeg kunne ikke lade være med at smile. Der var andre, der havde samme opfattelse af Mogens Koktvedgaard.

Kulturministerens bemærkninger til Torben Skjødt Jensen

Kulturudvalget bad også om ministerens bemærkninger til Torben Skjødt Jensens henvendelse, og det forelå den 18. november 2002 som svar på spørgsmål 42.

Igen er Peter Schønnings svar beroligende, omend uendelig virkelighedsfjernt. I praksis er det utænkeligt, at f.eks. The Criterion Collection - hvis selskabet vil bruge tid på at svare - svarer på anden måde end Rank (side 76), dvs. forklarer, at deres rettigheder kun omfatter Nordamerika.

Palladium A/S havde klart demonstreret, at de ikke var interesseret i at få Carl Th. Dreyers film til Danmark, selvom de ikke selv distribuerede filmene. Jeg har været igennem en retssag mod FDV, så jeg kender domstolenes holdning. Det er slået fast med syvtommersøm, at hverken en tilladelse fra Sydney Pollack eller fra Lightning er det papir værd, det er skrevet på, for ophavsmanden anerkendes ikke længere som ophavsmand. Det betyder heller ikke noget, at udgiveren selv ønsker udgivelserne distribueret i Danmark. Det viste Lightning og Pioneer. En eventuel tilladelse fra en letsindig amerikansk licenstager vil til enhver tid blive trumfet af FDV's områdebeskyttelse, når konflikten bringes for en dansk domstol.

Peter Schønning var direkte involveret i Kulturministeriets beskyttelse af FDV i udlejningssagen, og selvfølgelig talte han også her mod bedre vidende.

> Torben Skjødt Jensens henvendelse handler om specialimport af film. I den forbindelse skal jeg henvise til lovforslaget s. 24, 1. spalte, hvor det anføres, at det må forventes, at rettighedshaveren normalt vil have interesse i at give tilladelse, når det gælder specialimport. Ved specialimport er der - modsat parallelimport - ingen konkurrerende licenshaver, og derfor bør der ikke være noget til hinder for rettighedshaverens samtykke til specialimport og videresalg af værkseksemplarer, fx film, fra lande uden for EØS.
>
> Ved eksperthøringen i Kulturudvalget den 13. november 2002 garanterede Johan Schlüter, der er advokat for IFPI Danmark, Foreningen af Danske Videogramdistributører, Foreningen af Filmudlejere i Danmark og Filmret (Filmproducenternes Rettighedscenter), da også, at rettighedshaverne vil give de fornødne tilladelser til specialimport og videresalg af film og plader fra lande uden for EØS.

Kulturministeren til Folketingets Kulturudvalg, 18. november 2002

Nu er der gået en del år, og vi kan se, at Mogens Koktvedgaard fik ret i sin vision. Hvis ikke man adlyder den danske generalimportør, får man ballade. Conversesagen er et godt eksempel. Coop, Harald Nyborg og Lidl havde købt skoene på EU-markedet af en distributør, der havde sagt god for dem, men det var ikke nok (side 536). Man er nødt til følge den lokale generalimportørs retningslinjer!

Regional konsumption har ikke kun afskaffet frihandel med tredjelande, men har også bremset handelen med varer inden for EU. Man får problemer, hvis man bringer varerne over EU's interne grænser. Resultatet er ikke overraskende, at de "rige" danskere betaler mest for de internationale varer, der indføres til Danmark.

42. Afstemningskaos

Jeg havde uventet succes med min kampagne, for ved afstemningen var der flertal bag Enhedslistens forslag om at pille importforbuddet ud af det samlede lovforslag. At det alligevel blev vedtaget skyldtes en usandsynlig blanding af sjusk og politiske finurligheder.

Triumviratets indflydelse på politikerne

Mogens Koktvedgaard havde været meget klar i mælet om Folketingets pligt til at opfylde Kulturministeriets ønske om at afskaffe frihandel. "Vi har altså valget mellem at forlade Fællesmarkedet eller at implementere dette. Sådan er det," var hans direkte ord på ekspertmødet.

Han var den juridiske verdens øverste myndighed, retssamfundets garant, den levende facitliste på alt, hvad der vedrørte konkurrenceret og ophavsret. Jeg havde svært ved at se andre partier end Dansk Folkeparti og Enhedslisten gå imod ham. Alle de øvrige partier var EU-tilhængere - blinde EU-tilhængere - og når Mogens Koktvedgaard som ekspert havde afgjort, at EU krævede det, forventede jeg ikke, at Folketinget ville gøre andet end at adlyde.

Triumviratets indflydelse blev bekræftet af Henrik Vestergaards kovending. På et tidspunkt fortalte han mig, at han på det næste gruppemøde ville meddele, at han ville stemme imod gruppen. Han kunne ikke støtte regional konsumption. Det kom Peter Schønning for øre, og Henrik Vestergaard blev kaldt til samtale. Okay, jeg ved ikke præcis, hvordan det foregik, men Henrik Vestergaard havde et møde med Peter Schønning, og på det møde lod han sig overbevise om, at han var nødt til at rette ind (nedenfor).

Et par dage senere skrev han til mig igen (næste side).

Peter Schønning har indtil videre overbevist mig om:

1. I infosoc-direktivet begrundes parallelimportforbuddet (formalia er overholdt).
2. I Silhouette-dommen stadfæster EF-Domstolen, at regional konsumption er muligt. Ergo må det antages, at Kommissionen har taget stilling til, at EF-Domstolen ikke overordnet mener, at regional konsumption er i strid med konkurrencepolitikken.

Den kan jeg ikke stikke, hvorfor jeg p.t. agter at stemme for L 19 med den begrundelse, at er man medlem af et fællesskab (hvor tingene går retteligt til), så må man tage det sure med det søde.

Til gengæld har jeg foranstaltet, at i et foreløbig internt arbejdsdokument til Folketingsgruppen vil afskaffelsen af regional konsumption være højt på dagsordenen. Og første forsøg må jo være at samle de nye EU-lande sammen for at få ændret direktivet ved deres indtrædelse.

Henrik Vestergaard (V) til Laserdisken, 20. november 2002

Jeg håber, vi kan holde kontakten ved lige, og jeg vil gerne være behjælpelig i det omfang, det er mig muligt.

Peter Schønning var åben for, at vi måske først og fremmest skulle kæmpe for at få ophævet forbuddet mod specialimport. Han havde ikke selv tænkt over det med de nye lande i EU, som kunne være med til at forrykke balancen i stemmetallene - og han var opsat på, at Kulturministeriet ville kæmpe med - imod regional konsumption.

De fandt det i øvrigt dumt, at man brugte ophavsretsloven til at føre konkurrencepolitik. Så jeg har muligvis en allieret - men det bliver ad den politiske vej.

Derfor er det flot, du har kræfter til at gå den juridiske vej - jeg ønsker dig al mulig held og lykke. Og jeg håber, I snarest vil åbne en USA-baseret internet virksomhed (eller Schweiz?), hvorfra I sælger til danskerne - og hvem ved, måske til de øvrige skandinaviske lande?

Henrik Vestergaard (V) til Laserdisken, 22. november 2002

Enhedslistens ændringsforslag

Især det andet brev understreger triumviratets indflydelse. Ikke alene havde Peter Schønning fuldstændig kontrol over politikerne, han formåede endda at få dem til at tro, at han var på deres side!

For mig var det eneste realistiske scenarium, at jeg måtte kæmpe hårdt for at få spørgsmålet om afskaffelsen af international konsumption for EU-Domstolen. Det glædede mig trods alt, at Enhedslisten havde sluttet sig til modstanden mod monopolstyring, så der nu var i det mindste to partier, som forholdt sig kritisk til EU's dømmekraft og også turde handle, når de mente, at EU bevægede sig i den forkerte retning.

Den 21. november 2002 forelå Kulturudvalgets betænkning. Det fremgår blot, at flertallet tager til efterretning, at Danmark er nødsaget til at gennemføre bestemmelsen om regional konsumption, også selvom man fra dansk side er imod princippet om regional konsumption og forgæves bekæmpede den del under direktivforhandlingerne. Der var tre ændringsforslag fra Dansk Folkeparti og tre fra kulturministeren, og fem dage senere fremsatte Enhedslisten så det bebudede ændringsforslag om at opgive forbuddet mod parallelimport.

7) Nr. 17 og 18 udgår

[Opretholdelse af international konsumption]

Bemærkninger til nr. 7

Forslagsstillerne ønsker at sikre, at der fortsat kan ske spredning af værker, som ikke er bragt på markedet i EØS-lande.

Ændringsforslag nr. 7 af Søren Søndergaard (EL), 26. november 2002

Det her forslag indeholder utvivlsomt en række fornuftige elementer, men der er også et afgørende problem, og det problem består i, at det tilsyneladende er lykkedes for de store multinationale mediekoncerner at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EF-direktiv, som sikrer deres interesser.

Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EØS. Det kan i nogle tilfælde gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier og computerspil m.v. fra USA og andre tredjelande. For f.eks. en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at kun de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskab, vil være tilladte. Det vil give mulighed for, sådan som vi læser det, og ellers vil vi meget gerne gøres klogere, at de her koncerner i virkeligheden på den måde kan censurere kulturudbuddet i Danmark, og det kan hindre en række såkaldt smalle produktioner i at blive tilgængelige i Danmark. Hvis det er tilfældet, synes vi, at det er helt uacceptabelt. Vi har derfor stillet et ændringsforslag, der fjerner den begrænsning af ytringsfriheden i lovforslaget.

Vi er godt klar over, at vores ændringsforslag vil være i fortolkningsmæssig strid med EF-direktivet, men vi mener, at der her er nogle modsatrettede interesser, der står over for hinanden, og vi mener, at spørgsmålet om åben adgang og spørgsmålet om ytringsfrihed må veje tungest. Det mener vi også, at EU burde beslutte, og derfor må konsekvensen af, at vi ikke implementerer den del af EF-direktivet fuldt ud, selvfølgelig være, at der køres en sag ved EF-Domstolen, som må afklare, hvordan tingene afvejes over for hinanden. På den baggrund vil vi altså opfordre til, at vi får vedtaget Enhedslistens forslag her ved andenbehandlingen.

Søren Søndergaard (EL), 28. november 2002

Folketingets andenbehandling

Der er ofte debat under den anden behandling, men allerede den første ordfører, Ole Sohn (SF), foreslog, at sagen blev trukket tilbage til Kulturudvalget mellem anden og tredje behandling. Det blev straks støttet af Søren Søndergaard (EL), og lovforslaget blev sendt tilbage til Kulturudvalget til fornyet behandling.

Ændringsforslagene blev sat til afstemning, og Søren Søndergaard redegjorde for baggrunden for ønsket om at bevare international konsumption. Ingen anden tog ordet, og Enhedslistens ændringsforslag blev som det første sat til afstemning. Ikke overraskende blev det forkastet, idet 43 stemte for, og 66 stemte imod.

Folketinget har 179 medlemmer, så hvor var resten? De var fraværende af den ene eller anden årsag, og det er ikke usædvanligt. Det aftales med en modpart, så det ikke får indflydelse på afstemningsresultatet.

Der blev også stemt om de andre ændringsforslag. Kulturministerens forslag blev vedtaget uden afstemning, men kun Dansk Folkeparti stemte for dets egne forslag. Kun 15 af Dansk Folkepartis 22 medlemmer var til stede, så det undrede mig, at Enhedslistens forslag alligevel samlede 43 stemmer. Jeg undersøgte det på Folketingets hjemmeside, og jeg kunne næsten ikke tro mine egne øjne.

2002-03 - Afstemning nr. 33

2. behandling af L 19. Ophavsretsloven.
Afstemning.
Ændringsforslag nr. 7.

Resultat:

For	43
Imod	66
Hverken for eller imod	0
I alt	109
Fraværende	70
Total	179

Konklusion:
Lovforslaget forkastedes, idet 43 (S, SF og EL) stemte for, 66 (V, DF, KF, RV og KRF) stemte imod.

Kommentar:
DF stemte ved en fejl imod. Skulle have stemt for.

Afstemningsresultatet for ændringsforslag nr. 7, 28. november 2002

Katastrofe nr. 1: Dansk Folkeparti klokkede i det

Der havde ikke været nogen udmelding fra SF og Socialdemokratiet, så det kom som en overraskelse for mig, at de støttede Enhedslistens ændringsforslag. Det er selvfølgelig ikke god venstrefløjspolitik at lade de internationale monopoler styre verdenshandelen, men jeg havde ikke ventet en selvstændig reaktion fra de to nu EU-positive partier, men jeg glædede mig bestemt over det.

Hvad i alverden var der sket med Dansk Folkeparti? Jeg havde ikke tvivlet på, at partiet ville støtte Enhedslistens forslag, så hvorfor havde de stemt imod? Det var en fejl, stod der, og jeg regnede på det: DF stod for 15 af de afgivne stemmer. Hvis de blev lagt til ja-stemmerne, nåede de op på 58, og hvis de blev trukket fra nej-stemmerne, kom de ned på 51 stemmer. Altså, hvis de 15 medlemmer af DF ikke havde stemt forkert, havde frihandelen været reddet!

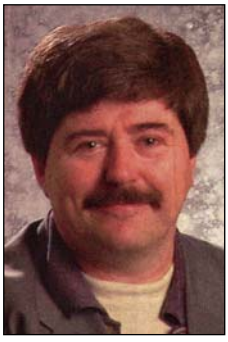
Jeg talte med Kristian Thulesen Dahl om det. Han var én stor undskyldning og også lidt forvirret.

- Jeg ved ikke, hvad der er sket. Louise Frevert var ikke til stede til at vejlede dem, og jeg var heller ikke til stede. Måske skyldes det, at forslaget var fremsat af Enhedslisten, og så har de stemt imod, som de plejer, når det kommer fra den side. Da jeg opdagede det, gjorde jeg straks opmærksom på, at det var en fejl.

Sådan leger man ikke med demokratiet i Danmark. Man kan ikke ændre på et afstemningsresultat sådan uden videre. Fejlen var ikke uoprettelig, men det ville være nødvendigt at fremsætte ændringsforslaget igen, hvorefter Folketinget ville stemme om det én gang til.

Laserdisken vinder kampen

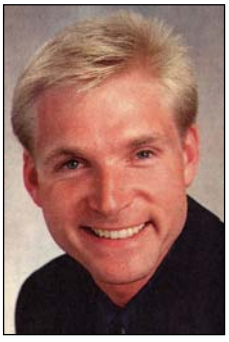
OPHAVSRET: Afstemningsdrama i Folketinget om EU-direktiv

Søren Søndergaard: Multinationale mediekoncerner har smuglet regler ind i EU-direktivet for at pleje egne interesser.

Hans Kristian Pedersen - kampen ser ud til at kunne vindes.

Kristian Thulesen Dahl - omafstemning på vej.

Af **Lars Borberg**
lars.borberg@nordjyske.dk

Kun rod i stemmerne er skyld i, at Folketinget endnu ikke har vedtaget et ændringsforslag til kulturministerens lovforslag om ophavsret, der andenbehandledes forleden.

Lovforslaget skal bringe dansk lovgivning i overensstemmelse med EU's regler, bl.a. "infosoc-direktivet". Men forslaget har i sin nuværende form vist sig at rumme en række konsekvenser for valgfriheden, når det handler om import af f.eks. film og musik fra USA.

Lovforslaget har skabt røre, efter at lederen af Laserdisken i Aalborg, Århus og København, Hans Kristian Pedersen, opdagede, at loven ville trække grundlaget for hans forretning væk under ham.

Han gik derefter i aktion for at få henledt opmærksomheden på de sideeffekter, der bl.a. ville betyde, at han fremover ikke ville kunne importere originalfilm fra USA på video og dvd.

Det lykkedes ham at få skabt så meget røre, at han kom med i et rådgivningspanel for Folketingets kulturudvalg. Siden har både Enhedslisten og Dansk Folkeparti hver for sig taget sagen op for at kaste lys på de uønskede sideeffekter, og under andenbehandlingen i torsdags støttede også Socialdemokratiet ændringsforslaget.

Her sagde Søren Søndergaard fra Enhedslisten:

- Dette forslag indeholder utvivlsomt en række fornuftige elementer, men det er tilsyneladende lykkedes for de store multinationale mediekoncerner at få smuglet en række regler ind i det bagvedliggende EU-direktiv, som sikrer deres interesser. Det er regler, som vil forbyde spredning af ophavsretsbeskyttede produkter, som ikke er bragt på markedet i EU. Det kan i nogle tilfælde gøre det ulovligt at importere cd'er, videofilm, bøger, kunsthåndværk, tegneserier og computerspil m.v. fra USA og andre tredjelande.

- For f.eks. en multinational amerikansk virksomhed betyder det, at kun de videofilm og de cd'er, de vælger at udgive gennem deres danske selskab, vil være tilladte. Det vil give mulighed for, at disse koncerner kan censurere kulturudbuddet i Danmark, og det kan hindre en række såkaldt smalle produktioner i at blive tilgængelige her i landet.

- Hvis det er tilfældet, er det helt uacceptabelt, og vi har derfor stillet et ændringsforslag, der fjerner den begrænsning af ytringsfriheden i lovforslaget. Vi mener, at spørgsmålet om åben adgang og spørgsmålet om ytringsfrihed må veje tungere end implementeringen af et EU-direktiv. Om nødvendig er vi parat til at køre en sag ved EF-Domstolen for at sikre Danmark mod dette, sagde Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard og Enhedslisten fik støtte fra SF's Ole Sohn og Socialdemokratiets Poul Qvist Jørgensen. Men ved den efterfølgende afstemning tog Dansk Folkepartis repræsentanter fejl og stemte imod Søren Søndergaards ændringsforslag. Det skete, fordi DF's ordfører på området, Kristian Thulesen Dahl, ikke var til stede på mødet for at vejlede sine partifæller i den særdeles indviklede sag.

Fejltagelsen blev siden erkendt, og Dansk Folkeparti har nu anmodet om en omafstemning, som vil medføre, at ændringsforslaget vedtages, hvis ellers alle fortsat mener onsdag i næste uge, hvad de mente i torsdags.

Nordjyske Stiftstidende, 4. december 2002

Katastrofe nr. 2: Mette Frederiksen skulle føde

Problemet ville altså blive løst med en genfremsættelse af ændringsforslaget, for der kan da ikke være forskel på, hvad man mener i november og i december, vel? Det troede Lars Borberg ikke, men fejlen gav Peter Schønning en uventet chance. Henrik Vestergaards besked om, at han ville stemme imod regional konsumption, førte til en alvorlig samtale med Peter Schønning, der fik ham omvendt. Hverken S eller SF meddelte, at de havde stemt forkert, så hvis DF havde stemt rigtigt, var forslaget om regional konsumption i ophavsretslovens § 19 forkastet permanent. Nu skulle der imidlertid en ny afstemning til, og det gav Peter Schønning to uger til at påvirke S og SF, og han fik uventet hjælp af skæbnen.

I 2002 modtog Mette Frederiksen Nina Bang-prisen for at have udvist politisk mod, virkelyst og gennemslagskraft. Jeg kendte intet til hende på det tidspunkt, men jeg blev også fan efter hendes ordførertale under førstebehandlingen af L 19. Hun kritiserede den uforståelige ophavsretslov, var skeptisk over for mere magt til monopolerne, og hun foranledigede ekspertmødet. Det kan meget vel have haft betydning, at hun var højgravid og måtte overlade faklen til Poul Qvist Jørgensen.

denskjultekorruption.dk/video29

Poul Qvist Jørgensen (S)

Ligeledes kan vi ikke stemme for Enhedslistens ændringsforslag. Jeg skal beklage, at vi måske nok har fremtrådt, som om vi syntes, det var et udmærket ændringsforslag ved andenbehandlingen, men nu, hvor vi er fremme ved målstregen, må vi også stemme imod det.

Ole Sohn (SF)

Når vi i dag til de ændringsforslag, der er stillet af henholdsvis Enhedslisten og Dansk Folkeparti undlader at stemme, hænger det sammen med vores samlede stillingtagen til forslaget, som er den samme: at vi undlader. Det skyldes, at vi principielt er enige med Enhedslisten - som principielt er enige med et flertal i Folketinget - om at parallelimportdelen af direktivet ikke burde have været med, men Danmark blev stemt ned i EU.

Det, der er det helt store problem med både ændringsforslaget og lovforslaget som helhed, er, at vi har at gøre med et forslag, som er så teknisk kompliceret og så komplekst, at jeg tvivler på, at man er i stand til at forklare folk uden for dette hus, hvad forslaget går ud på. Vi ville gerne have stemt for, fordi vi har den opfattelse, at ophavsretshaverne har et legitimt behov for at få deres ophavsret sikret. Men vi kan jo ikke have en situation - og det er det, vi er ved at bevæge os ind i - hvor vi begynder at monopolisere hardwareteknikken og dermed hæmmer brug af open source.

Derfor har vi den opfattelse, at det mest rimelige i forbindelse med forslaget her vil være, at vi i lighed med, hvad stort set samtlige øvrige EU-lande har gjort, erkender, at vi ikke på forsvarlig vis kan gennemføre lovforslaget inden 22. december i år, hvorfor alle andre lande bortset fra ét har valgt at udskyde deres endelige stillingtagen til forslaget. Det mener vi ville have været det mest forsvarlige, sådan at vi har fået afdækket alle spørgsmål, og vi hver især havde været i stand til at forklare forslagets virkning og indhold. Derfor vil vi så i forbindelse med ændringsforslagene undlade at stemme, fordi det vil være en logisk konsekvens af, at vi samlet set til hovedforslaget undlader at stemme, fordi vi mener, at det ikke er gennemarbejdet i en så tilstrækkelig grad, at vi er i stand til at kunne forklare - endsige forsvare - det.

denskjultekorruption.dk/video30

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Jeg kan forstå, at når regeringen og dermed selvfølgelig også hr. Kim Andersen ikke kan støtte det ændringsforslag, som Enhedslisten har fremsat, og som Dansk Folkeparti i dag støtter, er det, fordi man ikke mener, man kan gøre det efter direktivets tekst, men derved skaber man vel også den situation, at de ude i landet, der vil blive ramt af det her, og som forhåbentlig vil prøve en sag om holdbarheden af det, Folketingets flertal

er ude i her, altså hvordan fortolkningen af direktivet egentlig skal være, om det kan rummes inden for direktivets rammer på grund af de konkurrencehensyn, som er det overordnede hensyn, som EU også skal varetage, og om vi kunne have gennemført det ændringsforslag, som er stillet. Så overlader vi det til dem ved en prøvesag at finde ud af, hvad retsstillingen egentlig er med det paradoks, at de skal føre en sag mod den danske stat, som har et Folketing, der i virkeligheden har et flertal, der mener, at sagsøgerne har ret eller bør have ret. Det er jo det, der er helt absurd.

denskjultekorruption.dk/video31

denskjultekorruption.dk/video32

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Jeg skal blot spørge, hvorfor det er så væsentligt, at Danmark bliver de første til at implementere det her? Det er jo sådan, at der kun - indtil videre - er et eller to andre europæiske lande, der har implementeret det her direktiv. Det kan nu undre, når vi kan se, at der i Folketingssalen ville være et flertal for at stemme for Enhedslistens forslag, at man ikke gør det på grund af et EF-direktiv, når nu størstedelen af de andre EU-lande ikke engang har implementeret aftalen. Danmark *skal* altså være duksedreng. Det er mig ind imellem ubegribeligt. Det næste er, at jeg gerne vil spørge Venstres ordfører, hvordan det her stemmer overens med frihandelstanken i Venstre? Det er mig en lillebitte smule besværligt at se.

Kulturminister Brian Mikkelsen (KF)

I EU-retten er der mange forskellige målsætninger og modstridende hensigter. Det ene er den helt frie konkurrence, men der er også målsætninger om at beskytte kulturen, nationale interesser osv., og det har spillet ind her. Der er utroligt mange ting, et flertal i Folketinget kan finde ud af, at man er uenige i i forskellige direktiver ved at finde fluer i de forskellige supper. I denne her suppe har vi så fundet én flue - omkring parallelimporten.

Det er en lille banal sag, som vil få relativt små konsekvenser for den ene virksomhed, som parallelimporterer dvd-film op til Aalborg - Laserdisken, som firmaet hedder - men alle privatpersoner vil stadig væk kunne parallelimportere, lige så meget de vil, til sig selv, til deres privatforbrug og til at se deres egne film.

denskjultekorruption.dk/video33

Folketingets tredjebehandling

På de forrige sider er de centrale dele af debatten gengivet. Meget handlede om Socialdemokratiets og SF's uventede kovendinger. Kristian Thulesen Dahl mente, at "man" havde vredet armen rundt på Socialdemokratiet. Det afviste Poul Qvist Jørgensen. Han forklarede, at han var kommet til at vildlede gruppen under andenbehandlingen. Det havde jeg svært ved at tro, idet han havde sagt noget andet til *Computerworld Online* ugen forinden, og fordi Socialdemokratiet i modsætning til DF ikke havde gjort opmærksom på, at S havde stemt forkert. Der måtte være sket noget mellem afstemningerne.

Ole Sohn var temmelig vred over, at lovforslaget skulle hastes igennem, når der stadig var så mange ubesvarede spørgsmål. Han mente, at den nye ophavsretslov var umulig at forstå og derfor også var umulig at forsvare. Det kunne jeg kun give ham ret i, men jeg syntes, hans konklusion var kujonagtig. Hvis man er utilfreds med et lovforslag og vil have det undersøgt nærmere, er det naturligt at stemme imod. Ellers giver man bare op og overlader indflydelsen til de andre.

Brian Mikkelsens bemærkninger om, at der i EU-retten er mange forskellige målsætninger og modstridende hensigter, er noget af det dummeste, jeg har hørt. Der er en idé og en vision bag Fællesskabet, og man kan ikke bare feje et dårligt forslag ind under en forklaring om, at EU stritter i alle retninger uden mål og med!

Politikere vedtager dvd-forbud

Det vil fremover være ulovligt at kopiere kopibeskyttede cd'er til en MP3-afspiller, ligesom det bliver ulovligt at parallelimportere dvd'er fra lande uden for EU. Det er nogle af konsekvenserne af en ny ophavsretslov, som et stort flertal i Folketinget står bag trods politisk modstand.

Socialdemokratiet stemte under andenbehandlingen for et forslag fra Enhedslisten, som vil have gjort det lovligt fortsat at parallelimportere kulturprodukter fra lande uden for EU. Under dagens tredjebehandling vendte Socialdemokratiet dog rundt på en tallerken og stemte imod ændringsforslaget, der ellers ville være blevet vedtaget.

Kristian Thulesen Dahl beskyldte kulturministeren for at have vredet armen rundt på Socialdemokratiet, men det afviste ordfører Poul Qvist Jørgensen (S) blankt.

- Vi har ikke fået vredet armen om i denne sag. Jeg forledte mit parti til at stemme forkert ved andenbehandlingen, erkendte han fra talerstolen.

Den melding står i skarp kontrast til den kommentar, Poul Qvist Jørgensen gav til Computerworld Online for en uge siden. Her sagde han, at Socialdemokratiet stemte for ændringsforslaget, fordi partiet ville markere den problemstilling, der er omkring virksomheder, som lever af at importere for eksempel dvd-film.

Kulturministeren vil nu i stedet arbejde for i EU at få ændret de grundlæggende regler, så det igen vil blive lovligt at importere kulturprodukter fra andre lande.

Computerworld.dk, 11. december 2002

Min vurdering 1: Poul Qvist Jørgensen

Det er min personlige overbevisning, at Socialdemokratiet havde stået fast, hvis Mette Frederiksen var blevet som ordfører. For mig så det ud til, at lobbyisterne havde taget fat i Poul Qvist Jørgensen. Han kunne have gjort sig selv til et mål for deres indsats allerede i 1989, i og med at han udtrykte sympati for min advarsel mod et udlejningsmonopol. Han virkede faktisk omvendt, allerede da jeg i 1995 advarede Kulturudvalget mod regional konsumption og fik en kold skulder.

Tre politikere havde været med til den første kamp mod regional konsumption. Kristian Thulesen Dahl kæmpede i 1995 og fortsatte i 2002. Brian Mikkelsen var lobbyisternes villige marionet, et tanketomt dydsmønster, der havde tømt hovedet for alt andet end EU's formelle deadline, som han havde ansvaret for at nå. Men hvorfor fortalte Poul Qvist Jørgensen ikke sin gruppe eller øvrige kolleger, at han selv havde stemt for regional konsumption syv år tidligere? Havde han glemt det?

Min vurdering 2: Vilkårlige afstemninger i Folketinget?

Da S og SF stemte for Enhedslistens ændringsforslag, var det forventet, at det var en endelig afstemning. Ingen kunne forudse, at DF's medlemmer ved en fejl kom til at trykke på de forkerte knapper, så der skulle stemmes igen om nøjagtig det samme forslag to uger senere. Pludselig mente de to partier noget andet. Afgøres afstemningerne i Folketinget af overvejelser af typen: "Skal jeg vælge ispinden med lys eller mørk chokoladeovertræk i dag?" som om det er hip som hap, hvad man beslutter sig for, og hvordan man stemmer?

Min vurdering 3: Det samfundsmæssige perspektiv

Brian Mikkelsens argumenter fløj i alle retninger. Under førstebehandlingen gav han udtryk for, at lovforslaget ikke havde med film at gøre, men derimod bøger og andre produkter fra det engelsksprogede marked. Danmark var inderligt imod og havde bekæmpet forslaget med næb og kløer. Ved tredjebehandlingen var det reduceret til, at indførelsen af regional konsumption blot var en flue i suppen, som kun berørte Laserdisken. Jamen dog, jeg handlede ellers med film - ikke bøger!

Jeg savnede i den grad, at politikerne tænkte sig om. Kun Enhedslisten og Louise Frevert så forslaget i et større perspektiv. Det var hensynet til ytringsfriheden, der begrundede Enhedslistens forslag, men Pernille Rosenkrantz-Theil stak også til Venstre for den åbenbare modstrid med Venstres frihandelstanke.

Der var ingen opmærksomhed om det samfundsmæssige problem i de høje forbrugerpriser. Et par sko kostede 600 kr., selvom det kun burde koste 400 kr. Almindelige danskere betaler hver dag for meget for dagligvarer til glæde for de multinationale selskaber. Ingen overvejede, om det virkelig er i EU's interesse, at EU's borgere på den måde gør de amerikanske aktionærer rigere. Jeg har skrevet et ganske kort kapitel om prisernes betydning, men der kan skrives tykke bøger om de samfundsmæssige ulemper ved de kunstigt høje priser.

Den bristede drøm

Det havde været min vision at åbne kæmpe slaraffenlandsbutikker i Danmarks fire største byer. Hver sommer besøgte jeg London, der husede verdens største pladeforretninger: HMV, Virgin Megastore og Tower Records. Jeg ville have sådanne megastores i Danmark, og de skulle fyldes med varer, der vedrørte film. Alt om film. Også hjemmebiografer og afspillere. Drømmen omfattede også bøger, blade og merchandise af den type, man kan købe i Disneyland.

Der skulle være afdelinger med danske film, britiske film, amerikanske film, og der skulle være både videokassetter og LaserDiscs og senere DVD-plader, og de skulle være både til salg og udlejning. Kunderne skulle selv have lov at vælge! Hvis jeg boede i London eller Los Angeles, kunne det lade sig gøre.

Jeg bor i Danmark, og her regerer FDV. Inden jeg nåede at åbne butikken i København, blev drømmen om at udleje importerede film skudt i sænk. I typisk dansk naivitet troede jeg på, at det "blot" handlede om at få udlejningsmonopolet for en kompetent domstol, og så ville det problem være løst. Jeg fandt aldrig en sådan domstol, og FDV's udlejningsmonopol eksisterer principielt endnu.

FDV's leveringsnægtelse og fogedforbud mod udlejning slog mig i gulvet, og jeg tog tælling, men jeg nåede at rejse mig, inden jeg blev talt ud. Langsomt fik jeg Laserdisken på fode igen, endskønt det var uden de danske udgivelser og uden udlejning. Til gengæld fokuserede jeg mere på verdensmarkedet og fandt endnu en niche i asiatiske film fra filmindustrierne i Hong Kong og Sydkorea.

I slutningen af 1999 besluttede jeg at modernisere butikkerne og åbne i Århus. Internettet hjalp mig til at styrke både markedsføring og administration, men jeg ville mere end internetsalg. Laserdiskens hjemmeside skulle være en slags dansk pendant til IMDb og tillige have brugeranmeldelser, debatforum og byttebørs. Og Laserdiskens butikker blev forbundet via vores eget interne intranetsystem.

Trods den manglende mulighed for at udleje film var jeg igen i fuld gang med at gøre drømmen til virkelighed. Altså indtil Folketinget afskaffede frihandel.

Preben Kristensen åbner Laserdisken i Århus, 1. oktober 1999

43. Forlig med FDV

Var der stadig behov for en butik som Laserdisken efter afskaffelsen af frihandel? Hvordan forestillede jeg mig Laserdiskens fremtid? Der var løse ender, der måtte afsluttes, før jeg kunne genoptage kampen mod regional konsumption. Jeg måtte se at forlige striden med FDV.

Tid til refleksion

Udviklingen af butikkerne skete samtidig med det politiske arbejde og de mange retssager mod myndighederne og FDV. Efter syv års kamp havde jeg i 2000 fået erstatning efter skattemyndighedernes ulovlige afgift på LaserDiscs (kapitel 52), og jeg var tæt på at afslutte retssagen mod Kulturministeriet om bekendtgørelsen ifølge Filmloven. Retssagen mod FDV om udlejning af LaserDiscs var endnu ikke afsluttet efter mere end 10 års stridigheder. Efter nederlaget i Folketinget var det tid til refleksion, og jeg stillede mig selv de fire centrale spørgsmål: Hvor kommer jeg fra? Hvor står jeg nu? Hvor vil jeg hen? Hvordan kommer jeg dér?

LaserDisc-systemet fængede aldrig for alvor i Europa, men i USA havde det sin storhedstid i 90'erne, omend det i et større perspektiv også her var en lille niche. Kvalitetsmæssigt var det alligevel underholdningsindustriens flagskib, og også i filmindustrien fandtes der mennesker, som interesserede sig mere for film end for penge, og ildsjælene søgte helt naturligt imod denne niche.

Filmselskaberne tolererede dem. De var i det mindste ikke imod, og så længe ildsjælene sørgede for, at der var sorte tal på bundlinjen, fik de lov at være i fred. Alle Hollywoods betydende filmselskaber havde en LaserDisc-afdeling.

- Jamen, der er jo ikke ret mange, der har det, hørte jeg ofte som argument for at holde sig væk fra LaserDisc, men det prellede af på mig. Min fornøjelse ved at se film på LaserDisc hjemme i min biograf blev hverken større eller mindre af, om andre havde samme fornøjelse. Efterhånden blev vi alligevel nogle stykker.

Fødselsdag i Laserdisken i København, 1. oktober 2000

Efter syv magre år

Efter en årrække, hvor det var et lille mirakel, at jeg holdt kreditorerne fra døren, var der mod slutningen af årtiet kommet mere vind i sejlene. Udlejning var blevet mindre relevant. Folk var begyndt at købe film til deres egen samling, og det blev forstærket af DVD-systemets indtog på markedet.

Oprettelsen af Laserdisken ApS skyldtes blandt andet ønsket om at komme til at handle med de danske filmselskaber igen. Laserdisken ApS var ikke indblandet i udlejningsstriden, så måske selskabet kunne komme til at handle med de danske DVD-udgivelser? I starten havde adskillige DVD-udgivelser mangler i forhold til LaserDiscs, men det var klart, at systemet rent teknisk var et kvantespring foran. Pladerne var billigere, mindre, mere brugervenlige og lettere at sende med posten. Det var kun et spørgsmål om tid, før DVD ville dominere markedet, og de danske selskaber var nødt til at hoppe med på vognen. Omvendt var jeg nødt til også at kunne tilbyde de danske udgivelser. Det var lidt af et dilemma.

Ord kan ikke beskrive min utilfredshed med Vestre Landsrets behandling af ankesagen om udlejning af LaserDiscs. Jeg kæmpede med alle midler for at få en regulær sagsbehandling. Først da jeg havde fået afslag fra både Justitsministeriet, Den Europæiske Menneskeretsdomstol og Den Særlige Klageret, og fogedretten i mellemtiden havde gjort udlæg i alt, hvad jeg og virksomheden ejede, gik jeg med til at betale det idømte beløb. Det måtte i det mindste betyde, at jeg kunne handle med FDV igen. FDV's advokat Torben Steffensen accepterede en afdragsordning, og jeg betalte det første afdrag på 25.000 kr. den 2. januar 2002, og så burde vejen være banet for at kunne få leveret fra FDV's medlemmer igen, ikke sandt?

Nej, FDV's leveringsnægtelse og salgsdirektør Thomas Lohses ekstreme opførsel havde ikke længere rod i udlejningssagen. Det gjaldt om at genere importørerne, og da leveringsnægtelsen var ulovlig, holdt FDV gode miner til slet spil. Over for konkurrencestyrelsen foregav de, at alle blev behandlet ens, men det var umuligt for importørerne at handle med FDV's medlemmer på fornuftige vilkår.

Til gengæld nægtede jeg at betale flere afdrag, før FDV's medlemmer gav mig lov til at handle igen på almindelige vilkår. Leveringsnægtelsen skulle ophæves. Torben Steffensen valgte at foregive, at der aldrig har været en leveringsnægtelse over for Laserdisken! Efter et halvt års tid med formålsløse skriverier begærede FDV mig konkurs, så den 19. august 2002 stod jeg skoleret i skifteretten.

For første gang var det ikke Torben Steffensen, der mødte for FDV. Jeg mødte advokat Lars Segato, og han var en helt anden type. Han virkede troværdig, og da han tilsyneladende ærligt lovede at prøve at løse problemet med at få leveret fra FDV's medlemmer, gik jeg med til at genoptage betalingen af afdrag.

Da Folketinget afskaffede frihandelen, var min drøm om megastores med salg og udlejning af film fra hele verden så fjern som nogen sinde, og jeg var nødt til at gå i tænkeboks om Laserdiskens fremtid. Var der overhovedet brug for en butik som Laserdisken, når udfoldelsesmulighederne var så begrænsede?

Op på hesten igen

Jeg syntes selv, min økonomiske situation efter omstændighederne var udmærket. Lånene til investeringerne i butikkerne i København og Århus var betalt tilbage, så min gæld var reduceret til en kassekredit på én million. Til gengæld havde jeg et varelager, der måtte være flere millioner værd, mente jeg.

Jeg var blevet godt og grundigt træt af at føre retssager. Jeg kunne heller ikke se, at FDV's medlemmer havde fået noget ud af det. De havde betalt millioner til Johan Schlüter i salærer, og i processen havde de mistet deres førende forhandler af salgskassetter. Hvad kunne vi ikke have udrettet, hvis vi i stedet for sammen havde opbygget et salgsmarked i Danmark? Var det for sent?

Min første handling var at forsøge at begrave stridsøksen og finde ud af, hvad FDV's medlemmer kunne og ville forbyde. Jeg lagde en ny plan for Laserdiskens fremtid, lavede et budget og spurgte banken, om jeg kunne få bevilget et overtræk i en periode, så jeg kunne betale gælden til FDV. Her var ingen hjælp at hente. Min bankrådgiver tillagde ikke Laserdiskens varelager betydning. Han forklarede:

- Hvis du bliver nødt til at lukke, er dit varelager intet værd. Din forretning er blevet mere usikker, og på den baggrund er vores engagement med dig for stort. Vi bliver nødt til at sætte kassekreditten ned til 500.000 kr.

<u>En afslutning på stridighederne</u>

Min opfattelse er som bekendt, at direktivet i dets importbegrænsende betydning er ugyldigt, og jeg *kunne* vælge at ignorere loven som ugyldig og få udsat et evt. krav om fogedforbud, indtil EF-Domstolen har afgjort spørgsmålet. Men jeg vil hellere bilægge striden med FDV, hvis vi kan blive enige om det.

Jeg foreslår følgende og spørger samtidig, om det er acceptabelt for FDV.

Fremsendelse af titellister

Jeg vil i dag eller i weekenden fremsende titellister til dig, så FDV's medlemmer kan gøre indsigelse mod import og videresalg af titler - eller positivt tillade import. Jeg vil registrere svarene og afbestille, dvs. undlade at importere "forbudte" titler med henblik på videresalg i Danmark, efterhånden som jeg modtager svarene.

Udsalg af eksisterende varelager

Hvis FDV accepterer, at jeg sælger ud af eksisterende lager, undgår vi konfrontationer i retten (og i pressen). Jeg vil på tro og love erklære, at jeg ikke efter den 21. december importerer flere "forbudte" titler med henblik på videresalg i Danmark.

Afslutning på økonomisk mellemværende

Jeg kan ikke på forhånd vide, om et ophørsudsalg vil indbringe nok til, at jeg undgår fallit, men for at få en endelig afslutning på mellemværendet mellem Laserdisken og FDV, vil jeg tilbyde betaling af 150.000 kr. her og nu til endelig afgørelse på det økonomiske mellemværende.

Laserdisken til FDV v/advokat Torben Steffensen, 13. december 2002

I fortsættelse af din telefax af 13. ds. og vor telefonsamtale den 17. ds. drøftede vi en selvstændig afklaring og løsning på det økonomiske mellemværende mellem Laserdisken og FDV's medlemmer.

På vegne af mine klienter skal jeg hermed tilbyde, at det økonomiske mellemværende afsluttes med betaling af kr. 225.000,- til mit kontor senest 27. ds. til fuld og endelig afgørelse.

FDV v/advokat Torben Steffensen til Laserdisken, 18. december 2002

Forligsforhandlingerne med FDV

Pludselig manglede jeg en halv million kr. mere end forventet. Det var lidt af en øjenåbner at få at vide, at mit store varelager blev anset for at være værdiløst, og at banken kunne finde på at fjerne halvdelen af kassekreditten uden videre.

Der var kun én løsning. Jeg måtte lukke de "overflødige" butikker så hurtigt som muligt og skaffe penge ved at sælge ud af varelageret. Butikken i Århus var blevet min stolthed. Jeg havde brugt et betydeligt beløb på at gøre den perfekt fra begyndelsen med specialbygget inventar og et cool akustisk designet showroom. Efter tre års indkøring var den omsider begyndt at give overskud. Den investering var tabt. Jeg tog julesalget med, holdt et kort ophørsudsalg, og så var det slut.

Julesalget indbragte nok til, at jeg kunne opfylde FDV's forligskrav, men jeg var ikke blevet klogere på, hvilke film der fremover ville være forbudt. Sammen med en check sendte jeg flere praktiske løsningsforslag til Torben Steffensen.

Forbudte titler

De fleste titler i Laserdiskens sortiment er specialtitler, der formentlig ikke interesserer FDV's medlemmer. Jeg kan imidlertid ikke skelne på anden måde end ved at registrere, hvilke titler der er "forbudte", og hvilke jeg fortsat kan eller må importere og sælge. I praksis er jeg nødt til at registrere titlerne som hhv. "forbudt", "tilladt" og evt. "ikke besvaret". Jeg er med på enhver løsning, som FDV's medlemmer måtte foretrække.

a: Jeg kan sende lister med alle nye udgivelser og tilføjelser til min hjemmeside.
b: Selskaberne kan sende mig titler taget fra deres database.
c: Selskaberne kan anvise et sted, hvor jeg selv kan søge oplysningerne (website).
d: Andre forslag eller løsninger?

Det er fra min side ikke et forsøg på at provokere, men p.t. kan jeg ikke se anden mulighed for at finde ud af, hvilke titler jeg fortsat må sælge, og hvilke jeg ikke må. Jeg er ophørt med at importere og afstår fra at bestille film igen frem til den 13. januar. Derefter er det planen, at jeg vil opfylde folks forudbestillinger, såfremt titlerne ikke er forbudt af FDV's medlemmer.

Laserdisken til FDV v/advokat Torben Steffensen, 27. december 2002

Laserdiskens foranstaltninger mod forbudt parallelimport

Jeg var sikker på, at regional konsumption ikke var EU's folkevalgte politikeres drøm, men denne gang ville jeg ikke sætte min lid til domstolene. Det havde vist sig at være en kæmpe brøler i 1987 at begynde udlejning af LaserDiscs i tillid til, at domstolene ville undersøge, hvad FDV havde ret til, hvis de skulle finde på at angribe mig, og den fejl ville jeg ikke begå igen. Jeg ville ikke slås med FDV, mens jeg gennemførte den planlagte retssag mod Kulturministeriet.

Kort før loven trådte i kraft, ringede jeg til Torben Steffensen. Jeg ville høre, om det ville give anledning til konflikt med FDV, hvis jeg solgte det lager af film, jeg allerede havde importeret, mens parallelimporten var lovlig. Han svarede, at han ikke kunne give tilladelse på FDV's vegne, men hvis det stod til ham, ville der ikke blive grebet ind i et udsalg af det eksisterende varelager. Han lod forstå, at han foretrak, at udsalget skete så hurtigt som muligt.

På det tidspunkt var Laserdisken for længst gået online. Min IT-medarbejder Morten Dam Madsen og jeg havde igennem et par år møjsommeligt designet og programmeret et system til styring af butikkernes varelager og af en hjemmeside, der gav folk en virtuel indkøbsoplevelse hjemme i deres egen stue via internettet. Det vil være forkert at kalde mig foregangsmand inden for internethandel, men jeg så hurtigt internettets potentiale for Laserdisken. Alt var designet fra grunden, så vi kunne lave hjemmesiden præcis, som jeg gerne ville have den.

Johan Schlüter havde med overbevisning lovet Folketinget, at specialimporten ikke ville blive berørt af lovændringen, så det gjaldt om at registrere i systemet, hvad FDV ville forbyde. På den måde kunne jeg undgå at bestille forbudte film. I overensstemmelse med Torben Steffensens ønske blev lagersalget fremskyndet sådan, at allerede importerede film blev vist under overskriften "Sidste Chance", og de film kunne ikke genbestilles, når det sidste eksemplar var solgt.

Det mindede om proceduren efter fogedforbuddet mod udlejning, hvor jeg i en periode sendte lister til FDV for at finde ud af, hvad jeg ikke måtte udleje, men Torben Steffensen viste ingen interesse i at finde en praktisk løsning.

> Hermed anerkendes modtagelse af dit brev af 27. f.m. med check stor kr. 225.000,- til fuld og endelig afgørelse af det økonomiske mellemværende som følge af den afsluttede retssag mellem medlemmerne af Foreningen af Danske Videogramdistributører og Laserdisken.
>
> Samtidig skal jeg meddele, at SF Film A/S og Scanbox Danmark A/S har meddelt mig, at ingen af disse er indstillet på at give tilladelse til at sælge de DVD-plader, som fremgår af den oversigt, du tilsendte mig med mail af 18. f.m.
>
> Så snart eller såfremt hvert enkelt af de øvrige medlemmer måtte give mig en tilbagemelding, vil du høre fra mig.

FDV v/advokat Torben Steffensen til Laserdisken, 6. januar 2003

Torben Steffensens svar den 6. januar 2003 var ikke til nogen hjælp. Jeg havde sendt titellister til ham for at kunne registrere de forbudte film. Johan Schlüter havde på ekspertmødet sagt, at lovændringen ikke ville ramme specialimporten, "for der er ingen til at forbyde det" (side 572), og skrevet til Kulturudvalget, at importbegrænsningen forudsætter, at der i importlandes findes en rettighedshaver "som kan og vil gribe ind over for importen" (side 557). Jeg havde brug for at vide, hvilke titler FDV's medlemmer ville gribe ind over for.

Det var ikke overraskende, at netop SF Film og Scanbox ville beskytte deres marked, for det var uafhængige selskaber, der opkøbte filmrettigheder, når de så et marked for de pågældende film i Danmark, og de tjente kun penge ved salget af deres egne udgivelser. Det var anderledes med selskaber som Paramount og Universal, der selv ejede datterselskaberne i Danmark. For dem endte pengene i sidste ende i deres egne lommer, uanset hvilke eksemplarer der blev solgt.

Vi talte tydeligvis forbi hinanden. Jeg bad ikke om tilladelse til parallelimport. Jeg bad om at få at vide, hvad der fremover ville være *forbudt*. Jeg skrev igen via e-mail med "Forbudte titler" angivet som emne og forklarede, at det næppe kunne interessere FDV, at jeg solgte *Super Bowl XXXVI Champions*. Jeg kunne bruge et udtræk fra en database eller adgang til en hjemmeside. Det var ikke afgørende, blot jeg kunne se, hvad der var forbudt, så jeg kunne genoptage specialimporten.

Subject: Forbudte titler

Jeg har modtaget din saldokvittering og dit svar fra SF Film A/S og Scanbox Danmark A/S. Jeg har ikke forventet, at de danske selskaber ville give tilladelse til salg af region 1 titler for så vidt angår film, de selv har udgivet på DVD, men jeg har dog forventet, at der var titler på listen, som disse to selskaber IKKE har udgivet på DVD og derfor ikke har rettigheder til. Er du helt sikker på, at de to selskaber er i position til at forbyde salg af en importeret DVD-udgave af "Super Bowl XXXVI Champions"?

Blot for at nævne en af mere end 10.000 titler, som efter min bedste overbevisning ikke kan have nogen af de danske selskabers interesse.

Jeg må vide præcist, hvilke titler der forbydes. Svaret kan gives af selskaberne på en hvilken som helst form - evt. udtræk fra deres databaser. Så snart jeg har et klart forbud mod videresalg af en titel - eller 5.000 titler - vil hver enkelt titel blive registreret af mig og mine medarbejdere, og import og videresalg vil herefter ikke finde sted under den nuværende lovgivning.

Det har i den forbindelse også betydning for mig at vide, hvor jeg skal henvende mig for at købe den danske udgave, som jeg så vil tilbyde kunderne i stedet for. Det er jo et selvstændigt problem, hvis eneretten udøves på en sådan måde, at forbrugerne afskæres fra adgang til et eksemplar af værket, og det er naturligvis også i strid med Johan Schlüters løfte til kulturministeren.

Jeg håber, du forstår, der ikke er tale om drillerier fra min side. Jeg ønsker ikke at strides med den danske videobranche, men at forholde mig praktisk til den nye situation.

Laserdisken til FDV v/advokat Torben Steffensen, 7. januar 2003

FDV's provokationer

Mens jeg ventede på svar fra Torben Steffensen, fik jeg pludselig et brev fra en af FDV's andre advokater, Niels Bo Jørgensen. Han havde bemærket Laserdiskens lagerudsalg, og nu truede han med både fogedforbud og erstatningskrav, selvom dette lagerudsalg skete efter aftale med Torben Steffensen.

Vedr. ulovlig parallelimport - DVD

FDV har i januar 2003 foretaget en undersøgelse af udbudet af videogrammer, der er importeret fra lande uden for EU/EØS (alle andre regionskoder end 2), og har i den forbindelse konstateret, at De udbyder sådanne videogrammer til salg, hvortil FDV's medlemmer indehaver de ophavsretlige enerettigheder.

Dette salg er ulovligt, og jeg skal anmode Dem straks at ophøre hermed samt senest d. 12. februar 2003 at bekræfte ophøret skriftligt overfor undertegnede. Såfremt jeg ikke har Deres tilbagemelding som anført, vil jeg uden yderligere varsel straks iværksætte de nødvendige retslige skridt, herunder begære fogedforbud nedlagt. Endvidere vil jeg kræve betaling af erstatning, straf m.v.

FDV v/advokat Niels Bo Jørgensen til Laserdisken, 29. januar 2003

Torben Steffensen afviste at hjælpe med at afklare, hvad der fremover skulle være forbudt. Han svarede ganske kort: "Det er ikke muligt for FDV at imødekomme din anmodning. Du opfordres til at kontakte de enkelte danske og udenlandske rettighedshavere direkte." Han vedlagde en medlemsfortegnelse.

Jeg var begyndt at blive både utålmodig og utilfreds. Det var ikke rimeligt, at FDV's medlemmer blokerede for salg af film, de ikke havde rettigheder til. Hvem kan finde på at udgive et værk uden at ønske at sælge så mange eksemplarer som muligt? Det kan kun de internationale producenter, hvis de kan tjene mere ved at tvinge EU's borgere til at købe de lokale licenshaveres produkter.

En Hong Kong-producent, hvis film ikke har mange chancer for at blive solgt til udgivelse i Danmark, vil i sagens natur hellere end gerne have sine udgivelser solgt til danske filmsamlere. Det siger sig selv og understreges af, at de oftest er forsynet med engelske undertekster, så de appellerer til filmsamlere i hele verden. Jeg ville gøre mig selv og producenterne til grin, hvis jeg begyndte at genere dem med anmodninger om tilladelse til at sælge de allerede udgivne eksemplarer. Principielt giver det mening, at det er dem, der ønsker at forbyde parallelimport, der skal agere, og det havde Johan Schlüter på FDV's vegne forsikret Folketinget under lovforslagets behandling, så det var vel også sådan *efter* lovens vedtagelse?

Jeg fandt på en løsning, som krævede en minimal indsats fra de medlemmer, der ønskede et forbud. Så skrev jeg til Niels Bo Jørgensen og til hver eneste af FDV's medlemmer med kopi af brevene til Torben Steffensen til orientering.

Den centrale korrespondance er gengivet på de to næste sider.

Vedr. ulovlig parallelimport - DVD

Som svar på Deres skrivelse af 29. januar skal jeg meddele, at jeg allerede i december orienterede advokat Torben Steffensen om Laserdiskens holdning til den ny ophavsretslov. Selvom det er min opfattelse, at regional konsumption er i strid med EF-traktaten og dermed ugyldig, ønsker jeg ingen konflikt med rettighedshavere, der ønsker at håndhæve et forbud mod parallelimport. Jeg meddelte derfor Torben Steffensen, at rettighedshaveres indsigelse mod import (og videresalg) vil blive respekteret.

Jeg skal (atter) præcisere, at det salg, der foregår fra Laserdiskens butikker er ophørsudsalg, dvs. udsalg af titler, der er importeret før lovens ikrafttrædelse.

Vedr. specialimport

Laserdisken ønsker at genoptage sin specialimport, dvs. import og videresalg af titler, der ikke har eller (så vidt vides) får en dansk rettighedshaver. Hvis Foreningen af Danske Videogramdistributører vil modsætte sig dette, hører jeg gerne om baggrunden herfor. Jeg har i næsten 8 uger afventet svar på min henvendelse om de titler, FDV's medlemmer ønsker at forbyde, men jeg har stadig ikke modtaget et svar, der gør det muligt for mig at registrere forbudte titler.

Jeg skal anmode om svar på min henvendelse, så jeg kan genoptage specialimporten *uden* derved at krænke Deres medlemmers eventuelle rettigheder. En praktisk løsning kan være, at Deres medlemmer genoptager samhandelen med Laserdisken og f.eks. i den forbindelse giver udtryk for et ønske om, at titler i deres repertoire (nuværende eller kommende) ikke parallelimporteres. Et sådant ønske vil blive respekteret.

Ved at undlade at svare på min henvendelse stiller Deres medlemmer reelt hindringer i vejen for distribution af titler, De ikke har rettigheder til. Det er helt klart i strid med loven og dens intentioner og andre rettighedshaveres ret til at få omsat deres udgivelser i Danmark. Jeg skal derfor anmode om et svar senest den 17. februar 2003. Efter denne dato vil Laserdisken stadig respektere rettighedshavernes forbud, men genoptage distribution, der ikke er omfattet af et identificerbart forbud.

Laserdisken til FDV v/advokat Niels Bo Jørgensen, 9. februar 2003

Som aftalt bekræfter jeg herved vores aftale om den praktiske håndtering af import-fra-USA forbuddet. Vi har aftalt, at du hver måned tilsendes Scanbox's forhandler-information med kommende nyhedsudgivelser på DVD. Dette vil reelt set virke som informationen til dig om, hvilke filmtitler der er Scanbox's eneret - og dermed synonymt med hvilke film du iflg. den nye lov ikke må importere ved videresalg fra USA.

Vi er begge fuldt vidende om, at dette "informationssystem" ikke er fuldt ud dækkende, da Scanbox løbende erhverver nye rettigheder, der først måneder senere er klar til introduktion på det danske DVD marked. Men en punktlig opfølgning af dette er uden for vores ressourcer, hvorfor vi har aftalt at benytte månedens releaseinformationer som guideline.

Scanbox Danmark A/S til Laserdisken, 4. marts 2003

Om de nye regler om parallelimport: Laserdisken vil respektere Deres rettigheder

Jeg har modtaget en skrivelse fra Foreningen af Danske Videogramdistributører, hvoraf det fremgår, at Laserdisken udbyder importerede DVD-plader i strid med Deres rettigheder. Det foranlediger mig til at informere om Laserdiskens holdning til spørgsmålet.

Selvom det er min opfattelse, at den pågældende ændring i ophavsretsloven er ugyldig, vil jeg i håbet om et konstruktivt fremtidigt samarbejde respektere Deres ønske om at forbyde import af titler, hvortil De har danske distributionsrettigheder - hvis De har et sådant ønske!

Laserdiskens reaktion på den nye ophavsretslov

Den 22. december 2002 ophørte Laserdiskens import af DVD-plader fra tredjelande med henblik på videresalg fra Laserdiskens butikker. Efterfølgende har der været tale om ophørsudsalg af det eksisterende varelager. I dag er over halvdelen af det gamle lager solgt, og Laserdiskens butik i Århus er lukket. FDV v/Torben Steffensen blev orienteret om fremgangsmåden.

Jeg overrakte ved samme lejlighed en liste til FDV med de titler, der på tidspunktet blev udbudt til salg fra Laserdiskens hjemmeside med et tilbud om, at de enkelte medlemmer kunne forbyde import og videresalg af titler på listen. Jeg ville respektere et sådant forbud, sagde jeg.

Ingen forbød enkelte titler på listen, og mit ønske om at få svar i form af konkrete forbud blev forleden afvist af Torben Steffensen. I et fortsat håb om et samarbejde med FDV's medlemmer har jeg derfor valgt en anden fremgangsmåde:

Hvis et medlem af FDV generelt ønsker at forbyde videresalg af parallelimporterede titler, hvortil det har danske distributionsrettigheder, vil jeg på eget initiativ og efter bedste evne registrere medlemmets DVD-rettighedsbibliotek og afstå fra at parallelimportere disse titler, så jeg på den måde undgår at krænke medlemmets rettigheder.

Jeg ønsker blot et JA eller NEJ på spørgsmålet:

Ønsker De at forbyde Laserdisken at udbyde parallelimporterede eksemplarer af DVD-plader, hvortil De har danske distributionsrettigheder?

Et enkelt JA vil blive respekteret for hele Deres rettighedsbibliotek. I løbet af 1-2 uger efter Deres svar vil Laserdiskens hjemmeside blive ændret, så "forbudte" titler ikke kan bestilles hos Laserdisken.

Laserdisken vil herefter begrænse udvalget til specialimporterede DVD-plader, der ikke er forbudt af FDV's medlemmer, samt til danske udgivelser.

Laserdisken til alle FDV's medlemmer, 12. februar 2003

Parallelimport:

Ja - SF Film ønsker at forbyde Laserdisken at udbyde importerede DVD eksemplarer, til hvilke SF har de danske distributionsrettigheder.

SF Film A/S til Laserdisken, 17. februar 2003

Laserdiskens forbudt-program

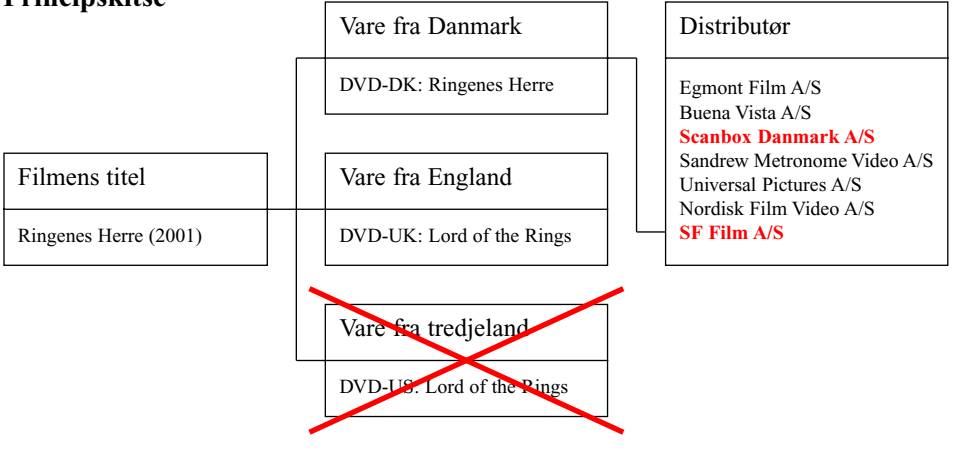
Mine egne edb-kundskaber går tilbage til Aalborg Katedralskole, hvor jeg i 1978 i 2. g var så heldig at vinde lodtrækningen om at få datalære som forsøg i stedet for oldtidskundskab. Jeg har prøvet at programmere via stregmarkeringskort, der blev sendt ind til Datacentralen til behandling mellem undervisningstimerne. Var der ét sjusket markeret bogstav, fungerede programmet ikke, og det hele skulle sendes ind igen. Mod slutningen af skoleåret lånte skolen en PC, som vi fik lov til at eksperimentere med efter skoletid. På AUC valgte jeg bygningslinjen, men jeg tog også et kursus i Basic programmering. Det fik jeg glæde af senere.

Laserdiskens allerførste indkøb var en Commodore 64, der snart blev skiftet ud med en rigtig PC og et databaseprogram, som jeg selv kunne sætte op. I 2002 havde jeg fået en udmærket forståelse for databaserelationer, og jeg var så heldig at ansætte Morten, der var blevet træt af AUC, men ikke desto mindre var god til at programmere. Sammen opbyggede vi et system, der både blev til Laserdiskens databasegenererede hjemmeside og vores interne intranetsystem, Lasernet.

Lasernet består af et stort antal tabeller med data, der er forbundet via diverse relationer. Det var min ambition, at brugerne på hjemmesiden skulle finde alle de relevante informationer om både de enkelte film og de enkelte udgivelser, og det sparede meget registreringsarbejde at adskille filmoplysninger fra oplysningerne om de enkelte udgivelser. På hjemmesiden kan man således se, om en DVD-plade er udgivet i Danmark og har danske tekster, eller om det er en engelsk udgivelse med eller uden danske tekster, eller om det er en udgivelse fra et tredjeland, som tillige kræver en kodefri DVD-afspiller.

Det var ikke svært for Morten at kombinere registreringerne og relationerne på en sådan måde, at en markering af en dansk distributør, et af FDV's medlemmer, der havde valgt at forbyde parallelimport, automatisk førte til, at samme film, der måtte være udgivet på DVD uden for EØS-området, hverken blev importeret eller udbudt til salg i Laserdisken.

Principskitse

Laserdiskens forhandling af de danske DVD-udgivelser

Forbudt-programmet virker selvfølgelig kun, så længe systemet har registreret de danske udgivelser, så et samarbejde med FDV's medlemmer var oplagt, men det viste sig at være problematisk.

Som nævnt aftalte jeg allerede i begyndelsen af 2002 en afdragsordning med FDV, hvorefter jeg forsøgte at genoptage samhandelen med medlemmerne. Det lykkedes også få en aftale med Buena Vista. Jeg fik en prisliste med grundpriser og mængderabatter, og det så fornuftigt ud. Hvis jeg bestilte 10 eksemplarer af hver film, fik jeg en rabat med mulighed for en pæn avance, men i virkeligheden var Buena Vista ikke interesseret i at handle med mig. Jeg blev typisk chikaneret på den måde, at selvom jeg bestilte 10 eksemplarer af en film, fik jeg kun leveret fem. De andre fem blev sat i restordre, og samtidig blev den lovede mængderabat sløjfet, også selvom jeg oprindeligt havde bestilt 10 eksemplarer.

En kollega fortalte mig, at Buena Vista diskriminerede uønskede forhandlere - altså dem, der havde egen import - på den måde, at de fik faktureret og leveret 10 film, når de bestilte 10 film, mens de gode forhandlere fik leveret 11 film. Der blev lagt en ekstra film i kassen, og på den måde fik de lydige forhandlere 10 % mere i mængderabat. Hvis man hørte til de uønskede forhandlere, kneb det også med at få nyhederne til tiden, for de blev måske holdt tilbage et par dage.

Poul Thyregod var engang kunde i Laserdisken. Senere etablerede han sit eget firma, ProShop, med salg af edb-artikler, computerspil og DVD-plader. Også han havde egen import og var derfor mål for FDV's chikane. Han medvirkede i DR's program herom på side 519. Han fungerede som grossist for andre butikker og var i en periode både kollega og konkurrent i Århus, hvor hans butik lå.

Efter lovændringen sadlede han om og opgav parallelimport, og han fik endda en grossistaftale i stand med FDV's medlemmer. Da han tilbød engrossalg af de danske DVD-udgivelser, startede vi et nyt samarbejde med mig som kunden.

I 2002 blev filmnørden David Bjerre bestyrer af Laserdisken i København samt en nær medarbejder omkring udviklingen af hjemmesiden. Han registrerer de nye udgivelser i Lasernet, hvilket han har gjort siden 2002. Hver måned gennemgår han leverandørernes lister (dengang ProShops), og på den måde følger vi med i de danske udgivelser. Vi gør det selvfølgelig ikke kun for at undgå at importere forbudte film, men også fordi vi selv ønsker at tilbyde alle filmudgivelser. Endvidere gennemgår han systematisk distributørernes hjemmesider, og dengang branchen havde sit eget fagblad, *Home Entertainment + Videotraileren*, gennemgik han dets lister med nye danske udgivelser. Endelig følger han biografernes premierer. Han og vennen Dennis lavede i 13 år deres egen DVD Podcast (dobbeltd.dk).

Hvis FDV's medlemmer ville gribe ind over for min parallelimport, skulle de blot sende mig et enkelt brev eller e-mail, og så klarede vi resten. Det burde være til at overkomme. SF Film og Scanbox svarede - i overensstemmelse med Torben Steffensens meddelelse i januar - at de ønskede at forbyde parallelimport.

Torben Steffensen vendte ikke tilbage med meddelelse om, at andre end SF Film og Scanbox havde afklaret deres holdning til parallelimport. Jeg fik et spøjst brev fra Sandrew Metronomes direktør. Han fortalte, at de ikke havde beføjelser over andet end egne udgivelser, og derfor var han ikke i position til at tillade parallelimport. Jeg havde egentlig ikke bedt om tilladelse, men sådan som licenssystemet åbenbart fungerer, kunne han næppe være i position til at forbyde parallelimport!

Vedr. anmodning om samtykke til videresalg

Vi kan i den anledning oplyse Dem om, at det ikke juridisk vil være muligt for os at overdrage rettigheder til nogen af de nævnte titler, idet de rettigheder, vi indehaver i vore kontrakter med udenlandske producenter, herunder Warner Home Video, er begrænset til at omfatte rettigheden til at markedsføre region kode 2 med dansk dub alternativ dansk tekst på det danske marked. Alene af den grund vil det ikke være muligt at give tilladelse til samtykke til videresalg af produkter, hvortil vi ikke har rettigheder.

Sandrew Metronome Video A/S til Laserdisken, 15. januar 2003

I sommeren 2003 fik jeg igen besøg af Søren Tølbøl fra Nordisk Film (side 519). Han kendte faktisk til mit brev, men han anede ikke, hvorfor jeg ikke havde fået svar endnu. - Måske overvejer de situationen? foreslog han.

Paramount var ikke medlem af FDV og havde heller ikke generet Laserdisken, så vi havde bevaret samhandelen. Jeg skrev også til Paramount om parallelimport og fik besked via deres repræsentant: - Paramount vil ikke forbyde parallelimport, men vi vil heller ikke genere vores andre forhandlere, så vent lige på den danske udgivelse, hvis der er en stor titel, der udkommer i USA først.

Jeg hørte hverken direkte eller indirekte fra nogen af de øvrige selskaber.

Afslutningen på Laserdisken ApS

Jeg havde meddelt, at jeg ville lukke butikken i København, men uventet mange protester fra kunderne fik mig til at ændre beslutningen. Jeg mente, at online salg var fremtiden, men hvis folk var glade for butikken og havde brug for den, gik jeg med til at bevare den så længe som muligt, og den lukkede først i 2010.

Henrik Vestergaard havde foreslået, at jeg åbnede en USA-baseret internetvirksomhed, og det viste sig, at direktøren for Axel Music overvejede det samme. Sammen drog vi på eventyr i Nordamerika. Han etablerede et selskab i Toronto, mens jeg etablerede Movie World, Inc. i Sacramento, Californien.

Amazon.co.uk tilbød amerikanske film på deres britiske website, men filmene blev leveret af Amazon.com. Okay, så kunne der heller ikke være noget i vejen for, at folk kunne bestille hos Movie World, Inc. på Laserdiskens hjemmeside.

Det efterfølgende år var usædvanligt fredfyldt. Jeg mærkede intet til FDV. Jeg kunne ikke længere se noget formål med at drive virksomhed på selskabsform, så med virkning fra den 1. juli 2004 købte jeg aktiverne tilbage fra Laserdisken ApS.

44. Kampen mod regional konsumption

Gennemførelsen af infosoc-direktivet gav mig adgang til at anfægte EU-Domstolens valg af regional konsumption via en retssag mod den danske regering. Det var uproblematisk at få sagen forelagt, men det var umuligt at få EU-Domstolen til at forholde sig til sagens kerne.

Stævningen af Kulturministeriet

Jeg havde omhyggeligt undersøgt lovgivningen, før jeg i 1987 i en blåøjet og naiv tillid til det danske retssamfund begyndte at udleje LaserDiscs. Dengang var jeg overbevist om, at hvis FDV fandt på at chikanere mig, kunne jeg indbringe sagen for retten, og så ville dommerne forholde sig til lovgivningen og give FDV et rap over nallerne. Så naiv var jeg ikke længere.

Denne gang ville jeg være proaktiv og angribe den misforståede lovgivning så hurtigt som muligt. Jeg ville også holde FDV ude at konflikten, så jeg gjorde som det første klar til at respektere eventuelle forbud fra FDV's medlemmer. I ugerne efter lovændringen indgik jeg forlig i udlejningsstriden, jeg implementerede det nye forbudt-program, og jeg fik registreret de danske udgivelser, så jeg kunne leve op til løfterne til FDV's advokat Niels Bo Jørgensen og FDV's medlemmer.

Jeg nåede det hele - inkl. at lukke Laserdiskens butik i Århus - på to måneder. Allerede den 19. februar 2003 indleverede jeg en stævning af Kulturministeriet til Østre Landsret. Heri anfægtede jeg lovens gyldighed og begærede spørgsmålet om regional konsumption forelagt for EU-Domstolen til præjudiciel afgørelse.

På de kommende sider forklarer jeg baggrunden for mine anbringender og gør rede for fremgangsmåden, når man som borger vil anfægte en EU-retsakt.

Påstand og anbringender

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i Lov nr. 1051 af 17. december 2002, Lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet), er ugyldig.

Det gøres gældende,

- at direktivets forbud mod international konsumption af spredningsretten savner hjemmel i EF-traktaten (særligt i de i direktivet angivne hjemmelsbestemmelser),
- og at direktivets forbud mod international konsumption af spredningsretten er i strid med retsakter og retsgrundsætninger af højere rang.

Særligt i forhold til Kommissionens begrundelse bestrides det,

- at den ophavsretlige beskyttelse mod piratkopiering og spredning af piratkopier nødvendiggør et forbud mod international konsumption,
- og at gennemførelsen af et område uden indre grænser gør et forbud mod international konsumption nødvendigt.

Påstand og anbringender i Laserdiskens stævning, 19. februar 2003

Infosoc-direktivets hjemmelsbestemmelser

Varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet er alle harmoniseringsdirektiver, dvs. deres formål er at gennemføre det indre marked. På mere end 1400 områder blev samhandelen lettet via vedtagelse af fælles lovgivning.

I kapitel 7 er nævnt en fælles standard for elektrisk materiel som et eksempel, men der var tusindvis af tilfælde, hvor divergerende regler stod i vejen for en fri samhandel og en ufordrejet konkurrence. Et andet eksempel er grænseværdier for skadelige stoffer. Når de er fælles, undgår man roderi med, at visse varer kun må sælges i nogle lande, men ikke i andre lande med skrappere krav. Der er handelsmæssige fordele ved, at alle arbejder med de samme grænseværdier. Debatten gik ofte ud på, hvor grænsen skulle ligge. Hvis en grænseværdi via et direktiv blev sat op, blev EU kritiseret for at tryne Danmark til skade for forbrugerne. På den anden side forbedrede EU-samarbejdet vilkårene for forbrugerne i lande med svagere lovgivning. Sådanne spørgsmål afgøres under alle omstændigheder i EU.

Det relevante problem i denne forbindelse er, at Peter Schønning forklarede, at forbuddet mod frihandel skyldtes et ønske fra nogle af de store medlemsstater om at beskytte deres virksomheder mod konkurrencen fra tredjelandene, hvilket han illustrerede med eksemplet i *Notat om parallelimport og specialimport* (side 554). Brian Mikkelsen forklarede noget lignende i Folketinget (side 548).

Et harmoniseringsdirektiv indeholder imidlertid ikke hjemmel til at beskytte medlemsstater, der ikke kan klare sig i den internationale konkurrence.

Forbuddet mod frihandel

Indførelse af regional konsumption er det samme som afskaffelse af frihandel. Det betyder ifølge Peter Schønning, at virksomhedernes hidtidige ret til at sælge en vare erstattes af et forbud mod at videresælge samme vare, medmindre det første salg i EØS-området er foretaget af rettighedshaveren selv. Det er det modsatte af frihandel mellem virksomhederne inden for og uden for EU.

Ændringen er i strid med EU's grundlæggende formål, som de er formuleret allerede i præamblen til EF-traktaten, hvor det fremgår, at medlemsstaterne har vedtaget at oprette et Europæisk Økonomisk Fællesskab, fordi de ønsker "gennem en fælles handelspolitik at bidrage til gradvis ophævelse af restriktionerne i den internationale samhandel" (side 42).

Med afskaffelsen af international konsumption gik man den modsatte vej, idet man tværtimod indførte restriktioner i den internationale samhandel.

Dette overordnede formål bag Det Europæiske Fællesskab er gentaget i traktatens principper i artikel 3, litra k: Fællesskabets virke skal indebære "associering af de oversøiske lande og territorier med henblik på at forøge samhandelen og på i fællesskab at fremme den økonomiske og sociale udvikling" (side 44).

Da et direktiv har lavere rang end traktatens principper, bør en bestemmelse i et direktiv, der strider mod EU's principper, ikke være gyldig.

Beskyttelsen mod piratkopier

Da Kommissionen i låne/leje-direktivet foreslog at indføre en spredningsret, var det for at supplere reproduktionsretten med et redskab til at forhindre spredning af de kopier, der allerede var ulovligt fremstillet (side 447).

Det var formålet med spredningsretten at forhindre, at piratkopier blev spredt i EU, men på intet tidspunkt under forhandlingerne om låne/leje-direktivet blev det gjort gældende fra Kommissionens eller andres side, at det også var et formål at afskaffe frihandel med tredjelandene.

Et forbud mod international konsumption har ikke det mindste at gøre med det angivne formål, der udelukkende var at beskytte mod spredningen af piratkopier.

International konsumption og det indre marked

Afskaffelsen af frihandel blev ikke drøftet af politikerne. Det var hverken et emne under forhandlingerne om varemærkedirektivet, låne/leje-direktivet eller infosoc-direktivet.

Reelt blev frihandel afskaffet af EU-Domstolen i Silhouette-sagen (side 486), og det skete uden offentlig debat. Den eneste debat - hvis ordet er berettiget i den situation - var den tvivlsomme påstand fra embedsmændene fra Østrig, Frankrig, Tyskland, Italien, Storbritannien og Kommissionen om, at det indre marked ikke kan fungere, hvis international konsumption bevares.

Ingen påpegede, at et fælles forbud mod regional konsumption også sikrer det indre markeds funktion. Det er tragisk, at vanskabningen regional konsumption overhovedet anerkendes som en valgmulighed, men som minimum bør der være en politisk debat om det.

Magtfordrejning?

Kommissionen har ikke begrundet, hvorfor den foretrækker regional konsumption frem for international konsumption. Den har heller ikke givet politikerne chancen for at drøfte spørgsmålet eller forholdt sig til de formelle problemer i forhold til EU's grundlæggende formål om frihandel.

Det ser ud til, at Kommissionens embedsmænd simpelthen har givet efter for den internationale industris ønske om at kontrollere samhandelen med EU.

3.2.4. Magtfordrejning

Magtfordrejning er et fællesskabsretligt begreb, hvis nærmere indhold må fastlægges af Domstolen...

...Domstolen har fastslået, at en retsakt er behæftet med magtfordrejning, når det på grundlag af objektive, relevante og sammenstemmende indicier må antages, at den er truffet til forfølgelse af andre formål end dem, der er angivet.

EU-Karnov 1993 (side 1324)

Fremgangsmåden ved indsigelse mod en retsakt fra EU

Fællesskabet var blot få år gammelt, da EU-Domstolen i den omtalte Van Gend & Loos-sag (side 50) etablerede EU-borgernes rettigheder og redegjorde for, at det er til Fællesskabets fordel at inddrage borgerne. Den udtrykte det således: "Agtpågivenheden hos de private, som er interesserede i at beskytte deres rettigheder, medfører en effektiv kontrol, der supplerer den kontrol, som det i artiklerne 169 og 170 overlades til Kommissionen og medlemsstaterne at drage omsorg for."

Det er fint nok, men hvad gør man i praksis, hvis man vil anfægte en retsakt? En borger har jo ikke adgang til at anlægge en retssag ved EU-Domstolen.

Man anvender samarbejdet mellem de nationale domstole og EU-Domstolen i form af de præjudicielle spørgsmål (side 51). Ved den nationale domstol kan man anlægge en sag mod den statslige myndighed, der er ansvarlig for den anfægtede bestemmelse, og fordi sagens reelle indhold vedrører gyldigheden af en retsakt fra en af Fællesskabets institutioner, har den nationale domstol pligt til at indbringe spørgsmålet for EU-Domstolen og anmode om en præjudiciel afgørelse.

På det tidspunkt var *EU-Karnov* en yndet retskilde for mig, og fremgangsmåden er udmærket beskrevet i et eksempel, hvor en borger anfægter en forordning, og fremgangsmåden er den samme, når retsakten er et direktiv.

Borgerens påstand vil normalt gå ud på at få tildelt erstatning eller at få den nationale forvaltningsakt kendt ugyldig, og det var formålet med min retssag. Den havde til formål at få rettet den fejl, det var at afskaffe international konsumption.

6. Præjudicielle afgørelser

I det omfang en borger finder, at en umiddelbart anvendelig bestemmelse overtrædes af den nationale administration, kan han indbringe sagen for en national domstol. Der vil i disse tilfælde typisk være tvist om *fortolkningen* af den pågældende EF-regel. Fortolkningsspørgsmålet må løses, før det kan afgøres, om der konkret er handlet i strid med EF-reglen.

Men muligheden for at anlægge sag ved en national domstol står også åben, hvis den nationale forvaltning udsteder en forvaltningsakt, som borgeren mener er ugyldig, fordi den er udstedt i henhold til en ugyldig EF-forordning. I disse tilfælde vil den sagsøgende borgers påstand typisk gå ud på enten, at den nationale forvaltningsakt kendes ugyldig, eller at den sagsøgte forvaltning dømmes til at betale erstatning. Imidlertid vil sagens udfald afhænge af, *om den påberåbte EF-regel er gyldig*, og hvorledes den i givet fald skal fortolkes. I begge tilfælde vil besvarelsen af et EF-retligt spørgsmål være nødvendig, for at der kan tages stilling til borgerens påstand. Spørgsmålene kaldes præjudicielle, fordi de må besvares, før sagens hovedspørgsmål kan besvares.

Det vil kunne bringe fællesskabsrettens ensartede anvendelse i alle medlemsstater i fare, hvis de nationale domstole på egen hånd kunne afgøre alle præjudicielle spørgsmål om EF-rettens fortolkning og gyldighed.

EU-Karnov 1993 (side 1334)

Kammeradvokaten og den nedlagte påstand

Det var igen kammeradvokaten selv, K. Hagel-Sørensen, der førte sagen for Kulturministeriet. Vi var netop ved at forlige sagen om Filmloven, og han erklærede, at han ville hjælpe med at fremme en forelæggelse for EU-Domstolen. Han havde blot det ønske, at jeg ændrede formuleringen af den nedlagte påstand.

> Deres påstand går ud på, at Kulturministeriet skal tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i den nævnte lov er ugyldig.
>
> Det er fast antaget i den danske statsretlige teori og i retspraksis, at en borger ikke kan nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov er ugyldig. Synspunktet er, at borgeren må nøjes med at få dom for, at en lovbestemmelse ikke finder anvendelse på hans konkrete forhold.
>
> Når jeg opholder mig ved spørgsmålet, skyldes det naturligvis også hensynet til andre sager, jeg fører for staten, og hvor jeg nødigt ser den hidtidige retspraksis tilsidesat ved vores sag. Jeg foreslår, at De overvejer følgende alternative formulering til en påstand:
>
> > "Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ændring nr. 17 i lov nr. 1051 af 17. december 2002, lov om ændring af ophavsretsloven (gennemførelse af infosoc-direktivet) ikke kan finde anvendelse på sagsøgers import og salg af dvd-produkter, der er lovligt markedsført i lande udenfor EØS."

Kulturministeriet til Laserdisken ApS, 4. marts 2003

Først var jeg positiv. Hvis det kunne gøre kammeradvokaten glad, var det i orden med mig, men jo mere jeg undersøgte det, des mere forkert føltes det. Det var ikke sandt, at man ikke kunne nedlægge påstand om, at en generelt anvendelig lov var ugyldig. Det havde jeg selv lige gjort i sagen om Filmloven. Jeg havde nedlagt påstand om, at bekendtgørelsen var ugyldig (side 504). Sagen var tæt på at blive afsluttet i Højesteret, og ingen havde gjort indsigelse mod formuleringen.

Jeg havde studeret sagen om ambi (side 54). I hovedsagen havde sagsøgerne, Dansk Denkavit ApS og P. Poulsen Trading ApS, nedlagt påstand om, at afgiften var ugyldig. Der var ingen støtte til kammeradvokatens påstand i de to sager. Jeg drøftede sagen med min egen rådgiver, advokat Per Christensen, som heller ikke fandt noget forkert ved formuleringen. Han vurderede, at forslaget mest af alt var et forsøg på at minimere skadesvirkningerne i tilfælde af, at jeg vandt sagen. Jeg fastholdt påstanden - og pådrog mig derved kammeradvokatens vrede.

Da vi ikke kunne blive enige, indkaldte landsdommer M. Stassen til retsmøde, og jeg mødtes med K. Hagel-Sørensen. Han stillede situationen klart op: Hvis jeg ikke ændrede påstanden, ville han og Kulturministeriet gøre alt i deres magt for at forhindre en forelæggelse for EU-Domstolen, men hvis jeg fulgte hans forslag, ville han støtte en forelæggelse, og med hans indflydelse var det i praksis så godt som en garanti. Han lovede tillige, at ændringen ikke ville påvirke min ret til at kræve erstatning, hvis jeg fik medhold. All right, så ændrede jeg påstanden!

Den fælles forelæggelse for EU-Domstolen

Jeg må således tage et slags medansvar for, at der gik et halvt år, før vi kom i gang med et konstruktivt samarbejde om at udarbejde et fælles forslag til forelæggelse. Jeg finder stadig ikke noget forkert i den oprindelige formulering, men det betød åbenbart så meget for kammeradvokaten, at et samarbejde var umuligt, før jeg ændrede påstanden i overensstemmelse med hans ønske.

Det skal derefter til kammeradvokatens ros siges, at han deltog konstruktivt i samarbejdet. For mig var det vigtigt, at forelæggelsen var fair og baseret på fakta, og det forsøgte han ikke at forhindre. Til gengæld blandede jeg mig ikke i, hvad Kulturministeriet gjorde gældende, blot mine synspunkter også var gengivet.

Det meste foregik pr. korrespondance, og et fælles oplæg tog gradvist form. Mindre end et år senere sendte vi et færdigt forslag til Østre Landsret, der sendte det videre til EU-Domstolen uden at rette så meget som et komma. Om det så var landsrettens egne bemærkninger, var de oprindeligt skrevet af mig og godkendt af kammeradvokaten. I hele sagsforløbet mødte jeg kun én dommer, nemlig landsdommer M. Stassen på det forberedende retsmøde i efteråret 2003.

Forløbet gav mig indsigt i, hvordan det i Warner-sagen var lykkedes for Johan Schlüter at narre EU-Domstolen til at tro, at der var nedlagt forbud mod Erik Viuff Christiansens udlejning på grund af en særbestemmelse i ophavsretslovens § 23, selvom fogedretten faktisk fandt, at det pågældende filmværk *ikke* var omfattet af ophavsretslovens § 23.

Den eneste forklaring på de samstemmende løgnehistorier fra parterne selv og fra Kulturministeriet om særbestemmelsen om udlejning af film i § 23 er, at både advokat Niels Gangsted-Rasmussen og Kulturministeriet overlod beskrivelsen af ophavsretsloven til den anerkendte ophavsretsekspert Johan Schlüter.

Dommerne udfører nødigt et stykke arbejde, hvis de kan få parterne til at gøre det selv, og alt tyder på, at begge forelæggelser slap igennem til EU-Domstolen, uden at én eneste dommer havde været med til at skrive dem.

Jeg ønskede en grundig forelæggelse, fordi det er den, medlemsstaterne og EU's institutioner får tilsendt og skal forholde sig til. Jeg søgte at begrænse risikoen for, at mit skriftlige indlæg igen blev reduceret til det rene ingenting, så forelæggelsen er på hele 22 sider og indeholder en omhyggelig gennemgang af udviklingen af spredningsretten fra det oprindelige angivne formål om at forhindre spredning af piratkopier, der via tilsyneladende uskyldige justeringer af ordlyden endte med at blive fortolket som et forbud mod frihandel (kapitel 32 og 33).

Forelæggelsen beskriver også lovændringens praktiske konsekvenser i og med, at den indeholder en erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen om FDV's opfattelse af lovændringen. FDV var ganske vist vendt på en tallerken i forhold til Johan Schlüters forsikringer til Folketinget, men erklæringen stemmer med Peter Schønnings fortolkning, og den er god på den måde, at den udelukker, at EU kan fungere som et område uden indre grænser. Det er i sig selv en ugyldighedsgrund.

Torben Steffensens erklæring

Ingen skifter holdning hurtigere eller mere markant end FDV's advokater. Jeg vil ikke ligefrem påstå, at jeg troede på Johan Schlüters forsikringer til Folketinget (side 557 og 572). Hans opgave var selvfølgelig at få Folketinget til at stemme for lovforslaget, og så snart det var sket, gav han lovændringen et andet indhold.

FDV var ikke tilfreds med at undgå parallelimport af film, som de selv udgav i Danmark. Det efterlod en lille markedsandel på et par procent til film, som ikke blev udgivet af FDV, og den konkurrence var uacceptabel for FDV. Efter lovens vedtagelse var deres krav derfor, at importøren af enhver film skulle indhente en positiv tilladelse til at sælge den pågældende film. Det ville i bedste fald blive ret besværligt, så på den måde kunne FDV også ramme specialimporten.

Var det risikabelt for mig at ignorere Torben Steffensens nye fortolkning? Det mente jeg ikke på tidspunktet. Torben Steffensen var ansat af Johan Schlüter, og det tilkom egentlig ikke ham at underkende sin chef. Jeg var indstillet på at efterleve loven i overensstemmelse med Johan Schlüters forklaringer til Folketinget, og skulle det komme til en strid om fortolkning, mente jeg, at det måtte have en vis betydning, hvordan Folketinget var informeret, da det stemte om loven.

Under alle omstændigheder havde jeg gjort det klart, på hvilke betingelser jeg ville afstå fra at parallelimportere, og de var meget lette at opfylde. Jeg ville bare have besked - på brev eller på e-mail. For min skyld kunne Torben Steffensen på vegne af samtlige medlemmer af FDV meddele, at de alle sammen ville forbyde parallelimport. Det afgørende var for mig, at jeg ikke indstillede parallelimporten frivilligt, men fordi det blev forlangt af mig. Hvad angår specialimport, som kun rammes af den nye fortolkning, synes jeg ikke, det tilkommer FDV at blande sig i andre producenters salg i Danmark.

Vi skal ikke glemme, at de pågældende direktivers formål er at gennemføre "et område uden indre grænser," men hvis kravet er, at man skal have tilladelse af den nationale distributør, opnås præcis det modsatte. Så bliver EU netop opdelt i separate områder, der styres af hver sin distributør. Nogle film vil kunne handles i nogle medlemsstater, mens de vil være forbudt i andre medlemsstater.

Om forståelsen af ophavsretsloven

Forhandleren i Danmark må kun importere et eksemplar af et filmværk fra et land uden for EØS og udbyde det til salg i Danmark, hvis forhandleren forinden har indhentet samtykke til videresalg af det pågældende eksemplar hos den, der er indehaver af rettighederne for Danmark.

Det er forhandlerens forpligtelse at sikre, at dette samtykke er indhentet evt. ved at kontakte filmværkets oprindelige producent for at afklare, om rettighederne måtte være overdraget til en lokal distributør i Danmark.

Erklæring fra FDV's advokat Torben Steffensen, 18. februar 2003

Sagsøgers anbringender

Sagsøger gør gældende, at Kommissionens opfattelse af spredningsretten i låne/leje-direktivets art. 9 og infosoc-direktivets art. 4 fejlagtigt udlægges som forbud mod international konsumption alene på grund af bestemmelsens ordlyd. Kommissionen ser bort fra den oprindelige ophavsretlige begrundelse og den betydning, spredningsretten havde under de oprindelige forhandlinger.

Kommissionen ændrer bestemmelsen fra at være en legitim ophavsretlig beskyttelse mod spredning af piratkopier til at være et indgreb i den frie internationale handel med ægte og lovligt udgivne eksemplarer. Ændringen er ny, og den er vidtgående, og den er problematisk i forhold til EU's øvrige politikker.

Om Kommissionens forklarende bemærkninger

Sagsøger afviser Kommissionens argumentation for regional konsumption af to grunde:

1. Kommissionen anfører fejlagtigt, at afskaffelsen af international konsumption afspejler en retspraksis, som EF-Domstolen allerede har fastsat. EF-Domstolen havde i 1991, da spredningsretten blev behandlet, i intet tilfælde forbudt videredistribution af eksemplarer, der var bragt på markedet af rettighedshavere uden for EU. Den havde derimod gentagne gange forbudt *national* konsumption, der tidligere blev anvendt af medlemsstater til at forhindre import af varer fra andre medlemsstater.

   Da Det økonomiske og sociale Udvalg henviste til, at stk. 2 lige så godt kunne udelades, var det med en henvisning til EF-Domstolens praksis, der gik ud på at forbyde restriktioner i samhandelen mellem medlemsstaterne. På det tidspunkt havde EF-Domstolen hverken med henvisning til varemærket eller ophavsret forbudt videresalg af varer, der var bragt på markedet uden for EU. Kommissionens opfattelse af spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande er af senere dato og reflekterer *ikke* EF-Domstolens praksis. EF-Domstolen har *aldrig* - hverken selvstændigt eller på baggrund af låne/leje-direktivet - forbudt det danske ophavsretlige princip om international konsumption og den lovgivning, der var gældende i Danmark frem til den 22. december 2002.

   EF-Domstolen har på varemærkeområdet indført en ny praksis, alene fordi der er indført nye regler. Tingene vendes på hovedet, når Kommissionen lader som om, at de nye regler blot reflekterer en praksis, som EF-Domstolen allerede har fastlagt.

2. Kommissionen anfører fejlagtigt, at en ensartet gennemførelse af international konsumption fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder.

   Det kan slet ikke lade sig gøre! Tværtimod er en ensartet *gennemførelse* af international konsumption den eneste løsning, der med sikkerhed *undgår* konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked i adskilte markeder og områder. Regional konsumption overlader det derimod til 25 nationale rettighedshavere vilkårligt at bestemme, om de hver især vil forbyde eller tillade importerede eksemplarer på deres område, så medmindre alle rettighedshavere tilfældigvis er enige, fører det til en opdeling af det indre marked.

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

Problemerne i forhold til EU's politikker

Sagsøgers hovedsynspunkt i sagen er, at Kommissionen begik en fejl, da den i 1994 på baggrund af ordlyden i stk. 2 valgte at fortolke spredningsretten som et forbud mod fri samhandel med tredjelande med ophavsretsbeskyttede varer i stedet for at fortolke spredningsretten som et effektivt middel mod spredning af piratkopier.

Sagsøger anfører, at et forbud mod fri import fra tredjelande er meget vidtgående og i konflikt med flere af EU's politikker og principper. Sagsøger påpeger følgende forhold, som *kan* føre til ugyldighed:

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)
2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)
3. EU's konkurrencepolitik
4. Ytringsfriheden
5. Hjemmel
6. Forholdet til tredjelande
7. Andet

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

Forelæggelsens struktur og indhold

Da Østre Landsret forelagde sagen for EU-Domstolen, blev jeg ramt af en følelse af tryghed. Så er der fred så længe, tænkte jeg, og da EU-Domstolen ikke går ind for et opdelt fællesskab, er den hjemme. Jeg havde ikke kalkuleret med endnu en vanvittig sagsbehandling - eller med fogedrettens Dorete Bager.

Forelæggelsen fejler intet. Ændringen af konsumptionsprincippet gennemgås og forklares med Peter Schønnings virkelighedsfjerne eksempel om beskyttelsen af britiske bogforlag fra *Notat om parallel- og specialimport*. Den kronologiske gennemgang slutter med FDV's erklæring om virkningen for markedets aktører, så opdelingen af Fællesskabet som uundgåelig konsekvens er skåret ud i pap.

Derefter følger en omhyggelig gennemgang af spredningsrettens historie og de drøftelser, der fandt sted under behandlingen af låne/leje-direktivet. Der gøres rede for, at fortolkningen af spredningsretten som et forbud mod frihandel første gang beskrives således af Kommissionen i svaret til Hoon i 1994 (side 451).

Derefter er der plads til mine to hovedsynspunkter og supplerende anbringender. Hovedsynspunkterne vedrører Kommissionens påstand i direktivforslaget, hvor det anføres, at afskaffelsen af international konsumption afspejler EU-Domstolens retspraksis, hvilket ikke var rigtigt på det tidspunkt, og påstanden om, at ensartet gennemførelse af international konsumption fører til konkurrenceforvridning og en opdeling af det indre marked, hvilket heller ikke er rigtigt.

De syv supplerende anbringender er blot bivirkninger af de to grundlæggende manipulationer (eller "fejl", hvis man vil være venlig), men man kan selvfølgelig også forholde sig til dem hver for sig. Det har jeg gjort på de to næste sider.

1. Proportionalitetsprincippet (det indre marked)

Det absurde er, at selvom en ensartet gennemførelse af regional konsumption som beskrevet er meget indgribende over for erhvervsdrivende og forbrugere i EU, så sikrer det ikke en gennemførelse af det indre marked.

Regional konsumption overlader til de nationale rettighedshavere at tillade, om salg af parallelimporterede varer accepteres på deres område. Det betyder, at importerede eksemplarer fra tredjelande udbydes til salg i de medlemsstater, hvor de lokale rettighedshavere tillader det, men ikke i de medlemsstater, hvor man for at beskytte afsætningen af sine egne udgivelser ikke tillader det. Resultatet er, at det indre marked opdeles i særskilte områder og markeder.

Proportionalitetsprincippet kræver, at EU's institutioner ikke pålægger borgerne pligter ud over, hvad der er strengt nødvendigt for at nå målet. Kommissionen har valgt en løsning, der er meget indgribende over for EU's borgere, uden at det fører til det fastsatte mål overhovedet - alt imens der findes en løsning, som med sikkerhed vil føre til det ønskede mål uden at gøre indgreb i borgernes rettigheder.

2. Proportionalitetsprincippet (kampen mod piratkopier)

Jeg anerkender rettighedshavernes ret til en høj beskyttelse mod udnyttelse i form af piratvirksomhed, og jeg anerkender spredningsretten som et effektivt middel til at forhindre distribution af de værkseksemplarer, der er bragt på markedet uden rettighedshavernes samtykke (piratkopier), men jeg stiller spørgsmålet: Hvorfor forbyde spredning af eksemplarer, som *ikke* er piratkopier?

Jeg savner en elementær sammenhæng mellem det angivne mål og det valgte middel. Det er vidtgående og unødvendigt at forbyde EU's borgere at købe varer, som rettighedshaverne selv har bragt på markedet.

Jeg tilføjer, at incitamentet til at fremstille og sprede piratkopier tværtimod øges, når borgerne fratages muligheden for at købe de ønskede værker på normal vis. Et sådant forbud er vanskeligt at forstå, og selv lovlydige borgere vil tænke: "Jeg vil selvfølgelig helst købe en ægte vare, men når jeg ikke kan det, er der ikke andre alternativer end at tage imod tilbuddet om at købe en piratkopi."

3. EU's konkurrencepolitik

Jeg anfægter Rådets begrundelse, som den er gengivet af Peter Schønning, idet rettighedshaverne formentlig fortsat vil få fremstillet eksemplarerne, hvor det er billigst, men de vil udnytte muligheden for at forbyde parallelimport med henblik på at tage en højere pris i EU. Resultatet er kunstigt høje priser i EU til skade for borgerne. Ifølge Kommissionen har konkurrencepolitikken det modsatte sigte.

Jeg redegør omhyggeligt for modsætningen til konkurrencekommissær Mario Montis tale i Stockholm (side 535) og de samme staters målsætning i OECD om, at liberaliseringen af den internationale samhandel skal føre til billigere og bedre varer til gavn for forbrugerne (side 61 og 453).

4. Ytringsfriheden

Gennemførelsen af infosoc-direktivet har den virkning, at EU's borgere afskæres fra at modtage informationer - i strid med artikel 10 i menneskeretskonventionen. Jeg anerkender, at ytringsfriheden ikke er absolut, men finder, at betingelserne for at begrænse den ikke er opfyldt. Ifølge C-71/02 (Karner, dom af 25. marts 2004) kan ytringsfriheden begrænses, hvis hensynet til den almene interesse kræver det og er berettiget ud fra et eller flere legitime formål i et demokratisk samfund.

Disse betingelser er ikke opfyldt, idet importforbuddet ikke tjener en almen samfundsinteresse, men blot er et resultat af, at multinationale rettighedshavere ønsker en særskilt mulighed for at kontrollere afsætningen i EU med henblik på at maksimere deres indtjening via overpriser.

5. Hjemmel

Infosoc-direktivet har hjemmel i EF-traktatens artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95. Ingen af de artikler angiver som formål, at medlemsstaternes ineffektive virksomheder skal beskyttes mod konkurrence fra mere effektive virksomheder i tredjelande. Peter Schønnings forklaring støttes i hvert fald ikke af direktivet selv.

6. Forholdet til tredjelande

Et tyrkisk forlag, der udgiver *Harry Potter* på tyrkisk, har ikke adgang til at sælge et eksemplar af bogen til en boghandler i Danmark, fordi Gyldendal som dansk rettighedshaver først skal tillade det. Hvis en herboende tyrk ønsker *Harry Potter* på sit eget sprog, må han låne den på biblioteket. Det er til gengæld gratis, og han må også uden vederlag til det tyrkiske forlag tage en fotokopi til sig selv.

Det tyrkiske forlag må ikke sælge sine bøger til tyrkiske læsere i EU, men det er nødt til at finde sig i, at dets udgivelser udlånes og evt. kopieres, uden at det udløser et vederlag. Det må være ret svært for tredjelandene at se fornuften i den ophavsretsbeskyttelse, der praktiseres i EU.

7. Andet

Forbuddet er så indgribende, at det påvirker rettigheder, som EU-borgerne er vant til at tage for givet, og som støttes af EF-traktaten. Her er nogle eksempler:

Ret til uddannelse jf. EF-traktatens artikel 153, stk. 1: Forbuddet rammer en del universitetsboghandlere, som ikke frit kan importere lærebøger til de studerende.

Den danske og europæiske kulturarv jf. EF-traktatens artikel 151: Danske og europæiske filmklassikere er digitalt overført til DVD og udgivet i USA, men må ikke sælges i europæiske butikker, så EU-borgerne kan få adgang til dem.

Lighedsprincippet: En tyrkisk producent kan kontrollere tyrkiske udgivelser i EU, mens en græsk producent ikke kan. Omvendt har en græsk licenstager til f.eks. en bog adgang til hele EU, mens en tyrkisk licenstager ikke har. Sådanne ens eller i hvert fald næsten ens situationer behandles forskelligt.

De to præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen

1. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet ugyldig?
2. Er artikel 4, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet til hinder for, at en medlemsstat bibeholder international konsumption i lovgivningen?

Spørgsmål 2 stilles med henblik på at afklare, om en medlemsstat, der ønsker at vægte hensynet til ytringsfriheden og borgernes adgang til kulturprodukterne højere end ønsket om at beskytte de nationale rettighedshavere mod konkurrence, kan fravige artikel 4, stk. 2.

Fra Østre Landsrets forelæggelse til EU-Domstolen, 16. november 2004

De stillede præjudicielle spørgsmål

Hovedspørgsmålet om gyldigheden af infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, blev stillet, og jeg fik tilføjet et i virkeligheden mere interessant spørgsmål, der ville afsløre, om EU-Domstolen satte sig ind i problemstillingen eller blot skøjtede hen over overfladen på samme måde, som den havde gjort i Hokamp-sagen (side 370) og i Laserdisken-sagen (side 375).

Den beskrevne løsning deler netop EU i separate områder, hvor nogle værker må sælges i nogle lande, men ikke i andre, så hvad skulle der være i vejen for, at Danmark vægter hensynet til ytringsfriheden højest? Hvis Folketinget tager valget ud af rettighedshavernes hænder og siger, at sådanne eksemplarer skal være tilladt i Danmark, vil det ikke påvirke det indre marked, fordi det allerede ér opdelt.

De skriftlige indlæg til EU-Domstolen i sag C-479/04

Der var nu ikke mange medlemsstater, der interesserede sig for spørgsmålet om frihandel med ophavsretsbeskyttede varer. Polen var den eneste medlemsstat, der afgav skriftligt indlæg til EU-Domstolen. Danmark valgte ikke at deltage direkte, men både Rådet, Kommissionen og Parlamentet var på barrikaderne og alle med danske advokater, som formentlig benyttede de sædvanlige danske rådgivere.

Laserdiskens indlæg	14 sider
Polens indlæg	7 sider
Rådets indlæg	26 sider
Kommissionens indlæg	15 sider
Parlamentets indlæg	13 sider

Min gennemgang af det mest relevante ses på de kommende sider, men som altid er alle indlæg stillet til rådighed på www.denskjultekorruption.dk/dokumentation.

Laserdiskens indlæg

Mine vigtigste anbringender var med i forelæggelsen, så jeg benyttede lejligheden til at illustrere problemstillingerne med tegninger og billeder, og så stillede jeg spørgsmålene: Hvorfor frihandel? Hvorfor konkurrence?

EU gik angiveligt ind for frihandel og konkurrence. De samme stater sloges for det i OECD, der tillige omfattede USA og Japan. Med indførelsen af regional konsumption går EU den modsatte vej. Jeg illustrerede fadæsen ved at citere fra OECD's grundlæggende bestemmelser.

Fra artikel 1: "The aims of the Organisation for Economic Co-operation and Development (hereinafter called the "Organisation") shall be to promote policies designed to contribute to the expansion of world trade on a multilateral, non-discriminatory basis in accordance with international obligations."

Fra artikel 2: "In pursuit of these aims, the Members agree that they will, both individually and jointly:

promote the efficient use of their economic resources;

pursue their efforts to reduce or abolish obstacles to the exchange of goods..."

Jeg citerede endvidere fra Mario Montis afslutning på talen i Stockholm: "I think competition authorities can be proud of the positive impact of their work, and the clear benefits to consumers: *lower prices, more choice, and more innovation*."

Spredningsrettens formål

Spredningsrettens oprindelige formål var at forhindre spredning af piratkopier. Det har ophavsretlig betydning, *at* rettighedshaveren har givet samtykke til udgivelse af et værk, men det har ingen ophavsretlig betydning, *hvor* rettighedshaveren har givet samtykket.

Rådet anvender ophavsretten til at løse konkurrenceretlige problemer

Der er ikke i infosoc-direktivet hjemmel til at føre konkurrencepolitik. Rådets angivne begrundelse for at vælge regional konsumption har intet med ophavsret at gøre.

Kommissionens påstand om det indre marked

Kommissionen har uret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumption er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Mens regional konsumption ikke med sikkerhed gennemfører det indre marked som et område uden indre grænser, vil en ensartet gennemførelse af international konsumption med 100 % sikkerhed sikre det indre markeds funktion - endda uden at være i modstrid med andre af EU's formål.

EU-Domstolens påstand om det indre marked

EU-Domstolen tager fejl, når den giver Kommissionen ret i, at en ensartet gennemførelse af regional konsumption er den *eneste* måde at sikre det indre markeds funktion. Det indre markeds funktion sikres *også* ved en ensartet gennemførelse af international konsumption. EU-Domstolen må vælge mellem de to metoder og begrunde sit valg.

Fra Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 6. marts 2005

Den Polske Republik støtter den af sagsøger fremførte argumentation, da det i sekundær ret indførte princip om konsumption af retten til immaterielle goder og dermed forbuddet mod parallelimport er i strid med De Europæiske Fællesskabers grundlæggende politikker og principper.

Ifølge Den Polske Regering er en undtagelse fra princippet om international konsumption af retten til immaterielle goder uforenelig med proportionalitetsprincippet som omhandlet i EF-traktatens artikel 5, stk. 3. I medfør af dette princip handler Fællesskabet kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå de mål, der er fastsat i Traktaten.

Den Polske Republik er af den opfattelse, at indførelsen i sekundær fællesskabsret af et princip om regional konsumption ikke sikrer gennemførelsen af Fællesskabets mål med hensyn til oprettelsen af det indre marked. Dette betyder, at styrken af den stilling, som konkrete nationale rettighedshavere til immaterielle goder har, vil være bestemmende for beslutningen om at markedsføre eller ikke at markedsføre et produkt på et givent nationalt marked og i et vist omfang beslutningen om at tillade parallelimport. Som følge heraf vil en ordning med regional konsumption af retten føre til en opsplitning af det europæiske marked. Det skal tilføjes, at enhver aktivitet, der fører til en opsplitning af markedet er forbundet med en styrkelse af virksomhedernes stilling, vil være til skade for forbrugerne og vil begrænse det frie varevalg og retten til ligebehandling i et hvilket som helst land. En sådan praksis vil tilsidesætte princippet om frie varebevægelser i Den Europæiske Union, såfremt der sker en faktisk forringelse af markedsadgangen for varer fra markeder uden for Den Europæiske Union.

Den Polske Republik antager derfor sagsøgers argument, hvorefter en af Fællesskabets grundlæggende opgaver ifølge EF-traktatens artikel 2 er i Fællesskabet som helhed at fremme en høj konkurrenceevne. Det skal understreges, at forbuddet mod parallelimport ikke har indflydelse på varernes fremstillingssted. Af økonomiske årsager vil virksomhederne ikke give afkald på at fremstille varer uden for Unionen. Dermed får de alligevel mulighed for at forbyde parallelimport og mulighed for frit at fastsætte prisen på de enkelte nationale markeder inden for Den Europæiske Union. Et forbud mod parallelimport vil derfor paradoksalt nok føre til en tilsidesættelse af en af Fællesskabets grundlæggende opgaver, nemlig at fremme konkurrenceevnen inden for rammerne af Den Europæiske Union.

Den Polske Republik anser derfor sagsøgers påstand, hvorefter en sådan aktivitet især vil være til skade for forbrugerne, som fratages retten til frit at kunne vælge konsumvarer, for berettiget. Det er især mærkbart for så vidt angår immaterielle goder, der i princippet ikke har substitutionsprodukter. En faktor, der medfører konkurrencedygtige priser, er nemlig den kamp om kunderne, der foregår mellem de virksomheder, som markedsfører dette gode.

Princippet om international konsumption sikrer, at berettigede ophavsretlige interesser kan varetages på tilstrækkelig vis. En beskyttelse af disse interesser i form af et princip om konsumption inden for Fællesskabet er ikke nødvendig, da det kolliderer med forbrugernes og importørernes interesser og ligeledes det offentliges interesse i at sikre konkurrencen, og er følgelig i strid med Fællesskabets primærret.

Fra Polens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 15. marts 2005

Polens skriftlige indlæg

Polens indlæg er skrevet af T. Nowakowski, som var enig med mig i de centrale spørgsmål. Han indså, at regional konsumption i realiteten fører til en opsplitning af det indre marked, at det paradoksalt nok ikke fremmer konkurrenceevnen, og at det er til skade for forbrugerne. Han så princippet om regional konsumption som en slags tillægsret til rettighedshaverne om at kontrollere markedet, og det går videre end den tiltænkte ophavsretlige beskyttelse. Han konkluderede derfor, at regional konsumption strider mod Fællesskabets primærret.

Rådets skriftlige indlæg

Rådet, EU's daværende 25 medlemsstater, var repræsenteret ved Henrik Vilstrup, Fernando Florindo Gijón og Rita Liudvinaviciute-Cordeiro. Deres 26 sider lange indlæg vedrører alene det første spørgsmål. De omtaler ikke spørgsmål 2.

Indlægget er en meget lang gennemgang af en række sager, herunder Imercosagen og Warner-sagen. De tre advokater taler udenom og vildleder med direkte løgne, f.eks. bestrider de - trods Kommissionens udførlige begrundelse i forslaget (side 447) - både formålet med spredningsretten og årsagen til, at konsumption er nødvendig. De er frække nok til at påstå, at jeg skaber forvirring ved at nævne piratkopier og den oprindelige beskyttelse mod spredning af piratkopier.

De anerkender nu international konsumption som en løsning, men formålet er ikke længere at sikre det indre markeds funktion! Nu handler det om at fremme kreativiteten, sikre et vederlag, fremme væksten osv., men de afslører ikke, hvordan regional konsumption skulle gøre dette bedre end international konsumption!

41. Rådet finder ikke, at valget mellem international konsumption og fællesskabskonsumption kan begrundes i ønsket om at fjerne hindringer for den frie bevægelighed for varer i det indre marked, eftersom begge ordninger, hvis de anvendes ensartet overalt i Fællesskabet, kan løse dette problem. Da lovgiveren fastsatte reglerne om fællesskabskonsumption, var hensigten at nå de målsætninger, der er omhandlet i direktivets betragtninger. Efter Rådets opfattelse bør en høj grad af beskyttelse af ophavsmandens spredningsret gøre det muligt at fremme kreativiteten, sikre ophavsmændene et passende vederlag, forbedre væksten og forøge den europæiske industris konkurrenceevne.
42. Med hensyn til spørgsmålet om, hvor effektiv eller ineffektiv fællesskabskonsumption er til at fremme bekæmpelsen af distribution af medier, der bringes på markedet, uden at ophavsmanden har givet nogen form for samtykke i forbindelse med noget marked, er det tilstrækkeligt at fastslå, at dette ikke var EF-lovgiverens hensigt, da denne vedtog den anfægtede bestemmelse.
43. Sagsøgeren i hovedsagen skaber imidlertid forvirring ved at sondre mellem "piratkopier" og "ægte" kopier, hvilket ikke har noget juridisk grundlag.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Rådet om konkurrencepolitikken

Ifølge Rådets indlæg har "fællesskabslovgiver" lov til at opføre sig nøjagtigt, som denne har lyst til, fordi "fællesskabslovgiver" selv fastlægger EU's konkurrencepolitik. Principielt kan konkurrencepolitikken derfor slet ikke anfægtes.

Rådet omfatter bl.a. også Polen, og det må konstateres, at Polens repræsentant havde større respekt for demokratiet, idet han anerkendte, at EU kun kan handle, hvor det er nødvendigt for at nå de mål, som er fastsat i EF-traktaten!

Det største problem - som de tre advokater søgte at aflede opmærksomheden fra - var, at spørgsmålet aldrig havde været behandlet af "fællesskabslovgiver", hvis man med fællesskabslovgiver mente de folkevalgte regeringer og de folkevalgte medlemmer af Parlamentet. Regional konsumption blev som nævnt indført af embedsmændene og dommerne i Silhouette-sagen. Og det var ikke lige dem, der normalt blev opfattet som fællesskabslovgiver.

Det er også interessant, at målsætningen med konkurrencepolitikken slet ikke er at sikre lavere priser for forbrugerne. "Tro ikke på kommissær Mario Monti," er deres budskab. Det handler alene om at sikre, at konkurrencen i Fællesskabet ikke fordrejes, skriver de, alt imens de ser bort fra, at det netop ikke opnås med en løsning, hvor 25 nationale distributører bestemmer i hvert sit område!

Det er endelig værd at bemærke, så brutalt OECD's målsætninger affærdiges. Man bør erindre, at samtlige medlemsstater, der stemte for diverse direktiver om varemærkeret og ophavsret, der først efterfølgende blev fortolket som et fravalg af international konsumption, også var medlemmer af OECD.

Jeg kan ikke lade være med at spekulere på, om disse medlemsstater ville føle sig godt repræsenteret af de tre advokater, hvis de fik kendskab til, hvordan der blev argumenteret på deres vegne. Polen var tydeligvis ikke enig. Indlægget kan ikke undgå at efterlade det indtryk, at de tre advokater ville skrive hvad som helst for at bevare regional konsumption. Man kan så fundere over årsagen til dette!

46. Man kan vanskeligt forestille sig, at fællesskabslovgiveren skulle overtræde EU's konkurrencepolitik, da det hovedsagelig er fællesskabslovgiveren, der selv fastlægger den med forbehold af Kommissionens kompetence.

48. Det forholder sig således, at direktivet ved hjælp af harmonisering bidrager til at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes i Fællesskabet. Målsætningerne med konkurrencepolitikken er at sikre lige vilkår for alle økonomiske aktører, og en følge heraf vil normalt være lavere priser for forbrugerne, men dette er ikke målet.

50. For så vidt angår den manglende overensstemmelse med OECD's målsætninger forholder det sig endelig således, at billigere og bedre produkter til forbrugerne ikke er et egentligt mål i overenskomsten med OECD, og at de mål, denne organisation søger at nå, heller ikke er bindende for fællesskabslovgiveren.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Kommissionens skriftlige indlæg

Kommissionens indlæg er skrevet af Niels Bertil Rasmussen og Wouter Wils på vegne af Kommissionen. De forholder sig ganske vist til det andet spørgsmål, men selvom det indre marked opdeles af den valgte løsning, er de ikke indstillet på at imødekomme Danmark. Hele indlægget igennem afvises enhver anden løsning end regional konsumption. Metoden er gennemgående den samme: Virkeligheden fornægtes, og der henvises til ikke-eksisterende forarbejder og formål.

Jeg har blot gengivet et lille uddrag af de 15 sider som eksempel. Hvis man læser forarbejderne til låne/leje-direktivet, hvori spredningsretten blev indført, vil man lede forgæves efter noget, der minder om et fravalg af international konsumption eller en begrundelse for at vælge regional konsumption. Hvis man følger hele forløbet, står det klart, at regional konsumption blev indført efterfølgende. Der var redegjort for forløbet i forelæggelsen, men den blev blot afvist med henvisning til direktivets "ordlyd og opbygning" og forarbejder, som ikke findes.

Kommissionen støtter også valget af regional konsumption på EU-Domstolens tre domme (Silhouette, Sebago og Levi's), hvor de to sidste bekræfter den første, der er baseret på den løgn - eller fejltagelse, hvis man vil være venlig - at regional konsumption er den eneste løsning, der gennemfører det indre marked. Hele formålet med retssagen var fra min side at påpege, at der findes en anden løsning, og at man på et kvalificeret grundlag bør træffe et valg mellem de to muligheder.

7. Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en medlemsstat er berettiget til at bibeholde international konsumption på trods af direktivets artikel 4, stk. 2.
8. Det er Kommissionens opfattelse, at dette spørgsmål skal besvares benægtende. Direktivbestemmelsen forbyder medlemsstaterne at bibeholde international konsumption for spredningsretten, idet denne er fuldstændigt harmoniseret for ophavsmænd.
9. Dette resultat følger direkte af direktivets ordlyd og opbygning. Det bekræftes endvidere af forarbejderne til direktivbestemmelsen. Endelig bekræftes resultatet af Domstolens praksis ved fortolkningen af den tilsvarende bestemmelse i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (herefter "varemærkedirektivet").

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Parlamentets skriftlige indlæg

"Formålet med konsumption er at undgå en opdeling af markedet ved at indføre kunstige grænser," skriver Lisbeth Grodum Knudsen og Kieran Bradley i deres indlæg og afviser, at EU-markedet opdeles med den valgte løsning! De fortsætter: "Der var gode grunde til at foretrække fællesskabskonsumption," hvorefter det er svært ikke at stille det endnu ubesvarede spørgsmål: Hvilke gode grunde?

Retsmøderapporten

Ingen af EU's institutioner forholdt sig til de virkelige problemer, som enten blev ignoreret eller løjet væk. Det var dog opmuntrende, at Polens repræsentant havde forstået problemstillingen, så det var altså ikke forelæggelsen, der var uklar.

Jeg bad EU-Domstolen om at få lov til at afgive et mundtligt indlæg med den begrundelse, at ingen af de tre EU-institutioner havde forstået problemstillingen.

Den refererende dommer, George Arestis, forstod desværre heller ikke problemet. Retsmøderapporten forelå den 20. januar 2006, og den er uhyre mangelfuld.

Ingen af mine overordnede synspunkter er medtaget. Hverken det problem, at Kommissionen ændrede betydningen af en regel, der var vedtaget i EU, *efter* at den var vedtaget, eller indsigelsen mod påstanden om, at regional konsumption er den *eneste* måde, der forhindrer en opdeling af det indre marked.

Han burde i det mindste anerkende, at det er dét, indsigelserne drejer sig om. Hvis han er uenig, kan han afvise mig som dommer, men det er for ringe, at mine synspunkter ikke engang får lov til at fremgå af sagens officielle papirer.

Der var flere problemer. Låne/leje-direktivet er f.eks. ikke nævnt ét eneste sted i hele retsmøderapporten. Hvordan skal de andre dommere kunne forholde sig til spredningsretten uden at iagttage det direktiv, der indførte den og begrundede den? I forslaget til infosoc-direktivets artikel 4 er der ikke nævnt noget formål.

Kommissionen kom overhovedet ikke ind på spredningsrettens formål i dens bemærkninger til infosoc-direktivet. Jeg formoder, at der ikke var grund til at gentage formålet, da der bare var tale om også at give denne ret til ophavsmændene, efter at den var tildelt de udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter og producenter af radio- og tv-udsendelser i låne/leje-direktivet. Jeg gætter på - og det er selvfølgelig kun mit gæt - at Kommissionen i mellemtiden havde erkendt, at det var urimeligt, at ophavsmændene skulle snydes for denne ophavsretlige beskyttelse, når alle de andre rettighedshavere havde fået den.

Den refererende dommer behandlede sagen, som om spredningsretten og det omtvistede valg af regional konsumption stammer fra infosoc-direktivet, men det er ikke dérfra, problemet stammer. Misforstod han, fordi jeg "kun" havde klaget over infosoc-direktivet? Efter ændringen af ophavsretsloven i 1995 var jeg klar til at anlægge sag om indførelsen af regional konsumption i låne/leje-direktivet, men da jeg ikke blev ramt takket være J. Nørup-Nielsen, kunne jeg ikke anlægge sag. Selvfølgelig er det valget af regional konsumption, jeg anfægter, men jeg fik først adgang til EU-Domstolen efter infosoc-direktivets gennemførelse.

Ingen af EU-institutionernes advokater så ud til at forstå den sammenhæng, og de havde heller ikke bemærket, at ophavsmændene blot er én af fem kategorier af rettighedshavere, som har fået tildelt en spredningsret. Der opstår snart praktiske problemer, hvis man prøver at forholde sig til det, så det gør ingen.

Jeg sendte indsigelserne til den refererende dommer, men han tillod ikke, at mine hovedsynspunkter indgik i sagen, og således var jeg handicappet fra starten.

1. Magtfordrejning

Sagen udspringer af, at Kommissionen i 1994 selvstændigt ændrede betydningen af den ophavsretlige spredningsret, så den ikke blot kan bruges til at forhindre spredning af piratkopier, men også kan hindre spredning af lovlige kopier fra lande uden for EU.

De syv ugyldighedsgrunde er blot følgevirkninger. Det er et demokratisk problem, når Kommissionen selvstændigt ændrer virkningen af en regel, der er vedtaget i EU - også selvom ændringen ikke er i modstrid med andre bestemmelser i Traktaten.

Magtfordrejning er sagens hovedtema, og det bør fremgå af retsmøderapporten.

2. Domstolens retspraksis om regional konsumption

Jeg er bekendt med Domstolens praksis om regional konsumption af varemærkeretten og Kommissionens begrundelse for at vælge regional konsumption af spredningsretten. Begge dele er begrundet med, at det er den *eneste* måde at forhindre en opdeling af det indre marked.

Jeg bestrider sandheden i den begrundelse. Det er vigtigt, at Domstolen forholder sig til min påstand om, at ensartet anvendelse af international konsumption heller ikke fører til en opdeling af det indre marked. Domstolen må forklare, hvordan ensartet anvendelse af international konsumption kan opdele markedet. Når Domstolen opdager, at det ikke kan lade sig gøre, må den træffe et kvalificeret valg mellem regional og international konsumption i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet og spredningsrettens formål. Den problemstilling fremgår ikke af retsmøderapporten.

Direktiv 92/100/EØF savnes i retsmøderapporten

Jeg savner en reference til direktiv 92/100/EØF i retsmøderapporten. Det er umuligt på grundlag af retsmøderapporten at forholde sig til sagens demokratiske problem, nemlig om EU-institutionerne uden videre kan ændre betydningen af en vedtaget regel.

Domstolen må anerkende, at det er vanskeligt for en borger at få adgang til Domstolen. Jeg kunne ikke anfægte gyldigheden af stk. 2 i artikel 9 (spredningsretten) i 92/100/EØF, fordi den ikke blev gennemført i dansk lov for filmværker. Derfor blev jeg ikke berørt. Jeg blev berørt, da artikel 9 fra 92/100/EØF uændret blev videreført i infosoc-direktivet i artikel 4 - som *blev* gennemført i en dansk lov, der nu berører mig. Domstolen kan ikke bedømme sagen korrekt uden at forholde sig til min påstand om, at spredningsretten havde én virkning, da den blev behandlet i 1992, og har en anden virkning i dag - uden at ændringen er sket i åbenhed og er behandlet på demokratisk vis.

Fejl i retsmøderapporten om hjemmel

Retsmøderapporten giver det fejlagtige indtryk, at min påstand er, at *hele* direktivet er ugyldigt og mangler hjemmel. Jeg anerkender, at der er hjemmel til infosoc-direktivet. Det eneste problem er de to ord "i Fællesskabet" i anden linje i stk. 2 i artikel 4, der ændrer spredningsretten, så den ikke kun er et forbud mod spredning af piratkopier.

Retsmøderapporten overdriver problemet og gør sagen unødvendigt dramatisk. Et medhold til mig får den virkning, at medlemsstaterne skal se bort fra en bestemmelse, der i forvejen blev anset for at være overflødig. Resten af direktivet er slet ikke berørt.

Laserdiskens bemærkninger til retsmøderapporten, 9. og 11. februar 2006

Den mundtlige forhandling

denskjultekorruption.dk/video34

24 Nordjyske, 13. februar 2006

Jeg måtte en tur til Luxembourg igen. Jeg fik fat i advokat Jesper Svenningsen, der stadig boede i byen, men han havde fået arbejde hos den danske dommer, så denne gang kunne han ikke rådgive mig. Han turde dårligt nok hilse på mig af frygt for at sende et forkert signal. Intet måtte beklikke EU-Domstolens uafhængighed. Han fandt det interessant, at jeg var på vej til at føre min anden sag. Det er meget sjældent, at private borgere får adgang til EU-Domstolen, og han kendte ikke til andre tilfælde, hvor det var sket to gange. "Det må der være en historie i," sagde han og foreslog, at jeg kontaktede Nordjyske Medier, som kunne sende en journalist med til at dække retssagen. Så skulle han nok etablere et møde med den danske dommer, som gerne greb muligheden for at profilere sig i pressen.

Nordjyske Medier var med på forslaget. De lavede et indslag til *24 Nordjyske* som optakt og sendte journalist David Abildgaard og fotograf Kim Dahl Hansen med på turen. For mig var det hyggeligt at have selskab. Kim havde medtaget et nyt High Definition HDV-kamera, der via trådløs sender kunne fungere med en knappenålsmikrofon, og det fandt jeg meget interessant. Så snart jeg kom hjem, bestilte jeg et tilsvarende kamera, som jeg lige nåede at få med på skiferien. Han løste også et andet problem: Min mor havde efter mit første besøg ved EU-Domstolen bebrejdet mig, at jeg havde taget billeder af alt omkring mig, men ikke af mig selv. Hun ville gerne se mig i den advokatkappe, jeg havde fortalt om, så jeg fik Kim til at tage et billede af mig i fuldt kostume ved EU-Domstolens talerstol.

Oprindeligt ville jeg bruge min taletid på at illustrere de praktiske virkninger af regional konsumption med eksempler på samme måde, som jeg havde gjort for Kulturudvalget. Jeg måtte imidlertid ikke medbringe rekvisitter, men jeg fik lov til at fremstille plancher i A4 størrelse til omdeling til dommerne, så jeg gav dem billeder af *Anders And*-bladene, Fievel-kasketten, skakspillet (side 559), Carl Th. Dreyer-boksen (side 522), lemlæstelsen af *Blue Velvet* (side 561), piratudgaven af *Star Wars* (side 446) og *Leonard Maltin's Movie & Video Guide* (side 566).

Polen deltog ikke, så jeg stod alene imod tre EU-institutioner, som ikke havde forstået noget som helst, hvis man skulle tro deres skriftlige indlæg. Efter at mine hovedsynspunkter var pillet ud af retsmøderapporten, var jeg også nødt til at gøre rede for dem igen sammen med den faktiske historiske udvikling.

På siderne 618-621 er gengivet den del af min tale, som er nødvendig for at vurdere min grundlæggende påstand om, at EU-Domstolen ikke har forholdt sig til de centrale problemstillinger. Tidslinjen på side 622 giver et samlet overblik.

Man skal høre meget, før ørerne falder af

Henrik Vilstrups tale på vegne af Rådet er nok det dummeste, jeg har hørt.

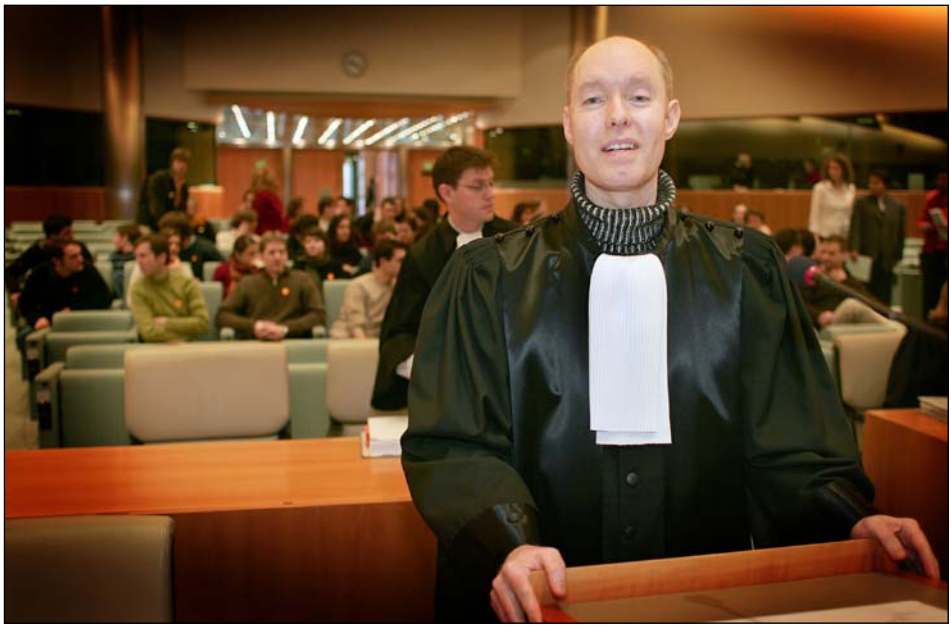
Han afviste - ligesom Kommission havde gjort i det skriftlige indlæg - at der er et problem med ytringsfriheden. Regional konsumption forhindrer ikke nogen i at ytre sig, og der er pressefrihed, anførte han og overså dermed, at ytringsfrihed også vedrører adgang til information, og at det er dén adgang, der er truet.

Derefter slog han nærmest benene væk under mig med en argumentation om, at international konsumption slet ikke gavner borgerne.

"Parallelimport fører ikke til lavere priser. Parallelimportørerne er kun ude på selv at score overpriserne, så priserne vil ikke falde til EU-borgernes fordel. Der er derimod risiko for, at det vil gå ud over forbrugerne i USA, hvis parallelimport til EU tillades, og det medfører lavere priser. Så vil de amerikanske selskaber bare sætte priserne op i USA for på den måde at undgå, at priserne i EU bliver lavere." Det var hans budskab til dommerne til min frustrerede hovedrysten.

Der var ikke en egentlig fjendtlig stemning, men det var tydeligt, at de tre EU-institutioner ville forsvare "deres" direktiv med alle midler. Lisbeth Knudsen var flink nok. Hun hilste fra sin mand, Rasmus Knudsen, der havde hjulpet mig som advokat for advokatfirmaet Anders Hjulmand, og hun nærmest trøstede mig: "Du skal vide, at der ikke er noget personligt i det her. Jeg gør bare mit arbejde."

Hun afviste, at regional konsumption fører til en opdeling af det indre marked, og efter min tale tog hun ordet igen og forsikrede, at Parlamentet havde behandlet spørgsmålet om regional konsumption: "Det var det mest omdiskuterede emne!"

Hans Kristian Pedersen på EU-Domstolens talerstol, 14. februar 2006

Baggrunden for spredningsretten

Rettighedshaverne klagede over piratkopiering.
Politikerne lyttede - og de forstod problemet med piratkopiering.
De indførte spredningsretten som et effektivt middel mod piratkopiering.
Det skete i låne/leje-direktivet i 1992.
Dengang forklarede Kommissionen, hvorfor spredningsretten er en god ting:
Det er fordi, det er nemt at gribe ind over for en person, der sælger piratkopier.
Det er i hvert fald nemmere end at finde dem, der fremstiller piratkopierne.
Spredningsretten er meget mere effektiv end reproduktionsretten.
Men begge dele er nødvendige.

Nødvendigheden af konsumption

Det er nødvendigt at begrænse spredningsretten.
Hvis rettighedshaverne kan kontrollere ethvert salg, kan de opdele det indre marked.
Det kan EU selvfølgelig ikke tillade.
Løsningen er begrebet konsumption.
Det betyder, at rettighedshaveren har udtømt sin spredningsret, når han har givet samtykke til spredning. Kodeordet er "samtykke".
Når rettighedshaveren har givet samtykke til salget, kan eksemplaret spredes videre.
Med den løsning er målet nået.
På den ene side forbyder man spredning af piratkopier.
Samtidig sikrer man en uforstyrret handel med eksemplarer, der ikke er piratkopier.
Politikerne var tilfredse, og de blev enige om at vedtage låne/leje-direktivet.
Stk. 2 var først formuleret sådan, at spredningsretten ikke måtte forhindre samhandel mellem medlemsstaterne.
Det økonomiske og sociale Udvalg sagde dengang, at stk. 2 kunne undværes, fordi det blot svarer til Domstolens praksis.

Kommissionens nye tekst og fortolkning

Da drøftelserne var færdige, rettede Kommissionen teksten til.
Kommissionen forsikrede, at det ikke betød væsentlige ændringer i indholdet, men en af ændringerne var tilføjelsen af de to ord "i Fællesskabet" i anden linje.
Spredningsretten blev vedtaget med den nye (og nuværende) formulering.
I 1993 spurgte et parlamentsmedlem til den nye formulering.
Både spørgsmål og svar er trykt i EF-Tidende den 5. december 1994.
Kommissionen svarede, at den havde indført regional konsumption.
Kommissionen påstod, at det indre marked ikke kan fungere, hvis der anvendes international konsumption!

Den ulykkelige fejltagelse

Kommissionens påstand er ikke rigtig. Ensartet anvendelse af international konsumption kan umuligt føre til opdeling af det indre marked. Kommissionens forkerte påstand er en af grundene til, at jeg står her i dag.

Hovedproblemet er magtfordrejning, og det vil jeg tale om først.

Fra Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 14. februar 2006

Hovedproblem nr. 1: Magtfordrejning

Retsmøderapporten nævner ikke magtfordrejning. Det er jeg ked af, og det har jeg gjort Domstolen opmærksom på. Spredningsretten blev indført for at gribe ind over for piratkopier. Hverken mere eller mindre. Stk. 2 blev specifikt indført for at forhindre en opdeling af det indre marked. Hverken mere eller mindre. Det var Kommissionen, der bagefter ville bruge spredningsretten i låne/leje-direktivet til at forbyde billige lovlige kopier fra lande uden for EU.

Er det ikke et uvedkommende hensyn at tage i en regel, der allerede er indført med det specifikke formål at forbyde piratkopiering?

Der er ikke engang tale om en ny regel. Der er tale om at give en gammel regel en ny betydning - uden debat, uden forklaring. Jeg synes, det er et demokratisk problem.

Hovedproblem nr. 2: Proportionalitet

Jeg har bemærket Kommissionens forklaringer.
Jeg har bemærket Domstolens afgørelser i lignende sager om varemærkeret.
Men Kommissionen og Domstolen tager fejl.

Jeg vil gerne, at Domstolen fortæller mig og EU's borgere, hvordan ensartet anvendelse af international konsumption kan føre til en opdeling af det indre marked.

Det er selvfølgelig et problem, hvis nogle medlemsstater anvender regional konsumption, mens andre anvender international konsumption. Alle medlemsstater må anvende det samme princip. Men der findes altså to løsninger at vælge imellem, og her kommer proportionalitetsprincippet ind i billedet.

Hvilken indvirkning har valget af international konsumption på andre forhold? Jeg svarer selv: Ingen!

Regional konsumption har negativ indvirkning på konkurrencen og ytringsfriheden og må derfor afvises af proportionalitetsprincippet.

Det kulturelle jerntæppe

EU har indført censur i gammel sovjetisk stil.
Borgerne i Sovjetunionen havde ikke adgang til Vestens kultur.
De kunne ikke frit købe de bøger og tegneserier, de gerne ville læse.
De kunne ikke høre den musik, de gerne ville høre.
De kunne ikke se de film, de gerne ville se.
Regeringen forhindrede dem i at købe Vestens varer.

Sådan er det næsten at være borger i EU i dag.
EU-borgerne kan ikke købe de bøger og tegneserier, de gerne vil læse.
EU-borgerne kan ikke høre den musik, de gerne vil høre.
EU-borgerne må ikke se de film, de gerne vil se.
EU forhindrer borgerne i at få adgang til varer og informationer fra verden udenfor.

Borgerne i EU har ikke fri adgang til kulturgoder fra verden uden for EU.
I Sovjetunionens tid bestemte staten, hvad borgerne måtte få adgang til.
I EU bestemmer de internationale selskaber, hvad borgerne må få adgang til.
Jeg mener, at den ene form for censur er lige så slem som den anden!

Fra Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 14. februar 2006

Om misforståelserne: Piratkopier og ytringsfrihed

Kommissionen ville have regional konsumption, og Rådet og Parlamentet har stemt for infosoc-direktivet inkl. artikel 4, stk. 2, så på en måde er det naturligt, at de forsvarer regional konsumption. Det ser bare ikke ud til, at de har forstået, hvad det drejer sig om. De skriver flere ting, som ikke vedrører sagen.

De skriver, at spredningsretten er nødvendig for at forhindre piratkopier. Ja, det er vi alle sammen enige om, og det er ikke noget problem. Problemet er forbuddet mod alle de varer, der ikke er piratkopier.

De skriver, at man godt kan købe varer, der er bragt på markedet i EU. Ja, det er også rigtigt, men det har heller ikke noget med sagen at gøre. Problemet er forbuddet mod de varer, der er udgivet uden for EU.

De skriver, at regional konsumption er til gavn for ytringsfriheden. Det sikrer borgerne adgang til de værker, der er udgivet i EU, siger de. Det er en besynderlig måde at se tingene på. Konsumption er ikke nogen nyhed, men infosoc-direktivet begrænser konsumptionen, så der ikke mere er fri adgang til informationer fra verden uden for EU. Det er entydigt til skade for ytringsfriheden!

Jeg ved godt, at ytringsfriheden ikke er absolut. Ytringsfriheden kan begrænses af større hensyn. Disse hensyn er nævnt i Menneskeretskonventionens artikel 10, stk. 2. Jeg har læst dem omhyggeligt, og der står ikke noget om særlige økonomiske fordele til internationale selskaber. Og det er det, importforbuddet handler om.

Om hjemmel

Selvfølgelig er der hjemmel til et ophavsretligt direktiv som infosoc-direktivet.

Jeg angriber ikke hele infosoc-direktivet. Jeg angriber kun det, der giver problemer. Det er de to ord "i Fællesskabet", som er gentaget i anden linje i stk. 2. De to ord stammer fra Kommissionens redigering af låne/leje-direktivet. Hvis de to ord fjernes igen, er der ikke noget problem, og spredningsretten vil igen være et effektivt middel mod piratkopiering - hverken mere eller mindre.

Det er tilføjelsen af de to ord, der begrænser konkurrencen. Det er den begrænsning af konkurrencen - *og kun den* - der savner hjemmel.

Om den praktiske virkning af ugyldighed af stk. 2

Kommissionen anfører, at medhold til mig ikke får nogen praktisk betydning.
Kommissionen anfører, at rettighedshaverne bare kan benytte varemærkeretten.

Det er ikke rigtigt.

Infosoc-direktivet er det eneste direktiv, som omfatter de varer, jeg handler med, og som er gennemført i dansk lov.

Men lad det bare være helt klart: Mine bemærkninger om regional konsumption gælder også varemærkeretten.

Jeg krænker Canons varemærke, hvis jeg sætter Canons mærke på andre varer, men det er ikke det samme som at sælge et kamera, jeg selv har importeret fra et tredjeland. Kriteriet for varemærkekrænkelser bør være det samme: Om der er givet samtykke.

Jeg mener, at regional konsumption også er forkert i varemærkedirektiverne og i låne/leje-direktivet, men de har ikke ramt mig, så derfor kan jeg ikke anlægge sag.

Fra Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 14. februar 2006

Om EU's konkurrencepolitik

Engang var konkurrencepolitikken hovedhjørnestenen i EU.
Dengang sagde Kommissionen (side 61):

> Konkurrence tvinger producenterne til at være dynamiske og innovative.
> Konkurrence tvinger producenterne til at lytte til markedet.
> Konkurrence tvinger producenterne til at udbyde kvalitetsvarer til lave priser.
> Mario Monti ville ikke tillade et system, der fratager forbrugerne et frit valg.

Sådan er det ikke mere. Kommissionen vil ikke have kvalitetsvarer til lave priser.
Kommissionen vil ikke tvinge producenterne til noget.

I dag er det forbrugerne, der skal tvinges. Forbrugerne skal tvinges til at købe de dårligste varer, og de skal betale mere. Forbrugerne skal heller ikke have et frit valg.

Det er Kommissionens, Parlamentets og Rådets holdning i denne sag.

Og så er det, jeg stiller spørgsmålet: Er EU til gavn for borgerne?

Hvorfor skulle den danske rettighedshaver til *Blue Velvet* (side 561) lytte til markedet?
Scanbox har allerede forbudt den amerikanske udgave.
Så forbrugerne er nødt til at købe Scanbox' ringe danske udgave.

Hvorfor skulle en dansk distributør af Leonard Maltins bog (side 566) være effektiv?
Hans egne eksemplarer har han selvfølgelig købt billigt i USA.
Han behøver ikke at være effektiv. Han kan forbyde parallelimport og sætte prisen op.

Domstolens signal til borgerne

Domstolen har to signaler at vælge imellem. Domstolen kan sige:

Kære borger

Du skal ikke tro, at Det Europæiske Fællesskab er til for din skyld.
Det er til, så de internationale selskaber kan tjene så mange penge som muligt.
Du kan ikke selv vælge, hvilke varer du vil købe.
Ytringsfriheden gælder ikke for dig.
Vi vil gerne have, at du stemmer for EU's forfatning og for EU's traktater.
Men vi kan ikke fortælle dig, hvad du stemmer for.
Det beslutter Kommissionen og Rådet først senere.

Domstolen kan også vælge at sende et andet signal. Domstolen kan i stedet sige:

Kære borger

Det Europæiske Fællesskab er dit projekt.
Du skal vide, at dine rettigheder tages alvorligt.
Du kan stole på, at EU er et demokratisk projekt.
Men EU har også brug for din hjælp.
Du skal aktivt gøre brug af dine rettigheder.
Så gavner du ikke blot dig selv, men hele Fællesskabet.
Det vil vi slå fast med dommen i denne sag.

Domstolen må vælge et af de to signaler. Der er ingen mellemvej.

Fra Laserdiskens tale til EU-Domstolen, 14. februar 2006

Tidslinje for regional konsumptions oprindelse og udvikling

1988:
Varemærkedirektivet

Artikel 7 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. Der findes ingen begrundelse, og det blev ikke gennemført i adskillige år.

1991:
Edb-direktivet

Artikel 4 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption. International konsumption bevares i Danmark til trods for dette - og uden bemærkninger fra Kommissionen.

1992:
Låne/leje-direktivet

Artikel 9 har en formulering, der *kan* fortolkes som regional konsumption, men af formålet og bemærkningerne fremgår, at det ikke var tilsigtet.

1994:
Spørgsmål til Kommissionen

Kommissær d'Archirafi fortolker *efterfølgende* direktivet således, at der nu er indført regional konsumption!

1997:
Forslag til infosoc-direktivet

Kommissionen skriver i forslaget til infosoc-direktivet, at regional konsumption *allerede* er EU-Domstolens retspraksis, og at det ikke er muligt at bevare international konsumption.

1998:
Silhouette-sagen

Silhouette anfægter Østrigs lov om international konsumption. Ved dom afgør EU-Domstolen, at det ikke er muligt at gennemføre det indre marked med international konsumption.

2000:
Ønske til Rådets forhandlinger

Kommissionen afviser at diskutere spørgsmålet om konsumption.

2002:
Infosoc-direktivet gennemføres

International konsumption afskaffes i Danmark for bl.a. filmværker.

2006:
Laserdisken-sagen

EU-Domstolen afgør, at international konsumption er udelukket også på det ophavsretlige område.

Ikke én eneste politiker har udtrykt ønske om at afskaffe international konsumption. Embedsmænd har fået det forbudt helt uden offentlig debat.

45. EU-institutionernes bortforklaringer

Embedsmændene fra Rådet, Kommissionen og Parlamentet var parat til at sige hvad som helst - og jeg mener *hvad som helst* - for at undgå international konsumption. EU-Domstolen selv var omhyggelig med at undgå at forholde sig til sagens centrale problemstillinger.

Den naive videoforhandler Pedersen

Var det naivt af mig at tro, jeg kunne ændre noget? Det gik op for mig, at jeg reelt havde forventet et svar, der i sin essens kan formuleres således:

"Tak skal De have, videoforhandler Pedersen, fordi De har påvist, at vi i flere retssager uretmæssigt har tilladt de internationale selskaber, Silhouette, Sebago, Levi's og mange andre, at udplyndre den europæiske befolkning med overpriser. Tak, fordi De har vist os, at vi oversåt, at det indre marked også kan fungere med en fælles *gennemførelse* af international konsumption og endda uden de negative bivirkninger, der er ved regional konsumption, og som vi desværre ikke iagttog, da vi behandlede de tidligere retssager. Vi vil ikke lave samme fejl igen, så vi vil ikke gennemtvinge regional konsumption på det ophavsretlige område."

Jeg havde at gøre med nogle af de mest magtfulde mennesker i Europa. Deres ord er lov. Hvad de end siger, er det endeligt og kan ikke anfægtes. Hvis de siger. at månen er en gul ost, så må resten af Europa indrette sig efter, at månen er en gul ost. Jeg tvang disse magtfulde mennesker til at vælge mellem "vi indrømmer at have begået en kæmpe brøler" og "vi giver politikerne skylden".

Jeg indrømmer, at odds ikke var i min favør, men der er kun én måde, hvorpå man kan være helt sikker på ikke at lykkes, og det er slet ikke at forsøge. Om ikke andet er det i det mindste blevet synligt, hvor langt embedsmændene vil gå for at undgå at rette fejlen fra Silhouette-sagen og de efterfølgende sager.

Der er markant forskel på Polens og EU-institutionernes indlæg på den måde, at kun Polen forholdt sig til problemstillingen i forelæggelsen, mens ingen af de tre institutioners advokater forholdt sig til forskellen på regional konsumption og international konsumption. De anvendte flittigt mørkelygten til at fjerne fokus fra sagens centrale problemstillinger.

Den refererende dommer tillod ikke engang de overordnede problemstillinger at blive formidlet til de andre dommere. Jeg tænker selvfølgelig på det forhold, at Kommissionen ændrede på betydningen af stk. 2 i låne/leje-direktivets artikel 9, efter at forhandlingerne var overstået - og derved indførte regional konsumption - og at Kommissionen og de fleste medlemsstater i Silhouette-sagen oversåt, at en ensartet gennemførelse af international konsumption lige så godt sikrer det indre markeds funktion. Det var sagens to hovedproblemer.

Endvidere fjernede den refererende dommer låne/leje-direktivet fra retsmøderapporten, så spredningsrettens oprindelse og formål forsvandt i tågerne, og han fremstillede sagen, som om indsigelsen omfattede *hele* infosoc-direktivet.

Var regional konsumption et politisk valg?

EU-Domstolen havde intet problem med at sende Sorteper videre til politikerne. Den fulgte generaladvokat Eleanor Sharpstons forslag i afsnit 57 om at foregive, at jeg anfægtede et politisk valg og dermed var gået galt i byen.

Sådan løste hun et kæmpe dilemma, for hvis det var et politisk valg, havde jeg uret, men hvis det ikke var tilfældet, havde EU-institutionerne overskredet deres beføjelser og påført EU's borgere stor skade. Er det muligt, hun havde ret?

I forslaget til dom er der i afsnit 46 en anerkendelse af, at låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var tvetydig, da den blev indført, men det er ikke noget problem, forsikrede hun. Det sker af og til, men det er netop det, vi har EU-Domstolen til: at træffe afgørelse, når en bestemmelse er tvetydig.

> 46. I den foreliggende sag har sagsøgeren efter min opfattelse ikke anført andet, end at låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, var tvetydig, da den blev indført. Selv om det er mindre heldigt, at fællesskabsbestemmelser er flertydige, er det næppe første gang, det sker, og undertiden kan det ikke undgås. Det er i sådanne tilfælde, at Domstolen anmodes om at fortolke den pågældende bestemmelse.
>
> 57. Generelt forekommer det mig, at kernen i dette søgsmål er sagsøgerens stærke opfattelse af, at fællesskabslovgiver traf det forkerte politiske valg, da man valgte regional konsumption i stedet for international konsumption af rettigheder. Det er aldeles legitimt, at sagsøgeren har denne opfattelse og ønsker at forsvare den, men Domstolen er ikke det forum, hvor et sådant synspunkt skal forfølges.

Fra Generaladvokatens forslag til dom, 4. maj 2006

Lad os kaste endnu et blik på de omtvistede tvetydige bestemmelser. Det drejer sig om Kommissionens forslag til låne/leje-direktivets artikel 7, stk. 2, (side 447), varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1, og edb-direktivets artikel 4, litra c (begge side 458). Ordlyden af de tre bestemmelser er praktisk talt den samme og giver udtryk for, at når indehaveren af den pågældende ret har bragt varen eller værket på markedet i EU, udtømmes retten til at forbyde viderespredning af eksemplarer af denne vare eller dette værk.

Hvad nu, hvis rettighedshaveren har bragt værket på markedet uden for EU? Isoleret set følger det ikke utvetydigt af direktivernes formulering. Hvis man vil have, at regional konsumption skal være resultatet af formuleringerne, kræver det, at man slutter modsat, dvs. at man drager den omvendte konklusion: Hvis værket *ikke* er bragt på markedet i EU, er retten *ikke* udtømt. Kan man gøre det?

Domstolene fortolkede pudsigt nok ikke Warners meddelelser på de udgivne LaserDiscs og videokassetter som tilladelser til udlejning *inden* for EF (side 304). Jeg husker et eksempel fra min gymnasietid: Når det regner, bliver bilen på vejen våd. Kan man omvendt konkludere, at det har regnet, hvis bilen på vejen er våd? Nej, måske har jeg bare vasket bil! Nogle gange er man nødt til at tænke sig om.

Medlemsstaterne fik først mulighed for at tage stilling til varemærkedirektivets formulering i Silhouette-sagen 10 år senere, og de svarede forskelligt (side 486). Det kan altså ikke entydigt siges, at retten ikke udtømmes, selvom varen bringes på markedet uden for EU. Generaladvokaten mente ikke, at fællesskabslovgiver krævede, at international konsumption blev gennemført i medlemsstaterne, for så var der ikke kun henvist til markedsføring inden for Fællesskabet (side 484).

Lad mig supplere denne argumentation med mine egne betragtninger. Hvis det i forbindelse med forhandlingerne om varemærkedirektivet blev besluttet at indføre regional konsumption, havde det også været oplagt at præcisere dette i varemærkedirektivets artikel 7, stk. 1. Det gjorde man heller ikke, så man kan ikke ud fra ordlyden alene sige noget om fællesskabslovgivers intentioner i 1988.

Hvis det er rigtigt, at det allerede i 1988 blev besluttet at afskaffe international konsumption af en eller anden årsag, må det imidlertid give anledning til undren, for det blev jo ikke gennemført af medlemsstaterne i de efterfølgende år.

Samme formulering er brugt i edb-direktivet fra 1991. Det giver umiddelbart anledning til at tro, at formålet var det samme, men formålet var ikke at indføre regional konsumption i edb-direktivet. Det skriver jeg, fordi Danmark fik lov til at bevare international konsumption, da edb-direktivet blev gennemført i 1992. Det fremgår af *Ugeskrift for Retsvæsen* i 1994 (side 457) og svaret på spørgsmål nr. S 1700 i 1995 (side 480). Kulturministeriet pointerede, at ordlyden i artikel 9 i låne/leje-direktivet var anderledes, og derfor skulle international konsumption afskaffes med gennemførelsen af låne/leje-direktivet!

Der findes ingen dokumentation fra 1988-1993, der tyder på, at fællesskabslovgiver afskaffede international konsumption. Hvis det havde været tilfældet, var det naturligvis begrundet med et formål, og det havde været naturligt i Silhouette-sagen at henvise til dette formål i stedet for at gætte sig til, hvorfor der blev brugt lige den formulering, der nu blev brugt. Men ingen henviste til et formål.

En uskyldig forklaring på, at de fleste embedsmænd i Silhouette-sagen mente, at regional konsumption var løsningen, kunne være, at de "blot" sluttede modsat, selvom det var en smule overilet. Senere blev det til den *eneste* løsning (side 490). Det lugter lidt. Senere igen blev det til, at fællesskabslovgiver havde *betonet*, at løsningen skulle være regional konsumption (side 492). Det lugter meget!

Angående låne/leje-direktivet og den "utvetydige" formulering i det endelige direktiv, bliver det noget mindre utvetydigt, hvis man følger forhandlingerne og læser bemærkningerne til ændringerne. I forslaget til låne/leje-direktivet er stk. 2 udelukkende begrundet med, at spredningsretten ikke må skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked. Da den neutrale ordlyd mod slutningen af forhandlingerne blev justeret, forsikrede Kommissionen, at det "i intet tilfælde medfører en væsentlig ændring af indholdet" (side 450).

Senere udtalte Kommissionen (side 456): "Direktivet er tavst med hensyn til relationerne til tredjelande inden for området intellektuelle rettigheder og ændrer ikke den internationale beskyttelse eller internationale ret på nogen måde."

Hvornår skulle en politisk debat i givet fald have fundet sted?

Påstanden i dommen i Silhouette-sagen er, at regional konsumption blev indført med vedtagelsen af varemærkedirektivet i 1988. Der er flere grunde til at tvivle på den påstand. For det første havde der været et formål, dommerne kunne henvise til i stedet for at gætte på, hvad der lå bag formuleringen. For det andet ville det være sluppet ud til pressen, hvis medlemsstaterne i 1988 enten var blevet enige om at indføre regional konsumption, eller et kvalificeret flertal havde trumfet det igennem. For det tredje ville regional konsumption være gennemført i de enkelte medlemsstater i de efterfølgende år, men det skete netop ikke. Og for det fjerde er der brugt samme formulering i edb-direktivet (side 458), hvor man *bevarede* en bestemmelse om international konsumption - til Kommissionens tilfredshed!

Begrebet regional konsumption opstod først efter låne/leje-direktivets vedtagelse. Kulturminister Jytte Hilden var klar i mælet, da hun afviste at sammenligne med edb-direktivet (side 480), så spørgsmålet var bestemt ikke afgjort allerede i 1988. Regional konsumption blev slet ikke drøftet under forhandlingerne om låne/leje-direktivet. Bemærkningen fra Det økonomiske og sociale Udvalg udelukker klart, at det var intentionen at afskaffe international konsumption (side 449).

Hvad så med forhandlingerne om infosoc-direktivet? Ifølge Peter Schønnings bemærkninger til lovforslaget blev spørgsmålet om konsumption drøftet i Rådet, hvor Danmark kæmpede forgæves mod regional konsumption, og ifølge Lisbeth Knudsen var emnet det mest omdiskuterede, da infosoc-direktivet blev behandlet i Parlamentet. Er det muligt, at de to kan have ret?

Nej, for det fremgår faktisk ikke af erklæring nr. 9 i Rådets mødeprotokol, at et flertal gik ind for regional konsumption. Det fremgår, at et *mindretal* gik ind for *international* konsumption og ønskede en debat om konsumptionsprincippet. Var forhandlingerne om infosoc-direktivet det rette forum til en sådan debat?

Nej, sagde Kommissionen. Spørgsmålet om konsumption er fælles for mange direktiver, så en sådan debat må tages i en bredere sammenhæng (side 530). Man kan ikke ud fra de to erklæringer påstå, at et flertal foretrak regional konsumption. Flertallet mente blot, at spørgsmålet må drøftes i en bredere sammenhæng.

Baggrunden for ønsket om at drøfte konsumption var *ikke* infosoc-direktivet, men udviklingen inden for varemærkebeskyttelse, hvor EU-Domstolen i 1998 og 1999 havde givet Silhouette og Sebago særlige privilegier. Flere medlemsstater ville tage det spørgsmål op, fordi de så det som en ulykkelig udvikling. Problemet vedrørte bare ikke infosoc-direktivet. I bemærkningerne til artikel 4 såvel som i erklæring nr. 4 er det pointeret, at direktivet *ikke* ændrer konsumptionsprincippet, så hvorfor blande infosoc-direktivet ind i den problemstilling?

Et lignende argument blev fremført af Kommissionen i afsnit 17 og af Rådet i afsnit 25 i retssagen. De anførte, at det ikke ville løse mit problem at få medhold i, at infosoc-direktivets artikel 4 er ugyldig, for min importforretning ville i så fald stadig være ulovlig på grund af et eller flere af de andre direktiver.

25. Selv om det ikke er nødvendigt, at konsumption har samme geografiske gyldighed for alle intellektuelle ejendomsrettigheder, som fællesskabslovgiveren har indført eller harmoniseret, vil det være vanskeligt at begrunde, at den spredningsret, der er tillagt ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk, begrænses mere end det, der er tillagt ophavsmanden til en database eller indehaveren af de rettigheder, som man kalder ophavsretsbeslægtede rettigheder. Det er endvidere logisk at anvende samme konsumptionsregel på forskellige intellektuelle ejendomsrettigheder, eftersom tilrådighedsstillelse for almenheden ved salg af bærere af audiovisuelle værker (som dem, Laserdisken ApS ønsker at markedsføre) normalt vil være underlagt flere eksklusive godkendelsesrettigheder.

Indførelse af international konsumption af ophavsmandens spredningsret vil således ikke have den virkning, som Laserdisken ApS ønsker, da indehavere af andre rettigheder (beslægtede rettigheder eller varemærkerettigheder) ville kunne modsætte sig parallelimport af lydbærere, som ikke er bragt i omsætning i Fællesskabet af disse rettighedshavere eller med deres samtykke.

Fra Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 17. marts 2005

Hvorfor diskutere spørgsmålet igen i forbindelse med infosoc-direktivet?

Lisbeth Knudsen løj måske ikke bevidst. Hun var måske misinformeret på samme måde som Brian Mikkelsen, der stolede på Peter Schønning. Brian Mikkelsen var ikke til stede under forhandlingerne i Rådet, og Lisbeth Knudsen var heller ikke til stede i Parlamentet, da infosoc-direktivet blev behandlet, så hvordan kunne hun vide, om spørgsmålet om konsumption blev drøftet? Ville der i givet fald ikke stå et par ord herom i Parlamentets indstilling eller i Parlamentets betænkning?

Lagde Kommissionen op til, at spørgsmålet om konsumption skulle drøftes? Nej, tværtimod. Kommissionen skrev i direktivforslaget, at der intet nyt er i den sammenhæng. Forslaget afspejler gældende ret og svarer til de andre direktiver, og i øvrigt er international konsumption udelukket (side 527). Hvorfor i alverden skulle Parlamentet så drøfte spørgsmålet? Det nye i infosoc-direktivet var blot, at også ophavsmanden skulle have en spredningsret, og hvorfor skulle konsumption være anderledes for ham end for rettighedshaverne i låne/leje-direktivet?

Kommissionens bemærkninger til infosoc-direktivet var dels løgn, dels noget sludder, men det kunne medlemmerne af Parlamentet ikke vide. Politikere er lette at narre, fordi de stoler blindt på embedsmændene. I Folketinget opdagede ingen, at de også havde vedtaget at afskaffe international konsumption i 1995. Dengang lød det, at Danmark forgæves havde kæmpet mod den del af låne/leje-direktivet, og alligevel troede alle i 2002, at kravet var nyt og kom fra infosoc-direktivet.

Folk med økonomisk interesse i regional konsumption har formentlig rådgivet Lisbeth Knudsen, men det kan også tænkes, at hun bare afviste min redegørelse som en standardreaktion. Sådan er der nogle advokater, der forsvarer deres klient. Alt, hvad modparten siger, bestrides, fordi det antages at være en del af opgaven!

En historisk betragtning

Silhouette-sagen blev især afgjort på påstanden om, at hvis fællesskabslovgiver havde ønsket en fælles gennemførelse af international konsumption, var der valgt en anden formulering af varemærkedirektivet. Så ville der have været krav om en fælles gennemførelse af international konsumption. Alle lukkede øjnene for, at dette argument lige så godt kunne bruges mod regional konsumption.

Hvis man tager de historiske briller på, kommer en anden forklaring til syne. Det erindres, at denne efterrationalisering fandt sted i 1998. På det tidspunkt var regional konsumption et anerkendt begreb. Låne/leje-direktivet var vedtaget med en ordlyd, der ifølge kommissær d'Archirafi forbød international konsumption og indførte regional konsumption (side 451), hvorefter Kommissionen i forslaget til infosoc-direktivet anførte, at regional konsumtion *allerede* var indført.

Til forskel fra ti år før var der i 1998 et pres fra Kommissionen om at fremme regional konsumption, og derfor fordrede en gennemførelse af det indre marked, at der blev foretaget et valg mellem international og regional konsumption.

Varemærkedirektivet blev imidlertid forhandlet i årene efter Imerco-sagen, hvor Imerco blev afskåret fra at opdele det indre marked. EU-Domstolen etablerede da en retspraksis, hvor rettighedshaverne ikke kunne anvende varemærkeretten til at forhindre spredning af varer, der var bragt på markedet i EU.

EU-Domstolens begrundelse var dengang, at varemærkets funktion var at sikre forbrugernes mulighed for at identificere varens oprindelse. Det er ikke en del af varemærkets funktion at sætte indehaveren i stand til at opdele markedet og til at udnytte prisforskelle, sagde EU-Domstolen i 80'erne.

På den baggrund blev varemærkedirektivet til. Hvis nogen i 1988 havde spurgt: "Hvad så med varer, der er bragt på markedet uden for EU?" ville svaret sikkert have været et undrende modspørgsmål: "Hvad har det med sagen at gøre?"

EU-Domstolen havde udtrykkeligt lagt varemærkets funktion til grund for de afsagte domme. Det kunne umuligt gøre en forskel, at varen bringes på markedet uden for EU. Samtlige medlemsstater var medlemmer af OECD og kæmpede dér for global frihandel. Dengang var konceptet regional konsumption ikke engang blevet overvejet, og derfor var international konsumption pr. default den eneste løsning. Set i en historisk sammenhæng er det vanskeligt at finde noget underligt ved formuleringen af varemærkedirektivet og edb-direktivet.

Var introduktionen af regional konsumption et sammentræf af tilfældigheder, eller var det et planlagt trick? Geoffrey Hoon stillede det historiske spørgsmål den 7. december 1993. Før da havde ingen skænket det besynderlige begreb regional konsumption en tanke. Allerede den 9. februar 1994 - altså før d'Archirafis svar - blev låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2, fortolket som et forbud mod frihandel af Kulturministeriet, der havde fået hjælp til fortolkningen af Johan Schlüter, og kort efter blev denne fortolkning overtaget af kommissær d'Archirafi i svaret til Hoon. Og således blev regional konsumption indført som et anerkendt begreb i EU-regi.

Betydningen af d'Archirafis debat med Hoon

Hoons spørgsmål indikerer i sig selv, at regional konsumption næppe var drøftet. Så havde Hoon ikke været i tvivl. Hertil kan indvendes, at han måske snorksov, da debatten fandt sted, eller måske var han fraværende den dag af andre årsager. Det sker vel, at et parlamentsmedlem sover i timen eller er fraværende og derfor ikke opnår samme indsigt i et emne som de tilstedeværende, men i så fald bliver opklarende spørgsmål og svar næppe offentliggjort i EF-Tidende.

Hvis Hoon havde været uopmærksom og lige ville bringes up-to-speed, havde han vel grebet fat i d'Archirafi på gangen og fået en orientering, eller han havde spurgt en kollega. Jeg kender ikke så meget til arbejdsgangen i EU, at jeg kan udelukke, at alle spørgsmål og svar offentliggøres i EF-Tidende, selvom der bare er tale om, at et medlem ikke har fulgt ordentligt med, men hvis det var tilfældet, havde det været mere sandsynligt, at der blev svaret i stil med:

"Hr. Hoon, som det blev drøftet i Parlamentet på mødet den xx. xx 1992, blev et flertal enige om, at det er en god idé at forbyde international konsumption. Det fremgår af mødets sagsakter, som er arkiveret med journalnr. xx-yy-zz."

Det fremgår af spørgsmålet, at det er *formuleringen* af artikel 9, stk. 2, der skabte tvivl hos Hoon. Det skyldes, at en isoleret læsning af bestemmelsen kan efterlade det indtryk, at det er forbudt at parallelimportere fra tredjelande, men det blev *ikke* drøftet under forhandlingerne. Selvom man havde fulgt forhandlingerne tæt, ville man undre sig, for intet under forhandlingerne tydede på, at det var tilsigtet.

Det fremgår af svaret, at d'Archirafi var på tynd is. Han henviste hverken til et formål eller til en debat. Også han henviste til *formuleringen* af artikel 9, stk. 2, og ud af den blå luft fandt han på et problem, som han løste ved at afskaffe international konsumption. Det nye problem var lave priser på *lovlige* varer!

Hvorfor var lave priser på lovlige varer pludselig blevet et problem?

Det gav han ikke nogen forklaring på, og det bliver ikke mere korrekt af, at han henviste til varemærkedirektivet og andre direktiver, for ingen af disse direktiver var gennemført som en afskaffelse af international konsumption på det tidspunkt.

Bortcensureringen af mine synspunkter

EU-Domstolen udstillede mig igen som idiot. Hvis man fandt på at studere sagen ved at læse domssamlingen, ville man - ligesom i Laserdisken-sagen - uvægerligt få det indtryk, at denne hr. Pedersen vist ikke var særligt begavet. Man ville bare ikke blive klogere på, hvad problemerne var, eller hvad jeg mente om dem.

Det hjalp intet, at jeg protesterede til den refererende dommer, og at jeg også under den mundtlige forhandling præciserede sagens reelle problemer. Der blev ikke taget stilling til hovedproblemerne, og generelt lod alle som om, at jeg havde anfægtet hele den ophavsretlige beskyttelse i infosoc-direktivet.

I modsætning til sagerne om varemærket var ytringsfriheden relevant her, så lad os se på embedsmændenes nærmest tragikomiske forhold til ytringsfriheden.

EU-institutionerne og ytringsfriheden

Afskaffelsen af international konsumption til fordel for regional konsumption har én konkret virkning: Den hidtil frie adgang til information fra verden uden for EU erstattes med et forbud mod at sprede sådan information inden for EU. Det kan da ikke ses som andet end en begrænsning af ytringsfriheden, vel?

Jo, altså, hvis man er embedsmand ved en af EU's institutioner, er der slet ikke tale om en begrænsning. Nedenfor er gengivet Kommissionens bemærkninger, der ikke adskiller sig væsentligt fra Rådets og Parlamentets bemærkninger. Alle afviser, at der er tale om en negativ indvirkning på spredningen af ytringer.

Det begrundes med en ny utrolig og virkelighedsfjern indbygget forudsætning: Ytringsfriheden vedrører kun informationer, som ophavsmanden ønsker at sprede. Hvem har hørt den forudsætning før? I hvert fald ikke Mogens Koktvedgaard, der i 1991 skrev i sin lærebog: "Ingen ville vel drømme om at spørge forfatteren, hvis man ønsker at videresælge en bog, man har købt" (side 83). I 2006 var det ifølge generaladvokaten, EU-Domstolen og EU's institutioner ikke tilladt at sælge varer fra tredjelande, fordi det allerede i 1988 var blevet besluttet, at det kommer an på, om ophavsmanden ønsker det!

Så hvis en amerikansk videnskabsmand udgiver en bog med resultaterne af sin forskning, kan han bestemme, at det ikke skal komme EU-borgerne til gode. Han skal kontrollere spredningen af sine bøger. Ligeledes hvis f.eks. Vladimir Putin i Rusland udgiver sine planer om at invadere de baltiske stater, mener EU ikke, at borgerne i EU skal have adgang til disse planer, medmindre Putin selv ønsker det. Informationer må kun spredes i EU, hvis ophavsmanden selv ønsker det.

Gælder dette gode så alle ophavsmænd? Nej, dette privilegium er forbeholdt ophavsmænd, der udgiver deres værker i tredjelande. Det gælder ikke for Anders Fogh Rasmussen, der i 1993 i Danmark udgav *Fra socialstat til minimalstat*. Der kan være gode grunde til, at han ikke længere ønsker sine gamle idéer spredt, men han har intet at skulle have sagt. Når man udgiver en bog i EU, er man stadig nødt til at acceptere, at eksemplarerne risikerer at blive spredt til resten af verden.

33. Det skal imidlertid afvises, at artikel 4, stk. 1 og 2 medfører en begrænsning af ytringsfriheden, således som denne bl.a. er sikret ved EMRK's artikel 10, stk. 2, endsige at artikel 4 har nogen negativ indvirkning på spredning af ytringer.

34. Dette skyldes, at artikel 4 på ingen måde forhindrer, at ytringer fremsættes eller spredes, som ophavsmanden til ytringen *ønsker* at fremsætte eller sprede. Der er således ikke tale om en statslig hindring af den frivillige udveksling af information.

37. Artikel 4 strider *ikke* imod ytringsfriheden, idet artikel 4 jo netop giver ophavsmanden mulighed for at kontrollere, om han ønsker den information, der er omfattet af ophavsret, spredt.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Vent lige lidt. Bibliotekerne er jo undtaget fra bestemmelserne om konsumption. Hvis det danske biblioteksvæsen finder det relevant, at danskerne får kendskab til Putins planer om at invadere de baltiske lande, kan de købe bøgerne og låne dem ud til danskerne - kvit og frit - uden at spørge Putin og uden at betale ham for det. Dette privilegium, som EU ifølge EU-institutionernes embedsmænd har givet til tredjelandes forfattere, undermineres fuldstændigt af biblioteksvæsenet, for det er bibliotekerne, der har det afgørende ord i forhold til de informationer, danskerne må eller ikke må få adgang til.

I det tænkte eksempel kan Vladimir Putin kun håbe, at bibliotekerne ikke vil afsløre invasionsplanerne, hvis det var meningen, at bogen ikke skulle komme til EU-borgernes kendskab, men ophavsmænd i tredjelandene må trods alt glæde sig over den gave, de har fået af EU. Det er stadig sådan, skriver Kommissionen, at den information, de ønsker at videresprede, kan spredes videre.

Passer det? Allerede i 2003 forbød Scanbox salget af den amerikanske udgave af *Blue Velvet* på DVD (side 561). Ophavsmanden, David Lynch, var med til at lave den. Han ville sikre, den var i optimal kvalitet, i widescreen og med surroundlyd. Pladen indeholdt tillige fraklip, et lille hæfte og et dokumentarprogram. Det var den udgave, som han *ønskede* at sprede, men uden at involvere ham overhovedet blev denne hans foretrukne udgave forbudt i Danmark til fordel for en lemlæstet udgave!

Sydney Pollack kæmpede for at få *3 Days of the Condor* forbudt i pan&scan-versionen og støttede mig i kampen om at udleje letterbox-versionen på LaserDisc, men jeg måtte nøjes med at sælge den. Og suk, nu var salget såmænd også blevet forbudt!

Artikel 10: Ytringsfrihed

Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling.

Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

Artikel 10 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

De overordnede spørgsmål, der havde foranlediget retssagen, blev ikke behandlet. Spørgsmålet om ytringsfrihed blev ganske vist behandlet, men det er tydeligt, at EU-Domstolen ikke tog notits af forholdene i den virkelige verden. Den valgte den lette - men forkerte - løsning og foregav, at jeg anfægtede selve spredningsretten. På det misforståede grundlag afviste den sagen, idet ophavsretten er en anerkendt del af den private ejendomsret! Den så også bort fra, at de nye regler er til skade for almindelige ikke-internationale kunstnere, der mister adgangen til EU, og at kvaliteten af de værker, som EU-borgerne får adgang til, ofte forringes.

Opremsningen af betingelserne i MRK's artikel 10 er næsten rørende, men har intet at gøre med det problem, jeg ville løse, nemlig EU's opgør med frihandelen. Altså medmindre EU-Domstolen i fuld alvor vil påstå, at et forbud mod frihandel er "nødvendigt i et demokratisk samfund", og at "det er et legitimt formål" for EU at forbyde frihandel og sikre, at de internationale selskaber kan tage overpriser for deres varer i EU! For det er præcis dét, det hele handler om.

Hvem var det lige, der kæmpede for regional konsumption til at begynde med? Det var de internationale selskaber, Silhouette, Sebago, Levi's, osv. fordi de ville tage højere priser i EU. Er det virkelig "et tvingende samfundsmæssigt hensyn", der begrunder tilsidesættelsen af menneskeretskonventionens ytringsfrihed?

63. For det første kan argumentet om, at ytringsfriheden i henhold til EMRK's artikel 10 er blevet tilsidesat, fordi indehavere af ophavsret forhindres i at viderebringe deres idéer, ikke tiltrædes. Ifølge artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 udtømmes spredningsretten således kun på den betingelse, at rettighedshaveren har givet samtykke til første salg eller anden overdragelse af ejendomsret. Det er altså rettighedshaveren selv, der kontrollerer den første markedsføring af den genstand, som rettigheden vedrører. I denne sammenhæng er det således klart, at ytringsfriheden ikke kan påberåbes til støtte for, at reglen om konsumption skulle være ugyldig.

64. Hvad for det andet angår friheden til at modtage information, bemærkes, at hvis det antages, at reglen om konsumption i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 kan begrænse denne frihed, følger det imidlertid af EMRK's artikel 10, stk. 2, at de i artikel 10, stk. 1, garanterede friheder kan begrænses, hvis hensynet til den almene interesse kræver det. En forudsætning herfor er dog, at undtagelserne er foreskrevet ved lov, er berettigede ud fra et eller flere legitime formål henset til denne bestemmelse og er nødvendige i et demokratisk samfund, dvs. at de skal være berettigede ud fra tvingende samfundsmæssige hensyn og navnlig stå i et rimeligt forhold til det forfulgte formål (jf. i denne retning dom af 25.3.2004, sag C-71/02, Karner, Sml. I, s. 3025, præmis 50).

65. I det foreliggende tilfælde er den påberåbte begrænsning af friheden til at modtage information berettiget, eftersom den er nødvendig for at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder, såsom ophavsretten, der er en del af den private ejendomsret.

66. Følgelig må anbringendet om tilsidesættelse af ytringsfriheden forkastes.

EU-Domstolens dom i sag C-479/04, 12. september 2006

Det rene galimatias

Man tror det næppe, men alle EU-institutionernes advokater argumenterede for, at regional konsumption gavner ytringsfriheden: Regional konsumption sikrer, at EU-borgerne får adgang til værker, der er bragt på markedet i EU, og endvidere sikrer regional konsumption både pressefriheden og friheden til at ytre sig!

Nå, tænker jeg forbløffet. Hvordan er det forskelligt fra forholdene under international konsumption? Dengang havde vi måske ikke adgang til værker fra andre EU-lande, og der var heller ikke pressefrihed eller frihed til at ytre sig?

I præmis 24-26 afviste EU-Domstolen muligheden for, at staten overtager kontrollen med det danske marked fra distributørerne, fordi det vil føre til hindringer for de frie varebevægelser! Jamen, hallo! Det er altså de danske distributører, der vil hindre de frie varebevægelser, og det indre marked er jo allerede opdelt som konsekvens af indførelsen af regional konsumption!

Generaladvokaten var ikke bedre. I afsnit 46 (side 624) forklarede hun, at det er Domstolens opgave at fortolke tvetydige bestemmelser. Det er jeg med på, men når Domstolen gør det, skal den følge de demokratiske spilleregler og respektere proportionalitetsprincippet. Den skal derfor vælge den mindst indgribende løsning i forhold til det mål, den vil nå.

EU-Domstolen havde overset, at international konsumption også var en løsning i Silhouette-sagen. Det havde fået snebolden af fejl til at rulle. Generaladvokaten løste det problem i afsnit 57 (også side 624), hvor hun vendte på en tallerken og gjorde den tidligere tvetydige bestemmelse til et bevidst politisk valg!

24. Det fremgår klart af artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29, sammenholdt med betragtning 28 til direktivet, at artikel 4, stk. 2, ikke overlader medlemsstaterne nogen mulighed for at fastsætte en anden konsumptionsregel end reglen om konsumption i Fællesskabet.

25. Dette resultat underbygges af artikel 5 i direktiv 2001/29, som tillader medlemsstaterne at indføre undtagelser fra eller indskrænkninger i retten til reproduktion, retten til overføring af værker til almenheden, retten til tilrådighedsstillelse for almenheden af andre frembringelser og retten til spredning. Det fremgår således ikke af nogen af bestemmelserne i artikel 5, at de tilladte undtagelser og indskrænkninger vil kunne angå reglen om konsumption i artikel 4, stk. 2, i direktiv 2001/29 og dermed tillade medlemsstaterne at fravige denne regel.

26. Denne fortolkning er endvidere den eneste, som fuldt ud er i overensstemmelse med direktivets mål, som ifølge første betragtning til direktivet er at beskytte det indre markeds funktion. Herved bemærkes, at der uundgåeligt ville opstå hindringer for de frie varebevægelser og den frie udveksling af tjenesteydelser i en situation, hvor nogle medlemsstater kunne foreskrive international konsumption af retten til spredning, mens andre kun foreskriver fællesskabskonsumption.

EU-Domstolens dom i sag C-479/04, 12. september 2006

> 27. Som det med al ønskelig tydelighed fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, så har formålet med harmonisering af spredningsretten i artikel 4, stk. 2, *ikke* været at bekæmpe spredningen af piratkopier, og som følge heraf kan dette ikke føre til, at bestemmelsen er ugyldig. Det gøres dog gældende, at indførelsen af et harmoniseret kriterium for retten til at indføre ophavsretsbeskyttede produkter (uanset om der er tale om piratkopier eller ej) bidrager til bekæmpelsen af piratkopier.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Mere galimatias

Kommissionen påstod i fuld alvor, at spredningsrettens formål ikke var at gribe ind over for spredningen af piratkopier? Det er ellers let at bekræfte. Det er blot at læse begrundelsen for at indføre spredningsretten (side 447).

Hvordan bidrager regional konsumption til at bekæmpe piratkopier? Afsnit 27 er det rene galimatias. Filmbranchen havde på det tidspunkt anerkendt, at hvis en film ikke kan købes legalt, stiger efterspørgslen på piratkopier af filmen.

Regional konsumption gør det ulovligt at sælge importerede eksemplarer, der i det mindste sikrer rettighedshaverne et vederlag. For en videoforhandler er det lige ulovligt, om han sælger piratkopier eller lovligt udgivne eksemplarer. Så mon ikke en videopirat vil dække en evt. efterspørgsel med eksemplarer, hvor han ikke behøver at betale vederlag til rettighedshaverne?

Et forbud mod at sælge de attraktive amerikanske DVD-udgaver kan umuligt gøre det mindre tillokkende at handle med piratkopier af disse udgaver!

Det dummeste udsagn

Rådets repræsentant, Henrik Vilstrup, har vist ikke fulgt FDV's og IFPI's kamp mod parallelimportørerne i Danmark. Hvorfor var One Stop et problem? Fordi de solgte pladerne *billigt*. Hvad blev virkningen af regional konsumption? Allerede i 2005 konstaterede Konkurrencestyrelsen, at danske forbrugere betalte mellem 160 og 260 mio. kr. for meget for CD-plader på grund af de høje priser, som bl.a. var forårsaget af regional konsumption (side 26).

Hvad var det lige, Silhouette, Sebago og Levi's var ude på? At forbyde *billige* varer, så forbrugerne blev tvunget til at købe de *dyrere* varer. Havde ingen fortalt dette til Henrik Vilstrup? Parallelimportører opererer i sagens natur på et marked med fuldstændig konkurrence. Man kan kun tage overpriser, hvis man på en eller anden måde kan opretholde et monopol, der forbyder konkurrenterne at sælge til lavere priser. Regional konsumption forærer monopoler til FDV og IFPI og andre danske generalimportører, og derfor betaler danske forbrugere mere for varerne. Det gør kun ondt værre, at det ofte også går ud over kvalitet og udvalg.

Det hidtil dummeste udsagn må være tesen om, at international konsumption ikke er til fordel for forbrugerne.

46. De to fortolkninger og deres betydning

En nærmere undersøgelse af fortolkningsmulighederne viste, at det i forhold til vareudvalg, priser og borgerlige rettigheder er afgørende, hvordan regional konsumption fortolkes. I dette kapitel undersøges de to fortolkninger og deres praktiske betydning.

En nærmere undersøgelse af bortforklaringerne

Jeg var ikke imponeret over EU-Domstolen hverken i den første Laserdisken-sag eller i Hokamp-sagen - og selvfølgelig slet ikke i Silhouette-sagen - men selvom dommerne ved EU-Domstolen lever i deres egen verden, er der gerne et teoretisk formål med dommene, f.eks. at sikre ophavsmænd et vederlag, der står i forhold til antallet af udlejninger. Det kan i teorien gennemføres uden at opdele det indre marked, hvilket udadtil altid har været vigtigt for EU-Domstolen.

Er de 13 dommere virkelig så ubegavede, at de ikke kan se, at EU umuligt kan gennemføres som et område uden indre grænser, hvis de nationale distributører skal kontrollere markedet i hvert sit område? I 2006 var det ensbetydende med 25 separate markeder, og det burde ikke være noget problem at lade Danmark vægte hensynet til ytringsfriheden højere. Alligevel blev ønsket afvist med henvisning til det indre markeds funktion. Det gav absolut ingen mening!

Så slog det mig pludselig: Der var sket nøjagtig det samme som i den første Laserdisken-sag. Dommerne havde slet ikke taget notits af forelæggelsen. De tog udgangspunkt i deres egne fordomme om, at jeg havde angrebet et direktiv, som alle medlemsstater havde skrevet under på, så der kunne ikke være anden løsning, end videoforhandler Pedersen er idiot. Jeg kæmpede forgæves for at få dem til at forstå problemet, men alle var optaget af at finde på bortforklaringer.

En af bortforklaringerne vedrører Mario Montis tale. Det må være åbenbart, at hvis regionalkoder er et problem, fordi de kan virke som et røgslør for et system, der fører til kunstigt høje priser i EU, er det intet i forhold til skadesvirkningerne ved regional konsumption. Mario Monti påpegede, at konkurrencereglerne ikke tillader et sådant system. Hvis Kommissionens repræsentanter virkelig mente, at Mario Monti var på afveje, burde de sætte ham på plads og rede trådene ud.

De kommer ind på spørgsmålet i afsnit 29 i det skriftlige indlæg. De afviser, at regionalkoder har noget at gøre med konsumption. Det er ret beset rigtigt; men de har samme virkning for forbrugerne. Så fortsætter de kryptisk: "Håndhævelsen af denne opdeling af verdensmarkedet ved hjælp af aftaler mellem DVD-producenter og rettighedshavere er underlagt konkurrencereglerne."

Hvad vil det sige? Håndhævelsen? Regionalkoderne er der, og deres eksistens er til gene for EU-borgerne, fordi de indbyggede blokeringer gør DVD-plader fra resten af verden ubrugelige.

I Laserdisken forsøger vi at afhjælpe ulemperne ved ganske enkelt (og lovligt) at fjerne blokeringerne fra de afspillere, vi sælger.

Forskellen på de to fortolkningsmuligheder

Jeg nærlæste alle indlæggene igen i forsøget på at få dem til at give mening, og jeg greb min EU-Karnov og nærlæste afsnittet om konkurrencereglernes forhold til enerettigheder. Det gik op for mig, at der er to måder at anskue det sære begreb, regional konsumption, som pludselig var der en dag, uden at nogen havde drøftet, hvorfor den frie verdenshandel skulle afskaffes. Hvad skulle træde i stedet?

Johan Schlüter var inde på det i brevet til Kulturudvalget. Hvis det handler om at give rettighedshaveren en særlig ret til at forbyde spredning, dvs. en ret, der kan udøves ved at gribe ind med et forbud, så rammes specialimporten ikke. Der sker ikke noget, medmindre rettighedshaveren vælger at gribe ind.

Ændringen betyder således, at eksemplarejerens hidtidige lovfæstede ret til at videresælge et udgivet eksemplar, erstattes af rettighedshaverens ret til at forbyde videresalget. I mange - formentlig næsten alle - situationer vil rettighedshaveren være interesseret i, at de udgivne eksemplarer sælges, og det vil blive resultatet, hvis han ikke gør noget.

I det lys giver Mogens Koktvedgaards eksempel til Kulturudvalget mening. En forfatter kan udgive sin bog i EU til "normal" pris, men hans chance for at sælge sin bog til de fattige folk i Indien vil stige, hvis han kan sætte prisen ned. Det vil han kun, hvis han samtidig kan forhindre, at de billige eksemplarer sælges i EU. Han kan f.eks. i de indiske eksemplarer trykke en meddelelse: "Dette eksemplar er udgivet til salg uden for EØS-området. I henhold til EU's regler om regional konsumption forbydes salg af dette eksemplar inden for EU."

Det vil ikke føre til en opdeling af det indre marked. Salget af eksemplaret er forbudt for alle, så der er ingen forskelsbehandling, og den løsning vil styrke EU's rettighedshavere i den globale konkurrence. I teorien er det en fin løsning, hvis formålet er at styrke EU's rettighedshavere på det globale marked. I princippet er det muligt at angribe udøvelsen af eneretten - dvs. forbuddet - med konkurrencereglerne. Man kan som forbruger anfægte et forbud og påstå: "Det reelle formål er at tage overpris i EU... eller at sælge et ringere produkt... eller at afskære mig fra den information, jeg søger, osv.," og så må en domstol afgøre, om der er tale om en legitim ophavsretlig beskyttelse inden for traktatens forbudsbestemmelser.

4.5.1. Enerettigheder og konkurrencebegrænsningsforbud

Principielt har Domstolen opstillet en sondring mellem rettighedernes eksistens og deres udøvelse. Rettighedernes eksistens berøres ikke af forbudene i art. 30 og art. 85/86, mens deres udøvelse kan begrænses.

Afgørende i begge henseender bliver en undersøgelse af, hvilke grænser der efter traktatens forbudsbestemmelser gælder for udøvelsen af de rettigheder, de nationale eneretslove giver eneretsindehaveren.

EU-Karnov 1993 (side 611)

Da der aldrig har været en debat om formålet med regional konsumption, er det selvfølgelig rene spekulationer, men min pointe er, at der er en verden til forskel på, om lovgiver har givet rettighedshaveren en ret til at forbyde videresalg, eller om lovgiver kræver af forhandleren, at denne skal indhente tilladelse til at sælge. I mere end 10 år forsøgte jeg forgæves at få domstolene til at forstå denne forskel, men med undtagelse af en enkelt byretsdommer har ingen dommer forstået noget som helst, så tillad mig at være grundig i min forklaring.

Tag billedet af forbudsskiltet på side 172. Betyder det, at man skal indhente tilladelse, før man må parkere foran Laserdisken? Nej, det hjælper hverken at få tilladelse fra borgmesteren eller fra FDV. Ingen må parkere foran Laserdisken. Det er ikke noget, jeg har bestemt. Jeg vil gerne have, at kunderne kan parkere foran min butik, men lovgiver (Folketinget) har vedtaget en lov, der giver politiet en ret til at forbyde parkering bestemte steder. Når det er meddelt på en måde, der forstås af almindelige borgere, f.eks. ved skiltning, er parkering forbudt. For alle! De to fortolkninger blandes ofte sammen. Mogens Koktvedgaard understregede f.eks. også på ekspertmødet, at den, der vil videresælge et eksemplar, skal kunne dokumentere, at rettighedshaveren har tilladt salget i EU. Pludselig talte han om fortolkning 2! Der er enorm forskel på at parkere sin bil, hvor det ikke er forbudt, og på at skulle fremvise en tilladelse, hver gang man parkerer bilen.

I den anden fortolkning, hvor man skal kunne dokumentere rettighedshaverens tilladelse, må rettighedshaveren nødvendigvis ulejliges, før hans varer må sælges. Det vil sige, at hvis han vil forblive på markedet, er det for ham reelt en ny pligt. Tabellen viser virkningen af de to fortolkninger i fire forskellige situationer set fra rettighedshaverens side:

		Fortolkning 1: "en ret til at forbyde"	**Fortolkning 2:** "en pligt til at tillade"
A:	**Nationale EU-rettighedshavere**	Ingen ændring (fortsat konsumption)	Ingen ændring (fortsat konsumption)
B:	**Lokale rettighedshavere i tredjelande**	Ingen ændring (fortsat fri adgang)	NYT: Administrative krav skal opfyldes, før salg i EU er lovligt
C:	**Multinationale rettighedshavere**	NYT: Ret til at forbyde parallelimport ved udøvelse af den nye eneret	NYT: Parallelimport er forbudt. Områdebeskyttelse kan opnås ved passivitet
D:	**Borgerne/ samfundet**	Ingen ændring (kulturudbuddet bevares)	NYT: Kulturudbuddet indskrænkes

A: Nationale EU-rettighedshavere

Det er interessant, at regional konsumption ikke betyder noget som helst for langt de fleste ophavsmænd og rettighedshavere i EU, nemlig alle dem, der opererer på deres eget nationale marked, f.eks. danske forfattere, der udgiver bøger på dansk til danske læsere, og danske musikere, der udgiver musik til danske lyttere.

Udgiver man sine værker i EU, er der ingen forskel på regional konsumption og international konsumption. Konsekvensen af en udgivelse er i begge tilfælde, at man ikke har kontrol over afsætningen. De udgivne eksemplarer må spredes til hele verden. Ophavsmændene i EU har intet at skulle have sagt efter udgivelsen.

B: Lokale rettighedshavere i tredjelande

For ophavsmænd og rettighedshavere, der opererer på deres eget lokale marked i et tredjeland, er det vigtigt, at regional konsumption fortolkes efter fortolkning 1 og ikke efter fortolkning 2.

Tag f.eks. ophavsmanden til den boomerang, jeg købte i Australien (side 36). Han nyder godt af Adam Smiths "usynlige hånd", som automatisk sørger for, at hans boomeranger distribueres rundt i verden, hvor der måtte være efterspørgsel på dem. Han kan nøjes med at koncentrere sig om at fremstille boomerangerne og lægge dem frem på fortovet hver dag. Markedskræfterne klarer resten.

Dog kun efter fortolkning 1. Efter fortolkning 2 er den usynlige hånd skåret af. Efter fortolkning 2 mister han sin automatiske adgang til verdensmarkedet. Hans værker kan kun omsættes lovligt i EU, hvis der følger en udtrykkelig tilladelse med. Jeg har ikke en sådan tilladelse, så hvis fortolkning 2 er rigtig, er jeg nødt til at tage min boomerang med i graven, for jeg kan ikke skille mig af med den igen. I hvert fald ikke lovligt. Det samme gælder mit skakspil fra Skt. Petersborg.

Både for mig som køber og for de lokale kunstnere rundt om i verden er det af afgørende betydning, at regional konsumption betyder "en ret til at forbyde", en ret, denne aboriginer ikke kunne drømme om at gøre brug af, og ikke "en pligt til at tillade", hvilket vil gøre det så besværligt for ham at omsætte boomerangerne i EU, at han nok vil opgive - hvis han da er klar over, at EU stiller så tåbelige krav.

En sydkoreansk film, *Palwolui Keuriseumaseu* (Christmas in August, 1998), er eksempelvis udgivet på DVD med japanske og engelske tekster, da rettighedshaverne gerne vil sælge filmen til hele verden. Pladen er heller ikke låst af en regionalkode. Mon ikke det glæder dem, at min ven fyldte kufferten i butikken i Seoul med deres film, så danskerne har mulighed for at købe den?

Det er slut nu. Jeg tør ikke købe flere film fra Østen, for medmindre fortolkning 1 etableres som retspraksis, er denne import forbundet med risiko for sagsanlæg og erstatningskrav. Meget mere om det i del 5.

C: Multinationale rettighedshavere

Mogens Koktvedgaards historie om den britiske forfatter, som gerne vil udgive sin bog billigt i Indien uden at risikere, at hjemmemarkedet bliver torpederet af de billige eksemplarer, giver trods alt en form for mening efter fortolkning 1.

Efter fortolkning 1 betyder regional konsumption ikke alverden i praksis. Det drejer sig om nogle kroner til fordel for den europæiske rettighedshaver, og det er det hele. Silhouette var i en lignende situation. Det havde udtrykkeligt betinget sig, at de umoderne briller, der blev solgt billigt i Østeuropa, ikke måtte indføres tilbage til EU, hvor de "torpederede" markedet for dyre moderigtige briller. Der var i den situation tale om at beskytte en af EU's respekterede virksomheder. Der gik bare ikke lang tid, før amerikanerne fik øjnene op for fidusen, og lynhurtigt kom det især til at glæde amerikanske aktionærer.

Er fortolkning 1 ikke nok for EU's rettighedshavere? Måske, Silhouette fik jo sit ønske opfyldt. Det er ikke de rettighedshavere, der fik tildelt spredningsretten i låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet, der kæmper for den meget restriktive fortolkning 2. Nej, det er de nationale licenstagere som FDV og IFPI, der fører sig frem som ophavsmænd for at beskytte "deres" nationale marked.

For FDV er det vigtigt med en fortolkning, der ikke forudsætter, at de udøver en eneret, selvfølgelig, set i lyset af, at de end ikke har fået tildelt en sådan eneret. Det er vigtigt for dem, at pligten til at handle flyttes fra rettighedshaveren til de pågældende importører, for de ved udmærket, at det i praksis er umuligt at opnå "de i Danmark nødvendige" tilladelser. De opnår derudover med fortolkning 2, at de film, de intet har med at gøre - koreanske film, japanske film og amerikanske filmklassikere osv. - også forsvinder fra det danske marked. Sådan øger de deres markedsandel, idet de får ram på den konkurrerende specialimport.

Som bonus opnår FDV også, at udøvelsen af eneretten ikke kan anfægtes med konkurrencereglerne. De gør ingenting. Når handlepligten flyttes til importørerne, kan licenstagerne bare læne sig tilbage og lade være med at svare på eventuelle henvendelser. Så vil "deres" marked automatisk være beskyttet mod konkurrence.

D: Borgerne/samfundet

For det danske samfund er der kulturelle tab forbundet med forbud mod special-import. Det rammer ikke blot koreanske og japanske film, men også amerikanske film, der ikke udgives i Europa - f.eks. *The Life of Émile Zola*, der indledte denne bog, og sandelig også danske og franske filmklassikere. For det danske samfund er det derfor vigtigt, at fortolkning 1 bliver etableret retspraksis.

For mig selv som importør er det selvfølgelig afgørende at vide, om jeg skal agere efter fortolkning 1 eller fortolkning 2. Skal jeg respektere rettighedshavernes forbud - ligesom bilisterne skal respektere politiets forbud, når de parkerer deres bil - eller skal jeg i gang med at indsamle tusindvis af tilladelser for at kunne bevare det brede udvalg af film?

Den rigtige fortolkning?

Hvilken fortolkning er rigtig? Hvilken fortolkning lå til grund for EU-Domstolens dom? På ekspertmødet var Mogens Koktvedgaard ikke ret klar om fortolkningen. En undersøgelse af fortolkningsbidragene afslører, at det kun var triumviratet, der talte om fortolkning 2 som en mulighed. Mogens Koktvedgaard, Peter Schønning og FDV var de eneste, der talte om "at indhente tilladelse".

Kommissær d'Archirafi skrev om regional konsumption, da han introducerede fænomenet i 1994, at det skulle "forstås således, at rettighedshaveren har ret til at forhindre parallelimport" (side 451), altså fortolkning 1. Rådets repræsentanter brugte ordlyden "vil kunne modsætte sig parallelimport" (side 627), og Kommissionen og generaladvokaten beskrev også fortolkning 1 i deres skriftlige indlæg.

> 12. Udgangspunktet er således, at ophavsmanden kan modsætte sig enhver spredning af hans værker.
>
> 38. Lovgiver har foretaget en afvejning mellem *ophavsmandens* ret til at forbyde spredning og *mellemhandlerens* ret til viderespredning.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

> 3. Virkningen af, at retten udtømmes (konsumeres) er, at rettighedshaveren ikke længere kan påberåbe sig denne ret for at modsætte sig yderligere spredning.

Fra Generaladvokatens forslag til dom, 4. maj 2006

Uanset, at regional konsumption ikke blev indført af folkevalgte politikere, er det alligevel sådan, at de syv supplerende anbringender i høj grad mister deres kraft, når fortolkning 1 lægges til grund. Så fungerer regional konsumption også med fem rettighedshavere, og det indre marked bliver heller ikke opdelt.

Mine opgaver som importør reduceres betydeligt, hvis fortolkning 1 indføres som retspraksis i Danmark - og naturligvis også i resten af EU.

Fortolkning 1	**Fortolkning 2**
Kommissær d'Archirafi Rådets skriftlige indlæg Kommissionens skriftlige indlæg Generaladvokatens forslag til dom	Peter Schønning Mogens Koktvedgaard FDV v/Torben Steffensen
Det indre marked bevares som et område uden indre grænser.	Det indre marked opdeles i 25 (nu 27) separate markeder.
Udøvelsen af eneretten kan anfægtes.	Ingen handling, der kan anfægtes.
Fungerer med alle fem rettighedshavere.	Fungerer med én national distributør.

47. Retssagen om den rigtige fortolkning

Kulturminister Brian Mikkelsen og kontorchef Peter Schønning var ikke indstillet på at få lovens fortolkning undersøgt. De hyrede igen kammeradvokat K. Hagel-Sørensen, og nu gav de ham mandat til at *forhindre* en undersøgelse af lovens rette fortolkning.

Kulturministeriets kovending

Jeg havde ikke haft noget at gøre med kammeradvokat K. Hagel-Sørensen siden det fælles udkast til forelæggelse i 2004. Jeg syntes, vi burde drøfte fortolkningsmulighederne i stedet for at bygge stejle fronter op, men det interesserede ham ikke, hvad regional konsumption egentlig gik ud på. Kulturministeriet ville bare have sagen afsluttet hurtigst muligt, og han lokkede med et tilbud om at frafalde krav om sagsomkostninger, hvis jeg hævede hovedsagen ved Østre Landsret.

Jeg forstår ikke bemærkningen om, at der kunne være udsigt til at bygge stejle fronter op. Situationen er den, at du har nedlagt påstand om, at Kulturministeriet skal tilpligtes at anerkende, at ophavsretslovens bestemmelse om gennemførelse af infosoc-direktivet ikke finder anvendelse på dig. Den påstand har du begrundet med, at du anså direktivet for ugyldigt. Efter at EF-Domstolen har afsagt dom, hvor alle dine anbringender er blevet behandlet, kan jeg ikke se, hvad en fortsættelse af retssagen kan baseres på.

Kulturministeriet har den, synes jeg, ret agtværdige indstilling, at man gerne vil have sagen afsluttet og begrænse sine advokatomkostninger. Hvis det er således, at du ønsker at fortsætte retssagen, er mit tidligere fremsatte tilbud naturligvis bortfaldet. Om der kan fremsættes et andet tilbud, har jeg ingen mening om på nuværende tidspunkt.

Hvis du ikke til den 10. oktober har gjort din stilling klar med hensyn til, hvad der skal ske med retssagen, går jeg ud fra, at vi begge vil blive indkaldt til et retsmøde i landsretten. Efter min mening er det helt rimeligt, at landsretten gerne vil have et førstehåndsindtryk af, hvad der skal ske i sagen, og jeg kan ikke selv se et formål med en drøftelse os indbyrdes om Domstolens afgørelse.

Kammeradvokaten til Laserdisken ApS, 5. oktober 2006

Retssagen var anpartsselskabets eneste aktivitet efter tilbagekøbet i 2004, og med den ændrede påstand i hovedsagen var det blevet til en aldeles ligegyldig retssag, da påstanden kun vedrørte selskabet. Jeg havde en opsparing på godt 149.000 kr. i selskabet, og dem ville jeg hellere beholde end betale sagsomkostninger, så jeg tog imod tilbuddet. Så måtte jeg afklare fortolkningstvivlen på anden måde.

Jeg sendte en udførlig redegørelse om fortolkningsmulighederne til Folketingets Kulturudvalg, og så tog jeg fat i Per Clausen (EL), der var valgt ind i Folketinget i 2005. Han gik med til at hjælpe med at få afklaret, hvad Kulturministeriet mente om ophavsretslovens fortolkning efter retssagens behandling ved EU-Domstolen.

Jeg formulerede et spørgsmål baseret på Johan Schlüters brev til Kulturudvalget i 2002 (side 557). Det ville være lettest og mest udramatisk, hvis kulturministeren bekræftede sin støtte til hans fortolkning. Hvis det var tilfældet, kunne jeg bruge det i en strid med FDV, og hvis det ikke var tilfældet, kunne jeg anlægge sag mod Kulturministeriet om lovens fortolkning. Peter Schønnings svar viste sig at være en total kovending i forhold til svaret til Kulturudvalget i 2002.

Spørgsmål nr. S 1921:

Kan ministeren bekræfte, at ophavsretslovens § 19, stk. 1, må forstås sådan, at begrebet parallelimport forudsætter, at der findes en enerettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen, og at der ikke er noget grundlag for at forbyde import, hvis en sådan rettighedshaver ikke findes?

Svar:

Det er korrekt, at der ved begrebet parallelimport forstås import af eksemplarer af fx film, bøger, musik-cd'er m.v. til et land, hvor der i forvejen findes en licenshaver. Hvis der derimod ikke i forvejen findes en licenshaver vil import af film, bøger, musik-cd'er m.v. have karakter af specialimport.

Ophavsretslovens § 19, stk. 1, indeholder et forbud mod såvel parallelimport som specialimport af eksemplarer af værker fra lande uden for EU og EØS (regional konsumption). Forbuddet betyder, at det kun er lovligt at videresælge film, bøger, musik-cd'er m.v. købt i et land uden for EU/EØS, såfremt der er indhentet tilladelse hertil hos rettighedshaveren (fx pladeselskabet, forlaget el. filmproducenten). Dette gælder uanset, om der i forvejen findes en licenshaver eller ej.

Forbuddet mod videresalg af eksemplarer af værker fra andre lande end EU og EØS har været gældende i den danske ophavsretslov siden 2002 og blev indført i forbindelse med implementeringen af EU-direktivet om ophavsret i informationssamfundet (det såkaldte infosoc-direktiv).

Under forhandlingerne om infosoc-direktivet var Danmark hele tiden modstander af et sådant forbud, der udelukker såkaldt international konsumption. Regeringen mener, at principperne om frihandel bør indebære frit videresalg af alle typer af værkseksemplarer, uanset hvor de er købt; når rettighedshaveren har givet samtykke til det første salg, bør ophavsretten ikke være til hinder for et videresalg af eksemplaret.

Blandt de andre EU-lande var der imidlertid et kvalificeret flertal for forbuddet, og Danmark kunne derfor ikke forhindre vedtagelsen. I forbindelse med vedtagelsen af direktivet afgav Danmark sammen med flere andre mindre lande en erklæring om, at Danmark er imod begrænsningen, og at reglerne bør genovervejes. Den daværende regering fik i sommeren 2000 mandat fra Folketingets Europaudvalg til at stemme for direktivet uanset utilfredsheden med dette element.

Det skal understreges, at reglerne ikke forhindrer den enkelte forbruger i at importere fx dvd-film, som man har købt i et andet land. Det er kun videresalget gennem butikker osv., der rammes af reglerne.

Kulturministeren til Per Clausen (EL), 18. januar 2007

Mørkelygten

En erfaren og skrupelløs embedsmand vil kunne påstå, at Peter Schønning i 2002 slet ikke udtalte sig om Kulturministeriets opfattelse af lovforslaget. Han havde blot gentaget, hvad Johan Schlüter havde anført over for Kulturudvalget.

Da Kulturudvalget bad om ministerens kommentar til Johan Schlüters indlæg, var det formentlig, fordi de var interesseret i at vide, hvad *Kulturministeriet* mente om truslen mod specialimporten, hvis lovforslaget blev vedtaget. Som en dreven embedsmand svarede Peter Schønning på en sådan måde, at Kulturudvalget blev beroliget, fordi svaret antydede, at specialimporten ikke ville blive påvirket.

Jeg forstår ikke, at politikerne finder sig i det. Hvis det var Kulturministeriets opfattelse, at Johan Schlüter var helt galt på den, burde politikerne have fået det at vide i 2002. Det var i forventning om at høre Kulturministeriets opfattelse, at de havde bedt om en kommentar. Et ærligt svar fik de først i 2007, efter at loven var vedtaget, og Peter Schønning var ligeglad med EU-institutionernes opfattelse og problemet med konkurrencereglerne og opdelingen af det indre marked. Han var fast besluttet på at beskytte FDV's markedskontrol.

Hovedparten af svaret er rent røgslør. Kun det andet afsnit i svaret er relevant. Kun andet afsnit vedrører holdningsændringen. Den gamle traver om, at Danmark var kommet i mindretal, har ikke andet formål end at aflede opmærksomheden fra kovendingen. Derefter stævnede jeg Kulturministeriet.

Påstand

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ophavsretslovens § 19, stk. 1 medfører, at ophavsmandens (eventuelle) forbud mod spredning af eksemplarer af et værk, der er bragt på markedet af ham eller med hans tilladelse uden for EØS-området, får retskraft i henhold til ophavsretsloven, men ophavsretslovens § 19, stk. 1 pålægger ikke en forhandler en pligt til at erhverve positivt samtykke, før han viderespreder et eksemplar af et værk, der er bragt på markedet af ophavsmanden eller med hans tilladelse uden for EØS-området.

Sagsfremstilling

Tvisten vedrører forståelsen af begrebet "regional konsumption" af spredningsretten. Der er enighed om, at der ved infosoc-direktivets gennemførelse skete en overgang fra princippet om international konsumption af spredningsretten til regional konsumption af spredningsretten.

Der er enighed om, at international konsumption af spredningsretten medfører, at et eksemplar af et værk, der er bragt på markedet af ophavsmanden eller med dennes samtykke, kan spredes videre, uanset hvor i verden eksemplaret er bragt på markedet. Det medfører, at ophavsmanden ikke kan forbyde spredning af eksemplarerne, idet et forbud ikke har retskraft. Der er også enighed om, at regional konsumption medfører, at spredningsretten ikke udtømmes for eksemplarer, der af ophavsmanden er bragt på markedet uden for EØS-området.

Laserdiskens stævning, 20. marts 2007

Kammeradvokatens udflugter

Den citerede påstand er ikke helt den samme som i stævningen, idet jeg ændrede påstanden efterfølgende, da jeg fandt på en mere præcis formulering. Det er den påstand, som retten behandlede, der er gengivet på forrige side.

Retsplejeloven var blevet ændret, så i forhold til den første retssag skulle jeg anlægge sagen ved Retten i Aalborg i stedet for Østre Landsret. Det betød, at jeg mistede den automatiske ankeadgang til Højesteret. I stedet ville Vestre Landsret få det sidste ord, og det var jeg ikke spor tryg ved.

Sø- og Handelsretten behandler sager med konkurrenceretligt indhold, og derfra ankes til Højesteret, så i et forsøg på at sikre adgang til Højesteret anlagde jeg retssagen ved Sø- og Handelsretten, men den gik ikke. Sagen blev henvist Retten i Aalborg, hvor jeg som det første begærede den henvist til landsretten.

Også denne sag tog kammeradvokat K. Hagel-Sørensen selv, og han skruede straks bissen på. Han ville have sagen afvist, og han ville ikke drøfte andet, skrev han i et utroligt skuffende svarskrift. Denne vor regerings førende advokat løj og manipulerede lige så slemt som Johan Schlüter og Peter Schønning.

Påstande

Principalt: Afvisning
Subsidiært: Frifindelse

Processuel bemærkning

Under henvisning til retsplejelovens § 253 anmoder sagsøgte om, at spørgsmålet om sagens antagelse til realitetsbehandling behandles særskilt og forlods. Under henvisning hertil indeholder dette svarskrift kun anbringender til støtte for afvisningspåstanden.

Anbringender

Denne sag handler om, hvornår eneretten til at råde over et værkseksemplar konsumeres. Til støtte for den nedlagte påstand om afvisning, gøres det i første række gældende, at sagsøger allerede har fået prøvet sagens spørgsmål ved domstolene. De to sager er reelt identiske, herunder er sagsøgers anbringender i vid udstrækning enslydende i de to sager. En realitetsprøvelse af nærværende søgsmål vil således indebære en fornyet prøvelse af det spørgsmål, som allerede i realiteten er afgjort ved Østre Landsrets 19. afdelings sag nr. B-506-03: Laserdisken ApS mod Kulturministeriet, og da der ikke må tvistes to gange om det samme, skal nærværende sag afvises.Til støtte for afvisningspåstanden gøres det i anden række gældende, at sagsøger ikke har en konkret og aktuel interesse i at få domstolenes afgørelse i en sag mod Kulturministeriet.

\- - -

Bestemmelsen i ophavsretslovens § 19 reducerer ikke eneretten til alene at være en forbudsret. Udgangspunktet bør naturligvis være, at når der eksisterer en ret, bør den, der ønsker at opnå økonomisk gevinst ved at udnytte retten, have ulejlighed med at kontakte rettighedshaveren.

Kulturministeriets svarskrift, 19. juni 2007

I første række støttede han afvisningspåstanden på den absurde løgn, at sagen handlede om, hvornår spredningsretten konsumeres. Kors, det var vi jo enige om, og det skrev jeg klart og tydeligt i sagsfremstillingen! Den anlagte sag vedrører *fortolkning*, og tvisten skyldes, at Kulturministeriet har skiftet holdning. Det har i hvert fald valgt en anden fortolkning end EU-institutionernes og en fortolkning, der ikke kan undgå at opdele det indre marked.

Han skrev, at han ikke forstod min bemærkning om, at der kunne være udsigt til "at bygge stejle fronter op". Det ville jeg undgå, så jeg foreslog, at vi drøftede sagen, men han byggede stejle fronter op ved at lyve sig fra, at Kulturministeriet havde valgt en tvivlsom fortolkning, som kun triumviratet havde støttet.

Hans andet anbringende var næsten lige så langt ude. Det var en påstand om, at jeg ikke havde en konkret og aktuel interesse i domstolenes afgørelse. Det kan man kun ryste på hovedet af. Min interesse var (og er) både konkret og aktuel. Hver dag, hvor jeg importerer film fra USA eller Østen, skal jeg enten respektere et eventuelt forbud eller indhente konkret tilladelse. Afskaffelsen af international konsumption har pålagt mig en ny pligt, men hvilken?

Jeg befandt mig i en permanent uvished om, hvad der kræves af mig for at opfylde mine nye pligter som importør. Det var på grund af min interesse i loven, at jeg i 2002 var inviteret med til ekspertmødet i Kulturudvalget. Det var næppe sket, hvis ikke jeg havde en interesse i loven. Kammeradvokaten repræsenterede kulturminister Brian Mikkelsen, som fra Folketingets talerstol havde nævnt netop Laserdisken - af alle virksomheder i hele landet - som "den ene virksomhed", der blev påvirket af lovændringen (side 581). Det var en vanvittig kovending.

K. Hagel-Sørensen illusterede også en evne til at få det mest utrolige sludder til at lyde plausibelt, hvis man ikke tænker sig om. Det skete, da han alligevel gav fortolkning 2 sin støtte med disse ord: "Udgangspunktet bør naturligvis være, at når der eksisterer en ret, bør den, der ønsker at opnå økonomisk gevinst ved at udnytte retten, have ulejlighed med at kontakte rettighedshaveren."

Lyder det besnærende? Overvej lige konteksten. Hvordan er det nu, at værket udnyttes? Det udnyttes ved, at en boghandler sælger et eksemplar af en udgivet bog. Er det rimeligt at tage udgangspunkt i, at boghandlerens salg af bøger er til skade for forfatteren? Hvor meget vil forfatteren tjene, hvis boghandleren ikke vil sælge hans udgivelser? Er der tale om en form for udnyttelse, hvor det er rimeligt at kræve, at forfatteren skal spørges ved hvert salg? *Harry Potter*-bøgerne er solgt i mere end 500 mio. eksemplarer. Ifølge kammeradvokaten bør det være sådan, at J. K. Rowling skal spørges, hver gang en *Harry Potter*-bog sælges!

Ok, lad os et øjeblik købe det argument, at boghandlerens salg af en bog er en sådan udnyttelse, at forfatteren skal spørges, før et eksemplar af bogen må sælges, og at EU sikrer dette. Den kvikke læser vil stadig undre sig: Reglen vedrører jo kun varer fra tredjelandene! Går EU ud på at hjælpe forfattere i tredjelandene, mens EU's egne forfattere ikke skal have den samme ret?

Nej, kammeradvokatens useriøse svar har udelukkende til formål at vildlede.

Byrettens henvisning

Jeg foreslog kammeradvokaten, at vi mødtes for at drøfte sagen, og jeg prøvede diplomatisk at åbne for den mulighed, at afvisningspåstanden måske skyldtes en misforståelse, men det hjalp ikke. Kammeradvokaten gad ikke engang ulejlige sig med at svare.

I stedet sendte han en anmodning til Retten i Aalborg om at beramme hans afvisningspåstand til mundtlig forhandling. Byretten var nødt til at gøre noget, og sagen endte hos byretsdommer Ole Høyer, som besluttede, at han først ville tage stilling til min anmodning om henvisning. Han bad parterne om at indsende et skriftligt indlæg med bemærkninger til anmodningen, hvorefter han ville træffe afgørelse på skriftligt grundlag.

Jeg skrev derfor et processkrift om sagens principielle karakter samt et ekstra processkrift om sammenhængen mellem den første sag mellem anpartsselskabet og Kulturministeriet og nærværende sag, der var en udløber af den første sag og forårsaget af, at Kulturministeriet havde valgt en tvivlsom fortolkning.

Kammeradvokaten bebrejdede i stedet Ole Høyer, at han ikke havde fulgt hans forslag. Afvisningspåstanden skulle behandles først, skrev kammeradvokaten, og hele processkriftet gik ud på at få Ole Høyer til at ændre fremgangsmåde.

Jeg tager hatten af for byretsdommer Ole Høyer, der ikke lod sig intimidere af kammeradvokaten. Uanfægtet tog han som lovet stilling til min anmodning om henvisning. I kendelsen beskrev han kort og præcist det principielle problem og begrundede, at sagen er af principiel karakter: "Sagen vedrører lovfortolkning og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret."

Ole Høyer tog ikke stilling til kammeradvokatens påstand om afvisning, men knyttede alligevel et par ord til den. Han skrev, at han lagde vægt på "karakteren af de anbringender, sagsøgte har anført til støtte for afvisningspåstanden." Jeg læser det som hans måde at sige, at anmodningen simpelthen var for useriøs.

> Den sag, sagsøgeren har anlagt, vedrører spørgsmål om fortolkningen af ophavsretslovens § 19, navnlig i forhold til bestemmelsen i artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (2001/29). Da sagen således vedrører lovfortolkning og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret, finder retten, at sagen er af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.
>
> Efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger finder retten herudover, at det ikke er hensigtsmæssigt, at spørgsmålet om behandlingen af sagsøgtes afvisningspåstand som begæret af sagsøgte udskilles til særskilt påkendelse, jf. retsplejelovens § 253, og afgøres, forinden der træffes afgørelse om sagsøgerens henvisningspåstand. Der er i den forbindelse navnlig lagt vægt på karakteren af de anbringender, sagsøgte har anført til støtte for afvisningspåstanden.

Byretsdommer Ole Høyers henvisningskendelse, 14. marts 2008

Artikel 6: Ret til retfærdig rettergang

Stk. 1. Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der er oprettet ved lov, når der skal træffes afgørelse enten i en strid om hans borgerlige rettigheder og forpligtelser eller angående en mod ham rettet anklage for en forbrydelse. Dommen skal afsiges i et offentligt møde, men pressen og offentligheden kan udelukkes helt eller delvis fra retsforhandlingerne af hensyn til sædeligheden, den offentlige orden eller den nationale sikkerhed i et demokratisk samfund, når det kræves af hensynet til mindreårige eller til beskyttelse af parternes privatliv, eller under særlige omstændigheder i det efter rettens mening strengt nødvendige omfang, når offentlighed ville skade retfærdighedens interesser.

Stk. 2. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven.

Stk. 3. Enhver, der er anklaget for en lovovertrædelse, skal mindst have ret til følgende:

a) at blive underrettet snarest muligt, udførligt og på et sprog, som han forstår, om indholdet af og årsagen til den sigtelse, der er rejst mod ham;

b) at få tilstrækkelig tid og lejlighed til at forberede sit forsvar;

c) at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer, som han selv har valgt, og, hvis han ikke har tilstrækkelige midler til at betale for juridisk bistand, at modtage den uden betaling, når dette kræves i retfærdighedens interesse;

d) at afhøre eller lade afhøre imod ham førte vidner og at få vidner for ham tilsagt og afhørt på samme betingelser som vidner, der føres imod ham;

e) at få vederlagsfri bistand af en tolk, hvis han ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes i retten.

Artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

EU's retssikkerhedsprincip (side 53)

I EU's vejledning til dem, der arbejder med affattelse af EU-lovgivning, står der om retssikkerhedsprincippet kort og klart, at princippet tilsiger, at loven skal være forudsigelig i sin anvendelse.

Det har været en del af Den Europæiske Menneskeretskonvention siden 1950. Hvis jeg indsætter mit navn og fjerner de rettigheder, der er irrelevante her, står der tilbage i artikel 6, stk. 1: " Hans Kristian Pedersen har ret til en retfærdig og offentlig rettergang for en uafhængig domstol, når der skal træffes afgørelse i en strid om hans borgerlige forpligtelser."

Der er mellem Kulturministeriet og mig strid om mine borgerlige forpligtelser i forbindelse med mit virke som importør. Jeg mener, at den første retssag viste, at konsekvensen af regional konsumption er, at jeg skal respektere et forbud, men alligevel forlanger Kulturministeriet, at jeg skal indhente tilladelse. Der er således en strid mellem os på et område, der hører under Kulturministeriet.

Sagsbehandlingen ved Vestre Landsret

Det lykkedes ikke for kammeradvokaten at skræmme Ole Høyer, og jeg tænkte, at han måtte standse dette spild af ressourcer, men nej, han fremturede ved Vestre Landsret, og nærmest ud af det blå blev jeg indkaldt til delforhandling ved Vestre Landsret den 27. august 2008 kl. 9.00.

Kammeradvokatens argument var, at spørgsmålet var færdigbehandlet, så der kunne indkaldes til delforhandling med det samme. Det gjorde Vestre Landsret så. Alene fordi kammeradvokaten havde bedt om det! Det var helt surrealistisk.

Kammeradvokaten havde i svarskriftet gjort gældende, at der reelt var tale om samme sagsøger som i sag nr. B-506-03: Laserdisken ApS mod Kulturministeriet. I relation til spørgsmålet om retlig interesse kan vi godt sammenlignes, for det er mit arbejde som importør, der gør ophavsretslovens § 19 relevant for mig. I begge sager var EU-retten et centralt tema. Forskellen var blot, at det før handlede om gyldighed, nu handlede det om fortolkning, og jeg spurgte:

> "Hvordan kan jeg have en retlig interesse i en lovs gyldighed uden samtidig at have en retlig interesse i *samme* lovs fortolkning?"

Det blev endnu mere surrealistisk. Jeg ønskede ikke denne delforhandling, men jeg blev alligevel pålagt at udarbejde ekstrakten til delforhandlingen. Jeg skulle også betale en retsafgift på 500 kr. Hvis jeg ikke udarbejdede ekstrakten i tide, ville sagen blive afvist. Hvis jeg ikke mødte på det berammede tidspunkt, ville sagen blive afvist. Kun i tilfælde af sygdom kunne jeg få sagen udsat, og i så fald skulle retten have en specificeret lægeattest.

Jeg bad retten præcisere, hvilken bestemmelse i retsplejeloven opkrævningen af afgift var støttet på. Hvorfor skulle jeg betale afgift for en delforhandling, kun sagsøgte ønskede, og som kun tog stilling til en påstand, sagsøgte havde nedlagt? Uden et ord til forklaring fik jeg de 500 kr. tilbagebetalt.

Kammeradvokaten regerede tilsyneladende ved Vestre Landsret. Han havde en anden aftale, og han ville ikke sende en af advokatfirmatets hundredvis af jurister. Han foreslog nogle andre datoer, og det endte med, at jeg i stedet blev beordret til at møde den 2. september 2008, hvor det passede kammeradvokaten bedre.

> Under henvisning til landsrettens retsbog, hvoraf det fremgår, at der er berammet mundtlig forhandling i ovennævnte sag onsdag den 27. august, skal jeg meddele, at jeg er forhindret i at deltage i en mundtlig forhandling denne dag på grund af en aftale, som ikke kan flyttes.
>
> Jeg har ledige tidspunkter både mandag, tirsdag og fredag i uge 35, ligesom jeg også kan deltage i mundtlig forhandling hver dag i uge 33 og mandag, tirsdag og onsdag i uge 34 samt mandag, tirsdag, torsdag og fredag i uge 36.

Kammeradvokaten til Vestre Landsret, 19. juni 2008

Hvor langt kunne kammeradvokaten komme med løgnen om, at jeg havde anlagt den samme retssag igen? Vel ikke ret langt efter Ole Høyers fine sammenfatning, tænkte jeg, men kammeradvokaten fremturede ufortrødent. Han ville have bilag A-H med i ekstrakten, selvom bilag A-G vedrørte sagen om infosoc-direktivets gyldighed, og bilag H vedrørte frifindelsespåstanden. Hvad skulle de bruges til i en delforhandling, der udelukkende vedrørte min retlige interesse i ophavsretslovens fortolkning? Tilsyneladende havde han planlagt et eller andet.

Alle retssager forberedes, inden domsforhandlingen berammes. Under forberedelsen skal man angive alle de påstande og beviser, man vil føre for retten. Hvis man har glemt noget under forberedelsen, skal man jf. retsplejelovens § 358 give modparten besked og søge om rettens tilladelse for at få det med alligevel.

Det så ud til, at kammeradvokaten havde gemt nogle kort i ærmet, som han først ville smide på bordet under domsforhandlingen. Jeg protesterede på forhånd. Jeg anede ikke, hvad han var ude på, altså udover at fremture med den absurde løgn. Han prøvede stædigt at aflede opmærksomheden fra det faktum, at striden handlede om lovens fortolkning, mens jeg derimod præciserede dette igen og igen.

Anmodning om fair retssag i overensstemmelse med MRK 6

Af hensyn til appelmulighederne skal jeg formelt anmode om en fair retssag og gøre opmærksom på, at 3 timer er utilstrækkelige til en delforhandling, medmindre retten afviser sagsøgtes bilag A-H og på forhånd gør det klart, at hovedsagen handler om ophavsretslovens *fortolkning*.

Laserdisken til Vestre Landsret, 5. august 2008

Kendskab til sagsøgtes anbringender forud for delforhandlingen

I relation til landsrettens skrivelse af 8. august 2008 bemærkes, at den sag, der er henvist til behandling ved landsretten i 1. instans af Retten i Aalborg vedrører fortolkning af ophavsretslovens § 19, stk. 1. Jeg kan ikke påbegynde et påstandsdokument eller en ekstrakt, før det er klart, om delforhandlingen om sagens afvisning vedrører *andet* end min retlige interesse i at få ophavsretsloven fortolket autoritativt.

Jeg gør opmærksom på, at sagsøgte endnu ikke har gjort anbringender gældende til støtte for påstanden om, at jeg ikke har en retlig interesse i ophavsretslovens fortolkning. Hvis sagsøgte under delforhandlingen vil gøre anbringender gældende, vil de derfor i sagens natur være nova, og det vil jeg protestere imod under domsforhandlingen. Jeg anmoder sagsøgte løfte sløret for baggrunden for, at denne mener, at jeg ikke har en retlig interesse i ophavsretslovens fortolkning. Hvis f.eks. sagsøgte vil bestride, at jeg importerer film i kraft af min virksomhed, har jeg ret til at vide det forud for domsforhandlingen.

Laserdisken til Vestre Landsret, 12. august 2008

Den usædvanlige "omvendte" domsforhandling

I et brev til Vestre Landsret meddelte kammeradvokaten, at afvisningspåstanden støttes på en retskraftsbetragtning, men han uddybede ikke, hvad den gik ud på. De anførte bilag skulle dokumentere, at min påstand allerede var behandlet. Vestre Landsret meddelte, at der først under delforhandlingen ville blive taget stilling til, om kammeradvokaten måtte gøre et nyt anbringende om retskraft gældende.

Delforhandlingen blev forestået af retsformand Sigrid Ballund, John Lundum og Fabrin (også uden fornavn). Fabrin lagde overraskende ud med at rose min sagsfremstilling i påstandsdokumentet, hvor jeg på skemaform som på side 637 havde gjort det klart, hvordan de to fortolkninger adskilte sig fra hinanden.

"Det vil mange advokater kunne lære af," sagde han til mig. Det var en fin start, tænkte jeg, men det faldt til jorden af Sigrid Ballunds svar på min protest imod, at kammeradvokaten ville komme med nye anbringender under domsforhandlingen. Jeg var sagsøger og skulle derfor procedere først, og jeg kunne i sagens natur ikke forholde mig til kammeradvokatens anbringender, når de først blev afsløret i hans *efterfølgende* procedure. Det kunne dommerne vel se?

Det dilemma løste Sigrid Ballund simpelthen ved at bytte om på rækkefølgen: "Hvis kammeradvokaten procederer først, så har du hørt, hvad han mener, når det er din tur," sagde hun til mig og afviste protesten imod nova.

Der går ofte flere år, før en sag er klar til domsforhandling, for alt undersøges forinden. Først når der er helt styr på parternes påstande og anbringender, og alle har undersøgt beviser og retspraksis og drøftet problemstillingerne med kolleger og eksperter, berammes sagen til domsforhandling. Derefter kan man forberede sin procedure uden at risikere overraskelser.

Kammeradvokaten fik alligevel lov til at komme med nye anbringender, som jeg i sagens natur var afskåret fra at undersøge. Jeg fik ikke chancen for at drøfte dem med min advokat, slå op i *Karnovs Lovsamling* og undersøge retspraksis for at kontrollere, om han havde ret og så videre. Det viste sig heldigvis, at hans nye påstande om retskraft ikke var særligt revolutionerende.

Først lod han som om, at der ikke er juridisk forskel på et anpartsselskab og en personlig virksomhed. Det skulle retten i hvert fald se bort fra i og med, at jeg drev både anpartsselskabet og den personlige virksomhed. Hans argumentation gik ud på, at jeg var bundet af anpartsselskabets retssag. Jeg spekulerede på, hvor han ville hen med det. I anpartsselskabets sag havde ingen dommer forholdt sig til spørgsmålet om de to fortolkninger! Ikke desto mindre fremturede han. Ifølge dommen, hvorfra jeg citerer ordret, var hans anbringender følgende:

"EF-Domstolens dom i den præjudicielle sag afklarer i øvrigt det problem, sagsøgeren ønsker at få domstolene til at forholde sig til i denne sag, da det indirekte fremgår af EF-Domstolens dom, at der først indtræder konsumption af en ophavsmands rettigheder, hvis originalværker eller eksemplarer heraf markedsføres inden for EØS-området af rettighedshaveren eller med dennes samtykke."

Kammeradvokatens "bombe"

Min forundring steg og steg. Det sidste havde vi hele tiden været enige om, og det var ikke, hvad retssagen om ophavsretslovens fortolkning handlede om. Hvor ville han hen med det sludder? Han fortsatte:

"Sagsøgerens selskab valgte at hæve sagen ved Østre Landsret, efter af EF-Domstolen havde afsagt dom i sagen efter en præjudiciel forelæggelse. Selvom der ikke blev afsagt dom i sagen ved Østre Landsret, har sagen alligevel materiel retskraft med den virkning, at den foreliggende sag skal afvises. Baggrunden herfor er, at Laserdisken ApS hævede sagen ved Østre Landsret, efter at EF-Domstolen havde afsagt dom i den præjudicielle forelæggelse. Dette må sidestilles med, at en retssag hæves efter rettens tilkendegivelse eller efter gennemførelse af syn og skøn eller lignende."

Det var altså hans "bombe". Den kunne jeg umiddelbart demontere. Først og fremmest gentog jeg for 117. gang, at vi er enige om, hvornår spredningsretten konsumeres. Nærværende sag vedrører striden om mine pligter som importør, når spredningsretten *ikke* er konsumeret.

Jeg var i hvert fald ikke bundet af den sag, Laserdisken ApS havde anlagt. Det var kammeradvokaten selv, der ville have påstanden ændret, så den kun vedrørte anpartsselskabet. En bemærkelsesværdig kovending, at jeg pludselig skulle være forpligtet af den alligevel. Der var ikke afsagt dom i sagen, så principielt gik hans anbringende ud på, at jeg var bundet af en aftale, en tredjepart havde indgået med Kulturministeriet. Det undrede mig, at en mand af hans kaliber kunne få sig selv til at sige sådan noget vrøvl.

Jeg afsluttede min procedure med at understrege - igen-igen - at det handlede om at få afklaret mine pligter som importør af filmværker fra tredjelande. Ifølge Mennesteretskonventionens artikel 6 og EU's retssikkerhedsprincip er det min ret at få fjernet den uvished, jeg befinder mig i. Så simpelt er det.

Sammenfattende gøres det gældende,

- at politikerne på ekspertmødet i Kulturudvalget fik forklaret en anden fortolkning, og at Kommissionen og generaladvokaten i sag C-479/04 som en selvfølge lagde samme fortolkning (fortolkning 1) til grund,
- at ophavsretslovens § 19, stk. 1, derfor kan fortolkes på to forskellige måder,
- at mine forpligtelser ikke er de samme i de to fortolkninger,
- at det følger af artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, at jeg har adgang til at få striden om mine forpligtelser indbragt for og afgjort af en domstol, og
- at det følger af EU-rettens retssikkerhedsprincip, at jeg har ret til at få et nøjagtigt kendskab til omfanget af de forpligtelser, der pålægges mig som følge af EU-ret (og at ophavsretslovens § 19, stk. 1, er gennemført EU-ret).

Laserdiskens sammenfattende anbringender, 19. august 2008

Vestre Landsrets sagsfremstilling og dom

Vestre Landsrets sagsfremstilling i dom af 7. oktober 2008, sag V.L. B-0442-08, indledes med en beskrivelse af Laserdiskens virksomhed som filmformidler. Der er medtaget den information, at der på Laserdiskens hjemmeside i december 2005 var talt 56.169 titler, som ikke var udgivet i Danmark (specialimport), og det tal var i maj 2008 vokset til ca. 71.400 titler, så man skulle tro, det var relevant for mig at vide, om jeg skulle indhente 71.400 tilladelser, eller om jeg kunne nøjes med at respektere eventuelle forbud - i praksis dem fra FDV's medlemmer.

Men det kommer landsretten slet ikke ind på i dommen. Trods roserne til mit skema og de tilhørende forklaringer om de to fortolkninger kommer landsretten slet ikke ind på de forskellige forpligtelser og deres praktiske betydning. I stedet er der brugt 3,5 side på at gengive EU-Domstolens dom, selvom EU-Domstolen slet ikke udtalte sig om de to fortolkningsmuligheder.

Kulturministeriets svar til Per Clausen er relevant på baggrund af ministeriets kommentar til Johan Schlüters fortolkningsbidrag i 2002. De to dokumenter er centrale, fordi de illustrerer Kulturministeriets holdningsændring og viser, at den nye fortolkning er i strid med både Kommissionens og generaladvokatens.

Men kun Peter Schønnings svar til Per Clausen er gengivet - og ikke kun andet afsnit, der indeholder den nye holdning, men også den lange irrelevante svada om, hvordan Danmark angiveligt kæmpede forgæves mod infosoc-direktivet.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Sagsøgerens påstand tilsigter at få afklaret, hvordan ophavsretslovens § 19, stk. 1, skal fortolkes for så vidt angår spørgsmålet, om en importør som f.eks. sagsøgeren alene er afskåret fra at videresprede et værk, der lovligt er bragt på markedet uden for EØS-området, inden for EØS-området, såfremt rettighedshaveren har nedlagt forbud herimod, eller om sagsøgeren alene må videresprede et sådant værk inden for EØS-området, hvis han har rettighedshaverens samtykke hertil.

Spørgsmålet om, hvorvidt ophavsrettighederne til et værk er konsumeret, herunder inden for EØS-området, vil imidlertid ikke kunne give anledning til en konkret tvist mellem sagsøgeren og sagsøgte, men alene mellem sagsøgeren og tredjemand, herunder f.eks. rettighedshavere til værker, sagsøgeren har viderespredt inden for EØS-området. En afgørelse af denne retssag vil endvidere ikke have retskraft i forholdet mellem sagsøgeren og de nævnte tredjemænd.

Hertil kommer, at sagsøgerens påstand alene vedrører abstrakt lovfortolkning uden baggrund i en konkret, aktuel retstvist. Allerede som følge heraf har sagsøgeren ikke nogen retlig interesse i at få prøvet den nedlagte påstand.

Da sagsøgeren ikke har en retlig interesse i at få prøvet sin påstand ved domstolene, vil en afvisning af retssagen hverken være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, eller med EU-rettens retssikkerhedsprincip.

Vestre Landsrets afvisningsdom, 7. oktober 2008

Det er en mærkelig sagsfremstilling. Jeg kan overhovedet ikke genkende den sag, jeg havde anlagt. Dommerne skrev kun om infosoc-direktivets gyldighed, og da hverken Kulturministeriets svar til Kulturudvalget i 2002 eller Kommissionens eller generaladvokatens fortolkningsbidrag er medtaget, er der intet, der forklarer, hvorfor det var nødvendigt for mig at anlægge sagen.

Man kan ikke ud fra dommen finde ud af, at Kulturministeriets svar i 2007 er anderledes, end det var, da loven blev behandlet i 2002, og man kan heller ikke se, at det er en anden fortolkning, der ligger bag EU-Domstolens dom.

Hvad angår min retlige interesse, står der intet om det umulige i at indhente 71.400 tilladelser og det urimelige i, at Kulturministeriets fortolkning medfører, at salget af alle disse film må indstilles, hvis den nye fortolkning håndhæves.

Kammeradvokatens anbringender er gengivet først, hvilket afspejler den "omvendte" domsforhandling. Mit svar på hans nye anbringender om retskraft er medtaget, men retten har ikke medtaget mine anbringender fra påstandsdokumentet, selvom de er meget vigtigere.

Jeg havde gennemgået Van Gend & Loos-sagen (side 50) og gjort gældende, at der ikke var grundlag for at begrænse mine rettigheder. Tværtimod burde retten anerkende, at når borgerne beskytter de rettigheder, der via EU er en del af deres juridiske formue, medfører det en effektiv kontrol, der supplerer regeringernes og Kommissionens kontrol. Det er kun positivt, når borgere som jeg foranlediger, at tvivlsomme fortolkninger efterprøves. Men det leder man alt sammen forgæves efter i dommens gengivelse af mine synspunkter.

Vestre Landsrets begrundelse og resultat giver ingen mening. Det første afsnit gengiver ganske vist min påstand, men i andet afsnit står der: "Spørgsmålet om, hvorvidt ophavsrettighederne til et værk er konsumeret..."

Det er det rene sludder. Som nævnt i stævningen og utallige gange siden har jeg understreget igen og igen, at det er vi *enige* om. Det har intet at gøre med den nedlagte påstand!

Fortsættelsen er også noget sludder. Som Ole Høyer præcist formulerede det, handler sagen om fortolkning af gennemført EU-ret, og ansvaret for, at EU-retten er gennemført korrekt i ophavsretsloven, er Kulturministeriets. Hvordan i alverden kommer dommerne frem til, at min uenighed med Kulturministeriet på grund af den nye fortolkning ikke er en tvist mellem mig og Kulturministeriet?

Skal jeg anlægge sag mod *tredjemand* for at få afklaret, om *Kulturministeriets* fortolkning er rigtig? Det giver ingen mening! Hvilken tredjemand? Jeg var ikke interesseret i en ny strid med FDV, og derfor havde jeg lovet at agere efter Johan Schlüters fortolkning. Jeg respekterede FDV's forbud, og efter forbuddet var der ingen forskel på de to fortolkninger, idet parallelimport herefter er forbudt efter *begge* fortolkninger. Hvad skulle grundlaget for en retssag mod FDV være?

Mener dommerne mon, at jeg skal anlægge sag mod producenten af *Christmas in August* (side 638) for at få afklaret betingelserne for specialimport? Har jeg en reel strid med ham? Mon ikke han bare er glad for, at jeg sælger hans film?

Resten af dommen er lige så vanvittig:

> "En afgørelse af denne retssag vil endvidere ikke have retskraft i forholdet mellem sagsøgeren og de nævnte tredjemænd?"

Har alle glemt elementær EU-ret, som K. Hagel-Sørensen selv har været med til at beskrive i *EU-Karnov*? Fremgangsmåden er selvfølgelig den samme som i den første sag om gyldighed. Ifølge EF-traktatens artikel 177 er der kun én domstol i Europa, der kan træffe afgørelse om gyldighed og fortolkning af EU's retsakter, og det er EU-Domstolen, hvis afgørelse *alle* skal respektere (side 51).

Vi havde lige haft en tvist om gyldighed, og da fulgte vi den fremgangsmåde, der er beskrevet i *EU-Karnov*. En tvist om fortolkning følger det samme mønster. Den nationale domstol må - for at kunne træffe afgørelse i en strid om gyldighed eller fortolkning af EU-retten - forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen, og svaret er bindende for *alle* i Fællesskabet.

> "Hertil kommer, at sagsøgerens påstand alene vedrører abstrakt lovfortolkning uden baggrund i en konkret, aktuel retstvist."

Det er i hvert fald noget sludder, at lovfortolkningen er abstrakt. Det handler helt konkret om, hvad jeg skal foretage mig som importør. Min retsstilling er uvis, og det er grund nok til, at jeg har ret til at anlægge en retssag.

Dette sludder fører til noget nyt sludder, nemlig at jeg ikke har retlig interesse i at få prøvet påstanden. Det bruges som begrundelse for, at jeg ikke er omfattet af menneskeretskonventionen og EU's retssikkerhedsprincip.

Menneskeretskonventionen og EU-retten er en ubetinget del af min juridiske formue som EU-borger. Retten kan ikke bare opfinde betingelser og lægge dem ind, fordi en retssag er ubelejlig. Tværtimod er det rettens opgave *ex officio*, dvs. af egen drift, at sikre, at mine menneskerettigheder respekteres.

Menneskerettighederne er ganske vist personlige. Det betyder, at jeg ikke kan anlægge en retssag, hvis min nabos rettigheder er krænket. Det kan jeg kun, hvis mine egne rettigheder er krænket, og så skal de rettigheder, der er krænket, være konkrete i forhold til mig. Det betyder, at jeg ikke kan anlægge en retssag mod Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, fordi en fiskeriordning er uklar, medmindre jeg er fisker og omfattet af ordningen. Kravet om "retlig interesse" medfører, at man kun kan anlægge sag om forhold, der vedrører én selv.

Det er imidlertid nonsens at påstå, at det ikke vedrører mig som filmimportør at få afklaret, om jeg kan "nøjes" med at give afkald på parallelimporten ved at respektere FDV's forbud, eller om jeg også skal opgive specialimporten, fordi det i praksis er umuligt at indsamle 71.400 tilladelser.

Det er ikke gratis at forsvare sine rettigheder. Vestre Landsret dømte mig til at betale 1.950 kr. til kammeradvokaten for hans materialesamling og 25.000 kr. til Kulturministeriet i sagsomkostninger. Retsafgiften var på 1.500 kr., så det løb i alt op i 28.450 kr. plus mine egne omkostninger til retssagen.

Påstand

Sagen hjemvises til landsretten til realitetsbehandling af indstævntes afvisningspåstand i forhold til den nedlagte påstand jf. sagen om ophavsretslovens fortolkning, som den 14. marts 2008 blev henvist til landsretten af byretten jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagsfremstilling

Hvis retssystemet skal give nogen mening, må retten forholde sig til det problem, en sagsøger går til retten med. Det er nu engang sagsøgers problem, der foranlediger sagsøger til at anlægge sag. Mens det nok er belejligt for en sagsøgt, at retten tager stilling til et mindre prekært problem, undergraver retssystemet sin egen betydning, når den vælger den løsning.

Vestre Landsret har jf. den påankede dom på kammeradvokatens opfordring forholdt sig til en ikke-eksisterende tvist i stedet for at forholde sig til den anlagte sag. Det fremgår således ikke af dommen, at to forskellige kvalificerede fortolkninger af ophavsretslovens § 19 pålægger mig forskellige forpligtelser, som jeg har ret til at få afklaret. Det fremgår ikke engang af sagsfremstillingen, at der ér to forskellige fortolkninger. Følgelig er de afgørende faktuelle virkninger af de to fortolkninger heller ikke beskrevet. Dette fremgår ellers klart af påstandsdokumentet og processkriftet om hovedsagen og baggrunden for den.

Laserdiskens ankestævning, 21. oktober 2008

Cirkus Højesteret

I ankestævningen lagde jeg ikke skjul på min utilfredshed med landsretten, som afviste et andet spørgsmål end det, jeg havde anlagt sag om. Det var en ommer! Subsidiært begærede jeg sagen realitetsbehandlet. Kammeradvokaten var tilfreds med, at problemet var løst. Hans svarskrift var på én linje: "For Højesteret gør jeg de samme anbringender og bevisligheder gældende som for Vestre Landsret."

I et forsøg på at holde sagen på sporet efterlyste jeg et svarskrift, der forholdt sig til tvisten om lovens fortolkning. Det irriterede kammeradvokaten så meget, at han bad Højesteret om at give mig advokatpålæg. Da Højesteret ikke svarede, gentog han anmodningen, men Højesteret fandt ikke, at betingelserne var opfyldt.

Indstævnte har anmodet Højesteret om at meddele appellanten advokatpålæg efter retsplejelovens § 259. Det fremgår videre, at indstævnte, i tilfælde af at Højesteret ikke meddeler appellanten advokatpålæg, anmoder om, at sagen berammes til hovedforhandling.

Ankeudvalgets formand (højesteretsdommer Niels Grubbe) besluttede, at der ikke meddeles Hans Kristian Pedersen advokatpålæg i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 2, da betingelserne derfor ikke er opfyldt.

Højesterets anke- og kæremålsudvalg, 23. februar 2009

Stemningen var dårlig. Jeg var vant til dårlig stemning fra retssagerne mod FDV og Johan Schlüter, men jeg accepterede i det mindste, at det var Johan Schlüters opgave at arbejde for de bedst mulige vilkår for sine klienter, og i hans øjne var en løgn ikke en rigtig løgn, hvis han kunne få en dommer til at tro på den.

Her var modparten ikke en privat organisation drevet af ønsket om profit. Det var mit eget lands regering, som ved enhver lejlighed fører sig frem som fortaler for frihandel og lov og ret, men som alligevel brugte en advokat, der med næb og kløer bekæmpede frihandel, og som løj og manipulerede lige så meget som Johan Schlüter for at undgå en undersøgelse af en forkert fortolkning, som ovenikøbet går stik imod regeringens officielle politik. Kammeradvokaten og dommerne ved Vestre Landsret får mig til at skamme mig over at være dansker.

Det var en kamp op ad bakke, og jeg kæmpede forgæves. I et processkrift fra den 20. marts 2009 opfordrede jeg atter kammeradvokaten til at forklare, "hvordan Laserdisken kan undgå at have en retlig interesse i lovens fortolkning, når både indstævnte og Østre Landsret har accepteret Laserdiskens retlige interesse i samme lovs gyldighed?"

Den 21. april 2009 holdt vi et forberedende retsmøde med højesteretsdommer Niels Grubbe. Jeg ville have ham til at pålægge kammeradvokaten at afsløre sine anbringender under forberedelsen, men han afviste. Til gengæld ville han have os til at acceptere en skriftlig sagsbehandling, og jeg protesterede:

- Hvordan skal jeg kunne skrive en procedure, når jeg ikke ved, hvad kammeradvokaten vil gøre gældende? Skal jeg bare gætte mig frem?

- Ja, svarede højesteretsdommer Niels Grubbe kort, og så var linjen lagt.

Jeg valgte at holde mit skriftlige indlæg til Højesteret så kort som muligt. Jeg ville ikke bidrage til forvirringen, og det skulle i hvert fald stå klart for eftertiden, hvad der stod på spil.

Som ventet indeholdt kammeradvokatens skriftlige indlæg en sværm af løgne og vildledninger. Hans 11 sider lange indlæg fra den 30. september 2009 er et fint eksempel på, hvordan en professionel manipulator arbejder. Den største "bombe" var en teoretisk betragtning, der endte med at konkludere, at retten skal anse min nuværende personlige virksomhed som identisk med Laserdisken ApS, og da det var fortolkning 2, der var beskrevet i den daværende fælles forelæggelse, var jeg for tid og evighed bundet af dette "tilsagn" om, at fortolkning 2 er rigtig.

Så kan man overveje, om kammeradvokaten manipulerede med vilje, eller om han vidste mindre om grundlæggende selskabsret end en førsteårs jurastuderende! Da jeg læste erhvervsret, blev de forskellige juridiske enheder gennemgået som noget af det første. Enkeltmandsvirksomheder og anpartsselskaber er blot nogle af mange virksomhedsformer. De er uafhængige og kan ikke ændres fra det ene til det andet. Da jeg ville beskytte mit fremtidige virke som filmimportør ved at drive Laserdisken i et selskab, var det vildt besværligt (side 393).

Kammeradvokaten er den eneste jurist, jeg har mødt, som har påstået, at man kan skifte selskabsform med det resultat, at ingen ved, hvem de handler med!

Sådan var det i hvert fald ikke med Laserdisken. Min revisor var påpasselig med, at jeg rettede CVR-nummeret på brevpapiret og på hjemmesiden og informerede om den nye situation, da jeg købte aktiviteterne tilbage. Jeg skrev til leverandører og samhandelspartnere og bad dem fjerne "ApS" fra navnet og være opmærksom på det nye CVR-nummer. Det gik ikke hos PBS, med hvem jeg havde indgået en internetindløsningsaftale til hjemmesiden.

- Du skal bare slette "ApS" og indtaste det andet CVR-nummer, sagde jeg.

- Nej, sådan fungerer det ikke, svarede Bjarne Hansen fra PBS. - Et nyt CVR-nummer betyder, at vi handler med en helt anden juridisk enhed. Du er nødt til at indlevere en separat ansøgning for din personlige virksomhed.

For PBS betød et nyt CVR-nummer "en helt anden juridisk enhed", og derfor måtte jeg hele godkendelsesproceduren igennem én gang til. Kammeradvokaten vidste også udmærket, hvordan det hang sammen, men han havde et formål med at spille dum: Han ville binde mig til en forkert fortolkning.

Jeg tror, en førsteårs jurastuderende også kan gennemskue den manipulation. Selvom jeg personligt skulle have underskrevet en erklæring på, at jeg mente, at fortolkning 2 var rigtig, betød det intet. Man har lov til at klogere, og jeg lærte af at analysere dommen og Kommissionens og generaladvokatens indlæg. Det er da trist, at kammeradvokaten ikke vil lære noget, men pointen er, at EU-Domstolen - og kun EU-Domstolen - kan fortolke EU-retten. Uanset hvad jeg mente i 2004.

Hvad hovedsagen *ikke* handler om

Indstævnte har nu i 2 år, 4 måneder og 24 dage *foregivet*, at jeg har anlagt en retssag for at få løst en strid, hvorom det allerede af stævningen udtrykkeligt fremgår, at der er enighed. Indstævnte har formentlig slet ikke læst stævningen, idet det anføres: "Denne sag handler om, hvornår eneretten til at råde over et værkseksemplar konsumeres."

Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 6

Da hovedsagen vedrører en strid om mine borgerlige forpligtelser, skal Højesteret blot tage stilling til, om beskyttelsen i Den Europæiske Menneskeretskonvention også omfatter mig.

EU-rettens retssikkerhedsprincip

Retssikkerhedsprincippet efterlader ikke tvivl om min ret til at få afklaret, om jeg skal indhente en tilladelse eller respektere et forbud. Højesteret skal reelt blot afgøre, om retssikkerhedsprincippet også gælder for mig.

Hvad delforhandlingen *reelt* handler om

Kulturministeriet har med en forkert fortolkning af ophavsretsloven givet internationale selskaber mulighed for at konkurrencebeskytte det danske marked. Vestre Landsret valgte - i modsætning til Retten i Aalborg - at dække over denne "fejl". Vil Højesteret også dække over "fejlen"?

Laserdiskens skriftlige indlæg til Højesteret, 13. august 2009

Forskellen på fortolkning 1 og international konsumption

Kammeradvokaten sagde, at EU-Domstolen havde fortolket regional konsumption ved at besvare det andet præjudicielle spørgsmål bekræftende. Kunne han ikke se, at det intet havde med sagen at gøre? Er det tænkeligt, at han og dommerne ikke kunne se forskel på fortolkning 1 og international konsumption? At de havde sat sig så lidt ind i sagen, at de troede, at "hvornår eneretten er konsumeret" svarede til fortolkning 1, og at regional konsumption svarede til fortolkning 2?

Jeg havde redegjort for de to fortolkninger i påstandsdokumentet - og endda fået ros for det - men der står intet i dommen. I mit andet skriftlige indlæg fra den 19. oktober 2009 gav jeg derfor Højesteret et eksempel på forskellen:

I 2001 udkom tv-serien *Riget* (1994) på DVD i Hong Kong. Jeg importerede tv-serien på DVD til Danmark. Hvis parallelimporten generede Lars von Trier og Zentropa, og de gerne ville forbyde den, havde jeg ret til at svare "Jeg er ligeglad. International konsumption giver mig ret til at importere og sælge pladerne."

Regional konsumption ændrer situationen. Også i fortolkning 1, der pålægger mig at svare: "Jeg vil respektere forbuddet og undlade at importere og sælge disse plader, for den ret har jeg ikke mere." Det var den "beskedne" virkning, Mogens Koktvedgaard havde beroliget politikerne med på ekspertmødet (side 565), og det var nøjagtig den beskyttelse, Silhouette havde fået af EU-Domstolen.

Jeg skrev til Højesteret, at den ikke kan begrænse mine EU-retlige rettigheder med processuelle regler i form af et udefineret begreb som "retlig interesse" uden at spørge EU-Domstolen først.

Højesterets fem dommere, Per Sørensen, Børge Dahl, Jytte Scharling, Poul Dahl Jensen og Jens Peter Christensen var ligeglade. Det er svært at vide, om de læste noget, for de henviste blot til landsrettens dom. Det er bemærkelsesværdigt, at de kommenterede - og afviste - synspunktet om retskraft i dommen nedenfor. Det er sært, fordi den første sag slet ikke handlede om fortolkning. Det indikerer mere end noget andet, at dommerne i Højesteret ikke satte sig ind sagen.

Det fejlslagne forsøg på at få rettet fejlen i ankesagen kostede mig yderligere 3.000 kr. i retsgebyrer og 25.000 kr. i sagsomkostninger til Kulturministeriet.

Højesterets begrundelse og resultat:

Den tidligere sag, som Laserdisken ApS i 2003 havde anlagt mod Kulturministeriet, blev hævet i 2006, uden at der blev truffet retskraftig afgørelse om fortolkningen af ophavsretslovens § 19. Der er derfor ikke grundlag for at afvise nærværende søgsmål ud fra et retskraftsynspunkt.

Af de grunde, der er anført af landsretten, tiltræder Højesteret, at søgsmålet er afvist som følge af, at Hans Kristian Pedersen ikke har nogen retlig interesse i at få prøvet den nedlagte anerkendelsespåstand i en sag mod Kulturministeriet.

Højesterets afvisningsdom, 3. maj 2010

"Partners in crime"

Jeg kom til at tænke på Lilholts ord: "Vi er ikke Højesteret". Han ville ikke sige til sine kolleger, at de var dumme ved at have tilladt en forkert praksis (side 275). Det hjalp ikke, at jeg denne gang havde gjort det rigtige og fået sagen henvist, så dommerne i Højesteret fik det sidste ord. De var i nøjagtig samme grad ramt af "Dr. Stone-syndromet" og var også blevet industriens "partners in crime".

Johan Schlüter mente det selvfølgelig ikke, da han skrev til Kulturudvalget (side 557), og da han igen på ekspertmødet beroligede med, at lovforslaget ikke ville påvirke specialimporten, "for der er ingen til at forbyde det" (side 572).

Da loven var vedtaget, gik FDV og IFPI straks i krig mod landets video- og pladeforretninger med trusselsbreve og kontrolbesøg, og fogedretterne stillede sig velvilligt til rådighed, hvis en af de store organisationer lige ville kontrollere, at alle butikker havde rettet ind og kun solgte plader, der var leveret af den danske generalimportør, som Mogens Koktvedgaard udtrykte det. Ingen stillede spørgsmål til det. Det blev hurtigt rutine for FDV og IFPI at kigge butikkerne i kortene. Kan man forestille sig, at det viser sig, at det slet ikke var lovligt?

Ole Høyer er stadig byretsdommer. Min ironiske kommentar til det er, at han ikke kan bruges i landsretten, fordi han ikke ser det store perspektiv i samarbejdet med monopolerne. Han forholder sig "bare" omhyggeligt og objektivt til de sager, der havner på hans bord, og det er ikke gavnligt for netværket!

Vedr. razzia i Axel Music:

Axel Music arbejder tæt sammen med den danske musik- og filmbranche. Butikkerne er ikke involveret i piratkopiering og har ikke import fra USA, men alligevel er det også sket for os, at den samlede musik- og videobranche, dvs. IFPI Danmark, Nordisk Copyright Bureau, Dansk Musiker Forbund og Dansk Artist Forbund samt Foreningen af Danske Videogramdistributører har lavet en razzia hos os.

Den 30. maj i år blev jeg ringet op kl. 11.20 af en medarbejder, der fortalte, at fogeden og et par advokater stod ude på Bülowsvej 3, hvor vi har kontor og lager. De ville foretage et kontrolbesøg af lageret og kikke på regnskaberne. Jeg sagde, at det havde jeg ikke tid til lige nu, men fogeden sagde, at det skulle jeg sandelig ikke bestemme. Jeg måtte huhej have fat i min advokat, og så gik resten af dagen med at vise dem rundt på lageret og gennemgå regnskaber. De fik en fuldstændig fortegnelse over varelageret og leverandørfortegnelserne. De fandt selvfølgelig intet ulovligt på lageret, men skulle alligevel lige true med at komme igen, hvis de kunne se af lagerlisterne, at vi havde købt noget, vi ikke burde. Jeg måtte højtideligt love, at vi ikke ville krænke deres rettigheder, som om det er noget, vi gør til dagligt.

Jeg kunne se, at de havde udskrifter med af mine regnskaber og sammenlignede dem med deres egne salgstal. Jeg går ud fra, at de ville sikre sig, at Axel Music butikkerne ikke handler med andre end dem, og at de i hvert fald vil finde ud af, hvem det så er.

Direktør Peter Hansen til Folketingets Retsudvalg, 5. oktober 2006

Kovendingen og fremtidsperspektiverne

I dag kan jeg se, at jeg undervurderede Peter Schønning og kammeradvokaten. De vidste sikkert allerede i 2003, at jeg ikke havde en jordisk chance for at ændre en politik, som EU-Domstolen havde fastholdt flere gange, og de havde kontrol over EU-institutionernes repræsentanter. De havde sikkert ikke forudset, at Polen også slog et slag for frihandel - dog som den eneste medlemsstat, hvilket jeg finder lidt skræmmende - men det var en ufarlig sag.

Spørgsmålet om fortolkning er værre. Det kan ikke bare afvises med "intet er frembragt" til støtte for status quo. EU-Domstolen er i givet fald nødt til at vælge, og den kan ikke vælge Peter Schønnings fortolkning, der vil opdele markedet, for det er trods alt stadig en af EU's grundpiller.

"Hvis det viser sig, at der er et problem eller en fejl, vil vi da med glæde gribe fat i det," lovede Brian Mikkelsen under førstebehandlingen (side 548). Han gjorde det modsatte. Han lod sine folk kæmpe med næb og kløer mod en undersøgelse, der kunne lette tilværelsen for importører af kulturelle produkter. Hvis ikke jeg har en retlig interesse i lovens fortolkning, hvem har så? Der er gået 19 år, og der er ingen tegn på, at Kulturministeriets tvivlsomme fortolkning vil blive efterprøvet. Jeg kan ikke gøre mere. Hvis der skal ske noget, må Folketinget træde i karakter.

Efter Højesterets dom: Folketinget er nødt til at tage stilling:

Under den afsluttende debat i Folketinget, hvor min virksomhed Laserdisken specielt blev nævnt af kulturministeren, blev det også debatteret, om det var rimeligt, at jeg, en privat borger, skulle føre sag ved EU-Domstolen for at opnå, hvad også Folketinget søgte at opnå. Jeg gennemførte den bebudede retssag ved EU-Domstolen om lovens gyldighed. Sagen endte med, at der ikke er noget problem, når loven fortolkes rigtigt. Jeg meddelte dette til Kulturudvalget i januar 2007, men Kulturministeriet valgte alligevel at håndhæve en mere restriktiv og forkert fortolkning. Jeg anlagde sag om ophavsretslovens fortolkning. Den sag er af principiel karakter, sagde Retten i Aalborg og henviste sagen til landsretten.

I strid med Kulturministeriets løfte om at søge det korrekte resultat, kæmpede Kulturministeriet med næb og kløer mod en retlig undersøgelse og afgørelse. Trods mit engagement i 2002 og sagen om lovens gyldighed, som jeg førte ved Østre Landsret og EU-Domstolen uden problemer, overtalte Kulturministeriet Vestre Landsret og Højesteret til at afvise sagen på grund af "manglende retlig interesse".

Jeg mener, at De som politiker bør overveje de kulturelle og økonomiske konsekvenser af valget af det, jeg mener er den forkerte fortolkning. De bør også overveje sandsynligheden for, om spørgsmålet på baggrund af Højesterets dom nogen sinde vil få en retlig undersøgelse. Jeg vil forsøge at indbringe afvisningen af en domstolsafgørelse for Den Europæiske Menneskeretsdomstol, men jeg er kun én mand, og det er ikke sikkert, at jeg kan løse alle de kulturelle problemer alene.

Laserdisken til alle Folketingets medlemmer, 24. oktober 2010

48. Det Europæiske Fællesskabs fald?

Mange politikere blev chokerede og ulykkelige, da de britiske vælgere stemte Storbritannien ud af EU. Brexit burde ikke være kommet bag på politikerne, men de går desværre stadig rundt med skyklapper på, selvom det europæiske projekt på mange måder er slået fejl. De må forholde sig til virkeligheden, hvis EU skal have en fremtid.

Evaluering af det indre marked

Købekraftsundersøgelserne fra Danmarks Statistik (side 21) er den officielle dokumentation på det indre markeds fiasko, for hvis det indre marked var blevet en succes, ville priserne i hele EU være stort set de samme på nær nogle få procent i momsforskelle. Det er det samme marked, ikke sandt? Hvis det fungerede efter hensigten, kunne købmændene i Danmark frit tage til nabolandet Polen og købe ind der. Så ville de kunne sælge igen til den halve pris og alligevel tjene ganske pænt på det.

Det gør de ikke, for handel over grænserne i EU fører alverdens problemer med sig. Både monopolerne og domstolene slår hårdt ned på frihandel - også inden for EU - så hvis man er en almindelig købmand, der bare vil passe sin butik i fred, er man nødt til at handle med den nationale generalimportør og overholde de betingelser og priser, som denne dikterer.

Det har udviklet sig så grelt, at en butikskæde har vendt det hele på hovedet og slået sig op på at droppe det "normale" samarbejde med monopolerne og i stedet benyttet det fejlslagne indre marked som forretningsgrundlag. Normal åbnede i 2013 med EU-importerede mærkevarer. Nu har kæden hundredvis af butikker i hele Norden med "spændende priser", der forklares således på butikkens plakater:

"De store multinationale selskaber, som producerer de mærkevarer, du er vant til at købe, sætter deres priser ud fra et lands købekraftindeks. Eftersom Danmark er et rigt land, koster en tube tandpasta langt mere i Danmark end i f.eks. Grækenland. Igennem det indre marked køber vi vores varer billigere i andre EU-lande."

Normal er en del af den succesfulde internationale Bestseller-koncern og har således styrke til at modstå evt. chikane. Kæden udnytter systematisk de kunstigt skabte prisdifferencer i EU til at sælge til "spændende priser" i Danmark.

Hvis det indre marked fungerede, ville lavere priser være det normale overalt.

Ræset mod økonomisk vækst

Det moderne velstandssamfund blev i det store hele grundlagt i 60'erne, hvor der var en enorm økonomisk vækst. Den aftog i løbet af 70'erne og lagde sig på et fast, men relativt lavt niveau i 80'erne (side 13).

Det indre marked skulle være løsningen på det problem, for der var stadig mange elementer, der var til gene for produktionen. Man ville også gerne have, at virksomhederne i EU blev bedre til at konkurrere med virksomhederne i USA og Japan (kapitel 7). I dag ved vi, at der skete det stik modsatte. Den økonomiske vækst er nu så ringe, at man dårligt kan tale om vækst, og nøgletallene bekræfter ikke overraskende, at USA under hele forløbet har haft en større vækst end EU og Danmark.

En af årsagerne er, at EU-Domstolen handicappede europæiske virksomheder ved at afskaffe frihandel og give virksomhederne i tredjelandene ret til at kontrollere priserne på deres varer i EU. Handelsrestriktionerne er værst i Danmark, hvor domstolene har anlagt den mest restriktive fortolkning i forhold til frihandel. Det er ikke underligt, at det også afspejles i de økonomiske nøgletal. Sammenhængen er kort og klart forklaret af Las Poulsen i Børsen (side 31).

Det er paradoksalt, at de politiske ledere i Danmark ikke kan få hænderne ned, blot den økonomiske vækst er positiv. Det sætter tingene lidt i perspektiv, at Kina betragter 2015 som et trist vendepunkt, fordi det kinesiske bruttonationalprodukt "blot" steg med 6,9 % i det år. Det var den ringeste vækst i Kina i 25 år!

I *Sund fornuft - og andre fortællinger* vil jeg komme ind på den økonomiske krises skjulte årsager. Her vil jeg dog at påpege, at økonomien spiller en rolle for de svageste i samfundet (side 29-30), og nævne, at der ikke er samfundsmæssige gevinster ved at uddele privilegier til nogle få, som derved gøres uhyrligt rige.

Kinas vækst var den laveste i 25 år i 2015

Det kinesiske bruttonationalprodukt voksede "blot" 6,9 procent sidste år. Det er på linje med forventningerne.

Dampen er ved at gå af den kinesiske økonomi, der sidste år voksede 6,9 procent ifølge nye tal fra Kinas statistiske kontor ifølge nyhedsbureauet AFP. I kinesisk målestok er det ikke prangende. Væksten på 6,9 procent i bruttonationalproduktet (BNP) er det laveste niveau i et kvart århundrede.

DR.dk, 19. januar 2016

Brexit og frihandel

Hvad har det indre marked i virkeligheden givet EU's og Storbritanniens borgere? Den britiske befolkning er konkret blevet frataget muligheden for at købe Levi's jeans billigt i Tesco, for det blev forbudt af EU-Domstolen.

Læsere af denne bog ved også, at briller fra Silhouette og sko fra Sebago og Converse er blevet dyrere for de britiske forbrugere som følge af EU-Domstolens valg af regional konsumption. På næste side er omtalt sager, hvor forbuddet mod frihandel er ført til højere priser på CD-plader og fotografiapparater. Retssagerne om frihandel er ganske vist stilnet af, men det er fordi, importørerne har rettet ind, efter at alle, der har kæmpet for frihandel, har fået én over nakken.

Også Storbritannien er en gammel handelsnation, og mange britiske vælgere går ind for frihandel, men hvem skal de stemme på for at få frihandel tilbage? Det er svært at sige præcist, hvornår frihandel blev afskaffet i EU, og lige så svært er det at finde en politiker, der vil kæmpe for at få frihandel genindført. Spørgsmålet har ikke været på den politiske dagsorden i Danmark siden 2002, og i EU har det ikke været drøftet siden den 9. juni 2000 (side 530).

Selvom vælgerne har været meget tålmodige og givetvis i årevis har håbet på, at det europæiske projekt ville blive reddet ad politisk vej, er der grænser for deres tålmodighed. Da de britiske vælgere uventet fik chancen for at stemme om Storbritanniens medlemskab af EU, var der ikke udsigt til, at frihandel med tredjelandene ville blive muligt som medlem af EU. Så hvis de ville have fri adgang til varer fra tredjelandene igen, var de nødt til at stemme "leave".

Hvordan vil det gå, hvis vi får en folkeafstemning i Danmark? Jeg er selv dybt splittet, for jeg elsker det oprindelige europæiske projekt, men jeg er lige så stor tilhænger af frihandel og kulturel frihed, og for tiden er det uforeneligt med EU. Afskaffelsen af frihandel er et stærkt kort, der er givet til modstandsbevægelsen.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

denskjultekorruption.dk/video35

Et af de bedste kort, EU-tilhængerne har haft for EU, forsvinder med det her. Man vedtager uden blusel at gennemføre et direktiv i dansk ret, som begrænser konkurrencen, og noget af det, der lige præcis har været svært at argumentere imod, når EU-tilhængerne er kommet med det, har været, at en af de gode ting, EU faktisk skaffede os, var bedre konkurrence til gavn for forbrugerne. Og her går man med fuldstændig åben pande ind og vedtager - med stort flertal ser det ud til, efter at man har vredet armen rundt på Socialdemokratiet - et forslag, som begrænser konkurrencen til skade for forbrugerne.

Tredjebehandlingen af L 19 i Folketinget, 11. december 2002

CD settlements forces prices up

An online music seller has been forced to raise its prices after settling out of court with the music industry in a row over imported CDs.

The British Phonographic Industry (BPI) and CD-Wow! were due to have gone to court in two weeks time. CD-Wow! has been accused of violating UK copyright law by importing cheaper CDs from outside Europe to the UK. The retailer says it will now raise UK CD prices by £2 as it will have to buy more expensive CDs from Europe.

CD-Wow! currently charges £8.99 for a CD in the Top 75 albums chart, but will now have to add a £2 surcharge to any CDs delivered in the UK or Ireland from this Sunday, director Philip Robinson told BBC News Online. He said the company had decided to settle because they were "a small business" and it would be financially "imprudent" for them to try and take the case to the Court of Appeal or the European Court.

Mr. Robinson also said all of CD-Wow!'s products had been brought from record companies around the world, and did not include pirated material.

BBC News Online, 21. januar 2004

Canon angriber parallelimporten

Canon Europe går i flæsket på parallelimporten af produkter til Europa. Virksomheden har fået nedlagt fogedforbud mod både en svensk og en hollandsk forhandler.

Canon strammer kursen over for krænkelser af virksomhedens varemærker og går samtidig til angreb på parallelimporten af produkter til det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Canon har sikret sig et fogedforbud imod den svenske internetvirksomhed Priskrig for krænkelse af selskabets varemærkerettigheder. Ifølge Canon er det bevist, at Priskrig ulovligt har importeret Canon-produkter fra USA og Asien med henblik på salg i EØS.

Fornylig lykkedes det også Canon at få den hollandske virksomhed Crown International til at stoppe salget af parallelimporterede Canon kameraprodukter til EØS - et salg som ifølge Canon krænker selskabets varemærkerettigheder og ophavsret. Udover at stoppe salget har den hollandske virksomhed af domstolen fået besked på at aflevere alle varer, de har på lager, som er i strid med disse rettigheder, og at oplyse alle relevante administrative detaljer. En granskning af disse detaljer kan betyde, at store bøder lurer i horisonten.

Retskendelserne i Holland og Sverige har givet Canon blod på tanden. Virksomheden vil nu også indlede jagten på lovovertrædelser i Spanien, Portugal, UK, Tyskland og Østrig. Grundlæggende er Canon utilfreds med, at varer bestemt til salg i USA og Asien havner i Europa. Euroen står stærkt over for mange andre valutaer, og det betyder, at det i øjeblikket er attraktivt at parallelimportere til EØS.

Computerworld.dk, 16. januar 2006

Bag om Brexit

Desværre har de politiske ledere over en bred kam valgt at tage skyklapper på og blot skruet op for en massiv - og falsk - propaganda i stedet for at forholde sig til de problemer, der fik briterne til at forlade EU.

Lotte Mejlhede fra TV2 News var på valgdagen taget til England, hvorfra hun rapporterede om afstemningens forløb. Allerede kl. 9.35 havde hun talt med den første "leave"-vælger.

- I will be voting "out" to correct a mistake I made 40 years ago.
- Why was it a mistake that you voted "in" 40 years ago?
- Well, when I voted "in" I thought it was just an economic union. And now it's transformed into a political entity that nobody seems to be able to control. The bureaucrats seem to have more control than the democratically elected members. So I think it's a flawed and dysfunctional system.

Som tilhænger af det europæiske projekt smerter det mig lige så meget, som det smerter Bertel Haarder, at det er kommet så vidt.

I modsætning til Bertel Haarder opfatter jeg den britiske vælgers kommentar som et regulært demokratisk synspunkt. Afskaffelsen af frihandel er en mærkbar ulykke, der har ramt EU's almindelige borgere, og som er påført dem af EU, uden at det har været politisk besluttet og uden en offentlig debat.

Problemet er, at politikere som Bertel Haarder og hans kolleger lukker øjnene for den vildledning, der kommer fra folk som Johan Schlüter og Peter Schønning. Hvis de tænkte sig om, kunne de måske se problemet og løse det. Det er bagvendt at give vælgerne og Nej-kampagnen skylden for afstemningsresultatet.

Vælgeren reagerede på, at EU's embedsmænd har overtaget magten, og det har de f.eks. gjort i spørgsmålet om frihandel. Bertel Haarder fremstår mest af alt som en hykler. Af alle Folketingets medlemmer burde han kende baggrunden for regional konsumption, for han ringede til mig og sagde til mig, at han havde læst *Sandheden som våben*, da regional konsumption blev indført første gang i 1995. Jeg skrev også til ham i 2002, da regional konsumption blev indført én gang til, men jeg fik aldrig svar på mit spørgsmål til ham i den forbindelse (side 553).

denskjultekorruption.dk/video36

Brexit-tilhængeren, 23. juni 2016

denskjultekorruption.dk/video37

Bertel Haarder, 18. januar 2017

Spørgsmålet var ikke stillet for at drille, men for at få ham til at forstå det vanvittige i Peter Schønnings lovforslag. Jeg håbede, han var ærlig, da han roste EU for dets åbenhed (side 537). Jeg håbede, at han var i stand til at se, at det ikke hænger sammen, når det ikke længere skal være tilladt for butikkerne i EU at importere varer fra tredjelandene.

Bertel Haarder har siden 2002 gjort nøjagtig det samme som sine 178 kolleger i Folketinget - intet! På én som mig, der lever i den virkelige verden, er det nærliggende at opfatte hans kommentarer 15 år senere som "en fuldstændig falsk kampagne".

Anledningen til interviewet i *Go' Morgen Danmark* den 18. januar 2017 var, at han 72 år gammel havde meddelt, at han ville fortsætte som landspolitiker, og Brexit var et aktuelt emne, der optog ham meget:

> "Og så er der Brexit, som er en katastrofe. Det er det værste, der er sket i hele mit politiske liv. Og efter den tale, vi fik i går - skrækkelige tale - ser det virkelig alvorligt ud. Det, at hun (premierminister Theresa May) melder Storbritannien ud af det indre marked. Det indre marked, som er det mest succesrige overhovedet. Når vi ikke hører om det, er det fordi, det bare fungerer så godt og er rygraden i vores velstand og gør, at vi på én gang kan have markedsøkonomi og kapitalisme og samtidig beskytte både miljø og dyr og arbejdskraft og naturgrundlag. Det er genialt. Det er det eneste sted på Jorden, hvor man har sådan noget, og så melder briterne sig pludselig ud på grund af en fuldstændig falsk kampagne."

Bertel Haarders tale er "skrækkelig" set med mine øjne. Med en sådan opfattelse af Brexit synes det usandsynligt, at han og kollegerne på Christiansborg vil gøre noget for at rette op på fejltagelserne, så det bliver bedre at være borger i EU.

Fungerede det indre marked, da jeg ikke måtte arbejde sammen med Lightning og Pioneer om at markedsføre LaserDisc i Danmark ved udlejning? EU er noget særligt ved at være det eneste sted på Jorden, hvor den internationale industri har lov til at udvælge de kulturelle værker, borgerne må købe i butikkerne i deres eget land, men det er censur og absolut ikke værd at hylde.

Regional konsumption - begrebet, der kun kendes i EU - står direkte i vejen for EU-borgernes velstand. I 2002 kostede en US$ mere end 7,50 kr., men i 2008 var kursen faldet til under 5 kr. Varer fra USA var altså faldet i pris med en tredjedel, men kom det forbrugerne til gode? En journalist konstaterede, at danskerne intet mærkede til prisfaldet, og en forbløffet økonom i Forbrugerrådet forklarede, at det kunne tyde på, at konkurrencen på markedet ikke fungerede! Hans upræcise og valne svar viser, at han ikke var klar over, at EU har forbudt butikkerne at købe disse varer i USA, og at producenterne *derfor* kan holde priserne oppe i Danmark.

Du går glip af dollarfesten

Glem alt om prischok på amerikanske varer. Den laveste dollarkurs nogen sinde får du kun glæde af, hvis du pakker rejsetasken. Den historisk lave dollarkurs har ikke sat gang i forbrugerfesten set med danske øjne.

- Når dollaren falder, burde priserne falde, men det sker i et stort omfang ikke. Det kunne tyde på, at konkurrencen på markedet ikke fungerer optimalt. Gevinsten ender hos importøren eller butikken i Danmark - og ikke hos forbrugeren, siger Carsten Holdum, økonom i Forbrugerrådet.

- De varer, der kommer fra USA, er typisk mærkevarer. Derfor lykkes det at holde priserne høje, fordi de har et godt brand, folk vil betale for, forklarer Carsten Holdum. Så Levi's, Ray-Ban og Harley-Davidson tjener stadig kassen i Danmark, selvom deres produkter kan købes for en slik "over there".

BT.dk, 17. juli 2008

Medlemsstaterne giver deres opbakning til handels- og investeringsforhandlinger mellem EU og USA

Den afgørelse, Rådet i dag traf om forhandlingsdirektiverne ("mandatet"), giver Europa-Kommissionen grønt lys til at indlede formelle bilaterale handelsforhandlinger med USA. Medlemsstaterne, der støtter idéen om bilaterale drøftelser, fremlagde de mål, Kommissionen skal forfølge i forhandlingerne på vegne af EU.

Hvad er EU's formål med disse forhandlinger?

Formålet er at øge handelen og investeringerne mellem EU og USA ved at frigøre det uudnyttede potentiale, der ligger i et ægte transatlantisk marked. Aftalen forventes at skabe arbejdspladser og vækst ved at give bedre adgang til det amerikanske marked, opnå større lovgivningsmæssig kompatibilitet mellem EU og USA og bane vej for fastsættelsen af internationale standarder. Hvis der kan opnås enighed om denne vidtrækkende aftale, forventes det, at en europæisk gennemsnitshusstand vil blive 545 EUR rigere, og vores økonomi vil blive styrket med 0,5 % til 1 % af BNP, eller 119 mia. EUR årligt, når aftalen er fuldt ud gennemført.

På et mere konkret plan vil det være målet at fjerne told og andre restriktioner for handelen med varer. Frigørelse af kommercielle tjenesteydelser, tilvejebringelse af størst mulig beskyttelse og retssikkerhed samt lige konkurrencevilkår for europæiske investorer i USA og øget adgang til amerikanske markeder for offentlige indkøb er også blandt målene. Fjernelse af unødvendige lovgivningsmæssige begrænsninger for handelen er et vigtigt anliggende for EU; det samme gælder for opnåelse af bedre beskyttelse af europæiske geografiske betegnelser, lettelse af toldformaliteterne og adressering af konkurrencereglerne.

Memo fra Kommissionen, 14. juni 2013

EU's frihandelsaftaler

Dette til trods fortsætter den politiske propaganda. Handel er naturligvis en forudsætning for en effektiv arbejdsfordeling, men uden et åbent marked og konkurrence vil det aldrig komme forbrugerne til gode.

EU har i det forløbne årti brugt en masse kræfter på diverse "frihandelsaftaler" med USA, Canada og andre. Afskaffelse af told og restriktioner vil gøre det så meget billigere at sende varer over Atlanten, at det vil spare en typisk dansk familie for 4.000 kr. om året, stillede Nick Hækkerup i udsigt som følge af EU's aftale med USA.

Frihandel med USA til gavn for Danmark

En typisk dansk familie på to voksne og to børn står til at få 4.000 kroner ekstra i disponibel indkomst om året som følge af, at varerne bliver billigere.

Handels- og europaminister Nick Hækkerup (S), 22. oktober 2013

Sikke noget sludder. Hvorfor tror han, at industriens besparelser vil slå igennem over for forbrugerne? Det taler imod både erfaringer og økonomisk teori. Der er intet i de såkaldte "frihandelsaftaler", der giver handelen fri, dvs. tillader mig og andre butiksejere at købe varer på markederne ude i den store verden.

Trods det besnærende udtryk, "frihandelszone", i omtalen af frihandelsaftalen med Japan, er der intet i aftalen, der begrænser Canons ret til at forfølge dem, der køber Canons produkter på det åbne marked. Det havde været mere ærligt, hvis Nick Hækkerup havde forklaret, at aftalen reducerer *industriens* udgifter med et beløb, der i *størrelsesorden* svarer til 4.000 kr. om året pr. familie. Men det vil gå som med den billige dollar: Industrien vil selv score gevinsten!

Trods diverse frihandelsaftaler med alle mulige tredjelande, er der ikke rokket ved Fort Europa. Indehaverne af ophavsret eller varemærket kontrollerer stadig de varer, der sælges i EU, og intet forhindrer dem i at tage overpriser for de varer, de indfører til EU. Således kunne Levi's - da de solgte jeans på verdensmarkedet til 299 kr. - alligevel forlange 499 kr. i Danmark. Det kan næppe kaldes frihandel!

EU og Japan skriver under på frihandelsaftale

EU og Japan har underskrevet en omfattende frihandelsaftale, som EU-præsident Donald Tusk kalder et klart budskab mod protektionisme. Det skaber en frihandelszone, som dækker næsten en tredjedel af verdens bruttonationalprodukt. EU-Kommissionens formand, Jean-Claude Juncker, siger, at aftalen er udtryk for tillid til "fri og retfærdig handel. Vi viser, at vi bliver stærkere og bedre, når vi arbejder sammen."

DR.dk, 17. juli 2018

USA
299
299,-
FORT EU
499,-
499,-
499,-
299,-
299,-
299

EF-Domstolen truer demokrati og velfærd

Den danske debat om EF-Domstolens indflydelse på udlændingepolitikken dækker over et langt bredere fænomen. Ved at give ret til at hæve børnecheck, barselspenge og bistandshjælp på tværs af grænserne i EU underminerer Domstolen de europæiske politikeres muligheder for at føre socialpolitik. Europa over advarer en række jurister om, at Domstolen sætter demokrati og velfærd under pres.

Danske kvinder skal bare arbejde nogle uger i Sverige for efterfølgende at få ret til i et helt år at få over 25.000 kr. om måneden med hjem i barselspenge fra den svenske stat. Ungarske fædre, der tager vikararbejde i Danmark, har ret til løbende at få sendt en dansk børnecheck hjem til hver af børnene i familien i Ungarn. Græske unge, der tager til Tyskland for at søge arbejde, kan øjeblikkelig få ret til tysk kontanthjælp på linje med tyske statsborgere. Det er ikke politisk besluttet, men derimod EF-Domstolen, der med sine afgørelser har banet vej for disse og andre sociale rettigheder på tværs af grænserne i EU. Selvom det lyder generøst, underminerer Domstolen dermed i praksis den sociale sikring i de enkelte medlemslande. For når staterne ikke længere må gøre forskel på deres egne borgere og statsborgere fra andre EU-lande, er den eneste vej til at forhindre social turisme at indskrænke rettighederne for alle, også for deres egne statsborgere.

Jesper Tynell i Ræson nr. 02/09

Bureaukraterne

Har "leave"-vælgeren uret?

Jeg håbede ligesom Bertel Haarder, at Storbritannien ville blive i EU. Jo, livet som filmimportør er blevet mere besværligt, efter at Storbritannien er blevet til et tredjeland. Alligevel er jeg nødt til at give vælgeren ret.

Embedsmænd og dommere - som ingen har haft mulighed for at stemme på - har mere at skulle have sagt end de folkevalgte politikere. Der er flere eksempler på, at de direkte modarbejder de politiske løsninger og ønsker.

Jeg har gennemgået, hvordan det lykkedes for bureaukraterne at få gennemført et forbud mod at handle med bøger fra USA, hvilket både Mogens Koktvedgaard og Jakob Stegelmann fandt utænkeligt og bizart blot nogle få år tidligere (side 83 og 519), men selvom regional konsumption har enorme negative økonomiske og kulturelle konsekvenser for EU's borgere, fylder det ingenting i debatten.

Mere debatteret er EU-Domstolens indgreb i medlemsstaternes ret til at føre socialpolitik. Selvom politikerne forsøger at sikre deres politik med utvetydige politiske tilkendegivelser, bliver de gang på gang underkendt af EU-Domstolen, som blander sig i medlemsstaternes beslutninger, når den afgør retssager, og også selv udvider de områder, hvor den har kompetence til at udtale sig.

Jeg vil ikke tøve med at kalde mit eget møde med EU-Domstolen for chokerende. Dengang mit kendskab til EU-Domstolen var baseret på domssamlingen med dens domme og retsmøderapporter, havde jeg stor respekt for den. Jeg fandt dommene velkvalificerede, velgennemtænkte og godt begrundet.

Det ændrede sig, da jeg selv stod med sagerne, og det gik op for mig, at der er meget lidt sammenhæng mellem domssamlingens referater og de problemer, jeg forsøgte at løse ved at gå til EU-Domstolen. Det var relativt klart, at de udsendte advokater fra Danmark og Kommissionen var temmelig påvirket af lobbyisterne, men problemet var et andet med EU-Domstolens dommere. De sjuskede enormt, og de evnede ikke at se deres afgørelser i et større perspektiv.

Det er især forfærdeligt, fordi der ikke er nogen løsning. Hvordan siger man til Europas mest arrogante og magtfulde mænd, at de bør være mere omhyggelige? Dommerne var sikkert gennemgående gode mennesker, men de kom aldrig til at forstå de grundlæggende problemer i de sager, jeg fulgte på nærmeste hold.

I Warner-sagen ville de ikke underkende en begrundet national udlejningsret, der skelnede mellem salg og udlejning. Det var sympatisk, men uden forbindelse til det problem, at Metronome ville have det danske udlejningsmarked for sig selv. I Laserdisken-sagen fandt dommerne det rimeligt, at ophavsmænd i forbindelse med udlejning honoreres i forhold til antallet af udlejninger. Ja, det er absolut en retfærdig løsning, men den blev aldrig gennemført, og det havde intet at gøre med det præjudicielle spørgsmål om beskyttelsen af det danske udlejningsmarked.

I Hokamp-sagen troede dommerne måske, de havde løst en gordisk knude ved at tillade pladebutikkerne at aftale sig til at udleje CD-plader? De fattede slet ikke, at problemet med udlejning af CD-plader var, at lejerne kopierede pladerne!

Dommerne ved EU-Domstolen er begavede jurister, men de har ikke ret meget kendskab til den virkelige verden, og de har ikke blik for konsekvenserne af deres afgørelser. I Silhouette-sagen så de måske udelukkende på Hartlauer som en lidt for smart virksomhed, der snyltede på Silhouettes gode navn. Det var en nem sag med varemærkedirektivets ordlyd, som så ud til at støtte Silhouettes synspunkt, og som blev bakket op af et stort flertal af de fremmødte advokater. Var de mon klar over, at de dermed afskaffede EU's frihandel med tredjelandene?

Jeg har ingen grund til at tro, at dommerne ved EU-Domstolen er kontrolleret af lobbyisterne på samme måde som embedsmændene, men så meget de sjusker, er der heller ikke grund til det. Embedsmændene har magt nok til at blokere for politikernes ønsker, og de er i givet fald smarte nok til at narre EU-Domstolen.

Tror nogen for alvor på, at bureaukraterne vil tillade, at politikerne blander sig i forbuddet mod frihandel, når det har givet monopolerne så megen magt?

Er der sket noget i EU siden ønsket om en debat den 9. juni 2000? Næh!

Er der sket noget siden forhandlingerne i Folketinget i 2002? Næh!

Løftet om, at kulturministeren og økonomi- og erhvervsministeren vil arbejde for at få forholdene ændret i EU-regi, er for længst glemt.

Er der sket noget siden 2010, da jeg overlod faklen til Folketinget? Næh!

De virkelige trusler mod Det Europæiske Fællesskab

De virkelige trusler mod Det Europæiske Fællesskab er ikke Nej-kampagner, men ignorante og passive EU-tilhængere, der har indtaget positioner, hvor de kan gøre en forskel og sikre, at Fællesskabet fungerer - men alligevel intet gør.

Bertel Haarder har indskrevet sig i min bog over EU's største trusler, fordi han sidder passivt og klynker i stedet for at rette fejlene, når EU med rette kritiseres. Hvorfor har han og Venstre intet gjort i de forløbne 19 år for at få spørgsmålet om regional konsumption på EU's dagsorden, sådan som de lovede i 2002? Hvordan kan han som tidligere undervisningsminister billige den censur, der er påtvunget EU's borgere? Og hvordan stemmer det overens med frihandelstanken i Venstre? Som Pernille Rosenkrantz-Theil spurgte i 2002.

Venstre har aldrig svaret, men fortsætter propagandaen, som om afskaffelsen af frihandel slet ikke er sket. F.eks. sagde Lars Løkke Rasmussen i sin grundlovstale i 2017: "Danmark har vundet velstand gennem handel med andre. Vi er en af verdens førende søfartsnationer og en af de allerstærkeste stemmer for frihandel. Alene i min levetid (og så gammel er jeg altså heller ikke) er Danmarks velstand mere end fordoblet, og vores levetid steget med næsten 10 år. Det er ikke mindst sket, fordi vi i samme periode har fordoblet vores samhandel med omverdenen."

Men fordoblingen af velstand fandt sted, før frihandel med tredjelandene blev afskaffet. Der har kun været en beskeden vækst, siden frihandel blev afskaffet.

Mette Frederiksen er ikke meget bedre. I 2002 var hun særdeles skeptisk over for forbuddet mod frihandel. "Det vil få partiets særlige opmærksomhed," sagde hun under førstebehandlingen, men den opmærksomhed forsvandt som dug for solen. Socialdemokratiets kovending efterlod mig med den byrde at få spørgsmålet om regional konsumption bragt for EU-Domstolen. Det fandt Kristian Thulesen Dahl helt urimeligt, men Poul Qvist Jørgensen havde kun hovedrysten til overs for mit forehavende. Også for ham var importforbuddet kun en flue i suppen.

Han skød problemstillingen til hjørne og tog den aldrig op igen. Heller ikke Socialdemokratiet reagerede, da Højesteret i 2010 blokerede for en undersøgelse, og jeg blev tvunget til at overlade sagen til Folketinget.

Brian Mikkelsen er naturligvis den største hykler, men indimellem er han nu ganske morsom. Hans opfattelse af fortolkningstvivl er lige til historiebøgerne: "Der er ikke nogen som helst tvivl i vores fortolkning af det direktiv... Vi er bare uenige i, hvad resultatet er!"

denskjultekorruption.dk/video38

Kulturminister Brian Mikkelsen (KF)

Det kan godt være, at det er vanskeligt for Pernille Rosenkrantz-Theil at forstå, hvorfor den danske regering, den danske stat og det danske Folketing skal være duksedreng, men det er sådan set den grundlæggende forskel på ordførerens parti og resten af Folketingets partier. Vi overholder de gældende aftaler, der er indgået. Den danske regering indgik under SR-regeringen en aftale med de øvrige lande. Der er gennemført et direktiv, og det er ikke, som hr. Kristian Thulesen Dahl taler om, et fortolkningsspørgsmål. Overhovedet ikke. Der er ikke nogen som helst tvivl i vores fortolkning af det direktiv. Der er vi klokkeklare på, hvordan vi fortolker det. Vi er bare uenige i, hvad resultatet er.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

Og jeg vil gerne foreholde hr. Poul Qvist Jørgensen præcis samme problemstilling, som jeg foreholdt ministeren, og som jeg ikke mener, ministeren forholdt sig til: Kan hr. Poul Qvist Jørgensen forstå, at det kan være meget vanskeligt at forholde sig til, at en borger kan rejse en sag ved EF-Domstolen, få den danske stat som modstander i sådan en sag i en situation, hvor et flertal i Folketinget ytrer sin holdningsmæssige støtte til den sag, borgeren fører?

Poul Qvist Jørgensen (S)

Det kan ikke nytte noget at blive ved med at fremføre hypotetiske spørgsmål, som vi skal forholde os til klokken 12.

Kristian Thulesen Dahl (DF)

I forhold til den anden del fik jeg til gengæld overhovedet ikke noget forsøg på et svar. Jeg har heller ikke fået det fra kulturministeren, og når nu partierne er enige om at stemme for det her forslag, så beder jeg bare om... fordi det er nok ret sandsynligt, at der kommer en sag ved EF-Domstolen om den her lovgivning, når det drejer sig om det, hr. Poul Qvist Jørgensen kalder en flue i suppen.

Poul Qvist Jørgensen (S)

Jeg synes stadigvæk, hr. Thulesen Dahl stiller hypotetiske spørgsmål: Hvordan vil vi forholde os, hvis det kunne tænkes, at en eller anden havde lyst til at rejse en sag, og hvad vil vi banke ind af ressourcer i det? Det kan der da ikke svares på, hr. Thulesen Dahl. Vi vedtager en lovgivning, vi tiltræder og vi implementere infosoc-direktivet, og kommer der noget dårligt ud af det, jamen, så må vi jo se at få det løst, sådan som det danske Folketing gang på gang i andre sager har løst noget, hvis der skulle vise sig et problem.

Tredjebehandlingen af L 19 i Folketinget, 11. december 2002

Kommissionen

Fællesskabets største problem er utvivlsomt, at det er lykkedes for lobbyisterne at få adgang helt ind i Fællesskabets maskinrum, Kommissionen. Jeg tænker ikke på Margrethe Vestager og hendes kolleger. Tværtimod har jeg skrevet denne bog til Margrethe Vestager, fordi jeg anser hende for at være Fællesskabets største håb. Nej, jeg tænker på de embedsmænd, der står med de daglige opgaver og dermed har den reelle magt til at bestemme, hvordan de konkrete - ofte afgørende - sager håndteres, og som forhindrer, at uønskede emner behandles.

Det er hverken Margrethe Vestager eller hendes forgænger, Mario Monti, der har ønsket at forbyde frihandel med USA og de øvrige tredjelande. Intet tyder på, at de to er klar over, at det er sket. Det er derimod Kommissionens embedsmænd, der er arkitekterne bag regional konsumption, som de fik listet igennem uden en offentlig debat, og trods politisk ønske fra flere sider har de også formået at undgå, at emnet er kommet på den politiske dagsorden.

Det officielle synspunkt er, at regional konsumption blev indført i 1988 med varemærkedirektivet via formuleringen af artikel 7 (side 458). Der var ganske vist ingen, der var klar over det på tidspunktet. Det var først i 1998, at EU-Domstolen med dom afgjorde, at det havde man altså gjort! Danmark gennemførte direktivet uden at vide det mindste om, at det afskaffede frihandel, og ingen af de 11 andre medlemsstater var spor klogere.

Det efterlader 16 nuværende medlemmer, som aldrig har haft chancen for at deltage i en politisk drøftelse herom. Sverige blev først medlem i 1995, og det var bestemt ikke Sveriges holdning, at landet havde sagt nej til resten af verden, da det blev medlem. Det samme ved vi om Østrig, der også blev medlem i 1995, for det var netop Østrigs princip om international konsumption, der blev angrebet af Silhouette. Vi har lært, at Danmark og Polen også er modstander af regional konsumption, men hvilke stater går egentlig ind for regional konsumption?

Hvornår mener embedsmændene i Kommissionen, at Østrig, Finland, Sverige, Estland, Letland, Litauen, Cypern, Malta, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn, Polen, Bulgarien, Rumænien og Kroatien skal høres herom? Aldrig, formentlig! I hvert fald har embedsmændene i over 21 år formået at undgå, at den debat, der blev efterlyst den 9. juni 2000 (side 530), er kommet på dagsordenen.

Tilsvarende er det usynlige embedsmænd, der har ladet mine klager over FDV og opdelingen af udlejningsmarkedet i EU forsvinde ud i ingenting, og som i den efterfølgende retssag, Laserdisken-sagen, endda aktivt støttede Warners løgne og vildledninger, så markedsopdelingen kunne fortsætte uhindret.

Hvordan skal en rimeligt oplyst EU-borger reagere på dette? Jeg mener, han med god grund kan sige: "Det var ikke det, jeg ønskede, da jeg stemte mit land ind i EU. Det virker ikke. Det er skadeligt for mig og mit land, og politikerne vender bare det blinde øje til. Det er vist bedst at forlade dette foretagende igen."

Politikernes passivitet er utvivlsomt en del af baggrunden for Brexit.

49. Konklusioner: Lobbyisterne

Det er ikke kun interessant at afdække, hvordan svindlerne vildleder, og hvad følgerne er, men også hvordan de får embedsmændene med til det og slipper godt fra det. Det er et kontroversielt emne, men det kan godt forklares. Det handler om netværk, ensidig påvirkning og en grundlæggende menneskelig modvilje mod at indrømme fejl.

Lobbyisterne

Gad vide, om Bertel Haarder havde været lige så skuffet som mig, hvis han havde hørt Vilstrup, Rasmussen og Knudsen, de tre EU-institutioners advokater, i deres passionerede forsvar for frihandelsforbuddet. Er han enig i, at parallelimport fører til højere priser og derfor bør være forbudt, og at ytringsfriheden ikke forringes af, at det forbydes EU-borgerne at købe værker fra tredjelandene i EU's butikker?

Man kan også undre sig over, at Polen var den eneste medlemsstat, der havde en holdning til frihandel. Var de øvrige 24 medlemsstater ligeglade? Eller var der tale om et veludført stykke lobbyarbejde? Hvordan arbejder lobbyisterne, og hvad er deres egentlige agenda?

Lobbyister kan godt være nyttige. De kan påpege sammenhænge, politikerne måske ikke selv er opmærksomme på, f.eks. sammenhængen mellem elafgiftens størrelse og balancen mellem forbruget af el og olie. Det går først hen og bliver et problem, når de er uærlige og skjuler deres virkelige motiver.

En del af problemet er en voksende mangel på moral - illustreret af Panama-papirerne og det moderne begreb "alternative truth". Det undrer mig ofte, at selv respekterede advokater siger så meget sludder, der intet har med virkeligheden at gøre. Det er næsten som om, de arbejder ud fra en forestilling om, at det ikke er rigtigt usandt, hvis de kan få en dommer eller en politiker til at tro på det. Hvis det lyder overbevisende, er det lige meget, om det har hold i virkeligheden.

Lobbyisten prøver at gøre sit job så godt som muligt, dvs. at skaffe resultater til sin klient. Han bruger megen tid på at overveje, hvordan han kan forbedre sin klients indtjeningsmuligheder, og han drømmer om at få den helt rigtige idé, og den må gerne profilere ham selv. Her er en genial idé: "Tænk, hvis jeg kunne få udlejning af konkurrenternes videofilm forbudt, så min klient kunne sætte prisen på sine egne videofilm uden at tage hensyn til konkurrencen?"

Det er et glimrende forslag, der vil øge markedsværdien af klientens selskab, men hvis Warner Brothers og Sandrew Metronome ærligt sendte en delegation til Kulturudvalget for at lufte denne drøm, ville chancen for at få forslaget realiseret være minimal. Der er større chance for succes, hvis man kan få sin lobbyist så tæt på beslutningstagerne, at han ubemærket kan få fremsat et lovforslag og endda få politikerne til at tro, at hans udlejningsmonopol ikke handler om udlejning.

Eller en endnu vildere drøm: Tænk, hvis jeg kunne isolere hele EU-markedet, så de internationale selskaber kunne tage overpriser her?

En lobbyists funktion

Professionelle fodboldspillere og skuespillere har tilknyttet en agent, hvis opgave det er at forhandle på deres vegne. Man kan sådan set sige, at agentens produkt er den pågældende fodboldspiller eller skuespiller, og opgaven er at sælge produktet til så høj en pris som mulig. Der er flere fordele ved at have en agent.

De fleste fodboldspillere elsker at spille fodbold, og for de fleste skuespillere er det en drøm at få en rolle som *Erin Brockovich* (2000). Det er ikke altid penge, der er vigtigst. Disse mennesker drømmer om store fodboldkampe og gode roller. En god agent hjælper dem til at komme på det rigtige hold og til at få den rigtige rolle, og han vil tillige forhandle en god løn til dem.

Beskedenhed er en dyd for mange mennesker, og det kan være meget svært at føre sig frem, når man forhandler på egne vegne: "Jeg er Julia Roberts. $20 mio. er billigt for min arbejdskraft i tre måneder. Jeg er kendt og elsket i hele verden, så hvis jeg får rollen, vil filmen helt sikkert sælge millioner af billetter."

Det er lettere for en tredjemand at lovprise sin klient og på den måde presse prisen op. Agenten motiveres af at få en vis procentdel af indtægterne, og han kan koncentrere sig om at følge markedet, finde den rigtige klub til fodboldspilleren og lande de bedste filmroller til skuespilleren. Med en sådan arbejdsfordeling kan fodboldspilleren fokusere på at spille fodbold, og skuespilleren kan fokusere på at spille skuespil.

Det er ikke meget anderledes at være milliardær. Man kan ikke blive milliardær af at arbejde, men man kan blive milliardær, hvis man kan få eneret til et produkt, der er stor efterspørgsel på. Og det er ophavsret og varemærket til for.

Indehavere af et varemærke kan blive så rige, at det næsten ikke er til at fatte. De seks eksempler på disse to sider er fra Forbes' liste den 12. april 2018. De er måske ikke alle dygtige forretningsfolk, men de knytter dygtige forretningsfolk til sig, typisk en direktør og et antal juridiske og økonomiske rådgivere.

Françoise Bettencourt Meyers arvede 1/3 af L'Oréal efter sin bedstemor, og det er nok den letteste vej til at blive milliardær, men det kan også være, at man er dygtig til at designe en bestemt brugsgenstand, som alle har brug for.

Frankrig

Françoise Bettencourt Meyers

Varemærket L'Oréal

Hendes formue: 256 mia. kr.

Italien

Leonardo Del Vecchio

Varemærket Ray-Ban

Hans formue: 128 mia. kr.

Spanien

Amancio Ortega

Varemærket Zara

Hans formue: 424 mia. kr.

Kæmpeformuer er skabt af folk, som ikke nødvendigvis er interesseret i at blive så rige som muligt. Mange har fået en god idé, som de brænder for, men de kan ikke udvikle idéen uden kapital. De sælger derfor dele af deres idé til aktionærer, der lægger de nødvendige penge til udvikling af idéen, og som til gengæld får en andel af det selskab, som ejer idéen eller varemærket.

Det er en del af det kapitalistiske system at beskytte aktionærerne. Det vil sige, at manden med idéen ikke bare kan sige "adiós" og rejse til Hawaii med pengene og efterlade et tomt selskab. Han har pligt til at tage vare på aktionærernes penge på en ansvarlig måde. Fra samfundets side ser man gerne, at folk investerer, så der kan udvikles nye idéer. Incitamentet er en forrentning af den indskudte kapital, og derfor er det ledelsens pligt at tilstræbe, at selskabet giver overskud.

Virksomheder med succesfulde varemærker eller ophavsrettigheder kan blive ufatteligt store, og jo større de er, jo mere relevant er det for ledelsen at arbejde for at sikre, at varemærket eller ophavsretten får den størst mulige værdi. Og her kommer lobbyisten ind i billedet.

Lobbyisten er en del af det team, der skal optimere selskabets overskud eller værdi. Beskyttelse af varemærker og ophavsrettigheder er jo ikke naturgivet. Det er politisk bestemt, og det kan anskues fra flere vinkler. Intellektuel ejendomsret, selve tanken om, at man kan eje en idé, som derefter er forbudt for andre at bruge, er kapitalistisk, men fra politisk side søger man at balancere de hensyn, der tages, så borgernes rettigheder ikke trædes helt under fode. Og der er stadig mange, der mener, at konkurrence er sundt, og konkurrence står i sagens natur i modsætning til monopolernes privilegier.

Lobbyistens opgave er at påvirke politikerne til at gennemføre en lovgivning, der er fordelagtig for hans klient. Hvis klienten er en vindmøllevirksomhed, er det f.eks. en god idé at påvirke politikerne til at sætte elafgiften ned, for så bliver det mere attraktivt for forbrugerne at opvarme deres huse med strøm fra vindmøller end at fyre med oliefyr eller kul - og så vil klienten sælge flere vindmøller.

Hr. og fru Jensen har sjældent råd til at hyre lobbyister til at varetage deres interesser, men for indehavere af varemærker er det en god investering at hyre en håndfuld lobbyister, som kan påvirke beslutningstagerne.

USA

Michael Dell

Varemærket Dell
Hans formue: 137 mia. kr.

USA

Phil Knight

Varemærket Nike
Hans formue: 179 mia. kr.

USA

Larry Ellison

Varemærket Oracle
Hans formue: 354 mia. kr.

Korruption eller...?

I DR's reportageserie *Den rigeste procent* (2015) satte værten Marie Høst sig for at undersøge, hvordan den rigeste procent af danskerne lever, og hvor meget magt de har. Selvom de kun udgør 1 % af befolkningen, ejer de 32 % af danskernes formue. De tjener i gennemsnit 2.300.000 kr. om året.

I seriens afsnit 3 spørger hun Hans Thor Andersen, forskningschef for Statens Byggeforskningsinstitut, hvorfor de rige klumper sig sammen i rigmandsghettoer nord for København. Han svarer:

- Det vil jo være forkert at tale om korruption i Danmark, fordi det her er jo et demokratisk og veludviklet land, men man kender hinanden og ved, hvad man står for og kan lissom tage hensyn til hinanden, når man er tæt på og omgås i det daglige. Så har man sådan nogle synspunkter, nogle værdier, man deler.

Korruption kan det selvfølgelig ikke kaldes, da det foregår i Danmark, men det er dog godt for netværket, at man omgås til dagligt. Står man uden for et sådant netværk, er det håbløst at kæmpe mod dem inden for netværket, f.eks. illustreret i tv-serien om Oxford-detektiven Inspector Morse i det første afsnit af sæson 4, *The Infernal Serpent* (1990). Gartnerens lille datter bliver seksuelt misbrugt af et universitets magtfulde leder, og det udvikler sig til en større tragedie med pigens far i centrum. Sidst i filmen står Morse og Lewis og betragter ødelæggelserne.

Lewis: - Why couldn't he have come to us about his kid?

Morse: - They owned him. He had no power. He didn't belong to the club. Not a soul would've believed him.

Lewis: - A serpent? Is that it? Did a bit of curling round here, an' all!

Morse: - "The infernal serpent. He it was, whose guile stirred up with envy and revenge, deceived the mother of mankind." Milton, Lewis, *Paradise Lost*.

"It`s the intellectual muggers you`ve got to watch for around here," blev det sagt til Morse. I Danmark vendes det blinde øje til de slanger, der evner at sno sig ind i magtens centrum, hvor de vender op og ned på Folketingets politiske mål. Deres forbrydelser fører ofte tragedier med sig - f.eks. Erik Viuff Christiansens nedtur og selvmord - og mange af de unødvendige trængsler, der er gennemgået i kapitel 2.

denskjultekorruption.dk/video39

Den rigeste procent, 7. september 2015

denskjultekorruption.dk/video40

Inspector Morse, sæson 4, afsnit 1

Netværk - på godt og ondt

Netværket er lobbyistens vigtigste redskab. Et netværk er to eller flere mennesker, som skylder hinanden tjenester. Det er ikke mystisk. Netværksrelationer mellem mennesker er aldeles grundlæggende i ethvert samfund og i enhver organisation - og gode netværk er afgørende for lobbyisternes resultater.

Klaus Kjøllers undervisningsbog *Netværk på godt og ondt* (2004) - med undertitlen *Magtmisbrug for begyndere* - var en decideret øjenåbner for mig. Pludselig gav årtiers absurde adfærd hos politikere, presse, domstole osv. mening. Det blev klart, hvilke mekanismer der var på spil. I artiklen *Netværk og narrenværk* (2006), der findes på Klaus Kjøllers egen hjemmeside, definerer han et netværk således:

> "Et netværk bygger på hemmelige tjenester. Det letteste for netværket er, at man helt undgår offentlighed. Men når det ikke er muligt - og det er det ofte ikke i demokratiet - så skal netværket også kunne levere en holdbar officiel argumentation."

Tjenester definerer han bl.a. i overensstemmelse med funktionen ovenfor: "At sørge for at en beslutning gavner en bestemt person i netværket og samtidig begrunde den overbevisende over for tredjeperson ud fra de officielle regler."

Klaus Kjøller var fra 1978 til 2015 lektor i moderne dansk sprog og sprogbrug på Københavns Universitet. Han specialiserede sig i politisk kommunikation, og han skrev snesevis af undervisningsbøger.

Skolen underviser i regler. Men det er de formelle regler. I skolen lærer vi, at hvis man lever op til de formelle regler, så får man også sin retfærdige belønning.

Denne lære er forkert. Desværre.

Det forkerte består i, at skolen ikke lærer os, at ethvert regelsystem skal fortolkes af nogle administratorer, inden reglerne omsættes til konkrete beslutninger. Når du skal have eller ikke have din belønning, så er det ikke reglerne, der belønner dig. Det er de administratorer, der fortolker reglerne, som belønner dig, eller som ikke belønner dig.

Hvis du konkurrerer med hr. Rival, som har et stærkt netværk ind i de administratorer, som fortolker reglerne, så vil Rivals netværk arbejde på at dreje systemets fortolkningsmuligheder i retning af Rivals fordel. Det er én af netværkets selvbevaringsregler, at enhver i netværket benytter enhver mulighed for at yde tjenester over for andre i netværket. Selv om du konkret har ydet mere end denne person, vil du derfor kæmpe mod vejrmøller, hvis du ikke har et netværk ind blandt de administratorer, som skal beslutte. Du kan være fagligt klart bedst til et job. Alligevel kan en anden få det, fordi han har et godt netværk ind i organisationen.

Klaus Kjøller: Netværk på godt og ondt - Magtmisbrug for begyndere, 2004

Den virkelige verden

Mange mennesker har selv oplevet netværkets betydning, da de søgte arbejde, og det opfattes som naturligt. I afsnit 13 i tv-serien *Matador* søger Elisabeth Friis at få arbejde som organist, og derfor vil hun flytte til København. I Korsbæk spiller lærer Andersen jo, for han kender frk. Mikkelsen, som kender provstinden, og da Mads Skjern er formand for menighedsrådet, betyder det ikke noget, at Elisabeth Friis spiller meget bedre, hvilket Hans Christian Varnæs forsøger at forklare den undrende Maude. I afsnit 20 tilbyder Mads Skjern en lejlighed til Ulla Jacobsen i et attraktivt socialt boligbyggeri. Trods en lang venteliste kan det lade sig gøre, fordi han kender borgmesteren, som er formand for boligforeningen.

Sådanne vennetjenester udføres i det skjulte. I et demokrati dur det ikke, hvis der efterlades skriftlig dokumentation, og man skal også have en plausibel (bort) forklaring klar, hvis en journalist får fært af, at der er ugler i mosen.

Klaus Kjøllers bog skabte et vist røre, og han måtte forsvare sig på tv, selvom han allerede i bogens indledning forsøgte at foregribe kritikken med disse ord:

"Det netværksarbejde, som denne bog vil gøre dig bedre til, går ofte på tværs af de officielle demokratiske spilleregler, som gælder for alle borgere. Det er der mange gode grunde til at beklage. Men det ændrer ikke ved realiteterne. De, der forstår at opbygge og udnytte netværk, har langt bedre chancer end andre for at overleve i de officielle systemer. Netværk eksisterer, og de vil fortsat eksistere, uanset hvad du gør.

Din frygt, netværkets styrke

Netværks styrke bygger på din frygt for at udfordre dem. Mod er nødvendigt, men langt fra tilstrækkeligt, når et netværk skal bekæmpes. Kun hvis du selv er med i et netværk, der kan matche det netværk, du udfordrer, har du i realiteten en chance for at undgå et heroisk nederlag.

Når netværk føler sig truet, så bruger de alle midler for at tryne dem, der udfordrer dem. Enhver, der stikker næsen frem, risikerer at udfordre et mægtigt netværk. Den eneste sikre måde hvormed du kan undgå at vække netværks vrede, er ved at leve stille og roligt og aldrig provokere nogen ved at føre dig frem.

Klaus Kjøller: Netværk på godt og ondt - Magtmisbrug for begyndere, 2004

Det skyldes nogle mekanismer, som findes overalt, hvor der er mennesker. De findes i ethvert politisk system, i enhver organisation, i ethvert nok så idyllisk bysamfund ude på landet, i ethvert politisk parti, i enhver familie. Det er ikke noget, jeg har fundet på. Det er kendsgerninger. Du kan stikke hovedet i busken og lade som om, det ikke findes. Det betyder bare, at netværkene går uden om dig, og at det også ofte går ud over dig. Det er op til dig, hvordan du vil forholde dig til dem, men lad være med at hade mig, fordi jeg skriver denne bog om netværksarbejde."

§ 1. Den ene tjeneste er den anden værd.

§ 2. Hver gang, der udveksles tjenester, styrkes netværket.

§ 3. Enhver i netværket har pligt til uopfordret at udføre tjenester, som gavner en anden i netværket. Enhver i netværket har ret til at få hurtig og effektiv hjælp, når han eller hun beder om det.

§ 4. Gå kun ind i netværk, hvor du vil yde 100 %. Udfør kun tjenester, hvor du kan yde mere, end modtageren forventer.

§ 5. Netværkets forretninger rager ikke udenforstående.

Klaus Kjøllers lov for netværk

Omkring ethvert formelt regelsæt findes et formelt klagesystem, der indgår som et forsvar for, at det formelle system er retfærdigt - men også et klagesystem er et formelt regelværk, der af administratorer skal fortolkes og anvendes på konkrete klagesager, forklarer Klaus Kjøller og fortsætter:

"Hvis du ikke har noget netværk ind blandt disse klageadministratorer, vil du ikke have marginalerne med dig i en klagesag. Du risikerer at komme ind i en ond cirkel, hvor du bliver stadig mere frustreret, hvis du klager. Hvis din klage afvises på en måde, du synes er uretfærdig, vil du igen skulle klage over dette. Sådan kan det fortsætte op i systemets hierarki. Du bliver et offer for din tro på det officielle system. Du bliver kværulant."

Enkelte reagerer efter opskriften: "Det kan ikke passe. Her er noget helt galt. Jeg kræver retfærdighed!" For netværk af sorte tjenester er den slags personer et problem. De er aldrig med i et sådant netværk. Det udelukkes af deres holdning. Men de er stadig en trussel mod netværket. Klaus Kjøller har givet dem et navn: *Retfærdighedskæmpere*. Han har også beskrevet mekanismerne bag løgnene, der vokser sig større og større, indtil hele organisationen er nødt til at stå sammen:

1. Enhver organisation vil holde sammen, når den angribes for mindre fejl og forsømmelser. Det er en direkte følge af den grundantagelse, som findes i enhver organisation (ufejlbarlighedsdogmet): "Vi er de eneste, der i realiteten har forstand på det, vi har med at gøre."
2. Dette sammenhold bevirker, at man også står sammen om de større fejl og forsømmelser, som dækmanøvrerne over den første lille fejl medfører.
3. Fejlene bliver efterhånden så omfattende og belastende for organisationen, at selv ansatte, som ikke har været direkte involveret i den oprindelige uformelle beslutning, tvinges til at deltage i dækmanøvrerne.

Triumviratets netværk

Der er ikke noget forkert ved at have et stærkt netværk. Er man en aktiv person, og engagerer man sig i lokalsamfundet, opstår nyttige netværk automatisk, og de kan bruges til meget andet end at fremme karrieren. De kan også bruges til at gøre verden bedre. Det er helt op til personen selv.

Men hvis man er professionel lobbyist, er det afgørende at have gode netværk, og triumviratets netværk lå på allerøverste hylde. De var alle noget ved musikken. Ved læsning af deres meritter i Kraks Blå Bog får man et indtryk af deres netvæk. Hvem omgås de, og hvem lytter til dem?

Indtil jeg lærte om netværk og læste Krak, kunne jeg kun regne triumviratets indflydelse ud via reaktionerne hos alle dem, som i et fungerende demokrati ville have været på min side: EU's tre institutioner, Konkurrencestyrelsen, domstolene, Folketingets ombudsmand osv., men som alligevel hjalp Johan Schlüter.

Selv den absurde adfærd fra EU-institutionernes talsmænd ved EU-Domstolen giver mening set i det lys. De var jurister uden særligt kendskab til spredningsret. De arbejdede for en institution, som følte sig angrebet: "En videoforhandler har angrebet et direktiv, vi har vedtaget. Klarer du det?" Direktivet skulle forsvares, og det var naturligt for juristerne at søge informationer om problemstillingen hos de officielle danske eksperter på området, og det førte tilbage til Peter Schønning, der også var leveringsdygtig i en "holdbar officiel argumentation".

Jeg synes ganske vist, deres argumentation var uhyre ringe, men de skulle kun overbevise EU-Domstolens dommere, som jeg også havde angrebet, og som også var motiveret til at afvise mig - for ellers havde de jo også begået en fejl!

SCHLÛTER Johan advokat; f. 18/6 1944 i Kbh; søn af landsretssagfører Arne Schlüter (død 1981) og translatør Ebba S. f. Lassen (død 1998); gift 6/10 1973 m. Elsebeth S., f. 3/5 1947 i Kbh, datter af politiassistent Carl Ejbye Andersen (død 1971) og Mia f. Koppel Christiansen (død 1995).

Student (Østre Borgerdydskole) 1962; jura-studier ved univ. i Aix-en-Provence 1965-66; cand. jur. 1970; manuduktør ved Kbhs Univ. i Indledning til formueretten 1970-72 og lektor i obligationsret 1972-75; advokat 1973; medindeh. af Johan Schlüter advokatfirma. Censor ved Kbhs Univ. Formand for bestyrelsen for Basepoint Media A/S, Nest A/S, MicroZymes Global ApS, Daloon A/S, Tutein & Koch A/S, Mito A/S, SCA Hygienic Products A/S, Promoter Invest A/S, Copydan Verdens TV og fællesforeningen Copydan; medl. af bestyrelsen for Selvstændighedsfonden; medl. af og formand for Advokatrådets Specialudvalg vedr. konkurrence- og immaterialret 1986-95; generalsekretær for Foreningen af Danske Videogramdistributører; administrator af Filmret, CAP, Filmkopi og Kopifon; formand for Forsknings- og Innovationsstyrelsens IPR-udvalg (Johan Schlüter udv.); tidl. formand for International Bar Associations Copyright udvalg; formand for bestyrelsen for Krebs' Skole 1979-95; medl. af bestyrelsen for BØRNEfonden 1984-2000.

Kraks Blå Bog om Johan Schlüter, 2011

Særligt om Mogens Koktvedgaard

Mogens Koktvedgaard havde allerede en karriere, da ekspansionen i beskyttelsen af de intellektuelle rettigheder tog fart i 80'erne. Det er min fornemmelse, at hans støtte til rettighedshaverne er udtryk for hans politiske overbevisning, omend den også kunne være påvirket af det erhvervsliv, han færdedes iblandt.

Hans indflydelse under udlejningssagen var tydelig. Selvom han ikke formelt havde noget at skulle have sagt, var det ham, der svarede retspræsident Arildsen, og erhvervsminister Mimi Jakobsen fandt det ligefrem naturligt, at han blandede sig, fordi sagen vedrørte ophavsret (side 334).

Det faktum, at han var formand for Monopolrådet, da det tillod FDV at tvinge Erik Viuff Christiansen til at købe FDV's udgivelser, hvis Erik ville udleje film, gjorde det umuligt for ham at hjælpe mig, for det indebar, at han havde taget fejl. Hans netværk inkluderede både Kommissionen og Hans Gammeltoft-Hansen, der var Folketingets ombudsmand, så det var næppe særligt svært for ham at sørge for, at mine klager ikke blev behandlet.

Selvom hans vision på ekspertmødet i Kulturudvalget stred mod alt, hvad EU oprindeligt stod for, havde han medlemmernes blinde tillid. Ingen gennemskuede ham. Jeg kæmpede i den grad mod vejrmøller i det officielle system.

SCHØNNING Peter Andersen advokat; f. 1/1 1964 i Rønde; søn af kvægeksportør Holger Schønning Andersen og biblioteksassistent Astrid Margrethe A. f. Pedersen; gift 14/8 2009 m. HR-konsulent Annegrethe Zichy f. 8/1 1968 i Greve Landsby, datter af fuldmægtig Knud Gedsø Nielsen og overassistent Bente Merete Zichy.

Student (Fredericia Gymn.) 1982; cand. jur. (Aarhus Univ.) 1989; fuldmægtig i Kulturministeriet 1989-1992; juridisk konsulent og senere underdirektør i KODA 1992-1999; ekstern lektor (Kbhs. Univ.) 1993-2001; advokatfuldmægtig og senere advokat hos Nyborg & Rørdam 1999-2002; møderet for landsret 2001; kontorchef i Kulturministeriet 2002-2008; advokat og partner hos Johan Schlüter advokatfirma 2008-2010; selvst. advokat i kontorfællesskab med Nyborg & Rørdam fra 2010.

Medl. af best. for Dansk Selskab for Ophavsret fra 1993; observatør i Kulturministeriets udvalg om revision af ophavsretslovens kapitel 3, 2003-2006; fmd. for Dansk Amerikansk Fodbold Forbunds Appeludvalg fra 2008; fmd. for Medical and Anti-Doping Committee i International Federation of American Football fra 2008; medl. af Kulturministeriets udvalg om ophavsrettigheder på internettet 2010-2011; medl. af CIIR's (Center for informations- og innovationsret, Juridisk Fakultet, Kbhs. Univ.) Advisory Board fra 2010; medl. af best. for tidsskriftet NIR fra 2010.

Har skrevet: Tv-programmedarbejderes ophavsrettigheder (1989); Ophavsretten mellem kulturpolitik og handelspolitik (1994); bidragyder til Karnovs Lovsamling 1992-2002; Ophavsretsloven med kommentarer (1995, 4. udgave 2008); Komponistrettighederne 1926-2001 (2001); medforf. til Grundlæggende immaterialret (red. af 2. udg.) (2004, 2. udg. 2009); medred. af Personlighedsret (2007); div. artikler om især ophavsretlige emner i danske og udenl. tidsskrifter m.v.

Kraks Blå Bog om Peter Schønning, 2011

KOKTVEDGAARD Mogens professor, dr. jur. Student (Sorø) 1952; cand. jur. 1957; Kbhs Univ.s Guldsmed. 1959; studieophold ved univ. i England 1960 (Cambridge), Frankrig 1961 (Montpellier) og USA 1962 (Harvard); dr. jur. 1965; sekretær i Justitsmin. 1959-66; lektor ved Kbhs Univ. 1961, professor i retsvidenskab smst. fra 1966, dekan for Det Samfundsvidensk. Hovedområde 1971, prorektor 1972-81.

Æresdoktor ved Stockholms Univ. 1994. Formand for Dansk Selskab for Ophavsret og Dansk Forening for Konkurrenceret; medl. af Association Littéraire et Artistique Internationale´s Comité Exécutif og Internationale Gesellschaft für Urheberrecht's Conseil d'Administration, af Academia Europaea, Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Det Finske og Norske Videnskabsakademi; rådsvalgt medlem. af Akademiet for de Skønne Kunster; formand for bestyrelsen for Den Hirschsprungske Samling; næstformand for Det Danske Kunstindustrimuseums hovedbestyrelse og forretningsudvalg; redaktør for Ugeskrift for Retsvæsens litterære afd; formand for Nyt Juridisk Forlag, Nævnet for Medicinsk Informationsmateriale, Radio- og TV-Nævnet, for Teleklagenævnet, Service 900-Nævnet, Rigshospitalets Kromosomforskningsfond, Allerfonden, Greve Adam Moltkes Familiefond, Justitsmin.s Retsinformationsråd og Industrimin.s Rådg. Udvalg for Industriel Ejendomsret; næstformand for Garantifonden for Indskydere og Investorer; medl. af styrelsen for Nordiskt Immaterielt Rättsskydd, udvalget til Beskyttelse af Vidensk. Arbejde, Klagenævnet for Domænenavne og bestyrelsen for investeringsforeningerne i Danske Invest; næstformand for bestyrelsen for Dansk Kapitalanlæg A/S. Formand for Statens Samfundsvidensk. Forskningsråd og medl. af Planlægningsrådet for Forskningen 1973-77; medl. af Jurist- og Økonomforbundets hovedbestyrelse 1974-87 (næstformand 1980, formand 1982) og af Undervisningsmin.s faglige landsudvalg for de samfundsvidensk. uddannelser 1978-89 (formand 1987-89); formand for Monopolrådet 1980-89; sagkyndig rådgiver for EF-Kommissionen vedr. europæiske konkurrenceret 1976-79 og vedr. europæisk ophavsret m.v. 1984-1986 og 1991-93; formand for Dansk Reklame Nævn 1971-75, Statsmin.s udvalg vedr. bevarelse af Radio- og TV-udsendelser 1972-77, Handelsmin.s Lukkelovskommission 1970-75, Kulturmin.s udvalg vedr. revision af ophavsretslovgivningen 1976-90, Industrimin.s udvalg vedr. kommanditselskaber, andelsselskaber m.v. 1978-86, Satellit- og Kabelnævnet 1993-2000, Erhvervsmin.s ekspertpanel til undersøgelse af Finanstilsynet 1995, Finansrådets Kollegiale Udvalg 1995-2000 og Kulturmin.s Udvalg om Bibliotekernes rolle i Informationssamfundet (UBIS) 1995-97; næstformand for Justitsmin. Registerråd 1978-98; medl. af den nordiske expertkomite vedr. revision af ophavsretslovgivningen 1970-74, Justitsmin.s EDB-Registerudvalg 1970-76, Industrimin.s udvalg vedr. investeringsforeninger 1979-81, Skattemin.s udvalg vedr. kunstnernes skatte- og afgiftsmæssige stilling 1983-90 (formand fra 1989), Den Særlige Klageret 1986-96 og Industrimin.s udvalg vedr. Markedsføringsloven 1992.

Har bl.a. skrevet: Kontraheringspligt (1960); Immaterialretspositioner; Bidrag til læren om de lovbestemte enerettigheder og deres forhold til den almene konkurrenceret (disp., 1965, genoptrykt 1990); Patentloven (1971, 2. udg. 1979); Lærebog i Strafferetspleje (s.m. H Gammeltoft-Hansen, 1978); Lærebog i Immaterialret (1988, 5. udg 1999, svensk udg. 1992, 1993, 1995 1997 og 2000). Bioteknologi og Patentret (s.m. Mads Bryde Andersen,1990); Lærebog i Konkurrenceret (1991, 4. udg. 2000); Varemærkeloven (s.m. Knud Wallberg, 1994, 2. udg. 1998). Dansk Erhvervslivs Pris 2002.

Kraks Blå Bog om Mogens Koktvedgaard, 2002

De naive politikere

Politikernes blåøjethed er et kæmpe problem. Brian Mikkelsen var en loyal marionet i årene som minister. Økonomi- og erhvervsministeren og kulturministeren og stillede i 2002 i udsigt, at de begge ville arbejde på at afskaffe import-forbuddet igen. Brian Mikkelsen gjorde intet i den retning. Uden at kny satte han derimod alle regeringens ressourcer ind på at forhindre, at Kulturministeriets meget restriktive fortolkning af regional konsumption blev undersøgt.

Det triste er, at jeg ikke tror, han havde den ringeste anelse om, hvad han gjorde. Han så ikke selv hykleriet - og Peter Schønning kunne le hele vejen til banken. Han skabte sig en stor erhvervskarriere som monopolernes mand.

Den 12. januar 2018 var Brian Mikkelsen erhvervsminister og blev interviewet til DK4 om frihandel. Det bliver svært at finde en mere glødende fortaler for frihandel, men det var nu alligevel ham, der var politisk ansvarlig for at afskaffe frihandel i 2002. Nu var han politisk ansvarlig for, at der absolut intet blev gjort for at få frihandel tilbage igen. Er han en hykler, eller regerer embedsmændene?

Hans partifælle Lars Barfoed gjorde alt for at forsvare dogmet om korruption, da Lotte Folke Kaarsholm under folkemødet på Bornholm i 2017 spurgte ind til de folkelige protester imod, at der er en elite, som bliver enige om tingene.

Han svarede: "Jeg tror ikke på, at det kan lykkes nogen elite at manipulere sig til en magt, fordi vi er alt for diversificeret et samfund, og vi har alt for kloge politikere til, at de bare lader nogle få bestemme."

Ok, men kan han så afsløre, hvilke politikere der støtter frihandelsforbuddet?

denskjultekorruption.dk/video41

Brian Mikkelsen, 12. januar 2018

denskjultekorruption.dk/video42

Lars Barfoed, 17. juni 2017

Lobbyisternes magt

De færreste betvivler, at penge giver magt og indflydelse - og at korruption nemt følger med. Det sker nærmest naturligt, og det kan kun undgås, hvis man er meget opmærksom på det. Og det er man ikke i Danmark.

"Der er ikke korruption i Danmark"-dogmet fastholdes stædigt, selvom Johan Schlüter i Warner-sagen, i Laserdisken-sagen og med indførelsen af ophavsretslovens § 23, stk. 3, viste, hvordan han kunne sno både domstole og politikere om sin lillefinger. Uden ét eneste folketingsmedlems viden om det fik han tildelt FDV et ubrydeligt monopol på udlejning af videofilm i Danmark.

For filminteresserede danskere var det tragisk, for konsekvenserne for dem var ringere kvalitet, et ringere udvalg og højere priser, og selvom udlejning af film i praksis er ophørt i dag, eksisterer FDV's monopol principielt endnu.

En voksende del af verdens velstand fordeles på færre og færre. Blot et år efter nyheden om de 62 rigmænd (side 12) blev rekorden slået eftertrykkeligt. Det var nok at samle de otte rigeste for at kontrollere en formue, der svarede til den, der var ejet af den fattigste halvdel af verdens befolkning. Hvorfor går det den vej?

Fordi monopolerne har fået større og større magt. Nej, det er et forkert ordvalg. Fordi monopolerne har *taget* en større og større magt. Politikerne lukker øjnene. De foregiver, at ophavsret har noget at gøre med at beskytte fattige digtere i små, mørke loftsrum, men det handler mere om at sætte sunde mekanismer ud af kraft. Trods diverse frihandelsaftaler er der mindre frihandel (og mindre konkurrence) end tidligere takket være lobbyisternes brug af det magiske ord "ophavsret", som igennem de sidste 30-40 år især har været brugt til at kontrollere markederne.

Det har hverken gavnet kunstnerne, forbrugerne eller den samlede vækst, men mere velstand er koncentreret på færre mennesker, og i stedet for at se flere varer udbudt til priser, der nærmer sig produktionspriserne - resultatet, når markedsprocesserne får lov til at virke - er betydelige overpriser blevet det normale.

Selvfølgelig har Bettencourt, Del Vecchio og Ortega mere indflydelse end dig og mig. Mange lobbyister, ganske vist med en anden stillingsbetegnelse, er ansat i deres enorme selskaber, og de har vist, at de er i stand til at opnå den ønskede retsstilling - helt konkret et frihandelsforbud - uanset hvad politikerne ønsker.

Carsten Graabæks satiriske dagbladsstribe Statsministeren

Del 5: Et retssamfund?

The strength of a family, like the strength of an army,
lies in its loyalty to each other.

(Mario Puzo, forfatter til *The Godfather*)

50. Introduktion: Om at anlægge en retssag

Man behøver ikke at være advokat for at anlægge en retssag - eller forsvare sig, hvis men selv bliver sagsøgt. I dette kapitel gennemgås de grundlæggende regler for at anlægge en erstatningssag. Med dem in mente kan man senere i bogen vurdere, om det er berettiget at kalde Danmark for et retssamfund.

Civile retssager

Har mine venner ret i, at jeg bare har været uheldig? Det kan da ikke være sådan, at nogle dommere lyver med vilje! Hvorfor skulle de gøre det?

Disse spørgsmål besvares i denne del 5, men for at kunne vurdere dommernes adfærd er det nødvendigt med lidt grundlæggende viden om domstolssystemet, men slap bare af. Der er ikke tale om raketvidenskab. Loven er til for folket, og selvom mange vil gå til en advokat, hvis der er udsigt til at blive involveret i en retssag, er det ikke altid nødvendigt. Der er hjælp at hente til forberedelserne på domstolens egen hjemmeside, og til retsmøder eller domsforhandling i byretten får man endda vejledning af dommeren.

Overordnet skelnes mellem straffesager og civile sager. Straffesager vedrører forbrydelser, samfundet ikke vil tolerere. De efterforskes af et uafhængigt politi. Civile sager har en anden karakter, idet de afgør tvister mellem private parter. Det er ikke sundt for et samfund, hvis der er evig strid mellem medlemmerne, og for at undgå det har der altid - formentlig længe før det skrevne ord - været en slags domstol i ethvert samfund. Enten har stammens ældste afgjort stridigheder, eller også har stammens høvding truffet afgørelsen. Dommeren søgte sandheden, den rigtige afgørelse, som resten af stammen kunne acceptere. En velkendt sag går ca. 3.000 år tilbage, da kong Salomon optrådte som dommer for to kvinder, der begge påstod, at de var mor til det samme barn. Han var en forbilledlig dommer.

Efterhånden som der blev flere mennesker og samfundene udviklede sig, blev de skrevne love til som en hjælp, dommerne kunne støtte sig til. Der er love den dag i dag, der er udviklet af sædvane uden at være formelt vedtaget af Folketinget, som trods alt - set i et historisk perspektiv - er en nymodens institution.

Den første samlede danske lov blev præsenteret af Valdemar Sejr i marts 1241. Den kendes også som Jyske Lov, og den indledes med disse vise ord:

"Med lov skal land bygges, men ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov. Men ingen lov er jævngod at følge som sandheden, men hvor man er i tvivl om, hvad der er sandhed, der skal loven vise sandheden.

Var der ikke lov i landet, da havde den mest, som kunne tilegne sig mest. Derfor skal loven gøres efter alles tarv, at retsindige og fredsommelige og sagesløse kan nyde deres fred, og uretfærdige og onde kan ræddes for det, der er skrevet i loven, og derfor ikke tør fuldbyrde den ondskab, som de har i sinde."

Hvem kan være part i en civil retssag?

Sagens parter kan være:

- Personer (kaldet fysiske personer)
- Selskaber (kaldet juridiske personer)
- Det offentlige (staten og kommuner)
- Hvis en person er død, kan dødsboet være part
- Hvis en person eller et selskab er erklæret konkurs, kan konkursboet være part

Det er alle typer selskaber, der kan være parter, for eksempel:

- Aktieselskab
- Anpartsselskab
- Interessentskab
- Kommanditselskab
- Andelsselskab
- Forening

En civil retssag kan have mere end to parter. Hvis en sagsøger for eksempel mener at have et krav mod tre skyldnere, kan han/hun sagsøge dem alle under samme sag. Hvis flere mener at have samme eller ensartede krav mod en skyldner, kan de alle sagsøge skyldneren under samme sag. Man kan under sagen inddrage nye parter.

www.domstol.dk

Hvad kan en civil sag handle om?

Der er ingen begrænsninger for, hvad en civil retssag kan handle om. Sagen skal dog handle om noget, der har konkret betydning for sagsøgeren. Det kaldes, at sagsøgeren skal have en retlig interesse i at få domstolenes afgørelse om spørgsmålet. De fleste civile retssager drejer sig om krav på betaling af et beløb. I øvrigt handler civile sager typisk om erstatning for skader og misligholdelse af indgåede aftaler.

www.domstol.dk

Grundlæggende principper

Der er gode forklaringer på domstolens hjemmeside. F.eks. præciseres forskellen på en fysisk person og en juridisk person, og der er en god oversigt over diverse typer selskaber. De enkelte retssager gennemføres på grundlag af principper, der er fælles for de moderne vestlige demokratier:

- Parternes bestemmelsesret
- Offentlighed
- Mundtlighed
- Kontradiktion

Parternes bestemmelsesret kaldes også forhandlingsprincippet, og det er allerede gennemgået på side 92 og 100.

Retssagers offentlighed er sikret af Den Europæiske Menneskeretskonvention ud fra parolen: "Not only must justice be done, it must also be seen to be done." Det er vigtigt at undgå en hemmelig retspleje, for det er vigtigt, at offentligheden har tillid til retsvæsenet. Mundtlighed sikrer en hurtig og naturlig sagsbehandling og er også et vigtigt led i princippet om offentlighed.

Kontradiktion er et særligt vigtigt princip. Det betyder, at en part har adgang til alt det materiale, der indgår i grundlaget for en afgørelse, og parten har ret til at kommentere det. Der må aldrig træffes afgørelse, uden at parterne høres.

Princippet er en væsentlig årsag til, at retssager kan trække ud i årevis, for man skal som part også have en rimelig tid til at sætte sig ind i modpartens anklager og dokumentation og selv have tid til at finde dokumentation, der måske kaster et andet lys på sagen. Der skelnes mellem forberedelsen og domsforhandlingen. Det er under forberedelsen, modparten præsenteres for dokumentationen og partens anbringender. En sag berammes først til domsforhandling, når al dokumentation er fremlagt, og alle anbringender er gjort gældende. Det bliver så præsenteret for dommeren under den afsluttende - mundtlige - domsforhandling.

Når forberedelsen er afsluttet, må man ikke fremsætte nye anbringender eller fremlægge nye beviser uden først at give retten og modparten besked. Retten kan evt. give tilladelse efter at have hørt modpartens bemærkninger. Det er heller ikke tilladt at komme med nye anbringender eller fremlægge nye beviser under selve domsforhandlingen. Det hænger sammen med, at modparten i så fald ikke har en rimelig mulighed for at forholde sig kvalificeret til dem.

En civil retssag indledes med, at sagsøgeren indleverer en stævning til retten.

§ 348. Sag anlægges ved indlevering af stævning til retten.

Stk. 2. Stævningen skal indeholde

1) parternes navn og adresse, herunder angivelse af en postadresse i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, hvortil meddelelser til sagsøgeren vedrørende sagen kan sendes, og hvor forkyndelse kan ske,
2) angivelse af den ret, ved hvilken sagen anlægges,
3) sagsøgerens påstand, sagens værdi, sagstypen, sagsøgerens person- eller CVR-nummer, hvis sagsøgeren har et sådant, og en kort beskrivelse af sagen,
4) en udførlig fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes,
5) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som sagsøgeren agter at påberåbe sig, og
6) sagsøgerens forslag til sagens behandling, herunder forslag til temaer til drøftelse på det forberedende møde.

Retsplejelovens § 348

Hjælp til selvmødere

I dag kan enhver med NemID anlægge en retssag online på minretssag.dk. Her er der både vejledning og mulighed for at betale retsafgift med Dankort, så det hele kan ordnes hjemmefra. Før da var det også let. Man kunne nøjes med at udfylde en stævningsblanket, hvortil Domstolsstyrelsen havde udarbejdet en vejledning.

Rubrik 2: Sagsøgte

Sagsøgte er den person eller det selskab, som du ønsker dom over.

- Du skal skrive sagsøgtes navn og adresse og så vidt muligt telefonnummer.
- Er sagsøgte et selskab, skal du skrive hele selskabets navn og selskabsform, f.eks. A/S, ApS eller I/S og så vidt muligt CVR-nr.
- Hvis sagsøgte er en personligt ejet virksomhed, skal du også skrive navnet på ejeren.
- Er der flere sagsøgte, skal du oplyse navne og adresse på alle de sagsøgte.

Domstolsstyrelsens vejledning om udfyldning af stævningsblanketten

Hvis man møder for sig selv - og altså er uden advokat - kaldes man populært for selvmøder. Man er slet ikke på Herrens Mark, når man står i retten. Det er byretsdommerens pligt at vejlede selvmødere og varetage deres interesser under sagen. Bestemmelsen er begrundet med, at rettens medvirken til at tilvejebringe klarhed over påstande, anbringender og bevisførelsens omfang dels kan være en nødvendig forudsætning for en rational tilrettelæggelse af sagen, dels kan være nødvendig for at hindre reelt utilfredsstillende resultater (fra betænkning nr. 698/1973 og fra justitsministerens svar på spørgsmål nr. 45 af 9. januar 2002 fra Folketingets Retsudvalg).

Også hvis en stævning eller et processkrift er mangelfuldt, er det dommerens pligt at vejlede selvmøderen.

§ 339. Er en parts påstand eller hans anbringender eller hans udtalelser om sagen i øvrigt uklare eller ufuldstændige, kan retten søge dette afhjulpet ved spørgsmål til parten.

Stk. 2. Retten kan opfordre en part til at tilkendegive sin stilling såvel til faktiske som retlige spørgsmål, som synes at være af betydning for sagen.

Stk. 3. Retten kan opfordre en part til at fremlægge dokumenter, tilvejebringe syn eller skøn eller i øvrigt føre bevis, når sagens faktiske omstændigheder uden sådan bevisførelse ville henstå som uvisse.

Stk. 4. Møder en part i en sag, der behandles ved byret, ikke ved advokat, vejleder retten parten om, hvad han bør foretage til oplysning af sagen og i øvrigt til varetagelse af sine interesser under denne.

Retsplejelovens § 339

Særligt om advokatpålæg

Der er en enkelt undtagelse fra retten til at møde for sig selv. Frem til 1968 kunne landsretten og Højesteret give en part pålæg om at lade en advokat møde for ham, hvis det viste sig, "at parten ikke kan fremstille sagen med tilbørlig ro eller klarhed."

Efter 1968 kunne også byretten give advokatpålæg. Det blev fremhævet, at det normalt ikke ville være relevant. Det blev præciseret, at advokatpålæg har til formål at sikre, at sagen bliver behandlet på en forsvarlig måde. Når særlige hensyn taler herfor, kan retten beskikke parten en advokat.

§ 259. Enhver kan både som sagsøger og som sagvolder gå i rette for sig selv.

Stk. 2. Retten kan pålægge en part at lade sagen udføre af en advokat, dersom den ikke finder det muligt at behandle sagen på hensigtsmæssig måde, uden at parten har en sådan bistand. Pålægget kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 3. Efterkommes et pålæg efter stk. 2 ikke, betragtes processkrifter, der indgives af parten efter pålæggets meddelelse, som ikke indgivne, ligesom parten anses for udeblevet fra de retsmøder, der afholdes efter pålæggets meddelelse. Hvor særlige hensyn taler derfor, kan retten dog beskikke parten en advokat.

Retsplejelovens § 259

Bestemmelsen i § 259, stk. 2, omfatter som nævnt ikke underretssager. I en del af de indhentede udtalelser foreslås det, at bestemmelsen udvides til også at gælde i disse sager. Retsplejerådet har tiltrådt dette forslag, men har dog fremhævet, at medens advokatbistand som regel er nødvendig ved landsretterne og ved Højesteret vil en sådan bistand ofte ikke være påkrævet ved underretterne. Rådet forudsætter derfor, at underretterne viser tilbageholdenhed med anvendelsen af bestemmelsen. Justitsministeren er enig i forslaget om at udvide bestemmelsen og kan tiltræde det af Retsplejerådet anførte om bestemmelsens anvendelse.

I overensstemmelse med Retsplejerådets indstilling foreslås bestemmelsen i § 259, stk. 2, samtidig omformuleret, således at det afgørende for, om retten kan kræve, at parten bistås af en advokat, bliver, om retten finder, at det ikke er muligt at behandle sagen på forsvarlig måde, uden at parten har en sådan bistand. Rådet har fremhævet, at dette næppe indebærer nogen realitetsændring, men alene giver klarere udtryk for, hvilke omstændigheder retten bør lægge vægt på ved sin afgørelse.

Justitsministerens bemærkninger til § 259, stk. 2, 12. december 1968

Grænsen mellem rettens afklarende spørgsmål mv. og den egentlige vejledningspligt overfor parter, der møder uden advokat, må dog siges at være flydende. Et afklarende spørgsmål fra retten vil under alle omstændigheder kunne henlede partens opmærksomhed på et anbringende, som den pågældende ikke havde tænkt over jf. herom Bernhard Gomard i "Civilprocessen" 5. udg. 2000 s. 435-436 og 445-446.

Betænkning nr. 1479 om retsplejelovens regler, 2006

Kan man gemme sig fra lovens lange arm?

Et relevant praktisk spørgsmål: Hvordan finder jeg ud af, hvem jeg skal anlægge en retssag mod? Hvis jeg bliver snydt i en kontant handel med en hætteklædt fyr en aften nede ved havnen, er det sikkert en udfordring at finde ham igen, men hvis en anden butiksejer har snydt mig ved at levere en mangelfuld vare, eller hvis en konkurrent har krænket mine rettigheder, er jeg ganske godt stillet.

Politikerne har gjort en betydelig indsats for at sikre, at man kan finde ud af, hvem man handler med, uanset om det sker på internettet eller i en fysisk butik.

1. Anpartsselskabslovens § 2, stk. 1

Paragraffen har ordlyden: "Anpartsselskaber er pligtige og eneberettigede til i deres navn at benytte ordet »anpartsselskab« eller forkortelsen »ApS«." Det er grunden til, at jeg skulle have nyt brevpapir, da jeg solgte Laserdiskens aktiver til det anpartsselskab, min advokat havde oprettet til mig (side 393). Bare ved at iagttage navnet kan man se, om man handler med et anpartsselskab eller ej.

2. Lov om Det Centrale Virksomhedsregister

Det Centrale Virksomhedsregister har til formål at indeholde grunddata om de juridiske enheder, der er erhvervsdrivende, og stille dem til rådighed for bl.a. private. En køber kan henvende sig til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og bede om grunddata om den erhvervsdrivende, der har solgt varen. Eller han kan slå CVR-nummeret op på hjemmesiden www.cvr.dk og søge oplysningerne frem.

3. Momsloven (momsbekendtgørelsen)

Momslovens § 58 (før § 40) indeholder en bestemmelse om, at en faktura skal indeholde den registrerede virksomheds (sælgerens) registreringsnummer og navn og adresse. Det fremgår altså af navnet på fakturaen, om der er tale om et anpartsselskab eller ej, og hvis man vil vide mere om sælgeren, kan man slå registreringsnummeret (CVR-nummeret) op i CVR-registret.

4. Lov om tjenester i informationssamfundet (e-handelsloven)

I henhold til § 7 er der en generel oplysningspligt for tjenesteydere, der agerer på internettet. Tjenesteyderen skal oplyse sit navn, den fysiske adresse samt CVR-nummeret, hvis denne er registreret i Det Centrale Virksomhedsregister. Hvis man driver internethandel, skal man altså informere om virksomhedens navn og CVR-nummer på hjemmesiden.

Start med navnet. Hvis der står ApS et sted, kan man være sikker på, at der er tale om et anpartsselskab. Hvis der *ikke* står ApS noget sted, kan man tilsvarende være sikker på, at man *ikke* har at gøre med et anpartsselskab. På en evt. hjemmeside og på fakturaen skal CVR-nummeret fremgå. Derefter er det let at slå nummeret op i CVR-registret og indhente de nødvendige oplysninger dér.

De erstatningsretlige betingelser

Da jeg første gang læste erhvervsret tilbage i 80'erne, var det en overraskelse for mig, at der ikke findes en lov, hvor man kan slå de erstatningsretlige betingelser op. Der er "blot" tale om en fornuftig praksis, der er udviklet af sædvane gennem århundreder, og de betingelser, der *alle* skal være opfyldt, giver god mening:

- Tab
- Ugrundet berigelse
- Tabsbegrænsningspligt
- Culpa (ansvarsgrundlag)
- Kausalitet (årsagssammenhæng)
- Adækvans (påregnelighed)
- Medvirken

Tab, ugrundet berigelse og tabsbegrænsningspligt

Vi griner lidt af USA, hvor man kan få tilkendt milliarder i erstatning, hvis man brænder sig på kaffen på McDonald's. Sådan er det ikke i Danmark. Man kan kun få erstatning, hvis man har lidt et tab.

Man kan også kun få erstatning, der svarer til tabet. Hvis jeg f.eks. er kommet til at ødelægge din nye frakke, der koster 2.000 kr., kan du ikke forlange, at jeg skal betale 4.000 kr. i erstatning. Erstatning må ikke føre til ugrundet berigelse.

Hvis man kommer i en situation, hvor en anden er skyld i en risiko for, at man vil lide et tab, skal man gøre sit bedste for at minimere tabet. Hvis din ven ikke opdager, at han ikke fik slukket cigaretten, kan du ikke bare passivt se på, at ilden breder sig og brænder hele huset ned, og så forlange et nyt hus i erstatning. Hvis du opdager det, skal du slukke cigaretten og således undgå, at huset brænder ned.

Culpa (ansvarsgrundlag)

Man skal være skyld i, at skaden er sket. Det kan f.eks. ikke komme på tale, at man skal betale for et nyt hus til sin ven, hvis det brændte, fordi lynet slog ned. Man skal være involveret på én eller anden måde.

Hvis man f.eks. selv tænder ild til sin vens hus som hævn for, at han dansede med hende, man selv ville have haft, risikerer man et erstatningskrav. Hvis man har forsæt til at gøre skade, er kravet om culpa naturligvis opfyldt.

Det er yderlighederne. Oftest kommer man til at gøre skade, selvom det ikke er med vilje. Man handler uagtsomt, og her kommer "bonus pater" ind i billedet. Det betyder "den gode familiefader". Som en god hovedregel er der culpa, hvis man handler mere skødesløst, end bonus pater ville have gjort.

Det er ikke nok at forsvare sig med, at man ikke gjorde det med vilje: "Jeg var så fuld, at jeg ikke vidste, hvad jeg gjorde." Nej, man bliver bedømt i forhold til, hvordan en normal fornuftig og ansvarlig person ville have gjort. Og hvis man er professionel, vil handlingen blive sammenholdt med kutyme inden for faget.

Kausalitet (årsagssammenhæng)

Der skal være sammenhæng mellem den anfægtede handling (eller undladelse), og de skader, der er opstået. Det er der ofte strid om. Faldt man og fik sin frakke ødelagt, fordi man var optaget af at tjekke Facebook på sin smartphone og af den grund ikke så den pænt parkerede cykel? Eller faldt man, fordi grundejeren havde forsømt at rydde fortovet for sne?

Der skal være en sammenhæng mellem handlingen/undladelsen og tabet.

Adækvans (påregnelighed)

Adækvans og kausalitet minder om hinanden, men er lidt forskellige. Det handler om, at den opståede skade og årsagssammenhæng skal have været til at forudse - skal have været tilregnelig - også for en bonus pater.

Min vejleder på AUC gav dette eksempel: En mand mister kontrollen over sin bil og kører ind i et skur. Man diskuterer ikke culpa i forbindelse med bilkørsel. Man ved godt, at det er farligt at køre bil, så føreren er automatisk ansvarlig for de skader, han påfører andre, hvis han kører galt (objektivt ansvar). Derfor er der ikke tvivl om, at han skal erstatte bilens skader på skuret.

Men hvad nu, hvis fru Jensen står i sin lejlighed på tredje sal med en kop kaffe og nyder udsigten? Hun ser uheldet og bliver så forskrækket, at hun taber koppen på gulvet, og den går i stykker. Skal føreren så købe en ny kop til hende?

Nej, det slipper han for. Der er ganske vist en sammenhæng mellem uheldet og tabet af koppen, for hun ville ikke have tabt koppen, hvis ikke uheldet var sket, men det var umuligt for føreren af bilen at forudse, at hans kørsel ville påvirke fru Jensen. I dette eksempel er der ikke tilstrækkelig adækvans.

Medvirken

Hvis man selv opfordrer sin ven til at smide en cigaret, fordi man ønsker sig et nyt hus på forsikringens regning, har man ikke ret til erstatning.

Det forventes også, at man opfører sig fornuftigt. Måske har grundejeren ikke fået ryddet fortovet for is og sne, fordi det stadig er kl. 05 om morgenen, så hvis man alligevel bevæger sig ud på dette glatte fortov i høje stiletter, risikerer man, at dommeren afviser et erstatningskrav. Man er ret beset selv ude om det!

Nu er du klædt på til at kunne vurdere et af mine konkrete ønsker med dette brev: at få lov til at gennemføre en anlagt sag mod Domstolsstyrelsens dommere, uden at den skal afgøres af deres kolleger, som allerede har vist, at de vil gøre nøjagtig det samme som de sagsøgte dommere, nemlig dække over kollegernes fejl.

Vi står på øverste trin af Klaus Kjøllers stige. Fejlene er blevet så belastende, at selv ansatte, som ikke har været involveret i de oprindelige fejl, tvinges til at deltage i dækmanøvrerne. Kun hvis det lykkes mig at mobilisere et netværk, der kan matche dommernes, undgår jeg et heroisk nederlag. De store spørgsmål er nu: Kan Folketinget matche dommerne, og interesserer det folketingsmedlemmerne?

51. Ambi-sagen

Har borgerne glæde af de rettigheder, de har i henhold til EU-retten? Det kan man som EU-borger betvivle. Ambi-sagen og håndteringen af tilbagebetalingen er eksempler på, at regeringen hverken går af vejen for med fuldt overlæg at snyde samhandelspartnerne i EU eller for at sende regningen for dens forbrydelser til uforvarende borgere.

Danmarks underskud på betalingsbalancen

I 1987 var Danmarks underskud på betalingsbalancen et stort problem (side 54). Det var et særligt problem, at Danmark via indmeldelsen i EU havde indgået en aftale (for at bruge Brian Mikkelsens terminologi) om ikke at indføre afgifter, der var diskriminerende over for samhandelspartnerne i EU, for den letteste løsning var at sende problemet over til dem. Intet land kan forbedre sin betalingsbalance uden samtidig at forringe samhandelspartnernes betalingsbalance. Intentionen er ganske vist, at de dygtigste og mest effektive ikke skal holdes tilbage med unfair midler, men åhh, det er så svært. Det er lettere på traditionel vis at støtte eksporterhvervene med tilskud og belaste importerhvervene med afgifter, men oops, var det ikke lige præcis det, Danmark havde lovet ikke at gøre?

Ambi blev valgt som løsning, selvom løsningen var i strid med EU-retten, men når man er klemt, bliver man lettere fristet til at snyde, og betalingsbalancen var et alvorligt problem. Heldigvis har vi "dygtige" embedsmænd, der er villige til at levere en "holdbar officiel argumentation", når behovet opstår.

På side 54-55 er vist, hvordan ambi blev beregnet. Beregningsgrundlaget var som udgangspunkt det samme som for moms, og for de fleste virksomheder havde ambi samme virkning som en momsforhøjelse. Hele pointen var dog det, der adskilte ambi fra moms, og som betød, at eksporterhvervene blev favoriseret med tilskud, mens importerhvervene blev straffet med afgifter.

For importører var ambi = tillægsmoms plus afgift. Hvis en Expert-butik købte et fjernsyn til 5.000 kr. hos B&O, ville ambi blot virke som en beskeden momsforhøjelse, der beregnes af en evt. fortjeneste. Hvis Expert bagefter eksporterede fjernsynet til Tyskland, udløste det et statstilskud på 125 kr., mens den importør, der købte et fjernsyn til 5.000 kr. i Tyskland i stedet for at købe et dansk fjernsyn hos B&O, fik forhøjet ambi-bidraget med 125 kr.

Ambi straffede importørerne økonomisk og belønnede eksportørerne tilsvarende. I Told- og Skattestyrelsens reglement om ambi (1990) er det beskrevet således: "Virksomheder uden ansatte og importvirksomheder var nødt til at hæve priserne, men andre - typisk løntunge virksomheder og eksportvirksomheder - kunne sætte priserne ned." Det tilføjes, at det ikke var forbudt at betale ambien selv eller helt opgive importen, men formålet var utvetydigt at begrænse importen, og ambi var på lignende måde et incitament til at sælge mere til udlandet.

Taberne var de lande, vi handlede med. De mistede eksportindtægter i og med, at det blev mindre attraktivt for danskerne at købe deres varer. Importørerne var også tabere, idet de fik et konkret økonomisk smæk.

Min håndtering af ambi-afgiften

Jeg var importør og kunne godt se, hvordan konstruktionen med ambi fungerede. For mig var det en importafgift, og det skrev jeg i mit første årsregnskab.

Beløbet var beskedent, men det irriterede mig. Året forinden havde Danmark stemt om og godkendt det indre marked, så kunne det passe, at Kommissionen havde tilladt et så klassisk protektionistisk tiltag? Jeg var dybt skuffet.

Emnet kom op, da jeg året efter drøftede årsregnskabet med min revisor. Han spurgte nemlig, hvad jeg mente med posten "Importafgift", og så væltede jeg min harme ud over ham. Han var hurtig til at berolige mig.

- Ambi er ikke en permanent afgift, og der er ikke tale om, at Kommissionen har tilladt ambi. Tværtimod. Kommissionen har for længst gjort indsigelse, og to virksomheder har anlagt retssag mod Skatteministeriet. På et tidspunkt vil sagen komme for EF-Domstolen, og så vil det være slut med ambi, sagde han.

Hvordan skulle jeg agere i forhold til ambi? Dengang bestod langt det meste af Laserdiskens salg af videokassetter og LaserDiscs, jeg importerede fra England. Den største del af salget var pr. postordre. Jeg havde holdt faste priser, siden jeg begyndte at importere. Jeg satte Laserdiskens pris ud fra en tabel, så kunderne selv kunne beregne den ud fra den engelske udsalgspris i britiske pund. Der kunne gå flere måneder mellem Laserdiskens kataloger, men kunderne fulgte også med i de britiske video- og filmmagasiner, *Empire* og *Film Review*, så de kunne selv regne ud, hvad en ny videoudgivelse ville koste i Laserdisken.

Katalogpris i England	Laserdiskens pris
£9,99	175 kr.
£19,99	375 kr.

Priskalkulen er fra 1987 før Laserdiskens første store VHS-katalog, der blev sendt ud til kunderne i begyndelsen af december 1987 - lige før forslaget om ambi blev fremsat i Folketinget. Lad mig bare sige med det samme, at det aldrig seriøst blev overvejet, hvordan jeg skulle lægge ambi på priserne. Jeg havde en velbegrundet fastprispolitik, og i forhold til den var ambi nærmest ubetydelig.

Laserdiskens driftsregnskab, 1988

Omkostninger:	
Lønninger	99.000 kr.
Feriepenge	12.125 kr.
Søgnehelligdage	1.305 kr.
ATP	907 kr.
Importafgift	12.306 kr.
Personaleomkostninger	4.444 kr.
Kurser	652 kr.
Forbrugsvarer	12.739 kr.
Husleje	40.230 kr.
El-forbrug	2.757 kr.
Varme	2.210 kr.
Vedligehold af lokaler	7.318 kr.
Rengøring	1.251 kr.
Telefon	11.606 kr.
Porto	115.149 kr.
Fagblade	435 kr.
Fagblade, import	4.962 kr.
Forsikringer	9.130 kr.
Alarmer	16.252 kr.
Edb-udgifter	7.964 kr.
Revisor	5.693 kr.
Advokat	2.000 kr.
Kontorartikler	28.790 kr.
Annoncer	84.642 kr.
Udstillinger	5.737 kr.
Tryksager	83.177 kr.
Rejser	2.568 kr.
Kørsel	1.220 kr.
Fragt	88.802 kr.
Omkostninger i alt:	**665.371 kr.**

Hvordan er det nu lige, omkostningerne påvirker prisdannelsen? Jeg har allerede forklaret, at det ikke er omkostningerne, der bestemmer salgspriserne (side 37), og eksemplerne på siderne 676-677 viser, at vejen til ekstraordinær rigdom er at skabe en monopolsituation, så man kan sælge til langt over omkostningerne.

I min situation - hvor jeg ikke fremstillede noget selv - var det vigtigt at sætte de danske priser, så de var acceptable for kunderne. De skulle købe af mig frem for selv at bestille fra England, og det var vigtigt med faste priser, kunderne havde tillid til. Bemærk, at ikke én eneste udgiftspost indgik i kalkulen - ej heller ambi, der med mindre end 2 % af de samlede omkostninger faktisk ikke betød ret meget.

Laserdiskens eksport

Ambi blev ligesom moms afregnet kvartalsvist, og virksomhederne fik en frist på flere måneder til at udfærdige regnskaber og betale moms og ambi. Ambi var en del af Poul Schlüter-regeringens eksportpakke, hvor det andet element var at forbedre eksportvirksomhedernes likviditet ved at fremskynde refusion af moms og ambi i forbindelse med eksport. Det vedrørte mig, fordi jeg også solgte film til Norge, Sverige, Finland, Færøerne og Grønland.

- Du kan udskille din eksport i en separat enhed og månedligt få den negative ambi udbetalt. Du skal ganske vist betale den senere af hovedvirksomheden, men der går flere måneder, så det kan forbedre din likviditet. Du kan også drage nytte af ambiens positive virkninger for eksportører ved at gøre mere ved din eksport, foreslog min revisor.

Jeg gjorde begge dele. Jeg havde allerede et pænt salg til Grønland, og det blev styrket med faste annoncer i ugeavisen *Grønlandsposten*. Fra 1990 foregik dette salg via min eksportafdeling, der således i 1990 og 1991 modtog negativ ambi. Jeg håbede, at det ville modsvare den ambi, der belastede mig som importør. Det lykkedes faktisk også at øge Laserdiskens eksport betydeligt.

Udviklingen i Laserdiskens eksport:

1988	969.086 kr.
1989	1.487.407 kr.
1990	1.585.495 kr.
1991	2.863.998 kr.
Laserdiskens samlede eksport i ambi-perioden:	**6.905.986 kr.**

Det viste sig senere, at eksporten ikke helt kunne matche importen i perioden.

Laserdiskens samlede import i ambi-perioden:	**8.931.791 kr.**

Først da ambien var ophævet igen, og regnskaberne for alle fire år var udarbejdet, var det muligt at beregne, hvordan ambi havde påvirket min økonomi. Jeg kunne da opstille følgende ambi-regnskab:

Ambi betalt i hele perioden	201.288 kr.
Negativ ambi udbetalt i 1990 og 1991	-111.237 kr.
Laserdiskens samlede tab på ambi:	**90.051 kr.**

Ambi er kort for "arbejdsmarkedsbidrag". Officielt var der tale om en omlægning af en række arbejdsgiverbetalte afgifter. Følgende afgifter blev samtidig ophævet:

Lønmodtagernes Garantifond (LG)
Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER)
Arbejdsløshedsforsikring
Førtidspension
Arbejdsmarkedets Uddannelsesfond (AUD)

Overlagt brud på EU-retten

Jesper Tynell har i *Mørkelygten* (side 89) gennemgået, hvordan embedsmændene kæmpede med at fremstille ambi som en afgift, der kunne forsvares, selvom de vidste, det var umuligt. Hans analyse er baseret på *Materialesamling vedrørende ambi-sagen* på 601 sider, der blev offentliggjort den 6. april 1992. Samlingen viser, at embedsmændene trods de åbenbare EU-retlige problemer var parate til at snyde både EU-partnerne og importørerne. Her er et par eksempler:

Den 17. september 1987 skrev Laurids Mikaelsen fra Udenrigsministeriet til K. Hagel-Sørensen i Justitsministeriet. Han omtalte det som et underhåndsbrev og fortalte om det hovedbrud, ministeriet havde fået af opgaven. "Kommissionen og andre medlemsstater vil givetvis spærre øjnene op, når de opdager, at importen her vil skulle bære ca. 2/3 af udgifterne til de sociale arbejdsmarkedsordninger," skrev han, men det var ikke desto mindre hans intention at fremme sagen.

Den 6. oktober 1987 forelå hans forslag i et notat, hvori han vurderede, at de andre medlemslande og Kommissionen ville kritisere ordningen og iværksætte et hurtigt analysearbejde for at få den stoppet. Han nævnte selv alle de EU-retlige problemer og gjorde opmærksom på, at en momsforhøjelse ikke er et problem i forhold til EU, men det var klart, at det ikke er en momsforhøjelse. Han forudså, at ordningen ville blive angrebet af enten EF-traktatens forbud mod afgifter med tilsvarende virkning som told (artikel 9) eller EF-traktatens forbud mod interne afgifter på importerede varer, der er højere end afgifter, der pålægges lignende indenlandske varer (artikel 95).

Allerede i 1990 var underskuddet på betalingsbalancen vendt til et overskud. Var det på grund af eksportpakken? Det ville Socialudvalget høre regeringens mening om, og så stillede udvalget spørgsmålet til socialministeren, som rådførte sig med Økonomiministeriet, der svarede: "Foranstaltningerne må anses for at have været en del af forklaringen på, at udviklingen vendte fra tab af markedsandele på eksportmarkederne til gevinst."

Økonomiministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet oplyst følgende:

»I anden halvdel af 1987 blev der gennemført to sæt eksportfremmende foranstaltninger. Dels en fremskyndelse af momsrefusionen for eksport m.v. Dels omlægningen af arbejdsgiverafgifterne, som kompensationen for arbejdsgivernes udgifter til arbejdsskadeforsikring var en mindre del af. Formålet med foranstaltningerne var at modvirke den forringelse af konkurrenceevnen over for udlandet, der indtraf som følge af den forstærkede lønstigningstakt i 1986/87, og som på daværende tidspunkt truede tilliden til den økonomiske politik, herunder fastkurspolitikken. Foranstaltningerne må anses for at have været en del af forklaringen på, at udviklingen vendte fra tab af markedsandele på eksportmarkederne til gevinst.«

Socialministeren til Socialudvalget, 14. februar 1991

EU-Domstolens behandling af ambi

De to selskaber, Dansk Denkavit ApS og P. Poulsen Trading ApS, havde anfægtet ambiens gyldighed i relation til artikel 33 i det 6. momsdirektiv og forbuddet mod diskriminerende afgifter. Allerede momsdirektivet afgjorde spørgsmålet.

Et usædvanligt pinligt element i sagen var Skatteministeriets anmodning om, at dommens tidsmæssige virkninger blev begrænset. Tilbagebetalingskrav kunne medføre det danske domstolssystems sammenbrud, anførte regeringen, der ifølge det danske indlæg havde været i god tro, da den indførte ambi.

Begge dele blev utvetydigt afvist af generaladvokaten og EU-Domstolen.

Domskonklusionen i sag C-200/90 i dom af 31. marts 1992 var, at Danmark med indførelsen af ambi havde krænket rettigheder for borgerne, som det påhviler de nationale domstole at beskytte (præmis 18). Endvidere kunne EU-retten ikke med rimelighed udlægges sådan, at en afgift som ambi var tilladt (præmis 21). Dertil kommer, at Kommissionen allerede den 29. januar 1988, dvs. nogle få uger efter, at ambi var blevet indført, havde henledt den danske regerings opmærksomhed på de problemer, som afgiften kunne give anledning til (præmis 22). Domstolen afviste på det grundlag anmodningen om at begrænse dommens tidsmæssige virkninger (præmis 23). Udgangspunktet var herefter, at det var regeringens pligt at tilbagebetale de ulovligt opkrævede ambi-bidrag.

> Fortolkningen af artikel 33 er klar og støttes af en omfattende og entydig praksis. Der kunne derfor ikke objektivt set være nogen tvivl om, at arbejdsmarkedsbidraget var forbudt i henhold til denne bestemmelse. I øvrigt meddelte Kommissionen allerede få dage efter indførelsen af arbejdsmarkedsbidraget den danske regering, at den anså arbejdsmarkedsbidraget for at være uforeneligt med artikel 33, og Kommissionen har senere indledt en traktatbrudssag i henhold til artikel 169.
>
> Med hensyn til de økonomiske følger, det ville kunne få for den danske regering, hvis arbejdsmarkedsbidraget kendes ulovligt, bemærkes, at dette forhold i sig selv absolut ikke kan begrunde en begrænsning af retsvirkningerne af Domstolens dom. Ellers ville der være risiko for, at netop de grovere overtrædelser blev behandlet mere fordelagtigt, eftersom det er dem, som kan få økonomiske følger af større betydning for medlemsstaterne; denne løsning ville være forkastelig og klart uacceptabel.
>
> Hertil kommer i øvrigt, at sager, der vedrører spørgsmålet om, hvorvidt nationale afgifter er lovlige efter fællesskabsretten, ofte kan have betydelige økonomiske følger, for så vidt angår tilbagebetalingen af de afgifter, der er erlagt i urigtig formening om skyld. At tillade en begrænsning af dommens virkninger alene på grundlag af disse følgers store betydning ville derfor - ud over at være i strid med Domstolens tidligere praksis - skabe en farlig præcedens, for så vidt som det ville kunne føre til, at beskyttelsen af de rettigheder, de afgiftspligtige personer har i henhold til Fællesskabets afgiftsbestemmelser, blev stærkt forringet.

Generadadvokatens gennemgang ifølge domssaml. 1992 (side 2238)

Den erstatningsretlige betingelse

Alle erstatningsretlige betingelser skal være opfyldt, før man kan kræve penge tilbagebetalt. Her var det relevant at undersøge spørgsmålet om tab hhv. ugrundet berigelse. Afgifter på varer - f.eks. forbrugsbegrænsende afgifter på sukker - fører sjældent til direkte tab for de butikker, der sælger sukker, for afgiften bliver lagt på priserne. Det er slutforbrugeren, der ender med at betale mere for varerne, og det er også meningen. Den højere pris skal motivere folk til at købe mindre jf. den almindelige økonomiske teori og efterspørgselskurven (side 33). Hvis regeringen tilbagebetaler en indbetalt afgift til butikkerne for sukker, som allerede er solgt, vil butikkerne få en ugrundet berigelse i form af dobbeltbetaling, idet kunderne allerede har betalt afgiften.

Hvad har det med ambi at gøre? Jo, hvis man forestiller sig, at det er muligt at lægge ambi på priserne, og en erhvervsdrivende faktisk gør det, vil tilbagebetaling af ambi til ham føre til dobbeltbetaling. Han bliver således "ugrundet beriget".

Det argument greb daværende skatteminister Anders Fogh Rasmussen omgående, da Ole Donner (FP) den 26. marts 1992 spurgte ham, om regeringen var indstillet på at tilbagebetale ambi, hvis sagen ved EU-Domstolen blev tabt. Dommen faldt den 31. marts og var altså kendt, da Anders Fogh Rasmussen allerede den 2. april lagde grunden til endnu et stort massebedrag.

"Resultatet er overraskende for regeringen," sagde han. Er svaret udtryk for en villighed til at sige hvad som helst, når det er politisk belejligt, eller er det udtryk for ægte ukendskab til basal EU-ret? Ingen af delene er særligt betryggende, men er måske med til at forklare, at det politiske EU-samarbejde fungerer så dårligt.

Spørgsmål nr. S 678:

Vil ministeren bekræfte, at regeringen er indstillet på at tilbagebetale ambi-bidrag i det omfang, EF-Domstolen måtte fastslå, at sådanne bidrag er opkrævet med urette?

Svar:

Resultatet er overraskende for regeringen. Regeringen mener, at EF-Domstolens praksis på dette område har udviklet sig på en måde, der ikke var til at forudse, da ambi-loven blev gennemført i 1987, men EF-Domstolen har åbenbart en anden opfattelse. Under alle omstændigheder viser dommen, at det var rigtigt af regeringen og Folketinget at omlægge ambien til en tillægsmoms fra årets begyndelse.

EF-Dommen tager ikke stilling til spørgsmålet, om allerede indbetalt ambi skal tilbagebetales. Det er regeringens opfattelse, at tilbagebetaling ikke kan komme på tale. Virksomhederne har jo ikke lidt noget tab som følge af ambien - dels fordi der er sket overvæltning i priserne, dels fordi ambien i sin tid erstattede nogle arbejdsgiverafgifter, som samtidig blev ophævet. Det er imidlertid i sidste instans op til de danske domstole at afgøre, om tilbagebetaling kan finde sted i visse tilfælde.

Skatteministeren til Ole Donner (FP), 2. april 1992

Ambi contra moms og afgifter

Moms - med det fulde navn meromsætningsafgift - er ikke en del af varens pris. Det er blot en afgift, der beregnes på grundlag af varens pris. Prisen på varen hos købmanden er ikke varens pris, men varens pris plus moms. Købmanden lægger moms til med det samme, for at kunderne kan se, hvad de skal betale ved kassen, men når erhvervsdrivende handler, er det altid nettopriser uden moms, de taler om. Først til sidst beregnes momsen, der indgår i momsregnskabet.

Ambi kan således hverken sammenlignes med forbrugsbegrænsende afgifter, der væltes over på forbrugerne, eller med moms, der beregnes ved siden af et salg.

Hvordan lægger man ambi på varens pris? Hvad skulle prisen i så fald stige med? Jeg anede ikke, om jeg havde tabt eller tjent på ambi-loven, før perioden var slut. Det kom an på den samlede import og den samlede eksport - og det kom an på, hvor meget jeg havde sparet i arbejdsgiverafgifter på grund af omlægningen. Det sidste opgjorde Told & Skat for mig. Hvis arbejdsgiverafgifterne ikke var blevet omlagt, skulle jeg i perioden have betalt 28.928 kr. i arbejdsgiverafgifter. Dertil havde jeg fået en anslået gevinst på 10.729 kr. i sparede udgifter til sygedagpenge. Med disse tal i opgørelsen ser Laserdiskens ambi-regnskab således ud:

Ambi betalt i hele perioden	201.288 kr.
Negativ ambi udbetalt i 1990 og 1991	-111.237 kr.
Sparede arbejdsgiverafgifter	-28.928 kr.
Sparede udgifter til sygedagpenge	-10.729 kr.
Laserdiskens samlede tab på ambi:	**50.394 kr.**

Det var intentionen, at det skulle være omkostningsneutralt for regeringen af indføre ambi som afløsning for arbejdsgiverafgifterne, og det lykkedes, hvis der lige ses bort fra tilskuddene til eksportørerne. Hvorfor led Laserdisken så et tab?

Jeg tabte penge på grund af manøvren, der adskilte ambi fra moms. Importen talte ikke med i fradragsgrundlaget, og det gjorde en stor forskel. Jeg var så i den heldige situation, at jeg samtidig var eksportør, men for TV-importøren og andre i samme situation forårsagede ambi enorme tab. Særreglen betød, at jeg mistede et fradrag på 223.295 kr. for importen. Til sammenligning sparede jeg 28.928 kr. ved ophævelsen af arbejdsgiverafgifterne. Kun en tumpe, en uærlig politiker eller en uærlig embedsmand vil påstå, at det går lige op, og det gjorde det heller ikke, selvom jeg hentede en del at tabet hjem igen ved at øge eksporten.

Formålet med ambi var ikke at få penge i statskassen, men at få importørerne til at tage den største del af byrden: 2/3 af udgifterne, anslog Laurids Mikaelsen. Importen skulle begrænses, og eksportørerne skulle belønnes.

Hvad mente Anders Fogh Rasmussen med, "at virksomhederne ikke har lidt noget tab, fordi der er sket overvæltning i priserne"? Hvorfor skulle ambi påvirke priserne? Der var ingen grund til, at priserne samlet set skulle stige på grund af ambi, og det skete heller ikke ifølge målingerne af prisudviklingen.

Statsminister Poul Schlüter (KF)

Jeg er ikke i tvivl om, at de mangfoldige initiativer i 1987 forebyggede en egentlig nedgangskonjunktur og sikrede mindst mellem 35.000 og 50.000 arbejdspladser. Når jeg har redegjort for baggrunden for indførelsen af ambien, skyldes det, at jeg synes, det fortjener at blive understreget, at ordningen betød en meget væsentlig positiv virkning for den danske økonomi. Samfundsøkonomisk blev ordningen uomtvisteligt en succes.

Regeringen har fremsat et lovforslag, der går ud på at fastsætte nærmere regler for behandlingen af ansøgninger om tilbagebetaling og erstatning i forbindelse med beløb, der er indbetalt i medfør af lov om arbejdsmarkedsbidrag. Lovforslaget har til hensigt at sikre en hensigtsmæssig og ensartet behandling af krav om tilbagebetaling.

Det er regeringens opfattelse, at der som udgangspunkt ikke kan blive tale om tilbagebetaling af allerede indbetalte arbejdsmarkedsbidrag. De erhvervsdrivende har jo ikke lidt et tab, navnlig fordi afgiften er overvæltet på næste led i omsætningskæden.

Ole Stavad (S)

I Socialdemokratiet forudsætter vi naturligvis, at regeringen kan vinde disse sager, da det ville være fuldstændig grotesk, om virksomhederne skulle have tilbagebetalt beløb, som reelt er betalt af forbrugerne. Jeg vil gerne understrege, at Socialdemokratiet er parat til at anvende alle løsninger, forudsat at de er juridisk holdbare, for at beskytte de ca. 50 mia. kr., som allerede er indbetalt i arbejdsmarkedsbidrag.

Ole Donner (FP)

Jeg synes, det er mærkeligt, at hr. Stavad siger, at erhvervslivet bare har væltet ambibidragene over på forbrugerne. Det er ikke rigtigt.

Forespørgselsdebat nr. F 24, 23. april 1992

Forespørgselsdebat i Folketinget

Under forespørgselsdebatten om ambiens konsekvenser var Ole Donner (FP) ene om at betvivle, at ambi altid var overvæltet på forbrugerne. Hvis det var rigtigt, at ambi var overvæltet på forbrugerne, havde forbrugerne et krav på 50 mia. kr. mod Skatteministeriet, ikke sandt? Det blev der ikke talt om! Alle partier på nær Fremskridtspartiet bakkede op om regeringens plan om at undgå at tilbagebetale den ulovligt opkrævede afgift.

Ingen gav en undskyldning til vore EU-partnere for, at Danmark med ulovlige midler havde forbedret Danmarks økonomiske situation på deres bekostning. Det var ikke dårlig samvittighed, der lyste fra talerstolen. Fra regeringspartiernes side var der glæde over ambiens succes, f.eks. Peter Brixtofte (V): "Vi kan konstatere i dag 5 år efter, at vi har et betydeligt overskud på handelsbalancen i stedet for et betydeligt underskud," og Christian O. Aagaard (KF) supplerede glædesstrålende: "Tal fra et notat fra Dansk Arbejdsgiverforening fortæller, at det sammenlagt siden 1. januar 1988 har forbedret vores konkurrenceevne med 6 %, øget eksporten med 33 % og sikret 75.000-80.000 danske arbejdspladser."

Ambiens effekt i den virkelige verden

Den samlede besparelse på arbejdsgiverafgifterne svarede til det samlede betalte ambi-beløb, så der var ingen grund til at tro, at priserne - samlet set - skulle stige. Tværtimod. Der blev tillige udbetalt 23 mia. kr. i støtte til eksportørerne i form af negativ ambi. Samlet set var der grundlag for, at priserne faldt.

Selvom en ordning er udgiftsneutral for regeringen, er det ikke ensbetydende med, at ingen lider tab. Hvis Folketinget vedtager, at Knudsen skal betale 100 kr. i afgift, mens Nielsen får 100 kr. i tilskud, er en sådan ordning udgiftsneutral for regeringen. Det betyder ikke, at ingen lider tab. Knudsen taber faktisk 100 kr. på en sådan ordning.

Ambiens virkning afhang af, om man var importør (A), eksportør (B) eller kun opererede på det danske marked (C) jf. eksemplet side 707. Øvelsen gik ud på at tage penge fra A og give dem til B uden at påvirke C. Selvom Skatteministeriet pumpede 23 mia. kr. ud i erhvervslivet, ændrer det ikke på, at A tabte penge. Alle 23 mia. kr. gik til B, der ikke alene slap for at betale arbejdsgiverafgifter i det hele taget, men også blev beriget med ulovlige tilskud. Var der tale om, at de ulovlige *tilskud* skulle betales tilbage? Næh, B fik lov til at beholde det hele.

Her er et eksempel fra det virkelige liv: TV-importøren kunne ikke købe hos B&O, så han måtte købe i Tyskland (side 70). Et B&O fjernsyn til 5.000 kr. kom til at koste ham 125 kr. mere, end Expert og Bilka betalte. Et Philips' fjernsyn til 5.000 kr. blev også 125 kr. dyrere på grund af ambi. Han havde valget mellem at betale ambi selv eller overvælte den på forbrugerne, dvs. at sætte prisen på hans fjernsyn op. Det behøvede Expert og Bilka ikke. TV-importøren ville uvægerligt miste en del af sin omsætning, hvis hans priser steg i forhold til konkurrenterne. Ambi stillede ham i en situation, hvor han måtte vælge mellem pest og kolera.

Spørgsmålet om tab som følge af overvæltning af ulovligt opkrævede afgifter på køberne blev forelagt for EU-Domstolen i de forenede sager C-192-218/95:

> 31. Som generaladvokaten har anført i punkt 23 i forslaget til afgørelse, kan den erhvervsdrivende have lidt et tab netop som følge af, at han har overvæltet den afgift, myndighederne har opkrævet i strid med fællesskabsretten, på senere led, fordi den prisstigning, overvæltningen af afgiften har fremkaldt, har medført et fald i salgsmængden.
>
> 32. Under disse omstændigheder vil den erhvervsdrivende med rette kunne gøre gældende, at selv om afgiften er overvæltet på køberen, har han lidt et tab som følge af, at afgiften er indgået som en del af kostprisen, hvilket har medført en stigning i varernes pris og et fald i salgsmængden, og at dette indebærer, at der ikke eller ikke fuldt ud er tale om en sådan ugrundet berigelse, som en tilbagebetaling ellers vil medføre.

EU-Domstolen om overvæltning i sagerne C-192-218/95, 14. januar 1997

En solidarisk eller usolidarisk løsning?

Her er et tænkt, men realistisk eksempel fra før ambi, hvor arbejdsgiverafgifterne blev beregnet ud fra antallet af ansatte i virksomhederne: Tre virksomheder af ca. samme størrelse skulle betale følgende:

A (importør)	10.000 kr.
B (eksportør)	10.000 kr.
C (operatør på det danske marked)	10.000 kr.

Ambi ændrede beregningsmetoden radikalt. De samme virksomheder i det stadig tænkte, men realistiske eksempel, ville herefter komme til at betale følgende:

A (importør)	40.000 kr.
B (eksportør)	-23.000 kr.
C (operatør på det danske marked)	10.000 kr.

Der var flest C'er, og for dem betød omlægningen nærmest ingenting, men A'erne kom til at bære hovedparten af byrderne, og det var jo også meningen. Betalingsbalancen blev forbedret på grund af den ulovlige manøvre, men hvad så med EU-retten, da det gjaldt om at beskytte borgernes ret til at få deres tab dækket?

Det var en besværlig situation, for der lå ikke 50 mia. kr. og flød i den danske statskasse, men man kunne f.eks. fordele udgifterne solidarisk med en ekstraskat, som alle bidrog til - også B, som havde scoret kassen på ambi, og C, som ville opleve, at ekstraskatten ville blive betalt tilbage igen. Det ville være lovligt og et væsentligt plaster på såret for A, der havde betalt gildet.

Eller man kunne gøre noget andet: Man kunne blæse på EU-retten én gang til og lade importørerne tage hele skraldet - og den løsning valgte man!

I praksis var det umuligt at få ambi tilbagebetalt, medmindre man kunne bevise, at det på grund af ekstraordinære omstændigheder slet ikke kunne lade sig gøre at lægge ambi på priserne. Mange klagede deres nød til Kommissionen.

> Efter EF-Domstolens domsafsigelse i sagerne C-200/90 og C-234/91 angående det danske arbejdsmarkedsbidrag ("ambien") har Kommissionen modtaget talrige klager fra bidragspligtige, som hævder, at de på grund af den danske lovgivning og dens administrative håndhævelse er ude af stand til at opnå tilbagebetaling af ambien, selv om den af EF-Domstolen er blevet kendt i strid med Rådets direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977.
>
> De pågældende klagere henviser specielt til de betingelser, der stilles for tilbagebetaling, bl.a. med hensyn til bevis for, at bidraget ikke er overvæltet til senere omsætningstrin. Der klages navnlig over, at bevisbyrden rent faktisk påhviler ansøgeren og ikke myndighederne, og at de krav, der stilles af myndighederne i den forbindelse, i praksis gør det umuligt at føre dette bevis.

Fra Kommissionens brev til Danmark, 23. januar 1995

Lov om behandling af krav om tilbagebetaling af ambi

Poul Schlüters bebudede lov med de nærmere regler for behandling af krav om erstatning og tilbagebetaling blev vedtaget den 20. maj 1992 og med den fulgte en bekendtgørelse, hvori fremgangsmåden var udførligt beskrevet. På overfladen så det fair ud, men jeg vil kalde det efterfølgende cirkus for Danmarkshistoriens (indtil da) største økonomiske forbrydelse.

Jeg var ikke slemt ramt af ambi. Mine eksportaktiviteter havde reduceret tabet til ca. 1.270 kr. om måneden, og hvis jeg ikke havde følt mig så provokeret af Told & Skats medarbejder, havde jeg sikkert ladet det fare, men jeg anlagde retssag i protest mod Skats overfladigske sagsbehandling. Jeg fik ikke ambi tilbagebetalt, men jeg beviste, at retten til at få ambi tilbagebetalt var fuldstændig illusorisk.

§ 2. Ved fremsættelse af kravet skal angives følgende oplysninger:

1) Virksomhedens registreringsnummer efter loven om arbejdsmarkedsbidrag.
2) Registreringsnummer efter loven om arbejdsmarkedsbidrag for andre virksomheder, der enten ejes af eller er ejer af virksomheden.
3) Oplysning om, hvorledes kravet nærmere er beregnet, herunder en specificeret opgørelse over indbetaling fra virksomheden og udbetalinger til virksomheden af arbejdsmarkedsbidrag for hele den periode, hvor virksomheden har været registreret, samt dokumentation for betaling af bidragsbeløbene.
4) Oplysning om årsagen til, at arbejdsmarkedsbidraget efter virksomhedens opfattelse ikke er overvæltet til næste omsætningsled og eventuel dokumentation, som efter virksomhedens opfattelse kan sandsynliggøre, at det ikke har været tilfældet.

§ 2 i Bekendtgørelse om fremgangsmåde og dokumentation...

Tilbagebetaling af ambi finder jeg begrundet i det forhold, at Laserdisken er en virksomhed med egen import af de hovedvaregrupper, som virksomheden omsætter. Som importvirksomhed uden mulighed for at medtage importmoms i beregningsgrundlaget har virksomheden været særligt belastet af arbejdsmarkedsbidraget. Dette til trods har der ikke været prisstigninger som følge af ambiens indførelse.

Laserdisken er en virksomhed med salg af film på videobånd og videoplader. 80-90 % af salget sker på postordre. Både videobånd og videoplader er af egen import.

1988 hovedkataloget udkom i efteråret 1987, lige før ambien blev kendt, og det var billigere at betale ambien end at trykke et nyt katalog med nye priser. Jf. katalogerne har priserne været stabile fra efteråret 1987 til efteråret 1990. Da blev priserne sat ned i et forsøg på at skabe større omsætning.

Virksomheden var før ambiens indførelse ikke belastet af arbejdsgiverafgifter, da der kun har været få ansatte. En evt. besparelse i arbejdsgiverafgifter er ikke beregnet og har i givet fald været beskeden.

Laserdiskens ansøgning om tilbagebetaling, 7. september 1994

Behandlingen af tilbagebetalingskrav

Der gik mange år, før Told & Skat begyndte at behandle de mange ansøgninger. De ville se, hvordan Højesteret behandlede retssagerne mod Dansk Denkavit ApS og P. Poulsen Trading ApS. Sidstnævnte klarede ikke belastningen som importør og gik konkurs allerede i 1991, hvorefter ambi-kravet blev overtaget af Bose A/S. De to selskaber fik medhold i landsretten, men Dansk Denkavit ApS fik en lang næse i Højesteret, som udtalte:

> "Det må efter de foreliggende økonomiske redegørelser lægges til grund, at en afgift som ambien, der ligesom moms er af generel karakter, og som beregnes på samme grundlag som moms, på et marked med fri prisdannelse ud fra en isoleret betragtning i almindelighed vil blive overvæltet fuldt ud på senere omsætningsled - i sidste instans forbrugerne - på samme måde som moms."

Det vides ikke, om ambi var overvæltet eller ej. Det afgørende for Højesteret var sammenligningen med moms, og på den baggrund kom dommerne i Højesteret frem til, at ambi var overvæltet på forbrugerne.

Bose A/S (P. Poulsen Trading ApS), der importerede højttalere, fik held med at få Højesteret til at vurdere konkurrencesituationen på markedet for højttalere. Et flertal af rettens dommere gav selskabet medhold med følgende begrundelse:

> "Det må efter det oplyste lægges til grund, at det danske marked for højttalere af den pågældende art i væsentligt omfang dækkes af produkter fremstillet i Danmark. Det må samtidig lægges til grund, at lønomkostninger indgår som en væsentlig andel af værdien af disse produkter, og at omlægningen derfor ikke indebar nogen meromkostning for de danske producenter eller i hvert fald kun en meromkostning, som var væsentlig mindre end meromkostningen for P. Poulsen Trading ApS."

Bose A/S fik dog også en lang næse, for Told & Skat modregnede ambien i deres krav mod konkursboet. Begge domme blev afsagt den 15. marts 1994, og på den baggrund udarbejdede Told & Skat et cirkulære med retningslinjer for, hvordan kravene om tilbagebetaling skulle behandles. Det blev udsendt den 12. april 1994, og først da begyndte behandlingen af de øvrige virksomheders ansøgninger.

På det tidspunkt var Laserdisken udsat for FDV's leveringsnægtelse, forbud mod udlejning af LaserDiscs samt en ulovlig afgift på LaserDiscs (kapitel 52). Selv et beskedent beløb i tilbagebetaling ville falde på et tørt sted. Jeg havde i perioden haft faste priser, og regnskaberne viste, at jeg havde lidt et nettotab, så jeg sendte en ansøgning til Told & Skat.

Told & Skat beregnede som det første, at jeg havde sparet 39.657 kr i udgifter til arbejdsgiverafgifter og sygedagpenge. Jeg gik ud fra, at de derefter ville se på, om jeg havde lagt ambi på priserne eller ej, men det undersøgte de slet ikke.

Det er styrelsens opfattelse, at Deres virksomhed opererer på et marked med fri prisdannelse, og da virksomheden ikke har afsat produkter i konkurrence med løntunge danskproducerede produkter, finder styrelsen ikke, at virksomhedens konkurrencesituation blev forringet i ikke uvæsentlig grad som følge af den afskaffelse af arbejdsgiverafgifter m.m., der fandt sted samtidig med indførelsen af ambien.

På grundlag af ovennævnte kombineret med effekten af de samlede sparede arbejdsgiverafgifter m.m., og da der i øvrigt ikke er andre oplysninger om virksomhedens forhold, der kan begrunde et andet resultat, er det styrelsens opfattelse, at virksomheden har opnået fuld dækning for ambien.

Told & Skats afslag på tilbagebetaling til Laserdisken, 17. januar 1996

Told- og Skattestyrelsens afslag

Goddag mand, økseskaft! Sådan tænkte jeg, da jeg modtog afslaget fra Told- og Skattestyrelsen ved Lars Rendboe. Hvad var det for noget med min konkurrencesituation og løntunge danskproducerede produkter? Konkurrencesituationen var ikke til hinder for, at jeg kunne have overvæltet ambi på priserne, men det ville have været utroligt dumt i min situation. Så skulle jeg have trykt et nyt katalog med nye priser, og det havde været dyrere end at betale ambien. Principielt havde jeg levet op til erstatningsreglernes krav om tabsbegrænsningspligt, da jeg valgte den løsning, der i den konkrete situation påførte mig det mindste tab.

"Da der i øvrigt ikke er andre oplysninger om virksomhedens forhold, der kan begrunde et andet resultat." Halløj, hvad med det faktum, at jeg ikke overvæltede ambi på priserne? I overensstemmelse med bekendtgørelsens punkt 4 havde jeg oplyst, hvorfor jeg ikke havde overvæltet ambi. Det havde hverken Lars Rendboe eller andre forholdt sig til. Han havde derimod gjort præcis, som Kommissionen havde kritiseret i dens grundige, advarende skrivelse til Danmark året før.

Myndighederne kan ikke uden videre gå ud fra, at udgiften er væltet over på andre. Det vil automatisk resultere i omvendt bevisbyrde, så det er den tilbagebetalingssøgende, der afkræves bevis (det er afgiftens overvæltning, der skal bevises, ikke det modsatte).

Det hedder i § 2 i lov nr. 389 af 20. maj 1992 om behandling af krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag m.v., at den bidragspligtige skal vedlægge sin ansøgning dokumentation for, at han har "lidt et tab" ved betalingen af afgiften. Ifølge bekendtgørelsen angående denne lov ser det ud til, at den bidragspligtige skal dokumentere, at bidraget ikke er overvæltet til næste omsætningsled. Sådanne regler forekommer at være uforenelige med de principper, EF-Domstolen har opstillet for tilbagesøgning af urigtigt erlagte afgifter, idet de bl.a. ikke opfylder de betingelser, Domstolen har stillet for, at medlemsstaterne anlægger en "overvæltningsbetragtning".

Fra Kommissionens brev til Danmark, 23. januar 1995

Ambi-sagens behandling ved Københavns Byret

I mit hoved var min ansøgning overhovedet ikke behandlet. Børge Olesen fra den lokale Told- og Skatteregion havde besøgt mig og gennemgået de økonomiske følger, hvis arbejdsgiverafgifterne ikke var ophævet, men ingen viste interesse for det, der var relevant i forhold til erstatningsretten: Havde jeg overvæltet ambi på forbrugerne, så en tilbagebetaling ville føre til ugrundet berigelse?

Jeg ringede til Lars Rendboe, men kom ingen vegne i mit forsøg på at få ham til at undersøge, om jeg faktuelt havde lagt ambi på priserne. Jeg afviste ikke, at jeg ikke havde direkte konkurrenter af betydning. Jeg kunne prissætte mine varer ud fra almindelige økonomiske overvejelser, og det havde jeg gjort. Og jeg havde gode grunde til at fastholde priserne. Skulle jeg virkelig anlægge en retssag bare for at få Told & Skat til at forholde sig til det?

- En retssag vil koste dig mere, end du kan få betalt tilbage i ambi, så det vil være dumt, svarede han, og det provokerede mig. Kalkulerede Told & Skat med, at det var så dyrt for virksomhederne at anlægge retssag, at de undlod at realitetsbehandle tilbagebetalingsansøgningerne? Det irriterede mig så meget, at jeg ville blæse på, hvad en retssag kostede. Jeg anlagde sag og opgjorde tabet således:

Ambi betalt i hele perioden	201.288 kr.
Negativ ambi udbetalt i 1990 og 1991	-111.237 kr.
Sparede arbejdsgiverafgifter	-28.928 kr.
Laserdiskens samlede tab på ambi:	**61.123 kr.**

Jeg havde ikke modtaget refusion af sygedagpenge, så den fiktive besparelse lod jeg udgå, men for at illustrere det hypotetiske i Told & Skats afvisningsgrundlag nedlagde jeg en subsidiær påstand om dækning af det tab, jeg *ville* have haft, hvis jeg havde lagt ambi på priserne i 1988 og bagefter rettet priserne tilbage igen:

Katalogtryk, december 1987	29.329 kr.
Porto til udsendelse af katalog, 1987	15.500 kr.
Katalogtryk, december 1991	129.860 kr.
Porto til udsendelse af katalog, 1991	80.295 kr.
Laserdiskens samlede tab ved overvæltning af ambi:	**254.984 kr.**

Principal påstand

Sagsøgte tilpligtes at tilbagebetale opkrævet arbejdsmarkedsbidrag på 61.123 kr.

Subsidiær påstand

Sagsøgtes tilpligtes at betale de omkostninger, der ville være påført sagsøger, såfremt denne havde overvæltet ambi på næste omkostningsled, i alt 254.984 kr.

Laserdiskens påstande i stævningen, 16. april 1996

> Om overvæltningsspørgsmålet har Højesteret på grundlag af omfattende økonomiske redegørelser lagt til grund, at ambi på grund af sin lighed med moms på et marked med fri prisdannelse ud fra en isoleret betragtning i almindelighed vil blive overvæltet fuldt ud på senere omsætningsled.
>
> Medmindre de øvrige foreliggende oplysninger, herunder om virksomhedens priser og regnskaber fører til andet resultat, anses virksomheden herefter for at have overvæltet ambi på senere omsætningsled. Til støtte for frifindelsespåstanden gøres det i overensstemmelse med Told- og Skattestyrelsens afgørelse af 17. januar 1996 gældende, at sagsøgeren må antages at have opnået dækning for merudgiften til ambi i sine priser.

Skatteministeriets svarskrift, 20. juni 1996

Skatteministeriet gentog i svarskriftet den ukorrekte sammenligning med moms - der for importører ikke blev mere rigtig af, at Højesteret havde lagt den til grund - men der var en anerkendelse af, at det havde betydning, om virksomhedens priser og regnskaber kunne føre til et andet resultat. Det havde Told- og Skattestyrelsen fuldstændig ignoreret.

Den 5. august 1996 var der forberedende retsmøde i Københavns Byret, og her gav jeg udtryk for min utilfredshed med, at ingen havde undersøgt, om jeg havde lagt ambi på priserne. Har det slet ikke betydning? spurgte jeg dommeren, Käthe Jørgensen, og hun pålagde kammeradvokaten, der var mødt ved advokat Tomas Ilsøe Andersen, at undersøge Laserdiskens priser og regnskaber.

Tilsyneladende opdagede han, at jeg ikke havde hævet priserne, for snart efter kom han med et nyt anbringende: Nu havde jeg fået dækning for ambi-udgiften ved den meromsætning, som fulgte af den herved opståede konkurrencefordel i forhold til konkurrenter, der indregnede ambi i deres priser.

Hvilke konkurrenter?

Sådan kørte det i månedsvis med spørgsmål, udflugter og påstande, der intet havde med mig at gøre. Han talte kun om, hvad der i almindelighed sker, når momsen sættes op, men det burde handle om, hvad jeg konkret havde gjort, da ambi blev indført.

> Det bestrides, at sagsøgeren skulle have fortsat sine priser ud fra en forventning om, at ambi kun ville være en midlertidig afgift. At det skulle være tilfældet, er udokumenteret og har formodningen imod sig.
>
> Ex tuto gøres det gældende, at såfremt det måtte lægges til grund, at sagsøgeren har holdt ambi ude af sine priser, så vil sagsøgeren have opnået dækning for ambi-udgiften ved meromsætning som følge af den herved opståede konkurrencefordel i forhold til konkurrenter, der indregnede ambi i deres priser.

Skatteministeriets duplik, 5. februar 1997

Tomas Ilsøe Andersen var lige så manipulerende som Johan Schlüter, men han repræsenterede *min* regering, Skatteministeriet, hvis opgave det var at undersøge, om jeg havde ret til at få den indbetalte ambi tilbagebetalt. Jeg havde naivt regnet med, at jeg ville få en fair behandling, men han bestred konsekvent alt.

Han betvivlede, at jeg efter det første år fastholdt priserne i forventningen om, at ambi blev ophævet igen. Det er udokumenteret og har formodningen imod sig, indvendte han, selvom praktisk talt alle uden for Christiansborg var overbevist om, at ambien ville blive underkendt af EU-Domstolen.

Det forventes af borgerne, at de kender loven, og der var intet i vejen med min revisors vurdering. Det viste sig også, at det var regeringen, der havde taget fejl. Mere konkret bekræftede min revisor skriftligt vores drøftelser (side 698), og jeg fremlagde *Sådan tjener man 1 mia. kr.* (1992), hvor drøftelserne er gengivet.

Tilfældigvis besøgte jeg Kim Behnke på Christiansborg netop den dag, hvor der var forespørgselsdebat om ambien, og jeg sad på hans kontor og lyttede med over højttalerne. Det var en lejlighed til at lufte min harme i bogen, og derfor kan ingen beskylde os for at have opdigtet drøftelserne til brug i retssagen.

Jeg forklarede, at jeg ikke havde søgt sygedagpengerefusion, og mine ansatte fra perioden erklærede, at de havde fået løn under sygdom. Hvad mangler vi så? Hvad han havde fået ud af mine regnskaber, selvfølgelig. Det var han ikke meget for at fortælle. Det sidste skridt under forberedelsen var hans proceserklæring om, at han ikke konstaterede nominelle prisstigninger, men det kom han omkring med en variant af et tidligere anbringende. Det var nu udtryk for, at jeg havde lagt ambi på priserne, men jeg havde samtidig sat priserne ned med det samme beløb for at forbedre markedsandelen i forhold til konkurrenter, som lagde ambi på priserne!

> Det fastholdes ex tuto, at selv om sagsøgers priser ikke er steget i ambi-perioden, er dette udtryk for en forhøjelse af priserne som følge af ambiens indførelse kombineret med en tilsvarende nedsættelse af priserne for derved at forbedre markedsandelen i forhold til konkurrenter, som indregnede ambi i sine priser.

Skatteministeriets processkrift af 31. oktober 1997

> Indledningsvis skal det oplyses, at undertegnede ved gennemgang af sagsøgers fakturaer for perioden 1987 til 1991 ikke har konstateret nominelle prisstigninger vedrørende de af sagsøger solgte produkter.

Skatteministeriets processkrift af 13. november 1997

For mig at se opfyldte regeringens overvæltningsbetragtning ikke EU-Domstolens betingelser, så jeg formulerede fire spørgsmål til byretten og foreslog, at de kunne bruges til en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen - om nødvendigt.

Domsforhandling og dom

Efter Skatteministeriets proceserklæring den 13. november 1997 om udviklingen af mine priser skulle man tro, der ikke længere var noget at diskutere. En konkret undersøgelse af virksomhedens priser og regnskaber havde vist, at ambi ikke var overvæltet på priserne, og det lykkedes heller ikke for Tomas Ilsøe Andersen at finde konkurrenter til Laserdisken, så jeg kunne have haft konkurrencemæssige fordele ved ikke at overvælte ambi på priserne.

Under domsforhandlingen proklamerede Tomas Ilsøe Andersen alligevel, at der ikke kan siges noget om udviklingen i Laserdiskens priser. Til støtte for den påstand fremlagde han et "støttebilag", hvori han sammenlignede udvalget af film i to kataloger fra 1988 og 1989 og påpegede, at de indeholdt forskellige film!

- Varesortimentet har været så omskifteligt, at der ikke kan siges noget sikkert om udviklingen i priserne, påstod han nu. Det var egentlig en indrømmelse af, at Skatteministeriet ikke havde godtgjort, at ambi var overvæltet jf. EU-Domstolens konklusioner i de forenede sager C-192-218/95, der var fremlagt, men ikke desto mindre afsagde dommer Mikael Kragh følgende dom:

Retten skal udtale:

Ved afgørelsen lægges det til grund, at sagsøger har opereret på et marked uden direkte konkurrence fra tilsvarende eller substituerende produkter.

Katalog for 1988 blev udsendt i december 1987, inden ambien blev indført. Sagsøger undlod at forhøje priserne. På denne baggrund findes sagsøger ikke at have overvæltet ambien vedrørende omsætningen i 1988 for de produkter, der er optaget i det fremlagte katalog. Der er ved afgørelsen taget hensyn til, at sagsøger dette år har opereret på et marked uden konkurrence, således at det ikke kan lægges til grund, at sagsøger har opnået større omsætning som følge af, at ambien ikke var lagt på priserne.

Vedrørende årene 1989 til 1991 fremgår det ikke entydigt af katalogerne, hvordan prisudviklingen er forløbet. Der er tale om introduktion af mange nye film og andre, der er gledet ud. Da sagsøger på tidspunktet for prisfastsættelsen havde kendskab til ambien, og da der er tale om et marked med fri prisdannelse, hvor sagsøger endvidere ikke har været i konkurrence af betydning med andre på markedet, lægges det til grund, at ambi for disse år er overvæltet til næste omsætningsled, hvorfor sagsøger ikke har lidt noget tab for denne periode.

Da sagsøger har oplyst, at virksomheden ikke har oppebåret refusion for udbetalt løn under sygdom til de ansatte samt fremlagt erklæringer fra samtlige ansatte i ambiperioden om, at de har modtaget fuld løn under sygdom, findes det af Told- og Skatteregion Aalborg opgjorte beløb for sparede udgifter til sygedagpenge ikke at skulle fradrages i sagsøgers eventuelle krav på tilbagebetaling af ambi.

Da sagsøgers krav vedrørende ambi for 1988 ikke overstiger sagsøgers sparede arbejdsgiverafgifter i ambiperioden, frifindes sagsøgte for den af sagsøger nedlagte påstand.

Byrettens dom, 12. marts 1998

Mens Mikael Kragh anerkendte, at jeg ikke overvæltede priserne det første år på grund af det netop udsendte katalog, brugte han udskiftningen i sortimentet som begrundelse for at konkludere, at man ikke kan sige noget om prisudviklingen i de efterfølgende år. Udelukkende baseret på, at jeg var bekendt med ambi i de tre sidste år, lagde han til grund, at jeg derfor havde overvæltet ambi.

Så fik jeg vel tilbagebetaling for mine samlede tab for det første år? Næh, af årsager, det stadig ikke er lykkedes mig at forstå, trak Mikael Kragh de sparede arbejdsgiverafgifter for *hele* perioden fra det anerkendte tab i 1988. For mig giver det element i dommen ingen mening. Jeg kunne principielt have brugt ambi som undskyldning for at hæve priserne de efterfølgende år, men selvom jeg skulle have gjort det, vedrører det jo ikke mine tab det første år!

Jeg fik ingen glæde af, at jeg fik medhold i, at det hypotetiske, anslåede beløb i sparede udgifter til sygedagpenge ikke skulle trækkes fra det samlede tab.

Jeg havde selvfølgelig forklaret priskalkulen og sammenhængen med indkøbspris og udsalgspris, og jeg havde forklaret om videobranchens virkemåde - herunder om det normale i, at en film først udgives til en høj pris, hvorefter prisen sættes ned for at nå ud til større publikum. Det gælder den dag i dag, at en film på DVD koster mest til at begynde med, og at den bliver billigere efter nogle måneder. Forholdet mellem købs- og salgspris var det samme, og jeg havde fortalt om det hensigtsmæssige ved faste priser. Han må have vurderet, at jeg løj.

Jeg havde fremlagt Kommissionens brev med advarslerne og EU-Domstolens dom af 14. januar 1997, hvor alle argumenter er manet i jorden. Det er afgiftens overvæltning, der skal bevises. En formodning kan ikke engang anvendes, når der er lovkrav om, at afgiften skal overvæltes, og selv når en afgift er overvæltet, kan den erhvervsdrivende have lidt et tab som følge af, at den højere pris er ført til et mindre salg. Et sådant tab skal også godtgøres, fastslog EU-Domstolen.

Mikael Kragh ignorerede fuldstændig samtlige EU-retlige anbringender.

1. En medlemsstat kan kun modsætte sig, at en afgift, der er opkrævet i strid med fællesskabsretten, tilbagebetales til den erhvervsdrivende, når det er godtgjort, at en anden person fuldt ud har måttet betale afgiften, og at en tilbagebetaling til den erhvervsdrivende ville medføre en ugrundet berigelse for ham.
2. Den omstændighed, at der findes en lovbestemt pligt til at lade afgiften indgå som en del af kostprisen, er ikke tilstrækkelig til, at der skabes en formodning for, at hele afgiftsbyrden er overvæltet på senere led.
3. Hvis den erhvervsdrivende, selv om afgiften er overvæltet på køberen, efter reglerne i national ret kan påberåbe sig, at han har lidt et tab som følge af pålæggelsen af den ulovlige afgift, og at dette indebærer, at der ikke eller ikke fuldt ud er tale om en ugrundet berigelse, må den nationale domstol tage stilling til de nærmere følger heraf.

Domskonklusionerne i sagerne C-192-218/95, 14. januar 1997

Min skuffelse over Danmarks regering

Tomas Ilsøe Andersen opførte sig uværdigt i mine øjne, og jeg var skuffet over, at dommeren ikke greb ind. Det var i første omgang selvfølgelig skuffende, at mit lands skatteministerium bevidst søgte en forkert løsning, men dets advokat kunne i det mindste følge det demokratiske retsprincip om kontradiktion.

Hvad ligner det at møde op til domsforhandlingen med et nyt anbringende, der står i direkte modsætning til ens egen proceserklæring? Han havde haft flere år til at undersøge mine regnskaber? Jeg klagede til advokatnævnet, men erindrer ikke, at jeg fik svar. I ankesagen nedlagde jeg separat påstand om, at landsretten skulle idømme ham bøde efter retsplejelovens § 324 og § 325. Jeg følte, at han nærmest gjorde grin med retssamfundet med sin opførsel, og han repræsenterede dog min regering, som man normalt forventer, borgerne kan have tillid til. Han havde haft rig lejlighed til at komme med dette anbringende under forberedelsen i byretten, så jeg kunne have forberedt et forsvar og fremlagt den nødvendige dokumentation. I bedste FDV-stil ventede han til domsforhandlingen for at forhindre mig i at tage kvalificeret til genmæle, og derfor blev jeg tvunget til at appellere.

I landsretten var Skatteministeriet repræsenteret ved Sune Fugleholm, der var af samme støbning. I den omfattende skriftveksling for landsretten var der ikke ét eneste regulært argument fra hans side, og han var tit selvmodsigende. Det var tydeligvis de to advokaters opgave at forhindre, at jeg skulle have tilbagebetalt de penge, jeg havde krav på efter EU-retten.

Jeg har lagt hele skriftvekslingen fra de to retssager ud i dokumentationssamlingen, så fremgangsmåden kan studeres i detaljer. I dag ved vi, at ikke én eneste af deres vurderinger af EU-retten holdt. Så kan man overveje, om det var bevidst, at de én gang til tog fejl af EU-retten, eller om et prestigefyldt advokatfirma, der repræsenterer regeringen, benytter advokater, der er *så* uvidende om EU-retten? De to bestemmelser i retsplejeloven findes ikke mere. Jeg ved ikke, hvorfor de er fjernet. Måske har regeringen ment, at det er for svært at forfølge borgerne, hvis kammeradvokaten ikke må benytte sig af løgne, manipulationer og udflugter?

§ 324. Skønnes det, at en part uden nogen rimelig grund har anlagt retssag eller rejst anke eller kære eller sat sin modpart i den nødvendighed at anlægge sag eller indbringe sagen for højere ret, bliver han herfor ved dommen at anse med bøde.

§ 325. Samme straf idømmes for at have brugt opdigtede udsættelsesgrunde eller andre udflugter til at forhale sagen eller at skille modparten ved hans ret.

Retsplejelovens §§ 324 og 325

Her er en anden gåde?

En mand har en butik, der sælger mursten, som han køber af et lokalt teglværk. Han giver 2 kr. for en mursten, og han sælger den igen for 3 kr. Han køber en mursten mere for 2 kr. Den sælger han også videre for 3 kr. Han køber til sidst en tredje mursten for 2 kr. Den sælger han også videre for 3 kr.

I hvilken af de tre situationer har manden lagt ambi på prisen?

Ambi-sagens behandling ved Østre Landsret

Jeg havde allerede i ansøgningen forklaret, at særreglen om import førte til, at jeg endte med at lide et tab. Jeg fortalte om årsagen til, at jeg holdt faste priser trods skiftende valutakurser, portotakster, lønninger, husleje og alt muligt andet, der - som ambi - påvirkede mine omkostninger, men hverken Told- og Skattestyrelsen eller byretten havde forholdt sig til det.

For mig handlede byretssagen om at få Skatteministeriet til at undersøge mine faste priser, fordi Told- og Skattestyrelsen ikke havde undersøgt det som en del af den administrative behandling af min ansøgning, og da det var bekræftet, at mine priser ikke var steget, troede jeg faktisk, at sagen ville slutte der.

I landsretten var jeg mere mistænksom og brugte megen energi på at prøve at finde ud af, hvad Skatteministeriet ville gøre gældende ved domsforhandlingen. Det blev hurtigt klart, at det for Skatteministeriet var vigtigt at forhindre, at noget blev undersøgt, og i givet fald skulle det præsenteres så uklart som muligt.

Selvom de faktiske omstændigheder reelt var afklaret i byretten, eksploderede brevvekslingen i landsretten, fordi Tomas Ilsøe Andersen og Sune Fugleholm på skift afviste at afklare eller forklare deres tvetydige meldinger.

I byretten blev der blot udvekslet 13 breve og processkrifter på i alt 43 sider før domsforhandlingen. I landsretten blev der udvekslet hele 54 breve og processkrifter på i alt 126 sider før domsforhandlingen, og det var nødvendigt med to kendelser fra landsretten undervejs for at komme videre.

Den omfattende korrespondance drejede sig om tre hovedspørgsmål:

1. Skal EU-Domstolen spørges i henhold til EF-traktatens artikel 177?
2. Skal den anslåede besparelse på sygedagpenge fratrækkes et eventuelt tab?
3. Er prisudviklingen uklar, blot fordi katalogerne indeholder forskellige film?

Skrivelser forud for domsforhandlingen i byretten:

Laserdiskens stævning plus 3 processkrifter (18 sider)
Skatteministeriets 4 processkrifter (18 sider)
Laserdiskens 3 supplerende breve (3 sider)
Skatteministeriets anmodning om udsættelse (2 sider)
Min revisors vidneerklæring (2 sider)

Skrivelser forud for domsforhandlingen i landsretten:

Laserdiskens 11 processkrifter samt tre påstandsdokumenter (50 sider)
Skatteministeriets 7 processkrifter samt ét påstandsdokument (21 sider)
Laserdiskens 12 supplerende breve (14 sider)
Skatteministeriets 9 supplerende breve (17 sider)
Østre Landsrets 9 breve og retsbogsudskrifter inkl. 2 kendelser (22 sider)
Min skriftlige partsforklaring (1 side)
Min revisors supplerende vidneerklæring (1 side)

Bortset fra selve lovgivningen om tilbagebetaling af ambi-bidrag er der også blevet klaget over såvel de administrative myndigheders som domstolenes restriktive anvendelse af denne lovgivning. I den forbindelse erindres om, at den nationale dommer fungerer som EF-retlig dommer, hvilket bl.a. indebærer, at han skal tilgodese det grundlæggende princip om, at EF-retten (og EF-Domstolens retspraksis) har forrang for national ret, også i tilfælde af afvigende nationale regler eller praksis.

Desuden gælder, at når en sag anlagt for en national domstol rejser spørgsmål angående fortolkning af EF-retten, har denne domstol pligt til at indbringe sagen for EF-Domstolen som et præjudicielt spørgsmål, når dens afgørelser ikke kan ankes (artikel 177).

Fra Kommissionens brev til Danmark, 23. januar 1995

Forelæggelse for EU-Domstolen

Kommissionen havde været så venlig at forklare Danmark, hvordan EU-reglerne skulle forstås, men det så ikke ud til, at beskeden var nået frem til domstolene og Skatteministeriet - eller kammeradvokaten for den sags skyld.

Min første handling i ankesagen var at gøre opmærksom på, at en forelæggelse for EU-Domstolen var påkrævet og nødvendig. I mit processkrift af 16. april 1998 påpegede jeg, at landsretten havde pligt til at anmode EU-Domstolen om en præjudiciel fortolkning, medmindre det kan udelukkes ud over enhver tvivl, at rettens antagelser er i overensstemmelse med EF-traktaten og EU-Domstolens domme. Det var ikke klart for mig, om Skatteministeriet - eller byretten for den sags skyld - havde taget hensyn til EU-retten, så jeg bad om en forelæggelse.

Sune Fugleholm vurderede EU-retten helt anderledes. Først blandede han de to bestemmelser i stk. 2 og stk. 3 i artikel 177 sammen. Det er kun i byretten, at dommeren *kan* forelægge en sag for EU-Domstolen, hvis han er i tvivl. I en ankesag er det rettens *pligt*, hvis der er tvivl. Jeg mente, at tvivlen var tydelig med den uenighed, der var mellem Skatteministeriet og Kommissionen. Sune Fugleholm argumenterede med, at så skulle Højesteret også have forelagt for EU-Domstolen i de andre sager. Ja, det burde Højesteret måske have gjort, men nu var det ikke de andre sager, Østre Landsret skulle tage stilling til, men denne sag.

Der er ikke i nærværende sag behov for forelæggelse for EF-Domstolen. Parternes uenighed om indholdet af EU-retten er ikke ensbetydende med, at retten er i tvivl herom. I såvel Denkavit- og Bose-sagerne som i Monsanto-Searle-sagen blev spørgsmålet om forelæggelse procederet. I ingen af tilfældene valgte Højesteret at forelægge spørgsmålet, selv om Højesteret ville have været forpligtet hertil i medfør af Romtraktatens artikel 77, stk. 3, såfremt Højesteret var i tvivl. En forelæggelse i nærværende sag er derfor åbenbar overflødig.

Skatteministeriets svarskrift, 13. maj 1998

Seks præjudicielle spørgsmål

Jeg så adskillige problemer i byrettens dom og Skatteministeriets adfærd, og jeg foreslog et præjudicielt spørgsmål for hver problemstilling, jeg anså for relevant:

1. Er det i overensstemmelse med EU-retten at anse ambi for overvæltet, blot fordi jeg havde kendskab til ambien, da jeg fastlagde priserne i katalogerne i 1989-1991?
2. Er det i overensstemmelse med EU-retten at anse ambi for overvæltet, blot fordi jeg befandt mig på et marked med fri prisdannelse, og fordi jeg ikke var i konkurrence af betydning med andre på markedet?
3. Er det i overensstemmelse med EU-retten at anse ambi for overvæltet, blot fordi jeg opererede på et frit marked, og selvom en konkret undersøgelse af prisudviklingen dokumenterede, at priserne ikke var ændret?
4. Er det i overensstemmelse med EU-retten at anse ambi for overvæltet, blot fordi min konkurrencesituation ikke blev forringet af ambiens indførelse?
5. Er det i overensstemmelse med EU-retten at fradrage en skønnet besparelse i udgifter til sygedagpenge i tilbagebetalingskravet, selvom besparelsen ikke konkret blev opnået?
6. Er det i overensstemmelse med EU-retten at fradrage besparelser forårsaget af anden samtidig lovgivning i tilbagebetalingskravet?

Skatteministeriet kæmpede indædt mod en forelæggelse for EU-Domstolen af de restriktive krav til tilbagebetaling, og undervejs i forløbet kom jeg til at tænke på, om det var rigtigt at fradrage de ophævede arbejdsgiverafgifter (spørgsmål 6). Der var tale om en uafhængig lov, og det var jo kun ambien, der var ulovlig.

Det var Sune Fugleholms adfærd om sygedagpengene, der fik mig ind på den tankegang, og følgelig hævede jeg tilbagebetalingskravet med 28.928 kr. og bad om også at få spørgsmålet om fradrag af arbejdsgiverafgifterne undersøgt.

Østre Landsret besluttede at afvise at forelægge sagen for EU-Domstolen.

K e n d e l s e:

Det beror på rettens bestemmelse efter retsplejelovens § 253, om retten vil efterkomme appellantens begæring om, at retten forud for domsforhandlingen skal træffe afgørelse om, hvorvidt der skal stilles spørgsmål til EF-Domstolen.

Retten finder ikke, at appellanten har oplyst grunde, som taler for, at retten forud for domsforhandlingen i sagen træffer afgørelse om, hvorvidt der i sagen skal stilles spørgsmål til EF-Domstolen. Det bemærkes, at hensyn til sagens fremme ikke findes at tale herfor, og at retten under hensyn til det under en domsforhandling passerede vil kunne træffe særskilt afgørelse om forelæggelsesspørgsmålet, jf. retsplejelovens § 253, stk. 2, såfremt retten måtte finde anledning hertil.

Østre Landsrets kendelse, 15. februar 1999

De "sparede" sygedagpenge

Det er lidt underligt, at den eneste del af min forklaring, som byretten troede på, var erklæringen om, at jeg ikke havde søgt om refusion af sygedagpenge. Til gengæld troede Sune Fugleholm ikke på mig, og det irriterede mig.

- Hvis myndighederne mener, jeg har modtaget sygedagpengerefusion, må de kunne fremlægge dokumentation for det, indvendte jeg. Hvorfor skal jeg bevise noget, der *ikke* er sket, når myndighederne selv råder over oplysningerne?

Jeg husker tydeligt, da jeg i 1987 skulle til at ansætte min første medarbejder. Jeg drøftede de praktiske opgaver med min revisor, og vi kom blandt andet ind på, hvordan jeg skulle håndtere sygdom. Det havde min revisor en løsning på:

- Hvis du behandler dine medarbejdere godt, bliver de ikke syge, var hans svar. Det viste sig stort set at være rigtigt. Sygdom havde ikke været et større problem. Jeg havde ikke lyst til at bøvle med myndighederne, så jeg betalte månedslønnen uanset hvad. På den måde havde jeg sparet myndighederne for en udgift. Enten havde jeg selv betalt, hvad jeg kunne have fået refusion for, eller også havde jeg holdt mine medarbejdere raske ved at behandle dem ordentligt. Skulle jeg betale én gang til ved at få et fiktivt beløb fratrukket min ambi-tilbagebetaling?

Omsider gik Sune Fugleholm med til at undersøge sagen. Han troede dog ikke på mig overhovedet, så han rekvirerede en medarbejderliste hos min revisor. Så skrev han til kommunerne og spurgte, om der var udbetalt sygedagpengerefusion til mig for disse medarbejdere. De kommunale myndigheder bekræftede mine oplysninger, og så skulle man tro, at den tvist var lagt i graven, men nej.

Efter at have været igennem alle disse undersøgelser, som også ulejligede mine medarbejdere, min revisor og de kommunale myndigheder, viste det sig at være fuldstændig ligegyldigt for Sune Fugleholm. Det betød ikke noget, om jeg havde fået sygedagpengerefusion eller ej. Omlægningen havde givet alle arbejdsgivere en potentiel fordel i og med, at perioden for arbejdsgivernes egenfinansiering var nedsat fra 5 uger til 1 uge. Det skulle tælles med, uanset om jeg havde fået fordel af ændringen eller ej!

> Undersøgelsen af, hvorvidt appellanten faktisk modtog refusion af sygedagpenge i ambiperioden er nu tilendebragt. Undersøgelsens resultater giver ikke anledning til at hævde, at appellanten konkret har modtaget sådanne refusioner.
>
> Imidlertid medfører dette ingen ændring i de af indstævnte nedlagte anbringender.
>
> Det er ikke afgørende, om appellanten konkret har modtaget refusion for udbetalte sygedagpenge. Det afgørende er, at alle arbejdsgivere i forbindelse med afgiftsomlægningen opnåede den fordel, at perioden for arbejdsgivernes egenfinansiering af dagpengene blev nedsat fra 5 uger til 1 uge. Denne fordel skal der kompenseres for i kravsopgørelsen.

Skatteministeriets processkrift om sygedagpenge, 10. november 1998

Den "uklare" prisudvikling

Trods proceserklæringen den 13. november 1997 anførte Skatteministeriet i hele ankesagen, "at sagsøgers varesortiment har været så omskifteligt, at der ikke kan siges noget sikkert om udviklingen i sagsøgers priser" og "at sagsøger i 1988 for en mindre identificerbar varemængde ikke overvæltede ambi".

Det var blevet afgørende, hvad der var på kassetterne, og "sagsøgers fakturaer for perioden 1987 til 1991" var blevet til "en mindre identificerbar varemængde". Jeg fremlagde engelske kataloger, indkøbsfakturaer og salgsfakturaer fra hvert år for at illustrere priskalkulen og prisudviklingen igennem hele perioden:

Titel	**Pris i England**	**Laserdiskens pris**	**Dato**
1984	£9,99	175 kr.	15/12-87
10 to Midnight	£9,99	175 kr.	01/05-88
Seven Year Itch	£9,99	175 kr.	12/05-89
Brain Damage	£9,99	175 kr.	06/04-90
Desperate Living	£9,99	159 kr.	31/05-91

Hvordan kunne filmenes titler have betydning for prisudviklngen? For det meste stod Sune Fugleholms navn på processkrifterne, men af og til lagde Tomas Ilsøe Andersen navn til, men ingen af dem ville løfte sløret for, hvad de egentlig mente. Den 1. februar 1999 blev vi indkaldt til forberedende retsmøde med henblik på at planlægge domsforhandlingen, og da jeg ikke kunne få et svar ud af advokaterne, insisterede jeg på, at jeg under domsforhandlingen ville gennemgå alle fakturaer fra perioden og sammenholde dem med indkøbsfakturaerne. Hvis jeg ikke kunne få vished for, at den faktiske prisudvikling ikke blev betvivlet, var det åbenbart nødvendigt. Det ville vel tage 275-550 retsdage.

Jeg fik ikke lov, men jeg fik dog proceserklæringen ind i landsrettens kendelse, selvom det viste sig at være uden betydning (se landsrettens dom på næste side).

K e n d e l s e:

Henset til den af indstævnte afgivne proceserklæring, hvorefter der ikke ved en gennemgang af appellantens fakturaer for perioden 1987 til 1991 kan konstateres nominelle prisstigninger vedrørende de af appellanten solgte produkter, findes den af appellanten begærede bevisførelse i form af en særdeles omfattende gennemgang under domsforhandlingen for landsretten af indkøbsbilag m.v. for hver enkelt solgt enhed med henblik på at bevise, at en indkøbt vare i 1987 - før ambis indførelse - med samme indkøbspris i årene 1988, 1989 og 1990 blev solgt til samme salgspris, og at salgsprisen i året 1991 var mindre end salgsprisen på en vare indkøbt til samme pris før ambi, at være uden betydning for sagen, hvorfor den begærede bevisførelse ikke kan finde sted, jf. retsplejelovens § 341.

Østre Landsrets kendelse, 29. juni 1999

Landsrettens begrundelse og resultat:

Landsretten finder ikke, at afgørelse af nærværende ankesag gør det nødvendigt, at der stilles præjudicielle spørgsmål til EF-Domstolen, eller at sagens problemstilling i øvrigt giver grundlag herfor. Appellantens begæring om, at der stilles spørgsmål til EF-Domstolen, og at sagens afgørelse udsættes herpå, tages derfor ikke til følge.

Landsretten lægger i overensstemmelse med appellantens tilkendegivelser til grund, at appellanten for ambiperioden 1988 til 1991, for hvilken periode appellanten har rejst krav om tilbagebetaling af arbejdsmarkedsbidrag, ambi, opererede uden konkurrence på et marked med fri prisdannelse. Det tiltrædes af de af byretten anførte grunde, at appellanten ikke kan anses for at have overvæltet ambi for 1988 på de produkter, primært film på videobånd, der var optaget i det katalog, som appellanten for året 1988 havde udarbejdet i slutningen af 1987. For 1988 har appellanten herefter som udgangspunkt krav på tilbagebetaling af den ambi, der i strid med fællesskabsretten blev opkrævet for produkter optaget i 1988-kataloget.

Ved udarbejdelse af katalog for 1989, 1990 og 1991 var appellanten velbekendt med ambiens eksistens og betydning, herunder at der var mulighed for at overvælte ambien på appellantens priser. Appellanten har imidlertid oplyst, at han, der importerede med henblik på dels salg i Danmark dels eksport, bevidst undlod at forhøje sine priser med ambi, idet hans prisfastsættelse blev afgjort af andre hensyn, herunder en salgsfremmende foranstaltning i form af synliggørelse af en fast sammenhæng mellem prisfastsættelsen i England og appellantens priser.

Det bemærkes herved, at det i overensstemmelse med indstævntes tilkendegivelse lægges til grund, at der ikke ved en gennemgang af appellantens fakturaer for perioden 1987 til 1991 kan konstateres nominelle prisstigninger vedrørende de af appellanten solgte produkter.

Landsretten finder ikke, at ambien under disse markeds- og prisforhold kan anses for en isoleret omkostning, som appellanten uafhængigt af sin prisfastsættelse, der endvidere i 1989-1991 omfattede introduktion af mange nye film og prisnedsættelse på nogle tidligere introducerede film, under alle omstændigheder kan kræve dækket. Under de anførte forhold må ambiens momslignende karakter tillægges en sådan betydelig vægt, at det må anses for godtgjort, at appellanten for den nævnte periode fuldt ud har overvæltet ambien på aftagerne, og at tilbagebetaling af ambi derfor ville indebære en ugrundet berigelse. Oplysningerne om appellantens dækningsbidrag og omsætning, herunder prisnedsættelse og den hermed sammenhængende omsætningsforøgelse, findes ikke at tale herimod. Det tiltrædes derfor, at appellanten ikke har krav på tilbagebetaling af betalt ambi for perioden 1989-1991.

Det tiltrædes endeligt, at appellantens krav på tilbagebetaling af ambi for 1988 må vurderes under hensyn til den samlede besparelse, som appellanten har opnået i ambiperioden som følge af afskaffelsen af arbejdsgiverafgifter. Da appellantens krav på tilbagebetaling af ambi ikke overstiger 12.306 kr., og da den opnåede besparelse som følge af afskaffelsen af arbejdsgiverafgifter udgør et væsentligt større beløb, tiltrædes det således, at appellanten ikke har noget krav på tilbagebetaling af ambi.

Landsrettens dom, 15. marts 2000

Østre Landsrets dom

Jeg følte mig fuldstændig til grin, da jeg læste dommen. Hvad skulle næsten 6 års undersøgelser og bevisførelse til for? Det viste sig at være helt uden betydning. Uagtet, at den konkrete bevisførelse viste, at priserne ikke var ændret, lagde de tre dommere, Linde Jensen, Kallehauge og Gunst Andersen, til grund, at ambi ligner moms, og den fejlagtige betragtning, der *ikke* gjaldt for importsituationen, brugte de som undskyldning for at skubbe alle faktiske omstændigheder ud af billedet. Tilbage stod en generel antagelse om, at ambi var overvæltet på priserne.

Jeg havde for en sikkerheds skyld nedlagt en subsidiær påstand specifikt for at afværge den risiko. Jeg havde i så tilfælde bedt om erstatning for tab som følge af fald i omsætningen. Overvæltning af ambi ville fordyre mine priser i forhold til de alternative forbrugsmuligheder, da ambi ikke førte til generelle prisforhøjelser. Det var dommernes pligt at tage stilling til dette, men det gjorde de ikke.

Det havde klædt Skatteministeriet at undlade at spilde virksomhedernes tid og melde ærligt ud på forhånd:

> Skatteministeriet og domstolene oplyser, at uanset om du har overvæltet ambi eller ej, vil ambi blive anset for overvæltet. Spar os alle for skønne spildte kræfter og søg venligst ikke om tilbagebetaling. I øvrigt behandles erstatningskrav for omsætningstab som følge af overvæltet ambi ikke.

Jeg havde fortalt og bevist, hvordan jeg havde håndteret ambi. Det var accepteret af byretten for 1988, men ikke for de efterfølgende år. Derfor havde jeg fremlagt kataloger, indkøbsfakturaer og salgsfakturaer fra hele perioden for landsretten, og den accepterede, at priserne heller ikke var steget i de efterfølgende år. Hvordan kan det så lade sig gøre at overvælte ambi på priserne? Og hvorfor skelne mellem 1988 og 1989? Lignede ambi måske moms mere i 1989 end i 1988? Og hvorfor nævne noget så irrelevant som dækningsbidrag, omsætning og varesortiment?

Jeg havde formået at løfte den omvendte bevisbyrde, og derefter burde det bare være at gribe lommeregneren og regne ud, hvad ambien havde kostet mig.

Heldigvis drejede det sig kun om penge. Tænk, hvis man overførte princippet til kriminalsager, f.eks. mordsager. Kan man forestille sig en dom i stil med denne:

> Tiltalte har gjort gældende, at han holdt tale under en konference i Rio de Janeiro på det tidspunkt, hvor mordet blev begået i København. Han har til støtte herfor fremlagt et program, hvori han er præsenteret som taler, og tre vidner har bekræftet, at tiltalte holdt tale. Tiltalte har sammenfattende gjort gældende, at han ikke kunne have begået mordet, fordi han befandt sig i Brasilien på det tidspunkt. Retten finder imidlertid, at det i en sag under de anførte forhold må tillægges betydelig vægt, at en rødhåret mand er set på gerningsstedet. Thi kendes for ret: Tiltalte kendes skyldig i mordet.

Tiltalte, forvirret og i chok: - Jamen, jeg er ikke engang rødhåret. Jeg er jo blond!

Procesbevillingsnævnets afgørelse

Procesbevillingsnævnet kan bevilge tredjeinstansbevilling, så en sag kan prøves ved Højesteret, selvom den normalt anses for endeligt afgjort, når landsretten har afsagt dom i ankesagen. Forudsætningen er, at sagen er af principiel karakter, og jeg mente, at betingelsen var opfyldt tre gange, fordi man med rette kunne stille følgende principielle spørgsmål til Østre Landsrets dom:

1. Er det i orden at vægte en antagelse højere end faktiske omstændigheder?
2. Er det i orden at ignorere en nedlagt påstand?
3. Er det i orden at undlade at lade EU-Domstolen fortolke EU-retten?

For det første var sagsbehandlingen illusorisk. Man kan vel være enig eller uenig i dommernes opfattelse af, at ambi ligner moms, men det kan umuligt bruges til at afklare, hvordan den enkelte importør håndterede ambi. Tilbagebetalingskravet blev ikke bedømt på, om ambi konkret var overvæltet eller ej, men på en generel antagelse, der var uafhængig af bevisførelsen.

For det andet havde jeg nedlagt en påstand, som retten skal tage stilling til. Det havde landsretten uden begrundelse undladt at gøre.

For det tredje havde landsretten ikke forelagt antagelsen for EU-Domstolen. Jeg kan ikke se, at EU-Domstolens praksis åbner mulighed for antagelser af den type. I givet fald var Kommissionen særdeles meget på vildspor. Der var tusinder af andre virksomheder i nøjagtig samme situation med EU-baserede rettigheder, der i praksis var værdiløse. Alt prellede af på Procesbevillingsnævnet.

Tilsyneladende var det ingen hemmelighed, hvad der foregik. "Staten har ikke råd," fik jeg jævnligt forklaret som den største selvfølgelighed. Gad vide, hvordan man ville reagere, hvis det var Peters forklaring på, at han ikke betalte det brød, han stjal i Brugsen? Staten havde et lovligt alternativ, men valgte ikke at bruge det. I stedet blev den løsning, som generaladvokaten havde kaldt "forkastelig og klart uacceptabel" fuldført af skrupelløse embedsmænd og dommere. De rettigheder, borgerne havde ifølge EU-retten, blev ignoreret i næsten alle tilfælde. Da det hele var overstået, var mindre end én procent af den ulovlige afgift tilbagebetalt.

Var der ikke mange importører, som faktisk overvæltede ambi? Givetvis! Det var jo formålet, at de importerede varer skulle blive dyrere, så der blev købt færre af dem, men derved led importørerne også et tab, som burde være erstattet.

> Efter retsplejelovens § 371, stk. 1, 2. pkt. kan Procesbevillingsnævnet meddele tilladelse til prøvelse i 3. instans af en dom, der er afsagt af en landsret, hvis sagen er af principiel karakter. Efter sagens oplysninger og det til støtte for ansøgningen anførte finder nævnet, at denne betingelse ikke er opfyldt. Nævnet kan derfor ikke imødekomme Deres ansøgning.

Procesbevillingsnævnets afgørelse, 3. oktober 2000

Den Europæiske Menneskeretskonvention

Var det en fair retssag? Jeg kom til at tænke på en western-tegneserie, hvor en ophidset pøbel råber til en fange: "Du skal nok få en fair retssag - og så hænger vi dig bagefter." Det var en vittighed, men Østre Landsrets dom var ikke for sjov. Jeg klagede til Den Europæiske Menneskeretsdomstol for at få dens opfattelse af den illusoriske sagsbehandling og det faktum, at Østre Landsret tog sagen i egen hånd i stedet for at lade EU-Domstolen fortolke EU-retten.

Søren Nielsen fra Domstolen foreslog, at jeg trak klagen tilbage, idet han ikke mente, den havde en chance for at blive antaget. Han kunne ikke se problemet, og lettere misfornøjet svarede jeg således: "Hvis De mener, at en rettergang er fair, selvom den er illusorisk med et udfald, der er fastlagt på forhånd og uafhængigt af bevisførelsen, selvom dommen er afsagt af en domstol, der ikke er kompetent på området, og selvom domstolen har undladt at tage stilling til den forurettedes subsidiære påstand i sagen, er det vigtigt for mig, at det er Deres afgørelse."

Den Europæiske Menneskeretsdomstol afviste min klage den 6. juli 2001.

> Domstolen er ikke en ankeinstans i forhold til de nationale instanser og kan således ikke ændre disses afgørelser. Med andre ord kan Domstolen ikke afgøre, om de nationale domstole har fulgt principperne bag behandlingen af dem for EU-Domstolen. Domstolen har heller ikke nogen mulighed for at tage stilling til, om de nationale domstole har fortolket de fremlagte beviser korrekt, eller om afgørelsen er i strid med de faktiske omstændigheder. Der er ikke noget i sagen, som kunne danne grundlag for den antagelse, at selve proceduren var "unfair". At De er af den opfattelse, at rettergangen var illusorisk, og at domstolen var partisk hænger nærmere sammen med den omstændighed, at De er uenig i dommens resultat. Dette kan Domstolen i Strasbourg dog ikke ændre på.

Den Europæiske Menneskeretsdomstol til Laserdisken, 17. oktober 2000

Skatteministeriets eklatante nederlag

17 års enighed om at blæse på EF-traktatens forelæggelsespligt blev brudt af tre dommere fra Østre Landsret i Lady & Kid A/S m.fl. mod Skatteministeriet i 2009, hvor flere præjudicielle spørgsmål blev forelagt for EU-Domstolen. Sune Fugleholm repræsenterede igen Skatteministeriet, der ikke kunne have taget mere fejl!

Ved dom i sag C-398/09 den 6. september 2011 blev samtlige 27.000 afgørelser siden de første tilbagesøgningskrav i 1992 underkendt.

EU-Domstolen fastslog, at den eneste slags "overvæltning", der kan komme i betragtning, er direkte overvæltning på prisen. Selv i den situation skal der tages hensyn til det fald i salgsmængden, som overvæltningen har medført.

Sparede arbejdsgiverafgifter kan ikke fratrækkes. Ophævelse af andre afgifter skyldes valg, der er truffet af medlemsstaten på skatte- og afgiftsområdet, og det vedrører ikke retten til at opnå tilbagebetaling af opkrævede *ulovlige* afgifter!

Alle gode gange tre: Importørerne snydt igen

Hvad med de fejlbehæftede afgørelser, hvor skattemyndighederne og domstolene tog fejl, da de på egen hånd vurderede, at det var i orden at snyde importørerne for retten til at få den ulovlige afgift tilbagebetalt?

I et retssamfund skulle man tro, at afgørelserne mere eller mindre automatisk blev ophævet, når det var klart, at borgerne var blevet snydt for deres retmæssige tilbagebetaling, men sådan fungerer det ikke i Danmark. Hvor mærkeligt det end lyder for en retskaffen person, var de 27.000 afgørelser ganske vist forkerte, men de var ikke desto mindre endelige. Skatteministeriet meddelte, at tilbagebetaling stadig ikke kunne komme på tale, for nu var sagerne forældede!

Det blev testet. Den 19. januar 2012 gik Sawo A/S rettens vej. Selskabet søgte om tilladelse til ekstraordinær anke af Østre Landsrets åbenlyst forkerte dom fra 2001. Igen hjalp Højesteret regeringen med at snyde importørerne. I en kendelse afsagt den 10. september 2012 blev Sawo A/S afvist af Højesterets syv dommere: Børge Dahl, Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen, Jens Peter Christensen, Vibeke Rønne, Henrik Waaben og Lars Hjortnæs.

Sune Fugleholm anførte over for Højesteret, at betingelserne for genoptagelse ikke var opfyldt. Sagerne var nemlig ikke forkert oplyst. Der var "kun" tale om, at EU-retten var forkert anvendt, og det er ikke et anerkendt grundlag for at få en sag genoptaget. Og det var Højesterets dommere enige i!

Tilbage står, at importørerne, der havde haft 30-40 mia. kr. i reelle merudgifter, blev ladt i stikken igen. Regeringen kunne have valgt at sige: "Ok, vi reddede den danske økonomi, og det var hovedformålet. Nu kompenserer vi dem, der led tab," men regeringen brugte i stedet enorme ressourcer på systematisk at undertrykke borgernes EU-baserede rettigheder én gang til. Det kostede utvivlsomt Skat mere end mit krav om tilbagebetaling at forhindre, at jeg fik kravet opfyldt.

Det interessante ved sagen er den foragt, myndigheder og domstole udviste for EU-retten, og propagandaen, der "fastslog", at virksomhederne var kompenseret via ophævelsen af arbejdsgiverafgifterne, selvom det var usandt for importørerne, der betalte det meste. Generaladvokaten havde i afsnit 27 i forslaget til dommen i 2011 pointeret: "Tilbagesøgning af beløb betalt i urigtig formening må ikke være undergivet regler, som i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til Fællesskabets retsorden."

Ikke desto mindre havde regeringen og Højesteret opstillet sådanne regler, der gjorde det umuligt for borgere som mig at få den ulovlige afgift tilbagebetalt. Jeg kom ikke for sent med min ansøgning. Jeg tog ikke fejl af EU-retten. Jeg led et tab ene og alene, fordi regeringen og domstolene blæste på mine rettigheder.

Det er mig en gåde, at der findes politikere, der undrer sig over, at borgerne er skeptiske over for EU. De rettigheder, der tilflyder os via EU-retten, er ikke andet end luftkasteller. Et sørgeligt element er, at et stort flertal i Folketinget havde det fint med fremgangsmåden, og de omtaler stadig Danmark som et retssamfund.

52. Skats ulovlige afgift på LaserDiscs

I 1993 havde Laserdisken overraskende overlevet mere end et år med udlejningsforbud og leveringsnægtelse, men en falsk anmeldelse for afgiftssnyd var tæt på at tage livet af virksomheden. LaserDiscs blev forvekslet med grammofonplader, og en stædig embedsmand afviste, at toldmyndighederne skulle tage hensyn til EU-retten.

Afgiftsforholdene i 80'erne

Jeg vidste næsten ingenting om alt det, der skulle på plads, før jeg kunne gå i gang med min egen import, så jeg spurgte mig frem, og heldigvis var de hjælpsomme på toldkammeret.

EF var på det tidspunkt endnu ikke begyndt at udvikle et indre marked. Varer fra England skulle stadig fortoldes, så jeg måtte lære om afgiftspligt og brugstarifnumre, så alt gik rigtigt til.

60'ernes økonomiske opsving var blevet en belastning for betalingsbalancen, så for at beskytte det dundrende underskud havde politikerne i Lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger lagt afgifter på en lang række varer. Nogle gange skulle der beregnes en værdiafgift, andre gange var der tale om en fast punktafgift. Nogle gange var formålet udover at hjælpe på handelsbalancen også at nedsætte forbruget af uønskede materialer. Et enkelt materiale var i særlig grad i unåde, nemlig polyvinylklorid, også kendt som PVC, og det produkt, politikerne langede ud efter, var de gamle vinylplader, der i loven var omtalt som "grammofonplader".

I starten af 80'erne opstod dilemmaet: Var en CD-plade en grammofonplade? En CD-plade indeholder ganske vist ikke vinyl, men Momsnævnet mente, at det ud fra et konkurrencemæssigt og forbrugermæssigt synspunkt var rimeligt også at kalde CD-plader for grammofonplader.

Videogengivere blev betragtet som luksusprodukter, og de var belagt med en heftig stykafgift på 1.500 kr., men videopladerne var ikke belagt med afgift.

Virksomheden har spurgt om punktafgiftspligten for videopladespillere og videoplader, der indføres fra EF.

I den anledning skal toldkammeret meddele, at videopladespillere som videogengivere er punktafgiftspligtige i henhold til lov om forskellige forbrugsafgifter. Afgiften udgør for tiden 1.500 kr. pr. stk.

Videoplader til afspilning på videopladespillere er for tiden punktafgiftsfrie.

Aalborg Distriktstoldkammer til Laserdisken, 22. november 1984

Hybridfænomenet CD-Video

I 1987 kombinerede Philips de to optiske systemer, Compact Disc og LaserDisc, i en CD-Video. Det var en moderne kombination af vinylpladens maxi-single, der indeholdt et forlænget remix af singlen plus et par ekstra numre, og den musikvideo af sangen, der blev vist på MTV. Den CD-agtige plade, der var guldfarvet, så man kunne kende forskel, var et helt nyt fænomen: en videosingle. Pladens 20 minutters musik kunne afspilles på en almindelig CD-afspiller, mens videodelen alene kunne afspilles på en særlig kombinationsafspiller. Ikke mange ud over vi filmnørder havde en sådan afspiller, så selvom videosingler med Madonna, Elton John og Dire Straits var cool, blev CD-Video aldrig en succes.

Det var også Audio/Video Leverandørforeningens opfattelse, at CDV-pladen afgiftsmæssigt burde sidestilles med CD-pladen, og det blev den. I øvrigt blev de forbrugsbegrænsende afgifter kort efter ophævet - med en enkelt undtagelse. Ved udgangen af 80'erne var kun én varegruppe belagt med afgift: grammofonplader.

Foreningen har anført, at plader og afspillere i afgiftsmæssig henseende må behandles som lydudstyr. Efter branchens opfattelse er pladernes billedside sekundær, og pladespilleren kan også afspille almindelige CD-plader, som kun indeholder lyd. CDV-musikpladerne indeholder 6 min. lyd og billede + 20 min. alene med lyd. Dette medfører efter branchens opfattelse, at CDV-pladerne er omfattet af grammofonpladeafgiften efter § 1, nr. 1, i lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, mens afspillerne er pladespillere, der ikke længere er belagt med afgift. Hvis afspillerne derimod betragtes som videogengivere, er de afgiftspligtige efter § 1, stk. 1, nr. 5, i lov om forskellige forbrugsafgifter, selv om de kun kan benyttes til afspilning.

Det fremgår af bemærkningerne til det lovforslag, der medførte en omlægning af afgiften af videomaskiner fra værdiafgift til stykafgift (§ 1, stk. 1, nr. 5), at det afgiftspligtige område samtidig blev udvidet. Ifølge bemærkningerne blev området udvidet til at omfatte videogengivere til fjernsyn, som ikke bruger magnetbånd, men plader, der "aflæses" af laserstråler. Baggrunden herfor var, at sådanne apparater kunne forventes at komme på markedet inden for en overskuelig periode, og at de ville komme i konkurrence med videobåndoptagere.

Brancheforeningen har til nævnet medsendt et eksemplar af en 12 cm CDV-plade, som benyttes til musikvideo, og en almindelig CD-plade. Nævnet har truffet afgørelse om, at den foreviste 12 cm CDV-plade er omfattet af grammofonpladeafgiften. Nævnet har endvidere truffet afgørelse om, at afspilningsapparatet er omfattet af afgiftspligten efter § 1, stk. 1, nr. 5, i lov om forskellige forbrugsafgifter, da det er en videogengiver til fjernsyn, selv om det også kan anvendes til lydplader.

Direktoratet for Toldvæsenet til distriktstoldkamrene, 6. maj 1988

Laserdisken anmeldes for afgiftssnyd

I sommeren 1993 blev jeg ringet op af en kvinde fra det lokale distriktstoldkammer. Hun havde fået at vide, at jeg ikke betalte grammofonpladeafgiften, så hun ville lige høre, om det kunne være rigtigt.

Det var en besynderlig situation. Til at begynde med kunne jeg godt bekræfte, at jeg ikke betalte grammofonpladeafgiften, men det havde en naturlig forklaring: Jeg importerede ikke grammofonplader, og det havde jeg aldrig gjort.

- Jamen, handler du ikke med CD-plader? spurgte damen, og jeg forklarede, at jeg i de første år ganske vist solgte CD-plader, men dels var de købt af de danske distributører, og dels holdt jeg op allerede i 1987, så vedkommende, der havde klaget over konkurrenceforvridning, var på alle måder galt afmarcheret.

Men nogle dage senere havde jeg hende i røret igen. Nu spurgte hun, om det ikke var rigtigt, at jeg handlede med CDV-plader, og det gav anledning til, at jeg gav hende en længere forklaring om de forskellige laseraflæste pladetyper, og jeg solgte altså LaserDiscs, også kaldet videoplader. Det var også for længst afgjort, at LaserDiscs ikke var omfattet af lovens afgiftspligt.

Jeg kunne ikke lade være med at more mig en lille smule, for det var næsten en daglig begivenhed, at folk kom ind i butikken i den tro, at det var grammofonplader, der hang i vinduet. I næsten 8 år havde jeg forklaret folk, at LaserDiscs ikke var grammofonplader, og at det ikke var soundtracks, der hang i vinduet, men videofilm - bare på plade. Så demonstrerede jeg produktet. Folk forstod det straks, og på den måde lærte de om LaserDisc-systemet.

På det tidspunkt kørte retssagen om udlejning af LaserDiscs for fuldt blus. Der var nu én ting, vi var enige om i retssagen: LaserDiscs var ikke grammofonplader, men videogrammer, der hørte til den ophavsretlige kategori "filmværker". Det var endda lykkedes for FDV at få retten til at anerkende, at LaserDiscs var omfattet af begrebet videokassetter, der var det benyttede ord i selskabernes licensaftaler.

Det var helt surrealistisk at møde en fastholdelse af, at det var grammofonplader.

Jeg skrev da en udførlig redegørelse om de optiske lagringsmedier til regionen og vedlagde Pioneers flotte katalog, hvor hele familien af plader er vist på en flot, farvestrålende planche.

På grundlag af det i sagen fremlagte materiale er de omhandlede videoplader fundet afgiftspligtige i henhold til lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, idet de efter de foreliggende oplysninger anses for sammenlignelige med compact discs med lyd og billede, jf. vedlagte kopi af Momsnævnets afgørelse om afgiftspligt.

For plader, der fra dato modtages fra EF-lande eller indføres fra tredjelande, skal der således betales afgift, som udgør 15 % af afgiftsværdien, jf. vedlagte nyhedsbrev om indførsel af varer og afgiftssatser for punktafgiftspligtige varer.

Told & Skat til Laserdisken, 17. september 1993

Skatteregionens kovending

Siden 1984 havde jeg benyttet samme brugstarifnummer som videokassetterne, men nu mente regionen, at brugstarifnummeret for Compact Discs skulle bruges. Jeg blev bedt om at indsende en anmodning om bindende tariferingsoplysning, så spørgsmålet kunne afgøres formelt, og det gjorde jeg beredvilligt. Jeg sendte min udførlige redegørelse med og så frem til, at misforståelsen blev rettet.

Så let gik det ikke. Det blev ganske vist besluttet, at jeg stadig skulle bruge det samme tariferingsnummer som videokassetter, men ikke desto mindre mente Inge Christensen og Villy Ilsøe, der afgjorde sagen, at film på LaserDisc var det samme produkt, som Momsnævnet havde taget stilling til i afgørelsen om CDV-plader fra 1988, så fra dags dato skulle jeg betale 15 % i forbrugsbegrænsende afgift.

Da det var den lokale regions afgørelse, kunne jeg indbringe den for Told- og Skattestyrelsen, og det gjorde jeg naturligvis. Regionen hjalp med den praktiske håndtering af afgiften, for det var noget rod, idet jeg havde plader på lager, og fordi afgiften kun gjaldt salget i Danmark. Jeg havde en betydelig eksport, og den forblev afgiftsfri. Det endte med, at jeg lagde afgiften på prisen i butikken, og så afregnede jeg månedligt på baggrund af det indenlandske salg. Jeg kunne således stadig tage udgangspunkt i priserne i postordrekatalogerne, og jeg forklarede på fakturaen, hvorfor prisen endte med at være højere.

Medlemsnr.:	Faktura nr.: 931126.03	Dato: 931126

Type	Best.nr	Titel	Antal	Beløb
LD	ID2323LI	Loaded Weapon 1	1 L	398.00
	+ Forbrugsafgift			60.00
	+ Forsendelse			40.00

I alt incl. moms				498.00

Bemærk: Ifølge et nyt cirkulære fra told- og skatteväsenet skal der nu betales 15 % i forbrugsbegrænsende afgift ved køb af videoplader. Hvis Momsnævnet ændrer afgørelsen, betales afgiften tilbage.

Ny afgift på videoplader

Stik imod tidligere meddelelser og stik imod regeringens offentligt udtalte holdning har told- og skattevæsenet fundet et nyt middel til at hjælpe den betrængte statskasse. Filmglade danskere kommer til at betale.

Alle afgifter på videobånd og videoafspillere bortfaldt ved lov i 1988. En forbrugsbegrænsende afgift på grammofonplader er den eneste tilbageværende afgift. Efter at told- og skattevæsenet i 9 år har betragtet videoplader som et videoprodukt, der er forskelligt fra grammofonplader, er holdningen nu ændret. Siden den 17. september 1993 har told- og skattevæsenet betragtet videoplader som grammofonplader og derefter pålagt afgift på 15 %.

Laserdisken har påklaget afgørelsen til told- og skattestyrelsen, og på et tidspunkt vil sagen blive behandlet af Momsnævnet, der træffer den endelige afgørelse.

Du vil senere få pengene retur, hvis Momsnævnet giver Laserdisken medhold i, at videoplader ikke er det samme som grammofonplader. Du skal blot opgive dit navn og adresse, når du køber videoplader, så vi kan registrere dit køb på fakturaen.

Laserdiskens LaserDisc News, Oktober '93

Laserdiskens løfte til kunderne: Afgiften vil blive tilbagebetalt

Afgiften var en katastrofe for Laserdisken. I forvejen kostede film på LaserDiscs dobbelt så meget som kassetterne, og på grund af FDV's leveringsnægtelse var jeg afskåret fra at få del i det voksende marked for danske udgivelser. Det var stadig mest normalt at leje videofilm, og jeg måtte heller ikke udleje LaserDiscs. Og nu led salget af både plader og afspillere yderligere et knæk, for med afgiften var det blevet afskrækkende dyrt at samle på film på videoplader.

Jeg forsøgte at holde på stamkunderne ved at love, at jeg ville kæmpe for at få afgiften ophævet igen og i givet fald betale afgiften tilbage. Samtidig tryglede jeg regionen om at afvente Momsnævnets afgørelse. Jeg accepterede Villy Ilsøes ønske om at få videopladernes afgiftspligt undersøgt, men det tilkom ikke ham at træffe afgørelsen. I et særskilt brev bad jeg om, at spillereglerne blev overholdt.

Jeg anmoder om ophævende virkning, fordi afgiftspålæggelsen er uventet og har meget stor betydning for min forretnings drift. Jeg har ikke haft mulighed for at orientere mine kunder i forvejen, og da afgiften ikke har været drøftet i Folketinget, har ingen kunnet indstille sig på den. Jeg tror stadig, afgørelsen skyldes en misforståelse, og jeg vil meget gerne have en endelig afgørelse, før jeg pålægges unødvendige udgifter.

Jeg håber også, at De vil efterkomme anmodningen ud fra den betragtning, at De henviser til en bestemmelse fra 1988. Når De har ventet så længe med at ændre tarifering, kan De forhåbentlig vente lidt længere, indtil der er truffet en endelig afgørelse.

Laserdiskens appel til Told- og Skatteregion Aalborg, 22. september 1993

Ved sagens fremsendelse skal regionen meddele, at spørgsmålet om afgiftspligt for de omhandlede videoplader blev rejst af regionens kontrolafdeling på foranledning af en henvendelse fra region Høje-Tåstrup, som fra en derboende virksomhed havde modtaget en beklagelse over, at Laserdisken forhandlede videoplader uden afgift og dermed påførte klageren ubillig konkurrence.

Regionen har ikke ved afgørelsen om afgiftspligt taget udgangspunkt i varernes tarifering efter Brugstariffen eller tekniske specifikationer i øvrigt, idet der alene er henset til pladernes indhold og anvendelse.

Villy Ilsøes redegørelse til Told- og Skattestyrelsen, 12. oktober 1993

Skattemyndighedernes zigzagkurs

Villy Ilsøe var ubøjelig. Han lovede dog, at jeg ville få afgiften betalt tilbage, hvis jeg fik medhold i appellen. Han troede åbenbart, at det løste mine problemer med at overleve på de svære betingelser. Da Laserdisken nu var afgiftspligtig, skulle jeg endvidere registreres efter lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger.

Ifølge Villy Ilsøes skrivelse til Told- og Skattestyrelsen havde en virksomhed i Høje-Tåstrup klaget over ubillig konkurrence. Hvem importerede LaserDiscs ud over mig selv? Jeg kunne kun komme i tanke om Pioneer, som netop holdt til i Høje-Tåstrup, og dem havde jeg et fortrinligt samarbejde med. Ville de klage? Næh, fra Pioneer fik jeg oplyst, at region Høje-Tåstrup slet ikke anså LaserDiscs for at være grammofonplader. Pioneer betalte *ikke* grammofonpladeafgift!

Klagen var tydeligvis falsk. Regionen kunne ikke - eller ville ikke - fortælle, hvem der havde klaget, men stilen var umiskendeligt Johan Schlüters (side 510).

Det var svært at trænge igennem. Told- og Skattestyrelsen ville ikke ændre noget. Da Villy Ilsøes argument faldt til jorden, fandt de på et andet. Hvad angår indhold og anvendelse måtte LaserDiscs sammenlignes med videobånd. Hvis man ville se filmen *Grease* (1978), var der to muligheder: en videoplade eller et videobånd! Told- og Skattestyrelsens John Holm Andreasen gav en helt anden begrundelse.

Ifølge loven skal der betales afgift af grammofonplader. Der skelnes i loven ikke mellem plader, der alene indeholder lyd, og plader, der indeholder både lyd og billede. Afgørende for afgiftspligten er varens udseende, afspilningsteknik og det lyd- og billedmæssige element. Videopladen er på størrelse med en almindelig grammofonplade (LP). Pladens sider ligner en almindelig CD-plade, herunder CDV-plader. Videopladen afspilles ved hjælp af en laseraflæser.

Det er på den baggrund styrelsens opfattelse, at videopladen skal sidestilles med grammofonplader, CDV-plader mv.

Told- og Skattestyrelsen til Laserdisken, 17. november 1993

Fra slemt til værre

Hi-Fi Klubben var dengang blandt Laserdiskens kunder. Jeg leverede LaserDiscs, som blev brugt i demonstrationslokalerne til at vise hjemmebio og surroundlyd. Ligesom Pioneer havde Hi-Fi Klubben hovedkvarter i hovedstadsområdet, og der var holdningen hos skatteregionen, at LaserDiscs ikke var grammofonplader. Det fandt de ud af i klubben, så hvorfor købe plader med afgift i Laserdisken, når de selv kunne importere dem uden afgift? Eller endnu bedre: Hvorfor ikke udnytte situationen og sælge afgiftsfri plader til deres egne kunder?

Mens jeg gik og ventede på, at Momsnævnet ville få tid til at behandle sagen, lancerede Hi-Fi Klubben salg af LaserDiscs både pr. postordre og fra klubbens 14 butikker - herunder i Aalborg og København. Derefter kunne kunderne i Aalborg vælge, om de ville købe videoplader med afgift i Laserdisken eller gå ca. 500 m til Lille Kongensgade, hvor de kunne købe dem i Hi-Fi Klubben uden afgift. Og i København kunne de i stedet for at købe videoplader med afgift i Laserdisken i Sankt Peders Stræde tage til Falkonér Alle og købe videoplader uden afgift!

Loyale kunder anbefalede mig at melde Hi-Fi Klubben til Told & Skat, men det ville jeg ikke. De gjorde jo ikke noget forkert. Det ville være absurd at melde en konkurrent for at gøre, hvad jeg selv mente var rigtigt. Fejlen lå et andet sted!

Salget i Laserdisken styrtdykkede, og jeg kunne ikke blive ved med at betale mine regninger. Jeg havde været åben om alle mine problemer, og jeg fandt sympati og forståelse hos mine samarbejdspartnere. Da vi nåede sommeren 1994 gik den ikke længere. Jeg kunne ikke betale mine regninger.

Alle forstod situationen. Jeg vurderede, at jeg havde tabt omkring en million kr. på afgiftssagen, men uanset hvad Momsnævnet nåede frem til, ville afgørelsen forbedre min konkurrencesituation. Et nederlag ville resultere i, at Hi-Fi Klubben også ville komme til at betale afgift.

Tage Sørensen fra den lokale skatteregion havde i hele forløbet været til stor hjælp omkring de praktiske problemer med at håndtere den nye situation, og han gik også med til, at jeg skippede en momsindbetaling. Alle kreditorer trådte til og gik med til at indefryse et samlet tilgodehavende på 784.239,37 kr. Sparekassen Nordjylland bidrog ved at stille afdragsbetalingen for Laserdiskens lån i bero.

EU-retten til undsætning: Artikel 95

Sådan fik jeg parkeret et væsentligt problem, så jeg kunne koncentrere mig om at få afgiften ophævet. Sund fornuft førte ingen vegne, så jeg tyede til EU-retten. EF-traktatens artikel 95 forbød interne afgifter på varer fra andre medlemsstater, medmindre afgifterne også var pålagt lignende indenlandske varer (side 45).

Videokassetter forholdt sig til LaserDiscs som frugtvin forholdt sig til druevin. Ud fra et forbrugermæssigt synspunkt var der tale om lignende produkter, og da der ikke var nogen dansk produktion af LaserDiscs, virkede afgiften i sagens natur som en konkurrencebeskyttelse af de danske - afgiftsfrie - videokassetter.

Hvordan får man arrogante embedsmænd til at tage hensyn til EU-retten?

Personligt er jeg overbevist om, at mine forældres tilfældige møde med journalist Ole Andersens forældre reddede Laserdisken. Dusinvis af pressemeddelelser gjorde intet indtryk på den landsdækkende presse, så min kamp mod videomonopolet var kun omtalt lokalt. Ved et selskab havde mine forældre fortalt om sagen til Ole Andersens forældre, og de havde fundet historien så spændende, at de havde fortalt den videre til ham, og på den måde kom historien i en landsdækkende avis, Børsen.

Det gav en slags troværdighed, og historien var aktuel, idet mødet med Momsnævnet fandt sted den 25. oktober. Jeg tog artiklen med.

Momsnævnet bestod af politisk engagerede mennesker i normale erhverv, bl.a. en gårdejer, en tømrer og en advokat, og det var fint.

INDRE MARKED — Onsdag den 12. oktober 1994

EU ind i speget sag om video-monopol

Fem års energisk kamp mod den etablerede danske videobranche kulminerer i morgen for 33-årig forretningsindehaver i Aalborg

Af Ole Andersen

BRUXELLES (Børsen) Aalborg Byret beslutter i morgen, at EF-Domstolen skal vurdere dansk lovgivning, der giver de store videoselskaber monopol på udlejning af film til private

For den 33-årige Hans Kristian Pedersen, indehaver af en lille specialforretning i Limfjordsbyen, bliver dette om den forbudte kulmination i en sag, han har brugt fem år på at føre mod den etablerede videobranche. Den har blandt andet måtte stille en sikkerhed på en million kroner for at få nedlagt fogedforbud.

EU-Kommissionen har ef-ter fem års tavshed for nylig rettet henvendelse til Hans Kristian Pedersen for en orientering om sagen, der både handler om fri konkurrence og ophavsret.

Stor interesse

Den er de sidste par år blevet fulgt nøje af selskaberne, fordi det kontrollerede danske system formentlig står over for en omvæltning, hvis videoselskaberne ikke længere kan håndhæve deres eneret. Også bibliotekerne følger sagen. De har i øjeblikket ikke lov til at udlåne videoprogrammer uden særlig aftale med videoselskaberne.

Hans Kristian Pedersen sidgav i juni 1992 sin egen version af den konkrete sag. En bog, hvori der rettes voldsomme angreb på de store videoselskaber, på myndigheder især og Kulturministeriet i særdeshed.

Laserdise-system

Gennem en årrække har Hans Kristian Pedersen forsøgt at skabe et marked i Danmark for det såkaldte laserdisc-system, der viser film fra plader, ligesom videoer viser film fra bånd. Det er blevet forpurret med henvisning til dansk lovgivning.

- Sagen har betydning for film som medie, fordi laserdisc, som ikke fremstilles i Danmark og derfor må importeres, er det eneste videosystem, der gengiver filmværkerne kunstnerisk forsvarligt, siger Hans Kristian Pedersen, der får støtte fra de danske filminstruktører.

Systemet giver en væsentlig bedre billedkvalitet end de traditionelle videofilm, der ofte er beskåret i siderne, så de passer til tv-skærmen. Laserdisc er den eneste udgivelse, der gengiver filmen komplet.

Videodistributørerne kører deres sag på, at de har ophavsretten til filmene i Danmark. Det gav fogedretten dem medhold i. Et forbud, der forbinder Hans Kristian Pedersen i at drive sin forretning.

Brud på monopolet

Når sagen er forelagt EF-Domstolen, vil han gå til Kommissionen og anmode den om at foretage en beaudheundersøgelse for at få brudt videomonopolet i Danmark. - Det er en hel branche, der her er gået ud over. Min sag er en enkelt sag, men over hundrede forretninger har måttet lukke.

Hans Kristian Pedersen vil have EF-Domstolen til at svare på, om EU-retten er til hinder for, at en rettighedshaver i et medlemsland - i den konkrete sag Forenigen af Danske Videogram Distributører - kan forhindre udlejning af et værk, der er importeret fra et andet medlemsland, hvor rettighedshaveren har givet sit samtykke til udlejning.

Den 1. juli i år trådte et nyt EU.-direktiv i kraft om rettigheder for udlejnings- og udlånsrettigheder.

Heraf fremgår det blandt andet, at EU stableres som et område uden indre grænser. Således at en geografisk begrænsning af opførsomandelses samtykke ikke er mulig inden for Fælleskabet og inden for en medlemsstat.

Foreningen af Danske Videogram Distributører (FDV) fortolker direktivet på en måde, så de i praksis fortsat kan kontrollere udlejningen. Kulturministeriet støtter foreningen, og det samme gør de danske domstole.

Principiel betydning

I begrundelsen til Aalborg Byret for at forelægge sagen for EF-Domstolen, påpeger Hans Kristian Pedersens advokat, Anders Hjulmand, at den har principiel betydning for danske videoforhandlreres muligheder for at drive udlejningsvirksomhed uden en autorisation fra FDV. Sagen har endvidere principiel betydning for andre landes adgang til markedet i Danmark, skriver Anders Hjulmand.

Han mener også, at det har betydning for markedsføringen af laserdics-systemet i Danmark og dermed forbrugernes mulighed for at vælge.

Hans Kristian Pedersen, Aalborg, på vej til EF-Domstolen. De skal vurdere om der findes et monopol på videoområdet. *(Foto: Mogens Anthonsen)*

Børsen, 12. oktober 1994

Mødet med Momsnævnet

Jeg havde bedt om et møde, så jeg personligt kunne forklare, hvad en LaserDisc var for en størrelse, og så jeg personligt kunne redegøre for EU-rettens betydning. Jeg havde i den skriftlige appel påpeget det ulogiske i at sammenligne LaserDiscs med grammofonplader, der var fremstillet af vinyl, aflæst mekanisk af en nål og gengav musikalske værker. En LaserDisc bestod af polycarbonat og aluminium, aflæses optisk og gengav filmværker. Man kunne lige så godt sammenligne med en CD-ROM, der ligesom LaserDisc var fremstillet af polycarbonat og aluminium og var aflæst optisk af en laser. De lignede hinanden mere, og Momsnævnet havde afgjort, at CD-ROM ikke var belagt med grammofonpladeafgift.

Grammofonpladeafgiften var af og til omtalt som afgiften på "runde medier", men efter det kriterium burde afgiften også omfatte CD-ROM - eller for den sags skyld filmspoler og lysbilledkarruseller. Det afgørende var dog, at LaserDisc er et medium med filmværker. Jeg uddybede for Momsnævnet:

- Set fra et forbrugermæssigt perspektiv er det ønsket om at se film, der får én til at købe en videoplade. Som filmsamler har man to muligheder, hvis man vil have en bestemt film i sin samling. Man kan enten købe en videokassette, der i langt de fleste tilfælde er dansk produceret, eller man kan købe en LaserDisc, der helt sikkert er importeret.

Villy Ilsøe havde i sin redegørelse afvist at tage hensyn til tariferingen, så jeg anførte, at EU-Domstolen mente noget andet. Jeg henviste til domme, hvor samme varekode medførte, at det formelle krav til begrebet "lignende varer" var opfyldt.

Told- og Skattestyrelsen var på mødet repræsenteret ved John Holm Andreasen. Han anerkendte, at videoplader og videobånd i et vist omfang konkurrerede, men det var ikke relevant her, for den lokale region havde på hans henvendelse oplyst, at al Laserdiskens import var fra USA, så den var ikke omfattet af EF-traktatens artikel 95.

Jeg fortalte, at efter det indre markeds indførelse blev varer fra andre EU-lande ikke længere fortoldet, men anmeldt til Intrastat. I sagens natur var al "import" fra et tredjeland. Det havde regionen overset, og John Holm Andreasen undskyldte. Han var klar over, at andre regioner ikke opkrævede afgift, men Styrelsen havde ikke reageret, for den ville først se, om afgørelsen holdt i Momsnævnet. Det var på sin vis fornuftigt, men det var et hensyn, de netop havde afvist i forhold til mig!

I min redegørelse anerkendte jeg, at det kunne være vanskeligt at definere de nye optiske medier, hvor lyd, billede og tekst blev kombineret på helt nye måder, men i det konkrete tilfælde afgjorde EU-retten sagen.

Hvordan forholdt John Holm Andreasen sig til det? Han svarede defensivt, at det ikke var Told- og Skattestyrelsens opgave at forholde sig til EU-retten. Det var et fint udgangspunkt for mine afsluttende bemærkninger til Momsnævnet:

- I har følgende valg: I kan bestemme, at LaserDiscs ikke er grammofonplader, fordi det er sandt, eller I kan stadfæste afgørelsen om afgift, og så vil mit næste projekt være at indbringe sagen for EF-Domstolen. Her kan John Holm Andreasen så prøve at overbevise dommerne om, at Skat ikke behøver at iagttage EU-retten. Jeg har fortalt om afgiftens konkurrencebeskyttende virkning, så I er ikke i god tro, hvis I bevarer afgiften. Så er der tale om magtmisbrug til fordel for FDV.

Jeg var rolig, men bestemt, og på baggrund af Børsens artikel håbede jeg, at de forstod, at det ikke var tomme trusler. Jeg ved ikke, hvad der gjorde udslaget, men dagen efter afgjorde Momsnævnet uden yderligere forklaring, at LaserDiscs ikke var omfattet af afgiftspligten. Lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger blev ophævet allerede året efter, og i 1997 blev Momsnævnet nedlagt.

denskjultekorruption.dk/video43

TV Aalborg, 24. oktober 1994

denskjultekorruption.dk/video44

TV Aalborg, 28. oktober 1994

Den ulovlige afgifts tilbagebetaling

I det andet af de to anførte tv-indslag lød jeg lettet og forhåbningsfuld. Mareridtet så ud til at få en ende. Nu skulle forbrugerne bare have de penge tilbage, de havde betalt, og så skulle jeg have erstatning for det tab, jeg havde lidt, og det var så det, troede jeg. Tilbagebetalingen forløb uden problemer. Efter en kort drøftelse om, hvorvidt regionen eller Laserdisken skulle håndtere tilbagebetalingen, fik jeg udbetalt 413.231 kr. plus renter. Renterne beholdt jeg uden dårlig samvittighed til dækning af den betydelige administration. Kunderne fik også momsen tilbage, så i alt havde jeg over 500.000 kr. at dele ud af.

Mit eget erstatningskrav blev sendt videre i Told & Skats system.

(De store smil er fremme i Laserdisken. Nu kan vi uddele ca. 500.000 kr. til kunderne)

Laserdisken vandt afgiftsslagsmålet

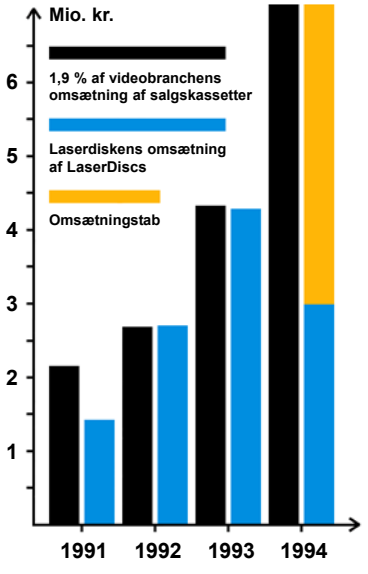
Momsnævnet gav Laserdisken medhold i, at LaserDiscs ikke er omfattet af afgiftspligt efter Lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. Find dine fakturaer med afgift frem, og du vil kunne få 15/115 af fakturabeløbet tilbage. Indlever eller send dem til Laserdisken med et følgebrev med angivelse af navn og adresse samt en oversigt, der indeholder faktureret dato, nummer og fakturabeløb. Postordresalg er registreret på pc, og i den forbindelse kan vi evt. være behjælpelig med at finde manglende fakturaer. Angiv, om du ønsker beløbet tilsendt på check, eller om beløbet skal stå på en konto som dit tilgodehavende.

Laserdiskens LaserDisc Katalog, Efterår 1994

53. Fire (u)nødvendige retssager om afgiften

En retsstat opfylder frivilligt sine forpligtelser, men det kender man ikke til i Danmark. Ambi-sagen viste, at magthaverne hellere pudser deres gorilla, kammeradvokaten, på den borger, der har et krav. Der stod ikke milliarder på spil her, men alligevel måtte jeg i næsten seks år kæmpe mig igennem fire retssager, før jeg fik udbetalt erstatning.

Laserdiskens tab

Hvad kostede afgiften Laserdisken?

Det kan man ikke vide med sikkerhed uden en parallelverden, hvor man kan se, hvordan det ville være gået, hvis der ikke var lagt afgift på. Da en sådan verden ikke findes, er man nødt til at foretage et kvalificeret gæt. Hvordan ville det være gået uden forbrugsbegrænsende afgift?

Laserdiskens omsætning af videoplader var i 1992 og 1993 meget tæt på 1,9 % af det danske salg af videokassetter. Det var ikke urimeligt at antage, at salget af videoplader havde fulgt det voksende marked for videofilm, og at salget i 1994 dykkede på grund af afgiften. Både mit salg og branchens salg var stigende op igennem 90'erne. Jeg havde ganske vist en mindre andel i 1991, men det var ikke så underligt, da jeg kun havde en butik i Aalborg. Åbningen af en butik i København gav naturligt nok en større markedsandel, og før afgiften lå den stabilt på omkring 1,9 %.

Hvis den udvikling var fortsat i 1994, havde jeg solgt for ca. 7 mio. kr. og ikke blot for ca. 3 mio. kr., som det endte med. Med en fortjeneste på 30 % kunne det direkte tab på grund af omsætningsnedgangen opgøres til over 1 mio. kr. Dertil kommer, at også salget af afspillere faldt, idet de højere priser på pladerne gjorde det mindre attraktivt at investere i en videopladeafspiller.

Hvis man ødelægger en genstand, kan man reparere skaden ved at erstatte den pågældende genstand. Så er man tilbage ved udgangspunktet, men så simpelt var det ikke for mig. Jeg led under forskelsbehandlingen i forhold til Hi-Fi Klubben, der oprindeligt var min kunde. Ville Hi-Fi Klubben være begyndt på egen import, hvis ikke Laserdiskens priser var steget på grund af afgiften?

Det kan være svært at vide, men selvom omsætningstabet blev erstattet, ville det ikke bringe Laserdisken til den situation, butikken ville have været i, hvis der ikke havde været afgift overhovedet. Aktivitetsniveauet var betydeligt lavere ved udgangen af 1994 efter et år med afgift, og det påvirkede fremtidens indtjeningsmuligheder. En sådan forstyrrelse af markedsforholdene skal også erstattes.

Møderne med den lokale skatteregion

Det var vigtigt at komme ud af betalingshenstanden med kreditorerne så hurtigt som muligt, så jeg sendte straks mit erstatningskrav til Tage Sørensen.

Erstatningskravet var baseret på det opnåede resultat i forhold til budgettet før afgiftens indførelse, og da mine budgetter var forsigtige, var det til Skats fordel. Jeg tilbød endvidere at afstå fra erstatning for forstyrrelse af markedsforholdene og for salgsnedgangen af afspillere, hvis vi kunne afslutte sagen med det samme. Det samlede krav var et beløb på 720.216 kr., hvorfra Skat kunne modregne min momsgæld på 339.146 kr., så en udbetaling på 381.070 kr. kunne afslutte sagen. Efter en uge uden reaktion ringede jeg til Tage Sørensen. Havde han modtaget mit brev, og havde han fået besked om Momsnævnets afgørelse?

Jo, han havde fået begge dele, men han havde regnet med at få en redegørelse og måske nogle instruktioner, og derfor havde han endnu ikke svaret. Han var med på, at vi burde finde en løsning, så vi aftalte et møde.

Da jeg dukkede op, sagde han til mig, at han gerne ville have sin chef med, og vi tre drøftede situationen. Det viste sig, at han troede, at erstatningskravet var en misforståelse, og at jeg havde ment tilbagebetaling. Jeg forklarede, at de to ting er forskellige. Det var forbrugerne, der reelt havde betalt afgiften, og jeg havde bare fungeret som administrator for Told & Skat. Tilbagebetalingen skulle selvfølgelig ske til forbrugerne, men jeg havde også lidt tab, fordi den forbrugsbegrænsende afgift havde ført til en lavere omsætning.

De to lovede at betale indbetalt afgift tilbage til mig, hvis jeg søgte om det. Af tekniske årsager kunne de ikke stå for tilbagebetalingen til kunderne, så det var de nødt til at overlade til mig, og det var jeg indforstået med. Det gav mig goodwill, at jeg havde kæmpet for kunderne, og flere af dem ville måske bruge pengene til at købe film for. Jeg blev bedt om at sende erstatningskravet til Villy Ilsøe.

Jeg sendte en udførlig opgørelse til Villy Ilsøe og mødtes med ham og hans chef, J. Berg Nielsen. Jeg havde beregnet et tab på salg af afspillere til 255.049 kr. og en pris på forstyrrelsen af markedsforholdene til 243.816 kr., men de to beløb ville jeg som sagt give i rabat imod en hurtig afslutning på sagen. J. Berg Nielsen lovede at sende mit erstatningskrav videre til Told- og Skattestyrelsen.

På væggen på Tage Sørensens kontor hang en stribe fra *Peanuts* (Radiserne), og den passede så fantastisk på situationen, at jeg spurgte, om jeg måtte få den med som minde. Det fik jeg, og siden har den hængt på opslagstavlen i Laserdisken.

Til støtte for Deres erstatningskrav har De fremført, at Told- og Skatteregion Aalborgs beslutning om at pålægge Dem afgift var retsstridig, og at regionen i den forbindelse har handlet uagtsomt.

Told- og Skatteregion Aalborgs beslutning om at afkræve afgift af laserdisc blev truffet med baggrund i Momsnævnets afgørelse nr. 92-287-11 af 12. februar 1993. I denne afgørelse bestemte Momsnævnet, at CD-ROM ikke var afgiftspligtige efter lov om forbrugsbegrænsende afgifter. En række produkter, der var umiddelbart sammenlignelige med CD-ROM - såsom CD-ROM XA, CD-I, DVI og CDTV - blev ikke fritaget for afgiftspligt. Momsnævnet lagde ved sin afgørelse vægt på, at CD-ROM udelukkende var beregnet til elektronisk lagring af tekst, mens de andre produkter også blev anvendt til lagring af lyd og billede.

Idet laserdisc ikke udelukkende er beregnet til elektronisk lagring af tekst, men netop til lagring af lyd og billede, kan Told- og Skatteregion Aalborgs afgørelse om at opkræve afgift af laserdisc ikke anses for at være uforenelig med Momsnævnets afgørelse nr. 92-287-11. Told- og Skattestyrelsen finder på den baggrund ikke, at Told- og Skatteregion Aalborg ved sin beslutning om at opkræve afgift af laserdisc har handlet erstatningspådragende, idet regionen ikke kan anses for at have udvist culpa. Styrelsen skal derfor afvise Deres krav om erstatning.

Told- og Skattestyrelsens første afslag på erstatning, 17. marts 1995

Told- og Skattestyrelsens første afslag

Told- og Skattestyrelsens afslag er underskrevet af fuldmægtig Jan Torp Hansen. Nusers bemærkning i tegneserien syntes også at være møntet på ham og ikke kun på Villy Ilsøe, der ikke slet anede, hvad CD-Video eller LaserDisc var for noget, da han på et 100 % teoretisk grundlag traf en forkert afgørelse.

Jan Torp Hansen fattede endnu mindre. Han henviste til, at Momsnævnet havde vurderet diverse CD-ROM produkter. Jamen, sagen drejede sig om LaserDiscs! I stedet for at forholde sig til, at Momsnævnet havde afgjort, at LaserDisc ikke var omfattet af afgiftspligt, fastholdt han, at Villy Ilsøe ikke havde vurderet forkert. Trods Momsnævnets afvisning mente også han, at LaserDisc lignede CD-ROM så meget, at beslutningen om afgift var korrekt. Udover at han ikke vidste, hvad han havde med at gøre, respekterede han ikke engang Momsnævnets afgørelse.

Sund fornuft førte tydeligvis ingen vegne, men han havde ignoreret EU-retten, og det kan man ikke. Jeg forlængede forligstilbuddet til den 7. april 1995, og hvis han fastholdt konklusionen, kunne han jo prøve at overbevise EU-Domstolen om, at artikel 95 gerne må overtrædes, blot det er Momsnævnet, der gør det!

Faktisk havde Momsnævnet kort tid forinden, den 15. februar 1995, vurderet en række CD-ROM produkter på ny og fjernet afgiften på de produkter, der ikke alene eller i overvejende grad var indrettet på at være lydbærende. Jeg så det som et tegn på, at Momsnævnet havde lyttet til mine advarsler og inddraget EU-retten. For en tid førte det til et uoverskueligt afgiftskaos, hvorefter loven blev ophævet.

Yderligere et år med bortforklaringer

Det var åbenbart stadig Told- og Skattestyrelsens opfattelse, at den ikke behøvede at iagttage EU-retten. Afgørelsen var ikke andet end en dårlig undskyldning. Skat havde betalt den indbetalte afgift tilbage, og det var naturligvis ikke sket, hvis der havde været tale om en lovlig afgift, så det forholdt sig sådan, at Skat frivilligt levede op til sine forpligtelser over for kunderne, men i forhold til mig løb de fra ansvaret. Jan Torp Hansen havde simpelthen grebet den første undskyldning, der var faldet ham ind.

Da jeg tænkte nærmere over det, blev jeg mere og mere vred. Jeg havde i min ansøgning pænt forklaret, at Villy Ilsøe ikke med vilje havde overtrådt EU-retten, men det undersøgte produkt havde udviklet sig så langt fra grammofonplader og var i brugsmæssig forstand kommet så tæt på videokassetter, at artikel 95 kom til at få en betydning. Ved at overse dette havde Villy Ilsøe handlet uagtsomt.

Det stødte mig, at Jan Torp Hansen havde valgt at se bort fra EU-retten og min redegørelse om culpa for at fastslå, at der ikke forelå culpa, bare fordi han heller ikke kunne se forskel på en CD-ROM og en LaserDisc. Det var tudedumt og også flabet og respektløst over for mig, så jeg skrev derefter til ham, at jeg ville melde ham til politiet, hvis han fastholdt, at Told- og Skattestyrelsen kunne agere, som om, at EU-retten ikke eksisterede.

Truslen førte i det mindste til, at han accepterede, at vi mødtes for at drøfte sagen. Det skete den 6. april, hvor jeg igen fortalte om videokassetter og videoplader og den konkurrencebeskyttende virkning på salget af videokassetter, som en afgift på videoplader har. Det var afgørende, at næsten alle videokassetterne i Danmark var dansk fremstillet, mens videopladerne næsten alle var importeret.

Jeg forlængede forligstilbuddet til den 21. april, så han fik et par uger til at forstå det EU-retlige dilemma. Det var tydeligt, at han ikke havde forståelse for min situation, og at han anså det for sin opgave at forhindre mig i at få erstatning. Jeg sendte ham afslutningsvist en omhyggelig gennemgang af EU-retten.

Der skete intet, så da deadline udløb, meddelte jeg, at der var gået så lang tid, og at jeg havde pådraget mig så mange følgetab i mellemtiden, at jeg ikke mere ville give afkald på erstatning for forstyrrelse af markedsforholdene. Herefter var forligstilbuddet som udgangspunkt steget til 946.032 kr.

Der var stadig den gulerod, at jeg ville se bort fra tabet i form af nedgangen i salget af videoafspillere, hvis han accepterede tilbuddet senest den 1. maj.

Jeg var ekstremt presset økonomisk på det tidspunkt. Pengene var jo reelt tabt, og det var mine kreditorer, der holdt mig oppe. Mit kreditkort var spærret, og jeg havde meget lidt handlefrihed. Jeg var også vred over de dårlige undskyldninger. Det var min første strid med myndighederne. Min ambi-ansøgning var endnu ikke behandlet, og jeg havde en naiv tro på, at jeg ville få en fair behandling.

I desperation skrev jeg to gange til skatteminister Carsten Koch, og til sidst bad jeg statsminister Poul Nyrup Rasmussen om at gribe ind. Men der skete intet.

Når en medlemsstats overtrædelse af fællesskabsretten må tilregnes den nationale lovgiver, der handler på et område, hvor denne har en vid skønsbeføjelse, når der skal træffes valg af normativ karakter, har de borgere, der har lidt skade, ret til erstatning, når den bestemmelse i fællesskabsretten, der er overtrådt, har til formål at tillægge dem rettigheder, når overtrædelsen er tilstrækkelig kvalificeret, og når der er en direkte årsagsforbindelse mellem overtrædelsen og de skadelidte tab.

Den nationale retsinstans kan ikke inden for rammerne af den nationale lovgivning, den anvender, gøre erstatningen af tabet betinget af, at der hos det statslige organ, overtrædelsen må tilregnes, foreligger culpa (forsæt eller uagtsomhed), som går videre end den tilstrækkelig kvalificerede overtrædelse af fællesskabsretten.

Den erstatning, medlemsstaterne skal betale for skader, de har forvoldt borgerne ved overtrædelser af fællesskabsretten, skal stå i passende forhold til det lidte tab.

EU-Domstolens dom i de forenede sager C-46/93 og C-48/93, 5. marts 1996

Told- og Skattestyrelsens foragtelige løsning

I mellemtiden faldt der ved EU-Domstolen endnu en dom om medlemsstaternes erstatningsansvar, og den var som mønted på situationen. Der var givet afslag på erstatning med henvisning til, at der ikke forelå culpa, men ifølge EU-Domstolen indtrådte erstatningsansvaret, blot EU-retten var overtrådt.

John Holm Andreasen havde i sin redegørelse accepteret, at videokassetter og videoplader konkurrerede, så hvorfor ikke drage den logiske konklusion?

I et desperat forsøg på at undgå erstatningsansvar gik Told- og Skattestyrelsen til Justitsministeriet, og så gik der et år mere. Først den 12. april 1996 forelå en redegørelse af EU-retten og retspraksis. Ok, Skat ville lave sin egen undersøgelse, men behøvede det virkelig at tage halvandet år?

Nu hvor de også havde fået EU-retten forklaret af Justitsministeriet, manglede de blot at anvende EU-retten på den konkrete sag, ikke sandt? Man tror det næppe, men ingen - *ingen* - i hele det store statslige system turde tage det ansvar.

Den 23. maj 1995 forelagde vi spørgsmålet for Justitsministeriet, der den 12. april 1996 afgav en udtalelse om spørgsmålet, herunder en gennemgang af domspraksis. Kopi af udtalelsen vedlægges. Det fremgår heraf, at afgørelsen af, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af EF-traktatens art. 95, beror på en konkret vurdering af en række omstændigheder. Desuden fremgår det, at spørgsmålet om i hvilket omfang staten er erstatningsansvarlig efter art. 5 ligeledes beror på en konkret vurdering.

På den baggrund konkluderer Justitsministeriet, "at den endelige afgørelse af den konkrete sag vedrørende firmaet Laserdisken henhører under domstolene". Styrelsen skal derfor afvise Deres krav om erstatning.

Told- og Skattestyrelsens andet afslag på erstatning, 26. juni 1996

Principperne bag modregning

Mon ikke de fleste af os har prøvet at modregne eller været ude for modregning? Jeg er i biografen med min ven Peter, og han har glemt sin pung, så jeg lægger ud. Nu skylder Peter mig 100 kr. Nogle dage senere mødes vi over en øl på John Bull Pub, og Peter betaler for min øl, der koster 40 kr. Han giver mig 60 kr. og siger til mig, at de 40 kr. er modregnet, så nu er vi kvit.

Det er i orden at betale sin gæld ved modregning, når der opstår en fordring den anden vej, og det er et princip, som rutinemæssigt benyttes af Skat og andre offentlige myndigheder, når de får et krav hos borgeren. Det er vigtigt at forstå, at parterne ikke behøver at være enige, selvom det oftest vil være tilfældet. Skat har på sin egen hjemmeside skrevet dette om tvungen modregning:

> "Ved tvungen modregning kan modregning ske, uden at der foreligger en aftale om modregning mellem parterne. Tvungen modregning iværksættes ved, at modregneren afgiver en modregningserklæring. Den har karakter af påbud til hovedmanden. Han kan derfor ikke afvise erklæringen, og den har virkning, så snart den er kommet frem til ham."

Der er nogle betingelser, der skal være opfyldt:

- Kravene er udjævnelige
- Kravene er afviklingsmodne
- Kravene er gensidige
- Modkravet er retskraftigt

Reglerne for modregning blev relevante, da jeg modtog Skats afslag på erstatning. Det var bogstaveligt talt en krigserklæring. Jeg blev direkte opfordret til at lægge sag an, og når man fører sag mod regeringen, er det krig. Der gælder ingen regler, og man skal være forberedt på, at regeringen vil bruge alle - *alle* - midler.

En ny retssag mod regeringen var en stor og en meget uønsket belastning, og Skats adfærd var uretfærdig over for de kreditorer, der holdt Laserdisken i live. Jeg ville benytte lejligheden til at gøre livet lettere og hjælpe kreditorerne.

Jeg drøftede min plan med advokat Per Christensen, der henviste mig til den anerkendte "bibel" på området, Bernhard Gomards *Obligationsret,* i særdeleshed kapitel 22 om modregning, og her fandt jeg direkte støtte til mit forehavende:

> "En modregningsret for borgeren har kun begrænset betydning, da det offentlige er betalingsdygtigt. Adgang til modregning kan dog have værdi, f.eks. hvor ekspeditionen af en udbetaling trækker i langdrag, eller hvor modfordringen (med urette) bestrides."

Jeg stod overfor at skulle betale moms, men i stedet for at betale sendte jeg denne gang en kopi af min nye stævning til Tage Sørensen med den besked, at jeg havde modregnet både momsregningen og al anden gæld til Told & Skat i erstatningskravet, så nu var vi kvit. Det gav mig lidt luft for en tid.

Retssag nr. 1: Fogedforretningen mod Laserdisken

Skatteministeriet tolererede ikke den form for ulydighed. Told- og Skattestyrelsen gav kammeradvokaten ordre til at straffe Laserdisken med en tvangsinddrivelse af det modregnede beløb plus renter og retsafgift.

Opgaven tilfaldt topadvokaten Tomas Ilsøe Andersen, der også var i gang med at forhindre, at virksomhederne fik tilbagebetalt ambi, og han syntes ikke, det var nødvendigt at lade mig kende til grundlaget for tvangsinddrivelsen i forvejen. Jeg fik kun at vide, at jeg skulle møde i fogedretten den 9. januar 1997, fordi Told- og Skattestyrelsen havde anmodet om en fogedforretning på 682.633 kr. Han sendte først en kopi af fogedrekvisitionen til mig, *efter* at retsmødet var overstået.

Min modregning var korrekt, men jeg havde selvfølgelig en mistanke om, at modkravets retskraft ville blive anfægtet i og med, at Skatteministeriet ikke havde anerkendt sin erstatningspligt. Tomas Ilsøe Andersen tilføjede et argument om, at da staten altid er betalingsdygtig, havde jeg ikke grund til at modregne. Jeg kunne nemlig regne med at få pengene, hvis jeg vandt retssagen i Østre Landsret.

Jeg fandt argumentet bagvendt og virkelighedsfjernt. Det var mig, der havde tabt penge på afgiften, og jeg havde ikke ubegrænsede midler. Jeg kunne ikke føre forretningen videre, som om intet var hændt. Modregningen var gjort nødvendig af, at Told- og Skattestyrelsen ikke selv ville anvende EU-retten på den konkrete sag, men havde forlangt en domstolsafgørelse. Laserdisken kunne ikke overleve uden penge så længe, men når staten havde så mange penge, kunne den vel godt vente, indtil Østre Landsret havde afgjort spørgsmålet?

Jeg forsvarede mig med, at det ikke burde komme mig til skade, at jeg stod ved mit ansvar, mens Told- og Skattestyrelsen forlangte en domstolsafgørelse, før den stod ved sit. Tænk, hvis ingen ville betale skat, før de blev dømt til det!

Alle betingelser var formelt opfyldt, og jeg havde sikret, at kravet ville blive prøvet ved en domstol. Jeg havde ikke hevet et tilfældigt krav op af en hat.

> Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende, at rekvirenten er berettiget til at foretage udlæg hos rekvisitus, idet betingelserne for rekvisiti modregning ikke er opfyldt, og idet rekvisitus ikke har bestridt eksistensen eller størrelsen af rekvirentens fordring.
>
> Til støtte herfor gøres det gældende, at den fordring, rekvisitus gør gældende at kunne modregne med, udgør et erstatningskrav, hvis berettigelse er ganske udokumenteret. Hertil kommer, at rekvirenten til enhver tid vil kunne honorere et eventuelt erstatningsbeløb, som rekvisitus - mod forventning - skulle blive tilkendt i forbindelse med den anlagte landsretssag, hvorfor rekvisiti adgang til modregning ikke har vægtige hensyn for sig med hensyn til adgangen til på et senere tidspunkt at blive fyldestgjort for sit eventuelle krav.

Skatteministeriets fogedrekvisition, 7. november 1996

Tomas Ilsøe Andersen var lige så manipulerende, som han var i ambi-sagen. Han fremstillede situationen, som om likviditetsproblemerne udsprang af striden med FDV. Told- og Skatteregionens deltagelse i betalingshenstanden fremstillede han som en velvillig gestus, som jeg havde misbrugt.

Sikke noget sludder. FDV's fogedforbud og leveringsnægtelse skete i starten af 1992, og ikke desto mindre havde Laserdisken præsteret fremgang både i 1992 og 1993. Det fremgik af mine regnskaber, som skattemyndighederne naturligvis rådede over, men han forsøgte alligevel at lyve sig fra, at omsætningsnedgangen faldt sammen med afgiften på LaserDiscs et par år senere!

Han afviste, at afgiften var i strid med loven. EU-retten var ikke relevant, fordi jeg udelukkende importerede film fra USA, påstod han pludselig overraskende. John Holm Andreasen havde ellers undskyldt for den fejl over for Momsnævnet, men Tomas Ilsøe Andersen buldrede løs og afviste videre, at regionen var blevet underkendt af Momsnævnet.

Hans forklaring var, at Momsnævnet blot havde ændret en tidligere afgørelse, og det betød ikke, at regionens afgørelse var forkert.

Han afviste også, at Laserdisken havde tabt så meget som en krone på grund af afgiften. De virksomheder, som havde solgt videoplader uden afgift i perioden, lå i Taastrup og på Frederiksberg, så det kunne ikke have haft nogen betydning for Laserdisken, som lå i Aalborg.

Havde han aldrig hørt om transport af varer? Hi-Fi Klubben og Laserdisken havde begge butikker i København og Aalborg, og begge havde postordresalg, men disse fakta påvirkede ham ikke.

Omsætningsfaldet kunne skyldes alt muligt andet, fremturede han ufortrødent. Måske var det dårligere service i Laserdisken, der havde fået kunderne til at søge mod andre forhandlere? Uagtet at salgsfremgangen på videokassetter fortsatte i 1994, mente han alligevel, at salgsnedgangen for videoplader skyldtes, at der ikke blev udgivet interessante film på LaserDisc i perioden. Ja, selv noget så langt ude som kursudsving nævnte han som en mulig årsag til omsætningsnedgangen.

Disse argumenter blev fremført af det samme skatteministerium, der i ambi-sagen argumenterede med, at hvis jeg ikke havde lagt ambi på prisen, havde jeg fået så stor en konkurrencefordel ud af det, at jeg af den grund skulle afskæres fra at få ambi tilbagebetalt (side 712). Mens en afgift på 15 % ikke betød det mindste!

> På det foreliggende grundlag må det lægges til grund, at der kun var to virksomheder, Danmarks Hi-Fi Klub på Frederiksberg og Pioneer Electronics i Tåstrup, der i 1993-1994 solgte videoplader uden afgift. Det forhold, at to virksomheder, der begge er beliggende i Københavnsområdet, ikke betalte afgift, kan ikke antages at have nogen som helst betydning for sagsøgerens omsætning i perioden.

Skatteministeriets processkrift, 7. marts 1997

Den konstaterede omsætningsnedgang kan skyldes en række forhold, som intet har at gøre med afgiftspålægget. Omsætningsnedgangen kan skyldes forhold, som direkte relaterer sig til den af kærende drevne virksomhed, som f.eks. kundernes valg af andre forhandlere på grund af ændringer i serviceniveau, udbud og kvalitet, eller omsætningsnedgangen kan skyldes forhold, som ikke direkte forholder sig til den af kærende drevne virksomhed, som f.eks. en generel mindre tilgang af nye laserdisktitler på markedet, eller kursudsving.

Skatteministeriets kæresvarskrift, 6. marts 1997

Jeg gjorde gældende, at regionen havde betalt afgiften tilbage i erkendelse af, at regionens afgørelse var underkendt, og under alle omstændigheder var afgiften i strid med EU-retten. Af uransagelige årsager ville skattemyndighederne bare ikke selv tage stilling til EU-rettens betydning. Det lå ellers lige til højrebenet, når de var klar over, at videokassetter og videoplader konkurrerede. De havde forlangt en domstols vurdering af EU-retten, og den måtte fogedretten så give dem.

Fogedretten var her retsassessor Dorete Bager, og hun var ikke indstillet på at anvende EU-retten eller tage stilling til noget kontroversielt. Efter retsmødet kaldte hun mig ind på sit kontor. Hun ville lige forklare - det lød nu mest som en undskyldning - at hun ikke kunne tage stilling til mit erstatningskrav andet end at iagttage, at det var bestridt af skattemyndighederne.

- Jeg kan ikke betale 682.633 kr., så en tvangsinddrivelse vil føre til butikkens lukning, forklarede jeg.

- De vil sikkert gå med til en afdragsordning, trøstede hun, men jeg kunne ikke se, at det ville føre til andet end en langsommere død.

- Hvis du giver Told- og Skattestyrelsen medhold, er jeg nødt til at appellere og håbe på, at landsretten vil vurdere mit erstatningskrav, svarede jeg,

- Det forstår jeg godt, sagde hun, og det fik mig til at spekulere på, hvorfor hun ikke var mere sikker på sig selv. Hvis hun havde truffet den rigtige afgørelse, ville en appel ikke ændre noget. Jeg syntes, hun løb fra sit ansvar som dommer.

Fogedretten skal udtale

Idet rekvirentens krav er ubestridt, og idet rekvisiti modregningskrav, der er ukonnekst, bestridt og udokumenteret og derfor ikke har en sådan klarhed, at fogedretten ved sin bedømmelse kan tage det i betragtning, tages rekvirentens påstand til følge, hvorfor

b e s t e m m e s:

Den af Skatteministeriet mod Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen begærede fogedforretning nydes fremme.

Fogedrettens kendelse, 28. januar 1997

> Det skal præciseres, at spørgsmålet om, hvorvidt videoplader (laserdiscs) var omfattet af § 1 i lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger ikke havde været forelagt Momsnævnet forud for dettes afgørelse herom af 26. oktober 1994, og at der forud herfor heller ikke i øvrigt havde udfældet sig nogen fast administrativ praksis. Først med den nævnte afgørelse fra Momsnævnet blev dette meget tvivlsomme spørgsmål afgjort. Afgørelsen må forstås således, at der ikke har været den fornødne hjemmel for opkrævning af afgift af videoplader.

Skatteministeriets duplik, 10. januar 1997

Told- og Skattestyrelsens beskidte trick

I erstatningssagen ved Østre Landsret var Told- og Skattestyrelsen presset og bad om udsættelse af replikken, der skulle have været mig i hænde den 11. november 1996. Østre Landsret udsatte fristen til 6. januar 1997, men dagen oprandt, uden at jeg hørte noget. Med henvisning til retsmødet i fogedretten den 9. januar 1997 rykkede jeg Østre Landsret, men først den 10. januar - dagen *efter* retsmødet - fik jeg tilsendt duplikken, hvor Told- og Skattestyrelsen for første gang anerkendte, at der ikke var den fornødne hjemmel til at opkræve afgiften.

Told- og Skattestyrelsen havde med vilje tilbageholdt den vigtige erkendelse. Tomas Ilsøe Andersen havde dagen forinden i fogedretten med stor ildhu afvist, at afgiften var ulovlig, og på det bevidst forkerte grundlag havde han forsøgt at smadre Laserdisken med en tvangsinddrivelse. Hvor lavt kan man synke?

Mit tredje møde med Lilholt

På grundlag af indrømmelsen bad jeg om, at kæremålet fik opsættende virkning, og at der blev anordnet mundtlig forhandling, og begge dele blev bevilget.

Nogle måneder senere erkendte Skatteministeriet også, at afgiften havde været i strid med EF-traktatens artikel 95, og at jeg principielt havde krav på erstatning. I den konkrete sag skulle jeg ikke have erstatning. Nu var argumentet, at afgiften var betalt tilbage, og jeg kunne ikke også få erstatning. Det var Skatteministeriets supplerende holdning, at jeg selv havde valgt at forære pengene væk til kunderne. Jeg måtte altså indkalde Tage Sørensen og Villy Ilsøe som vidner, så de kunne forklare Vestre Landsret, hvorfor pengene var tilbagebetalt til mig. Det undrede mig, at Told- og Skattestyrelsen ikke selv havde undersøgt det.

Der var retsmøde i Vestre Landsret den 11. november 1997. De tre dommere var Eva Skov og Kurt Rasmussen plus en gammel kending, Lilholt, der hilste på mig, som var vi gamle venner: - Ja, vi kender jo hinanden. Dengang drejede det sig om udlejning. Det var noget med undertekster, var det ikke?

Han nævnte ikke injuriesagen, men jeg blev hurtigt glad for, at han førte ordet. Han skar igennem, når det blev useriøst, og lige så kontant, han havde været mod mig tidligere, var han nu mod kammeradvokatens advokat, Boris Frederiksen.

Retten må lægge til grund, at den omstændighed, at en skønsmæssig afgørelse ændres af rekursmyndigheden, efter retspraksis og herskende teori ikke i sig selv er ansvarspådragende for den underordnede myndighed, og retten finder det ikke godtgjort, at sagsøgtes sagsbehandling har været uforsvarlig, mangelfuld eller i øvrigt af en sådan karakter, at der heri er noget ansvarsgrundlag.

Retten finder imidlertid, at sagsøgte ved at udsende spærringsmeddelelse på et grundlag, som efterfølgende blev underkendt, og hvortil sagsøgte ikke havde nogen særligt foreskreven lovmæssig pligt, har handlet ansvarspådragende i forhold til sagsøgeren. Retten har herved tillagt det betydning, at sagsøgeren ikke havde noget anvendeligt retsmiddel mod spærringen. Sagsøgte findes derfor efter dansk rets almindelige erstatningsregler at burde erstatte sagsøgeren hans tab.

Dom om erstatningspligt ved myndighedsfejl, 10. januar 1997

Trods det manglende retsgrundlag for afgiften fastholdt Told- og Skattestyrelsen besynderligt nok, at der ikke var et erstatningsansvar efter dansk lov. Argumentet var, at Villy Ilsøe ikke kunne gøre for, at han havde taget fejl.

Jeg fremlagde en frisk dom, der var offentliggjort i Skats eget blad, *Tidsskrift for Skatter og Afgifter*. Her var sagsbehandlingen hverken uforsvarlig, mangelfuld eller i øvrigt ansvarspådragende, men myndighederne havde ikke haft pligt til at handle og skulle derfor erstatte borgerens tab. Samme situation!

- Det er en god iagttagelse, synes De ikke? sagde Lilholt til Boris Frederiksen, der sad og vred sig og ikke anede, hvad han skulle svare.

Det blev hurtigt klart, at Lilholt ikke ville gå med til en fogedforretning, og det forklarede han Boris Frederiksen således: - Vi mener, I kunne have gjort mere for at behandle lignende situationer ens. Vi kan ikke udelukke, at han får medhold i landsretten. Hvordan vil det ikke se ud i den almindelige befolknings øjne, hvis han får medhold, men forinden har mistet sin forretning?

Han gav alligevel myndighederne en livline, så det ikke kom til at fremgå, at de havde tabt sagen. Han gav dem 14 dage til at skifte mening og "frivilligt" give mig medhold. Det gjorde de så, og således undgik de at få en kendelse imod sig.

Efter votering tilkendegav landsretten, at sagen, såfremt der skal afsiges kendelse, vil få det udfald, at kærendes subsidiære påstand vil blive taget til følge, således at sagen hjemvises til fogedretten til fortsat behandling, når der er truffet afgørelse i den sag om sagens materielle spørgsmål, der verserer mellem parterne ved Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 502, stk. 1, nr. 2.

Landsretten henstillede, at indkærede herefter tog bekræftende til genmæle over for kærendes subsidiære påstand.

Vestre Landsrets tilkendegivelse, 11. november 1997

Det usmagelige skattepolitiske spin

Skatteminister Ole Stavad (S) var sluppet usædvanligt skidt fra et forsøg på at føre sig frem som moralens vogter. Han havde bl.a. bragt sig i vælten, da han løb fra et løfte til Sparekassen Nordjylland om at sikre den et skattefradrag, så den kunne overtage Himmerlandsbanken efter dennes konkurs og redde denne banks kunder fra tab. Løftebruddet tvang sparekassen ud i et årelangt og grotesk forløb, der fik en passende afslutning med sparekassedirektør Jørgen Giversens udødelige ord i kronikken *Den vilde flugt fra ansvaret* i Aalborg Stiftstidende (23. oktober 1994):

Det er menneskeligt at fejle,
men det er forbryderisk at fremture i sin fejltagelse.

Carsten Koch (S) overtog faklen, og han fortsatte i samme stil. På den ene side lod han Skatteministeriet forfølge den ene virksomhed efter den anden, mens han offentligt pudsede ministeriets efterhånden medtagne glorie. Da nogle advokater kritiserede, at Skatteministeriet undertrykte afgørelser, der ikke var til ministeriets fordel, reagerede Carsten Koch personligt i en kommentar i Jyllands-Posten (den 24. maj 1997). Han sluttede af med følgende salut:

> "Jeg vil derfor gentage med understregning, at ministeriet absolut ikke fører sager, som objektivt set ikke kan forsvares, og at ministeriet ikke undertrykker afgørelser, som taler for skatteyderens synspunkt."

Samme skatteminister havde jeg to gange uden held forsøgt at få til at forholde sig til mit erstatningskrav, men ministeriet valgte at tvinge mig til at anlægge sag, og først da ville ministeriet erkende, at afgiften var ulovlig. Kan det objektivt set forsvares at tvinge en borger til at anlægge en retssag for at få et svar?

Jeg følte mig i den grad ramt, og jeg deltog i debatten med kronikker i Aalborg Stiftstidende såvel som personlige breve til Skatteministeriet. Et af dem affødte følgende svar fra departementet:

> Østre Landsret modtog den 16. juli 1996 Deres stævning med krav om bl.a. erstatning i anledning af, at der i perioden 1993-94 blev opkrævet afgift på videoplader. Skatteministeriet har i april 1997 efter udveksling af processkrifter anerkendt erstatningsansvaret. Der mangler kun at blive taget stilling til størrelsen af erstatningskravet på grundlag af den dokumentation, som De kan fremlægge.
>
> Der er således taget stilling til, at opkrævningen af afgiften stred mod EF-traktatens artikel 95, stk. 2, og at Skatteministeriet var erstatningsansvarlig for et eventuelt lidt tab. En væsentlig del af sagen er inden for meget kort tid blevet afklaret, fordi Skatteministeriet har anerkendt berettigelsen af Deres krav. Et sådant forløb kan ikke med rimelighed tages til indtægt for Deres kritik af, at ministeriet skulle føre sager, som objektivt ikke kan forsvares.

Skatteministeriet til Laserdisken, 3. juni 1997

I bortforklaringen er udeladt, at der først var gået 21 måneder, hvor ministeriet havde nægtet at forholde sig til erstatningskravet, og at ministeriet efterfølgende havde forsøgt at tage livet af Laserdisken med en fogedforretning.

Svaret til Kim Behnke nedenfor vedrørte det andet problem. Sandheden er, at Lilholt ikke ville være med til den klapjagt, der kunne koste Laserdisken livet, og derfor blev fogedforretningen afværget. Brug af tilkendegivelser er ofte kritiseret, fordi de giver et misvisende billede af tabte sager. Skatteministeriet havde gjort, hvad det kunne for at smadre Laserdisken, men det tæller ikke med i statistikken som en tabt sag. Carsten Koch undertrykte den tabte sag for at kunne ignorere det faktum, at skattemyndighederne drev klapjagt på mig.

Var det mig, der fik den opkrævede afgift tilbage? Nej, jeg gjorde regionen den tjeneste at forestå tilbagebetalingen til kunderne, og det havde intet med mit krav at gøre. Det skulle vise sig, at Skatteministeriet i yderligere tre år med *alle* midler kæmpede for at undgå at betale erstatning, og det betalte *aldrig* frivilligt.

Spørgsmål nr. S 607:

Vil ministeren redegøre for, hvilke overvejelser ministeren gør sig om borgernes retssikkerhed, efter at Told & Skat har tabt sagen mod Laserdisken i Aalborg ved Vestre Landsret om betaling af moms?

Begrundelse: Borgernes retssikkerhed handler primært om, at myndighederne ikke jagter en skatteborger unødvendigt, og at myndighederne optræder som et serviceorgan for borgerne og ikke som lederen af en klapjagt.

I sagen om Laserdisken fra Aalborg har Told & Skat tabt en sag i Momsnævnet. Og nu også en momssag ved Vestre Landsret. Der er tale om klapjagt på en enkelt unik virksomhed gennem mange år. Til trods for at Told & Skat bliver ved med at tabe sagerne, så fortsætter jagten. Under skatteminister Anders Fogh Rasmussen blev der indført et princip om, at Told & Skat ikke skulle anke sager ved underretten, når borgerne vandt. Under skatteminister Ole Stavad blev klapjagterne igen indledt. Ministeren har mulighed for at afgøre, om Told & Skat skal være et serviceorgan, eller om man skal ødelægge en virksomheds eksistensmulighed ved år efter år at rejse og anke sager mod virksomheden.

Svar:

Told & Skat har efter en afgørelse fra Momsnævnet anerkendt, at firmaet Laserdisken fejlagtigt er opkrævet afgift af videoplader. Den opkrævede afgift er derfor tilbagebetalt til virksomheden.

Det er ikke Told & Skat, men virksomheden der har kæret en afgørelse fra fogedretten i Aalborg til Vestre Landsret. Told & Skat har under forhandlingerne i Vestre Landsret accepteret, at det her omtvistede spørgsmål udsættes, indtil en af virksomheden anlagt erstatningssag mod Told & Skat er afgjort af Østre Landsret.

Told & Skat har altså ikke tabt sagen i Vestre Landsret, og forløbet giver mig ikke anledning til overvejelser om borgernes retssikkerhed.

Skatteminister Carsten Koch til Kim Behnke (FP), 8. december 1997

Mens sagsøgte anerkender erstatningsansvaret efter fællesskabsretten, i det omfang sagsøger har importeret videoplader fra EU-medlemsstater, bestrider sagsøgte fortsat, at opkrævningen af afgift har påført sagsøger et tab. Sagsøgte lægger vægt på, at den opkrævede afgift er tilbagebetalt til sagsøger. Det forhold, at sagsøger har valgt at udbetale en del af afgiften til sine kunder, er sagsøgte uvedkommende.

Skatteministeriets processkrift, 6. maj 1997

Politianmeldelsen for bedrageri

Skatteministeriets bortforklaringer var begyndt at blive trættende. Nu lod det som om, at tilbagebetalingen af afgift skulle dække mine tab - ikke kundernes. Hvis en eller anden havde taget en snak med Tage Sørensen eller Villy Ilsøe, ville det være klart, hvordan det hang sammen, men det gjorde ingen. Tilbagebetalingen blev blot brugt som undskyldning for at snyde mig for erstatning.

Jeg havde på det tidspunkt udbetalt 242.118,40 kr. til 529 kunder, og det kunne jeg bare have ladet være med, hvis man skal tro advokat Britta Moll Sørensen, der nu repræsenterede Skatteministeriet.

Hvis hun havde ret, var jeg blevet godt og grundigt snydt af Tage Sørensen og Villy Ilsøe, så jeg meldte dem til politiet. De havde bragt mig i den vildfarelse, at pengene skulle udbetales til kunderne, og det havde kostet mig 242.118,40 kr.

Politiet handlede prisværdigt hurtigt. Jeg sendte anmeldelsen den 12. maj 1997 til statsadvokaten. Den 20. maj fik jeg at vide, at anmeldelsen burde være sendt til politiet, hvortil statsadvokaten videresendte anmeldelsen, og den 26. maj fik jeg en bekræftelse. Allerede den 10. juni - og ja, vi skriver stadig 1997 - fik jeg svar:

> "Efter en gennemgang af det her foreliggende vedrørende den omhandlede civile sag er der ikke fundet omstændigheder, der kan danne grundlag for en antagelse om, at nogen person i Skatteministeriet i denne sag vil kunne dømmes for bedrageri."

Der var vedlagt en klagevejledning, og jeg klagede over afgørelsen. Allerede den 2. juli - og ja, det er stadig 1997 - fik jeg følgende svar:

> "Jeg finder ikke grundlag for at ændre Politidirektørens afgørelse og henholder mig til Poltidirektørens begrundelse for afvisningen. Det bemærkes, at det er en betingelse for at kunne dømme for bedrageri, at anklagemyndigheden kan bevise, at der er handlet med forsæt til bedrageri."

Svaret var underskrevet af statsadvokatassessor A.B. Stürup, og han uddybede i telefonen. Han kunne godt se mit problem, men han mente ikke, at Tage Sørensen og Villy Ilsøe bevidst havde forsøgt at vildlede mig, så han foreslog noget andet: "Der er intet i vejen for, at du anlægger en civil retssag om forholdet," sagde han.

Skatteministeriets skiftende holdninger

Moralens nye vogter, skatteminister Carsten Koch, havde personligt understreget, at ministeriet absolut ikke fører sager, som objektivt set ikke kan forsvares, og departementet havde skrevet til mig, at ministeriet anerkendte berettigelsen af mit krav. Der manglede kun at blive taget stilling til størrelsen af min erstatning.

Naivt troede jeg, at der var sket et gennembrud, så planerne om at sagsøge for at få en afgørelse om forbrugernes tilbagebetaling blev lagt i skuffen.

Vi var imidlertid ikke tæt på en løsning. Skatteministeriet skiftede mening fra måned til måned, og det var uklart, om det overhovedet anerkendte, at afgiften var opkrævet uden det fornødne retsgrundlag. Holdningen skiftede f.eks. således:

17/3-1995	Lovlig	Jan Torp Hansen for Told- og Skattestyrelsen
16/9-1996	Lovlig	Britta Moll Sørensen for kammeradvokaten
10/1-1997	Ikke lovlig	Sune Fugleholm for kammeradvokaten
7/3-1997	Lovlig	Britta Moll Sørensen for kammeradvokaten
6/5-1997	Ikke lovlig	Britta Moll Sørensen for kammeradvokaten
17/8-1998	Lovlig	Peter Biering for kammeradvokaten
11/9-1998	Lovlig	Peter Biering for kammeradvokaten
12/11-1998	Ikke lovlig	Peter Biering for kammeradvokaten
20/11-1998	Ikke lovlig	Peter Biering for kammeradvokaten

Dråben, der fik bægeret til at flyde over

Den 11. november 1997 fortalte Villy Ilsøe i vidneforklaringen til Vestre Landsret om aftalen om tilbagebetalingen til kunderne, og vi drøftede også betydningen af den dom, der er gengivet på side 747. Så var det vel på plads? Næh!

Skatteministeriet lod advokat Peter Biering (side 335 og 505) overtage sagen, og så startede det hele forfra. Jeg var nødt til at indkalde Villy Ilsøe som vidne en gang til, men det blev der ikke noget af. Skatteministeriet afslog at give tilladelse til endnu en vidneforklaring, og så fulgte dråben, der fik bægeret til at flyde over:

> For det første er det sagsøgtes grundsynspunkt, at Skatteministeriet ikke har begået fejl eller handlet ansvarspådragende. Det eneste der er sket, er at Momsnævnet ved sin afgørelse af 26. oktober 1994 har afklaret en retstilstand, der tidligere havde givet anledning til tvivl. For det andet er det sagsøgtes grundsynspunkt, at sagsøger ikke har lidt et tab ud over det afgiftsbeløb, der blev tilbagebetalt allerede den 18. november 1994.
>
> Sagsøgte er ikke bekendt med den aftale mellem sagsøger og Told- og Skatteregion Aalborg, som sagsøger henviser til. Konsekvensen er, at forholdet mellem sagsøger og hans kunder (forbrugerne), er den foreliggende sag uvedkommende. Det forhold, at sagsøger selv frivilligt har valgt at udbetale en del af den tilbagebetalte afgift til kunderne, er også sagen uvedkommende.

Skatteministeriets processkrift, 17. august 1998

Retssag nr. 2 & 3: Forbrugernes tilbagebetaling

Efter Peter Bierings processkrift skrev jeg både til Skatteministeriet og til Told- og Skattestyrelsen i et forsøg på at få afklaret, om tilbagebetalingen skulle dække mine tab, eller om pengene tilhørte kunderne, men det viste sig at være umuligt at få et klart svar.

På vegne af 529 kunder, jeg allerede havde tilbagebetalt afgift til, søgte jeg om tilbagebetaling hos Told- og Skattestyrelsen. Hvis det var ministeriets opfattelse, at jeg bare havde delt gaver ud, havde de 529 kunder stadig krav på at få afgiften tilbagebetalt af Told- og Skattestyrelsen, ikke sandt?

Told- og Skattestyrelsen svarede blot, at spørgsmålet om tilbagebetaling anses for at være afsluttet med udbetalingen den 18. november 1994. Det fremgik ikke, hvem de mente, at pengene tilhørte.

Det var på tide at hive statsadvokatens forslag op af skuffen igen. Jeg ville ikke risikere, at Østre Landsret gav Peter Biering ret og afviste mit erstatningskrav på det vanvittige grundlag. Så let skulle Skatteministeriet ikke slippe.

Jeg fik fuldmagt til at repræsentere en af Laserdiskens kunder, som havde et krav på 209,25 kr. plus moms på baggrund af tre fakturaer, og han havde ikke fået de penge tilbage af mig. På baggrund af Skatteministeriets holdning afviste jeg at udbetale pengene til ham, men jeg tilbød at lade min advokat føre en prøvesag mod Skatteministeriet. Advokat Per Christensens første skridt var at søge tilbagebetaling hos Laserdisken på baggrund af Laserdiskens katalog (side 736), og jeg afviste høfligt kravet med henvisning til Peter Bierings processkrift.

Den 9. december 1998 var alle forberedelser gjort, og vi sendte to stævninger mod Told- og Skattestyrelsen til Østre Landsret. På vegne af min kunde krævede advokat Per Christensen en tilbagebetaling på 209,25 kr. plus moms, mens jeg selv krævede erstatning for det beløb, jeg var blevet vildledt til at udbetale til de 529 kunder.

Det satte Skatteministeriet i den situation, at det selv ville ende med at skulle betale afgift tilbage til mindst 529 forbrugere og måske erstatning til mig, hvis det fastholdt Peter Bierings synspunkt. Så skete der noget. Villy Ilsøe, der havde fået forbud mod at afgive forklaring, skrev en vidneerklæring, og den afgjorde sagen.

> Sagsøgte kan i denne forbindelse bekræfte, at det har været en forudsætning for den tilbagebetaling, der blev foretaget af Told- og Skatteregion Aalborg den 18. november 1994, at afgiftsbeløbet blev videregivet til dem, der oprindelig havde betalt afgift, dvs. de pågældende kunder. Der henvises til den skriftlige erklæring fra den pågældende sagsbehandler i Told- og Skatteregion Aalborg, som er fremlagt i den verserende erstatningssag anlagt af Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen mod Skatteministeriet (4. afd.'s sag nr. B-1893-96), og som fremlægges i denne retssag som bilag A.

Skatteministeriets svarskrift, 8. februar 1999

Efter Momsnævnets afgørelse om, at videopladerne ikke var omfattet af afgiftspligten, indkaldte regionen virksomhedens indehaver til et møde hos regionen med henblik på en afklaring af spørgsmålet om tilbagebetaling af den betalte afgift. På mødet blev det over for indehaveren præciseret, at afgiften alene kunne tilbagebetales i det omfang, afgiften blev betalt tilbage til virksomhedens kunder.

Efter de foreliggende omstændigheder fandt regionen det ikke betænkeligt at tilbagebetale afgiften, inden udbetaling til kunderne havde fundet sted. Virksomheden havde således gennem sit udbudsmateriale og på fakturaer til kunderne stillet disse i udsigt, at den betalte afgift ville blive tilbagebetalt, såfremt afgiftspligten på pladerne ved en senere afgørelse blev ophævet. Spørgsmålet om, hvorvidt det samlede afgiftsbeløb rent faktisk er udbetalt til virksomhedens kunder, indgår i regionens almindelige prioritering af kontrollen med virksomhedernes afgiftsafregning.

Villy Ilsøes skriftlige vidneerklæring, 22. januar 1999

Hvorfor skulle der gå mere end fire år og to måneder og anlægges to retssager, før Skatteministeriet anerkendte eksistensen af min aftale med regionen?

Selvom Peter Biering anerkendte aftalen i den civile retssag om bedrageri, var det ikke utænkeligt, at han alligevel ville fastholde det modsatte synspunkt i den oprindelige erstatningssag, så jeg svarede Østre Landsret således (1. marts 1999):

> "Jeg foreslår, at de to sager behandles sammen, og at Skatteministeriet bliver enig med Skatteministeriet om en entydig holdning. Da Skatteministeriet i begge sager repræsenteres af Peter Biering, skulle det være muligt at nå til enighed. Så vidt jeg kan se, er Peter Biering mere uenig med Peter Biering end med mig."

Vi mødtes i Østre Landsret den 14. april 1999, og jeg fik tilført retsbogen, at det tilbagebetalte beløb skulle holdes uden for mit erstatningskrav. Derefter hævede jeg de to supplerende retssager igen.

Af uransagelige grunde dømte de tre dommere, Nils Erik Jensen, Højgaard Pedersen og Anette Burkø, mig til at betale sagens omkostninger på 10.000 kr. til Skatteministeriet. Også kunden skulle betale sagens omkostninger. Selvom det var Skatteministeriets uklædelige adfærd, der havde gjort retssagerne nødvendige!

Efter rettens votering erklærede parterne sig enige i, at følgende tilføres retsbogen:

Sagsøgte har erklæret, at han ikke under sagen B-1893-96 vil gøre gældende, at der i et eventuelt dokumenteret omsætningstab for sagsøgers vedkommende skal fratrækkes nogen del af det beløb på 438.317 kr., som den 18. november 1994 er udbetalt til sagsøgeren til tilbagebetaling til hans kunder. Sagsøgeren hævede herefter sagen.

Østre Landsrets retsbog, 14. april 1999

Retssag nr. 4: Erstatningssagen mod Skatteministeriet

Inspireret af Clint Eastwoods slutreplik i *Il buono, il brutto, il cattivo* (Den gode, den onde og den grusomme, 1966) vil jeg udtrykke det således: "I verden findes der to slags mennesker: De, der tror, at Danmark er et retssamfund, og de, der har prøvet at være i konflikt med de danske myndigheder."

Man forestiller sig næppe, at en så usaglig adfærd som kammeradvokatens er mulig. Det kom bag på mig til at begynde med - det erindres, at ambi-sagen kun lige var startet på det tidspunkt - men efterhånden blev det mere og mere tydeligt, at kammeradvokaten arbejder efter et fast koncept: Det skal være afskrækkende vanskeligt for en borger at kræve, hvad han har ret til.

Selvom borgeren uforskyldt er påført et væsentligt problem, vil man sende det signal, at det skal være så vanskeligt at gøre indsigelse, at den borger, der har et liv, vil lade det passere. Kuren er simpelthen værre end sygdommen.

Jeg havde ikke bedt om en konflikt, og jeg havde slet ikke bedt om en retssag, men jeg kunne ikke få vurderet mit erstatningskrav uden. Som sagsøger skulle jeg løfte bevisbyrden, og ingen detalje var for lille til at blive bestridt, om det er noget så indlysende, som at en forbrugsbegrænsende afgift begrænser forbruget.

Uden videre anførte kammeradvokaten i duplikken den 10. januar 1997: "Det må lægges til grund, at pris har helt underordnet betydning for forbrugerens valg." Hvor i alverden kommer det fra? Blot få uger senere gjorde kammeradvokaten det modsatte synspunkt gældende i ambi-sagen (side 712).

Kammeradvokaten ved godt, at det er nonsens. Formålet er at gøre livet så surt som muligt for den borger, der tillader sig at gøre indsigelse. Han bebyrdes med at finde dokumentation for indlysende selvfølgeligheder. Jeg fremlagde bl.a. to artikler fra fagbladet *High Fidelity* om nørder, der udtalte sig om LaserDiscs:

> "Selv har jeg haft LaserDisc i nogle år, men jeg er aldrig blevet stamkunde i nogen software-forretning. De store skiver har været for dyre til mit temperament." (High Fidelity nr. 4, 1997)

> "Når nu du går så meget op i billeder og film, hvorfor er der så ikke nogen LaserDisc? Henrik syntes i første omgang, at filmene var for dyre." (High Fidelity nr. 5, 1997)

Annual Consumer Poll

Are laserdiscs too expensive? Does Los Angeles have earthquakes? It becomes a vicious circle when disc producers are forced by weak sales to raise their sticker prices, only to have sales fall further as a result. Nevertheless, opinions have not changed much from last year. 61 % feel discs are overpriced, just as they did a year ago, with 31 % comfortable with the pricing structure and 8 % undecided.

The Laser Disc Newsletter, 1. februar 1994

Kammeradvokatens aparte opfattelse af EU-retten

En besynderlig, tidskrævende - og vedvarende - opfattelse hos kammeradvokaten var forestillingen om, at jeg ikke skulle have erstatning i forbindelse med plader, der var importeret direkte fra USA. Ifølge kammeradvokaten - det var ligegyldigt, hvem af advokaterne der førte sagen - ville de begrænse erstatningsansvaret til de plader, jeg havde importeret fra de øvrige EU-lande.

Uanfægtet af *EU-Karnov* mente kammeradvokaten, at det var afgørende, om jeg havde importeret pladerne direkte fra USA, eller om de var sendt til et andet EU-land først. Jeg kunne have indført dem i England og så sendt dem videre til Danmark, men det havde jeg altså ikke gjort, og så var afgiften ikke ulovlig! For dem var det afgørende, hvilket land pladerne første gang var indført i.

Heroverfor anførte jeg, at hvis det var afgørende, om pladerne var importeret fra et tredjeland, var det slet ikke en intern afgift, men en afgift med tilsvarende virkning som told, og en sådan afgift er også ulovlig.

Ifølge *EU-Karnov* er pladerne bragt på markedet i EU, når der er betalt told og tilsvarende afgifter. Uanset om pladerne var fløjet til Danmark direkte fra USA eller ej, var de "bragt i omsætning" i EU, da afgiften indtrådte, for det skete først i det øjeblik, hvor en kunde købte en plade i en af Laserdiskens butikker.

Kammeradvokaten fremturede og bad en lokal funktionær, Lars Albertsen, om at foretage en opgørelse over andelen af videoplader, der var importeret fra EU hhv. tredjelande. Det havde regionen ingen tal på, så Lars Albertsen kontaktede mig. Jeg skrev til ham, at en sådan opgørelse ikke findes, fordi der ved indførslen slet ikke skelnes mellem videokassetter og videoplader. Tarifnummeret er det samme. Jeg havde et lager af film, men jeg vidste ikke, hvordan det var fordelt, eller hvor varerne stammede fra. Jeg nægtede at bruge tid på det pjat, før deres fortolkning var bekræftet af EU-Domstolen, men for min skyld kunne vi da godt spørge den!

1. Generelt om toldunionen

1.1. Fællesskabets grundlag udgøres bl.a. af en toldunion, jf. TEF art 9. En toldunion indebærer ophævelse af told og toldlignende afgifter ved handel med varer mellem medlemsstaterne. En toldunion indebærer endvidere - til forskel fra et frihandelsområde - etablering af en fælles toldtarif, der skal anvendes ved handel med tredjelande, således at alle varer fra tredjelande behandles ens, uanset i hvilken medlemsstat varerne indføres.

1.3. Toldunionens regler vedrører al handel med varer, der har oprindelse i en medlemsstat eller »frit kan omsættes i en medlemsstat« jf art 9 stk 2. Efter art 10 stk 1 er betingelsen for, at en tredjelandsvare »frit kan omsættes«, at der er betalt told og afgifter med tilsvarende virkning, og at alle formaliteter i forbindelse med indførsel i en medlemsstat (det fælles toldområde) er opfyldt.

EU-Karnov 1993 (side 60)

Østre Landsrets dom

denskjultekorruption.dk/video45

TV Aalborg, 16. juni 2000

Kammeradvokaten bad igen og igen om en opgørelse. Jeg forklarede tålmodigt, hvorfor opgørelsen ikke kunne laves, da det gik op for mig, at det var et påskud for at reducere erstatningen.

Jeg valgte at tage chancen i retten, og under domsforhandlingen afviste jeg kammeradvokatens udflugter i en sådan grad, at en tilhører fra Skatteministeriet sagde til mig: "Du har virkelig gjort det svært for retten at dømme imod dig," og det gjorde Østre Landsret heller ikke.

Den 15. juni 2000 fik jeg tilkendt en erstatning på 750.000 kr. plus renter og 60.000 kr. i sagsomkostninger. Skat kunne således have sparet temmelig meget, hvis det i 1994 frivilligt havde anerkendt konsekvenserne af fejlen (side 738).

Potentiel retssag nr. 5: Kampen mod rentediskrimination

Derefter opgjorde kammeradvokaten ved advokat Sune Fugleholm sagen således:

Laserdisken har modregnet i alt:	729.429 kr.
Renter til Skat:	455.914 kr.
Skats tilgodehavende i alt:	**1.185.343 kr.**
Erstatning til Laserdisken:	750.000 kr.
Sagsomkostninger til Laserdisken:	60.000 kr.
Renter til Laserdisken:	247.307 kr.
Laserdiskens tilgodehavende i alt:	**1.057.307 kr.**

Da blev jeg vred igen. På intet tidspunkt havde Skat haft et reelt tilgodehavende. Alligevel skulle jeg betale over 200.000 kr. mere i renter til Skat!

Per Christensen forklarede: - Først da du modregnede, annullerede du din gæld til Skat. Indtil da var der tale om et forlig, og så kræver Skat 1,3 % om måneden i rente, og de penge er ikke fradragsberettiget. Derimod får du kun diskontoen plus 5 % i rente, og de penge er endda skattepligtige.

Situationen er altså, at hvis man har en strid med myndighederne, koster det en formue, hvis man søger et mindeligt forlig i stedet for at modregne fra starten.

- Hvis du anlægger en retssag, vil du tabe den, advarede Per Christensen.

Jeg ville alligevel anlægge en retssag, og det skrev jeg til skatteregionen. Sagen skulle sætte fokus på uretfærdigheden og sende dette budskab til offentligheden: "Hvis du er i strid med Skat, kan du kun beskytte dig på én eneste måde: Du skal modregne *øjeblikkeligt*." Var det en pointe, Skat havde lyst til at slås for i retten? Tilsyneladende ikke, for Skat eftergav renterne, og det fandt jeg kun rimeligt.

54. Skattemyndighedernes moral

En kreativ skatterevisor mente, at Told & Skat kunne få en stor del af den idømte erstatning - ikke mindre end 407.129 kr. - tilbage igen ved at beskatte det meste af Laserdiskens indkomst igennem 10 år i ét og samme år. Det værste ved affæren er, at hans chef bakkede ham op og derved kastede mig ud i en ny, enerverende strid.

Det progressive skattesystem

Danmark har et progressivt skattesystem. Jo højere indtægt, jo større trækprocent. Det afspejler princippet om, at de bredeste skuldre skal bære de tungeste byrder. De centrale elementer er personfradraget og topskatten. Personfradraget betyder, at man skal tjene et vist beløb, før man overhovedet begynder at betale skat, mens topskatten er en ekstra skat på høje indkomster.

Det betyder som bekendt, at man betaler markant mindre i skat af en indkomst på 100.000 kr., hvis det er den samlede indkomst, end hvis man tjener 100.000 kr. ud over en million kr. Den sidst tjente krone beskattes hårdere end den første.

Selvstændigt erhvervsdrivende

De fleste lønmodtagere har en regelmæssig indtægt, som er let at beskatte, men mange selvstændigt erhvervsdrivende løber ind i det praktiske problem, at deres indkomst ikke kan forudberegnes. Og så kan den variere meget fra år til år.

En landmand håber på at kunne tjene en rimelig årsløn på årets høst, men der kan være år, hvor høsten slår fejl, og der kan være gode år, hvor vejret har været helt rigtigt. Han ved det ikke. En komponist eller forfatter kan ikke vide, om han får et hit, der får kasseapparatet til at ringe, og den professionelle tennisspiller kan ikke forudse, hvad han kommer til at vinde i præmiepenge.

Problemstillingen er, at det progressive skattesystem kun er rimeligt for dem, der har en fast indtægt. En landmand tjener måske 800.000 kr. et godt år, men taber 200.000 kr. året efter, hvor høsten slår fejl. Er det så rimeligt, at han først skal betale skat af 800.000 kr. inkl. topskat og derefter sejle sin egen sø? Eller er det mere rimeligt at se på hans indtjening over en længere periode og beskatte ham, som om han har tjent 300.000 kr. om året i to år?

Virksomhedsordningen

Lov om indkomstbeskatning af selvstændigt erhvervsdrivende (virksomhedsskatteloven) tager hånd om dette. Virksomhedsordningen i loven giver selvstændigt erhvervsdrivende lov til at føre en del af et overskud videre til beskatning i efterfølgende år i stedet.

> **§ 1.** Skattepligtige personer, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed, kan anvende virksomhedsordningen efter reglerne i dette afsnit på indkomst fra virksomheden.

Virksomhedsskattelovens § 1, stk. 1

Det er Borger- og Skatteafdelingens opfattelse, at du i forbindelse med overdragelse af driften i Laserdisken til Laserdisken ApS i 1999 er ophørt med at drive selvstændig virksomhed i skattemæssig forstand. Begrundelsen herfor er, at der ingen erhvervsmæssig aktivitet er i årene 2000, 2001 og 2002 udover modtaget erstatning i 2000 fra Told & Skat Nordjylland. Denne erstatning og eventuelle fremtidige erstatninger kan ikke betragtes som værende en naturlig indtægtskilde i en virksomhed. En virksomhed er kendetegnet ved, at der igennem køb og salg af varer eller tjenesteydelser mv. opnås et overskud i virksomheden. Herunder at virksomheden udadtil tilkendegiver, at den påtager sig at udføre arbejde af en nærmere bestemt art og omfang mv.

Idet Borger- og Skatteafdelingen mener, at du ikke længere anses for at drive selvstændig erhvervsvirksomhed, kan du ikke beskattes efter virksomhedsskattelovens regler.

Borger- og Skatteafdelingen til Laserdisken, 19. april 2004

Moralens vogter

Min strid med Told & Skat blussede op igen den 19. april 2004, da jeg modtog ovenstående besked fra skattemyndighederne. Den kom blot få måneder efter, at daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) havde talt dunder til Jyske Bank og TDC for deres mangel på moral efter nogle tvivlsomme fradrag (*Fogh i frontalangreb,* Berlingske Business den 17. februar 2004):

> "Jeg siger det ligeud, fordi jeg synes ærlig talt, at når man har ansvaret for store virksomheder i Danmark, som rager op i landskabet og gennem deres adfærd viser nogle eksempler i det danske samfund, så har man nogle forpligtelser, der rækker ud over nogle helt snævre økonomiske forpligtelser. Det er ikke kønt at se på - rent ud sagt - når nogle prøver at udnytte nogle regler ikke bare til det yderste, men til det aller-aller yderste."

Han fulgte op på svadaen i en folketingsdebat den efterfølgende dag foranlediget af spørgsmål nr. S 2122, stillet af Jens Peter Vernersen (S), hvor han tilføjede:

> "Mennesker, der har et ansvar, og ikke mindst mennesker, der har et ansvar for store virksomheder, og som rager op i det danske samfund, bør tænke over, hvad der er ret og rimeligt. Det kan man ikke give nogen facitliste for, men jeg tror, den enkelte i virkeligheden er meget godt klar over, hvad det vil sige at opføre sig ordentligt."

Skattemyndighederne misforstod tilsyneladende og opfattede det som et vink om selv at droppe ret og rimeligt og udnytte reglerne ikke kun til det yderste, men til det aller-aller yderste. Eller også havde de bare fundet på en måde at hævne sig på Laserdisken efter de pinlige nederlag i retten i erstatningssagerne.

I hvert fald fik jeg meddelelse om, at de agtede at ændre min selvangivelse for år 2000, idet de ikke længere ville tillade, at jeg anvendte virksomhedsordningen.

De økonomiske konsekvenser

År 2000 var det år, hvor virksomheden havde fået tildelt en betydelig erstatning, og jeg havde anvendt virksomhedsordningen til at overføre en del af overskuddet til beskatning de efterfølgende år. Erstatningen dækkede mit tab i perioden 1993-1996, så det var ikke penge, jeg havde tjent på et enkelt år og slet ikke i år 2000, hvor striden blot blev afsluttet.

Mod slutningen af 90'erne var jeg begyndt at tvivle på, at tvisten om udlejning kunne vindes. Jeg risikerede at skulle betale erstatning til FDV, og jeg anså det for rettidig omhu, da jeg i 1997 og 1998 anvendte virksomhedsordningen til at overføre en del af overskuddet, så jeg havde noget at stå imod med, hvis jeg blev dømt. Ingen af delene blev der taget hensyn til. Min indkomst skulle beskattes således:

1994:	54.252 kr.	1999:	265.156 kr.
1995:	75.076 kr.	2000:	1.322.813 kr.
1996:	142.714 kr.	2001:	91.100 kr.
1997:	128.257 kr.	2002:	93.439 kr.
1998:	206.899 kr.	2003:	114.164 kr.

Hvis man tjener mere end 1,3 mio. kr. om året, er det rimeligt at betale topskat, men jeg tjente jo ikke 1,3 mio. kr. om året. Jeg havde heller ikke tjent 1,3 mio. kr. i år 2000. Det havde været et gennemsnitligt år med en indkomst på 252.871 kr. 1.069.942 kr. var dels overført fra 1997-1998 og dels erstatning for den indkomst, jeg ville have haft i årene 1993-1996, hvis myndighederne havde overholdt loven. Aldeles uanfægtet anså skattemyndighederne virksomheden for ophørt i 1999, og som konsekvens forfaldt al opsparet overskud til beskatning, og således kunne de på ét år beskatte mig for et større beløb end de øvrige ni år tilsammen.

Det var ikke småpenge, Told & Skat kunne tjene på manøvren. Det fremgår af den ændrede årsopgørelse for året 2000, som Aalborg Kommune sendte til mig:

Restskat	243.342,00 kr.
Rest AM	77.772,00 kr.
Renter	86.015,00 kr.
I alt	**407.129,00 kr.**

Ophørte virksomheden i 1999? Jeg brugte det meste af min tid på virksomheden, der gav overskud og betalte skat og endda afværgede en konkursbegæring i 2002! I de fire år, den ifølge Told & Skat ikke havde eksisteret, havde den tjent mere end dobbelt så meget som anpartsselskabet. I perioden 2000-2003 var overskuddene:

2000:	Anpartsselskabet:	203.105 kr.	Virksomheden:	781.319 kr.
2001:	Anpartsselskabet:	135.403 kr.	Virksomheden:	15.522 kr.
2002:	Anpartsselskabet:	16.925 kr.	Virksomheden:	144.330 kr.
2003:	Anpartsselskabet:	50.776 kr.	Virksomheden:	149.945 kr.
I alt	**Anpartsselskabet:**	**406.209 kr.**	**Virksomheden:**	**1.091.116 kr.**

Mødet med skatterevisor Bo Horsmark

Brevet fra Borger- og Skatteafdelingen havde karakter af et forslag, så jeg havde mulighed for at kommentere det. Min første reaktion var naturligvis at påpege, at virksomheden var aktiv. Det var deres definition på en virksomhed, der haltede. Hvorfra havde de fået den opfattelse, at "køb og salg af varer eller tjenesteydelser" er et uomgåeligt kriterium for drift af en selvstændig virksomhed?

Jeg spurgte min revisor, hvad der kendetegner en virksomhed. Han mente, at det kendetegner en virksomhed, at den har aktiviteter. Dermed mente han, at den har indtægter og udgifter. Med henvisning til virksomhedens betydelige overskud i 2000-2003 forsøgte jeg at få myndighederne til at indse, at det altså ikke var alle virksomhedens aktiviteter, der ophørte i 1999.

Jeg anfægtede dernæst påstanden om, at erstatningen fra Told & Skat ikke kan betragtes som en naturlig indtægtskilde. Jeg påpegede, at der var en direkte sammenhæng mellem erstatningen og det overskud, jeg ville have haft på køb og salg af videoplader - den efterlyste aktivitet - hvis ikke myndighederne havde pålagt virksomheden ulovlige byrder. Jeg mente, det netop karakteriserer et retssamfund, at det er naturligt, at de skadelidte kan regne med at få deres tab dækket, når myndighederne begår ulovligheder og derved påfører dem tab.

Jeg fik mulighed for at præsentere mine synspunkter på et personligt møde med skatterevisor Bo Horsmark den 9. juni 2004, og det blev en traumatisk oplevelse. Han viste sig at være ung, glat og arrogant.

Jeg havde på 10 år tjent 2.493.870 kr. ved at slide i det 60-70 timer om ugen. Det havde givet mig en gennemsnitlig månedsløn på mindre end 21.000 kr. Det er da ikke den type indkomster, politikerne ønsker at belaste med topskat?

Jeg fortalte ham om virksomhedsordningens formål. Virksomhedsordningen er som skabt til en situation som min. Formålet er netop at konjunkturudligne for virksomheder med varierende overskud. Der var en usædvanlig fordeling af mine overskud på grund af skattemyndighedernes ulovligheder, og det ville være helt bagvendt, hvis de samme myndigheder greb ind i virksomhedsordningen med det modsatte formål: at forhindre mig i at udligne et skævt fordelt overskud, som de selv havde været årsag til!

- Synes du virkelig, det er rimeligt? spurgte jeg med statsministerens opsang i baghovedet, men det prellede fuldstændig af på ham:

- Rimeligt? Vi har fundet en bestemmelse, der kan fortolkes sådan, at vi kan nægte at lade dig benytte virksomhedsordningen, og det vælger vi at gøre. Vi tager da ikke hensyn til, om det er rimeligt.

Jeg troede ikke et sekund på, at han ville få medhold i en eventuel retssag, og det sagde jeg til ham i et forsøg på at undgå en ny strid, der ville betyde mere spild af tid, men udsigten til en retssag påvirkede ham ikke. Han svarede arrogant:

- Jeg synes, det kunne være interessant at se, hvad Landsskatteretten siger til situationen.

Skats egen hjemmeside

Jeg kastede mig over Skats hjemmeside for at finde ud af, om der virkelig fandtes en særlig definition på en virksomhed "i skattemæssig forstand". Det viste sig at være det pure opspind. Om begrebet "selvstændig erhvervsvirksomhed" stod der:

> "For at kunne benytte virksomhedsordningen skal der være tale om en selvstændig erhvervsvirksomhed. Det betyder, at den virksomhed, du driver, skal være af et vist omfang, den erhvervsmæssige aktivitet skal ske nogenlunde regelmæssigt og gennem en vis periode. Virksomheden skal drives for egen regning og risiko med det formål at få et økonomisk udbytte."

Der stod intet om, at aktiviteten skal være "køb og salg". Århus Universitet havde lavet en planche til brug i undervisningen, hvor "selvstændig erhvervsdrivende" var defineret således:

> "Udøvelse af virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå et overskud, når virksomheden udøves for egen regning og risiko."

I ligningsvejledningen stod der om virksomhedsordningen:

> "Hverken virksomhedsskatteloven eller anden lovgivning, herunder personskatteloven, indeholder en definition af begrebet selvstændig erhvervsvirksomhed, men det er forudsat, at begrebet i overensstemmelse med hidtidig praksis fortolkes ens i alle skattemæssige relationer."

I ligningsvejledningen stod der om erstatninger:

> "En modtaget erstatning skal som udgangspunkt behandles som det tab, erstatningen ydes for. Hvis erstatningen ikke dækker tab af et omsætteligt aktiv, vil det afgørende være, om der er tale om erstatning for en mistet skattepligtig indtægt eller dækning af en fradragsberettiget udgift, i så fald skal erstatningen medregnes ved indkomstopgørelsen."

Ifølge ligningsvejledningen skulle virksomheden altså behandles, som om den havde tjent 750.000 kr. "ved køb og salg af videoplader". Bo Horsmark havde slet ikke iagttaget ligningsvejledningen, der også indeholdt en lang række eksempler på godkendte selvstændige erhvervsvirksomheder.

Der var bl.a. medlemmer af en folkemusikgruppe, en professionel bokser, en avisdistributør, en vognmand og en person, der drev et plejehjem. Ordningen blev også brugt af forældre, som købte en lejlighed med henblik på at udleje den til deres børn, og de opfyldte i hvert fald heller ikke de kriterier, jeg blev mødt med.

Endelig har mange virksomheder en periode uden indkomst. Virksomheder under etablering er f.eks. også virksomheder. Det afgørende er, at der er en fremadrettet aktivitet, der forventes at føre til en indkomst - og jeg arbejdede hårdt i retssagen mod FDV med det klare mål at åbne markedet for udlejning af importerede film.

20 måneders samfundstjeneste i tillægsstraf

Jo mere, jeg studerede skattereglerne, jo mere klart blev det, at Skat havde fundet på en definition specielt til mig. Ligningsvejledningen pegede entydigt på, at jeg kunne anvende virksomhedsordningen.

Jeg brugte det meste af min tid på arbejdet i virksomheden. Det var måske lidt usædvanligt, at arbejdet bestod i at føre retssager, men begge sager havde direkte relation til virksomhedens indkomst. Jeg førte ikke retssager som hobby!

Så vidt angår erstatningen, skulle den i skattemæssig forstand behandles, som om jeg havde tjent pengene ved køb og salg af videoplader. Der røg det argument, at jeg ikke købte og solgte varer. Ifølge ligningsvejledningen skulle erstatningen behandles, som om jeg havde tjent 750.000 kr. på handel med LaserDiscs.

En del af indtægterne var renter fra Laserdisken ApS, men bankvirksomhed er også en slags virksomhed. Jeg havde ganske vist kun én klient, men det adskilte mig ikke fra de forældre, der udlejede en lejlighed til en søn eller en datter.

Retssagen mod FDV vedrørte udlejning af importerede videogrammer. Siden 1987 havde det været essentielt for mig at bryde FDV's monopol på udlejning af videogrammer, og den aktivitet var specifikt *ikke* overført til Laserdisken ApS.

Det var hverken Bo Horsmarks arrogance eller særbehandlingen af mig i forhold til ligningsvejledningen, der fik mig op i det røde felt. Nej, det var tillægsstraffen. Indtil den 19. april 2004 skyldte jeg intet til Told & Skat. Dagen efter skyldte jeg skat og AM plus en mindre formue i tilskrevne renter, fordi jeg ikke havde betalt rettidigt. Men det havde jeg jo ikke haft en chance for at vide!

På overdragelsesblanketten til Told & Skat havde jeg i 1999 i feltet til særlige bemærkninger skrevet: "Virksomheden fortsætter i mindre omfang uden ansatte," og jeg specificerede i et efterfølgende brev. Told & Skat kvitterede den 16. august 1999 med ordene: "Virksomheden har i brev af 10. august 1999 oplyst, at *de fleste* aktiviteter pr. 1.07.99 er overdraget til Laserdisken ApS, SE-nr. 21 73 05 99." Told & Skat vidste godt, at jeg ikke havde overdraget *alle* aktiviteter.

Jeg fortsatte med at angive moms i et år, indtil jeg den 30. juni 2000 afmeldte momsregistreringen. Da skrev jeg i bemærkningsfeltet på afmeldelsesblanketten: "Virksomheden er ikke endeligt ophørt, kun med momspligtige aktiviteter."

Hvornår og hvordan var skattemyndighederne nået frem til den konklusion, at virksomheden var ophørt med at eksistere allerede i 1999?

I 3-4 år havde jeg ikke haft den mindste mistanke om, at jeg skyldte i skat via skattemyndighedernes særlige definition på "selvstændig virksomhed". Pludselig tilskrev de så 86.015 kr. i rente, der vel at mærke ikke var fradragsberettiget, men penge, jeg skulle betale efter at have betalt skat. Med den trækprocent, der fulgte af deres fantasifulde anvendelse af virksomhedsordningen, og med den timeløn, jeg havde haft i de forløbne 10 år, svarede det til, at jeg oven i topskatten som straf skulle arbejde gratis for samfundet i mere end 20 normale måneder.

Var det rimeligt at give mig en tillægsstraf på 20 måneders samfundstjeneste?

Den offentlige debat

Skatterevisor Bo Horsmarks adfærd fik mig ikke just til at betale skat med glæde. Tværtimod blev jeg motiveret til at kaste mig ind i debatten om moral.

Nordjyske Stiftstidende bragte historien (*Skattevæsenet jager os*, 1. juli 2004) og konfronterede skattechefen for Aalborg Kommune, Lars Møller Madsen. Hans første reaktion var: "Hvad der er ret og rimeligt er et politisk spørgsmål og ikke op til os som forvaltning at afgøre. Vi forvalter blot lovgivningen, og ifølge den har vi vurderet, at Laserdiskens brug af virksomhedsordningen ikke passer sammen med vores billede af, hvad der er ordningens hensigt."

Gad vide, hvad han mente, at ordningen skulle anvendes til? Han antydede, at han ville se på sagen igen, så jeg håbede, at han som en god chef ville tage en snak med den kreative revisor og lære ham lidt om det ansvar, han forvaltede. Så kunne de vel se lyset? Nej, ikke Lars Møller Madsen. I en opfølgende artikel (*Skattechef står fast i disken-sag*, 6. august 2004) svarede han: "Vi har set på sagen endnu en gang, men finder ikke grundlag for at ændre den tidligere afgørelse."

Nordjyske Stiftstidende tog nærmest mit parti med en leder (*System skal være retfærdigt*, 2. august 2004), hvor avisen understregede, at det danske skattesystem er nødt til at bygge på en udtalt grad af retfærdighed. Og jo højere skatteprocent, desto større grad af retfærdighed.

Udsigten til en ny årelang kamp mod arrogante og uansvarlige embedsmænd gjorde mig så vred, at jeg skrev to kronikker og to aviskommentarer og åbnede en hjemmeside, www.skatogmoral.dk, så alle kunne følge med i Laserdiskens nye krig mod skattemyndighederne.

Anders Fogh Rasmussens oplæg til debat om moral var ensidigt og hyklerisk. Hvad med at sende en opfordring til embedsmændene om at opføre sig ordentligt? Det ville han ikke. Som så mange andre ministre tog han skyklapper på og kunne derfor ikke se problemet. Naturligvis behandlede myndighederne borgerne på en ordentlig måde og i overensstemmelse med loven! Det måtte være mig, der ikke kunne gennemskue reglerne, når jeg ikke følte mig behandlet på en korrekt måde.

> I brevet spørger du mig, om ikke skattemyndighederne skal udvise god moral og behandle borgerne rimeligt og retfærdigt. Det er regeringens politik, at skatteopkrævningen skal være enkel og korrekt, således at ingen betaler hverken mere eller mindre, end de er forpligtet til. I den forbindelse forventes det helt naturligt, at myndighederne behandler borgerne på en ordentlig måde og i overensstemmelse med loven.
>
> Det er altid beklageligt, hvis en skatteyder føler at have fået en forkert behandling. Ved at forenkle skattesystemet og gøre reglerne mere gennemskuelige, er det netop regeringens håb, at myndighedernes afgørelse vil være nemmere at forstå, således at skatteyderne føler sig behandlet på en korrekt måde.

Statsminister Anders Fogh Rasmussen til Laserdisken, 23. november 2004

Skatteankenævnets enige afgørelse

Sagen nåede aldrig Landsskatteretten, for klagen over skatteafdelingens afgørelse skulle først behandles af Skatteankenævnet, der var udpeget af byrådet. I Aalborg bestod det dengang af Kirsten Ziegler (S), John Markussen (S), Jørgen Dam (SF), Chresten Underlin (V), Preben Pedersen (RV), Rainer Dannemare (KF) og Lars B. Mortensen (DF).

Sagen illustrerer glimrende forskellen på "almindelige" mennesker og professionelle embedsmænd, der opfører sig som kyniske maskiner, programmeret til at opkræve så mange penge som overhovedet muligt. De folkevalgte er nødt til at være i øjenhøjde med borgerne. I Skatteankenævnet var de enige om, at jeg måtte anvende virksomhedsordningen. Jeg fik 100 % medhold. Flere af medlemmerne kom efterfølgende ind i Laserdisken og fortalte, at de slet ikke havde været i tvivl.

15 minutes of fame

Reaktionerne fra byens borgere antyder alligevel, at det ikke er en dårlig idé, hvis myndighederne lytter til Anders Fogh Rasmussens opråb om at tænke over, hvad der er ret og rimeligt. Jeg anser selv min vigtigste opgave for at være kampen mod FDV's monopolstyre - eller for kulturel frihed, om man vil - mens kampene mod skattemyndighederne "blot" har været irriterende distraktioner.

Det var alligevel min offentlige kampagne mod skattemyndighedernes umoral, der affødte de fleste reaktioner. Vildtfremmede mennesker ville hilse på mig og trykke mig i hånden, fordi jeg tog kampen op mod Skat. Flere havde oplevet noget lignende, mange havde givet op. En mand fortalte, at han havde kæmpet i otte år. Han fik ganske vist medhold til sidst, men han mistede sit hjem undervejs.

- Ved du hvad? sagde han til mig. - De finder hele tiden på noget. De hiver bare påstande ud af den blå luft. Først det ene, så det andet.

- Hvad med at fortælle historien til avisen, foreslog jeg, men han turde ikke. Han var bange for at blive endnu mere forfulgt, og så tilføjede han: - Jeg betaler tilbage på anden måde.

Der findes mennesker i min omgangskreds, der får en regning og betaler moms, når de får udført arbejde på huset. Det er dem, der tror, jeg bare har været uheldig i min omgang med myndighederne. Og så er der alle dem, der har været ude for noget lignende, og som ikke tøver med at få lavet noget sort. Få klager, for de ved godt, at det sjældent er besværet værd. De betaler tilbage "på anden måde".

Hvordan kan Skatteministeriet finde på at bringe sig selv i den position, at folk i al almindelighed anser Skatteministeriet for fjenden? Det er tankevækkende, at jeg kan blive anset for en helt, bare fordi jeg kæmper for at få, hvad en blind mand med en stok kan føle er rigtigt! Er det et demokrati værdigt, at en sådan kamp er nødvendig? Enhver stats- eller skatteminister bør stille sig selv spørgsmålet: - Vil jeg have krig mod borgerne, eller vil jeg have gode og tilfredse skatteydere?

Myndighedernes umoral får i hvert fald ikke snyderne til at ændre adfærd.

55. Skattetillæg, dagbøder og strafrenter

Det er mindre beløb, der er på spil i denne historie, men jeg tager den med alligevel, fordi den illustrerer skattemyndighedernes arrogance og det enorme gab, der er mellem de professionelle embedsmænd og de folkevalgte politikere, når det gælder almindelig sund fornuft og medmenneskelige hensyn.

En ny syndflod af retssager

I 2003 var jeg for første gang i Laserdiskens historie ikke under pres fra FDV. Jeg havde indrettet mig efter Johan Schlüters fortolkning af ophavsretsloven, og den eneste aktuelle retssag, retssagen mod Kulturministeriet om regional konsumption, kørte mere eller mindre på skinner. I de følgende år kunne jeg koncentrere mig om at opbygge Laserdiskens hjemmeside, som ret hurtigt blev en succes. Jeg gav mig selv en fast månedsløn, og jeg kunne endda spare op, så jeg slap for at spekulere på, hvordan jeg skulle betale næste måneds regninger. I perioden 2003-2005 var mit liv decideret fredfyldt.

Jeg vidste ikke, at Johan Schlüter bag kulisserne planlagde et altødelæggende angreb. Efter næsten tre års forberedelse satte han angrebet ind (kapitel 56), men ufattelig sjusk fra advokaternes og dommernes side efterlod dem med en razzia, der var gennemført uden den fornødne retskendelse. En banal fejl, der burde have annulleret den gennemførte fogedforretning, havde det ikke været for styrken af Johan Schlüters netværk. I 2007 fulgte nye sager, der skulle reparere på fejlen, og Laserdisken var igen truet af erstatningskrav. Imens bekæmpede Kulturministeriet den retlige undersøgelse af ophavsretslovens fortolkning (kapitel 47).

For første gang siden virksomhedens start i 1984 kunne jeg i 2008 ikke nå at aflevere årsregnskabet til tiden, så jeg søgte skattemyndighederne om henstand.

Jeg skal hermed ansøge om udsættelse på aflevering af årsregnskab og selvangivelse. Jeg vil betale et betragteligt a conto beløb i skat, men jeg kan desværre ikke aflevere et korrekt afstemt årsregnskab til tiden i år.

Årsagen er, at jeg/Laserdisken har været slemt plaget af retssager i det sidste år - og især det sidste halve år. Laserdisken er den eneste tilbageværende videobutik med egen import, og da selve Laserdiskens eksistensberettigelse er baseret på ønsket om at tilbyde noget andet end den etablerede videobranche, bringer det automatisk virksomheden i en konkurrencesituation med de danske distributører, og de har nærmest besluttet at kvæle min virksomhed.

Jeg garanterer, at jeg vil færdiggøre regnskaberne så hurtigt, som retssagerne tillader det, men jeg er p.t. under et voldsomt pres fra både den samlede danske videobranche, fra Kulturministeriet og fra Retten i Aalborg og Vestre Landsret.

Laserdiskens ansøgning til Skattecenter Aalborg, 19. maj 2008

> Skattecenter Aalborg meddelte, at der kun gives henstand under særlige omstændigheder. Det kan være på grund af sygdom eller fordi oplysninger, af mig utilregnelige årsager, ikke kan fremskaffes. Jeg beder Landsskatteretten tillade henstand på grund af andre særlige omstændigheder, som i praksis gør det umuligt for mig at færdiggøre regnskaberne i tide: Et stort antal retssager, som er livstruende for min virksomhed.
>
> Jeg er reelt havnet i en situation, hvor jeg må vælge, om jeg vil færdiggøre regnskaberne eller håndtere retssagerne, og hvis jeg ikke løser problemet med retssagerne, har min virksomhed ingen fremtid.

Laserdiskens appel til Landsskatteretten, 25. august 2008

Straf nr. 1: Skattetillæg på 5.000 kr.

Skattemyndighederne afslog med henvisning til, at der kun blev givet henstand "under særlige omstændigheder", og det var i deres øjne indskrænket til sygdom eller fordi oplysninger "af mig utilregnelige årsager" ikke kunne fremskaffes.

Deres holdning til retssagerne fandt jeg virkelig arrogant. Det var absolut ikke min hobby at føre retssager. Jeg havde ikke bedt om at blive udsat for en razzia! Jeg kunne heller ikke forudse, at Kulturministeriet ville skifte mening om lovens fortolkning, og jeg kunne umuligt forudse, at dommernes forsøg på at reparere på fogedrettens fejl ville afføde endnu flere retssager.

Skattecentret havde endvidere anført, at en sen årsopgørelse, der resulterede i en højere skatteansættelse end forskudsregistreret, virkede som billig skattekredit. Her blev jeg provokeret af deres mangel på saglighed. Jeg havde allerede betalt et betydeligt a conto beløb, hvorefter jeg fik alt over 40.000 kr. betalt tilbage igen. Hvis det var et reelt argument, kunne det klares med en forhøjet a conto betaling.

Faktum var, at jeg havde fået et uforudset og tidskrævende problem, som jeg var nødt til at forholde mig til, hvis jeg ville bevare min virksomhed. Det var umuligt for mig at færdiggøre regnskaberne til tiden. Da virksomhedens fremtid var mere vigtig end skattemyndighedernes straf, kostede det mig et skattetillæg på 5.000 kr.

> SKAT har afslået klagerens anmodning om fritagelse for betaling af skattetillæg. Der foreligger ikke særlige omstændigheder, der kan begrunde fritagelse for skattetillæg. Det er ikke et anliggende for det offentlige, at Hans Kristian Pedersen fører civilretlige sager. Dette er som udgangspunkt et mellemværende mellem Hans Kristian Pedersen og den part, der føres sager mod.
>
> Endvidere anfører Hans Kristian Pedersen i brev af 19/5-2008, at de civilretlige sager har stået på i ca. et år. Hans Kristian Pedersen har derfor haft mulighed for at indrette sig efter forholdene.

Skattecenter Aalborgs udtalelse til Landsskatteretten, 3. september 2008

Straf nr. 2: Dagbøder på 20.000 kr.

Året efter var situationen kun blevet værre, og heller ikke 2008-regnskabet blev afleveret. Alle aktiviteter i Laserdisken gik i stå i det sekund, razziaen gik i gang, og derefter var alle problemer overskygget af FDV's chikane og usikkerheden om lovens fortolkning. De følgende år satte jeg alt ind for at få løst dette.

I 2010 førte jeg retssager over hele landet. Hovedsagen mod Kulturministeriet om ophavsretslovens fortolkning var nået til Højesteret, men derudover førte jeg sager ved Retten i Aalborg, Københavns Byret, Østre Landsret og Vestre Landsret. Alle sager var udsprunget af razziaen og domstolenes efterfølgende ulyst til at forholde sig til, at razziaen var gennemført uden den fornødne retskendelse, og at FDV's angreb mod mig var baseret på, at foreningen selv havde skiftet holdning. Det viste sig at være en forgæves kamp, men i 2010 kæmpede jeg stadig.

Sådan var situationen, da Skattecenter Skive den 1. februar 2010 truede med dagbøder. Jeg fik 14 dage til at aflevere regnskabet for 2008. Derefter skulle jeg betale 2.000 kr. om dagen op til 20.000 kr. Det var en dråbe i havet i forhold til mine øvrige problemer, men det undrede mig, at de pludselig skuede bissen på. Jeg havde stadig ikke afleveret regnskabet for 2007, og jeg havde forklaret min situation. Det var ikke af dovenskab eller mangel på vilje, men regnskaberne var nødt til at vente, indtil retssagerne gav mig mulighed for at lave dem. Jeg havde fortalt om den suppedas, jeg var havnet i, så hvorfor dette træk?

Jeg fik at vide, at mit brev året før omfattede 2007-regnskabet. Hvis jeg også skulle have henstand med 2008-regnskabet, skulle jeg have søgt om det særskilt. Det havde jeg ikke gjort, så Skat behandlede det som et gentagelsestilfælde, og derfor var der grundlag for at give mig dagbøder - plus endnu et skattetillæg.

Jeg blev vejledt om, at jeg kunne appellere til Landsskatteretten, og det gjorde jeg. Jeg kunne umuligt opfylde domstolenes krav til processkrifter samtidig med Skats krav til regnskaber. Det var et valg mellem pest og kolera.

Hvad motivation angår, var det en stor ulempe for mig ikke at have up-to-date regnskaber. Det betød, at jeg hverken kunne få leverandørkreditter eller en kassekredit, og netop for at undgå en påstand om forsøg på skatteunddragelse, betalte jeg betydelige beløb i a conto skat og moms. Landsskatteretten mente ikke desto mindre, at dagbøderne ville motivere mig til at efterleve reglerne.

Dagbøderne er ikke en strafferetlig sanktion, men derimod et middel, som anvendes for at få skatteydere til at efterleve reglerne. Det er ikke af betydning for at pålægge dagbøder, hvilken motivation skatteyderen har haft for ikke at overholde reglerne.

Fristen for at indgive selvangivelsen for indkomståret 2008 er betydeligt overskredet, og der er først efter pålægget af dagbøder fremkommet anmodning om udsættelse af selvangivelsesfristen.

Landsskatterettens afgørelse, 14. juni 2010

Straf nr. 3: Renter på 16.865 kr.

I løbet af 2010 fik jeg afsluttet så mange retssager, at jeg fik tid til regnskaberne. Jeg kendte min omsætning, og jeg kendte saldoen på min bankkonto. Begge faldt støt og roligt, så jeg troede, at det skyldtes faldende indtjening.

I 2008 var der imidlertid sket noget. Min tidligere leverandør fra England var lukket, og hos hans afløser havde jeg i farten ikke fået registreret Laserdisken som en momsfri erhvervsvirksomhed. Det betød, at jeg som noget nyt betalte moms af varekøb fra England samtidig med, at jeg betalte a conto moms til Skat. Jeg havde heller ikke bemærket, at det britiske pund var faldet, så trods faldende omsætning havde jeg alligevel opnået et uventet stort overskud i 2008.

Da det hele var gjort op, kunne jeg se, at drænet på bankkontoen skyldtes, at jeg havde en formue til gode hos Skat. Jeg havde betalt alt, alt for meget i a conto skat og moms, men dog betalt for lidt i skat for det succesfulde år 2008.

2007: For meget betalt a conto moms	103.546,49 kr.
2008: For meget betalt a conto moms	322.880,02 kr.
2009: For meget betalt a conto moms	425.250,35 kr.
I alt betalt for meget a conto moms	**851.676,86 kr.**
2007: For meget betalt forskudsskat	81.832,41 kr.
2008: For lidt betalt forskudsskat	-125.453,63 kr.
I alt betalt for lidt forskudsskat	**-43.621,22 kr.**

Det var rart at få ryddet op og få forholdet til bank og leverandører normaliseret, og den slunkne bankkonto blev fyldt op igen, da jeg fik det overskydende a conto beløb tilbage. Wow, jeg havde ydet et gratis lån til Skat på over 800.000 kr. Ikke desto mindre sendte Skat en regning, der fik mig til tasterne igen med en ny klage.

Renter af for sent betalt AM, 2008	390,00 kr.
Renter af for sent betalt Skat, 2008	16.475,00 kr.
Renter i alt	**16.865,00 kr.**

Klagen er begrundet i det faktum, at jeg på intet tidspunkt reelt har skyldt Skat penge, idet jeg som følge af mine forsigtige skøn ved betaling af kvartalsmoms har betalt for meget. Jeg har til enhver tid haft et tilgodehavende, der er større end Skats.

Heroverfor vil Skat måske indvende, at jeg bare kunne have lavet regnskaberne færdig. Jeg har redegjort for mine problemer om dette og søgt om udsættelse, men udsættelse blev afvist, og jeg blev pålagt at betale dagbøder på 20.000 kr.

Min pointe er, at jeg allerede er straffet med 20.000 kr. for at lave regnskaber for sent. Hvis jeg endvidere skal betale fiktive renter på i alt 16.865 kr., straffes jeg reelt dobbelt for den samme forseelse, og derfor vil jeg klage over renteberegningen.

Laserdisken til Skattecenter Aalborg, 20. december 2010

De omhyggelige skattefolk

Skat havde ikke travlt med at betale a conto momsen tilbage igen. Et år efter den endelige opgørelse havde jeg stadig ikke modtaget pengene. Skat stolede ganske vist på mine momsangivelser, når jeg betalte moms, men da opgørelsen viste, at jeg skulle have penge tilbage, var der 117 ting, der skulle kontrolleres først.

Skattecentret fandt ikke, at der var grundlag for at give mig medhold i klagen, men det irriterede mig, at ingen forholdt sig til det centrale klagepunkt, nemlig at jeg skulle betale renter, selvom det var mig, der havde penge til gode. Jeg havde ydet Skat et stort og rentefrit lån, så det var fuldstændig bagvendt, at det førte til, at jeg skulle betale renter til Skat. Det bemærkes, at på dette tidspunkt i historien var negative renter et ukendt begreb.

Jeg blev vejledt om, at jeg kunne appellere til Skatteankenævnet, og vi mødtes igen den 27. oktober 2011. Formanden var den samme, og blandt medlemmerne genkendte jeg Erik Nielsen, der i 80'erne havde besøgt mig som repræsentant for Esselte Video. Jeg forelagde sagen, og nogle dage efter fik jeg deres skriftlige afgørelse. Den var meget lang med udførlige gengivelser af bestemmelser i kildeskatteloven og inddrivelsesloven, og først på side 14 kom den korte konklusion:

> Nævnet kan kun tage stilling til, om rente- og procentberegning er opgjort korrekt, ikke om det er rimeligt, at der er tillagt tillæg samtidig med, at der er pålagt dagbøder.
>
> Ud fra de foreliggende oplysninger er det Skatteankenævnets opfattelse, at procenttillæg og renter på årsopgørelsen for indkomståret 2008 er korrekt opgjort, herunder beregningen af renter fra 1. oktober i året efter indkomståret jf. kildeskattelovens § 62 A.

Skatteankenævnets afgørelse, 27. oktober 2011

Erik Nielsen var klar over, at afgørelsen fortjente en forklaring, og han opsøgte mig efterfølgende for at uddybe:

- Skatteankenævnet må kun behandle, hvad Skat allerede har taget stilling til, og Skat har ikke taget stilling til, om det er rimeligt, at du skal betale renter. Skat har behandlet sagen, som om du mener, at Skat har regnet forkert.

Jeg havde svært ved at forstå, at ingen under sagens behandling i Skat havde overvejet at kontakte mig og spørge: - Mener du, at vi har regnet forkert, eller mener du, at vi bør eftergive de tilskrevne renter?

Skatteankenævnet havde forstået sammenhængen og havde derfor gengivet de relevante bestemmelser i inddrivelsesloven i afgørelsen. Det var et hint om, at jeg kunne søge eftergivelse. Mere kunne Skatteankenævnet ikke hjælpe officielt, men Erik Nielsen tilbød at hjælpe mig med at skrive en ny ansøgning:

- Du skal selvfølgelig ikke betale de renter, sagde han til mig. - Nu skriver du til Skat og søger om eftergivelse, og hvis du får afslag, kommer du bare til os igen. Så skal vi nok sørge for, at du ikke kommer til at betale.

> Jeg skal præcisere, at klagen af 20.12.2010 reelt vedrører eftergivelse. Jeg skal anmode om, at klagen genoptages som en anmodning om eftergivelse. Der henvises til inddrivelsesloven, der giver Skat mulighed for at eftergive de tilskrevne renter på 16.865 kr. Jeg opfylder betingelserne for, at Skat *kan* eftergive renterne jf. § 13, stk. 1, og jeg er *ikke* omfattet af de årsager, der jf. § 13, stk. 2 taler *mod*, at eftergivelse kan finde sted.

Laserdisken til Skattecenter Aalborg, 11. april 2012

Øv, Landsskatteretten igen-igen

Skat lagde til grund, at der ikke forelå fejl hos skattemyndighederne, og på det grundlag blev ansøgningen afvist. Afgørelsen skulle desværre ikke appelleres til Skatteankenævnet, men til Landsskatteretten, og det var som at gå fra asken og i ilden. På en måde er det befriende, så klart Landsskatteretten giver mig skylden for mine problemer, men jeg har svært ved at få øje på den økonomiske fordel, jeg ifølge dommerne har haft af min adfærd, mens problemerne stod på.

Sagen illustrerer fortrinligt den forskel, der er på "ret og rimeligt" alt efter, om man ser verden som professionel sagsbehandler, eller om man ser verden som et empatisk menneske, der prøver at skabe et samfund, hvor alle kan have det godt.

> Efter inddrivelseslovens § 13, stk. 6, kan der ske eftergivelse af offentlig gæld, når sociale eller andre forhold i særlig grad taler derfor. Denne bestemmelse finder også anvendelse på spørgsmålet om eftergivelse af renter og procenttillæg til restskat mv. Efter praksis kan eftergivelse ske, når der er tale om myndighedsfejl, force majeure og force majeure lignende forhold. Desuden kan der ske eftergivelse, hvis andre særlige forhold gør det urimeligt at give afslag på en anmodning om eftergivelse.
>
> Renter og procenttillæg er pålagt i overensstemmelse med kildeskattelovens bestemmelse og på grundlag af den af klageren indsendte selvangivelse. Det forhold, at klageren havde indbetalt for stort momstilsvar for 2008 og 2009 på grund af et fejlskøn, er ikke et sådant særligt forhold, der gør det urimeligt at give afslag på anmodningen om eftergivelse af renter og procenttillæg på restskat. Såvel indbetalingen af momstilsvaret som den manglende indsendelse af selvangivelsen for indkomståret 2008 var resultatet af klagerens egne dispositioner, og et tilgodehavende momsbeløb vedrørende virksomheden kan ikke udligne en pålagt personlig restskat med virkning for forrentningen af restskatten.
>
> Det forhold, at klageren tillige blev pålagt dagbøder for manglende indsendelse af selvangivelse, er heller ikke et særligt forhold, der gør det urimeligt at give afslag på anmodningen om eftergivelse af renter og procenttillæg. Dagbøderne er et sanktionsmiddel, der anvendes for at fremtvinge en selvangivelse, mens renter og procenttillæg skal udligne den økonomiske fordel, som den skattepligtige opnår ved ikke at indbetale restskat rettidigt.

Landsskatterettens afgørelse, 30. august 2013

56. Razzia mod Laserdisken

Den 29. november 2005 er Laserdiskens 9/11. Over 2.000 film blev beslaglagt, og mine regnskaber blev kopieret og senere udleveret til FDV. Det var starten på 11 lange år, hvor domstolene reducerede sig selv til monopolernes villige håndlangere. Hverken retsplejeloven, Grundloven eller EF-traktaten fik lov at stå i vejen for FDV's ønsker.

Dorete Bager på spil igen

"Alle bedes øjeblikkeligt forlade computerne," lød en bastant kvindestemme. Det var omkring middagstid, og jeg sad på mit kontor i Laserdisken med ryggen til butikslokalet. De to lokaler tilhører hver sin ejendom, men jeg har fået tilladelse til at lave en murgennembrydning, så det er let for mig at komme ind (eller ned) i butikken, der ligger på et lavere niveau på den skrånende Prinsensgade. Jeg skal blot vende mig om og træde et trin ned, og så står jeg i butikken.

På det tidspunkt var jeg koncentreret om at udvikle flere servicefunktioner til Laserdiskens hjemmeside. Vi havde udviklet en fantastisk hjemmeside, men der var stadig noget, der kunne forbedres, så jeg havde overtalt min IT-medarbejder, Morten Dam Madsen, til at blive et år mere, hvorefter han ville til København og læse videre. Det gjaldt om at nå så meget som muligt, mens vi havde ham. Jeg var i gang med at designe en e-mail, der automatisk skulle give kunder med varer i bestilling en statusoversigt, så de kunne se, at vi stadig ledte efter film, der endnu ikke var leveret. Systemet skulle også give besked til kunderne, hvis en film viste sig at være udgået, og det sad jeg og arbejdede med, da jeg hørte stemmen.

Jeg nåede kun at undre mig i nogle få sekunder, før min medarbejder, Mogens Vestergaard, trådte ind (eller op) i kontoret og med et stort smil informerede: "Du har fået besøg af nogle venner, som er kommet for at lave sjov med dig."

Da jeg trådte ned i butikken, genkendte jeg Dorete Bager fra Retten i Aalborg (side 745) og advokat Lars Segato fra FDV's forsøg på at få Laserdisken erklæret konkurs nogle år tidligere (side 586). De var næppe kommet for at lave sjov med mig. Der var endnu en person til stede, og ham havde jeg ikke set før. Det viste sig at være byrettens tilkaldte IT-medarbejder, Thomas Førby.

- Hvad drejer det sig om? spurgte jeg henvendt til Dorete Bager.
- Sælger du parallelimporterede film? spurgte hun.
- Ja, men ikke nogen, de danske selskaber har forbudt, svarede jeg.
- Så er betingelserne opfyldt, sagde Dorete Bager henvendt til Lars Segato.

Jeg forstod endnu ikke, hvad opbuddet af mennesker fra FDV og byretten skulle til for, men det var dog klart, at det handlede om min parallelimport, og jeg var allerede en smule irriteret over deres måde at komme anstigende på.

- Hvis der er nogen, der vil forbyde parallelimport, hvorfor svarer de så ikke bare på mit brev? spurgte jeg henvendt til Lars Segato.

Lars Segato afviste over for Dorete Bager, at hans klienter havde pligt til at svare på mine breve. Hun vidste ikke, hvad vi talte om, så jeg forklarede hende, at jeg efter ophavsretslovens ændring havde skrevet til FDV og dens medlemmerne, at jeg ikke ville slås med dem, selvom jeg ikke anerkendte indførelsen af regional konsumption. Jeg havde lovet FDV at respektere medlemmernes forbud, også et generelt forbud. Hvis et medlem ville forbyde parallelimport, ville jeg respektere det for hele medlemmets rettighedsbibliotek. De skulle bare sige til. Jeg og mine medarbejdere sørgede endda selv for at registrere FDV's udgivelser.

Dorete Bager var ikke interesseret i min forklaring om dette. Hun gav mig en kuvert med forbuds- og bevissikringsrekvisitionen og nogle bilag. Jeg bladrede det hurtigt igennem og kunne se, at det drejede sig om to DVD-plader, jeg havde importeret fra USA og solgt til en kunde, der viste sig at være FDV's kontrollant. Blandt bilagene var et screenshot af en film på hjemmesiden, en ordrebekræftelse og en faktura på to film. Ingen af de to film vedrørte SF Film eller Scanbox.

Jeg lagde kuverten til side på mit skrivebord, idet jeg var opsat på at gøre det klart for Dorete Bager, at der ikke var nogen grund til at blande fogedretten ind i dette - hvad "dette" end var. Mit arkiv er velorganiseret, og jeg fandt hurtigt mit brev til FDV's medlemmer. Jeg tog en kopi til Dorete Bager og tog også en kopi af Østre Landsrets forelæggelseskendelse til EU-Domstolen om gyldigheden af regional konsumption, idet jeg tænkte, at ingen fogedret ved sine fulde fem ville agere efter en lov, hvis gyldighed ifølge Østre Landsret var tvivlsom.

Hun tog modvilligt mod de to dokumenter, men sagde samtidig: - Det er lige meget, hvad du giver mig, så ændrer jeg ikke min beslutning.

Hun fortalte, at når hun fik en anmodning fra så velrenommerede firmaer, var hun nødt til at reagere, og hun havde allerede lovet Lars Segato at gennemføre en bevissikring, hvis det viste sig, at Laserdisken parallelimporterede film.

- Du vil få mulighed for at fremlægge bilag i justifikationssagen, lovede hun, og så forklarede hun mig, hvad en bevissikring går ud på, og hun introducerede Thomas Førby. Det var hans opgave at skaffe adgang til mine regnskaber på mit edb-system, men det var jeg ikke spor indstillet på.

Jeg ringede til advokat Anders Hjulmand og fik i første omgang kun fat i hans sekretær. Hun forklarede, at han sad i møde og ikke kunne forstyrres, men da jeg fortalte, at Dorete Bager stod i butikken og var på vej til at gennemføre en bevissikring, kom han alligevel til telefonen. Jeg satte ham kort ind i situationen, og så bad han om at tale med Dorete Bager. Jeg spurgte hende, om jeg måtte lytte med, men det ville hun ikke give lov til. Det syntes jeg var sært, da Anders Hjulmand i den situation repræsenterede mig, og så burde jeg ret beset have lov til at høre, hvad han sagde til hende på mine vegne.

Jeg overlod røret til Dorete Bager og satte mig på min kontorassistents plads. Jeg var utryg ved situationen og ringede til journalist Lars Borberg på Nordjyske Stiftstidende. Jeg ønskede fokus på FDV's adfærd og ville lade omverdenen vide, hvad der foregik. Samtalen med Lars Borberg tog ikke mange sekunder.

- Kan du ikke ringe lidt senere, jeg er lige i gang med noget, indledte han.

- Fogeden og FDV's advokat står i butikken, begyndte jeg og nåede ikke mere, før han forstod situationens alvor.

- Jeg kommer med det samme, sagde han kort og lagde røret på.

Da Dorete Bager var færdig med at tale med Anders Hjulmand, overlod hun røret til Lars Segato, og da han var færdig, talte jeg selv med Anders Hjulmand igen. Han forklarede, at han havde prøvet at overtale Dorete Bager og Lars Segato til at holde et møde på hans kontor, når han var færdig med det bestyrelsesmøde, han var midt i. Han ville gerne lige have en chance for at sætte sig ind i, hvad det her gik ud på, og da hans kontor lå lige over for Retten i Aalborg, var det i hvert fald ikke den store ulejlighed for Dorete Bager.

Lars Segato afviste. Han var kommet helt fra Århus og ville hjem igen, før det blev for mørkt, så han var ikke indstillet på at udsætte bevissikringen, selvom det blot var en time eller to. Dorete Bager valgte at tage hensyn til Lars Segato.

- Det er lige meget, om Anders Hjulmand er her eller ej, for jeg vil gennemføre bevissikringen under alle omstændigheder, sagde hun til mig på en mærkelig trøstende måde. Mens jeg talte med Dorete Bager, så jeg ud af øjenkrogen, at Lars Borberg trådte ind i butikken, og bag ham fulgte fotograf Grete Dahl.

Dorete Bager ville i gang med bevissikringen, og på hendes opfordring ringede jeg til min IT-medarbejder, Morten Dam Madsen. Han havde specifikt bedt om at få fri den dag på grund af studier, så han var ikke glad for at blive forstyrret, men da han hørte, at fogeden stod i butikken og krævede adgang til vores data, lovede han alligevel at komme med det samme. Lars Segato bad om at få udleveret en lagerliste, og den fremstillede jeg til ham.

Først derefter fik jeg mulighed for at tale med Lars Borberg, men jeg kunne hverken finde ham eller Grete Dahl noget sted. Ingen vidste, hvor de var, så jeg ringede til Nordjyskes redaktion for at høre, om de vidste, hvor han var taget hen. Til min overraskelse tog han selv telefonen. Han fortalte, at han ved ankomsten havde henvendt sig til Dorete Bager, og hun havde bedt ham og Grete Dahl om at forlade butikken, mens retten var sat.

Det blev jeg vred over. Lars Segato sagde til mig, at det var for at beskytte mig, hvilket var det mest idiotiske, jeg endnu havde hørt. Jeg havde selv bedt ham om at komme. Hvis jeg trængte til beskyttelse mod nogen, var det ikke Lars Borberg. Jeg tog demonstrativt *Den Europæiske Menneskeretskonvention kommenteret af Peer Lorenzen, Lars Adam Rehof og Tyge Trier* ned fra hylden, idet jeg har et lille juridisk bibliotek på kontoret. Jeg læste op fra artikel 6 og spurgte Dorete Bager, hvordan hun forholdt sig til dens bestemmelser (side 647). Det var min pointe, at en rettergang ifølge konventionen skal være offentlig, men hun misforstod.

- Du fik lov til at ringe til Anders Hjulmand. Det er ikke min skyld, at han ikke har mulighed for at komme, sagde hun afvisende. Det var en god lejlighed til at beskikke mig en advokat, men det fandt hun heller ikke nødvendigt.

Den 29. november var juletravlheden begyndt, og telefonerne ringede hele tiden. Der var næppe gået 30 sekunder fra Dorete Bagers dramatiske kommando, før en kunde var i røret. Instinktivt tog min kontorassistent Anja telefonen og begyndte at slå film op på sin pc. Dorete Bager reagerede ikke, og medarbejderne fortsatte arbejdet bortset fra Mogens, som fulgte efter den utroligt nysgerrige Lars Segato, der snuste rundt i alle butikkens og baglokalernes krinkelkroge. Det var ham, der styrede begivenhedernes gang, og Dorete Bager blev kun involveret, når det var nødvendigt for Lars Segato at tale igennem hende, for jeg var ikke indstillet på at opfylde hans ønsker udover at ophøre med at parallelimportere.

Alligevel forbød Dorete Bager mig formelt at sælge de film, jeg allerede havde importeret fra USA. Det førte til en præciserende diskussion. Var det alle film, for nogle af dem var importeret, før loven var vedtaget? Hvad med de film, jeg havde importeret i god tro, fordi FDV's medlemmer ikke havde forbudt parallelimport? Lars Segato insisterede på, at forbuddet omfattede alle film.

Jeg havde bemærket, at Paramount stod på listen over de "velrenommerede firmaer", som Dorete Bager havde henvist til. Det undrede mig. Mig bekendt var Paramount ikke medlem af FDV. CIC Video, der i 1992 repræsenterede Universal og Paramount, meldte sig netop ikke ind i FDV, idet de ikke var enige med Johan Schlüter i den hårde kurs mod parallelimportører. Samarbejdet mellem Universal og Paramount ophørte ganske vist senere, men så vidt jeg vidste, var Paramount ikke medlem. Det var årsagen til, at Laserdisken havde bevaret samhandelen med Paramount, hvorimod jeg købte FDV's udgivelser af ProShop (side 595).

Jeg havde også skrevet til Paramounts direktør - eller Country Manager, som de kaldte ham - og via repræsentanten, som jævnligt besøgte Laserdisken, havde vi fået den besked, at Paramount ikke ville forbyde parallelimport. For dem betød det ikke noget, så længe vi ikke stødte de andre forhandlere. Hvis der udkom store titler i USA før Danmark, var det fint, hvis vi ventede på den danske udgivelse, og ingen havde beklaget sig. Hvorfor havde Paramount anlagt sag mod os?

Lars Segato oplyste, at Paramount nu var medlem af FDV, og han insisterede på, at forbuddet gjaldt alle film fra alle medlemmer, og den besked gav Dorete Bager videre til mig. Jeg sukkede over udsigten til den forestående opgave:

- Så er jeg altså nødt til at returnere alle film til leverandørerne, sagde jeg træt. Det hørte Lars Segato, og det protesterede han imod. Det ville han ikke tillade. Det førte til en ny, ophedet diskussion. Jeg kunne ikke se, at det vedrørte ham, og det var ikke spor logisk. Hvis jeg returnerede filmene til USA, var det den bedste måde at undgå, at filmene blev spredt i Danmark, ikke sandt?

Vi appellerede begge til Dorete Bager, som var nødt til at træffe afgørelsen. Jeg forklarede, at der ikke var tale om piratkopier. Det var lovlige film, som under alle omstændigheder kunne sælges i USA. Et forbud ville være formålsløst og give unødvendige tab. Hvis filmene hverken blev solgt eller returneret, kunne de ikke undgå at miste værdi.

- Den risiko påtager vi os naturligvis, sagde Lars Segato uden tøven.

Midt i det hele ringede Kenn Andersen, min butiksassistent i Laserdiskens butik i Skt. Peders Stræde i København. Det viste sig, at der var tale om en koordineret aktion mod begge butikker. Københavns fogedret var repræsenteret ved dommerfuldmægtig Elmir Tartic, som ligeledes uden forudgående underretning var mødt op i butikken den dag, hvor Kenn var alene på arbejde. Han lukkede butikken, og så ventede de på, hvad der blev besluttet under fogedforretningen i Aalborg.

I Aalborg ankom Morten Dam Madsen for at bistå Thomas Førby. Hver gang Lars Segato ville have noget nyt, protesterede jeg, og så slog han op i en bog, som han viste til Dorete Bager, hvorefter hun påbød mig at opfylde hans krav.

Han ville også have navnene på mine leverandører, og det bekymrede mig. Jeg havde engang været nødt til at finde en ny leverandør, fordi FDV havde lagt pres på den tidligere leverandør og fået ham til at nægte at levere til Laserdisken. Poul Thyregod fra ProShop havde også fortalt, at FDV havde bedt ham om at undlade at levere til Laserdisken, men det havde han valgt at ignorere.

Jeg spekulerede på, hvad dette cirkus skulle til for. Jeg var sikker på, at det ikke kun handlede om at undgå parallelimport, for så havde de bare svaret på mit brev. Johan Schlüter har sikkert aldrig ment, hvad han skrev til Kulturudvalget i 2002 (side 557) og sagde på ekspertmødet (side 572). Formålet med Peter Schønnings bemærkninger via kulturministeren (også side 557) var vel også udelukkende at få Folketinget til at stemme for lovforslaget. Så kunne de altid etablere den hårde fortolkning bagefter.

Lad os et øjeblik antage, at Niels Bo Jørgensen og Torben Steffensen havde sagt til hinanden: "Det rabler vist for ham i Laserdisken med den fortolkning, han giver udtryk for i sine breve." Der skulle alligevel ikke mere end et brev til for at undgå parallelimport. Torben Steffensen kunne for den sags skyld have svaret én enkelt gang på vegne af samtlige medlemmer. Mere skulle der ikke til, hvis det gjaldt om at undgå parallelimport.

Der måtte ligge noget andet bag, og da spørgsmålet om leverandører kom op, tænkte jeg, at det kunne være det reelle formål med aktionen. De ville stække mig via mine leverandører. Hvis jeg ikke længere kunne få leveret film, ville det ikke alene ramme parallelimporten fra USA, men også de konkurrerende filmtitler, jeg tilbød via Laserdisken. De ville af med Laserdisken én gang for alle. Jeg fortalte Dorete Bager om risikoen for leveringsnægtelser, men det afviste hun.

- Det tror jeg ikke, de vil gøre, sagde hun bare. Jeg prøvede at forklare hende, at leverandørerne under ingen omstændigheder havde gjort noget forkert. Det var lovligt at sælge film til Danmark uanset lovens gyldighed eller fortolkning. Det var højst et videresalg, der kunne være problematisk. Hvorfor var det nødvendigt at afsløre leverandørerne? Jeg kunne ikke se andet formål, end at FDV kollegialt ville lade dem forstå, at Laserdisken var involveret i en retssag om krænkelser af immaterielle rettigheder og betænksomt foreslå dem at beskytte sig selv og kappe forbindelsen til mig. Jeg var så bekymret, at jeg ringede til Anders Hjulmand igen, selvom han sad i møde, men det var forgæves. Dorete Bager lod sig ikke bevæge.

Lars Segato var klar over, at det kunne have betydning, at Østre Landsret havde forelagt spørgsmålet om gyldigheden af regional konsumption for EU-Domstolen. Han drøftede med Dorete Bager, hvordan de skulle håndtere det, og jeg forstod på dem, at FDV skulle anlægge en normal justifikationssag, og derefter ville de bede byretten om at udsætte justifikationssagen på EU-Domstolens afgørelse.

Dorete Bager prøvede at overtale mig til at acceptere fogedforretningen, men det var jeg betænkelig ved. Det var kommet helt bag på mig, at noget så drastisk overhovedet kunne ske, og jeg kunne ikke overskue, hvad konsekvenserne kunne blive, hvis jeg frivilligt accepterede bevissikringen.

Mens Lars Segato og IT-folkene var beskæftiget med at kopiere mine data, sad Dorete Bager og jeg i kontoret og ventede. Jeg havde protesteret mod alle FDV's krav, men efter Dorete Bagers afgørelse havde jeg hver gang hjulpet beredvilligt. Jeg ville ikke risikere, at det blev udlagt som accept, så jeg understregede igen og igen, at det ikke måtte fremgå, at jeg var gået med til noget frivilligt. Dorete Bager endte med irriteret at udbryde: - Jeg tror nok, jeg har forstået det synspunkt!

Da de var færdige med at kopiere edb-filer, troede jeg, at det omsider var ovre, men Lars Segato ville også have mine film beslaglagt. Diskussionen gentog sig. Jeg forklarede én gang til, at det var lovlige film, og jeg forsøgte igen at få Dorete Bager til at forstå, at der er forskel på piratkopierede film og parallelimporterede film. Lars Segato holdt fast, og som altid gav Dorete Bager ham medhold.

Vi gik alle tre ned i butikken og kiggede på filmene, og så opstod problemet. Hvordan ville de finde ud af, hvilke film der skulle beslaglægges? Det var ikke klart for mig, hvad formålet med beslaglæggelsen egentlig var, men jeg forstod, at det drejede sig om de af mine film, der var importeret fra et land uden for EU. Lars Segato hævdede, at han havde ret til at disponere over mine film, så snart de krydsede grænsen til Danmark, og det var Dorete Bager med på.

Mit varelager bestod af ca. 25.000 DVD'er fra hele verden. Kunne Lars Segato og Dorete Bager skelne en britisk DVD fra en amerikansk eller sydkoreansk? Og hvis en udgivelse kunne identificeres som amerikansk, hvordan kunne de så vide, om et selskab i FDV havde erhvervet en licens til netop den titel?

Det var selvfølgelig en umulig opgave. For os i Laserdisken var det ikke noget problem i kraft af vores registreringer og Mortens forbudt-program. Dorete Bager foreslog, at vi løste problemet ved at overlade beslaglæggelsen til mig. Jeg kunne selv fjerne de DVD'er, FDV's medlemmer havde danske rettigheder til, og dem kunne jeg så opbevare et andet sted end i butikken. Det huede ikke Lars Segato, men han havde ikke selv en bedre løsning. Det lykkedes til sidst for Dorete Bager at overtale ham, idet hun mente, at jeg var til at stole på.

Jeg lærte senere, at en uanmeldt bevissikring kun foretages, når der er risiko for, at den formodede krænker vil destruere varer og regnskaber, hvis han orienteres i forvejen. Dorete Bager havde i den konkrete situation så meget tillid til mig, at hun ville betro mig at beslaglægge mine egne film! Lars Segato bøjede sig til sidst, da jeg lovede ikke at disponere over filmene uden rettens tilladelse.

Så var fogedforretningen endelig slut, og jeg ringede til Lars Borberg og fortalte om dagens hændelser. Da jeg i fortællingen nåede til den pinlige situation, de var havnet i, da de ikke kunne gennemføre beslaglæggelsen, var det lige før, at han bebrejdede mig, at jeg havde hjulpet Dorete Bager.

- Jeg ville have ladet hende syde i sit eget fedt, sagde han, men jeg mente ikke, det ville gavne mig at være på tværs. Det skader ikke at være hjælpsom, tænkte jeg, men dér tog jeg grueligt fejl. Det kom til at koste mig omkring 285.000 kr.

Senere på aftenen sendte Lars Borberg sin artikel til gennemsyn, idet han bad mig om at kontrollere, at jeg var citeret korrekt. Han havde skrevet, at jeg var rystet over påstanden om, at jeg driver ulovlig parallelimport. Jeg kendte Johan Schlüter og FDV. Selvom jeg troede, at vores strid var bilagt, skulle der mere til for at ryste mig. Jeg foretrak ordet "overrasket" om deres valg af fremgangsmåde.

- Hvis du vil have mig til at sige "rystet", skal det være over, hvor let det var for dem at få Dorete Bager til at opfylde alle deres ønsker, tilføjede jeg.

Dorete Bager havde jo lovet Lars Segato at gennemføre fogedforretningen, før hun overhovedet havde talt med mig. For hende var det godt nok, at jeg blev hørt i justifikationssagen. Det havde jeg ikke forestillet mig kunne ske i Danmark.

Onsdag 30. november 2005 Aalborg 3

Razzia mod Laserdisken

FOGEDSAG: Videobranchens advokat fik fogedretten til at beslaglægge film og pc-filer i det lille Aalborg-firma

Af **Lars Borberg**
lars.borberg@nordjyske.dk

Laserdisken var lukket land for fotografer et par timer i går eftermiddags, mens fogedretten var sat og beslaglæggelserne blev gennemført inde i kontoret og butikken. FOTO: GRETE DAHL

AALBORG: Kunder der bare var ude for at købe en film på bånd eller dvd i Laserdisken i Prinsensgade i Aalborg befandt sig pludselig i går eftermiddags midt i en dramatisk razzia, da fogedretten i Aalborg, anført af fogeden, dommer Dorete Bager, gjorde sin entre ledsaget af en advokat fra København, teknikere og andet personale fra både retten og foreningen af Videogramdistributører i Danmark og bad alle ansatte forlade deres computere og skriveborde øjeblikkelig.

Dommeren satte fogedretten på stedet.

Forretningens indehaver, Hans Kristian Pedersen, fortæller at videobranchens advokat har begæret beslaglæggelse af en del af hans varelager samt af hele forretningens computere med henblik på sikring af bevismateriale.

- De påstår, at vi driver en ulovlig parallel-import forretning med film, som de har rettighederne til, og de siger, at de skal bruge vores computere til at sikre bevismateriale, siger en overrasket Hans Kristian Pedersen til NORDJYSKE.

Han havde held til at overtale dommeren til i første omgang at nøjes med at kopiere alle filer i computerne, så forretningen ikke skal blive fuldkommen lammet efter razziaen.

- Men det ryster mig, at retten faktisk udleverer alt materialet fra mine filer til videobranchens advokat, der jo er min forretningsmæssige konkurrent. Det finder jeg helt uantageligt og meget lidt betryggende, siger Hans Kristian Pedersen.

Det, der særligt ryster ham, er den lethed med hvilken videogramdistributørernes advokat kan få adgang til hans forretningsmateriale.

- Det er jo i høj grad vigtigt, at en forretnings administrative materiale kan holdes bare nogenlunde fortroligt, især da over for konkurrenter. Det er rettens sædvane at retten selv udfører beslaglæggelsen teknisk og fysisk - men bagefter udleverer retten så det beslaglagte materiale til den advokat, der har begæret beslaglæggelsen. Det finder jeg faktisk helt horribelt, siger Hans Kristian Pedersen.

Han forsøgte at formå fogeden til at undlade at udlevere i hvert fald visse dele af computerfilernes indhold til hans modpart, men uden held.

- Jeg appellerede til dommeren om at forstå det potentielt uheldige i, at retten afslører mine leverandørers identitet for min konkurrent og modpart - og jeg bad hende vente i hvert fald til det er afklaret, om der er grundlag for beskyldningerne mod mig. De oplysninger kan jo bruges på måder, der kan skade min forretning, også selv om jeg ikke bliver dømt i denne sag. Men det ønskede dommeren ikke at følge mig i, så alt blev overleveret, siger Hans Kristian Pedersen.

Hverken fogeden eller videobranchens advokat ønskede i dag at kommentere forløbet.

Laserdisken forhandler DVD film online og har fysiske forretninger i både København og Aalborg. Hans Kristian Pedersen har gang på gang gennem de sidste snart 20 år været under angreb fra foreningen af videogramdistributører i Danmark.

Nordjyske Stiftstidende, 30. november 2005

Da Lars Segato & Co. var gået igen, lavede Morten hurtigt et program, der kunne skrive såkaldte findelister ud til os efter følgende kriterier:

1. Filmen er udgivet i et land uden for EU.
2. Et medlem af FDV har udgivet samme film i Danmark.
3. Filmen er på lager i Laserdisken.

Vi skelner i vores system mellem film, der stadig er i distribution, og film, der er udgået, så Morten fremstillede derfor to findelister til hver butik.

I København ringede Kenn til sin kollega, filmnørden David Bjerre, og så gik de to i gang med at fjerne filmene fra hylderne og fylde dem i kasser, så de kunne åbne butikken igen dagen efter. I Aalborg meldte Mogens sig frivilligt til at pakke forbudte film i kasser, indtil alle var fjernet. Det tog hele natten. Kl. 7.46 næste morgen sendte han sin rapport til mig på e-mail, og først da gik han hjem i seng.

Dagen efter gav jeg kunderne besked, ikke mindst dem, der havde bestilt film, de ikke måtte få alligevel. Tre gange om ugen sender Laserdisken en nyhedsmail til abonnenterne, og jeg udsendte en specialmail om razziaen mod Laserdisken med et link til avisartiklen. Hver mail indledes med et billede af ugens film, og den dag valgte jeg et billede fra Michael Radfords filmatisering af George Orwells *1984*.

Er det ulovligt at sælge Region 1-titler i Danmark?

Det er der berettiget tvivl om, siger Østre Landsret. Det spørgsmål kan ikke besvares af andre end EF-Domstolen, som p.t. har spørgsmålet liggende til afgørelse i en sag rejst af Laserdisken. EF-Domstolen kommer med en afgørelse i 2006. Selvom gyldigheden af den danske lov er tvivlsom, har Laserdisken fra starten tilbudt de danske selskaber at respektere et eventuelt ønske om at undgå parallelimport, indtil der er en endelig afgørelse. Nogle selskaber har taget imod tilbuddet, og Laserdisken har afstået fra at parallelimportere film, de udgiver i Danmark.

Andre selskaber reagerede først tirsdag den 29. november - ikke med et pænt brev, som ville have været tilstrækkeligt - men med en dramatisk koordineret razzia i Laserdiskens to butikker. Det endte med, at vi fik lov at beholde både film og pc'ere. Vi lovede naturligvis at leve op til vores tilbud, og derfor har vi fjernet flere parallelimporterede film fra hylderne. Vi er blevet garanteret, at vi fortsat må sælge film, der ikke udbydes i Danmark, og vi samarbejder nu med retten om at afklare, hvilke film der kan komme tilbage på hylderne.

Vi vil naturligvis ikke bryde aftalen med retten, hvilket i værste fald kan føre til butikkens lukning, så vi afstår øjeblikkeligt fra at sælge film, der er omfattet af selskabernes forbud. Det gælder også film, du allerede har bestilt, men endnu ikke har afhentet.

Film, der er i dansk distribution eller kommer i distribution af medlemmer af Foreningen af Danske Videogramdistributører, kan således IKKE købes i Laserdisken i øjeblikket.

Laserdiskens Laser News, 30. november 2005

Efterspil

Jeg var nødt til at orientere min amerikanske leverandør. Det viste sig heldigvis, at hans navn ikke fremgik af de kopierede data. Vi havde for nogen tid siden fået ny leverandør, men det havde ingen praktisk betydning i forhold til referencen til de enkelte film, så vi havde ikke fået det rettet endnu, og FDV's advokater havde fået navnet på den forrige leverandør. Det var en stor lettelse.

Jeg måtte fortælle leverandøren, at jeg ikke kunne købe helt så mange film i fremtiden, før spørgsmålet om import var afklaret. Situationen taget i betragtning tillod han, at jeg returnerede de forbudte film, hvis Retten i Aalborg frigav dem.

Først dagen efter fogedforretningen fik jeg lejlighed til at drøfte situationen med advokat Per Christensen, og han kunne fortælle en masse, jeg egentlig burde have fået at vide af Dorete Bager.

Først og fremmest mente han ikke, at FDV havde fået adgang til regnskaberne endnu. Det ville i hvert fald være højst usædvanligt, for Dorete Bagers kendelse kunne appelleres, og hvis jeg valgte at appellere, var det normal praksis at vente på landsrettens afgørelse. Da jeg ikke havde min advokat til at vejlede mig under fogedforretningen, var det Dorete Bagers opgave at vejlede mig. Det mærkede jeg nu ikke noget til. Hun fortalte ikke engang om muligheden for at appellere.

Jeg bad Per Christensen om at tale med Dorete Bager for at få sikkerhed for, at FDV ikke havde fået adgang til regnskaberne. Jeg bad ham også forsøge at tale hende til fornuft i spørgsmålet om beslaglæggelsen. Først den 2. december fik han fat på hende, og han tog begge spørgsmål op. Han skrev til mig umiddelbart efter samtalen, at hun godt kunne se problemet i forbuddet mod at returnere filmene. Han forventede en afklaring i kendelsen, men da den forelå, var beslaglæggelsen kun omtalt indirekte. Nederst er gengivet kendelsens omtale af beslaglæggelsen.

> Jeg rejste endvidere spørgsmålet om de beslaglagte film, herunder om du kan sælge dem til Movie World, din forhandler i USA og/eller kunder i Grønland. Hun kunne godt se problemet i, at forbuddet alene retter sig mod, at du ikke må sælge filmene i Danmark. Jeg tror, at hun vil overveje en mere klar tilkendegivelse af beslaglæggelsens rækkevidde, når hun skriver kendelsen. Den kommer i øvrigt først i starten af næste uge.

Advokat Per Christensen til Laserdisken, 2. december 2005

> Parterne aftalte, at filmværker, der fremgår af lagerlisterne både i København og Aalborg som værende omfattet af dels af rekvirentens rettigheder, dels af ophavsretslovens § 19, stk. 1, fjernes fra rekvisiti hylder, således at de ikke forhandles, men dog opbevares hos rekvisitus.

Fra Dorete Bagers kendelse, 7. december 2005

Formalitetsfejlen

Da jeg modtog kendelsen med posten den 8. december 2005, smuttede jeg straks forbi advokatfirmaet med en kopi og aftalte et møde med Per Christensen. Jeg bad ham reservere en halv time, hvor jeg ville belæres om bevissikringer, og jeg bad om at få kopier af al relevant juridisk materiale, så jeg selv kunne sætte mig ind i reglerne. Derudover skulle vi drøfte appel af de to fogedforretninger.

Da vi sammen læste kendelsen igennem, undrede vi os over, at Dorete Bager som rekvisitus havde skrevet Laserdisken ApS. Vi tjekkede rekvisitionen, og i den stod Laserdisken ApS anført som rekvisitus. Det undrede os, og vi talte kort om det, men på det tidspunkt holdt vi os til den planlagte dagsorden.

Justifikationsstævningen blev indgivet til Retten i Aalborg den 13. december af FDV's advokat Torben Steffensen. Laserdisken ApS var angivet som sagsøgt. Da jeg i januar 2006 som sædvanlig lavede regnskaber for både anpartsselskabet, der var ved at blive afviklet, og min personlige virksomhed, bad jeg revisor Jakob Christensen om at forklare mig baggrunden for de to regnskaber.

- Det er to forskellige juridiske enheder, svarede han og gav mig en lærebog i selskabsret. Han turde ikke spå om, hvad det betød for retssagen, så jeg pumpede Per Christensen, der anbefalede, at jeg holdt fast ved planen om at forklare Vestre Landsre, at tvisten skyldtes FDV's nye holdning til ophavsretslovens fortolkning. Han tilføjede, at det ville være korrekt af mig at gøre opmærksom på fejlen, så det gjorde jeg i svarskriftet til byretten og i partsforklaringen til Vestre Landsret.

Det præciseres, at Laserdisken ApS overdrog alle aktiviteter tilbage til Laserdisken, v/Hans Kristian Pedersen med virkning fra 1/7-2004. Laserdisken ApS er i dag et tomt selskab, så et fogedforbud rettet mod anpartsselskabet giver ingen mening.

Da sagen begæres afvist under alle omstændigheder, er der ikke herved taget stilling til eventuelle konsekvenser af den formelle fejl.

Laserdiskens svarskrift til Retten i Aalborg, 23. januar 2006

1. Laserdiskens ejerforhold

Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen er en personligt ejet virksomhed (CVR-nr. 10 19 42 45). Virksomheden blev etableret i juni 1984. Hovedbeskæftigelsen er salg af film og udstyr til at fremvise film på det til enhver tid bedst egnede videosystem.

Laserdisken ApS (CVR-nr. 21 73 05 99) beskæftigede sig med salg af film i perioden juli 1999 til juni 2004. Siden juni 2004 har selskabet været tomt.

Ransagningen blev foretaget hos Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen og *ikke* selskabet Laserdisken ApS, der i november 2005 ikke havde aktiver eller salgsmæssige aktiviteter.

Min skriftlige partsforklaring til Vestre Landsret, 13. juli 2006

57. Formalitetsfejlen

Formalitetsfejlen i rekvisitionen og stævningen afslørede, at der var tale om et velovervejet angreb, der havde været planlagt i årevis, og den afslørede også, hvor sjusket dommerne arbejder. Men værst af alt viste den, hvor langt dommerne vil gå for at dække over egne fejl.

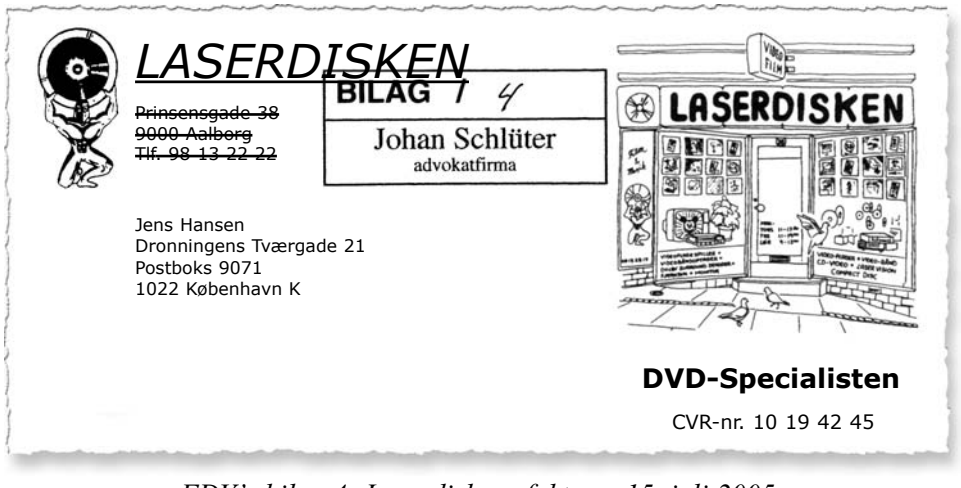
Hvorfor Laserdisken ApS?

Hvad gør man, hvis man bliver så snydt, at det er nødvendigt at anlægge en sag mod en erhvervsdrivende? Først må man finde ud af, hvem den erhvervsdrivende er, og her sikrer lovgivningen, at det er nemt at finde ud af (side 694).

Fakturaen er et godt sted at starte. Ifølge loven skal sælgerens navn, adresse og CVR-nummer fremgå, og det gør det også på den faktura, som Johan Schlüter fremlagde som bilag 4. Adressen er ganske vist overstreget, og det skyldes, at jeg brugte fakturaen som adresselabel. Overstregningen markerede for postbudet, at det var afsenderens - ikke modtagerens - adresse.

Man kan også bruge CVR-nummeret til at få den ekstra gratis information fra CVR-registret, og det gjorde jeg, da jeg efter fogedforretningen undersøgte sagen. Svaret på min søgning er gengivet på næste side. Det oplyses, at der er tale om en enkeltmandsvirksomhed, og mit navn er angivet. Startdatoen for virksomheden er ifølge registret 01.07.2004. Den detalje vender jeg tilbage til i kapitel 65.

FDV fremlagde syv bilag sammen med rekvisitionen. Udover fakturaen var der et billede af omslaget til *The Pacifier* (Elitepædagogen, 2005) og fem screenshots fra Laserdiskens hjemmeside. På to af dem fremgår CVR-nr. 10 19 42 45, så der er fin overensstemmelse med oplysningerne på fakturaen og hjemmesiden. Det er derimod umuligt at finde betegnelsen "ApS" noget sted i de syv fremlagte bilag, og CVR-nummeret på bilagene svarer *ikke* til anpartsselskabets (side 393).

LASERDISKEN

~~Prinsensgade 38~~
~~9000 Aalborg~~
~~Tlf. 98 13 22 22~~

BILAG 7 4

Johan Schlüter
advokatfirma

Jens Hansen
Dronningens Tværgade 21
Postboks 9071
1022 København K

LASERDISKEN

DVD-Specialisten

CVR-nr. 10 19 42 45

FDV's bilag 4: Laserdiskens faktura, 15. juli 2005

LASERDISKEN v/Hans Kristian Pedersen	
Cvr-nr:	10194245
Startdato:	01.07.2004
Ophørsdato:	
Adresse:	Prinsensgade 38 9000 Aalborg
Telefon:	
Fax:	
Email:	
Branche:	524520 Radio- og tv-forretninger
Virksomhedsform:	10 Enkeltmandsvirksomhed
Kreditoplysninger:	
Antal ansatte:	10-19 (1. kvartal 2006)
Reklamebeskyttelse:	Nej
Grønne regnskaber info:	
P-numre for denne virksomhed:	1002888051 (LASERDISKEN v/Hans Kristian Pedersen) 1002888063 (LASERDISKEN v/Hans Kristian Pedersen)

CVR-registret om CVR-nr. 10 19 42 45

Niels Bo Jørgensens utrolige sjuskefejl

Forklaringen på mysteriet findes i FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition fra 11. oktober 2005, for den er underskrevet af advokaterne Niels Bo Jørgensen og Peter Kaas. Hvorfor har det betydning?

Det var lige præcis advokat Niels Bo Jørgensen, jeg havde skrevet til i 2003, da jeg gav besked om min respekt for meddelte forbud mod parallelimport og om mine planer om at fortsætte med specialimporten (side 592). Jeg ville genoptage parallelimporten af film fra de medlemmer, der ikke svarede. Af alle mennesker kendte netop han til parallelimporten og baggrunden for den. Dengang i 2003 var det anpartsselskabet, der drev de to butikker, så jeg skrev selvfølgelig til ham på anpartsselskabets brevpapir. Vel vidende, at jeg ville parallelimportere, indtil jeg fik meddelelse om et forbud, lagde han mit brev i skuffen - og ventede.

Han ventede i 2 år og 242 dage, alt imens jeg fortsatte min parallelimport i god tro. Derefter skrev han til fogedretten og rekvirerede en bevissikring, der skulle bruges til efterfølgende at fremsætte et monstrøst erstatningskrav, der meget vel kunne tage livet af Laserdisken. FDV behøvede blot at tegne et billede af mig som en farlig forbryder, og han og Lars Segato havde let spil med Dorete Bager.

Niels Bo Jørgensen havde fået en kontrollant til at foretage et "kontrolkøb" af to film, men han havde ikke set nærmere på den dokumentation, han fremlagde for fogedretten, og som afslørede, at det alt sammen var spil for galleriet.

Han havde taget mit brev op af skuffen og brugt det til at skrive rekvisitionen. Torben Steffensen havde enten brugt mine breve til ham eller skrevet af efter sin kollega, da han skrev den obligatoriske justifikationsstævning.

Næste spørgsmål: Hvorfor gik fogedretten med til dette overlagte angreb?

FDV's bilag 2: Skærmbillede fra Laserdiskens hjemmeside, 15. juli 2005

Lov om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder

Monopolerne behøvede et retsgrundlag af en slags. Der er nødt til at være en lov, der kan bruges - eller misbruges, om man vil - til at opfylde deres ønsker, også selvom politikerne har vedtaget en sådan lov med et helt andet formål.

Med det magiske ord "ophavsret" har rettighedshaverne i årtier bombarderet politikerne med krav om flere redskaber til at forfølge dem, de ikke kan lide, og ønsket er blevet opfyldt. Det første skridt blev taget i 1998, da Kulturministeriet nedsatte Udvalget om bevissikring ved immaterialretskrænkelser, der skulle se på mulighederne for at give rettighedshaverne mulighed for at rekvirere fogedretten til uden varsel at foretage bevissikringer hos formodede krænkere. Noget sådant var ellers forbeholdt politiet i opklaringsarbejdet, så en ny lov var nødvendig, før FDV kunne sende fogeden ud til Laserdisken i et overraskelsesangreb.

Betænkning om Bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v. var klar i maj 2000, og på den baggrund fremsatte justitsminister Frank Jensen (S) den 4. oktober 2000 et lovforslag, der vinteren over blev behandlet i Retsudvalget. Arbejdet blev afsluttet med en betænkning den 1. marts 2001 med 57 spørgsmål til ministeren. De vigtigste spørgsmål og svar er gengivet på næste side.

Lovforslaget blev indstillet til vedtagelse af S, SF, V, KF, CD, RV, EL og KRF. Kun DF var modstander af forslaget. De pointerede, at de var imod krænkelser af de immaterielle rettigheder, men frygtede samtidig for boligens grundlovssikrede ukrænkelighed og var derfor tvivlende over for løsningen. Alle de øvrige partier lod sig berolige.

Loven blev vedtaget den 20. marts 2001 og indført i retsplejelovens femte afsnit om foreløbige retsmidler. §§ 1-5 i Frank Jensens oprindelige forslag, L 17, blev til retsplejelovens kapitel 57 A: § 653, § 653 a, § 653 b, § 653 c og § 653 d.

Her er udførligt beskrevet, hvilke krænkelser der er omfattet, betingelserne for at gennemføre en bevissikring - herunder at foretage en bevissikring uden først at varsle rekvisitus, der som tidligere nævnt er betegnelsen for den, det går ud over. I loven er der taget visse hensyn til rekvisitus, f.eks. retten til at tilkalde eller få beskikket en advokat, retten til ikke at udtale sig og retten til at appellere. Der er også krav til rekvirenten om at anlægge justifikationssag inden for en given frist. Rekvirenten er betegnelsen for den, der har bedt om bevissikringen.

Under bevissikringen mod mig mærkede jeg ikke meget til de rettigheder, jeg skulle have ifølge justitsministeren. FDV's muligheder for at chikanere mig som konkurrent var i praksis ubegrænsede. Jeg kunne slet ikke genkende det billede, justitsministeren havde tegnet for Retsudvalget. På de følgende sider gennemgås grundlaget for min analyse, nemlig uddrag af justitsministerens svar til udvalget efterfulgt af to sider med udvalgets bemærkninger til lovforslaget.

Derefter gennemgås, hvordan FDV narrede Dorete Bager, og jeg præciserer, hvor Dorete Bager svigtede sin opgave. Det er desværre et kildent spørgsmål, at loven håndhæves af almindelige mennesker med menneskelige svagheder.

Spørgsmål 20:

Er ministeren enig i, at undladelse af forudgående underretning om fogedforretningen let kan blive hovedreglen og altså ikke undtagelsen, sådan som det er formuleret i lovforslaget, jf. § 2, stk. 2?

Svar:

Justitsministeriet er enig i, at betingelserne for at undlade forudgående underretning i en række sager formentlig ofte vil være opfyldt. Det ændrer imidlertid ikke ved, at udgangspunktet efter forslaget er, at rekvisitus skal underrettes om tid og sted for forretningen, og at undladelse heraf forudsætter, at rekvirenten over for fogden kan godtgøre, at der i den konkrete sag vil være risiko for, at beviser bliver fjernet, tilintetgjort eller ændret, hvis rekvisitus forudgående bliver underrettet.

Spørgsmål 25:

Finder ministeren, at parterne i en fogedsag om en bevissikringsundersøgelse er ligestillet i og med, at fogden kan træffe afgørelse om besigtigelse, uden at modparten får mulighed for at udtale sig?

Svar:

Den afgørelse, der træffes på fogedrettens kontor, uden at rekvisitus får lejlighed til at udtale sig, vedrører ikke spørgsmålet om, hvorvidt bevissikringsundersøgelsen skal gennemføres. Afgørelsen vedrører alene spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne er opfyldt for at indlede forretningen, dvs. tage ud til rekvisiti forretningssted mv. uden forudgående underretning af rekvisitus. Det bemærkes, at fogedretten har pligt til selv at påse, at betingelserne for ikke at underrette er til stede.

Er der tvivl om, hvorvidt betingelserne for at gennemføre den begærede undersøgelse er opfyldt, vil fogedretten normalt nægte at gennemføre undersøgelsen, hvis spørgsmålet ikke kan afklares ved den bevisførelse, som kan tillades for fogedretten.

Spørgsmål 29:

Hvorledes sikrer lovforslaget, at en bevissikringsundersøgelse ikke kan misbruges til at fiske efter erhvervshemmeligheder hos en konkurrerende virksomhed eller på anden måde chikanere en konkurrent?

Svar:

Kravet om sandsynliggørelse sigter både til faktiske og retlige forhold. Det skal ikke alene være sandsynliggjort, at rekvisitus har foretaget de handlinger, som påberåbes af rekvirenten, men også, at disse handlinger udgør en krænkelse af rekvirentens rettigheder. Selv om der foreligger en væsentligt underbygget formodning for, at krænkelser eller overtrædelser, der omfattes af lovforslaget, har fundet sted, vil fogedretten efter proportionalitetsprincippet i lovforslagets § 1, stk. 4, helt eller delvis kunne afslå en anmodning om undersøgelse, hvis det må antages, at hele eller en del af undersøgelsen først og fremmest har til formål at chikanere en konkurrent.

På den baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede adgang til bevissikringsundersøgelse ikke i praksis vil kunne misbruges til at chikanere konkurrenter.

Retsudvalgets betænkning over forslag til lov om bevissikring, 1. marts 2001

Kravet om sandsynliggørelse (afsnit 5.7)

Udvalget anfører, at kravet om sandsynliggørelse sigter både til faktiske og retlige forhold. Det skal ikke alene være sandsynliggjort, at rekvisitus har foretaget de handlinger, som påberåbes af rekvirenten, men også, at disse handlinger udgør en krænkelse af rekvirentens rettigheder eller en overtrædelse i øvrigt, og at rekvirenten er beføjet til at påberåbe sig disse krænkelser eller overtrædelser. Der bør således som udgangspunkt ikke foretages bevissikringsundersøgelse, hvis de produkter, rekvisitus fremstiller, importerer og/eller sælger, adskiller sig fra rekvirentens på en sådan måde, at det er tvivlsomt, om rekvirentens ret krænkes. På lignende måde bør der som udgangspunkt ikke foretages bevissikringsundersøgelse, hvis der foreligger tvivl om rekvirentens ret til at gøre den pågældende immaterialret gældende i relation til de produkter, der importeres eller forhandles af rekvisitus, fordi der kan være tale om, at produkterne er bragt i omsætning af rettighedshaveren selv eller med dennes samtykke under sådanne omstændigheder, at retten ikke længere kan gøres gældende (»konsumption«).

Grunde til afslag på anmodninger (afsnit 5.7)

En anmodning om bevissikringsundersøgelse bør helt eller delvis kunne afslås, hvis det må antages, at undersøgelsen vil påføre rekvisitus skade eller ulempe, der står i misforhold til rekvirentens interesse i undersøgelsens gennemførelse. Udvalget anfører, at et sådant afslag formentlig navnlig vil kunne komme på tale, hvor anmodningen angår undersøgelse af et privat hjem eller af erhvervslokaler i tilfælde, hvor der er risiko for at påføre rekvisitus væsentlig skade i form af afsløring af erhvervshemmeligheder.

Adgang til advokat (afsnit 5.8)

Udvalget har fundet, at rekvisitus eller den, der varetager rekvisiti interesser, bør have adgang til at tilkalde en advokat, hvis der ikke er sket forudgående underretning om forretningen. Hvis rekvisitus ønsker at benytte sig af denne ret, bør forretningen som udgangspunkt udsættes, indtil advokaten er kommet til stede. Som begrundelse herfor anfører udvalget, at en bevissikringsundersøgelse er et alvorligt indgreb i forhold til rekvisitus, og at der efter omstændighederne kan være tale om komplicerede retsforhold.

Appel af afgørelser (afsnit 5.8)

Udvalget foreslår, at fogedrettens afgørelser træffes ved kendelse. Alle afgørelser såvel en afgørelse, der imødekommer en anmodning om undersøgelse, som en afgørelse, der afviser anmodningen skal kunne kæres til landsretten. Udvalget har valgt at henvise til reglerne om kære i retsplejelovens kapitel 53. Heraf følger, at såvel fogedretten som landsretten kan tillægge kæremålet opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 587, stk. 1, jf. § 395.

Lovlig anvendelse af genstande (afsnit 5.9)

Udvalget fremhæver, at det til stadighed bør haves for øje, at undersøgelsen tilrettelægges på en måde, som ikke forvolder rekvisitus unødig skade eller ulempe, og som står i rimeligt forhold til rekvirentens interesser. Der bør således i almindelighed ikke ske beslaglæggelse af genstande eller dokumenter, hvis dette kan lægge hindringer i vejen for lovlig erhvervsudøvelse eller anden lovlig anvendelse.

Udvalgets bemærkninger jf. betænkning nr. 1385, maj 2000

Udlevering af materiale til rekvirenten (afsnit 5.9)

Udvalget anfører, at udlevering af materiale til rekvirenten normalt bør afvente udfaldet af et eventuelt kæremål vedrørende selve afgørelsen om undersøgelse, selv om dette kæremål ikke er tillagt opsættende virkning.

Oplysningspligt (afsnit 5.9)

I forbindelse med mulighederne for at gennemføre undersøgelsen ved anvendelse af tvang har udvalget overvejet, hvorvidt det bør pålægges rekvisitus at give de oplysninger, som fogedretten finder nødvendige til undersøgelsens gennemførelse. Medtagelse af en regel om oplysningspligt vil efter udvalgets opfattelse rejse det problem, at man ved at opfylde oplysningspligten vil kunne udsætte sig selv for strafforfølgning.

Efter retsplejelovens § 752 har en sigtet i en offentlig straffesag ikke pligt til at udtale sig, og vedkommende skal gøres bekendt hermed. I tilslutning hertil antages, at bestemmelser i særlovgivningen om oplysningspligt ikke kan eller ikke bør anvendes, når sigtelse er rejst, eller der er grundlag herfor. Endvidere kan den, der efter artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention anses for »anklaget«, i henhold til Menneskerettighedsdomstolens praksis ikke pålægges oplysningspligt. Efter en samlet vurdering har udvalget fundet, at en regel om oplysningspligt ville rejse sådanne problemer i relation til at udsætte sig selv for straf, at en sådan regel ikke bør medtages.

Frist for sagsanlæg (afsnit 5.10)

Udvalget anfører i betænkningen, side 77, at en bevissikringsundersøgelse normalt vil blive foretaget som et forberedende skridt inden anlæggelse af en retssag om krænkelse. For at modvirke efterfølgende passivitet fra rekvirentens side og deraf følgende usikkerhed for rekvisitus bør det derfor efter udvalgets opfattelse kræves, at rekvirenten anlægger retssag om krænkelse inden for en vis kortere frist efter undersøgelsens afslutning. Der bør dog være mulighed for, at rekvisitus giver afkald på kravet om anlæggelse af retssag.

Udvalget har overvejet, om konsekvensen af, at retssag ikke anlægges rettidigt, burde være, at rekvirenten helt afskæres fra senere at anlægge retssag om krænkelser eller overtrædelser, som var omfattet af anmodningen om undersøgelse og har fundet sted forud for denne. Dette ville dog efter udvalgets opfattelse være for vidtgående, bl.a. fordi der senere kan komme nye oplysninger frem. Udvalget finder derimod, at manglende overholdelse af fristen for sagsanlæg ikke alene bør have som konsekvens, at bevismateriale hidrørende fra undersøgelsen skal tilbageleveres til rekvisitus, men tillige bør medføre, at det under undersøgelsen fremkomne ikke under en efterfølgende retssag kan anvendes som bevis for krænkelser eller overtrædelser.

Udsættelse af bevissikringsforretning (bemærkning til § 2)

Efter § 5, 2. pkt., finder retsplejelovens § 502, stk. 1, nr. 2 og 3, om udsættelse for at afvente udfaldet af en anden sag mv. tilsvarende anvendelse ved bevissikringsforretning. Hvis der f.eks. verserer en retssag om, hvorvidt rekvirenten er indehaver af den ret, som påberåbes som grundlag for anmodningen, kan fogedretten udsætte behandlingen af anmodningen på udfaldet af denne sag.

Udvalgets bemærkninger jf. betænkning nr. 1385, maj 2000

Dorete Bager ført bag lyset

Naturligvis gjorde Niels Bo Jørgensen og Lars Segato det svært for Dorete Bager. Det er ikke så underligt, at hun lod sig narre til at begynde med.

Det er udgangspunktet, at rekvisitus skal varsles i forvejen, for han skal have mulighed for at sætte sig ind i rekvirentens anklager mod ham, og derfor er det et krav, at en anmodning om en bevissikring skal være skriftlig.

Rekvisitionen var indgivet af FDV som mandatar for otte angivne medlemmer, dvs. FDV v/advokat Johan Schlüter repræsenterede otte separate rekvirenter eller sagsøgere, som de senere blev. Sagen var altså ikke anlagt af foreningen, men af otte medlemmer individuelt, men alle otte sager skulle behandles samlet og føres af FDV. De syv bilag viste, at Laserdisken solgte film, der var importeret fra USA. Ja, det gjorde jeg i fuld offentlighed og efter at have informeret FDV om det.

Til støtte for anmodningen om bevissikring blev det derefter gjort gældende, "at rekvirentens medlemmer ikke har givet tilladelse til rekvisiti aktiviteter."

Det var et kæmpe bluffnummer, som FDV har brugt siden angrebet på Erik Viuff Christiansen i 1984, for ikke én eneste af de parallelimporterede film har noget at gøre med de otte danske aktieselskaber, der anlagde sagen. Filmene var udgivet af *andre* licenstagere, som næppe havde noget imod, at deres udgivelser blev solgt i Danmark, så de også kunne tjene penge på dem her i landet.

FDV lykkedes med at føre sig frem som ophavsmænd og rettighedshavere til andres udgivelser, fordi ingen havde indsigt eller mod nok til at anfægte det, før det var etableret praksis. FDV's adfærd kan føres helt tilbage til kampen mod videopiraterne, som kunne finde på at anfægte, at FDV var berettiget til at gøre indsigelse. Dengang holdt argumentet ikke, og det fortjener måske en forklaring: Når en videopirat fremstillede kassetter med danske tekster ved at kopiere FDV's udgivelser, var det en krænkelse af medlemmets rettigheder jf. licensaftalen på side 288. Pathé-Nordisk A/S havde købt eneretten til at udgive en videokassette med danske tekster. Når en videopirat gjorde det samme, var medlemmets eneret i henhold til licensaftalen således krænket.

Situationen var dengang, at videopiraten både fremstillede kopier uden at have tilladelse til det, og således gjorde noget ulovligt, og at denne handling udgjorde en krænkelse af den udgivelsesret, som FDV's medlem havde erhvervet.

Situationen er en anden i forbindelse med parallelimport. Disse film er lovligt udgivet, bare af andre licenshavere. En licens tilhører den, der har udgivet den pågældende film. Det forklarede den britiske regering allerede i 1987 (side 113). Idéen om, at FDV disponerer over andres udgivelser, så snart de krydser grænsen til Danmark, er opfundet til at bekæmpe parallelimportører. Den rammer lovlige konkurrenter og er temmelig absurd, hvis man tænker lidt over det.

En anden væsentlig pointe er, at udlejningsretten i låne/leje-direktivet ligesom spredningsretten i infosoc-direktivet er givet til ophavsmændene. Medlemmerne af FDV er licenshavere med ret til at udgive film. De er ikke ophavsmænd.

Tre grundlæggende spørgsmål burde fogedretten have besvaret som det første:

1. Er regional konsumption - udtrykt ved ophavsretslovens § 19 - gyldig?
2. Medfører regional konsumption, at rettighedshaverne skal give tilladelse?
3. Er det i givet fald FDV's medlemmer, der skal give tilladelse?

Hvis ikke alle tre spørgsmål kan besvares bekræftende, er der ikke grundlag for handling. Det første spørgsmål er sjældent relevant, men netop i dette tilfælde var der tvivl om gyldigheden, og ingen kendte svaret før EU-Domstolens dom.

Det andet spørgsmål er relevant her, fordi Johan Schlüter på FDV's vegne selv havde afvist den fortolkning, der lå til grund for overfaldet (side 557 og 572). Der var ikke nogen tvist, før FDV skiftede mening om lovens fortolkning.

Hvad angår det tredje spørgsmål, er der ikke grundlag for at påstå, at det lige skal være FDV's medlemmer, der skal tillade parallelimport. FDV har "bare" ført sig frem med så stor overbevisning, at de fleste uden videre har accepteret det.

Fejl nr. 1: Burde have varslet rekvisitus

Jeg indrømmer gerne, at det ikke kan bebrejdes Dorete Bager, at hun ikke kunne gennemskue dette, men episoden er et godt eksempel på, hvor meget en sag kan fordrejes, når en skrupelløs advokat folder sig ud.

Niels Bo Jørgensen fortalte ikke, at en retssag om lovens gyldighed var nået til EU-Domstolen. Han fortalte heller ikke, at jeg selv havde informeret ham om parallelimporten, og at jeg agerede efter Johan Schlüters oprindelige fortolkning. Lars Segato førte sig frem med stor indignation og sagde sikkert noget i stil med:

> "Det ses af udskrifterne på Laserdiskens hjemmeside, at der sælges et stort antal parallelimporterede film. For at være helt sikker har vi købt to film. Det ses på omslaget, at de er udgivet i USA. For nogle år siden blev loven ændret, så det blev forbudt at parallelimportere film, men ham i Laserdisken blæser på det. Vi har tidligere haft problemer med ham i forbindelse med ulovlig udlejning, og nu er den gal igen. Han må simpelthen standses."

Når en sådan svada fremsættes med overbevisning af en velrenommeret advokat, vil man være tilbøjelig til at tro ham. Det var derfor afgørende for Lars Segato at forhindre, at jeg kom til orde og redegjorde for sagens sammenhæng.

Den opmærksomme læser vil undre sig over, hvorfor Dorete Bager bragte sig selv i denne uheldige position. Hovedreglen er jo, at rekvisitus skal varsles, og det er på dét punkt, at Dorete Bager fejlede. Det var hendes opgave i den konkrete sag at vurdere, om der var risiko for, at jeg ville destruere film og regnskaber, hvis jeg blev underrettet. Hun kendte mig i forvejen, og det viste sig senere samme dag, at hun stolede på mig, så hvorfor gik hun med til en uvarslet bevissikring?

Jo, Lars Segato havde gjort gældende, at sletning af information i digital form og flytning af varer kan ske i løbet af meget kort tid. Det er imidlertid altid sandt og begrunder ikke, hvorfor jeg skulle stikke af efter 20 år i Prinsensgade!

Fejl nr. 2: Burde ikke have lovet at gennemføre bevissikringen

Lars Segato vidste selvfølgelig godt, hvad jeg ville svare og gøre, hvis jeg fik at vide, at andre medlemmer end SF Film og Scanbox ville forbyde parallelimport. Jeg ville have svaret "ok" og markeret distributørerne i Lasernet (side 594).

De to advokater manipulerede med det formål at presse Dorete Bager til at love at gennemføre bevissikringen uden at høre på mig først. I praksis foregår det ikke altid på den måde, som justitsministeren stillede politikerne i udsigt.

De øvrige fejl er konsekvenser af, at hun på forhånd havde lovet Lars Segato at gennemføre bevissikringen. Da jeg kom med indsigelser, og Anders Hjulmand bad om et retsmøde, burde hun have stukket en finger i jorden og overvejet sagen.

Fejl nr. 3: Burde have udsat bevissikringen

Da jeg gav Dorete Bager Østre Landsrets forelæggelseskendelse, burde hun have sat sig ind i dens betydning, og hun burde derefter have sagt til Lars Segato:

- Ifølge Østre Landsrets kendelse er det usikkert, om ophavsretslovens § 19 er gyldig. Jeg er nødt til at udsætte bevissikringen, indtil det er afklaret.

Det siger sig selv, at FDV ikke kan sandsynliggøre, at deres rettigheder krænkes, når FDV ikke engang kan sandsynliggøre, at de påberåbte rettigheder eksisterer.

Justitsministerens bemærkning til § 2 afklarer, hvad der bør ske i den situation, Lars Segato befandt sig i. Udfaldet af sagen ved EU-Domstolen var afgørende for, om regional konsumption kunne påberåbes i det hele taget. Så var alt andet uden betydning. Det var bevissikringen, der burde udsættes - ikke justifikationssagen.

Fejl nr. 4: Burde have reageret på mine bilag

Dorete Bager tog ikke hensyn til mine bilag. Hun sagde senere til Per Christensen, at der var tale om bevisførelse, der gik ud over, hvad hun kunne tage stilling til, men hun valgte en forkert løsning. Ifølge justitsministerens svar på spørgsmål 25 skulle hun have nægtet at gennemføre undersøgelsen (side 785).

> Jeg talte med Dorete Bager pr. telefon den 2. december 2005. Under vores samtale fortalte Dorete Bager mig, at hun under fogedforretningen ikke havde tillagt de af Hans Kristian Pedersen fremlagte bilag (brev til rekvirentens medlemmer og Østre Landsrets forelæggelseskendelse) betydning. Dette var begrundet i, at fogedforretningen ikke gav mulighed for en egentlig bevisførelse, og at hun derfor ikke ville/kunne forholde sig til bilag, som blev fremlagt under fogedforretningen. Dorete Bager gav dog også udtryk for, at de to bilag naturligvis kunne og burde fremlægges i justifikationssagen, idet de meget vel kunne få betydning for sagens resultat. For så vidt angår filmene, var der på daværende tidspunkt ikke tvivl om, at filmene var beslaglagt, men at det var af praktiske årsager, at filmene blev opbevaret hos Hans Kristian Pedersen.

Advokat Per Christensens vidneerklæring til Retten i Aalborg

Rekvirenten, en tøjproducent, havde anmodet fogedretten om at foretage bevissikring i et supermarked. I fogedrettens kendelse er anført, at sagen særligt vedrørte spørgsmålet, om bevissikringsreglerne kan bringes i anvendelse med det formål at aftvinge en parallelimportør oplysninger om identiteten af en leverandør af parallelimporterede varer. Retten afsagde kendelse om, at en forklaring om identiteten på supermarkedets leverandør ville kunne medføre en væsentlig indskrænkning af supermarkedets muligheder for senere at kunne benytte samme leverandør, således at der ville blive påført supermarkedet en væsentlig økonomisk skade, jf. retsplejelovens § 171, stk. 2, nr. 3.

Vestre Landsret i sag nr. B-0973-05, 24. juni 2005

Fejl nr. 5: Burde ikke have pålagt mig at udlevere navnet på min leverandør

Få måneder forinden havde landsretten i en lignende sag afvist at kræve navnet på rekvisiti leverandør oplyst på grund af risikoen for, at det ville skade rekvisitus. I afsnit 5.7 påpegede Retsudvalget i bemærkningerne, at erhvervshemmeligheder bør beskyttes (side 786).

Fejl nr. 6: Burde have holdt et retsmøde med min advokat

Adgang til advokatbistand er en ret, der følger af Den Europæiske Menneskerets-konventions artikel 6. Justitsministeren begrundede også retten til advokatbistand med det faktum, at der kan være tale om komplicerede retsforhold. Det eneste, Dorete Bager tog hensyn til, var Lars Segatos ønske om at komme hjem, inden det blev for mørkt, og det hensyn findes altså ikke i retsplejeloven.

Når man falder rekvisitus i ryggen, bør man være indstillet på, at det kan tage lidt tid, før rekvisiti advokat kan indfinde sig. Retten kunne også have beskikket en advokat, men Dorete Bager fandt det uden betydning. Hun *havde* besluttet sig.

Fejl nr. 7: Burde ikke have beslaglagt mine film

I afsnit 5.9 bemærkes, at der ikke bør ske beslaglæggelse af genstande, hvis dette kan lægge hindringer i vejen for lovlig anvendelse. Ifølge Peter Schønnings notat af 29. oktober 2002 var det ikke ulovligt at importere filmene. Det var heller ikke ulovligt at returnere dem til USA, så det burde ikke være forhindret.

For det første er selve erhvervelsen af et værkseksemplar ikke omfattet af ophavsmandens eneret, jf. ophavsretslovens § 2. Det vil således stadig være tilladt at købe en bog til sig selv eller en anden person inden for sin privatsfære overalt i verden. Det vil fx også stadig være tilladt at importere dvd-film fra lande uden for EØS og forære dem til familiemedlemmer, venner og bekendte, herunder naboer. Det afgørende er, at der ikke må ske videresalg til almenheden, dvs. typisk gennem butikker.

Notat om parallel- og specialimport, 29. oktober 2002

Vestre Landsrets behandling af kæremålet

Jeg var lige så irriteret over Dorete Bager denne gang, som da hun gav Skat lov til at tvangsinddrive moms (kapitel 53), men i det mindste rettede Vestre Landsret dengang fejlen, så skaden blev begrænset til, at jeg spildte en masse tid.

Jeg modtog Dorete Bagers skriftlige kendelse den 8. december og holdt møde med Per Christensen allerede dagen efter, for tiden var knap. Der skal appelleres inden 14 dage, og derefter har man 10 dage til supplerende bemærkninger. Der var kun fire dage til kærefristens udløb, så vi aftalte, at han kærede kendelsen og i den forbindelse meddelte landsretten, at jeg ville sende et uddybende kæreskrift.

Selvom det var årets mest travle tid, lagde jeg alt til side for at gøre det klart for Vestre Landsret, at jeg havde gjort alt, hvad man kunne forlange af mig for at respektere FDV's medlemmers forbud, og bemærkningerne blev sendt inden jul.

Aldrig før havde jeg koncentreret mig så meget om et processkrift. Laserdisken var inde i en forrygende udvikling, og jeg ville undgå en lang, opslidende retssag, så angrebet skulle standses i opløbet. Jeg var særdeles omhyggelig både i form og indhold. Processkriftet endte med at være otte omhyggeligt disponerede kapitler fordelt på 15 sider.

Allerførst bad jeg om mundtlig behandling af kæremålet, så jeg kunne afgive forklaring og afhøre et vidne. Jeg redegjorde for Johan Schlüters brev og tale til Kulturudvalget, for kulturministerens bemærkninger og for korrespondancen med FDV's medlemmer og advokater. Jeg gennemgik EU-retten og Mario Montis tale om EU's forbud mod et system, der fører til overpriser og fratager forbrugerne et frit valg. Jeg skrev videre om Den Europæiske Menneskeretskonvention og om forskellen på piratkopier og parallelimporterede kopier. Jeg begrundede udførligt ønsket om at få lov til at returnere de beslaglagte film til leverandørerne.

Jeg indledte med en illustrativ, omend en smule poppet og historisk ukorrekt analogi, hvor der måske gik lidt for meget Erasmus Montanus i Galilei-historien.

1.1 Analogi

- Høje Kejser. Har De hørt, at Galilei siger, at Jorden er rund?
- Hvad bilder han sig ind. Det er kætteri. Han må spærres inde med det samme.
- Skal vi ikke lige høre, hvad han har at sige først?
- Det er der ingen grund til. Enhver kan jo se, at Jorden er flad.

Denne lidt poppede analogi er relevant, fordi den illustrerer, at tingene ikke altid er, som de umiddelbart ser ud til. Eftertiden har vist, at der blev begået væsentlige fejl i fortiden, fordi man undlod at høre på de anklagedes forklaringer.

Retten til at svare for sig (kontradiktion) er blevet en grundlæggende rettighed i moderne demokratiske staters retspleje, og også i året 2005 er der risiko for at begå fejl, når retten tilsidesætter dette princip,

Laserdiskens uddybende kæreskrift, 23. december 2005

Partsforklaring og afhøring af et vidne

Jeg ønsker at føre Laserdiskens IT-medarbejder som vidne. Han skal forklare hvilke tekniske foranstaltninger, der er gennemført i Laserdiskens system til at sikre, at et eventuelt forbud givet af FDV's medlemmer mod parallelimport overholdes.

Jeg vil selv afgive forklaring om overstående samt om mine samtaler med Paramount og Nordisk Film, om risikoen for at der udøves pression mod Laserdiskens leverandører og om risikoen for piratkopiering, når kunderne afskæres fra muligheden for at købe lovlige kopier.

Laserdiskens særlige anmodning, 23. december 2005

Det var Niels Bo Jørgensen, der skrev FDV's svarskrift, og han nedlagde påstand om, at kæremålet skulle afvises. Han påstod, at jeg havde accepteret både fogedforbuddet og bevissikringen. Ifølge ham var der kun uenighed om, hvorvidt FDV skulle have oplyst navnet på min leverandør i USA.

I min replik kaldte jeg det absurd, at jeg skulle have stolet så meget på Dorete Bager, at jeg uden sagkyndig rådgivning skulle finde på at frafalde retten til appel. Per Christensen kunne i givet fald bevidne, at jeg dagen efter ikke engang var klar over, at bevissikringen kunne appelleres. Jeg havde også protesteret så meget, at jeg havde irriteret Dorete Bager. Landsretten var velkommen til at spørge hende!

FDV vildledte landsretten ved at forbinde min parallelimport af ikke-forbudte film med mit sagsanlæg mod Kulturministeriet om ophavsretslovens gyldighed. Begge dele var hver for sig sandt nok, men de to fakta blev sat sammen, så det så ud til, at jeg blæste på loven og parallelimporterede i tillid til, at loven var ugyldig. Den manipulation blev kronet med en opfordring til at fremlægge dokumentation på, at jeg havde fået FDV's tilladelse til at importere!

FDV foreslog, at justifikationssagen og kæremålet blev udsat, indtil EU-Domstolens dom forelå. Jeg protesterede øjeblikkeligt. I mit hoved var spørgsmålet om lovens gyldighed ikke spor relevant. Jeg overholdt loven, men det hastede med at returnere filmene, hvis de ikke skulle miste værdi. Jeg bad om, at kæremålet fik opsættende virkning, så jeg kunne sende filmene retur. Derefter rundede FDV af:

Processuelle bemærkninger:

Det følger af retsplejelovens §§ 650 og 653 a, stk. 8, at kæremål vedrørende fogedforbud og bevissikring ikke kan tillægges opsættende virkning.

Af de grunde der er anført i svarskriftet fastholdes, at der ikke er grundlag for at underkaste kæremålet mundtlig behandling.

FDV's duplik til Vestre Landsret, 9. marts 2006

Landsretten bemærker, at der ikke er hjemmel til at tillægge kære af fogedrettens kendelse om forbud opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 650, 2. punktum.

For så vidt angår fogedrettens kendelser vedrørende bevissikring finder landsretten ikke i det, der er anført af kærende, grundlag for at træffe bestemmelse om, at kæremålet skal forhandles mundtligt.

Vestre Landsrets beslutning, 30. marts 2006

Vestre Landsrets skræmmende beslutning

Jeg undrede mig over Lars Segatos afsluttende bemærkning i duplikken. Hvorfor afsløre et så grundlæggende ukendskab til retsplejeloven? Vi vidste jo fra vores tvist om udlejning, at kæremål af fogedforbud kan tillægges opsættende virkning (side 294). Lars Segato havde ikke sat sig ind i retspraksis fra FDV's egne sager, men han burde dog som advokat i en sag om bevissikring have læst Retsudvalgets bemærkninger til lovforslaget om bevissikring, hvor det er formuleret således: "Udvalget har valgt at henvise til reglerne om kære i retsplejelovens kapitel 53. Heraf følger, at såvel fogedretten som landsretten kan tillægge kæremålet opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 587, stk. 1, jf. § 395." (side 786)

Ok, Lars Segato bluffede, men hvordan kunne en landsdommer hoppe på den? Det føltes, som om landsretten havde udnævnt FDV som overdommer. Når noget var skrevet på Johan Schlüters brevpapir, var der ingen grund til at undersøge, om det var rigtigt! Det skræmte særligt, at dommeren var Eskild Jensen, for han var en af de dommere, der med henvisning til § 587 sammenholdt med § 395 i 1992 havde tillagt mit kæremål opsættende virkning. Havde han totalt glemt reglerne?

Hvorfor var der ikke grundlag for at behandle kæremålet mundtligt? Jeg havde bedt om det, og jeg havde ikke fået chancen hos Dorete Bager, så det var vel kun rimeligt, at jeg fik chancen for at forklare mig for landsretten? Det var en ændring af den praksis, jeg kendte. Mine tidligere kæremål blev forhandlet mundtligt.

Da reglerne om appel i fogedsager blev foreslået af Retsplejerådet og i 1988 blev fremsat som lovforslag, fulgte følgende vejledende bemærkninger med ifølge Tillæg A til Folketingstidende for folketingsåret 1988-1989 (spalte 269-302):

> "Af hensyn til de processuelle garantier, der er knyttet til den mundtlige forhandling, er det af væsentlig betydning, at landsretterne ved afgørelsen af, om mundtlig forhandling skal anordnes, lægger afgørende vægt på parternes ønske herom." (spalte 281)
>
> "Mundtlig forhandling vil i øvrigt navnlig kunne tænkes anordnet, såfremt der begæres bevisførelse for landsretten i form af parts- eller vidneforklaringer, eller såfremt sagens juridiske tvivlsspørgsmål gør det hensigtsmæssigt, at parterne forelægger sagen mundtligt." (spalte 288)

Advokat Henrik Karl Nielsen tilkaldes

Kæremål behandles normalt meget hurtigt. I Vestre Landsrets vejledning står der, at landsretten har en målsætning om at behandle kæremål inden 6 uger fra modtagelsen. Der står videre: "Der er mulighed for at anmode både byretten og landsretten om at tillægge et kæremål opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 395." Så kan man overveje, hvordan både Lars Segato og landsdommer Eskild Jensen kunne glemme en grundlæggende regel, der er gentaget så mange gange.

Per Christensens kæreskrift blev fremsendt fra byretten til landsretten den 15. december. Da Eskild Jensen afviste at tillægge kæremålet opsættende virkning og nægtede mig adgang til at forklare mig mundtligt, var der allerede gået 15 uger. Hvis retten ville afgøre sagen på skriftligt grundlag, var der ingen grund til, at der ikke forelå en afgørelse allerede. For mig var det vigtigt at få en hurtig afklaring på, hvad der skulle ske med de beslaglagte film, og jeg rykkede for svar.

Jeg bad Per Christensen om hjælp. Jeg havde en udpræget fornemmelse af, at Vestre Landsret ikke hørte på mig. Hvad kunne årsagen være? Skyldtes det, at jeg var selvmøder? Ville det hjælpe, hvis vi fandt en stærk advokat med lige så meget pondus som FDV's advokater?

Jeg ved godt, at det ikke bør være sådan, men hvis det var det, der skulle til, ville jeg gerne betale for at blive hørt. Per Christensen foreslog Tyge Trier, som jeg kendte til fra bogen om menneskeretskonventionen. Han var ikke til rådighed, men han anbefalede advokat Henrik Karl Nielsen, og ham rådførte jeg mig med.

Det åbenlyse problem var, at jeg var nægtet adgang til den ønskede bevisførelse i form af partsforklaring og vidneafhøring. Henrik Karl Nielsen foreslog, at jeg i stedet udarbejdede en skriftlig partsforklaring. Det gjorde jeg i 28 separate afsnit, og jeg indledte med at præcisere ejerforholdene i afsnit 1 (side 780).

Morten Dam Madsen var flyttet til København, men skrev en erklæring om IT-systemet og de ændringer, han foretog som konsekvens af fogedforretningen og de skærpede forbud mod salg af film, der var importeret, før de blev forbudt.

David Bjerre forklarede om registreringsarbejdet af de danske udgivelser, der omfattede de oplysninger, der er tilgængelige på selskabernes hjemmeside, så han gjorde allerede, hvad Niels Bo Jørgensen havde foreslået i FDV's svarskrift.

Henrik Karl Nielsen sendte de skriftlige forklaringer til landsretten sammen med et processkrift, hvor han sammenfattende gjorde gældende, at det hverken var godtgjort eller sandsynliggjort, at Laserdiskens virksomhed var ulovlig eller i strid med FDV's medlemmers rettigheder. Efter mere ventetid gik det pludselig stærkt.

12. september 2006: EU-Domstolen afsagde dom om regional konsumption.
13. september 2006: FDV sendte et processkrift herom til Vestre Landsret.
14. september 2006: Vestre Landsret afsagde kendelse.

Jeg fik ikke mulighed for at kommentere EU-Domstolens dom og redegøre for den fortolkning, EU's institutioner havde lagt til grund i sagen. Kun FDV blev hørt.

Hans Kristian Pedersen har i fogedretten erkendt, at han har importeret eksemplarer af filmværker fra lande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejde (EØS) og solgt dem i Danmark. Det må efter det foreliggende lægges til grund, at medlemmer af Foreningen af Danske Videogramdistributører har de ophavsretlige enerettigheder til i hvert fald en del af disse filmværker, og at Laserdisken ApS ved salgene af de således ophavsretligt beskyttede filmværker har overtrådt ophavsretslovens § 2, jf. § 19. Efter det oplyste, herunder om EF-Domstolens praksis i sager om regional konsumption, foreligger der ikke holdepunkter for at antage, at bestemmelsen i ophavsretslovens § 19, som blev indført ved lov nr. 1051 af 17. december 2002 som led i gennemførelsen af artikel 4 i det såkaldte infosoc-direktiv, er ugyldig som stridende mod EU-retten.

- - -

Laserdisken ApS har for landsretten fremsat anmodning om, at det tillades selskabet at returnere de beslaglagte film til leverandørerne for at begrænse et eventuelt tab. Foreningen af Danske Videogramdistributører har protesteret herimod, medmindre Laserdisken ApS sælger de beslaglagte film tilbage til leverandørerne, og pengene fra sådanne salg indsættes på spærret konto til sikkerhed for Foreningen af Danske Videogramdistributørers erstatningskrav.

Landsretten bemærker, at det af fogedbogen fremgår, at parterne for fogedretten aftalte, "at filmværker, der fremgår af lagerlisterne både i København og Aalborg som værende omfattet af dels rekvirentens rettigheder, dels af ophavsretslovens § 19, stk. 1, fjernes fra rekvisiti hylder således at de ikke forhandles, men dog opbevares hos rekvisitus." Fogedretten har således ikke truffet bestemmelse om beslaglæggelse af filmværker, og landsretten kan ikke under denne sag tage stilling til, om det vil være i strid med parternes aftale, hvis kærende returnerer filmværker til leverandørerne.

Vestre Landsrets kendelse, 14. september 2006

Ord kan ikke beskrive min skuffelse over landsrettens kendelse. Hvorfor vente ni måneder med at fortælle mig, at mine film slet ikke var beslaglagt? Afgørelsen er *udelukkende* baseret på ordlyden i Dorete Bagers kendelse, så det kunne de have fortalt mig allerede i december 2005! Det var direkte ondskabsfuldt.

Kendelsen var en klar sejr til FDV. "Det må efter det foreliggende lægges til grund, at FDV har de ophavsretlige enerettigheder..."

Foreliggende hvad? Absolut intet var fremlagt, som kunne føre til det resultat. FDV havde intet fremlagt om deres rettigheder. De havde blot ført sig frem, som om det var en naturlov, at deres tilladelse til import var nødvendig.

Landsretten burde - som i sagen mod Skat - have ophævet bevissikringen og udsat bevissikringen på udfaldet af EU-Domstolens dom, men den havde i stedet udsat kæremålet i ni måneder, mens den ventede på EU-Domstolens dom. Og så havde den bagefter i bagklogskabens klare lys underkendt Østre Landsret. Ifølge Vestre Landsret havde der aldrig været tvivl om lovens gyldighed!

Intet andet var bedømt. Henrik Karl Nielsen kommenterede bagefter: "Jamen, det er som at dømme en mand for at køre for stærkt, blot fordi han ejer en bil."

58. Justifikationssagen

I justifikationssagen gjorde advokat Henrik Karl Nielsen gældende, at FDV ved at anlægge sag mod Laserdisken ApS havde anlagt sag mod den forkerte part. Forløbet i justifikationssagen viser, hvor langt dommerne er parate til at gå for at hjælpe vennerne i netværket.

Formalitetsindsigelsen

I januar 2006 havde Per Christensen og jeg konkluderet, at frem for at bore i en klodset formalitetsfejl var det bedre at gøre det klart for retten, at jeg havde gjort nøjagtigt, som Johan Schlüter havde skrevet til Kulturudvalget, at man skal gøre. Når det blev klart for dommerne, at konflikten var konstrueret af FDV selv, ville sagen falde, og måske ville FDV endda få en reprimande for deres opførsel.

Det undrede mig, at FDV's advokater turde køre et så klart velovervejet angreb igennem, men måske havde de ikke kalkuleret med, at jeg havde gemt mine breve og indlæggene fra lovforslagets behandling? Imidlertid var der intet, der tydede på, at sammenhængen interesserede domstolene.

Albert Einstein er citeret for at have sagt: "Insanity is doing the same thing over and over again and expecting different results."

Det førte ingen vegne at prøve at forklare sagens sammenhæng. Til gengæld var Henrik Karl Nielsen sikker på, at jeg ikke var omfattet af de anlagte sager mod Laserdisken ApS. Det var lidt bizart. Kun en uge før razziaen havde jeg meddelt Skattecenter Aalborg, at selskabet ville blive opløst inden nytår, men min revisor tøvede. "Det ser ikke godt ud at opløse et selskab, når det lige er blevet stævnet," sagde han, og vi besluttede at vente med at opløse selskabet.

Jeg satte Henrik Karl Nielsen ind i retssagerne om FDV's udlejningsmonopol, hvor dommerne havde været lige så træge. Det var kutyme, at kun FDV måtte udleje i Danmark, og hverken EU-retten eller Johan Schlüters manipulationer fik lov til at stå i vejen. Der var meget déjà vu over situationen, og vi måtte prøve noget nyt. Henrik Karl Nielsen bad da byretten om at få det bevissikrede materiale retur!

> Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen har rettet henvendelse til mig i anledning af, at fogedretten i Aalborg den 29. november 2005 har afsagt kendelse om forbud og bevissikring. Af kendelsen fremgår, at rekvisitus/kærende var Laserdisken ApS.
>
> Fogedrettens kendelse af 29. november 2005 har alene retskraft over for Laserdisken ApS, hvilket indebærer, at bevissikringen alene omfatter materiale m.v., der tilhører Laserdisken ApS. Det følger heraf, at min klient, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, har krav på at få de bevissikrede effekter, der ikke vedrører Laserdisken ApS, men vedrører Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, udleveret.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Retten i Aalborg, 25. september 2006

Med hensyn til sagsøgtes advokats bemærkninger om, at sagen ikke er rettet mod rette juridiske person, skal alene bemærkes, at dette synspunkt også var forsøgt inddraget under kæresagen for Vestre Landsret, uden at det på nogen måde blev taget til efterretning. Sagsøgte agerede under bevissikringsforretningen i enhver henseende som rette rekvisitus, og dette må også - som af Vestre Landsret - lægges til grund at være sket, alternativt at sagsøgte har accepteret, at kendelserne også vedrører ham.

Det skal oplyses, at der i indeværende uge vil blive indleveret en forbudsbegæring mod Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen til fogedretten i Aalborg.

FDV v/Lars Segato til Retten i Aalborg, 26. september 2006

FDV i panik

Denne gang kom der prompte en reaktion fra Lars Segato. Ifølge retsplejelovens § 351, stk. 4, skal formalitetsindsigelser fremsættes i svarskriftet, og det havde jeg gjort allerede i januar. Ingen reaktion. Lars Segato havde heller ikke kommenteret redegørelsen om ejerforholdene i min skriftlige forklaring til Vestre Landsret.

Men udsigten til, at det bevissikrede materiale fra min personlige virksomhed blev tilbageleveret, fik Lars Segato til at fare i blækhuset. Nu var problemet til at tage og føle på. Retsudvalget har specifikt taget højde for den situation, at der ikke inden 4 uger er anlagt sag mod rekvisitus. Så kan denne kræve materialet tilbageleveret, og det kan ikke bruges i en efterfølgende retssag som bevis for krænkelser eller overtrædelser. Retsplejelovens § 653 c (side 806) indeholder den lovtekst, der svarer til bemærkningerne i afsnit 5.10 (side 787).

Under bevissikringen vidste jeg dårligt nok, hvad der foregik. Lars Segato var i fuld kontrol, og han krævede både det ene og det andet og fik lov til det af Dorete Bager, men bagefter stod det klart, at der var gennemført en dobbelt bevissikring: en bevissikring mod anpartsselskabet Laserdisken ApS samt en bevissikring mod mig, dvs. virksomheden Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen.

Det kunne være sket lovligt, f.eks. hvis FDV havde fulgt Domstolsstyrelsens vejledning til udfyldning af stævningsblanketten (side 692). Niels Bo Jørgensen kunne havde skrevet både selskabet og mig på rekvisitionen. Domstolsstyrelsens vejledning er ikke til at misforstå. Hvis sagsøgte er et selskab, skal både selskabsform og CVR-nr. angives. Hvis sagsøgte er en personligt ejet virksomhed, skal også navnet på ejeren fremgå.

Niels Bo Jørgensen havde af egen fri vilje valgt at indlede retsskridt kun mod Laserdisken ApS, og loven er klar. Da der var gået mere end 4 uger, havde jeg ret til at få det materiale, der ikke vedrørte selskabet, tilbageleveret.

Henrik Karl Nielsen og jeg var godt tilfreds med Lars Segatos reaktion. Først bekræfter han i brevet, at jeg har givet landsretten besked om ejerforholdene, og så bekræfter han indirekte, at jeg ikke er omfattet af retssagen ved at annoncere, at han vil indlevere en forbudsbegæring mod min personlige virksomhed.

Det var ikke med min gode vilje, at der ikke var sket noget i justifikationssagen i ni måneder, men det er normalt, at man afventer udfaldet af et kæremål. Hvis en fogedsag ophæves i kæremålet, falder sagen også, og justifikationssagen undgås. Det er imidlertid unormalt at vente i ni måneder på et kæremåls afgørelse.

Henrik Karl Nielsen foreslog, at spørgsmålet om rette part behandles særskilt, og det accepterede Lars Segato. I processkriftet til byretten - hvor han angiver de to sagsøgte parter korrekt, men ukorrekt angiver FDV som sagsøger i stedet for medlemmerne - går hans argumentation ud på, at jeg må anses for at være trådt ind i sagen, fordi jeg opførte mig, som om jeg var rette rekvisitus, og fordi jeg ikke allerede før svarskriftet havde gjort opmærksom på formalitetsfejlen.

Foreningen af Danske Videogramdistributører
v/advokat Johan Schlüter
Højbro Plads 10
1200 København K

(sagsøger)

mod

Laserdisken ApS
Prinsensgade 38
9000 Aalborg

CVR-nr. 21 73 05 99
(sagsøgte 1)

og

Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen
Prinsensgade 38
9000 Aalborg

CVR-nr. 10 19 42 45
(sagsøgte 2)

Supplerende sagsfremstilling

Det skal indledningsvist bemærkes, at sagsøger forstår anmodningen om særskilt behandling i medfør af retsplejelovens § 253 af spørgsmålet om rette part, således at det skal afgøres, om hvorvidt sagsøgte 2 også er omfattet af indeværende sag.

Sagsøgte 2 er indtrådt i indeværende sag, hvilket med al tydelighed fremgår af følgende omstændigheder:

Hans Kristian Pedersen var i telefonisk kontakt med sin advokat under forløbet, jf. fogedbogsudskriftet, side 3. Sagsøgte var således ikke afskåret fra juridisk bistand. Sagsøgte havde derfor mulighed for at gøre gældende, at rekvisitionen skulle være indleveret mod en forkert part. Dette skete ikke, og samtlige efterfølgende dispositioner bekræfter, at sagsøgte 2 oplevede sig som part i relation til fogedforretningerne.

FDV's processkrift om rette part, 29. januar 2007

Dommer Henrik Bjørnager Nielsen

Jeg syntes, at Lars Segatos argumenter var temmelig fantasifulde. Hvordan kunne jeg opføre mig som andet end rekvisitus? Han og Dorete Bager var bare kommet busende, så hvad havde han forventet af opførsel fra min side?

Jeg talte ganske vist med advokat Anders Hjulmand i telefonen, men samtalen drejede sig blot om at få lov til at holde et retsmøde. Hvordan mener Lars Segato, at Anders Hjulmand igennem telefonforbindelsen skulle kunne opdage, at det var anpartsselskabet, som FDV havde angivet som rekvisitus?

Hvis jeg havde opdaget fejlen, havde jeg sikkert uden nærmere overvejelser gjort opmærksom på den, men Lars Segato og Niels Bo Jørgensen havde valgt en fremgangsmåde, der så vidt muligt skulle forhindre mig i at komme til orde, og det var lykkedes for dem. De gav mig ikke chancen for at påpege ret meget under fogedforretningen, der var klappet af med Dorete Bager på forhånd.

Retten indkaldte til et forberedende telefonmøde onsdag den 7. marts 2007 kl. 13.00, og det overlod jeg til Henrik Karl Nielsen. Jeg ventede spændt på at høre fra ham, og allerede kl. 13.05 ringede han til mig for at aflægge rapport:

- Ja, det tog ikke lang tid. Dommeren var Henrik Bjørnager Nielsen, og han var godt forberedt. Han indledte med at fortælle Lars Segato, at han havde været alle processkrifterne igennem, og han havde forgæves ledt efter dokumentation på, at du er trådt ind i sagen. Lars Segato begyndte på sit sædvanlige sludder, men det gad dommeren ikke høre på. Han sagde kort, at ifølge retsplejeloven fremgår det af stævningen, hvem der er sagens parter, og nu skriver han i retsbogen, at det er Laserdisken ApS, der er sagsøgt i sagen - og kun Laserdisken ApS. Så gav han Lars Segato tre uger til at fremlægge dokumentation på, at du er indtrådt i sagen.

Det var en fantastisk oplevelse. Det var første gang, at jeg i en tvist mod FDV var stødt på en dommer, der lagde vægt på, hvad der stod i loven!

Det viste sig at være en sjælden oplevelse. I de efterfølgende 10 år var det kun undtagelsesvist, at dommerne fra Retten i Aalborg og Vestre Landsret tog hensyn til lovgivningen, men lige på det tidspunkt skimtede jeg et lys i horisonten.

> Det tilkendegaves fra rettens side, at det alene er Laserdisken ApS, som på nuværende tidspunkt kan anses som sagsøgt part i sagen.

Retsbogen for Retten i Aalborg, 7. marts 2007

> Jeg skal meddele, at sagsøger kan tiltræde, at ovenstående sag berammes til delforhandling. Sagsøger tiltræder endvidere, at alene Laserdisken ApS er sagsøgt part i sagen.

FDV's proceserklæring, 28. marts 2007

Forligsforhandlinger og deldom

Vi blev indkaldt til delforhandling den 18. september 2007. Lars Segato var ikke klar over, hvad det skulle til for. Han havde jo tabt. Han havde ikke fået medhold i påstanden om, at jeg var omfattet af sagen. Henrik Karl Nielsen forklarede ham, at der ikke var taget stilling til, om Laserdisken ApS var "rette" sagsøgte.

Efter omstændighederne er det ikke så mærkeligt, at Lars Segato begyndte at forhøre sig om mulighederne for et forlig, og jeg accepterede, at vi i forbindelse med delforhandlingen i byretten holdt et forligsmøde.

Da vi mødtes i byretten, var Lars Segato venligheden selv. Trods den håbløse situation for FDV gennemførte han professionelt sin rutine med påstande om, at FDV naturligvis havde krav mod både mig og selskabet, og da Vestre Landsret ikke havde tillagt det betydning, at sagen var anlagt mod selskabet, måtte det være fordi, landsretten anerkendte, at Laserdisken ApS var rette sagsøgte.

Henrik Karl Nielsen gennemgik den fremlagte dokumentation og redegjorde for anpartsselskabsloven, CVR-loven, momsloven og e-handelsloven (side 694). Jeg havde informeret korrekt, og alle bilag viste, at jeg - ikke selskabet - stod bag FDV's "kontrolkøb". Det var derfor en fejl at anlægge sagen mod selskabet.

Det hele var overstået på mindre end en time. Dommer Helle Dietz meddelte, at hun ville afsige dom om 14 dage. Hun forlod retslokalet, og vi andre drøftede et muligt forlig. Jeg fortalte om Davids registreringer og forbudt-programmet, og Lars Segato anerkendte, at det kunne bruges til at undgå parallelimport. Jeg var også interesseret i at afslutte stridighederne. Retssagerne drænede energi, så jeg tilbød at frafalde alle krav om erstatning, hvis FDV også frafaldt alle deres krav. Den fremtidige adfærd måtte så afgøres af retssagen om lovens fortolkning.

Lars Segato lovede at prøve at få medlemmerne til at acceptere forliget. Så tæt var vi på at afslutte retssagerne, men Helle Dietz' delafgørelse ændrede det hele.

Rettens begrundelse og afgørelse

Det lægges til grund som ubestridt, at det ikke var sagsøgte, men Hans Kristian Pedersen, der drev forretningen "Laserdisken", da bevissikring og forbudsforretning blev foretaget. Videre lægges til grund, at sagsøgte ikke, hverken i fogedretten eller senere i Vestre Landsret gjorde gældende ikke at være rette rekvisitus, idet dette anbringende første gang fremsættes under denne justifikationssag. Da fogedretten, som stadfæstet af landsretten, på dette grundlag gennemførte fogedforretningerne mod Laserdisken ApS, er denne juridiske person eneste - og rette - sagsøgte under den påfølgende justifikationssag, hvorfor sagsøgers påstand herom tages til følge. Retten har ikke herved taget stilling til de foreløbige retsmidlers lovlighed.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Laserdisken ApS, skal anerkende at være rette sagsøgte.

Retten i Aalborgs deldom, 25. september 2007

Dommer Helle Dietz

Der er næppe tvivl om, at Helle Dietz forlængede retssagerne med 8½ år. Sagerne var startet og styret af FDV's advokater, og deres sjusk var nu ført til en sag mod et inaktivt, tomt selskab og en ulovlig bevissikring mod mig. Det så ikke ud til, at selskaberne ønskede - endsige kendte til - den krig, advokaterne havde startet. De havde givetvis accepteret et tilbud om at komme ud af det igen med skindet på næsen, men Helle Dietz gav advokaterne blod på tanden. Hendes delafgørelse var så vanvittig, at jeg dårligt ved, hvor jeg skal begynde. Sandsynligvis var hun motiveret af et kollegialt hensyn til Dorete Bager, der havde fået problemer, fordi hun ikke havde undersøgt noget som helst, før hun efterkom FDV's ønsker, og Helle Dietz fandt det belejligt at give mig skylden for hele miseren.

Lars Segato er ikke dum. Han så perspektiverne i, at jeg - den eneste, der under bevissikringen ikke var klar over, at Laserdisken ApS var angivet som rekvisitus - fik skylden for Niels Bo Jørgensens fejl, som Dorete Bager burde have opdaget. Hun burde have undersøgt, om der var en sammenhæng mellem rekvisitus og den fremlagte dokumentation, og hun burde have sikret, at bevissikringen skete hos den angivne rekvisitus. Lars Segato kunne pludselig gå på vandet, og prisen for et forlig steg øjeblikkeligt fra 0 kr. til 300.000 kr. i erstatning til FDV, og jeg afslog.

Helle Dietz havde ikke taget stilling til, om bevissikringen var lovlig, så vi skulle i retten igen. Ifølge retsplejelovens § 653 c skal justifikationssagen omhandle de krænkelser, som *begrundede* anmodningen om en undersøgelse, så sagen var klar. Uanset om der var tale om ophavsretlige krænkelser, besiddelse af euforiserende stoffer eller ulovlig våbenbesiddelse, kunne FDV's dokumentation ikke begrunde en undersøgelse af selskabet, idet *alle* bilag vedrørte min personlige virksomhed. Uanset hvad problemet måtte være, vedrørte det *ikke* Laserdisken ApS.

I påstandsdokumentet, hvis funktion er at opsummere sagen, nedlagde FDV uden videre en ny påstand om erstatning, men frafaldt påstanden om fogedforbud. Samtidig fremlagde Lars Segato de bevissikrede fakturaer som helt nye bilag. Jeg protesterede og gjorde samtidig opmærksom på, at spørgsmålet om krænkelser af ophavsretlige rettigheder slet ikke havde været behandlet i sagen.

> For så vidt angår sagsøgers nye påstand og nye bilag skal jeg med henvisning til artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention meddele retten, at jeg ikke ser mig i stand til at forholde mig til den nye påstand allerede under domsforhandlingen den 5. februar. Det bemærkes, at relevante spørgsmål som lovfortolkning, erstatningsgrundlag, erstatningsansvar, tabsbegrænsning og culpa ikke har været behandlet i sagen tidligere. Endvidere har sagsøger været i besiddelse af de fremlagte bilag siden den 11. december 2006, hvorfor det ikke kan anses for undskyldeligt, at erstatningspåstanden først fremsættes nu.

Laserdisken ApS til Retten i Aalborg, 4. februar 2008

Helle Dietz' ufattelige afgørelse

Jeg kan ikke finde anden forklaring på Helle Dietz' adfærd, end at hun ville bruge mig som syndebuk for FDV's og Dorete Bagers fejl.

Lars Segato indså, at han ikke kunne forsvare et forbud mod salg rettet mod et tomt selskab, så han frafaldt påstanden om forbud. Helle Dietz tillod ham ikke at fremsætte den nye påstand om erstatning så sent i forløbet. Selv for hende var det for sent, men hun gav ham til gengæld en anden og endnu større gave.

Jeg havde ikke forestillet mig, at hun ville tillade Lars Segato at fremlægge de bevissikrede fakturaer som bilag, før det var afgjort, om bevissikringen var lovlig, men det gjorde hun allerede under domsforhandlingen:

- Jeg er ligeglad med, om bilagene er fundet i et gammelt skur. Hvis de kan belyse, hvad der er sket, kan de fremlægges, sagde hun overraskende og lagde op til, at FDV kunne anlægge en erstatningssag mod mig efterfølgende.

Omstændighederne betød intet. Hun så bort fra, at salget vedrørte film, der var importeret før lovens ikrafttræden og solgt efter aftale med FDV's advokat Torben Steffensen, eller film, der var importeret, efter at FDV og medlemmerne kunne have gjort indsigelse, men ikke havde reageret. Det er et mysterium, hvordan hun kom frem til, at FDV skulle have erstatning. Er der opstået en ny naturlov?

Laserdisken parallelimporterer => FDV skal have erstatning

Rettens begrundelse og resultat

Det fremgår af de fremlagte bilag, herunder sagens bilag 9, der er indsamlet af den af fogedretten udpegede edb-sagkyndige, at sagsøgte fra den 2. januar 2003 har solgt en række film, bl.a. importeret fra USA. Sagsøgers medlemmer har rettighederne til en større andel af disse film, og det findes på baggrund heraf godtgjort, at sagsøgte i en periode fra den 2. januar 2003, til virksomheden blev overdraget 1. juli 2004, ved parallelimport og salg har krænket sagsøgers medlemmers rettigheder, og den den 29. november 2005 foretagne bevissikring har været nødvendig for sagsøger, bl.a. med henblik på at kunne opgøre et erstatningskrav. Bevissikring efter retsplejelovens § 653, stk. 2, kan foretages også vedrørende afsluttede handlinger, hvorfor den foretagne bevissikring har været lovlig.

For så vidt angår sagsomkostninger har retten lagt vægt på, at justifikationspåstanden vedrørende det nedlagte fogedforbud er frafaldet, at dette først skete i påstandsdokumentet, og at sagsøger i samme påstandsdokument nedlagde ny påstand om erstatning, og at retten ikke tillod denne påstand nedlagt. Under hensyn hertil, og til sagens resultat, ophæves sagens omkostninger.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Laserdisken ApS, skal anerkende, at den af Fogedretten i Aalborg den 29. november 2005 gennemførte bevissikring var lovlig.

Retten i Aalborgs dom, 5. marts 2008

Retssikkerhedsproblem nr. 1: Selvinkriminering

Det provokerede mig i sig selv, at jeg blev bebrejdet ikke at have reddet Dorete Bager og FDV, når de selv havde tilrettelagt et forløb, der forhindrede mig i det, men lad os forlade de logistiske umuligheder og se på de retssikkerhedsmæssige problemer. Lad os begynde med beskyttelsen mod selvinkriminering.

Hvis man arresteres i USA og efterfølgende forhøres af politiet, vil man få sine rettigheder læst op. Det sker ofte med følgende ord: "You have the right to remain silent. Anything you say can and will be used against you in a court of law. You have the right to an attorney. If you can't afford an attorney, one will be provided for you. Do you understand the rights I have just read to you? With these rights in mind, do you wish to speak to me?" Hvis det ikke bliver sagt, og arrestanten ikke giver et positivt samtykke, kan forklaringen ikke bruges i retten.

Fra amerikansk tv kendes også begrebet "take the fifth". Der henvises til den amerikanske forfatnings femte tilføjelse, en del af de såkaldte *Bill of Rights*, der fastslår, at en anklaget ikke er forpligtet til at vidne mod sig selv og herunder ikke kan tvinges til at udlevere oplysninger til skade for sig selv.

Den Europæiske Menneskeretskonvention indeholder en lignende ret til en fair retssag, der ifølge Domstolens praksis omfatter "the individual's right to remain silent and not to contribute to incriminating himself".

På dansk er det blevet til, at man ikke må tvinges til at udlevere oplysninger til skade for sig selv. Det kaldes selvinkriminering. Ikke alene har alle danske statsborgere disse rettigheder, det er også politiets og dommernes pligt at informere de anklagede om det. Problematikken blev også debatteret under forhandlingerne om bevissikringsreglerne, så man behøver ikke at have studeret international ret for at kende til disse regler. Det er rigeligt at læse Retsudvalgets bemærkninger til bevissikringsreglerne (side 787).

Alligevel er alt dette totalt ukendt for Retten i Aalborg og Vestre Landsret, men Elmir Tartic fra Københavns Byret advarede korrekt både Kenn og mig. Der skal jo ikke megen fantasi til at forestille sig, hvad der ville være sket, hvis jeg under fogedforretningen havde sagt til Dorete Bager og Lars Segato:

- Det er faktisk ikke Laserdisken ApS, der ejer Laserdisken. Det er mig!

> Antruffet blev medarbejder Kenn Andersen, der blev gjort bekendt med sagen og fik udleveret rekvisition med bilag. Han blev vejledt om, at han ikke havde pligt til at afgive forklaring, og at han havde ret til at tilkalde en advokat. Han oplyste, at Laserdiskens ejer er Hans Kristian. Han kontaktede ejeren telefonisk. Derefter talte fogeden med ejeren, som forklarede, at han var i Laserdiskens lokale i Aalborg i anledning af tilsvarende fogedsag. Han blev vejledt om, at han ikke havde pligt til at afgive forklaring, og at han havde ret til at indkalde en advokat til fogedforretningen i København.

Fra Elmir Tartics kendelse, 29. november 2005

Eksempel 1: Judge John Deed

Princippet er dramatiseret i BBC's tv-serie *Judge John Deed*, sæson 3, afsnit 3, *Conspiracy* (2003). En ung mand er indkaldt for at vidne i en kontroversiel sag, men det viser sig, at advokaten prøver at sværte vidnet til ved at afsløre ham som en utroværdig kriminel person, hvorefter dommer John Deed griber ind.

Advokaten, mr. Cantwell, læser fra et brev: - "If you don't let me have £1.000 I'll send your letters to the Daily Mail and tell them the whole dirty truth about you." Did you write that to mr. Roxborough on the 1st of March?

Vidnet, mr. Toombs: - I can't remember.

Advokaten: - You can't remember? Did you often write letters like this?

Dommeren: - Are you exhibiting this, mr. Cantwell?

Advokaten: - I will be, my lord.

Dommeren: - Do you have a handwriting expert?

Advokaten: - You bet we do. Well, mr. Toombs?

Dommeren: - Mr. Toombs, before you answer, has anyone advised you that you might expose yourself to the serious charge of blackmail under Section 21 of The Theft Act 1968?

Advokaten: - Does your Lordship have to hand him the lifeline?

Dommeren: - Come off it, mr. Cantwell, it's the oldest rule in the book. Mr. Toombs, no one is bound to answer any question if the answer might lay them open to a criminal charge.

Eksempel 2: JAG

Næste retssikkerhedsproblem er begrebet "probable cause", som man heller ikke kan undgå at støde på, hvis man ser amerikanske tv-serier. Dette eksempel er fra *JAG* (Interne Affærer), sæson 6, afsnit 14, *Killer Instinct* (2001).

Dommeren: - I'm extremely disappointed in what I've heard from the prosecution today. At best, a witness have been evasive, at worst, he testified untruthfully. The law is clear: The information gained after a search cannot be used to support probable cause for that search. Therefore I'm granting the defence's motion. The evidence found in Petty Officer Duell's locker is suppressed.

denskjultekorruption.dk/video46

Judge John Deed, sæson 3, afsnit 3

denskjultekorruption.dk/video47

JAG, sæson 6, afsnit 14

Retssikkerhedsproblem nr. 2: Retsgyldig grund jf. "probable cause"

På dansk kaldes det retsgyldig grund. Princippet genfindes i retsplejeloven. Det er ikke tilfældigt, at der i § 653 c står, at der skal anlægges retssag om de krænkelser, "som *begrundede* anmodningen om en undersøgelse."

Min situation var den samme som den i *JAG*, hvor der blev foretaget en ransagning af Duells skab. Her fandt man relevant bevismateriale, men det retfærdiggjorde ikke, at der savnedes et retsgrundlag for ransagningen.

Tv-serien afspejler virkeligheden, for begrebet er indført i demokratiske lande for at begrænse magthavernes brug af vilkårlige ransagninger og for at sikre lovlig indsamling af beviser.

§ 653 c. Rekvirenten skal inden 4 uger efter modtagelsen af fogedrettens meddelelse om, at undersøgelsen er afsluttet, anlægge retssag vedrørende de krænkelser eller overtrædelser, som begrundede anmodningen om undersøgelse, medmindre rekvisitus frafalder forfølgning. Har rekvisitus ikke frafaldet forfølgning, og anlægges retssag ikke rettidigt, skal fogedretten og rekvirenten efter anmodning fra rekvisitus tilbagelevere beslaglagte genstande og dokumenter, fremstillede kopier og andet bevismateriale hidrørende fra undersøgelsen, og det under undersøgelsen fremkomne kan ikke anvendes som bevis for krænkelser eller overtrædelser.

Retsplejelovens § 653 c, stk. 1

Problemstillingen var særlig aktuel på det tidspunkt. Den 30. januar 2008 havde DR sendt en dokumentarfilm om hemmelige amerikanske fangetransporter, der foregik på dansk/grønlandsk territorium i og med, at de amerikanske fly mellemlandede på Grønland. Det var tvivlsomt, om de amerikanske fangetransporter var i overensstemmelse med menneskerettighederne, og der blev taget kraftig afstand fra en mulig anvendelse af danske flyvepladser til sådanne krænkelser.

Det affødte en forespørgselsdebat i Folketinget den 6. februar 2008. Der blev talt om en undersøgelseskommission, da Finn Aaen (EL) foreslog, at man kunne borde de mistænkte fly og således finde ud af, om der foregik noget ulovligt. Det affødte følgende svar fra justitsminister Lene Espersen (KF):

Jeg vil sige til hr. Frank Aaen, at retsplejelovens regler er meget klare. Der skal være en konkret mistanke - og også en mistanke med en vis styrke - for at politiet kan borde et fly. Og hvis det, hr. Frank Aaen nu lægger op til, er Enhedslistens nye retspolitik, altså at danske politimyndigheder skal kræve, at et fly, der har et vist nummer, og som man tror, er ulovligt, skal mellemlande i Danmark, og at vi kan borde det uden noget konkret mistankekrav, så vil jeg sige, at der er meget af Enhedslistens retspolitik, der skal revideres.

Det svarer jo til, at en hvilken som helst forening eller person kan udslynge en beskyldning mod andre, som så selv har ansvaret for at bevise deres uskyld. Sådan spiller klaveret altså ikke i et retssamfund, må jeg sige til hr. Frank Aaen.

Justitsminister Lene Espersen (KF) til Frank Aaen (EL), 6. februar 2008

Retssikkerhedsproblem nr. 3: Anvendelsen af ulovlige beviser

Men sådan spiller klaveret faktisk hos Retten i Aalborg og Vestre Landsret - også når det gælder anvendelsen af ulovlige beviser.

Ifølge forfatterne til den kommenterede menneskeretskonvention (side 773) er der ikke tvivl om, hvordan Menneskeretsdomstolen ser på anvendelsen af beviser, der er tilvejebragt i strid med beskyttelsen af privatlivets fred: "Anvendelsen af ulovlige beviser anses ikke i sig selv for stridende mod art. 6. Dette gælder dog naturligvis ikke, hvor der er tale om beviser, der er tilvejebragt i strid med andre bestemmelser i EMRK, f.eks. art. 3 om tortur m.v. eller art. 8 om privatlivets fred."

Eksempel 3: Judge John Deed

Hvordan forholder John Deed sig til anvendelsen af ulovlige beviser? Det fandt vi ud af i sæson 2, afsnit 1, *Political Expediency* (2002). Igen står han over for mr. Cantwell, der prøver at forsvare sit bevismateriale:

Mr. Cantwell: - My lord, these records are a matter of fact.

Dommeren: - Mr. Cantwell, the moment we begin to admit evidence that has been obtained in violation of the law, the whole moral legitimacy upon which the legal system is founded begins to crack. The end does not justify the means in this process. If it did, we might just as well torture everybody suspected of a crime. Under Section 78 of the Police and Criminal Evidence Act 1984, and you know the section, the court may exclude evidence if it appears that, having regard to all the circumstances - including those under which it was obtained - it's admission would have an adverse affect. I'm going to exclude it.

Eksempel 4: Water Rats

Hvad bør konsekvensen af en formalitetsfejl være?

I den australske tv-serie *Water Rats* om havnepolitiet i Sydney måtte de lade en narkohandler gå efter en ransagning, fordi der var skrevet en forkert dato på kendelsen. Mere skulle der ikke til, før de var nødt til at lade narkohandleren gå. Så kunne de skændes om, hvem der havde ansvaret for at se efter, om alt stemte. Eksemplet er fra sæson 6, afsnit 14, *Broken English* (2001).

denskjultekorruption.dk/video48

Judge John Deed, sæson 2, afsnit 1

denskjultekorruption.dk/video49

Water Rats, sæson 6, afsnit 11

Retssikkerhedsproblem nr. 4: Konsekvensen af formalitetsfejl

Tænk, hvis jeg ikke havde været på arbejde den 29. november 2005, men var taget på ferie? Hvem ville de så give skylden for Niels Bo Jørgensens og Dorete Bagers fejl? Bevissikringen ville jo være gennemført under alle omstændigheder!

Hvad ville konsekvensen være, hvis bevissikringen blev ophævet? Ja, det ville få den virkning, at FDV ikke kunne snage i, hvad der solgte godt i Laserdisken, men det ville ikke få indflydelse på deres rettigheder. Det ville højst påføre dem den ulempe, at de skulle anlægge en almindelig retssag - sådan som alle andre i Danmark er nødt til. Hvis FDV's nye fortolkning viste sig at være rigtig, var min parallelimport naturligvis ulovlig, og hvis også de erstatningsretlige betingelser var opfyldt, risikerede jeg at skulle betale erstatning til en eller anden. Hvis retten fik brug for mit regnskabsmateriale ved bedømmelsen af et eventuelt krav, kunne de få adgang til mine regnskaber ved edition. Det betyder, at retten pålægger mig at give dem adgang til mine regnskaber.

Konsekvenserne for FDV ville i realiteten være uhyre beskedne. De ville kun blive handicappet på den måde, at de ville blive stillet som alle andre sagsøgere, men mine handlinger var tilsyneladende så alvorlige, at dommerne var villige til at se bort fra almindelige retssikkerhedsmæssige principper. Jeg havde solgt film, der ikke var udgivet af FDV. "Fy fan," som de siger i Sverige.

Hvis jeg derimod havde begået en mere almindelig forbrydelse, f.eks. stukket en anden person ned med en kniv, var jeg sluppet for straf, for i sådanne sager går domstolene ikke på kompromis med retssikkerheden jf. artiklen nedenfor.

Efter den uheldige hændelse med knivstikkeren fremsatte justitsminister Lene Espersen et lovforslag, der skulle gøre det lettere for anklagemyndigheden at forkynde en ankestævning fremover. Der er ikke ændret på reglerne om bevissikring, så politikerne er åbenbart tilfredse med, at dommerne ser bort fra lovgivningen, når målet er at forfølge FDV's - og andre monopolers - konkurrenter.

Knivstikker går fri efter politifejl

En banal procedurefejl begået af Fyns Politi har fået alvorlige og dramatiske konsekvenser for en familie på Østfyn. Familiefaderen på 46 år blev den 1. maj sidste år stukket ned med kniv i Nyborg og er i dag stadig under behandling på psykiatrisk afdeling på Odense Universitetshospital.

Den formodede knivstikker gik fri i byretten i Svendborg, fordi vidner blev truet til tavshed. Da Fyns Politi skulle forkynde anketiltalen for den formodede knivstikker, var han væk. Derfor skete forkyndelsen til en søster på adressen i Bøgeparken i Vollsmose. Det var efter reglerne. Men fordi søsteren ikke har bopælsadresse samme sted som den tiltalte, har Østre Landsret afvist sagen. Den, der førte kniven mod den 46-årige familiefader, bliver dermed aldrig stillet til ansvar, og nu er sagen lukket.

Fyens Stiftstidende, 16. marts 2008

Ankesagen

Da Laserdisken ApS i 2005 ifølge planen skulle opløses, var dets egenkapital på 149.000 kr. FDV's fejl havde påført selskabet omkostninger til advokater på over 164.000 kr. Min opsparing i selskabet var tabt, og jeg måtte indskyde yderligere 15.000 kr. for at kunne betale regningerne.

Jeg var ikke indstillet på at bløde for FDV's overfald og fejl. FDV havde kun fået medhold i ét punkt, og det skyldtes Helle Dietz' tilsidesættelse af princippet om retsgyldig grund. Jeg ankede dommen for at afprøve det principielle spørgsmål, om det bevissikrede materiale kan begrunde selvsamme bevissikring. Og så ville jeg have FDV til at betale sagens omkostninger.

I svarskriftet nedlagde FDV den samme påstand om erstatning, som var afvist af Helle Dietz. Lars Segato var informeret om, at han kunne appellere kendelsen, og det havde han ikke gjort. Han fremsatte bare den afviste påstand i ankesagen, og han gjorde FDV's tabsopgørelse til svarskriftets hovedtema.

Jeg protesterede og henviste specifikt til de tidligere ankesager mod FDV, hvor landsretten både i injuriesagen og udlejningssagen havde afvist at tage stilling til forhold, som byretten ikke havde taget stilling til. I udlejningssagen havde jeg for byretten nedlagt påstand om erstatning, men Arildsen ville behandle lovligheden af forbuddet først. Derfor blev erstatningsspørgsmålet først aktuelt i landsretten, som ikke desto mindre afviste at behandle mit erstatningskrav (side 401).

Trods min protest godkendte Vestre Landsret påstanden, og dermed ændrede sagen karakter. Nu indgik ophavsretslovens fortolkning, der var afgørende for, om min adfærd havde været forkert. Men Lars Segato kom ikke ind på dette. For ham var det stadig en naturlov, at parallelimport begrundede FDV's erstatningskrav, og han undlod at forholde sig til ankesagens tema, retsgyldig grund. Uden antydning af sagsforberedelse om disse to temaer berammede landsretten domsforhandling. Jeg skulle møde den 21. december 2009 og betale 2.120 kr. i retsafgift.

Jeg drøftede situationen med Per Christensen. Landsretten lagde tydeligvis op til, at Laserdisken ApS summarisk skulle dømmes til at betale erstatning til FDV, så jeg kunne skyde en hvid pind efter mit håb om at få omkostningerne dækket. Jeg var ikke forpligtet til at skyde flere penge i selskabet, om det så blev dømt til at betale en trilliard kr. til FDV, men at gennemføre sagen på de nye præmisser ville være spild af tid og penge. Jeg undlod at betale retsafgiften, hvorefter Vestre Landsret ophævede min anke. Derefter frafaldt FDV påstanden om erstatning.

> Fremsættelse af nye påstande og anbringender, der medfører, at sagen udvides med krav, der ikke har været behandlet i foregående instans, bør i reglen undgås, da ankeinstansen ellers, for så vidt angår disse krav, kommer til at afsige dom som første og i almindelighed også som sidste instans.

Fra side 174 i Betænkning om behandling af borgerlige sager, 1973

> For så vidt angår kærendes bemærkninger om, at Vestre Landsret ikke iagttog kærendes bemærkninger om det forhold, at sagen er anlagt mod kærende og ikke Laserdisken v/ Hans Kristian Pedersen, skal det bemærkes, at Vestre Landsret selvfølgelig har været bekendt med dette forhold, al den stund kærende meddelte dette *skriftligt* til Vestre Landsret.

FDV v/Lars Segato til Østre Landsret, 23. maj 2007

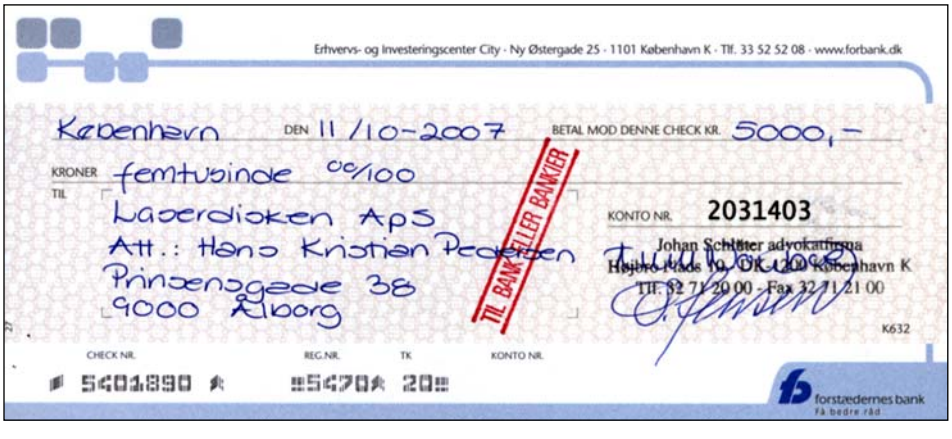
Østre Landsrets behandling af kæremålet

Under fogedforretningen i København havde Elmir Tartic fra Københavns Byret afventet, hvad Dorete Bager besluttede i Aalborg, og Østre Landsret stillede også kæremålet i bero, indtil Vestre Landsret havde truffet afgørelse.

Min omhyggelige redegørelse var også sendt til Østre Landsret, men jeg turde ikke løbe risikoen for, at de lige så skråsikkert afviste at iagttage Johan Schlüters fortolkningsbidrag og mine foranstaltninger til at undgå forbudt parallelimport, så jeg skiftede strategi. Jeg skrev til Østre Landsret, at Vestre Landsret så ud til at have overset mine indlæg, og for Østre Landsret ville jeg alene gøre gældende, at de anfægtede handlinger ikke havde noget at gøre med Laserdisken ApS.

Lars Segato protesterede. Lidt usædvanligt forsøgte han at bestemme, hvad jeg ville gøre gældende, og han afviste, at Vestre Landsret havde undladt at iagttage, at det ikke var Laserdisken ApS, der ejede Laserdiskens butikker.

Østre Landsret anerkendte, at der ikke var fremlagt oplysninger, der gav grund til at antage, at Laserdisken ApS i november 2005 disponerede over lokaler, computere eller andet på adressen Sankt Peders Stræde 49, København, og at der her ville kunne findes bevis for krænkelser. Østre Landsret ophævede bevissikringen og bestemte, at FDV skulle betale Laserdisken ApS 5.000 kr. i sagsomkostninger. En sejr over FDV var så usædvanlig, at jeg tog et billede af checken som minde.

Check fra FDV til Laserdisken ApS, 11. oktober 2007

59. Reparationssagen

Hvad gør man som dommer, når man har stolet lidt for meget på den ene part og er "kommet til" at gennemføre en bevissikring uden den fornødne retskendelse? I Dorete Bagers tilfælde rettede hun sin egen fejl året efter med en retrospektiv kendelse om den bevissikring, hun allerede havde foretaget.

Forhåndsorienteringen til fogedretten

Lars Segato havde truet med en fogedforretning mod min personlige virksomhed, medmindre jeg bekræftede, at jeg ikke ville importere og sælge importerede film i strid med FDV's medlemmers rettigheder. Jeg har ikke tal på, hvor mange gange jeg har bekræftet dette både før og efter lovens ikrafttræden, men selvom de ikke havde påvist så meget som ét eneste eksempel på, at forbudt-programmet eller David Bjerres registreringer havde svigtet, fremturede de uanfægtet. For en god ordens skyld bekræftede advokat Henrik Karl Nielsen det én gang til (næste side).

Kunne Dorete Bager finde på at vende tilbage for at gennemføre en ny uanmeldt bevissikring? Det ville jeg prøve at imødegå ved at skrive et brev til fogedretten. Det fik titlen *Forhåndsorientering om mine holdninger og handlinger* og var for det tilfældes skyld, at jeg heller ikke i anden omgang fik chancen for at komme til orde. Jeg påpegede dog samtidig, at da FDV allerede havde annonceret en ny forbudsbegæring, var formålet med en uvarslet bevissikring forspildt.

Da jeg ikke vidste, om fogedretten ville tillade et retsmøde, gjorde jeg meget ud af på forhånd at forklare - med gennemgang af lovforslagets behandling i 2002 med citater og direkte links til dokumenterne på Folketingets hjemmeside - at jeg havde gjort præcis, som Johan Schlüter havde skrevet til Folketinget, at man skal gøre. Jeg havde positivt skrevet til dem, der ifølge Johan Schlüter kunne forbyde parallelimport, og jeg havde spurgt, om de også ville gøre det, og jeg havde lovet, at jeg ville respektere deres eventuelle forbud. Hvordan kunne det være culpøst - altså ansvarspådragende - i forhold til dem?

Kan jeg bebrejdes, at jeg arbejder efter Johan Schlüters egen fortolkning?

Er det culpøst at fortolke en lovgivning *efter* dens vedtagelse på samme måde, som forslaget blev fortolket under behandlingen i Folketinget *før* dets vedtagelse?

Mit udgangspunkt for fortolkningen af loven er - som beskrevet af Johan Schlüter selv - at et forbud forudsætter, at der findes en dansk rettighedshaver, som *kan* og *vil* forbyde parallelimport. Der er for mig ingen tvivl om, at loven forud for vedtagelsen af alle parter blev opfattet sådan, at en dansk rettighedshaver kunne forbyde parallelimport, hvorefter det ville være ulovligt.

Laserdisken til fogedretten, 1. oktober 2006

> Min klient mener ikke, at den af sagsøgerne ønskede erklæring i sit indhold reelt adskiller sig fra de erklæringer, som Laserdisken ApS sendte til FDV's medlemmer den 12. februar 2003.
>
> Min klient respekterer naturligvis sagsøgernes rettigheder i ophavsretslovens § 19 i den fortolkning, der lå til grund for lovens vedtagelse, herunder sagsøgernes ret til at forbyde parallelimport af filmtitler, hvortil de har de danske enerettigheder.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Retten i Aalborg, 2. oktober 2006

Vestre Landsret ville i sagen mod Laserdisken ApS ikke tage stilling til parternes "aftale" om de beslaglagte film, som tilsyneladende ikke var beslaglagt alligevel. Det kan undre, at de tre landsdommere - Eskild Jensen, Torben Geneser og Peter Buhl - kunne afvise, at der var tale om en beslaglæggelse, da ingen af dem var til stede under fogedforretningen den 29. november 2005 og heller ikke havde talt med nogen, der var. Eskild Jensen mente jo slet ikke, der var grund til at holde et retsmøde, så de kunne umuligt vide, hvad der var sket. Af gode grunde kunne de ikke vide andet, end hvad Dorete Bager havde valgt at skrive i retsbogen.

Jeg var ikke imponeret over kvaliteten af deres arbejde, men jeg var bevidst om mit løfte til Dorete Bager. Uanset deres kendelse måtte det være op til hende at bekræfte, at jeg kunne råde over filmene igen. Jeg afsluttede mit brev således:

> "Samtlige DVD-plader, som blev fjernet fra hylderne efter Lars Segatos krav under den forrige fogedforretning, opbevares fortsat i min kælder. Jeg afventer rettens bekræftelse på, at jeg kan råde over pladerne igen. Selvom forbuddet blev nedlagt mod Laserdisken ApS, afventer jeg rettens afgørelse på, om forbuddet også omfatter min nuværende virksomhed Laserdisken."

Dorete Bager svarede den 5. oktober 2005 uden at nævne de beslaglagte film, og hun henviste til justifikationssagen, så vidt angik omfanget af forbuddet. Samme dag fremsendte Lars Segato en ny rekvisition til fogedretten (næste side).

> Fogedretten har modtaget Deres skrivelse af 1. oktober 2006 vedrørende en verserende bevissikrings- og forbudssag. Skrivelsen benævner De "En forhåndsorientering om mine holdninger og handlinger". De anmoder heri om fogedrettens stillingtagen til, hvorvidt en allerede afholdt bevissikrings- og forbudssag vedrørende Laserdisken ApS tillige omfatter Dem personligt. Fogedretten gør i den forbindelse opmærksom på, at der for tiden verserer justifikationssag vedrørende det nedlagte forbud. I denne er det af Dem fremsatte spørgsmål tillige et tema. I den sag er De repræsenteret ved advokat. Fogedretten finder det derfor mest korrekt, at korrespondance desangående foretages mellem sagens advokater og retten / fogedretten.

Retsassessor Dorete Bager til Laserdisken, 5. oktober 2006

Påstande

1. Det forbydes rekvisitus at importere DVD film (filmværker) fra lande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) med henblik på salg eller anden form for distribution i Danmark, når der foreligger eksemplarer af filmværker, hvortil rekvirentens medlemmer har de ophavsretlige enerettigheder.
2. Det forbydes rekvisitus at sælge DVD filmværker allerede importeret fra lande uden for EØS og som forefindes hos rekvisitus, når der er tale om filmværker, hvortil rekvirentens medlemmer har de ophavsretlige enerettigheder.

I forbindelse med forbudets nedlæggelse skal jeg endvidere anmode fogedretten om, at der:

3. I henhold til retsplejelovens § 653 foretages bevissikring af al materiale der kan belyse omfanget af krænkelserne, herunder det materiale, der er i hænde hos Fogedretten i Aalborg efter bevissikring foretaget 29. november 2005 mod Laserdisken ApS.
4. I henhold til retsplejelovens §§ 645 og 653 b foretages inddragelse af samtlige i rekvisiti besiddelse værende eksemplarer af filmværker, hvortil rekvirentens medlemmer har de ophavsretlige enerettigheder og som er importeret i strid med disse enerettigheder.

\- - -

Sagsfremstilling

Rekvirentens medlemmer har i brev af 26. september 2006 til retten i Aalborg (bilag 6) afvist, at der skulle være grundlag for at udlevere noget materiale til Hans Kristian Pedersen henholdsvis afvist at det nedlagte forbud under de foreliggende omstændigheder ikke har retskraft overfor Hans Kristian Pedersen. Det bemærkes, at rekvirenterne er af den opfattelse, at rekvisitus senest ved indlevering af sit kæreskrift af 23. december 2005 - hvor han af sig selv personligt angives som part, og hvor der påstås ophævelse - er indtrådt som part i sagen.

Hans Kristian Pedersen bærer i øvrigt ansvaret for, at driften fremstår som drevet i selskabsform, hvilket bl.a. også fremgår af det brevpapir, der benyttes. Videre bemærkes, at den hjemmeside der bl.a. benyttes til de af forbudet omfattede aktiviteter er registreret som tilhørende Laserdisken ApS, jf. bilag 7. På baggrund af ovennævnte skal det fremhæves, at det er rekvirenternes opfattelse, at Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen allerede i dag er omfattet af det nedlagte forbud og at rekvirenterne er berettiget til at forfølge enhver fremtidig krænkelse som en overtrædelse af dette forbud.

For imidlertid at undgå enhver tvivl om, at Hans Kristian Pedersen er omfattet af det nedlagte forbud personligt indleveres nærværende begæring.

Om det materielle grundlag for forbudet henvises i det hele til den forbudsrekvisition med bilag, der er fremsendt den 11. oktober 2005 til fogedretten i Aalborg (rettens jr. Nr. FS 40-5917/2005). Rekvirentens rekvisition af 11. oktober 2005 fremlægges som bilag 8, idet de med rekvisitionen følgende bilag fremlægges som bilag 8a-8g.

FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition mod mig, 5. oktober 2006

Information om domænet **laserdisken.dk**

Domain: laserdisken.dk
DNS: laserdisken.dk
Registered: 1998-03-24
Expires: 2007-03-31
Registration period: 1 year
VID: no
Status: Active

Registrant
Handle: L557-DK
Name: Laserdisken
Address: Prinsensgade 38
Postalcode: 9000
City: Aalborg
Country: Danmark
Phone: +45 98 13 22 22

Administrator
Handle: HKP5-DK
Attention: Hans Kristian Pedersen
Address: Prinsensgade 38
Postalcode: 9000
City: Aalborg
Country: Danmark
Phone: + 45 98 13 22 22

DK Hostmaster om laserdisken.dk

FDV's løgne og manipulationer

Lars Segato løj og manipulerede så utilsløret, at det undrede mig, at han turde. Det måtte da svie til ham, når han blev afsløret?

Trods hans eget brev til Retten i Aalborg (side 798) påstod han i den nye rekvisition, at det først var efter landsrettens kendelse, at jeg fortalte om overdragelsen af aktiviteterne, og han påstod også, "at driften fremstår som drevet i selskabsform."

Nu støttede han den sidste løgn på et andet bilag: selskabets registrering af domænet laserdisken.com. Det må kaldes klassisk brug af mørkelygten, for mens det er rigtigt, at selskabet stod som registrant af dette domæne, var det irrelevant, da det domæne slet ikke blev brugt. Det fremgik af hans egne bilag, at han havde handlet på laserdisken.dk, og det fremgik af DK Hostmaster, at dette domæne ikke er registreret af selskabet, men af mig! Hvordan kunne han tages alvorligt?

To: 'Johny_Gotfredsen@paramount.com'
Subject: Laserdiskens SE-nummer

Vil du give rette vedkommende besked om, at Laserdiskens SE-nr. (VAT-nr) er 101942 45. I må IKKE længere bruge nr. 21730599, som I hidtil har brugt.

Laserdiskens e-mail til Paramounts repræsentant, 12. september 2005

FAKTURA Sidenr: 1

Fakturanr	Fakturadao	Forfaldsdato
191004857	**2005-09-07**	**2005-10-20**

Betalingsbetingelser
Løb. måned + 20 dage

Kundenr	Deres VAT nr
S8027	**DK21730599**

Køber
Laserdisken
Prinsensgade 38
DK-9000 Aalborg

FAKTURA Sidenr: 1

Fakturanr	Fakturadao	Forfaldsdato
191008201	**2005-11-09**	**2005-12-20**

Betalingsbetingelser
Løb. måned + 20 dage

Kundenr	Deres VAT nr
S8027	**DK10194245**

Køber
Laserdisken
Prinsensgade 38
DK-9000 Aalborg

Det var vildt, at jeg blev beskyldt for at vildlede om ejerforholdene, når jeg havde informeret korrekt og efter loven alle relevante steder. Et elementært kendskab til selskabsret var nok til øjeblikkeligt at udelukke, at Laserdisken ApS havde noget at gøre med det såkaldte kontrolkøb, men jeg kunne fremlægge endnu stærkere dokumentation for min åbenhed om ejerforholdene.

Da jeg overtog butikkerne fra anpartsselskabet, gav jeg samhandelspartnerne besked. Hos PBS førte det som tidligere omtalt til, at jeg var nødt til at indgå en helt ny internetindløsningsaftale (side 657).

Nogle måneder før fogedforretningen havde jeg bemærket, at Paramount ikke havde udskiftet anpartsselskabets CVR-nr. med mit eget på deres fakturaer, og jeg havde pligtopfyldende gjort repræsentanten opmærksom på ændringen og bedt ham om at give besked til "rette vedkommende". Hvis Paramount var i færd med at anlægge retssag mod mig, omfattede "rette vedkommende" også deres advokat. Der var ikke tvivl om, at Paramount kendte til ejerskiftet, da bevissikringen fandt sted. Var det min opgave særligt at bede dem informere deres advokat i tilfælde af, at han i al hemmelighed forberedte en retssag mod mig?

Lars Segato påstod også, at jeg vildledte med brevpapiret. Også det var usandt. Jeg var omhyggelig med at bruge det rigtige brevpapir. Det havde min revisor lært mig, da jeg oprettede anpartsselskabet. Selvfølgelig brugte jeg anpartsselskabets brevpapir i 2003, da jeg fortalte Niels Bo Jørgensen om mine planer. Det var også korrekt at bruge dets brevpapir i forbindelse med retssagen mod selskabet. Han tog alle midler i brug for at give mig skylden for deres egne sjuskefejl.

Hvad skulle al det halløj egentlig til for? Jeg havde indstillet parallelimporten, og det faktum brugte Lars Segato endda som argument for, at jeg var omfattet af sagerne mod Laserdisken ApS, så det kunne ikke være det. Nej, det handlede om at få adgang til det materiale, der allerede var bevissikret. Det handlede om at omgå min ret i henhold til retsplejelovens § 653 c. Formålet med rekvisitionen var at forhindre, at jeg fik tilbageleveret det bevissikrede materiale.

Lars Segato mente, at jeg var omfattet af retssagen mod Laserdisken ApS, men han var alligevel ikke mere sikker, end han indleverede den nye begæring "for at undgå enhver tvivl". Henrik Karl Nielsen havde aldrig oplevet noget lignende. Lars Segato forsøgte faktisk at inddrage en tredjepart i en verserende sag ved at gå til fogedretten om en bevissikring, der allerede var foretaget!

I princippet åbner dette op for, at bevissikringer kan foretages i flæng. Skulle rekvisitus protestere, smider man bare en rekvisition på bordet og løser problemet retrospektivt.

Sådan er det nu ikke formuleret i Grundloven. Her fremgår det klart, at en bevissikring alene må ske *efter* en retskendelse.

> **§ 72.** Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.
>
> *Grundlovens § 72*

Før retsmødet

Dorete Bager indkaldte til retsmøde den 11. december 2006. Første del af planen var lykkedes. Denne gang ville der blive afholdt et regulært retsmøde, før der blev taget stilling til Lars Segatos påstande, og på det tidspunkt - omkring et år efter, at jeg indstillede al parallelimport - var retsgrundlaget endnu mere klart.

Betingelserne for forbud i retsplejelovens § 642 (side 285) kunne diskuteres i 2005, men i 2006 kunne betingelse nr. 2 og 3 umuligt påstås at være opfyldt. Der kan ikke nedlægges forbud mod en handling, der allerede ér ophørt. Lars Segato argumenterede endda selv med, at jeg var holdt op med at parallelimportere. Det var helt frem til og med replikken den 4. december 2006 hans begrundelse for, at jeg måtte være omfattet af forbuddet mod Laserdisken ApS. Han indledte således: "Rekvisitus har efter nedlæggelse af fogedforbuddet den 29. november 2005 ageret som værende omfattet af det nedlagte forbud."

I henhold til retspraksis var betingelse nr. 3 heller ikke opfyldt. Der var ikke grundlag for at påstå, at det var en hastesag. Tidligere på året havde Østre Landsret afvist en begæring om forbud, fordi der var gået otte måneder, før rekvirenten tog sig sammen til at anmode om forbud (side 877). Allerede i januar havde jeg gjort opmærksom på formalitetsfejlen, så hvis det virkelig hastede med at få nedlagt forbud mod mig også, skulle anmodningen være indsendt dengang og ikke først i oktober måned, hvilket var mere end otte måneder senere.

Hvorfor var det overraskende, at jeg agerede, som om der var nedlagt forbud mod mig? Lars Segato havde meddelt, at alle selskaberne forbød parallelimport, og jeg havde gentagne gange forinden bekræftet, at forbud ville blive respekteret. Under razziaen sagde jeg til Dorete Bager, at det var unødvendigt at blande hende ind i sagen, for jeg holder selvfølgelig mine løfter.

Jeg så ikke frem til at diskutere med Dorete Bager igen med Lars Segato som uofficiel overdommer, så jeg bad Henrik Karl Nielsen om at føre sagen. Det var vigtigt for mig at give Dorete Bager en grundig orientering. Hun skulle ikke tro, at formalitetsfejlen var en undskyldning for at slippe for ansvar, så jeg fik Henrik Karl Nielsen til i svarskriftet at redegøre omhyggeligt for korrespondancen, der fandt sted under og efter lovforslagets behandling i 2002 og 2003. Jeg havde fulgt Johan Schlüters egen lovfortolkning. Jeg havde hverken skjult informationer eller solgt parallelimporterede film uden at orientere FDV først. I et særskilt brev bad han om, at betydningen af tvisten om "rette rekvisitus" blev respekteret.

> Med henvisning til seneste korrespondance og til den omstændighed, at rekvirenternes advokat har indleveret fornyet anmodning om fogedforbud og bevissikring anmoder jeg om at modtage bekræftelse på, at der ikke sker udlevering af materiale til rekvirenterne, før spørgsmålet om rette rekvisitus er afgjort.

Advokat Henrik Karl Nielsen til fogedretten, 12. oktober 2006

Lars Segatos overraskelsesangreb

Henrik Karl Nielsen havde taget et tidligt morgenfly fra København, så vi kunne nå at gennemgå sagen før retsmødet. Alle relevante bilag var lagt frem for Dorete Bager, herunder min e-mail til Paramounts repræsentant og deres fakturaer, hvor ændringen er registreret. I hvert fald én af sagsøgerne var positivt informeret om ejerskiftet, som selvfølgelig også var afspejlet af hjemmesiden og mine fakturaer. Jeg havde påpeget FDV's fejl for Retten i Aalborg umiddelbart efter samtalerne med min revisor og min advokat, så hvad kunne jeg have gjort mere?

Hvis nogen havde holdt vigtig information tilbage, var det Torben Steffensen, som havde lovet at lade høre fra sig, så snart andre end SF Film eller Scanbox gav en tilbagemelding om deres holdning til parallelimport (side 589), men jeg hørte ikke et ord, før Lars Segato næsten tre år senere pludselig stod i butikken.

- Hvis jeg taber denne sag, vil jeg aldrig kunne vinde en retssag ved Retten i Aalborg, sagde jeg til Henrik Karl Nielsen før retsmødet, men ingen af os havde forudset Lars Segatos overraskelsesangreb, der gik rent ind hos Dorete Bager.

På selve retsmødet fremlagde han en helt frisk faktura fra Laserdisken. Så sent som den 7. december 2006 havde en af FDV's kontrollanter på min hjemmeside bestilt en amerikansk udgave af Walt Disneys *101 Dalmatians II: Patch's London Adventure* (101 dalmatinere II: Kvik på eventyr i London, 2002). Dagen efter var den faktureret og sendt, og det salg blev jeg udspurgt om af Lars Segato:

- Vil du indrømme, at der er tale om et eksemplar, der er importeret fra USA?
- Det er korrekt, det kan jeg se af fakturaen, svarede jeg.
- Vil du anerkende, at de danske rettigheder tilhører min klient?
- Jeg kan da umuligt på stående fod udtale mig om dine klienters rettigheder, svarede jeg irriteret, for det kunne jeg ikke vide noget om. Hvis han mente, at en af FDV's klienter havde danske rettigheder til en film, måtte han dokumentere det.

Lars Segato mente, at salget af filmen viste, at mine foranstaltninger til at undgå parallelimport ikke fungerede, og han fastholdt, at det var min pligt at indhente udtrykkeligt samtykke, før jeg importerede film fra et tredjeland, og Dorete Bager spurgte, hvorfor jeg ikke "bare" fik de nødvendige tilladelser.

Jeg forklarede det umulige og absurde i at indhente tusindvis af tilladelser fra alle hjørner af verden for at gøre noget, alle ønskede, nemlig at sælge deres film. Kun FDV var interesseret i at forhindre importen, og det var udelukkende for at undgå konkurrencen fra de andres udgivelser. For mit vedkommende gjaldt det om at undgå problemer med FDV, og det kan gøres ved at registrere FDV's udgivelser og undgå at parallelimportere de titler, medlemmerne udgiver i Danmark. Der var ikke grundlag for, at FDV kunne stille hindringer i vejen for specialimport.

Den eneste relevante information er, om en film i Danmark er udgivet af et af FDV's medlemmer. Jeg kunne ikke forklare salget af Disney-filmen, men fik sagt, at hvis de holdt op med at blokere for Laserdiskens adgang til medlemmernes hjemmesider, ville risikoen for svipsere naturligvis blive mindre!

Jeg illustrerede det nytteløse i at indhente tilladelse med et aktuelt eksempel. Fra Hong Kong havde jeg importeret *Ying huang boon sik* (A Better Tomorrow, 1986-1989), en trilogi af John Woo, i en flot, læderindbundet udgave. Vi antager derefter, at jeg har fået John Woos og udgiverens tilladelse til at sælge de fine eksemplarer i Laserdisken.

I 2006 blev trilogien så udgivet i Danmark af Scanbox, og takket være forbudtprogrammet blev salget af den importerede udgave indstillet. Havde jeg derimod gjort, som Lars Segato forlangte, havde jeg fortsat importen og salget i god tro, for jeg havde jo fået de nødvendige tilladelser, ikke sandt? Men Scanbox tillader ikke konkurrence fra importerede eksemplarer. Trods min indsats for at erhverve de nødvendige tilladelser ville Scanbox alligevel føle sig krænket.

Udlejningssagen og Sydney Pollack-sagen viste, at ved Retten i Aalborg slår FDV's udgivelsesrettigheder alle de andres rettigheder. Lightnings tilladelse som udgiver af LaserDiscs var helt uden betydning, og Sydney Pollacks tilladelse som instruktør af *3 Days of the Condor* var også værdiløs. Selvom jeg gjorde alt, hvad Lars Segato forlangte, og jeg havde fået tilladelse til alle 56.000 film i mit udvalg, var de alle værdiløse og ville ikke bidrage til at forhindre problemer med FDV. Jeg afviste den ubrugelige løsning til fordel for en løsning, der fungerede til glæde for alle. Jeg dokumenterede ophavsmændenes glæde over at se deres film spredt med en mail fra Mari Kornhauser: "I'm sorry, I don't speak Danish. I am the director of *Housebound*. I just discovered by accident that you are distributing it and I am thrilled that it is getting out there in the world... so thanks."

Lars Segato fastholdt, at det nye prøvekøb viste, at mine foranstaltninger ikke fungerede, og når jeg ikke ville ændre adfærd frivilligt, var det nødvendigt, at der blev nedlagt forbud, og det var nødvendigt, at han fik udleveret det bevissikrede materiale, så hans klienter kunne opgøre deres erstatningskrav.

Henrik Karl Nielsen gennemgik bilag og fuldførte sin procedure, men uden at gøre det mindste indtryk på Dorete Bager. Hun kunne næsten ikke vente, til han var færdig, før hun samlede sine papirer, kiggede på mig og sagde:

- På spørgsmålet om, hvorvidt det betyder noget, om sagen er anlagt mod dig eller anpartsselskabet, er svaret, at det er uden betydning, når du ejer begge dele. Rekvirenterne har derfor ret til at få udleveret det bevissikrede materiale.

- Vi kærer, sagde Henrik Karl Nielsen øjeblikkeligt.

- Noteret, svarede Dorete Bager kort.

- Vi begærer opsættende virkning, fortsatte Henrik Karl Nielsen.

- Begæring afvist! Nu har det ligget her længe nok, sagde Dorete Bager vredt og udleverede en kuvert med den IT-sagkyndiges computerdiske til Lars Segato.

I kulkælderen

Henrik Karl Nielsen var fuldstændig målløs. Jeg havde været bekymret over min egen reaktion ved et nyt møde med Dorete Bager, og det var en væsentlig grund til, at jeg havde betalt for, at Henrik Karl Nielsen brugte en hel dag på at flyve til Aalborg og føre sagen for mig. Jeg havde forventet, at jeg havde brug for ham til at tage sig af mig, hvis mit temperament ikke kunne klare Dorete Bager. Det viste sig at gå næsten omvendt. Han sad fuldstændig paralyseret og sagde ud i luften: "Jamen, man kan da ikke have en dommer, som ikke vil følge loven!"

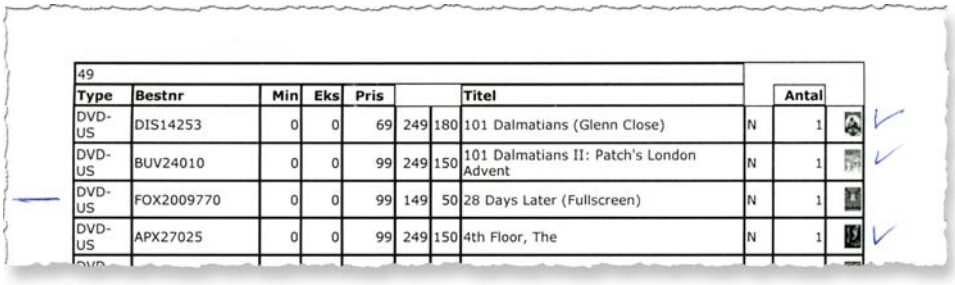
Jeg fulgte ham til lufthavnen, hvor vi forsøgte at lægge en slagplan. Jeg havde tabt sager mod FDV før, og selvom jeg blev rasende over dommernes løgne, som de var nødt til at lægge til grund for at opfylde FDV's ønsker, gik der sjældent ret lang tid, før en ny plan formede sig i mit hoved. Denne gang forblev mit hoved tomt, og Henrik Karl Nielsen havde heller ingen idéer. Han havde svært ved at komme sig over, hvor vred Dorete Bager havde været. "Aldrig før har jeg set en dommer være så vred," sagde han til mig, inden han steg på flyet.

Jeg følte mig uendelig træt. Normalt ville jeg tage bussen hjem, men den dag ringede jeg efter min far og bad ham hente mig. Det var blevet mørkt, og det var begyndt at regne. Det var en meget trist dag. Ventetiden føltes uendelig lang, men far dukkede op, og vi kørte hjem til mor. Hun havde fået besøg af min søster og hendes lille datter Annika på 14 måneder. Da Annika fik øje på mig, stak hun i et stort smil og stavrede hen mod mig for at give mig et knus. Da begyndte tågerne endelig at lette. Natten tilbragte jeg på mine forældres sofa, og hen på morgenen havde en plan formet sig i mit hoved.

Dorete Bagers kendskab til lovgivningen var skræmmende ringe, men på et eller andet tidspunkt måtte jeg løbe ind i en rigtig dommer, som kunne skelne mellem en person og et selskab. Der var ingen sammenhæng i Dorete Bagers handlinger. I brevet til mig anerkendte hun, at spørgsmålet om "rette part" var et tema i sagen mod Laserdisken ApS. Alligevel ignorerede hun Henrik Karl Nielsens anmodning om at afvente sagens resultat. Hun tog loven i egen hånd og afgjorde selv, at det var uden betydning, om sagen var anlagt mod mig eller selskabet.

Men hvis hun opfattede rekvisitionen mod mig som en ny sag, var det første bevissikringssag mod mig, og hun burde afvente udfaldet af kæremålet (side 787). Hvis jeg derimod allerede var omfattet af den første sag, var et nyt retsmøde ikke nødvendigt. Hun kunne bare have sendt det bevissikrede materiale til Lars Segato. Hun opfattede tilsyneladende henvendelsen om at få tilbageleveret materialet som et desperat halmstrå fra ham "vaneforbryderen" i Laserdisken, og hun vidste ikke, hvordan hun skulle håndtere det. Hun reagerede ved at blive rasende.

Det var ærgerligt, at FDV havde fået fat i mine regnskaber, men udleveringen af materialet ændrede ikke på mine rettigheder efter retsplejelovens § 653 c. Jeg ville forfølge formalitetsfejlen i kæremålet og en eventuel justifikationssag, og så ville jeg kæmpe for den rigtige lovfortolkning i en ny sag mod Kulturministeriet.

49										
Type	Bestnr	Min	Eks	Pris			Titel		Antal	
DVD-US	DIS14253	0	0	69	249	180	101 Dalmatians (Glenn Close)	N	1	
DVD-US	BUV24010	0	0	99	249	150	101 Dalmatians II: Patch's London Advent	N	1	
DVD-US	FOX2009770	0	0	99	149	50	28 Days Later (Fullscreen)	N	1	
DVD-US	APX27025	0	0	99	249	150	4th Floor, The	N	1	

Findelisten for Laserdisken i Aalborg, 29. november 2005

Forbudt-programmet bestod prøven: Det var ikke en svipser

Dagen efter fortalte jeg medarbejderne, hvordan det var gået, og jeg var ærgerlig over, at Lars Segato med Walt Disney-filmen havde fundet en svipser.

- Det er da ikke en svipser, sagde Niels Ole overrasket. - Jeg har selv hentet filmen i kælderen og sat den til salg. Det gjorde jeg, da den danske udgave udgik. Forbuddet gælder parallelimport, og når vi ikke kan sælge en dansk udgave, er det urimeligt, at den amerikanske DVD skal ligge i kælderen og samle støv.

Niels Ole er ikke jurist, men han har en pointe. Udnyttelsespligten medfører, at erhververen af en licens har pligt til at udnytte den (side 176). Det giver heller ikke mening, at et dansk aktieselskab køber en licens til en film blot for at nægte at sælge eksemplarerne. Der er kun én meningsfuld forklaring, nemlig at licensen var udløbet for FDV's medlem, Buena Vista Home Entertainment A/S. Selskabet havde på det tidspunkt ingen rettigheder, der var krænket af netop det salg.

Forklaring om salg af 101 Dalmatians II: Patch's London Adventure

Jeg spurgte mine medarbejdere, hvorfor de solgte filmen. Jeg fik den forklaring, at der er tale om en film, der først blev betragtet som parallelimport og derefter blev gemt i kælderen efter beslaglæggelsen den 29. november 2005. Vi har siden solgt den danske udgave, men på et tidspunkt kunne vi ikke købe flere, fordi den var udgået. Medarbejderen mente ikke, at der var tale om parallelimport, når der ikke er nogen tilsvarende dansk udgave, og derfor havde han sat filmen til salg igen.

Lars Segato spurgte, om jeg ville bestride, at de danske rettigheder til *101 Dalmatians II* indehaves af Buena Vista Home Entertainment A/S. Det kunne jeg ikke på stående fod tage stilling til, men når filmen er udgået og ikke findes på rekvirentens hjemmeside, er det nærliggende at antage, at Buena Vista Home Entertainment A/S ikke har de danske rettigheder til denne titel lige nu. I så fald er den ikke omfattet af fogedforbuddet. Det er relevant at se dokumentation på rekvirentens rettigheder i dette tilfælde. Det bemærkes, at Buena Vista Home Entertainment A/S er blandt de selskaber, der *ikke* meddelte forbud, og at salget ikke ville være sket, hvis jeg ikke var blevet forhindret i at returnere filmene til USA.

Laserdiskens forklaring til fogedretten, 12. december 2006

Jeg kontrollerede, om filmen fandtes på Buena Vistas danske hjemmeside, og det gjorde den ikke. Derefter skrev jeg til Dorete Bager, at det i dette tilfælde vil være relevant at se dokumentation på rekvirentens rettigheder.

Lars Segatos påstand ramte ham som en boomerang. Eksemplet viste positivt, at forbudt-programmet fungerede fortrinligt. Det havde fanget den forbudte film, og hvis blot én ud af mange havde lyttet til mig og reageret på mine henvendelser, ville det omtvistede salg ikke være sket.

Hvis Buena Vista havde svaret på mit brev i 2003, havde jeg slet ikke købt den pågældende film i USA. Hvis ikke Lars Segato havde forbudt mig at returnere de importerede film og fået medhold af Dorete Bager, var salget heller ikke sket. Og hvis ikke landsretten havde ignoreret mine anmodninger om at returnere filmene, var salget heller ikke sket. Der var sket præcis, hvad jeg havde advaret landsretten om, der var potentiel risiko for, hvis Laserdisken opbevarede filmene (nedenfor).

En medarbejder havde truffet en kvalificeret afgørelse i en konkret situation som resultat af det dilemma, retten havde sat os i. Det var ikke udtryk for et forsætligt brud på mit løfte om at undlade parallelimport. Betingelse nr. 2 i retsplejelovens § 642 var ikke opfyldt. Det var ikke nogens hensigt at bryde løftet.

FDV og deres medarbejdere har formentlig forgæves ledt efter forbudte film på Laserdiskens hjemmeside, og da det ikke lykkedes, bluffede de Dorete Bager ved på selve retsmødet at lade Lars Segato fremlægge et bilag vedrørende en film, de ikke havde rettigheder til længere, men som jeg umuligt kunne forholde mig til på stående fod. Dorete Bager gav mig ikke en chance for at tage til genmæle.

Om beslaglæggelsen: Piratkopier contra lovlige udgivelser

Det er vigtigt, at retten forstår, at der hverken er tale om piratkopier eller varemærkeforfalskede varer, men om lovlige udgivelser, der er fremstillet med rettighedshaverens samtykke, og hvor rettighedshaveren har modtaget det ønskede vederlag.

Det er ikke ulovligt for Laserdisken at importere disse film. Det er heller ikke ulovligt for de amerikanske leverandører at sælge disse film, hverken i USA eller til danske virksomheder eller til private danske forbrugere.

Det er ude af proportion med beskyttelsen af indkæredes rettigheder at lade disse film destruere eller fjerne fra det lovlige amerikanske marked. Det er heller ikke logisk, at retten forbyder mig at returnere filmene til leverandøren, men lader filmene opbevare hos mig på baggrund af, at begrundelsen for den uanmeldte bevissikring og beslaglæggelse skete på grund af "den betydelige risiko for, at filmværkerne tilintetgøres eller fjernes".

Når varerne skal opbevares i Laserdisken, er der en potentiel risiko for, at en medarbejder sælger et eksemplar. Hvis jeg er den forbryder, som indkærede påstår, er det direkte risikabelt at overlade filmene til mig. Enhver risiko for overtrædelse af indkæredes rettigheder ved salg fra Laserdisken vil være elimineret, hvis varerne returneres.

Laserdiskens uddybende kæreskrift, 23. december 2005

Rekvirenten har blandt andet henvist til, at der den 29. november 2005 gennemførtes en bevissikrings- og forbudssag mod Laserdisken ApS, hvor Hans Kristian Pedersen var til stede og ikke gav udtryk for, at aktiviteterne i selskabet var overdraget til ham personligt den 30. juni 2004. Fogedretten bevissikrede en række oplysninger, der endnu ikke har været tilgængelige for rekvirenten. Der nedlagdes ligeledes forbud. Vestre Landsret stadfæstede begge forretninger ved kendelse af 14. september 2006. Først den 25. september 2006 gjorde rekvisitus opmærksom på, at der for en del af den periode, sagerne vedrørte, nemlig fra indførelse af ophavsretslovens § 19 i december 2002 til 29. november 2005 var tale om to forskellige rekvisiti, hvoraf sagerne alene var rejst mod anpartsselskabet. Derfor er denne sag mod rekvisitus som personlig indehaver af virksomheden nødvendiggjort. De samme forhold, som gjorde sig gældende under den første sag, og som er stadfæstede af landsretten, gør sig gældende i denne sag.

Dorete Bager om reparationssagens formål, 15. december 2006

Dorete Bagers skriftlige kendelser

Flere ting karakteriserer Dorete Bagers skriftlige kendelse fra den 15. december om bevissikringen. Først og fremmest er den tydeligt baseret på FDV's løgn om, at jeg først den 25. september 2006 gjorde opmærksom på, at der var to rekvisiti. Det er bemærkelsesværdigt, idet Lars Segato selv skrev til Retten i Aalborg, at jeg uden held havde forsøgt at inddrage dette synspunkt i kæremålet (side 798).

Det andet er, at det tydeligt fremgår, at formålet med rekvisition nr. 2 var at få adgang til det materiale, der allerede blev bevissikret den 29. november 2005. Der lægges egentlig ikke skjul på, at løgnene skal retfærdiggøre, at der kan ses bort fra de rettigheder, der burde tilfalde mig efter retsplejelovens § 653 c.

Det tredje er, at prøvekøbet af *101 Dalmatians II* uden videre er lagt til grund som en krænkelse af rekvirentens rettigheder. Ifølge retsbogen erkendte jeg i min forklaring, at rekvirenterne har rettighederne til filmen, selvom jeg udtrykkeligt *afviste* at kunne tage stilling til dette - og *bestred* det i det efterfølgende brev.

Fogedretten vurderer, at rekvisitus i hvert fald i et vist omfang har krænket rettighedshavers ret, hvilket understøttes af prøvekøb foretaget senest den 7. december 2006. På samme måde som fastslået ved Vestre Landsrets kendelse af 14. september 2006 lægges til grund, at det er godtgjort, at rekvisitus i et vist omfang har importeret eksemplarer af filmværker fra lande udenfor EØS-samarbejdet uden rekvirenternes udtrykkelige samtykke hertil, jf. ophavsretslovens § 19. Betingelserne for gennemførelse af bevissikring i rekvisiti erhvervsvirksomhed, i samme omfang som den mod Laserdisken ApS den 29. november 2005 gennemførte bevissikringssag, findes således også at foreligge mod rekvisitus, således at såvel den personlige virksomheds lagerlister som indkøbsfakturaer med angivelse af leverandører gøres tilgængelige for rekvirenterne.

Dorete Bagers kendelse om bevissikring, 15. december 2006

Som sagens bilag F er fremlagt responsum udarbejdet af rekvirenternes advokat den 29. oktober 2002 vedrørende blandt andet gennemførelse af infosoc-direktivets artikel 4, hvorefter parallelimport af værker fra lande udenfor EØS ikke må finde sted uden samtykke fra enerettighedshaveren i importlandet.

Dorete Bagers gengivelse af Johan Schlüters brev, 19. januar 2007

Dorete Bager udskiller sig også ved at være den eneste dommer i hele forløbet, 2005-2016, der har nævnt Johan Schlüters brev til Kulturudvalget i 2002. Alle de andre dommere har ignoreret det som ikke-eksisterende, selvom jeg har fremlagt det i hver eneste sag og hver eneste appel og læst højt fra det både i byretten og i landsretten. Dorete Bager har imidlertid *ændret* indholdet, så det ikke fremgår, at han advokerede for fortolkning 1 (side 637).

Selvom man gennemlæser samtlige retsbøger fra alle sager, jeg har ført mod Kulturministeriet og mod FDV, vil man ikke finde ud af, hvad Johan Schlüter skrev til Kulturudvalget (side 557) og sagde på ekspertmødet (side 572), for den eneste reference er Dorete Bagers forvanskede gengivelse. Hun og alle andre dommere har derefter uden videre lagt til grund, at det følger af ophavsretslovens § 19, at FDV's medlemmers udtrykkelige samtykke er en betingelse for, at det er tilladt at parallelimportere filmværker fra tredjelande til Danmark.

I kendelsen om forbud, der kom en måned senere, lægges til grund, at jeg ikke vil opfylde hendes og Lars Segatos krav om at indhente udtrykkeligt samtykke i hvert enkelt tilfælde, selvom jeg havde redegjort for det meningsløse i dette. Deres krav ville gøre specialimport umulig, og det kunne jeg ikke acceptere.

I strid med min forklaring og sandheden bag salget af *101 Dalmatians II* lagde hun til grund, at mine foranstaltninger ikke virker. Hvad angår min forklaring, var den gentaget i kronikken *Et retssamfund?* i Nordjyske Stiftstidende fem dage før, hun skrev kendelsen, så hun var næppe i god tro. Med *Ying huang boon sik* som eksempel forklarede jeg igen, hvorfor tilladelser ikke forhindrer strid med FDV. Mine foranstaltninger er det eneste alternativ til et totalt ophør med specialimport.

Det er fogedrettens opfattelse, at rekvisitus kun ved at rette henvendelse til udbyderne og dér erfare, hvorvidt rettighederne er overdraget med sikkerhed kan rette henvendelse til rettighedshaverne i hvert enkelt tilfælde for at opnå det krævede samtykke til parallelimport. Ved rekvisiti forklaring og det fremlagte materiale lægges til grund, at han ikke ønsker at følge en sådan fremgangsmåde og derfor gentagne gange vil kunne krænke rettighedshavernes ret. At dette allerede er sket bestyrkes af forklaringer afgivet under den tidligere forbudssag mod Laserdisken ApS og af rekvirenternes prøvekøb den 7. december 2006.

Dorete Bagers kendelse om forbud, 19. januar 2007

Om fogedrettens påbud om handlepligt

Dorete Bager stod ikke kun 100 % bag FDV i ønsket om at forbyde parallelimport, så de ikke risikerede konkurrence fra alternative udgaver af deres egne udgivelser, men også bag ønsket om at slippe for at konkurrere med de mange tusind film, de ikke havde noget med at gøre: Koreanske film, Hong Kong-film, filmklassikere og så videre. Specialimport skulle gøres så besværligt, at det i praksis ikke kunne lade sig gøre, og derefter ville FDV's film være alene tilbage på markedet.

Da Michael Lynge Jensen i 1992 nedlagde forbud mod udlejning af film, som FDV havde danske rettigheder til, kædede han det sammen med den løsning, at jeg forud for udlejningen kunne spørge FDV, om de havde rettigheder til filmen. Hvis det ikke var tilfældet, var intet til hinder for at udleje filmen (side 293).

En sådan praktisk løsning ville Dorete Bager ikke være med til. Siden er internettet blevet et fantastisk kommunikationsværktøj, og problemet kan løses meget let, blot FDV på en hjemmeside oplyser, hvad de har rettigheder til. Det var et af mine mange forslag tilbage i 2002: Selskaberne anviser et sted, hvor jeg selv kan søge oplysningerne om deres rettigheder (side 588).

Dorete Bager afviste alle fornuftige, realistiske løsninger. Hun ville tvinge mig til at skrive til licenshaverne i Hong Kong og spørge dem, om de kender til, at der findes en dansk licenshaver for tiden. Forestil dig, at andre forhandlere i EU også vil sælge film fra hele verden, som de plejer, og de stilles over for de samme krav. Det globale postvæsen vil drukne i nytteløse anmodninger. Vi skal også huske, at licenshaverne i Hong Kong så skal følge med i, hvornår Scanbox senere køber en dansk licens, og derefter skal de sende besked ud til alle dem, der tidligere har fået tilladelse. Fremover er det jo Scanbox' tilladelse, der er nødvendig! Hendes krav var totalt gakkelak og gik langt ud over, hvad fogedretten havde beføjelse til.

3.1.2.2. Handlepligt

Selvom det således af ordlyden af retsplejelovens § 646 og af retspraksis ganske klart kan udledes, at hovedformålet med et forbud ikke kan være at pålægge rekvisitus en handlepligt, er det imidlertid i retspraksis antaget, at fogedretten undtagelsesvist i forbindelse med nedlæggelse af et forbud har adgang til at pålægge rekvisitus accessoriske handlepligter af forholdsvis underordnet betydning i forhold til den fremtidige undladelsespligt. Som påpeget af Gomard, side 363, er det i nogen grad en skønssag, hvilken grad af accessorisk aktivitet, der kan pålægges rekvisitus som led i efterlevelsen af et forbud. Som eksempel på accessoriske forpligtelser, pålagt ved forbud, kan nævnes pålæg om nedtagelse af skilte i forbindelse med et forbud mod skiltning, jf. UfR 1966/759 V, samt påbud om fjernelse af færdselsspærringer i forbindelse med forbud mod hindring af færdsel, jf. UfR 1920/595 Ø. Det forbud, som pålægger rekvisitus en handlepligt, må være af materielretlig uomtvistelig karakter og så klart beskrevet, at politiet - såfremt rekvisitus sidder handlepligten overhørig - kan gennemføre handlingen.

Retsplejerådets betænkning om arrest og forbud (nr. 1107), 1987

Retten besluttede at behandle kæremålene i V.L. B-2836-06 og V.L. B-212-07 samlet. Retten finder ikke, at der er grundlag for at træffe bestemmelse om, at kæremålene skal forhandles mundtligt.

Vestre Landsrets beslutning, 26. februar 2007

Kæremålet

Situationen gentog sig. Jeg ville helst sikre mig, at Vestre Landsret blev udførligt oplyst, så jeg bad om at afgive forklaring og afhøre vidner. Det kunne Lars Segato ikke se nogen grund til, og min anmodning blev endnu en gang summarisk afvist. Heldigvis var meget afklaret, inden landsretten behandlede kæremålet:

1. Spørgsmålet om "rette part" var afgjort i justifikationssagen, så det var helt sikkert, at jeg ikke var omfattet af retssagerne mod Laserdisken ApS.
2. Konsekvensen af det er, at bevissikringen mod mig i 2005 var gennemført uden den fornødne retskendelse jf. Grundlovens § 72. Der var ikke anlagt sag mod mig rettidigt, så ifølge retsplejelovens § 653 c kan materialet fra bevissikringen ikke anvendes som bevismateriale mod mig.
3. Salget af *101 Dalmatians II* var ikke en krænkelse, men da Vestre Landsret ikke ville tillade mundtlig forhandling med afhøring af vidner, fremsendte indkøberen hos min leverandør, ProShop, en erklæring, hvor det bekræftes, hvad jeg havde forklaret Dorete Bager i mit brev, der også var fremlagt. Da det kom til stykket, viste prøvekøbet overhovedet ikke, at parallelimporten var fortsat, og dermed var grundlaget for begge kendelser bortfaldet.
4. Salget af Walt Disney-filmen beviste tværtimod, at forbudt-programmet er effektivt. Det fangede jo den forbudte film, dengang den var forbudt.
5. Under forberedelsen anerkendte FDV i en proceserklæring, at der ikke var konstateret parallelimport efter den 29. november 2005 (næste side).

Mit navn er Anders Madsen. Jeg var i perioden januar 1998 til september 2005 filmindkøber hos selskabet ProShop ApS, og jeg forestod i den egenskab filmindkøbene hos de danske distributører af DVD-film. ProShop ApS var i perioden grossist og videreformidlede DVD-film til firmaet Laserdisken.

I anledning af bevissikringssagen mod firmaet Laserdisken skal jeg bekræfte, at filmen "101 dalmatinere II: Kvik på eventyr i London" sidste gang blev købt ved Buena Vista af ProShop ApS den 28. juni 2004. Filmen blev den 9. januar 2006 markeret som udgået i vores regnskabssystem, idet det ikke var muligt at købe flere eksemplarer fra den danske distributør. Denne meddelelse blev automatisk videregivet til Laserdisken via vores ugentlige produktfil.

ProShops erklæring om 101 Dalmatinere II, 1. marts 2007

> Det bestrides ikke, at der ikke er fremlagt dokumentation for at kærende i perioden fra den 29. november 2005 og frem til indlevering af forbudsrekvisition den 5. oktober 2006 har foretaget fornyet parallelimport af titler, hvortil indkæredes medlemmer har rettighederne.

FDV's kærereplik til Vestre Landsret, 10. september 2007

6. Peter Risby Hansen, redaktør af magasinet *Alt om DVD*, havde allerede til byretten afgivet erklæring om, at han til magasinet benyttede Laserdiskens registreringer, idet de giver et autoritativt og fuldt dækkende overblik over periodens DVD-udgivelser. Den erklæring var medtaget for at imødegå en mulig påstand fra Lars Segato om, at jeg slet intet foretog mig.

Jeg redegjorde igen i dette kæremål for, at jeg havde arbejdet efter Johan Schlüters fortolkning, som han forklarede til Kulturudvalget (omend han tydeligvis havde skiftet mening), at Torben Steffensen var løbet fra sit løfte om at lade høre fra sig, når andre end SF Film og Scanbox gav en tilbagemelding, og at jeg selv havde skrevet til Niels Bo Jørgensen om parallelimporten og lovet at indstille den igen, hvis et forbud blev meddelt. Endelig gennemgik jeg på baggrund af lovgivningen, at FDV's egne bilag udelukkede, at Laserdisken ApS stod bag "kontrolkøbet".

På det grundlag afsagde Vestre Landsrets tre landsdommere - Kristian Petersen, Stig Glent-Madsen og Jens Nørtved - følgende kendelse:

> Hans Kristian Pedersen fik i forbindelse med fogedretsmødet afholdt den 29. november 2005 udleveret et eksemplar af forbuds- og bevissikringsrekvisitionen mod Laserdisken ApS. Han gjorde hverken på dette tidspunkt eller senere under fogedsagen opmærksom på, at selskabet havde overdraget aktiviteterne. Under landsrettens behandling af kæremålet indleverede Hans Kristian Pedersen et uddybende kæreskrift af 23. december 2005 på Laserdisken ApS' brevpapir, hvor Laserdisken ved Hans Kristian Pedersen var anført som part, uden at det blev gjort gældende, at den virksomhed, som indkærede anfægtede, ikke blev drevet af anpartsselskabet, men af Laserdisken ved Hans Kristian Pedersen. Først ved brev af 25. september 2006 - kort efter landsrettens afgørelse den 14. september 2006 - oplyste Hans Kristian Pedersens advokat, at virksomheden rettelig blev drevet af hans klient personligt.
>
> Under de omstændigheder og under henvisning til de grunde, som fogedretten har anført i de påkærede kendelser, og de grunde, som landsretten har anført i kendelsen af 14. september 2006 i sagen mod Laserdisken ApS, tiltrædes det, at betingelserne for foretagelse af bevissikring og nedlæggelse af forbud over for Laserdisken ved Hans Kristian Pedersen er opfyldt. Det bemærkes, at det, Laserdisken ved Hans Kristian Pedersen har anført under dette kæremål, ikke kan føre til et andet resultat.

Vestre Landsrets kendelse, 8. oktober 2007

Analyse af Vestre Landsrets kendelse

Lad os lige få én ting på det rene: Hvis jeg havde opdaget formalitetsfejlen under fogedforretningen i 2005, var det min gode ret at sætte mig hen i et hjørne og fnise bedrevidende i det skjulte, indtil det hele var overstået, vente i 4 uger - og så bede om at få materialet tilbage. Det var/er min gode ret intet at sige til Dorete Bager. Og der er intet krav om, at jeg skal kære hendes afgørelser til landsretten.

Hvis min advokat havde været til stede og opdaget fejlen, var det hans pligt at varetage mine interesser, og hans bedste råd ville være at bede mig tie helt stille. Det er konsekvensen af beskyttelsen mod selvinkriminering. Hvis dommerne har et problem med det, skulle de prøve at få ændret menneskeretskonventionen!

Miseren skyldtes, at Niels Bo Jørgensen både er fuldstændig samvittighedsløs og en kæmpe sjuske-Dorte. Han sad med mit brev i årevis vel vidende, at jeg ville genoptage parallelimporten, medmindre jeg fik meddelelse om forbud. Efter flere år tog han brevet frem og brugte det til at skrive en rekvisition til fogedretten, så FDV på det konstruerede grundlag kunne fremsætte et monstrøst erstatningskrav og måske være så heldig at knuse Laserdisken.

Alligevel forventer dommerne af mig, at jeg som en anden børnehavepædagog havde holdt den lille Niels Bo i hånden, da han skrev rekvisitionen: "Kære Niels Bo, der står "ApS" på brevet her, men der står *ikke* "ApS" på fakturaen. Så er du nødt til at tænke dig om, for hvad er det lige, at "ApS" betyder? Jo, så er det et anpartsselskab. Hvad betyder det så, når der *ikke* står "ApS"? Jo, så er det *ikke* et anpartsselskab. Der er forskel på de to ting. Se, hernede er der nogle tal. Der står "CVR-nr. 10 19 42 45". Ved du, hvad det betyder? Og her på dit brev står der "SE nr. 21 73 05 99". Hvad tror du, det betyder? SE og CVR er det samme i dag, men det er to forskellige tal. Det betyder, at det er to forskellige juridiske aktører."

Jeg er dødtræt af at blive bebrejdet, at FDV har ansat en advokat, der ikke har kendskab til de mest basale grundregler og ikke engang evner at følge Domstolsstyrelsens vejledning i at udfylde en stævning. Hvordan kan det være min skyld?

Kendelsen er 100 % løgn og manipulation. Hvad betyder det, at jeg fik udleveret en forbuds- og bevissikringsrekvisition? Jeg fik jo hverken lejlighed til at læse den eller drøfte den med min advokat. Bevissikringen var aftalt på forhånd, og jeg fik ikke et ord at skulle have sagt. Alligevel forventes det, at jeg med Superman-blik ikke alene burde have opdaget fejlen, men også udsat mig selv for retsforfølgelse. Det er direkte løgn, at jeg ikke gjorde opmærksom på fejlen, så snart jeg blev klar over den. Jeg havde fremlagt svarskriftet til Retten i Aalborg som bilag og som det allerførste fortalt om ejerforholdene i min skriftlige partsforklaring til Vestre Landsret (side 780). Dette var ikke gemt langt nede i forklaringen som punkt 17 eller punkt 26. Nej, det var det allerførste punkt i min forklaring.

FDV vidste udmærket, at jeg havde informeret om det. Det havde de påpeget over for Retten i Aalborg (side 798) og Østre Landsret (side 810). FDV's brev til Østre Landsret var fremlagt som bilag, så Vestre Landsret var også informeret.

Dommerne antyder, at jeg forvirrede dem i den første sag ved at angive mig selv som part på anpartsselskabets brevpapir. Var det en fejl? Absolut. Jeg indrømmer gerne, at det forvirrede mig, at FDV efter bevissikringen mod mig anlagde sagen mod anpartsselskabet, og i forvirringen skrev jeg mig selv på som part.

Forvirrede det Vestre Landsret? Absolut ikke. I ikke mindre end otte skrivelser i sagen har Vestre Landsret anført "Laserdisken ApS" uden den mindste slinger i valsen. På intet tidspunkt har den skrevet "Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen". Hvis noget var uklart - og det kunne det have været efter min forkerte angivelse af mig selv som part - kunne dommerne få det afklaret ved at henvende sig til mig jf. retsplejelovens § 339 (side 692). Det gjorde de ikke, så de kan ikke bagefter i en helt anden sag pludselig påstå, at jeg havde forvirret dem. Det var landsretten selv, der vurderede, at en mundtlig forhandling var unødvendig.

Det bebrejdes minsandten mig, at jeg ikke gjorde formalitetsfejlen gældende i det første kæremål. Det skal de da ikke blande sig i! Jeg bestemmer selv, hvad jeg vil appellere, og hvad jeg vil gøre gældende. Hvis de havde forholdt sig til Johan Schlüters kovending og foranstaltningerne til at undgå parallelimport, ville sagen være afsluttet permanent i 2006. Hvad er formålet med de love, politikerne har vedtaget for at gøre livet let for sagsøgere som Niels Bo Jørgensen, når de uden videre ignoreres af dommerne?

Hvis jeg havde informeret forkert på brevpapiret, hjemmesiden eller fakturaen, havde FDV måske haft en sag, men jeg har hele vejen igennem informeret 100 % korrekt og endda gjort Paramount særskilt opmærksom på ejerskiftet. Var det ikke mere rimeligt, at FDV bebrejdede deres klient, Paramount, at denne havde forsømt at give Niels Bo Jørgensen besked om ejerskiftet, når han nu var i færd med at anlægge sag mod mig på Paramounts vegne?

Hvorfor henvisningen til afgørelserne mod Laserdisken ApS? Der var tale om to forskellige sager under forskellige omstændigheder. Der forelå en retskendelse mod Laserdisken ApS. Man kan diskutere, om den var velbegrundet, men den var der trods alt. Derved adskiller den første sag sig fra den anden. Der var ikke nogen retskendelse mod mig, da mine regnskaber blev bevissikret. Det er en helt anden situation, som dommerne må forholde sig til selvstændigt.

Under fogedforretningen betvivlede Dorete Bager, at jeg ville holde mit løfte og indstille parallelimporten efter Lars Segatos meddelelse, men i 2007 havde jeg i over et år vist min vilje til at holde løftet. Det er meningsløst at nedlægge forbud mod en handling, som rekvisitus for længst er holdt op med i henhold til et løfte, han udtrykkeligt har afgivet.

Også i denne sag skjulte dommerne, hvad der var sket, og hvad jeg havde gjort gældende. Igen skrev de blot kryptisk, at det, jeg havde anført, ikke kunne føre til et andet resultat, præcis som i udlejningssagen (side 408), hvor det var vigtigt for FDV at skjule retsstillingen og det, jeg havde anført. Der tegnede sig et mønster af, at dommerne var ligeglade med, hvad der var sket. De var også ligeglade med loven. Det handlede udelukkende om at holde hånden over FDV's markedskontrol.

60. Retssagen mod Domstolsstyrelsen

> Træt af dommernes løgne og fortielser forsøgte jeg at tvinge dem til at forholde sig til de relevante fakta og den relevante lovgivning via en selvstændig retssag, men de loyale kolleger i Københavns Byret afviste sagen uden overhovedet at læse stævningen eller tale med mig om den.

Skal dommerne ikke dømme efter loven?

Og er der ingen grænse for, hvor groft dommerne må lyve? De spørgsmål stillede jeg til advokat Per Christensen efter Vestre Landsrets kendelse.

Jeg er sikker på, at både politikere og borgere forventer, at dommerne dømmer efter lovene, sådan som juraprofessor Eva Smith påstod i *Deadline* (side 11), og de forventer sikkert også, at dommerne afholder sig fra at lyve, når de begrunder deres domme. Hvad så, når dommerne alligevel lyver og blæser på lovgivningen? Kan man lægge sag an mod dommere, der lyver og nægter at følge loven?

Per Christensen kunne ikke finde noget, der skulle forhindre et sagsanlæg mod løgnagtige dommere, omend han ikke havde hørt, at det var sket. Hvordan griber man en sådan sag an? Hvordan sagsøger man uærlige dommere?

I dagene efter Vestre Landsrets kendelse drøftede jeg dette indgående med Per Christensen. Vi nåede frem til, at der er forskel på, om en person, der tilfældigvis er dommer, har handlet erstatningspådragende f.eks. ved at ødelægge min cykel, eller om han skader mig under udøvelsen af sit betroede hverv som dommer. I de konkrete tilfælde handlede dommerne i embeds medfør, så sagen skulle anlægges mod Domstolsstyrelsen, der har ansvaret for dommernes ageren.

Det overordnede problem er, at dommerne skjuler de relevante fakta og den relevante lovgivning. Det, der kan føre til andet end det ønskede resultat, gemmes væk i formuleringer som "det, kærende har anført under dette kæremål, kan ikke føre til et andet resultat" eller "det, som appellanten har anført, kan ikke føre til andet resultat," selvom det lige netop ville føre til et andet resultat, hvis der blev taget hensyn til det. Hvordan tvinger jeg dommerne til at forholde sig til noget, de helst vil skjule?

Min løsning var at nedlægge en anerkendelsespåstand om hvert eneste faktum og hver eneste lovbestemmelse, der var censureret ud af sagerne. Så ville de være nødt til at tage stilling på én eller anden måde.

Med advokaterne Per Christensen og Henrik Karl Nielsen som rådgivere gik jeg i gang med at udforme anerkendelsespåstande om alle de løgne og udeladelser i den voksende serie af forløb, hvor dommerne aktivt skjulte, at Peter Schønning og Johan Schlüter havde misbrugt ophavsretsloven til at etablere en retspraksis, der giver FDV og de andre monopoler en hidtil uset markedskontrol. Dommernes vigtigste opgave er at håndhæve EF-traktaten, men det blæser de højt og flot på, når de opdeler det indre marked og forærer området Danmark til et monopol.

Beslaglæggelsen der forsvandt

Uafhængigt af problemet med dommernes censur af mine holdninger og de fakta, mine holdninger er støttet på, havde Dorete Bager skaffet mig et andet problem på halsen: De beslaglagte film.

Fra det sekund, jeg fik at vide, at jeg ikke måtte sælge de parallelimporterede film, var det min agt at returnere dem til leverandørerne, men det havde Dorete Bager forhindret med sit forbud. Min serie af anmodninger til Vestre Landsret om at få lov til at returnere filmene blev aldrig besvaret. Heller ikke forespørgslen om, hvad der skulle ske med filmene. Først i kendelsen den 14. september 2006 blev beslaglæggelsen nævnt, men dommerne undlod at forholde sig til den.

FDV havde nedlagt påstand om beslaglæggelse over for Laserdisken ApS, en påstand identisk med påstand 4 over for mig (side 813), men det fandt jeg først ud af efter fogedforretningen. Lars Segato fik under fogedforretningen Dorete Bager til at gribe ind, og det var udelukkende på grund af min respekt for hendes magtposition som dommer, at jeg undlod at returnere filmene.

Dilemmaet opstod, da det viste sig, at jeg ikke var omfattet af rekvisitionen. FDV havde ret beset begæret anpartsselskabets film beslaglagt - ikke mine film - og mine film indgik derfor heller ikke i justifikationssagen mod Laserdisken ApS. Mine muligheder for at få erstatning afhang af, om retten ville lægge vægt på Lars Segatos mundtlige løfte om, at han påtog sig den økonomiske risiko.

Lars Segato havde gentaget påstanden uændret i reparationsrekvisitionen mod mig, men Dorete Bager havde fuldstændig ignoreret den. Beslaglæggelsen er ikke nævnt i nogen af de to kendelser. Justifikationssagen skal efterprøve fogedrettens kendelser, men der var ikke nogen kendelse om beslaglæggelsen. Når det kommer til stykket, er det udelukkende Dorete Bagers mundtlige forbud, der er årsag til, at mine film ikke blev returneret i 2005.

Det var (og er) min opfattelse, at beslaglæggelsen var ren chikane. Det tjente intet formål at blokere for returneringen, men jeg forventede et juridisk efterspil, der ville afklare dette og sikre mig en erstatning. Jeg forventede også, at Dorete Bager ville være ærlig om Lars Segatos løfte om at påtage sig den økonomiske risiko, der som udgangspunkt altid er rekvirentens.

Men nu stod jeg med 2.230 beslaglagte film i kælderen. Ingen interesserede sig for dem længere, og de var ikke omfattet af nogen retssag. Hvis ikke fogedretten ville sikre, at FDV stod ved ansvaret, ville jeg stille fogedretten til ansvar. Hvis jeg ikke gjorde noget, ville jeg selv komme til at hænge på filmene til evig tid.

Jeg startede med at skrive til retspræsidenten for Retten i Aalborg. Det var stadig Ida Heide-Jørgensen. Hun henviste til, at der var en klagefrist på 4 uger. Goddag mand, økseskaft! Problemet opstod jo først senere, men hun lod henvendelsen gå videre til Dorete Bager, som så kunne tage stilling til, om de begivenheder, der fik så stor betydning, kunne blive tilføjet. Hun ville ikke ændre noget. Hun afviste, at protokolleringen ikke var korrekt - og sådan placerede hun aben hos mig.

Bondefanget af byretten

LASERDISKEN: 2000 film beslaglagt over et år i et Kafka-agtigt sagsforløb

Af **Lars Borberg**
lars.borberg@nordjyske.dk

AALBORG: - Jeg føler mig bondefanget af byretten, siger indehaveren af filmforretningen Laserdisken i Aalborg, Hans Kristian Pedersen.

- Det er en absurd situation, jeg er havnet i. Siden november 2005 har jeg haft i alt 2000 dvd-film liggende i mit eget lager i beslaglagt tilstand, mens de dag for dag taber værdi. Jeg har forsøgt at appellere beslaglæggelsen, men appelinstansen har svaret, at den ikke vil tage stilling til min appel, fordi jeg frivilligt har aftalt med fogeden, Dorete Bager, at opbevare filmene selv.

- Det sagde jeg ja til at gøre af rent praktiske grunde, men der blev også sagt andet. Det er bare ikke kommet med i Dorete Bagers retsbogsindføring, og det betyder nu, at jeg har mistet min juridiske appelret, siger Hans Kristian Pedersen.

Denne sag begyndte 29. november 2005, da retsassessor Dorete Bager gik ind i Laserdiskens lokaler i Prinsensgade i Aalborg sammen med advokaten for den danske videobranche, Lars Segato. Det skete på hans begæring. Dorete Bager forlangte på vegne af Lars Segato og den danske videobranche Laserdiskens forretningscomputere beslaglagt sammen med et stort antal dvd'er på Laserdiskens hylder.

Lugt af monopol

- Den ny ophavsretslov fra 2002 giver de danske rettighedshavere til værker som f. eks. dvd-film ret til at forbyde andre at importere og videresælge filmene, hvis de er udgivet udenfor EU. Det skete angiveligt som et led i bekæmpelsen af parallelimport og piratvirksomhed, men det blev samtidig en mulighed for de store videofirmaer for at skaffe sig monopollignende status på markedet.

Hans Kristian Pedersens reaktion på loven i 2002 var at skrive breve til alle de danske videoselskaber, hvori han spurgte, om de ville forbyde parallelimport af titler, de havde rettigheder til.

Overholdt forbud

- Nogle sagde ja, men andre gjorde ingenting. Vi overholdt forbuddene og lod være med at

Hans Kristian Pedersen i Laserdiskens lagerrum med de 2000 dvd-film, der nu har været beslaglagt i snart halvandet år efter videobranchens krav til fogedretten.

FOTO: JENS MORTEN

parallelimportere de film, som selskaberne havde forbudt, siger Hans Kristian Pedersen.

Det forklarede han også Dorete Bager og video-advokaten Lars Segato, da fogedforretningen stod på i Laserdisken 29. november 2005.

- Men det var ikke nok for Lars Segato. Han forlangte, at jeg skulle fremlægge positivt dokumenteret tilladelser til at sælge. Derefter nedlagde Dorete Bager på stedet forbud mod salg af alle filmtitler, hvor medlemmer af Foreningen af Danske Videogramdistributører har danske rettigheder. Det ramte også film fra selskaber, der ellers ikke tidligere havde forbudt parallelimport, fortæller Hans Kristian Pedersen.

- Jeg svarede, at de ikke havde behøvet at sende fogeden. De kunne bare have svaret på mit brev, så jeg havde undgået at importere film, de havde rettigheder til. Jeg tilbød så at sende de berørte film tilbage til mine leverandører, fortæller Hans Kristian Pedersen.

Men det var ikke godt nok.

- Lars Segato ville have filmene beslaglagt. Jeg protesterede og forklarede, at det jo ikke var piratkopier. Rettighedshaverne havde fået betaling, og filmene var købt i god tro. Det kunne vel ikke skade nogen, at de blev sendt retur til USA, hvor de godt må sælges, mente jeg, fortæller Hans Kristian Pedersen.

Men videoadvokaten Lars Segato fastholdt, at de skulle beslaglægges. Hans Kristian Pedersen forklarede nu dommeren, at dvd-film hurtigt mister deres værdi, og at de ville miste stort set hele deres værdi, hvis de blev beslaglagt under en hel retssag.

Ingen retur

- Men så erklærede Lars Segato, at den risiko var han og videobranchen parat til at påtage sig, og derefter gav Dorete Bager ham medhold. Filmene måtte ikke returneres.

Der opstod så et praktisk problem med at finde ud af, hvilke film, det drejede sig om, det er ikke så ligetil. "Kan du ikke selv klare det?", spurgte Dorete Bager mig. Hun foreslog, at jeg selv fjernede filmene fra hylderne og opbevarede dem under beslaglæggelsen. Det gik jeg med til, og jeg og mine medarbejdere fjernede derpå omkring 2000 film fra hylderne, fortæller Laserdiskens indehaver.

- Det var for så vidt okay. Men det var det efterfølgende ikke. Dorete Bager skrev bagefter i retsbogen, at der var "indgået en aftale med Hans Kristian Pedersen om at fjerne filmene fra hylderne med henblik på at opbevare dem". Og det var jo sandt nok - men hun skrev ikke, at Lars Segato forinden havde påtaget sig den økonomiske risiko, og hun skrev heller ikke, at hun havde afvist mit ønske om at sende filmene retur, siger han.

Dagen efter opsøgte Hans Kristian Pedersen sin advokat for at appellere afgørelsen, og siden har han kæmpet i retssystemet for at få beslaglæggelsen ophævet. Efter mere end et år er det så endelig afgjort, at retten ikke vil tage stilling til hans appel, fordi der står i retsbogen, at han frivilligt har indgået en aftale.

Bondefanget

- Det er her, jeg føler mig bondefanget, siger Hans Kristian Pedersen.

- Det er da klart, at jeg ikke frivilligt har indgået denne aftale. Jeg var meget uenig med dommeren, som trods min protest forbød mig at returnere filmene. Men jeg opførte mig pænt og respekterede, at det var hende, der bestemte. Så jeg besluttede at opføre mig voksent og fremkommeligt og hjælpe hende med det praktiske arbejde i stedet for at smide med maling og brosten. Men så meget mere urimeligt og uværdigt synes jeg også det er, at jeg nu også skal straffes for det. Hun har slet og ret taget mig ved næsen ved ikke at skrive hele sandheden i retsbogen, siger Hans Kristian Pedersen.

Han har nu besluttet at gå til Retten i Aalborg i et forsøg på at få rettet fejlen.

På toårsdagen for beslaglæggelsen mente jeg, at Dorete Bager havde haft tid nok til at finde ud af, hvad der skulle ske med filmene. Jeg syntes i hvert fald, det var på tide med et andet arrangement. Nu havde filmene fyldt op i min kælder i to år, og jeg kunne godt bruge pladsen til noget andet, så jeg bad Dorete Bager om at finde en anden til at opbevare filmene for fogedretten.

Dorete Bager rådførte sig med Lars Segato, og det er fair nok, at hun spurgte, om han mente, at beslaglæggelsen fortsat var påkrævet, men han talte udenom. Han vidste selvfølgelig udmærket, at jeg ønskede filmene frigivet med henblik på at returnere dem til USA, men han svarede alligevel, at FDV ikke ville tillade, at de blev solgt i Danmark. Han fik også lige gentaget den absurde påstand om, at de var ulovligt importeret! For hans skyld kunne arrangementet fortsætte i 100 år, og indtil retten - og det skulle så være Dorete Bager - traf en anden afgørelse, ville han og FDV henholde sig til aftalen.

Dorete Bager gjorde ingenting. Hun nøjedes med at sende mig en kopi af Lars Segatos svar, men hun svarede overhovedet ikke på min anmodning om, at retten overtog opbevaringen af filmene eller bemyndigede en anden til det.

Vedrørende opbevaring af beslaglagte dvd-film

Jeg har i to år opbevaret de ca. 2.000 dvd-film, der blev beslaglagt under ransagningen den 29. november 2005 i Laserdisken. Jeg ønsker ikke mere at være den person, som er bemyndiget til at opbevare det beslaglagte materiale efter rpl. § 653 b, stk. 4. Jeg skal anmode om, at retten overtager opbevaringen eller bemyndiger en anden til at opbevare filmene.

Laserdisken til Retten i Aalborg, 29. november 2007

Hoslagt fremsendes kopi af Hans Kristian Pedersens skrivelse af 29. november 2007 til fogedretten i ovennævnte sag samt formentlig tillige sagen mod Laserdisken ApS. De anmodes om straks at kontakte fogedretten med henblik på en afklaring af sagernes retslige status og derved afklaring af, hvorvidt beslaglæggelse af materiale fortsat er påkrævet samt hvordan, jf. herved retsplejelovens § 653 c.

Retten i Aalborg til FDV v/Lars Segato, 2. december 2007

Rekvirenterne kan naturligvis ikke tillade, at de pågældende film, der alle er ulovligt importeret, sælges i Danmark. Indtil anden aftale er indgået mellem parterne eller indtil retten har truffet anden afgørelse, henholder rekvirenten sig til den aftale, der den 29. november 2005 blev indgået med Hans Kristian Pedersen om opbevaring af filmene.

FDV v/Lars Segato til Retten i Aalborg, 11. december 2007

Stævningens struktur

Overordnet handlede alle sagerne fra 2003 til 2016 om håndteringen af regional konsumption og grundlaget for den etablerede retspraksis. FDV og jeg havde hver vores tilgang til dette.

Næppe var loven vedtaget, før FDV's advokater førte sig frem, som om det var en selvfølge, at parallelimport var forbudt, medmindre et medlem af FDV havde givet udtrykkelig tilladelse. Jeg havde en anden tilgang. Jeg ønskede en juridisk undersøgelse. Jeg mente, at EU-Domstolen burde træffe afgørelsen under behørig hensyntagen til EF-traktatens grundlæggende formål og de øvrige fortolkningsbidrag, der kunne belyse spørgsmålet. På den måde kunne afgørelsen tages på et kvalificeret grundlag.

FDV's frækhed blev minsandten belønnet - én gang til kan det siges med tanke på udlejningsmonopolet. Aldrig har dommerne interesseret sig for baggrunden for regional konsumption, formålet med det indre marked, de andre EU-retlige kilder eller OECD's formål med liberaliseringen af verdenshandelen.

Tankevækkende, at det er frækhed, der etablerer retspraksis i Danmark!

Det tvivlsomme valg af tilgang til løsningen af juridiske problemstillinger var det overordnede tema for retssagen. Baggrunden var de ni retssager på det tidspunkt, nemlig de to sager mod Kulturministeriet om regional konsumption, FDV's sager mod Laserdisken ApS og reparationssagerne mod mig:

Tvisterne om regional konsumption: Gyldighed (1) og fortolkning (2).
Razziaen (3) plus kæremålet (4), justifikationssagen (5) og ankesagen (6).
Reparationssagen (7) plus kæremål 2 (8) og justifikationssag 2 (9).

På den ene side havde dommerne uden forståelige begrundelser afvist mit forsøg på at få spørgsmålet om valg af fortolkning juridisk undersøgt, og på den anden side var der ingen grænser for deres støtte til FDV's overfald på mig.

Den første retssag i Østre Landsret var forløbet efter bogen, men de otte andre sager er kendetegnet ved tvivlsomme afgørelser, udeladelser og deciderede løgne. Stævningen handler især om dommernes accept af FDV's fremfærd i forbindelse med ophavsretslovens fortolkning, men et andet væsentligt formål med retssagen var at kaste lys over de konkrete manipulationer og udeladelser. Endelig krævede jeg erstatning for mine tab - herunder for værditabet af de beslaglagte film.

Jeg gennemgik systematisk de otte retssager og formulerede en anerkendelsespåstand for hvert ignoreret faktum og hver ignoreret lovparagraf, og jeg tilføjede serier af påstande om de erstatningsretlige betingelser og andre grundlæggende regler, som dommerne havde undladt at forholde sig til.

Påstandene var organiseret, så de etablerede en række fakta, der burde lede hen til en velbegrundet konklusion. Hvis det ikke var den konklusion, jeg forventede, ville det i det mindste blive klart, hvor kæden sprang af. Serien af anerkendelsespåstande blev længere og længere, efterhånden som arbejdet skred frem.

Ad afsnit 1.6

Jeg synes, det er et rigtigt godt afsnit. Jeg gjorde det, at jeg gik direkte til dette afsnit (sprang de første over), så da var det lidt svært at forstå. Efter at have læst afsnit 1.1 - 1.5 (som enhver normal læser vil gøre), er afsnit 1.6 langt mere forståeligt. Det er lykkedes dig helt at kvæle lysten til at være ironisk/sarkastisk, men du holder tonen på et passende, neutralt leje, hvor man lejlighedsvis helt glemmer, at du er part i sagen og ikke en uafhængig observatør. Dette er bestemt en meget stor styrke ved fremstillingen og en imponerede præstation fra din side.

Ad afsnit 1.7

Jeg synes sammenligningen er helt på sin plads. I dette afsnit er du lidt hård overfor dommerne - men det er der jo en grund til. Jeg synes sammenligningen er god, og det er en helt central problemstilling, du har fat i - forskellen på et forbud ctr. indhentelse af tilladelse.

Advokat Per Christensen til Laserdisken, 9. marts 2009

Udarbejdelsen af stævningen

Efter Vestre Landsrets kendelse den 8. oktober 2007 (side 826) koncentrerede jeg mig om arbejdet med at udarbejde en stævning mod Domstolsstyrelsen. Over en bred kam havde dommerne taget parti til fordel for FDV, og de ville overhovedet ikke høre på mig. Det var umuligt at få medhold på "normal" vis, så jeg var nødt til at gøre noget usædvanligt. Det var afgørende for min formidling af filmværker, at FDV ikke fik fuldstændig kontrol over enhver form for import, så jeg lagde alt til side for at færdiggøre stævningen, inden justifikationssagen mod mig var nået så langt, at der ikke var nogen vej tilbage.

Stævningen har karakter af en retsvidenskabelig analyse, og det var vigtigt, at den blev forstået. Jeg hyrede både Per Christensen og Henrik Karl Nielsen som "testlæsere" og kritikere, og ikke én linje eller påstand er formuleret uden at være vendt med de to. Intet blev sparet for at være så forståelig som mulig, for det er ikke let stof. Regional konsumption er et absurd begreb, og det giver faktisk ikke mening. Det betyder i praksis, at folk som Peter Schønning og Johan Schlüter kan slippe af sted med en hvilken som helst forklaring, og det er vel også den dybere mening. Der er mange penge i at kontrollere verdenshandelen.

Jeg gjorde et hæderligt forsøg, men det er ligesom at læse Calculus. Man kan ikke forstå universitetets matematik uden først at beherske elementær matematik. Man er nødt til at forstå kapitel A, før kapitel B giver mening. Man er nødt til at forstå sammenhængen. Det blev anskueliggjort, da Per Christensen gik direkte til afsnit 1.6 og fandt det uforståeligt, men da han havde læst afsnit 1.1-1.5, var det meget lettere at forstå, skrev han til mig.

Da jeg var færdig med gennemgangen, var antallet af påstande nået op på 534, og jeg kunne lave en top 100 over konkrete krænkelser fra dommernes side.

Afleveringen af de beslaglagte film

Efter næsten to års intensivt arbejde var stævningen klar. Projektet blev lanceret med en slags happening i Retten i Aalborg. De beslaglagte film var et synligt tegn på byrettens lemfældige sagsbehandling, og jeg fik fat i to varevogne og fyldte dem med de beslaglagte film. Så kørte vi hen til byretten og læssede dem af, og herefter måtte Retten i Aalborg overtage den varme kartoffel.

Jeg havde orienteret Nordjyske Medier og TV2 Nord, og de sendte begge et kamerahold for at dække begivenheden. Byretten havde fået en ny retspræsident, Christian Lundblad. Han blev tilkaldt, og han tog selv mod filmene.

- Er det virkelig nødvendigt at tilkalde pressen? spurgte han, og det var jeg nu ret sikker på. Hvis jeg var kommet alene, ville jeg med stor sandsynlighed blive afvist i døren, men på min måde fik jeg afleveret filmene og gjort opmærksom på mit problem. Jeg afleverede en liste med indholdet af kasserne, fik en kvittering og meddelte, at jeg ville fremsende en stævning med mit erstatningskrav.

denskjultekorruption.dk/video50

24 Nordjyske, 16. juli 2009

denskjultekorruption.dk/video51

TV2 Nord, 16. juli 2009

Retssagens formål

Samtlige problemer kan henføres til dommernes forhåndsaccept af FDV's påstand om, at dens medlemmers accept er en forudsætning for enhver handel i Danmark med film fra tredjelande. I virkeligheden handlede det hele om ophavsretslovens fortolkning, og mit forsøg på at få en regulær retlig undersøgelse i en retssag mod Kulturministeriet var blevet afvist med den begrundelse, at sagen ikke havde baggrund i "en konkret, aktuel retstvist" (side 652).

Den undskyldning kunne ikke bruges i forhold til Domstolsstyrelsen. Der var en konkret, aktuel retstvist mellem Dorete Bager og mig. Hun havde forlangt, at jeg indhentede udtrykkeligt samtykke, før jeg importerede. Hvis jeg ikke gjorde det, ville jeg uvægerligt krænke FDV's rettigheder, påstod hun. Indtil uenigheden om ophavsretslovens krav blev afklaret, var jeg nødt til at indstille al import eller risikere nye bevissikringer, fordi hun i så fald følte sig berettiget til at kontrollere, om jeg krænkede FDV's rettigheder.

De 534 påstande var fordelt således:

Påstand 1: Ophavsretslovens fortolkning (plus to subsidiære påstande).
Påstand 2-527: Diverse anerkendelsespåstande (plus en subsidiær påstand).
Påstand 528-534: Diverse erstatningskrav inkl. værditabet på filmene.

Spørgsmålet om den rette fortolkning af regional konsumption overskyggede alt, men i de af FDV anlagte sager ville dommerne ikke engang anerkende, at der var tvist om det emne. For Dorete Bager og de andre dommere var det som mejslet i sten, at FDV's tilladelse var en betingelse for at importere film fra tredjelande. Det fremgår ikke engang af retsbøgerne, at det er min opfattelse, at der for Folketinget også blev redegjort for en anden fortolkning.

Hovedopgaven var derfor at isolere det spørgsmål på en måde, så det ikke var til at komme udenom. Jeg var nødt til at gengive alle påstandene i stævningen, men sagsfremstillingen vedrørte udelukkende ophavsretslovens fortolkning. Jeg kaldte det "en overordnet sagsfremstilling", og den havde som sagt karakter af en retsvidenskabelig analyse af hele problematikken om regional konsumption. Den var meget grundig og kom til at fylde 155 tætskrevne A4-sider. Stævningen blev rundet af med fem sider om principperne bag erstatningskravene og tre sider om den planlagte bevisførelse med bilag og vidneafhøringer.

Jeg var gået i gang med separate sagsfremstillinger og anbringender for de resterende påstande, men for at fremskynde sagsanlægget havde jeg udskudt det. Efter de nye regler starter alle sager i byretten, og det var ikke hensigtsmæssigt med en sag af den type, så planen var at fremsende grundlaget for påstand 2-534 i et separat processkrift senere, og mens jeg arbejdede på den betydelige opgave, kunne byretten passende tage stilling til min anmodning om at henvise sagen til Østre Landsret på grund af dens principielle karakter. Efter Ole Høyers kendelse måtte det være en formalitetssag, men der ville gå noget tid med det.

Jeg sendte stævningen til Københavns Byret den 29. juli 2009 sammen med 445 bilag. Det samlede erstatningskrav løb op på et samlet beløb på 5.948.485 kr., og det udløste en retsafgift på 71.540 kr. Det fik mig til at overveje fremgangsmåden. Jeg havde talt med advokaterne om, at Domstolsstyrelsen næppe ville tage imod sagen med glæde, og det var mange penge at ofre på en sag, som helt sikkert ville møde betydelig modstand. Jeg gjorde som FDV og anlagde sagen med et mindre erstatningskrav og tog forbehold for senere forhøjelse. Det bragte retsafgiften ned på det førnævnte beløb på 17.540 kr., som jeg betalte den 14. september 2009. Dermed var sagen formelt anlagt, og den fik sagsnr. BS 38A-4743/2009.

Planen var derefter at få FDV's retssag mod mig udsat, til der var taget stilling til de principielle spørgsmål. Når de havde fået en grundig sagsbehandling, ville meget være afklaret, og det ville være let at tage stilling til FDV's påstande.

Behandlingen af erstatningskravene mod Domstolsstyrelsen ville jeg derefter få udsat, indtil det var afklaret, om FDV var erstatningsansvarlig. Angrebet var jo planlagt og udført af FDV's advokater, og det var også dem, der havde klokket i det med formalitetsfejlen, så FDV burde være erstatningsansvarlig. Men hvis jeg ikke fik penge ud af FDV, ville jeg forbeholde mig retten til at gøre Dorete Bager, dvs. Domstolsstyrelsen, ansvarlig. Hvis hun havde gjort sin pligt, havde der slet ikke været nogen bevissikring, og hvis dommerne i Vestre Landsret havde gidet læse mine skriftlige indlæg, havde skaderne været minimale.

Domstolsstyrelsen lod sig repræsentere af kammeradvokaten, denne gang ved advokat Kim Holst. Ikke overraskende begærede han sagen afvist. Han henviste til retssagen mod Kulturministeriet, hvor Vestre Landsret havde afvist den samme påstand som sagens påstand 1. Så blev jeg indkaldt til et forberedende retsmøde.

Retten indkalder Dem til et forberedende retsmøde, jf. retsplejelovens § 353, som afholdes

fredag, den 8. januar 2010 kl. 9.30

i Københavns Byret, Retssal 38, Rådhuspladsen 45-47, 3. sal. Retten har afsat 1 time til mødet. Følgende punkter skal drøftes på mødet:

1. Parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder.
2. Tilrettelæggelse af og tidsrammerne for en eventuel yderligere forberedelse.
3. Tidspunktet for forberedelsens afslutning.
4. Tidspunktet for hovedforhandlingen.

Retten har bestemt, at der på mødet yderligere skal drøftes følgende punkter:

5. Formalitetsindsigelser.
6. Henvisning af sagen til landsretten eller Sø- og Handelsretten, jf. §§ 226 og 227.
7. Kollegial behandling, jf. § 12, stk. 3.
8. Medvirken af sagkyndige, jf. § 20.

Københavns Byret til Laserdisken, 10. december 2009

Det forberedende retsmøde

Jeg var overrasket over byrettens indkaldelse. Det er ganske vist normalt at holde et forberedende retsmøde, hvor parternes holdninger i store træk afklares, så den egentlige sagsbehandling kan tilrettelægges, men det er normalt først at afklare, om sagen skal behandles af den pågældende domstol. Sø- og Handelsretten havde som det første henvist retssagen mod Kulturministeriet til Retten i Aalborg, hvor Ole Høyer som det første - og på skriftligt grundlag - havde truffet afgørelsen om at henvise sagen til landsretten.

Københavns Byret havde på det tidspunkt slet ikke modtaget mit processkrift om påstandene 2-534 endnu, og hvis sagen skulle behandles i landsretten, gav det ingen mening at begynde at drøfte dem med en byretsdommer. Jeg studsede også over den afsatte tid. Hvis 445 bilag og 534 påstande skulle drøftes på én time, var der kun afsat 3-4 sekunder til hver. Og det var kun første punkt på dagsordenen! Jeg foreslog byretten, at der som det første blev taget stilling til anmodningen om henvisning, og det kunne gøres på skriftligt grundlag. Byretten svarede ikke.

I begyndelsen af januar blev Nordjylland ramt af en kraftig snestorm. To dage før retsmødet var lufthavnen sneet til. Aviserne blev ikke omdelt i snevejret, men på *Nordjyske Online* kunne læses, at politiet ikke alene opfordrede bilisterne til at undgå al unødvendig kørsel, politiet opfordrede også fodgængerne til at holde sig indendørs på grund af faren fra de snefyldte tage. Skoler var lukket, børnehaver var lukket, og en håndboldkamp i Aalborg mellem Esbjerg og Aalborg blev aflyst, fordi Esbjerg mente, det var uforsvarligt at forsøge at rejse til Aalborg. Og der var meldinger om, at mere sne var på vej mod Aalborg fra vestkysten.

Via fax foreslog jeg Københavns Byret, at retsmødet blev udsat eller aflyst, og jeg bad om et hurtigt svar på fax eller e-mail. Da busdriften hen på eftermiddagen blev indstillet, sendte jeg Nordjyskes artikel til retten via fax og bad om et hurtigt svar. Det fik jeg pr. telefon: - Retten kan ikke se nogen anledning til at udsætte retsmødet, og hvis du ikke møder op, vil du blive dømt som udeblevet.

Torsdag den 7. januar sendte jeg pr. fax mit mobilnr. til byretten, for jeg ville gøre et forsøg på at nå frem via en flyafgang kl. 7.40, men jeg kunne ikke love, at det kunne lade sig gøre, for på det tidspunkt var lufthavnen stadig lukket.

Kl. 6 fredag morgen begyndte busserne at køre igen, og omkring kl. 7 havde friske folk ryddet startbanen, og jeg nåede frem til retsmødet i København kun en smule forsinket. Hvad skulle der så ske den formiddag, der var så vigtigt?

Dommer Stausbøll (også uden fornavn) fortalte, at det er normalt at nedlægge én eller to påstande i en stævning, og jeg havde nedlagt 534 påstande.

- Har De læst stævningen? spurgte jeg og så ham ind i øjnene.

- Jeg har bladret lidt i den, sagde han tøvende og påpegede, at sagsøgte havde anført, at mange af påstandene var uklare og uegnede til en domstolskonklusion, og derfor havde han besluttet at pålægge mig at antage en advokat.

Mødet varede kun få minutter, og så kunne jeg rejse hjem til Aalborg igen.

Baggrunden for advokatpålægget

Var det virkelig nødvendigt at tvinge mig til at bruge en dag på at trodse en storm og rejse til København og tilbage igen blot for at få den besked? Kunne Stausbøll ikke bare have sendt kendelsen til mig?

Hvad vidste han om mine evner til at føre en retssag? Der findes næppe noget menneske med mere retserfaring end mig, bortset fra advokaterne. Højesteret har konkret vurderet, at jeg kan føre en sag i Højesteret, men Københavns Byret, der ifølge loven har pligt til at vejlede mig, nægtede mig denne basale ret!

Hvad var grundlaget for afgørelsen? Det var dommernes kolleger, der i FDV's retssager omhyggeligt undgik at forholde sig til kontroversielle emner, som heller ikke i denne retssag ville have noget undersøgt. Stausbøll havde ikke engang læst stævningen, kun bladret lidt i den. Jeg tænkte på Per Christensens bemærkninger. Det er ikke en sag, hvor det er nok at bladre lidt. Han havde sikkert bare bladret nok til at opdage, at stævningen indeholder et stort antal påstande.

Bør en dommer alene sætte lid til de anklagede? Bør han ikke sætte sig ind i de nedlagte påstande og baggrunden for dem? Det kunne han ikke have gjort, for jeg havde ikke fremsendt processkriftet om de enkelte påstande endnu.

K e n d e l s e

Sagsøger nedlægger i stævningen 534 påstande. Sagsøgte bemærker i svarskriftet, at en del af påstandene vedrører forhold som allerede er afgjort ved tidligere retssager og/eller ikke kan prøves under en sag anlagt mod sagsøgte. Sagsøgte bemærker endvidere, at langt hovedparten af påstandene har karakter af anbringender til støtte for andre af de nedlagte påstande. Derudover er en række af påstandene uklare og uegnede til at indgå i grundlaget for en domskonklusion. Sagsøgte gør på den baggrund gældende, at der skal ske afvisning overfor samtlige påstande.

Efter karakteren af stævningen, herunder indholdet af de 534 påstande, sammenholdt med sagsøgtes bemærkning om, at en del af påstandene vedrører forhold som allerede er afgjort ved tidligere retssager, finder retten ikke det muligt at behandle sagen på forsvarlig måde uden at sagsøger er repræsenteret ved en advokat. Under henvisning til retsplejelovens § 259, stk. 2,

b e s t e m m e s:

Det pålægges sagsøger, Hans Kristian Pedersen, fremover at lade sagen udføre af en advokat. Retten bestemte, at sagsøger skal indlevere et processkrift til retten og sagsøgte senest den 21. april 2010 med bemærkninger til afvisningspåstanden herunder angivelse af påstande, der efter sagsøgers opfattelse kan tages under påkendelse i forbindelse med den anlagte sag.

Hvis processkriftet ikke indgives af en advokat eller hvis fristen ikke overholdes, kan retten træffe bestemmelse om udeblivelsesvirkning, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3 og § 360, stk. 5, jf. § 355, stk. 2.

Københavns Byrets kendelse om advokatpålæg, 8. januar 2010

Hvem tør modstå dommerne?

Nordjyske Stiftstidende havde samme morgen bragt historien om den forsvundne beslaglæggelse som optakt til retsmødet, og Lars Borberg ventede på at høre mig rapportere fra dagens retsmøde. Der var sket så lidt, at det kunne klares pr. SMS. Resten af turen hjem overvejede jeg, hvordan advokatpålægget kunne håndteres. Stausbøll havde beordret mig til København under falske præmisser, nemlig en dagsorden, han ikke havde intentioner om at følge. Sagsanlægget var mit forsvar mod FDV's overgreb, men for dommerne var det en krigserklæring, og Stausbøll stillede sig fra starten på samme side som de dommere, jeg havde stævnet.

I årevis havde jeg arbejdet tæt sammen med Per Christensen, og jeg tænkte, at hvis det blev nødvendigt, kunne jeg sikkert skrive udkast til processkrifterne, som han ikke behøvede at ændre ret meget, før han kunne skrive under. Det var dog kun en nødløsning. Stausbøll havde med advokatpålægget og henvisningen til sagsøgtes bemærkninger illustreret det egentlige problem: Han var mere kollega til de sagsøgte end en upartisk dommer. Det problem bør håndteres selvstændigt af de politisk ansvarlige.

Den umiddelbare plan var, at jeg skulle skrive processkriftet om de andre 533 påstande, mens Per Christensen skulle forsøge at få sagen henvist til landsretten, hvor vi ville have en ny situation. Landsretten har aldrig givet mig advokatpålæg.

Så let kom det ikke til at gå. Da jeg fortalte Per Christensen om forløbet og mine planer, var han synligt rystet. "Det havde jeg ikke set komme," sagde han og bad om at drøfte situationen med Anders Hjulmand. Et par dage senere gav han mig den nedslående besked, at advokatfirmaet ikke kunne hjælpe mig.

Advokat Anders Hjulmands firma havde udviklet sig støt og roligt, og nu var det fusionerede HjulmandKaptain blandt Danmarks største advokatvirksomheder, og det ville være for risikabelt at repræsentere mig i sagen. Problemet er, at det er afgørende for et succesfuldt advokatfirma at have et godt forhold til domstolene. Det burde ikke være sådan, at man ikke kan føre en sag mod domstolene, men risikoen var for stor til, at advokatfirmaet ville løbe den.

Jeg havde også haft et fortrinligt samarbejde med Per Mogensen, og han havde stadig sit advokatfirma i Aabybro, men også han afslog. Han udførte opgaver for byretten af og til, fortalte han, og det ville ikke være passende at føre sag mod sin arbejdsgiver. Han hjalp dog i forsøget på at få ophævet advokatpålægget med en positiv udtalelse om mine evner og kompetencer både som elev på HD-studiet på Aalborg Universitet og som samarbejdspartner under vores fælles retssager.

Nogle måneder forinden havde advokat Kim Olsen som et klap på skulderen i respekt for min indsats for et frit kulturliv tilbudt gratis juridisk assistance, og i min nød tog jeg kontakt til ham, men en sådan sag var for stor en mundfuld.

Advokat Henrik Karl Nielsen viste sig at have mest hår på brystet. Han skrev et processkrift, der opfyldte de krav, dommer Stausbøll havde stillet i kendelsen, og derefter kæmpede han videre for at få advokatpålægget ophævet igen.

Sagsøgers Processkrift

Københavns Byret
BS 38A-4743/2009

Hans Kristian Pedersen mod Domstolsstyrelsen

Retten har den 8. januar 2010 bedt om sagsøgers advokats bemærkninger til sagsøgtes afvisningspåstand samt en angivelse af de påstande, der efter sagsøgers opfattelse kan tages under påkendelse i forbindelse med den anlagte sag.

Bemærkninger til sagsøgtes afvisningspåstand:

Sagsøgtes afvisningspåstand omfatter sagsøgers 534 påstande, hvorom sagsøger samtidig med indgivelsen af stævningen har meddelt, at hver enkelt påstand vil blive gennemgået med selvstændige sagsfremstillinger og angivelse af anbringender for hver enkelt påstand i et separat processkrift, når retten har taget stilling til anmodningen om henvisning af sagen til Østre Landsret.

Sagsøgtes afvisningspåstand er derfor i sagens natur fremsat uden et kendskab til baggrunden for de enkelte påstande. Den synes hovedsageligt at være begrundet i den vildfarelse, at påstande, der også har karakter af et anbringende til støtte for en anden påstand, ikke kan påkendes særskilt. Der henvises herom til UfR 2002.1789H, hvor Vestre Landsret og Højesteret afviste dette synspunkt.

Bemærkninger til de fremsatte påstande:

Undertegnede har ydet juridisk rådgivning til sagsøger siden 2006, og rådgivningen omfatter udarbejdelsen af nærværende sags stævning herunder påstandenes formulering. Som jeg ser det, er anerkendelsespåstandene formuleret skarpt og præcist. Det er min opfattelse, at alle påstande kan tages under påkendelse i nærværende sag.

Som rådgiver for Hans Kristian Pedersen gjorde jeg allerede i 2008 opmærksom på, at det måtte forventes, at Domstolsstyrelsen ville overdrage det til kammeradvokaten at føre sagen, og at han ville nedlægge påstand om afvisning. Mine bemærkninger til Københavns Byret er de samme, som de var til Hans Kristian Pedersen, og det er følgende:

1. Det er nødvendigt med en stillingtagen i påstandsform, fordi ingen ret hidtil har forholdt sig til de problemer, der tages op. Man har i stedet set bort fra indsigelserne.
2. Der er tale om faktum, som er relevant for at pådømme erstatningskravet og krænkelserne af Den Europæiske Menneskeretskonvention.

Da der er tale om forhold, som sagsøger har en retlig interesse i at få påkendt, vil det være synspunktet, at en afvisning af en realitetsbehandling af sagen vil udgøre en overtrædelse af kravet i EMRK art. 6 om "access to court", og sagsøger har følgelig instrueret mig om at meddele retten, at sagen om fornødent vil blive indbragt for Den Europæiske Menneskeretsdomstol, såfremt sagsøgers påstande ikke realitetsbehandles. En gennemførelse af sagen for en dansk domstol er dog forudgående påkrævet for at iagttage kravet om udtømning af nationale retsmidler.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret, 21. april 2010

Stævningen, som min klient har udtaget, omfatter en række anerkendelsespåstande og et antal fuldbyrdelsespåstande. I sin begrundelse for kendelsen af 8. januar 2010 henviser retten bl.a. til "karakteren af stævningen" og "indholdet" af påstandene. Denne begrundelse kunne for så vidt anvendes i forhold til en hvilken som helst stævning i en sag, der behandles i civilrettens former.

I begrundelsen henviser retten videre til sagsøgtes "bemærkning" om, at en del af påstandene vedrører forhold, der allerede er afgjort ved tidligere retssager. Argumentation fra en af parterne i en sag kan selvsagt ikke tjene som grundlag for, at den anden part pålægges et advokatpålæg. Betingelserne for at meddele advokatpålæg fremgår af retsplejelovens § 259, stk. 2, og det er retten - og ikke sagsøgte - der må afgøre, om betingelserne for at meddele advokatpålæg er til stede.

Retsplejelovens udgangspunkt er efter § 259, stk. 1, at enhver kan gå i rette for sig selv. Det følger af forarbejderne til § 259, stk. 2, der hjemler en fravigelse af dette udgangspunkt, at der skal udvises tilbageholdenhed med meddelelse af advokatpålæg. Jeg henviser til lovbemærkningernes henvisning til Retsplejerådets og Justitsministeriets opfattelse af spørgsmålet (FT A 1968-69, sp. 2897f., der vedlægges i kopi):

> *"Rådet forudsætter derfor, at underretterne viser tilbageholdenhed med anvendelsen af bestemmelsen. Justitsministeriet er enig i forslaget om at udvide bestemmelsen og kan tiltræde det af Retsplejerådet anførte om bestemmelsens anvendelse."*

Efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder kan en sags omfang alene målt på antallet af påstande naturligvis ikke i sig selv tjene som begrundelse for, at der meddeles advokatpålæg, når der slet ikke er foretaget nogen konkret vurdering af, hvorvidt parten er i stand til at redegøre for sin stilling til sagens faktiske og retlige aspekter.

Ingen andre end min klient har et sådant detailkendskab til de faktiske og retlige forhold i den flerhed af sager, der ligger til grund for den nu anlagte sag. Min klient er fuldt ud i stand til på betryggende vis at redegøre for sine bevæggrunde for at ønske en prøvelse af kvaliteten af sagsbehandlingen i de allerede afgjorte sager. I det omfang retten måtte finde, at sagen involverer spørgsmål, der allerede har fundet deres afgørelse ved domstolene, er den adækvate reaktion ikke et advokatpålæg forud for sagens hovedforhandling.

Endelig må jeg gøre opmærksom på, at en sag med 534 påstande og 445 bilag nødvendigvis involverer et meget betydeligt antal tidsmæssige ressourcer at forberede og hovedforhandle. Min klient driver en sund forretning i Ålborg og København. Det forhold, at min klient tvinges til at lade sig repræsentere af advokat i en sag af dette omfang, vil - som enhver må kunne sige sig selv - være ensbetydende med, at min klient effektivt afskæres fra at få de spørgsmål prøvet retsligt, som sagen vedrører. Noget sådant vil indebære en overtrædelse af min klients ret til "access to court", jf. EMRK art. 6 og vil krænke samme konventions art. 13. I lyset af det forhold, at min klient er både i stand til og villig til at repræsentere sig selv i nærværende sag, hvis faktiske og retlige aspekter han er fuldt ud kapabel til at redegøre for, vil pålægget om at antage en advokat til repræsentation - hvilket min klient ikke ønsker - i sig selv udgøre en tilsidesættelse af kravet i EMRK art 6 om "fair trial".

Advokat Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret, 9. maj 2010

> Efter at have gennemgået sagen, må jeg med henvisning til Advokatrådets regler for god advokatskik pkt. 1.1. gøre opmærksom på, at jeg ser et problem i sagen i forhold til at sikre en overholdelse af kravet i Den Europæiske Menneskeretskonventions art. 6. Jeg har med min klient drøftet nærværende sag både før sagens anlæg, før advokatpålægget og efter dette. Min klient giver udtryk for en oplevelse af, at han sagsøger en styrelse, der reelt set er den overordnede myndighed for den person, der beklæder embedet, der skal afgøre den. Den Europæiske Menneskeretskonvention art. 6 indeholder et krav om adgang til en domstol, der er "uafhængig og upartisk". Efter Den Europæiske Menneskeretsdomstols praksis indebærer dette et krav om, at "justice must not only be done; it must also appear to be done."
>
> Jeg kan ikke se andet, end at vi har at gøre med en sag, hvor sagsøger med rette er berettiget til at kunne forlange, at enhver tvivl om en uafhængig og upartisk afgørelse af sagen er elimineret, og jeg er efter vore advokatetiske reglers pkt. 1.1. forpligtet til at gøre opmærksom på, at retten på sagens nuværende stade bør forholde sig til og tage stilling til, hvorledes sagen får en behandling, der lever op til kravene i art. 6.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret, 26. september 2010

Kampen mod Københavns Byret

Henrik Karl Nielsen kæmpede en brav kamp mod byretsdommer Anette Burkø, der overtog sagen fra Stausbøll. Hun var en gammel bekendt, en af de dommere, der tidligere havde straffet mig for at afkræve svar af Skat (side 753).

Jeg fremlagde erklæringer fra Per Mogensen og Preben Bang Henriksen, der begge havde undervist mig, og Højesterets afgørelse på, at jeg var kvalificeret til at møde for Højesteret. I en særskilt skrivelse redegjorde Henrik Karl Nielsen for retsplejelovens betingelser for at meddele advokatpålæg, og da han endvidere havde sagt god for alle stævningens påstande, var Stausbølls krav opfyldt, og så burde jeg kunne fortsætte sagen selv. Men nej, Anette Burkø var nådesløs.

Mere og mere tydede på, at Domstolsstyrelsen opførte sig som de anklagede dommeres arbejdsgiver og Anette Burkøs arbejdsgiver, og det var hendes opgave at redde kollegerne. Henrik Karl Nielsen skrev særskilt til hende om problemet i forhold til Den Europæiske Menneskeretskonvention, der krævede uafhængige og upartiske dommere (ovenfor).

Anette Burkø indkaldte til et telefonmøde den 20. december 2010, og ifølge Henrik Karl Nielsen blev det lige så kafkask som mit møde med Stausbøll:

> Hej, det blev en kort kafkansk proces. Hun fastholder advokatpålægget og vil udskille afvisningspåstanden. Vi får til den 21/1, hvis vi vil komme med endnu et processkrift. Det er helt tydeligt, at hun går efter en hurtig afvisning.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Laserdisken, 20. december 2010

Hverken undertegnede eller advokatfirmaet Norsker & Co. kan påtage sig at realitetsbehandle nærværende sag. Som rådgiver for Hans Kristian Pedersen vil jeg gøre retten opmærksom på, at min klients muligheder for at antage en advokat til at føre sagen både afhænger af hvilke påstande, sagsøgte begærer afvist, og de anbringender, afvisningspåstandene støttes på.

Sagsøgte opfordres til at tilkendegive sin stillingtagen til sagens faktiske og retlige omstændigheder i forhold til påstanden om afvisning af hver enkelt af sagsøgers påstande. Det bemærkes, at min klient foranlediget af indkaldelsen af 10. december 2009 til retsmødet den 8. januar 2010 særskilt i et brev af 28. december 2009 har fremsendt et antal provokationer til besvarelse. Selvom der har været afholdt både et regulært retsmøde og et telefonmøde, hvor første punkt på dagsordenen har været "parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder", har dette punkt aldrig været behandlet, og sagsøgte har ikke besvaret min klients provokationer.

Det må anses for at være udelukket, at min klient vil kunne antage en advokat til at føre sagen, hvis ikke disse spørgsmål er afklaret forinden.

Advokat Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret, 21. januar 2011

Sagens uundgåelige afslutning

I et afsluttende processkrift af 21. januar 2011 opsummerede Henrik Karl Nielsen advokatpålæggets principielle problemer i forhold til Den Europæiske Menneskeretskonvention og muligheden for at gennemføre retssagen i det hele taget. I flere afsluttende breve forsøgte både Henrik Karl Nielsen og jeg selv at lade byretten forstå, at advokatpålægget gjorde det umuligt at gennemføre retssagen.

Sagen blev en god forretning for både det offentlige og for Domstolsstyrelsen. Trods en retsafgift på 17.540 kr. gad ingen dommer læse stævningen, og et enkelt svarskrift, et retsmøde og et telefonmøde på et par minutter hver blev takseret til yderligere 40.000 kr., som jeg skulle betale til Domstolsstyrelsen for ulejligheden.

K e n d e l s e

Da sagsøger ikke inden udløbet af den af retten fastsatte frist har indleveret et processkrift med sagsøgers stillingtagen til de af sagsøgte i svarskriftet anførte indsigelser, afvises sagen i medfør af retsplejelovens § 360, stk. 5, jf. stk.1, jf. § 355, stk. 2, hvorfor

b e s t e m m e s:

Den af sagsøger, Hans Kristian Pedersen, mod sagsøgte, Domstolsstyrelsen, ved stævning af 29. juli 2009 anlagte sag afvises.

Retten bestemte, at sagsøger, Hans Kristian Pedersen, inden 14 dage i sagsomkostninger til sagsøgte, Domstolsstyrelsen, skal betale 40.000 kr.

Københavns Byrets kendelse om afvisning, 10. maj 2011

61. Ørkenvandringen i byretten

> Vestre Landsrets dommere havde under behandlingen af kæremålene i reparationssagen stolet så meget på Lars Segato, at de ikke orkede at læse mine processkrifter, men i en justifikationssag vil dommerne vel forholde sig til sagens fakta? Næh, det blev mere og mere bizart.

Den første henvisningsbegæring: Håndteringen af bevissikringen

Dorete Bagers reparationskendelse blev på grund af rettens tekniske problemer til to justifikationssager om hhv. forbud og bevissikring, og så nedlagde FDV påstand om erstatning. De to sager havde derefter tilsammen følgende hovedspørgsmål:

1. Lovligheden af fogedforbuddet mod parallelimport.
2. Lovligheden af bevissikringen.
3. FDV's erstatningskrav.

I 2003 lovede jeg at afstå fra at parallelimportere film, hvis FDV's medlemmer ønskede det, og det blev meddelt af Lars Segato i 2005 med den konsekvens, at samtlige medlemmer blev markeret i forbudt-programmet (side 594), og parallelimporten blev automatisk indstillet. Dorete Bagers forbud i 2007 ændrede intet. Det var et usædvanligt forbud i og med, at det ikke påvirkede min adfærd.

FDV's erstatningskrav indeholdt en potentiel økonomisk risiko, men ingen af de erstatningsretlige betingelser var opfyldt, så det var Dorete Bagers håndtering af formalitetsfejlen, der indeholdt den mest interessante juridiske udfordring, og den forsøgte Henrik Karl Nielsen at få behandlet ved landsretten.

Henvisningsbegæring:

Udover den udokumenterede påstand om, at sagsøgte har krænket sagsøgernes rettigheder, handler nærværende sag reelt om en omgåelse af retsplejelovens regler om gennemførelse af bevissikring. Bevissikringen af det af sagsøgte tilhørende materiale blev sikret under en fogedforretning på sagsøgtes forretningssted uden en forudgående bevissikringsrekvisition og uden en kendelse, og der blev ikke efterfølgende rettidigt anlagt sag mod sagsøgte. Endvidere undlod fogedretten at besvare sagsøgtes anmodning om at få det uretmæssigt beslaglagte materiale returneret, men tillod sagsøger at omgå retsplejelovens bestemmelser ved at rette op på de nævnte fejl med en efterfølgende fogedrekvisition og et efterfølgende sagsanlæg.

Der ses ikke at foreligge relevant retspraksis fra sammenlignelige sager. Nærværende sag begæres derfor henvist til Vestre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1, idet der foreligger et generelt lovfortolkningsspørgsmål i relation til retsplejelovens bestemmelser om gennemførelse af bevissikring, ligesom sagen involverer spørgsmål om Den Europæiske Menneskeretskonventions art. 6 og 8.

Laserdiskens svarskrift om bevissikring, 28. december 2007

Lars Segato tog det som en selvfølge, at de to sager skulle behandles samlet. Han så gerne, at alt blev smidt i en stor gryde og blandet til ukendelighed i et sammenkog, hvor ingredienserne blev så uklare, at dommeren i mangel på overblik ikke så anden løsning end at give FDV medhold i det hele.

Forbuddet var baseret på salget af *101 Dalmatians II*. Det er uklart for mig, om Lars Segato på retsmødet med Dorete Bager påstod, at jeg havde fortsat parallelimporten uanfægtet af razziaen, eller om forbudt-programmet ikke virkede, men allerede dagen efter stod det klart, at ingen af de to argumenter holdt. Det kunne konstateres, at Dorete Bager havde nedlagt forbud mod en adfærd, der var ophørt mere end et år tidligere. Det var en simpel sag, og jeg syntes ikke, der var grund til at blande den sammen med det principielle spørgsmål om håndteringen af en bevissikring, der var gennemført uden den nødvendige retskendelse.

Det første år gik med at afgøre, om sagerne skulle behandles samlet, og om én eller i givet fald begge sager skulle henvises til landsretten. Dommerfuldmægtig Lene Holm Trøst indkaldte til telefonmøde, og her præsenterede hun en køreplan:

> Den 11. august 2008 afleverer sagsøgte (mig) duplik om spørgsmålet.
> Den 8. september 2008 afleverer sagsøger (FDV) afsluttende processkrift.
> Den 29. september 2008 afsiger retten kendelse.

Jeg uddybede svarskriftets redegørelse for de principielle juridiske problemer i forhold til Grundlovens § 72, retsplejelovens § 653 og § 653 c og bestemmelserne i Den Europæiske Menneskeretskonvention om boligens ukrænkelighed og brug af beviser, der er tilvejebragt i strid med konventionen.

I kendelsen, der blev udsat et par uger på grund af sygdom, lænede Lene Holm Trøst sig så meget op ad Lars Segato, at hun nøjedes med at skrive "som anført af sagsøgerne", mens mine anbringender blev afvist med "uanset det af sagsøgte anførte", så ingen blev klogere på, hvad jeg havde anført, og hvad hun selv mente. Faktisk er kendelsen udformet, så den lige så godt kunne være skrevet i forvejen.

Rettens bemærkninger:

Da de omhandlede sager hovedsageligt omhandler samme faktum og jus, ligesom sagernes parter er de samme, finder retten det hensigtsmæssigt, at sagerne forhandles i forbindelse med hinanden, jf. retsplejelovens § 254, stk. 1. Som anført af sagsøgerne og dermed uanset det af sagsøgte anførte finder retten ikke, at de spørgsmål, der skal behandles af retten i forbindelse med sagernes behandling er af principiel karakter. Herefter

b e s t e m m e s:

Sagerne BS 27-50/2007 og BS 27-235/2007 skal i forbindelse med hinanden fortsat behandles ved retten.

Lene Holm Trøsts kendelse om samlet behandling, 15. oktober 2008

Den anden henvisningsbegæring: Ophavsretslovens fortolkning

Lene Holm Trøst skrev, at de to sager omhandler samme faktum og jus, men efter min mening havde sagerne kun parterne til fælles. Lovgivning og fakta var ikke til fælles. Uanset om min parallelimport havde krænket FDV's rettigheder eller ej, var den indstillet i 2005, og det var nok til at afvise fogedforbuddet. Hvorfor ikke iagttage dette og derefter fokusere på de principielle spørgsmål?

Det var min plan at holde ophavsretslovens fortolkning ude af sagen, selvom FDV's krav selvfølgelig også faldt, hvis fortolkning 1 viste sig at være rigtig (side 637). Det principielle lovfortolkningsspørgsmål forsøgte jeg stadig at få afgjort i retssagen mod Kulturministeriet. Der var så mange erstatningsretlige betingelser, som FDV ikke havde opfyldt, at det var nok til at afvise erstatningskravet.

Dorete Bagers særegne måde at håndtere anmodningen om at få tilbageleveret det bevissikrede materiale vedrørte hverken ophavsretslovens fortolkning eller en påstået ulovlig parallelimport, så hvorfor blande tingene sammen?

Spørgsmålet om ophavsretslovens fortolkning blev lidt uventet relevant alligevel, men på det tidspunkt havde jeg afleveret min duplik. Indtil da havde Lars Segato ført sig frem, som om det ikke kunne diskuteres, at parallelimport krævede FDV's udtrykkelige tilladelse, men han åbnede potentielt for Pandoras æske i en proceserklæring i det afsluttende processkrift. Han skrev: "Det kan lægges til grund, at parterne er uenige om fortolkningen af ophavsretslovens § 19."

Det var første gang, at FDV anerkendte, at sagen ikke handler om, at jeg med vilje havde krænket deres rettigheder, men at der var uenighed om fortolkningen af ophavsretslovens § 19. Spørgsmålet var, om det var nødvendigt at tage stilling til den uenighed i de to retssager på det tidspunkt?

Det mente jeg ikke, idet FDV's krav kunne afvises af flere andre grunde, men så faldt dommen i Vestre Landsret den 7. oktober 2008, hvor landsretten afviste retssagen mod Kulturministeriet om ophavsretslovens fortolkning (side 652). Det var begrundet med, at spørgsmålet ikke gav anledning til en tvist mellem mig og Kulturministeriet, "men alene mellem sagsøgeren og tredjemand, herunder f.eks. rettighedshavere til værker, sagsøgeren har viderespredt inden for EØS-området." Det var et vink med en vognstang om, at uenigheden om lovens fortolkning efter landsrettens opfattelse burde afklares i en retssag mellem mig og FDV.

På baggrund af de to begivenheder - at FDV anerkendte, at vi var uenige om ophavsretslovens fortolkning, og at Vestre Landsret mente, det var en tvist mellem mig og FDV - foreslog jeg, at spørgsmålet om fortolkning blev inddraget i sagen, og at anmodningen om henvisning af den årsag blev revurderet. Her kunne Lene Holm Trøst passende læne sig op af Ole Høyers kendelse (side 646).

Lene Holm Trøst reagerede ved at blive irriteret. Hun havde lagt en køreplan, og min tidsfrist var den 11. august 2008. Mere forstod hun ikke. Hun svarede den 30. oktober 2008: "Retten finder ikke, at der foreligger sådanne nye oplysninger, at retten har grundlag for at behandle spørgsmålet om henvisning på ny."

Samme faktum og jus?

Der var imidlertid ét gennemgående element i Dorete Bagers kendelser: salget af *101 Dalmatians II* den 7. december 2006. I begge sager havde hun lagt til grund, at FDV's rettigheder var krænket ved dette salg, men var det rigtigt?

Ifølge oplysningerne fra Laserdiskens leverandør var rettighederne udløbet, så kunne FDV's medlem, Buena Vista Home Entertainment A/S, med rette påstå, at salget krænkede selskabets rettigheder? Det burde være let at opklare. Lars Segato kunne bare fremlægge licensaftalen, hvor perioden er angivet. Det havde jeg bedt om adskillige gange, men alle mine anmodninger blev ignoreret.

Den 23. marts 2009 bad jeg til sidst direkte Lene Holm Trøst om at pålægge sagsøgerne at fremlægge dokumentation for, at FDV den 7. december 2006 var indehaver af en eneret til at sælge den amerikanske DVD-film *101 Dalmatians II*. Jeg henviste til reglerne om edition, men hvorfor skulle jeg anmode om et bevis? Er det ikke et generelt princip, at sagsøgeren skal bevise sine påstande?

Den 24. marts 2009 blev spørgsmålet drøftet på et telefonmøde, hvor jeg var repræsenteret ved Henrik Karl Nielsen, der insisterede på at se dokumentationen. Derefter tilføjede Lene Holm Trøst til retsbogen:

> "Ad sagsøgtes anmodning om editionspålæg, jf. retsplejelovens § 298 tilkendegav retten, at sagsøgerne skal bevise sin påstand, herunder blandt andet at sagsøger som anført af sagsøgte har rettighederne til "101 Dalmatians II", og at sagsøgerne udsætter sig for processuel skadesvirkning, såfremt beviset ikke føres for retten. Herefter finder retten ikke grundlag for at give sagsøgerne editionspålæg."

Jeg syntes, svaret var for upræcist. Buena Vista Home Entertainment A/S havde genudgivet *101 Dalmatians II* den 26. august 2008, så selvfølgelig havde Buena Vista licensrettigheder til filmen på tidspunktet for telefonmødet. Anmodningen om edition vedrørte mere end det: Havde Buena Vista eneretten til at sælge det amerikanske, allerede udgivne eksemplar, og havde Buena Vista eneretten på det relevante tidspunkt, den 7. december 2006? Der var jo enighed om, at selskabet havde licensrettigheder til at udgive filmen både før og efter, men havde det også enerettigheder af en slags til filmen på tidspunktet for Laserdiskens salg?

Jeg bad om en præcisering, og Lene Holm Trøst svarede ved brev den 6. april 2009: "Retten bemærker, at det i retsbogen af 24. marts 2009 vedrørende editionspålæg er bemærket "som anført af sagsøgte". Derved er der implicit henvist til den dato, der er omtalt af sagsøgte." OK, så blev datoen i det mindste præciseret.

Efter Peter Schønnings succes med at få afvist min retssag mod Kulturministeriet om ophavsretslovens fortolkning forlod han Kulturministeriet for at blive partner i Johan Schlüters advokatfirma, hvor han erstattede Lars Segato i FDV's sag mod mig. Lynkarrieren vakte en vis undren i advokatkredse, men jeg tænkte, at det kun var på tide, at Johan Schlüter selv betalte hans løn efter så mange års tro tjeneste.

K e n d e l s e

På baggrund af, at den ved Københavns Byret anlagte sag mod Domstolsstyrelsen som repræsentant for bl.a. Retten i Aalborg, vedrører erstatningskrav og strafpåstand relaterende sig til handlinger foretaget af medarbejdere ved Retten i Aalborg, samt at den anlagte sag direkte vedrører BS 50/2007 og BS 235/2007, som er verserende sager ved Retten i Aalborg, finder jeg, at Retten i Aalborg som helhed er inhabil i behandling af de 2 sager.

b e s t e m m e s:

Retspræsident Christian Lundblad og samtlige dommere ved Retten i Aalborg er inhabil i denne sag. Sagen udsat på beskikkelse af sættedommer.

Retspræsidentens kendelse om inhabilitet, 3. november 2009

En frisk begyndelse

Retspræsident Christian Lundblad besluttede at erklære hele Retten i Aalborg for inhabil. Jeg håbede inderligt, at sættedommeren - betegnelsen for dommere, som hidkaldes fra en anden retskreds i tilfælde af inhabilitet - ville give sagen en reel behandling. Jeg brugte en stor del af vinteren på at skrive et nyt sammenfattende processkrift A, der skulle sætte den nye dommer ind i sagen. Jeg arbejdede tæt sammen med mine advokater, og Per Christensen kommenterede (6. marts 2010):

> "I det hele taget synes jeg godt om din saglige, klare og direkte måde at beskrive problemstillingen på. Jeg mener, at det er den bedste, mest tydelige og korte/præcise fremstilling af sagens kerne, jeg til dato har set fra din hånd. Jeg kan godt se, at visse dele ligner noget, du har skrevet tidligere. Det er forståeligt og naturligt, men en rigtig god beskrivelse. Det bør senest efter indleveringen af dette processkrift stå tindrende klart for alle, hvad der er sagens kerne. Stor ros herfra og fortsat god arbejdslyst."

Henrik Karl Nielsen havde bl.a. følgende bemærkninger (9. marts 2010):

> "Jeg har set det igennem. Jeg synes, at det er godt. Dine betragtninger om culpa er også gode. Jeg synes ikke, at der er noget, der "går over stregen". Jeg synes, at det er sobert og knivskarpt."

På 26 sider behandles spørgsmålet om regional konsumption, kommissær Mario Montis holdning til importrestriktioner, de to fortolkninger og deres virkninger, forliget med videobranchen, ændringerne efter fogedforretningen i 2005 osv.

Jeg foreslog at fremme sagen ved at udskille spørgsmålene om culpa og tabsbegrænsning. Så undgik byretten de principielle spørgsmål om ophavsretslovens fortolkning og brug af ulovlige beviser. Forslaget ville føre til en hurtig afslutning på tvisterne om bevissikring og FDV's erstatningskrav, endda helt uden at berøre kontroversielle spørgsmål. Sagen om forbud var allerede simpel og let at afgøre.

En hensigtsmæssig tilrettelæggelse

Den nye dommer ville ved at læse processkriftet få en god baggrund for striden og de principielle spørgsmål, men da principielle spørgsmål ikke hører hjemme i byretten, foreslog jeg en køreplan, hvor sagerne i første omgang blev begrænset til at behandle spørgsmål, en byretsdommer kan tage stilling til, og som alligevel kunne afslutte sagerne. Få relevante fakta burde afgøre de tre hovedspørgsmål.

1. Forbuddet mod parallelimport

Parallelimporten blev indstillet den 29. november 2005, så alene af den årsag var der ikke noget grundlag for at nedlægge fogedforbud den 19. januar 2007.

2. Bevissikringen

Bevissikringen blev foretaget den 29. november 2005, og der blev ikke anlagt sag mod rekvisitus inden 4 uger. Det følger derfor af retsplejelovens § 653 c, at rekvisiti anmodning om tilbagelevering af materialet skal efterkommes, og at det bevissikrede materiale ikke kan anvendes som bevis.

3. FDV's erstatningskrav

Uanset tvivlen om ophavsretslovens korrekte fortolkning er det ikke culpøst over for sagsøger, at sagsøgte fulgte sagsøgers egen fortolkning, som den blev forklaret Kulturudvalget. Sagsøger vidste, at et meddelt forbud til sagsøgte var nok til at bringe sagsøgtes parallelimport til ophør. Sagsøger valgte ikke desto mindre ikke at meddele forbud. Tabsbegrænsningspligten er altså ikke opfyldt.

Jeg havde nedlagt en selvstændig modpåstand om ophavsretslovens fortolkning, men jeg syntes, det var bedst at afslutte spørgsmålene om forbud, bevissikring og erstatning først, så tvisten om ophavsretslovens fortolkning kunne få en regulær sagsbehandling uden det fnidder, fogedforretningen havde forårsaget. Jeg mente også, at Ole Høyers kendelse om henvisning af det spørgsmål burde stå ved magt, da en afgørelse om henvisning ifølge retsplejeloven ikke kan appelleres.

Henrik Karl Nielsen havde et forslag til en genvej: - Du kan gøre gældende, at FDV ikke er rette sagsøger, sagde han. Infosoc-direktivets spredningsret, der er gennemført i ophavsretslovens § 19, er givet til ophavsmanden. FDV's rettigheder er baseret på aftaler med producenten. Allerede af den grund kan FDV's påstande afvises. Det spørgsmål kan udskilles til særskilt behandling og afslutte sagen.

Jeg skrev et processkrift om "rette sagsøger", og det udløste denne reaktion:

> Dommeren bemærkede, at han overvejer at meddele sagsøgte et advokatpålæg, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2

Retsbogen for Retten i Aalborg, 11. maj 2010

Sættedommer Hans Esdahl

Hans Esdahl var dommer ved Retten i Randers - og endnu værre end Helle Dietz og Lene Holm Trøst. Alene på baggrund af det sammenfattende processkrift, som advokaterne havde beskrevet som "tindrende klart" og "sobert og knivskarpt", og et processkrift om "rette sagsøger" foranlediget af Henrik Karl Nielsens forslag var hans første reaktion at overveje at meddele mig advokatpålæg!

Jeg skrev til ham, at sagens uafklarede spørgsmål var de samme, uanset hvem der repræsenterede mig. Jeg var mest interesseret i at få en autoritativ fortolkning af regional konsumption, men den 3. maj 2010 var min sag herom endeligt afvist af Højesteret (side 658). Jeg havde ikke noget mod, at spørgsmålet blev afklaret i en sag mod FDV, hvis domstolene foretrak det, og hvis han havde et problem med mig, ville det blive løst, blot han respekterede Ole Høyers kendelse og henviste de sager, der vedrørte ophavsretslovens fortolkning, til landsretten. Han svarede:

> Retten finder, at spørgsmålet om, hvorvidt sagen er anlagt af de rette sagsøgere er en så uadskillelig del af hovedspørgsmålet, at det ikke vil være hensigtsmæssigt mod sagsøgernes protest at behandle dette særskilt.
>
> Vedrørende de øvrige af sagsøgte nedlagte påstande om udskillelse finder retten ikke, at de af sagsøgte anførte grunde - mod sagsøgernes protest - kan medføre, at lovens hovedregel om en samlet hovedforhandling fraviges.

Retsbogen for Retten i Aalborg, 14. juli 2010

Hans Esdahl ville ikke udskille noget som helst, og han ville heller ikke henvise sagen til landsretten. Også i hans tilfælde er det begrundelsen, der er interessant. Afgørelsen er ikke baseret på, at fremgangsmåden er uhensigtsmæssig, han ville bare ikke trodse en protest fra FDV's advokat, der nu var Peter Schønning.

Sagen fortsatte den 22. december 2010 med et telefonmøde. Det overlod jeg som sædvanlig til Henrik Karl Nielsen, men jeg var temmelig forundret, da jeg i retsbogen efterfølgende kunne læse, at jeg var enig i Peter Schønnings udlægning af sagen. Det var næsten Mogens Christensen om igen (kapitel 25):

> Der var enighed om, at sagen grundlæggende drejer sig om, hvorvidt der ulovligt er importeret film eller ej og i forbindelse hermed, om sagsøgeren er rette sagsøger.

Retsbogen for Retten i Aalborg, 22. december 2010

Efter min opfattelse drejede justifikationssagen sig grundlæggende om, hvorvidt FDV kunne inddrage mig i en allerede gennemført bevissikring ved retrospektivt at sende en rekvisition til fogedretten. Jeg protesterede og redegjorde for, hvad jeg anså for sagens reelle indhold, men det var blevet en alt for varm kartoffel.

Hans Esdahls krig mod Laserdisken

Jeg bryder mig ikke om telefonmøder. Jeg foretrækker at kunne se folk i øjnene, så telefonmøder overlader jeg altid til en advokat. Jeg skriver en præcis fuldmagt, der bringer klarhed over mødets indhold og beskytter mod dommernes forsøg på at tillægge mig holdninger, jeg ikke har. Det bør dommerne selvfølgelig afholde sig fra, men i praksis har det været et tilbagevendende problem for mig.

Det var let at regne ud, hvad Hans Esdahl var ude på. Sagen skulle handle om, hvorvidt jeg havde parallelimporteret film, og det kunne FDV dokumentere med det bevissikrede regnskabsmateriale, og så ville Hans Esdahl finde bevissikringen retfærdiggjort, hvorefter han ville stadfæste fogedforbuddet og dømme mig til at betale erstatning til FDV.

Hans Esdahl havde ikke orket at læse mit processkrift på 26 sider, og han blev hurtigt så utilfreds med mine processkrifter, at han meddelte mig advokatpålæg. Det var både en regulær krigserklæring og et betydeligt problem. Først havde han afvist en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af sagen, der i stedet skulle omfatte hele molevitten blandet sammen i én stor pærevælling, og så skulle jeg endda bekoste en advokat til det. Vi var ikke kommet et skridt videre siden 2005, og sagen havde kostet mig en mindre formue. Omkostningerne til juridisk bistand og retsafgifter var løbet op i følgende betragtelige summer (ekskl. moms):

2005:	27.800 kr.	2008:	110.820 kr.
2006:	94.494 kr.	2009:	96.640 kr.
2007:	203.573 kr.	2010:	212.775 kr.

Jeg havde brugt 746.102 kr. og over 5 år af mit liv uden at komme nogen vegne, og nu ville Hans Esdahl gøre det endnu dyrere og endnu mere besværligt for mig! Jeg klagede over advokatpålægget til Den Europæiske Menneskeretsdomstol jf. artikel 6, der ifølge ordlyden giver enhver ret til "at forsvare sig personligt eller ved bistand af en forsvarer" (side 647). Henrik Karl Nielsen og jeg var enige om, at det var et interessant principielt spørgsmål, for der var aldrig taget stilling til, om man derved har ret til at forsvare sig selv, hvis man ønsker det.

Vi skulle også finde ud af, hvordan jeg bedst kunne komme videre. FDV havde i den fælles replik af 22. april 2008 sammenfattet og præciseret påstandene:

1. Jeg skulle anerkende, at jeg havde krænket FDV's rettigheder.
2. Jeg skulle anerkende, at det nedlagte fogedforbud var lovligt nedlagt.
3. Jeg skulle anerkende, at bevissikringen var lovlig.
4. Jeg skulle betale 1.000.000 kr. i erstatning til FDV.

Påstandene 2 og 3 var ligegyldige. Jeg havde allerede indstillet parallelimporten i overensstemmelse med mit løfte, så et fogedforbud ændrede intet, og FDV havde allerede fået udleveret regnskaberne, så den skade var uoprettelig. Påstand 1 og 4 vedrørte indirekte lovens fortolkning samt et stort beløb. De var værd at forsvare. Jeg meddelte Hans Esdahl, at Henrik Karl Nielsen ville forsvare de to påstande.

Jeg finder ikke, at De har opfyldt advokatpålægget, idet det går ud på, at jeg inden den nævnte dato skulle have besked fra en advokat om, at denne var villig til at føre sagen, hvilket efter min opfattelse betyder hele sagen og ikke kun en del af sagen. Det fastholdes derfor, at jeg inden den 1. april 2011 skal have tilsagn fra en advokat om, at denne er villig til at føre sagen for Dem. Hvis De ikke opfylder dette advokatpålæg, kan De forvente, at der afsiges dom i overensstemmelse med sagsøgernes påstande.

Dommer Hans Esdahl til Laserdisken, 18. marts 2011

Jeg mener ikke, at der i retsplejeloven er hjemmel til at pålægge en part i en civil retssag at påtage sig advokatbistand og dermed udgifter til frifindelsespåstande over for anerkendelsespåstande, som parten ikke har økonomisk interesse i.

Henrik Karl Nielsen til dommer Hans Esdahl, 22. marts 2011

Det ses af reaktionen, at det ikke var godt nok for Hans Esdahl. Han forlangte, at min advokat ville forholde sig til alt, hvad FDV kunne finde på at påstå, så det var nødvendigt, at Henrik Karl Nielsen satte ham på plads. Det faldt heller ikke i god jord, og Hans Esdahl reagerede prompte ved at afsige udeblivelsesdom.

Hans Esdahls kærlighed til FDV bekræftes af dommen. Trods FDV's proceserklæring (side 826) og manglen på bevis for rettighederne til *101 Dalmatians II* fandt han fogedforbuddet den 19. januar 2007 begrundet.

Han dømte mig også til at anerkende at have krænket sagsøgers medlemmers rettigheder, selvom Henrik Karl Nielsen havde meddelt, at han ville forsvare netop den påstand. Det kunne jeg selvfølgelig ikke acceptere, så jeg var nødt til at anke.

Rettens begrundelse og afgørelse

Da sagsøgte skønt lovligt opfordret ikke har opfyldt rettens pålæg om advokatpålæg i sagen, afsiges der dom efter sagsøgerens påstand, der findes begrundet i sagsfremstillingen og det i øvrigt fremkomne samt sagsomkostninger som nedenfor anført.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Hans Kristian Pedersen, skal anerkende at have krænket sagsøgers medlemmers, Egmont Film A/S, Buena Vista Home Entertainment A/S, Nordisk Film Video A/S, Paramount International A/S, Sandrew Metronome Video Danmark A/S, Scanbox Entertainment A/S, SF Film & Video A/S, Universal Pictures Danmark A/S og Warner Bros. Entertainment ApS, rettigheder, og at det af fogedretten i Aalborg den 19. januar 2007 nedlagte fogedforbud er lovligt gjort og forfulgt samt at betale sagens omkostninger med 10.000, 00 kr.

Hans Esdahls udeblivelsesdom, 15. april 2011

Ankesagen ved Vestre Landsret

I ankestævningen redegjorde jeg for Hans Esdahls roderi og anfægtede i det hele taget advokatpålægget. Jeg havde ikke ønsket denne sag, og jeg havde ret til at forsvare mig selv uden at blive pålagt ekstra omkostninger. Den 23. februar 2012 befandt jeg mig igen i Vestre Landsret i Viborg.

På gangene så jeg Kristian Petersen, der intet havde forstået i injuriesagen og endda løjet i det andet kæremål efter fogedforretningen, og jeg fik det dårligt. Jeg fik det værre nogle minutter senere, da det viste sig, at han skulle dømme i sagen, men han overraskede mig. Næppe havde vi hilst på hinanden, før han spurgte, om jeg var bekendt med U.2008.2502V. Det var jeg ikke, så han udleverede en side fra *Ugeskrift for Retsvæsen* og gav mig fred og ro til at læse den. Så spurgte han, om jeg ville være med til at gøre det samme anbringende gældende, for så kunne de afgøre sagen med det samme i overensstemmelse med den omtalte dom.

Det drejede sig om, at Hans Esdahl havde været for hurtig på aftrækkeren og dømt mig, selvom det endnu ikke var konstateret, at jeg var udeblevet fra noget. Det burde han ikke have gjort, og på den formalitetsfejl blev dommen ophævet. Mindre end en time efter, at jeg havde parkeret bilen foran Viborg Domkirke, var jeg på vej hjem igen som en "fri" mand. Hvorfor så hjælpsom? Jeg tænker, at de hellere ville bedømme en ufarlig formalitetsfejl end selve advokatpålægget.

Peter Schønning var irriteret. På vej ud sagde han vrissent til mig, at han godt kendte dommen, men det var ikke hans opgave at hjælpe mig. Men han spildte en hel dag på en rejse til Jylland, og jeg fik en sjælden god oplevelse ved landsretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

Retsvirkningen af, at et advokatpålæg ikke efterkommes, er, at processkrifter, der indgives af parten efter pålæggets meddelelse, betragtes som ikke indgivne, ligesom parten anses for udeblevet fra de retsmøder, der afholdes efter pålæggets meddelelse, jf. retsplejelovens § 259, stk. 3, 1. pkt.

Udeblivelsesvirkning forudsætter således enten, at der efter pålæggets meddelelse er meddelt parten frist for at indlevere et processkrift eller påstandsdokument, og at dokumentet ikke rettidigt er indleveret af en advokat, jf. retsplejelovens § 360, stk. 5, jf. stk. 3, fj. § 355, stk. 2, eller § 357, stk. 1, eller at parten ikke til et retsmøde har givet møde ved advokat jf. § 360, stk. 3, jf. § 352, stk. 3, § 353 eller § 355, stk. 1.

Da byrettens dom er afsagt uden, at det således er konstateret, at udeblivelsesvirkning var indtrådt, var der ikke hjemmel i retsplejelovens § 360, stk. 3 eller 5 til at afsige dommen af 15. april 2011. Landsretten ophæver derfor dommen og hjemviser sagen til fortsat behandling ved Retten i Aalborg.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom ophæves, og sagen hjemvises til fortsat behandling ved byretten.

Vestre Landsrets dom, 23. februar 2012

Laserdiskens krig mod Hans Esdahl

Hvis jeg skulle støde på Lene Holm Trøst eller Hans Esdahl ude i byen, ville jeg ikke vide det, for jeg ved ikke, hvordan de ser ud. Jeg har nemlig aldrig mødt dem. Normalt indledes en retssag med et forberedende møde, hvor parternes holdning til sagens retlige og faktiske omstændigheder afklares, men det ville hverken Lars Segato eller Peter Schønning være med til, og det var tilsyneladende dem, der bestemte. Alle mine anmodninger om et forberedende retsmøde blev afslået.

Jeg besluttede at lægge pres på Hans Esdahl. Den 1. oktober 2010 fejrede jeg Laserdiskens 25 år i Prinsensgade med et jubilæumsskrift, hvor 20 sider handler om de mange retssager. For at gøre den verserende retssag ekstra vedkommende afholdt jeg en konkurrence, hvor deltageren skulle gætte på Hans Esdahls adfærd ved at udfylde en tipskupon. Jeg udvalgte 13 emner, dommerne hidtil havde skyet som pesten, og så kunne læserne gætte på, hvad Hans Esdahl ville gøre: Han giver mig ret (1). Han lukker øjnene (x). Han giver FDV ret (2).

	1	x	2
1. Tvisten om ophavsretslovens fortolkning.			
2. FDV's holdningsændring efter lovens vedtagelse.			
3. Anvendelsen af ulovlige beviser.			
4. Forskellen på importerede film og piratkopier.			
5. Rettighedshavernes tab ved salg af udgivne film.			
6. Ugrundet berigelse jf. erstatningsretten.			
7. FDV's advokat Torben Steffensens løfte til mig.			
8. Mit brev til FDV's medlemmer.			
9. Erstatningsrettens tabsbegrænsningspligt.			
10. Mine foranstaltninger jf. "forbudt-programmet".			
11. Ophøret af parallelimporten i 2005.			
12. Grundlaget for begæringen om fogedforbud.			
13. Rettighederne til *101 Dalmatians II*.			

Efter ophævelsen af udeblivelsesdommen bad jeg om at få en anden dommer - en upartisk dommer. Var det ikke en god anledning til at udpege en dommer, der ville

anerkende princippet om, at det er sagsøger, der skal løfte bevisbyrden,
anerkende sin funktion som dommer i en justifikationssag,
anerkende min ret til at forsvare mig personligt,
anerkende min ret til selv at bestemme, hvad jeg vil gøre gældende,
anerkende EU-retten og dens sammenhæng med dansk lovfortolkning,
og som ville forberede sagen forud for domsforhandlingen?

Hvis jeg fik en sådan dommer på sagen, ville jeg hæve klagen til Den Europæiske Menneskeretsdomstol. I modsat fald ville Henrik Karl Nielsen sende nye klager til menneskeretsdomstolen over rettens langsommelighed og partiske adfærd. Der var gået over 6 år siden fogedforretningen, og ingen dommer havde forholdt sig til det, der faktisk var sket. Alle leflede bare for Lars Segato og Peter Schønning.

Sættedommer Mette Langborg

Hans Esdahl løste selv problemet ved at gå på pension, og Mette Langborg blev udpeget som ny sættedommer. Hun fik tilsendt min klage over advokatpålægget, og hun gav mig mulighed for at skrive et nyt sammenfattende processkrift.

FDV's påstand 3 forsvandt pludselig ud af sagen. Peter Schønning mente slet ikke, at bevissikringens lovlighed var et emne længere. Jeg kunne ikke være mere uenig og nedlagde derfor modpåstande om de emner, FDV prøvede at undgå.

Sagsøgtes modpåstande

1. Sagsøger tilpligtes at anerkende, at bevissikringen mod sagsøgte den 29. november 2005 var ulovlig, at sagsøgtes regnskabsmateriale hidrørende fra denne bevissikring ikke kan anvendes i en retssag mod sagsøgte, og at det bevissikrede materiale skal tilbageleveres til sagsøgte.
2. Sagsøger tilpligtes som erstatning til sagsøgte for værditab af de af sagsøgtes film, der på sagsøgers foranledning blev beslaglagt under fogedforretningen den 29. november 2005, at betale 285.000,00 kr.

Laserdiskens modpåstande, 2. juli 2012

Fakta om Laserdiskens parallelimport

Mette Langborg skulle ikke begå den fejl at tro, at sagen drejede sig om, hvorvidt jeg havde importeret film. Det var åbenlyst. Jeg præciserede omfanget af parallelimporten og angav fire mulige årsager til, at der ikke var meddelt forbud.

Frem til 22/12-2002:	Uhindret import og salg af importerede film.
23/12-2002 - 28/2-2003:	Ingen import, men udsalg af eksisterende varelager.
1/3-2003 - 29/11-2005:	Salg af eksisterende varelager samt parallelimport af film fra de selskaber, der ikke havde forbudt det.
30/11-2005 til nu:	Hverken parallelimport eller udsalg af varelageret.

Fire årsager til, at FDV's medlemmer ikke meddelte forbud

1. De mente ikke, at deres licens omfattede andre licenshaveres udgivelser jf. Sandrew Metronomes brev af 15. januar 2003 (side 596).
2. De var ikke generet af parallelimporten, da de selv ejede datterselskaberne og tjente penge på filmsalget under alle omstændigheder jf. CIC Video.
3. De ville afvente resultatet af tvisten om lovens gyldighed for at være sikker på ikke at gøre noget forkert ved at blande sig i salget af andres udgivelser.
4. De lod mig importere i god tro med fuldt overlæg med henblik på at kunne smække et monstrøst erstatningskrav på bordet på et senere tidspunkt.

Under alle omstændigheder havde de selv valgt ikke at meddele forbud, selvom de havde fået at vide, at det ville føre til, at jeg indstillede parallelimporten.

Retten finder ikke, at sagen er af en sådan principiel karakter, at der er grundlag for henvisning efter lovens § 226. Derimod må det, som også anført i rettens kendelse af 27. juni 2011, antages, at fortolkning af ophavsretslovens § 19, har væsentlig betydning for sagen, og at parterne har en væsentlig forskellig opfattelse heraf, særligt for så vidt angår bestemmelsens overensstemmelse med EU-retten. På denne baggrund finder retten, at sagen bør behandles af 3 dommere, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3, litra 1 og 3.

Mette Langborgs underkendelse af Ole Høyer, 30. juli 2012

Ingen henvisning - ingen afklaring

Mette Langborg ophævede advokatpålægget, men hun gjorde det umuligt at få en autoritativ afgørelse på tvisten om ophavsretslovens fortolkning. Peter Schønning protesterede mod en henvisning til landsretten, men det var intet problem for ham, at sagen blev behandlet af tre dommere, så sådan blev det naturligvis.

På intet tidspunkt i de forløbne år havde nogen dommer i sagen anerkendt, at der var andre muligheder for fortolkning, end at FDV's udtrykkelige tilladelse var en betingelse for parallelimport. Det var utænkeligt, at en byretsdommer ville lave om på det. Det var næsten lige så tvivlsomt, at landsretten ville ændre retspraksis. Selv når sagen nåede til Vestre Landsret, ville dommerne tænke ligesom Lilholt (side 275): "Vi kan ikke underkende praksis. Vi er ikke Højesteret."

Ved at underkende Ole Høyers vurdering og kendelse fjernede Mette Langborg adgangen til Højesteret, og jeg så i øjnene, at det var umuligt at få en autoritativ afklaring på fortolkningen af regional konsumption. Jeg kunne højst håbe på, at én af de tre dommere ville anerkende de erstatningsretlige betingelser, så jeg ikke også blev dømt til at betale en formue i erstatning til FDV.

Jeg anså det for udelukket, at sagen blev afsluttet med byrettens dom, men det betød ikke, at jeg gav op. Jeg troede jo heller ikke, at erstatningssagen mod Skat blev afsluttet med Østre Landsrets dom, men det lykkedes at gøre det så svært for dommerne at dømme mod mig, at jeg fik medhold, og jeg ville selvfølgelig gøre mit bedste for at gentage kunststykket her.

FDV's advokater skiftede mening, som vinden blæste, men den basale taktik var konstant: Laserdisken har parallelimporteret film => Laserdisken skal betale erstatning til FDV. Og sådan fremturede de uophørligt.

FDV's processkrifter handlede næsten udelukkende om, hvor mange film jeg havde solgt uden tilladelse, og hvordan erstatningskravet var opgjort. For mig var det ligegyldigt, om jeg havde solgt én, 100 eller 10.000 film. Ikke én eneste film var solgt, uden at FDV kendte til det og havde haft mulighed for at forhindre det, og det var afgørende i forhold til de erstatningsretlige betingelser.

Jeg meddelte på forhånd, at jeg ikke ville drøfte det bevissikrede materiale og erstatningskrav baseret på dette. Jeg anerkendte heller ikke byrettens kompetence til at fortolke ophavsretsloven, så derfor søgte jeg ikke en byretsdom herom.

Laserdiskens vidner

Mit forsvar var centreret om Johan Schlüters fortolkningsbidrag til Kulturudvalget (side 557 og 572), Torben Steffensens løfte om at holde mig orienteret (side 589) og brevene til Niels Bo Jørgensen og FDV's medlemmer (side 592 og 593).

Peter Schønning lod som ingenting og besvarede heller ikke provokationerne. Det skal måske tilføjes, at en provokation i retlig forstand ikke er provokerende. Det er blot en opfordring til modparten om at komme med en oplysning, f.eks. om hans holdning til sagens hovedemner jf. eksemplet på side 889.

Jeg havde helst undgået at indkalde en masse vidner, men det var umuligt at forudse, hvad Peter Schønning kunne finde på at påstå under domsforhandlingen. Jeg havde dårlige erfaringer med afhøringer i retten. Jakob Stegelmann havde jo ikke mindre end tre gange taget turen fra København for afgive forklaring i retten om Panoptikons parallelimport og André Poulsens forgæves forsøg på at standse ham, men ikke én eneste gang havde nogen skrevet noget ned.

Jeg ville også undgå, at dommerne manipulerede med vidneforklaringerne, så alle vidner - med én enlig undtagelse - fremlagde skriftlige vidneerklæringer, som de vedstod i retten under ansvar. Den enlige undtagelse var Dorete Bager, der var meget modvillig. Først meldte hun afbud med den begrundelse, at hun havde en anden aftale. Det kan man ikke bare gøre som vidne, påpegede jeg, hvorefter hun appellerede til både Mette Langborg og retspræsident Christian Lundblad for at slippe. Men hun var et vigtigt vidne for mig, og hun var selv skyld i, at der ikke var andre vidner til stede under fogedforretningen, idet hun havde bortvist Lars Borberg og Grete Dahl. Derfor havde jeg ikke specielt ondt af hende.

Jeg havde ikke lov til at indkalde Lars Segato, så Dorete Bager var den eneste, der kunne bekræfte, at hun havde forbudt mig at returnere filmene, og at hun ikke var i stand til at gennemføre beslaglæggelsen. Hun var fjendtlig, men ville vel ikke lyve direkte under ansvar? Jeg fremlagde min forklaring og 14 vidneerklæringer:

1. Bent Rasmussen, direktør for Esselte Video A/S og CIC Video I/S.
2. Jakob Axel Nielsen, Laserdiskens advokat og rådgiver.
3. Anders Hjulmand, Laserdiskens advokat og rådgiver.
4. Per Christensen, Laserdiskens advokat og rådgiver.
5. Henrik Karl Nielsen, Laserdiskens advokat og rådgiver.
6. Jørn E. Hansen, Laserdiskens revisor og rådgiver.
7. Jakob Christensen, Laserdiskens revisor og rådgiver.
8. Peter Risby Hansen, redaktør af *Alt om DVD*.
9. Lars Borberg, journalist på Nordjyske Stiftstidende.
10. Niels Ole Pedersen, Laserdiskens filmindkøber.
11. David Bjerre, Laserdiskens filmmedarbejder.
12. Morten Dam Madsen, Laserdiskens IT-medarbejder.
13. Mogens Vestergaard, Laserdiskens butiksassistent.
14. Anders Thyregod Madsen, indkøber hos leverandøren, ProShop ApS.

Den økonomiske betydning af parallelimport for CIC Video

CIC Video blev etableret i Danmark i 1992 som filial af (det internationale) CIC Video, der var et interessentskab med Paramount og Universal Studios som interessenter. CIC Video i Danmark var således en integreret del af CIC Video (internationalt), og det spillede ingen afgørende rolle for CIC, om man tjente på sine rettigheder ved salg i det ene land eller i det andet. Da Laserdisken henvendte sig til os for at få at vide, om vi kunne tillade parallelimport af Paramount titler på laserdisks, drøftede vi sagen både internt i den danske virksomhed og med hovedkontoret. Netop fordi vi var overbevist om, at denne parallelimport ville medføre indtægter til CIC under alle omstændigheder, besluttede vi, at vi ikke ville lægge hindringer i vejen for Laserdiskens parallelimport. Det meddelte vi Hans Kristian Pedersen på et møde i virksomheden, som så vidt jeg husker fandt sted engang i foråret 1992.

Direktør Bent Rasmussens vidneerklæring til Retten i Aalborg

Bent Rasmussen

Ikke siden 1992 har FDV fremlagt dokumentation for deres påståede rettigheder, der viste sig at være ganske almindelige licensrettigheder med ret til at fremstille eksemplarer af et værk i en aftalt periode (side 288). Jeg afviste generelt, at FDV's medlemmer kunne råde over film, andre licenstagere havde udgivet. I retssagen mod Laserdisken ApS havde Lars Segato fortalt, at de var rettighedshavere i kraft af ejerforholdene. Medlemmerne var ejet af de filmselskaber, som havde udgivet de importerede film, og på den måde var de rettighedshavere, forklarede han.

Den forklaring efterlader bare det problem, at filmselskaberne ikke samtidig kan påstå, at de har lidt tab ved salget. De har fået betaling for hver eneste film. Det er jo ikke piratkopier. Principielt er parallelimport ifølge FDV's fortolkning ganske vist ulovlig, men rettighedshaverne har ikke lidt noget tab, og det er altså en forudsætning for, at de kan få tilkendt erstatning i Danmark. I modsat fald er der tale om dobbeltbetaling. Det erindres, at det var statens succesfulde argument i ambi-sagerne (kapitel 51).

Bent Rasmussen havde fortalt mig, at hverken Esselte Video eller CIC Video var interesseret i FDV's retssag mod mig om udlejning af LaserDiscs, for Paramount og Universal tjente penge under alle omstændigheder, uanset hvilken licenstager der havde udgivet pladerne, og som direktør var han et troværdigt vidne.

Jeg havde ikke talt med Bent Rasmussen siden 1992, men jeg fandt frem til ham igen, og han ville gerne hjælpe mig ved at afgive forklaring for retten. Hans forklaring havde til formål at afvise FDV's påstand om, at de i kraft af ejerskabet kunne påberåbe sig rettighederne til de importerede film og samtidig påstå, at de led tab ved salget af disse film.

Er det i bund og grund ikke en absurd påstand, at jo flere film, jeg solgte, jo flere penge tabte rettighedshaverne? Men sådan argumenterede FDV's advokater.

Jakob Axel Nielsen

Jakob Axel Nielsen fortalte om baggrunden for oprettelsen af Laserdisken ApS, hvilket han havde anbefalet i 1999 på grund af den personlige risiko, jeg udsatte mig selv for i udlejningskonflikten med FDV.

Peter Schønning fremstillede mig som en af verdens største idioter. Han sagde igen og igen, at jeg udmærket vidste, at min parallelimport var ulovlig.

Jeg skjulte jo ikke min import. Jeg fortalte både Niels Bo Jørgensen og FDV's medlemmer, at jeg genoptog parallelimporten, altså "forbryderkarrieren", og så droppede jeg det beskyttende anpartsselskab og påtog mig risikoen personligt. Havde jeg beholdt anpartsselskabet, kunne jeg slippe for FDV's erstatningskrav ved at lade selskabet gå konkurs, men som den idiot jeg var, krænkede jeg åbent FDV's rettigheder under et personligt ansvar, der kunne efterlade mig med gæld resten af livet. Giver det mening, at jeg vidste, at min parallelimport var ulovlig?

Anders Hjulmand og Per Christensen

Advokaternes erklæringer støttede min beskrivelse af det faktiske forløb. Anders Hjulmand fortalte om hans forgæves forsøg på at få Dorete Bager til at holde et retsmøde før bevissikringen, og Per Christensen fortalte om samtalen med hende om de beslaglagte film samt om opdagelsen af formalitetsfejlen og min gradvise forståelse for, at den kunne have betydning. Han bekræftede også, at han foreslog, at jeg i svarskriftet gjorde byretten opmærksom på formalitetsfejlen.

Henrik Karl Nielsen, Jørn E. Hansen og Jakob Christensen

Henrik Karl Nielsen bekræftede flere faktiske begivenheder, bl.a. Dorete Bagers udlevering af det bevissikrede materiale på mødet den 11. december 2006 med ordene "nu har det ligget her længe nok" og Lars Segatos omtale af angivelsen af Laserdisken ApS i rekvisitionen som en fuldmægtigfejl. Han afviste også at have erklæret sig enig i Hans Esdahls beskrivelse af, hvad sagen drejede sig om.

Revisorerne bekræftede årsagerne til overdragelsen af aktiviteter i 1999 og 2004 og fortalte om det forbundne arbejde. Jakob Christensen bekræftede drøftelserne om forskellen på et anpartsselskab og en personlig virksomhed. Jørn E. Hansen blev tillige benyttet som ekspertvidne, da han forklarede, at de af FDV fremlagte bilag ikke kunne føre til den opfattelse, at et anpartsselskab var ansvarlig for det såkaldte kontrolkøb, fordi "ApS" ikke forekommer, og fordi det af CVR-registret fremgår, at det angivne CVR-nr. tilhører en enkeltmandsvirksomhed.

Peter Risby Hansen

Peter Risby Hansen bekræftede, at han benyttede Laserdiskens registreringer af de danske udgivelser i *Alt om DVD*, fordi de var de mest omfattende på markedet. Hans forklaring skulle imødegå en evt. påstand om, at jeg slet intet foretog mig, for det kunne Peter Schønning sagtens finde på, hvis ikke jeg dækkede mig ind.

Lars Borberg

Bevissikringen i Laserdisken var en historie af offentlig interesse, og Lars Borberg havde baseret avisartiklen på samtalerne med mig, for Dorete Bager havde smidt ham og Grete Dahl ud af butikken, og hverken Dorete Bager eller Lars Segato ville udtale sig til ham efterfølgende.

Så har jeg bare fundet på det hele? Herunder at jeg hjalp Dorete Bager, da hun ikke kunne udpege de film, der skulle beslaglægges? I så fald løj jeg også for Lars Borberg, for han beskrev det nøjagtigt, som jeg havde beskrevet det for ham.

Laserdiskens medarbejdere: Niels Ole, David, Morten og Mogens

Fire af Laserdiskens medarbejdere afleverede erklæringer.

Niels Ole fortalte om mødet med Paramounts repræsentant, da han som svar på min henvendelse og spørgsmål til Paramounts direktør meddelte, at Paramount ikke ville forbyde parallelimport. Niels Ole forklarede også, at han havde sat *101 Dalmatians II* fra de oprindeligt beslaglagte film til salg igen, da han havde fået at vide, at den danske udgave var udgået. Han vidste godt, at parallelimport var forbudt, men han mente ikke, at det var tilfældet længere.

David fortalte både om arbejdet med at registrere de danske udgivelser og om arbejdet med at fjerne de forbudte film fra lageret sammen med sin kollega efter besøget af fogedretten i Laserdisken i København den 29. november 2005.

Morten vedstod den forklaring, han havde skrevet til Vestre Landsret til brug i det første kæremål om forbudt-programmets virkemåde. Derefter fortalte han om fogedforretningen, hvor han blev kaldt på arbejde på sin fridag, fordi han skulle hjælpe fogedrettens IT-medarbejder og senere udarbejde findelister med de film, Lars Segato havde forbudt, og som derfor skulle fjernes fra butikken.

Det var Mogens, der tog mod Dorete Bager & Co. og først troede, der var tale om en practical joke. Han gav sig selv den opgave at følge Lars Segato, som var utrolig nysgerrig og snusede rundt i alle lokaler. Det var også Mogens, der brugte hele natten på at fjerne de forbudte film, så forretningen kunne tage imod kunder igen allerede den følgende dag. Han bekræftede specifikt, at *101 Dalmatians II* var blandt de film, han havde fjernet fra lageret den 29.-30. november 2005.

Anders Thyregod Madsen

Anders Thyregod Madsen var indkøber hos ProShop ApS, leverandør af FDV's DVD-plader til Laserdisken. Han bekræftede, at *101 Dalmatians II* i januar 2006 blev registreret som udgået, og at han gav Laserdisken besked. Som den eneste af de 14 frivillige vidner mødte han ikke op i retten for at bekræfte erklæringen.

Det var afgørende for mit anbringende jf. retsplejelovens § 653 c, at der ikke var tvivl om, at bevissikringen fandt sted den 29. november 2005, og hvem var bedre til at bekræfte dette end rettens egen IT-medarbejder, Thomas Førby? Men det var ikke muligt at indkalde ham, for byretten havde ingen kontaktoplysninger på ham!

Laserdiskens samlede processkrifter

Domsforhandlingen blev berammet til tre dage fra mandag den 13. maj 2013 med en fjerde dag i reserve.

Der skulle ikke være tvivl om, hvad jeg mente om sagens emner, så jeg skrev et processkrift om hvert hovedemne og opsummerede i det sidste processkrift, hvor jeg mindede om, at det var en justifikationssag efter en fogedforretning, der var gennemført uden en kendelse. Jeg samlede processkrifterne i et praktisk limet hæfte. Jeg ville ikke være skyld i, at dommerne ikke var fuldt informeret om, hvad det drejede sig om. Hæftet var på 68 sider og havde følgende indhold:

Introduktion	1-2
Processkrift vedr. betydningen af sagsøgers formelle fejl	3-4
Processkrift vedr. ejerforholdene og informationerne herom	5-11
Processkrift vedr. påstanden om fogedforbud	12-19
Processkrift vedr. påstanden om erstatning for beslaglagte film	20-29
Processkrift vedr. sagsøgtes skiftende holdninger	30-40
Processkrift vedr. konflikten med domstolene	41-46
Processkrift vedr. konkurrencen "13 rigtige"	47-54
Processkrift vedr. betydningen af ophavsretslovens fortolkning	55-66
Processkrift vedr. den rette løsning (samlet konklusion)	67-68

Det er normalt, at sagsøger udarbejder en fælles bilagsekstrakt, hvor de relevante bilag er samlet for retten, men Peter Schønning gik med til, at jeg lavede min egen ekstrakt, hvortil jeg kunne henvise i de sammenfattende processkrifter.

Mine bilag kunne være i ét enkelt ringbind. Der var 326 sider dokumentation og 57 sider såkaldt materialesamling, der ikke handler om faktiske forhold, men er juridisk litteratur, der støtter en opfattelse af lovens fortolkning. Det kan f.eks. være domme, betænkninger, lovforslag, noter til *Karnovs Lovsamling* osv.

På min anmodning bekræftede dommerne, at de læste processkrifterne.

Ét element havde særligt irriteret mig lige siden fogedforretningen: Dommernes blinde tillid til FDV's advokater. Det var helt surrealistisk, som dommerne troede på dem, selv når noget var tydeligt usandt og let at verificere. Lars Segato kunne sige ét og få medhold, og øjeblikket efter kunne han sige det modsatte og også få medhold i det, uden at nogen løftede et øjenbryn.

Lad mig blot tage et enkelt eksempel: I brevene til Retten i Aalborg (side 798) og Østre Landsret (side 810) bekræftede Lars Segato, at Vestre Landsret kendte til formalitetsfejlen. Derefter lagde både Dorete Bager (side 822) og Vestre Landsret (side 826) alligevel til grund, at jeg intet havde fortalt. Og ingen forholdt sig til, at det allerede af hjemmesiden og af FDV's fremlagte faktura fremgik, at jeg - og ikke Laserdisken ApS - stod bag "kontrolkøbet". Det var vildt frustrerende.

Processkriftet vedr. sagsøgtes skiftende holdninger gennemgår 17 sådanne kovendinger, løgne og manipulationer, som dommerne bare havde lukket øjnene for.

FDV's dokumentation og bevisførelse

Peter Schønning undlod at forholde sig til Johan Schlüters fortolkning af ophavsretsloven. Det var åbenbart en svipser, da Lars Segato anerkendte uenigheden om fortolkningen og dermed antydede, at der er mulighed for flere fortolkninger.

Peter Schønning henviste bare til sine egne notater som kontorchef (kapitel 40), ja, netop dem med den fortolkning, Johan Schlüter kaldte "fejlagtig", da et flertal i Folketinget viste sig at være kritisk over for et importforbud, men i FDV's sager ville ikke én eneste dommer forholde sig til dette. Den eneste skriftlige reference til Johan Schlüters fortolkningsbidrag er som nævnt Dorete Bagers forvanskede gengivelse i kendelsen om fogedforbud (side 823).

Peter Schønning fokuserede kun på én ting: Hvor stor erstatning Laserdisken skulle betale. Beløbsmæssigt lagde han til grund, at parallelimport skulle takseres på samme måde som piratkopiering, dvs. 70 kr. pr. eksemplar. FDV havde troligt gennemgået det bevissikrede materiale og opgjort, at jeg i perioden fra 1. juli 2004 til 29. november 2005 havde solgt 9.739 eksemplarer af filmværker i strid med FDV's medlemmers rettigheder. Jeg skyldte dermed FDV 681.730 kr. i vederlag, hvortil han skønsmæssigt lagde 500.000 kr. ovenpå i erstatning.

Peter Schønning fremlagde også en materialesamling (174 sider), en samling af retsbøger og kendelser (124 sider), en samling af processkrifter (373 sider) og en mammutsamling på 15 bind af udskrifter fra det bevissikrede materiale på ikke mindre end 6.995 sider. Mon opgørelsen var lige så manipuleret som FDV's lister over udlejede film (side 297)? Det ville sikkert kun more ham kosteligt, hvis jeg spildte min tid med at gennemgå de 6.995 sider, og det afstod jeg fuldstændig fra.

Bevisførelse

Der vil under hovedforhandlingen blive afgivet partsforklaringer af følgende:

- Salgs- og marketingdirektør Thomas Schultz, SF Film & Video A/S
- Salgsdirektør Jan Klarskov, Walt Disney Studios Home Entertainment A/S

Sagsøger påberåber sig følgende bilag:

\- - -

24. Lagerlister udvisende indholdet af sagsøgtes lager af film importeret fra USA, Hong Kong eller Korea på bevissikringstidspunktet den 29. november 2005.
25. Print fra cd-rom indeholdende en kopi af det hos sagsøgte den 29. november 2005 elektronisk indsamlede bevismateriale.

FDV's påstandsdokument v/Peter Schønning, 11. april 2013

Domsforhandlingen

Peter Schønning skulle forelægge sagen, dvs. fortælle retten, hvad der var sket og i fornødent omfang gennemgå dokumentation. Er det ikke en fordel at være i den position? Det mente jeg, og jeg var ikke tryg ved det, selvom han ifølge retsplejeloven har pligt til at gøre det objektivt. Jeg var skeptisk og havde drøftet det med Per Christensen. "Jeg tror, han er professionel nok til at gøre det objektivt," havde han beroligende sagt til mig, men der tog han grueligt fejl.

Peter Schønning gik udenom alt det kontroversielle om lovens fortolkning og udvekslingen af breve mellem FDV og mig. Alene baseret på sine egne notater til Folketinget fastslog han, at parallelimport var forbudt, og derefter gik han direkte til 2005, hvor FDV "til deres enorme overraskelse" tilfældigvis opdagede, at jeg havde kastet mig ud i nye krænkelser. Det var i den grad kommet bag på dem, at jeg kunne finde på noget så dumt, da jeg lige havde overstået en lang retssag om ulovlig udlejning. De havde reageret med det samme og foretaget et kontrolkøb, der beviste den ulovlige adfærd, og derefter havde de både internt og i forhold til moderselskaberne afklaret, hvordan de skulle forholde sig til problemet.

Det meste af mandag formiddag gik med, at han gennemgik det bevissikrede materiale, hvorfra han fandt den ene film efter den anden, som jeg havde solgt, og som et medlem af FDV angiveligt havde enerettighederne til. Det beviste han ved at slå op i en stor mappe, der ifølge ham indeholdt en samlet fortegnelse over foreningens filmrettigheder. Det fortsatte helt til middag, og jeg var tvunget til at holde mund. Da han omsider blev afbrudt af pausen, var jeg rasende. Skulle det forestille at være en objektiv forelæggelse?

Mette Langborg var ikke dummere, end hun efter middagspausen spurgte, om jeg havde supplerende bemærkninger. Jo, det havde jeg, og hun gav mig faktisk frie hænder til at foretage en supplerende forelæggelse. Man kan roligt sige, at sagen blev forelagt to gange - på to meget forskellige måder.

Peter Schønning havde før domsforhandlingen foreslået, at vi kunne spare tid, hvis vi undlod at læse dokumentation op i retten. "Det er ikke nødvendigt efter de nye regler," fortalte han. "Hvis vi nøjes med at læse op under proceduren, kan vi måske nå det hele på to dage," foreslog han. Jeg ignorerede ham.

Jeg indledte min forelæggelse med at rose ham for en overbevisende indsats. Det var tæt på, at jeg selv følte mig skyldig af at høre på ham, men jeg vidste altså, at sandheden var en ganske anden. Og så gennemgik jeg alt det, Peter Schønning havde sprunget over. Jeg læste omhyggeligt Johan Schlüters fortolkningsbidrag, Kulturministeriets aka Peter Schønnings kommentar til Kulturudvalget samt min korrespondance med FDV's advokater og FDV's medlemmer. Jeg fortalte om de foranstaltninger, jeg havde gjort for at kunne respektere medlemmernes forbud, men kun SF Film og Scanbox havde reageret. Jeg bemærkede, at det også var de to, der havde svaret via Torben Steffensen. Hvis andre ville undgå parallelimport, skulle de blot meddele det, men det gjorde de først den 29. november 2005.

Dorete Bagers vidneforklaring

Dorete Bager havde faktisk en anden aftale tirsdag den 14. maj 2013, som ifølge tidsplanen var afsat til vidneforklaringer, men jeg havde ikke noget imod, at hun afgav forklaring allerede mandag. Hun havde kæmpet mod afhøringen, og det var indskærpet for mig, at jeg skulle holde mig til det spørgetema, jeg havde angivet. Tilsyneladende frygtede de, jeg ville forfølge hende personligt, men jeg var kun ude på at få hende til at fortælle, hvad der faktisk var sket. Alligevel virkede hun skræmt og forsagt, da hun mødte op i retten.

Det var begrænset, hvad hun kunne huske, og hun rodede rundt i, hvornår hun havde talt med Per Christensen, og hvornår hun havde talt med Anders Hjulmand. Hun kunne ikke huske, at jeg havde bedt om at returnere filmene, og hun afviste, at hun havde foreslået, at jeg skulle stå for beslaglæggelsen. Hun mente slet ikke, at filmene var beslaglagt, og hun beklagede, at hun havde brugt det ord.

- Det var ikke en beslaglæggelse, fortalte hun og uddybede: - Der var tale om en civil ransagning, hvor filmene skulle oplagres uden for Laserdiskens bygning, medmindre vi fandt en anden løsning.

Hun fik trods alt sat nogle ting på plads. Hun forklarede, at hun ikke havde reageret på FDV's påstand om beslaglæggelse i reparationssagen på grund af den aftale, der blev indgået i den første sag, og hun afviste, at hun havde tillagt min skriftlige forklaring om salget af *101 Dalmatians II* betydning.

Jeg var tilfreds med forløbet. I modsætning til Vestre Landsret anede hun ikke, at *101 Dalmatians II* var importeret før fogedforretningen og var fanget af forbudt-programmet, men var sat til salg igen efter meddelelsen om, at filmen var udgået hos FDV's medlem. Baseret på de faktiske omstændigheder ville det være let for dommerne i justifikationssagen at hæve fogedforbuddet.

Uanset hendes besynderlige ordvalg bekræftede hun, at filmene i realiteten var beslaglagt. Hun brugte blot ordet "oplagret". Vi havde fundet en løsning, så mine film ikke skulle "oplagres" uden for Laserdisken. Hun var befriende klar i mælet, da hun forklarede, at hun ikke reagerede på FDV's påstand om beslaglæggelse i reparationssagen, fordi spørgsmålet var løst af den indgåede aftale. Trods hendes usikre optræden støttede hendes forklaring i virkeligheden mine påstande.

Jeg havde forberedt en illustration af Dorete Bagers dilemma for dommerne. Jeg havde pakket 25 forskellige DVD-plader fra hele verden i en lille kasse. Det svarede til én promille af det varelager, Dorete Bager stod overfor, da hun skulle gennemføre beslaglæggelsen i praksis. Udfordringen for hende og Lars Segato var fra 25.000 film at udvælge netop dem, der opfyldte kriterierne.

- Lad os se, om I tre dommere kan klare opgaven. I er velkommen til at få Peter Schønning til at hjælpe jer. I skal udvælge de film, som er udgivet i et land uden for EØS-området, og som et af FDV's medlemmer samtidig har rettighederne til i Danmark, sagde jeg til Mette Langborg og ville overrække hende kassen.

- Vi kan godt se problemet, sagde hun afvisende og tog ikke mod kassen.

Thomas Schultz' vidneforklaring

Thomas Schultz var ikke blot salgs- og marketingdirektør for SF Film, men også formand for FDV. Han fortalte generelt om film- og videobranchens virkemåde, om forholdet til Hollywoodselskaberne og forholdet til biograferne og "vinduet", så en film først udkommer på video, når den har kørt en periode i biografen. Han fortalte, at det skader biografsalget, hvis en film kan købes på DVD på samme tid. Han var interessant at høre på, men hvad havde det med retssagen at gøre?

Jeg havde ikke mødt ham før, men vi havde en historie. Jeg dystede med ham i radioen allerede i 1989, hvor han arbejdede for Metronome, der som det første danske selskab begyndte at udgive salgskassetter og dermed tog konkurrencen op med Laserdisken. Det førte til, at jeg kom til at handle med de danske selskaber. Og det var ham, der advarede mig om, at nogen havde klaget over min udlejning af LaserDiscs (side 283-284). Vi havde et udmærket forhold til hinanden.

Det var også Thomas Schultz, der havde underskrevet brevet om forbud i 2003 (side 593). Da han var færdig med sin forklaring, kunne jeg stille spørgsmål. Jeg startede med at få bekræftet, at det var hans underskrift på brevet, og jeg fortsatte:

- Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvorfor SF Film har anlagt sag mod mig?

Han var ét stort spørgsmålstegn, så jeg uddybede.

- Jeg skrev til SF Film, at jeg ville respektere et forbud mod parallelimport, og du svarede ifølge det brev, vi lige har set på. Jeg ved, jeg har gjort mit bedste for at overholde løftet, så det undrer mig, at SF Film har anlagt sag mod mig.

Han var stadig helt blank og forstod ikke, hvad jeg mente, så jeg prøvede igen:

- Altså, du fører retssag mod mig. Du har bedt om fogedforbud, og du kræver erstatning, så du må have den opfattelse, at jeg er løbet fra mit løfte. Hvornår og hvorfor fik du den opfattelse? Og hvorfor gav du mig ikke lige et kald?

- Nej, nej, udbrød han, da tiøren faldt. - Sådan gik det slet ikke til. Jeg fik en henvendelse fra foreningens advokat, og når foreningens advokat beder os være med i en retssag, deltager vi naturligvis. Det var noget med et prøvekøb!

Jan Klarskovs vidneforklaring

Jan Klarskov fortalte om Walt Disneys verdensomspændende strategi om at holde Walt Disneys film friske ved kun at have dem på markedet i kortere tidsrum af gangen. Der skulle ikke Disney-film i udsalgskurvene. Anders Thyregod Madsen havde beskrevet det samme i det første udkast til vidneerklæring, men jeg havde bedt ham begrænse forklaringen til fakta. Men ok, nu fik retten en forklaring på, hvorfor licensperioden til Walt Disneys film er forholdsvis kort.

Jan Klarskov fortalte ikke noget, jeg ikke vidste i forvejen, og han så ud til at tale sandt. Det var hovedkontoret, der bestemte, om en film skal lukkes ned, som han kaldte det. Selvom han gerne ville sælge ud over den periode, måtte han ikke. De gemte nogle eksemplarer, som de pr. kulance kunne bytte til en ulykkelig mor, der var kommet til at knække en plade, men de havde ikke lov til at sælge filmen.

Hullerne i Jan Klarskovs forklaring

Jan Klarskov fortalte, at parallelimporten saboterede deres markedsføringsplan. Det er en katastrofe, når parallelimporterede film sælges, mens filmen stadig vises i biografen, og derfor krævede FDV erstatning ud over vederlag. Han anerkendte, at moderselskabet tjener penge, når jeg køber de amerikanske eksemplarer, men det hjælper ikke det danske datterselskab, fordi det har sine egne budgetter.

Efter hans forklaring fik jeg mulighed for at stille spørgsmål, og han gentog, at det er moderselskabet, der dikterer den tilladte salgsperiode. Det harmonerer naturligvis ikke med påstanden om, at FDV's medlem havde enerettighederne på tidspunktet for salget, altså den 7. december 2006. Selskabets egen direktør sagde direkte, at de ikke havde ret til at sælge filmen på det tidspunkt!

Der var ikke fremlagt en kontrakt, men den logiske forklaring er, at der i Walt Disney's kontrakt med det danske aktieselskab, Buena Vista Home Entertainment A/S, er specificeret, at licensaftalen gælder i den periode, hvor filmen må sælges. Hvis moderselskabet havde lagt sag an, var situationen en anden, men påstanden i retssagen gik ud på, at det danske medlem af FDV havde enerettighederne netop den dag, og det blev ikke bevist af Jan Klarskovs vidneforklaring. Tværtimod.

Jeg var forberedt på argumentet om, at min parallelimport saboterer FDV's fine markedsføringsplan, men filmselskaberne bestemmer altså selv, hvornår filmene udgives på DVD, og oftest udkommer de på samme tid over hele verden. Det sker imidlertid af og til, at enkelte film har så stor succes i biografen, at der opstår en pukkel af film, der må vente på at få premiere. Så må DVD-udgivelsen udskydes. Jeg havde taget nogle aktuelle engelske udgivelser med og angivet releasedatoen:

	England	**Danmark**
Gone (Blu-ray og DVD)	13/8-2012	9/4-2013
Aladdin (Blu-ray)	15/4-2013	Kun DVD!
Hunchback of Notre Dame (Blu-ray)	15/4-2013	Kun DVD!
Jagten (Blu-ray og DVD)	27/3-2013	7/5-2013
Anna Karenina (Blu-ray og DVD)	4/2-2013	Ikke udgivet
Les Miserables (Blu-ray og DVD)	13/5-2013	Ikke udgivet

De sidste to film spillede stadig i biograferne og var end ikke planlagt til dansk videoudgivelse endnu. De to tegnefilm var i England udgivet på både Blu-ray og DVD, men i Danmark var de kun udgivet på DVD.

- Er importen fra England ikke lige så ødelæggende for jeres markedsføringsplaner? spurgte jeg. - Jo, den er lige så skadelig, men den kan vi ikke gøre noget ved, svarede han og overså dermed den pointe, at hans nationale markedsføringsplaner under alle omstændigheder saboteres af EU og det indre marked. Selvom importen fra USA ophørte, kunne kunderne købe de engelske udgaver.

- Hvis min import fra USA er så skadelig, var det så ikke værd at besvare mit brev? spurgte jeg. Det kunne han ikke svare på, for han var ikke direktør i 2003.

Bevisførelse og procedure

Peter Schønning ville have domsforhandlingen overstået så hurtigt som muligt, så han foreslog, at mine vidners erklæringer blev godtaget, uden at vidnerne mødte frem i retten for at vedstå dem. Forslaget kom så sent, at jeg kunne ignorere det, men jeg foretrak, at erklæringerne blev læst op i retten. Kun på den måde kunne jeg være sikker på, at dommerne fik kendskab til dem.

Alt tydede på, at jeg var faldet i samme fælde som i injuriesagen. Jeg havde spildt flere år på at angribe gyldigheden af regional konsumption, og imens havde Johan Schlüter og Peter Schønning stille og roligt etableret den ønskede praksis, som tre byretsdommere umuligt kunne ændre mere end 10 år senere.

Johan Schlüter overdrev ikke, da han roste sig selv for den troværdighed, han var omgivet med. Hvis hans navn stod på en bevissikringsrekvisition, var det en garanti for, at bevissikringen blev gennemført. Dommerne troede på alt, hvad der kom fra FDV's advokater, og deres påstande og begrundelser blev ukontrolleret brugt i domme og kendelser. Det kunne forklare Vestre Landsrets absurde adfærd i de to kæremål. Jeg havde svært ved at tro, at dommerne løj med fuldt overlæg, og den eneste anden forklaring var, at de havde fuldstændig tillid til FDV.

Denne domsforhandling var anderledes, fordi dommerne for første gang blev præsenteret for hele sandheden. Jeg var meget omhyggelig med, at alt blev læst op i retten for dommerne, Mette Langborg, Dot Buchtrup og Iver Iversen. At der gik en hel dag med at føre vidnerne ind, så erklæringerne kunne læses op, var en pris, jeg gerne betalte, og jeg hoppede ikke på Peter Schønnings forslag om at nøjes med at henvise til dokumentationssamlingen. Nej, jeg læste alt relevant op.

Der var en god stemning i retten, og da vi på tredjedagen nåede til procedurerne, uddybede jeg den lidt spidse proceserklæring om, at jeg ikke anerkendte byrettens kompetence til at fortolke ophavsretslovens § 19.

- Jeg havde selvfølgelig gerne set, at tvisten om ophavsretslovens fortolkning fik en autoritativ afgørelse, men det kan ikke lade sig gøre i en sag ved byretten, fordi den nuværende retspraksis har været *de facto* anerkendt også af landsretten i over 10 år. Det dilemma vil jeg slet ikke udsætte byretten for.

- Påstandene om forbud og erstatning kan sagtens afgøres uden en autoritativ afgørelse på fortolkningstvisten, hvilket under alle omstændigheder forudsætter en præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen. Det er tilstrækkeligt at konstatere, at jeg ophørte med at parallelimportere allerede i 2005, og at de erstatningsretlige betingelser om culpa og tabsbegrænsningspligt ikke er opfyldt i nærværende sag. Lad mig for en god ordens skyld understrege, at jeg ikke er enig i Johan Schlüters fortolkning af ophavsretsloven. Jeg mener ikke, at FDV's medlemmer er ophavsmænd, men jeg har ageret efter Johan Schlüters fortolkning for at undgå strid med FDV, mens lovens fortolkning undersøges. Jeg mener stadig, at det spørgsmål bør afklares i en sag mod Kulturministeriet, der er ansvarlig for gennemførelsen af EU-retten. Den centrale uenighed vedrører EU-begrebet regional konsumption.

Om fogedforbuddet

Det erindres, at retssagen startede med FDV's anmodning om et forbud mod mig med den begrundelse, at de ville undgå tvivl om, at jeg var omfattet af det forbud, der var nedlagt mod Laserdisken ApS (side 813). Påstanden var dengang støttet på det faktum, at jeg havde indstillet parallelimporten og "agerede som værende omfattet af det nedlagte forbud" (side 816). Det blev senere bekræftet af FDV i kærereplikkens proceserklæring den 10. september 2007 (side 826).

Det er vel retshistoriens mest absurde begrundelse for at kræve et fogedforbud, og det blev vendt fuldstændig på hovedet den 11. december 2006 af salget af *101 Dalmatians II*. Jeg fik ikke mulighed for at forklare sammenhængen i fogedretten, men i justifikationssagen beviste jeg, at filmen blev fanget af forbudt-programmet og betragtet som beslaglagt, indtil den danske udgave udgik. Niels Ole vurderede da, at kriterierne for at forbyde salg ikke længere var opfyldt for filmen.

Jeg ville slet ikke have importeret filmen, hvis Buena Vista havde svaret på mit brev i 2003, og den ville ikke være solgt i Danmark, hvis jeg havde fået lov til at returnere de beslaglagte film (side 821). Kunne FDV ikke have gjort mere for at undgå den situation? Jeg havde immervæk forhindret, at situationen kunne opstå igen, idet jeg havde afleveret de beslaglagte film til byretten (side 835).

Dorete Bagers fejlagtige udgangspunkt var altså, at forbudt-programmet ikke virkede. Hun nedlagde forbud, fordi jeg ikke vil følge en fremgangsmåde, der med sikkerhed *ikke* fører til fred (side 823). Jeg gennemgik eksemplet med *Ying huang boon sik* for de tre dommere, og jeg havde også som bilag fremlagt den kronik, hvor jeg skriftligt redegjorde for det nytteløse i at indhente tilladelser.

Hvorfor pege fingre ad mine foranstaltninger? Det opsigtsvækkende eksempel viste sig at være et eksempel på det modsatte: at forbudt-programmet virker! Fire år senere spurgte jeg Dorete Bager, om der havde været klager over, at jeg ikke overholdt fogedforbuddet, selvom jeg ikke fulgte hendes pålæg, men brugte mine egne foranstaltninger? Hun bekræftede, at der ikke havde været klager.

Angående retsplejelovens betingelser for at nedlægge forbud (side 285) havde jeg frafaldet anbringendet om rette sagsøger undtagen for *101 Dalmatians II* for ikke at sætte byretten i en umulig situation. Det var nok, at betingelse nr. 2 og 3 ikke var opfyldt. FDV havde tiltrådt, at jeg havde indstillet parallelimporten, men faktisk var betingelse nr. 3 heller ikke opfyldt. Niels Bo Jørgensen havde allerede den 29. januar 2003 truet med fogedforbud (side 591), men først den 11. oktober 2005 gjorde han alvor af truslen. Ifølge U.2004.2532Ø var det alt, alt for sent.

> Det kan oplyses, at fogedretten ikke har modtaget klager fra rekvirenterne over Deres eventuelle manglende overholdelse af fogedforbudet. Fogedretten er ikke bekendt med mulige henvendelser til politiet.

Dorete Bager til Laserdisken, 7. januar 2011

Om erstatningskravet

Det erindres også, at anledningen til nærværende reparationssag var Henrik Karl Nielsens anmodning om at få returneret det regnskabsmateriale, der vedrørte min personlige virksomhed. Den anden rekvisitions direkte formål var at forhindre, at jeg fik tilbageleveret dette regnskabsmateriale. Dorete Bager afviste Henrik Karl Nielsens anmodning med den overraskende begrundelse, at det er uden betydning, om kendelsen vedrører mig eller selskabet. Reparationssagens blotte eksistens er i sig selv et vidnesbyrd om, at bevissikringen blev foretaget uden den fornødne kendelse, for ellers var det jo ikke nødvendigt med endnu en kendelse!

Selvom Dorete Bager havde udleveret materialet til Lars Segato i stedet for at levere det tilbage til mig, kan det ikke anvendes som bevis for krænkelser eller overtrædelser. Her er retsplejelovens § 653 c klar, og det forholdt jeg mig til, og det havde jeg i en separat modpåstand bedt byretten forholde sig til.

Byretten kunne umuligt foretage en autoritativ fortolkning af ophavsretsloven, men jeg havde omhyggeligt gennemgået både Johan Schlüters fortolkning til Kulturudvalget og min korrespondance med FDV og FDV's advokat Niels Bo Jørgensen. På tredjedagen var der ingen tvivl om, at konflikten var konstrueret af Torben Steffensen og Niels Bo Jørgensen. Ja, jeg havde selvfølgelig genoptaget den parallelimport, der ikke var forbudt, og det var muligvis blevet til tusinder af film i årenes løb. Det afgørende var, at ikke én eneste af de film var blevet solgt, uden at FDV forinden var orienteret om det og havde haft mulighed for at undgå det. De skulle blot give besked, ligesom SF Film og Scanbox havde gjort.

Peter Schønnings indledende forklaring om, at FDV i 2005 tilfældigvis havde opdaget, at jeg havde kastet mig ud i nye krænkelser, var en åbenlys løgn. Allerede den 29. januar 2003 havde Niels Bo Jørgensen opdaget lagerudsalget og truet med et fogedforbud, og jeg forklarede ham situationen den 9. februar 2003.

Hvis FDV's advokater tilfældigvis havde opdaget parallelimporten, havde de selvfølgelig anlagt sag mod den virksomhed, der stod bag salget, og det fremgik af fakturaen og hjemmesiden, hvem det var. Der var ikke tvivl om, at der var tale om en konstrueret tvist, hvor hovedelementerne var kovendingen i fortolkningen af ophavsretsloven og et vellykket forsøg på at narre mig til at parallelimportere i god tro igennem flere år.

Jeg sluttede af med at gennemgå al dokumentationen vedrørende de beslaglagte film, der ifølge min egen partsforklaring, de andre vidneforklaringer og også den skriftlige dokumentation var beslaglagt - lige indtil FDV i 2009 foretog endnu en kovending. Beslaglæggelsen behandles særskilt i kapitel 63.

Jeg var godt tilfreds med forløbet. Der var ingen tvivl om, at de tre dommere forstod, hvad der var sket. FDV's egne vidner havde endda været til stor hjælp. Jan Klarskov bekræftede, at han ikke havde ret til at sælge *101 Dalmatians II* den 7. december 2006, og Thomas Schultz bekræftede, hvad jeg hele tiden havde haft mistanke om: at det var FDV's advokater, der havde ønsket og iværksat retssagen!

62. Sandhedens time

Er dommerne "bare" sjuskede og fordomsfulde? Eller er de bevidste håndlangere for den danske mafia med folk som Johan Schlüter og Peter Schønning i spidsen? Årtiers tvivl blev omsider afklaret. Efter byrettens dom og forløbet ved Vestre Landsret står det lysende klart.

J'accuse...!

Lige fra min allerførste retssag, injuriesagen ved dommer Mogens Christensen, var det åbenbart, at dommerne ikke tog kritikken af FDV alvorligt, og de var ikke det mindste interesseret. Domsforhandlingerne mod FDV blev gennemført under dybe suk fra dommerne, mens jeg forklarede eller læste op fra dokumentationen. Ingen af de centrale omstændigheder er gengivet i nogen dom. Så hvorfor havde jeg en tro på, at det kunne blive anderledes denne gang?

Min søster var med i retten under domsforhandlingen i injuriesagen, og den knækkede hendes tillid til systemet. "De er ligeglade," var hendes opfattelse, og den har ikke ændret sig. Og hun tvivler på, at Margrethe Vestager og Folketingets medlemmer vil afse tid til at læse denne bog.

Jeg tror stadig på det gode i mennesket. Bortset fra forholdsvis få psykopater ønsker mennesket dybest set retfærdighed. Jeg troede optimistisk, at det var indgroede fordomme, der var årsag til, at Mogens Christensen, Arildsen, Lilholt, Ida Heide-Jørgensen og de andre dommere ikke havde andet end suk til overs for mig. Deres ører var lukket hermetisk til under domsforhandlingerne. Uden at bruge to sekunder på at overveje noget som helst afsagde de den forudbestemte dom. Jeg troede, det ville ændre sig, når det gik op for dem, hvad der foregik.

For mig lå forskellen i den tre dage lange og grundige domsforhandling, de to modpåstande, formalitetsfejlen, de udførlige processkrifter og de skriftlige vidneerklæringer. Jeg er ikke i tvivl om, at Mette Langborg & Co. efter den grundige domsforhandling var klar over, hvordan det hele hang sammen.

Min reaktion på dommen var derfor enorm skuffelse. Jeg har aldrig ønsket at bruge mit liv på retssager, og efter endnu en årrække med en ny ørkenvandring så jeg frem til at få sagen afsluttet, så jeg efter otte års pause kunne vende tilbage til arbejdet med at udvikle Laserdiskens hjemmeside. Det ændrede sig alt sammen, da jeg modtog dommen og drøftede den med Lars Borberg. Den aften blev kimen lagt til det projekt, der er manifesteret med *Den skjulte korruption*.

På det tidspunkt var det klart, at jeg umuligt kunne vinde retssagen ved at være flink og medgørlig. En rutineret advokat vil måske sige, at det ikke hjælper noget at føre krig mod dommerne, men jeg stod samtidig i en position, der ikke kunne blive værre. Jeg havde reelt intet at tabe. Samtidig er dommernes medvirken til de enorme økonomiske forbrydelser et relevant samfundsmæssigt problem, så jeg gjorde det til min mission at afsløre dette. Som arbejdstitel gav jeg projektet navn efter Émile Zolas åbne brev til den franske præsident: *J'accuse...!*

Resumé: Realiteten og formaliteten

Lad mig genopfriske, hvad tvisten grundlæggende handler om. Der er to emner, idet problemet kan opdeles i sagens realitet og sagens formalitet.

Sagens *realitet* er, at Johan Schlüter på FDV's vegne overbeviste et modvilligt Folketing om at gennemføre regional konsumption i ophavsretsloven ved at gå i rette med Peter Schønnings meget restriktive fortolkning. Alligevel ønskede han bagefter den restriktive fortolkning håndhævet. Jeg agerede efter Johan Schlüters fortolkning, og FDV kunne undgå min parallelimport blot ved at meddele forbud. Advokaterne Torben Steffensen og Niels Bo Jørgensen lod mig ikke desto mindre importere i god tro, indtil de uden varsel faldt mig i ryggen med en bevissikring og et monstrøst erstatningskrav, baseret på Peter Schønnings fortolkning.

Sagens *formalitet* er, at FDV's to advokater i deres arrogance havde overset, at deres kontrolkøb ikke vedrørte det anpartsselskab, de havde korresponderet med i 2003 og planlagt at falde i ryggen. Derfor blev razziaen mod mig gennemført uden den fornødne retskendelse, og derfor blev der ikke anlagt justifikationssag mod mig. Ifølge retsplejelovens § 653 c skal det bevissikrede materiale på min anmodning tilbageleveres, og det kan ikke anvendes som bevis for krænkelser.

Retsassessor Dorete Bager ignorerede dette og afsagde i stedet en ny kendelse om den bevissikring, hun allerede havde foretaget, og hun gav materialet til FDV.

Sagsfremstillingen i dommen

Byrettens dom ankom i min e-boks den 15. juli 2013. Det er en forholdsvis lang dom på 52 sider. Allerede indledningen stak i øjnene: "Disse sager, der drejer sig om prøvelse af en bevissikring og justifikationssag vedrørende et fogedforbud, er anlagt henholdsvis den 5. januar og 31. januar 2007."

Hvorfor stak det i øjnene? Fordi datoen for bevissikringen, som er sagens helt centrale emne, besynderligt nok er udeladt af dommernes sagsfremstilling.

Trods de mange sider er sagsfremstillingen yderst mangelfuld. Dokumenterne fra lovforslagets behandling i Folketinget og min efterfølgende korrespondance med FDV er naturligvis afgørende, men de er også udeladt. Det meste af dommen er en gengivelse af vidneerklæringerne og dommernes referater af forklaringerne fra Thomas Schultz, Jan Klarskov og Dorete Bager. Flere af vidneerklæringerne var af begrænset betydning, idet de kun var medtaget for at foregribe nye påstande fra Peter Schønning. De relevante vidneerklæringer er dog også taget med, selv når de går imod rettens konklusioner. Der er refereret til datoen for bevissikringen, den 29. november 2005, ikke færre end 41 gange.

Jan Klarskovs og Dorete Bagers forklaringer er gengivet korrekt, også selvom de faktisk bekræfter min opfattelse, men dommerne ændrede på Thomas Schultz' forklaring, så jeg var nødt til at indhente en supplerende erklæring til ankesagen. Den største fejl er dog, at den skriftlige dokumentation om ophavsretslovens fortolkning er totalt udeladt, og min korrespondance med FDV er groft manipuleret.

Dommernes censur

Konfliktens kerne omhandler fortolkningen af regional konsumption. For FDV og alle de andre internationale rettighedshavere, herunder Levi's og Converse, er det afgørende for deres markedskontrol, at butiksejernes import fra tredjelande anses for ulovlig, uden at rettighedshaverne behøver foretage sig noget.

Torben Steffensen og Niels Bo Jørgensen vidste udmærket, at jeg agerede efter Johan Schlüters fortolkning med de irriterende forudsætninger, at der *i Danmark* findes en rettighedshaver, som både *kan* og *vil* gribe ind, sådan som han sagde til Kulturudvalget. Af kulturelle årsager kæmper jeg for at bevare specialimporten, og den kan ikke bevares, hvis den restriktive fortolkning håndhæves. For FDV's advokater handlede det egentlig ikke om Laserdiskens parallelimport. De vidste udmærket, at et enkelt brev med en meddelelse om forbud på vegne af samtlige medlemmer ville føre til ophør af parallelimport i Laserdisken, men det indebar en principiel anerkendelse af den milde fortolkning, og det kunne skade deres ønske om en ansvarsfri markedskontrol. Så hellere stole på, at domstolene ville se gennem fingre med deres manipulationer.

Lovens fortolkning blev ikke drøftet under fogedforretningen, idet Dorete Bager slet ikke ville høre på mig, men i kæreskriftet fokuserede jeg på ophavsretslovens fortolkning og FDV's kovending på dette punkt. Måske læste dommerne i Vestre Landsret slet ikke kæreskriftet? Måske troede de på Lars Segatos løgn om, at jeg parallelimporterede i tillid til, at loven var ugyldig? Efterfølgende løj de selv og gav endda mig skylden for, at de havde overset formalitetsfejlen.

Dommens gengivelse af kendelserne i fogedsagerne fortæller intet om FDV's kovending, bagholdsangrebet og den grundlæggende tvist om ophavsretslovens fortolkning, men det var hovedemnerne under domsforhandlingen.

Ja, jeg ville have FDV's krav afvist på grund af formalitetsfejlen, men jeg ville bestemt ikke fremstå som en forbryder, der forsøgte at undslippe lovens lange arm på grund af en uheldig fuldmægtigfejl. Jeg gjorde det klart for dommerne, at jeg ikke havde gjort noget forkert. Formalitetsfejlen var blot en udvej for dommerne, så de kunne undgå at tage stilling til de kontroversielle emner om lovfortolkning og FDV's bagholdsangreb. Jeg gjorde det krystalklart, at FDV's fortolkning førte til en opdeling af det indre marked, og at EU's institutioner havde lagt en anden fortolkning til grund, da spørgsmålet blev behandlet ved EU-Domstolen.

Det blev alt sammen omhyggeligt gennemgået med oplæsning i retten. Da jeg var færdig, understregede Mette Langborg betydningen af spørgsmålet, idet hun meddelte, at *Processkrift vedr. betydningen af ophavsretslovens fortolkning* ville indgå i sagen med samme vægt som mit påstandsdokument.

Men ingen af de faktiske omstændigheder, jeg bygger min retsopfattelse på, er medtaget i sagsfremstillingen. På den baggrund er det ikke overraskende, at FDV fik medhold. Det vigtige er dommernes manipulationer, så lad os se nærmere på, hvordan de begrundede deres afgørelser. Jeg starter med forbuddet.

Tvisten mellem parterne udspringer særligt af, at Hans Kristian Pedersen fortolker ophavsretslovens § 19 sådan, at den ikke er til hinder for parallelimport fra lande udenfor EØS til Danmark, hvis ikke en dansk rettighedshaver positivt har nedlagt forbud herimod, mens FDV fortolker ophavsretslovens § 19 sådan, at den, der ønsker at foretage parallelimport fra lande udenfor EØS til Danmark, positivt skal indhente tilladelse hertil fra den danske rettighedshaver.

Hans Kristian Pedersen oplyste under hovedforhandlingen, at han overfor FDV's påstand 1 kun ville påstå afvisning og ikke frifindelse, da han ikke ønsker, at der under justifikationssagen sker en egentlig prøvelse af fortolkningen af ophavsretslovens § 19. Det må derfor lægges til grund, at Hans Kristian Pedersens spredning af film importeret fra lande uden for EØS stred mod medlemmerne af FDV's ret. Betingelserne efter retsplejelovens § 642, nr. 1, - hvorefter det skal godtgøres eller sandsynliggøres, at de handlinger, der søgtes forbudt, strider mod rekvirentens ret - var derfor opfyldt ved nedlæggelse af forbuddet i januar 2007.

Der blev nedlagt forbud mod Laserdisken ApS under en forbudsforretning den 29. november 2005. Det blev i den forbindelse konstateret, at Laserdisken ApS havde importeret og solgt dvd film fra lande uden for EØS. Laserdisken ApS var imidlertid ophørt den 1. juli 2004. Det var derfor nødvendigt at nedlægge et forbud overfor Hans Kristian Pedersen personligt, hvis forbuddet skulle have direkte virkning overfor ham. Ved brev af 25. september 2006 rettede Hans Kristian Pedersens advokat henvendelse til fogedretten og oplyste, at fogedrettens kendelse af 29. november 2005 alene havde retskraft overfor Laserdisken ApS, og at det indebar, at bevissikringen alene omfattede materiale mv., der tilhørte Laserdisken ApS, ligesom Hans Kristian Pedersen ikke var afskåret fra at råde over sit varelager. Advokaten anmodede samtidig fogedretten om at tilsende ham det materiale, der beroede i fogedretten i det omfang, det tilhørte Hans Kristian Pedersen. I fogedrekvisitionen af 5. oktober 2006 mod Hans Kristian Pedersen personligt henviste FDV til dette brev. Der var endvidere - inden forbuddet blev nedlagt - foretaget et prøvekøb hos Hans Kristian Pedersen, der viste, at det var muligt at købe en film, som Walt Disney havde rettighederne til.

Hans Kristian Pedersen gjorde under fogedforretningen blandt andet gældende, at kun SF Film og Scanbox havde reageret overfor ham med et direkte forbud mod salg af film, og at han derfor anså sig berettiget til at parallelimportere film i det omfang, der ikke blev nedlagt direkte forbud herimod. Morten Dam Madsen har forklaret, at forbudt-programmet alene tog højde for de rettighedshavere, der specifikt havde sagt nej til, at deres film måtte sælges. Da Hans Kristian Pedersen således mente sig berettiget til at importere og sælge film, som de øvrige rettighedshavere havde enerettigheder til, er det sandsynliggjort, at Hans Kristian Pedersen ville foretage de handlinger, der søgtes forbudt, ligesom formålet ville forspildes, hvis FDV var henvist til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang. Betingelserne for nedlæggelse af forbud efter retsplejelovens § 642, nr. 2 og nr. 3 mod Hans Kristian Pedersens import og salg af film, som FDV's medlemmer havde rettighederne til, var derfor også opfyldt. Den omstændighed, at den medarbejder, der havde solgt Walt Disney filmen, fejlagtigt troede, at der ikke var nogen rettighedshaver til filmen, kan ikke føre til andet resultat.

Dommernes bemærkninger til forbuddet, 15. juli 2013

Forbuddet

Forbuddet i 2007 fik ingen praktisk betydning, fordi jeg frivilligt ændrede adfærd allerede i 2005, men påstanden om forbud er interessant, fordi behandlingen af den viser, hvor langt dommerne ville gå for at opfylde FDV's mindste ønsker.

Det erindres, at påstanden om forbud oprindeligt var nedlagt for at undgå tvivl om, at jeg var omfattet af rettens forbud mod Laserdisken ApS (side 813). Det var ikke tilfældet, og det blev afklaret uden fogedrettens medvirken (side 800).

Forbud kan nedlægges efter retsplejelovens § 642, hvis tre betingelser alle er opfyldt (side 285), så lad os se, hvordan dommerne håndterede den opgave.

Betingelse nr. 1: Parallelimporten strider mod FDV's medlemmers ret

Jeg anførte, at FDV var mandatar for danske selskaber, der ikke var ophavsmænd og heller ikke var producenter. De var købmænd, der havde købt et antal licenser til at fremstille eksemplarer af diverse film, men der var ikke grundlag for til at anse dem for rettighedshavere til eksemplarer, andre lige så legitime licenstagere allerede havde bragt på markedet. Det var mit synspunkt, det har altid været mit synspunkt, og det burde dommerne forholde sig til.

FDV end ikke forsøgte at løfte bevisbyrden. Siden 1984 har FDV ført sig frem som rettighedshavere til *andres* udgivelser, uden at nogen har gjort indsigelse, og de overlod det simpelthen til dommerne at sikre, at der ikke blev rokket ved noget. Det klarede dommerne ved at henvise til, at jeg ikke havde fastholdt den påstand, der autoritativt afklarer ophavsretslovens fortolkning. Jeg opgav påstanden efter Hans Esdahls og Mette Langborgs underkendelse af Ole Høyer, for det nytter ikke at forsøge at få byretsdommere til at underkende en retspraksis, som landsretten *de facto* har stadfæstet. Jeg sparede byretsdommerne for det dilemma.

Men hvorfor skal mit synspunkt om ophavsmænd afvises, blot fordi det ikke er formuleret som en påstand? Og hvilken magi fører til, at FDV's medlemmer alene af den grund kan kalde sig rettighedshavere til andre licenshaveres udgivelser?

Særligt om dommernes gengivelse af "min" fortolkning

Gengivelsen af "min" fortolkning er også ren manipulation. Selvom *Processkrift vedr. betydningen af ophavsretslovens fortolkning* ifølge Mette Langborg ville få samme vægt som påstandsdokumentet, er hele gennemgangen fjernet 100 % fra sagsfremstillingen. Dommerne gjorde i stedet Johan Schlüters fortolkning til min, hvorefter de uden videre begrundelse afviste den.

Dommernes problem er, at de ikke kan iagttage Johan Schlüters fortolkninger til Kulturudvalget uden at opdage, at han har manipuleret, og det hænger dårligt sammen med den ubetingede tillid, de har vist ham igennem årtier. Det forklarer i hvert fald, hvorfor de ændrede mit hovedanbringende: at jeg netop for at undgå strid med FDV agerede efter den fortolkning, som Johan Schlüter på FDV's vegne advokerede for under det lovforberedende arbejde i Folketinget i efteråret 2002.

Betingelse nr. 2: Jeg ville fortsætte parallelimporten uden et fogedforbud

Det var injuriesagen om igen. Dommerne så bort fra alle fakta. Dokumentation og vidneforklaringer blev smidt ud alle som én og erstattet af en påduttet holdning, der ligesom i Piet Heins gruk var det rene vanvid. Antagelsen om, at jeg fra 2006 ville ophøre med at agere efter Johan Schlüters fortolkning og åbenlyst gå i gang med at krænke FDV's rettigheder og udsætte mig for et erstatningskrav, jeg ikke engang selv kunne forsvare, er ikke alene ubegrundet, men direkte fornærmende. Antagelsen tager grundlæggende udgangspunkt i, at jeg er komplet idiot.

Jeg har ikke tal på, hvor mange gange jeg har bekræftet at ville respektere et meddelt forbud, og det fik jeg fra alle FDV's medlemmer den 29. november 2005 via Lars Segato. Derefter var det også efter "min" fortolkning forbudt at sælge de parallelimporterede film. Alle medlemmer blev registreret i forbudt-programmet, da Lars Segato forlangte det. Det er et ubestridt faktum.

Parallelimporten blev indstillet den 29. november 2005. Det anerkendte FDV i proceserklæringen den 10. september 2007 (side 826), der også er censureret ud af dommen. Jeg bad igen og igen om at få lov til at returnere de beslaglagte film, og hvis jeg havde fået lov, havde vi heller ikke haft tvisten om *101 Dalmatians II*.

Særligt om 101 Dalmatians II

FDV begærede forbuddet den 5. oktober 2006. Salget af *Dalmatians II* skete den 7. december 2006. I sagens natur var anmodningen ikke støttet på dette salg. Nej, FDV's anmodning var begrundet i min opfattelse af, at jeg ikke var omfattet af det forbud, som retten havde nedlagt mod Laserdisken ApS. Det vedrørte i øvrigt kun import, ikke salg af allerede importerede film. Selvom jeg skulle være omfattet af rettens forbud mod Laserdisken ApS, var forbuddet ikke engang overtrådt.

Niels Oles vurdering er ikke udtryk for forsæt, og det er altså en forudsætning for betingelse nr. 2. Der er heller ikke belæg for at påstå, at han tog fejl. FDV har ikke dokumenteret rettigheder til filmen. Jan Klarskov bekræftede tværtimod selv, at han ikke havde ret til at sælge filmen uden for den afgrænsede tidsperiode. Den 7. december 2006 havde rekvirenten slet ikke en ret, der kunne krænkes af salget.

Lad mig nævne igen, at salget af filmen slet ikke ville være sket, hvis ikke FDV og fogedretten havde forhindret mig i at returnere varelageret til leverandørerne!

> Når de lukker for salg af en film, har de ofte en kasse med overskydende film liggende. Dem bruger de i de tilfælde, hvor en privatperson ringer og beklager sig over, at filmen ikke længere kan skaffes, og vedkommendes eksemplar er gået i stykker. De kan så sende et nyt eksemplar til vedkommende pr. kulance. Når filmen er lukket ned, er den lukket ned. Det er hovedkontorets valg, om en film skal lukkes ned. Selvom de gerne ville sælge, må de ikke.

Dommernes gengivelse af Jan Klarskovs forklaring, 15. juli 2013

Betingelse nr. 3: En almindelig rettergang er utilstrækkelig

Som udgangspunkt skal det være en hastesag, før betingelse nr. 3 er opfyldt. Som konsekvens kan rekvirenten ikke forholde sig passivt. Østre Landsret forklarede tankegangen i afvisningskendelse B-101-06 den 20. januar 2006. Betingelse nr. 1 og 2 var opfyldt i den pågældende sag, men der var gået otte måneder, uden at rekvirenten havde reageret. Retten lagde til grund, at problemet ville være løst ved almindelig rettergang, hvis ikke rekvirenten havde været passiv så længe.

Jeg havde fremlagt denne afgørelse for Dorete Bager, og i justifikationssagen havde jeg endvidere fremlagt U.2004.2532Ø, hvor et forbud ligeledes var afvist af Østre Landsret, da der uden saglig grund var gået halvandet år fra rekvirentens trussel om retslige skridt, til forbudsbegæringen omsider blev sendt til retten.

Niels Bo Jørgensen truede med fogedforbud den 29. januar 2003 (side 591). Efter mit svar den 9. februar 2003 (side 592) måtte det være klart for ham, at der var uenighed om ophavsretslovens fortolkning. Det havde de tre dommere også forstået, idet det fremgår af indledningen til deres afgørelse, at tvisten udspringer af "min" opfattelse af ophavsretslovens § 19.

Der er 3 år og 238 dage mellem den 9. februar 2003 og den 5. oktober 2006. Hvis FDV havde anlagt sag om ophavsretslovens fortolkning i stedet for at vente, var det så urimeligt at antage, at den uenighed var afklaret den 5. oktober 2006?

Østre Landsret mener ifølge offentliggjorte domme, at hhv. otte måneder og halvandet år er for længe at vente, men FDV fik lov til at vente i 3 år og 238 dage. Der er ingen begrundelse for de tre dommeres særbehandling af FDV. Det hives bare ud af den blå luft uden tilhørende forklaring: "ligesom formålet ville forspildes, hvis FDV var henvist til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang."

Fogedretten havde den 3. juni 2005 nedlagt forbud mod, at A drev grillbar/restaurant, da denne virksomhed fandtes stridende mod en konkurrenceklausul i en forpagtningskontrakt indgået med B. Forbuddet blev imidlertid ophævet, idet den af B anlagte justifikationssag afvistes, fordi et svarskrift blev indleveret for sent. B indgav herefter på ny forbudsbegæring på samme grundlag. Fogedretten bemærkede, at forbud er et foreløbigt retsmiddel og derfor ikke hindrer, at der indleveres forbudsbegæring på samme grundlag eller eventuelt, at der nedlægges forbud på ny. Under henvisning til fogedrettens tidligere kendelse fandtes betingelserne i retsplejelovens § 642, nr. 1 og 2, at være opfyldt. Derimod fandtes betingelsen i § 642, nr. 3, om, at formålet vil forspildes, såfremt rekvirenten henvises til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang, ikke at være opfyldt. Der blev herved lagt vægt på, at der allerede én gang var nedlagt forbud, at dette forbud var ophævet på grund af B's forhold, at der nu var gået 8 måneder siden A åbnede sin restaurant, og at sagen formentlig, når bortsås fra rekvirentens forsømmelse, kunne have været afsluttet ved almindelig rettergang, hvilket rekvirenten måtte bære risikoen for. Stadfæstet i henhold til grundene.

Østre Landsret om retsplejelovens § 642, nr. 3, 20. januar 2006

Ved advokat Torben Steffensens brev af 6. januar 2003 blev Hans Kristian Pedersen som direktør og ejer af Laserdisken ApS gjort bekendt med, at SF Film og Scanbox ikke ville give tilladelse til parallelimport, ligesom han efter indholdet af brevet burde være bekendt med, at de andre rettighedshavere ikke havde givet en sådan tilladelse, jf. ordlyden: "Så snart eller såfremt hvert enkelt af de øvrige medlemmer måtte give mig en tilbagemelding, vil du høre fra mig."

Hans Kristian Pedersen har på den baggrund handlet uagtsomt, idet der i den efterfølgende periode via først Laserdisken ApS og senere Hans Kristian Pedersen er solgt film, hvoraf 9.739 ubestridt er solgt i perioden 1. juli 2004 til 29. november 2005. Betingelserne for at kræve vederlag efter ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 1, er derfor til stede. I mangel af nærmere dokumentation herfor fastsættes vederlaget - som et sædvanligt honorar for retsmæssig udnyttelse - skønsmæssigt til 400.000 kr.

På baggrund af e-mail af 27. december 2002 til advokat Torben Steffensen og brev af 12. februar 2003 fra Hans Kristian Pedersen til de enkelte medlemmer af FDV, må det lægges til grund, at rettighedshaverne har været bekendt med, at Hans Kristian Pedersen ville fortsætte med parallelimport af dvd film, som medlemmerne havde rettighederne til, medmindre de forbød ham det. Fogedrekvisitionen mod Laserdisken ApS blev først indgivet ca. 2½ år senere og ca. 1 år og 3 måneder efter, at selskabets drift var blevet overdraget til Hans Kristian Pedersen personligt. Retten tager ved fastsættelsen af erstatningen hensyn hertil, idet det lægges til grund, at Hans Kristian Pedersens salg af film, hvortil medlemmer af FDV havde rettighederne, ville have været væsentlig mindre, hvis rettighedshaverne blot havde svaret "ja" til Hans Kristian Pedersens brev af 12. februar 2003.

Rettighedshaverne har ikke underbygget deres påstand om erstatning, herunder vedrørende markedsforstyrrelse, tab af afsætning og udgifter til gennemførsel af kontrol.

Retten finder imidlertid, at det er tilstrækkeligt sandsynliggjort, at Hans Kristian Pedersens krænkelser har medført en vis markedsforstyrrelse, og at rettighedshaverne med rette har afholdt kontroludgifter. Det bemærkes, at det kun i begrænset omgang er godtgjort, at der har været tale om salg af film, før de har haft premiere på dvd-markedet i Danmark. Betingelserne for at kræve erstatning efter ophavsretslovens § 83, stk. 1, nr. 2, er derfor til stede. Erstatningen fastsættes skønsmæssigt til 100.000 kr. Det samlede beløb, som Hans Kristian Pedersen skal betale til sagsøgerne, opgøres til 500.000 kr.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Hans Kristian Pedersen, skal samlet betale 500.000 kr. til sagsøgerne, Egmont Film A/S, Walt Disney Studios Home Entertainment A/S, Nordisk Film Video A/S, Paramount International A/S, Sandrew Metronome Danmark A/S, Scanbox Entertainment A/S, SF Film & Video A/S, Universal Pictures Denmark ApS og Warner Bros. Entertainment Danmark ApS, med procesrente af 100.000 kr. fra den 5. januar 2007 og af 400.000 kr. fra den 22. april 2008.

Sagsøgte, Hans Kristian Pedersen, skal betale 160.000 kr. i sagsomkostninger til Foreningen af Danske Videogramdistributører.

Dommernes bemærkninger til vederlag og erstatning, 15. juli 2013

Vederlag og erstatning

Alle de erstatningsretlige betingelser skal være opfyldt, før retten kan tilkende en skadelidt erstatning. Medhold til FDV om ophavsretslovens fortolkning er kun én af mange betingelser, så for at spare byretten for at tage stilling til det for den så umulige spørgsmål, "nøjedes" jeg med følgende anbringender:

- Culpa
- Tab (herunder ugrundet berigelse)
- Tabsbegrænsningspligt
- Beregningsgrundlaget

Indledningsvist om manipulationen af min korrespondance med FDV

Allerede i første afsnit manipulerer dommerne med de faktiske omstændigheder. Der står, at jeg burde være bekendt med, at FDV's medlemmer ikke havde givet tilladelse! Det var altså *ikke* Johan Schlüters krav på det tidspunkt, og det var *ikke*, hvad jeg havde spurgt om i e-mailen den 27. december 2002 (side 588).

I overensstemmelse med Johan Schlüters forsikringer til Kulturudvalget, der er censureret ud af alle retsbogsudskrifterne, forsøgte jeg at finde ud af, hvad FDV's medlemmer ville forbyde. Overskriften på e-mailen er "Forbudte titler". De sidste ord i e-mailen er: "jeg vil opfylde folks forudbestillinger, såfremt titlerne ikke er forbudt af FDV's medlemmer."

Torben Steffensen ville lade høre fra sig, "så snart eller såfremt hvert enkelt af de øvrige medlemmer måtte give mig en tilbagemelding." Det var relevant at vide, hvem der "vil gribe ind over for importen", som Johan Schlüter formulerede det sidst i sit indlæg til Kulturudvalget. Det indgik i det lovforberedende arbejde og er derfor offentligt tilgængeligt på Folketingets hjemmeside. Alle kan se det her: denskjultekorruption.dk/dokument361.

En tilbagemelding er f.eks. også "vi tillader *ikke* parallelimport" i stil med den fra SF Film og Scanbox. Torben Steffensen lovede ikke kun at lade høre fra sig, hvis nogen gav tilladelse.

> Jeg søgte klarhed om infosoc-direktivet i en principiel retssag mod ministeriet, men jeg ønskede ikke samtidig at strides med sagsøger. Derfor indrettede jeg min virksomhed, så jeg respekterede meddelte forbud, og jeg solgte kun dvd-film, der var importeret før lovens ikrafttræden, eller som ikke var forbudt af FDV's medlemmer (ekstraktens side 34 og 35). Jeg orienterede sagsøger om mine hensigter om import i en serie breve og e-mails fra den 13. december 2002 til 12. februar 2003. Jeg understregede min respekt for forbud, der blot skulle meddeles én gang. Siden skiftede sagsøger mening og antog den holdning, at parallelimport kræver deres tilladelse. Fogedforretningen er baseret på denne nye holdning.

Min redegørelse i påstandsdokumentet, 22. april 2013

Skærmbilledet af The Pacifier efter forbuddet

Culpa

Mit argument om, at det ikke er culpøst at agere efter sagsøgers egen fortolkning, kom dommerne omkring ved at bortcensurere Johan Schlüters fortolkningsbidrag.

Tab

Hvordan kan en rettighedshaver tabe penge ved at sælge film til den ønskede pris? Bent Rasmussen forklarede, at Paramount var ligeglad med parallelimport, fordi Paramount ejede datterselskaberne. En solgt film var en solgt film. Det betød intet, hvilket datterselskab der stod bag salget. Pengene endte i den samme kasse.

Jan Klarskov anerkendte, at Walt Disney tjente på salget af *101 Dalmatians II*, men det hjalp ikke det danske selskab, fordi det havde sit eget budget. Det svarer lidt til, at kassedamen ved kasse 3 i Bilka klager over en kunde for at gå igennem kasse 7. Hun får færre penge i kassen, når kunderne benytter andre kasser, men Bilka sælger og tjener nøjagtig det samme. I hvert fald Paramount og Walt Disney blev dobbeltbetalt, da de fik tilkendt vederlag og erstatning.

Kan salget af en importeret film sidestilles med salget af en piratkopi? Det er klart, at alternativet til salg af en piratkopi er et salg, der indeholder et vederlag til rettighedshaveren, og det skal videopiraten selvfølgelig erstatte. Men hvem siger, at kunden ville have købt en dansk udgave i stedet for det importerede eksemplar? Hvis Laserdisken undlod at sælge den amerikanske udgave, kunne kunden lige så godt bestille samme udgave på internettet eller købe den britiske udgave.

De amerikanske udgaver er uden danske tekster og kræver en særlig afspiller. De foretrækkes normalt kun, hvis de er attraktive af andre grunde: Bedre kvalitet, korrekt filmformat, ekstramateriale osv. Her er vist *The Pacifier* (side 783), som den blev præsenteret efter forbuddet. Hvis en kunde foretrak den amerikanske udgave, og den ikke måtte sælges i Laserdisken, kunne han bestille den hos Amazon eller Movie World. Dommerne ignorerede fuldstændig de realistiske alternativer.

Tabsbegrænsningspligt

Retten lægger til grund, at rettighedshaverne har været bekendt med, at jeg ville fortsætte parallelimporten, medmindre de svarede "ja" til mit brev. Retten lægger videre til grund, at salget ville have været væsentlig mindre, hvis de havde svaret. Hvorfor "væsentlig mindre"? Hvorfor ikke lægge til grund, at jeg i så fald havde indstillet parallelimporten? De lægger til grund, at jeg nogle gange ville trodse et forbud? Hvad begrunder, at jeg ville have solgt parallelimporterede film ud over dem, der var importeret før lovens ikrafttræden, sådan som jeg havde aftalt med Torben Steffensen? Der er hverken belæg for at lægge til grund, at jeg har løjet, eller at jeg ved hvert salg manuelt vurderede, om jeg ville leve op til løftet.

Der er kun ét eksempel på, at der i Laserdisken er solgt film efter et forbud. Det er *101 Dalmatians II* under ekstraordinære omstændigheder. Jo, jeg er ansvarlig for medarbejdernes adfærd, men jeg havde selv påpeget risikoen og anbefalet en returnering til leverandørerne netop for at forebygge den situation (side 821).

Det kan da ikke bebrejdes mig, at retten ikke svarede! Senere afleverede jeg de beslaglagte film til retten og forhindrede på den måde, at situationen opstår igen. Dommerne havde bestemt, at jeg skulle fremstilles som upålidelig, og da det ikke støttes af fakta, ændrede de Thomas Schultz' vidneforklaring. I direkte strid med sandheden skrev de, at SF Film var med i sagen, fordi jeg importerede deres film!

> Foreholdt Hans Kristian Pedersens brev af 12. februar 2003 og vidnets svar af 17. februar 2003, hvoraf fremgår, at SF Film forbyder parallelimport, har vidnet forklaret, at det er ham, der skrev under på brevet af 17. februar 2003. De er part i sagen, fordi der er enkelte af deres titler, der er parallelimporteret og solgt. Han tænkte ikke på at kontakte Hans Kristian Pedersen og sige, at han ikke levede op til sit tidligere løfte.

Dommernes gengivelse af Thomas Schultz' forklaring, 15. juli 2013

Beregningsgrundlaget

Retten lægger til grund, at det er ubestridt, at jeg fra 1. juli 2004 til 29. november 2005 har solgt 9.739 film ulovligt. Det er en sandhed med modifikationer.

Det ser ud til, at jeg har tiltrådt antallet af film, men det er ikke tilfældet. Jeg har tilbudt at medvirke til en undersøgelse af mit regnskabsmateriale i en regulær retssag, efter at det er undersøgt og afgjort, at FDV's fortolkning er korrekt, og at de erstatningsretlige betingelser i øvrigt er opfyldt. I den situation er det relevant at undersøge, hvor mange "ulovlige" film jeg har solgt i perioden.

Hvad angår det bevissikrede materiale, har jeg konsekvent bestridt, at det kan anvendes som bevismateriale, og derfor har jeg valgt ikke at spilde min tid med at gennemgå Peter Schønnings 6.995 sider med regnskabsbilag. Jeg havde nedlagt en separat påstand om dette, så det var ikke ubekendt for dommerne. Og hvordan forholdt de sig til de tre led i modpåstand 1 (side 856)? Det fremgår af næste side.

Der blev den 5. marts 2008 truffet afgørelse i en justifikationssag om bevissikringen den 29. november 2005 mod Laserdisken ApS. Dommen blev anket til landsretten, der afviste anken under henvisning til, at der ikke var betalt berammelsesafgift. Dommen af 5. marts 2008 står derfor ved magt, og samme spørgsmål kan derfor ikke prøves under denne sag. Hans Kristian Pedersens påstand 1, 1. led, afvises derfor.

Retten har ved kendelse af 27. juni 2011 taget stilling til, at regnskabsmaterialerne sikret i forbindelse med bevissikringsforretningerne kunne anvendes i sagen. Kendelsen er endelig, idet Hans Kristian Pedersens kæremål blev afvist på grund af, at han ikke var repræsenteret ved advokat, selvom han havde pålæg herom, jf. retsplejelovens § 259, stk. 2. Der er således taget stilling til dette spørgsmål, og det kan derfor ikke prøves på ny. Hans Kristian Pedersen påstand 1, 2. led, afvises derfor også.

Hans Kristian Pedersen har under hovedforhandlingen præciseret, at det han kræver tilbageleveret i sin påstand 1, 3. led, er hans regnskaber. FDV har anlagt sag om de krænkelser, der begrundede bevissikringen, indenfor fristen i retsplejelovens § 653 c, stk. 1, og bevissikringen er ikke ophævet. Hans Kristian Pedersen har derfor ikke krav på udlevering af det bevissikrede regnskabsmateriale efter denne bestemmelse. Idet Hans Kristian Pedersen ikke i øvrigt har godtgjort, at han har krav på udlevering af materialet, frifindes FDV for denne del af påstanden.

Dommernes bemærkninger til modpåstand 1, 15. juli 2013

Påstandens første led: Bevissikringen mod mig var ulovlig

Dommerne henviser til retssagen mod Laserdisken ApS, som om det er samme sag og samme påstand! Sikke noget ævl. Påstanden vedrører slet ikke selskabets regnskaber. Den vedrører "bevissikringen mod sagsøgte den 29. november 2005". Det er mig, Hans Kristian Pedersen, og ikke anpartsselskabet, der er sagsøgt i den sag, de var sat til at bedømme, og påstanden vedrører *mine* regnskaber.

Sagerne mod mig og sagen mod anpartsselskabet er også indholdsmæssigt vidt forskellige. Jeg anfægtede bevissikringen, fordi den skete uden en retskendelse. Jeg henviste til Grundlovens § 72 og artikel 8 i Den Europæiske Menneskerets-konvention. Ingen af de to bestemmelser var i spil i retssagen mod selskabet.

Påstandens andet led: Det bevissikrede materialet kan ikke anvendes

Påstandens andet led var støttet på retsplejelovens § 653 c (side 806). Jeg gjorde allerede under forberedelsen indsigelse mod bilag, der hidrørte fra bevissikringen. De burde afvises fra starten, anførte jeg, men Hans Esdahl ville behandle det hele samlet og afviste mit forslag til køreplan. Han nåede aldrig frem til at afsige dom. En afgørelse, der er led i forberedelsen, er ikke det samme som en dom.

For at en sådan afgørelse kunne være endelig, skulle han have udskilt spørgsmålet til særskilt behandling og indkaldt til domsforhandling, og der skulle have været sagsfremstilling, gennemgang af dokumentation og procedurer. Han kunne da have afsagt en dom, og hvis dommen ikke blev anket, var afgørelsen endelig.

Påstandens tredje led: Det bevissikrede materiale skal tilbageleveres

Jeg gad nok se den kalender, de tre dommere brugte som grundlag for at lægge til grund, at "FDV har anlagt sag om de krænkelser, der begrundede bevissikringen indenfor fristen i retsplejelovens § 653 c."

Dommerne undlod at skrive datoen for bevissikringen i deres sagsfremstilling, men vidneforklaringerne har entydigt henvist til den 29. november 2005, og også i FDV's påstandsdokument har Peter Schønning angivet den 29. november 2005 som "bevissikringstidspunktet" (side 863).

Ifølge min kalender er der 402 dage mellem den 29. november 2005 og den 5. januar 2007. Ifølge min regnestok er 402 dage mere end de 4 uger, der er anført i retsplejelovens § 653 c.

Allerede da Henrik Karl Nielsen bad om at få materialet tilbageleveret, var der gået 300 dage, og det er også mere end 4 uger. Det er et af universets mysterier, hvordan de tre dommere kunne nå frem til, at retssagen var anlagt rettidigt.

Konklusion

Efter at have læst dommen var jeg ikke i tvivl om, at dommerne dækkede over FDV og Johan Schlüter med fuldt overlæg. I hver eneste redegørelse siden 2005 havde jeg henvist til Johan Schlüters argumentation over for Kulturudvalget, men ikke én eneste dommer har gengivet den i retsbogen. Dorete Bager løj direkte og ændrede indholdet. Jeg sad kun få meter fra Johan Schlüter, da han gentog, at det er klart, at man kan importere, hvis der ikke er nogen til at forbyde det!

Thomas Schultz afslørede under sin vidneforklaring, at advokaterne stod bag overfaldet. Alle medlemmer var sagsøgere, selvom de ikke havde noget problem med mig. Han var tydeligt overrasket, da jeg i spørgsmålene tog udgangspunkt i, at han måtte have et problem med mig, siden han anlagde sag mod mig, men det var ikke tilfældet. Han havde fået en henvendelse fra FDV's advokat, og SF Film bakkede loyalt op, da foreningens advokat bad om det.

I dommernes referat er hans forklaring ændret til, at SF Film var part i sagen, fordi deres titler var parallelimporteret og solgt. I virkeligheden havde han afvist, at det forholdt sig sådan. Han nævnte prøvekøbet, men vidste ikke, hvilke film der var omfattet, og jeg kunne så fortælle ham, at det vedrørte film, som Buena Vista og Nordisk Film havde udgivet i Danmark.

Ændringen af hans vidneforklaring var næppe tilfældig, for dommerne havde ikke anden undskyldning for at kunne lægge til grund, at jeg trodsede forbuddene.

Jeg har handlet med Paramount uafbrudt siden slutningen af 80'erne, og vi har aldrig været i konflikt. Retssagen her har aldrig været nævnt på noget tidspunkt. Jeg er ikke sikker på, at Paramount vidste, at de førte retssag mod mig. De havde som svar på min henvendelse via den repræsentant, der besøgte Laserdisken, sagt til os, at de ikke ville forbyde parallelimport. Så meldte de sig ind i FDV, og vupti, så var de igen part i en retssag, de ikke havde nogen som helst interesse i.

Status efter seks års ørkenvandring

For mit vedkommende havde det været seks spildte år. Den eneste, der havde vist interesse for EU-retten, var byretsdommer Ole Høyer, og ham var der ingen, der havde den mindste respekt for. Han kunne hverken matche Peter Schønning eller Johan Schlüter. Lene Holm Trøst, Hans Esdahl og Mette Langborg spildte alles tid ved at gøre en egentlig undersøgelse af ophavsretslovens fortolkning umulig, før sagen havde været igennem byretten. I de seks år havde der ikke engang været et forberedende retsmøde, hvor FDV's advokat havde meddelt sin holdning til sagens faktiske og retlige omstændigheder.

I mit hoved var retssagen end ikke begyndt, men jeg havde heller ikke de store forhåbninger om, at Vestre Landsret ville tillade, at FDV blev afsløret i ankesagen. Vestre Landsrets holdning har været konsekvent siden den første sag i 1992: Johan Schlüters adfærd i videobranchen skal ikke undersøges.

Vestre Landsret forhindrede en undersøgelse i injuriesagen, den forhindrede en undersøgelse i udlejningssagen, den forhindrede en undersøgelse i retssagen mod Kulturministeriet, og i kæremålene i de aktuelle sager havde alle dommerne undgået at forholde sig til FDV's kovending om ophavsretslovens fortolkning. Var det sandsynligt, at de nu ville vende på en tallerken og respektere EU-retten? Nej, jeg havde ingen grund til at tro, at noget havde ændret sig.

Mit fokus var et andet i ankesagen. Jeg forventede at blive dømt igen, men jeg så det som en chance for at gøre det klart for omverdenen - hvis det interesserede nogen - hvor korrupt Vestre Landsret er. Det kunne jeg kun opnå ved at gøre det så svært som muligt for dommerne at stadfæste byrettens dom, så jeg slækkede ikke på den omhu, hvormed jeg førte sagen.

Jeg startede med to anmodninger: I ankestævningen begærede jeg sagen hjemvist til byretten til behandling, og separat bad jeg retspræsidenten om at erklære Vestre Landsret inhabil. Christian Lundblad havde erklæret byretten inhabil, fordi han ikke kunne gøre andet, sagde han. Vestre Landsret var i samme situation.

Jan Klarskov og Thomas Schultz havde optrådt fair. Meget tydede på, at de var bønder i advokaternes skakspil. Rygtet gik, at medarbejderne på Johan Schlüters advokatkontor så mig som "gåsen med guldæg". Jeg var en permanent indtægtskilde. FDV's retssager mod mig indbragte advokatfirmaet en formue.

Thomas Schultz viste sig at være ærlig, og han havde ikke noget problem med at berigtige byrettens "fejl" med en skriftlig erklæring til Vestre Landsret:

> Forklaringen til byrettens dom præciseres med følgende: Retssagen blev behandlet via FDV på vegne af alle dets medlemmer. Jeg husker, at der blev foretaget prøvekøb, men hvorvidt disse også indeholdt film, hvortil SF Film havde danske rettigheder, husker jeg ikke.

Thomas Schultz' erklæring til Vestre Landsret, 2. november 2015

En ommer?

Anmodningen om hjemvisning var måske en provokation, men på det tidspunkt var fløjlshandskerne taget af. Hellere være præcis end høflig.

Byretten havde ikke realitetsbehandlet sagens påstande, og udgangspunktet er, at landsretten i en appelsag kun behandler spørgsmål, der har været behandlet af byretten. I forhold til modpåstandene havde de tre dommere blot henvist til andre dommere, som heller ikke havde undersøgt noget.

Helle Dietz havde i retssagen mod Laserdisken ApS ikke taget stilling til det problem, at der ikke var en retskendelse om mit regnskabsmateriale. Hans Esdahl havde ikke taget stilling til retsplejelovens § 653 c, men blot ønsket at behandle alle spørgsmål samlet. Han havde ganske vist henvist til kendelsen i kæremålet, men det er ikke en undersøgelse. Det er dommernes opgave i en justifikationssag at efterprøve den fogedretlige afgørelse. Det kan i sagens natur ikke ske bare ved at henvise til den afgørelse, der skal efterprøves!

Samme trick havde dommerne benyttet i behandlingen af spørgsmålet om de beslaglagte film. Rettens håndtering af disse film gennemgås separat i kapitel 63.

Jeg så det sådan, at retssagen indeholdt fire relevante spørgsmål, men dommerne så bort fra alle fire spørgsmål og frasorterede samtlige faktiske omstændigheder i relation til dem. Jeg mente, det måtte være en ommer. Jeg bad om, at sagen blev hjemvist til byretten til realitetsbehandling. De fire relevante spørgsmål er:

1. Kan der repareres på en bevissikring, der er gennemført uden en kendelse?
2. Kan der ses bort fra en lovs forarbejder, når loven skal fortolkes?
3. Kan der ses bort fra EU-retten, når en EU-bestemmelse skal fortolkes?
4. Skal man belønnes for at gå til fogedretten med en konstrueret tvist?

I mit processkrift gennemgik jeg igen forløbet i Folketinget. Allerede i 2002 var der flere fortolkningsmuligheder. FDV og jeg havde hver vores måde at løse dette problem på: Jeg søgte en undersøgelse i en principiel retssag mod det ansvarlige ministerium, mens FDV konstruerede en tvist og forberedte en uvarslet razzia på basis af en ændret fortolkning og lod som om, det var den eneste mulighed.

De tre dommere kunne vælge at rette fogedrettens fejl i henhold til loven og ophæve bevissikringen, eller de kunne kvæle fortolkningsproblemet og samtidig prøve at lukke munden på mig. De valgte det sidste.

Jeg gennemgik omhyggeligt, side for side, de enkelte fejl i sagsfremstillingen. Side 1, 3, 6, 7, 8 og 11 er hver især behæftet med én eller flere graverende fejl, men værre er de relevante faktiske omstændigheder, der slet ikke er nævnt. På 14 sider gennemgik jeg 44 relevante fakta, som slet ikke er nævnt i dommen.

Jeg sluttede af med at gennemgå de bestemmelser i Grundloven, EF-traktaten og Den Europæiske Menneskeretskonvention, som byretten havde ignoreret.

Retspræsident Bjarne Christensen afviste at erklære Vestre Landsret inhabil, og landsdommer Erik P. Bentzen afviste at hjemvise sagen til byretten.

Tre nye påstande og et nyt anbringende

Vestre Landsret var uden konkurrence den sidste domstol i verden, jeg ville vælge til at fortolke ophavsretsloven, og nu havde Lene Holm Trøst, Hans Esdahl og Mette Langborg alle blokeret for den adgang til Højesteret, Ole Høyer havde givet mig. Vestre Landsret ville få det sidste ord. Oh, skræk og rædsel.

Samtidig havde byretten med sine bemærkninger gjort det klart, at jeg var nødt til at nedlægge separate påstande om lovens fortolkning i ankesagen. Spørgsmålet om ophavsmanden jf. rette sagsøger rejste jeg både som påstand og anbringende.

Supplerende modpåstande i ankestævningen

3. Indstævnte tilpligtes at anerkende, at ophavsretslovens § 19, stk. 1 medfører, at ophavsmandens (eventuelle) forbud mod spredning af eksemplarer af et værk, der er bragt på markedet af ham eller med hans tilladelse uden for EØS-området, får retskraft i henhold til ophavsretsloven, men ophavsretslovens § 19, stk. 1 pålægger ikke en forhandler en pligt til at erhverve positivt samtykke, før han viderespreder et eksemplar af et værk, der er bragt på markedet af ophavsmanden eller med hans tilladelse uden for EØS-området.
4. Indstævnte tilpligtes at anerkende, at ophavsmanden er den person eller de personer, som har skabt et givet værk, hvorefter en rettighedshaver, der påberåber sig ophavsmænds forbud mod viderespredning af eksemplarer, der med ophavsmandens samtykke er bragt på markedet udenfor EØS-området, skal kunne dokumentere en sådan ret, der kan føres tilbage til ophavsmanden eller ophavsmændene.
5. Indstævnte tilpligtes at anerkende, at udøvelsen af ophavsmandens ret til at forbyde viderespredning af udgivne eksemplarer jf. gennemførelsen af regional konsumption er underlagt EU's konkurrenceregler og bestemmelserne om EU's enhedsmarked.

Laserdiskens nye påstande i ankestævningen, 25. juli 2013

Et nyt anbringende: Det bestrides, at indstævnte repræsenterer ophavsmanden

Medmindre sagen hjemvises til byretten, bestrides det i ankesagen, at indstævnte er berettiget til at påberåbe sig rettigheder, der tilhører ophavsmanden. Anbringendet blev ikke gjort gældende for byretten, fordi det fandtes mest hensigtsmæssigt at behandle det sammen med spørgsmålet om lovens fortolkning, hvor lovens formål vil blive belyst nærmere.

For byretten var det tilstrækkeligt at iagttage, at det ikke er culpøst i forhold til indstævnte at følge indstævntes egen fortolkning af loven, og at der er forskel på piratkopier og købte film, hvor rettighedshaverne - hvem det end er - modtager vederlag. Da byretten ikke iagttog dette, og jeg ikke vil risikere samme situation for landsretten, gøres anbringendet gældende i ankesagen.

Laserdiskens meddelelse til Vestre Landsret, 6. september 2013

Peter Schønnings protester

Peter Schønning protesterede mod påstand 4 og 5 - men ikke mod påstand 3 - og han undlod at kommentere det nye anbringende.

De tre påstande, anbringendet og begrundelserne er svære at misforstå, og dog foregav Erik P. Bentzen, at påstand 4 og 5 vedrører påstanden om hjemvisning! Påstandene er alle anbringender over for FDV's erstatningskrav, men hidtil havde landsretten ignoreret alle EU-retlige anbringender, så jeg prøvede at tvinge retten til at forholde sig til dem ved at nedlægge dem som påstande. Det var forgæves.

De supplerende påstande 4 og 5 har nær sammenhæng med påstand 3, der vedrører *ophavsmandens* forbud. Problemet er, at indstævnte uden videre fører sig frem som ophavsmænd eller foregiver, at de har indgået aftaler med ophavsmændene.

Da spredningsretten blev indført i Rådets Direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret, også kaldet låne/leje-direktivet, blev den i artikel 9 givet til udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter og radio- og fjernsynsselskaber, men ikke til ophavmænd.

Forbuddet mod mig er baseret på en gennemførelsesbestemmelse af infosoc-direktivets artikel 4, hvor spredningsretten er tillagt *ophavsmænd* - ikke producenter eller selskaber. De to påstande er nedlagt for at få en autoritativ afklaring på infosoc-direktivets fortolkning, idet jeg søger en retstilstand, der svarer til direktivets formål; at gennemføre det indre marked og at styrke *ophavsmændenes* rettigheder jf. Mogens Koktvedgaards forklaring til Kulturudvalget - i modsætning til at give *producenternes aftalepartnere* områdebeskyttelse i et *opdelt* EU. En fuldstændig autoritativ afklaring skal ikke kun afgøre, om der er tale om en ret til at forbyde *eller* en pligt til at søge tilladelse, men også *hvem*, der i givet fald kan forbyde parallelimport henholdsvis *hvem*, der skal give en eventuel tilladelse.

Påstandene skal sikre en autoritativ afklaring på direktivets fortolkning, hvilket der også er tvist om i nærværende sag. Påstandene er operative og har sammenhæng med hovedsagen, idet indstævnte ikke har fremlagt dokumentation for, at *ophavsmændene* har overdraget deres spredningsret til dem.

Laserdiskens begrundelse for påstand 4 og 5, 25. marts 2014

K e n d e l s e:

"Appellantens påstand 4" og "Appellantens påstand 5" må forstås som subsidiære påstande til appellantens hjemvisningspåstande. Landsretten finder, at "Appellantens påstand 4" og "Appellantens påstand 5" vedrører fortolkning af en eller flere lovbestemmelser, og at de reelt er anbringender til støtte for en eller flere af appellantens andre påstande. Landsretten tager derfor de indstævntes afvisningspåstand til følge.

Vestre Landsrets afvisningskendelse, 11. april 2014

Afvisning af EU-rettens forelæggelsespligt

Der havde ikke været nogen egentlig forberedelse, da landsretten meddelte, at den ville beramme domsforhandling. Da det var en ankesag, var det landsrettens pligt at forelægge tvisten om fortolkningen for EU-Domstolen (side 51).

Det problem klarede landsdommer John Lundum, som i 2008 var med til at afvise retssagen mod Kulturministeriet med en lignende løgn. EU-Domstolen tog netop ikke stilling til forståelsen af EU-direktivet, men til gyldigheden. Dommen var tværtimod baseret på EU-institutionernes fortolkning (side 640).

Med ordvalget "og således har krænket de indstævntes rettigheder" lagde han på forhånd til grund, af FDV's medlemmer er ophavsmænd efter ophavsretsloven. Og nej, kendelsen er ikke gengivet forkert, ikke engang mit navn fik han fat i!

I landsrettens brev er ikke nævnt en forelæggelse for EU-Domstolen jf. Traktatens artikel 267. Den supplerende påstand 3 vedrører "*lovfortolkning, og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret*" - byrettens ordvalg i begrundelsen for at henvise sagen til landsretten. Formelt kan ankesagen ikke appelleres, så det er uklart, om landsretten har overset påstanden, eller om den føler sig kompetent til at fortolke retsakter udstedt af Fællesskabets institutioner.

I landsrettens tidsplan savner jeg en egentlig forberedelse. Sagen indeholder min supplerende påstand 3 om ophavsretslovens fortolkning. Påstanden er som nævnt tidligere henvist til Vestre Landsret jf. § 226 på grund af dens principielle karakter (*bilag S5, ekstraktens side 300*). Her blev påstanden afvist med den begrundelse, at den bør behandles i en sag mod rettighedshavere til værker, sagsøger har viderespredt inden for EØS-området (*bilag T5, ekstraktens side 303*). Nærværende sag er ifølge indstævnte en sådan sag, men indstævnte har ikke forholdt sig til spørgsmål vedrørende ophavsretslovens fortolkning og de EU-retlige grundprincipper.

Laserdisken til Vestre Landsret om en forelæggelse, 12. maj 2014

K e n d e l s e:

Sagen omhandler bedømmelse af, om bevissikring foretaget af og forbud nedlagt af Fogedretten i Aalborg den 5. og 27. januar 2007 var lovligt gjort. Der skal i den forbindelse tages stilling til, om Laserdisken v/Hans Henrik Pedersen har overtrådt ophavsretslovens § 19 og således har krænket de indstævntes rettigheder.

EU-Domstolen har den 12. september 2006 i sag C-479/04 afsagt dom vedrørende en præjudiciel forelæggelse under en retssag mellem Laserdisken ApS og Kulturministeriet. Afgørelsen angik forståelsen af det EU-direktiv, der ligger til grund for ophavsretslovens § 19. Der er på denne baggrund ikke en tvivl om forståelsen af ophavsretslovens § 19 og dennes forhold til de EU-retlige regler, som nødvendiggør en forelæggelse for EU-Domstolen.

Vestre Landsrets afvisning af en forelæggelse, 30. juni 2014

Afvisning af sagsforberedelse

Alle anmodninger om et forberedende retsmøde blev afvist af John Lundum med henvisning til, at Peter Schønning ikke havde noget at tilføje, og Peter Schønning udtalte sig konsekvent ikke om de store ubesvarede spørgsmål i sagen.

Det problematiske er, at John Lundum føjede ham igen og igen. Jeg ville følge retsplejeloven, og det var relevante spørgsmål. Peter Schønning burde ikke kunne styre slagets gang og tilsidesætte retsplejeloven, men det gjorde han.

Provokationer jf. indstævntes kommende processkrift

En række centrale spørgsmål er aldrig blevet besvaret af indstævnte. Peter Schønning har ikke svaret, om han ønsker at afgive et processkrift, men under alle omstændigheder ønskes svar på disse spørgsmål. Gerne i et processkrift. Alternativt som en separat besvarelse.

1. Hvorfor har indstævnte skiftet holdning til fortolkningen af regional konsumption efter de to forklaringer til Kulturudvalget i Johan Schlüters brev den 29. oktober 2002 (*bilag L5*) og på ekspertmødet den 13. november 2002 (*bilag N5*)?
2. På hvilket støtter indstævnte den opfattelse, at den for Kulturudvalget meddelte fortolkning er forkert?
3. Hvorfor meddelte advokat Torben Steffensen ikke som lovet den 6. januar 2003 (*bilag V1*), at de øvrige medlemmer havde besluttet at forbyde parallelimport, i stedet for at vente til den 29. november 2005?
4. Hvorfor ventede advokat Niels Bo Jørgensen til den 11. oktober 2005 med at reagere på min meddelelse om, at jeg ville genoptage parallelimporten den 17. februar 2003, medmindre medlemmerne meddelte, at de ønskede at forbyde det (*bilag A2*)?
5. Hvorfor valgte han at henvende sig til fogedretten og ikke til mig?
6. Hvorfor rekvirerede han en fogedforretning mod Laserdisken ApS - og ikke mod mig?

Laserdisken til Vestre Landsret om sagsforberedelse, 20. oktober 2014

Det fremgår af brevet, at Hans Kristian Pedersen anmoder om, at der indkaldes til et forberedende retsmøde, jf. retsplejelovens § 353, med henblik på at drøfte parternes stilling til sagens faktiske og retlige spørgsmål.

Landsretten finder ikke grundlag for at indkalde til et forberedende retsmøde, idet de indstævntes advokat ved mail af 20. oktober 2014 meddelte, at han ikke ønskede at afgive yderligere processkrift i sagen, da de spørgsmål, Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen havde anmodet om at få de indstævntes bemærkninger til, efter advokatens opfattelse var af juridisk karakter.

Vestre Landsrets afvisning af sagsforberedelse, 17. november 2014

Indstævnte opfordres atter til at dokumentere, at de repræsenterer *ophavsmændene* til de i sagen omhandlede filmværker jf. ophavsretsloven og infosoc-direktivets artikel 4.

Det bestrides fortsat, at indstævnte repræsenterer *ophavsmænd*. Alle aftaler, indstævnte har indgået, er indgået med filmværkernes *producenter*. Den på sagen baserede spredningsret er tildelt filmværkernes *ophavsmænd*. Indstævnte bedes dokumentere, at de er berettiget til at repræsentere *ophavsmændene*.

Der henvises til advokat Johan Schlüters egne udtalelser til fogedretten, jf. Jyllands-Postens artikel den 27. november 2014 (vedlagt).

Laserdisken til Vestre Landsret om rette sagsøger, 15. januar 2015

Uventet støtte til anbringendet om rette sagsøger

Johan Schlüters fald fra tinderne startede med den franske fængselsdom (side 18). I Danmark var han magtfuldkommen og urørlig, men hans netværk rakte ikke til at beskytte ham, da han snød El Assidi, arvingen til den populære franske sanger Charles Trenet. En fransk dommer ville både sætte ham i fængsel og have ham til at betale 30 mio. kr. i erstatning til El Assidi.

Netop i den forbindelse er det på sin plads at nævne hans forsøg på at undgå at betale, hvad han var blevet dømt til. Da trak han selv kortet "rette sagsøger" og forsøgte at torpedere fogedforretningen ved at bestride, at El Assidis advokater nu også repræsentede El Assidi. Det er god skik at acceptere, at modpartens advokat repræsenterer modparten, men Johan Schlüter insisterede på at se dokumentation i henhold til retsplejeloven, og sagen måtte udsættes.

Så er det, at jeg spørger: Hvorfor skal retsplejeloven ikke følges i sagerne mod mig? Jeg har god grund til at mene, at FDV ikke repræsenterer ophavsmændene, men dommerne ignorerer det bare.

Måtte sende en fuldmagt

El Assidis advokater fremførte til gengæld, at Schlüter og hans advokater igen og igen forsøger at »torpedere og få udsat sagen«, som Per Astrup Madsen sagde det. Dagens retsmøde var da også knap kommet i gang, før Schlüter-siden bad om dokumentation for, at de to advokater repræsenterede den franske enearving.

»Kan I ikke det på stedet, må I udsætte,« pointerede Karoly Nemeth. Han erkendte dog det usædvanlige i ønsket i forhold til de advokatetiske regler om at stole på en advokat, der siger, at han repræsenterer en klient.

Til det lød svaret kun: »Jeg foretrækker retsplejeloven frem for de advokatetiske regler.«

Efter en kort pause, hvor advokat Marlene Winther Plas ringede til Frankrig og klienten El Assidi, blev mødet dog genoptaget ved beskeden om, at en fuldmagt var på vej.

Jyllands-Posten, 27. november 2014

Præsentationen af J'accuse...!

Da jeg efter byrettens dom gik i gang med at skrive *J'accuse...!*, lignede det mit livs største opgave. Det kunne godt tage et år, måske to, tænkte jeg, men to år senere havde jeg ikke engang skrevet en tredjedel.

Den fik jeg dog trykt, så den kunne indgå i sagen. Jeg ville ikke falde nogen i ryggen, så jeg meddelte dommerne og retspræsident Bjarne Christensen, at det ikke alene var min hensigt at offentliggøre Vestre Landsrets manipulationer, hvis dommerne fortsatte i samme spor. Jeg ville også melde dem til politiet.

Nu er vi nået til året 2022, for opgaven var meget større end forudset. Testlæsernes kritik foranledigede en omskrivning, og det tog et år. Jeg kasserede titlen, da det viste sig, at Dreyfus-affæren ikke er alment kendt. Jeg brugte arbejdstitlen *Den økonomiske krise* i en periode, fordi markedsopdelingen og overpriserne er en væsentlig årsag til den svage økonomiske vækst, men politikerne vil ikke længere kalde det en krise. De er tilfredse, blot væksten er positiv. Så det endte med *Den skjulte korruption*, og det er trods alt også præcis denne skjulte korruption, der er bogens hovedemne.

Om J'accuse...!

Jeg har tænkt meget over, hvordan jeg skal forklare mig uden at fornærme landsretten. Jeg ved godt, at mine informationer - eller påstande, om I vil - hidtil er blevet taget fortrydeligt op, men det er sandheden, og jeg fastholder et håb om, at landsretten en dag vil se sandheden i øjnene.

Johan Schlüter og Peter Schønning er nogle af Danmarkshistoriens mest succesfulde svindlere. Det er ikke sagt i vrede eller irritation. Det er sagt velovervejet og underbygget i en sådan grad, at jeg i fuld offentlighed via "*J'accuse...!*"-projektet vil melde de to til bagmandspolitiet.

\- - -

I de sidste 23 år har jeg været jævnlig gæst ved Retten i Aalborg og Vestre Landsret. Mønsteret er det samme hver gang i sager mod FDV. Jeg gennemgår dokumentation og redegør for loven, og dommerne ser bort fra dokumentationen og lægger FDV's advokaters ellers åbenlyse løgne til grund for afgørelsen. Byrettens dom i nærværende sag er dråben, der fik bægeret til at flyde over, og jeg startede på "*J'accuse...!*"-projektet, som kun afventer landsrettens dom, før jeg kan gå videre til EU-Kommissionen og Folketinget med det retssikkerhedsmæssige og samfundsøkonomiske problem i, at domstolene i nærmest siciliansk stil dækker over de forbrydere, som ret beset systematisk udplyndrer den danske (og europæiske) befolkning.

Det er ikke for at være disrespektfuld, men jeg husker Albert Einsteins definition på vanvid: "at gøre det samme igen og igen i forventning om et anderledes resultat."

Laserdisken til Vestre Landsret, 9. november 2015

Forberedelsen op til domsforhandlingen

Jeg havde den fordel i ankesagen, at det var mig som appellant, der skulle stå for forelæggelsen og udarbejdelsen af ekstrakt, dvs. organiseringen af sagens bilag. Jeg skulle også tage Peter Schønnings bilag med, men han nøjedes heldigvis med nogle udvalgte regnskabsbilag. Ekstrakten blev på 730 sider fordelt på 230 bilag af forskellig slags, herunder avisartikler, juridisk litteratur og domme. Overordnet organiserede jeg ekstrakten i følgende afsnit:

Byrettens dom	1-52
Processkrifter og retskendelser fra ankesagen	53-119
Regional konsumption og gennemførelsen i ophavsretsloven	120-159
Laserdiskens korrespondance med FDV og dens medlemmer	160-177
Retssagen mod Kulturministeriet om lovens gyldighed	178-191
Retssagen mod Kulturministeriet om lovens fortolkning	192-211
Forløbet under fogedforretningen den 29. november 2005	212-220
Dokumentation fra retssagen, FDV mod Laserdisken ApS	221-319
Dokumentation fra reparationssagen, fogedretten	320-367
Dokumentation fra reparationssagen, byretten	368-479
Vidneerklæringer og partsforklaringer	480-518
Lovgivning i relation til formalitetsfejlen	519-526
Dokumentation om Laserdiskens ejerforhold	527-538
Særligt vedrørende *101 Dalmatians II*	539-553
Særligt vedrørende de beslaglagte film	554-597
FDV's bilag vedrørende erstatningskravet	598-655
Bilag om sagens samfundsmæssige konsekvenser	656-673
Juridisk litteratur og retspraksis	674-730

Det har altid været et problem, at det overhovedet ikke registreres, hvad der sker under en domsforhandling. Det står fuldstændig frit for dommerne at ignorere og ændre forklaringer og hændelser, som ikke støtter det ønskede resultat.

Hvis man tog retssikkerheden alvorligt, kunne man undgå manipulation af den type ved at lydoptage domsforhandlingen, men det er faktisk forbudt, medmindre retten undtagelsesvist tillader det, og det gjorde Vestre Landsret ikke.

> Landsretten fandt ikke grundlæg for undtagelsesvis at tillade, at der sker lydoptagelse af hovedforhandlingen, jf. herved retsplejelovens § 32.
>
> Forelæggelse sker efter retningslinjerne i retsplejelovens § 365. Der skal således kun ske en kortfattet fremstilling af sagen. Byrettens dom og de ved indstregning markerede tekster anses for dokumenterede, således at der ikke skal ske oplæsning heraf. Det er herunder ikke nødvendigt at gentage oplysninger, der fremgår af byrettens dom.

Vestre Landsrets forbud mod lydoptagelser, 13. november 2015

Jeg forventede, at domsforhandlingen ville blive rent spil for galleriet. Ikke alene afslog retsformand Christian Bache anmodningen om lydoptagelse, han lod også forstå, at han ikke ville høre oplæsning i retten. Jeg skulle markere de påberåbte tekster i ekstrakten, og så skulle han og meddommerne, Rikke Foersom og Niels Klitgaard, nok tage hensyn til dem. Yeah, right!

Jeg skulle straffes for mit oprør mod monopolerne, men Danmark er blevet så civiliseret, at jeg ikke frygtede samme skæbne som Skipper Clement (side 413). Økonomisk magt hersker i det moderne Danmark, så jeg var temmelig sikker på, at straffen ville udmønte sig i økonomiske erstatninger og restriktioner i mit virke som filmformidler. Det er nok til at sikre, at udplyndringen af befolkningen kan fortsætte, men korporlig afstraffelse hører heldigvis fortiden til.

Under den traumatiske tur til London i 1992 (side 145) lovede jeg mig selv, at jeg ikke ville lade mig kue af frygt for repressalier, så jeg ville ikke alene slås det bedste, jeg havde lært, jeg ville også efterlade dokumentation til eftertiden for det tilfældes skyld, at adressaterne til det planlagte åbne brev *J'accuse...!* reagerede. Da jeg af erfaring ved, at løgnene fra domsforhandlingen ikke kan dokumenteres bagefter, forberedte jeg nu en slags skriftlig sagsfremstilling. Normalt indeholder påstandsdokumentet en kortfattet sagsfremstilling og hovedanbringender, som så drøftes under domsforhandlingen. I byretten klarede jeg dette på otte sider.

På grund af byrettens mange manipulationer og udeladelser i dommen, Vestre Landsrets løgne i kæremålene og afvisningen af forberedelse i ankesagen var der en betydelig risiko for, at landsretten ville lave nøjagtig de samme numre, hvis jeg spillede efter de samme regler igen. Jeg kørte til Viborg og afleverede personligt følgende dokumenter for at sikre, at sagsfremstillingen er bevaret for eftertiden:

1. Brev til landsretten om *J'accuse...!*-projektet	3 sider
2. Påstandsdokumentets hoveddel	28 sider
3. Appendix A: Manipulationerne vedr. importforbuddet	17 sider
4. Appendix B: Sandheden bag formalitetsfejlen	21 sider
5. Appendix C: Dokumentationen vedr. beslaglæggelsen	13 sider
6. Appendix D: Om salget af *101 Dalmatians II*	5 sider
7. Appendix E: De samfundsmæssige konsekvenser	6 sider
8. Appellantens retsomkostninger	4 sider
9. Et prøvetryk af det foreløbige *J'accuse...!*	400 sider

Selvfølgelig fulgte jeg også Vestre Landsrets vejledning og markerede relevante tekster i ekstrakten, men jeg afbildede de samme tekster i påstandsdokumentet og dets fem appendices i stil med gengivelsen af dokumentationen her i bogen, dog med den lille forskel, at der var tale om fotografiske afbildninger, så ægtheden ikke kan anfægtes. Det er ganske vist en alternativ præsentation, men en fin måde at gøre det let for læseren at forstå, hvad der er sket, og hvad der står på spil.

Opgørelse af retsomkostninger er obligatorisk. Selvom jeg førte sagerne selv, var omkostningerne til advokater og retsafgifter løbet op i 1.097.024,93 kr.

Over for FDV's påstand om erstatning nedlægges følgende påstand:

Frifindelse

Subsidiært nedlægges følgende påstand:

Jf. EU-traktatens artikel 267 forelægges for EU-Domstolen spørgsmål om, hvorvidt EU's indførelse af regional konsumption af den ophavsretlige spredningsret medfører en pligt for borgerne i EU til at respektere eventuelle rettighedshaveres forbud mod spredning af eksemplarer, der er bragt på markedet uden for EØS-området (*fortolkning 1*), eller om regional konsumption medfører en pligt for rettighedshaverne til at give dokumenterbart samtykke til spredning af sådanne eksemplarer, før de kan spredes lovligt (*fortolkning 2*).

Bemærkninger

Fogedsagen er i realiteten indstævntes indpakkede ønske om en anerkendelse af fortolkning 2 af regional konsumption samt anerkendelse af indstævnte som rettighedshavere, selvom der er tale om eksemplarer, der er bragt på markedet af *andre* rettighedshavere, og selvom spredningsretten i infosoc-direktivet er tildelt *ophavsmænd* og ikke producenter eller licenstagere. Vestre Landsret har ikke hidtil forholdt sig til, at der findes andre muligheder, så jeg søger en løsning på det problem via "*J'accuse...!*", EU-Kommissionen og Folketinget. I nærværende sag søges alene en afslutning på fogedforretningens formalitetsfejl og indstævntes erstatningskrav.

Laserdisken om FDV's erstatningskrav, 9. november 2015

Påstandene om FDV's erstatningskrav

Jeg droppede modpåstand 3, da den hænger uløseligt sammen med 4 og 5, der var afvist. Uanset om retten vælger fortolkning 1 eller 2, er det lige så relevant at få afklaret, hvem der opfattes som ophavsmænd, og hvordan direktivet harmonerer med EU's konkurrenceregler og EU's enhedsmarked.

Efter Vestre Landsrets afvisning af at forelægge spørgsmålet om fortolkning for EU-Domstolen var landsrettens dom om dette uinteressant. Jeg forventede, at dommerne uden nogen meningsfuld begrundelse ville give FDV medhold, og jeg kan ikke bruge en sådan dom til noget. Jeg bevarede dog det nye anbringende.

Jeg mener stadig, at spørgsmålet om fortolkning bør afgøres af EU-Domstolen via en præjudiciel dom i den retssag, jeg anlagde mod Kulturministeriet. Det er et væsentligt formål med dette projekt at få Kommissionen til at statuere min ret til at gennemføre den retssag. Jeg vil ikke risikere - hvis jeg kommer så langt - at der henvises til en tanketom dom som grundlag for at påstå, at domstolene allerede har taget stilling til det spørgsmål.

Vestre Landsret kunne ikke give FDV medhold uden at tage stilling til tvisten om fortolkning, og det har kun EU-Domstolen kompetence til, så derfor nedlagde jeg en subsidiær påstand om, at sagen forelægges for EU-Domstolen. Det efterlod den oplagte løsning at afvise FDV's krav på grundlag af formalitetsfejlene.

Påstandsdokumentets indhold og opbygning

På det tidspunkt var jeg ikke tvivl om, hvad der i realiteten var sket, og hvad FDV og dommerne prøvede at skjule. Det var min opgave at udstille dette i påstandsdokumentet, så det i givet fald kan bevises for omverdenen, at dommerne lukker øjnene med vilje. De fire vigtigste afsnit fra påstandsdokumentet er følgende:

2. Sagens hovedtemaer

2.1 Sagens formalitet: Reparation af en klodset fogedforretning
2.2 Sagens realitet: Misbrug af fogedretten til at opnå en bestemt retstilstand

3. Spørgsmål, indstævnte nægter at forholde sig til

3.1 Hvorfor skiftede FDV holdning til lovens fortolkning?
3.2 Hvorfor ventede FDV v/Niels Bo Jørgensen i 2 år og 242 dage med at reagere?
3.3 Hvorfor anlagde FDV v/Niels Bo Jørgensen sagen mod Laserdisken ApS?
3.4 Hvorfor skulle fogedforretningen være uvarslet?

5. Vestre Landsrets direkte løgne

5.1 At jeg ikke informerede korrekt om ejerforholdene og formalitetsfejlen
5.2 At EU-Domstolen har taget stilling til de to fortolkningsmuligheder

6. Hvad Vestre Landsret tilsyneladende ikke vil se i øjnene

6.1 Lovens to fortolkningsmuligheder og FDV's kovending herom
6.2 Konkurrencekommissær Mario Montis tale
6.3 Mit løfte til FDV's medlemmer sammenholdt med forbudt-programmet
6.4 Forskellen på tvisten om lovens gyldighed og lovens fortolkning
6.5 Torben Steffensens og Niels Bo Jørgensens *planlagte* angreb

Selvfølgelig ventede Torben Steffensen og Niels Bo Jørgensen i årevis, indtil de mente, erstatningskravet kunne gøres stort nok. Så tog de brevene fra selskabet op af skuffen og anlagde sag uden at undersøge det såkaldte kontrolkøb.

Siden mit første indlæg til landsretten i 2005 har jeg henvist til Mario Montis tale. I over 10 år er den konsekvent blevet censureret ud af alle retsdokumenter.

6.2 Konkurrencekommissær Mario Montis tale

Der er en tydelig modsætning mellem fortolkning 2 og konkurrencekommissær Mario Montis bekymring over, at EU-borgerne forhindres i adgang til amerikanske DVD-plader. Hans tale giver ingen mening, hvis EU vil forbyde EU-borgerne at købe amerikanske DVD-plader, sådan som indstævnte påstår. Mario Monti ville i så fald have besvaret klagerne med: "Det må I finde Jer i, for EU har bestemt, at I ikke skal have adgang til disse DVD-plader fra USA."

Det ville være befriende, hvis dommerne sagde: "Konkurrencekommissær Mario Monti er en idiot, som ikke kender noget til EU-ret." Men det gør de ikke. De ignorerer ham blot.

Fra Laserdiskens påstandsdokument, 9. november 2015

Domsforhandlingen

Jeg har det så skidt med Vestre Landsret, at jeg ikke frivilligt nærmer mig Viborg, men nu stod jeg der igen. Jeg så heller ikke frem til at tilbringe endnu en dag med Peter Schønning. Min bror, opfinder og ingeniør Jens Dall Bentzen, tog endnu en gang med mig til Viborg for at yde moralsk opbakning.

Tilbage i 90'erne var Lilholt høg. Christian Bache var due. Jeg huskede ham som en venlig mand, men det var han ikke den dag. Han havde fået den opfattelse, at jeg i ekstrakten havde fremlagt nye bilag, og han skældte mig ud. Først efter en længere indledende diskussion gik det op for ham, at det ikke var tilfældet, og han faldt ned igen. Jeg skulle forelægge sagen, men til at begynde med afbrød han mig konstant. Han stolede tydeligvis ikke på, at jeg vidste, hvad en domsforhandling gik ud på. Det blev bedre, da han fandt ud af, at jeg havde styr på det. Jeg fik fred og ro til at gennemgå også alt det, ingen havde iagttaget før, og jeg gennemgik de kontroversielle emner ét efter ét. Jeg blev ikke forhindret i noget og fik endda lov til at bestemme, hvornår der skulle holdes pause. Forelæggelsen var færdig til middag, og efter middagspausen procederede jeg.

Peter Schønning sagde dårligt nok et ord, før det var hans tur til at procedere. Han havde ingen bemærkninger til min forelæggelse. Han var overraskende cool, indtil han i næsten halvanden time løj med så stor overbevisning, at det nærmest var skræmmende. Det rørte ham ikke, at gennemgangen af dokumentation havde vist noget helt andet. Han løj uanfægtet, og han var god til det. Jeg skrev et dusin åbenlyse løgne ned undervejs for at afvise dem i min replik på grundlag af den gennemgåede dokumentation. Klokken var blevet 16, da han var færdig, og dommerne tilbød, at vi kunne fortsætte dagen efter. Vi var så tæt på at være færdige, at jeg øjnede chancen for at undgå en tur mere til Viborg. "Det er bedst at afvise løgnene, mens de er i frisk erindring," svarede jeg. Her er et eksempel:

Jeg havde anført, at FDV ikke engang havde forsøgt at bevise, at de var berettiget til at anvende ophavsmændenes spredningsret. Det klarede Peter Schønning ved i sin procedure at påstå, at min advokat i en "bindende proceserklæring", som han kaldte det, havde frafaldet at gøre gældende, at FDV ikke er rette sagsøger. I den forbindelse overrakte han et dokument til Christian Bache.

- Det kender jeg intet til, replicerede jeg, da det blev min tur igen. - Hvis han har sagt det, er det sket uden min bemyndigelse. Jeg har altid bestridt, at FDV er ophavsmænd. Jeg har selv ført ankesagen, så det må stamme fra byretssagen. Der blev anbringendet ikke gjort gældende, men jeg har særligt gjort det gældende for landsretten og både nedlagt påstand herom og rykket for svar (side 890).

Jeg havde ikke forestillet mig, at den obligatoriske samling af processkrifter ville blive relevant, men jeg kunne henvise til mit brev til Vestre Landsret fra den 6. september 2013 (side 886). Det var med i ekstrakten som side 89. Jeg læste det højt for de tre dommere, og Christian Bache sad for en gangs skyld med rynkede bryn og så meget eftertænksom ud.

Vestre Landsrets manipulationer

Truslen om *J'accuse...!* og en politianmeldelse prellede helt af på de tre dommere. De frygtede tilsyneladende ikke, at nogen ville kontrollere dem, for dommens kun 16 sider er næsten ren fiktion fra start til slut.

> **§ 383.** Påstande og anbringender, som ikke har været gjort gældende i foregående instans, kan, hvis modparten protesterer, kun tages i betragtning med rettens tilladelse.

Retsplejelovens § 383, stk. 1

Jeg lavede et faktatjek og fandt 78 fejl eller manipulationer i den relativt korte dom, der ligesom byrettens dom er præget af alle de relevante faktiske omstændigheder, der ikke er medtaget.

FDV lader tit en bombe springe under domsforhandlingen, og bomben var denne gang den bindende proceserklæring, jeg ikke kendte til. Det viste sig senere, at det dokument, Peter Schønning havde overrakt til Christian Bache, var en udskrift af byrettens retsbog fra den 4. maj 2011. Hvorfor var det problematisk?

Fordi han ikke havde sagt et ord om dette indtil da! Jeg havde ikke vurderet, at Hans Esdahls bemærkninger under advokatpålægget var relevant for ankesagen, så jeg havde ikke taget retsbogsudskrifterne med i ekstrakten, og Peter Schønning havde ikke bedt om at få dem med. Anbringendet om rette sagsøger var i byretten et forsøg på at få en hurtig afslutning på sagen under Hans Esdahl (side 850), men da det ikke lykkedes, og jeg fik et advokatpålæg, begrænsede jeg anbringenderne i byretten til dem, Hans Esdahl som byretsdommer kunne tage stilling til.

I ankesagen var det derfor et nyt anbringende. Det havde jeg gjort opmærksom på, og Peter Schønning havde ikke protesteret. Retten kan af egen drift afvise et nyt anbringende, men det havde landsretten ikke gjort. Efter retsplejelovens § 358 kan en part ikke komme med nye anbringender under domsforhandlingen, men Peter Schønning havde alligevel gemt denne "bombe" til domsforhandlingen og helt frem til sin egen procedure.

Der gælder åbenbart særlige regler for FDV, og ganske usædvanligt blev Hans Esdahls retsbogsudskrift fremhævet i dommen i en supplerende sagsfremstilling, selvom den hverken var medtaget i ekstrakten eller omtalt i min sagsfremstilling, altså den sagsfremstilling, som Peter Schønning ikke havde haft bemærkninger til.

Supplerende sagsfremstilling

Det fremgår af byrettens retsbog i nærværende sag, at retten den 4. maj 2011 fremlagde blandt andet to breve af 2. marts og 17. april 2011 fra Hans Kristian Pedersens daværende advokat, hvorefter følgende blev tilført retsbogen:

> "Det fremgår af de modtagne breve, at sagsøgte frafalder at gøre gældende under nærværende sag, at sagsøgerne ikke er rette sagsøgere."

Vestre Landsrets dom, 11. januar 2016

Den bindende proceserklæring

Kan det passe, at Henrik Karl Nielsen under forberedelsen i byretten permanent havde afskåret mig fra at mene, at FDV's medlemmer ikke er rette sagsøgere i og med, at de ikke repræsenterer filmværkernes ophavsmænd?

Nej, jeg var underlagt et advokatpålæg og havde ikke bemyndiget ham til det. Selvom han skulle have skrevet til retten, at jeg positivt anerkendte, at FDV's medlemmer er ophavsmænd, betød det ikke noget. Han kunne ikke udtale sig på mine vegne uden min bemyndigelse, og den havde han naturligvis ikke, men også dét var ren manipulation fra dommernes side. Henrik Karl Nielsen havde derimod forklaret, at jeg ønskede det spørgsmål behandlet sammen med ophavsretslovens fortolkning. De to spørgsmål er principielle og hænger uløseligt sammen, og jeg syntes alligevel ikke, det gav mening at inddrage dem i sagen ved byretten.

For landsretten havde jeg nedlagt de to påstande som nr. 3 og 4. De fastlagde min holdning krystalklart (side 886). Jeg havde suppleret med et nyt anbringende og en opfordring til FDV om at dokumentere deres påstand (side 890).

Det bliver endnu mere vanvittigt: Mette Langborg & Co. gav FDV medhold, fordi jeg ikke fastholdt påstanden om fortolkningen af ophavsretsloven (side 874). Ingen påstand, intet synspunkt! Det skulle ikke ske igen. Jeg nedlagde påstanden for landsretten og supplerede med påstand 4, der autoritativt afklarer, hvem der kan udgive sig for at være ophavsmand. Trods min grundige forklaring løj landsretten om, at påstand 4 vedrørte hjemvisning af sagen - og afviste den (side 887)!

Det er ikke usædvanligt, at man som sagsøgt i 1. instans tror, at man har skyts nok til en frifindelse. Så viser det sig, at dommerne ikke tog hensyn til det, man gjorde gældende. Så anker man og fører tungere skyts frem i ankesagen.

Det første brev (af 2. marts) vedrører ikke emnet, og kun ond vilje kan opfatte det andet brev (af 17. april) som en erklæring, der afskærer mig fra at mene, hvad jeg mener. Dommerne henviste ikke engang til Henrik Karl Nielsens brev, men til Hans Esdahls *udlægning* af brevet. Det viser, hvor langt dommerne vil gå for at undgå at forholde sig til, at FDV fører sig frem som ophavsmænd.

> Det bemærkes, at sagsøgte ikke længere gør spørgsmålet om rette sagsøgere gældende i relation til sagsøgernes påstande.
>
> \- - -
>
> Det var på min anbefaling, at sagsøgte fremsendte et processkrift om spørgsmålet om rette sagsøgere den 4. maj 2010, og det kan have givet anledning til misforståelsen. Sagsøgte mener, at spørgsmålet om, hvem der kan påberåbe sig de bestemmelser, der bygger på infosoc-direktivets artikel 4, vil blive afklaret i forbindelse med den principielle undersøgelse af formålet med infosoc-direktivet jf. ophavsretslovens § 19 på den måde, som er bestemt af byrettens kendelse af 14. marts 2008 i sagen mellem sagsøgte og Kulturministeriet.

Henrik Karl Nielsen om rette sagsøgere, 17. april 2011

Flere eksempler på Vestre Landsrets manipulationer

Hvis jeg sidder på en bænk i en offentlig park, og en 2 meter høj og 200 kilo stor rocker med knojern siger til mig: "Skrid, eller du får tæsk," vil jeg flytte mig. Det skyldes, at jeg ikke bryder mig om at få tæsk. Det er en pragmatisk reaktion. Det betyder ikke, at jeg er enig i, at han er indehaver af retten til at sidde på bænken.

Jeg opførte mig tilsvarende pragmatisk over for FDV. I udlejningssagen begik jeg den fejl at tro på, at dommerne ville forholde sig til min dokumentation, hvis FDV angreb min udlejning, men det gjorde de ikke igennem de 11 år, hvor jeg fik tæsk. Det ville jeg undgå i 2002, og derfor fulgte jeg Johan Schluters fortolkning. Nej, det fremgår ikke af landsrettens dom, at det var *Johan Schlüters* fortolkning, jeg fulgte. Dommerne misbrugte min pragmatiske adfærd som undskyldning for at pådutte mig hans fortolkning, og i stedet for at forholde sig til spredningsretten og uenigheden om dens fortolkning drøftede dommerne FDV's licenser, som om jeg havde anfægtet FDV's udgivelsesrettigheder!

Jeg har aldrig anfægtet FDV's ret til at udgive film. Det er almindeligt kendt, at filminstruktørerne i deres kontrakter afgiver retten til at udgive eksemplarer af filmene til producenterne, som sælger denne ret videre til licenstagere i alverdens lande, men det gør altså ikke licenstagerne til ophavsmænd! I infosoc-direktivets artikel 4 er den omtvistede spredningsret specifikt tildelt ophavsmændene.

Formålet med manipulationen i sagsfremstillingen ses af dommen: Dommerne havde brug for at komme uden om anbringendet "rette sagsøger", og alene fordi FDV's medlemmer havde licens til at udgive film, blev de anset for ophavsmænd!

Landsrettens begrundelse og resultat

Hans Kristian Pedersen har for landsretten gjort gældende, at FDV's medlemmer ikke har dokumenteret at have ophavsret til de omtvistede film.

Hans Kristian Pedersen, der må anses for godt branchekendt, har ved sine henvendelser til FDV og FDV's medlemmer anerkendt de indstævnte som indehavere af rettigheder til distribution af film i Danmark. Endvidere har han efter det oplyste under byrettens behandling af sagen ved sin advokat frafaldet at gøre gældende, at de indstævnte ikke var "rette sagsøgere". Hans Kristian Pedersen har ikke bestridt, at de indstævnte har licenserne til at udgive de pågældende danske DVD-versioner, og der er ikke påvist grunde til at antage, at licenserne til de pågældende film ikke skulle hidrøre fra de ophavsretligt berettigede.

Det er under disse omstændigheder sammenholdt med sagens øvrige oplysninger ubetænkeligt at lægge til grund, at de indstævnte i kraft af erhvervede enerettigheder har ret til at fremstille og distribuere de spillefilmværker på DVD i Danmark, som sagen angår. De indstævnte må derfor anses for at være ophavsmænd jf. ophavsretslovens § 19, stk. 1, 1. pkt. jf. § 2.

Vestre Landsrets dom, 11. januar 2016

Den ukendte bevissikring

Vestre Landsret stadfæstede dommen med henvisning til byrettens begrundelser. Thomas Schultz' erklæring gjorde intet indtryk. Også landsretten fandt forbuddet nødvendiggjort af, at jeg solgte film, som SF Film havde forbudt!

Som noget særligt uddybede dommerne alligevel, hvordan FDV havde anlagt sag rettidigt, selvom der var gået mere end et år. De opfandt en ny bevissikring, der skulle have fundet sted den 15. december 2006. Eller også regner de fra den dato, hvor kendelsen blev skrevet ned, selvom det var længe efter bevissikringen og længe efter mine protester? Det fremgår ikke klart af dommen nedenfor.

Alle inkl. Peter Schønning henviste til den 29. november 2005 som datoen for bevissikringen. Jeg mener *bevissikringen* i bestemt form. Der var kun én. Dorete Bager kunne selvfølgelig have tilbageleveret materialet og bagefter gennemført en ny bevissikring, men det gjorde hun ikke. Hendes opfattelse på retsmødet den 11. december 2006 var, at det er uden betydning, om min personlige virksomhed eller selskabet er angivet, når jeg ejer begge dele. På det tidspunkt var formålet med sag nr. 2 at fjerne tvivlen om, at kendelsen mod selskabet også omfatter mig, og det kom landsretten omkring med en alternativ læsning af retsplejeloven.

Der står ikke i retsplejelovens § 653 c, at tidsfristen løber fra kendelsens dato. I retsplejeloven står der, "at undersøgelsen er afsluttet". I dommernes fortolkning er der ingen reel beskyttelse. Så kan Dorete Bager gå ud og bevissikre alle FDV's konkurrenters regnskaber uden en kendelse. Det er måske praktisk, at de allerede befinder sig i fogedretten, hvis FDV skulle finde på at rekvirere dem! Hvis nogen protesterer, kan hun afsige kendelse bagefter. Det giver selvfølgelig et problem i forhold til Grundlovens § 72, som dommerne derfor så bort fra.

Summa summarum: De tre dommere ved Vestre Landsret, Christian Bache, Rikke Foersom og Niels Klitgaard, tog loven i egen hånd. De gav sig selv kompetence til at fortolke EU-retten således, at de kan tilsidesætte EU-rettens grundlæggende bestemmelser om enhedsmarkedet og formålet med en ensartet gennemførelse af regional konsumption. De opdelte selv det indre marked i nationale territorier og bemyndigede de lokale licenstagere, nemlig FDV, til at kontrollere markedet dér.

Bevissikringen - selvstændig påstand 1

Hans Kristian Pedersens påstand (1), 2. led, omhandler - som påstanden er formuleret - materiale sikret ved bevissikringen mod Laserdisken ApS den 29. november 2005. Det er imidlertid det samme materiale, der efter anmodning fra de indstævnte blev bevissikret ved fogedrettens kendelse af 15. december 2006, stadfæstet af Vestre Landsret den 8. oktober 2007, i bevissikringssagen mod Hans Kristian Pedersen. Under denne ankesag må det afgørende være, hvornår sagen er anlagt i forhold til kendelsen af 15. december 2006.

Vestre Landsrets dom, 11. januar 2016

63. De beslaglagte film

Var det i orden at beslaglægge mine film og forhindre mig i at sende dem retur? En vurdering af håndteringen af beslaglæggelsen fordrer kun et minimum af jura, så også læsere uden særlige kundskaber vil forstå, at dommerne reelt er ophørt med at håndhæve loven. I stedet har de reduceret sig selv til den moderne mafias villige håndlangere.

En klassisk FDV-kovending

Hvordan kan det gå til, at 2.230 DVD-udgivelser bestående af film, tv-serier og et antal varianter af samlinger til en samlet udsalgspris på 475.273 kr. inkl. moms efter fire års beslaglæggelse lige pludselig aldrig har været beslaglagt?

En del af forklaringen er en retsassessors uvilje mod at lade offentligheden få kendskab til det, der foregår på hendes retsmøder, en uvilje mod selv at skrive ned om forløbet og en svigtende hukommelse på det afgørende tidspunkt.

En anden forklaring er formentlig, at beslaglæggelsen burde være afvist helt fra begyndelsen. Retsplejelovens § 653 b giver fogedretten lov til at beslaglægge genstande "i det omfang det må anses for nødvendigt med henblik på sikring af bevis." Ifølge justitsministerens bemærkninger hertil skal det haves for øje, at det ikke må forvolde rekvisitus unødig skade, ligesom der ikke må lægges hindringer i vejen for lovlig anvendelse (side 786).

Efter fogedforretningen prøvede jeg forgæves at få oplyst et formål med at lade filmene opbevare i Laserdiskens kælder. Dels havde Lars Segato fået udleveret en lagerliste, dels havde IT-konsulenten taget kopier af mine edb-filer, og dels er der ikke megen sikring i at lade den formodede forbryder selv opbevare beviset.

Der var intet ulovligt ved filmene, der kunne forhindre en returnering til USA. Det var højst spredning i Danmark, der kunne anfægtes (side 642 og 791).

Peter Schønnings brev til byretten nedenfor er en klassisk kovending og en lige så klassisk afledningsmanøvre. Alle dommerne havde ignoreret beslaglæggelsen og mine anmodninger om frigivelse, indtil jeg i 2009 mødte frem med pressen og for rullende kameraer fik en overrasket retspræsident til at love, at nu ville der ske noget i sagen (side 835). Han kontaktede FDV og fik følgende svar:

> Sagsøger har gennem hele sagen været af den opfattelse, at det er uden betydning for sagsøger, hvordan der forholdes med filmene, så længe de ikke distribueres i strid med det nedlagte fogedforbud. Det er således uden betydning for sagsøger, hvor filmene opbevares. Selve eksemplarerne (dvs. de enkelte dvd-film) er ikke i sig selv ulovlige, hvilket er begrundelsen for, at sagsøger ikke har nedlagt påstand om inddrivelse m.v. efter ophavsretslovens § 84.

FDV v/Peter Schønning til Retten i Aalborg, 25. august 2009

Den hemmelige beslaglæggelse

Jeg behandler beslaglæggelsen separat, fordi manipulationerne i den forbindelse kan forstås uden juridiske forhåndskundskaber. Dommene er afsagt, så jeg beder heller ikke Folketingets medlemmer om at blande sig i dommernes arbejde, men jeg beder dem vurdere, om dommernes adfærd er et demokrati værdigt.

Som udgangspunkt blev det selvfølgelig et handicap for mig, at Dorete Bager bortviste Lars Borberg og Grethe Dahl og heller ikke ville vente på min advokat, for hvem kan så støtte min forklaring? Der findes heldigvis anden dokumentation. Lad mig afsløre med det samme, at jeg hverken fik lov til at returnere filmene eller fik tildelt erstatning. Formålet med kapitel 63 er at begrunde min opfattelse af, at de danske dommere over en bred kam hellere vil hjælpe den danske mafia med at chikanere lovlige konkurrenter end at håndhæve loven.

De to retsinstanser behandlede påstanden om erstatning på følgende grundlag:

1. FDV's første rekvisition, 11. oktober 2005 (side 903)
2. Dorete Bagers vidneforklaring (side 904)
3. Min partsforklaring (svarende til kapitel 56).
4. Journalist Lars Borbergs vidneerklæring (side 905)
5. Advokat Per Christensens vidneerklæring (side 790)
6. Advokat Per Christensens e-mail, 2. december 2005 (side 779)
7. Dorete Bagers kendelse, 7. december 2005 (side 779)
8. Kronik i Nordjyske Stiftstidende: *Et retssamfund?* 11. december 2005
9. FDV's justifikationsstævning, 13. december 2005 (side 905)
10. Laserdiskens første anmodning til VL, 23. december 2005 (side 905)
11. Laserdiskens anden anmodning til VL, 23. december 2005 (side 821)
12. FDV's svarskrift til VL, 24. januar 2006 (side 906)
13. Laserdiskens tredje anmodning til VL, 28. januar 2006
14. FDV's duplik til VL, 9. marts 2006
15. Laserdiskens fjerde anmodning til VL, 10. marts 2006
16. Laserdiskens rykker for svar, 3. april 2006
17. Laserdiskens anmodning til Dorete Bager, 1. oktober 2006 (side 812)
18. FDV's brev til fogedretten, 5. oktober 2006
19. FDV's anden rekvisition, 5. oktober 2006 (side 813)
20. Laserdiskens klage til retspræsidenten, 18. april 2007 (side 830)
21. FDV's betingelse for at frigive varelageret, 27. november 2007
22. Laserdiskens anmodning til Dorete Bager, 29. november 2007 (side 832)
23. Dorete Bagers henvendelse til FDV, 2. december 2007 (side 832)
24. FDV v/Lars Segato til Dorete Bager, 11. december 2007 (side 832)
25. FDV v/Peter Schønning til byretten, 25. august 2009 (side 901)
26. FDV's påstandsdokument v/Peter Schønning, 11. april 2013 (side 907)
27. Illustration af beslaglæggelsen (for byretten), 15. maj 2013 (side 865)
28. Illustration af beslaglæggelsen (for landsretten), 16. november 2016

Påstand 3

I forbindelse med forbuddets nedlæggelse skal jeg endvidere anmode fogedretten om, at der i henhold til retsplejelovens § 645 og § 653 b foretages inddragelse af samtlige i rekvisiti besiddelse værende eksemplarer af filmværker, hvortil rekvirentens medlemmer har de ophavsretlige enerettigheder, og som er importeret i strid med disse enerettigheder.

- - -

I forbindelse med bevissikringens gennemførelse anmodes der om, at der foretages beslaglæggelse af samtlige eksemplarer af ulovligt importerede dvd-film, som rekvisitus måtte have rådighed over, jf. retsplejelovens § 645, stk. 2, samt § 653 b, stk. 1.

Det understreges, at rekvisitus ikke kan lide tab som følge af beslaglæggelsen, idet rekvisitus har importeret disse med henblik på salg, og rekvisitus er derfor afskåret fra lovligt at disponere over de ulovligt importerede filmværker, hvorfor disse er uden økonomisk værdi for rekvisitus.

FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition, 11. oktober 2005

Klassisk Johan Schlüter-manipulation

FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition, hvor advokat Niels Bo Jørgensen via påstand 3 rekvirerede beslaglæggelse af mine film, har ikke meget til fælles med Peter Schønnings afvisende forklaring til Retten i Aalborg fire år senere.

Peter Schønnings henvisning til ophavsretslovens § 84 minder lidt om FDV's angreb på Erik Viuff Christiansen, hvor Johan Schlüter pegede på den paragraf, der lige præcis ikke var relevant. Johan Schlüter havde jo ret i, at filmværker ikke var omfattet af ophavsretslovens § 23, men det var netop ikke relevant.

Og Peter Schønning havde ret i, at der ikke skete *inddrivelse* efter *ophavsretslovens § 84*. Nej, for FDV havde bedt om *beslaglæggelse* (nævnt to gange) eller *inddragelse* (nævnt én gang), og det var begrundet i *retsplejeloven*.

Ifølge rekvisitionen kunne fogedretten uden betænkeligheder foretage den ønskede beslaglæggelse, fordi de omtalte film var *ulovligt importeret* (nævnt to gange), hvorfor jeg af den årsag allerede havde mistet retten til at disponere over dem. Ifølge FDV på det tidspunkt var filmene ulovlige og dermed værdiløse for mig.

Også det står i skærende kontrast til Peter Schønnings forklaring om, at filmene ikke i sig selv var ulovlige.

§ 645. Fogedretten yder efter anmodning rekvirenten bistand til forbudets opretholdelse, herunder ved at hindre, at et forbud overtrædes, og ved at tilintetgøre, hvad der er foretaget i strid med forbudet.

Stk. 2. Fogedretten kan beslaglægge rørligt gods, såfremt det anvendes eller har været anvendt ved overtrædelse af forbudet, eller såfremt der er bestemte grunde til at antage, at det vil blive anvendt til sådant formål.

Stk. 3. Det beslaglagte opbevares på rekvirentens bekostning af fogedretten eller af den, fogedretten bemyndiger hertil.

Retsplejelovens § 645

Dorete Bagers vidneforklaring

Da Dorete Bager afgav forklaring i retten, havde hun glemt både debatten om mit ønske om at returnere filmene til leverandøren og problemet med at gennemføre den rekvirerede beslaglæggelse. Selvom hun selv havde omtalt beslaglæggelsen i sit brev til FDV (side 832), afviste hun mærkeligt nok, at filmene var beslaglagt. Det fremgår dog af dommen, at vi stod over for følgende valg: enten skulle mine film "oplagres" uden for Laserdiskens bygning, eller der skulle findes en løsning, så de kunne opbevares hos Laserdisken.

Hvordan var jeg mon havnet i en situation, hvor jeg kunne vælge mellem pest eller kolera? Jeg ville *returnere* filmene! Jeg havde ingen interesse i nogen af de to muligheder. Er det ikke nærliggende at forbinde det opståede valg med FDV's påstand om beslaglæggelse? Dorete Bager forklarede videre, at hun opfattede den indgåede aftale som en løsning på den identiske beslaglæggelse, FDV rekvirerede i den anden rekvisition. Her afspejlede aftalen kravet om beslaglæggelse!

Jeg syntes, hun var ynkelig. Jeg vidste godt, hun ikke var min ven, men jeg var overrasket over, at hun ville lyve, herunder få hukommelsestab. Da hun talte med Per Christensen kort efter fogedforretningen, kunne hun godt se problemet i, at det kun er i Danmark, at filmene ikke må spredes. De to drøftede både returnering til forhandleren, salg til Movie World og salg til Laserdiskens kunder i Grønland (side 779). Han forventede, at hun ville komme med en mere klar tilkendegivelse om beslaglæggelsens rækkevidde i kendelsen, men hun ignorerede dilemmaet og nøjedes med at gengive aftalen uden at nævne baggrunden for den.

Giver det mening, at jeg selv valgte ikke at returnere film, jeg ikke måtte sælge? Lars Segato var klar nok i justifikationsstævningen 14 dage senere (næste side): Jeg var gjort bekendt med, at filmene ikke måtte sælges, ej heller uden for EØS.

> Dorete Bager er blevet foreholdt forbudsrekvisitionens påstand om beslaglæggelse i bevissikringssagen fra 2005. Hun har hertil forklaret, at under bevissikringssagen, der er en civil ransagning, skulle filmene enten oplagres uden for Laserdiskens bygning, eller der skulle findes en praktisk løsning, sådan at filmene kunne opbevares hos Laserdisken. Parterne aftalte, at filmene skulle fjernes fra hylderne og opbevares ved Laserdisken. Hun husker ikke, om Hans Kristian Pedersen bad om lov til at returnere filmene til leverandøren under fogedforretningen. Hun ved ikke, hvem der fandt på, at filmene skulle blive i Laserdiskens lokaler, men det var ikke på hendes foranledning.
>
> Foreholdt sit brev af 2. december 2007 til advokat Lars Segato, har hun forklaret, at hvis hun skulle formulere brevet i dag, ville hun ikke bruge ordet: "beslaglæggelse". Der var ikke tale om beslaglæggelse. Foreholdt fogedrekvisitionen i bevissikringssagen fra 2006, hvoraf fremgår, at der er påstand om beslaglæggelse, har vidnet forklaret, at når hun ikke reagerede på påstanden om beslaglæggelse, var det fordi, der allerede var en aftale mellem parterne i den første sag.

Dommernes gengivelse af Dorete Bagers forklaring, 15. juli 2013

Sagsøgte er gjort bekendt med, at de film, der er importeret til Danmark i strid med sagsøgernes rettigheder, ikke må sælges af sagsøgte ej heller uden for EØS.

FDV's justifikationsstævning, 13. december 2005

En hel del senere, mens jeg så småt var ved at holde en sen fyraften, ringede Hans Kristian Pedersen så igen. Han fortalte om, hvad der var sket siden - også om, at Lars Segato havde forlangt, at en lang række af Laserdiskens film skulle beslaglægges, fordi de ikke opfyldte de betingelser, FDV havde fastsat. Han fortalte også om, hvordan beslaglæggelsen af de mange film var foregået, også at advokaten fra videobranchen ikke engang selv kunne udpege, hvilke film der skulle beslaglægges. Da han så fortalte, at Dorete Bager havde foreslået, at Hans Kristian Pedersen selv og hans egne folk kunne sortere filmene ud, og at de oven i købet havde gjort det, sagde jeg til ham, at man også kan være for medgørlig. "Jeg ville da have ladet hende syde i sit eget fedt. Hvis de ikke engang er professionelle nok til at udføre deres arbejde, skulle de måske finde noget andet at lave," var min kommentar.

Journalist Lars Borbergs vidneerklæring til Retten i Aalborg

Appellerne til Vestre Landsret

Dorete Bager havde forsøgt at få mig til at acceptere fogedforretningen, men hun havde ikke fortalt om muligheden for at appellere. Det gjorde Per Christensen, og som det første efter mødet med ham sendte jeg en anmodning til Vestre Landsret om at frigive de beslaglagte film med henblik på at returnere dem:

Anmodning om frigivelse af beslaglagte DVD-plader

Jeg skal særligt anmode om, at Landsretten allerede på baggrund af processkriftet giver tilladelse til, at jeg returnerer de beslaglagte film til min leverandør. De beslaglagte film opbevares i Laserdisken på rettens foranledning, og her er de dømt til at miste værdi for hver dag, der går, dels fordi nye film er lettere at sælge, og dels fordi de falder i værdi som følge af, at katalogprisen for DVD-plader nedsættes efter kort tid.

Det bemærkes, at samtlige film er lovligt udgivet. Der er ikke tale om piratkopier, men om eksemplarer, hvortil rettighedshaverne har fået det ønskede vederlag. Der er tillige tale om, at filmene lovligt kan sælges i USA - herunder via postordre til kunder i Danmark - så det er udelukket, at returneringen kan misbruges til en ulovlig omgåelse af fogedforbuddet. I den retligt set værste situation fra min side er det stadig kun salg i Danmark, der kan krænke indkæredes rettigheder. Risikoen, for at det vil ske, elimineres af, at filmene returneres til USA.

Anmodningen skal også ses på baggrund af min tabsbegrænsende pligt.

Laserdiskens særlige anmodning, 23. december 2005

FDV's bastante afvisninger

Dorete Bagers ringe hukommelse til trods havde hun forklaret, at filmene skulle "oplagres uden for Laserdisken". Hvordan adskiller det sig fra "beslaglægges"? Jeg selv, Lars Borberg og Per Christensen afgav forklaring. Per Christensen havde talt med Dorete Bager om beslaglæggelsen tre dage senere, mens Lars Borberg havde fået et referat om forløbet fra mig allerede samme aften.

Den skriftlige dokumentation i de efterfølgende to år er entydig. Lars Segato afviste utvetydigt i svarskriftet (nedenfor), at "de af fogedretten beslaglagte film" må frigives, medmindre pengene for returneringen stilles som sikkerhed for FDV. Han havde endda nedlagt en selvstændig påstand om at nægte anmodningen.

I yderligere fire indlæg henviste FDV til de beslaglagte film helt frem til Lars Segatos svar til Dorete Bager den 11. december 2007, hvor han til hendes spørgsmål om behov for beslaglæggelse svarede, at han henholdt sig til aftalen, indtil retten traf en anden afgørelse. Jeg hørte ikke fra Dorete Bager igen, og Vestre Landsret undlod at besvare mine anmodninger. Spørgsmål om beslaglæggelsens formål blev også ignoreret.

Efter mere end to års forgæves forsøg på at få en afklaring koncentrerede jeg mig om stævningen mod Domstolsstyrelsen (kapitel 60), idet jeg ville fremtvinge en stillingtagen til beslaglæggelsen. Da jeg havde afleveret de beslaglagte film til Retten i Aalborg, foretog FDV endnu en af sine klassiske kovendinger via Peter Schønnings svar til byretten (side 901) og hans påstandsdokument (næste side).

Påstande

2. Nægtelse af kærendes anmodning om frigivelse af de beslaglagte og af forbuddet omfattende videogrammer i DVD-format beroende hos kærende.

\- - -

Ad beslaglæggelsen

Først og fremmest må det understreges, at den import, der er foretaget af filmværker, hvortil indkæredes medlemmer har rettighederne til distribution i Danmark, og som er sket med henblik på salg, er ulovlig, og at de enkelte eksemplarer af filmværker derfor med rette er beslaglagt.

Indkærede er dog ud fra en værdispildsbetragtning villig til at acceptere, at de af forbuddet omfattede filmværker sælges tilbage til leverandørerne. Dette er dog betinget af, at penge fra et sådant salg indsættes på en spærret konto til sikkerhed for et eventuelt krav, som indkærede senere måtte have mod Laserdisken. Da de omhandlede filmværker er beslaglagt af fogedretten og kun med indkæredes samtykke kan frigives, er det vigtigt, at kærende ikke tilbagesælger filmene, førend der er truffet de nødvendige foranstaltninger vedrørende købesummen herfor, dvs. oprettet en spærret konto med betingelser for frigivelse godkendt af indkærede. Tilbagesalg til leverandører til USA må ikke ske, før indkærede har en skriftlig bekræftelse herpå fra fogedretten i Aalborg.

FDV's svarskrift til Vestre Landsret, 24. januar 2006

Sagsøgers anbringender

Under fogedforretningen den 29. november 2005 skete der ikke "beslaglæggelse" af filmene i medfør af ophavsretslovens § 84 eller andre bestemmelser. Det er muligt, at dette udtryk fejlagtigt er anvendt i forbindelse med sagen, men faktum er,

- at det fremgår af fogedrettens kendelse, at parterne indgik aftale om, at filmene "fjernes fra rekvisiti hylder, således at de ikke forhandles, men dog opbevares hos rekvisitus" og
- at Vestre Landsret i sin kendelse af 14. september 2006 afviser, at der er truffet bestemmelse om beslaglæggelse, hvorfor landsretten ikke vil tage stilling til, om filmene kan returneres til leverandørerne.

FDV's påstandsdokument v/Peter Schønning, 11. april 2013

Byrettens ansvarsforflygtigelse

Under domsforhandlingerne var der som nævnt afgivet vidneforklaringer, og der var læst op af alle dokumenterne, og jeg havde illustreret Dorete Bagers håbløse situation, da hun måtte opgive at gennemføre beslaglæggelsen.

Beslaglæggelsen var det sidste emne i min procedure, og da Mette Langborg spurgte, om jeg var færdig, tænkte jeg mig om et øjeblik og tilføjede så:

- Jo, altså, det kan godt være, at jeg har brugt ordet "beslaglæggelse" forkert i påstanden, men i så fald har jeg brugt ordet forkert på nøjagtig samme måde som FDV's advokater og Dorete Bager.

Et smil krøb over alle tre dommere, og jeg er sikker på, at de forstod.

Jeg har tidligere været inde på, at det i en justifikationssag er dommernes opgave at efterprøve, om fogedrettens *foreløbige* afgørelse, der er truffet på et *summarisk* grundlag, kan holde til en *nærmere* undersøgelse. Det siger sig selv, at det ikke er tilstrækkeligt at henvise til den afgørelse, der skal undersøges!

Bortset fra det formelle problem er det totalt gakkelak at lade de tre dommere i landsretten under kæremålet afgøre sagen. De vidste intet om beslaglæggelsen. De var ikke til stede. De havde end ikke talt med nogen, der var til stede. Hvordan skulle de vide noget som helst om de begivenheder, der gik forud for aftalen?

Mette Langborg, Dot Buchtrup og Iver Iversen løb simpelthen fra deres ansvar.

Som følge af Vestre Landsrets kendelse af 14. september 2006 må retten lægge til grund, at opbevaringen af filmene beroede på en aftale mellem parterne og ikke en beslaglæggelse. Der er allerede derfor ikke grundlag for at pålægge FDV et erstatningsansvar overfor Hans Kristian Pedersen. FDV frifindes derfor også for Hans Kristian Pedersens påstand 2.

Byrettens bemærkninger til beslaglæggelsen, 15. juli 2013

Af den efterfølgende skriftveksling mellem parterne i kæresagen V.L. B-2787-05 ved Vestre Landsret fremgår, at de indstævnte da delte Hans Kristian Pedersens opfattelse af, at filmene måtte anses for beslaglagt. Under disse omstændigheder kan aftalen sidestilles med en beslaglæggelse af de omhandlede film.

Da tilbagesalg også under en faktisk beslaglæggelse måtte ske på sådanne vilkår om deponering af provenuet, som de indstævnte tilbød, og da Hans Kristian Pedersen ikke benyttede sig heraf, er det imidlertid ikke godtgjort, at han har lidt et tab som følge af aftalen, som kan danne grundlag for et erstatningskrav mod de indstævnte.

Vestre Landsrets dom, 11. januar 2016

Landsrettens redningskrans til FDV

"Den risiko påtager vi os naturligvis," sagde Lars Segato, da jeg protesterede over hans forbud mod at returnere de importerede film, og risikoen for tab forårsaget af en fogedforretning tilhører som udgangspunkt altid rekvirenten.

I landsretten havde jeg i klare vendinger kritiseret byrettens flugt fra ansvaret. I må som dommere forholde jer til den fremlagte dokumentation, insisterede jeg, og landsretten løste problemet ved at henvise til FDV's "tilbud" i svarskriftet.

Hvorfor er det problematisk? Af fire årsager: For det første havde FDV ikke ret til at røre mine film under en fogedforretning mod Laserdisken ApS. For det andet er der i retsplejelovens § 645 og § 653 b ikke hjemmel til at sikre et økonomisk krav via beslaglæggelse. For det tredje fandt dommerne selv på det. FDV havde ikke gjort anbringendet gældende (side 100). Og for det fjerde vidste jeg intet om det, før jeg læste dommen. Jeg fik aldrig chancen for at forholde mig til det.

Det eneste positive ved dommene er, at dommerne klart og tydeligt bekendte kulør: De har reduceret sig selv til den nationale mafias trofaste håndlangere.

Chicago, 1933 **Aalborg, 2005**

Kære ven, hvis du køber dine varer af andre end min boss,
så vil min ven her tage sig kærligt af dit varelager.

64. Personlig forfølgelse

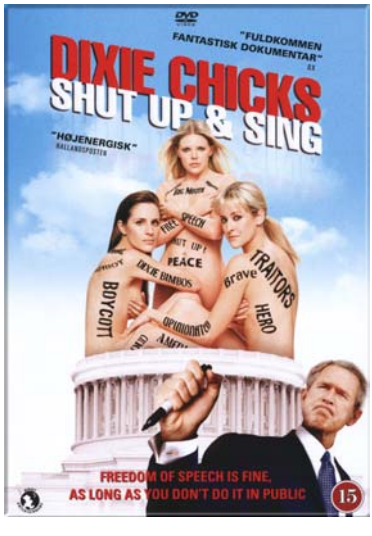
Fogedretten var ikke tilfreds med at tage mine penge og mine film og udsætte mig for et fogedforbud. Nej, den gjorde det også umuligt for mig at deltage i Dixie Chicks' koncert i London, og den forbød mig at tage imod gæsterne sammen med familien til mine forældres store begivenhed, deres diamantbryllup! Chikaneriet blev personligt.

Historien om Dixie Chicks

Tillad mig at holde en pause i fortællingen for at introducere et idol i kampen om ytringsfrihed: de friske texanske tøser, Dixie Chicks. Jeg kendte intet til dem, før en kunde bestilte DVD-pladen med deres *Top of the World Tour - Live* (2003), og den fangede min interesse. Der var fest og glæde, og jeg tænkte, at det måtte være en kæmpe oplevelse at overvære en sådan arenakoncert sammen med 30.000 fans. Chancen bød sig i 2006, da jeg besøgte Los Angeles, netop som Dixie Chicks var på turné igen, og jeg lagde en Dixie Chicks koncert ind i mit program.

Det blev nu ikke til noget. Koncerten blev aflyst på grund af ringe billetsalg. Det viste sig, at Dixie Chicks var udsat for en omfattende boykot. Deres plader måtte ikke spilles i radioen, og de måtte ikke engang indrykke radioannoncer. Jeg fandt ud af, at forsangeren, Natalie Maines, havde udsat sig for radiostationernes vrede. Det skete i London, den 10. marts 2003. Som optakt til antikrigssangen *The Travelin' Soldier* og på baggrund af historisk store demonstrationer mod George Bush' planer om at invadere Irak sagde Natalie Maines til sit publikum:

"Just so you know, we're on the good side with y'all. We do not want this war, this violence, and we're ashamed that the President of the United States is from Texas." Hun blev citeret i *The Guardian*, og hendes udtalelser bredte sig som en løbeild i de konservative kredse i USA. En omfattende boykot blev iværksat, og Natalie Maines blev truet på livet. Det tog de tre piger over tre år at komme sig over oplevelsen, men de var stadig boykottet af radioen. Før var Dixie Chicks historiens hotteste kvindegruppe; efter udtalelsen var deres karriere stendød.

Jeg havde umådelig respekt for deres mod og deres kompromisløse kamp for at have lov til at have en mening, og de var en inspiration for mig i min egen kamp for ytringsfrihed. Stor var min begejstring, da de annoncerede et comeback og endda ville vende tilbage til London for at give koncert i O2 Arenaen den 1. maj 2016.

Jeg købte straks billetter, men jeg kom ikke med til koncerten. Det vender jeg tilbage til, for det kom uventet til at indgå i min fortælling.

Status om fortolkningen af regional konsumption

Alle chikanerierne til trods overskyggede ét emne alle de andre, nemlig tvivlen om fortolkningen af regional konsumption. Efter mere end 10 års retssager havde der ikke været antydning af sagsbehandling om det emne.

Da Johan Schlüter i sin henvendelse til Kulturudvalget i 2002 introducerede en mindre indgribende fortolkning, blev det åbenbart, at forskellige fortolkninger var mulige. Peter Schønning var tvetydig, for han korrigerede ikke Johan Schlüter, da denne gik i rette med den strenge fortolkning. Lad os se på kovendingen igen. Jeg formulerede selv Per Clausens spørgsmål og benyttede Johan Schlüters egne ord i spørgsmålet for at gøre en eventuel holdningsændring så tydelig som mulig.

Før lovens vedtagelse

Johan Schlüters henvendelse til Kulturudvalget efterfulgt af kulturministerens/Peter Schønnings kommentarer var følgende (side 557):

> Begrebet "parallelimport" forudsætter endelig, at der findes en rettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen. Er der i importlandet (Danmark) ikke en sådan rettighedshaver, vil der ikke være noget grundlag for at forbyde importen. Dette vil i sagens natur kunne have særlig betydning for smalle udgivelser på såvel film- som musikområdet.
>
> Jeg hæfter mig endvidere ved, at Johan Schlüter anfører, at lovforslaget ikke vil være til hinder for specialimport af smalle udgivelser på film- og musikområdet, idet der ikke vil være anledning til at forbyde en sådan import, hvis ikke der findes en dansk enerettighedshaver.

Efter lovens vedtagelse

Per Clausens spørgsmål til kulturministeren efterfulgt af kulturministerens/Peter Schønnings svar var følgende (side 642):

> Kan ministeren bekræfte, at ophavsretslovens § 19, stk. 1, må forstås sådan, at begrebet parallelimport forudsætter, at der findes en enerettighedshaver i importlandet, som i givet fald kan og vil gribe ind over for importen, og at der ikke er noget grundlag for at forbyde import, hvis en sådan rettighedshaver ikke findes?
>
> Ophavsretslovens § 19, stk. 1, indeholder et forbud mod såvel parallelimport som specialimport af eksemplarer af værker fra lande uden for EU og EØS (regional konsumption). Forbuddet betyder, at det kun er lovligt at videresælge film, bøger, musik-cd'er m.v. købt i et land uden for EU/EØS, såfremt der er indhentet tilladelse hertil hos rettighedshaveren (fx pladeselskabet, forlaget el. filmproducenten). Dette gælder uanset, om der i forvejen findes en licenshaver eller ej.

Procesbevillingsnævnet

Siden den 1. januar 1996 har Procesbevillingsnævnet behandlet ansøgninger om appeltilladelser til Højesteret, selvom ankesagen er afgjort af landsretten. Nævnet kan give tilladelse til, at en ankesag appelleres igen, hvis den rejser spørgsmål af principiel karakter eller at særlige grunde taler for at give tilladelse.

Set med mine øjne var sagsbehandlingen af den grundlæggende tvist end ikke begyndt endnu. Peter Schønning begrundede aldrig, hvorfor han nu tog afstand fra Johan Schlüters fortolkning fra 2002, og han kommenterede aldrig EU-retten eller EU-Domstolens angivne formål med regional konsumption. Han overlod det selvsikkert til dommerne at sørge for, at intet blev undersøgt.

Jeg er hverken enig i FDV's første eller anden fortolkning. Jeg tiltræder gerne, at hvis politikerne vil styrke rettighederne for ophavsmænd og andre indehavere af spredningsretten i tredjelandene ved hjælp af regional konsumption, er det en mulighed efter fortolkning 1. Det vil både hjælpe den britiske forfatter i Mogens Koktvedgaards eksempel (side 565) og modefirmaer som Silhouette i ønsket om at komme af med overskudsvarer i et tredjeland uden at risikere at ødelægge det hjemlige marked (side 483). Min indvending går ud på, at det ikke var politikere, der traf afgørelsen, og at der aldrig har været en offentlig debat om emnet.

Hvad angår retssagerne ved EU-Domstolen, støtter ingen af dem den markedskontrol, som Peter Schønning og de danske domstole har indført i Danmark.

Sagens fem spørgsmål af principiel karakter

1. Tvisten om fortolkningen af ophavsretsloven jf. regional konsumption.
2. Tvisten om Vestre Landsrets kompetence i forhold til EU-Domstolens.
3. Tvisten om fremgangsmåden ved tvivlsom gennemført EU-ret.
4. Spørgsmålet om Vestre Landsrets beskyttelse af privatlivets fred.
5. Spørgsmålet om "fair trial" i forhold til rettens løgne og manipulationer.

Det var nødvendigt at få sagen for Højesteret for at få en regulær sagsbehandling, så jeg søgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at appellere. Byretten havde allerede tiltrådt, at den grundlæggende tvist om fortolkning af ophavsretsloven er af principiel karakter (side 646), så det lå lige til højrebenet, men det var slet ikke det eneste principielle spørgsmål i sagen. Jeg fremhævede yderligere fire.

Jeg vil kalde det selvtægt, når nationale dommere tager sagen i egen hånd og blæser på EU-retten. Skal de ikke respektere EF-traktatens forelæggelsespligt? Det er et principielt spørgsmål, jeg samtidig stiller til Margrethe Vestager og den øvrige EU-Kommission. For mig at se undermineres EU af dommernes adfærd. Et beslægtet spørgsmål er, hvorfor FDV skal belønnes for at gå til fogedretten og tiltuske sig en fordelagtig fortolkning på bekostning af en regulær undersøgelse. Jeg havde anlagt retssag om emnet, men den var blevet afvist.

De sidste spørgsmål vedrører Vestre Landsrets underminering af beskyttelsen af privatlivets fred og de mange løgne og manipulationer i forhold til "fair trial".

Beslaglæggelse hos Lis under bevissikring mod Hanne

Vestre Landsret havde i begrundelsen for at afvise mit erstatningskrav mod FDV tilladt beslaglæggelse hos tredjemand og uden et retsgrundlag! Jeg vil illustrere dommernes vanvid med en analogi:

FDV mener, at Hanne har krænket medlemmernes rettigheder, og at der findes beviser i Hannes hjem. De anmoder Dorete Bager om en bevissikring. De finder en sparegris hos Hannes bofælle, Lis. Den tager Dorete Bager så med, for hun vil gerne hjælpe FDV med at få de penge, som Hanne måske skal betale i erstatning, og det kan Lis passende hjælpe med via de penge, hun har i sparegrisen.

Når Laserdisken ApS udskiftes med Hanne, og jeg udskiftes med Lis, er det tydeligt, hvor urimeligt det er. Hvorfor skal Lis bøde for, at FDV har et krav mod Hanne? Er det Lis' skyld, at hun mistede sparegrisen, fordi hun insisterede på at få den tilbage igen i stedet for at stille pengene til rådighed for FDV?

FDV havde rekvireret en bevissikring mod Laserdisken ApS - og kun mod Laserdisken ApS. "Det er ikke en fejl," sagde Lars Segato i justifikationssagen og fik medhold (side 801). Jeg var tredjemand i forholdet, og jeg var ikke interesseret i, at mine film blev stillet som sikkerhed for FDV's krav mod selskabet.

Hvis jeg var gået med til det, havde jeg utvivlsomt tabt pengene alligevel. FDV fremsatte jo også et erstatningskrav mod Laserdisken ApS, men trak det tilbage igen, fordi selskabet ikke havde nogen penge. Hvis der havde stået 285.000 kr. på en bankkonto som sikkerhed for FDV's krav mod selskabet, havde de næppe droppet påstanden om erstatning, så også i det scenarium var pengene tabt.

Lad os se bort fra formalitetsfejlen et øjeblik. Lad os sige, at FDV havde bedt om en bevissikring mod mig, fordi de i en alternativ verden havde undersøgt navn og CVR-nummer på fakturaen og fundet ud af, at jeg ejede Laserdisken.

Resultatet bør være det samme. FDV kan heller ikke under en bevissikring mod Lis bare beslaglægge Lis' sparegris for at sikre sig selv en økonomisk fordel. Det er altså ikke det, reglerne om bevissikring og fogedforbud er til for. Manøvren savner simpelthen et retsgrundlag. Hverken FDV eller Dorete Bager havde ret til at beslaglægge mine film med økonomisk afpresning som formål.

Det er et særskilt juridisk problem, at Peter Schønning ikke havde gjort dette gældende. Han var tilfreds med byrettens dom og havde påstået stadfæstelse. Da byrettens løsning ikke holdt, fandt landsrettens dommere på eget initiativ på dette nye anbringende. Hvad med retsplejelovens forhandlingsprincip og min ret til at forholde mig til anbringendet? Det så jo først dagens lys i selve dommen!

Så er der undermineringen af privatlivets fred ved at se bort fra kravet om en kendelse før bevissikringen og ændringen af retsplejeloven fra "undersøgelsen" til "kendelsen", så FDV kunne holde tidsfristen i § 653 c, og så er der ændringen af min opfattelse af, hvem der er ophavsmænd. Det passer jo ikke, at jeg for evigt har givet afkald på at mene, at FDV ikke er ophavsmænd! De mange "fejl" - i alt optalte jeg 78 - gør det også tvivlsomt, at sagen lever op til kravet om "fair trial".

Problemet med erstatningen

Landsretten nedsatte erstatningen fra 500.000 kr. til 150.000 kr., og de samlede sagsomkostninger blev nedsat til kun 78.900 kr. for begge sager. Det var ingenting i forhold til FDV's krav, eller hvad medlemmerne utvivlsomt var kommet af med i honorarer til Johan Schlüter og Peter Schønning. Det gjorde det lettere for mig at betale, men ellers var intet ændret. Én krone i erstatning var stadig én krone for meget, og der var ikke ændret en tøddel ved FDV's markedskontrol.

Jeg havde et andet problem med dommen. I 2007 var jeg blevet stævnet af otte aktieselskaber og et anpartsselskab. Det var ni individuelle sagsøgere, hvis sager blot håndteres af FDV. Hvordan skulle jeg få pengene tilbage igen af sagsøgerne, hvis jeg betalte en samlet sum til FDV? Allerede i 2016 var forbrugerne begyndt at streame film i stedet for at købe DVD-plader. Når regional konsumption engang i en fjern fremtid bliver undersøgt, er der næppe meget tilbage af videobranchen. Det er ikke engang sandsynligt, at FDV eksisterer til den tid.

Allerede samme eftermiddag modtog jeg på mail Peter Schønnings opgørelse og et kontonummer, hvortil jeg skulle overføre et samlet beløb på 345.697 kr.

1. Erstatning til sagsøgerne	150.000 kr.
2. Sagsomkostninger til sagsøgerne	78.900 kr.
3. Tilskrevne procesrenter	116.797 kr.

Thi kendes for ret:

Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen skal anerkende, at det af Fogedretten i Aalborg den 19. januar 2007 nedlagte forbud er lovligt gjort og forfulgt.

Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen skal til Foreningen af Danske Videogramdistributører for Egmont Film A/S (nu Nordisk Film Distribution A/S), Walt Disney Studios Home Entertainment A/S (nu The Walt Disney Company Nordic), Nordisk Film Video A/S (nu Nordisk Film Distribution A/S), Paramount International A/S (nu Fox-Paramount Home Entertainment Denmark I/S), Sandrew Metronome Danmark A/S, Scanbox Entertainment A/S, SF Film & Video A/S (nu SF Film A/S), Universal Pictures Danmark ApS (nu Universal Sony Pictures Home Entertainment Nordic) og Warner Bros. Entertainment Danmark ApS betale 150.000 kr. med procesrente af 100.000 kr. fra den 5. januar 2006 og af 50.000 kr. fra den 22. april 2008.

Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen skal betale 78.900 kr. i sagsomkostninger for begge retter til Foreningen af Danske Videogramdistributører for Egmont Film A/S (nu Nordisk Film Distribution A/S), Walt Disney Studios Home Entertainment A/S (nu The Walt Disney Company Nordic), Nordisk Film Video A/S (nu Nordisk Film Distribution A/S), Paramount International A/S (nu Fox-Paramount Home Entertainment Denmark I/S), Sandrew Metronome Danmark A/S, Scanbox Entertainment A/S, SF Film & Video A/S (nu SF Film A/S), Universal Pictures Danmark ApS (nu Universal Sony Pictures Home Entertainment Nordic) og Warner Bros. Entertainment Danmark ApS.

Vestre Landsrets dom, 11. januar 2016

Jeg råder over 345.697 kr., som du har beregnet det samlede krav til. Imidlertid er der risiko for, at det vil vise sig at blive umuligt at få tilbagebetalt pengene af FDV, såfremt jeg skulle få medhold i Højesteret. Der er reel risiko for, at FDV ikke eksisterer til den tid, og da du ikke vil meddele, hvordan beløbet fordeles til de enkelte sagsøgere, vil jeg i praksis være afskåret fra at kræve pengene tilbagebetalt af de enkelte sagsøgere.

I forhold til min egen tabsbegrænsningspligt er der risiko for, at indbetaling til FDV på nuværende tidspunkt, hvor jeg har appelleret inden for fuldbyrdelsesfristen, vil blive anset for frivillig og på mit eget ansvar. Den risiko ønsker jeg ikke at løbe. Jeg tilbyder i stedet at sætte pengene ind på en spærret konto i Spar Nord Bank til frigivelse til FDV, såfremt Procesbevillingsnævnet afslår at give anketilladelsen, eller jeg tilbyder at stille med en bankgaranti på samme betingelser.

Laserdisken til FDV v/Peter Schønning, 25. januar 2016

Jeg bad Peter Schønning om at specificere, hvordan beløbet skulle fordeles til de enkelte sagsøgere, men det ville han ikke. Både det fusionerede Fox-Paramount Home Entertainment Denmark I/S og Warner Bros. Entertainment Danmark ApS havde allerede på det tidspunkt meldt sig ud af foreningen, så hvad var lige mine chancer for engang i fremtiden at få pengene tilbage igen, hvis jeg sendte dem til FDV uden at vide, hvem der skulle have hvad?

Jeg kender FDV's advokater godt nok til at vide, at hvis jeg betalte frivilligt, vil de om 10 år - eller hvor længe, der måske går, før noget bliver undersøgt - ikke tøve med at gøre gældende, at det var fuldstændig vanvittigt af mig at betale til Peter Schønning under de omstændigheder, så det tab er jeg selv ude om.

Jeg søgte ikke en ny konfrontation. Jeg søgte bare en regulær sagsbehandling. Da Hans Esdahl og Mette Langborg insisterede på selv at dømme i sagen, blev tre retsinstanser nødvendige, men jeg havde ikke ønsket det sådan. Med landsrettens rabat havde jeg penge nok, så FDV behøvede ikke frygte for min betalingsevne. Jeg tilbød at stille en bankgaranti eller indsætte pengene på en spærret konto, indtil svaret på appelanmodningen forelå, men FDV valgte at gå til fogedretten igen.

Indkaldelse til møde i fogedretten

Fogedretten har modtaget en anmodning fra FORENINGEN AF DANSKE VIDEO-DISTRIBUTØRER om at behandle en sag mod Dem om udlæg for 353.187,44 kr. inklusive retsafgift. Anmodningen er indgivet af Skov Advokater Advokataktieselskab, advokat Mads Michael Brandt, Havneparken 4, 7100 Vejle., tlf.nr. 76407000, journal nr. mbr16422-81736as. Vi indkalder Dem til at møde i

Fogedretten, Venteværelset 1. sal, Badehusvej 17, 1. sal, 9000 Aalborg
mandag den 2. maj 2016 kl. 10:00

Retten i Aalborg til Laserdisken, 9. marts 2016

FS 15-2376/2016: Foreningen af Danske Videogramdistributører mod Laserdisken

Der anmodes om udsættelse af sagen på Procesbevillingsnævnets afgørelse jf. retsplejelovens § 502. Under alle omstændigheder er jeg ikke i stand til at møde den 2. maj kl. 10, da det ikke kan nås efter min koncert i O2 Arenaen aftenen forinden i London.

Jeg har ikke modtaget stævning eller rekvisition eller lignende, så jeg ved ikke præcist, hvad jeg skal forholde mig til. Hvad er problemet?

For så vidt angår dommen i sag V.L. B-1927-2013, er den indbragt for Procesbevillingsnævnet, hvilket skete inden fuldbyrdelsesfristens udløb. Advokat Peter Schønning er informeret om, at jeg råder over beløbet, og at jeg har tilbudt at indsætte pengene på en spærret konto eller at stille en bankgaranti.

Laserdisken til Retten i Aalborg, 13. marts 2016

Den uheldige mødedato

Allerede den 18. juni 2015 havde jeg bestilt billetterne til Dixie Chicks' koncert, der skulle finde sted søndag den 1. maj 2016. Jeg kunne umuligt nå tilbage til et møde i fogedretten den efterfølgende dag kl. 10.00. Jeg spurgte Per Christensen, om han kunne tage mødet, men det var umuligt i lige præcis dette tilfælde.

- Det handler om, at de vil afklare din økonomiske situation. Det kan jeg ikke gøre for dig. Du er nødt til at møde personligt.

I alle de år, jeg er blevet indkaldt til retten, er jeg troligt mødt op. Også da de havde flyttet retsmødet uden at give mig besked (side 228). For første gang havde jeg brug for at flytte et retsmøde, hvis indhold jeg ikke engang var informeret om. Jeg havde mine anelser, men kunne de ikke høre om mine økonomiske forhold på et andet tidspunkt? spurgte jeg byretten og fremlagde billetkøbet.

Nej, det kunne der ikke være tale om. Hvis jeg ikke mødte op på det krævede tidspunkt, ville jeg blive anholdt! Jeg drøftede det med Per Christensen. Jeg så i ånden, at jeg blev efterlyst af Interpol og anholdt i Gatwick Airport. Det ville være noget af en oplevelse, tænkte jeg, men han talte mig fra det.

- Det skal du ikke spøge med, sagde han, og jeg opgav at tage til koncerten.

HUSK

De skal møde i Fogedretten, venteværelset, Badehusvej 17, 1. sal, 9000 Aalborg

Mandag den 2. maj 2016 kl. 10:00

De har muligvis også modtaget indkaldelsen fra stævningsmanden. Hvis indkaldelsen er lovlig forkyndt af stævningsmanden, og De ikke møder, kan De uden yderligere varsel blive anholdt af politiet.

Retten i Aalborg til Laserdisken, 25. april 2016

Fogedrettens utrolige forglemmelse

Fredag den 29. april, to dage før koncerten søndag aften, som jeg havde aflyst på grund af indkaldelsen til fogedretten, fik jeg en ny besked fra fogedretten: Mødet var aflyst! Det viste sig, at retten havde glemt at reservere en jurist til at behandle sagen den pågældende dag. Turen til London var saboteret helt uden grund!

Den 9. maj 2016 fik jeg en ny mødeindkaldelse. Nu skulle jeg møde torsdag den 19. maj 2016 kl. 11.00, og det var ikke just en venlig mødeindkaldelse:

> De har pligt til at møde personligt. Hvis De udebliver fra retsmødet uden at give fogedretten besked om gyldig grund, kan De - uden yderligere varsel - blive hentet og tilbageholdt af politiet.

Jeg kontaktede straks fogedforretten og forklarede, at netop den dag havde mine forældre diamantbryllup. Det blev fejret med familie og venner, først hjemme og derefter med fest på Skydepavillonen. Jeg ville lukke butikken, så mine brødre og jeg kunne være med: - Kan vi ikke mødes på et andet tidspunkt?

Nej! Jeg fik det korte svar, at der ikke kan tillades omberammelse, da der ikke foreligger lovligt forfald. Jeg havde stadig ikke fået at vide, hvad det drejede sig om. Jeg rykkede for en kopi af rekvisitionen uden at få svar. Ud fra et kvalificeret gæt sendte jeg et regulært påstandsdokument og en skriftlig forklaring sammen med en kontoudskrift, der viste en saldo på 788.465,10 kr.

Jeg tjekkede domstol.dk. I vejledningen står der på side 8: "I tvistsager, som skal behandles af en juridisk foged, vil fogedretterne oftest kontakte parterne for at aftale mødetidspunkt og den øvrige tilrettelæggelse af sagen."

Jeg klagede til retspræsidenten over den negative særbehandling af mig.

Om fogedrettens fortsatte chikane

Jeg måtte aflyse en ferie til London, jeg havde planlagt i 9 måneder, fordi en begivenhed fandt sted netop dér og på det tidspunkt, hvor fogedretten mente, at det var af allerstørste vigtighed, at jeg afgav forklaring om min økonomi. Da jeg havde aflyst ferien, viste det sig, at retten ikke selv var i stand til at høre min forklaring det pågældende tidspunkt alligevel.

Nu har fogedretten indkaldt mig igen. Denne gang skal jeg afgive forklaring lige præcis på mine forældres diamantbryllupsdag! Fogedretten har afvist, at forklaringen kan afgives på et andet tidspunkt. Den har truet med at sende politiet, hvis jeg ikke møder frem jf. indkaldelsen.

Jeg har dokumenteret, at der står rigeligt på min bankkonto til at dække kravet, så jeg kan ærligt talt ikke se formålet med denne chikane. Jeg beder Dem overbringe min vedlagte *skriftlige* forklaring til fogedretten.

PS: Jeg vedlægger kopi af "*Vejledning om behandling af almindelige fogedsager*". Jeg har fået den fra domstol.dk. Så vidt jeg kan se, er det mig, der får særbehandling.

Laserdisken til Retspræsidenten for Retten i Aalborg, 18. maj 2016

Under henvisning til ovenstående sag og netop modtaget mail med diverse breve skal jeg blot fastholde fogedretsmødet i morgen - torsdag den 19. maj kl. 11.00. Jeg er, som rekvirent, indforstået med, at der på det foreliggende grundlag foretages udlæg i rekvisiti konto i Spar Nord Bank A/S.

Såfremt rekvisitus måtte udeblive fra det berammede fogedretsmøde, skal jeg allerede nu anmode Fogedretten om at afse tid til en straks-udkørende fogedforretning til adressen Kettrup Allé 39C, 9200 Aalborg SV - alternativt foranledige rekvisitus anholdt og bragt til Fogedretten som værende udeblevet uden lovligt forfald.

FDV v/Mads Brandt til fogedretten i Aalborg, 18. maj 2016

Det latterlige retsmøde

I familien talte vi om, at det ville være et "festligt indslag", hvis politiet dukkede op for at arrestere mig, men vi konkluderede, at der kunne være gæster, der ikke kunne se det sjove i situationen, så jeg mødte op i fogedretten som forlangt.

- Jeg har allerede fremlagt et kontoudtog, der viser, at jeg har pengene, så jeg vil ikke lege "20 spørgsmål" om min privatøkonomi, indledte jeg gnavent.

Det var heller ikke nødvendigt. Fogedretten skulle "bare" have min personlige bekræftelse på, at jeg havde pengene. Påstandsdokumentet, kontoudtoget og den skriftlige forklaring var ikke nok. Jeg skulle stå inde for dette personligt, og det skulle absolut være på tidspunkter, der gjorde det umuligt for mig at overvære Dixie Chicks' koncert og være med til at tage imod gæsterne til mine forældres diamantbryllup. I mit tilfælde ville retten ikke aftale et belejligt tidspunkt!

- Hvad drejer det sig egentlig om? spurgte jeg. - Er man holdt op med at sende en kopi af anklagerne til modparten?

- Åh, det er en fejl, sagde advokat Mads Brandt. - Her er fogedbegæringen!

Begæringen var på blot et par linjer med henvisning til inkassolovens § 10 og retsplejelovens § 484, og de paragraffer kendte jeg ikke. Jeg bad om at drøfte de to paragraffer med min advokat.

- Dem skal jeg nok forklare dig, tilbød Mads Brandt sukkersødt, men Helvede fryser til is, før jeg tager imod råd fra FDV's advokater. Jeg insisterede på at tale med min advokat om anklagerne.

- Det kan man ikke bede om, sagde rettens jurist, Kristina Skovbo Hauerslev. - Man kan bede om at blive repræsenteret af en advokat, tilføjede hun dog.

- Jamen, hvis det er det, der skal til, så vil jeg bede om at blive repræsenteret af min advokat, sagde jeg, hvorefter hun udsatte sagen.

Så mistede Mads Brandt besindelsen. Han havde taget turen helt fra Vejle, og nu havde denne farce varet længe nok. Han skældte bramfrit ud på dommeren og smækkede vredt med døren, da han gik. Jeg havde ikke ondt af ham. Han havde forhindret mig i at være sammen med mine forældre på deres store dag, og det er en meget dårlig skik, at FDV holder anklagerne hemmelige indtil selve retsmødet.

Var dette cirkus virkelig nødvendigt?

Jeg tog en hurtig snak med Per Christensen, som derefter meddelte fogedretten, at jeg var klar til at møde for mig selv, og jeg blev indkaldt til et nyt retsmøde den 8. juni 2016, og den dato havde jeg intet problem med.

Jeg vidste godt, at det ville ende med, at jeg blev tvunget til at betale. For mig var det afgørende at få dokumenteret min protest. Hvis FDV havde sendt mig en kopi af fogedbegæringen, kunne jeg have gjort indsigelse i et svarskrift, og på det grundlag kunne fogedretten have taget stilling. FDV kunne også efterkomme mit ønske og afvente Procesbevillingsnævnets afgørelse. For mig handlede det om at sikre, at det ikke bebrejdes mig, at jeg betalte før sagens realitetsbehandling.

Er der grund til at tro det? I forhold til retten kan man ikke være for sikker. Jeg havde ikke drømt om, at det ville skade mig at hjælpe Dorete Bager, da hun ikke kunne håndtere beslaglæggelsen af mine film, men det gjorde det.

I princippet er det fogedrettens opgave først og fremmest at være EU-dommer og sikre overholdelse af EU-retten, så fogedretten burde give mig medhold, men når ikke engang Vestre Landsret respekterer EU-retten, forventede jeg det heller ikke af dommerfuldmægtig Kristina Skovbo Hauerslev.

Afslaget fra Procesbevillingsnævnet forelå også den 8. juni 2016. FDV havde altså ikke vundet ét sekund med den omstændelige chikane. Tværtimod gik der en uge mere, fordi fogedretten i opgørelsen var kommet til at lægge den samme retsafgift til to gange, og jeg betalte ikke, før sagen var opgjort korrekt.

Jeg gad vide, om Procesbevillingsnævnet overhovedet læser anmodningerne? Jeg har en pæn stor samling afslag på anmodninger, der oftest handler om at få set på monopolernes markedskontrol og overgrebene i den forbindelse, og alle sager er afgjort med afslag identiske med denne og dem på side 411 og 724. Det er fortrykte afslag, der ikke afslører det mindste om nævnets overvejelser.

Procesbevillingsnævnet siges at være uafhængigt, men det består af det samme netværk af dommere og advokater, der i adskillige årtier har sørget for, at der ikke pilles ved monopolernes markedskontrol.

De har ansøgt om tilladelse til anke til Højesteret som 3. instans af en dom, der er afsagt af Vestre Landsret den 11. januar 2016 i en sag mellem Dem og Foreningen af Danske Videoprogramdistributører som mandatar for Egmont Film A/S (nu Nordisk Film Distribution A/S) m.fl. vedrørende blandt andet ophavsretslovens § 19.

Efter retsplejelovens § 371, stk. 1, 2. pkt. kan Procesbevillingsnævnet meddele tilladelse til prøvelse i 3. instans af en dom, der er afsagt af en landsret, hvis sagen er af principiel karakter. Efter sagens oplysninger og det til støtte for ansøgningen anførte finder nævnet, at denne betingelse ikke er opfyldt. Nævnet kan derfor ikke imødekomme Deres ansøgning.

Procesbevillingsnævnets afgørelse, 8. juni 2016

65. Kafka-Danmark

> Findes der en nedre grænse for, hvor tåbelige dommere kan være? Jeg tvivler efter en byretsdom, der gjorde Laserdisken 20 år yngre i en ret ligegyldig, men kafkask retssag, der imidlertid - om ikke andet - understregede kammeradvokatens samfundsskadelige adfærd.

Brugerbetaling af genbrugsplads

Den følgende historie tog sin begyndelse i 2010, da Københavns Kommune indførte gebyr for brug af genbrugspladsen. Jeg undlod at betale, da jeg ikke brugte genbrugspladsen. I 2012 fik jeg tilsendt en rykker og besked om, at jeg skulle søge fritagelse, hvis jeg ikke brugte kommunens tilbud. Jeg skulle blot dokumentere, at jeg brugte en anden ordning til at håndtere butikkens affald.

"Det kan jeg nemt dokumentere," tænkte jeg og fandt kvitteringerne fra Stena, der hver tredje uge hentede den papir- og papemballage, som DVD-pladerne blev leveret i. Der gik en aften med at finde kvitteringer, lave kopier af dem og skrive en redegørelse, som jeg smed i en kuvert og sendte til kommunen. Kuverten kom retur. Alle ansøgninger skulle indsendes online via kommunens hjemmeside.

Jeg brugte en aften mere på at fremstille pdf-udgaver af dokumentsamlingen og udfylde hjemmesidens formular, og så regnede jeg med, at det var det. Nej, kommunen accepterede ikke, at Stena også hentede papir, for der stod kun pap på fakturaen, og de mente, at jeg også producerede elektronikaffald, glas m.v.

Jeg brugte en aften til på at forklare, at jeg havde en ugentlig afhentning af et bur fra Post Danmark til varer, reparationer og alt muligt andet. Det skulle være let for medarbejderne i butikken, så derfor håndterede vi alt andet end varesalg i Aalborg. Det viste sig at være lige meget. Jeg skulle betale alligevel.

Det irriterede mig, at de spildte min tid. Hvorfor ikke være ærlig fra starten? Hvorfor kalde det brugerbetaling, når alle skal betale, selvom de ikke er brugere?

> Københavns Kommune vurderer, at virksomheden ikke har kunnet dokumentere, at den selv forestår håndteringen af alt sit affald til nyttiggørelse og at den ikke anvender nogen af de kommunale indsamlingsordninger i Københavns Kommune, herunder genbrugsstationerne.
>
> Virksomheden har indsendt dokumentation for, at virksomheden har haft en aftale med Stena om afhentning af affald i 2010. Men ud fra det tilsendte materiale, kan vi ikke se, at virksomheden har fået afhentet alt det affald, Københavns Kommune formoder, at der er fra virksomheder i branchen. Vi kan kun se, at virksomheden får afhentet pap, bygningsaffald og brændbart affald. Københavns Kommune formoder, at der fra en virksomhed af jeres type i løbet af et år også er elektronikaffald, glas, plastik, papir, lyskilder m.m. Københavns Kommune afslår derfor virksomhedens ansøgning.

Københavns Kommune til Laserdisken, 5. november 2012

CVR-registrets vildledende oplysninger

I efteråret 2011 fik jeg også en regning for genbrugspladsgebyret for året 2011. Det undrede mig, for jeg var flyttet fra kommunen allerede i 2010. Jeg slap for at betale, men hvorfor troede kommunen, at jeg stadig havde butikken i København? Det viste sig, at kommunen trak oplysningerne fra CVR-registret, og jeg fandt ud af, at jeg selv er ansvarlig for, at informationerne om min virksomhed er rigtige. Så lad os kaste et blik på informationerne i CVR-registret (side 782).

De relevante oplysninger er virksomhedens P-numre. Jeg fandt ud af, at P står for "Produktionsenhed", og det er det sted, hvor virksomheden har hele eller dele af sin produktion. Hver afdeling har et P-nummer. 1002888051 er for Aalborg, og 1002888063 er for København. Der var ikke angivet nogen ophørsdato.

Jeg bemærkede også, at startdatoen var angivet til 01.07.2004, og det stemte ikke med startdatoen for P-nummeret for afdelingen i Aalborg, hvor startdatoen var angivet til 27.06.1984. Det hang ikke sammen. Startdatoen burde ændres, for den var forkert, og den var misvisende i forhold til P-nummeret. Jeg skrev derfor til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

> Jeg skylder at meddele CVR-registret, at jeg fraflyttede Sankt Peders Stræde 49 med udgangen af 2010. Min virksomhed har ingen aktiviteter i København længere.
>
> Jeg har bemærket, at startdatoen er angivet til 01.07.2004. Det har altid undret mig, idet virksomheden har eksisteret uafbrudt siden 27/6-1984, der også er anvendt for P-nummer 1002888051. Det kan skyldes, at virksomheden i nogle år forud for den 1/7-2004 ikke var momsregistreret. Jeg spekulerer på, om der ikke bør stå 27.06.1984 som startdato alligevel?

Laserdisken til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 20. september 2011

En dame fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ringede til mig og fortalte, at de ikke kunne rette startdatoen, fordi den var baseret på oplysninger, de fik fra Skat. Så ringede jeg til Skat, der forklarede, at det ikke var teknisk muligt at rette datoen. Det lød så utroligt, at jeg skrev til det relevante ministerium.

> Jeg finder, at startdatoen 01.07.2004 er misvisende. Jeg har forsøgt at få det rettet. Jeg mener, at det var en fejl, at Skat betragtede virksomheden som ophørt. Da Skats opfattelse blev underkendt af Skatteankenævnet, må fejlen kunne rettes. Jeg har været i kontakt med både Skat og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som begge siger, at det ikke kan lade sig gøre at rette fejlen. De fortæller, at det ikke er teknisk muligt.
>
> Kan det være rigtigt, at der skal stå misvisende oplysninger om min virksomhed i CVR-registret, fordi systemet ikke tillader, at en fejl rettes?

Laserdisken til Økonomi- og Indenrigsministeriet, 3. april 2012

Skats besynderlige reference til momsloven

Økonomi- og Indenrigsministeriet opfattede henvendelsen som en anmodning om at ændre virksomhedens startdato, og det hørte ind under Skat, som blev bedt om at svare mig. Den 24. maj 2012 forelå Skats forslag til afgørelse. Med henvisning til momsloven afviste Christina Stavnsbjerg fra Skat at ændre startdatoen.

> SKAT agter ikke at imødekomme din anmodning om ændring af startdato for din virksomhed til den 27. juni 1984. Begrundelsen herfor er, at SKAT ikke finder, at din virksomhed har drevet momspligtig virksomhed i hele perioden siden den 27. juni 1984. Bestemmelsen i momslovens § 23, om hvornår en virksomhed anses for momspligtig, anses ikke for opfyldt.

Skat Nordjylland til Laserdisken, 24. maj 2012

Hvad er lovgrundlaget for afgørelsen?

Jeg havde selv påpeget, at fejlen meget vel kunne skyldes virksomhedens periode uden momspligtige aktiviteter. Jeg blev momsregistreret igen i 2004, da jeg købte butikkerne tilbage, og datoen for den registrering var havnet i CVR-registret.

Det er ikke desto mindre et faktum, at virksomheden har eksisteret uafbrudt siden 1984. Tvisten med den kreative skatterevisor i kapitel 54 endte med, at Skat anerkendte, at jeg kunne anvende virksomhedsordningen (side 757), så der kunne da ikke være tvivl om, at virksomheden eksisterede!

Christina Stavnsbjerg bekræftede, at når en virksomhed afmeldes for moms og tilmeldes igen senere, vil den nye registreringsdato fremgå af systemet. Sagen er imidlertid, at CVR-registret ikke handler om moms. Jeg bad om en henvisning til et lovgrundlag, og da jeg ikke fik det, indbragte jeg sagen for Landsskatteretten.

> Det fremgår af forslaget til afgørelsen, at Skats forslag er baseret på, at momsregistreringen har været afbrudt i en periode, omend Skat ikke bestrider, at virksomheden eksisterede i samme periode og således har eksisteret uafbrudt siden 27/6-1984. Skat anfører, at kontinuerlig momsregistrering er en ufravigelig betingelse for, at en virksomhed kan anses for at eksistere.
>
> Hvis loven er formuleret således i forhold til de virksomheder, man kan søge oplysninger om i CVR-registret, vil jeg naturligvis respektere loven. Jeg forventer herefter ikke, at jeg vil blive bebrejdet de oplysninger, som folk med kendskab til Laserdisken vil opfatte som misvisende. Jeg anmoder om en præcisering af det lovmæssige grundlag for, at det forholder sig sådan. I så fald vil jeg afslutningsvist orientere Folketinget om det uhensigtsmæssige i loven. Ellers fastholdes anmodningen om, at den korrekte dato fremgår af CVR-registret.

Laserdisken til Skat Nordjylland, 10. juni 2012

KENDELSE

AFSAGT AF
LANDSSKATTERETTEN
DEN

06 JUNI 2013

12-0199792

I afgørelsen har deltaget: Susanne Dahl, Henrik Estrup og Karin Bøgh Pedersen

Klager: LASERDISKEN v/Hans Kristian Pedersen
Klage over: SKAT Fredensborgs afgørelse af 14. juni 2012

Klagen skyldes, at SKAT ikke har imødekommet en anmodning om momsregistrering i CVR-registeret fra en bestemt dato.

Landsskatterettens afgørelse
SKAT's afgørelse stadfæstes

Landsskatterettens kendelse, 6. juni 2013

Landsskatterettens gak-gak opfattelse

Landsskatteretten afgjorde atter en sag uden det mindste glimt af indsigt. De tre dommere troede, at klagen vedrørte momsregistrering. Allerede i præmissen var de galt afmarcheret. De havde oven i købet fået den opfattelse, at den påklagede afgørelse kom fra Skat i Fredensborg! Jeg indbragte derefter sagen for byretten.

Sagsøgte og Landsskatteretten har misforstået formålet med min anmodning og CVR-registret, hvilket fremgår allerede af den første linje i Landsskatterettens kendelse:

> "Klagen skyldes, at SKAT ikke har imødekommet en anmodning om momsregistrering i CVR-registeret fra en bestemt dato."

Det er en ukorrekt fremstilling af situationen, idet jeg aldrig har ment, at CVR-registret har noget med momsregistrering at gøre. Selve præmissen for Landsskatterettens behandling af sagen er forkert.

Jeg har uden held forsøgt at få Skat til at pege på det sted i CVR-loven (Bekendtgørelse af lov om Det Centrale Virksomhedsregister), hvor der refereres til momsregistreringen. Ordet "moms" indgår end ikke i loven. Det fremgår af loven og dens forarbejder, at registret har til formål at give borgerne adgang til *retvisende* informationer om landets virksomheder. Der er intet skel mellem momsregistrerede virksomheder og andre virksomheder.

Sagsfremstillingen i Laserdiskens stævning, 6. september 2013

I dag er det præcis 2 år siden, at jeg meddelte Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at startdatoen er forkert, idet virksomheden blev etableret den 27. juni 1984 og har eksisteret uafbrudt lige siden. Jeg forventede et svar i stil med "Tak for oplysningen. Det vil blive rettet hurtigst muligt," men i stedet er jeg blevet sendt fra Herodes til Pilatus med alverdens mærkelige undskyldninger. F.eks. fik jeg på et tidspunkt at vide, at det slet ikke er muligt at ændre i CVR-registret.

Hele forløbet har været lidt Kafka-agtigt. Jeg har anlagt sagen i overensstemmelse med Landsskatterettens vejledning for at se, hvor langt myndighederne vil gå for at undgå at rette en fejl. Jeg er måske en smule stædig, men nu agter jeg at følge sagen til ende. Den økonomiske værdi af korrekte oplysninger i CVR-registret har jeg aldrig skænket en tanke, men jeg hører gerne, hvad myndighederne mener om det.

Laserdisken til Retten i Aalborg om sagens værdi, 20. september 2013

En mulig historie til *J'accuse...!*

På det tidspunkt havde byretten lige dømt mig i FDV's erstatningssag, og jeg var startet på denne bog, der på det tidspunkt havde arbejdstitlen *J'accuse...!*

Jeg havde mistet enhver tillid til de offentlige myndigheder og ikke mindst til Retten i Aalborg og Landsskatteretten. Sagen var temmelig betydningsløs, men så tilpas vanvittig, at det var en kærkommen lejlighed til at teste min teori: Hans Kristian Pedersen vil aldrig komme til at vinde en retssag ved Retten i Aalborg! Hvis sagen udviklede sig bizart nok, kunne der komme et kapitel ud af det hele. Jeg fører ikke retssager for sjov, og sagen har det legitime formål at kaste lys på myndighedernes metoder, men jeg indrømmer, at jeg også fandt sagen ret komisk.

Jeg havde allerede i min redegørelse til Landsskatteretten understreget, at det nok ikke er verdens største problem, men det irriterer mig, at Skat i stedet for at rette en beskeden fejl opfinder kriterier, der ikke er dækning for i loven, og vildleder de borgere, der søger reelle informationer i CVR-registret.

For Landsskatteretten var det alle gode gange tre med endnu en overfladisk og arrogant afgørelse. Nu så jeg frem til, hvordan Skat ville forklare sig over for en dommer, og hvad dommeren så ville gøre. Skat havde igen fundet på kriterier til lejligheden, og de kriterier gjaldt sjovt nok ikke for anpartsselskabet. Startdatoen for Laserdisken ApS refererede f.eks. til den dato, hvor selskabet blev stiftet, og ikke til den senere dato, hvor selskabet blev momsregistreret.

Også CVR-registrets troværdighed stod på spil. Intelligente brugere forvirres over uoverensstemmelsen mellem virksomhedens startdato og startdatoen for det P-nummer, der vedrører Aalborg. Hvordan kan en virksomhed, der først startede den 1. juli 2004, have haft en afdeling i Aalborg siden den 27. juni 1984? Der var ingen sammenhæng i CVR-registrets oplysninger.

Det var almindeligt kendt, at Laserdisken havde haft 25 års jubilæum, så alt i alt var CVR-registrets oplysninger både forvirrende og misvisende.

Tidsplan og anbringender

For en gangs skyld var det let for mig at lave en tidsplan for domsforhandlingen. I Skats egne registreringsbeviser igennem årene stod der på dem alle sammen, at startdatoen var 27.06.1984. Jeg behøvede blot at fremlægge et registreringsbevis og forklare, at jeg startede virksomheden den pågældende dato. Jeg planlagde en af historiens korteste procedurer: Virksomhedens startdato bør være 27.06.1984, fordi det er den dato, virksomheden startede.

Hvem der end mødte for Skat skulle have tid til at lede i CVR-loven efter en reference til moms, og når han gav op, fordi en sådan reference ikke findes, kunne sagen optages til dom. Det kunne ikke tage mere end 10 minutter, så mit forslag til tidsplan kom til at se sådan ud:

Forelæggelse	5 minutter til sagsfremstilling og gennemgang af bilag
Partsforklaring	3 minutter
Procedure	30 sekunder
Replik	Afhænger af sagsøgte

Kammeradvokaten og CVR-lovens forarbejder

Skat overlod naturligvis sagen til kammeradvokaten, og opgaven tilfaldt Mathias Trabjerg Knudsen. Til behagelig afveksling i forhold til de øvrige advokater, som kammeradvokaten har sendt i retten igennem årene, var han en rar, omgængelig fyr, men også han læste loven, som Fanden læser Bibelen.

I svarskriftet kom han ikke ind på Skats og Landsskatterettens sære henvisning til momsregistrering. Han tog i stedet udgangspunkt i lovens forarbejder, som han først citerede korrekt, men derefter vendte på hovedet i bedste Johan Schlüter-stil. Han argumenterede på det grundlag, at min virksomhed var ophørt i år 2000. Jeg havde så i 2004 startet en ny virksomhed, der havde fået tildelt samme CVR-nr.!

Til § 2 og § 3

Da CVR effektivt skal kunne stille virksomhedsoplysninger til rådighed for alle offentlige registre, myndigheder mv., der er i berøring med erhvervslivet, skal begrebet erhvervsdrivende i denne lov forstås meget bredt. Således vil begrebet omfatte såvel virksomheder, der tilsigter at indvinde økonomisk udbytte, som virksomheder, der - uden at tilsigte økonomisk udbytte - dog leverer ydelser mod betaling og i hvert fald delvist drives efter forretningsmæssige principper. Ligeledes er offentlige aktiviteter, der ikke anses for at være erhvervsudøvelse i snæver forstand, omfattet af begrebet.

Juridiske enheder vil i CVR omfatte for det første fysiske personer, der er selvstændigt erhvervsdrivende eller arbejdsgivere. Det kan normalt uden vanskelighed afgøres, om der er tale om selvstændig erhvervsvirksomhed. Den er kendetegnet ved, at der for egen regning udøves virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå et overskud.

Økonomiministerens bemærkninger til lovforslaget, 17. januar 1996

Når en erhvervsdrivende enkeltmandsvirksomhed efter eget ønske afmeldes for alle pligter i henhold til skatte- og afgiftslovene, er det Skat's praksis, at virksomheden betragtes som ophørt fra afmeldelsestidspunktet, og at CVR-nummeret herefter lukkes ned. I den forbindelse foretager Skat som udgangspunkt ikke en kontrol af, om virksomheden fortsat er erhvervsdrivende eller arbejdsgiver. Som beskrevet i forarbejderne er der kun tale om erhvervsmæssig virksomhed, hvis der - som minimum - leveres ydelser mod betaling.

Det gøres gældende, at Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen hverken var erhvervsdrivende eller arbejdsgiver i perioden fra den 31. december 2000 til den 1. juli 2004. Det var derfor korrekt, at virksomhedens CVR-nummer blev lukket ned i den periode, og at Skat betragtede virksomheden som ophørt.

Skatteministeriets svarskrift, 13. november 2013

Manipulationerne i svarskriftet

Det passer ikke, at jeg var blevet afmeldt for alle pligter i henhold til skatte- og afgiftslovene, og den strid var allerede løst (kapitel 54). Måske kendte han ikke til den historie, men det forklarer ikke hans særegne måde at læse forarbejderne på. Der står ikke i forarbejderne, som han havde citeret jf. forrige side, at der kun er tale om erhvervsmæssig virksomhed, hvis der leveres ydelser mod betaling. Han henviste til økonomiministerens bemærkninger, men ændrede indholdet.

Virksomheder er som udgangspunkt kendetegnet ved, at de tilsigter at indvinde økonomisk udbytte. Laserdisken er en sådan virksomhed. Så er der virksomheder, der *uden* at tilsigte økonomisk udbytte dog leverer ydelser mod betaling, og de betragtes *også* som virksomheder. Det vendte han på hovedet og fremstillede som et krav om, at det er en betingelse for *alle* virksomheder, at de skal levere ydelser mod betaling, før de anerkendes som virksomheder. Vildledning og manipulation!

Hvad mener Skat egentlig?

Under den administrative behandling af sagen var det Skats opfattelse, at datoen i CVR-registret skulle informere om den seneste momsregistrering. Jeg fandt ikke dækning for den opfattelse i loven og havde efterlyst et retsgrundlag. Det kom han overhovedet ikke ind på.

Ifølge Skats argumentation for retten var virksomheden ophørt og startet igen. Jeg prøvede at få afklaret Skats holdning med en serie spørgsmål (provokationer):

"Er det sagsøgtes holdning, at det er CVR-registrets formål at informere om virksomheders seneste momsregistrering?"

"Vil sagsøgte bestride, at virksomheden har eksisteret uafbrudt siden 1984?"

"Vil sagsøgte bestride, at virksomhedsordningen *ikke* kan anvendes af personer, der *ikke* driver selvstændig erhvervsvirksomhed?"

Angående sagsøgerens provokation nr. 2 bestrides det, at sagsøgerens virksomhed har haft erhvervsmæssig aktivitet uafbrudt siden 1984. Virksomhedsordningen kan anvendes af fysiske personer, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. virksomhedsskattelovens § 1, stk. 1.

Skatteankenævnets afgørelse af 1. marts 2005 vedrører alene indkomståret 2000, dvs. perioden fra den 1. januar 2000 til den 31. december 2000. Nærværende sag omhandler perioden fra den 31. december 2000 til den 1. juni 2004. Skatteankenævnets afgørelse af 1. marts 2005 er derfor denne sag uvedkommende.

Skatteministeriets duplik, 27. januar 2014

Manipulationerne i duplikken

Argumentationen blev mere og mere bizar - og var stadig forkert. Nu gjorde han gældende, at Skatteankenævnets afgørelse ikke betød noget, da den kun vedrørte indkomståret 2000. Han fremlagde mine private regnskaber for 2002-2004 og påpegede, at jeg ikke havde anvendt virksomhedsordningen.

Atter måtte jeg forklare, hvordan det hænger sammen. Når en borger strides med Skat, har Skat ret, indtil det modsatte er bevist, så da Skat fandt på, at Laserdisken ophørte i 1999, var det udgangspunktet indtil afgørelsen i 2005.

Jeg var tvunget til at indlevere skatteregnskaber uden anvendelse af virksomhedsordningen for år 2000-2004, men da jeg havde fået medhold, blev alle disse regnskaber efterfølgende korrigeret. Skat påstod, at virksomheden ophørte i 1999, og da det synspunkt blev underkendt, betød det selvfølgelig, at Laserdisken også eksisterede som en selvstændig virksomhed i de efterfølgende år.

De regnskaber, kammeradvokaten havde fremlagt, var alle korrigeret senere. Det redegjorde jeg for i en e-mail til Mathias Trabjerg Knudsen, og han trak i land i et efterfølgende processkrift A. Det så ud til, at vi omsider var nået til enighed, og for en tid glemte jeg fuldstændig konflikten igen.

Som bilag K fremlægges sagsøgerens korrigerede personlige regnskab for 2003 af 11. marts 2005, hvoraf det fremgår, at sagsøgeren anvendte virksomhedsordningen for indkomståret 2003.

Det korrigerede regnskab for 2003 er udarbejdet efter Skatteankenævnets afgørelse af 1. marts 2005 og erstattede derfor det i bilag H fremlagte regnskab for 2003. Skatteministeriet er således enig med sagsøgeren i, at regnskabet fremlagt i bilag H alene blev udarbejdet og indleveret til Skat på grund af den samtidig verserende sag for Skatteankenævnet om anvendelse af virksomhedsordningen. Det bestrides i øvrigt ikke, at sagsøgeren har anvendt virksomhedsordningen i den pågældende periode.

Skatteministeriets processkrift A, 29. januar 2014

Skatteministeriets 15 nye løgne

Det varede lige indtil den 11. september 2014, hvor jeg modtog Skatteministeriets påstandsdokument. Det var en brat opvågning forud for domsforhandlingen, der var berammet til den 2. oktober 2014, og som jeg også havde glemt alt om.

Jeg havde opfattet processkrift A som bekræftende genmæle. Skat erkendte fejlen og anvendelsen af virksomhedsordningen. Var der mere at slås om? Det er meningen med et påstandsdokument, at det skal opsummere de anbringender, der er gjort gældende i forberedelsen, men Mathias Trabjerg Knudsen startede forfra med nye misvisende "faktiske omstændigheder" og anbringender.

Jeg måtte skyndsomt skrive et påstandsdokument til byretten. Jeg kaldte hans nye anbringender for løgne og gav dem numre, og så gennemgik jeg dem ét for ét i mit påstandsdokument. Der var 15 af dem, og jeg var irriteret over hans adfærd. Hvad lignede det at starte forfra på det tidspunkt og så komme med sådan nogle vilde påstande? Han skulle hellere svare på mine provokationer, så det blev klart, hvad Skat egentlig mente.

Er det CVR-registrets formål at informere om momsregistrering?
Kan man anvende virksomhedsordningen uden at drive en virksomhed?

Jeg skrev flere breve til Retten i Aalborg. Jeg protesterede over nye anbringender efter forberedelsens afslutning. Det er virkelig ufint at vente til deadline med nye påstande. Jeg bad også byretten pålægge Skat at forholde sig til provokationerne. Det kan ikke være rigtigt, at det først under domsforhandlingen afsløres, hvordan Skat forholder sig til sagens principielle spørgsmål.

Endelig bad jeg om tilladelse til at optage lyd fra domsforhandlingen. Der var lagt op til et værre cirkus, og det burde dokumenteres for eftertiden.

Om lydoptagelse

Spørgsmålet om, hvorvidt Laserdiskens startdato er 27/6-1984 eller 1/7-2004 er for de fleste mennesker nok ret ligegyldigt, og det ville under normale omstændigheder ikke komme til at indgå i en bog om Danmark som et retssamfund.

Det principielle er myndighedernes håndtering af en ganske almindelig henvendelse fra en borger om at rette en fejl. Det er min erfaring med skattemyndighederne, at man har en fast politik om, at FEJL INDRØMMES IKKE.

Man sætter hellere hele embedsværksapparatet i sving for at tryne den borger, der har påpeget fejlen. Hvis det ene argument mislykkes, prøver man med et andet, og når man løber tør for argumenter, lyver man. Det må forventes, at sagsøgte vil bruge domsforhandlingen til at underholde med en historie fra de varme lande med det ene formål at vildlede om sagens realitet. Det er formentlig også grunden til, at sagsøgte nægter at besvare provokationerne. Det er den adfærd, der har principiel betydning for alle danske borgere, og det er derfor, jeg ønsker at optage fra domsforhandlingen.

Min anmodning om lydoptagelse, 30. september 2014

Domsforhandlingen

Desværre afviste både kammeradvokaten og byretten at tillade lydoptagelser, for det udviklede sig til det forventede cirkus. Kernen i Skats argumentation viste sig at være, at Skat ikke længere anerkendte Skatteankenævnets afgørelse fra 2005. Skat kunne have indbragt afgørelsen for domstolene i 2005, men gjorde det ikke. Nu havde Skat skiftet mening og ville have den gamle sag taget op igen.

Mathias Trabjerg Knudsen gjorde gældende, at hvis Skat havde indbragt sagen for domstolene i 2005, kunne sagen have fået et andet udfald, og nu afviste Skat, at Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen havde eksisteret i perioden 2000-2004. Selvom Skat erkendte, at jeg havde anvendt virksomhedsordningen på indtægter fra virksomheden, erkendte Skat ikke, at virksomheden havde eksisteret!

Det forfærdelige ved dette cirkus er, at dommer Malene Urup ikke satte ham på plads. Hun greb løgn nr. 15 og lagde den til grund for en frifindelse af Skat. Startdatoen i CVR-registret skulle fortsat være den misvisende dato: 01.07.2004.

Løgn nr. 15 vedrørte en anmodning til Skat om at blive momsregistreret igen. I efteråret 2002 havde jeg indledt forligsforhandlinger med FDV. Jeg havde ikke betalt den idømte erstatning til FDV i udlejningssagen, så FDV var gået til fogedretten for at gøre udlæg i virksomhedens aktiver, og da jeg stadig ikke betalte, var FDV gået til skifteretten for at begære virksomheden konkurs (side 586).

I august 2002 mødte jeg første gang FDV's advokat Lars Segato. Han virkede troværdig på det tidspunkt. Han ville arbejde på at få ophævet leveringsnægtelsen, så vi kunne forlige vores stridigheder, lovede han.

I lyset af de positive forligsforhandlinger skrev jeg til min kontaktperson ved Told & Skat Aalborg, Else de Gier. Jeg bad om at blive momsregistreret igen og få bevillinger og registreringer flyttet tilbage igen til min personlige virksomhed.

Genoptagelse af momsregistrering af enkeltmandsvirksomhed

I 1999 skiftede Laserdisken selskabsform fra enkeltmandsvirksomhed til ApS. Nu vil jeg gerne tilbage til den gamle form som enkeltmandsvirksomhed. ApS'et har CVR-nummer 21 73 05 99. Det afmelder jeg, når alt er på plads med enkeltmandsvirksomheden. Jeg vil gerne genoplive mit gamle CVR-nummer 10 19 42 45.

Alle bevillinger og registreringer skal derfor flyttes fra 21 73 05 99 til 10 19 42 45. Jeg søger gerne om bevillingerne igen, men hvis det kan ske nogenlunde automatisk, vil jeg naturligvis sætte stor pris på det.

Min anmodning til Skat om momsregistrering (igen), 8. oktober 2002

Mathias Trabjerg Knudsen lagde vægt på ordvalget i en bestemt sætning: "Jeg vil gerne genoplive mit gamle CVR-nummer 10 19 42 45."

Jeg afgav forklaring og uddybede, at brevet var skrevet i relation til momsregistreringen og bevillingerne. Det var ikke udtryk for, at virksomheden var ophørt.

På det tidspunkt var det heller ikke Told & Skats opfattelse , at der var tale om at registrere en ny virksomhed. Som følge af momsregistreringen fik jeg tilsendt et nyt registreringsbevis, hvor 27.06.1984 er angivet som "Virksomhedens start".

TOLD SKAT

Registreringsbevis

For
Laserdisken
v/Hans Kristian Pedersen

Dato
9. januar 2003

CVR-nummer
10 19 42 45

SE-nummer
10 19 42 45

Stamoplysninger

Driftsform
Enkeltmandsfirma

Virksomhedens start
27.06.1984

Told & Skats registreringsbevis for virksomheden, 9. januar 2003

Malene Urup lagde ikke desto mindre til grund, at jeg vidste, at virksomheden var ophørt. Det er strafbart at lyve under ansvar, så jeg spurgte retspræsident Christian Lundblad, om byretten ville melde mig til politiet for falsk forklaring. Det havde retten dog ingen intention om, beroligede han.

Ved brevet af 8. oktober 2002 til Told & Skat anmodede Hans Kristian Pedersen om, at alle registreringer og bevillinger skulle tilbageføres (til) hans personligt drevne virksomhed, og at virksomhedens gamle CVR-nummer blev genoplivet, og Hans Kristian Pedersen må således antages selv at have forudsat, at registreringen var ophørt. Hans Kristian Pedersen tilbagekaldte senere sin anmodning.

Under disse omstændigheder findes der ikke grundlag for at fastslå, at Hans Kristian Pedersen uden ophør siden den 27. juni 1984 har drevet erhvervsmæssig virksomhed i lov om Det Centrale Virksomhedsregisters forstand. Det forhold, at Hans Kristian Pedersen også i årene 2001 til 2003 har gjort brug af virksomhedsskatteordningen, og at der i januar 2003 af Told & Skat blev udstedt et registreringsbevis med angivelse af virksomhedens startdato som den 27. juni 1984, kan ikke føre til et andet resultat.

Dommer Malene Urups bemærkninger i dommen, 6. november 2014

Malene Urup mente ikke, det betød noget, at virksomhedsordningen blev anvendt, selvom anvendelsen forudsætter, at man driver selvstændig erhvervsvirksomhed! Informationerne på Skats registreringsbevis tillagde hun heller ikke betydning.

I dom af 6. november 2014 i sag nr. BS 12-1627/2013 fastslog dommer Malene Urup, at virksomheden ikke eksisterede pr. 8. oktober 2002, samt at jeg var klar over det.

Jeg vil anke dommen, og i den forbindelse ønskes oplyst, hvordan byretten normalt agerer i forhold til virksomheder, der ikke eksisterer. Det er relevant, fordi virksomheden var part i fogedsag FS 15-4157/2001, der startede den 20. juli 2001 og sluttede den 9. januar 2003 og var part i sag nr. 5264/2002 ved skifteretten. Den 15. august 2002 blev virksomheden indkaldt til et møde i skifteretten som følge af konkursbegæringen mod virksomheden.

For fogedsagen stod overass. Merete Bentsen. For skifteretssagen stod retsassessor Lars Krunderup. Til orientering vedlægger jeg kopi af rekvirentens anmodning af 13. august 2002 og skifterettens indkaldelse af 15. august 2002.

De sager synes at være i modstrid med Malene Urups dom. I ankesagen vil jeg udfordre rettens påstand om, at jeg vidste, virksomheden ikke eksisterede, når jeg to måneder forinden havde forsvaret en konkursbegæring mod virksomheden. I den forbindelse anmodes om Deres bemærkninger, herunder om det vil være muligt at afhøre Merete Bentsen og Lars Krunderup som vidner i ankesagen.

Laserdisken til retspræsidenten for Retten i Aalborg, 22. november 2014

Mathias og Malene alene i verden

Det er utroligt, som offentlige myndigheder kan misforstå. Jeg havde ovenikøbet forklaret formålet med brevet til Else de Gier. Ok, det er lidt sjusket formuleret. Hvis man vil være pedantisk, kan man også angribe den første linje, da man ikke kan skifte selskabsform. Pointen var, at jeg havde oprettet et anpartsselskab, som havde købt de fleste - men ikke alle - af virksomhedens aktiver.

Retten skulle tage stilling til, hvornår Laserdisken startede. Uanset om jeg selv på 17 bibler havde svoret på, at jeg troede, virksomheden var ophørt, var det uden betydning. Malene Urups opgave var at fastslå et faktum, og det faktum kan end ikke en tilsidesættelse af min vidneforklaring ændre på.

Det er utroligt skuffende - og en pointe i forhold til dette kapitel - at hun ikke sagde: "Skat anerkendte Skatteankenævnets afgørelse i 2005, så det er lidt sent at komme med indsigelser nu," og det burde i den grad være ført til et andet resultat, at jeg havde brugt virksomhedsordningen, og at også Told & Skat Aalborg i 2003 mente, at 27.06.1984 var virksomhedens startdato.

På sin egen facon var hun modig. Hun indførte en juridisk nyskabelse: Hun er den første dommer, der mener, at man kan bruge virksomhedsordningen, selvom man ikke driver selvstændig erhvervsvirksomhed. Det principielle synspunkt ville jeg bruge til at prøve at få sagen for Højesteret, hvis det kom så vidt. Til min store irritation skulle jeg endda betale 12.500 kr. til Skat i sagsomkostninger.

Mathias og Malene stod dog helt alene. FDV, fogedrettens Merete Bentsen og skifterettens Lars Krunderup, Skatteankenævnet, Told & Skat Aalborg og jeg selv mente alle, at virksomheden også eksisterede i årene 2001-2003.

Et lignende cirkus i ankesagen?

Fra 1992 til 2003 kæmpede jeg hårdt med Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen for at bryde FDV's udlejningsmonopol. Tusindvis af timer og tusindvis af kroner har jeg brugt i forsøget på at få markedsopdelingen og autorisationssystemet bragt for EU-Domstolen til bedømmelse efter EU's konkurrenceregler. Det var planen, at jeg sammen med det britiske selskab Home Entertainment Export derefter ville etablere en alternativ distributionskanal til de forhandlere, der var udelukket fra at få adgang til FDV's udgivelser, eller som bare ønskede at supplere udvalget af danske videoudgivelser med britiske videoudgivelser.

Mathias Trabjerg Knudsen og Malene Urup er mig bekendt de eneste, der ikke anerkender, at min betydelige indsats i den forbindelse er udtryk for virksomhed af økonomisk karakter. Det afgørende er jo ikke, om planen lykkedes eller ej.

Hvis det var cirkus, de ville have, var jeg da indstillet på at lege med. Det ville være relevant at høre, hvordan Else de Gier opfattede brevet, og jeg kunne måske få hende til at forklare, hvorfor virksomheden ifølge Skat i 2003 var startet i 1984. Jeg fandt frem til hende og talte med hende i telefonen. Hun var gået på pension og havde ikke lyst til at blive blandet ind i en strid mellem Skat og mig. Hun ville kun vidne, hvis hun blev indkaldt af retten. Jeg havde stillet mig tilfreds med en vidneerklæring fra hende, men mine breve til hende kom uåbnet retur, så jeg bad Vestre Landsret om at indkalde hende som vidne i ankesagen.

Overassistent Merete Bentsen havde behandlet den fogedsag, som FDV havde indledt mod den tilsyneladende ikke-eksisterende virksomhed, og hun havde gjort udlæg i dens gældsbevis på 1.000.000 kr. mod Laserdisken ApS, og det selvom virksomheden ifølge Malene Urup var uden aktiver. Hun kunne sikkert uddybe fogedrettens politik i forhold til ikke-eksisterende virksomheder og fortælle, om hun var klar over, at hun havde gjort udlæg i et ikke-eksisterende aktiv.

Jeg indkaldte også retsassessor Lars Krunderup fra skifteretten. Den 13. august 2002 havde FDV's advokat indgivet konkursbegæring mod Laserdisken v/Hans Kristian Pedersen, og Lars Krunderup havde accepteret sagen. Kan man erklære en virksomhed konkurs, uden at den eksisterer? Det skulle han kaste lys på.

Mathias Trabjerg Knudsen protesterede både mod mit ønske om at indkalde de tre vidner og mit ønske om at få domsforhandlingen lydoptaget. Vestre Landsret afviste anmodningen om at optage fra domsforhandlingen, og jeg frafaldt kravet om at indkalde de tre vidner. Jeg havde gjort problemstillingen klar, og det havde aldrig været min hensigt at genere de tre tilfældigt berørte personer.

Cirkus var dog ikke slut endnu. Dagen før domsforhandlingen gik det op for Mathias Trabjerg Knudsen, at Skat var "kommet til" at rette startdatoen. Der stod allerede i CVR-registret, at virksomhedens startdato var 27.06.1984.

Den 24. april 2015 fik jeg medhold i landsretten, og eventyret var slut. Det tog således 3 år, 7 måneder og 4 dage at få rettet den simple fejl. Hvad fik jeg tilkendt i sagsomkostninger, fordi Skat havde spildt så meget af min tid? Et stort fedt 0 kr.

Kammeradvokatens samfundsskadelige adfærd

Jeg holdt ikke igen med min kritik af Skats adfærd, og det var lidt af et mirakel, at Mathias Trabjerg Knudsen var så omgængelig. Jeg kunne godt lide ham, men jeg havde den dybeste foragt for hans fremfærd. Det talte vi om, for det kom bag på ham, at jeg var så hård i min kritik. Han gjorde jo bare sit arbejde, mente han. Det er det, jeg fandt så skræmmende. Er det kammeradvokatens arbejde at tryne de borgere, der påviser fejl? Er det virkelig bedre end at rette fejlene?

I hans hoved var det hans opgave at vinde sagen. Jeg ønskede noget andet end Skat, og så var det hans opgave at sikre, at Skat fik ret. Men Skat havde ikke ret, og det vidste han godt. Han forsvarede ikke Skats opfattelse af, at CVR-registret havde noget med moms at gøre. I stedet fandt han på en serie tåbelige argumenter, det ene værre end det andet. Hvorfor anså han det for opgaven at "vinde" sagen? Hvorfor anså han det ikke for sin opgave at sige til Skat: "CVR-registret handler altså ikke om moms, så den rigtige startdato er faktisk den 27. juni 1984."

Strategien er den samme i alle sager. I ambi-sagen var det ikke en del af opgaven at sørge for, at jeg fik, hvad jeg havde krav på, eller at EU-retten blev overholdt. Opgaven var med alle midler at forhindre, at jeg fik ambi tilbagebetalt.

Ambi-sagen havde i det mindste et politisk formål, som Folketinget stod bag: at beskytte den slunkne statskasse. Den rutinemæssige holdning er desværre også i andre sager at bruge alle ressourcer på at banke den borger, som tillader sig at påpege et problem - uanset om det er en forkert startdato, Filmloven, beskyttelsen af FDV's udlejningsmonopol eller fortolkningen af regional konsumption.

Afslutningen på historien om "brugerbetaling" af genbrugspladsen

Thomas Gønge havde sit eget firma, en internetbaseret informationstjeneste om den grønlandske lovsamling. Det lille firma bestod af ham selv, to computere og en telefon. Det blev drevet fra hans lejlighed i København, og når ikke engang en fyr som ham kunne blive fri for at betale affaldsgebyret, bekræftede det mig i, at proceduren om at søge om fritagelse ikke var andet end spil for galleriet.

Thomas Gønge ville ikke betale gebyr for en ydelse, han ikke fik, så han gik rettens vej. Skønne spildte kræfter, tænkte jeg og glædede mig over, at jeg "kun" havde spildt tre aftener. Han tabte også sagen i byretten og måtte lide den tort, at han oven i det urimelige gebyr også skulle betale 12.500 kr. i sagsomkostninger. Han kæmpede videre og ankede til Østre Landsret, og her skete miraklet.

Han fik medhold i, at når kommunerne opkræver et gebyr, skal det modsvares af en reel ydelse. 23.000 erhvervsdrivende havde betalt gebyret, men hvor mange af dem havde egentlig fået en reel ydelse til gengæld?

Jeg fortryder bestemt ikke, at det var en kamp, jeg ikke tog selv, men jeg tager hatten af for Thomas Gønge, der også er en retfærdighedskæmper, og jeg mener, at der er brug for folk som ham, hvis vi for alvor ønsker at gøre Danmark til et velfungerende demokratisk samfund - og ikke bare vil have det til at se sådan ud.

66. Det danske retssystem

Hvorfor lyver dommerne? Det får vi dem nok aldrig til at fortælle, så jeg må nøjes med at gruble over, om det er hensigtsmæssigt med et domstolssystem, der ikke blot gør det umuligt at komme korrupte dommere til livs, men som direkte motiverer dem til systematisk at dække over industriens ulovligheder.

Dommerembedet

Dommerembedet er unikt. Det kan ikke sammenlignes med noget andet arbejde. Hvis man har et normalt arbejde, vil der blive stillet krav til én, og nogen vil holde øje med, om man udfører arbejdet godt nok. Hvis man ikke gør det, vil man få det påtalt og måske blive fyret. I dele af den offentlige sektor mødes man fra starten af mistro, og derfor må sygeplejersker, sosu-assistenter og skolelærere bruge en masse tid på at dokumentere, at de udfører det arbejde, de får løn for. Man går så at sige ud fra, at de vil snyde, medmindre de er under konstant kontrol.

Det er lige modsat med dommere. Man går så at sige ud fra, at når en dommer udnævnes, opfyldes han af en slags hellig ånd, der på magisk vis gør ham både ærlig og pligtopfyldende. Ingen vurderer kvaliteten af hans arbejde. Ingen påtaler, når en dom er mangelfuldt begrundet, når de relevante fakta er udeladt, eller når dommen på anden måde er ringe. Uanset hvordan en dommer udfører sit arbejde, risikerer han hverken påtale eller fyreseddel. Han kan hæve sin gode hyre, indtil han fylder 70 år eller i øvrigt ikke gider mere.

Lyder det attraktivt? Så længe man undgår at forgribe sig korporligt på sagens parter, og man undlader at kritisere sine kolleger, er jobbet sikkert. Som dommer er man uden ansvar over for andet end sin egen samvittighed - og med tiden vil samvittigheden ikke sjældent blive slebet til.

Personligt tror jeg, det må være enormt kedeligt og utilfredsstillende at være dommer. Aldrig får man et skulderklap for en god indsats. Alle sager ender med, at én part bliver skuffet, og en anden part bliver glad. Hvorfor anstrenge sig for, at det er den rigtige part, der bliver glad? Og hvem er den rigtige part?

Der er faktisk kun ét lyspunkt i den ensformige dagligdag: De lukrative bijob. Den lange sagsbehandlingstid ved de offentlige domstole har skabt et behov for en privat domstol, hvor de med tegnedrengen i orden kan betale sig fra de lange ventetider. F.eks. sker det også blandt medlemmerne af FDV, at de er indbyrdes uenige. Som nævnt var der flere medlemmer, der hævdede, at de havde eneret til den samme film (side 297). Det er noget rod med sådanne konflikter. Alle er dog enige om én ting: Det er kostbart at have uløste konflikter i årevis.

Derfor betaler medlemmerne dommerne af egen lomme for at få konflikterne løst her og nu. Dommerne kan tjene både halve og hele millioner ekstra i deres fritid, men bijobbene kommer ikke af sig selv. Dommerne skal først udpeges af deres klienter, så det er afgørende at holde sig gode venner med dem.

Voldgift

19.1. Tvistigheder mellem foreningen og dens medlemmer kan ikke indbringes for de almindelige domstole, men skal afgøres ved voldgift efter følgende regler:

19.2 Voldgiftsretten består af 3 medlemmer, hvoraf foreningens bestyrelse vælger et medlem, og det eller de medlemmer, med hvem tvisten består, et medlem. De to voldgiftsmænd udpeger i fællesskab en formand, der skal være jurist. Kan voldgiftsrettens medlemmer ikke enes om valg af formand, udpeges denne af præsidenten for Østre Landsret.

- - -

19.7 Voldgiftsrettens afgørelse er endelig og bindende og kan ikke indbringes for domstolene, medmindre dette sker for at tilvejebringe tvangsmidler for en voldgiftskendelses gennemførelse.

FDV's vedtægter, 11. januar 2005

Bijobberiets skyggesider

I FDV's vedtægter står det sort på hvidt, hvordan det foregår. FDV's egen strategi i kampen mod uvorne udlejere og irriterende importører er at trække retssagerne i langdrag for derved at udpine offeret økonomisk. De ved alle sammen, at det er selve striden, der er det største problem, så når det gælder deres egne stridigheder, skal de selvfølgelig løses så hurtigt som muligt.

Systemet kan sammenlignes med privathospitalerne, der fra starten fik succes på grund af det offentlige behandlingssystems lange ventelister. Folk med penge på lommen vil hellere betale for en nødvendig operation end vente i årevis på at kunne leve normalt igen. Hvis to selskaber slås om retten til en film, ender de i realiteten begge som tabere, hvis der går flere år, før striden bliver løst, så de vil hellere betale for at få striden løst med det samme.

I princippet er det ikke noget problem, at industrien løser sine egne problemer, men det er problematisk, som det foregår i Danmark. Der er jævnligt fokus på det faktum, at sagsbehandlingstiden ved domstolene for almindelige borgere er meget lang. Når dommerne bruger så meget tid på at arbejde for deres private klienter, har de i sagens natur mindre tid til det arbejde, de oprindeligt var ansat til.

Knap så meget fokus er der på det indbyggede dilemma, at det er den lange "normale" sagsbehandlingstid, der motiverer industrien til at betale for at få løst en tvist privat. Den dag, domstolene arbejder hurtigt og effektivt, er der slet ikke behov for en privat voldgiftsret længere, og så ryger bijobbene.

Et andet problem, der aldrig er fokus på, er udvælgelsen af voldgiftsrettens medlemmer. Hvis FDV's medlemmer havner i en intern konflikt, udpeger de selv mindst to af de tre dommere. For dommerne gælder det altså om at stå på god fod med industrien, i dette tilfælde FDV's medlemmer. Det skader næppe chancerne for at blive udpeget, at de ser verden på samme måde som industrien.

Dommeres løn frem i lyset

Dommerne tjener 40 mio kr ved bijob

Dommer-ben

Højesteret skal forsvare bijob

Dommerne vil beholde bijob

Industriens private dommere, 1996-2001

Bijobberiets omfang

Det kom bag på mange, da Jyllands-Posten igennem en serie artikler i 1990'erne via oplysninger fra Danmarks Statistik afslørede, at Højesterets dommere tjente lige så meget ved bijob som deres hovedbeskæftigelse - og at beløbet voksede år for år. I 1996 var en højesteretsdommers gennemsnitlige lønindtægt 701.557 kr. Det var lønnen fra det offentlige - for de fleste utvivlsomt en god løn i 1996 - men oven i det var den gennemsnitlige indtægt for bijob hele 836.144 kr. Stigningen skete især i årene 1993-1996 (Jyllands-Posten, 24. januar 2000).

"Ingen mennesker kan passe deres almindelige arbejde ordentligt, samtidig med at de har så omfattende bijob," udtalte juraprofessor Halfdan Krag Jespersen, Aarhus Universitet, i Jyllands-Posten den 19. februar 2000. Justitsminister Frank Jensen bad da dommerne om at rydde op i domstolenes ventetider.

Det affødte følgende kommentar fra erhvervsadvokat Jesper Berning: "Det er et stort problem, at dommerne selv skal sidde og fastlægge reglerne og rydde op, specielt når det netop er de dommere, der har flest bijob, der er sat i spidsen for oprydningen." Han var i de år en fremtrædende kritiker af voldgiftssystemet. Han tilføjede: "I dag foregår alle store erhvervssager i Danmark i det skjulte, og vi får slet ingen retspraksis på området. Hvis sagerne i stedet kom ind i retssalene, ligesom det sker i mange andre lande, så ville vi få en retspraksis og ikke behøve at føre alle de sager."

Det var hemmeligt, hvad de enkelte dommere tjente, men jeg hæftede mig ved, at Peter Lilholt fra Vestre Landsret var en af de flittigste bijobbere. Han lå i top 10 med 38 voldgiftssager. Min bekymring var, om det kunne være en medvirkende årsag til, at han ikke ville tillade mig at føre bevis mod Johan Schlüter (kapitel 25). Ville det skade hans stjerne i industrien, hvis han pludselig holdt med kunstnerne og borgerne til skade for industriens markedskontrol?

De vage politiske indgreb

Dommerne kæmpede indædt mod planerne om indgreb i deres ret til at tage bijob, og efter flere års debat løb de fine ambitioner ud i sandet. Det endte med nogle ret beskedne ændringer: Beløbene skal fremover offentliggøres, og honorarerne for den enkelte dommer må højst udgøre 50 % af den normale løn.

Disse ændringer fik hverken nedbragt sagsbehandlingstiden eller dommernes samlede bijobsindtægter. Det vender jeg tilbage til om lidt, men først vil jeg lige dvæle et øjeblik ved de samfundsmæssige omkostninger med et tæt samarbejde mellem dommerne og erhvervslivets top. Det generer ikke mig, at dommerne får en god betaling. Det er kvaliteten af deres afgørelser, der er et samfundsmæssigt problem, og det undrer mig, at politikerne ikke ser faren ved det tætte netværk, som industrien og dommerne har opbygget sammen. Der har været spektakulære sager og uforståelige afgørelser i overflod, men ingen forbinder dem med styrken af det netværk, der er skabt.

Preben Bang Henriksen (V) undrer sig måske nok over, at der ikke er givet fem minutters fængsel til nogen som helst i bankernes ledelse i de straffesager, der har nået domstolene efter finanskrisen, trods de besynderlige dispositioner der er truffet, men han slår det hen med, at dommerne ikke er dygtige nok.

Men måske er problemet et andet?

denskjultekorruption.dk/video52

Preben Bang Henriksen, 2018

Højesteretsdommernes bijob

Sammen med en ung kollega kritiserede jeg for mange år siden dommernes bibeskæftigelser. Højesterets daværende præsident kunne omgående fortælle os, at vores kritik var helt ved siden af. Det var den sikkert også - jeg mener, når nu en præsident selv sagde det - men alligevel ville debatten ikke rigtig lægge sig, og for et par år siden skete der så under heftig modstand fra dommerne endelig noget. Der blev nemlig lagt loft over bijobbene, sådan at dommerne kun må tjene 50 procent af deres normale løn som ekstra indtægt. Ja, De hørte rigtigt, dommerne må skam stadigvæk gerne have bibeskæftigelser, de må blot ikke tjene alt for meget.

Udenlandsk hovedrysten

Bijobbene er altså fuldt legale, men set med andre landes øjne er de ubegribelige. De udenlandske kolleger, jeg gennem årene har fortalt om forholdene i Danmark, har nærmest været ved at falde måbende omkuld. For dem er det indlysende, at en dommer og naturligvis især en højesteretsdommer aldrig må kunne udsættes for den mistanke om manglende neutralitet, der uundgåeligt vil klæbe til bijobs.

Professor dr. jur. Preben Stuer Lauridsen i Information, 10. juli 2010

Netværkets styrke

Der kan ikke være to meninger om, at dommernes begrundelser i flere af sagerne mod mig bygger på direkte usandheder. Men hvorfor? Det ville være relevant at kende til årsagerne, men medmindre nogen går dommerne på klingen og får dem til at udtale sig om løgnene, vil det naturligvis forblive spekulationer.

Min teori er, at dommerne igennem årene var blevet så tætte med industrien, i mit tilfælde med Johan Schlüter og FDV, at de i realiteten overlod det til FDV at afgøre sagerne. Uden at tænke sig om i ét sekund ophøjede de FDV's påstande til deres egne afgørelser. Lad os se på nogle eksempler fra bevissikringssagen.

Dorete Bager lagde under fogedforretningen ikke skjul på, at hun forinden havde lovet FDV's advokat at gennemføre bevissikringen. Hun begrundede det med, at hun var nødt til at reagere, når hun fik en anmodning fra disse "velrenommerede firmaer". FDV's anmodning var nok til at sikre et forbud, en bevissikring og en beslaglæggelse. Så meget stolede hun på en anmodning, fordi den var indsendt på Johan Schlüters brevpapir.

Med henvisning til forhåndsaftalen og den manglende mulighed for at komme til orde under bevissikringen bad jeg om, at kæremålet fik opsættende virkning. Lars Segato bemærkede, at retsplejeloven ikke tillader dette (side 793), og hans bemærkning blev ordret kopieret ind i Eskild Jensens afgørelse (side 794).

Men det passer ikke, og Eskild Jensen burde vide det. Han var jo selv med til at tillægge mit kæremål opsættende virkning i udlejningssagen (side 294), og det fremgik af det særlige udvalgs bemærkninger i afsnit 5.8 til lovforslaget (side 786) og af Vestre Landsrets egen vejledning (side 795). Hvordan kunne han overse det? Det eneste, der giver en form for mening, er, at han havde så meget tillid til FDV, at han i virkeligheden overlod det til Lars Segato at træffe afgørelsen.

Hvorfor ventede Vestre Landsret i ni måneder med at behandle kæremålet, og hvorfor er mine synspunkter ikke gengivet i kendelsen? Det eneste meningsfulde svar er igen: Dommerne troede så meget på Lars Segatos vildledende udlægning af sagen - nemlig at jeg ignorerede lovændringen i tillid til, at den var ugyldig - at ingen af de tre dommere fandt det nødvendigt at læse mine indlæg.

Hvorfor løj Vestre Landsret så klart i kendelsen i det andet kæremål (side 826)? Det passer overhovedet ikke, at jeg først ved brev af 25. september 2006 oplyste, at Laserdisken blev drevet af mig personligt. Det var dokumenteret således:

1) Det fremgår af oplysningerne i CVR-registret om det oplyste CVR-nr. på fakturaen og hjemmesiden. 2) Jeg gjorde indsigelse til byretten, så snart jeg blev klar over, at formalitetsfejlen kunne få betydning, og jeg sendte indsigelsen som bilag til Vestre Landsret. 3) Jeg redegjorde for ejerforholdene i min skriftlige partsforklaring til landsretten. 4) Jeg fremlagde som bilag FDV's processkrift til Østre Landsret, hvor Lars Segato selv påpegede, at Vestre Landsret selvfølgelig var bekendt med ejerforholdene. Den eneste meningsfulde forklaring er også her, at dommerne ikke læste mine indlæg. De stolede 100 % på FDV's udlægning.

Klaus Kjøllers lov for netværk i praksis

I justifikationssagen i reparationssagen mødte jeg hverken Lene Holm Trøst eller Hans Esdahl på noget tidspunkt. Ingen af dem ville gå med til, at der blev holdt et forberedende retsmøde. De var ensidigt fokuseret på at få mig til at rette ind efter FDV's ønsker, og de stolede også på Lars Segato og Peter Schønning.

Jeg tvivler på, at de to nogen sinde fandt ud af, hvad reparationssagen gik ud på. Det illustreres ikke mindst af Lene Holm Trøsts kryptiske begrundelse: "Som anført af sagsøgerne og dermed uanset det af sagsøgte anførte..." (side 846). Det er min fornemmelse, at det først under domsforhandlingen den 13.-15. maj 2013 gik op for dommerne, hvad det hele gik ud på, og da var det for sent.

Alt tyder på, at Klaus Kjøller ramte sømmet lige på hovedet, da han skrev om netværkets mekanismer (side 681). De "små" indledende fejl havde vokset sig så store, og fejlene var blevet så omfattende og belastende, at også de dommere, der ikke var direkte involveret i den oprindelige beslutning, var tvunget til at deltage i dækmanøvrerne. De forsøgte efter bedste evne at opfylde deres forpligtelser over for netværket med "plausible" forklaringer, der dog er så langt ude, at jeg vil tro, at historikerne - hvis de engang i fremtiden læser *Den skjulte korruption* - vil have svært ved ikke at korse sig over dommernes begrundelser.

Dommere er administratorer af reglerne, og de har så vide skønsbeføjelser, at de i praksis kan få et hvilket som helst resultat ud af en hvilken som helst situation. Lad mig genopfriske et par eksempler:

Warner Brothers var Storbritanniens største distributør af udlejningskassetter i starten af 90'erne (side 333). På det tidspunkt kunne Warner forbyde udlejning af kassetterne, men valgte ikke at gøre det. Warner skrev på kassetterne, at de ikke måtte udlejes uden for EU og leverede kassetterne til de britiske udlejere med en mærkat med en anbefalet udlejningspris (side 80). Ikke desto mindre vurderede dommerne, at Warner ikke havde tilladt udlejningen i Storbritannien.

Sydney Pollack havde al mulig grund til at hade pan&scan, men i USA kunne han ikke forhindre det. Og selvom Sydney Pollack gjorde alt, hvad der stod i hans magt for at forhindre pan&scan i Danmark, hvor loven gav ham denne mulighed, vurderede dommerne alligevel, at han havde givet tilladelse (kapitel 22).

I udlejningssagen havde jeg forud for domsforhandlingen den 16. februar 1993 nedlagt påstand om erstatning og betalt retsafgift. Arildsen valgte at udskyde det spørgsmål til senere (side 307), og fordi byretten derfor ikke havde taget stilling, ville landsretten ikke tillade erstatningspåstanden i ankesagen (side 401).

FDV's erstatningspåstand mod Laserdisken ApS blev fremsat så sent, at den blev afvist af byretten. Jeg ankede for at afprøve grundlaget for bevissikringen, og i ankesagen nedlagde FDV den afviste påstand igen. Selvom ankesagen dermed fik en helt anden karakter, fik FDV - modsat mig - lov til det af Vestre Landsret (side 809). Dommerne henviste alene til, at jeg havde tilstrækkelig mulighed for at varetage selskabets interesser under ankesagens behandling.

Hvordan bliver man dommer?

Man starter naturligvis med at læse jura, men derefter er det afgørende, at man får foden indenfor i Justitsministeriet eller får job hos en domstol. Så er vejen banet for at blive udnævnt som dommer på et eller andet tidspunkt.

Når man først er udnævnt som dommer, er det en livstidsstilling. Oprindeligt var det intentionen at beskytte dommerne mod påvirkning udefra, og derfor kan en dommer kun afskediges af andre dommere. Bagsiden af dette er imidlertid, at det kollegiale sammenhold derved styrkes således, at fremtiden sikres for dem alle sammen, blot alle loyalt går med til at dække over hinanden. Det har i årevis været et lukket system, der kun undtagelsesvist lukker "fremmede" ind.

Ingen ny type dommere

Bestræbelserne på at ansætte nye dommere, som ikke kommer fra Justitsministeriet, andre dele af statsadministrationen eller dommerkontorer, har ikke båret frugt. Ifølge DR/Orientering mandag er det ikke lykkedes for Dommerudnævnelsesrådet at finde nye dommere, som kommer fra enten advokatkontorer, kommuner, amter, universiteter eller det private erhvervsliv til nogle af de 62 faste stillinger til by- og landsretterne, der har været ledige, siden rådet begyndte sit arbejde i juli 1999.

Børsen, 6. marts 2001

Den danske dommerstand er indavlet

Dommerudnævnelsesrådet anbefalede i torsdags justitsminister Lene Espersen (KF) at udnævne 10 nye dommere. Alle kommer fra domstolenes egne rækker eller institutioner, skriver Morgenavisen Jyllands-Posten. Advokater og jurister fra universiteterne og det private erhvervsliv var der ingen af, selv om Folketinget ønsker flere dommere med en sådan baggrund. Rekrutteringsmønsteret er symptomatisk.

8 år efter en reform, der skulle sikre, at det ikke kun var domstolenes egne jurister og folk under Justitsministeriet, som blev dommere, konstaterer Henrik Rothe, generalsekretær i Advokatsamfundet, at projektet er slået fejl.

TV 2, 26. august 2007

Det kniber med at få nyt blod til domstolene

I en årrække har der været ambitioner om at få rusket op i traditionen, når det gælder udnævnelse af dommere. Men det kniber fortsat med at tiltrække jurister, der ikke er gået den slagne vej i karrieren, inden de sætter sig bag podiet i en retssal. Det fremgår af den netop udkomne årsberetning fra Dommerudnævnelsesrådet.

Jyllands-Posten, 2. maj 2020

Sagsbunkerne i retssalene vokser, mens dommerne bijobber som aldrig før

Danske dommere indkasserer rekordhøje indtægter på at bijobbe, og det får nu folketingspolitikere fra rød og blå blok til at bebude et endeligt opgør med dommernes mange bijob. Bekymringen går på, at de ekstra job på flere måder belaster dommernes primære arbejde ved domstolene.

Berlingske, 9. september 2014

Bijobbenes udvikling

Trods Folketingets ønske om det modsatte, er dommernes bijob steget og steget igennem de sidste 20-25 år.

Da jeg startede med at interessere mig for domstolenes mærkværdige domme og den mulige sammenhæng med det private arbejde for industrien, var beløbene hemmelige, og det kom bag på dommerne, at en kvik journalist havde fundet frem til bijobberiet via Danmarks Statistik.

Siden har politikerne forsøgt at komme bijobberiet til livs med øvre grænser og offentliggørelse af beløbene. Det har ikke hjulpet, men pressen kan dog følge med. I 2006 tjente Højesterets dommere i gennemsnit 981.000 kr. på bijob, og det var stadig mere end lønnen for det arbejde, de egentlig var ansat til.

Det samlede beløb er vokset og vokset: 40 mio. kr. i 2000, 47 mio. kr. i 2009, 56 mio. kr. i 2013 og 68 mio. kr. i 2019. Lovens øvre grænse ser heller ikke ud til at holde dommerne tilbage. De tages jævnligt i at tjene for meget.

Men hvordan får de tid til at have så meget fritidsarbejde? I mine sager ser det som sagt ud til, at de har uddelegeret arbejdet til Lars Segato og Peter Schønning. I Højesteret har dommerne et hierarki, hvor det er de yngste dommere, der tager slæbet, mens de med mere anciennitet kan nøjes med at arbejde hver anden dag, og så holder de endda fri allerede kl. 14. Det giver masser af tid til at passe bijob.

Så grådige er dommerne:
I strid med reglerne scorede dommer 444.873 kr. på bijobs

Reglerne siger, at en indtjening på ekstra arbejde maksimalt må være 50 procent af den normale dommerløn. I et tilfælde har en dommer hos landsretten virkeligt scoret kassen på arbejde uden for retssalen. Helt præcist har denne dommer fået 444.873 kr. for meget i løn for bijobs.

Det skal med, at en dommer ved landsretten har startløn på 846.000 kr. Da en dommer efter reglerne må tjene halvdelen af denne løn i bijobs, har dommeren altså mindst tjent 1.269.000 kr. om året. Og det er så indtjeningen *over* denne løn, der er i strid med reglerne, og altså er tæt på en halv million kroner for én dommer.

BT, 18. februar 2020

Dansk retspleje lider under partiske dommere og forskræmte advokater

Hvad kendetegner dansk retspleje? En dommerstand, der i alt væsentligt er rekrutteret fra Justitsministeriet, anklagemyndigheden og politiet og derfor er »objektivt partisk« i straffesager og andre sager mellem det offentlige og private, som desuden fortolker lovene tilfældigt og uforudseeligt, undgår at skrive fyldestgørende begrundelser for afgørelserne, hævner sig på kritikere gennem afvisning eller tab af disses retssager, er dårligt lønnet, gør alt for at skaffe sig lukrative bijobs og med henblik herpå skubber så mange retssager som muligt fra sig, undlader at beskytte individet mod statsmagtens overgreb og ikke spekulerer videre over, om afgørelserne er retfærdige.

Advokat Herluf Cohn i Weekendavisen, 15. september 1995

Domstolenes kritikere

Advokat Herluf Cohn kom til landet efter at have arbejdet som advokat i Israel og England, og han var dybt rystet over det danske system. Som så mange andre så han et problem i den økonomiske afhængighed, dommerne udsatte sig for via deres jagt på bijob, og han var også kritisk over for rekrutteringen af dommerne og samhørigheden med Justitsministeriet. Han kritiserede selve dommenes ringe eller manglende begrundelser og foreslog reformer efter britisk/israelsk mønster. Han ville nedlægge Justitsministeriet og have flere advokater ind som dommere. Han kunne også finde på at kritisere, at advokaterne finder sig i det, bare fordi de profiterer af at være en del af systemet (Weekendavisen, 6. oktober 1995):

- Hvordan procedureadvokaterne kan leve i årevis fuldt vidende om, at det, de får deres salærer for, er komplet værdiløst, fordi dommerne slet ikke tager i betragtning, hvad de siger, kræver nok en psykologforklaring.

Jesper Berning var en af de store erhvervsadvokater og en åbenmundet kritiker af dommernes bijobs og båndet til Justitsministeriet. I *Uden filter* (Jyllands-Posten, 1. februar 2004), kaldte han sin karriere for "mislykket i meget høj grad", fordi hans tanker om at forbedre retssystemet havde været forgæves. Han var optaget af dommernes bijobberi og var skuffet over, at der ikke blev renset ud:

- Du har ikke pengekorruption direkte, men du har det indirekte, netop ved at dommerne gives lukrative bijobs. Hvis en højesteretsdommer gang på gang lod staten tabe sine skatte- og ekspropriationssager, tror du så, regeringen ville synes, det var morsomt at udnævne ham til formand for den nye lovkommission, hvor han skal have et honorar på flere hundrede tusinde kroner?

I 2001 afleverede han sin advokatbestalling i protest, men allerede et par år før udtalte han i artiklen *Klar tale* (Jyllands-Posten, 10. oktober 1999):

> "Befolkningen har en større tillid til retssamfundet, end den ville have, hvis den havde indsigt i, hvad der virkelig foregår. Det danske retssamfund er nøjagtigt ligeså anløbent som nogle af dem, vi ynder at kritisere."

Frygten for at kritisere dommerne

Jeg var både overrasket, chokeret og vred, da advokatfirmaet HjulmandKaptain meddelte, at de ikke turde føre sagen for mig, da jeg havde fået advokatpålæg i retssagen mod Domstolsstyrelsen (kapitel 60). Per Christensen beklagede dybt. Selvfølgelig burde det ikke være sådan, at en advokat ikke kan føre en sådan sag af frygt for repressalier, men advokatfirmaet turde ikke tage chancen.

Krystere, var min første tanke, men det viste sig hurtigt, at ingen advokat ville føre sagen, men Henrik Karl Nielsen var dog så meget mandfolk, at han stod ved at have hjulpet mig og godkendt påstandene, og han kæmpede en brav kamp for at få advokatpålægget ophævet igen. Det viste sig også hurtigt, at formålet med advokatpålægget ikke var at sikre, at sagen blev behandlet på en forsvarlig måde, sådan som loven forudsætter, men at den ikke blev behandlet overhovedet.

Kan jeg bevise, at dommerne hævner sig på kritikere ved at afvise deres sager eller lader dem tabe sager, de ikke bør tabe? Nej, selvfølgelig ikke. Jeg kan ikke fremvise et brev fra en retspræsident eller dommer, hvor der står, at den advokat, der påtager sig at føre sagen for mig, vil tabe de efterfølgende retssager.

Visse ting siges bare ikke højt. Jesper Berning og Herluf Cohn mente begge, det forholdt sig sådan alligevel, og i mit tilfælde, hvor jeg kritiserede dommerne, var risikoen så stor, at jeg ikke kunne finde en advokat, der turde løbe den.

Jeg har siden fået forståelse for Anders Hjulmands dilemma. Kunne han opnå andet end et heroisk nederlag? Hvis man med succes skal bekæmpe dommernes netværk, må man ifølge Klaus Kjøllers teorier alliere sig med et netværk, der kan matche dommernes netværk i styrke (side 679-681).

Hvor findes et sådant netværk? Jesper Berning forsøgte at engagere advokatmyndighederne, men forgæves. Der var ingen fælles front fra advokaternes side. Hvad med Folketinget? Hvor mange folketingsmedlemmer tør se virkeligheden i øjnene, når det er så meget lettere at gøre ingenting?

Advokat: Grib ind over for dommerne

Advokatmyndighederne bør gå foran i kritikken af Højesteret og være med til at få dommerne til at lave mere på arbejdet og ikke i fritidsjobbene, mener en af landets førende erhvervsadvokater, Jesper Berning. Det er en uorden at sætte de fire yngste dommere til i praksis at lave det hele, så de andre kan passe bijob, understreger han.

Kritik på tomandshånd

Jesper Berning peger på, at advokater og dommere er skarpe i deres kritik af Højesteret, når det sker på tomandshånd, men at der er meget få, der tør stå frem med synspunkterne. Især Advokatrådet opfordrer han til at gå foran i kritikken nu. Han har selv fremført synspunkterne i flere år, og tidligere blev det opfattet som en af forklaringerne på, at han tabte et par ellers oplagte vindersager i Højesteret.

Jyllands-Posten, 30. januar 2000

67. Fodboldtossen - og andre historier

Har jeg bare været uheldig? Eller er justitsmord en almindelig del af det danske retssamfund, idet skrupelløse dommere hellere vil hjælpe vennerne i toppen af dansk erhvervsliv, end de vil håndhæve loven? I dette kapitel gennemgås nogle andre end mine egne retssager, hvor jeg ser gode grunde til at kritisere dommernes afgørelser.

Fodboldtossen

Danske fodboldfans glemmer ikke lige foreløbig lørdag aften den 2. juni 2007. En af dansk fodbolds afgørende kampe udspillede sig i Parken foran et fyldt og forventningsfuldt stadion. Millioner af fans sad klinet til tv-skærmen rundt om i de danske hjem, hvor alt andet gik i stå i de timer. Det var på tide, at "vi" igen kom med til VM, og vejen skulle gå via en sejr over ærkerivalerne fra Sverige i årets store fodboldbrag.

denskjultekorruption.dk/video53

Fodboldtossen, 2. juni 2007

Det startede ualmindelig skidt med en kikset tilbagelægning, og så var Sverige foran 1-0. Det blev både 2-0 og 3-0 på blot 25 minutter. Alt så håbløst ud, da "vi" alligevel kæmpede os tilbage til 3-3 i et sindsoprivende comeback, og i kampens døende minutter var svenskerne under et massivt pres. Og da fik to torskedumme danskere, hvad vi i daglig tale kalder en "hjerneblødning".

Svenskerne havde bolden, da landsholdets Christian Poulsen i det kriminelle felt stak en svensk spiller en knytnæve i maven. Det blev set af linjedommeren, der gav tegn til dommer Herbert Fandel. De havde en kort konference, hvorefter Fandel hev det røde kort op af baglommen og pegede på straffesparkspletten.

I samme sekund fik også Ronni Nørvig en "hjerneblødning". Han var tilskuer og havde som mange andre fodboldtilskuere drukket massivt kampen igennem. I en døs af alkohol lykkedes det ham uhindret at passere afspærringen og vagterne og løbe ind på banen for at "tale et alvorsord" med Herbert Fandel. Det lykkedes dog ikke, for han blev standset af forsvarsspilleren Michael Gravgaard.

Herbert Fandel drøftede situationen med de tre andre dommere, og selvom alt dette foregik i den ordinære spilletids allersidste minut, valgte de fire dommere at afbryde kampen. FIFA, fodboldforbundenes verdensorganisation, der er arrangør af verdensmesterskabet i fodbold, besluttede derefter i en skrivebordsafgørelse at dømme Danmark som taber af kampen med cifrene 0-3.

FIFA var så utilfreds med sikkerheden i Parken, at DBU blev pålagt at spille de næste to hjemmekampe i provinsen - til stor ærgrelse for DBU. Det, der skete efterfølgende i den civile retssag, vil jeg uden tøven kalde et justitsmord.

Ronni Nørvigs tur i spjældet

Ronni Nørvig er ikke den første baneløber, der succesfuldt har skaffet sig adgang til grønsværen, selvom det fremgår af ordensreglementet på de fleste stadioner, at det er strengt forbudt, og at overtrædelse straffes med en afgift på 10.000 kr.

Jeg har selv overværet en baneløber på Aalborg Stadion. Hun var en teenagepige, der kun iført trusser forcerede afspærringen og løb en tur tværs over banen, før hun blev pågrebet og ført ud. Hun fortalte efterfølgende, at der var tale om et væddemål med en veninde, som ikke troede på, at hun turde. Det gjorde hun altså, og ærligt talt: Hun fremkaldte smil blandt stadions tilskuere. Jeg ved ikke, om hun blev opkrævet den obligatoriske afgift.

Samme nummer lavede en 63-årig nøgen mand på Hjørring Stadion, og ifølge Ekstra Bladet kom han til at betale de 10.000 kr. til Vendsyssel FF plus en bøde på 1.000 kr., som han blev idømt af Retten i Hjørring.

Så let gik det ikke for Ronni Nørvig. Statsadvokaten kunne ikke se noget morsomt i situationen, og han ville have overfaldsmanden i fængsel. I Københavns Byret erklærede Ronni Nørvig sig skyldig i ulovlig indtrængning, men han kunne ikke erklære sig skyldig i vold mod Herbert Fandel.

Byretsdommeren mente, at sagen allerede havde taget hårdt på Ronni Nørvig, der havde lagt sig fladt ned og undskyldt "et øjebliks idioti". Det var tydeligt, at han angrede af et ærligt hjerte, og han blev idømt betinget fængsel i 30 dage samt 40 timers samfundstjeneste. Det var ikke godt nok for statsadvokaten, der ankede sagen til Østre Landsret, hvor det lykkedes ham at overbevise dommerne om, at der skulle statueres et eksempel. Ronni Nørvig afsonede 20 dage i fængsel.

Retsformand Henrik Bloch Andersen udtalte ved domsafsigelsen, at hensynet til, at sportskampe kan gennemføres uden indgriben fra udenforstående over for de deltagende i kampen, og ikke mindst kampens dommer, må tillægges vægt ved fastsættelsen af straffen.

DBU's civile erstatningskrav

Episoden kostede også DBU penge, ikke mindst fordi de alternative spillesteder ikke kan tage så mange tilskuere som Parken. Samtlige udgifter i forbindelse med episoden blev læsset over på Ronni Nørvig, og Københavns Byret dømte ham til at betale 900.000 kr. i erstatning. Det kom som et chok, og hans advokat forstod ikke, at den straf, som DBU var pålagt af FIFA, bare kunne sendes videre.

Dommen blev anket. DBU havde i mellemtiden opgjort det samlede tab til 2,2 mio. kr. Også dommerne i Østre Landsret gik med til at læsse hele ansvaret over på baneløberen, der nu skulle betale hele 1.869.269 kr. i erstatning. Dommerne udtalte, at DBU var helt uden skyld i forbindelse med hændelsesforløbet, og de fandt heller ikke andre grunde til at lempe Ronni Nørvigs erstatningspligt.

Modsat dommerne i Østre Landsret har jeg let ved at få øje på grunde til, at Ronni Nørvig ikke burde betale erstatning til DBU overhovedet. Tværtimod!

Årsagen til hele miseren: Christian Poulsen

Hvorfor rette skytset mod Ronni Nørvig? De tragiske hændelser opstod som følge af, at Christian Poulsen plantede sin knytnæve i maven på en svensk spiller. Er det måske en acceptabel opførsel?

Hvis Christian Poulsen havde afholdt sig fra sin kriminelle handling, havde dommeren ikke dømt straffespark, og der havde ikke været et behov for at "tale" med ham. Intet af det efterfølgende var sket, hvis Christian Poulsen havde opført sig ordentligt. Man må ikke uddele mavepustere, hverken på en fodboldbane eller udenfor. Hvorfor skulle Ronni Nørvig retsforfølges for sin kriminelle handling, og ikke Christian Poulsen? Landsholdsstjernen fortalte senere, at der var tale om "et øjebliks idioti". Altså, to torskedumme danskere begik dumheder. Den ene var så beruset, at han næppe vidste, hvad han gjorde. Han kom i fængsel. Den anden var pinligt ædru, og han vidste utvivlsomt bedre. Han slap for tiltale.

Pointen er ikke, at Christian Poulsen også bør retsforfølges. Pointen er, at både Ronni Nørvig og Christian Poulsen var blevet behørigt straffet. Christian Poulsen blev udvist, og svenskerne blev kompenseret med et straffespark. Mere burde der ikke ske, for ingen af de to havde indflydelse på det efterfølgende forløb.

Kampens afbrydelse

Det var ikke Ronni Rørvig, der besluttede at afbryde kampen i stedet for at spille den færdig. Jeg har forståelse for, at Herbert Fandel var så rystet over episoden, at han han ikke kunne fortsætte. Han havde brug for at sunde sig. Det er imidlertid forudset, at dommeren kan udsættes for et eller andet, der forhindrer ham i at fuldføre en kamp. Det er netop derfor, der er en fjerde dommer med.

Ronni Nørvig var ikke længere en trussel, for han var taget under forvaring. Mon ikke der i Parken fandtes et tomt rum, hvor han kunne lænkes til en radiator, mens nogle granvoksne vagter holdt øje med ham? Imens kunne fjerdedommeren overtage fløjten og afvikle kampens sidste minutter. Guderne må vide, hvorfor de valgte at afbryde kampen, men det var i hvert fald ikke Ronni Nørvigs afgørelse.

FIFAs straf til DBU

FIFA straffede DBU ved at flytte to kampe til provinsen med den begrundelse, at Parkens sikkerhedsforanstaltninger var utilstrækkelige. Jamen, dem havde Ronni Nørvig intet ansvar for! Han var ikke sikkerhedschef. Han havde ikke påtaget sig ansvaret for at sikre ro og orden på tilskuerpladserne.

Påregnelighed (adækvans) er en af erstatningsreglernes betingelser. Man kan ikke bruge som undskyldning: "Jeg var så beruset, at jeg ikke kunne forudse noget som helst," men det er dog et krav, at en fornuftig person kan forudse konsekvenserne. Der har været baneløbere før, men det har aldrig før udviklet sig, som det gjorde den dag. Det var umuligt for nogen at forudse, beruset eller ej. Lad os hellere se lidt på, hvem der burde have forudset konsekvenserne af berusede tilskuere.

Parkens utilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger

Det var Parkens utilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger, der udløste en straf fra FIFA, så hvorfor undersøgte dommerne i Østre Landsret ikke, om Parken havde taget behørigt hensyn til risikoen for berusede tilskuere?

Beklageligt eller ej, det er en del af den danske fodboldkultur, at man drikker sig i hegnet, når man går til fodbold. Det vil være løgn at påstå, at Parken ser på det som et problem, de prøver at begrænse. Tværtimod er ølsalg en væsentlig del af Parkens forretningsgrundlag. Der tilbydes øl overalt, og det burde ikke komme bag på arrangørerne, at berusede tilskuere er en mulig konsekvens.

Det er paradoksalt, at Danmark efter nederlaget var nødt til at sætte kurs mod VM i Brasilien, for i Brasilien har man forbudt ølsalg på stadion i et forsøg på at bekæmpe alkoholrelateret vold. Det var faktisk lidt af et problem for FIFA, som forsøgte at få dispensation under VM i 2014. Jeg ved ikke, om det lykkedes, men det kan ikke bebrejdes Ronni Nørvig, at han opførte sig som andre fodboldfans og drak tæt på denne festlige aften. Intet intelligent menneske kan være i tvivl om, at ølsalget på stadion med stor sandsynlighed fører til berusede tilskuere. Det bør enhver ansvarlig og ølsælgende arrangør naturligvis tage højde for.

DBU bør prise sig lykkelig over, at Ronni Nørvig ikke anlagde sag mod DBU. Han fik en yderst traumatisk oplevelse ud af, at sikkerhedsforanstaltningerne var så dårlige, at han som beruset tilskuer uhindret kunne løbe ind på banen.

DBU i shitstorm - tilgivelse til Ronni Nørvig

Allerede dagen efter dommen i erstatningssagen startede en landsindsamling til støtte for baneløberen i protest mod DBU. Han havde siddet i fængsel, var blevet truet på livet og lagt for had i den samlede danske befolkning. Alt blev tørret af på ham. "Jeg havde en rigtig skidt mavefornemmelse," gav skolelærer Flemming Jensen som forklaring på sin landsindsamling. Han blev bakket op af tusindvis af fans, som fandt, at straffen ikke stod mål med hans "tossede" ugerning.

"Det er DBU's fejl, at de ikke kan holde tilskuerne tilbage," skrev en bruger på www.sporten.dk. DBU indgik forlig, så Ronni Nørvig "slap" med at betale en kvart million kr. i erstatning, og han blev tilgivet af både landsholdet og dets fans. Heldigvis havde han et godt personligt netværk, og han kom til sidst igennem den for ham så traumatiske oplevelse.

denskjultekorruption.dk/video54
Go' Aften Danmark, 15. januar 2012

Jeg har imidlertid ikke hørt nogen pege fingre af de dommere, der blæste på de erstatningsretlige betingelser blot for at hjælpe DBU. Har de helt glemt, at det er deres opgave at beskytte det enkelte individ mod magthaverne? Det er altså dét, at de og lovgivningen er til for.

Annekteringen af Tivoli

Omkring 20 kilometer fra Rom ligger oldtidsbyen Tivoli, der især er berømt for et haveanlæg præget af utallige springvand. Haveanlægget var inspiration for de berømte haver i Paris, Jardin de Tivoli. I slutningen af 1700-tallet valfartede det parisiske borgerskab dertil for at forlyste sig.

Sådanne forlystelsesparker spredte sig og nåede også til Danmark, hvor Tivoli åbnede i København i 1843. Navnet på den gamle romerske by fandt med tiden vej ind i det danske sprog som et navneord og er i dag den almindelige betegnelse for forlystelsesparker, både stationære og omrejsende.

Der er jævnligt eksempler på brugen af tivoli som generisk navneord i tv. Da Kanal 5 viste episoden *Justice is Served* fra tv-serien *CSI*, og dele af handlingen var henlagt til en forlystelse på et "carnival", blev det oversat til "tivoli". Da TV2 Charlie viste Barnaby-episoden *Sauce for the Goose*, der handler om Plummer's Relish Amusement Park, blev det oversat til Plummer's Relish Tivoli.

Listen over tivolier er nærmest uendelig: Tivoli Karolinelund, hvor jeg tit kom som dreng, Tivoli Friheden, Ankers Tivoli, Bingers Tivoli, Fyns Tivoli, Dahlgård Tivoli, Damhus Tivoli, Kim Larsen Tivoli osv.

Forlystelsesparken i centrum af København ejes af aktieselskabet Tivoli A/S, der på et tidspunkt fik den smarte idé at annektere ordet via en varemærkeregistrering, hvorefter selskabet mente sig berettiget til at forhindre andre i at benytte ordet, der indtil da havde været allemandseje.

Det lykkedes dog ikke at forbyde det norske Thomas Tivoli at hedde Thomas Tivoli, men det lykkedes at få nedlagt forbud mod Innocent Pictures ApS, der i 2007 fejrede fyrreårsdagen for billedpornografiens frigørelse med tv-programmet *Tivoli Night*, omhandlende de forlystelser, der finder sted i de sene aftentimer.

Ejerne af Innocent Pictures forklarede i retten, at de havde kaldt programmet således, fordi tivoli er metafor for seksuelle forlystelser, og night er det tidspunkt, hvor man især dyrker sådanne forlystelser. De opfattede sex som noget fornøjeligt og havde også derfor brugt ordet tivoli. De forsøgte ikke at blive associeret med Tivoli A/S og mente, at undertitlen *frække forlystelser på sextv.dk* signalerede, at programmet ikke handlede om forlystelsesparken i København.

De vidste ikke, at Tivoli A/S havde varemærkeregistreret navneordet tivoli, og de anfægtede, at det kunne lade sig gøre. Sø- og Handelsretten og Højesteret ville ikke åbne det bal, og oven i puljen af gaver til Tivoli A/S nedlagde de forbud mod at vise den skyline, der indikerede en natlig forlystelse. Det betød intet, at der ikke var benyttet forlystelser unik for Tivoli A/S, men almene forlystelser samt Empire State Building og London Eye, som Tivoli A/S altså ikke ejer.

Tivolis associering med sex

Tivoli A/S ville have erstatning, og direktionsassistent Michael Steffensen argumenterede således:

"Tivoli slår løbende ned på folk, der bruger Tivolis brand. *Tivoli Night* er langt værre end de sædvanlige krænkelser, idet det forbinder Tivoli ikke blot med porno, men også med pornoprædikanter. Tivoli ville aldrig acceptere at lade sit navn bruge sammen med pornografi og ville aldrig lade sig spænde for en politisk vogn og slet ikke for porno."

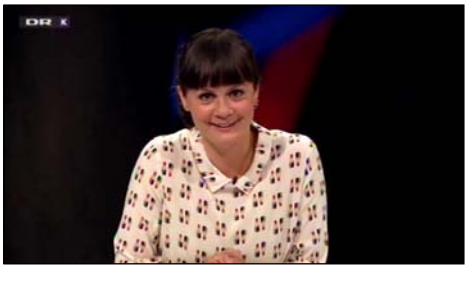
Ejerne af Innocent Pictures blev dømt til at betale 500.000 kr. til Tivoli A/S. Det er et grundlæggende krav i dansk erstatningsret, at den skadelidte kan påvise at have lidt et tab. Ifølge Tivoli A/S led parken skade i form af tabt omdømme i kraft af, at ordet tivoli blev associeret med sex via tv-programmets titel og indhold.

Har Innocent Pictures virkelig forårsaget skade på Tivoli ved at forbinde ordet med sex? Jeg husker min skoletid sidst i 60'erne, hvor pigerne kunne finde på at gå med nederdel. De frække drenge i klassen kunne finde på at hive op i pigernes nederdele og råbe: "Tivoli er åben!" Hvorfor? Og hvorfor var det frækt?

Ifølge Maria Månson i tv-programmet *Sprogquizzen* betyder udtrykket "Tivoli står åben", at en herre har glemt at lyne sine bukser. Hvorfor den sammenhæng? Det vil jeg overlade til fantasien, men Christine Feldthaus talte helt uden omsvøb i tv-programmet *Spørg Charlie*, da hun benyttede "Tivoli er lukket" som metafor for seksuel afpresning via nul sex i ægteskabet. Og det forstod de i panelet.

Hvis Tivoli A/S ikke vil associeres med sex, er det virkelige problem så ikke, at de skulle have annekteret et navneord, der ikke *allerede* var associeret med sex? Så skulle Tivoli måske ikke frivilligt have lagt kulisse til pornofilm som *I Løvens Tegn* (1976) og *Hopla på sengekanten* (1976)?

I Sverige bruger de også ordet tivoli som et navneord for en forlystelsespark. Den danske komedie *Firmaskovturen* (1978) fik f.eks. den svenske titel *Firmafest på Tivoli*, selvom handlingen udspiller sig i Dyrehaven!

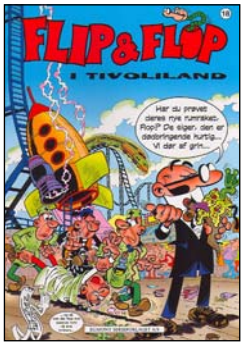
denskjultekorruption.dk/video55

Sprogquizzen, 6. oktober 2016

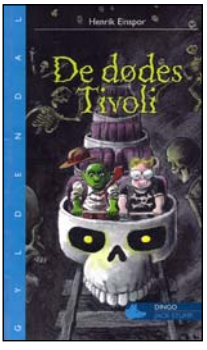
denskjultekorruption.dk/video56

Spørg Charlie, 8. maj 2016

Titler, hvori "Tivoli" indgår, findes rask væk i litteraturens verden. Prøv bare at gå en tur på biblioteket.

Sagen ligner Warner Brothers' forsøg på at annektere Casablanca, da de hørte om Marx Brothers' planer om filmen *A Night in Casablanca* (1946). Groucho Marx replicerede i et berømt åbent brev i *Variety*. Det hele var én stor spørg, og det burde Tivoli-sagen også have været.

Dear Warner Brothers:

Apparently there is more than one way of conquering a city and holding it as your own. For example, up to the time that we contemplated making this picture, I had no idea that the city of Casablanca belonged exclusively to Warner Brothers. However, it was only a few days after our announcement appeared that we received your long, ominous legal document warning us not to use the name Casablanca.

You claim that you own Casablanca and that no one else can use that name without permission. What about "Warner Brothers"? Do you own that too? You probably have the right to use the name Warner, but what about the name Brothers? Professionally, we were brothers long before you were. We were touring the sticks as the Marx Brothers when Vitaphone was still a gleam in the inventor's eye, and even before there had been other brothers - the Smith Brothers; the Brothers Karamazov; Dan Brothers, an outfielder with Detroit; and "Brother, Can You Spare a Dime?" (This was originally "Brothers, Can You Spare a Dime?" but this was spreading a dime pretty thin, so they threw out one brother, gave all the money to the other one, and whittled it down to "Brother, Can You Spare a Dime?")

Now Jack, how about you? Do you maintain that yours is an original name? Well it's not. It was used long before you were born. Offhand, I can think of two Jacks - Jack of "Jack and the Beanstalk" and Jack the Ripper, who cut quite a figure in his day.

As for you, Harry, you probably sign your checks sure in the belief that you are the first Harry of all time and that all other Harrys are impostors. I can think of two Harrys that preceded you. There was Lighthouse Harry of Revolutionary fame and a Harry Appelbaum who lived on the corner of 93rd Street and Lexington Avenue.

I have a hunch that this attempt to prevent us from using the title is the brainchild of some ferret-faced shyster, serving a brief apprenticeship in your legal department. I know the type well - hot out of law school, hungry for success. He probably needled your attorneys, most of whom are fine fellows with curly black hair, double-breasted suits, etc., into attempting to enjoin us. Well, he won't get away with it! We'll fight him to the highest court! No pasty-faced legal adventurer is going to cause bad blood between the Warners and the Marxes. We are all brothers under the skin, and we'll remain friends till the last reel of "A Night in Casablanca" goes tumbling over the spool.

Uddrag fra Groucho Marx' åbne brev til Warner Brothers, 1946

Annekteringen af Jensen

Mere kendt er måske annekteringen af det danske efternavn Jensen.

Jensen's Bøfhus ejes af Danske Familierestauranter A/S, der varemærkeregistrerede de to ord i sammenhæng: "Jensen's Bøfhus".

Må restauratør Jacob Jensen så ikke drive sin fiskerestaurant under navnet "Jensens Fiskerestaurant"?

TV2's tekst-tv, 21. september 2014

Adskiller ordet "Bøfhus" sig ikke så meget fra "Fiskerestaurant", at folk kan skelne dem fra hinanden? Jo, det mente Sø- og Handelsretten. Det eneste, de to navne har til fælles, er det kendte danske efternavn Jensen, som allerede deles af næsten en kvart million danskere. Dommerne fandt ikke, at "Jensen" er egnet til at adskille varer og tjenesteydelser. "Jensen" bør slet ikke i sig selv kunne anvendes som varemærke, mente de.

Fem højesteretsdommere, Poul Søgaard, Jytte Scharling, Jan Stokholm, Michael Rekling og Kurt Rasmussen, holdt alligevel med Danske Familierestauranter A/S. Jacob Jensens anpartsselskab, Sæby Fiskehal ApS, blev af Højesteret dømt til at betale over 350.000 kr. i erstatning og sagsomkostninger.

Sagen sendte Jensen's Bøfhus ud i en veritabel shitstorm. Befolkningen fandt monopoliseringen af Jensen smålig og latterlig. Jeg anfægter TV2's udlægning af dommen: "dét siger loven", for der står ikke i loven, at man ikke må hedde Jensen og drive fiskerestaurant i sit eget navn. Sø- og Handelsrettens begrundelse er god. Højesteretsdommerne ville bare hellere hjælpe Danske Familierestauranter A/S!

Retten finder ikke, at Sæby Fiskehal ApS' brug af navnet Jensens Fiskerestaurant medfører forvekslingsrisiko med sagsøgerens mærker eller forretningskendetegn, idet mærkerne adskiller sig fra hinanden. Retten har herved lagt vægt på, at Jensen i sig selv er et særdeles udbredt dansk efternavn, der ikke i sig selv er egnet til at adskille varer og tjenesteydelser.

Da ordet Jensen i sig selv mangler særpræg og ikke gennem indarbejdelse har opnået særpræg for Jensen's Bøfhus A/S' restaurationsvirksomhed, og da Sæby Fiskehal ApS' brug af "Jensens" som enkeltstående navn ikke findes at være i strid med god markedsføringsskik, frifindes Sæby Fiskehal ApS for påstanden om forbud af at markedsføre restaurationsvirksomhed under "Jensens" som enkeltstående navn. Da sagsøgerne ikke har dokumenteret noget omsætningstab eller markedsforstyrrelse, frifindes Sæby Fiskehal ApS (også) for påstand 2.

Sø- og Handelsrettens dom, 18. september 2013

Britta Nielsen-sagen

denskjultekorruption.dk/video57

TV2 News, 9. juli 2020

Britta kom på fornavn med hele landet, da det blev afsløret, at hun som kontorfuldmægtig i Socialstyrelsen i løbet af 25 år havde overført 117 mio. kr. til sig selv. I de mange år havde ikke en sjæl haft mistanke om noget. Ikke én eneste kollega, kontorchef eller afdelingschef er siden blevet bebrejdet, at så mange penge forsvandt for næsen af dem.

Hvordan kunne det ske? Min forklaring er, at Britta hverken var sygeplejerske, sosu-assistent eller skolelærer og dermed under konstant opsyn. Hun arbejdede i den offentlige administration, hvor det helt naturligt forventes, at myndighederne behandler borgerne på en ordentlig måde og i overensstemmelse med loven - som Anders Fogh Rasmussen udtrykte det (side 763). Så hvorfor kontrollere noget?

Det er jo sjældent sundt at blande sig. Den, der afslører fusk, risikerer at blive fyret. Var det ikke for en meget emsig kontorassistent, var bedrageriet nok fortsat.

Er ingen - ud over Britta - blevet straffet? Jo, øksen blev svinget over hendes børn, der er idømt lange fængselsstraffe. Jimmy skal i fængsel i tre år, Jamilla i to år og Samina i fire år, efter at Østre Landsret den 13. oktober 2021 skærpede byrettens dom med et halvt år til hver. De hårde straffe kunne tyde på, at de har været med til at planlægge bedrageriet, men sådan hænger det ikke sammen. De kunne sådan set være lige så overraskede som alle andre, da Britta blev afsløret.

De har fastholdt forklaringen om, at Britta fortalte dem, at pengene stammede fra opsparing og arv efter deres far, og det faldt dem ikke ind at betvivle hende. Ifølge anklageren og dommerne var det ikke afgørende. De tre børn kommer til at tilbringe mange år bag tremmer, fordi de burde have indset, at de mange penge stammede fra kriminalitet. Kodeordene er "burde have indset".

Byrettens dom fik Ditte Haue, TV2 News, til at stille spørgsmålet: "Men hvor stiller den dom egentlig alle os andre, for hvornår skal man begynde at mistænke sin egen mor eller far for at være kriminelle?"

Familieekspert og blogger Charlotte Højlund var grundlæggende villig til at tro på de tre nu voksne børn: "Der skal være en blind tillid mellem forældre og børn. Hvis min mor fortalte mig, at hun havde arvet eller fået udbetalt en livsforsikring eller solgt en lejlighed, ville jeg aldrig stille spørgsmålstegn ved det."

Revisor og chefkonsulent Henning Boye Hansen sagde til TV2, at der er en tid før Britta Nielsen-sagen og en tid efter. Før ville man aldrig have skænket det en tanke, at børn, hvis de fik gaver eller lån fra deres forældre, skulle være i tvivl om, hvor pengene stammede fra. På TV2's opfølgende spørgsmål: "Kan du forestille dig, at du skulle have spurgt din far: Far, er du kommet lovligt til de her penge?" svarede han uden tøven: "Aldrig!"

Nødløgnen

Såvidt sager mod almindelige danskere, der uforvarende løb ind i vanskeligheder. I et retssamfund gør det som bekendt ingen forskel, hvem man er, men i Danmark er det næsten umuligt at blive stillet til ansvar, hvis man tilhører den økonomiske elite eller er en del af dommernes netværk. Det handler de kommende sider om, og jeg begynder med historien om nødløgnen.

For mig er det ubegribeligt, at sådan en bagatel kunne skabe så meget furore, men sagen førte til, at justitsminister Morten Bødskov (S) gik af for at undgå et mistillidsvotum, to embedsmænd blev udsat for en tjenstlig undersøgelse, og tre dommere måtte opfinde et nyt juridisk begreb for at kunne hjælpe dem.

Baggrunden var følgende: I starten af 2012 planlagde Folketingets Retsudvalg et besøg på Christiania, og Pia Kjærsgaard (DF), der har markante holdninger til de retsløse tilstande på fristaden, ville med. Det var et problem for PETs øverste chef, Jacob Scharf. Pia Kjærsgaard var under politibeskyttelse - det har hun været i mange år - og PET-chefen overbeviste ministeren om, at de var nødt til at flytte det planlagte besøg til et tidspunkt, hvor sikkerhedssituationen var bedre.

Retsudvalget blev informeret om, at en deltager, politidirektør Johan Reimann, ikke kunne den pågældende dag, og derfor måtte besøget udsættes. Begrundelsen var usand, og ministre må ikke lyve for Folketinget. Da det blev afsløret, var der ikke længere tillid til Morten Bødskov. Det gik så galt, at de to embedsmænd fra Justitsministeriet, der havde konstrueret løgnen, Anne Kristine Axelsson og Jens-Christian Bülow, efterfølgende blev underkastet en tjenstlig undersøgelse.

De to forklarede undersøgelsesrettens dommere, Per Sørensen, John Lundum og Kaspar Linkis, at PET havde fortalt dem, "at videregivelse af oplysningerne om det konkrete trusselsbillede ville kunne kompromittere PETs virke."

Den forklaring købte dommerne, og de smed en redningsplanke ud til de to:

> Anne Kristine Axelsson og Jens-Christian Bülow havde ifølge redegørelsen i den konkrete situation ingen grund til at sætte spørgsmålstegn ved rigtigheden af den orientering om det konkrete og skærpede trusselsbillede, som de modtog fra chefen for PET, ligesom de ikke havde grundlag for at betvivle karakteren af oplysningernes fortrolighed, således som chefen for PET gav udtryk for som led i orienteringen.
>
> - - -
>
> Forhørsledelsens konklusion vedrørende forløbet forud for udskydelsen af Retsudvalgets besøg den 29. februar 2012 er herefter, at den almindelige sandhedspligt, som Anne Kristine Axelsson og Jens Christian Bülow selvsagt var fuldt bekendt med, måtte vige for de helt særlige, tungtvejende og saglige hensyn, der begrundede deres rådgivning. Denne sag må således betegnes som helt særegen, og den adskiller sig derfor fra andre sager om tilsidesættelse af sandhedspligten over for Folketinget. Det kan derfor ikke kritiseres, at de to embedsmænd handlede, som de gjorde.

Fra undersøgelsesrettens beretning, 2. maj 2014

Kritik af nødløgnen

Sjældent har Folketinget været så enigt, som da samtlige partier efterfølgende var klar med opbakning til justitsminister Mette Frederiksens udvalg, der skulle sikre, at begrebet nødløgn afskaffes. Løgne - også selvom man kalder dem nødløgne - er et demokratisk problem og svækker tilliden til det danske embedsværk. Også undersøgelsesrettens afgørelse blev kritiseret fra flere sider.

Er det ikke naivt blindt at tro på påstanden om, at PET ikke kan fungere, hvis Folketingets udvalg informeres sandfærdigt? Der var ikke tale om, at detaljerede oplysninger om PETs kilder skulle ud til offentligheden. Folketingets medlemmer får jævnligt oplysninger i fortrolighed, og de er fuldt ud i stand til at håndtere den tilhørende tavshedspligt. De behøvede heller ikke at få alle detaljerne. Man kunne nøjes med at sige: "Som trusselsbilledet er lige nu, må vi fraråde et besøg."

Da løgnen blev opdaget, blev det "hemmelige" trusselsbillede udbasuneret til den ganske verden, men Pia Kjærsgaard og PET er her ikke desto mindre stadig.

Den virkelige årsag?

Alle tre dommere stammer - som næsten alle dommere - fra Justitsministeriet. De stod over for tidligere eller potentielt kommende kolleger, dvs. medlemmer af det netværk, de lever så godt af. Det eneste, der i mine øjne var givet på forhånd, var, at de to embedsmænd ville blive frifundet. Det eneste, der var spændende, var den begrundelse, de tre dommere ville finde på.

Hvorfor ikke se lidt på de tre dommere? Per Sørensen var på Jyllands-Postens liste over de flittigste bijobbere, og John Lundum var kendt for sin modstand mod begrænsningerne i bijobbene, for de betød, at han ramte loftet og måtte drosle ned. Per Sørensen og John Lundum var begge med til at blokere for min retssag mod Kulturministeriet om lovens fortolkning. John Lundum blokerede efterfølgende for samme undersøgelse i retssagen mod FDV, selvom han i den første sag havde lagt til grund, at en undersøgelse netop burde ske i en sag mod rettighedshaverne! Jeg kender ikke den tredje dommer, men de to førstnævnte har demonstreret, at de er loyale over for deres netværk. Ikke just en sensation, at de også var loyale her!

Hvorfor var det vigtigt for Folketinget at få sandheden at vide netop i den her sag? Det har altid undret mig. Embedsmænd lyver ofte og om tungere emner, og det har de kunnet gøre i årtier, selvom det har påført landets borgere betydelig skade. Det passer f.eks. ikke, at det var nødvendigt med en særlov for at gøre salg af film på videokassette lovligt. Sandheden er, at FDV manglede en særlov om udlejning for at kunne angribe Risskov Bibliotek og Erik Viuff Christiansen.

Det passer ikke, at Danmark kæmpede for at bevare international konsumption, da låne/leje-direktivet blev forhandlet. Spørgsmålet var end ikke på dagsordenen. Og regional konsumption blev heller ikke indført med infosoc-direktivet!

Alle er klokkeklare løgne, der har forårsaget betydelig kulturel og økonomisk skade for Danmark, men ingen har så meget som løftet et øjenbryn!

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at den organisatoriske forberedelse af tinglysningsprojektet har været utilstrækkelig, og at projektstyringen og økonomistyringen ikke har været tilfredsstillende. Tinglysningsprojektet har været præget af, at Justitsministeriet og Domstolsstyrelsen har undervurderet projektets risici og kompleksitet.

Statsrevisorerne skal i den forbindelse understrege, at der af beretningen fremgår en lang række årsager til tinglysningsprojektets indkøringsproblemer, fx:

- utilstrækkelige vurderinger af behovet for personaleressourcer og opgavernes omfang
- for tidlig gennemførelse af den forudsatte effektiviseringsgevinst (reduktion af 200 årsværk)
- urealistiske forventninger til, hvor hurtigt man ved udflytning af en myndighed kan opbygge medarbejdernes kompetencer og produktivitet
- mangelfulde brugervejledninger og helt utilstrækkelig hotline funktion
- fravalg af pilottest og test af systemets brugervenlighed
- utilstrækkelig forberedelse af håndteringen af fuldmagter

Statsrevisorernes bemærkninger, 17. august 2010

Domstolsstyrelsens IT-system

Ovenfor er gengivet statsrevisorernes kritik af Domstolsstyrelsens håndtering af overgangen til den digitale tinglysning, der berørte op mod 50.000 mennesker, som hverken kunne få tinglyst deres bolighandler eller få hjælp.

Forventer man ikke en mere professionel styring af et sådant projekt? Er man ikke erstatningsansvarlig, når man ikke har forudset de forventelige problemer? Nej, dommerne mente ikke, at deres arbejdsgiver, Domstolsstyrelsen, burde have forudset noget som helst, og de/den frifandt sig selv. Tilbage står boligejerne med regningerne for alle de fejl, boligejerne i hvert fald ikke kunne gøre for.

Jeg har allerede nævnt, hvor umuligt det er at få de finansielle bagmænd gjort ansvarlige for deres letsindige og hensynsløse adfærd, der koster almindelige små aktionærer millionbeløb. Selvom de er professionelle økonomer med høje gager, forventes det ikke af dem, at de kan gennemskue økonomiske sammenhænge.

Min personlige opfattelse

Jeg vil vove den påstand, at det havde set anderledes ud, hvis dommernes venner var målt efter samme målestok som Ronni Nørvig, Jacob Jensen, Britta Nielsens børn samt folkene bag Innocent Pictures. Der var ingen grænser for de krav, der blev stillet til deres krystalkugler, da de henholdsvis drak rigeligt øl i Parken, gav sin fiskerestaurant navn efter sig selv, stolede på deres mor og gik og troede, at navneordet tivoli kunne benyttes af alle.

Hvis folk i netværket var bedømt efter de samme principper, var de givetvis røget lige lukt i fængsel, og man havde smidt nøglerne væk og rippet dem for alt, til de ikke havde andet end deres hullede undertøj tilbage.

68. Samfundets vagthunde?

Medierne opfatter sig selv som en vigtig brik i et åbent, demokratisk samfund. De supplerer de officielle statsmagter: den lovgivende, den dømmende og den udøvende magt. Deres funktion er at kontrollere, at magthaverne ikke misbruger deres magt. De kalder sig samfundets vagthunde - men i spørgsmålet om frihandel er de faldet i dyb søvn.

En historie må aldrig være baseret på kun én kilde

Det er alle gode journalisters mantra, og ikke et ondt ord skal lyde fra min pen om dette glimrende princip. Problemet er noget andet, og det er fortrinligt beskrevet af Carsten Jensen i *Det første offer* (side 91).

Journalister forveksler historier fra én kilde med udsagn, der kan kontrolleres. Lad mig illustrere forskellen. Hvis jeg siger til en journalist, at Johan Schlüter lige har slået en dame ned og smidt hende i Nyhavn, bør journalisten være kritisk. Er jeg en troværdig kilde til en sådan historie, vores fælles historie in mente? Han risikerer alverdens problemer, hvis han uden yderligere undersøgelser lader næste morgens spiseseddel proklamere: "Kendt advokat smed dame i Nyhavn".

En interesseret journalist vil måske smutte til Nyhavn for at tale med damen. Som minimum vil han ringe til Johan Schlüter og høre hans kommentar. Måske var Johan Schlüter til selskab på Amalienborg på tidspunktet, og det bekræftes af de andre gæster? Hvis journalisten finder et lig i Nyhavn, vil der måske komme en historie ud af det alligevel, men Johan Schlüter vil nok ikke blive nævnt, alene fordi jeg påstår, at han har slået damen ned.

Problemet er, at journalister behandler udsagn, der kan kontrolleres, på samme måde. Kildekritik er udmærket, hvis det indebærer, at udsagn kontrolleres. I 1992 førte min rapport til statsministeren om, at EU-Domstolen var blevet narret, ingen vegne. Statsministeriet sendte rutinemæssigt sagen til det ministerium, jeg havde advaret mod. Da jeg skrev til kulturminister Grethe Rostbøll for at advare hende mod Peter Schønning, der dækkede over løgnene i svaret til mig (side 146), blev hun fornærmet. Ingen af de to ministre rørte en finger for at kontrollere, om der stod noget i min rapport, som de burde have kendskab til.

Vi har spurgt modparten, så vi har udført kildekritik, ikke sandt? Nej, han er ikke kilde. Jeg er heller ikke kilde. Jeg er manden ved døren til det lukkede rum. Jeg inviterede statsministeren, kulturministeren og pressen ind i det lukkede rum, så de kunne kontrollere farven på væggene, men ingen gik derind.

De kilder, man burde forholde sig til, er først fogedbogen i sag nr. 36510/84 af 3. september 1984 (side 99), for her står grundlaget for forbuddet sort på hvidt. Den næste kilde er EU-Domstolens domssamling, hvor Kulturministeriets indlæg er gengivet sort på hvidt (side 112). De to kilder fortæller forskellige historier, så en oplagt tredje kilde er ophavsretsloven fra det tidspunkt. Så er der rigeligt til en historie baseret på fakta, men i over 33 år har ingen undersøgt disse kilder.

Det lukkede rum

Er et givet udsagn sandt eller falsk?

Det kan man ikke nødvendigvis få svar på ved at spørge en masse eksperter. Blev EU-Domstolen ført bag lyset? De fleste ville spørge Johan Schlüter, og han ville sikkert hånligt svare, at ham den filmglade tosse fra Aalborg burde holde sig fra jura. Som han skrev om Jakob Stegelmann i forbindelse med forsøget på at få ophavsretslovens § 23, stk. 3, indført (side 136). Hidtil har det været nok til at få journalisterne til at droppe historien, for selvfølgelig har eksperten ret.

Man kunne også spørge nogle andre eksperter, f.eks. Peter Schønning, Mogens Koktvedgaard, Jens Fejø eller K. Hagel-Sørensen. Det gør heller ingen forskel! Kun hvis man selv læser de centrale dokumenter fra dengang, vil man kunne se, at der var noget ravruskende galt allerede i 1987.

Har nogen gjort det? Har nogen lukket døren op til det lukkede rum for selv at gå ind og se efter, hvilken farve væggene har?

Bør jeg kritisere pressen?

Min presserådgiver har advaret mig mod at skabe fjender overalt. Han synes ikke, jeg skal kritisere journalisterne i denne bog. "Det hjælper ikke på motivationen til at skrive om din sag," sagde han til mig på et tidspunkt.

Jeg har selvfølgelig tænkt alvorligt over det råd. Har jeg ikke fjender nok i mit liv? Og så slog det mig, at han kogte spørgsmålene om kulturel frihed, frihandel, retssikkerhed og korruption ned til "min sag".

Kritik er ikke altid noget skidt. Jeg er taknemlig for dem, der har kritiseret mine udkast til bogen. Hver påvist fejl eller uklart afsnit har givet mig en chance for at gøre det bedre. Det er "Dr. Stone"-typerne, der hader mig for at kritisere, selvom det er berettiget. Johan Schlüter-medløberne skriver aldrig om hans forbrydelser i videobranchen, og det gør de sikkert stadig ikke, uanset hvad jeg skriver.

I forhold til dem, der ikke vil skrive om det danske videoudlejningsmonopol og afskaffelsen af frihandel, kan jeg ikke forringe situationen. Det kan ikke blive værre end den fremherskende tavshed, så nej, jeg vil ikke udøve selvcensur. Et eller andet sted må der være en ærlig journalist eller redaktør, som ikke er fedtet ind i stiltiende aftaler om at ignorere den korruption, der findes i Danmark.

Der er fantastiske historier at fortælle baseret på faktiske oplysninger alene. Meget kan afsløres, uden at jeg behøver blive nævnt. Intet behøver blive omtalt som "min sag". Jeg har ikke taget patent på offentligt tilgængelige dokumenter. Der kan skrives adskillige historier om det danske monopolstyre og afskaffelsen af frihandelen uden at nævne mig. Det kræver blot en journalist, der interesserer sig for det danske samfund og ulejliger sig med at undersøge kilderne.

Jeg ville ønske, en frisk journalist ville gå til politikerne og Kommissionen og afkræve svar på, hvorfor EU afskaffede frihandel, hvorfor der ikke måtte være en offentlig debat herom, og hvornår de 16 "nye" medlemsstater skal høres.

Mine første år med pressen

Det var en milepæl for mig, da jeg begyndte at studere ophavsretsloven og fandt frem til § 25, og det var betryggende at få mine konklusioner bekræftet af *Dansk Privatret* (side 82). I 1987 begyndte jeg at udleje LaserDiscs i den overbevisning, at *Karnovs Lovsamling* var inde på det rigtige, og at Kulturministeriets svar til mig var det rene nonsens (side 81), men dengang fandt jeg ikke Kulturministeriets brev dramatisk nok til, at jeg fandt det værd at ulejlige pressen.

Først i 1988, da jeg opdagede bluffnummeret mod Erik Viuff Christiansen, og Johan Schlüter brugte det til at skræmme resten af branchen på plads, kontaktede jeg pressen via en kronik eller en artikel, som jeg sendte til alle landets dagblade. Dengang var der omkring et halvt hundrede af dem.

Jeg fik ikke én eneste reaktion. Da Erik gav et praj til Kirsten Jacobsen, førte det til Ekstra Bladets artikel på side 131, men den efterlod desværre det indtryk, at jagten på videoimportørerne var berettiget. Jakob Stegelmann og jeg forsøgte da at overbevise Jens Olaf Jersild om, at der lå en historie i FDV's forfølgelse af videoimportørerne, men det lykkedes ikke at fange hans interesse.

Jeg prøvede igen i 1989, da Kulturministeriet forsøgte at luske den manglende særlov om udlejning af film ubemærket igennem Folketinget. Jakob Stegelmann var den eneste, der skrev om lovforslaget, og det gik glat igennem, efter at Johan Schlüter havde sat ham på plads. Ikke ét eneste folketingsmedlem opdagede, at de derved gav FDV det ønskede - omend stadig tvivlsomme - retsgrundlag i den fortsatte jagt på videoimportørerne.

Intet i mit liv har skræmt mig mere end opdagelsen af, hvordan Johan Schlüter og regeringen fik EU-Domstolen til at tro, at der fandtes en særlig lov om udlejning af film, og at retssagen mod Erik Viuff Christiansen vedrørte denne særlov og ikke FDV's ønske om at få det danske udlejningsmarked for sig selv.

Jeg forstod ikke, at Jyllands-Postens erhvervsredaktør så køligt arkiverede min rapport, men den interesserede ikke en sjæl (side 434). Da jeg senere skrev en bog om sagen, var det kun Lars Borberg, Aalborg Stiftstidende, der nævnte udgivelsen (side 224). Jeg fik ganske vist også besøg af Jyllands-Postens Kurt Rasmussen, men der kom aldrig en artikel i avisen ud af besøget.

Der var lidt mere interesse for fogedforbuddet mod udlejningen af LaserDiscs. Michael Lynge Jensens forbud blev først ophævet (side 294), og så nedlagt igen, og da udsendte Ritzau en pressemeddelelse om, at Vestre Landsret "fastslog", at min udlejning var ulovlig, og der ventede mig et erstatningskrav på 220.000 kr. Historien var foranlediget af FDV, og den medførte ikke uventet afbestillinger på LaserDisc-afspillere. Uden mulighed for at leje film på systemet var der ikke den samme interesse i at eje en LaserDisc-afspiller.

Det var vigtigt for mig at have en eller anden form for udlejning, så jeg gik i gang med at sende lister til FDV jf. Michael Lynge Jensens forslag (side 293), og derefter begyndte jeg at udleje de LaserDiscs, der ikke var forbudt af FDV.

Ritzau og Laserdiskens udlejning

FDV havde fået deres historie ud via Ritzau, så jeg tænkte, at jeg kunne gøre det samme. Et par måneder efter landsrettens forbud havde jeg et udlejningsprogram klar, og jeg skrev til Ritzau, at Laserdisken var begyndt at udleje LaserDiscs igen. Jeg tilføjede, at jeg forberedte et erstatningskrav for den utidige indblanding i min udlejning, for leveringsnægtelsen og for forstyrrelsen af markedsforholdene.

Dagen efter ringede Kurt Rasmussen til mig. Han fortalte, at Jyllands-Posten havde fået en besynderlig meddelelse fra Ritzau, og den vedrørte mig. Han læste den op for mig i telefonen og sendte den efterfølgende til mig på fax.

Jeg ringede til Ritzau og fik Louis Honoré i røret, og så gav jeg ham en røffel:

- Hvad er meningen? Det ser ud som om, jeg overtræder fogedforbuddet. Det er der ikke tale om. Jeg kan slet ikke genkende min pressemeddelelse!

- Jeg ringede naturligvis også til Torben Steffensen for at høre hans version, og han sagde...

- Han sagde! Det ser ud, som om jeg siger det. Hvorfor skal EF-direktivet rodes ind i dette. Det har intet med sagen at gøre. Du fremstiller mig som en forbryder.

- Jeg undersøgte også, hvad vi tidligere har skrevet...

- Bare fordi I har skrevet noget ævl én gang, behøver I ikke skrive noget ævl hver gang. Hvorfor ringede I ikke for at høre min mening dengang? Du gengiver Torben Steffensens meninger som faktum, og du citerer mig for noget, han siger!

Han virkede fair nok, men jeg var vred og ville lære ham, at han også burde være kritisk over for FDV. Han gik med til at udsende en ny pressemeddelelse, men det var den første misvisende historie, jeg kunne læse i avisen dagen efter.

Trods forbud langer firma igen LaserDiscs over disken

Trods et fogedforbud i september mod at udleje LaserDiscs ryger de igen over disken i det aalborgensiske firma Laserdisken. En LaserDisc minder om en CD på størrelse med en LP-plade og viser, ifølge kendere, film med billede og lyd i højeste klasse.

En kendelse i Vestre Landsret fastslog ellers, at virksomheden krænker den ophavsret, som Foreningen af Danske Videogramdistributører har på film beregnet til udlejning. Foreningen repræsenterer også udenlandske filmproducenters rettigheder.

Nu mener ejeren af Laserdisken, Hans Kristian Pedersen, at et nyt EF-direktiv tillader ham at importere disketterne fra andre EF-lande, hvor der er betalt et vederlag til producenterne, og derefter leje dem videre. Filmfreaks med LaserDisc-afspillere skal dog ikke glæde sig for tidligt. FDV har ikke tænkt sig at lukke øjnene for Laserdiskens udlejning af de forvoksede CD'er.

- Sagen berøres overhovedet ikke af det nye EF-direktiv, som udelukkende drejer sig om de udøvende kunstneres vederlagskrav. Det fratager ikke producenterne deres rettigheder til produktet, siger foreningens advokat, Torben Steffensen.

Ritzaus pressemeddelelse, 13. november 1992

DR dokumentar

Hvis nogen bebrejder mig, hvorfor jeg ikke gik til pressen med Johan Schlüters svindelnumre, må jeg svare, at jeg gjorde en ihærdig indsats, men det var umuligt at trænge igennem. Jeg henvendte mig også til DR's dokumentargruppe, der var ledet af den tidligere VS-politiker Preben Wilhjelm. Han havde i 1982 fået tildelt PH-prisen for at have forsvaret ytringsfriheden, og efter en årrække i Folketinget, som han måtte forlade pga. sit partis rotationsprincip, kom han til DR.

Hvis nogen kan gennemskue betydningen af Johan Schlüters manipulationer og ulemperne ved FDV's monopol, må det være ham, tænkte jeg og tilsendte ham *Sådan tjener man 1 milliard kr.* samt dokumentationssamlingen, som jeg tilbød til alle, der ville kontrollere ægtheden af bogens mange citater. Ingen har henvendt sig med et sådant ønske på noget tidspunkt.

Selvfølgelig vil de fleste henvendelser resultere i, at der ikke laves et program, men det slog mig, at også han omtalte forslaget som "sagen om Laserdisken", for jeg mener snarere, den burde hedde "sagen om Johan Schlüter" eller "sagen om FDV's udlejningsmonopol". Jeg havde intet at gøre med udlejningsmonopolet og manipulationerne. DR kunne snildt lave et fortrinligt dokumentarprogram uden at nævne mig eller Laserdisken overhovedet.

Han blev sur over, at jeg havde sendt dokumentationssamlingen med til ham. Den var sendt forsikret for at undgå, at den blev væk. Han ville returnere den pr. efterkrav, altså for min regning, hvis den skulle returneres på samme måde, og det fandt jeg lidt småligt. Jeg bed også mærke i, at han mente, at afsløringen af Johan Schlüter ville kede seerne så meget, at de ville skifte kanal inden tre minutter!

Vi har set nærmere på sagen og er kommet til den konklusion, at den ikke kan danne grundlag for et program i vores regi. Det skal ses på baggrund af, at vi har ressourcer til 8-9 programmer årligt, hvorfor vi må foretage en ret skrap udvælgelse mellem de ca. 200 forslag, vi har til behandling.

Hvad angår den konkrete sag er det vores opfattelse, at der ikke er noget som helst, der taler for, at den bedst behandles i et billedmedie som fjernsynet. Dette medie egner sig bedst til forholdsvis enkle historier, som under alle omstændigheder skal kunne visualiseres. Sagen om Laserdisken er stik modsat: en forholdsvis kompliceret historie, som ikke umiddelbart byder på muligheder for en billeddækning, der kan gøre den mere tilgængelig.

Forslaget om, at den fremsendte redegørelse direkte skulle kunne benyttes som speakertekst, ledsaget af billeder (af hvad?), demonstrerer klart uegnetheden: hvis man tænkte sig et sådant program, ville seerne inden tre minutter skifte til en anden kanal.

Fremsendelsen af det store dokumentationsmateriale var ikke aftalt. Hvis det ønskes returneret under forsikring som ved fremsendelsen, bedes De meddele dette telefonisk, hvorefter vi returnerer det pr. efterkrav af omkostningerne.

Preben Wilhjelm, DR dokumentar, til Laserdisken, 13. november 1992

Kære Hans Kristian Pedersen

Først i dag har jeg haft lejlighed til at gennemlæse det omfattende materiale og se indslagene fra TV Aalborg og TV Nord. I min vurdering bør TV2 gå ind i sagen, når den kommer for EF-Domstolen i indeværende år.

Jeg forestiller mig, at vi kunne lave et optaktsindslag, hvor vi evt. følger dig til Luxembourg (jeg går ud fra, at du skal ned og forelægge din sag for EF-Domstolen). Du kan så få lejlighed til at forklare, hvad der har fået dig til at ofre så mange kræfter på en kamp med videobranchens giganter, og hvad der står på spil for samme branche - hvis EF-Domstolen giver dig medhold. Og så skal vi selvfølgelig have Johan Schlüter på banen og kulturministeren til at forsvare den hidtidige danske holdning i sagen.

Endelig mener jeg, at historien bør fortælles kronologisk, så aspekterne omkring det første forbud rettet mod Erik Viuff Christiansen og senere mod Risskov Bibliotek kommer med. Derfra må den bredes ud, så det sandsynliggøres eller bevises, at en brancheorganisation med hjælp fra regeringen har trynet de svage på videomarkedet.

Det ville være godt, hvis du ved, hvordan jeg kan komme i kontakt med Erik Viuff Christiansen. Dette er mit bud på, hvordan TV2 kan gå ind i sagen, og det vil jeg gerne arbejde på at realisere. Men lad os tale sammen i nær fremtid, så kan jeg også få mere at vide om, hvor langt sagen er nået i forhold til EF-Domstolen.

Niels Klit fra TV2 Nyhederne til Laserdisken, 27. maj 1995

TV2 og interessen, der forsvandt

I begyndelsen af 1995 skete der en masse på kort tid. Arildsens kendelse om at forelægge udlejningsforbuddet for EU-Domstolen blev afsagt, og jeg anmeldte Kulturministeriet til politiet i forsøget på at skabe opmærksomhed om løgnen for EU-Domstolen under Warner-sagen. Kulturminister Jytte Hilsen genfremlagde sit forslag fra året forinden om at afskaffe international konsumption, og for at skabe debat om dette udgav jeg *Sandheden som våben*, og jeg brugte et hidtil uset beløb på at få problematikken om frihandelens fremtid omtalt (kapitel 35).

For en tid så det ud til, at anstrengelserne bar frugt. Jeg blev kontaktet af Niels Klit fra TV2. Han mente, at TV2 burde gå ind i sagen. Ud fra hans brev så det ud til, at han forstod problematikken om FDV's monopol på udlejningsmarkedet, selvom han havde overset, at Erik Viuff Christiansen havde fuldendt sin nedtur og taget sit eget liv.

Af for mig uforklarlige årsager skete der imidlertid ikke mere. Jeg kom ikke til at tale med Niels Klit igen. Jeg skrev til ham om Eriks selvmord, så historien måtte fortælles uden hans direkte medvirken, men set fra mit synspunkt betød det ikke alverden. Det var stadig historien om, at FDV med hjælp fra regeringen havde trynet de svage på videomarkedet.

Jeg vidste ikke, om der var sket noget, så jeg skrev og spurgte, om TV2 havde droppet sagen, men ikke engang det svarede han på. Tre år senere rejste jeg alene til Luxembourg uden at have hørt fra hverken ham eller andre fra TV2.

Videoudlejer dømt

Ejeren af videobutikken Laserdisken i Aalborg, Hans Kristian Pedersen, er dømt for ærekrænkende udtalelser mod advokat Johan Schlüter, København. Dommen, der er afsagt af Vestre Landsret, er en stadfæstelse af underrettens tidligere dom på 10 dagbøder á 300 kroner og en godtgørelse til advokaten på 10.000 kroner.

I en bog, som videoudlejeren skrev i 1992, beskyldte han advokaten for at benytte mafialignende metoder, da han som advokat for videogramdistributørerne i Danmark forsøgte at bringe orden i det kaotiske videomarked med mange piratkopier.

Aalborg Stiftstidende, 6. april 1995

Meldgaard Media og injuriesagen

Det var også i foråret 1995, at Vestre Landsret behandlede anken i injuriesagen, og da den løb ud i sandet med landsrettens forbud mod bevisførelse, der vedrører forståelsen af lovgivningen, var det ikke en historie, jeg gik til pressen med. Stor var derfor overraskelsen, da jeg alligevel læste en notits om dommen i min egen lokalavis, Aalborg Stiftstidende. Jeg var ikke blevet kontaktet, så jeg vidste ikke, at der var en artikel på vej, og jeg undrede mig over omtalen af bogen.

Jeg havde ikke beskyldt Johan Schlüter for at bruge mafialignende metoder, da han bragte orden i det kaotiske videomarked med de mange piratkopier. Hvor kom den skøre idé fra? Var det mon Johan Schlüter, der stod bag historien og prøvede at aflede opmærksomheden fra FDV's jagt på videoimportørerne?

Jeg fik at vide, at historien kom fra landsrettens retsreporter. Han hed Christian Meldgaard, og jeg ringede til ham og spurgte, hvorfor han havde blandet kampen mod piratkopierne ind i historien. Var han blevet kontaktet af Johan Schlüter eller Torben Steffensen?

Han havde åbenbart et voldsomt temperament, for han blev fornærmet og vred lige med det samme:

- Det har jeg selv fundet på. Det er noget, jeg i min syge hjerne har opdigtet for at kunne sælge min historie. Det er dét, vi journalister lever af. Det er derfor, jeg har været freelance journalist i over 30 år, rasede han fuld af sarkasme.

- Godt ord igen, men bogen handler ikke om kampen mod videopiraterne. Jeg ville bare høre, om Johan Schlüter stod bag det påfund, indvendte jeg.

- Du ringer, fordi du er sur over, du er blevet dømt. Jeg kan slet ikke se, der er et problem. Skriv et læserbrev, hvis du er utilfreds.

Det var ikke den reaktion, jeg havde regnet med, men det stod dog klart for mig, at Johan Schlüter og Torben Steffensen ikke havde noget med historien at gøre. Sådan så man bare på Johan Schlüter. Han havde skabt sig et navn som manden, der havde bragt orden i det kaotiske videomarked, og så var den ikke længere. De næste eksempler illustrerer til gengæld glimrende Johan Schlüters indflydelse.

Nordjyske Medier i Luxembourg

En reel mulighed for en seriøs dækning af monopolernes markedskontrol opstod i 2006, da Nordjyske Medier sendte David Abildgaard med mig til EU-Domstolen (side 616). Det var selvsagt en fortrinlig lejlighed til at sætte en journalist ind i problemstillingen.

Efter lovændringen i 2002 havde jeg lavet en hjemmeside, samhandeljatak.dk (nej, den findes ikke mere), hvor jeg omhyggeligt redegjorde for problematikken, og hvor man kunne følge retssagens forløb og selv læse sagens dokumenter. Både min tale og de øvrige parters indlæg kunne læses på hjemmesiden. Da vi skiltes, aftalte vi, at han refererede til hjemmesiden, og at jeg fik artiklen til gennemsyn. Det er god skik, at man får lov til at tjekke, at man er citeret korrekt. Journalisten bestemmer selvfølgelig, om han vil tage hensyn til eventuelle indvendinger.

Dagene gik, og jeg hørte ikke fra ham. Pludselig var der en helside i avisen om sagen og et billede af mig på EU-Domstolens talerstol. Der var ingen reference til hjemmesiden, som vi havde aftalt, og jeg kunne slet ikke genkende, hvad jeg blev citeret for. En af artiklerne, *Nordjyde til fare for EU*, var baseret på en samtale med Johan Schlüter, som vurderede, at det ville blive starten på enden for EU, hvis alle mulige kunne betvivle EU's direktiver. Ifølge artiklen havde han i flere år forsvaret FDV's rettigheder og i den forbindelse også vundet en retssag mod mig efter at sagen havde rundet EU-Domstolen.

David Abildgaard var åbenbart gået med til at fremstille ham som helt og mig som idiot. For min skyld måtte han gerne fylde avisen med Schlüddervrøvl, men det burde være for egen regning. I hans artikler blev jeg tillagt sære synspunkter, og med små ændringer af formuleringerne farvede han mine holdninger.

Han skrev f.eks. at jeg indledte en 32-minutter lang bandbulle mod EU med "EU har fejlet". Det er hans privilegium at kalde min tale en bandbulle, men han burde citere mig korrekt. Jeg indledte min tale med ordene "EU er i krise" med henvisning til, at to folkeafstemninger havde forkastet EU's forfatning, og det er faktisk noget andet. Han havde fået udleveret talen, så han burde vide bedre. Han burde have givet læserne en chance for at bedømme talen selv, mente jeg, men han havde skiftet mening og refererede alligevel ikke til hjemmesiden. Han havde talt med Johan Schlüter, og derefter mente han, at hjemmesiden var et partsindlæg.

Han havde ikke forstået ret meget. Ifølge hans artikler skal loven sikre, at de store Hollywood-film ikke kan købes på DVD, før de har europæisk biografpremiere, og han citerede mig for at mene: "Og det er godt for filmdistributørerne og deres biografer, der får flere penge i kassen, men det er skidt for forbrugerne."

Problemet er, at det er 100 % opspind. Regional konsumption har aldrig haft noget at gøre med biograferne, og vi har aldrig haft den samtale, men løgnen giver importforbuddet legitimitet. Artiklen har så mange fejl, at den er helt ubrugelig. Jeg sendte et fire sider langt brev til redaktionen med en gennemgang af de mange faktuelle fejl. Det burde jeg have fået mulighed for, *inden* artiklerne gik i trykken.

Kampen i retten for billigere film

FRIHANDEL: EF-Domstolen afgør strid om parallelimport af film uden for EU

Af **David Abildgaard**
david.abildgaard@nordjyske.dk

LUXEMBOURG: Der blev slået et stort slag for alle filmelskere i Europa, da Hans Kristian Pedersen i tirsdags over for EF-Domstolen i Luxembourg argumenterede for en ophævelse af forbuddet mod parallelimport af blandt andet film, bøger og musik.

- EU handler udemokratisk, når det forbyder borgerne at importere film uden for fællesskabet, og derfor burde domstolen ophæve direktivet med forbuddet, forklarer ejer af Laserdisken i Aalborg og København Hans Kristian Pedersen.

Siden 1992 har filmentusiasten fra Nordjylland kæmpet for at få lov til at importere film fra USA til sine forretninger.

Men som det er i dag, må han kun købe film og musik fra europæiske importører og distributører.

Det sikrer, at store Hollywood-produktioner som Ringenes Herre og King Kong ikke kan købes på DVD, før de har europæisk biografpremiere.

Og det er godt for filmdistributørerne og deres biografer, der får flere penge i kassen, men det er skidt for forbrugerne, mener Hans Kristian Pedersen.

- Da vi ikke må købe billige film uden for EU, kan distributørerne holde prisen oppe uanset, hvad det koster andre steder i verden.

Og det er netop de begrænsninger, Hans Kristian Pedersen nu har søgt at få ulovliggjort ved EF-Domstolen i Luxembourg.

Modsatte holdninger

I Foreningen for Danske Videogramdistributører (FDV) ryster de dog på hovedet af den lille mand med den store sag.

Foreningens medlemmer køber filmrettighederne fra udlandet for derefter at distribuere filmene i Danmark til biografer og videoleder.

- Det her er Don Quixotes jagt mod vejrmøller, og hans sag er ikke andet end et velformuleret politisk kampskrift med spinkelt juridisk fundament. Og det vil forbavse mig meget, hvis han skulle vinde sagen, vurderer generalsekretær ved FDV, advokat Johan Schlüter.

Men det her har intet med politik at gøre, men at EU forhindrer borgerne i at modtage kulturelle oplysninger via film, bøger og musik, mener Hans Kristian Pedersen.

- Det her handler om ytringsfriheden, der i lige så høj grad handler om retten til at modtage oplysninger, og hvis ikke den ret er overholdt, falder direktivet.

Det morer advokat Johan Schlüter.

- Det med ytringsfriheden er det rene sludder, og det er et typisk tegn på, at man har en dårlig sag, pointerer han.

Uden danske filmperler

Den lov, Hans Kristian Pedersen kæmper mod, havde oprindeligt til hensigt at forhindre spredning af piratkopier. Det gjorde den ved at gøre det ulovligt at sprede ulovligt kopieret materiale.

Men en senere tilføjelse til lovafsnittet gjorde det ulovligt også at importere film fra lande uden for EU. Og det går blandt andet ud over den danske filmskat, mener Hans Kristian Pedersen.

- Som det er i dag, er det umuligt at købe en lovlig kopi af for eksempel den danske mesterinstruktør Carl T.H. Dreyers film, da de kun er udgivet i USA, forklarer han.

Desuden er der ofte store forskelle på de europæiske filmudgivelser og de amerikanske.

- Man ser ofte, at billedet er beskåret på de europæiske udgivelser for at passe til et almindeligt fjernsyn. Dermed får man ikke filmen, som den var tiltænkt fra instruktøren. Og ofte mangler der kommentatorlydspor og andet ekstra tilbehør.

Og det er disse begrænsninger, der har gjort Hans Kristian Pedersen så rasende, at han har valgt at gå rettens vej for at få ophævet det pågældende EU-direktiv.

- De er simpelthen dumme, hvis de ikke giver mig medhold, for jeg kan simpelthen ikke se, hvordan EU kan have en fremtid, hvis det skal foregå på denne her måde, slutter Hans Kristian Pedersen, der først får svar fra Domstolen til sommer.

SAMHANDEL

GRAFIK: JKM

Amerikanske producenter må gerne sælge film og cd'er til EU til overpris. Forretninger i EU må ikke parallelimportere tilsvarende varer til en billigere pris uden om producenten. Det siger et EU-direktiv. Og det er tåbeligt og udemokratisk, mener Hans Kristian Pedersen fra Laserdisken i Aalborg.

Ensomt slag for ytringsfriheden

ENEGANG: Uden advokat forsøger Hans Kristian Pedersen at ændre EU-regler

Af **David Abildgaard**
david.abildgaard@nordjyske.dk

LUXEMBOURG: Der skulle gå 14 år, før Hans Kristian Pedersen i denne uge kunne iføre sig den traditionelle sorte kåbe ved EF-Domstolen i Luxembourg.

Kåben er normalt forbeholdt advokater, men da Hans Kristian Pedersen, som en af de eneste i Europa, har valgt at føre sin sag uden advokathjælp, var der ikke andre at give den til.

- Grunden til, at jeg repræsenterer mig selv i dag, skyldes, at jeg efter samråd med min normale advokat, ikke har kunnet finde andre, der ved så meget om denne sag, som jeg gør, forklarede Hans Kristian Pedersen kort inden retsmødets begyndelse.

Til stede ved retssagen var også syv advokater fra henholdsvis Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union.

De ville samlet forsøge at overbevise dommerne om, at der her blot er tale om en enlig nordjyde på jagt efter vejrmøller.

Bag advokaterne sad omkring 100 tilhørere. De fleste havde høretelefoner på, så de kunne følge med via tolke.

Forrest sad de 13 EU-dommere, ligeledes med høretelefoner for ørerne.

Og de fik at høre på en Hans Kristian Pedersen, med meget på hjerte.

- EU har fejlet.

Sådan indledte han en 32 minutter lang bandbulle mod EU og den lov, der forhindrer ham i at importere film til sine to butikker i Aalborg og København.

Og bandbullen fortsatte ufortrødent med beskyldninger om at EU udøvede censur i gammel sovjetisk stil, og at forbrugerne påtvinges dårligere varer til højere priser end i udlandet.

Efter talen fik både Kommissionen, Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union mulighed for at redegøre for, hvorfor dommerne skulle overhøre danskeren.

- Parallelimport er kun til gavn for importøren, der kan tage differencen selv. Og derfor er der ingen garantier for, at priserne vil falde til forbrugernes fordel, argumenterede repræsentant Henrik Vilstrup, fra Rådet for Den Europæiske Union, akkompagneret af en taktfast rysten fra Hans Kristian Pedersens hoved.

Opbakning fra Polen

Trods overmagten var Hans Kristian Pedersen ikke alene om sin sag.

Den polske regering havde i et brev til domstolen meddelt, at den delte flere synspunkter med den nordjyske importør, men regeringen var ikke personligt repræsenteret ved retssagen.

Derfor var Hans Kristian Pedersens udtalg afgørende for om domstolen ville finde grund til medhold.

Og det ærgrede han sig over, da retssagen sluttede to timer efter dens begyndelse.

- Jeg lavede en enkelt alvorlig fejl til sidst, hvor jeg ikke fik besvaret et spørgsmål fra generaladvokaten godt nok, men jeg regner alligevel med, at jeg har en rigtig god sag, vurderede han kort efter retsmødet.

30 minutter fik Hans Kristian Pedersen til at argumentere for at EU skal ophæve forbuddet mod parallelimport af film og musik

FOTO: KIM DAHL HANSEN

Nordjyde til fare for EU

Af **David Abildgaard**
david.abildgaard@nordjyske.dk

KØBENHAVN: Får nordjyden Hans Kristian Pedersen medhold i sin sag mod Kulturministeriet om ophævelsen af et EU-direktiv, vil det ikke blot betyde ophævelsen af importforbuddet af varer udenfor EU, men også starten på enden for EU, vurderer advokat og generalsekretær for Foreningen af Danske Videogramdistributører, Johan Schlüter.

- Det ville jo åbne for, at alle mulige ville kunne betvivle EU-direktiver, og hvis domstolen holder med Laserdisken, der i mine øjne ikke har en gyldig sag, vil hele EU-systemet bryde sammen, vurderer advokat Johan Schlüter.

Han har i flere år forsvaret de danske filmdistributørers rettigheder, og har tidligere ført sag mod Laserdisken ApS på vegne af distributørerne i en sag om retten til at udleje film indkøbt fra udlandet. En sag Johan Schlüter vandt efter at havde rundet EF-Domstolen.

Ikke første gang

Professor i EU-ret, Hjalte Rasmussen kan godt følge argumentet med, at jo flere gange en retsakt bliver tilsidesat, jo flere vil få blod på tanden i lignende sager.

Men vinder Laserdisken sagen ved EF-Domstolen, vil det ikke være første gang, et EU-direktiv bliver genstødt, pointerer professoren.

- Det er bestemt ikke hverdagsstof, at EF-Domstolen tilsidesætter et direktiv, men det forekommer og er forekommet i en meget spektakuler sag om tobaksreklame fra 2000, forklarer tidligere formand for Dansk Selskab for Europastudier professor Hjalte Rasmussen.

I nævnte sag sagsøgte de store tobakskompagnier EU for at få omstødt et direktiv, der forbød reklamer for tobak.

Ved hjælp af en hær af advokater og en til lejligheden skrevet bog om, hvorfor direktivet var forkert, vandt tobaksfirmaerne sagen.

- Man kan nemlig kun udstede retsakter (EU-lov, red.), hvis der er hjemmel, og overholder direktivet hjemmel, krævet det, at væsentlige regler krænkes, for man kan håbe på en omstødelse.

SÅDAN ER DET GÅET

- November 1992: Et låne/leje-direktiv indeholdende en såkaldt "spredningsret", der skal bekæmpe piratkopiering vedtages med krafttræder 1. juli 1994
- Maj 2001: En ændring til låne/leje-direktivet vedtages, hvor import af varer uden for EU forbydes
- November 2002: Enhedslisten stiller et ændringsforslag, der fjerner importforbuddet
- November 2002: Enhedslistens forslag falder ved afstemning i Folketinget
- December 2002: Ophavsretsloven med importforbuddet træder i kraft
- Februar 2003: Laserdisken stævner Kulturministeriet ved Østre Landsret
- November 2004: Østre Landsret beslutter ved kendelse at forelægge sagen for EF-Domstolen
- 14. januar 2006: Laserdisken ApS foretræder for EF-Domstolen

SAGEN

Filmmagasinet *Ekko*: Kongens fald

Johan Schlüters greb om pressen kom også til udtryk i filmmagasinet *Ekko*, da han i 2015 var afsløret i at beholde flere hundreder millioner kroner af de penge, han administrerede for Producentforeningen. Derefter ville ingen have noget med ham at gøre, og følgelig gik Johan Schlüters advokatfirma konkurs.

Redaktør Claus Christensen og journalist Daniel Pilgaard besluttede at lave et portræt af Johan Schlüter i den forbindelse, og Daniel kontaktede mig for at få et bidrag i form af sætninger til citat og for at blive klogere på de kampe, jeg i tidens løb har udkæmpet med Johan Schlüter. Det skrev han i hvert fald til mig.

På det tidspunkt havde jeg fremstillet det første prøvetryk af bogen til Vestre Landsret indeholdende del 1-3 (side 891). Jeg havde et ekstra eksemplar, og det måtte han gerne få, så han i detaljer kunne sætte sig ind i, hvordan Johan Schlüter havde svindlet sig til monopolet på udlejningsmarkedet. Jeg havde også udtalelser til citat, f.eks. "I mere end 30 år har jeg vidst, at Johan Schlüter er en svindler. Det er på høje tid, det går op for resten af verden."

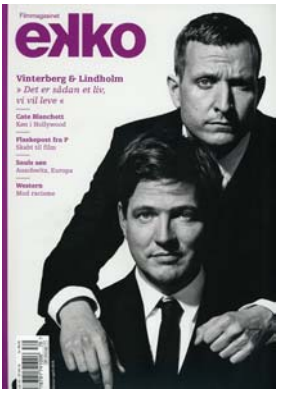
Daniel vendte ikke tilbage for at lade mig godkende, hvad jeg blev citeret for, så først da jeg læste *Ekko* nr. 70, opdagede jeg, at formålet med min medvirken var at hylde Johan Schlüters evner som advokat. Daniel havde læst i prøvetrykket, for jeg var citeret for at mene, at Johan Schlüter lavede et juridisk mesterværk, da han vandt over Erik Viuff Christiansen ved EU-Domstolen.

Det er klassisk misbrug. Mine to ord er taget fra side 105 og gengivet uden for sammenhængen. Johan Schlüter lavede et mesterværk *i manipulation*. Jeg er ikke imponeret over hans evner som advokat. Hvis man prøver at tage ham alvorligt, må man konkludere, at han ikke fatter grundlæggende ophavsret. Han forstår ikke udtrykket "et udgivet værk" og ved ikke engang, hvad en ophavsmand er.

Hans processkrifter er rodede og uforståelige, og hans folk dummer sig gang på gang, f.eks. da de selv fremlagde kontrakterne, der beviste, at deres rettigheder kun omfattede videokassetter med danske tekster (side 288), og da de fremlagde EU-Domstolens retsmøderapport, der afslørede hele svindelaffæren (kapitel 16). Formalitetsfejlen, da FDV angreb mig i 2005 (kapitel 57), er topmålet af sløseri. I injuriesagen afslørede Johan Schlüter både sin politiske indflydelse og sin evne til at skifte holdning på et øjeblik, og han opdagede det ikke engang (kapitel 23).

En af hans kritikere er lige så stædig som Schlüter. Det er den aalborgensiske filmforhandler fra Laserdisken, Hans Kristian Pedersen, der selv importerer og sælger film uden at være medlem af Foreningen af Danske Videogramdistributører. Han mener, at hele branchens eneret på udlejning er baseret på en lov, der simpelthen ikke gælder. Ifølge Pedersen lavede Schlüter et "juridisk mesterværk", da han vandt en sag ved EU-Domstolen i 1987 og fik retspraksis på området indført.

I dag indrømmer Schlüter, at han selv blev overrasket over afgørelsen. "Jeg troede faktisk, at vi ville tabe vores sag og gik på druk i to uger," siger han med et glimt i øjet.

Den nordjyske filmforhandler nægter dog at bøje sig og har i tre årtier forsøgt at bekæmpe Schlüter. I 1993 koster det Pedersen en dom for fem tilfælde af ærekrænkelser. I bogen *Sådan tjener man en milliard kr.* omtaler han Schlüter som Danmarkshistoriens største forbryder. Han skriver også, at advokaten er daværende statsminister Poul Schlüters fætter, men de er ikke i familie.

"Pedersen - ham kommer jeg sgu' til at savne," siger Schlüter om sin evige modstander. "Vi talte ofte om ham på vores møder i videogramdistributørforeningen, og jeg mindede ofte de andre om, at vi ville kede os, hvis vi ikke havde Pedersen," fortsætter Schlüter. Nogen seriøs trussel mod Schlüters kongerige bliver Hans Kristian Pedersen aldrig.

Filmmagasinet Ekko nr. 70, 11. februar 2016

Evnen til at forføre

Johan Schlüter har ubestrideligt en evne til at forføre, og det lykkedes også i dette tilfælde. Daniel Pilgaard kendte baggrunden, men gik alligevel med til at udstille mig som en tosse, der opfandt et familieskab med statsministeren. Han vidste, at historien kom fra Schlüters eget kontor og blev lagt i graven i 1993. Hvorfor hive den ældgamle historie frem, hvis ikke formålet var at miskreditere mig?

Jeg blev ganske vist dømt for injurier, men det siger mere om domstolene!

Det er det rene vrøvl, at branchens udlejningsmonopol ifølge mig var baseret på en lov, der ikke gælder. Den omtalte lov *eksisterede* ikke. En *lignende* lov blev gennemført i 1989, og der er vi uenige om fortolkningen. Daniel fremstillede det sådan, at jeg i tre årtier har forsøgt at bekæmpe Johan Schlüter. Det var altså FDV, der hver gang angreb mig! Jeg ville bare sælge (og udleje) mine LaserDiscs og DVD'er i fred, og det bekæmpede han i et kvart århundrede. Ja, de talte vel om mig i FDV, for Johan Schlüter udskrev sikkert nogle fede regninger.

Der er så dem, der fandt det interessant, at Johan Schlüter ikke selv troede på, at han kunne vinde sagen mod Erik. Jeg mener, det kan diskuteres, om han vandt, men det lykkedes ham at få sagen kørt af sporet, og det er bemærkelsesværdigt, at der 33 år senere stadig ikke er andre end mig, der tør se det i øjnene.

En sandsynlig forklaring

Ingen interesserer sig for monopolernes markedskontrol og de høje danske priser. Lars Borberg var ganske vist en undtagelse, men han var "bare" kulturjournalist. Han forsøgte at afsætte historien til andre dele af "huset", Nordjyske Medier, og han arrangerede et møde med samfundsredaktør Søren Wormslev og Ida Thorsen, der tidligere for TV Aalborg havde lavet et indslag om mine bøger (side 468) og også dækket historien om Skats ulovlige afgift på LaserDiscs (side 735).

Da Nordjyske også lavede film, foreslog jeg, at de lavede en dokumentarfilm: *De høje forbrugerpriser*. De var velkommen til at tage min dokumentation og selv vinde Cavling-prisen for deres afsløringer. Min interesse lå i at befri Danmark fra monopolernes tyranni. Deres afvisning var i det mindste befriende ærlig.

"De orker det ikke," var Lars Borbergs konklusion, og jeg tror, han har ret. Alle medier er pressede og skal overleve på markedsøkonomiske vilkår. Måske har de romantiske ambitioner om at være samfundets vagthunde, men først og fremmest handler det om sorte tal på bundlinjen.

Hvad sælger aviser? Hvad får folk til at se et tv-program? Hvordan dækker vi det behov billigst muligt? I sidste ende er det afgørende. Der er ikke ressourcer til at undersøge sager, der er en lille smule indviklede. Det er vel også forklaringen på, at der bliver ved med at dukke skandalesager op. Sagerne får fred og ro til at vokse sig større og større år ud og år ind, for alle lukker øjnene, indtil sandheden - måske - en dag finder en vej ud i lyset.

Jeg kunne heller ikke undgå at skrive mig bag øret, at jeg havde foreslået en dokumentarfilm med titlen *De høje forbrugerpriser*, mens Ida Thorsen kaldte det "din sag". Hun var i det hele taget på linje med redaktøren, jeg talte med i '92. Hvorfor skulle Nordjyskes læsere eller borgerne som helhed interessere sig for, at de betaler mere for varerne end alle andre i EU?

Den simple sandhed er sikkert, at meget få orker at undersøge noget selv.

Kære Hans Kristian

Vi har brugt lang tid på at overveje, drøfte og vurdere din sag - og har også undersøgt muligheden for, at din sag kunne danne grundlag for en journalistisk kulegravning andre steder i huset. Konklusionen er, at vi er nødt til at melde pas.

Det beklager jeg meget, for vi er samtidig enige om, at der godt kunne ligge en god historie i det materiale, du har samlet og de erfaringer du har gjort med systemet de seneste mange år. Men vi må hele tiden prioritere, hvad vi bruger vores ressourcer på - bl.a. ud fra en vurdering af, hvilke historier vi anser for at være mest relevante i forhold til NORDJYSKE's læsere og borgerne som helhed. Der er nok ingen tvivl om, at hvis vi skulle engagere os i din sag, så ville det kræve rigtig mange arbejdstimer - og formentlig blive en af de timemæssigt tungeste sager vi kunne kaste os ud i.

Ida Thorsen fra Nordjyske Medier til Laserdisken, 15. februar 2010

Jersild minus spin

Hvad bruger journalisterne så tiden på? Jo, de laver underholdende tv. Finder en simpel problemstilling, enhver kan forstå, tilsætter noget uhyggeligt musik, så de mest tungnemme fatter det, og så prøver de at gøre en myg til en elefant.

Sådan opfattede jeg i hvert fald Jens Olaf Jersild, da han prøvede at udstille Pia Kjærsgaard som kriminel i det dybdeborende tv-program *Rapporten*. Det var det program, hvor han rendte rundt med skjult kamera for at gøre det til noget odiøst, at Dansk Folkeparti tog almindelige borgeres problemer op. Han foregav, at han var en borger med et problem, som han gerne ville have belyst via et spørgsmål til en minister. Pia Kjærsgaard var forstående og ville hjælpe, og spørgsmålet blev stillet. Han kvitterede med en donation på 30.000 kr. til partiet, men bad om at være anonym, og det ønske blev imødekommet.

Jens Olaf Jersild ville vise, at man kunne købe sig til politisk indflydelse. Han forsøgte at sammenkoble donationen på de 30.000 kr. med det stillede spørgsmål, men betalingen blev aldrig et direkte krav for at stille spørgsmålet, så han måtte nøjes med at insinuere, at der nok var en sammenhæng.

Jeg så programmet og undrede mig over, at han kunne finde på at rende rundt med skjult kamera for at miskreditere politikere, fordi de tog folks problemer op i Folketinget. Jeg var selv dybt taknemlig for, at Kim Behnke (FRP) og Kristian Thulesen Dahl (DF) havde stillet spørgsmål for mig, og senere Per Clausen (EL). Ingen af dem har bedt om noget til gengæld. Ikke donationer, ikke medlemskab, ja, de har ikke engang bedt om min stemme ved næste valg.

Ifølge partistøtteloven skal større donationer offentliggøres, så den lov havde Pia Kjærsgaard altså overtrådt. Hun var kriminel, og det var så alvorligt, at Jens Olaf Jersild tog "problemet" op i *Jersild og spin* 18 år senere. Pia Kjærsgaard var blevet formand for Folketinget, og han stillede spørgsmålet, om man kan have en kriminel person som formand? Hun havde overtrådt loven "med piber og trommer og klokker på", som han indigneret udtrykte det.

Har DR's journalister ikke bedre at tage sig til? Hvad bliver det næste? Vil de rende rundt med skjult kamera i Røde Kors' genbrugsbutikker for at afsløre, at de sælger ting og sager, som stammer fra et tredjeland? For det er jo også ulovligt!

denskjultekorruption.dk/video58

Jersild minus spin, 30. oktober 2016

denskjultekorruption.dk/video59

Presselogen, 25. maj 2020

Presselogen

Jeg fandt en lille smule opmuntring i *Presselogen* den 25. maj 2020. Anledningen var en fængselsdom til generalmajor Hans-Christian Mathiesen, der var dømt for at have misbrugt sin stilling i hæren til at fremme sin kærestes karriere.

Det opmuntrende i sagen set med mine øjne er det faktum, at generalmajoren var højt placeret i forsvarets hierarki, så højt at ingen turde røre ham, før en enkelt modig og stædig journalist fortsatte med at grave, indtil sagen efter 14 måneder med beskyldninger og drøje hug mod journalisten kunne afsløres. Og en domstol havde bekræftet, at det, som han - alene i verden - havde påpeget som et problem, blev takseret til noget så alvorligt som ubetinget fængsel.

Sagen viser, at det ikke er umuligt at trænge igennem, selvom man ikke har alle de andre medier med sig. Den seje journalist var Peter Ernstved Rasmussen, der offentliggjorde sagen baseret på sine egne undersøgelser i sin egen netavis.

På en måde er han skruebrækker. Journalister jager oftest i flok. Alle skriver om det samme. I 25 år kunne Britta Nielsen svindle i fred og ro, og pludselig var hun den daglige historie i samtlige medier. Der er ikke megen diversitet at finde i mediebranchen. Peter Ernstved Rasmussens enegang førte alligevel til fortjent hyldest af kollegerne i *Presselogen*, så det er trods alt ikke sådan, at de afskyr den undersøgende journalistik. De orker det ikke selv, men er friske nok til at hylde en kollega, der både gider og har modet. Og det finder jeg trods alt opmuntrende.

Filmmagasinet *Ekko* - hvornår fortsætter historien?

"Har Johan Schlüter købt filmmagasinet *Ekko*?" Jeg kunne ikke lade være med at drille redaktør Claus Christensen efter min ufrivillige hyldest til Johan Schlüter og den bagvendte fremstilling af mig som aggressor i forhold til FDV.

Claus Christensen forsikrede, at det ikke var tilfældet, men han ville tegne et portræt på godt og ondt og ikke kun portrættere Johan Schlüter som en total skurk - sådan som resten af filmbranchen gjorde på det tidspunkt - og han mente, at der manglede fældende beviser.

Han havde adgang til dokumentationssamlingen online, så jeg syntes, det var en dårlig undskyldning i forhold til Johan Schlüters forbrydelser i videobranchen. Jeg sendte ham gode gammeldags fotokopier af grundlaget for forbuddet i 1984, Johan Schlüters replik i Østre Landsret og EU-Domstolens retsmøderapport med forklaringerne om en særlov om film sammen med afsnittet i *Dansk Privatret* om §§ 23 og 25 samt Johan Schlüters artikel fra 1989, hvor den manglende særlov om udlejning af film skulle luskes igennem Folketinget. Han har de fældende beviser om udlejningsmonopolet i hånden, så hvorfor holder han historien tilbage?

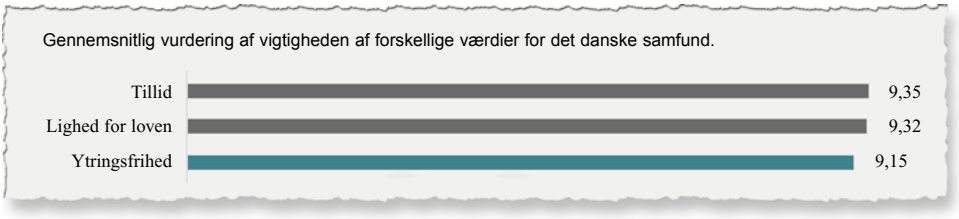
"Vores dækning af sagen er ikke færdig, så jeg vil i al mindelighed opfordre dig til at vente med at fælde den endelige dom, til vi har sat det sidste punktum," skrev han, da jeg sidst hørte fra ham i foråret 2016.

Jeg venter stadig på det sidste punktum. Hvornår mon *Ekko* tager mod til sig?

69. Ytringsfrihed i Danmark

Ytringsfrihed er vigtig for danskerne. På listen over de 10 vigtigste værdier for det danske samfund placerer danskerne ytringsfrihed på en flot tredjeplads - kun overgået af tillid og lighed for loven. I dette kapitel behandles, hvad ytringsfrihed i Danmark betyder i praksis.

Betydningen af ytringsfrihed

Justitsministeriets forskningskontor, 30. april 2020

Ytringsfrihedskommissionen blev nedsat i 2017 for at vurdere ytringsfrihedens rammer og generelle vilkår i Danmark. Et bredt flertal i Folketinget begrundede dette med et ønske om at værne om ytringsfriheden.

Ifølge en spørgeskemaundersøgelse ramte det ganske godt, hvad befolkningen mente, for det blev til en flot tredjeplads på top 10 listen over de vigtigste danske værdier. Ytringsfrihed kom foran velfærdssamfundet, kønsligestilling, det danske sprog, frisind, foreningsliv og frivillighed, hygge samt den kristne kulturarv, der lige akkurat kom med på listen. 10 er vigtigst på en skala fra 0 til 10.

Hvordan fungerer ytringsfriheden i Danmark? Det har jeg undersøgt, helt og aldeles uvidenskabeligt, alene baseret på mine egne iagttagelser.

Retten til at håne Muhammed

Vigtigst er retten til at håne muslimerne og deres elskede profet, Muhammed. Der er fortolkninger af koranen, der forbyder afbildninger af Muhammed, og så er der gået sport i at understrege sin frihed ved at trodse Koranen og afbilde Muhammed, endda som terrorist: "Se, hvad vi kan i Danmark i ytringsfrihedens navn!"

Støjberg hylder og deler Muhammed-tegningerne

"Der var - og er - god grund til både at stå ved og være stolt af Muhammed-tegningerne den dag i dag. Det var - og er - nødvendigt at være ganske klar på det fundament af frihedsrettigheder, som Danmark er bygget på. Et fundament som generationer før os har lagt, og som vort land er grundlagt på," skriver Inger Støjberg onsdag i et opslag på Facebook, hvor hun også viser et par af tegningerne.

BT.dk, 30. september 2020

denskjultekorruption.dk/video60

Inger Støjberg, 26. september 2017

denskjultekorruption.dk/video61

Jens Jørgen Thorsens maleri, 1984

"Jeg har selv Kurt Westergaards berømte tegning til at ligge som min baggrundsskærm på min iPad. Det har jeg, fordi jeg elsker Danmark," skrev Inger Støjberg på Facebook, da hun var integrationsminister og utilfreds med, at tegningerne ikke blev vist på Skovgaard Museets udstilling, *Billedstorm*. Hun sagde til TV2 News i den anledning:

"De er i deres gode ret til at sige, som de gør, og udstille, hvad de gør, men der er bare ingen tvivl om, at Muhammed-tegningerne har været med til at definere vores frihedsorienterede samfund igennem de seneste 10 år."

Retten til at håne Jesus

Det er lidt af en kontrast til behandlingen af Jens Jørgen Thorsens Jesus-maleri, da Birkerød Kunstforening i 1984 efter aftale med DSB havde bestilt et maleri til Birkerød Station. Maleriet viste Jesus i en fræk positur, der ikke overlod noget til fantasien. En kristen studerende syntes, det var perverst, og han malede det over. Det var egentlig meningen, at Thorsen skulle gøre maleriet færdigt, men så skred daværende trafikminister Arne Melchior (CD) ind:

"Det maleri er efter min bedste overbevisning anstødeligt, blasfemisk og meget andet af den skuffe, så der kan slet ikke være tale om, at det maleri kan sidde på en offentlig bygning."

Jens Jørgen Thorsen var - ligesom Inger Støjberg - en markant provokatør, dog med den afgørende forskel, at han provokerede de kristne. Det var der ikke plads til inden for ytringsfrihedens rammer. Hans planlagte Jesus-film, *The Love Affairs of Jesus Christ*, vakte så meget internationalt postyr, at Det Danske Filminstitut trak sit tilsagn om støtte til filmen tilbage.

Ytringsfrihed i mine unge dage: Retten til at vælge selv

Jeg voksede op under den kolde krig i 70'erne og 80'erne. Da var ytringsfrihed noget, de ikke havde i Sovjetunionen. Dér kunne sovjetborgerne ikke frit vælge de bøger, de gerne ville læse, høre den musik, de gerne ville lytte til, eller se de film, de gerne ville se. Det er præcis den situation, vi har i Danmark i dag, men ingen taler om begrænsningerne af ytringsfriheden her i landet.

I Danmark kan vi ikke frit købe de bøger, vi gerne vil læse, købe den musik, vi gerne vil lytte til, eller købe de film, vi gerne vil se. I Sovjetunionen var udvalget af kulturgoder begrænset af, hvad der ifølge Sovjetunionens ledere var godt for befolkningen. I Danmark er udvalget af kulturgoder begrænset af, hvad de internationale mediekoncerner mener, de kan tjene flest penge på.

Da Sovjetunionen begrænsede borgernes adgang til kunst og kultur, kaldte vi det censur, og vi var indignerede, men når mediekoncernerne i vor tid begrænser befolkningens adgang til kunst og kultur, beskrives det som "legitime formål, der er nødvendige i et demokratisk samfund" (kapitel 45).

Ytringsfriheden er ikke uden grænser. Hensynet til de amerikanske aktionærer vejer trods alt tungere end borgernes adgang til information.

Selvcensur

Der var aviser, der ikke viste Muhammed-tegningerne i forbindelse med 15-året for Muhammed-krisen og heller ikke trykte tegningerne på årsdagen for angrebet på ugebladet *Charlie Hebdo*. De blev beskyldt for selvcensur, og selvcensur er en trussel mod ytringsfriheden. Det vides dog ikke med sikkerhed, om nogen af dem undlod at trykke tegningerne, fordi de har været trykt rigeligt allerede.

I princippet er jeg enig i, at selvcensur truer informationssamfundet og således bør undgås, men jeg forstår ikke, hvorfor det kun er et problem i forbindelse med Muhammed-tegningerne. Jyllands-Posten fik ros, fordi de turde vise tegningerne, men det har altså ikke den store betydning for min dagligdag.

Jeg har hverken et problem med profetens bombe eller Jesus' tissemand, men jeg forstår ikke, hvorfor det er så vigtigt at håne de troende. Jeg havde haft større respekt for Jyllands-Posten, hvis den i 1992 havde turdet trykke Kurt Rasmussens artikel om FDV's forbrydelser i videobranchen (side 434).

I 33 år har mediernes selvcensur afholdt dem fra at skrive om en af historiens største økonomiske forbrydelser i Danmark. Det samme gælder for så vidt løgnen om, at frihandelen blev diskuteret og forbudt i forbindelse med infosoc-direktivet. Årsagerne til de høje danske forbrugerpriser er også tabu, og man skal lede længe efter en artikel om EU's frihandelsforbud. Det er totalt umuligt at finde en artikel, der tør kritisere en manipuleret dom fra Vestre Landsret.

Jeg ved ikke, hvad der ligger bag, men jeg konstaterer, at ingen har villet bruge ytringsfriheden til at undersøge FDV's forbrydelser, at se det danske retssamfund efter i sømmene eller at debattere EU's frihandelsforbud.

Adgangen til at ytre sig

Men man har vel stadig ret til at ytre sig, hvis man har noget på hjerte? Hvis jeg vil fortælle en uvidende omverden om økonomiske forbrydelser, har jeg frihed til at udgive en bog med en udførlig gennemgang af forbrydelsen, eller hvad?

Næh, det viste injuriesagen. Det koster bøder og erstatninger, hvis man bruger sin ytringsfrihed til at kritisere de forkerte personer i toppen af dansk erhvervsliv.

En verden uden debat

Der er ikke tradition for at diskutere ophavsret i Danmark. Politikerne har aldrig forstået ophavsretten, som allerede i 80'erne og 90'erne var fuldstændig overladt til triumviratet, dvs. Johan Schlüter, Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning. Det førte til verdens mest restriktive ophavsretslov, der for en tid også gjorde det ulovligt at fremstille en kopi til privat brug. Det betød f.eks., at når jeg havde købt en CD-plade, var jeg nødt til at lytte til den i min stue, hvor CD-afspilleren stod. Jeg måtte ikke overspille den til min MiniDisc, så jeg også kunne høre musikken i soveværelset eller tage den med på turen til Luxembourg (side 354).

Traditionen med ikke at undersøge eller debattere ophavsret førte til, at FDV i 1989 ubemærket og uden debat fik indført § 23, stk. 3, der i 30 år blev brugt som fundament for en streng kontrol over markedet for udlejning af film (kapitel 15), og tricket gav måske inspiration til det endnu større overgreb nogle år senere.

Den 9. februar 1994 blev Mogens Koktvedgaards revision af ophavsretsloven fremlagt for Folketinget. Lovforslag L 197. Principielt var EU's låne/leje-direktiv implementeret (kapitel 20), men reelt blev direktivet blot brugt som undskyldning for at forbyde frihandel via afskaffelsen af international konsumption, selvom det ses af direktivforslaget og forhandlingerne, at det ikke var meningen (kapitel 32). Det interessante er, at ikke en sjæl opdagede, at frihandelen var i fare som følge af lovforslaget. Tilfældigvis nåede forslaget ikke at blive vedtaget, før sommeren afsluttede folketingsåret, for ellers var frihandelen blevet afskaffet allerede i 1994. Og uden at ét eneste folketingsmedlem havde opdaget, at det var det, der var sket.

Det var i irritation over den kuldsejlede plan, at IFPI i efteråret 1994 alligevel gik til angreb på Street Dance (kapitel 34), og først da indehaver Peter Larsen gik til pressen, opdagede politikerne, hvad der var under opsejling. Og hårdt presset af den politiske modstand fandt J. Nørup-Nielsen på den latterlige nødløsning.

Debatten - hvis man kan bruge det ord - i Folketinget i foråret 1995 illustrerer, hvor let det er at føre Folketingets medlemmer bag lyset. Med undtagelse af Kim Behnke slugte de forklaringerne råt. Først troede de, at Danmark havde kæmpet for frihandel, men var kommet i mindretal. Senere troede de også på forklaringen om, at EU-retten afhænger af, om USA er med i en international konvention. Det sidste sludder gav som nævnt problemer med Kommissionen (side 538).

Triumviratet prøvede ufortrødent igen i 2002. De fulgte den samme opskrift, og alt tyder på, at de i ubemærkethed havde fået gennemført frihandelsforbuddet, hvis ikke det var lykkedes for mig at starte en debat. I virkeligheden var det ikke en debat, men en troværdighedskamp mod Schlüter, Koktvedgaard og Schønning, og de vandt. Et flertal vedtog derefter at forbyde frihandel i den tro, at Danmark under forhandlingerne om infosoc-direktivet var kommet i mindretal efter at have kæmpet med næb og kløer for at bevare den.

19 år senere har næsten alle politikere glemt, at der ikke længere er frihandel. Og alt dette er sket, fordi ophavsret stort set aldrig debatteres seriøst.

Johan Schlüter og AntiPiratGruppen

Internettet og mp3 revolutionerede befolkningens adgang til at høre musik. En pc med internetadgang skulle der blot til, og så kunne man dele sin musik med resten af verden. Musikken blev således gratis. I stedet for at købe en CD til 140 kr., var det muligt at downloade musikken fra internettet ganske gratis.

Oh, skræk og rædsel! Det er enden for musikindustrien, medmindre det bliver stoppet, tænkte de snæversynede chefer og gik som sædvanlig til Johan Schlüter for at få hjælp. Han startede en kampagne med det ensidige dommedagsbudskab, at når befolkningen hører musik gratis, er det tyveri. Det vil føre til, at ingen kan tjene penge på musikken. Musikbranchen vil dø, og så er der ikke mere nogen til at skabe ny musik. Og politikerne slugte argumentationen råt.

Fildeling blev forbudt, og Johan Schlüter oprettede AntiPiratGruppen og gik i krig mod landets fildelere, der blev hængt ud som simple tyveknægte. Og det var en god forretning for advokatfirmaet. Trusselsbreve med gigantkrav blev sendt ud i øst og vest med indbyggede forligstilbud på mere beskedne beløb, og mange gik på den. Udsigten til at blive involveret i en retssag med et kæmpe erstatningskrav fik chokerede borgere til at betale, selvom de intet ulovligt havde gjort.

I virkeligheden viste den ene undersøgelse efter den anden, at fildeling skabte øget omsætning. Jo mere musik, man blev udsat for, jo mere musik var man også villig til at betale for. Det samme gjaldt download af film. Den ene dag kunne man læse, at James Camerons blockbuster *Avatar* (2009) satte ny rekord i piratkopier. Den næste dag kunne man læse, at den også satte nye salgsrekorder på DVD.

Hurra for fildeling

Så var de ude med snøren igen. I forrige uge gik antipiraterne atter i aktion og sendte breve ud til fildelere i hele landet. Og budskabet var svært at komme uden om for de omkring 200 modtagere, der blev mødt med tårnhøje erstatningskrav. Igennem det sidste år er vi blevet tudet ørerne fulde af repræsentanter fra blandt andet pladebranchens fællesorganisation (IFPI), Dansk Musiker Forbund og Koda, der gennem flittig brug af kriminologiens terminologi fortæller os, at fildeling er lig med "tyveri" - at det er en "krænkelse" af rettighedshaverne at "stjæle" deres musik. Desværre er det lykkedes råbekoret at overbevise store dele af den danske befolkning om, at ikke-kommerciel ligesom kommerciel fildeling udelukkende er af det onde. Det er den ikke.

Faktum er, at fildeling har været revolutionerende for de tusindvis af nye bands, hvis musik med stor sandsynlighed aldrig var nået frem til Kuala Lumpur eller Tokyo, havde det ikke været for uploaderen Uffe fra Utterslev. Og hvis 16-årige Kenneth har lyst til at "stjæle" min musik, så værsgo! For sandsynligheden for at han ville have hørt den - havde det ikke været for Uffe, der deler sin musik med ham - er lille. Kenneth kom til min sidste koncert og tog tre af sine venner med. Uffe kom ikke. Han havde fået en bøde på 100.000 kroner af AntiPiratGruppen.

Sanger og journalist Pernille Pang i metroXpress, 28. april 2005

Piratgruppen og Steppeulv-affæren

Modreaktionen kom fra en gruppe mennesker i opposition til AntiPiratGruppen, en slags anti-AntiPiratGruppe. De droppede den dobbelte negativ og kaldte sig simpelthen for Piratgruppen, et lettere misvisende navn. De var ikke pirater, men de ville skabe debat om AntiPiratGruppens metoder, og de udfordrede postulatet om, at fildeling er tyveri og altid er til skade for musikerne.

Piratgruppen var lykkedes med noget så svært som at skabe debat om ophavsret, og det ville Foreningen af Danske Musikkritikere anerkende ved at nominere den i kategorien Årets Idé ved Steppeulvens prisuddeling for "at have rejst en vigtig debat, der ikke kun handler om pladeselskabers og musikeres økonomi."

Det faldt LO for brystet. Et tilsagn om økonomisk støtte blev trukket tilbage, og ja, det fik til gengæld mig op af stolen. Principielt bliver det umuligt at have uvildige prisuddelinger, hvis den nødvendige økonomiske støtte gøres betinget af opfyldelse af sponsorernes krav om, hvem der må eller ikke må blive nomineret. Endnu værre er LO's og den senere socialdemokratiske kulturordfører Mogens Jensens modstand mod debat. Hvordan kan debatten i sig selv være skadelig i et demokratisk samfund? Jeg er ikke enig med ham i, at fildeling altid er et onde, men er det virkelig så forfærdeligt, at spørgsmålet debatteres?

Nye sponsorer til omstridt Steppeulvpris

Nye sponsorer er dukket op til uddelingen af musikprisen Årets Steppeulv. Studenterhuset i Aalborg og filmforretningen Laserdisken giver tilsammen de 50.000 kroner som kompensation for den støtte, som LO trak tilbage tidligere på ugen.

LO trak sin støtte, fordi Foreningen af Danske Musikkritikere, som står bag Steppeulvprisen, har nomineret Piratgruppen til en pris for Årets Idé. Nu har samme nominering fået filmforretningen Laserdisken til at give 25.000 kr. til Steppeulvprisen. Mens Studenterhuset i Aalborg giver penge, fordi de mener, det er vigtigt med en uafhængig musikpris, tager Laserdisken skridtet videre: Indehaver Hans Kristian Pedersen beskylder LO for overgreb på ytringsfriheden, fordi organisationen har trukket de 50.000 kr. tilbage med henvisning til Piratgruppens nominering.

"Ved at fjerne støtten forsøger LO at kvæle debatten om ophavsret, som blandt andet Piratgruppen har været med til at starte. Det er ikke i orden. Jeg synes også, at der er for stramme regler omkring ophavsret. Hvis det, at jeg kopierer min egen cd til min MiniDisc, gør mig til piratkopist, så er det, fordi lovgivningen er forkert. Debatten om ophavsret er vigtig, og den vil jeg være med til at støtte," siger Hans Kristian Pedersen.

LO forstår ikke beskyldningerne om benspænd for ytringsfriheden. Kulturkonsulent Mogens Jensen peger på, at LO har omkring 1.500 medlemmer, der er kunstnere, og som mister penge, hvis piratkopiering bliver tilladt.

"Hvis vi bakker økonomisk op om prisfesten, betyder det indirekte, at vi bakker op om nomineringen af Piratgruppen. Det kan vi simpelthen ikke forsvare."

Politiken, 15. januar 2005

Informationssamfund eller uvidenhedssamfund?

LO's og Johan Schlüters fossile tankegang led dødsstødet blot nogle få år senere, da YouTube blev til. YouTube er verdens mest effektive fildelingsplatform, og det var håbløst at retsforfølge alle YouTubes brugere, selvom Johan Schlüter sikkert ville have elsket at prøve.

YouTube har om nogen demonstreret, at gratis musik er præcis det modsatte af skadeligt. På YouTube findes alverdens musik, som enhver kan lytte til ganske gratis. Samtidig er YouTube blevet det centrale medium for enhver ung kunstners bestræbelser på at markedsføre sig selv og blive kendt. Forklar mig lige, hvordan man som kunstner kan tjene penge, hvis ingen aner, hvem man er?

Jeg gemte Pernille Pangs klumme, fordi det var en enlig dissens i en nærmest øresønderrivende propagandastorm, men hun havde jo ret. Hvem ville have hørt om Lukas Graham i dag, hvis det ikke havde været for YouTube? Og handler det for gruppen alene om at tjene så mange millioner som muligt? Undersøg det selv!

Lad mig forklare dynamikken med personlige oplevelser. Min nevø var en bette knægt, da en skolekammerat gav ham en piratkopi af *Terkel i knibe* (2004), før filmen overhovedet var udkommet på DVD. Han så filmen og kom til at holde af den, så da filmen udkom på lovlig DVD, røg den på hans ønskeliste til jul.

Det er slet ikke så mærkeligt, at samme film er verdens mest piratkopierede film og den mest solgte film. For ikke så mange år siden brugte den amerikanske musikindustri formuer på at få deres kunstnere spillet i radioen, for kendskab til musikken var forudsætningen for, at folk ville købe deres plader eller gå til deres koncerter. I Danmark stod høje Koda-afgifter i vejen for radiostationerne, altimens kunstnerne våndede sig. "Den manglende markedsføring i radio og tv er simpelthen problemet for os," lød det dengang fra Danske Populærautorer.

Jeg hørte om den georgisk/britiske sangerinde Katie Melua via min bror. Det var i YouTubes unge år, men hun og hendes pladeselskab havde selv lagt en masse musikvideoer ud på YouTube, og således fandt jeg ud af, hvor smukt hun synger. Jeg har siden købt seks af hendes udgivelser på CD og DVD, og da hun kom til Danmark for at synge i DR's koncertsal, inviterede jeg hele familien med som en julegave. 25 billetter á 595 kr. Jeg tror ikke, hun tabte på at lade mig høre hendes musik ganske gratis, og hendes bugnende bankkonto tyder heller ikke på det.

Fildeling og YouTube har imidlertid ændret musikbranchen, så meget er sandt. Engang var musikbranchen styret af gigantiske selskaber, der næsten egenrådigt bestemte, hvem der ville få chancen for at bryde igennem og hvem der ikke ville. De havde forholdsvis få, men meget store kunstnere i folden. De kæmpede om at tegne milliardkontrakter med Robbie Williams, men droppede kynisk de mindre kommercielle kunstnere. En håndfuld selskaber kontrollerede det meste.

I stedet har vi fået en blomstrende musikscene, hvor mange flere kunstnere får chancen for at blive så kendte, at de kan leve af at komme ud at spille deres musik, og det skyldes i høj grad, at befolkningen fik adgang til musikken ganske gratis.

Adgangen til bibliotekerne

Officielt har bibliotekerne til formål at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. Udvalget af videofilm afhænger delvist af, hvad FDV og IFPI tillader, men bibliotekerne bestemmer dog selv over bøgerne. Jeg er bare ikke ret populær. Jeg har skrevet flere bøger om FDV's udlejningsmonopol og frihandelsforbuddet. Stævningen mod Domstolsstyrelsen er reelt en omhyggelig juridisk gennemgang af svindelnummeret bag importforbuddet, og den udgav jeg som bog under titlen *Domstolene under hypnose* (2009). Bogen fik følgende ord med på vejen af DBC:

> "Spørgsmålet om hvorvidt videobranchen beskytter sine egne og forhindrer adgangen til specielle film til rimelige priser, kan nok have bredere interesse, men det er nok et fåtal, der vil have energi til at kæmpe sig gennem den omfattende stævning, indehaveren af Laserdisken har udtaget mod Domstolsstyrelsen."

Bogens udsalgspris er 49 kr. inkl. moms. Bibliotekerne får forhandlerrabat, men alligevel købte det samlede danske biblioteksvæsen kun fire eksemplarer.

Vil bibliotekerne have *Den skjulte korruption*? Skal befolkningen have adgang til den viden, den indeholder? På læsesalen på hovedbiblioteket i Aalborg ligger magasiner, man kan tage med hjem, og jeg har spurgt, om introduktionshæftet til *Den skjulte korruption* må ligge i læsesalen, så folk kan tage det med hjem.

Det skal jeg ikke forvente, for mit hæfte vil blive betragtet som et partsindlæg. Men hvis Den Danske Dommerforening vil udgive et blad om voldgiftssystemets fortræffeligheder, vil det i bibliotekernes øjne have offentlighedens interesse!

Konklusioner: Hvad kan ytringsfriheden i Danmark reelt bruges til?

Den sikrer retten til at håne profeten Muhammed?	Ja
Den sikrer retten til at vise Jesus som et seksuelt menneske?	Nej
Den sikrer retten til frit at vælge mellem verdens kulturgoder?	Nej
Den sikrer retten til at bruge sit navn i sin virksomheds navn?	Nej
Den sikrer retten til at fortælle offentligheden om en forbrydelse?	Nej
Den sikrer en fri politisk debat om ophavsret?	Nej
Den sikrer en fri debat om retssamfundet Danmark?	Vi får se

Når det kommer til stykket, kan ytringsfriheden ikke bruges til så meget. Hvilke frihedsrettigheder er det helt præcis, Inger Støjberg hentyder til? VK-regeringen forbød for mange år siden spredningen af informationer fra det meste af verden, og siden har vi nærmest haft gammelsovjetiske tilstande i Danmark.

Jeg mindes George Orwell, manden bag det dystopiske fremtidssamfund i den klassiske roman og film, *1984*. Han skrev følgende: "If liberty means anything at all, it means the right to tell people what they do not want to hear."

Er der noget, politikere ikke har lyst til at høre, er det sandheden om, hvordan de føres bag lyset af uærlige embedsmænd, og hvad der foregår ved domstolene!

70. Konklusioner: Lighed for loven

På andenpladsen på listen over de 10 vigtigste værdier for det danske samfund finder vi begrebet: lighed for loven. Det betyder ifølge danmarkskánonen, at alle har samme retsstatus uafhængigt af køn og religion, og om man er rig eller fattig. For vennerne i dommernes netværk ser det dog anderledes ud.

Skal loven overholdes?

"Lov er lov, og lov skal holdes," siges det, men det gælder ikke, når det drejer sig om at sælge kunstværker fra tredjelandene.

Den Blå Avis ville ikke tillade Laserdiskens kunde at sælge en amerikansk DVD (side 550), men havde på samme tidspunkt intet problem med at tilbyde et stykke afrikansk kunst, som ifølge Kulturministeriets fortolkning er præcis lige så ulovligt.

Produkt Afrikansk lille figurer

Afrikansk lille figurer. Håndlavet lille figurer, af sorte træ og ben, vel poleret, i par, pris per stk.

Pris kr. 200

Lige om hjørnet fra Laserdisken ligger den lokale tegneseriebutik, Comic Express. Der er masser af amerikanske tegneserier, som indehaveren importerer på samme måde, som han altid har gjort. Efter razziaen mod Laserdisken spurgte jeg ham, om han ikke frygtede, at det samme kunne ske for ham. Han rystede på hovedet og sagde med et smil: "Hvem skulle have interesse i at genere mig?"

Det er det, det handler om. For almindelige mennesker giver det ingen mening, at det er ulovligt at videresælge noget, medmindre det er bragt på markedet i EU af rettighedshaveren selv. Hvem forestiller sig, at det kan være forbudt?

I det sydlige Aalborg er der hver sommer nogle kæmpe loppemarkeder, og jeg har besøgt dem for at finde ud af, om politiet går rundt og kontrollerer, at der kun sælges EU-varer. Jeg kan bekræfte, at salg af alt muligt fra hele verden finder sted aldeles uhindret. Ingen bliver bedt om at fremvise tilladelse til at sælge en vase, der måske stammer fra Kina, eller en sommerskjorte, man har taget med hjem fra ferien i Thailand. Alle blæser på loven, og det får ingen konsekvenser.

Hvem bestemmer?

Forestil dig, at vi spørger almindelige mennesker på Strøget, om de er klar over, at det uden særlig tilladelse er forbudt at sælge varer, der ikke stammer fra EU. De færreste vil svare: "Ja, det har et flertal i EU besluttet at forbyde."

Det betyder ikke, at loven er uden betydning. Når det gælder de fleste daglige forbrugsgoder, er det et ekstra instrument, den internationale industri kan bruge til at kontrollere udsalgspriserne i Danmark. Allerede før importforbuddet i 2002 blev 95 % af priserne på mærkevarerne dikteret af leverandøren (side 26).

Eksemplet med børnetøjet er ikke usædvanligt (side 27). Hvis man i Danmark åbner sin egen lille butik, adlyder man leverandøren, for ellers får man problemer. Det lyder mere dramatisk, end det er i praksis, for de fleste butiksejere er med på idéen, da det er til fordel for alle i netværket. Alle garanteres en god fortjeneste, når de undlader at konkurrere på prisen.

Det er forbrugerne, der taber. De betaler unødvendigt meget, og de får færre varer at vælge imellem. Problemet er tosser som Rudi Schropp-Pedersen, der fik det skøre påfund, at en CD-plade kun skulle koste 100 kr. (side 512), eller Tesco, der ikke mente, at et par Levi's jeans skulle koste £45 (side 492). Eller en tosse som jeg selv, der mener, at også andre film end de kommercielle Hollywood-hits fra FDV skal kunne købes af danske filmsamlere. Over for sådanne tosser er loven til stor hjælp, for så kan generalimportøren bestille en dommer til at beslaglægge den formasteliges varelager og få adgang til dennes regnskaber.

Disse generalimportører bestemmer reelt, hvem der behøver følge loven.

Forbudte specialudgaver, der ikke tilbydes, fordi salget straffes med bøde.

Civil ulydighed

Alle andre er ligeglade med ophavsretslovens forbud mod at sælge kunstværker fra tredjelandene. I 2019 kunne borgerne via Bruun Rasmussens Kunstauktioner købe dele af prins Henriks private samling af afrikanske masker og figurer. Det var gaver, prinsgemalen havde modtaget igennem årene, og ifølge ophavsretsloven må de ikke spredes videre. Det så de stort på i kongehuset, da de solgte ud af samlingen.

Genbrugstanken vil få dødsstødet, hvis loven håndhæves. Røde Kors' genbrugsbutikker overtræder loven hver dag, for de kan ikke bevise, at alle genbrugsvarerne stammer fra EU. Jeg vil gå så vidt som at påstå, at samfundet vil ophøre med at fungere, hvis loven håndhæves overalt. I praksis ignoreres den også. Man kan sige, at der er tale om en pragmatisk civil ulydighed.

Heller ikke Laserdisken overholder loven i Kulturministeriets fortolkning. Jeg mener selvsagt, at fortolkningen er forkert, og fogedforbuddet vedrører kun film, FDV selv udgiver, så til glæde for filmsamlerne og rettighedshavere verden over, sælger vi stadig film, som FDV ikke udgiver i Danmark. Det indebærer, at vi må registrere, hvad FDV's medlemmer udgiver. Jeg kan ikke garantere, at mine folk er fejlfri, men jeg kan sige, at FDV ikke har påvist svipsere i de 19 år, vi har brugt forbudt-programmet til at undgå parallelimport. FDV fik således hverken ram på Laserdisken eller specialimporten, selvom det var formålet med overfaldet i 2005.

Film, der ulovligt tilbydes i Laserdisken, fordi de er uden for FDV's kontrol.

Traditionel partiskhed

Partiskhed! Findes der et bedre ord, når ikke én eneste dommer vil se i øjnene, at FDV's udlejningsmonopol skyldes et lumpent trick i fogedretten (side 99), en fed løgn for EU-Domstolen (side 105 og 110) og endnu en løgn efter at jeg havde påpeget, at der ikke fandtes en særlov om udlejning af film (side 136)? Tværtimod har en række dommere dækket over Johan Schlüters og FDV's mange løgne.

Tilsvarende har dommerne dækket over FDV's kovending om fortolkningen af regional konsumption, over FDV's viden om min import (side 591) og også om baggrunden for den (side 592). Dommerne har dækket over det kalkulerede overfald, gennemført en bevissikring uden et forudgående retsmøde og også uden den grundlovspligtige kendelse, og de har ignoreret Niels Bo Jørgensens sjuskefejl - og nogle gange endda givet mig skylden for den. Kan en domstol synke dybere?

Der er også mere subtil forskelsbehandling, f.eks. Østre Landsrets vurdering af, at det må antages, at Sydney Pollack havde tilladt lemlæstelsen af *3 Days of the Condor*, alene fordi han havde tilladt visning på tv, mens det ikke kunne antages, at Warner havde tilladt udlejningen af deres videoudgivelser.

Ser man på baggrunden for de to "tilladelser", bliver forskelsbehandlingen klar. Sydney Pollack havde alle mulige grunde til at hade lemlæstelsen af filmværket, mens Warner ikke alene tjente milliarder på udlejningen af sine film, men endda leverede videokassetterne med en vejledende udlejningspris (side 80).

Det kan måske indvendes, at der ikke var tale om de samme dommere, og man kan ignorere problemet med en forklaring om, at det har været tilfældigt. Men så kan man lige så godt slå plat eller krone! Jeg synes, der er en tydelig tendens til, at dommerne dømmer til fordel for den industri, der belønner dem med bijobs, og til skade for de individer, der ikke benytter voldgiftssystemet.

Forskelsbehandlingen er ikke til at overse. I udlejningssagen havde jeg nedlagt påstand om erstatning. Retspræsident Arildsen valgte at udskyde spørgsmålet om erstatning med den konsekvens, at Vestre Landsret afviste at lade mig nedlægge påstanden i ankesagen. Piben fik en anden lyd, da FDV først efter mere end to år og efter forberedelsens afslutning i sagen mod Laserdisken ApS nedlagde påstand om erstatning. Dommer Helle Dietz må have ros for at respektere retsplejelovens forbud mod nye påstande så sent i sagen, men selvom påstanden ikke havde været behandlet i byretten, vendte landsretten denne gang på en tallerken og lod FDV nedlægge påstanden i ankesagen - og det til trods for, at ankesagen dermed fik en helt anden karakter med helt andre emner (side 809).

FDV skifter mening igen og igen, men dommerne lyver åbenlyst for at dække over det. Tag f.eks. kovendingen om ophavsretslovens fortolkning og løgnene om informationerne om ejerforholdene og mine indsigelser over for formalitetsfejlen. Og selvom jeg altid har ment, at filminstruktøren er ophavsmanden til et filmværk, og selvom min opfattelse bekræftes af låne/leje-direktivet (side 186) og støttes af filminstruktørerne selv (side 309), nægter dommerne at forholde sig til det.

Del 6: Til adressaterne

The only thing necessary for the triumph of evil
is for good men to do nothing.

(Edmund Burke, britisk politiker og filosof)

71. Introduktion: Tillid eller blindhed?

Tillid ligger på en flot førsteplads over de vigtigste danske værdier. Tillid er udtryk for fællesskabsfølelse og er en væsentlig årsag til den tryghed og lykke, vi med rette kan være stolte af i Danmark. Det kan imidlertid udvikle sig til et problem, når tilliden bliver så stor, at den fører til decideret blindhed og virkelighedsfornægtelse.

Tillid

Ifølge danmarkskánonen er det danske samfund et udpræget tillidssamfund. Tillid bygger på normer og skikke, der går langt tilbage. I Danmark er et ord et ord, og et håndtryk tillægges undertiden samme vægt som en underskrevet kontrakt. Små vareboder langs vejen forlader sig på selvbetjening i tillid til, at de besøgende vil betale for det, de tager, ligesom folkebibliotekerne holder ubemandet åbent, fordi de stoler på, at brugerne selv registrerer deres lån.

Undersøgelser har vist, at et meget stort flertal af danskere generelt stoler på de fleste mennesker. Andre undersøgelser har vist, at der er grund til det. Hvis en tegnebog med penge findes tabt på fortovet, vil den i Danmark i de fleste tilfælde blive indleveret til myndighederne *med* indhold. En sådan adfærd er særegen for de nordiske lande og medvirkende til den store grad af tryghed og lykke, der er kendetegnende for netop de nordiske lande.

"Et højt tillidsniveau har en kolossal værdi for et samfund - socialt, politisk og økonomisk. Det skaber en offentlig kultur præget af gensidighed og samarbejde samt forpligtelse over for fælles love og aftaler. En høj grad af tillid vil være en grundpille i et effektivt og relativt ubureaukratisk samfund. Tillid er med til at skabe trivsel, tryghed og troværdige relationer mellem mennesker og får samfundslivet til at fungere lettere." Sådan er det udtrykt i danmarkskánonen.

Bagsiden af medaljen viser sig, når tilliden overdrives og fører til decideret blindhed. Det hænder trods alt, at pengene ved vareboderne forsvinder, og Britta Nielsen-sagen er ikke fri fantasi. Der er områder af samfundet, hvor alt for meget tillid er skadelig, f.eks. i retssalene, hvor ubetinget tillid til de psykopater og antisociale mennesker, jeg nævnte i forordet, bærer en stor del af ansvaret for de høje danske forbrugerpriser og andre ulemper for det danske samfund.

Lad mig indlede del 6 med et resumé af de påstande, løgne eller emner, som ingen til dato har fundet det nødvendigt at kontrollere i forbindelse med følgende sager:

1-5: Udlejningsforbuddet mod Erik Viuff Christiansen (1984-1988).
6: Indførelsen af særloven om udlejning af film (1988-1989).
7-8: Dækmanøvrene i injuriesagen (1992-1995).
9-10: Dækmanøvrene i Laserdiskens udlejningssag (1992-2001).
11-17: Indførelsen af regional konsumption (1991-2002).
18: FDV's overfald på Laserdisken (2005-2016).

1. Ophavsretslovens § 25 blev ikke undersøgt (kapitel 12)

Erik Viuff Christiansen gjorde intet forkert, da han i 1984 udlejede videokassetten med *Never Say Never Again*. Hans brøde var, at hans advokat havde så stor tillid til Johan Schlüter, at han aldrig opdagede, at det var den forkerte konsumptionsbestemmelse, Johan Schlüter pegede på i fogedretten. Hvis han selv havde peget på ophavsretslovens § 25, der udtrykkeligt tillader spredning af udgivne eksemplarer (side 83), var FDV's monopoldrømme formentlig aldrig blevet til noget.

2. Der fandtes ingen særlov om udlejning af film i 1988 (kapitel 13)

Ingen har undersøgt, hvad EU-Domstolen i virkeligheden tog stilling til i 1988. Johan Schlüter fik lov til at styre showet både i fogedretten og ved EU-Domstolen. Det fremgår af dommen og retsmøderapporten, at der blev spurgt om, hvorvidt EF-traktaten er til hinder for en særlig lov om udlejning af film, så udlejning af de udgivne eksemplarer af filmværket kan forbydes, men det var ikke grundlaget for fogedforbuddet, og der var ikke en sådan særlov i Danmark på det tidspunkt.

3. Præmisserne for en udlejningsret blev ignoreret (kapitel 13)

EU-Domstolen anerkendte forskellen på salg og udlejning og fandt ikke noget til hinder for en udlejningsret, som den var beskrevet i Østre Landsrets forelæggelse. Ifølge forelæggelsen konsumeres udlejningsretten ved samtykke til udlejning, og det forudsættes, at et forbud mod udlejning ikke skelner mellem indenlandske og importerede videogrammer. Begge betingelser blev efterfølgende ignoreret.

4. EU-Domstolen forholdt sig ikke til FDV's autorisationssystem (kapitel 13)

Hverken Kommissionen eller EU-Domstolen har på noget tidspunkt forholdt sig til FDV's autorisationssystem, hvor kun de af FDV godkendte forhandlere måtte udleje film og kun FDV's udgivelser måtte udlejes. Udlejning af film fra de andre medlemsstater førte til ophævelse af FDV's autorisation samt til sagsanlæg.

5. Østre Landsret tog ikke stilling til EU-Domstolens dom (kapitel 14)

Erik Viuff Christiansen pegede aldrig på ophavsretslovens § 25, men tog imod et forligstilbud fra Johan Schlüter, så sagen sluttede uden landsrettens stillingtagen.

6. Det var ikke forbudt at sælge videofilm før 1989 (kapitel 15)

I 1988 fremsatte Kulturministeriet et forslag om en særlov om udlejning af film i stil med den lov, det allerede havde beskrevet for EU-Domstolen. Begrundelsen var, at videresalg skulle tillades - som om det var forbudt! På den måde undgik Kulturministeriet en debat om udlejning af film i Folketinget.

Videresalg af filmværker i form af smalfilm, videokassetter og LaserDiscs havde dengang aldrig været forbudt, så længe det var lovligt udgivne eksemplarer. I den virkelige verden måtte FDV og André Poulsen begge leve med parallelimporten.

7. Byrettens løgne i injuriesagen (kapitel 25)

Der er skriftlig dokumentation for de første fem punkter på forrige side og en klar lovtekst i § 25 samt vidneforklaringer fra Jakob Stegelmann og mig selv om de faktiske forhold om salg. Det var let for byretsdommer Mogens Christensen at undersøge. Alligevel ignorerede han alle bilag og løj både om mine synspunkter, om lovens ordlyd og om retspraksis (side 258 og 259).

Jeg har nemlig intet problem med udlejningsretten i ophavsretslovens § 23. Jeg påpeger "bare", at FDV aldrig har dokumenteret, at de repræsenterer ophavsmændene, og jeg mener, at de præmisser, der ligger til grund for EU-Domstolens dom, skal respekteres. Der var ikke retspraksis for, at salg af film var forbudt. Der fandtes ikke ét eneste eksempel på et succesfuldt forbud mod salg, og både Jakob Stegelmann og jeg forklarede, at det forholdt sig modsat. FDV anerkendte endda selv i 1986, at de ikke kunne gøre noget ved mit filmsalg (side 84). Såvidt angik ophavsretsloven, stod der i § 25 - som Johan Schlüter undgik i fogedretten - at et eksemplar af et udgivet værk kunne spredes videre.

Endvidere opretholdt EU-Domstolen i 1988 ikke en retspraksis om, at salg af film var forbudt. Nej, den udtalte sig om en særlov om udlejning. Johan Schlüter anførte selv i sit skriftlige indlæg, at eneretten til at sælge et eksemplar af et værk var konsumeret, når rettighedshaveren havde udgivet værket (side 110).

Løj Mogens Christensen bevidst? Jeg tror, at han havde så meget tillid til Johan Schlüter, at han uden betænkeligheder undlod at kontrollere den dokumentation, jeg havde fremlagt, og han lyttede ikke til min procedure. Han tog sig en fridag!

8. Landsrettens løgne i injuriesagen (kapitel 25)

I mangel på lydoptagelser under domsforhandlingen har jeg kun mit ord og min brors notater til at støtte påstanden om, at Lilholt konkret forbød mig at redegøre for forståelsen af lovgivningen, men til gengæld lovede at stille mig, som om jeg havde ret, når han og kollegerne bedømte den konkrete sag (side 275).

Derimod kan enhver slå op i EU-Domstolens domssamling og læse, at Johan Schlüter netop ved EU-Domstolen afveg fra fortællingen om, at FDV i henhold til § 2 besad *alle* rettigheder, fordi filmværker *ikke* var omfattet af § 23.

Ved de danske domstole havde Johan Schlüter dygtigt og konsekvent "glemt" § 25. Uden et kvalificeret modspil påstod han, at FDV besad rettighederne jf. § 2, men på grund af Imerco-sagen var det ikke nok ved EU-Domstolen. Han opfandt derfor en særlov, og fogedrettens anerkendelse af, at filmværker ikke var omfattet af § 23, blev ved EU-domstolen til en særlov om udlejning af film i netop § 23.

Det kræver ikke ret meget at indse, at forklaringerne ikke stemmer overens. Enten løj dommerne bevidst, eller også stolede de blindt på Johan Schlüter. På grund af forløbet ved retten og min diskussion med Lilholt tror jeg, at de løj bevidst.

Hvad er værst? En dommer, der ubevidst dømmer i strid med sandheden, fordi han stoler blindt på den ene part, eller en dommer, der lyver bevidst?

9. Ministrenes idioti (kapitel 16)

Da instrukskommissionen i 2020 behandlede Inger Støjbergs krav om at adskille asylpar, blev tidligere statsminister Lars Løkke Rasmussen indkaldt for at afgive forklaring. Vidste han noget? Havde han et ansvar?

Baggrunden var, at statsministeren har det øverste ansvar for sine ministre og dermed en slags tilsynspligt, så når det kommer til hans kendskab, at en af hans ministre har handlet ulovligt, er det hans pligt at agere.

Det fik mig til at tænke på daværende statsminister Poul Schlüter, der i 1992 havde modtaget min rapport om Kulturministeriets medvirken til at vildlede EU-Domstolen under FDV's forfølgelse af Erik Viuff Christiansen. Jeg mente, at han burde have kendskab til de numre, de lavede i Kulturministeriet.

Og hvad gjorde han? Han nøjedes med at sende rapporten til det ministerium, jeg havde klaget over. Hvor intelligent var det lige? Min rapport blev håndteret af Peter Schønning, der øjeblikkeligt afslørede sig som Johan Schlüters mand med en ny, fantasifuld bortforklaring om ophavsretslovens § 25 (side 146).

Jeg må indrømme, at jeg i første omgang også faldt i tillidsfælden. Selvom jeg øjeblikkeligt kunne se, at svaret til mig ikke var andet end en bortforklaring, der hverken lignede Kulturministeriets svar til mig (side 81) eller Kulturministeriets svar til EU-Domstolen (side 112), troede jeg i en periode faktisk selv, at § 25 var begrænset til begrebet "kunstværker".

Jeg brugte meget tid på at undersøge juridiske kilder og retspraksis for at finde ud af, om der er defineret en forskel på "kunstværker" og "kunstneriske værker". Det viste sig ikke at være tilfældet, men det var skønne spildte kræfter. Jeg burde have startet med at kontrollere § 25, men Peter Schønning narrede mig til at tro, at jeg havde husket forkert, og at § 25 var begrænset til udgivne "kunstværker". Først senere bekræftede en genlæsning, at § 25 benyttede det altomfavnende ord "værket" i forbindelse med en udgivelse. Jeg kunne have sparet de undersøgelser.

Jeg prøvede at advare kulturminister Grethe Rostbøll personligt via bogen *Sådan tjener man 1 milliard kr.* Hun reagerede ved at blive fornærmet (side 226), og hun gav samme embedsmand, jeg havde navngivet, nemlig Peter Schønning, opgaven at bortforklare regeringens medvirken via et notat til Kim Behnke (side 148). Der var derefter tillige tale om, at en minister misinformerede Folketinget!

Det er mere end 29 år siden, og ikke ét eneste folketingsmedlem har gøet over Kulturministeriets - og specifikt Peter Schønnings - numre, selvom han udover at dække over Johan Schlüters etablering af FDV's udlejningsmonopol i retssagen mod Erik Viuff Christiansen også var med til at forhindre, at udlejningsdirektivet blev gennemført i Danmark, og at han senere vildledte Folketinget til at tro, at Danmark under forhandlingerne om infosoc-direktivet var kommet i mindretal i forbindelse med en drøftelse om afskaffelse af frihandel (kapitel 40).

Jeg forstår ikke, at Folketinget finder sig i det. Hvorfor tillader det, at Danmark regeres af sådanne svindlere! Er der tale om, at for meget tillid er ført til blindhed?

10. EU's konkurrenceregler (kapitel 29)

Fællesskabets hovedhjørnesten. Det var opfattelsen af EU's konkurrenceregler op igennem 80'erne forud for det indre marked: "Konkurrencebegrænsninger lægger ikke blot hindringer i vejen for skabelsen af et enhedsmarked i EF, men hæmmer også den økonomiske udvikling." (side 48)

Grundpillen i EU-samarbejdet har altid været et fælles marked, og store bøder er givet til virksomheder, der på forskellig vis har forbrudt sig mod det. Bare ikke FDV, som i 40 år har undgået EU's konkurrenceregler. I ingen af FDV's retssager mod videoimportørerne har konkurrencereglerne været prøvet, omend det er sket, at en dommer summarisk har afvist, at konkurrencereglerne har betydning.

Jeg var tæt på at skrive, at ingen dommer har anerkendt konkurrencereglernes betydning, men det vil være unfair over for retspræsident Arildsen. Han adskilte sig fra samtlige andre danske dommere ved at undersøge FDV's påstande og nå frem til et andet resultat end FDV. Han forstod problemet med adskilte markeder, hvor producenterne kan holde én pris i ét land og en anden pris i et andet land, og han stillede et præjudicielt spørgsmål til EU-Domstolen om det.

Endnu en gang fik FDV hjælp af Kulturministeriet og denne gang besynderligt nok også af Kommissionens repræsentant, og det lykkedes for dem at vildlede så meget om sagens substans, at EU-Domstolen opgav at besvare spørgsmålet.

Trods generaladvokatens forslag om at forelægge sagen igen afviste byrettens Ida Heide-Jørgensen og landsrettens Vogter at tillægge EU's konkurrenceregler betydning, og derfor blev Arildsens præjudicielle spørgsmål aldrig besvaret.

EU-Domstolen har aldrig taget stilling til FDV's beskyttelse af "deres" marked for udlejning af film og bedømt det danske forbud mod udlejning af importerede videogrammer i forhold til EU's konkurrenceregler.

Selvom låne/leje-direktivet havde til formål at sikre, at EU's virksomheder kan operere inden for hele det indre EU-marked på hjemmemarkedsvilkår (side 182), fik de britiske virksomheder Lightning Distribution, Home Entertainment Export og Pioneer LDCE aldrig adgang til det danske udlejningsmarked.

Og Kommissionen behandlede aldrig mine klager fra 1989 og 1993.

11. Regional konsumption - låne/leje-direktivet (kapitel 32)

Forestillingen om, at konsumptionsprincippet, der sikrer fri spredning af udgivne eksemplarer, skulle begrænses til EØS-området, hvorved frihandel med resten af verden forbydes, kan føres tilbage til perioden *efter* låne/leje-direktivet.

Af Kommissionens bemærkninger til konsumption ses, at formålet oprindeligt var, at spredningsretten "ikke kommer til at skabe nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked" (side 447). Under forhandlingerne udtalte brugernes repræsentanter, Det økonomiske og sociale Udvalg, at bestemmelsen lige så godt kunne udelades, da den blot sammenfatter EU-Domstolens retsafgørelser.

Direktivet blev enstemmigt vedtaget - og uden en debat om konsumption.

12. Regional konsumption - efter låne/leje-direktivet (kapitel 32)

Den ældste kilde, jeg har fundet med en mulig fortolkning i retning af forbud mod frihandel, er parlamentsmedlem Geoffrey Hoons spørgsmål den 7. december 1993 (side 451). Han er den første, der ikke forstod formålet med spredningsretten. Han hæftede sig ved bestemmelsens *formulering*, der i den afsluttende fase var ændret i forhold til det forslag, de havde forhandlet om. Og den afsluttende ordlyd kunne med tilpas ond vilje sådan set godt fortolkes som et forbud mod frihandel.

Den ældste kilde, jeg har fundet, hvor låne/leje-direktivet blev fortolket som et frihandelsforbud, er kulturminister Jytte Hildens forslag til en ny ophavsretslov af 9. februar 1994, L 197 (side 457).

Den næstældste kilde - og den første kilde, hvor Kommissionen bekendte kulør - er kommissær d'Archirafis svar til Geoffrey Hoon den 26. april 1994 (side 451). Han begrundede forbudsfortolkningen på ordlyden, og det selvom Kommissionen i forbindelse med ændringerne af ordlyden hver gang forsikrede, at der ikke blev ændret på indholdet. Det blev der så alligevel, og d'Archirafi begrundede det med risikoen for, at der på EU-markedet kunne komme billige varer fra tredjelandene. Øh, hvorfor mente Kommissionen, at billige varer i EU ville være et problem?

13. Regional konsumption - i Folketinget, del 1 (kapitel 34-35)

Jytte Hildens lovforslag, L 197, nåede ikke at blive behandlet, og ingen udtalte sig om forslaget om at erstatte international konsumption med regional konsumption. IFPI angreb Street Dance Records alligevel, og dét førte til debat (kapitel 34).

I den forbindelse fremførte Kulturministeriet løgn på løgn, som ingen politiker har forholdt sig til: Under direktivforhandlingerne var regional konsumption slet ikke opfundet som begreb endnu, ingen ønskede at begrænse frihandelen, der var ingen debat om spørgsmålet, og Danmark kom ikke i mindretal. Fire løgne!

Først da H. P. Clausen forlangte en undersøgelse, fik J. Nørup-Nielsen kolde fødder og erklærede ud af det blå, at direktivet ikke omfattede grammofonplader fra USA. Det viste sig senere, at det heller ikke var rigtigt.

14. Regional konsumption - infosoc-direktivet (kapitel 39)

Der var ikke debat om konsumption under forhandlingerne om infosoc-direktivet. Kommissionen havde jo besluttet, at international konsumption var afskaffet med låne/leje-direktivet, så der var ingen grund til at diskutere det igen. Kommissionen skrev endda i direktivforslaget, at det var udelukket at anvende international konsumption (side 527). Direktivet foranledigede ikke nogen debat om konsumption.

På baggrund af EU-Domstolens afgørelser i 1998 og 1999 var der medlemsstater, som ønskede spørgsmålet om konsumption på dagsordenen, men Kommissionen overbeviste dem om, at det ikke burde ske i forbindelse med infosoc-direktivet. Den forsikrede direkte, at konsumptionsordningen i infosoc-direktivet svarede til de eksisterende direktiver, så det var ikke en passende lejlighed (side 530).

15. Regional konsumption - i Folketinget, del 2 (kapitel 40)

J. Nørup-Nielsens forklaring holdt hverken på den ene eller den anden måde. Selv uden den ønskede ændring af ophavsretsloven fik IFPI skovlen under One Stop, og importen af billige CD-plader ophørte (side 512-514).

Johan Schlüter, der fortalte Politiken, at han havde "hjulpet" Kulturministeriet med at fortolke låne/leje-direktivet, var så utilfreds med J. Nørup-Nielsen, at han klagede til Kommissionen, og Kommissionen lyttede til ham.

Kommissionen truede med retssag, hvis ikke optagelseskriteriet blev fjernet (side 538), og Kulturministeriet kom omkring problemet ved at foregive, at det på grund af infosoc-direktivet var nødvendigt at afskaffe international konsumption. Det var forklaringen, da Kulturministeriet ville ændre § 19 (side 539-540).

Folketinget slugte løgnene råt. Kim Andersen (V) troede tydeligvis, det var et af hovedelementerne i infosoc-direktivet at afskaffe international konsumption, og at Danmark var kommet i mindretal (side 544). Kulturminister Brian Mikkelsen deltog i løgnene med en malerisk historie om, at diskussionen var ret umiddelbar og ret eksplicit, og at Danmark havde kæmpet med næb og kløer (side 548).

Hvis man ønsker sandheden, er det bare at slå op i låne/leje-direktivet og læse artikel 9 (artikel 7 i forslaget). Spredningsretten blev begrundet og indført i dette direktiv, og den blev givet til henholdsvis udøvende kunstnere, til producenter af musik, til producenter af film og til radio- og fjernsynsforetagender (side 447).

Jeg ved ikke, hvorfor ophavsmanden blev forbigået i låne/leje-direktivet, men han kom med i infosoc-direktivet. Det var "nyheden" i direktivets artikel 4 (side 526), men da ophavsmanden allerede havde en spredningsret i den danske ophavsretslov, burde rettigheden i EU-regi hverken føre til ændringer eller debat i Danmark.

16. Regional konsumption - i Silhouette-sagen (kapitel 36)

EU-Domstolens retspraksis er forpligtende EU-ret, så EU har ganske rigtigt med dommen i Silhouette-sagen afskaffet international konsumption. Det er imidlertid en overdrivelse at kalde det en politisk beslutning. Ikke én eneste politiker deltog i forhandlingerne ved EU-Domstolen, og ligesom i Laserdisken-sagen besluttede Kommissionen at hjælpe monopolerne. Begrundelsen var en regulær løgn om, at det indre marked ikke kan fungere med international konsumption (side 490).

17. Regional konsumption - gyldighed og fortolkning (kapitel 44-46)

Én ting er, at Kommissionen og EU-Domstolen ikke har lyst til at indrømme fejl. Det kan forklare, at ingen af dem i retssagen om gyldighed ville forholde sig til det faktum, at det indre marked snildt kan fungere med en ensartet gennemførelse af international konsumption. Noget helt andet er, at Kulturministeriet i Danmark valgte en fortolkning, som ikke alene er forskellig fra den fortolkning, der lå til grund for EU-Domstolens dom, men som ovenikøbet opdeler det indre marked i separate nationale områder i direkte strid med EU's grundlæggende formål!

18. Det store cover-up efter overfaldet på Laserdisken (kapitel 56-63)

Det er selvsagt et problem, når dommere dømmer i tillid til en ven i netværket, men det er endnu værre, når de med fuldt overlæg dækker over det, og derfor er behandlingen af overfaldet på Laserdisken den 29. november 2005 interessant. Der var tale om et decideret bagholdsangreb, omhyggeligt planlagt og udført af FDV's advokater. Her er en kort gennemgang af hovedelementerne.

Johan Schlüter forklarede Folketinget, at parallelimport er tilladt, medmindre der findes en rettighedshaver i Danmark, der kan og vil gribe ind (side 557). Hvis der ikke findes en rettighedshaver i landet, er det klart, at man kan importere (side 572). Dette fortolkningsbidrag er siden undertrykt af samtlige dommere. Dorete Bager gik et skridt længere og ændrede indholdet af udtalelserne i rettens eneste reference til Johan Schlüters fortolkningsbidrag (side 823).

Efter lovændringen orienterede jeg FDV, før jeg genoptog parallelimporten, og i den forbindelse lovede Torben Steffensen at lade høre fra sig, når han som svar på min henvendelse om eventuelle forbudte film fik en tilbagemelding fra FDV's medlemmer (side 589). Igen manipulerede dommerne, idet de ændrede indholdet af korrespondancen. De foregav i dommen, at jeg havde bedt om tilladelse, da jeg forhørte mig om forbud efter Johan Schlüters fortolkning (side 878).

Allerede den 29. januar 2003 truede Niels Bo Jørgensen med sagsanlæg (side 591), men først den 11. oktober 2005 reagerede han. Han var informeret om min parallelimport og tilbuddet om at respektere meddelte forbud (side 592). Derefter ventede han i årevis og bad om en uvarslet bevissikring, så jeg var afskåret fra at komme til orde, før bevissikringen var vel overstået (kapitel 56).

Selvom striden vedrørte fortolkningen af regional konsumption foranlediget af FDV's kovending, afviste Vestre Landsret at forelægge sagen for EU-Domstolen med henvisning til en løgn om, at spørgsmålet allerede var behandlet (side 888).

Under razziaen lagde Dorete Bager ikke skjul på, at hun følte sig nødsaget til at reagere, fordi henvendelsen kom fra FDV. Hun afviste ønsket om et retsmøde og bekræftede efterfølgende over for min advokat, at det efter hendes opfattelse var tilstrækkeligt, at jeg ville få lejlighed til at forsvare mig i justifikationssagen.

Bevissikringen blev således gennemført udelukkende baseret på tillid til FDV, men Niels Bo Jørgensen klokkede i det. Han foretog et "kontrolkøb", der skulle bevise for fogedretten, hvad jeg i virkeligheden gjorde fuldstændigt åbent til skue for hele verden. I sin iver efter at falde mig i ryggen glemte han at undersøge, om kontrolkøbet var foretaget i det samme selskab, han næsten tre år tidligere havde korresponderet med. Men det var det ikke. Jeg havde købt aktiviteterne tilbage fra anpartsselskabet. Kontrolkøbet blev foretaget i min virksomhed, og razziaen blev gennemført hos mig, men han anlagde sagen mod anpartsselskabet. Dorete Bager undersøgte ikke noget, så razziaen blev gennemført uden den grundlovspligtige retskendelse. Ikke mindst på grund af den fejl blev det efterfølgende afsløret, hvor langt dommerne vil gå for at dække over egne fejl og vennernes forbrydelser.

72. Fælles besked til adressaterne

> Lad mig slå fast: Jeg kender de officielle forklaringer på frihandelsforbuddet. Jeg ved, hvad du vil få at vide, hvis du spørger en ekspert i Kulturministeriet eller den juridiske verden. Måske mødes du endda med et lille smil: "Nå, du har hørt fra ham tossen i Aalborg? Himler han nu op igen? Hør her, det hænger således sammen..."

Særligt til Folketingets medlemmer

Jeg er ikke dummere, end at jeg efter de fire forsøg i 1989, 1995, 2002 og 2010 er klar over, at jeg ikke kan vinde en troværdighedskonkurrence mod embedsværket. Jeg forstår også, hvor svært det er at være politiker, og jeg misunder dig bestemt ikke. Den konstante kamp om din opmærksomhed fra lobbyister, som vil opnå et eller andet, den konstante mistro fra politiske modstandere, en kritisk presse, som ikke altid har indsigt nok til at stille intelligente spørgsmål, der oplyser debatten, men automatisk mistror hvert et ord, der kommer fra din mund. Og oven i alt det skal du leve med hadefulde, unuancerede kampagner på de sociale medier.

Hvornår i alverden skulle du få tid til at fordybe dig i komplicerede spørgsmål om immaterielle rettigheder, internationale konventioner, frihandel og EU? Når der ved din side er en troværdig ekspert, der kan forklare alt på en tilsyneladende forståelig måde, er det ikke så underligt, at du ender med at sætte din lid til ham.

Hvorfor denne kampagne netop nu?

Jeg fandt et enkelt positivt element i min kampagne for frihandel i 2002. Samtlige ordførere var enige med mig i, at frihandel var værd at kæmpe for, men jeg tabte troværdighedskampen. I sidste ende bakkede Folketinget op om Kulturministeriet og købte historien om, at Danmark under forhandlingerne om infosoc-direktivet var kommet i mindretal og således "desværre" var nødt til at afskaffe frihandel, det vil sige princippet om international konsumption.

Jeg søgte en løsning ad rettens vej. Enkelte politikere anerkendte, at jeg dermed tog kampen for et Folketing, som heller ikke ønskede regional konsumption, og jeg nåede også EU-Domstolen. I mellemtiden var Kulturministeriet gået videre og havde etableret en restriktiv fortolkning, der giver de såkaldte generalimportører unikke privilegier, der går langt ud over, hvad EU-traktaten tillader.

Jeg har med mellemrum orienteret Folketinget om dette og er også mødt frem for diverse udvalg. Men Folketinget har enten mistet interessen eller glemt alt om, at det har afskaffet frihandel. Imens stiger verdens ulighed fortsat. De rige bliver rigere, og resten får det sværere - og ingen iagttager forbuddet mod frihandel.

Jeg startede projektet, da det blev klart, at domstolene ikke vil tillade en retlig undersøgelse, der risikerer at ramme de økonomiske interesser hos vennerne i det netværk, de alle har økonomisk interesse i. Det problem måtte nødvendigvis også behandles, og det tog mig otte og et halvt år at få det hele med og nå hertil.

Hvorfor tror jeg på, at det bliver anderledes denne gang?

En spindoktor forklarede situationen sådan: "Vis mig en politiker, der indrømmer at have taget fejl, og jeg skal vise dig en politiker, der ikke bliver genvalgt."

Selvom Johan Schlüter endte sin karriere med en fængselsdom for bedrageri, vægrer de gamle politikere sig alligevel ved at tro, at han også narrede dem. Trods klar dokumentation er det stadig deres holdning: "Nej, nej, vi kan ikke tro, at han kunne finde på at lyve over for os. Det er Folketinget, du taler om. Det er nødt til at være sådan, at tossen fra Aalborg har uret. Ellers tog vi jo også fejl!"

Jeg håber, at der blandt de yngre politikere, som ikke havde noget i klemme, da Johan Schlüter regerede, er mere nysgerrighed. De høje danske forbrugerpriser er et anerkendt faktum, og der er gået 19 år, siden de lovede at få spørgsmålet om frihandel på bordet igen. Intet tyder på, at det er på vej til at ske.

Et andet element er internettet. Alle de dokumenter, ingen har orket at tjekke i årtier, er nu blot få klik væk. De sociale medier kan få den demokratiske funktion, at de hjælper til med at sprede sandheden om forbuddet mod frihandel. Det er da tankevækkende, at ikke ét eneste folketingsmedlem har været nysgerrig nok til at læse mine redegørelser og analyser og selv kontrollere mine oplysninger.

Bemærkninger til kapitel 73-81: De konkrete klager

Der er intet nyt i de næste ni kapitler, der alene er med af hensyn til adressaterne på side 3, for der har været mange svigt undervejs, og selvom de bunder i tilliden til Johan Schlüter, er det stadig svigt, der ikke burde ske i et retssamfund.

Personligt tror jeg, at Stausbøll og Anette Burkø (kapitel 60) grundlæggende er gode dommere, der "bare" ville løse deres kollegers problem med et minimalt spild af ressourcer. De opdagede aldrig, hvad de var en del af, men det gør ikke problemet mindre. En dommer er ikke upartisk, når han tror så meget på en part, hvad enten det er en kollega eller en ven i netværket, at alt andet ignoreres. Det var situationen for de fleste dommere, men det bør ikke finde sted. Det efterlod Mette Langborg og Chr. Bache (kapitel 62) i samme kattepine som Lilholt (kapitel 25), og de valgte samme forkerte løsning. Det er ikke godt nok i et retssamfund.

Dette er også et slags eksperiment: Hvor langt rækker korruptionen? For at finde ud af det, må jeg specificere *hvem*, jeg anklager, og *hvad*, jeg klager over. Isoleret set kan de næste kapitlers skærpede opsummeringer ligne en kanonade af vilde anklager. Hvis du er adressat og har skudt genvej, får du måske det indtryk, og så er der kun én løsning: Læs forfra! Du vil forstå, når du når hertil igen.

Jeg bruger ord som "løgn" og "manipulation", selvom det er fyord, fordi de ord bedst beskriver situationen. Her er det ikke målet at være diplomatisk.

Lad mig afslutningsvist præcisere forskellen på korruption og bestikkelse: Noget er korrupt, når det er råddent og ikke længere fungerer. Det ændres ikke af, at de anklagede mennesker var i god tro. De løste ikke deres opgave. Nu får vi se, om kontrolmyndighederne er opgaven voksen, selvom retsstaten vil få ridser i lakken.

73. Til Margrethe Vestager personligt

Bogen er skrevet til dig i egenskab af konkurrencekommissær, men jeg håber også, du har vilje til personligt at engagere dig i løsningen af et af EU's økonomiske problemer - og en af de legitime grunde til den EU-modstand, der førte til Brexit. Jeg taler om det forbud mod frihandel, som embedsmændene trak ned over hovedet på os.

Vil Kommissionen være med til at redde EU?

Det lyder måske som et retorisk spørgsmål, men det er det ikke. Spørgsmålet er vokset i mit hoved igennem fire årtier, hvor monopolerne non-stop har angrebet mit samarbejde med diverse britiske virksomheder, mens Kommissionen enten har forholdt sig passivt eller direkte har støttet monopolernes uhyrlige løgne. Nogle af mine britiske venner er i dag lykkelige over at være sluppet ud af det korrupte foretagende, som de af et ærligt hjerte opfatter EU.

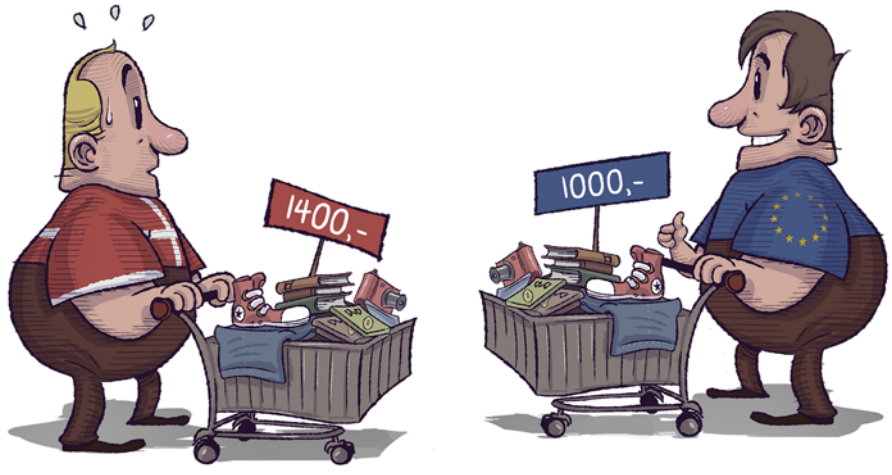
Der er vel flere årsager til Brexit, men jeg fokuserer på et enkelt stort problem, der optager mig, og som optog mange briter: EU's forbud mod frihandel.

- Sludder, EU er garant for frihandel, tænker du måske på tærsklen til at smide bogen ud, for hvorfor spilde tiden på en EU-modstander med knald i låget?

Jamen, jeg er tilhænger af Den Europæiske Union! Det smerter utvivlsomt mig mere end nogen anden, at Fællesskabets mål igennem årtier er blevet undergravet af korrupte embedsmænd, så vi i stedet for et område uden indre grænser har fået et opdelt Europa, hvor det i næsten hele udlejningsbranchens levetid var umuligt for danske videoudlejningsforretninger at samarbejde med producenter i de andre medlemsstater. I 1988 var al udlejning i Danmark kontrolleret af Foreningen af Danske Videogramdistributører - på nær min udlejning. Af særlige årsager lod de mig være i fred indtil 1992, og siden da har FDV kontrolleret al udlejning.

Siden 2002 har det tillige været forbudt at handle med varer fra tredjelandene uden om den danske generalimportør. Altså almindelige handelsvarer. Indtil 2002 kunne danske butiksejere gå ud på det store verdensmarked og købe alle mulige slags varer, men nu er retten til at importere forbeholdt generalimportøren. I min branche kræver import af film på DVD således en tilladelse fra FDV, og det er på forhånd udelukket, at FDV vil give en sådan tilladelse.

Der er intet nyt i dette, og jeg har peget på problemerne før. Allerede i 1989 klagede jeg til Kommissionen over monopolstyret i den danske videobranche, men anonyme embedsmænd sørgede for, at dokumentationen vedrørende overfaldene på videoudlejer Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek ikke blev behandlet og heller ikke kom frem til de relevante personer. Hvis Kommissionen havde læst truslerne og erstatningskravene mod Risskov Bibliotek og korrespondancen med den forbløffede britiske leverandør, Beckmann Home Video (side 139), havde den sikkert ikke i forslaget til låne/leje-direktivet skrevet, at man ikke kunne vurdere virkningen af udlåns- og udlejningsretten i Danmark (side 184, afsnit 22).

Dine næste mål som EU's konkurrencekommissær?

Jeg har fulgt din karriere som konkurrencekommissær. Jeg var begejstret, da du blev udnævnt i 2014. På det tidspunkt havde mit projekt karakter af et åbent brev til daværende kulturminister Marianne Jelved, og min ambition var begrænset til at få hende til at forstå, at Kulturministeriets fortolkning af regional konsumption er unødvendig restriktiv og samfundsskadelig. Det var ambitionen at få hende til at acceptere den anlagte retssag om ophavsretslovens fortolkning (kapitel 47).

Da du blev udnævnt, gjorde jeg dig til min primære adressat, og jeg øgede ambitionen. "Jeg vil redde EU," sagde jeg til mine omgivelser, og hvis du vil være med til det, kan vi i hvert fald gøre EU sundere og stærkere.

Det er et åbent brev, for jeg har ikke ubetinget tillid til, at du får lov til det. "Hun gider da ikke læse dit brev," siger mine venner, og jeg ser også for mig en hær af embedsmænd, der i virkeligheden holder med monopolernes lobbyister, og som vil gøre alt for at tale dig fra at pille ved det lukrative danske marked.

Jeg må også tilstå, at jeg er skuffet over dine svar til Martin Krasnik i *Deadline.* Det bekymrede dig ikke, at forbrugerpriserne i Danmark er meget højere end i de andre medlemsstater. I 2020 lå de ifølge Eurostat 40 % over EU-gennemsnittet.

denskjultekorruption.dk/video62

Margrethe Vestager, 22. oktober 2014

denskjultekorruption.dk/video63

Anders Samuelsen, 26. juni 2016

Den måske mest fornuftige kommentar til Brexit kommer fra Anders Samuelsen: "Man skal tilbage til kernen, fuldstændig ligesom når en virksomhed er begyndt at brede sig over for mange ting. Så er den eneste rigtige vej frem at finde tilbage til kerneydelsen, og kerneydelsen for EU er fred, frihed og frihandel."

Da jeg i 1985 indledte mit samarbejde med det britiske selskab Lightning, blev konkurrencereglerne omtalt som "Fællesskabets hovedhjørnesten". Da Danmark havde sagt ja til det indre marked, var jeg overbevist om, at EU ville beskytte mig mod FDV's eventuelle indblanding, men nej. Når det kommer til realpolitik, altså de konkrete sager, hvor konkurrencereglerne overtrædes, vender Kommissionens embedsmænd ikke alene det blinde øje til, men hjælper monopolerne med løgne og manipulationer, der må have fået lobbyisterne til at juble af begejstring.

Denne bog - og de over otte års arbejde, der ligger bag - er alt andet lige udtryk for en tro på, at EU har en lys fremtid for sig, *hvis* frihandel genindføres, og *hvis* det indre marked realiseres. Spørgsmålet er, om det er vigtigere for dig end at dække over de løgnagtige embedsmænd, der i praksis arbejder for monopolerne? Det finder vi ud af, når det bliver klart, hvad du gør ved klagerne i næste kapitel.

Baggrunden for mine klager over udlejningsmonopolet (side 140 og 308)

Forbuddet mod Erik Viuff Christiansens udlejning i 1984 blev nedlagt, fordi det lykkedes for Johan Schlüter at aflede opmærksomheden fra ophavsretslovens § 25, så kun § 23, der intet havde med videogrammer at gøre, blev undersøgt (side 99). Johan Schlüters største løgn i fortsættelsen var historien for EU-Domstolen om, at der fandtes en særlov om udlejning af filmværker, og at det var dén særlov, der var anfægtet i sagen. Løgnen blev støttet af den danske regering og suppleret med den oplysning, at det ved spørgsmålets stillelse lægges til grund, at det ønskede forbud mod udlejning "udøves på samme måde, hvad enten der er tale om importerede videogrammer eller indenlandske videogrammer" (side 106). Når det er tilfældet, påvirkes samhandelen mellem medlemsstaterne selvsagt ikke af loven.

Intet forhindrer EU-Domstolen i at tage stilling til fiktive love eller situationer, og spørgsmålet var sådan set relevant nok set i lyset af særloven om udlejning af CD-plader, der i 1985 var indført i ophavsretslovens § 23 (side 73).

Jeg er måske den eneste ud over Johan Schlüter, der vidste, at EU-Domstolen ikke havde godkendt FDV's autorisationssystem, der gjorde det forbudt at udleje importerede film, og vidste, at ophavsretslovens § 25 tillod både salg og udlejning af udgivne eksemplarer. Det ville være risikabelt at angribe min udlejning på det tidspunkt. Johan Schlüter måtte derfor først narre Folketinget til at indføre en lov om udlejning, der lignede den lov, han havde beskrevet for EU-Domstolen.

Han fik ophavsretslovens § 23, stk. 3, vedtaget uden debat ved at foregive, at den slet ikke handlede om udlejning. Han påstod, at bestemmelsen var nødvendig for at lovliggøre årtiers frie salg af smalfilm og videogrammer.

Ikke alle af Johan Schlüters manipulationer og løgne vedrører EU-retten, men nogle af dem gør, og i den forbindelse vil jeg stille nogle opklarende spørgsmål.

Spørgsmål 1: Afhænger fortolkningen af EU-retten af varen?

Hvordan læser du EU-Domstolens dom i Imerco-sagen (side 56)? Ifølge Johan Schlüters svar til Kommissionen havde jeg misforstået ophavsretslovens § 25, der ifølge ham ikke havde noget med filmværker at gøre (side 140).

Imercos fajancestel må efter samme logik heller ikke være omfattet af § 25, for der blev også nedlagt forbud mod Dansk Supermarkeds salg af dette stel. Ifølge Johan Schlüter var det nødvendigt med en særlov om film for at tillade salg af videofilm. Efter samme logik var det også nødvendigt med en særlov om fajancestel for at tillade salget af *Slotsstellet*, ikke sandt?

Men forbuddet mod salg af *Slotsstellet* blev ophævet uden indførelsen af en særlov, hvorefter følgende spørgsmål trænger sig på: Skal EU-retten fortolkes anderledes for fajancestel end for film? Eller var mit, Jakob Stegelmanns og Palle Bo Schmidts *salg* af videofilm og smalfilm før 1989 lovligt uanset § 25, og uanset at der ikke eksisterede en særlov om salg af film? Og måske var Ole Andersen ikke en idiot, da han henviste til EF i debatten om *Rambo* (side 77)?

Spørgsmålet er relevant i forbindelse med viljen til at løse problemerne med den manglende konkurrence i Danmark. Danske dommere historieforfalsker gerne for at dække over Johan Schlüters løgne. Både en kulturminister og tre dommere har siden gjort salg af film forbudt for at få Johan Schlüters løgn til at give mening: Grethe Rostbøll (side 147), Mogens Christensen (side 259), Knud Arildsen (side 326) og Ida-Heide Jørgensen (side 397). Hvad mener du om den tids salg af film?

Min klage fra 1989

Johan Schlüters vellykkede trick i fogedretten i 1984 var ikke baggrunden for min klage. Ej heller løgnen for EU-Domstolen om særloven om udlejning. Heller ikke den efterfølgende historie om, at det var EU-Domstolen, der havde grebet ind og forbudt parallelimporten (side 126-127). Grundlaget for klagen var FDV's andet angreb på Erik Viuff Christiansen (side 137), fordi det var klart, at præmisserne fra EU-Domstolens dom var overtrådt. Forbuddet mod udlejning blev nemlig ikke udøvet på samme måde for FDV's egne udgivelser.

Det fremgår af fogedsagen, at Erik Viuff Christiansen skulle tvinges til at lease de meget dyrere videogrammer af FDV. Jeg klagede til Kommissionen, da det var muligt at dokumentere, at jagten på Erik Viuff Christiansen gik ud på, at FDV ville have det danske udlejningsmarked for sig selv. Forbud blev ensidigt nedlagt mod de importerede videogrammer, og de udlejere, der havde samhandel med britiske leverandører, blev mødt med leveringsnægtelse.

Prisniveauet i Danmark for udlejning af videokassetter var næsten tre gange højere end prisniveauet i Storbritannien, og det kunne kun fastholdes, fordi alle, der ville operere på udlejningsmarkedet i Danmark, var tvunget til at adlyde FDV. Når en branche på den måde isolerer det danske marked, kan prisniveauet holdes kunstigt højt, og dét er årsagen til de spektakulært høje danske forbrugerpriser.

Min klage fra 1993

Min klage blev aldrig behandlet. Selvfølgelig frygtede jeg, at min egen udlejning af LaserDiscs under samarbejdet med Lightning ville blive angrebet, og jeg søgte hjælp hos Kommissionen foranlediget af dens eget informationsmateriale, og jeg bad om hurtig indgriben på grund af de aktuelle trusler mod Risskov Bibliotek og Erik Viuff Christiansen. Intet skete, og Kommissionens embedsmænd begravede den dokumentation, der afslørede, hvorfor der ikke skete udlån af videofilm fra de danske biblioteker: De turde ikke på grund af truslerne fra FDV og IFPI!

> **Spørgsmål 2: Havde Beckmann Home Video uret?**
>
> Beckmann Home Video skrev til Risskov Bibliotek: "The copyright holder of one of the films in question, having agreed to films being lent or shown in UK public libraries, cannot then object to you as librarians doing exactly the same thing in Denmark." (side 139)

Faktisk havde FDV og IFPI intet at skulle have sagt om disse videogrammer, der var udgivet af helt andre rettighedshavere.

I 1993 var låne/leje-direktivet vedtaget, men det danske udlejningsmarked var fortsat isoleret. FDV havde fået nedlagt forbud mod min udlejning af LaserDiscs, der nu også vedrørte udgivelser fra Pioneer, som forsøgte at relancere LaserDisc-systemet i Europa baseret på disse udgivelser. Konkurrencen til det teknologisk og kunstnerisk ringere VHS-system blev på den måde svækket af FDV.

Under fogedsagen blev det afsløret, at FDV's rettigheder blot var almindelige licensaftaler til videokassetter (side 288), men det afholdt ikke FDV fra at bruge dem til at forhindre markedsføringen af LaserDisc-systemet.

Jeg klagede igen. Jeg var utilfreds med, at Kommissionen accepterede FDV's isolering af det danske udlejningsmarked, og jeg var havnet i en meget vanskelig situation på grund af Kommissionens passivitet. Det var også en utålelig situation for Pioneer, der ganske vist ikke var involveret i retssagen som part, men som af konkurrenterne på det danske videomarked var afskåret fra at markedsføre deres egne LaserDisc-udgivelser ved udlejning!

Licensaftalen er gengivet i kendelsesprotokollen for Retten i Aalborg fra 1992. Siden har FDV undladt at dokumentere noget som helst. De fører sig bare frem, som om det er en naturlov, at de har de rettigheder, de påstår, at de har (side 163), men FDV har i retssagerne aldrig fremlagt andet end almindelige licensaftaler.

> **Spørgsmål 3: Hvordan vil Kommissionen besvare Pioneers spørgsmål?**
>
> Pioneer støttede min klage til Kommissionen og trådte ind i retssagen som bi-intervenient. Pioneer spurgte i den forbindelse Kommissionen (side 323): "Er det i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne, at distributionen af de eksemplarer af LaserDiscs, som Pioneer har bragt på markedet i England, i Danmark forhindres af en dansk distributør af videobånd?" Svar savnes stadig!

Kommissionens embedsmænds støtte til FDV's udlejningsmonopol

Med "skjult korruption" i titlen menes også korruption inden for Kommissionen. Nej, ikke dig og dine politisk udpegede kolleger, men de embedsmænd, som i de konkrete sager agerer på vegne af Kommissionen. Det er her, problemet ligger. Embedsmændene dækker over konkurrencebegrænsningerne i Danmark.

Meget havde set anderledes ud, hvis embedsmændene havde taget mine klager, Pioneers spørgsmål og det indre marked alvorligt, men i skræmmende omfang er de mere loyale over for de forbrydere, der opdeler det indre marked for at kunne tage overpriser i de rige medlemsstater. Ingen behandlede mine klager. Ingen ville tale med mig. Jeg måtte kæmpe alene i seks lange år, før jeg fik spørgsmålet om markedsopdelingen og EU's konkurrenceregler for EU-Domstolen, og så viste det sig sandelig, at Kommissionens embedsmænd kæmpede side om side med FDV for at undgå, at konkurrencereglerne blev anvendt og det præjudicielle spørgsmål besvaret. Kommissionen ville ikke realisere det indre marked for udlejning!

Kommissionens aktive indsats med løgne, manipulationer og kovendinger til fordel for FDV's ønske om at holde importerede videogrammer ude af det danske udlejningsmarked er ikke mindre end rystende. Jeg kunne ikke undgå at miste en del respekt for Kommissionen. Jeg fik i stedet forståelse for den britiske "leave"-vælgers ønske om at forlade EU. Når Kommissionen arbejder på den måde, er det ikke så underligt, at EU-borgerne mister tilliden til EU.

Efter Warner-sagen var der en periode, hvor det så ud til, at Kommissionen tog Fællesskabet seriøst og var indstillet på at gennemføre det indre marked også på udlejningsområdet. Forslaget til låne/leje-direktivet er fremragende, og samtidig blev *European Video Review* udgivet med EU-støtte for at informere om det. Skal man tro *European Video Review,* var ophavsmændene og parallelimportørerne de store vindere, da udlejningsretten blev harmoniseret (side 190).

Piben fik en helt anden lyd, da spørgsmålet om FDV's markedsopdeling nåede EU-Domstolen. Her deltog embedsmændene i den vildledningsaktion, der endte med, at EU-Domstolen undlod at besvare spørgsmålet. Resultatet blev, at FDV's markedskontrol kunne fortsætte uanfægtet. Den gælder principielt den dag i dag.

Da sagen i 1997 blev sendt til EU-Domstolen, og Kommissionen skulle afgive et skriftligt indlæg, skete det på basis af følgende: Informationerne i Warner-sagen, min klage fra 1989, låne/leje-direktivet (og herunder debatten i *European Video Review*), min og Pioneers klage fra 1993 samt byrettens forelæggelse.

Jeg forventede derfor, at Kommissionens embedsmænd ville forholde sig til dette, men det gjorde de ikke. Tværtimod vildledte de både om Warner-sagen og om låne/leje-direktivet, de ignorerede problemstillingen i mine to klager, og som prikken over i'et ignorerede de det præjudicielle spørgsmål og rettens beskrivelse af det konkurrenceretlige problem.

Om Kommissionens indlæg var skrevet af Johan Schlüter selv, kunne det ikke have været mere manipulerende og vildledende. Det uddybes på de følgende sider.

1. Embedsmændene om det præjudicielle spørgsmål (side 328)

Det præjudicielle spørgsmål omhandler to medlemsstaters rettighedshavere, hvor den ene vil håndhæve en markedsopdeling og forhindre den anden i at få adgang til markedet. Det fører med rettens ord til, "at udlejning sker til een pris i eet land og en anden pris i et andet land." Retten tilføjede, at udlejningsmarkedet udnyttes gennem de til enhver tid fastsatte salgspriser.

Kommissionen vidste selvfølgelig godt, at det var sådan, man gjorde. Det var formuleret af Norman Abbott, formanden for den britiske brancheorganisation: "We believe that it is up to the copyright owners, authors or licensees to recover the royalties they require in respect of the subsequent rental of their products by setting the prices to wholesalers and retailers accordingly" (side 189), og det blev bekræftet af den britiske regering i sagen: "Disse eksemplarer er forbundet med en ret til udlejning til almenheden i Det Forenede Kongerige." (side 338)

Fremgangsmåden var så effektiv, at det britiske udlejningsmarked blev udråbt som EU's håb. I starten af 90'erne udgjorde det 38,5 % af EU-markedet (side 333), men Kommissionens indlæg vedrørte hverken videobranchens velkendte måde at fungere på eller det stillede spørgsmål. I stedet foregav Kommissionen på bizar vis, at spørgsmålet handlede om, hvorvidt udlejningsrettighederne er genstand for konsumption (afsnit 10 i Kommissionens indlæg).

2. Embedsmændene om konsumption og offentlig fremførelse

Kommissionen tog udgangspunkt i det irrelevante faktum, at princippet om konsumption ikke finder sted ved offentlig fremførelse (afsnit 13). Derefter lagde den til grund, at udlejning har samme karakter som offentlig fremførelse, hvorefter den konkluderede, at udlejningsretten ikke konsumeres ved samtykke (afsnit 30). I afsnit 31 støttede Komissionen den sære konklusion på Warner-sagen. Det giver slet ingen mening, idet Johan Schlüters forsøg på at sammenligne udlejning med offentlig fremførelse blev afvist af generaladvokaten (side 115), og fordi det af forelæggelsen fremgik, at udlejningsretten konsumeres ved samtykke (side 105).

Embedsmændenes logik minder om den matematiker, der havde regnet sig frem til, at en humlebi ikke kan flyve. Min fysiklærer var meget klar om den påstand: "Så må beregningerne være forkerte, for en humlebi kan godt flyve."

EU-Domstolen godkendte faktisk en lov, der var beskrevet sådan, at eneretten til udlejning konsumeres, når rettighedshaveren giver samtykke til udlejning. Det er et faktum. Når Kommissionen teoretiserer sig frem til det modsatte resultat, må ræsonnementet nødvendigvis være forkert.

Den forsøgte derefter at begrunde den reelle kovending med Johan Schlüters argument om, at det ellers ikke er muligt at sikre ophavsmænd til film et vederlag, der står i forhold til det faktiske antal udlejninger. Hvorfor inddrage den vildand? Hverken i Danmark eller Storbritannien var der etableret et system, hvor betaling af vederlag for udlejning stod i forhold til antallet af udlejninger!

3. Embedsmændene om tilladelse uden for England

Allerede i afsnit 1 manipulerede Kommissionen: "Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at indehaverne af ophavsrettighederne ikke har givet tilladelse til udlejning af laserdisketterne uden for England."

Det stod der ikke noget om i forelæggelseskendelsen, og hvis det var rigtigt, efterlader det spørgsmålet: Er et sådant forsøg på at opdele Fællesskabet tilladt ifølge konkurrencereglerne? Det fremgår dog af teksten på Warner Home Videos udgivelser, at udlejning *uden* for EU kræver licens, hvilket normalt betyder, at det er unødvendigt med en licens ved udlejning *inden* for EU, og Pioneer var gået ind i sagen, fordi de ønskede pladerne udlejet. Udlejningen var blevet forbudt af FDV, men udlejningen i Danmark var ikke noget problem for udgiverne selv.

Alle britiske videogrammer var udgivet i den forventning, at videoudlejerne ville købe dem og udleje dem. Det var undersøgt af den britiske regering allerede i Warner-sagen: "Fordi man på denne måde kan skaffe pengene til betaling af de licensafgifter, der skal betales ved fremstillingen af videogrammet." (side 113)

Ingen britisk videoudlejer kunne fremvise en positiv tilladelse til udlejning, og ingen britisk udgiver havde udtrykt ønske om, at filmene ikke skulle udlejes. Det var specifikt FDV (og Warner), der ville isolere det danske udlejningsmarked.

4. Embedsmændene om ophavsretsloven og låne/leje-direktivet

§ 23, stk. 3, er citeret i forelæggelseskendelsen, men den blev gengivet alternativt af Kommissionen, der med tanke på FDV skrev: "Efter dansk ret kræver udlejning af filmværker tilladelse fra indehaverne af ophavsrettighederne." Det er lidt af en omskrivning. I virkeligheden var ophavsmændene gået ind i sagen på min side i protest mod, at FDV agerede på deres vegne og i strid med deres ønsker.

På intet tidspunkt anerkendte Kommissionen filminstruktørernes rettigheder. Det står i skærende kontrast til bemærkningerne i forslaget til låne/leje-direktivet. Kommissionen omtalte her ophavsmændene som komponister og filminstruktører (side 184). Filminstruktørerne er endda defineret som ophavsmænd i direktivets artikel 2, stk. 2 (side 186).

Der var slet ingen anerkendelse af, at også filminstruktørerne og de udøvende kunstnere har hver sin selvstændige udlejningsret, og ingen løsning på, hvordan det i praksis skal håndteres, hvis udlejningsretten ikke konsumeres ved samtykke.

Retten havde anmodet om, at det præjudicielle spørgsmål besvares på grundlag af låne/leje-direktivet, og alligevel ignorerede embedsmændene fuldstændig det for alle harmoniseringsdirektiver direkte formål: "At industrien kan operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår." (side 182)

På intet tidspunkt var der en anerkendelse af, at Pioneer var trådt ind i sagen, fordi FDV - indehavere af rettigheder til konkurrerende udgivelser - havde forbudt udlejningen af Pioneers udgivelser i Danmark. Lightning, Pioneer, og HEX ville gerne operere på det danske marked på samme måde som på det britiske marked.

5. Embedsmændene om konkurrencebegrænsende aftaler

Kommissionen anførte i afsnit 48: "Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at der ikke er indgået konkurrencebegrænsende aftaler."

Det var det pure opspind med det formål at styrke Kommissionens forslag om, at EU-Domstolen skulle undlade at forholde sig til artikel 85 og 86 og sende sagen retur til Retten i Aalborg uden at besvare det præjudicielle spørgsmål.

Det var en klar vildledningsmanøvre i forhold til det præjudicielle spørgsmål, der beskriver det konkurrencemæssige problem som den adfærd, der opdeler det indre marked, så der kan tages forskellige priser i de to medlemsstater.

Spørgsmålet er måske lettere at forstå, hvis der sættes artikler, navne og lande på: "Er artikel 85 og 86 til hinder for, at FDV kan give tilladelse til udlejning af egne udgivelser af filmværker i Danmark og samtidig forhindre udlejning af de eksemplarer, de britiske licenshavere har udgivet i Storbritannien under stiltiende accept af, at eksemplarerne udlejes i Storbritannien."

Spørgsmålet har den sammenhæng med Warner-sagen, at de centrale betingelser fra dommen i Warner-sagen ikke var opfyldt mere. Som nævnt blev det dengang lagt til grund, at eneretten til udlejning udøves på samme måde, hvad enten der er tale om importerede videogrammer eller indenlandske videogrammer.

I Warner-sagen var der hverken givet tilladelse til udlejning i Danmark eller i Storbritannien. Johan Schlüter var nødt til at opfinde en særlov om udlejning og påstå, at udlejning var skadelig og derfor forbudt. Påvirkningen af samhandelen var indirekte, idet påstanden var, at rettighedshavernes forbud mod udlejning kun kunne håndhæves i Danmark på grund af en særlov. Havde Storbritannien haft en tilsvarende særlov, var udlejning naturligvis også forbudt dér. Men i 1997 var der ikke tvivl om, at FDV's forbud ensidigt var rettet mod de importerede film.

Den anden vigtige forskel var, at Storbritannien havde indført en udlejningsret til producenter, så det kunne ikke påstås, at udlejningen i Storbritannien skete uden deres accept. Alle producenterne ønskede, at videogrammerne blev udlejet. Ingen havde forbudt udlejning, selvom de havde mulighed for det. Retten kaldte det for stiltiende accept, og den britiske regering supplerede: "Disse eksemplarer er forbundet med en ret til udlejning til almenheden." (side 338)

Der var ikke tale om, at forskellige retsregler påvirkede samhandelen. Det var alene FDV's *adfærd*, der var årsag til, at de importerede videogrammer ikke måtte udlejes i Danmark - og selvfølgelig gik det ud over samhandelen inden for EU!

6. Embedsmændenes støtte til Warners åbenlyse løgn

Ingen løgn var for lille i forsøget på at påvirke EU-Domstolen til at lade være med at forholde sig til FDV's kontrol over det danske videoudlejningsmarked.

Reaktionen på Warners løgn om, at Warner Home Video (UK) slet ikke havde udgivet LaserDiscs i Storbritannien, var blot endnu et forsøg på at bruge en løgn som løftestang for, at det præjudicielle spørgsmål ikke skulle besvares (side 366).

Mine konklusioner om embedsmændenes skriftlige indlæg

Kommissionens embedsmænd gik målrettet efter at undgå, at der blev pillet ved FDV's monopol, og deres metoder var nøjagtigt som Johan Schlüters. Så hvis du, Margrethe Vestager, virkelig ønsker at sikre, at konkurrencen fungerer i EU, bør du måske rette fokus mod embedsmændenes lidt for tætte forhold til lobbyisterne. Hvis du anerkender, at embedsmændenes manipulationer er et problem, kan du se bort fra følgende spørgsmål, men i modsat fald forventer jeg meningsfyldte svar.

Spørgsmål 4: Hvorfor kovendingen om artikel 36 efter Imerco-sagen?

Kommissionen udtalte da om artikel 36 (side 57): "Da Fællesskabet udgør et økonomisk enhedsområde, er en territorial begrænsning af ophavsmandens samtykke ikke mulig inden for Fællesskabet, ligesom den heller ikke er mulig inden for en medlemsstat." Samme synspunkt lå bag Beckmann Home Videos svar til Risskov Bibliotek (spørgsmål 2). Hvorfor Kommissionens kovending?

Spørgsmål 5: Hvad betyder "Et område uden indre grænser"?

Vil du være venlig at forklare begrebet "et område uden indre grænser"? For mig savner det sammenhæng med det faktum, at danske videoudlejere - trods harmoniseringen - aldrig fik lov til at udleje de samme videogrammer, deres kolleger i de andre medlemsstater måtte udleje, fordi de boede i Danmark.

Spørgsmål 6: At operere inden for hele det indre EF-marked?

Vil du være venlig at forklare begrebet "at operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår"? Lightning Distribution og Pioneer LDCE fik aldrig adgang til det danske udlejningsmarked, fordi det var forbeholdt for FDV's medlemmer. Vær venlig at forklare dette på en meningsfyldt måde.

Spørgsmål 7: Var støtten til European Video Review (EVR) berettiget?

Ifølge embedsmændene i Laserdisken-sagen havde EVR og de interviewede eksperter misforstået alle elementerne i låne/leje-direktivet. "The Commission doesn't want borders", stod der. Det passer ikke. Issue 2 havde overskriften: "Single Market Boosts Parallel Imports", men det er også forkert. Det er stadig strengt forbudt at parallelimportere udlejningsprodukter, som det handler om. Man kunne læse, at EU-Domstolen advarede Warner: "When Europe's borders disappear, parallel importers will be considered free-market entrepreneurs," men HEX fik aldrig adgang til det danske marked. Endelig kunne man læse, at ophavsmændene var blandt vinderne. Men ophavsmændene har intet fået! Hverken vederlag for udlejningen eller kontrol over udlejningen af deres film.

Hvis embedsmændene i Laserdisken-sagen har ret, har EVR misforstået alt og har ikke fortjent EU-støtte. Trods mine officielle, formelle klager har der ikke været den mindste sprække i muren omkring udlejningsmarkedet i Danmark.

Spørgsmål 8: Hvorfor kovendingen om konsumption ved samtykke?

Uanset at særloven om udlejning af filmværker i Warner-sagen var opdigtet til lejligheden, var den beskrevet sådan, at konsumption indtrådte ved samtykke, men Kommissionen argumenterede alligevel for det modsatte.

Hvorfor har Kommissionen vendt sig mod det princip, der sikrer, at musikindustrien og filmindustrien begge kan fungere, som de hver især ønsker - med et salgsmarked og et udlejningsmarked? Og hvorfor skal det nye princip gælde for licenstagerne, men ikke for ophavsmændene og de udøvende kunstnere?

Spørgsmål 9: Vil du forklare disse ord fra indlæggets afsnit 38? (side 344)

Embedsmændene skrev i afsnit 38: "Det forhold, at honorering af indehaveren af enerettighederne er knyttet til hvert enkelt udleje eller det antal sandsynlige gange, eksemplaret udlejes, sikrer, at indehaveren af eneretten opnår honorering af sine rettigheder, hvilket ikke ville være tilfældet, såfremt eksemplaret frit kunne udlejes på det danske marked." Kan du forklare mig logikken?

Det var et anerkendt faktum, at vederlag blev betalt på den måde, at det var lagt på videogrammets pris. Det fremgik af Warner-sagen, det blev forklaret under direktiv-forhandlingerne, det var baggrunden for det præjudicielle spørgsmål, og det blev forklaret én gang til af den britiske regering i sagen, så hvorfor i alverden blande en forestilling om vederlag pr. udlejning ind i sagen?

Når vederlaget for udlejningen er lagt på prisen, er der ikke forskel på, om videogrammet købes af en britisk eller dansk videoudlejer. Hvorfor det vrøvl? Det handlede ikke engang om at beskytte et mere retfærdigt dansk system, for heller ikke FDV opkrævede vederlag i forhold til antallet af udlejninger.

Da bemærkningen hverken har relation til det præjudicielle spørgsmål eller til virkeligheden, ses ikke andet formål end at vildlede om problemstillingen.

Spørgsmål 10: Hvorfor indførtes aldrig et betaling pr. udlejning-system?

Jeg udlejede som en salgsfremmende foranstaltning og havde kun relativt få udlejninger pr. eksemplar. Jeg var derfor tilhænger af, at vederlag opkræves i forhold til antallet af udlejninger. Da Kommissionen tilsyneladende støttede et sådant opkrævningsprincip, undrer det mig, at den aldrig satte initiativer i gang for at indføre dette. Nu er der gået 23 år, og intet sted i EU har udlejerne betalt vederlag i forhold til antallet af udlejninger!

Spørgsmål 11: Hvad med ophavsmændenes vederlag?

På baggrund af embedsmændenes dybfølte retfærdighedssans, som udtrykkes i Laserdisken-sagen, kan det kun undre, at Kommissionen aldrig sørgede for, at ophavsmændene fik vederlag i forbindelse med udlejningen af deres værker. Jeg tænker på filminstruktørerne, der i Danmark aldrig så noget til et vederlag for udlejningen på trods af låne/leje-direktivets artikel 4 (side 376).

Forbuddet mod frihandel med tredjelandene

Hvis man lytter til Folketingets medlemmer, dig, dine kolleger, og medlemmerne af Parlamentet, får man indtryk af, at der er frihandel mellem EU og det meste af resten af verden. Bortset fra den kortvarige debat i 2002, hvor der var skepsis over for kulturministerens forslag om at forbyde frihandel (kapitel 40), taler alle som om, at EU ikke alene tillader, men også sikrer frihandel med tredjelandene.

Det passer bare ikke! Hvis det var tilladt for butikkerne at købe Converse' sko på det frie marked, ville mange utvivlsomt gøre det. Dommen over Coop, Harald Nyborg og Lidl er ikke fri fantasi (side 536). Når butikkerne i Danmark tvinges til at købe af den autoriserede danske generalimportør, kan det ikke undgå at føre til kunstigt høje priser, og det slår igennem i prisundersøgelserne.

Siden 2005 har jeg selv været underlagt domstolenes forbud mod at importere DVD-film fra tredjelandene uden tilladelse fra FDV. Forbuddet blev stadfæstet i en ankesag ved Vestre Landsret den 11. januar 2016. Selvom ingen af de berørte film var udgivet af FDV, har landsretten bestemt, at det er ulovligt at importere og sælge DVD-plader fra tredjelande uden FDV's tilladelse. FDV har hertil meddelt, at deres medlemmer kun giver tilladelse til videresalg af egne udgivelser. Gid du ville åbne øjnene for den virkelighed, vi butiksejere i Danmark lever under.

En række udtalelser og tiltag fra politikerne, EU og Kommissionen giver absolut ingen mening i min virkelighed. Lad mig nævne tre eksempler.

Eksempel 1: EU's konkurrencekommissær Mario Monti (side 535)

En af dine forgængere som EU's konkurrencekommissær, Mario Monti, talte i 2001 om DVD-systemets regionalkoder: "We do not permit a system which provides greater protection than the intellectual property rights themselves, where such a system could be used as a smoke-screen to allow firms to maintain artificially high prices or to deny choice to consumers."

Eksempel 2: EU's frihandelsaftale med USA (side 668)

Handels- og europaminister Nick Hækkerup prøvede at bilde danskerne ind, at frihandelsaftalen ville spare en typisk dansk familie for 4.000 kr. årligt, og det baserede han på Kommissionens memo fra Bruxelles, den 14. juni 2013, hvor den skønnede, at en europæisk gennemsnitshusstand ville blive 545 EUR rigere, og EU's økonomi ville blive styrket med 0,5-1 % af BNP.

Eksempel 3: Afskaffelsen af told på DVD-plader fra tredjelande

Den 17. juni 2016 vedtog Rådet at bemyndige Kommissionen til at nedsætte tolden på en række teknologiprodukter. Det angivne formål var at udvide samhandelen med sådanne produkter. I den forbindelse blev den daværende told på 3,5 % på DVD-plader afskaffet (Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/1047 af 28. juni 2016).

Mine kommentarer til de tre udtalelser og tiltag

Ifølge EU-Domstolen i 1998 havde EU allerede med varemærkedirektivet i 1988 forbudt videresalg af varer fra tredjelandene. Det blev også understreget i 1997 af Kommissionen i bemærkningerne til infosoc-direktivet (side 527). Hvorfor sagde Mario Monti ikke, at regionalkoderne er glimrende, fordi de støtter EU's forbud mod at sælge amerikanske DVD-plader i EU?

Hvordan vil frihandelsaftalens fordele komme borgerne til gode, så længe den nationale generalimportør er den eneste, der må importere varerne? Når der ikke er nogen at konkurrere med, vil han selv score hele gevinsten (side 667)!

Og hvad hjælper det at fjerne told på varer, der er forbudt? Hvad med at tage første skridt først og ophæve *forbuddet* mod den samhandel, du vil have mere af?

Dommerne er blevet lovgivere, mens politikerne holdes i mørket

Det er min fornemmelse, at politikerne ikke aner, hvad der sker ved domstolene, hvor det i praksis bestemmes, hvordan forretningsdrivende som jeg skal agere på markedet. Hos os i den virkelige verden er der ikke frihandel.

I den virkelige verden bliver reglerne til foran dommere, der ikke kan eller ikke vil afsløre den manipulation, som lobbyisterne og embedsmændene angriber med.

Jeg præciserer, at jeg med "frihandelsforbud" mener afskaffelsen af international konsumption til fordel for regional konsumption, der håndhæves af domstolene i Danmark på den måde, at import fra tredjelandene til Danmark kræver tilladelse af den nationale generalimportør. I min branche kræves tilladelse af FDV.

Få politikere kender til frihandelsforbuddet af den gode grund, at det aldrig har været ønsket af politikerne. Ligesom FDV's udlejningsmonopol er det indført ved hjælp af manipulationer foran domstolene langt under politikernes radar.

Frihandelsforbuddets oprindelse og gennemførelse (kapitel 32-36)

Ifølge EU-Domstolen blev international konsumption afskaffet med vedtagelsen af varemærkedirektivet i 1988, men intet tyder på, at nogen var klar over det på det tidspunkt. Kommissionen har ikke begrundet afskaffelsen med andet end en dum løgn, og der har selvsagt heller ikke været en offentlig debat herom.

Kulturminister Jytte Hilden introducerede begrebet regional konsumption i et lovforslag den 9. februar 1994. Her fortolkede hun og embedsmændene låne/leje-direktivet sådan, at international konsumption skulle afskaffes (side 457), selvom det ifølge forarbejderne og forhandlingerne ikke var hensigten (kapitel 32). Hun blev senere støttet af kommissær d'Archirafi, der pludselig mente, at billige varer fra tredjelandene var et problem, også selvom de var lovlige (side 451).

I forslaget til infosoc-direktivet skrev Kommissionen, at regional konsumption allerede var indført af EU-Domstolen (side 527), men i Silhouette-sagen året efter lod den EU-Domstolen tro, at *politikerne* havde vedtaget regional konsumption, fordi det er den eneste måde at beskytte det indre markeds funktion (side 490).

Retssagen om afskaffelsen af international konsumption

Er det rimeligt at afskaffe frihandel, altså international konsumption, uden at lade politikerne behandle et forslag herom og uden en offentlig debat? EU-Domstolen understregede i 1999 i Sebago-sagen, at lovgiverne havde betonet, at international konsumption var afskaffet, men det er en helt forkert udlægning. Der var tale om en misforstået fortolkning af ordlyden i varemærkedirektivets artikel 7 (side 458). I 10 år havde ingen den mindste anelse om, at det var det, de havde gjort!

Laserdisken-sagen illustrerede tydeligt, hvor virkelighedsfjerne dommerne ved EU-Domstolen kan være, når de er under påvirkning af løgnagtige embedsmænd. Ingen understregede det så tydeligt som generaladvokaten i afsnit 15 (side 375), da han ikke var i stand til at se, hvordan ophavsmænd og producenter kunne opnå et rimeligt vederlag, når vederlaget blev lagt på prisen, selvom det altid har været måden at gøre det på. Han og resten af EU-Domstolen lod sig forlede til at tro, at Laserdisken-sagen handlede om, at jeg ikke ville betale vederlag i henhold til den danske ophavsretslov. Sagen illustrerede også, hvor besynderligt man kan læse en lov, for der stod intet om vederlag i ophavsretslovens § 23, stk. 3.

Varemærkeretten påvirkede mig ikke, men det gjorde ophavsretten. Jeg ville have anfægtet, at låne/leje-direktivet skulle forbyde frihandel, hvis ikke J. Nørup-Nielsen havde indført et optagelseskriterium og dermed sikret, at loven ikke kom til at omfatte LaserDiscs. På grund af betingelsen "berettiget interesse" havde jeg ikke mulighed for at anfægte, at Kommissionen først lod forstå, at bestemmelsen om konsumption af spredningsretten blot afspejlede EU-Domstolens praksis, og *bagefter* meddelte, at EU's politikere havde afskaffet international konsumption. Jeg fastholder, en sådan fremgangsmåde er uværdig for et demokrati.

Mon ikke d'Archirafi var påvirket af lobbyisterne? Jeg havde ikke mulighed for at anfægte fortolkningen af låne/leje-direktivet, fordi det ikke omfattede min import. Først efter ændringen af ophavsretsloven i 2002 kunne jeg gøre indsigelse.

Det problematiske begreb kaldes magtfordrejning. Kommissionen foregav, at en bestemmelse havde ét bestemt formål, men bagefter fik samme bestemmelse pludselig en helt anden og betydelig mere indgribende betydning.

Jeg anfægtede i samme ombæring, at afskaffelse af international konsumption er den eneste løsning, der sikrer det indre markeds funktion. Det passer altså ikke! Via en retssag mod Kulturministeriet og en beskrivelse af regional konsumption som et forbud mod import af DVD-plader fra tredjelande uden FDV's tilladelse nåede spørgsmålet om den påtvungne afskaffelse af international konsumption for EU-Domstolen, og så skete det minsandten igen (kapitel 44 og 45).

Med løgne, manipulationer og kovendinger kæmpede Kommissionens folk for det frihandelsforbud, som den internationale industri selvfølgelig håndhæver den dag i dag, så de kan få mere for deres produkter i EU til skade for EU's borgere. Igen skulle man tro, at Kommissionens indlæg var skrevet af lobbyisterne selv, for Kommissionens embedsmænd løj sig fra alle de problematiske spørgsmål.

1. Embedsmændenes alternative fortolkning af regional konsumption

Embedsmændene ignorerede, at den danske opfattelse af regional konsumption går ud på, at generalimportøren kontrollerer indførslen af varer til hans område. I Danmark er det FDV, når det drejer sig om filmværker, og den danske afdeling af IFPI, når det drejer sig om musik. I den danske fortolkning har hver medlemsstat en generalimportør. Regional konsumption opdeler altså EU-markedet.

Det er ikke fortolkningen fra Silhouette-sagen, der lægges til grund i Danmark. Jeg er med på, at en ensartet gennemførelse af regional konsumption principielt kan sikre det indre markeds funktion (side 455), men kun i den fortolkning, hvor en rettighedshaver - som i Silhouette-sagen - forbyder import til EU for *alle* og i *hele* EU. Den fortolkning, der er beskrevet i forelæggelsen, blev totalt ignoreret.

2. Embedsmændenes misopfattelse af det andet præjudicielle spørgsmål

I den danske fortolkning er det indre marked under alle omstændigheder opdelt, idet det er op til generalimportøren, om borgerne i den pågældende medlemsstat får adgang til de importerede eksemplarer fra tredjelandene. Det påvirker således ikke det indre markeds funktion, hvis man i Danmark vælger at tage denne ret fra generalimportøren og overlader det til Folketinget at bestemme.

3. Embedsmændene om spredningsrettens formål og oprindelse

Embedsmændene nævnte slet ikke låne/leje-direktivet, hvor spredningsretten blev indført og begrundet som et middel til at bekæmpe spredning af piratkopierede produkter (side 447). Embedsmændene afviste minsandten i indlæggets afsnit 27, at spredningsretten har noget at gøre med kampen mod piratkopier (side 634).

4. Embedsmændenes opfattelse af konkurrencekommissær Mario Monti

Ifølge embedsmændene var Mario Monti idiot. Et frihandelsforbud strider ikke mod EU's konkurrencepolitik, påstod de nu, og det påvirker ikke forholdet til de tredjelande, der ikke længere kan afsætte deres varer i EU via verdensmarkedet!

5. Embedsmændenes besynderlige opfattelse af ytringsfrihed

Embedsmændene afviste i afsnit 33, at forbuddet mod litteratur, musik og film fra tredjelandene har en negativ virkning på spredningen af ytringer. De fortsatte i det samme spor i afsnit 34, hvor de påstod, at regional konsumption "på ingen måde" forhindrer, at ytringer spredes, som ophavsmanden til ytringen ønsker at sprede. Jamen, Sydney Pollack og David Lynch ønskede de amerikanske udgaver spredt (side 631). Så tilføjes det i afsnit 40, at forbud mod litteratur, musik og film er "nødvendigt i et demokratisk samfund"! Jamen, hvem kan støtte et sådant vanvid?

Man må konstatere, at embedsmændene er uenige med FN. Da Myanmars militær blokerede for borgernes adgang til internettet, blev det kritiseret af FN's generalsekretær, der udtalte, at ytringsfriheden også skal sikre *adgangen* til information!

Spørgsmål til Kommissionen

Det store spørgsmål er, om du, Margrethe Vestager, og de andre i EU's ledelse vil dække over de embedsmænd, der i retssagerne modarbejder alt, hvad EU i øvrigt påstår at stå for, eller om I vil reagere på oplysningerne i dette åbne brev?

Spørgsmål 12: Hvornår kommer konsumption på dagsordenen?

Den 9. juni 2000 - på baggrund af de privilegier, EU-Domstolen havde givet til Silhouette og Sebago - bad en håndfuld medlemsstater om, at spørgsmålet om konsumption tages op til overvejelse (side 530). Er det ikke snart på tide?

Spørgsmål 13: Hvornår skal de 16 "nye" medlemsstater høres?

Det kom tydeligvis bag på Østrig, Sverige og Polen, at de med medlemskabet af EU blev forhindret i at handle frit med resten af verden. 16 medlemsstater var ikke med til at vedtage varemærkedirektivet i 1988 og det påståede forbud mod frihandel. Er det ikke på tide, at disse 16 medlemsstater høres?

Spørgsmål 14: Forklar international konsumptions skadelige virkninger!

Jeg udfordrer dig og EU's ledelse til at forklare, hvordan ensartet anvendelse af international konsumption kan bringe det indre markeds funktion i fare. Det var oprindeligt begrundelsen for at indføre regional konsumption (side 490).

Spørgsmål 15: Hvorfor er EU gået i opposition til OECD?

Hvorfor er billigere varer fra tredjelandene et problem (side 451)? Over for det synspunkt står OECD. KonkurrenceNyt, nr. 21/91: "Det er vigtigt, at de gavnlige virkninger af liberaliseringen af handelen - bl.a. billigere og bedre varer - realiseres" (side 61). Hvad er baggrunden for, at Kommissionen mener, at den internationale industri skal score alle gevinsterne via generalimportørerne?

Spørgsmål 16: Hvorfor ønsker Kommissionen regional konsumption?

Hvad vil Kommissionen opnå med regional konsumption, som ikke kan opnås med international konsumption? Hvilke fordele ser Kommissionen i et opdelt Europa med 27 generalimportører med monopollignende magt i eget område?

Afsluttende spørgsmål: Hvad har de danske forbrugere fået til gengæld?

I din samtale med Martin Krasnik i *Deadline* bekymrede det dig ikke, at vi her i landet betaler meget mere end borgerne i de andre EU-lande. Du forsvarede det med, at vi til gengæld får andre fordele. Vil du uddybe? Hvad får danskerne ud af, at skohandlere ikke må købe Converse' sko på det amerikanske marked og sælge dem billigere? Hvad fik de ud af FDV's forbud mod udlejning af LaserDiscs?

Er sandheden ikke, at Kommissionens embedsmænd har sovet i timen og ladet de store organisationer som FDV slippe godt fra at overtræde konkurrencereglerne?

74. Formelle klager til EU-Kommissionen

I en perfekt verden håndhæves EU-retten af de nationale dommere, men det sker desværre ikke i Danmark, hvor EU-retten i vidt omfang ignoreres. Dommerne vil hellere hjælpe vennerne, og de tager gerne sagen i egen hånd, når EU-retten står i vejen. Meget kan forbedres, hvis Kommissionen behandler dette kapitels klager seriøst.

Værre end korruption?

Titlen og hovedtemaet for denne bog er korruption. Det er et ord, mange forbinder med bestikkelse og organiseret kriminalitet, og mens det sidste er rigtigt, er der ikke tale om traditionel bestikkelse, hvor en forbryder for et bestemt beløb køber sig til en bestemt ydelse.

Dommerne og industrien har derimod etableret et netværk, hvor alle deltagere høster en økonomisk gevinst ved at hjælpe hinanden. Det er godt organiseret, så det er ikke helt forkert at kalde det organiseret kriminalitet eller "mafialignende". Det er ikke noget, man taler om. Korruptionen er skjult bag fordomme og måske en stolthed over Danmarks status som et af de mindst korrupte lande i verden. Det kniber med lysten til at afsløre dommernes medvirken til netværkets økonomiske succes trods de tilsvarende ulemper for landets borgere.

Den skjulte korruption har karakter af et åbent brev, fordi målet ikke blot er at informere omverdenen om årsagen til de høje danske forbrugerpriser, men fordi jeg ønsker konkrete ændringer. Jeg vil især have EU-retten respekteret i Danmark. Kommissionens behandling af disse klager vil afsløre, om mine britiske venner og Brexit-tilhængere har ret i, at EU er korrupt, eller om Kommissionen som så mange andre "blot" er blevet narret af de dygtige lobbyister og manipulatorer.

Jeg har en menneskelig forståelse for, at embedsmændene er faldet for fristelsen til at tage imod hjælpen fra de velvillige "eksperter". Jeg har også oplevet FDV's advokater, og de lyver meget overbevisende: "Giv ham en halv time, og han kan overbevise NASA om, at månen er en gul ost," sagde jeg engang om en af dem. Jeg mener ikke, at Kommissionens embedsmænd er til fals og bevidst hjælper svindlerne. De vil måske også blive chokeret, når sandheden går op for dem, men efter bogens gennemgang og den lette adgang til dokumentationen, er der ingen undskyldning. Der er ikke tale om en "he said, she said"-problematik. Enhver, der vil, kan gå ind i det lukkede rum og selv se efter, om væggene er sorte eller hvide (side 91). Spørgsmålet er, om Kommissionen vil?

Jeg kendte ikke Karl Carstens, mens han var Vesttysklands forbundspræsident (1979-1984), men han har fået en fremtrædende plads i min bevidsthed, fordi han ifølge *Den store citatbog* (1993) har sagt følgende:

"Korruption er slem. Men værre end korruption
er forsøget på at tilsløre og dække over korruptionen."

EU's særlige retsorden og problemet med de danske dommere

De danske dommere blæser på EU-retten og ikke mindst EU's konkurrenceregler. Hvis man gør EU-retten gældende ved de danske domstole, ruller dommerne ikke ligefrem rundt på gulvet af grin, men man kan lige så godt tale til en væg. Det er det samme med Grundloven og Den Europæiske Menneskeretskonvention.

I økonomiske sager er dommernes loyalitet over for netværket så stor, at man som almindelig borger er fortabt på forhånd. I princippet har man mulighed for at klage til Den Europæiske Menneskeretsdomstol, men den er så overbebyrdet, at den ikke engang magter at registrere alle klagerne (kapitel 82).

Det er anderledes, når det handler om EF-traktaten/EU-traktaten, da den hører under Kommissionens og EU-Domstolens kompetence. Kommissionen har i den forbindelse en særlig rolle som Fællesskabets politi. Når en dommer tager en sag i egen hånd og forhindrer, at en EU-retlig tvist forelægges for EU-Domstolen til fortolkning, overtræder dommeren selv EU-retten, og det er Kommissionens pligt at få sagen for retten, altså EU-Domstolen. Det kan sammenlignes med, at man bliver udsat for et røveri. Man kan da melde røveren til politiet, som derefter har pligt til at behandle anmeldelsen og om muligt få røveren for en domstol.

Sådan er det også med overtrædelser af EU-retten. Hvis en dommer nægter at forelægge et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen til fortolkning, begår han en overtrædelse af EU-retten, og det kan meldes til EU's politi.

"Tror du virkelig, Margrethe Vestager og hendes kolleger vil gøre noget ved det?" spørger mine venner ofte. Jamen, der er kun én måde at finde ud af det på. Måske er hun mere intelligent end Grethe Rostbøll og stoler ikke bare blindt på, hvad de korrupte embedsmænd bilder hende ind? Måske tager hun virkelig sit arbejde som konkurrencekommissær alvorligt? Måske forstår hun, at det faktisk vil gavne Den Europæiske Union, hvis det indre marked får lov til at fungere?

Som minimum bliver det opklaret, om Margrethe Vestager interesserer sig for Fællesskabet, når det kommer til stykket, og det er da også interessant!

Hvis Kommissionen er seriøs, vil Danmark blive dømt for følgende traktatbrud:

1. Den manglende tilbagebetaling af ambi.
2. Forelæggelsespligten jf. ambi-sagen.
3. Konkurrencereglerne jf. områdebeskyttelsen af videomarkedet.
4. Forelæggelsespligten jf. udlejningssagen.
5. Konkurrencereglerne jf. Bogard-sagen.
6. Retssikkerhedsprincippet jf. Bogard-sagen.
7. Forelæggelsespligten jf. injuriesagen.
8. Fortolkningen af regional konsumption.
9. Retssikkerhedsprincippet jf. retssagen mod Kulturministeriet.
10. Forelæggelsespligten jf. retssikkerhedsprincippet.
11. Forelæggelsespligten jf. fortolkningen af regional konsumption.

Klage nr. 1: Den manglende tilbagebetaling af ambi (kapitel 51)

Jeg vil særligt udtrykke min skuffelse over Kommissionens håndtering af denne økonomiske forbrydelse, som Danmark med fuldt overlæg gennemførte mod sine partnere i EU og mod landets importører.

Lige fra begyndelsen var det formålet med ambi at vælte 2/3 af udgifterne til de sociale arbejdsmarkedsordninger over på importørerne, fordi det ville forbedre handelsbalancen. Kommissionen reagerede først hurtigt med en retssag og senere med en skarp kritik af måden, hvorpå tilbagebetalingen af ambi blev håndteret af skatteminister Carsten Koch (side 707, 710 og 718), men så gik det galt.

Ifølge Jyllands-Posten den 25. maj 1996 lod daværende kommissær Mario Monti sig overtale til at opgive kampen for en retfærdig og lovlig afslutning på sagen, og det kom til at koste importørerne adskillige milliarder. Mario Monti fik stillet i udsigt, at virksomhederne med reelle tab ville få afgiften tilbagebetalt, men det var en vaskeægte vendekåbe, han havde forhandlet med (kapitel 53).

Carsten Koch løb fra sit løfte og indførte en procedure, der gjorde det umuligt at få den ulovligt opkrævede afgift betalt tilbage, selvom den forretningsdrivende beviste, at han ikke havde overvæltet ambi. Min egen retssag er et godt eksempel på, at domstolene efter en bevisførelse, der viste, at ambi ikke var lagt på prisen, bare smed fakta ud og erstattede dem med en generel antagelse. Jeg havde bevist, at mine priser var de samme før og efter ambi. Selvom Skatteministeriet og Østre Landsret anerkendte dette, fik det ingen indflydelse på deres afgørelser.

Kommissionen ignorerede, at Danmark slap næsten gratis fra forbrydelsen, da mindre end én procent af det ulovligt opkrævede beløb blev betalt tilbage, hvilket generaladvokaten kaldte "forkasteligt og klart uacceptabelt ... en farlig præcedens, der kunne føre til, at beskyttelsen af de rettigheder, de afgiftspligtige personer har i henhold til Fællesskabets afgiftsbestemmelser, blev stærkt forringet."

Jeg skal hermed formelt klage over, at Danmark ikke tilbagebetalte det beløb på 90.051 kr., jeg havde krav på i henhold til EU-retten.

Klage nr. 2: Forelæggelsespligten jf. ambi-sagen

Op igennem 90'erne skrev jeg jævnligt til Kommissionen om diverse problemer: Om FDV's udlejningsmonopol, om Skatteministeriets afgift på LaserDiscs og om ambi-sagen, og i samtlige svar henviste Kommissionen bare til, at jeg kunne tage spørgsmålene op ved domstolene.

Det er netop problemet. De danske dommere har ingen respekt for EU-retten. Når landsretten afviser at stille præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen, er det ikke, fordi der ikke er tvivl. Nej, det er for at undgå EU's fokus på ulovligheden. Dommerne vælger simpelthen at dække over den part, de ønsker at hjælpe.

Jeg vil selvstændigt klage over Østre Landsrets afvisning af at opfylde pligten til at forelægge præjudicielle spørgsmål om rettens antagelse om overvæltning for EU-Domstolen. Der var intet belæg for at tro, at dette var lovligt efter EU-retten.

Klage nr. 3: Konkurrencereglerne jf. områdebeskyttelsen af videomarkedet

Betragt dette som en rykker på behandling af klage nr. IV/33.354 (1989) og klage nr. IV/34.759 (1993). Dengang indeholdt artikel 85 og 86 de relevante forbud mod konkurrencebegrænsende adfærd. Det bemærkes, at FDV's og Warners opdeling af markedet for udlejning af videogrammer i begyndelsen af 80'erne aldrig har været prøvet i forhold til konkurrencereglerne.

I 1981 etablerede FDV et autorisationssystem, der virkede således, at man som videoudlejer ikke kunne få leveret videokassetter fra FDV's medlemmer uden en autorisation. Problemet i forhold til EU-retten er FDV's forbud mod udlejning af importerede videogrammer. Markedet for udlejning af fysiske varer er ganske vist erstattet af streaming, men i 80'erne og 90'erne var udlejning af videokassetter, LaserDiscs og senere DVD-plader af stor betydning.

Det var udelukket at få autorisation, hvis man importerede videogrammer fra Storbritannien og udlejede dem. En sådan import og udlejning af videogrammer fra andre medlemsstater førte automatisk til leveringsnægtelse, og efter 1989 førte det også til erstatningskrav. Områdebeskyttelsen gjorde det muligt at fastholde et prisniveau, der var cirka tre gange højere i Danmark end i Storbritannien.

FDV's markedskontrol har været forsøgt indbragt for EU-Domstolen, først i sag 158/86, Warner, dom af 17. maj 1988, og senere i sag C-61/97, Laserdisken, dom af 22. september 1998. I ingen af de to sager blev den anfægtede opdeling af det indre marked bedømt af EU-Domstolen. Warner-sagen er gennemgået i denne bogs del 2. Laserdisken-sagen er gennemgået i denne bogs del 3.

Som advokat for FDV og Warner var Johan Schlüter overordentlig dygtig til at manipulere, og han fik hjælp af regeringens og Kommissionens embedsmænd. Hans modpart i Warner-sagen, Erik Viuff Christiansen, var usandsynligt dårligt hjulpet af sine advokater, og det førte alt sammen til, at offentligheden - herunder dommere og embedsmænd - aldrig fandt ud af, hvad der i virkeligheden foregik.

De danske domstole beskytter FDV og tillader ikke, at Johan Schlüters tricks og manipulationer afsløres. De dækker over ham med løgne om faktiske forhold. På baggrund af FDV's succes med at isolere det danske udlejningsmarked bedes Kommissionen selvstændigt kontrollere følgende hidtil undertrykte fakta:

1. Warner-sagen var foranlediget af videoforhandler Erik Viuff Christiansens import og udlejning af en i Storbritannien udgivet videokassette med filmen *Never Say Never Again*. FDV's medlem, Metronome Video ApS, og Warner Brothers Inc. anførte, at Erik hverken havde fået tilladelse til udlejningen af Metronome eller af Warner, hvorefter de begærede fogedforbud nedlagt. For fogedretten gjorde Johan Schlüter gældende, at videogrammet som et filmværk ikke var omfattet af konsumption jf. ophavsretslovens § 23, der vedrørte musik og litteratur. Fogedretten var enig i, at § 23 ikke omfattede filmværker, hvorefter der blev nedlagt forbud efter ophavsretslovens § 2.

2. Ophavsretslovens § 23 og § 25 var ifølge *Dansk Privatret* (side 82) og *Karnovs Lovsamling* (side 83) begge udtryk for konsumption. Ifølge § 25 gjaldt følgende: "når værket er udgivet, må de udgivne eksemplarer spredes videre." I bemærkningerne til § 25 anførte Kulturministeriet: "De omtalte bestemmelser er baseret på hensynet til den frie vareomsætning" (side 154). Ikke desto mindre blev § 25 aldrig påberåbt af Erik Viuff Christiansen.

3. Den i Warner-sagen beskrevne særlov om udlejning af filmværker i § 23 var opdigtet til lejligheden. En fiktiv situation kan godt fortolkes, og denne indeholdt en konsumptionsbestemmelse, så retten til at forbyde udlejning konsumeres, når rettighedshaveren giver samtykke til udlejning, og det var oplyst, at der hverken i Danmark eller i Storbritannien var givet samtykke til udlejning. Ifølge sagsfremstillingen var det manglen på en udlejningsret i Storbritannien, der gjorde det muligt at udleje filmen dér (side 105).

4. Johan Schlüters argument om, at skellet mellem salg og udlejning skyldtes, at et værk kan udlejes flere gange, mens rettighedshaveren kun får betaling én gang, gav sådan set god mening, hvis han havde fortalt om særloven om udlejning af musik, for musikbranchen ønskede et salgsmarked og brød sig ikke om, at CD-pladerne blev udlejet og kopieret. Filmproducenterne ville derimod gerne have filmene udlejet. De fik betaling for udlejningen af de involverede videoudlejere via salgsprisen. Hverken i Storbritannien eller i Danmark blev der opkrævet vederlag i forhold til antallet af udlejninger.

5. EU-Domstolen tog stilling til en særlov, der var vedtaget for musikværker, men som faktisk ikke fandtes for filmværker. Ved spørgsmålets stillelse blev det lagt til grund, at et eventuelt forbud udøves på samme måde, uanset om videogrammet var importeret eller ej.

Da jeg i 1988 læste dommen, altså før jeg kendte til retsmøderapporten, slog det mig, hvor meget EU-Domstolen havde fået galt i halsen. Al polemikken skyldtes jo bare, at parterne i fogedretten havde glemt § 25.

Jeg skrev derefter en kronik om sagen og § 25, og jeg påpegede, at § 2, der var grundlaget for fogedforbuddet, ikke skelnede mellem salg og udlejning.

Efterfølgende blev ophavsretslovens § 23, stk. 3, indført under påskud af, at den var nødvendig for at lovliggøre videresalg af udgivne filmværker. I henhold til dansk ophavsretstradition blev udlejningsretten tildelt ophavsmanden.

Klagen til Kommissionen byggede på det faktum, at betingelserne for forbud ifølge EU-Domstolens dom ikke var opfyldt under FDV's angreb den 9. juni 1989. Formålet med forbuddet var ifølge udskriften af fogedbogen at tvinge Erik til at udleje FDV's udgivelser i stedet for de importerede udgivelser.

Jeg er ikke bekendt med, om ophavsmændene blev spurgt i forbindelse med udlejningen af FDV's udgivelser, men hvis de havde givet samtykke til udlejning, må konsekvensen være, at eneretten til at forbyde udlejning var konsumeret.

Det fastholdes på baggrund af udskriften af fogedbogen for Københavns Byret i sag nr. 12278/89 af 9. juni 1989, at Columbia Pictures Industries Inc., Embassy Pictures, Paramount Picture Corporation, Metro-Goldwyn-Mayer Film Co., 20th Century-Fox Film Corp., United Artists Corporation, Universal Pictures, Walt Disney Productions, Warner Brothers Inc., Egmont Film A/S, AB Collection ApS, Esselte Video A/S, Metronome Video A/S, Polygram Records A/S, Nordisk Film Video A/S, Ole Jacobsen Video A/S, Irish Lydbånd A/S, Januar Film A/S, Filmselskabet Danmark A/S, Dansk Filmindustri A/S og Vision Communication Marketing A/S med det ensidige forbud mod udlejning af importerede videogrammer med det formål at få en højere betaling i Danmark via FDV har forbrudt sig mod EF-traktatens konkurrenceregler.

Det fastholdes også på baggrund af IFPI's brev til Risskov Bibliotek af 14. juli 1988 (side 134) og FDV's erstatningskrav mod Risskov Bibliotek af 19. juni 1989 (side 139) sammenholdt med Beckmann Home Videos brev til Risskov Bibliotek af 27. juni 1989 (side 139), at FDV og IFPI med disse trusler har forbrudt sig mod EF-traktatens konkurrenceregler.

Dokumentationen blev fremsendt sammen med klagen den 9. oktober 1989.

Klagen fra 1993

På grund af FDV's og IFPI's adfærd gik samhandelen med udlejningskassetter i stå, og jeg havde grund til at frygte, at FDV også ville angribe mit samarbejde med Lightning om LaserDiscs. Jeg havde dokumenteret for Kommissionen, hvad der var Johan Schlüters virkelige hensigt med ophavsretslovens § 23, stk. 3.

Jeg ved ikke, hvorfor Kommissionen ikke reagerede. Var den enig med Johan Schlüter i, at § 25 intet havde med filmværker at gøre? I så fald er Kommissionens fortolkning af dommen i Imerco-sagen relevant.

I 1992 var risikoen for FDV's angreb ikke blot potentiel. Jeg blev stævnet, og pludselig var al udlejning af LaserDiscs forbudt. Ikke mindst dommerne i Vestre Landsret ignorerede fuldstændigt EU-retten (side 294-295), så jeg klagede igen. Formålet var især at lægge pres på byrettens retspræsident Arildsen for at få ham til at anerkende EU-retten, men der var også kommet nye oplysninger frem.

Det var først under retssagen, jeg fandt ud af, der fandtes en retsmøderapport, som afslørede, hvorfor EU-Domstolen i 1988 troede, at der i ophavsretsloven var en særlig lov om udlejning af film i § 23. Enhver, som læste retsmøderapporten og undersøgte sagen, kunne se, at Johan Schlüter havde løjet og tilsyneladende brugt sin indflydelse hos regeringen og narret den i ophavsret ukyndige advokat Niels Gangsted-Rasmussen.

Nyt var også FDV's dokumentation for deres rettigheder. Det viste sig at være almindelige licensaftaler med "eneret til i Danmark, Norge, Sverige og Finland at fremstille og distribuere filmværker på 1/2" videokassette med danske, norske, svenske og finske undertekster." (side 288)

Følgende fakta var relevante for forelæggelsen i Laserdisken-sagen:

6. Alle FDV's påståede rettigheder om i Danmark at kunne kontrollere andre licenshaveres udgivelser bygger alene på angivelsen af territoriet i licensaftalerne. Dommerne støttede FDV's krav om at forbyde udlejning af de af Pioneer og Lightning udgivne LaserDiscs, fordi jeg ikke kunne bevise, at deres licenser omfattede territoriet Danmark på samme måde som FDV's.

7. Forbud blev nedlagt, da FDV stillede med den ønskede sikkerhedsstillelse. Det var usandt, da den danske regering skrev: "Warner Brothers i Danmark fik nedlagt fogedforbud mod udlejningen under henvisning til den danske ophavsretslov, fordi Warner Brothers ikke havde givet samtykke." Warner Brothers var slet ikke involveret i fogedsagen, men trådte ind i sagen på et senere tidspunkt, især for at lægge pres på byretsdommeren for at undgå, at konkurrencereglerne blev prøvet under en forelæggelse for EU-Domstolen.

8. Det er aldrig dokumenteret, at ophavsmændene har overdraget retten til at forbyde udlejning. Filminstruktørerne trådte ind i sagen som bi-intervenient i direkte protest mod FDV's udokumenterede påstand. I den danske lov var der *ikke* indført en formodningsregel jf. låne/leje-direktivets artikel 2, stk. 6.

9. Det præjudicielle spørgsmål vedrørte en adfærd, der opdelte EU-markedet, og artikel 85 og 86 var angivet (side 328). Bl.a. på grund af Kommissionens embedsmænds besynderlige argumentation blev spørgsmålet ikke besvaret, og spørgsmålet er stadig ikke besvaret.

10. Spørgsmålet om vederlag var ikke et emne i hovedsagen. Det var opfundet til ære for EU-Domstolen af bl.a. Kommissionens embedsmænd. Jeg havde allerede i 1991 pragmatisk tilbudt FDV at betale et beløb pr. udlejning for at undgå konflikt, men FDV ville have udlejning af LaserDiscs *helt* forbudt.

11. Hverken ophavsmændene eller jeg modsatte os, at princippet om konsumption ved samtykke blev ophævet, men det var en ændring i forhold til den i Warner-sagen beskrevne særlov. Ophavsmændene anførte blot, at de ville have lov til at udøve deres eneret til udlejning på samme måde (side 348).

12. Det var de direkte konkurrenter til LaserDiscs på det danske videomarked, nemlig FDV, der havde fået udlejningen af mine LaserDiscs forbudt. Både Lightning og Pioneer støttede - som licenshavere - min udlejning, da de var enige med mig i, at udlejningen havde en salgsfremmende virkning.

Note om FDV's retorik om "salgsprodukter"

Blandt FDV's manipulationer var den vedvarende omtale af mine LaserDiscs som "salgsprodukter" i forsøget på at fremstille min udlejning som noget odiøst, men det præjudicielle spørgsmål omfattede "eksemplarer, hvormed rettighedshaveren har valgt at udnytte udlejningsmarkedet." I virkeligheden blev alle videogrammer på det britiske marked distribueret til videoudlejerne som "salgsprodukter".

Generelt om aftaler om områdebeskyttelse

I første omgang kan det undre, hvordan nogen kan fortolke FDV's aftaler - jf. den i fogedretten fremlagte licensaftale (side 288) og ophavsretslovens § 27 (side 425) - som en ret til at hindre andre licenshavere af andre videoformater i at få adgang til det angivne territorium, men forklaringen er formentlig, at ingen tænkte på at læse licensaftalerne endsige anfægte FDV's fortolkning af dem.

Det erindres, at FDV's markedskontrol blev etableret i 1981 på Johan Schlüters kontor, hvor selskaberne bare aftalte, at forhandlernes accept af vilkårene skulle være en betingelse for at få leveret film fra FDV's medlemmer. Var en forhandler utilfreds, kunne han ikke handle med FDV. Ingen udfordrede FDV, og heller ikke i retssagen om *Never Say Never Again* blev licensaftalerne undersøgt.

Manipulationerne i den retssag mundede som bekendt ud i, at hele den danske videobranche blev forledt til at tro, at det var selveste EU-Domstolen, der havde grebet ind og forbudt Erik Viuff Christiansens parallelimport (kapitel 14).

Jeg baserer ikke indsigelsen om områdebeskyttelsen på aftalernes ordlyd, men jeg finder det alligevel værd at påpege, at de påståede aftaler ikke engang findes. Min klage er baseret på artikel 85: "De aftaler eller vedtagelser, som er forbudt i medfør af denne artikel, har ingen retsvirkning." (side 47)

Uanset indholdet af eventuelle aftaler om kontrollen over det danske marked anfægtes det, at konkurrencereglerne tillader, at sådanne aftaler om opdelingen af det indre marked har retskraft. De er altså helt uden betydning.

Klagen omfatter både områdebeskyttelsen af FDV's udlejningsmarked og de særlige privilegier på salgsmarkedet, som FDV håndhæver ved at føre sig frem som generalimportør med ret til at forhindre parallelimport af *andres* udgivelser.

Klage nr. 4: Forelæggelsespligten jf. udlejningssagen (kapitel 26)

EU-Domstolen fik problemstillingen i Laserdisken-sagen helt galt i halsen og tog derfor ikke stilling til den af FDV og Warner etablerede områdebeskyttelse.

Det konkurrenceretlige problem bestod derfor i ankesagen, hvor jeg begærede sagen forelagt for EU-Domstolen én gang til. Begæringen skyldtes ikke alene, at problemet fortsat bestod, men også at min udlejning ifølge byretten var ulovlig før særloven om udlejning i 1989. Dertil kommer, at udlejningsretten blev udøvet negativt specielt i forhold til LaserDiscs.

En del af overpriserne i Danmark kan henføres til, at de danske dommere ikke respekterer EU's konkurrenceregler og i forlængelse heraf begår regulær selvtægt ved at give sig selv kompetence til at fortolke EU-retten, som det passer dem. De ignorerer forelæggelsespligten og blokerer for relevante præjudicielle spørgsmål. Jeg redegjorde f.eks. for tre selvstændige forelæggelsesgrundlag (side 403-405):

1. EU-rettens regler om konsumption *uden* en særlov om udlejning.
2. Opdelingen af det fælles marked jf. byrettens *stadig* ubesvarede spørgsmål.
3. Den *negative* håndhævelse af udlejningsretten i forhold til LaserDiscs.

Klage nr. 5: Konkurrencereglerne jf. Bogard-sagen (kapitel 30)

Ifølge låne/leje-direktivet har både ophavsmænd og filmproducenter en eneret til at tillade eller forbyde udlejning. EU-Domstolen afgjorde i Laserdisken-sagen, at udlejningsretten ikke længere konsumeres ved samtykke til udlejning.

De videoudlejere, der udlejede FDV's udgivelser, havde ikke fået tilladelse fra ophavsmændene, og de betalte heller ikke vederlag til ophavsmændene. Mens jeg manglede producenternes samtykke til udlejning af *3 Days of the Condor*, var der ikke tvivl om, at FDV's udlejere manglede Sydney Pollacks samtykke til at udleje de i Danmark almindelige pan&scan-versioner af filmen (side 218).

Selvom de manglede denne nødvendige tilladelse, udlejede de videokassetter i konkurrence med mig, mens jeg var afskåret fra af udleje de tilsvarende film på LaserDiscs på grund af byrettens forbud. Det ses af Sydney Pollacks brev til mig, at han tillod min udlejning af LaserDisc-udgaven, men modsatte sig udlejning af videokassetter i pan&scan-versionen. Ingen havde alle de nødvendige tilladelser, men kun Laserdisken blev udsat for et fogedforbud mod udlejning.

Det var en klar konkurrenceforvridning til skade for mig. Jeg var afskåret fra at konkurrere på udlejningsmarkedet. Jeg kunne se kunderne gå til Bogard blot få hundreder meter fra min butik. Der var endvidere tale om konkurrenceforvridning til skade for den højere tekniske og kunstneriske kvalitet, som LaserDisc stod for. Brugere, der værdsatte den høje kvalitet, var tvunget til at købe filmen, selvom de måske foretrak at leje den. Se generaladvokatens bemærkning herom (side 375).

Klage nr. 6: Retssikkerhedsprincippet jf. Bogard-sagen.

Da konsumptionsprincippet i Warner-sagen gjaldt, var låne/leje-direktivet simpelt: Hvis et værk skulle udnyttes på udlejningsmarkedet, skulle alle involverede være med på det, dvs. producenten, ophavsmanden og de udøvende kunstnere, og man skulle kunne stole på deres tilladelse. Sådan var det ikke efter Laserdisken-sagen, hvor Kommissionen og FDV fik ændret konsumptionsprincippet.

Kommissionen har aldrig oplyst, hvordan det skal virke i den virkelige verden. Som ophavsmændene anførte allerede under retssagen: Hvis der ikke skal gælde konsumption for producenterne, skal der heller ikke gælde konsumption for os (side 348). Bogard-sagen var en velegnet sag til at få undersøgt fortolkningen af konsumptionsprincippet ved udlejning, og det var af afgørende betydning for mig.

EU-Domstolen fastslog på et tidligt tidspunkt EU-borgernes rettigheder i den nye retsorden, der var etableret ved Fællesskabets oprettelse (side 50-52). Jeg var over for Bogard udsat for en klar konkurrencemæssig diskrimination i en sag, hvor der efter afskaffelsen af princippet om konsumption ved samtykke var betydelig tvivl om, hvordan udlejningsretten skulle håndteres i praksis.

Med afvisningen af retssagen mod Bogard krænkede byretten rettigheder, der tilfalder mig ifølge EU-retten både i relation til afklaring af tvivl om fortolkning af udlejningsretten og den konkrete konkurrencediskrimination, jeg var udsat for.

Klage nr. 7: Forelæggelsespligten jf. injuriesagen (kapitel 25)

Efter statsministerens og kulturministerens mærkværdige reaktion på min rapport (kapitel 16) redegjorde jeg for områdebeskyttelsen af udlejningsmarkedet i bogen *Sådan tjener man 1 milliard kr.* Det førte til, at jeg blev stævnet for injurier.

Jeg vil gå let hen over byrettens sagsbehandling (kapitel 23), men jeg vil klage over Vestre Landsrets afvisning af at lade mine påstande komme an på en prøve i ankesagen via en forelæggelse for EU-Domstolen (kapitel 25).

Påstandene i bogen er i hovedtræk, at FDV's beskyttelse af "deres" marked er i strid med EU's konkurrenceregler (1), at der ikke var en særlov om udlejning af filmværker i ophavsretsloven i 1988 (2), at udlejningsretten i den beskrevne lov konsumeres ved samtykke til udlejning (3), at det blev lagt til grund, at et forbud mod udlejning udøves på samme måde for importerede videogrammer som for indenlandske videogrammer (4), samt at det ikke var nødvendigt med § 23, stk. 3, for at tillade videresalg af udgivne eksemplarer af filmværker (5).

Endvidere afviste jeg, at EU-Domstolens dom i Warner-sagen kan udlægges sådan, at domstolen godkendte FDV's autorisationssystem, hvorefter foreningen også havde hånds- og halsret over de enkelte videoudlejere.

Det er min påstand, at EU-Domstolen på en måde, der ikke kunne misforstås, ville have afvist områdebeskyttelsen, hvis den havde fået hele sandheden at vide. Da Johan Schlüters løgne var afsløret i 1992, kunne sigtelserne prøves med en ny forelæggelse og en beskrivelse af de faktiske omstændigheder. Her er et resumé af de vigtigste elementer i Johan Schlüters manipulationsnummer:

1. Han afledte opmærksomheden fra ophavsretslovens § 25.
2. Han undgik konkurrencereglerne i forelæggelsen i Warner-sagen.
3. Han fik modparten og regeringen med til at foregive, at der var en særlov om udlejning af filmværker i ophavsretslovens § 23, hvortil der var knyttet en bestemmelse om konsumption ved samtykke til udlejning samt ensartet anvendelse af udlejningsretten på importerede og danske videogrammer.

Efterfølgende vildledte han om EU-Domstolens dom således:

4. Han lod omverdenen tro, det var EU-Domstolen, der havde grebet ind over for udlejningen, og han "glemte" forudsætningerne om konsumption og om ensartet anvendelse af udlejningsretten for *alle* eksemplarer.
5. Han fik efterfølgende gennemført en særbestemmelse om udlejning i § 23 under påskud af, at den var nødvendig for at gøre videresalg tilladt.
6. Han annekterede de rettigheder, ophavsmændene havde fået tildelt i § 23.

Dommen i Warner-sagen medførte ikke, at Erik Viuff Christiansens udlejning af *Never Say Never Again* i 1984 var ulovlig.

I den situation, hvor forbud var nedlagt efter § 2, fordi man havde glemt § 25, var det dommen i Imerco-sagen, der havde betydning. Dommen i Warner-sagen blev først relevant efter indførelsen af ophavsretslovens § 23, stk. 3, i 1989.

Mens byretten ignorerede bevisførelsen og påduttede mig et vanvittigt synspunkt, som den derefter afviste, forstod dommerne i Vestre Landsret, at jeg var på vej til at bevise bogens sigtelser.

Efter at have drøftet dette i et separat lokale valgte dommerne at forbyde min bevisførelse. Retsformand Lilholt gav tre begrundelser:

1. Vi kan ikke sige til vores kolleger i retssystemet, at de er dumme.
2. Vi er ikke Højesteret, så vi kan ikke underkende retspraksis.
3. Vi vil ikke foregribe EU-Domstolens afgørelse i en anden sag.

Forinden havde jeg to gange anmodet om, at sagen udsættes på en forelæggelse af præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen. Begge anmodninger blev afvist (side 262 og 263). Retsformand Lilholt standsede mine protester ved at love, at jeg i den konkrete sag ville blive bedømt, som om jeg havde ret.

Det løfte holdt dommerne ikke, og de lagde til grund, at jeg ikke havde ført det nødvendige sandhedsbevis for sigtelserne. Det fremgår af dommen, at de pillede den EU-retlige problemstilling ud af sagen og løj om Johan Schlüters udtalelser før, under og efter Warner-sagen (side 277).

Når jeg skrev, at Johan Schlüter var en forbryder, var det med reference til den forsætlige etablering af FDV's ulovlige beskyttelse af markedet for udlejning af film i Danmark. I stedet for at undgå at sige til kollegerne, at de har dummet sig, i stedet for at undgå at ændre en ulovlig retspraksis, og i stedet for at undgå at foregribe en anden retssags udfald, burde dommerne have undersøgt sigtelserne. Det var deres pligt at stille de relevante præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen. Kun på den måde kunne det afklares, om jeg havde/har ret. Det var *nødvendigt* at fortolke EU-retten, og det var en sag, der ikke kunne appelleres.

Selvom jeg ikke kan bevise forløbet under domsforhandlingen på anden måde end ved min egen og Jens Dall Bentzens vidneforklaring (side 275), er der forhold i relation til dommen, som Kommissionen uden problemer kan tage stilling til:

1. Har det betydning for vurderingen af sandhedsværdien af mine udtalelser, om områdebeskyttelsen af udlejningsmarkedet var i strid med EU-retten?
2. Er det sandt, at Johan Schlüters forklaringer til EU-Domstolen (side 110) stemmer overens med forklaringerne før (side 103) og efter (side 136), når eneretten til videresalg kun er konsumeret i forklaringen til EU-Domstolen?
3. Skal EU-retten fortolkes anderledes for videogrammer end for fajancestel?

Jeg anmoder Kommissionen om at drage omsorg for, at Danmark dømmes for at have overtrådt EU-traktatens artikel 267 (daværende artikel 177).

Kun EU-Domstolen har kompetence til at afgøre, om det er i strid med EU's konkurrenceregler at opdele det indre marked for udlejning af film, som jeg siger, og om EU-retten skal fortolkes anderledes for videogrammer end for fajancestel, hvilket følger af Johan Schlüters påstand om, at salg af film var forbudt før 1989.

Er sigtelserne i bogen sande eller ej? Kun EU-Domstolen kan afgøre det!

Klage nr. 8: Fortolkningen af regional konsumption

Det er relativt klart, at det indre marked ikke fungerer, hvis nogle medlemsstater har international konsumption og andre har regional konsumption. Nødvendigvis må konsumptionsprincippet være det samme i hele EU (kapitel 33 og 36).

Det siger sig selv, at der ikke kan etableres et område uden indre grænser, hvis Silhouettes briller må importeres og sælges i nogle medlemsstater, men ikke må importeres og sælges i andre medlemsstater. Spørgsmålet i Silhouette-sagen var, om Silhouettes forbud mod parallelimport kunne håndhæves i EU, når Silhouette selv havde bragt brillerne på markedet uden for EU. Ja, svarede EU-Domstolen, og det giver kun mening, hvis forbuddet havde samme virkning i hele EU.

Sådan fortolkes begrebet ikke i Danmark. Her fortolkes regional konsumption sådan, at EU skal opdeles i nationale områder, hvor en generalimportør har magt til at bestemme, hvem der må importere. I den fortolkning opdeles EU-markedet. Forskellen på de to fortolkninger og fordelene og ulemperne for EU-borgerne og rettighedshaverne er udførligt gennemgået i kapitel 46.

Jeg anfægter den danske fortolkning, og særligt anfægter jeg de privilegier, der med den danske fortolkning er tildelt medlemmerne af FDV.

Klage nr. 9: Retssikkerhedsprincippet jf. retssagen mod Kulturministeriet

Der er markant forskel på mine pligter som importør i de to fortolkninger, og jeg anfægter Kulturministeriets og domstolenes valg af fortolkning. Jeg fulgte derfor rådet, jeg fik af Kommissionens retshjælp i 1994 (næste side), og jeg fulgte samme fremgangsmåde, jeg havde fulgt i en tidligere retssag om *gyldigheden* af regional konsumption: Jeg anlagde en retssag om Kulturministeriets *fortolkning*.

Sagen startede med, at byretten fandt, at den er af principiel karakter, idet den "vedrører lovfortolkning og herunder fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret" (side 646). Derefter afviste landsretten sagen med den begrundelse, at jeg ikke har retlig interesse i spørgsmålet (side 652). Kulturministeren havde af alle virksomheder ellers nævnt netop Laserdisken som dén virksomhed, der var påvirket af loven (side 581). Højesteret stadfæstede afvisningen (side 658).

Også bag denne klage ligger spørgsmålet om, hvorvidt borgerne må engagere sig i EU. Er EU også EU-borgernes projekt, eller er EU et embedsmandsdiktatur? Jeg henviser til EU-Domstolens dom i sag 26/62 (dom af 5. februar 1963), hvor dommerne så positivt på borgerne engagement. Borgerne må gerne beskytte deres rettigheder, og det er godt for Fællesskabet, fordi det fører til en effektiv kontrol. Retssikkerhedsprincippet bør forhindre, at jeg afskæres fra at få afklaret, hvad der er mine pligter, og hvad der er mine rettigheder, når jeg agerer som filmimportør (side 53). Jeg har stillet spørgsmålet til Kulturministeriet og til dommerne uden at få svar, så nu beder jeg som minimum Kommissionen forklare mig følgende:

"Hvordan kan jeg have en retlig interesse i en lovs gyldighed
uden samtidig at have en retlig interesse i *samme* lovs fortolkning?"

Klage nr. 10: Forelæggelsespligten jf. retssikkerhedsprincippet

Der er igen tale om, at de danske dommere i landsretten og Højesteret tager sagen i egen hånd og fratager mig rettigheder, der tilfalder mig i kraft af EU-retten. Jeg har naturligvis en berettiget interesse i at få afklaret, om jeg skal respektere et evt. forbud mod salg i EU, eller om jeg før hver eneste import skal have tilladelse af FDV. Det er to vidt forskellige krav, der stilles til mig i de to fortolkninger.

Dommerne opfandt på stående fod et i denne sammenhæng udefineret begreb, nemlig retlig interesse, med henblik på at fratage mig den beskyttelse, der følger af EU-rettens retssikkerhedsprincip (side 657). Men også denne afvisning af mine rettigheder hører under EU-Domstolens kompetence.

Jeg anfægter med denne klage, at den nationale domstol har kompetence til at indføre et udefineret princip med henblik på at afvise den anlagte retssag mod den myndighed, der er ansvarlig for implementeringen af regional konsumption.

Klage nr. 11: Forelæggelsespligten jf. fortolkningen af regional konsumption

Vestre Landsrets begrundelse i afvisningsdommen af 7. oktober 2008 (side 652) er bemærkelsesværdig på den måde, at den anførte, at tvisten om fortolkningen af regional konsumption bør afgøres i en retssag mellem mig og rettighedshaverne. Da jeg senere befandt mig i en sådan retssag, hvor den centrale tvist var samme fortolkningsuenighed, afviste landsretten i ankesagen påstanden om at forelægge tvisten om forståelsen af EU-retten for EU-Domstolen (side 894).

Vestre Landsret begik igen selvtægt ved at tage EU-retten i egen hånd.

> Jeg har forstået situationen således, at den af Dem omtalte sag nr. 158/86, hvor Europa-Domstolen i 1988 traf afgørelse, er en sag, der verserede ved Østre Landsret i København. Det vil således være Østre Landsret, der har truffet den endelige afgørelse i sagen, mens Europa-Domstolen alene er blevet spurgt i henhold til traktatens artikel 177 om fortolkningen af visse EU-regler.
>
> Der vil ikke være mulighed for at få sagen genoptaget ved Europa-Domstolen. Dersom De er af den opfattelse, at de danske myndigheder fortsat ikke efterkommer EU-reglerne, vil De være henvist til at anlægge sag mod de danske myndigheder på ny ved de danske domstole. Disse kan så på ny rette henvendelse til Europa-Domstolen for en fortolkning af EU-reglerne.
>
> Alternativt kan De fremsende en klage til Europa-Kommissionen i Bruxelles, som så kan vælge at anlægge sag mod Danmark ved Europa-Domstolen. Jeg skal her anføre, at Europa-Kommissionen ikke er tvunget til at anlægge sagen, herunder dersom man ikke vurderer, at denne kan vindes. De kan ikke selv personligt anlægge sag ved Europa-Domstolen. Idet jeg forstår, at De tidligere har fremsendt en klage til Europa-Kommissionen i Bruxelles uden at have fået svar derfra, foreslår jeg, at De forsøger at fremsende en ny klage.

Europa-Kommissionens retshjælp til Laserdisken, 16. juni 1994

Afsluttende bemærkninger

Et enkelt blik på prisniveauindekset bør være nok til at indse, at det indre marked ikke fungerer. Hvis det indre marked fungerede, ville der kun være små forskelle på priserne medlemsstaterne imellem. Det er i stort omfang de samme varer, som let kan flyttes fra ét område til et andet, så prisforskellene burde være minimale. Overpriserne i Danmark skyldes, at man udsætter sig for en stor risiko, hvis man er butiksindehaver og handler med andre end den selvudnævnte generalimportør. I hvert fald løber man en risiko for, at man uden varsel får besøg af en dommer, der er udsendt af den lokale byret for at beslaglægge varelageret. Converse-sagen viser, at man ikke engang er på sikker grund, selvom man handler med en anden EU-medlemsstat. De fleste butiksejere indretter sig pragmatisk med det resultat, at den nationale generalimportør dikterer vilkår og priser.

Det første skridt mod bedre forhold er, at Kommissionen ser i øjnene, at det indre marked ikke fungerer, og dernæst anerkender, at Danmark er et problem. Konkret vil jeg udpege danske dommeres selvtægt som et af de store problemer. Det er uhyre vanskeligt at finde en dommer, som ikke foretrækker at tage sagen i egen hånd, og det er sjældent til EU-borgernes fordel.

For mit eget vedkommende har jeg i dag kun en begrænset interesse i at udleje LaserDiscs, men domstolenes støtte til Johan Schlüter har bogstaveligt talt kostet mig millioner af kroner. Selvom jeg er EU-tilhænger og meget gerne vil have EU til at fungere, har klagerne også et selvisk formål: Jeg har ikke opgivet at få mine tab dækket, selvom det ikke længere er muligt at hente pengene hos FDV.

Hovedansvaret for mine tab igennem tre årtier ligger hos de danske dommere, hvis primære opgave det var at være EU-dommere og håndhæve mine rettigheder og beskytte mig mod de overgreb, Johan Schlüter orkestrerede. Desværre er intet vigtigere for hovedparten af de danske dommere end at forhindre, at der pilles ved monopolernes privilegier. De fleste klager vedrører således dommere, som i deres magtfuldkommenhed ignorerer EU-Domstolens enekompetence og blæser på, at deres egne fortolkninger går stik imod EU's grundlæggende principper.

Hvis det ikke er korruption, er det værre end korruption!

Indrømmet, min tillid til Kommissionen er også begrænset. I en periode på 10 år forsøgte jeg gentagne gange at gøre opmærksom på problemerne, men uden held. Kommissionen var ikke interesseret. Kun én har talt med mig, og det var kun for at få mig til at trække klagerne tilbage igen (side 440). I to konkrete retssager ved EU-Domstolen stod Kommissionen last og brast med monopolerne og kæmpede med næb og kløer for at bevare områdebeskyttelsen og frihandelsforbuddet.

Efter årtiers forfølgelse er jeg kommet ud på toppen og har i dag overskud til at finde ud af, hvor langt de ansvarlige myndigheder vil gå for at dække over nogle af de største økonomiske forbrydelser i Danmarkshistorien. De danske dommere er de værste, og på grund af dem bør Danmark være med på listen over EU's anti-demokratiske medlemsstater. Danmark er ikke bedre end Polen og Ungarn!

75. Anmeldelser til bagmandspolitiet (SØIK)

Økonomisk kriminalitet bliver ikke mindre alvorlig af, at ingen har forsøgt at gribe ind. FDV's områdebeskyttelse af udlejningsmarkedet samt de privilegier, FDV har tilranet sig i forbindelse med parallelimport af videogrammer, har ganske vist stået på i årtier, men er ikke desto mindre aktuelle økonomiske forbrydelser af særlig karakter.

Bagmandspolitiet

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, også kaldet SØIK eller bagmandspolitiet, varetager ifølge anklagemyndighedens hjemmeside sager om særlig økonomisk kriminalitet. Det vil navnlig sige sager, hvor der formodes at være begået en økonomisk forbrydelse

af et betydeligt omfang,
som led i organiseret kriminalitet,
ved anvendelse af særegne forretningsmetoder eller
som på anden måde er af særlig kvalificeret karakter.

FDV's oprettelse af et konkurrencebeskyttet marked for udlejning af film

Den økonomiske kriminalitet er konkurrencebeskyttelsen af udlejningsmarkedet i Danmark i og med, at denne markedskontrol er en overtrædelse af EF-traktatens konkurrenceregler. Hovedmanden bag er Johan Schlüter, der agerede på vegne af Foreningen af Danske Videogramdistributører (FDV) og en række internationale filmselskaber, herunder især Warner Brothers, Inc.

FDV kan sammenlignes med 30'ernes mafia på den måde, at den ved hjælp af økonomiske trusler mod udlejernes virksomheder, normalt leveringsnægtelser og illegitime erstatningskrav, gjorde videoudlejerne afhængige af FDV, der enerådigt kontrollerede, hvem der fik adgang til at drive udlejningsvirksomhed i Danmark. Alle på markedet var tvunget til at acceptere FDV's vilkår og betingelser.

Konkurrencebeskyttelsen har kostet danske videoudlejere et anslået beløb på 2-3 milliarder kr. i overpriser siden 1981. Dertil kommer tab for de licenshavere, der ikke fik adgang til det danske udlejningsmarked. Hele forløbet er gennemgået og dokumenteret i bogens del 2 og 3. Hovedelementerne er følgende:

1. FDV's autorisationssystem udelukkede udlejning af importerede film.
2. Systemet blev håndhævet med leveringsnægtelser og erstatningskrav.
3. EU-Domstolens dom i Warner-sagen i 1988 blev systematisk misbrugt til at give det misvisende indtryk, at monopolet var baseret på EU-lovgivning.
4. Da monopolet i 1988 var truet af manglen på en virkelig udlejningsret, blev Folketinget forledt til at tro, at salg af videogrammer var forbudt, og at den foreslåede § 23, stk. 3, i ophavsretsloven var nødvendig for at tillade salg.
5. Medlemmerne af FDV førte sig uberettiget frem som ophavsmænd.

FDV's og IFPI's indgreb i importen af konkurrenternes udgivelser

FDV har på lignende bedrageriske måde oprettet et konkurrencebeskyttet marked for salg af lovligt udgivne eksemplarer af filmværker. Allerede før EU-Domstolen via Silhouette-sagen tvang medlemsstaterne til at indføre regional konsumption, begyndte FDV og den danske gruppe af IFPI at føre sig frem, som om det var en selvfølge, at import af film og musik fra tredjelande kræver tilladelse fra en af de to organisationer. Dette er gennemgået i bogens del 4 og 5.

Situationen kan sammenlignes med, at jeg i en karnevalsbutik køber en falsk Q-Park uniform og derefter opkræver parkeringsafgift af bilejerne for alle byens parkerede biler. Jeg fører mig overbevisende frem med så stor selvtillid, at ingen anfægter min myndighed. Alle adlyder mig uden at gøre indsigelse, men hvis det afsløres, at jeg ikke repræsenterer en legitim myndighed og blot beriger mig selv, vil jeg blive straffet. Samme regler bør gælde for FDV og IFPI.

FDV's og IFPI's markedskontrol er helt uden demokratisk legitimitet. Ikke én eneste politiker i Europa har ønsket, at en national "generalimportør" skal kunne kontrollere, hvem der må importere hvad til EU's forbrugere. Det er dygtigt bluff.

Miseren om regional konsumption kontra international konsumption er opstået på grund af formuleringer i varemærkedirektivets artikel 7 og i låne/leje-direktivets artikel 9. Hvis formålet med varemærkebeskyttelse og spredningsret ignoreres, er det muligt at opfatte bestemmelserne som et nyt begreb: "regional konsumption". Det lykkedes lobbyisterne at skabe så meget tvivl, at det blev nødvendigt at vælge mellem regional konsumption og international konsumption på fællesskabsplan. Ellers kan Fællesskabet ikke forblive "et område uden indre grænser".

I Silhouette-sagen valgte EU-Domstolen regional konsumption. Ja, jeg mener, at EU-Domstolen traf det forkerte valg, men det er nu engang EU-Domstolen, der har kompetencen, og hovedformålet med at gennemføre ét konsumptionsprincip på fællesskabsplan opnås trods alt, nemlig "et område uden indre grænser".

Spørgsmålet i Silhouette-sagen var følgende: Skal Silhouettes forbud mod salg af Silhouettes egne briller håndhæves i EU, når Silhouette har markedsført dem uden for EU? Ja, svarede EU-Domstolen, der opfyldte Silhouettes ønske om at beskytte deres "normale" marked. Det styrkede Silhouettes konkurrencesituation i tredjelandene, så Silhouette kunne sænke priserne dér uden samtidig at risikere at torpedere hjemmemarkedet med sine egne billigere produkter.

Den danske fortolkning af regional konsumption har intet til fælles med dette. Det bemærkes især, at Silhouette selv havde forbudt importen af egne produkter, og at forbuddet skulle respekteres på samme måde i hele EU.

I Danmark har de to organisationer af simple licenstagere blot bemyndiget sig selv til at bestemme over import og videresalg af andre licenstageres udgivelser. De har opdelt det indre marked i strid med formålet, og de har gjort det for egen vindings skyld. Konkurrenceforvridningen er medvirkende årsag til de meget høje danske forbrugerpriser og et forringet kulturudbud.

76. Politianmeldelse 1: Bagholdsangrebet

I 2003 var jeg en enlig og isoleret opposition til triumviratet. Ingen i Folketinget vidste, hvad der foregik, men jeg var egenhændigt gået i clinch med Kulturministeriet. Det kunne ødelægge FDV's drømme, så det var vigtigt for FDV's advokater at lukke munden på mig. De udtænkte en snedig plan, der i "bedste" fald kunne ruinere mig helt.

Advokaternes 5-punktsplan

> **§ 279.** For bedrageri straffes den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et formuetab.

Straffelovens § 279

Razziaen den 29. november 2005 var kulminationen på en plan, der var lagt flere år forinden af FDV's advokater. Det var et regulært overfald med flere formål.

Det var et mål i sig selv at påføre mig tab og helst så store, at jeg ville miste Laserdisken. Det var tillige et mål at berige FDV's medlemmer med en stor erstatning, og det gjaldt også om at se mig som konkurrent i kortene ved at få adgang til mine regnskabstal og at begrænse min handlefrihed med et fogedforbud. Det vigtigste var imidlertid at udnytte retssagen til at narre domstolene til at fastslå FDV's markedskontrol som den eneste mulige fortolkning af EU-begrebet regional konsumption.

Dette er en politianmeldelse af FDV's advokater, Torben Steffensen, Niels Bo Jørgensen, Lars Segato og Peter Schønning. To af dem konstruerede en tvist med det formål at narre domstolene til at tro, at der var grundlag for at beslaglægge mine film, få udleveret mine regnskaber og få tilkendt erstatning af mig, og to af dem fuldførte planen i retten. Planen bestod i hovedtræk af fem elementer:

1. FDV foretog en kovending i opfattelsen af regional konsumption.
2. FDV gav *ikke* besked, da medlemmerne havde afklaret deres holdning.
3. Flere af FDV's medlemmer undlod at forbyde parallelimport.
4. FDV ventede i 2 år og 242 dage med at reagere på mit brev.
5. FDV afskar mig fra at komme til orde i fogedretten før razziaen.

I forhold til straffelovens § 279 handlede det om at skaffe FDV's medlemmer en uberettiget vinding i form af en erstatning samt en gunstig position på det danske marked i kraft af rettens anerkendelse af en fordelagtig fortolkning.

Det blev opnået retsstridigt, fordi den ønskede fortolkning er selvopfundet og i strid med EU-retten. Med deres manipulationer fremkaldte de en vildfarelse hos Dorete Bager, som på grund af vildfarelsen beslaglagde mine film, kopierede og udleverede mine regnskaber til FDV samt forbød mig at parallelimportere. Dette har sammen med den idømte erstatning påført mig et formuetab.

1. FDV foretog en kovending i opfattelsen af regional konsumption.

Under det lovforberedende arbejde i 2002 om indførelse af regional konsumption var der flere fortolkninger i spil. Ifølge låne/leje-direktivet og infosoc-direktivet var spredningsretten en særlig ret, der var tildelt henholdsvis udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter, radio- og fjernsynsforetagender *og* ophavsmænd. Et ensartet valg af konsumptionsprincip på EU-plan var nødvendigt for at sikre det indre markeds funktion. I Silhouette-sagen valgte EU-Domstolen regional konsumption, hvorefter en EU-rettighedshaver kan udøve sin ret på den måde, at han kan udgive værket i et tredjeland og samtidig forbyde spredning af eksemplarerne i EU. Det er efter min opfattelse den korrekte fortolkning.

Johan Schlüter, chefen for de fire politianmeldte advokater, havde advokeret for en lignende fortolkning med den væsentlige forskel, at de lokale *licenshavere* skulle tilgodeses. Det gjorde han i et brev den 29. oktober 2002 (side 557) og på ekspertmødet i Kulturudvalget den 13. november 2002 (side 572).

Ifølge Johan Schlüters fortolkning af 2002 er det en forudsætning for et forbud, at der i importlandet findes en rettighedshaver, som både kan og vil gribe ind, og derfor har loven ikke betydning for specialimporten. Hvis filmen ikke er udgivet i Danmark, er der naturligvis ikke grund til at gribe ind over for et salg i Danmark. På ekspertmødet udtrykte han dette med følgende præcise formulering: "Hvor der ikke er nogen rettighedshaver i landet, er det klart, at man kan importere."

Jeg ville ikke slås med FDV, mens tvivlsspørgsmålene om regional konsumption blev afklaret i retssagerne mod Kulturministeriet. Derfor agerede jeg efter FDV's egen fortolkning, som den blev forklaret til Kulturudvalget. Der kan ikke sættes en finger på min adfærd, hvis Johan Schlüters fortolkning lægges til grund.

FDV's advokater angreb imidlertid efter en tredje fortolkning. Ifølge Niels Bo Jørgensens fogedrekvisition og Lars Segatos fremturen under razziaen var denne nye fortolkning nærmest en indiskutabel naturlov, men ligesom under oprettelsen af udlejningsmonopolet var der tale om bluff, der mest af alt var udtryk for FDV's ønske om at kontrollere det danske marked.

De fem separate grupper af rettighedshavere, som EU-direktiverne tilgodeser med en spredningsret, var på magisk vis - i hvert fald uden forklaring - blevet til FDV's medlemmer. Det handlede heller ikke om en ret til at forbyde salg i EU, ensartet og for alle, så det indre markeds funktion kunne opretholdes. Tværtimod handlede det nu om at opdele EU i separate områder, der hver kontrolleres af en generalimportør. FDV's advokater førte sig frem, som om det ikke kan anfægtes, at FDV's medlemmer er generalimportører af filmværker i Danmark.

Fogedrekvisitionen var skrevet på Johan Schlüters brevpapir, og Lars Segato førte sig frem med stor overbevisning under razziaen. Det var nok til, at deres nye fortolkning med de særlige privilegier uden videre blev godtaget af Dorete Bager og alle de efterfølgende dommere. Det kom til at gøre en verden til forskel, at jeg ikke fik muligheden for at komme til orde, før bevissikringen var afsluttet.

2. FDV undlod at give besked, da medlemmernes holdning var afklaret.

Jeg havde meldt ud, at jeg ville have regional konsumption undersøgt autoritativt i en retssag mod Kulturministeriet, og jeg ønskede ikke en strid med FDV imens. Jeg indstillede parallelimporten i december 2002, og siden har jeg ikke solgt én eneste film uden først at have orienteret FDV og gjort det let for medlemmerne at undgå det, hvis de ønskede. Ikke noget med en besværlig gennemgang af lister og angivelse af individuelle titler. Nej, blot ét svar pr. selskab eller ét svar fra en advokat på vegne af samtlige selskaber havde været nok.

Op til lovens ikrafttræden var det et uløst spørgsmål, om allerede importerede varer fra tredjelande med ét ville være forbudt, så jeg spurgte Torben Steffensen om FDV's holdning til dette. Jeg fik det klare svar, at hvis det stod til ham, ville FDV ikke gribe ind over for et lagerudsalg, og han understregede, at han foretrak, at det blev gennemført så hurtigt som muligt. Som svar på ønsket markerede jeg de allerede importerede film med et "Sidste Chance" på hjemmesiden. Forud for razziaen i 2005 havde der ikke fra FDV's medlemmer været indvendinger mod lagerudsalget af film, der var importeret før lovens ikrafttræden.

Jeg var fuldt bevidst om, at hvis nogen kunne finde på at "gribe ind" over for parallelimporten, ville det netop være selskaber som SF Film og Scanbox, der er uafhængige licenstagere. De køber licenser til danske udgivelser fra alle mulige filmproducenter. De tjener kun penge på salget af deres egne udgivelser, så det var ikke overraskende, at de valgte at gribe ind. Det var anderledes med de selskaber, der var ejet af moderselskaberne, f.eks. selskaberne Paramount og Universal, hvor direktør Bent Rasmussen havde fortalt mig, at det var lige meget, om de solgte de danske eller udenlandske udgivelser. De tjente på det under alle omstændigheder.

I kapitel 43 er korrespondancen med FDV's advokater og medlemmer gengivet. Jeg tog Johan Schlüter på ordet og spurgte alle dem, der ifølge ham *kunne* finde på at forbyde parallelimport, om de også *ville* forbyde parallelimport.

Ikke overraskende svarede både SF Film og Scanbox, at de ville benytte sig af chancen for at forbyde parallelimport. Det gjorde de både direkte over for mig og via Torben Steffensen jf. hans brev til mig den 6. januar 2003 (side 589). Her gav han følgende løfte: "Så snart eller såfremt hvert enkelt af de øvrige medlemmer måtte give mig en tilbagemelding, vil du høre fra mig."

Jeg opfattede svaret som et løfte om en orientering, hvis andre medlemmer af FDV havde samme holdning som SF Film og Scanbox. Torben Steffensen havde videregivet deres syn på parallelimport og havde direkte lovet at give besked, når de andre medlemmer gav en tilbagemelding. Det løfte brød han.

På fogedrekvisitionen den 11. oktober 2005 er angivet seks selskaber, der ikke er SF Film eller Scanbox. De seks selskaber var åbenbart så stærke modstandere af parallelimport, at de på det tidspunkt havde bemyndiget FDV til at anlægge retssag for at standse mig. Det er bestemt en tilbagemelding, men alligevel hørte jeg intet fra Torben Steffensen forud for razziaen den 29. november 2005.

3. Flere af FDV's medlemmer undlod at forbyde parallelimport.

Jeg var meget klar i brevet til FDV's medlemmer den 12. februar 2003 (side 593). Et enkelt bekræftende svar på, at de ville forbyde min parallelimport, ville blive respekteret for hele deres rettighedsbibliotek. Jeg lovede endda selv at stå for det møjsommelige registreringsarbejde, så de kunne nøjes med at sende et enkelt brev eller en enkelt e-mail, og det kunne både SF Film og Scanbox finde ud af.

Anmodningen om en razzia var støttet på et prøvekøb af to importerede film, *The Jacket* (2005), der i Danmark var udgivet af Nordisk Film, og *The Pacifier* (2005), der i Danmark var udgivet af Buena Vista. Begge havde fået tilbuddet om at forbyde parallelimport, og begge havde undladt at reagere på tilbuddet.

Det var en vigtig del af planen, at der var medlemmer, der undlod at forbyde parallelimport. De havde brug for, at jeg fortsatte med at parallelimportere. Ingen parallelimport, ingen retssag, ingen chikane - og ingen mulighed for at forstyrre den undersøgelse, jeg havde sat i gang med retssagen mod Kulturministeriet.

4. FDV ventede i 2 år og 242 dage med at reagere på mit brev.

Niels Bo Jørgensen skrev til mig den 29. januar 2003, efter at han havde opdaget Laserdiskens lagerudsalg. Han truede med både fogedforbud og erstatningskrav. Den 9. februar 2003 forklarede jeg, at parallelimporten var midlertidigt indstillet, og at han besværede sig over et lagerudsalg, der var aftalt med Torben Steffensen. Samtidig meddelte jeg, at jeg i nær fremtid ville genoptage importen af film, der ikke var omfattet af FDV's medlemmers forbud (side 592).

Jeg ved selvfølgelig ikke, om Niels Bo Jørgensen kendte til Johan Schlüters fortolkningsbidrag til Folketingets Kulturudvalg og således var klar over, at jeg agerede i overensstemmelse med FDV's officielle fortolkning på det tidspunkt, men selvom han havde en anden opfattelse af loven allerede i 2003, var det oplagt at svare på mit brev, hvis det var vigtigt for FDV at undgå parallelimport. Da han ikke svarede, gjorde jeg selvfølgelig, hvad jeg havde sagt, jeg ville gøre.

Hvis målet var at undgå parallelimport, havde han vel svaret i stil med: "Kære Hans Kristian. Efter min mening har du misforstået loven, men da det er vigtigt for FDV's medlemmer at undgå parallelimport, skal jeg på medlemmernes vegne meddele, at alle har den holdning, at parallelimport ikke kan accepteres."

Hvad gjorde han, da han havde fået at vide, at jeg forlangte en meddelelse om et forbud, og at jeg uden et forbud ville genoptage parallelimporten?

Han gjorde ingenting. Helt frem til den 11. oktober 2005 gjorde han ingenting. Han ventede med vilje i næsten tre år vel vidende, at jeg hver dag importerede de film, ingen af FDV's medlemmer havde forbudt. Det handlede ikke om at undgå parallelimport. Det handlede om at forberede en stor retssag. For advokatfirmaet var retssagerne mod mig en guldrandet forretning. Hverken Johan Schlüter eller hans advokater havde noget at vinde ved at få mig til at indstille parallelimporten frivilligt i 2003. De forberedte bevidst en ny konflikt, de kunne tjene på i årevis.

5. FDV afskar mig fra at komme til orde i fogedretten før razziaen.

Det efterfølgende år var usædvanligt fredfyldt. Jeg parallelimporterede film, som ikke var forbudt, og ingen havde bemærkninger til mine foranstaltninger. Jeg var så sikker på, at konflikterne var slut, at jeg købte Laserdiskens aktiviteter tilbage fra anpartsselskabet.

Den vigtigste del af FDV's plan var at undgå, at den pågældende dommer - i dette tilfælde Dorete Bager - fik fortalt hele sandheden. Derfor var det vigtigt at få hende for sig selv, så de i enrum kunne fremføre deres historie uden at blive forstyrret af det fulde billede. Det var vigtigt at undgå kontradiktion, så de bad om at fravige hovedreglen om, at rekvisitus skal underrettes forinden, og de fik held med at få Dorete Bager til at opfylde ønsket.

Hovedreglen kan fraviges, hvis underretning af rekvisitus antages at medføre, at denne vil destruere bevismaterialet og stikke af. Bevissikringerne blev til for at bekæmpe fremstilling af piratkopier, og man kan sagtens forestille sig en situation, hvor FDV's kontrollører har fundet et hemmeligt sted, hvor en bande videopirater fremstiller piratkopier i stor stil. I den situation giver det god mening at antage, at der er risiko for, at de vil stikke af, hvis de får at vide, at fogeden kommer på besøg i nær fremtid.

Var der risiko for, at jeg skulle stikke af fra min forretning efter 20 år? Eller at jeg ville risikere en ny konflikt med Skat ved at destruere mine regnskaber? Hvad skulle formålet være? Jeg fortalte i forvejen hele verden om min parallelimport via Laserdiskens hjemmeside (side 783). For hver eneste film oplyses oprindelse, regionalkode og tv-system. En bevissikring i form af kopiering af regnskaber var i virkeligheden ganske overflødig, for enhver kan sidde hjemme foran sin pc og følge med i Laserdiskens øjeblikkelige varelager og herunder se informationerne om, hvor filmene kommer fra. Jeg skjuler ikke noget.

Hvad ville der ske, hvis jeg fik at vide, at FDV's medlemmer ville forbyde min parallelimport? Det havde jeg også informeret om: Jeg ville registrere forbuddet i Laserdiskens forbudt-program (side 594), hvorefter parallelimporten ville blive indstillet, og det vidste både medlemmerne og Niels Bo Jørgensen.

Det står der imidlertid intet om i Niels Bo Jørgensens rekvisition, og det blev mig bekendt heller ikke nævnt af Lars Segato, da han havde Dorete Bager for sig selv. Guderne må vide, hvorfor Dorete Bager - der havde så meget tillid til mig, at hun lod mig opbevare de beslaglagte film - gik med til at undlade at varsle mig.

Under selve bevissikringen lod Dorete Bager forstå, at hun ikke ville ændre sin beslutning, idet hun allerede havde lovet Lars Segato at gennemføre razziaen, og hun fandt heller ikke anledning til at holde et retsmøde, da min advokat Anders Hjulmand bad om det. Hun var i den situation presset af Lars Segato, som gerne ville hjem til Århus, før det blev mørkt, og de var enige om, at det måtte være godt nok, at jeg blev hørt i den efterfølgende justifikationssag. Således undgik Niels Bo Jørgensen og Lars Segato, at jeg blev hørt, inden bevissikringen blev gennemført.

Underbyggende beviser ("corroborating evidence")

Der er underbyggende beviser, hvis man ikke synes, at de informationer, jeg har taget med, men som Dorete Bager ikke blev informeret om, giver et fuldstændigt og klart billede. Først og fremmest er der formalitetsfejlen. Ét spørgsmål trænger sig særligt på: Hvorfor anlagde Niels Bo Jørgensen sagen mod Laserdisken ApS? Det har FDV ikke svaret på, sikkert fordi det viser, at overfaldet var planlagt.

Niels Bo Jørgensen fik i 2003 min redegørelse på anpartsselskabets brevpapir. Han lagde brevet i skuffen og ventede, til jeg havde importeret et stort antal film. Så tog han brevet op af skuffen igen og benyttede det som grundlag for retssagen. Prøvekøbet var spil for galleriet. Hvis en kontrollør tilfældigvis havde opdaget et ulovligt salg og gennemført et prøvekøb for at sikre sig dokumentation, havde han naturligvis anlagt sagen mod den pågældende forretning, men det gjorde Niels Bo Jørgensen ikke. Havde det været en rigtig sag, havde han kigget på fakturaen eller undersøgt CVR-nummeret, men nej, han benyttede brevet fra 2003!

Endvidere er der FDV's formands vidneforklaring (side 866). Thomas Schultz afviste direkte, at SF Film havde et problem med mig. Det var ikke SF Film, der havde foranlediget retssagen. Det var advokaterne, der havde forberedt sagen og efterfølgende bedt om medlemmernes opbakning til den.

Medvirken og forældelse

Ifølge straffelovens § 23 omfatter straffebestemmelserne alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Derfor omfatter anmeldelsen også Peter Schønning, selvom han først trådte ind i justifikationssagen. Man kan sige, at han fuldførte gerningen med sine løgnehistorier i byretten og landsretten.

Peter Schønning vidste om nogen, at angrebet var baseret på en kovending om lovens fortolkning fra FDV's side. Han var kontorchef i Kulturministeriet i 2002 og forfattede kulturministerens svar til Kulturudvalget (side 557). Han kunne ikke undgå at vide, at angrebet mod mig var baseret på en anden fortolkning.

Vedrørende de beslaglagte film løj han over for Retten i Aalborg (side 901), og han bestred hele retssagen igennem, at mine film havde været beslaglagt, så også på den måde medvirkede han til at påføre mig et tab.

Lad mig her imødegå en eventuel indsigelse om, at sagen er forældet. Ifølge § 94 regnes forældelsesfristen fra den dag, da den strafbare virksomhed er ophørt, men ifølge § 93, stk. 3, skal den længste frist anvendes med hensyn til samtlige overtrædelser, hvis nogen ved samme handling har begået flere lovovertrædelser, for hvilke der gælder forskellige forældelsesfrister.

Bevissikring, beslaglæggelse, fogedforbud. Dette er forskellige overtrædelser, der blev begået ved samme handling. Hvis EU-retten anerkendes som lov, er det nedlagte fogedforbud baseret på en ulovlig fortolkning af regional konsumption. Den strafbare virksomhed er således ikke ophørt endnu, og derfor er taxameteret ikke engang sat i gang. Det gælder ifølge § 93, stk. 3, for alle lovovertrædelserne.

77. Politianmeldelse 2: Det store cover-up

Økonomisk kriminalitet bliver ikke mindre alvorlig af, at det lykkes for svindlerne at slippe af sted med deres numre i årevis. Det er *altid* dommernes opgave at håndhæve loven. De skal ikke dække over de svindlere, der er afsløret, og de skal slet ikke hjælpe dem aktivt, men det gjorde dommerne, da FDV overfaldt Laserdisken.

It's not the crime, it's the cover-up

Dette citat er fra Watergate-skandalen og i tråd med Karl Carstens holdning til korruption: Det er ikke selve forbrydelsen, der er det værste, men det, at der dækkes over den.

> **§ 155.** Misbruger nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes.
>
> *Straffelovens § 155*

I forordet pointerede jeg, at Johan Schlüter ikke er mit største problem. Han er "blot" et antisocialt menneske, der ikke kan skelne mellem sandt og falskt. Sådanne mennesker eksisterer i alle samfund, men i civiliserede samfund beskytter vi os mod dem med regler, love, politi og domstole.

Her knækker tråden. Med stigende forbløffelse har jeg oplevet en utrolig vilje fra dommernes side til at hjælpe Johan Schlüter. Blindt efterkommer de FDV's ønsker uden den mindste respekt for lovgivningen eller faktiske forhold. Det har været et problem fra den første dom i 1993 til den seneste i 2016. Dommernes automatiske støtte til monopolerne er et regulært samfundsproblem.

Dommernes cover-up af FDV's kovending og overfaldet på Laserdisken

For overtrædelse af straffelovens § 155 i forbindelse med FDV's bagholdsangreb på mig og min virksomhed den 29. november 2005 og det efterfølgende cover-up af formalitetsfejlen og fastholdelse af en konkurrencebegrænsende fortolkning af regional konsumption anmeldes retsassessor Dorete Bager og dommerne Eskild Jensen, Torben Geneser, Peter Buhl, Helle Dietz, Kurt Rasmussen, Sophia van Binsbergen, Kristian Petersen, Stig Glent-Madsen, Jens Nørtved, Lene Holm Trøst, Hans Esdahl, Mette Langborg, Dot Buchtrup, Iver Iversen, Erik P. Bentzen, John Lundum, Chr. Bache, Rikke Foersom og Niels Klitgaard til politiet.

Disse dommere har i stedet for at iagttage de faktiske forhold og bedømt dem i henhold til lovgivningen hjulpet FDV med at påføre mig betydelige tab i form af værditab for mine beslaglagte film. Chikanesagerne, der burde være undgået, har påført mig unødvendige omkostninger til juridisk bistand og ført til en betydelig forringelse af mine konkurrencemuligheder. Dertil kommer, at dommerne på groft manipuleret grundlag dømte mig til at betale erstatning til FDV.

Forløbet er nærmere gennemgået og dokumenteret i kapitlerne 56-64.

Dorete Bager, fogedforretningen (kapitel 56)

Dorete Bager burde have taget konflikten i opløbet. Hun kendte mig i forvejen og demonstrerede senere samme dag, at hun havde så meget tillid til mig, at hun lod mig opbevare de beslaglagte film. Hun burde have holdt et retsmøde og taget mod brevet til Niels Bo Jørgensen og Østre Landsrets forelæggelseskendelse. Så kunne hun have sagt til Lars Segato: "Jeg foreslår, du forbyder Laserdisken at parallelimportere. Så må vi se, om hr. Pedersen holder løftet, og ellers må vi mødes igen. Jeg kan alligevel ikke gribe ind, før EU-Domstolens dom foreligger."

Det er dommernes opgave at sikre, at bevissikringer er nødvendige, men hun henviste bare til, at jeg ville komme til orde i justifikationssagen. Hun lagde ikke skjul på, at hun følte sig nødsaget til at reagere på grund af rekvirenternes navne.

1. Hun undlod at undersøge, om der var grundlag for at fravige hovedreglen om at varsle rekvisitus. Hun bedømte ikke risikoen for, at jeg ville flygte og destruere mine regnskaber, hvis der blev holdt et retsmøde først.
2. Allerede på det forberedende retsmøde, hvor jeg ikke var til stede, lovede hun FDV's advokat Lars Segato at gennemføre bevissikringen.
3. Hun afviste anmodningen om et retsmøde, og hun afviste at tage hensyn til de dokumenter, jeg udleverede til hende.
4. Hun gav mig ikke lejlighed til at drøfte FDV's rekvisition med en advokat. Hun ville ikke vente på Anders Hjulmand, men meddelte derimod, at hans tilstedeværelse var ligegyldig, fordi hun allerede havde besluttet sig.
5. Hun overtrådte kravet om, at et retsmøde skal være offentligt. Det stillede mig i en vanskelig situation, da hun senere glemte, at hun havde beslaglagt mine film og forbudt mig at returnere dem til mine leverandører.
6. Hun burde have reageret på Østre Landsrets forelæggelseskendelse. En af landsretten anerkendt tvivl om gyldigheden af regional konsumption burde have fået den konsekvens, at fogedforretningen blev udsat.
7. Hun beslaglagde mine film, uden at der var et formål med beslaglæggelsen.

Eskild Jensen, forberedelsen af kæremålet (side 794)

Eskild Jensen er ansvarlig for, at sagen eskalerede, men også han havde så meget forhåndssympati for FDV's advokater, at han blindt opfyldte deres ønsker uden at tænke sig om et øjeblik. Han traf den famøse afgørelse den 30. marts 2006.

1. Det passer ikke, at der ikke er hjemmel til at tillægge kæremål opsættende virkning. Han burde vide det, da han selv havde gjort det før (side 294), og det fremgår klart af landsrettens egne vejledninger og af det særlige udvalgs bemærkninger til bevissikringsreglerne (side 786).
2. Jeg havde bedt om at føre vidner og afgive forklaring, så allerede derfor var betingelserne for en mundtlig forhandling opfyldt. Der var intet retsmøde før bevissikringen, så hvornår skulle jeg så have chancen for at blive hørt? Det viste sig senere, at dommerne heller ikke læste mine skriftlige indlæg.

Eskild Jensen, Torben Geneser og Peter Buhl, kæremålet (side 796)

Det overordnede problem er, at de end ikke læste mine indlæg, men blindt troede på Lars Segatos løgn om, at jeg parallelimporterede ud fra en tro på, at loven var ugyldig. Foranlediget af den løgn begik de en fejl til, da de udsatte kæremålet på EU-Domstolens afgørelse i stedet for at ophæve og udsætte fogedforretningen.

1. Ifølge retsplejelovens § 502 skulle fogedforretningen ophæves og udsættes ligesom Dorete Bagers forrige fogedforretning (side 747).
2. De tillod kun FDV at kommentere EU-Domstolens dom før kendelsen.
3. De læste tilsyneladende ikke mine skriftlige indlæg. Mine synspunkter og de fakta, de er støttet på, er ikke gengivet i kendelsen. Dommerne forholdt sig hverken til FDV's kovending om lovens fortolkning, mine breve til FDV eller mine foranstaltninger til at undgå forbudt parallelimport. Dette anbringende støttes også på det forhold, at de end ikke kommenterede min skriftlige vidneforklaring om ejerforholdene i relation til formalitetsfejlen.
4. De udtalte sig om noget, de ikke havde mulighed for at vide noget om, da de fejlagtigt afviste, at mine film var beslaglagt. De havde hverken været til stede eller talt med nogen, der havde været til stede. Muligvis løj de med vilje, for beslaglæggelsen var klart beskrevet både af mig og af Lars Segato f.eks. i FDV's svarskrift den 24. januar 2006 (side 906).

Helle Dietz, justifikationssagens del 1 (kapitel 58, side 798-801)

Niels Bo Jørgensen havde klokket i det, da han skrev rekvisitionen til fogedretten og angav Laserdisken ApS som rekvisitus. Spørgsmålet om "rette sagsøgte" blev udskilt til særskilt behandling. FDV opfattede det sådan, at det skulle undersøges, om jeg var omfattet af den sag, der var anlagt mod Laserdisken ApS (side 799). Det afviste dommer Henrik Bjørnager Nielsen, og FDV accepterede (side 800). Så kom Helle Dietz på banen og rakte uventet FDV en hjælpende hånd, idet hun gik med til at give mig skylden for Niels Bo Jørgensens sjuskefejl.

1. Hun så bort fra, at der var informeret korrekt både på hjemmesiden og på fakturaen om Laserdiskens indehaver. FDV rådede over alle de nødvendige oplysninger til at udfylde rekvisitionen og stævningen korrekt.
2. Hun respekterede ikke min ret til at undlade at inkriminere mig selv.
3. Hun anerkendte ikke, at jeg informerede om ejerforholdene i kæremålet og derved gav landsretten mulighed for at stille mig spørgsmål herom.
4. Hun respekterede heller ikke forhandlingsprincippet, men bebrejdede mig, at jeg ikke havde gjort indsigelse i kæremålet, men "kun" i svarskriftet, som det er angivet i retsplejelovens § 351.
5. Hun agerede kort sagt, som om det var min pligt at redde Dorete Bager og FDV under en fogedforretning, som de havde valgt at gennemføre uden at varsle mig og uden et retsmøde, hvorved de selv afskar mig fra muligheden for at få kendskab til fejlen på det tidspunkt. Mere kafkask bliver det ikke!

Helle Dietz, justifikationssagens del 2 (kapitel 58, side 802-808)

Helle Dietz' deldom ændrer naturligvis ikke det faktum, at jeg ikke var omfattet af retssagen mod Laserdisken ApS, men i deldommen tog hun ikke stilling til, om der var grundlag for at foretage en bevissikring mod anpartsselskabet, så vi måtte i retten igen. Som FDV opfattede sagen, var den tabt, da Henrik Bjørnager Nielsen afviste, at jeg var trådt ind i retssagen mod Laserdisken ApS, men det var blevet kompliceret efter Helle Dietz' deldom, hvor hun gav mig skylden for FDV's fejl. Egenkapitalen var brugt til juridisk bistand, men jeg kunne ikke tvinges til at kaste flere penge i foretagendet, så for mig gjaldt det om at få sagen lukket så simpelt som muligt. Jeg nøjedes med at gøre gældende, at uanset hvad krænkelserne måtte være, kan en bevissikring mod selskabet ikke begrundes af bilag, der overhovedet ikke vedrører selskabet. Ikke et eneste bilag vedrørte Laserdisken ApS.

Helle Dietz lagde uden videre til grund, at lagerudsalget havde krænket FDV's rettigheder, og hun accepterede både, at det bevissikrede materiale blev fremlagt som nye bilag, og at de kunne benyttes til at begrunde bevissikringen!

1. Helle Dietz tilsidesatte princippet om retsgyldig grund. Hun lod materiale, der ikke begrundede anmodningen, men som hidrørte fra den gennemførte bevissikring, retfærdiggøre selvsamme bevissikring.
2. Selvom spørgsmål om lovfortolkning, erstatningsgrundlag, ansvar, culpa og tabsbegrænsning ikke havde været behandlet i sagen, lagde Helle Dietz til grund, at FDV's rettigheder var krænket, så en bevissikring var nødvendig for FDV's opgørelse af et erstatningskrav mod Laserdisken ApS.

Kurt Rasmussen, Sophia van Binsbergen og Kristian Petersen, ankesagen

Jeg ville forfølge det principielle spørgsmål, om en ransagning kan begrundes i det selvsamme materiale, der fremkommer ved ransagningen. Jeg mener, at der skal være en retsgyldig grund, inden man går i gang med en ransagning.

I ankesagen nedlagde FDV påstand om erstatning. Samme påstand var afvist i byretten, hvor vi ikke havde drøftet lovfortolkning, erstatningsgrundlag, ansvar, culpa og tabsbegrænsning, hvilket var nødvendigt for at tage stilling til påstanden. Selvom ankesagen således fik en helt anden karakter, tillod dommerne påstanden, men det var i virkeligheden et påskud for at sabotere sagen. Hverken FDV eller dommerne realitetsbehandlede disse spørgsmål, da det kom til stykket (side 809).

1. Dommerne løj om ankesagens indhold. Den vedrørte alene det principielle spørgsmål om retsgyldig grund, og det var uafhængigt af, om hovedsagen oprindeligt vedrørte ophavsret, narkotika, ulovlige våben eller andet.
2. De foretog en vild kovending i forhold til behandlingen af mig i sagen om udlejning (side 401), og de gik direkte imod princippet om nye påstande i en ankesag (side 809). Det ændrede sagen så meget, at jeg måtte opgive. Det antages at være formålet, da dommerne ikke afsatte tid til forberedelse af FDV's påstand overhovedet, og da FDV straks efter frafaldt påstanden.

Dorete Bager, reparationssagen (kapitel 59)

Justifikationssagen mod Laserdisken ApS afklarede et vigtigt spørgsmål i forhold til mig: Jeg var *ikke* omfattet af kendelsen mod Laserdisken ApS. Bevissikringen af mine regnskaber var således sket uden den fornødne retskendelse, og der var ikke anlagt sag mod mig inden for de 4 uger, som retsplejeloven kræver.

Ifølge retsplejelovens § 653 c, stk. 1, skal fogedretten således efter anmodning fra rekvisitus tilbagelevere beslaglagte genstande og dokumenter, og det under undersøgelsen fremkomne kan ikke anvendes som bevis for krænkelser. Jeg bad via advokat Henrik Karl Nielsen om at få materialet udleveret (side 797).

En lovlydig dommer ville have efterlevet lovens krav, hvorefter FDV kunne få den nye fortolkning og medlemmernes krav mod mig prøvet under en almindelig retssag, men Dorete Bager indkaldte i stedet til et møde den 11. december 2006.

1. Hun undlod at tilbagelevere det ulovligt bevissikrede materiale til mig, men omgik retsplejeloven med en ny retrospektiv kendelse om bevissikringen.
2. Hun udleverede det ulovligt bevissikrede materiale til advokat Lars Segato med den besked, at det er uden betydning, om kendelsen vedrører mig eller anpartsselskabet, når jeg ejer begge dele. Hun gjorde det vel vidende, at der verserede en justifikationssag, der ville afgøre det spørgsmål.
3. Hun manipulerede med Johan Schlüters udtalelser til Kulturudvalget ved at ændre fortolkning 1 til fortolkning 2 i hendes gengivelse (side 823).
4. Hun tillod FDV at fremlægge et nyt bilag på selve retsmødet. Derved gav hun dels FDV en mulighed, jeg ikke havde fået under den første fogedsag, og dels fratog hun mig muligheden for at forholde mig kvalificeret til det. FDV havde planlagt bilaget i dagevis, men gemte det til selve retsmødet i håbet om at tage mig på sengen i forbindelse med den nye strategi.
5. Hun løj om mit svar på spørgsmålet om *101 Dalmatians II*, da jeg specifikt afviste at være i position til at udtale mig om, hvad FDV har rettigheder til. Uden dokumentation lagde hun til grund, at et af FDV's medlemmer havde danske rettigheder til filmen *101 Dalmatians II* på det tidspunkt.

Stig Glent-Madsen, Kristian Petersen og Jens Nørtved, reparationssagen

De tre dommere i kæremålet kunne let have standset forfølgelsen af mig, men de valgte at hjælpe FDV med direkte løgne og ved at se bort fra lovgivning og fakta.

1. De løj direkte om mine meddelelser om ejerforholdet (side 826).
2. De tillagde det afgørende betydning, at jeg ikke inkriminerede mig selv.
3. Iagttagelse af mine anbringender havde ført til et andet resultat: Dommerne burde f.eks. have respekteret Grundlovens § 72 og retsplejelovens § 653 c.
4. Min parallelimport var ophørt, og FDV havde anerkendt dette i en proceserklæring. For landsretten var det godtgjort, at forbudt-programmet virker, og at *101 Dalmatians II* blev opfanget af programmet, og at filmen blev sat til salg, fordi FDV ikke længere havde danske rettigheder til den.

Lene Holm Trøst, reparationssagen (kapitel 61, side 845-848)

Som den første af mange dommere underkendte Lene Holm Trøst sin kollega Ole Høyers kendelse om det principielle i lovfortolkning af EU-ret, selv efter at FDV havde bekræftet, at sagen vedrører lovens fortolkning, og landsretten havde afvist retssagen mod Kulturministeriet om lovens fortolkning med henvisning til, at det spørgsmål bør afgøres i en sag mellem mig og rettighedshaverne.

Da hverken byretten eller landsretten har kompetence til at ændre den praksis, FDV og IFPI med succes havde etableret efter lovændringen i 2002, gjorde hun det umuligt at få løst den centrale strid om lovfortolkning.

1. Hun underkendte Ole Høyers kendelse om lovfortolkningens principielle karakter, selv efter at lovfortolkning var blevet et tema i retssagen.

Hans Esdahl, reparationssagen (kapitel 61, side 851-855)

Som sættedommer var Hans Esdahl alene fokuseret på at opfylde FDV's ønsker. Intet tyder på, at han overhovedet læste mine processkrifter. I hvert fald gengav han mine synspunkter ukorrekt i retsbogen, og da jeg protesterede, gav han mig et advokatpålæg, som han misbrugte til at dømme mig som udeblevet.

1. Han afviste en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af sagen, alene fordi FDV foretrak at blande alting sammen.
2. Han underkendte også Ole Høyers kendelse, så det fortsat var umuligt at få det principielle spørgsmål om lovens fortolkning behandlet i sagen.
3. Han løj om min opfattelse af, hvad sagen grundlæggende drejer sig om. På intet tidspunkt anerkendte han, at FDV havde anlagt sagen ved fogedretten for at fjerne tvivl om, at kendelserne mod Laserdisken ApS omfattede mig. Det er min opfattelse, at sagen grundlæggende drejede sig om at undgå de konsekvenser, som formalitetsfejlen burde have medført.
4. Han gav mig advokatpålæg uden at have talt med mig forinden og uden at udpege, hvad han fandt uklart i mine processkrifter.

Mette Langborg, Dot Buchtrup og Iver Iversen, reparationssagen

Jeg lægger ikke skjul på, at disse tre dommeres adfærd er den direkte årsag til, at jeg begyndte at skrive *Den skjulte korruption*. Efter en omhyggelig gennemgang af skriftlig dokumentation med oplæsning i retten og oplæsning af de skriftlige vidneerklæringer kan dommerne ikke undskylde sig med, at de ikke vidste bedre. Det faktiske forløb og den relevante lovgivning var omhyggeligt gennemgået i de tre dage (kapitel 61). Dommernes løgne og manipulationer var bevidste.

Det bør være en skærpende omstændighed, at der er tale om dommere. Det er en central del af vores demokratiske samfund, at der er tillid til domstolssystemet. Vores demokrati bygger på, at vi kan stole på, at dommerne iagttager loven og de faktiske omstændigheder, når de afsiger dom, og ikke direkte lyver for at hjælpe vennerne. Den følgende opremsning er blot eksempler. Der henvises til kapitel 62.

1. Mette Langborg underkendte også Ole Høyers kendelse, og alt tyder på, at det var for at blokere for en autoritativ undersøgelse af lovens fortolkning.
2. De tre dommere undlod at fastslå tidspunktet for bevissikringen i dommen.
3. De ignorerede FDV's konstruerede tvist, der lå bag overfaldet (kapitel 76).
4. De manipulerede med korrespondancen mellem Torben Steffensen og mig.
5. De havde ingen grund til at betvivle, at jeg ville overholde mit løfte til FDV.
6. De så bort fra det faktum, at jeg indstillede parallelimporten i 2005.
7. De ændrede Thomas Schultz' vidneforklaring (side 881), idet han direkte afviste, at SF Film havde et problem med mig. Han havde intet kendskab til prøvekøbet, der slet ikke vedrørte titler fra SF Film (side 884).
8. De undlod at undersøge, om mine film var beslaglagt. De henviste blot til fogedrettens foreløbige afgørelse. Efter en demonstration bekræftede de, at de forstod Dorete Bagers problem med at gennemføre beslaglæggelsen.
9. De lod rettighedshaverne få en ugrundet berigelse med dobbeltbetaling for filmene, da vederlag allerede var inkluderet i filmenes salgspris.
10. De gik imod retspraksis med fortolkningen af retsplejelovens § 642, nr. 3.
11. De anvendte materiale, der var tilvejebragt i strid med Grundlovens § 72, og som ifølge retsplejelovens § 653 c ikke kan anvendes som bevis. De løj om tidsfristen i retsplejelovens § 653 c.
12. De ignorerede Johan Schlüters fortolkningsbidrag til Kulturudvalget, men foregav i stedet, at det var min fortolkning. De besluttede egenhændigt, at regional konsumption går ud på at opdele EU med FDV som enehersker i Danmark. De så bort fra EU-institutionernes fortolkning.
13. Det faktum, at jeg ikke fastholdt de selvstændige påstande om fortolkning, blev brugt som begrundelse for, at FDV's rettigheder måtte være krænket!

Erik P. Bentzen, ankesagens forberedelse (side 885-887)

Byretsdommerne kom uden om det centrale spørgsmål om lovfortolkning, alene fordi min opfattelse ikke var udtrykt i separate påstande. Derfor var jeg nødt til at nedlægge påstandene i ankesagen og herunder gøre opmærksom på landsrettens pligt til at forelægge fortolkningsspørgmålene for EU-Domstolen.

1. Erik P. Bentzen afviste de påstande, der vedrører ophavsmandens identitet og forholdet mellem konsumption og EU's konkurrenceregler (side 888).

John Lundum, ankesagens forberedelse (side 888-889)

John Lundum fortsatte i samme stil. Han ville ikke have noget undersøgt. Sagen skulle ikke forelægges for EU-Domstolen, og den skulle ikke engang forberedes.

1. John Lundum afviste at forelægge fortolkningstvisten for EU-Domstolen.
2. Han afviste et forberedende retsmøde, hvor FDV bl.a. kunne redegøre for, hvorfor de havde ventet næsten tre år med at reagere, og hvorfor de havde anlagt sagen mod Laserdisken ApS.

Chr. Bache, Rikke Foersom og Niels Klitgaard, ankesagen (side 891-908)

Det var på forhånd klart, at ikke ti vilde heste kunne få dommerne til at pille ved FDV's grundlæggende ønsker om fortolkning, forbud og erstatning. Det var ligesom i Dreyfus-affæren, hvor Picquart fandt den rigtige spion og beviste Dreyfus' uskyld, men generalstaben mente, at indrømmelse af fejlen kunne skade hærens troværdighed. Disse danske dommere tænkte på nøjagtig samme måde.

En (næsten) enig dommerstand nægter fortsat hårdnakket, at det var en fejl at stole blindt på Johan Schlüter, da han etablerede FDV's og IFPI's monopolstatus i Danmark. Dommerne vil hellere straffe mig end spare den danske befolkning for de økonomiske og kulturelle konsekvenser af en restriktiv og ulovlig fortolkning af regional konsumption.

Mit primære formål med ankesagen var via det udførlige påstandsdokument og de fem appendices at sikre dokumentation for dommernes manipulationer for eftertiden. For Procesbevillingsnævnet gennemgik jeg 78 "fejl". Her vil jeg nøjes med at nævne et repræsentativt udvalg.

1. Chr. Bache, Rikke Foersom og Niels Klitgaard tog spørgsmålet om regional konsumption i egen hånd og afviste at forelægge sagen for EU-Domstolen, selvom det var en ankesag om fortolkning af EU-ret. De besluttede selv, at FDV også skal kunne kontrollere *andre* licenshaveres udgivelser.
2. De manipulerede mit grundlæggende og gentagne anbringende om, at FDV ikke repræsenterer ophavsmanden, helt ud af sagen.

   Det bemærkes, at dokumentet, som Peter Schønning gav til Chr. Bache under domsforhandlingen, ikke engang var min advokats begrundelse for at udsætte anbringendet om "rette sagsøger", men Hans Esdahls *udlægning* af det. Jeg afviste i retten, at jeg havde bemyndiget min advokat til at droppe den opfattelse, jeg havde udtrykt både i de nedlagte påstande, i det nye anbringende (side 886) og i rykkeren halvandet år senere (side 890).

   Dommerne var så store kujoner, at de ikke engang turde forholde sig til anbringendet, men manipulerede med min holdning for at undgå det.
3. De løj om Thomas Schultz' vidneforklaring trods en skriftlig berigtigelse.
4. De ændrede indholdet af retsplejelovens § 653 c, så tidsfristen ikke løber fra datoen for bevissikringen, men fra datoen for kendelsen. De blæste ved den lejlighed på Grundlovens krav om en retskendelse før bevissikringen. De censurerede anbringendet helt ud af dommen og konkluderede, at man sagtens kan vente med en retskendelse til lang tid efter bevissikringen.
5. I strid med retsplejelovens § 338 fandt de egenhændigt på en undskyldning for at lade FDV slippe for at erstatte de beslaglagte film. Det bemærkes, at loven hverken tillader beslaglæggelse hos rekvisitus eller hos tredjemand med pression for øje eller som en alternativ form for arrest.
6. De løj om parallelimporten, der var indstillet i 2005 uden betingelser, der ikke for længst var opfyldt, hvorfor fogedforbuddet i 2007 intet ændrede.

78. Politianmeldelse 3: Fortolkningstvisten

Bogens overordnede tema er fortolkningen af regional konsumption, som blev indført af EU-Domstolen for at beskytte det indre marked. Kulturministeriets Peter Schønning benyttede lejligheden til at sikre særlige privilegier til de voldgiftshungrende dommeres netværk, og dommerne kvitterede ved at blokere for en retlig undersøgelse.

Kulturministeriets tvivlsomme fortolkning (kapitel 46)

Selvfølgelig betyder det noget for mig som filmimportør, om jeg på samme måde som alle andre skal undgå de film, som en rettighedshaver af en eller anden årsag ikke ønsker spredt i EU, eller om jeg skal indhente tilladelse før hvert eneste salg. Det sidste vil i givet fald gøre det umuligt at sælge film fra tredjelande, uagtet at det naturligvis glæder rettighedshaverne, at deres film når ud til filmsamlere i EU. Det er selvfølgelig et uovervindeligt problem, at det skifter, hvem man ifølge FDV skal have tilladelse af. Selvom man har indhentet en tilladelse, kan den vise sig at være fuldstændig uden betydning (side 817-818).

Laserdiskens eksistensberettigelse har altid været at tilbyde danskerne film, de ikke ville få adgang til uden Laserdisken. Oprindeligt drejede det sig om film på LaserDisc i dets overlegne kvalitet i forhold til VHS, men siden fik det betydning at importere film, der slet ikke udgives i Danmark. For Laserdisken er det vigtigt at bevare specialimporten, og indtil vi får en autoritativ fortolkning af regional konsumption, må jeg ty til civil ulydighed (side 981).

I et større perspektiv er selve genbrugstanken på spil. Genbrugsbutikkerne kan jo ikke undersøge, hvor tingene kommer fra, og de magter heller ikke at indhente særlig tilladelse, hvis en genstand skulle vise sig at stamme fra Afrika eller Asien. Kirkens Korshær, Røde Kors og alle de andre genbrugsaktører vælger pragmatisk at ignorere loven, og politiet vælger at lukke øjnene, men skal det fungere sådan i et retssamfund? Da rigsretssagen mod Inger Støjberg blev debatteret, hørte man ofte, at lov er lov, og lov skal holdes. Man kan ikke bare ignorere loven, når det er belejligt, men det gør man altså her i stedet for at lade EU-Domstolen afprøve, om EU virkelig skal opdeles til fordel for nationale generalimportører.

Retssagen mod Kulturministeriet om gyldigheden af regional konsumption var ganske nyttig, selvom jeg ikke formåede at få EU-Domstolen til at forholde sig til hovedanbringendet om magtfordrejning. I forhold til det indre markeds funktion er regional konsumption bestemt en mulighed i EU-institutionernes fortolkning, men det indre marked kan ikke realiseres i Kulturministeriets fortolkning.

En retssag mere mod Kulturministeriet er nødvendig, og denne gang om lovens fortolkning. Byretsdommer Ole Høyer indledte med at behandle sagen seriøst og henviste den til landsretten på grund af dens principielle karakter. Den vedrører jo fortolkning af EU-lovgivning i forhold til national ret, men Vestre Landsret og Højesteret blokerede for den igangsatte retlige undersøgelse.

Sigrid Ballund, John Lundum og Fabrin fra Vestre Landsret (kapitel 47)

For overtrædelse af straffelovens § 155 ved at forhindre en retlig undersøgelse af Kulturministeriets fortolkning af ophavsretslovens § 19 i relation til EU-begrebet regional konsumption anmeldes Sigrid Ballund, John Lundum og Fabrin.

Kulturministeriets fortolkning favoriserer monopoler som FDV og IFPI, og der ses ikke andre motiver til at krænke mine rettigheder og overtræde EU-retten end at sikre, at vennerne i netværket bevarer deres privilegier.

1. De tre dommere løj flere steder om den anlagte retssag, der ikke handler om, hvornår spredningsretten til et værk er konsumeret. Som det fremgår af stævningen, var der hele retssagen igennem enighed om dette.
2. Beskrivelsen af fortolkningernes forskelle er fjernet fra sagsfremstillingen, så det er umuligt ud fra dommen at læse, hvad sagen handler om, hvad der er årsag til sagsanlægget, og hvem der støtter hvilken fortolkning.
3. De løj om rette sagsøgte. Kulturministeriet er ansvarlig for at gennemføre regional konsumption korrekt i ophavsretsloven.
4. De løj om sagens retskraft. Nøjagtig som i sagen om gyldighed drejede det sig om at opnå EU-Domstolens fortolkning, som alle i EU skal respektere.
5. De løj om min retlige interesse i sagen. Hvis jeg skal overholde loven, må jeg vide, om jeg skal søge om tilladelse eller respektere et eventuelt forbud.
6. Sammenfattende anføres, at de ikke kunne tage så meget fejl tilfældigt. De samme argumenter om rette sagsøgte, retlig interesse, aktuel retstvist og retskraft over for tredjemand kunne være brugt i retssagen om gyldighed. Der er ingen forskel på fremgangsmåden eller betingelserne for at anlægge en sag. Præcis som i injuriesagen ville de bare ikke rette en fejl (side 275).

Per Sørensen, Børge Dahl, Jytte Scharling, Poul Dahl Jensen og Jens Peter Christensen fra Højesteret

Også de fem dommere ved Højesteret anmeldes hermed efter straffelovens § 155. Grundlæggende drejede kammeradvokatens afvisningspåstand sig om, at jeg ikke skulle sikres den retssikkerhed, der følger af menneskeretskonventionens artikel 6 og EU's retssikkerhedsprincip. Begge dele er en beskyttelse, som er tildelt mig af de lovgivere, der har tiltrådt konventionen og traktaten, men som dommerne ikke ville lade mig beholde, fordi det risikerede at gå ud over FDV's privilegier.

Det er naturligvis en betingelse for adgangen til at anlægge en sag, at den skal "handle om noget, der har konkret betydning for sagsøgeren" (side 690), men det til lejligheden opfundne og udefinerede begreb "retlig interesse", der fratager mig EU-rettens beskyttelse, skal i en ankesag forelægges for EU-Domstolen.

1. De fem dommere løj på samme måde som dommerne i landsretten ved blot at henvise til landsrettens begrundelser.
2. De undlod at forelægge spørgsmålet om retlig interesse for EU-Domstolen i ankesagen, hvorved de også overtrådte EU-traktatens forelæggelsespligt.

79. Politianmeldelse 4: Advokatpålægget

> Advokatpålægget og måden, det blev meddelt, er toppen af ondskab og kynisme. Hvorfor tvinge mig til at trodse en snestorm og rejse til København blot for at modtage en besked, der lige så godt kunne være sendt med posten? Advokatpålægget havde ét bestemt formål: At *forhindre* retssagen mod kollegerne i at blive behandlet.

Straffen for at kritisere dommerne (kapitel 66).

Få taler højt om det, men alle advokater ved det: Hvis man offentligt udtaler sig kritisk om dommerne, får det konsekvenser i fremtidige retssager. Herluf Cohn fik den kolde skulder efter sin kritik, og Jesper Berning afleverede sin bestalling i protest og for at kunne tale frit fra leveren til pressen (side 941).

Almindelige tv-seere kender til beskyttelsen af dommerne fra sportens verden. Utilfredse spillere og trænere skal vare deres mund efter en kamp, for det koster bøder eller endog karantæne at kritisere dommerne. Men i sportens verden er der en grund til det. Det er uhyre vanskeligt at være dommer under en kamp, hvor det går lynhurtigt, og beslutninger skal træffes på brøkdele af et sekund. Selvfølgelig begås der fejl af og til, men det er ikke liv eller død. Hvis ikke dommerne bakkes op, bliver det umuligt at skaffe frivillige dommere til de mange sportskampe, og i de store professionelle opgør tager man i stigende grad elektronikken til hjælp for at sikre, at kampene bliver afviklet så korrekt som muligt.

Siden min første domsforhandling i 1993 har det undret mig, at dommerne er overladt til sig selv. Der er ingen retsstenograf til at skrive vidneforklaringer ned, og der er ingen lydoptagelser fra domsforhandlingen, så dommerne (og parterne) bagefter kan lytte igennem, hvad der blev sagt og forklaret.

I retssager, hvor der står betydeligt mere på spil end i sportskampe, gøres intet for at sikre korrekte afgørelser, og selvom retssagerne i princippet er offentlige, er det i praksis umuligt bagefter at bevise, hvad der blev sagt. Mine anmodninger om at få domsforhandlingerne lydoptaget er alle blevet afslået.

Dommerne har måneder til at overveje situationen, og alligevel begår de "fejl", som aldrig burde være begået. Hvis en dommer tages i at holde med det ene hold eller direkte eller indirekte får gevinst af udfaldet af en sportskamp, ryger hans karriere som dommer øjeblikkeligt. Sådan er det ikke med de juridiske dommere. De kan lyve og manipulere uhindret til gavn for vennerne i netværket, for deres kolleger vil til enhver tid dække over dem.

Der er ingen undskyldning for Kristian Petersens, Stig Glent-Madsens og Jens Nørtveds løgn i kendelsen i reparationssagen (side 826), der fik mit bæger til at flyde over og anlægge retssagen mod Domstolsstyrelsen. De havde flere måneder til at læse de fremlagte dokumenter. Der er ingen formildende omstændigheder, der kan retfærdiggøre, at de (og de andre dommere) gav mig skylden for Niels Bo Jørgensens sjuskefejl og blæste på lovgivningen for at opfylde FDV's ønsker.

Stausbøll, retssagen mod Domstolsstyrelsen (kapitel 60)

Træt af løgnene, manipulationerne og krænkelserne anlagde jeg derfor sag mod de dommere, der støttede FDV's overfald og blokerede for en retlig undersøgelse af fortolkningen af regional konsumption.

Det var mit mest gennemarbejdede projekt på det tidspunkt. Igennem næsten to år var advokaterne Per Christensen og Henrik Karl Nielsen sparringspartnere. De læste og kommenterede hver eneste påstand og hver eneste linje i stævningen, men dags dato er det ikke blevet læst af én eneste dommer, selvom jeg betalte 17.540 kr. i retsafgift. Burde det ikke være nok til, at stævningen i det mindste blev læst? Stausbølls reaktion var en automatisk rygmarvsreaktion. Kollegerne var udsat for kritik, og kritikken skulle undertrykkes for enhver pris.

For overtrædelse af straffelovens § 155 anmeldes byretsdommer Stausbøll for at misbruge bestemmelsen om advokatpålæg til at forhindre, at den anlagte sag mod hans kolleger blev behandlet.

1. Han pålagde mig at antage en advokat, uden at han forinden havde talt med mig eller læst stævningen. Han havde således intet grundlag for at vurdere mine evner til at gennemføre en retssag.
2. Han tilsidesatte byrettens vejledningspligt for byretsdommere og udviste ikke som byretsdommer den fornødne tilbageholdenhed med anvendelsen af bestemmelsen (side 693).
3. Han havde ikke læst mit annoncerede processkrift med sagsfremstilling og anbringender til hver enkelt af de 534 nedlagte påstande og havde således ikke det nødvendige grundlag for at kunne vurdere dem.

Anette Burkø, retssagen mod Domstolsstyrelsen

Byretsdommer Anette Burkø anmeldes også efter straffelovens § 155, fordi hun forhindrede sagen i at blive behandlet, selvom advokat Henrik Karl Nielsen havde afleveret det ønskede processkrift, hvori han vurderede påstandene (side 841).

Hun valgte positivt at underkende Højesterets vurdering af, at jeg er i stand til at føre en retssag (side 655). Hun havde ingen bemærkninger til min præstation som selvmøder, da hun som landsdommer dømte i den retssag, jeg havde anlagt mod Skatteministeriet (side 753). Hun fastholdt advokatpålægget vel vidende, at jeg var i stand til at føre en retssag, og at konsekvensen af advokatpålægget ville være, at retssagen ikke kunne gennemføres.

Det gøres gældende, at den strafbare virksomhed ikke er ophørt, da den består, så længe retssagen ikke er behandlet. Forældelse er derfor ikke indtrådt.

1. Hun fastholdt advokatpålægget, selvom jeg havde opfyldt Stausbølls krav, og selvom hun vidste, at sagen ikke kunne behandles med et advokatpålæg.
2. Hun var bevidst om mine problemer med at finde en advokat, der turde føre sagen, men undlod ikke desto mindre at beskikke en advokat til mig.
3. Hun vidste udmærket, at jeg var i stand til at føre en retssag selv.

80. Politianmeldelse 5: Udlejningsmonopolet

Lilholt er den eneste dommer, som direkte og ærligt har sagt til mig, at de ikke engang i landsretten vil ændre en ulovlig praksis, fordi det indebærer, at de skal indrømme, at de eller kollegerne har begået en fejl. Som naturlig konsekvens får den ulovlige retstilstand lov til at fortsætte for evigt. Dette kapitel vedrører FDV's udlejningsmonopol.

Dommernes dilemma og deres cover-up af FDV's udlejningsmonopol

Hvor længe skal man svindle, før man opnår immunitet, fordi det vil være pinligt at gribe ind, når det har stået på så længe? Lilholt mente, at det efter 14 år var for sent at gøre noget ved FDV's monopol. Han er den eneste dommer, som direkte har sagt til mig, at de ikke kan ændre FDV's praksis, uanset om den er lovlig eller ej. Alle andre dækker over FDV med uhyrlige bortforklaringer, og det gjorde han også selv, da hans løfter til mig blev omsat til dom.

Jeg tror, det er svært for nutidens læsere at forstå den autoritet, Johan Schlüter besad i sin regeringstid. Hvorfor læste Erik Viuff Christiansens advokat ikke selv ophavsretslovens bestemmelser om konsumption? Hvordan kunne han gå med til en opdigtet lov i forelæggelsen for EU-Domstolen? Hvordan slap regeringen godt fra skriftlige indlæg, der var åbenlyst usande?

Lilholt overdrev, da han henviste til en 14 år gammel praksis, for § 23, stk. 3, var mindre end 3 år gammel, da jeg blev angrebet, men det var nok. Ok, i forhold til FDV's krav til forhandlerne om at acceptere urimelige betingelser for at få film fra FDV's medlemmer, havde han ret. Det havde stået på siden 1981.

Der kan have været to mekanismer i spil. Johan Schlüter havde haft så stor succes med at narre alt og alle, at Mogens Christensen og Ida Heide-Jørgensen var overbevist om, at jeg var på afveje. For dem var jeg en irriterende udlejer, der ikke fulgte reglerne. De betragtede sagen som en halv fridag, og de lod i praksis Johan Schlüter skrive dommene for dem. Det var let for dem, og de troede måske, at det var i orden. Arildsen var også fordomsfuld i starten, men til forskel fra de andre lyttede han, og han havde samvittighed og ansvarsfornemmelse.

Sådan var det ikke i landsretten. Lilholt forstod problemstillingen, men ville ikke pege fingre af sine kolleger, så han valgte at lukke munden på mig. Det var samme mønster med Vogter. Han ville heller ikke være årsag til, at hans kolleger risikerede at blive underkendt af EU-Domstolen. Der var overbevisende grunde til at forelægge sagen for EU-Domstolen igen, og det skjulte han som sædvanlig med et "det, som appellanten nu har anført, kan ikke føre til et andet resultat."

For overtrædelse af straffelovens § 155 i forbindelse med bevaringen af FDV's udlejningsmonopol anmeldes dommerne Mogens Christensen, Lilholt, Kristian Petersen, Annette Kristensen, Ida Heide-Jørgensen, Vogter, Marie S. Mikkelsen og Fabrin. Jeg har stadig ikke fået lov til at bevise sigtelsernes sandhed, og jeg er stadig underlagt et fogedforbud, så ingen af forbrydelserne er ophørt endnu.

Mogens Christensen, dommer i injuriesagen (kapitel 23 og 25)

Injuriesagen var anlagt af Johan Schlüter efter afsløringerne i *Sådan tjener man 1 milliard kr.* Mogens Christensen tog slet ikke sagen alvorligt og lod reelt Johan Schlüter skrive dommen, men i ankesagen forstod dommerne problemstillingen og valgte aktivt at forbyde min bevisførelse.

1. Mogens Christensen forbød dokumentationen og ignorerede bevisførelsen.
2. Han tillagde mig vanvittige synspunkter og bedømte dem i stedet for.
3. Han løj om EU-Domstolens dom og om min opfattelse af konsumption.
4. Han undertrykte virkelighedens salg af film før 1989 som forklaret af både Jakob Stegelmann og mig selv. Hans gengivelse af retspraksis var usand, da der ikke var fremlagt eksempler på forbud mod videresalg af film.

Lilholt, Kristian Petersen og Annette Kristensen, dommere i injuriesagen

1. De tre dommere i ankesagen forbød min bevisførelse med den begrundelse, at de ikke ville bringe sig selv i den position, at de skulle give mig ret.
2. De afviste at forelægge relevante præjudicielle spørgsmål om betydningen af FDV's og Kulturministeriets løgne for EU-Domstolen.
3. De trak Johan Schlüters overtrædelser af konkurrencereglerne ud af sagen, selvom det var de overtrædelser, der begrundede sigtelserne i bogen.
4. De løj specifikt om Johan Schlüters bemærkninger til EU-Domstolen, der dels var fri fantasi, dels stod i modsætning til hans forklaringer før og efter.

Ida Heide-Jørgensen, dommer i udlejningssagen (kapitel 29)

Under Arildsen blev det konkurrenceretlige problem afdækket, men det blev ikke behandlet under den første forelæggelse for EU-Domstolen. Efterfølgende valgte alle involverede dommere at ignorere den konkurrenceretlige problemstilling.

1. Ida Heide-Jørgensen løj om retspraksis ligesom Mogens Christensen.
2. Hun bedømte udlejningen før indførelsen af § 23, stk. 3, i 1989 til at være ulovlig uden at forholde sig til betingelserne i EU-Domstolens dom.
3. Hun havde uret om EU-Domstolens bedømmelse af konkurrencereglerne.
4. Hun tog sagen i egen hånd og tilsidesatte konkurrencereglerne.
5. Hun anerkendte producenternes udlejningsret efter låne/leje-direktivet og dømte mig derefter med tilbagevirkende kraft for at krænke rettigheder, der end ikke eksisterede i den periode, hvor udlejningen fandt sted.

Vogter, Marie S. Mikkelsen og Fabrin, dommere i udlejningssagen

1. Vogter afviste at tillade en normal sagsforberedelse af ankesagen.
2. Alle dommerne afviste at stille præjudicielle spørgsmål til EU-Domstolen.
3. Det passer ikke, at "det, som appellanten nu har anført, ikke kan føre til et andet resultat" (side 408). Der var flere grunde til at forelægge sagen for EU-Domstolen, og da det var en ankesag, var det deres pligt at forelægge.

81. Til dommernes foreninger

Har jeg bare været uheldig, eller er det almindelig praksis at adlyde monopolerne? Står dommernes foreninger bag dommernes løgne og manipulationer? Den Danske Dommerforening holder ikke igen på kritikken, når demokrati og retssikkerhed er truet i udlandet, men hvor er foreningens loyalitet, når det drejer sig om Danmark?

Til Den Danske Dommerforening

denskjultekorruption.dk/video64

Mikael Sjöberg, 8. juni 2020

Jeg kunne ikke undgå at bemærke dommerforeningens engagement i kampen for uafhængige dommere, ytringsfrihed og forpligtelserne over for EU-Domstolen, når det gælder Polen.

Formanden, Mikael Sjöberg, deltog i en online-demonstration til støtte for en dommer, der bl.a. var anklaget for at forelægge sager for EU-Domstolen, og han udtalte til TV Avisen: "Vi demonstrerer mod den såkaldte mundkurvslov, der hindrer dommerne i at udtale sig frit og i at forelægge sager for EU-Domstolen, hvilket er almindeligt og naturligt for alle europæiske dommere. Vores budskab er, at vi holder øje med, hvad der foregår i Polen. Vi er dybt rystede over, hvad der foregår i Polen. Vi siger, at Polen ikke er en retsstat mere. Der er ikke uafhængige domstole i Polen mere. Det viser den her sag, for det er regeringsvenlige dommere, der skal dømme."

Det får mig dog til at tænke på bibelcitatet fra Matthæus 7:3: "Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men lægger ikke mærke til bjælken i dit eget øje?"

Hvor findes de uafhængige danske dommere, der opfylder EU-traktatens pligt til at forelægge sager om tvivlsom anvendelse af EU-retten for EU-Domstolen? I Danmark har dommerne gjort sig så økonomisk afhængige af de internationale monopoler, at EU-retten simpelthen ignoreres, når den står i vejen.

20 danske dommere medvirkede til at hjælpe FDV med det planlagte overfald på mig som led i forsøget på at konkurrencebeskytte medlemmerne (kapitel 77). Ni andre hjalp med at forhindre, at den tvivlsomme bagvedliggende fortolkning blev forelagt for EU-Domstolen (kapitel 78 og 79). Alle dækkede over hinanden og sikrede, at der ikke blev forelagt præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen. Kun to dommere i de tre sagers forløb har ageret som uafhængige dommere og respekteret loven. Danmark kan ikke kaldes en retsstat, når så mange dommere blindt opfylder monopolernes ønsker i jagten på deres konkurrenter. Er det måske bedre at være afhængig af private arbejdsgivere, der lokker med fede bijobs?

Hvor er din loyalitet her, Mikael Sjöberg? Jeg anmoder om, at de 29 korrupte dommere, der i kapitel 77-79 er meldt til politiet, indstilles til afskedigelse.

Til Mikael Sjöberg, vicepræsident i Den internationale dommerforening

Jeg vil bede dig tage dette problem med til Den internationale dommerforening. Mange danske jurister ser et problem i, at dommerne via bijobs kan tjene ekstra, hvad der svarer til almindelige menneskers årsløn. De skal bare holde sig på god fod med de internationale monopoler.

- Det kan de sagtens håndtere, plejer dommerforeningens formand at forsvare dem med, men hvordan forklares så deres villighed til at hjælpe FDV?

Jeg forklarede "korruption" i kapitel 74 og kalder således en dommer korrupt, når han hjælper forbryderne i stedet for at beskytte borgerne og håndhæve loven. Jeg har brugt udtrykket "mafialignende" med reference til mafiaens kontrol over markedet for spiritus i forbudstidens USA. Det var forretning. Målet var hverken vold eller mord, men penge. De ville kontrollere forhandlerne, så de kun kunne købe varerne ét sted og til én pris. Det var en effektiv måde at blive rig på. Hvis en forhandler protesterede, sendte man en håndlanger ud for "at tage sig af" hans varelager (side 908).

Metoden er forfinet i Danmark, men er grundlæggende den samme. Når FDV og lignende monopoler har en forhandler, der vil købe varer andre steder, sender de en villig håndlanger, en dommer, som tager sig af offerets varelager, og de får dommeren til at forbyde konkurrencen. Den sicilianske mafia ville næppe kunne få armene ned igen, hvis et lignende system blev indført på Sicilien.

Oprindeligt indrømmede Dorete Bager, at hun gennemførte bevissikringen i tillid til rekvirenterne, så hun vidste ikke, hvad hun var en del af. Men hun og 28 kolleger var bagefter parat til at dække over FDV's fejl og gennemføre overfaldet alligevel. Det kan simpelthen ikke forsvares: "It's not the crime, it's the cover-up."

Du kæmper for uafhængighed, siger du. Er det uafhængighed, når belønningen for loyal adfærd over for industrien er millioner af kroner? Du kæmper for frihed til at være kritisk over for regeringen, siger du. Hvad så med de danske advokater, der ikke tør kritisere dommerne, herunder ikke engang tør risikere at føre en sag mod de korrupte dommere på vegne af en klient (kapitel 60 og 66)?

Er det også din opfattelse, at det er i orden at fjerne kritik i form af en anlagt sag ved at meddele advokatpålæg til sagsøger - uden at have mødt ham og uden at have læst stævningen, og selvom han har masser af retserfaring?

Jeg vil bede dig forklare retssagens sidste elementer. Peter Schønning gjorde i byretten gældende, at mine film ikke var beslaglagt (side 907). De tre dommere i byretten ignorerede bevisførelsen, men Vestre Landsret anerkendte, at filmene *de facto* var beslaglagt, men jeg kunne ikke få erstatning, fordi jeg ikke var gået med til at deponere pengene for returneringen på en konto til FDV's fordel. Det fandt de selv på. Det havde ikke været fremme i sagen. Hvordan harmonerer det med retsplejelovens § 338? Og burde dommerne ikke have nævnt det før, så jeg havde en chance for at forholde mig til anbringendet? Og hvor er der hjemmel til at lave bevissikringer med henblik på at sikre rekvirenterne særlige økonomiske fordele?

82. Den Europæiske Menneskeretsdomstol

Danmark var med til at grundlægge Den Europæiske Menneskeretsdomstol, og menneskeretskonventionen er inkorporeret i dansk lov, så dens artikler kan påberåbes ved domstolene. Men hvad er de fine rettigheder værd i praksis for almindelige borgere? Det ved jeg noget om efter syv forsøg på at få mine rettigheder respekteret.

Et luftkastel af glas og metal

I den franske by Strasbourg ligger et stort og flot monument af glas og metal. Det er Den Europæiske Menneskeretsdomstol, en fysisk manifestation af den vestlige verdens respekt for dens borgeres grundlæggende og individuelle rettigheder, som de er kommet til udtryk i Den Europæiske Menneskeretskonvention.

Menneskerettigheder er et yndet politisk argument, når de vestlige stater vil slå deres politiske modstandere, typisk Rusland og Kina, oven i hovedet, men har de nogen praktisk betydning for os almindelige borgere? Det har jeg undersøgt ved at klage i syv af de tilfælde, hvor mine rettigheder er blevet krænket.

1995 Forbuddet mod min bevisførelse i injuriesagen.
2000 Den illusoriske sagsbehandling i ambi-sagen.
2010 Afvisningen af retssagen om ophavsretslovens fortolkning.
2011 Advokatpålægget i FDV's reparationssag.
2011 Afvisningen af retssagen mod Domstolsstyrelsen.
2011 Fogedforretningen og brugen af ulovligt tilvejebragt bevismateriale.
2016 Sagsbehandlingen under og efter fogedforretningen i 2005.

1995: Injuriesagen (sag nr. 29188/95)

"Having assessed the facts," skrev Kommissionen i sin afgørelse, men den havde ikke bedømt fakta. Afvisningen er baseret på dommernes bemærkninger, men de fremlagte vidneforklaringer blev ignoreret. Det fremgår misvisende, at EU-retten blev sorteret fra, fordi mine udtalelser ikke vedrørte EU-retten (side 282).

Det var i det mindste et forsøg på en forklaring i forhold til artikel 6 (side 647), og det havde været fair nok, hvis jeg havde beskyldt Johan Schlüter for voldtægt eller bankrøveri, men påstanden gik altså ud på, at han havde overtrådt EU-rettens konkurrenceregler ved at isolere det danske marked for udlejning af film.

Mogens Christensens bemærkning til advokat Ulrik Bayer om, at afvisningen af bilagene var en trykfejl, er heller ikke medtaget. Kommissionen lagde utroligt nok til grund, at samtlige 96 fremlagte bilag var uden betydning!

Der var ingen bedømmelse af de tre udtalelser, som dommerne havde bedømt til at være ens, selvom kun forklaringen til EU-Domstolen indeholdt en forsikring om, at retten til at forbyde videresalg var konsumeret. Før og efter fastholdt Johan Schlüter, at både salg og udlejning krævede tilladelse, og det var begrundelsen for at indføre § 23, stk. 3, i 1989 (side 136). Hvorfor er det mon så uoverkommeligt at kontrollere hans manipulationer ved at læse EU-Domstolens retsmøderapport? I 33 år er jeg den eneste, der har læst i domssamlingen for 1988, selvom jeg i hver eneste redegørelse har fremlagt fotokopier af de relevante afsnit (kapitel 13).

Jeg havde også klaget over krænkelser af mine rettigheder efter artikel 10 og 13. Artikel 10 (side 631) vedrører ytringsfriheden. Jeg mente, at den måtte omfatte en ret til at afsløre en økonomisk forbrydelse, og hvis det var et problem for danske domstole at forholde sig til min bevisførelse, ville jeg gerne gennemgå sagen for Den Europæiske Menneskeretsdomstol.

Kommissionen afviste dette klagepunkt med, at det ikke fremgår af dommen, at jeg gjorde ytringsfriheden gældende. Jeg kan se af min procedure og min brors noter, at jeg henviste til ytringsfriheden. Kommissionen forklarede i afvisningen, at det ikke fremgår af sagsakterne for de nationale domstole, så læren må være, at den højt besungne ret afhænger af, hvad dommerne vælger at skrive ned.

Afvisningen af artikel 13 illustrerer sjuskearbejdet. Kommissionen henviste til, at jeg havde haft adgang til to retsinstanser, men faktum var - og baggrunden for klagen var - at *ingen* af dem kunne eller ville forholde sig til bevisførelsen.

Artikel 13: Adgang til effektive retsmidler

Enhver, der krænkes i de ved denne Konvention anerkendte rettigheder og friheder, skal have adgang til effektiv oprejsning for en national myndighed, uanset om krænkelsen er begået af personer, der handler på embeds vegne.

Artikel 13 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

2000: Ambi-sagen (sag nr. 62575/00)

Klagen over ambi-sagen var den første, der blev behandlet af Domstolen selv, og der var i det mindste en dialog med Domstolens Søren Nielsen, selvom han ikke forstod, at baggrunden for klagen var den illusoriske rettergang.

Jeg var ikke alene vred over, at Skatteministeriet og domstolene snød mig for tilbagebetalingen; jeg var mindst lige så vred over, at de havde spildt min tid i det næsten seks år lange forløb. Hvad skulle undersøgelser, bilag og bevisførelse til for, når det ikke havde den mindste indflydelse på sagens resultat?

I kendelsen året før havde Østre Landsret tiltrådt, at der ved gennemgang af mine fakturaer ikke kan konstateres nominelle prisstigninger, men dommen blev afsagt på et grundlag, der gjorde bevisførelsen betydningsløs. Engang var en fair retssag kendetegnet ved, at en dom var resultatet af en vurdering af fakta. "Det er ganske vist bevist, at du ikke begik forbrydelsen, men vi kan ikke lide dig, så vi dømmer dig alligevel," blev f.eks. ikke anset for at være fair.

Menneskeretsdomstolens dommere forstod det ikke. Søren Nielsen troede, jeg blot var uenig i dommernes bedømmelse af beviserne (side 725), men klagen gik altså ud på, at bedømmelsen af beviserne var uden betydning for afgørelsen.

> The Court has examined the application and notes that the applicant has been informed of the possible obstacles to its admissibility. In the light of all the material in its possession, and in so far as the matters complained of are within its competence, the Court finds that they do not disclose any appearance of a violation of the rights and freedoms set out in the Convention or its Protocols. It follows that the application must be rejected, in accordance with Article 35 § 4 of the Convention.

Menneskeretsdomstolens afgørelse på sag nr. 62575/00, 6. juli 2001

2010: Ophavsretslovens fortolkning (sag nr. 19695/11)

Herfra gik det kun ned ad bakke. Der gik 10 år, før jeg fandt det værd at ulejlige menneskeretsdomstolen igen, men afvisningen af retssagen om ophavsretslovens fortolkning lå lige til højrebenet (kapitel 47). Jeg kan jo ikke opføre mig som en lovlydig filmimportør uden at vide, om jeg før importen skal indhente samtykke, eller om jeg "bare" skal respektere et forbud! Og hvem skal i givet fald give dette samtykke eller udstede et forbud? Det var i hvert fald ikke blevet mere klart efter Kulturministeriets og Johan Schlüters kovendinger. Deres nye *fortolkning* gik stik imod hensynet til det indre markeds funktion, som EU-institutionerne havde lagt vægt på i retssagen om *gyldigheden* af regional konsumption. Tværtimod blev det danske marked for salgsfilm områdebeskyttet til fordel for FDV.

Kunne det betyde noget, at de to tidligere klager var indsendt af mig selv? Det burde selvfølgelig ikke betyde noget, men man ved aldrig, så jeg fik Henrik Karl Nielsen til at indsende klagen på mine vegne. Det skete den 2. november 2010.

Application no. 19695/11

I write to inform you that on 24 May 2012 the European Court of Human Rights, sitting in a single-judge formation (E. Fura assisted by a rapporteur in accordance with Article 24 § 2 of the Convention), decided to declare inadmissible your application lodged on 2 November 2010 and registered under the above-mentioned number.

In the light of all the material in its possession, and in so far as the matters complained of were within its competence, the Court found that the admissibility criteria set out in Articles 34 and 35 of the Convention have not been met.

Menneskeretsdomstolens afgørelse på sag nr. 19695/11, 31. maj 2012

2011: Hans Esdahls advokatpålæg (sag nr. 56466/11)

Da retspræsident Christian Lundblad erklærede Retten i Aalborg for inhabil, var det mit håb, at der ville komme en kompetent og fair dommer på sagen, men jeg fik Hans Esdahl. For ham var der ingen anden løsning end at adlyde FDV, og han gad ikke engang læse mine processkrifter (kapitel 61).

Han brugte et advokatpålæg i forsøget på at banke mig på plads. Jeg kan ikke finde ord for min vrede over hans adfærd. Det var en regulær krigserklæring, og jeg svarede igen ved at klage over ham til menneskeretsdomstolen.

Ifølge den kommenterede menneskeretskonvention (side 773) er det uklart, om artikel 6, stk. 3 c medfører, at man har ret til at forsvare sig selv, hvis man ønsker det. Det var et forsøg værd, og jeg ville også lægge pres på Hans Esdahl.

Det var slut med forudgående korrespondance. Klagerne blev registreret og fik et sagsnummer, men derefter skete der ikke noget, før jeg fik tilsendt afgørelserne, og de indeholdt intet, der kan gøre det ud for en begrundelse. Faktisk er det svært at se ud af afvisningen, om klagen i det hele taget er blevet læst. De to afslag ser ud til at være fortrykt. De eneste forskelle er datoen og sagsnummeret.

Måske fik jeg alligevel lidt ud af min indsats, for Mette Langborg ophævede i det mindste advokatpålægget, da hun overtog sagen efter Hans Esdahl.

Application no. 56466/11

I write to inform you that on 24 May 2012 the European Court of Human Rights, sitting in a single-judge formation (E. Fura assisted by a rapporteur in accordance with Article 24 § 2 of the Convention), decided to declare inadmissible your application lodged on 19 July 2011 and registered under the above-mentioned number.

In the light of all the material in its possession, and in so far as the matters complained of were within its competence, the Court found that the admissibility criteria set out in Articles 34 and 35 of the Convention have not been met.

Menneskeretsdomstolens afgørelse på sag nr. 56466/11, 31. maj 2012

Artikel 8: Ret til respekt for privatliv og familieliv

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed kan gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, undtagen for så vidt det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres ret til frihed.

Artikel 8 i Den Europæiske Menneskeretskonvention, 4. november 1950

2011: Afvisningen af retssagen mod Domstolsstyrelsen (2 klager)

Dorete Bager havde uden varsel, uden retskendelse, uden begrundelse og uden at høre mig beslaglagt mine film og påført mig tab. Jeg mente, at artikel 13 sikrede min ret til at anlægge sag for den og de efterfølgende krænkelser, men den blev blokeret af de anklagedes kolleger, der ikke engang læste stævningen. Jeg stiller derfor spørgsmålet, om en sådan domstol er uafhængig? Der var tale om kolleger, der ikke kun i princippet var motiveret til at hjælpe deres kolleger, men i praksis også gjorde det ved hjælp af et advokatpålæg, der var så langt fra betingelserne, man kan komme. Jeg klagede over sagens afvisning jf. artikel 6 og 13.

Jeg sendte en supplerende klage over selve bevissikringen, fordi betingelserne i artikel 8 ikke var opfyldt, idet der manglede en retskendelse. Og ifølge artikel 6 kan sådanne beviser ikke anvendes. Denne anden klage ville jeg dog frafalde igen, hvis jeg fik adgang til at gennemføre retssagen mod Domstolsstyrelsen.

Henrik Karl Nielsen sendte klagerne, fik en postkvittering, og så skete der ikke mere. Denne gang kunne jeg ikke engang få klagerne registreret hos Domstolen. Jeg rykkede for at få sagsnumrene oplyst, men fik blot det svar tilbage, at der ikke var åbne sager vedrørende mig, idet 19695/11 og 56466/11 var afvist.

Jamen, det var ikke de klager, jeg spurgte til. Jeg sendte klagerne én gang til, og som svar blev jeg bedt om ikke at forstyrre den travle Domstol mere!

Application no. 19695/11 (inadmissible)
Application no. 56466/11 (inadmissible)

Dear Sir

I acknowledge receipt of your letter of 5 February 2013 and accompanying documents. I refer to my letter of 28 January 2013 in which you were informed that you have no pending cases before the Court. I should inform you that the Court and its Registry have a very heavy workload. The Registry can therefore no longer answer letters from you.

Den Europæiske Menneskeretsdomstol til Laserdisken, 13. februar 2013

2016: Fogedforretningen og reparationssagen (sag nr. 77874/16)

Samlet set handlede FDV's reparationssag om en bevissikring, der var foretaget uden den fornødne retskendelse. I stedet for at anerkende det og tilbagelevere det ulovligt tilvejebragte materiale rettede Dorete Bager fejlen med en retrospektiv kendelse om den bevissikring, hun allerede havde foretaget.

I forsøget på at dække over denne første fejl hobede fejlene sig op. Jeg mente, at det bizarre forløb med de mange løgne og undskyldninger havde udviklet sig til en principiel sag med masser af kød på, men den eneste ændring i forhold til de tidligere afvisninger var, at afvisningen denne gang blev meddelt på dansk.

Jeg er ikke overbevist om, at alle klagerne overhovedet bliver læst. Da jeg i 2011 sendte klagen over afvisningen af retssagen mod Domstolsstyrelsen, opdagede de måske ikke engang, at det var en ny klage? Måske så de kun, at kuverten kom fra ham den vedvarende plage fra Danmark, og ham var de godt og grundigt trætte af. Jeg har med mine aktioner ikke opnået andet end at vise, at de fine rettigheder i Den Europæiske Menneskeretskonvention er værdiløse for folk som mig.

Der er formentlig flere årsager til dette. En af dem er den udbredte fordom om, at Danmark er et dydsmønster, hvor menneskerettighederne overholdes. Det er vel rigtigt, at fangerne i fængslerne ikke tortureres med brændende cigaretter og ikke får rykket neglene af under politiforhør, og så ser man bort fra, at dommerne i Danmark arbejder for erhvervslivets top til skade for alle os andre.

Dette kapitel indeholder hverken spørgsmål eller klager, men jeg havde faktisk lyst til at spørge juridisk assistent Helle Pøhl, der bad mig holde op med at plage Domstolen, hvad de har så travlt med. De sikrer i hvert fald ikke mine rettigheder, men jeg kender egentlig godt svaret: Der er alt for mange krænkelser.

Til enhver tid ligger der cirka 100.000 klager og venter på at blive behandlet, og de skal ekspederes så hurtigt som muligt. Over 95 % af klagerne afvises uden en realitetsbehandling, og det er mit gæt, at kun få af dem bliver læst. I stedet for ærligt kun at udvælge principielle sager, holder Domstolen fast i princippet om, at alle kan klage. Det er bare lettere at vinde i lotto end at få sin klage behandlet, så for almindelige borgere er klageadgangen til Domstolen ikke andet end en illusion.

Sag nr. 77874/16

Jeg skal herved meddele Dem, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol sat med en enkelt dommer (S. O'Leary assisteret af en rapporteur i overensstemmelse med Konventionens Artikel 24 § 2), mellem den 19. januar 2017 og 2. februar 2017, besluttede at afvise Deres klage. Denne beslutning blev afsagt på den sidst nævnte dato.

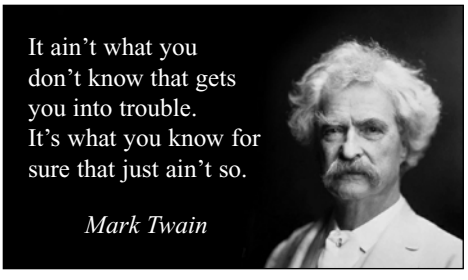
Domstolen fandt, i lyset af samtlige dokumenter i dens besiddelse og i det omfang de forhold, der klages over, er omfattet af dens kompetence, at klagen ikke opfylder betingelserne nævnt i Konventionens Artikel 34 og 35.

Menneskeretsdomstolens afgørelse på sag nr. 77874/16, 2. februar 2017

83. Den demokratiske udfordring

> "The death of democracy is not likely to be an assassination from ambush. It will be a slow extinction from apathy, indifference, and undernourishment," sagde den amerikanske filosof Robert Maynard Hutchins, og han fik ret. Kun få i Folketinget interesserede sig for, at en lille håndfuld embedsmænd i al stilfærdighed forbød frihandel.

Mere om de farlige fordomme

Jeg kan selvfølgelig godt se problemet fra politikernes side: De er ikke gået ind i politik for at lege detektiv, politimand eller dommer. Nej, de fleste er gået ind i politik for at drøfte samfundsforhold, og de har en forventning om, at de ting, der besluttes i Folketinget, omsættes til love af loyale embedsmænd og efterfølgende håndhæves af upartiske dommere. Det er selve rygraden i det danske demokrati, og det tages for givet som det mest naturlige i verden. I Danmark er det fuldstændig utænkeligt, at politikerne føres bag lyset af uærlige embedsmænd og dommere, der på den måde underminerer demokratiet. Politikernes tillid er bestemt forståelig, men en gang imellem er det nødvendigt at tage skyklapperne af og tænke selv.

Som vist i kapitel 1 er de høje priser svære at komme udenom. Problemet har været kendt i årtier, og det har de betydelige samfundsmæssige skader også. Man kan undre sig over, at politikere og presse igennem de senere år har beskæftiget sig så meget med f.eks. udbytteskandalen, for de sølle 12,7 mia. kr. er ikke meget mere end byttepenge i forhold til samfundstabet ved frihandelsforbuddet.

Det største problem har jeg været inde på før. Man har på forhånd besluttet, at der ikke er korruption i Danmark og at de danske dommere er verdens bedste. Her i Danmark kan man trygt stole på, at det altid går rigtigt til. Hvorfor spilde tiden med at undersøge en utilfreds videoforhandlers usandsynlige påstande? Det er netop på grund af sådanne nagelfaste fordomme, at det er let for svindlere som Johan Schlüter og Peter Schønning at føre Folketinget bag lyset.

Lars Borberg er måske tæt på sandheden i en tidlig kommentar til denne bog: "Dit frygtelige paradoks er dette: Du vil afsløre et kæmpemæssigt stykke svindel og magtmisbrug, der kun har kunnet lade sig gøre, fordi dets bagmænd kunne drukne både magthavere og menigmand i endeløse juridiske kratværk af løgne, spidsfindigheder og illussionskunster, i kæmpemæssige vandfald af ord, skrivelser og begreber, som ingen orker at prøve at forstå - men for at kunne påvise alt det, er du nødt til at opbygge et lige så gigantisk apparat af forklaringer, dokumentationer og referater og analyser - som vil have præcis den samme virkning: Ingen kan overskue at følge med!"

Laserdisken i shitstorm

Der vil sikkert blive spekuleret i mit politiske ståsted, så lad mig blot tilstå, at der banker et liberalt hjerte i mit bryst. Jeg voksede op i et kristent hjem med fokus på familien, så Socialdemokratiet var den naturlige politiske modstander. Selv var jeg aldeles upolitisk. Som teenager var det min drøm at vinde OL i badminton, og det var sådanne urealistiske drømme, der fyldte mit hoved. Min bedste ven var lidt yngre end mig, men betydeligt mere politisk bevidst. Han var erklæret socialist i et slags oprør mod sin velhavende fars levevis. Jeg forstod det overhovedet ikke. Jeg havde mødt ham på fodboldbanen. Han var en flink fyr, og jeg synes bare, det var fedt, at der i hans hjem også var farve-tv og bordtennisbord.

Først i gymnasiet begyndte det at gå op for mig, at der er forskellige måder at anskue verden på. Jeg hørte til i den borgerlige lejr, uden at det dog betød særligt meget for mig. To mennesker inspirerede mig særligt. Min matematiklærer, ham med toget over broen (side 16), fortalte levende om sine oplevelser i flyvevåbnet, der havde givet ham en indgroet frygt for Sovjetunionen, og jeg lovede højtideligt mig selv, at jeg ikke ville lade mig knække, hvis jeg kom til at leve i et autoritært samfund. Jeg valgte at være tro mod løftet, selvom det kom noget bag på mig, at det autoritære samfund viste sig at være mit eget land Danmark.

Også min mentor udi forretningslivet, Harry Motor, var en inspiration for mig, og han lærte mig, at det ikke behøver være et problem at være uenig med nogen: "Jeg har aldrig lært noget af nogen, jeg var enig med," sagde han engang til mig. Det var nok ikke helt sandt, men jeg forstod pointen.

Hvad har det med sagen at gøre? Jo, det forklarer, hvorfor jeg løb risikoen for at sende Laserdisken ud i en shitstorm blandt kunder og modtagere af nyhedsbrevet *Laser News* ved at opfordre alle filmelskere til at stemme på Enhedslisten ved Folketingsvalget i 2007. Det faldt mange for brystet. Nogle opsagde for en tid det gratis abonnement, og andre truede med aldrig mere at ville handle i Laserdisken, mens andre igen gav sig tid til at forklare mig, hvorfor jeg var på vildspor:

"Er du ikke klar over, at partiet består af tidligere kommunister? De går ind for totalitærstaten og undertrykkelsen af ytringsfriheden. Har du helt glemt, hvordan det var at leve i Sovjetunionen? Er det sådan et samfund, du ønsker?"

Det gav mig lejlighed til at påpege det faktum, at Enhedslisten som det eneste parti i Folketinget kæmpede aktivt for ytringsfrihed og imod den form for censur, vi husker fra Sovjetunionen. Det var altså VK-regeringen, der foreslog at forbyde frihandel med DVD-plader og andre kulturgoder, og Enhedslisten, der prøvede at forhindre det. V, KF, S, RV og KRF blæste alle på ytringsfriheden! Hvis man som filmelsker ønsker selv at bestemme, hvilke film man må købe i danske butikker, hjælper det ikke at stemme på et af disse fem "frihedselskende" partier.

Var støtten til Enhedslisten også en provokation? Selvfølgelig, men nu er der gået 14 år, og ingen af de andre partier, der påstår, de går ind for ytringsfrihed og frihandel, har reageret. Ét er, hvad man siger. Noget helt andet er, hvad man gør!

Min ønskepolitiker

Hvis man er hårdtarbejdende lønarbejder, der kynisk udnyttes af en arbejdsgiver, der lever fedt af ens arbejde, er det naturligt at få sympati for partierne i rød blok, når de taler lønarbejdernes sag. Hvis man er flittig og arbejdsom og har en drøm, man satser alt på at føre ud i livet, men bremses af medarbejdere, der skal have løn, uanset om de er uduelige, dovne, gravide, syge, har syge børn eller holder ferie, forstår jeg så udmærket, at man får sympati for partierne i blå blok, når de taler de selvstændiges sag.

For mig synes det oplagt, at den eneste rigtige løsning er, at repræsentanter fra begge sider mødes og finder en løsning, der tager hensyn til både lønmodtagere og arbejdsgivere. Sådan er det med utallige politiske emner. Ofte er der ikke bare to sider af en sag, men adskillige hensyn at tage.

Jeg holder af politikere, som af et ærligt hjerte interesserer sig for samfundet, sætter sig ind i de emner, der behandles, og baseret på fakta yder et konstruktivt bidrag til at finde de bedste løsninger. Vedkommendes politiske udgangspunkt er mindre vigtig end interesse og intelligens. Omvendt foragter jeg de politikere, der ikke mener, hvad de siger. Jeg er ikke tilhænger af politiske partier. Jeg kan se det praktiske i dem, men for mig er personlig integritet og samfundssind vigtigere end et partiprogram. Der er alligevel ingen partier, jeg altid eller aldrig er enig med. Er det ikke fornuftigt nok? Desværre er min ønskepolitiker meget svær at finde.

Omvendt er jeg en rigtig illoyal vælger. Jeg tager stilling fra valg til valg og søger dem, som er engageret i mine vigtigste kæpheste, ytringsfrihed og retssikkerhed, eller bidrager med noget nyt. Jeg har stemt på så forskellige partier som Kristeligt Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Fremskridtspartiet, Dansk Folkeparti og på den anden side Enhedslisten og Alternativet. Oprindeligt betød det ikke så meget for mig, så jeg stemte på min far, der var kandidat for Kristeligt Folkeparti. Han var også tilforordnet, og hos os blev valgdagen altid fejret som en festdag.

Da Kim Behnke blev min repræsentant i Folketinget, stemte jeg på hans parti, og da Kristian Thulesen-Dahl overtog rollen, stemte jeg på hans parti. Kun den ene gang i 2007 har jeg offentligt støttet et parti, og baggrunden var, at partiet lå under spærregrænsen i meningsmålingerne. Jeg vil se det som et tab, hvis partiet, der er den eneste forkæmper for ytringsfrihed, ikke er repræsenteret i Folketinget. Mine forældre var ikke helt trygge ved min flirten med Enhedslisten: "Hvis de får magt, som de har agt, vil vi blive lige så fattige som befolkningen i Nordkorea," sagde min mor. Det er muligt, at hun har ret, men ambitionen var også kun at få dem i Folketinget igen, og for tiden klarer partiet sig fint uden min hjælp.

Jeg havde sympati for Uffe Elbæks projekt med at ændre det politiske klima, især hans opgør med Borgens personfnidder. Ærgerligt, at projektet kuldsejlede på grund af, ja, personfnidder. Den opmærksomme læser bemærker, at jeg undgår de regeringsbærende partier. For dem er det ofte vigtigere at klæbe sig til magten end at forholde sig til virkeligheden, og de optræder jævnligt hyklerisk.

Hykleriet i blå blok

Venstre er muligvis det parti, jeg ud fra partiprogrammet har mest til fælles med. Måske derfor er jeg mest skuffet over Venstres hykleri. Jeg har virkelig svært ved at få øje på et troværdigt medlem i Venstres folketingsgruppe.

Frihandelsordfører Henrik Vestergaard var modstander af frihandelsforbuddet, og han arbejdede på at få frihandel tilbage, men ved valget i 2005 røg han ud af Folketinget, og siden har ingen i Venstre løftet en finger for frihandel. De fører sig stadig frem som frihandelsforkæmpere, men det er snak, snak, snak.

Jeg fik en god modtagelse af Birthe Rønn Hornbech i Retsudvalget, og jeg så hende som en retssamfundets garant, men så blev hun udnævnt til integrations- og kirkeminister, og ingen i Venstre har taget handsken op efter hende.

I forhold til Venstre er jeg en mand med en sag, og dem skal man holde sig fra ifølge Venstres Søren Pind. Han udtalte i *Mads & Monopolet* den 9. januar 2010: "Jeg kan huske, at Ninn-Hansen engang meget tørt bemærkede, da han hørte en eller anden holde et langt foredrag om noget: "Her er en mand med en sag. Det skal man være meget påpasselig med." Det der med at være en mand eller kvinde med en sag, det er noget, der er *så* enerverende for omgivelserne, I'm sorry."

Jeg er åbenbart en sådan mand med en sag. Eller med tre sager, om man vil. Jeg kan forstå, at mine henvendelser trætter politikerne, men det undrer alligevel, at ingen deler min interesse for

1. Frihandel
2. Ytringsfrihed
3. Retssikkerhed

Frihandel ifølge Venstre

Hvad mener du med, at der ikke er frihandel? Levi's har f.eks. fri adgang til det danske marked og kan sælge alle de jeans, de ønsker. Nåh, du vil have adgang til at købe Levi's jeans på verdensmarkedet? Det har du misforstået. Frihandel er et privilegium, vi har givet til Levi's, så selskabet kan optimere sin indtjening. Du skal endelig ikke tro, at du kan handle med hvem som helst.

Ytringsfrihed ifølge Venstre

Hvad mener du med, at der ikke er ytringsfrihed? Du må håne muslimerne lige så tosset, du vil. Hvis du får problemer med sure muslimer, vil vi bakke dig op. Nåh, du vil selv bestemme, hvilke film du vil købe? Sikke noget pjat.

Retssikkerhed ifølge Venstre

Hvad mener du med, at der ikke er retssikkerhed i Danmark? Vi har i mange år styrket rettighedshavernes rettigheder. Senest har vi givet dem mulighed for at rekvirere domstolenes hjælp, hvis en butiksejer ikke kan finde ud af at købe af de autoriserede leverandører. Nåh, så du tænker på din egen retssikkerhed? Hvorfor skulle Venstre interessere sig for dig?

Til gengæld hælder Venstres politikere ofte vand ud af ørerne. I sin tale til EU-Parlamentet sagde Lars Løkke bl.a. om Brexit: "In Britain the government perhaps forgot to tell about the results in Europe, forgot to tell about what we have achieved together. And perhaps - along the way - they forgot to listen to the voices of concern, too."

denskjultekorruption.dk/video65

Lars Løkke, 28. november 2018

Ifølge DR ville Lars Løkke værne om frihandel, og ifølge Kåre Quist pegede han på, at EU er nødt til at finde på løsninger, når EU-regler bliver omgået. Og så kritiserede han USA for at drømme om at skabe mindre frihandel i verden!

Set fra min position som filmimportør var det rent nonsens. VK-regeringen gav EU skylden, da den i 2002 forbød frihandel og gav privilegier til de amerikanske virksomheder. Ifølge Venstre ville EU ikke have frihandel! Hvad har Lars Løkke selv gjort i sine år som statsminister for at genindføre frihandel? Det vakte ikke just begejstring i Storbritannien, da EU-Domstolen forbød Tesco at sælge billige jeans fra Levi's, men EU lyttede ikke til kritikken.

EU har inden for de sidste 30 år formået at bryde med OECD og afskaffet den frihandel, der bragte så megen velstand til EU og Danmark. Det er opnået ved at omgå grundlæggende EU-regler, men ingen i blå blok har søgt løsninger. Hvad er det, Lars Løkke mener, at EU har opnået? Bl.a. takket være EU's frihandelsforbud har væksten i EU - især i Danmark - stød og roligt nærmet sig nul (side 13).

Det er til at græde over. Michael Schøt nøjes dog med at gøre nar af Venstre:

Hvis man klikker ind på Venstres hjemmeside, så er overskriften for hjemmesiden: Venstre, Danmarks liberale parti. Det er sgu' overskud lige at starte med en joke! Vi er Danmarks liberale parti, vi er simpelthen så fede, så her hos os har vi tænkt: Skal vi lave en rygelov? Det er det parti, der har lavet en lov, der gør, at hvis jeg ejer mit eget sted, så må jeg ikke selv bestemme, om folk kan ryge herinde! Og det er det parti, der har sørget for, at vi ikke kan købe DVD'er fra udlandet, som om vi boede i fucking Sovjetunionen, mand! Jeg er ked af at sige det, jeg tror altså, Karl Marx er i tvivl om, om han vil high five på Lenin eller Stalin først. Der er en grund til, at vi ikke hører så meget til de danske kommunister mere: Det er fordi, Venstre *har* lavet alle deres ting!

denskjultekorruption.dk/video66

Michael Schøt i Upolitisk Korrekt på Det Ny Teater, 9. december 2009

Kære HC

Du spørger, om jeg kan afse tid til et seriøst møde. Jeg svarer ærligt - hvilket jeg gerne vil gøre også fremover med risiko for alvorlig mishag.

Svaret er nej, fordi dels at valget kom uvarslet, dels at mit valg kom uvarslet. Det betyder, at jeg nu har en fyldt kalender her på kontoret, som jeg skal forsøge at sanere i + en folketingskalender (der begynder i morgen). Så det direkte og ærlige svar er NEJ.

Preben Bang Henriksen (V), 18. september 2011

Den ærlige venstremand

Jeg mødte Preben Bang Henriksen i 1985, da han underviste mig i erhvervsret på AUC. Aalborg er en lille by, og vores fælles interesse for tennis førte os sammen i Aalborg Tennisklub. Preben var en populær ordstyrer på generalforsamlingerne, og jeg var redaktør af klubbladet, så vi kendte hinanden udmærket, allerede inden vi kom til at spille på hold sammen. Mine skærmydsler med byretten efter den famøse beslaglæggelse af mine film var jævnligt omtalt i den lokale avis, og den blev af og til diskuteret efter en tenniskamp. Dorete Bager er naturligvis kendt i advokatkredse, og en dag fik jeg denne kommentar af Preben: "Det er skidegodt, hvad du gør, for Dorete Bager har ødelagt det for *så* mange."

For mig var det vildt utilfredsstillende, at Dorete Bager havde beslaglagt mine film uden anden grund, end at Lars Segato havde bedt om det, men bagefter var det endnu mere utilfredsstillende, sådan som erstatningssagerne blev behandlet af Københavns Byret, Retten i Aalborg og Vestre Landsret.

FDV's angreb på forhandlerne havde ét formål: De ville kontrollere markedet for at optimere indtjeningen. Det drejer sig i bund og grund om penge, og det har fået samfundsmæssige konsekvenser. Hvem kan have større forståelse for det end en erhvervsmand og advokat som Preben Bang Henriksen? Da han blev valgt ind i Folketinget, tænkte jeg, at det var en oplagt mulighed for at få gjort noget ved problemerne med domstolene. Desværre, han havde for travlt med sine karrierer som advokat og politiker til at møde mig, og vi har ikke talt sammen siden.

Jeg har drøftet hans afvisning med mine andre tennisvenner. Har jeg efterladt det indtryk, at jeg er så tåbelig, at der ikke er grund til at spilde tid på mig? Frygter han repressalier fra dommerne, hvis han piller ved deres privilegier? Det er jo en usikker tilværelse at være folketingsmand, og måske skal han en dag tjene sine penge som advokat igen, og så er det uklogt at have generet dommerne.

Der er bred enighed om, at han har været ærlig. Han har simpelthen ikke tid. Det bekræftes af mine oplevelser med Kristian Thulesen-Dahl, som jeg ikke har set siden 2002. Vi er ikke blevet uvenner, men Kristian har meget at se til. Det er så tidskrævende at være politiker, at der ikke er tid og ressourcer til at tage sig af landets problemer også. Og det er måske det største demokratiske problem?

Kære Hans Kristian Pedersen

Jeg skriver til dig på vegne af Karsten Lauritzen. Han takker mange gange for din henvendelse, men da han ikke tager sig af enkeltsager, kan han desværre ikke hjælpe dig.

Sekretæren for Karsten Lauritzen (V), 2. marts 2012

De uhyggelige venstremænd

Jeg giver Karsten Lauritzen kredit for at give sig tid til at bede sin sekretær svare, hvilket er mere end de fleste folketingsmedlemmer har orket.

Det siger alligevel en del om ham, at han betragter frihandel, ytringsfrihed og retssikkerhed som enkeltsager, som han og Venstre ikke beskæftiger sig med. Det viste sig senere, at han ikke har noget problem med at tage enkeltsager op, når de kommer fra den anden side, nemlig fra AntiPiratgruppen, der siden havde ændret navn til RettighedsAlliancen. Det var ikke nok for dem at kontrollere dommerne; de ville også have oprettet en taskforce hos politiet til at løbe deres ærinder.

Karsten Lauritzen stillede sig beredvilligt til rådighed sammen med partifællen Michael Aastrup Jensen og Alex Ahrendtsen (DF). Den 7. november 2013 var de klar med et beslutningsforslag om at oprette en særlig taskforce med det angivne formål at bekæmpe ophavsrettighedskrænkelser og piratkopiering mere effektivt. Jeg så i ånden, at jeg også kunne risikere uanmeldte besøg af politiet.

Først skal man erindre, at selvom RettighedsAlliancen fører sig frem på vegne af "kunstnere, ophavsmænd og andre rettighedshavere", falder der ikke meget af til kunstnere og ophavsmænd. I praksis handler det om "andre rettighedshavere", dvs. selskaber, der tjener deres penge på handel med licenser, uden at de selv har skabt noget.

Derefter skal man erindre, at selvom de nævner piratkopiering, som alle jo er imod, drejer det sig tit om *andre* ophavsrettighedskrænkelser. Det er eksempelvis, at man handler med de forkerte. Erik Viuff Christiansen og jeg har aldrig kopieret noget. Vi blev forfulgt, fordi vi handlede med andre end FDV. Når lovene først er vedtaget, er det lige så forbudt at handle med FDV's konkurrenter som at fremstille piratkopier. Licensaftalerne fortolkes ikke som en ret til at fremstille kopier af angivne *værker*, men som en ret til at kontrollere handelen i angivne *områder*. Det handler om markedskontrol, og de tre politikere kæmpede monopolernes sag.

Michael Schøt står også bag *Schøtministeriet*, hvor han udfordrede påstanden om, at der ikke er korruption i Danmark. Partierne modtager årligt 80 mio. kr. i gaver fra private, og det tages for givet, at ingen får noget til gengæld. Er det realistisk? Søren Pind oprettede en erhvervsklub med det specifikke formål, at erhvervslivet kan give pengegaver, uden at det kommer til offentlighedens kendskab. Det så han ikke noget problem i, for der er jo ikke korruption i Danmark (side 11). Jeg kunne nu godt tænke mig at vide, om FDV og RettighedsAlliancen har støttet Venstre.

De uintelligente konservative

Jeg har svært ved at skelne Venstre fra Det Konservative Folkeparti, hvis ikke det var for de ydre tegn: Hvid skjorte og slips kendetegner de konservative. Jeg ejer ikke en hvid skjorte, men en enkelt gang havde jeg et slips på, nemlig under min første domsforhandling i byretten. Det hjalp mig ikke, men jeg har intet problem med dem, der klæder sig alternativt. Det var indtrykket af næstformanden i KU's lokale afdeling, som jeg kom i klasse med i gymnasiet. Fra første skoledag vakte han opsigt med sin ulastelige påklædning og attachemappe, men han var en flink fyr. Også i KF er der markant forskel på det, de siger, og det, de gør. "Frihed under ansvar" er et af partiets mottoer, men for mig at se er det magthavernes ret til at udnytte de svage, der interesserer dem mest. "Vi tager ansvar for de svageste" og "Vi er garanter for en ansvarlig økonomisk politik" er andre mottoer, jeg ikke kan få til at stemme med støtten til monopolernes tyranni og de økonomiske ulemper, der især rammer de svageste.

Værre er, at de konservative ministre er blandt de dummeste, jeg kan komme i tanke om. Hvordan kunne den konservative kulturminister Grethe Rostbøll efter 20 års medlemskab af EF skrive til Palle Bo Schmidt fra Real Tasa Film, at hans virksomhed var ulovlig (side 147)? Underskrev hun brevet uden at læse det? Hun var imidlertid tydeligt bevidst om min advarsel mod Peter Schønning og bad ham alligevel skrive det bortforklarende notat til Kim Behnke (side 148 og 226).

Hun overgås dog af Brian Mikkelsen, der som ordfører var "meget optaget af" Jytte Hildens forslag om importforbud i 1995, hvorefter han i 2002 fremsatte det samme forslag som noget helt nyt. Og som efter at have forsikret Folketinget, at han ville gå ind i det, hvis der var et problem, først lod Peter Schønning foretage en kovending i svaret til Per Clausen og derefter lod kammeradvokaten forhindre en retlig undersøgelse, der ville sikre en korrekt fortolkning (kapitel 47).

Så blev han justitsminister, og jeg spurgte en smule udfordrende, hvordan han som justitsminister forholdt sig til, at kulturministeren (der var ham selv) havde givet kammeradvokaten mandat til at fratage mig retten til i en retssag at finde ud af, hvordan jeg skulle forholde mig til en tvetydig EU-bestemmelse. På grund af ham blev jeg i rød blok og stemte på Alternativet. Jeg kunne ikke leve med, at min stemme skulle bidrage til at give ham endnu en periode som minister.

Kære Hans Kristian Pedersen

Justitsministeren har bedt mig oplyse, at ophavsretsloven hører under Kulturministeriets ansvarsområde, og at han derfor ikke har mulighed for at kommentere sager vedrørende denne nærmere. Justitsministeren håber i den forbindelse, at du vil have forståelse for, at han som minister accepterer den ansvarsfordeling, der er fastlagt mellem de enkelte ministerier.

Sekretæren for justitsminister Brian Mikkelsen (KF), 2. september 2009

Et par ord om rød blok

Socialdemokraterne er ikke bedre, men de er anderledes. Deres mission i livet er tilsyneladende at dele ud af offentlige midler, og det vedrører hverken frihandel, ytringsfrihed eller retssikkerhed. Jeg kan ikke gengive sjove breve fra dem, for de svarer ikke. Mine kæpheste har aldrig interesseret Socialdemokratiet.

Jeg var derfor nær faldet ned af stolen, da jeg hørte Mette Frederiksens indlæg som kulturordfører (side 544). Jeg blev øjeblikkeligt fan, men det holdt kun kort. Interessen for ophavsretslovens uforståelighed og den udtrykte skepsis over for en reel kunstnerisk beskyttelse i Peter Schønnings lovforslag gik hurtigt over. Mette Frederiksen holdt orlov, og Poul Qvist Jørgensen førte partiet tilbage til den gamle arrogante stil. Frihandelsforbuddet og tvivlen om lovens fortolkning kunne han ikke se noget problem i (side 673).

"Kommer der noget dårligt ud af det, må vi jo se at få det løst," lød hans kolde afvisning i 2002, men ingen i Socialdemokratiet reagerede på min redegørelse til Kulturudvalget efter sagens behandling ved EU-Domstolen i 2006 eller på Peter Schønnings kovending i 2007. Ingen i Socialdemokratiet reagerede, da Højesteret i 2010 blokerede for undersøgelsen af lovens fortolkning, og jeg bad Folketinget om at tage stilling til Kulturministeriets valg af fortolkning (side 660).

Jytte Hilden var højst marginalt klogere end Grethe Rostbøll og Brian Mikkelsen. Hun bekræftede ærligt, at Fremskridtspartiet var det eneste parti, der ikke bare tog hovedet under armen og overlod ophavsretten til embedsmændene, og det fandt hun rimeligt muntert (side 473).

Hun havde alle muligheder for at blive klogere via Kulturudvalgets og mine spørgsmål, men valgte ikke at blive det. Hun svarede allerede i 1994, at det ikke var Danmarks opfattelse under forhandlingerne omkring låne/leje-direktivet, at det indeholdt en bestemmelse om importforbud, så hvorfor accepterede hun, at det bagefter skulle fortolkes sådan alligevel (side 464)?

Selvom hun bekræftede, at edb-direktivet ikke førte til regional konsumption, afviste hun på grund af ordlyden, at låne/leje-direktivet kunne sammenlignes med edb-direktivet, selvom ordlyden svarede til låne/leje-direktivets bestemmelse, da dette blev forhandlet (side 480). Hun burde have reageret på, at bestemmelsen fik en anden betydning *efter* forhandlingernes afslutning.

Jeg forventer ikke socialdemokraternes anerkendelse af mit arbejde hverken som forsker eller kulturformidler. Jeg har aldrig fået offentlig støtte, og så kan mit arbejde i sagens natur ikke være noget værd, eller hvad? Der uddeles 24 mia. kr. om året til offentlig forskning, men ikke én krone er brugt på frihandelsforbuddet eller på FDV's overgreb mod videoforhandlerne.

Jeg har ikke forsket for Socialdemokratiets skyld, men jeg håber da alligevel, at der et eller andet sted er socialdemokrater, som kan forstå, at der er færre penge at uddele til fællesskabet i Danmark, når de internationale selskabers aktionærer samtidig skal forgyldes via overpriser og særlige privilegier.

Socialdemokratiets støttepartier er lige så svære at blive kloge på, og de kan være lige så faktaresistente og hykleriske. Et af de mest traumatiske øjeblikke i mit liv var mødet med Margrete Auken (side 476), som højtideligt understregede, at hun holdt med kunstnerne mod de væmmelige kapitalister, hvorefter hun så bort fra filminstruktørernes bøn om kunstnerisk frihed og stemte for frihandelsforbuddet. Det traumatiske lå i hendes foragt for mig under mit foretræde. Det lyste ud af hende, at jeg i hvert ikke skulle lære hende noget.

Også undervisningsminister Ole Vig Jensen (RV) er et skræmmende eksempel på, at uvidenhed ophøjes til en dyd (side 471). Jeg bebrejder jo ikke ham, at hans embedsmænd fandt på en plausibel bortforklaring, da det var vigtigt for FDV at få indført særloven om udlejning af film (side 135), men både som kulturminister i 1989 og som undervisningsminister i 1995 afviste han blankt at forholde sig til virkeligheden, da jeg henvendte mig til ham.

Nogle gange sker der noget besynderligt, når politikere udnævnes til ministre. Der er åbenbart en betydelig risiko for, at hjernecellerne ophører med at fungere, og de bliver lydige robotter. Det er set flere gange.

I den forbindelse må jeg rose Sofie Carsten Nielsen (RV) som en undtagelse, for selvom hun var udnævnt til uddannelses- og forskningsminister, holdt hun en glimrende tale for deltagerne i Ph.d. Cup 2015. Gad vide, om hun mente det? Det er vigtigt med viden i et levende demokrati, var hendes budskab. Det er vigtigt at forstyrre politikernes verdensbillede.

Men hvordan bærer man sig ad med at forstyrre politikerne? Hvordan får man dem til at forholde sig til den viden, forskningen resulterer i? Klimaforkæmpere har i årtier stået over for den samme udfordring. Jeg ved faktisk også noget om de emner, jeg skriver om, og jeg har haft noget på hjerte i 33 år, men jeg har endnu ikke løst gåden om, hvordan jeg får politikerne til at lytte.

Det har været en fryd at være gæst til, for forskning skal ud over rampen. Den dybeste viden skal ud til det bredeste publikum, så vi bliver klogere på verden og på os selv, og så vi kan deltage som aktive borgere i et levende demokrati. Vi har brug for formidling af forskning, og vi har brug for, at forskere deltager i den offentlige debat. Jeg ved godt, det kan være ganske forstyrrende for en god diskussion, at nogen, der rent faktisk ved noget om emnet, også blander sig indimellem. Det kender vi politikere alt for godt.

denskjultekorruption.dk/video67

Kære forskere. I *skal* blande jer. I *skal* forstyrre. Viden skal forklares og fortælles. Vi kan ikke undvære smagsdommere, vi kan ikke undvære hjerner med noget på hjerte.

Uddannelses- og forskningsminister Sofie Carsten Nielsen (RV), 18. april 2015

84. Løsningsforslag til Folketinget

"Det er let at ændre for politikerne," lover jeg på bagsiden, og i dette kapitel gennemgår jeg mit konkrete forslag til, hvordan politikerne kan få frihandel tilbage helt eller delvist. Det er faktisk let for dem.

Hvad vil du have, jeg skal gøre?

Da jeg i 1995 sendte *Sandheden som våben* til politikerne, ændrede det intet, og alle på nær Fremskridtspartiet endte med at stemme for Jytte Hildens forslag om at forbyde frihandel. Bertel Haarder er mig bekendt den eneste, der læste bogen, men han forstod ikke, hvad jeg ville have ham til (side 470). Jeg troede, det sagde sig selv, at det er en dårlig idé at forbyde frihandel, hvis man er tilhænger af det! Jeg vil ikke begå samme fejl igen, så her følger mit forslag til, hvordan Folketinget kan få frihandel tilbage igen næsten øjeblikkeligt. Derefter følger min plan B.

Plan A: Enhedslisten genfremsætter ændringsforslaget fra 2002 (side 576).
Plan B: Kulturministeren pålægges at gennemføre den anlagte retssag.

Plan A: Enhedslisten genfremsætter ændringsforslaget fra 2002

Initiativet behøver naturligvis ikke komme fra Enhedslisten, men partiet var det mest engagerede i 2002, og Søren Søndergaard er tilbage i Folketinget, så det kan meget passende være ham igen. Et konkret lovforslag vil tvinge de andre partier til at tage stilling til spørgsmålet, og det vil blive afsløret, hvem der har lært noget af 19 års ørkenvandring, og hvem der fortsat har hovedet under armen.

I dag må det stå lysende klart, at der ikke kan forventes initiativer fra hverken Kulturministeriet eller Økonomi- og Erhvervsministeriet, selvom det blev stillet i udsigt i 2002 (side 544). Der er heller ikke noget, der tyder på, at Kommissionen vil tage problemet op. Jeg undlader med vilje at skrive "tage problemet op *igen*," for det forudsætter, at det har været behandlet mindst én gang før.

I dag er vi i den privilegerede situation, at vi kan se på sagen i bagklogskabens klare lys, og jeg udfordrer Folketingets medlemmer til at vælge, hvor de mener, frihandelsforbuddet stammer fra. Jeg mener ikke bogstaveligt, at de skal sætte kryds ud for en af de fire valgmuligheder. Jeg vil bare have politikerne til at indse, at hverken EU-Domstolens eller Kulturministeriets forklaringer holder vand.

Jeg mener, at regional konsumption blev indført med...	**Sæt kryds:**
A: Varemærkedirektivet (1988)	
B: Låne/leje-direktivet (1992)	
C: Silhouette-sagen (1998)	
D: Infosoc-direktivet (2001)	

A: Varemærkedirektivet (1988)

Hvis A vælges, giver det anledning til følgende spørgsmål:

1. Hvorfor blev regional konsumption ikke valgt til edb-direktivet i 1991?
2. Hvorfor blev regional konsumption ikke indført i de efterfølgende år?
3. Hvorfor var der ingen begrundelse for valget af regional konsumption?
4. Hvorfor var der ingen debat om valget af regional konsumption?
5. Hvorfor udtalte de samme medlemsstater to år senere, at det var vigtigt, at de gavnlige virkninger af liberaliseringen af handelen realiseres i form af billigere og bedre varer, hvilket er det diametralt modsatte? (side 61)
6. Hvordan kunne Mogens Koktvedgaard i *Lærebog i immaterialret* fra 1991 finde på at skrive: "Ingen ville vel drømme om at spørge forfatteren, hvis man ønsker at videresælge en bog, man har købt" (side 83), når man i EU lige har vedtaget, at det skal man altså (medmindre bogen er udgivet i EU)!

B: Låne/leje-direktivet (1992)

Hvis B vælges, giver det anledning til følgende spørgsmål:

1. Hvorfor fik Folketinget fortalt, at regional konsumption var et hovedemne under forhandlingerne om infosoc-direktivet ni år senere?
2. Hvordan stemmer det med direktivforslagets bemærkning om, at formålet med konsumptionsbestemmelsen alene var at forhindre, at der skabes nye barrierer for samhandelen inden for det indre marked? (side 447)
3. Hvordan stemmer det med forslagets bemærkning om, at konsumption af spredningsretten blot reflekterer EU-Domstolens praksis, hvorefter ØSU vurderede, at bestemmelsen kunne udelades helt? (side 449)

C: Silhouette-sagen (1998)

Hvis C vælges, har jeg ingen spørgsmål. Den eneste forklaring, der giver mening for mig, er, at det lykkedes rettighedshavernes lobbyister at overbevise en sjusket og uopmærksom EU-Domstol om, at regional konsumption er den eneste måde at sikre det indre markeds funktion, og samtidig kan den ikke se anden forklaring på formuleringen af varemærkedirektivets artikel 7 (side 458).

D: Infosoc-direktivet (2001)

Hvis D vælges, giver det anledning til følgende spørgsmål:

1. Hvordan er infosoc-direktivets artikel 4, stk. 2, (side 526) indholdsmæssigt forskellig fra låne/leje-direktivets artikel 9, stk. 2? (side 450)
2. Hvordan forklares Kommissionens erklæring nr. 4? (side 530)
3. Hvis regional konsumption blev indført som noget nyt i infosoc-direktivet i 2001, hvordan forklares så debatten om Street Dance og lovforslag L 197 i 1994 og lovforslag L 119 i 1995? (kapitel 34 og 35)

Vil Kommissionen stævne Danmark?

Et lovforslag vil muligvis føre til, at monopolernes lobbyister myldrer frem med advarsler om, at Danmark ved at genindføre international konsumption vil blive slæbt for EU-Domstolen og dømt for traktatbrud.

Jamen, så lad os få Kommissionen ud af busken. Og her tænker jeg på Ursula von der Leyen og Margrethe Vestager og deres kolleger. Skidt med lobbyisternes håndlangere. Mette Frederiksen må kunne få den rigtige Kommission i tale, før det når så vidt, og den må forklare, hvad den vil opnå med regional konsumption, som ikke kan opnås med international konsumption. Hvis det virkelig er målet at give amerikanske rettighedshavere lov til at tage overpriser for deres varer i EU, vil vi gerne høre det fra Kommissionen selv. Hvordan skal regional konsumption fortolkes? Er det Kommissionens holdning, at det er et formål med EU at opdele det indre marked med en regerende generalimportør i hver sin medlemsstat?

Det er selvfølgelig retoriske spørgsmål. Formålet er at vække Kommissionens interesse. Kulturministeriet og domstolene har jo forhindret mig i at anfægte den måde, regional konsumption håndteres i Danmark, selvom de har valgt et system, der går imod EU-Domstolens begrundelse i 1998, og jeg har flere spørgsmål:

Hvordan påtænker Kommissionen at tilgodese alle indehavere af spredningsretten på samme måde? Medlemmerne af FDV er jo ikke engang omfattet af dem, der er nævnt i direktiverne, dvs. ophavsmænd, udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer, filmproducenter og radio- og fjernsynsforetagender. Hvordan kan det være, at netop FDV skal diktere videobranchen i Danmark? Hvornår og hvor foregik de politiske forhandlinger om dette?

Hvis Kommissionen kan give udtømmende svar, er der intet til hinder for at gennemføre det i Danmark. Hvis det er et demokratisk flertals ønske, at der i hver medlemsstat er en generalimportør, der kontrollerer handelen, må det respekteres. Det vil sikkert give vind i sejlene til Folkebevægelsen mod EU, men lad os nu se!

Modstanden mod et lovforslag vil højst komme fra medlemmer, der nægter at se virkeligheden i øjnene. Nogle vil måske endda anfægte, at frihandelsforbuddet er medvirkende årsag til de høje priser i Danmark. De vil måske anføre, at de høje priser skyldes moms, afgifter og lønniveau, selvom den danske moms kun er lidt højere end momsen i de andre EU-medlemsstater, og selvom priserne i Danmark også er betydeligt højere for varer, der ikke er belagt med afgifter, og selvom det også drejer sig om varer, der aldrig har set en dansk arbejder. Nogle vil ignorere, at det danske lønniveau modsvares af højere produktivitet, da de danske varer jo også konkurrerer i udlandet. Vi får næppe forbrugerne i Vietnam eller Brasilien til at betale mere for danske varer, bare fordi danskerne skal have mere i løn!

Der vil måske være medlemmer, der lukker øjnene for, at rettighedshavernes retssager mod importørerne altid skyldes ønsket om at holde de billige varer væk fra det danske marked, hvor de vil diktere priser og udvalg. Jeg har endnu ikke set eksempler på, at indførelsen af regional konsumption har gavnet forbrugerne.

Plan B: Kulturministeren pålægges at gennemføre den anlagte retssag

Hvis der i Folketinget ikke er tilstrækkeligt mod og mandshjerte til at sætte sig op mod embedsværket og evt. indlede en tvist med Kommissionen, kan Folketinget vælge den risikofri løsning og pålægge Kulturministeriet at følge loven, dvs. at anerkende den retssag, jeg i 2007 anlagde om ophavsretslovens fortolkning.

Jeg har tidligere været inde på, at det burde være min ret efter menneskeretskonventionens artikel 6 og EU's retssikkerhedsprincip at få en domstolsafgørelse på mine pligter som importør. Skal jeg have tilladelse af FDV, eller skal jeg på lige fod med de andre forhandlere i EU respektere en eventuel rettighedshavers forbud mod at sprede de pågældende eksemplarer i EU? Den første fortolkning er FDV's og Kulturministeriets, mens den anden fortolkning er EU-institutionernes.

Over for Folketinget vil jeg tillige pege på Grundlovens § 63. Det er, som om Kulturministeriet ikke har opdaget, at enevælden er afskaffet, og at ministeriet kan opretholde en forkert fortolkning blot ved at nægte mig adgang til at anlægge sag. Som jeg forstår Grundlovens § 63, kan jeg rejse en sag ved en domstol, hvis jeg mener, at Kulturministeriet har gjort noget forkert, og det er lige præcis tilfældet.

Hvis EU-Domstolen, der ultimativt træffer afgørelsen, fastholder fortolkningen fra de tidligere sager, genindføres samtidig retsstaten, da der ikke længere vil være tale om at vende det blinde øje til genbrugshandelen. Videresalg af de afrikanske figurer fra prinsgemalens samling vil med ét være lovlig, og det vil i det hele taget være unødvendigt med civil ulydighed for at få samfundet til at fungere.

Specialimporten vil være reddet, og jeg behøver ikke frygte besøg af politiet på grund af salget af Criterions udgave af Carl Th. Dreyers *La Passion de Jeanne d'Arc* med kommentarlydspor af Casper Tybjerg fra Københavns Universitet, for den vil være lovlig. Altså, hvis EU-Domstolens fortolkning lægges til grund.

Det vil få en mærkbar betydning for priserne. Det vil blive sværere at forbyde Coop, Harald Nyborg og Lidl at sælge billige sko (side 536), for det vil fremover være Converse, der skal løfte bevisbyrden for, at de har forbudt salget i EU, og i tilgift skal de godtgøre, at forbuddet ikke er i strid med EU's konkurrenceregler. Meget kan opnås, hvis EU-Domstolens fortolkning anerkendes i Danmark!

> Begrebet øvrighedsmyndighed betyder den udøvende magt. Det er ministerier, kommuner, særlige nævn m.m.. Hvis man som borger mener, at f.eks. staten eller kommunen har gjort noget forkert, kan man rejse sagen ved en domstol. Mens sagen føres, er man dog nødt til at rette sig efter det, staten eller kommunen har bestemt. Retssagen har ingen opsættende virkning. Denne bestemmelse stammer helt tilbage fra den første grundlov i 1849. Dengang var det vigtigt at slå fast, at man kunne føre sag mod forvaltningen uden kongens tilladelse. Under enevælden kunne man nemlig ikke lægge sag an mod forvaltningen (som i virkeligheden var kongen) uden først at have kongens tilladelse.
>
> *Folketingets kommentarer til Grundlovens § 63*

85. Ekstra forslag: Reformér domstolene

Allerhelst så jeg en regulær domstolsreform, hvor der både blev gjort op med domstolenes indavlede rekrutteringssystem og dommernes økonomiske afhængighed af erhvervslivets frynsegoder, men da det måske er for stor en mundfuld for Folketinget, har jeg også konkrete forslag til forbedringer af den eksisterende retsplejelov.

Domstolsstyrelsen: Danmarks dyreste forbryderorganisation

Det mest forfærdelige set ud fra et retssikkerhedssynspunkt er det faktum, at der er stor tillid til de danske dommere. De har i Danmark et propagandaapparat, der må gøre enhver spindoktor misundelig. Både politikere og borgere, der aldrig har set det indvendige af en retssal, tror fuldt og fast på, at de danske dommere er bedre end alle andre dommere i hele verden. Når der er afsagt dom ved en dansk domstol, er alt gået rigtigt til. Der er ikke noget at diskutere!

Med ganske få undtagelser deltager alle i den systematiske hjernevask. Selv en anerkendt jurist som Eva Smith, der har ry for at interessere sig for retssikkerhed, går reelt magthavernes ærinde, når hun i *Deadline* skråsikkert slår fast (side 11): "Politikerne laver lovene, de udformer lovene, og så dømmer dommerne efter lovene. Sådan er det. Hvis politikerne ikke er tilfredse med de domme, der findes, så må de jo lave lovene om."

Er der kommet noget ud af at tage slagsmålene med FDV, når jeg har fået tæsk hver gang? Ja, der er kommet noget vigtigt ud af det. Takket være de kampe er det afsløret - hvis det skulle interessere nogen - at de danske domstole er uhyggeligt sjuskede, og at de i fælles flok hjælper monopolerne.

Det var naturligt for Mogens Christensen, Ida Heide-Jørgensen, Lilholt, Vogter og de øvrige dommere igennem hele videoudlejningsmarkedets levetid at hjælpe FDV med at holde konkurrenterne fra fadet, så FDV kunne forlange tre gange så meget for deres film. I begyndelsen reagerede de alle instinktivt uden at overveje noget nærmere, men selv da problemet var skåret ud i pap, valgte Lilholt & Co. at lyve for at dække over FDV og Johan Schlüter (kapitel 25).

Dorete Bager adlød automatisk, da FDV rekvirerede beslaglæggelsen af mine film, selvom den var fuldstændig meningsløs, og jeg endda selv skulle stå for at opbevare filmene. Alle de efterfølgende dommere gav rutinemæssigt mig skylden for Niels Bo Jørgensens sjuskefejl. Jo mere, jeg forsvarede mig baseret på fakta og lovgivning, jo mere manipulerede dommerne. Mette Langborg og Chr. Bache gjorde det klart i deres domme, at de agtede at beskytte FDV.

Dommerne Stausbøll og Anette Burkø overvejede næppe et sekund, hvad mit sagsanlæg mod Domstolsstyrelsen handlede om. De så kun, at kollegerne havde fået et problem, og det løste de effektivt - for kollegerne, forstås. Det handlede for de to dommere udelukkende om at hjælpe kollegerne.

Den slags korruption er ikke uden omkostninger for den danske befolkning.

Den problematiske danske selvforståelse

Filmbranchen har et slogan mod videopirater: "Piracy is not a victimless crime." Varianten "Corruption is not a victimless crime" er lige så sand, og det løber op for forbrugerne, der betaler gildet i form af overpriser. Ifølge statistikkerne koster det i omegnen af et halvt hundrede mia. kr. årligt. En stor del skyldes dommernes jagt på frynsegoder i omegnen af et halvt hundrede mio. kr. årligt.

Domstolsstyrelsen er som en forbryderbande, der med en gummiged smadrer butiksruder og inventar for flere hundrede tusinde kroner blot for at stjæle et par hundreder kroner i kassen. Der er en faktor tusind i forskel på det, de får ud af det, og det, deres forbrydelser koster samfundet.

"Margrethe Vestager sagde, at hun mente, at en af de største forhindringer var, at vi troede, vi havde ligestilling, så vi er vant til at se på Danmark som et land, hvor vi er lige, og hvor mulighederne er lige," udtalte Eva Zeuthen Bentsen i en kommentar om ligestilling. Det slog mig, at det kunne være sagt om domstolene. Det største retssikkerhedsmæssige problem i Danmark er den udbredte opfattelse af, at de danske dommere er verdens bedste. Mange danskere går og tror, at blot fordi de er danske, kan de modstå fristelsen til at lefle for den industri, der lader dem score kassen på at udføre diverse fritidsopgaver.

Sagt af Kenneth Kristensen Berth (DF) i debatten op til folkeafstemningen om retsforbeholdet: "Det, som er problematisk, er jo, at f.eks. en rumænsk domstol kan bede det danske politi om at foretage en ransagning i en dansk borgers hjem her i Danmark, uden at en dansk domstol får lejlighed til at prøve den sag. Det er problematisk, for det er ikke i alle lande i EU, at der er den samme sikkerhed for, at de ting, der foregår ved domstolene, er helt efter bogen."

Aldrig har jeg hørt et bedre argument for at afskaffe retsforbeholdet! Hvorfra har han mon sit kendskab til de danske domstole? tænker jeg. Efter selv at have oplevet Retten i Aalborg og Vestre Landsret vil jeg til enhver tid foretrække en rumænsk domstol. Eller en ungarsk eller en polsk domstol. En hvilken som helst domstol er at foretrække frem for Retten i Aalborg eller Vestre Landsret, hvor det er bedøvende ligegyldigt, hvad der står i "bogen". I Danmark handler det først og fremmest om at hjælpe vennerne i netværket.

denskjultekorruption.dk/video68

Om fordomme, 28, november 2019

denskjultekorruption.dk/video69

Om dommere, 4, maj 2016

Deadlines vært, Sigge Winther Nielsen: - Danmark er jo kendt for at være et af de mindst korrupte lande i verden. Når du kigger på de her sager, tænker du så, at de bare vedrører forsvaret? I resten af centraladministrationen og bredere set er der ikke noget at komme efter?

denskjultekorruption.dk/video70

Christoph Ellersgaard: - Da tror jeg, at vi skal være opmærksomme på, for det første, at når vi taler om korruption i Danmark, når man laver dette indeks, så laver man det på *opfattet* korruption. Der kommer vi måske nogle gange til som befolkning eller i vores debat at tale lidt for pænt om det og ikke kalde det, hvad det egentlig er, nemlig i hvert fald elementer af nepotisme og korruption.

- Vi har flere eksempler bare i denne uge fra min egen verden, forskningsverdenen, og fra den politiske verden, hvor folk har behandlet sager med nogen, der står tæt på dem. Når vi kigger op i toppen af det danske samfund, ser vi et relativt tæt forbundet netværk i toppen, hvor folk relativt ofte kommer til at træffe beslutninger, og der virker det, som om vi i Danmark har en svag kultur om at gå uden for døren.

Christoph Ellersgaard om korruption i DR's Deadline, 17. november 2018

Det har ikke skortet på skandalesager. Alligevel kommer hver ny skandalesag som en overraskelse. I forbindelse med en af forsvarets skandalesager forsøgte forsker Christoph Ellersgaard at nedtone betydningen af "et af de mindst korrupte lande i verden" for *Deadlines* undrende Sigge Winther Nielsen, som fortsatte:

- Hvad bygger du det på i forhold til de undersøgelser, som siger, at Danmark ikke er særlig korrupt. Hvad er det for andre data, du har, der modsiger det?

Og forskeren prøvede igen: - Det handler dels om *opfattet* korruption, når man har de undersøgelser, og dels har vi nogle forhold, f.eks. hvis vi skulle gå over til den politiske verden, at du må give folketingspolitikere pengegaver. Det ville være utænkeligt i de fleste andre lande, at det var tilladt, men vi har en lovgivning, som gør, at nogle af de ting tillader vi, fordi vi måske har haft en kultur om, at vi godt kan håndtere at få gaver uden at blive påvirket af det.

I Danmark er det ikke tilladt for læger at have aktier i et medicinalfirma, for vi tiltror ikke lægerne, at de kan stå for fristelsen til at ordinere deres egen medicin for at tjene lidt ekstra, men danske dommere og politikere er gjort af et ganske særligt stof, så de kan godt modstå sådanne fristelser!

Selvom data og undersøgelser entydigt viser, at Danmark på det fælles marked i EU har suverænt den svageste konkurrence og de højeste priser, afvises det på forhånd, at det kan have betydning, at dommerne bijobber for industrien. Når så politikerne ignorerer problemet, er det ligeledes utænkeligt, at der kan være en sammenhæng med, at den samme industri giver dem pengegaver.

Behovet for en domstolsreform

Det er ikke kun særlinge som Herluf Cohn og Jesper Berning, der har råbt vagt i gevær. Clement Salung Petersen konkluderede i sin Ph.d.-afhandling i 2008, omtalt i *Advokaten* 2/2009 i artiklen *Nem adgang til fogedforbud åbner for misbrug*, at den vide adgang til fogedforbud ofte fører til afgørelser på et for spinkelt grundlag. Ikke alene skader det retssikkerheden for rekvisitus, det fører også til, at rekvirenten får gennemtvunget en retsposition, han ikke materielt er berettiget til. Hans undersøgelse af konkrete sager, anlagt ved Østre Landsret i perioden 1993-2006, viste, at størstedelen af sagerne var afsluttet på anden måde end ved dom. Typisk vil rekvisitus være interesseret i et forlig for at komme videre i sit liv, og så bliver sagerne aldrig undersøgt rigtigt.

Problemet forstærkes naturligvis af dommernes higen efter at fedte for dem, som giver dem bijobs. I Grundloven er dommerne beskyttet mod indblanding fra regeringen og Folketinget, og de kan ikke fyres. Meningen var, at de skulle være uafhængige, men da de tilsyneladende ikke tjener så meget, at de kan leve det liv, de ønsker, gør de sig i stedet afhængige af bijobs. Og så længe alle dækker over hinanden, kan hele banden hæve deres fulde løn, indtil de fylder 70 år.

En lignende situation er aktuel i EU, hvor der er utilfredshed med demokratiet i Ungarn og Polen jf. Mikael Sjöbergs aktion (side 1045), men da sanktioner med det formål at banke et medlem på plads kræver enighed blandt de øvrige, kan de to medlemsstater slippe for videre tiltale ved at holde sammen.

> Dommerne skal kun rette sig efter det, der står i lovene. Regeringen eller Folketinget kan ikke bestemme, hvordan en dommer skal dømme. Og dommerne må ikke lade sig påvirke af andre, hverken private, kolleger, foreninger, medierne el. lign.. Regeringen kan heller ikke afsætte en dommer. Det kan kun en anden dommer.
>
> Hvis regeringen bare kunne afskedige en dommer, ville domstolene ikke være uafhængige. For så kunne man presse dommeren i en bestemt sag ved at true ham med fyring. Af samme grund kan dommere heller ikke flyttes til andet arbejde, medmindre de selv ønsker det. Men man må godt ved lov oprette nye domstole eller lægge flere domstole sammen. Hvis det sker, kan dommeren ikke nægte at lade sig forflytte eller afskedige. Dommere kan afskediges, når de fylder 65 år. Men de skal alligevel have fuld løn, indtil de bliver 70 år. Først da skal en dommer gå af på grund af alder. Herefter kan han eller hun få tjenestemandspension.

Folketingets kommentarer til Grundlovens § 64

Løsningsforslag: Reform i stil med politireformen i 1863

Under enevælden havde borgerne kun få rettigheder. Politiet tilhørte kongen, som havde ret til at bryde ind i borgernes hjem efter behag. Kongen bestemte, hvordan de skulle opføre sig. Syndere fik tørre tæsk med politiets frygtede bambusstokke, for korporlig afstraffelse hørte til dagens orden.

I princippet ophørte det med afskaffelsen af enevælden i 1848 og indførelsen af Grundloven i 1849. Politiet ophørte med at være kongens politi og blev folkets politi, men i starten var det kun i teorien. Trods de fine ord i Grundloven forblev politiet magtelitens tæskehold. En demonstration mod regeringen nytårsaften 1859 blev imødegået så hårdhændet af politiet, at det medførte voldsomme uroligheder i ugevis. Det blev en vigtig medvirkende årsag til reformen af Københavns Politi i 1863, hvor samtlige politifolk blev fyret. En mindre del blev genansat, men det virkede. Enevældens politi var afskaffet, og vi fik et splinternyt folkets politi.

Der er behov for tilsvarende drastiske midler, hvis også dommerne skal gå fra at være magthavernes tæskehold til folkets beskyttere. De fine ord i Grundloven har endnu ikke fået den ønskede virkning i praksis.

Trods Grundlovens § 72 (side 815) er der ingen reel kontrol, når magthaverne vil se konkurrenterne i kortene. Hvis borgeren protesterer over en manglende retskendelse, afsiges den bare efterfølgende. Retsplejelovens ord betyder ikke noget. Samtlige dommere i perioden 2006-2016 godkendte uden blusel Dorete Bagers løsning, da jeg via Henrik Karl Nielsen bad om at få det materiale tilbageleveret, som jeg har ret til ifølge retsplejeloven. Formålet med beslaglæggelsen af mine film er stadig et mysterium, og trods Lars Segatos løfte og retsplejelovens regler blev filmene aldrig erstattet. Man har ganske vist droppet korporlig afstraffelse, men i nutidens samfund er økonomisk afstraffelse lige så effektiv, når de enkelte butiksejere skal holdes i skak, og således kontrolleres Danmarks samhandel med udlandet reelt af industrien og dommerne.

Der er tale om en strukturel forskelsbehandling til fordel for industrien. Se blot forskellen på krav til samtykke. Det er alt andet end ligegyldigt, om man hedder Sydney Pollack eller Warner Brothers, og det er alt andet end ligegyldigt, om man driver en videobutik eller er medlem af FDV. Eksemplerne i kapitel 67 afspejler betydningen af, hvem man er.

Problemerne har været kendt i årtier, og intet er sket. Det er urealistisk at tro, at dommerne selv kan og vil rydde op. Alle nyder godt af netværkets beskyttelse og industriens goder, og dem opgiver de næppe frivilligt. Der er heller ingen tegn på, at de ønsker "fremmede" indlemmet i dommerfamilien.

En realistisk løsning er at følge eksemplet fra politireformen. Folketinget bør lave et nyt system med friske dommere fra et bredt udsnit af befolkningen, og de skal betales så meget i løn, at de ikke behøver arbejde for industrien ved siden af. Hvis de koncentrerer sig om de sager, der anlægges ved domstolene, vil det ikke alene give bedre domme, det vil også nedbringe domstolenes sagspukler.

Konkrete ændringsforslag til den eksisterende retsplejelov

1. Afgør sagerne med et lykkehjul eller "plat eller krone".
2. Brug moderne elektroniske hjælpemidler.
3. Lad parterne kontrollere deres egne anbringender.
4. Pålæg dommerne at give fyldestgørende begrundelser.
5. Lav en lønreform med forbud mod bijobs for industrien.
6. Nedlæg Procesbevillingsnævnet.

Tidligere foreslået Folketingets Retsudvalg (2007)

7. Bevissikringer bør ikke anvendes til forfølgelse af konkurrenter.
8. Uvarslede bevissikringer bør forudsætte en konkret vurdering.
9. Rekvisitus bør kunne begære et retsmøde efter bevissikringen.
10. Kæremål bør behandles mundtligt, når rekvisitus anmoder om det.

1. Afgør sagerne med et lykkehjul eller "plat eller krone"

Tænk, hvis man i stedet for årelange ørkenvandringer kunne mødes i retten og afgøre tvisterne øjeblikkeligt ved at dreje på et lykkehjul eller slå "plat eller krone". Jeg foreslog oprindeligt en "plat eller krone"-løsning i et sarkastisk udfald mod de partiske dommere, men jo mere, jeg tænker over det, jo mere tiltalende er tanken. Domstolenes enorme sagspukler vil forsvinde, og virksomheder og borgere vil slippe for mange års stressende uvished.

Efter mere end 10 år, hvor mit og Laserdiskens liv var sat på hold, blev jeg til sidst dømt til at betale 150.000 kr. i erstatning til FDV (side 913). Det svarede til knap tre ugers overskud på tidspunktet for bevissikringen, men belastningen ved at føre retssager og leve med en uvis fremtid i et årti kostede millioner af kroner, og bagefter var Laserdisken kun en skygge af den tidligere filmforretning. Det er ikke en overdrivelse, når jeg anslår, at de 150.000 kr. er mindre end én procent af de samlede udgifter og tab i forbindelse med de 10 års - i øvrigt forgæves - kamp for at blive hørt. Problemet er ikke så meget den idømte erstatning, som det er selve retssagerne. Dem var jeg sluppet for, hvis vi havde afgjort sagen her og nu.

Lad os antage, at jeg havde tabt i spillet med kronen og var dømt til at betale den million, som FDV forlangte dengang. Det svarede til ca. fem måneders overskud på tidspunktet og udgjorde stadig kun få procent af mine samlede tab ved tvisten. Selv for taberen i spillet vil en øjeblikkelig afgørelse have store fordele.

Endvidere er det en samfundsmæssig fordel, at procentdelen af rigtige domme vil skyde dramatisk i vejret til omkring 50 %. Det ville være et kæmpe fremskridt i forhold til nu, hvor det nærmest er umuligt at få medhold mod erhvervslivets top. Almindelige borgere vil også få en fair chance, og så kan man samtidig fyre dommerne og nedlægge domstolene og spare samfundet for den udgift.

Den eneste ulempe er en synlig erkendelse af, at dommene vil være vilkårlige, og derfor har forslaget nok ikke ret store chancer for at blive realiseret.

2. Brug moderne elektroniske hjælpemidler

Et realistisk, gennemførligt forslag er at modernisere retsplejen og gøre den mere tidssvarende. Jeg er fascineret af retssagerne mod Jeanne d'Arc (1431) og Alfred Dreyfus (1895) på den måde, at forløbet er omhyggeligt dokumenteret. Den dag i dag kan sagernes detaljer studeres, selvom de foregik for mange år siden.

Heroverfor står det faktum, at FDV's nutidige retssager mod konkurrenterne er mørklagte. Hvad skete der egentlig under bevissikringerne, på retsmøderne og under domsforhandlingerne? Hvorfor må offentligheden ikke få kendskab til det, når det er så let at registrere med nutidens elektroniske hjælpemidler?

Jeg er overbevist om, at dommerne undlader at optage vidneforklaringer og andet fra retsmøder og domsforhandlinger, fordi det så vil blive sværere at manipulere, men ønsker vi domme, der forholder sig til virkeligheden, bør vidneforklaringer og diskussioner i retten optages, så de ikke efterfølgende kan ændres.

Det burde ikke kunne ske, at Thomas Schultz' forklaring (side 866) ændres til "fordi der er enkelte af deres titler, der er parallelimporteret og solgt" (side 881). Hvis det er en hændelig fejl, er der i høj grad brug for hjælp! Hvis det er bevidst manipulation, kan det ikke gå hurtigt nok med at lukke af for den mulighed! Alle mine vidner havde på forhånd skrevet deres vidneforklaringer ned. Det havde jeg foranstaltet belært af mine erfaringer. Dommerne skriver kun det ned, der støtter den dom, de på forhånd har bestemt sig til, så i sager mod FDV er man ilde stedt. Det var selvfølgelig relevant og af betydning for min klage til Kommissionen, da Torben Steffensen under domsforhandlingen i byretten under ansvar forklarede, at FDV's kontrakter med filmselskaberne er udformet således, at medlemmerne kun har lov til at tillade udlejning af deres egne videoudgivelser, men jeg kunne ikke få Ida Heide-Jørgensen til at skrive forklaringen ned (side 396).

Jeg ville ønske, der fandtes en lydoptagelse af Johan Schlüters modstridende forklaringer i byretten (side 233-235), og jeg ville næsten give min højre arm for at kunne gengive min diskussion med Lilholt, der endte med, at han forbød min bevisførelse i injuriesagen (side 274-275). Hvorfor var dommerne ikke ærlige om forløbet? Kan der være anden årsag end ønsket om at hjælpe vennerne?

Er det ikke vildt, at der overhovedet kunne opstå tvivl om, hvorvidt mine film blev beslaglagt under bevissikringen den 29. november 2005 (kapitel 56)? Og er det ikke vildt, at tre dommere otte år senere kunne finde på at afsige dom om, at filmene slet ikke havde været beslaglagt?

Dommernes modvilje mod at registrere de afgivne forklaringer er også en hån mod de mennesker, som bruger en dag på at møde op i retten og afgive forklaring. Jeg indkaldte Jakob Stegelmann tre gange for at lade retten høre hans forklaring om livet som parallelimportør i 70'erne, men det var forgæves. Ingen skrev noget ned. Var det ren sjusk? Personligt tror jeg, at der var tale om bevidste undladelser, fordi Jakob Stegelmanns virkelighed ikke stemte overens med det billede, Johan Schlüter havde tegnet som baggrunden for § 23, stk. 3 (kapitel 15).

3. Lad parterne kontrollere deres egne anbringender

Det er et provokerende element ved den danske retspleje, at man som sagsøgt ikke engang kan få lov til at mene, hvad man mener. Dommerne bestemmer suverænt, hvad parterne mener, og det misbruges igen og igen. Jeg var oprørt og chokeret, da jeg læste Mogens Christensens dom i injuriesagen og så, at han påduttede mig disse vanvittige synspunkter (side 258), men efterhånden har jeg forstået, at sådan gør dommerne, når de ønsker en bestemt dom og samtidig prøver at undgå at se dumme ud. Så manipulerer de med parternes synspunkter.

Uanset den bizarre baggrund for udlejningsretten for film og spredningsrettens konsumptionsbestemmelse er det et faktum, at rettighederne i de lovparagraffer, FDV bruger mod mig, er givet til ophavsmændene. Jeg husker Kulturministeriets indlæg til EU-Domstolen: "Bevisbyrden for, at der er givet det nødvendige samtykke, påhviler den, der ønsker at udnytte det pågældende værk." (side 336)

FDV har imidlertid aldrig dokumenteret en overdragelse af de rettigheder fra ophavsmændene, som i mit univers altså er filminstruktørerne, så med hvilken ret fører FDV sig frem som ophavsmænd? Og hvorfor kan jeg ikke få lov til at mene sådan? Hvis dommerne mener noget andet, kan de jo afvise synspunktet, men det gør de ikke. De manipulerer i stedet med mit synspunkt.

Det var meningsløst at prøve at få Hans Esdahl til at forholde sig til det, så jeg tog ikke spørgsmålet op i byretssagen, men jeg tog det op i ankesagen både som en selvstændig påstand og som et klart angivet nyt anbringende (side 886).

Jeg forstod intet, da Peter Schønning overrakte Hans Esdahls retsbogsudskrift til Chr. Bache og meddelte, at min advokat på mine vegne havde givet afkald på at mene, hvad jeg mener (side 896). Selvom man pålægges at antage en advokat, råder man stadig over sagen, og jeg kunne ikke drømme om at bemyndige min advokat til at anerkende FDV som ophavsmænd. Det sagde jeg til Chr. Bache og læste op fra mit brev til Vestre Landsret med anbringendet. Han sad længe og så eftertænksom ud, men han endte alligevel med at tillægge mig et synspunkt, jeg aldrig har haft, og på den måde hjalp han FDV ud af dilemmaet (side 897).

Det var lige så umuligt at få med i sagen, at jeg i 2003 indrettede min adfærd efter Johan Schlüters fortolkningsbidrag til Kulturudvalget, for både hans brev til Kulturudvalget og hans udtalelser under ekspertmødet blev censureret ud af sagen.

I et retssamfund bør parterne selv kunne bestemme, hvad de mener, og de bør frit kunne angive den dokumentation, deres synspunkter er støttet på, og derefter bør dommerne forholde sig til dem.

Man kan komme misbruget til livs ved at lade parterne godkende gengivelsen af deres synspunkter og de fakta, deres synspunkter støttes på, før sagen optages til dom. Det kan ske som et ekstra led efter forberedelsens afslutning.

Det foregriber også senere nye anbringender, herunder hvis dommerne for at hjælpe en part selv finder på anbringender, sådan som landsretten gjorde, da den indså, at mine film faktisk var beslaglagt, men foretrak at hjælpe FDV (side 908).

4. Pålæg dommerne at give fyldestgørende begrundelser

Det problem var også en af Herluf Cohns kæpheste. Et af hans forslag til reform er jeg helt enig i: "Dommerne skal give så fyldestgørende begrundelser, at det er muligt klart at se, hvad afgørelserne er baseret på."

Jeg har før været inde på, at mange afgørelser er så svagt begrundet, at det er uklart, om dommerne overhovedet har læst mine indlæg. Flere afgørelser kunne være skrevet på forhånd. Alt for ofte ses typen: "Det, som appellanten har anført, kan ikke føre til andet resultat," der efterlader læseren fuld af forundring.

Andre gange citeres retsplejelovens betingelse, som om det er en begrundelse: "Formålet ville forspildes, hvis FDV var henvist til at gøre sin ret gældende ved almindelig rettergang," citerede dommerne i byretten (side 874), men der savnes en begrundelse for, at lige netop FDV skal bruge mere end 3 år og 238 dage til en almindelig rettergang for at løse en fortolkningstvist, når andre forventes at klare det på otte måneder. En gengivelse af en betingelse er ikke en begrundelse.

Jeg savner selvfølgelig også en begrundelse for, at Anette Burkø ikke mente, jeg kunne føre en sag mod Domstolsstyrelsen i byretten, selvom jeg godt kunne føre en sag mod Skatteministeriet i landsretten. Jo, jeg er selvfølgelig klar over, hvad hun virkelig ville opnå med advokatpålægget, men hvem vil indrømme det?

5. Lav en lønreform med forbud mod bijobs for industrien

Ulemperne ved dommernes bijobberi er åbenlyse. Man skal være bevidst blind, hvis man ikke kan se problemet med incitamentet for dommerne til at holde sig gode venner med industrien. Systemet har været kritiseret fra snart sagt alle sider igennem årtier, så hvorfor har politikerne ikke for længst grebet ind?

Hvis dommerne koncentrerer sig om deres primære arbejde, vil det endvidere hjælpe på sagspuklerne. Til gengæld skal dommerne have en tilfredsstillende løn.

6. Nedlæg Procesbevillingsnævnet

Jeg har ikke tal på de ansøgninger, jeg har indsendt til Procesbevillingsnævnet for at få kompetente dommere til at tage stilling til principielle spørgsmål om FDV's adfærd, men det er fuldstændig umuligt. Nævnet blokerer for alle undersøgelser.

Jeg har tidligere givet eksempler på, hvordan ulovligt bevismateriale er behandlet i seriøse tv-serier (side 805 og 807).

Her er et eksempel mere fra en af de mest populære tv-serier i historien. Selv forfatterne til den poppede *Baywatch* ved, at ulovligt tilvejebragt bevismateriale ikke må anvendes i retten. Men FDV må godt! Det er end ikke et principielt spørgsmål, når man spørger Procesbevillingsnævnet!

denskjultekorruption.dk/video72

Baywatch, sæson 6, afsnit 1

Den 12. april 2007 fik Peter Hansen og jeg foretræde for Folketingets Retsudvalg. Han var direktør for Axel Music og havde også prøvet at blive kigget i kortene af de danske distributører. Han parallelimporterede ikke engang, men alligevel kom de anstigende uden varsel for at kontrollere hans regnskaber (side 659).

Vi fik foretræde for Retsudvalget for at sætte politikerne ind i forholdene i den virkelige verden, og jeg præsenterede udvalget for fire lovforslag, der kunne have forhindret, at bevissikringen mod mig udviklede sig så vanvittigt.

7. Bevissikringer bør ikke anvendes til forfølgelse af konkurrenter

De uvarslede bevissikringer er specifikt indført på grund af risikoen for, at pirater vil stikke af, hvis de får nys om, at de er opdaget. Bevissikringer er tænkt som et våben mod piratkopiering. Det var aldrig meningen, at bevissikringer skulle være et våben mod konkurrenterne. Hvorfor ikke begrænse brugen af bevissikringer til det, de er beregnet til?

8. Uvarslede bevissikringer bør forudsætte en konkret vurdering

Hverken i Laserdiskens eller i Axel Musics tilfælde var der nogen bedømmelse af risikoen for, at vi ville stikke af, hvis vi fik nys om, at fogeden ville tale med os. Monopolerne foretrækker uvarslede bevissikringer, men det er for at forhindre, at rekvisitus kan forberede et egentligt forsvar, og det er ikke lovens formål.

De uvarslede bevissikringer underminerer også kravet om, at anmodningerne skal være skriftlige, så rekvisitus kan forholde sig til anklagerne. I virkeligheden handler det mere end noget andet om at forhindre rekvisitus i at komme til orde.

9. Rekvisitus bør kunne begære et retsmøde efter bevissikringen

Man kan godt tilgodese rettighedshavernes legitime behov, uden at det behøver udvikle sig så vanvittigt som i sagerne mod Laserdisken. Selvom en bevissikring er gennemført uvarslet, er der ingen grund til, at rekvisitus også mister retten til at forsvare sig efter at have gennemgået anklagerne med sin advokat.

Når bevissikringen er foretaget, er rekvirenten jo sikret. Så kan man bagefter mødes i retten, hvor dommeren efter at have hørt begge parter træffer beslutning om, hvorvidt bevissikringen var nødvendig. Er det ikke tilfældet, kan materialet tilbageleveres, og så afsluttes sagen uden at have gjort større skade.

Jeg havde kun mulighed for at udtale mig i og med, at jeg ikke blev kneblet! Men meningen var fra politisk side, at jeg skulle have mulighed for at fremføre et egentligt forsvar efter at have modtaget juridisk bistand. Hvorfor skal rekvirenten have den ekstra fordel, at rekvisitus afskæres fra retten til at forsvare sig?

10. Kæremål bør behandles mundtligt, når rekvisitus anmoder om det

I praksis betyder uvarslede bevissikringer, at rekvisitus afskæres fra at blive hørt, og derfor bør han som minimum have en regulær ret til et retsmøde i kæremålet. Forslaget er et alternativ til forslag 9 og skal bare sikre, at også rekvisitus høres.

86. Ekstra forslag: Anlæg rigsretssager

Hvorfor skal ministeren altid tage skraldet, også når fejlen skyldes dårlig rådgivning? Hvorfor ikke straffe dem, som støber kuglerne? Hvorfor lade dem gå fri, som med fuldt overlæg træffer de ulovlige beslutninger i strid med Folketingets ønsker? Jeg tænker specifikt på Peter Schønning og Karsten Hagel-Sørensen.

Dummere end politiet tillader

Ole Vig Jensen, Grethe Rostbøll, Jytte Hilden og Brian Mikkelsen var som kulturministre dummere end politiet tillader, men til deres forsvar tilføjes, at de var oppe mod dygtige svindlere. Vi kan heller ikke smide ministrene i fængsel, bare fordi de er så "dumme" at stole på deres embedsmænd, men hvad er formålet med at beskytte de manipulerende embedsmænd, når de går forbrydernes ærinde? Følger der ikke et ansvar med at repræsentere regeringen i et demokrati? En form for sandhedspligt?

§ 60. Rigsretten påkender de af kongen eller Folketinget mod ministrene anlagte sager.

Stk. 2. For Rigsretten kan kongen med Folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.

Grundlovens § 60

Ifølge Kommissionen er opdelingen af fællesmarkedet i strid med en af traktatens fundamentale målsætninger, og den er tillige til ubodelig skade for befolkningen. Hvorfor nøjes med at forfølge de små misbrugere, som i et svagt øjeblik ikke kan stå for fristelsen? Hvorfor ikke stille dem til ansvar, som bevidst og udspekuleret misbruger deres evner, indsigt og betroede stillinger?

Måske er andre bestemmelser mere velegnet end Grundlovens § 60, stk. 2, men Peter Schønning og K. Hagel-Sørensen bør stilles til ansvar for deres medvirken.

- Kan man lyve over for Folketingets Retsudvalg? Det kan man ikke! Derfor går jeg af. Det er et gammelt, ærværdigt princip for politikere at gå af, hvis de begår moralske forseelser af den karat.

- Jeg er helt med. Jeg synes også, at det, at han går af, ta'r konsekvensen... Jeg mener, han var utroligt dårligt rådgivet dengang.

- Og de blev siddende alle sammen! Ikke én eneste embedsmand blev fyret. De fik en ny én (minister, red.) ind, og så kunne de sidde og rådgive lige så elendigt.

denskjultekorruption.dk/video73

Fredagspanelet drøfter nødløgnen (side 952), 28. juni 2019

Peter Schønning 1: Forfølgelsen af Erik Viuff Christiansen (kapitel 16)

Peter Schønning skrev sig ind i min sorte bog, da han som svar på min afsløring af Johan Schlüter fandt på den fantasifulde bortforklaring (side 146). Den varme kartoffel var via statsministeriet endt hos ham. Jeg ved ikke, om embedsmænd har pligt til at svare borgerne sandfærdigt, men det spørgsmål blev irrelevant, da han gentog og udvidede løgnene i notatet til Kim Behnke (side 148). Han deltog ikke selv i forfølgelsen af Erik Viuff Christiansen, men det handler igen om princippet: "It's not the crime, it's the cover-up."

Johan Schlüter har som udgangspunkt lov til at sige hvad som helst på vegne af FDV for at skaffe foreningen de bedste arbejdsbetingelser. I første omgang var det Eriks advokaters opgave at tilbagevise Schlüters påstande, og de fejlede stort! I anden omgang er det Kommissionens opgave at sørge for, at ingen forbryder sig mod EU-retten, og Kommissionens indsats er en lige så sørgelig historie.

Niels Gangsted-Rasmussen var inde på noget af det rigtige, da han sørgede for at inddrage EU-retten, men i mine øjne sjuskede han utilgiveligt ved ikke at læse sagsakterne og ophavsretsloven igennem. Han gav Johan Schlüter en uvurderlig fordel ved EU-domstolen, da han accepterede løgnene i forelæggelsen (side 105), og jeg tænker både på beskrivelsen af loven og de forudsætninger, der blev lagt til grund. Ingen af dem havde det mindste med virkeligheden at gøre.

Men det var opdagelsen af regeringens - min demokratisk valgte regerings - medvirken til forfølgelsen af en uskyldig videoudlejer, der i 1992 havde skræmt mig fra vid og sans. Jeg forventede i min naivitet, at afsløringen ikke kunne undgå at medføre, at Kulturministeriet distancerede sig fra Johan Schlüter og sørgede for, at FDV's monopol blev brudt. Det lå lige til højrebenet at bruge den forestående implementering af låne/leje-direktivet som anledning.

Ét er, hvad to parter i en civil retssag bliver enige om, noget helt andet er, hvad regeringen gør, når den intervenerer ved EU-Domstolen til fordel for den ene part. Regeringens skriftlige indlæg var fuldt af usandheder, og løgnene stod nærmest i kø, da Peter Schønning prøvede at bortforklare elementerne i svindelnummeret. Lad mig genopfriske de mest relevante fakta her:

1. Fogedretten vurderede specifikt, at § 23 ikke omfattede filmværker.
2. Fogedretten vurderede ikke § 25.
3. Ophavsretsloven skelner ikke mellem kunstværker og kunstneriske værker.
4. Der var endvidere etableret en retspraksis for, at filmværker er kunstværker.
5. Der var ingen særlov om udlejning af filmværker i ophavsretsloven i 1988.
6. Imerco-sagen illustrerede, at ophavsret ikke kan bruges til at forhindre salg af eksemplarer af udgivne værker, uanset om de er omfattet af § 25 eller ej.
7. Peter Schønnings bortforklaring stemmer hverken med regeringens indlæg til EU-Domstolen (side 112) eller Kulturministeriets brev til mig (side 81).
8. Den danske regering udtalte sig ikke kun om udlejning, fordi sagen drejede sig om udlejning. Den udtalte sig usandfærdigt om den danske lovgivning.

Peter Schønning og låne/leje-direktivet

Det er meget tænkeligt, at regeringen var fuldstændig uvidende om, hvad den var i gang med, da den indleverede det skriftlige indlæg til EU-Domstolen i 1987. På det tidspunkt sad Johan Schlüter solidt på tronen som regeringens eneste rådgiver, og ingen betvivlede, at sagen hos ham lå i de bedste hænder. Indlægget er ganske vist underskrevet af Udenrigsministeriets Laurids Mikaelsen, men det giver ingen mening at bebrejde ham noget. Han vidste vel lige så lidt om retssagens virkelige formål, som Jørgen Molde vidste om retssagen mod Laserdisken (side 354).

Peter Schønning er en anden historie. Skidt med hans løgne som advokat for FDV, men i 1992 repræsenterede han ikke en privat virksomhed, men regeringen, og han var ikke i god tro. Han besvarede en dokumenteret redegørelse og valgte at dække over Johan Schlüter med forklaringer, han greb ud af luften.

Peter Schønning og J. Nørup-Nielsen var Kulturministeriets to repræsentanter i EF-arbejdsgruppen, der behandlede låne/leje-direktivet (side 194). Han kunne umuligt undgå at vide, hvorfor Kommissionen i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked havde foreslået et harmoniseringsdirektiv på området: Fordi Warner-sagen havde vist, at forskellige regler om udlejning indirekte påvirkede samhandelen til hinder for en fri udveksling af varer og tjenesteydelser (side 182). Kommissionen fandt det nødvendigt at harmonisere for at sikre, at industrien vil kunne operere inden for hele det indre EF-marked på hjemmemarkedsvilkår. Alle andre steder end i Danmark blev det fremstillet som en sejr for parallelimportører og ophavsmænd (side 190). Peter Schønning må have været blind og døv, hvis han ikke var klar over låne/leje-direktivets virkelige formål, men det blev alene brugt som en undskyldning for det delvist mislykkede forsøg på at afskaffe frihandel.

I 1992 havde Peter Schønning og Kulturministeriet alle chancer for at rette op på "fejlen" i forbindelse med implementeringen af låne/leje-direktivet. Det ville være en glimrende anledning til at rette fortidens fejl simpelthen ved at implementere direktivet i overensstemmelse med dets formål.

Han kunne have valgt samme løsning som i 2001, da Kommissionen sendte en åbningsskrivelse til Danmark (side 538). Kulturministeriet undgik en retssag ved at love, at fejlen ville blive rettet i forbindelse med implementeringen af infosoc-direktivet. Han kunne have svaret, at uanset eventuelle uklarheder i Warner-sagen ville det indre marked blive gennemført på udlejningsområdet i forbindelse med låne/leje-direktivets implementering. Det havde stillet mig tilfreds. Jeg ville blot handle med Lightning, Pioneer og HEX uden utidig indblanding fra FDV.

I stedet valgte han at dække over Johan Schlüter og forhindre, at direktivets primære formål blev gennemført. Jeg mener, der er afgørende forskel på, hvordan man opfører sig som repræsentant for en interesseorganisation, og hvordan man opfører sig som repræsentant for regeringen over for Folketinget. Peter Schønning valgte positivt at lyve for Folketinget for at hjælpe FDV, og han blev belønnet med en flot karriere som monopolernes foretrukne advokat.

Peter Schønning 2: Indførelsen af frihandelsforbuddet

Ifølge Peter Schønnings egen hjemmeside var han som Kulturministeriets kontorchef ansvarlig for gennemførelsen af infosoc-direktivet i dansk ret, så det er ikke uden grund, at jeg gør ham ansvarlig for frihandelsforbuddet og misinformationen til Folketinget. Her er de vigtigste fakta i relation til vildledningen:

1. Regional konsumption blev ikke indført med infosoc-direktivet.
2. Regional konsumption blev end ikke drøftet i forbindelse med direktivet.
3. Kim Andersens fejlagtige tro på, at indførelsen af regional konsumption var et hovedelement i infosoc-direktivet - og herunder at Danmark var kommet i mindretal (side 544) - skyldtes Peter Schønnings misinformation.
4. I Kulturministeriets notat om parallelimport og specialimport (side 554) blev Kommissionens erklæring nr. 9 til Rådets mødeprotokol (side 530) brugt til at give indtryk af, at infosoc-direktivet indførte regional konsumption, og at Danmark havde tabt på demokratisk vis. Det var EU-Domstolens domme, der havde skabt røre. Debat i forbindelse med infosoc-direktivet om emnet blev afvist, fordi der *ikke* var tilstrækkelig forbindelse til det direktiv.

Det var vigtigt for Peter Schønning ikke blot at få regional konsumption vedtaget, men også at få den mest restriktive fortolkning gennemført, så FDV og IFPI fik de største privilegier. Først nedtonede han de praktiske problemer med at skaffe tilladelse (kapitel 41), og senere var han også med på Johan Schlüters fortolkning, hvorved specialimporten slet ikke ville blive berørt (side 557). Men da han i 2007 besvarede samme spørgsmål igen, skiftede han mening én gang til, og igen blev specialimporten ramt af et krav om at indhente tilladelse (side 642).

5. Hans notats historie om, at regional konsumption skal beskytte EU's svage virksomheder (side 554), er opspind, der kan gennemskues af enhver vågen gymnasieelev (side 60). Det er ikke det indre markeds formål at beskytte de svage EU-virksomheder mod konkurrencen fra USA. Tværtimod!
6. Peter Schønning gjorde en særlig indsats for at omvende Henrik Vestergaard (side 575), og der var ikke andre, der kunne finde på at vride armene rundt på Socialdemokratiet, da der skulle stemmes anden gang (side 582).

Selvom der var flere fortolkninger i spil, selvom den valgte fortolkning opdeler EU i direkte strid med det indre markeds formål, og selvom jeg har en åbenlys og direkte interesse i lovens fortolkning, blokerede han for min retssag (kapitel 47).

7. Der er visse ligheder mellem Silhouette-sagen (kapitel 36) og notatet, men i Silhouettes situation var det en EU-virksomhed, som ønskede et forbud, og forbuddet gjaldt ens for alle EU's virksomheder. Sagen støtter ikke den idé, at der skal indhentes tilladelse hos en generalimportør. Det står også hen i det uvisse, hvorfor det netop er FDV, der skal give tilladelse.
8. Peter Schønning stod bag blokeringen af den retlige undersøgelse.

Kammeradvokat K. Hagel-Sørensen

K. Hagel-Sørensen var med på at forhindre, at den danske fortolkning af regional konsumption blev undersøgt. Da han fik opgaven af Peter Schønning, tog han alle - og jeg mener *alle* - midler i brug for at blokere for retssagen, så FDV's og andre monopolers privilegier kunne fortsætte uantastet. Det er til skade for borgerne, det begrænser frihandelen, det opdeler EU, og det er ikke, hvad Folketinget ønsker. Det rejser til gengæld spørgsmålet: Hvad er kammeradvokatens opgave?

K. Hagel-Sørensen er utvivlsomt en af Danmarks dygtigste advokater, og især på EU-området er han en kapacitet. Han kunne umuligt være i god tro, da han gik med til at tilsidesætte mine rettigheder for at bevare en ulovlig, samfundsskadelig fortolkning af en EU-bestemmelse.

Hovedelementerne i hans kampagne kan fordeles på følgende overskrifter:

1. Han gentog systematisk sin løgn om sagens indhold.
2. Han gentog systematisk sin løgn om, at sagen har været behandlet før.
3. Han fandt på et væld af vanvittige - af og til selvmodsigende - argumenter.
4. Han erstattede lovens oprindelige formål med sine egne absurde teorier.

1. Han misinformerede systematisk om sagens indhold

Han gentog løgnen om sagens indhold i næsten alle indlæg til dommerne i stil med svarskriftets (side 644): "Denne sag handler om, hvornår eneretten til at råde over et værkseksemplar konsumeres."

Ikke alene havde jeg allerede i stævningen understreget, at der var enighed om dette (side 643). Jeg forklarede igen og igen tålmodigt, at sagen skal afklare mine forpligtelser som importør, når eneretten *ikke* er konsumeret. Der har aldrig været tvivl om, at regional konsumption betyder, at spredningsretten ikke konsumeres, når værket bringes på markedet uden for EØS-området. Derimod er det uklart, hvad det medfører af forpligtelser for mig som filmimportør. Skal jeg indhente et samtykke hos den danske generalimportør (jf. Kulturministeriet), eller skal jeg respektere rettighedshavernes eventuelle forbud (jf. EU-institutionerne)?

Byrettens Ole Høyer forstod (side 646). Jeg tror ikke, det oversteg K. Hagel-Sørensens forstand. Jeg tror, han med fuldt overlæg spillede på psykologien i at gentage en løgn tilstrækkeligt ofte (side 87).

2. Han gentog systematisk sin løgn om, at sagen har været behandlet før

Mere fra svarskriftet: "Til støtte for den nedlagte påstand om afvisning gøres det i første række gældende, at sagsøger allerede har prøvet sagens spørgsmål ved domstolene" med reference til anpartsselskabets retssag mod Kulturministeriet om gyldigheden af regional konsumption (kapitel 44). Han påstod minsandten, at de to retssager reelt var identiske, så en realitetsprøvelse af søgsmålet vil indebære en fornyet prøvelse af et spørgsmål, der allerede er afgjort. Vildledte han bevidst, eller var han for ubegavet til at forstå forskellen på gyldighed og fortolkning?

3. Han fandt på et væld af vanvittige - af og til selvmodsigende - argumenter

På den ene side anførte han, at sagen har været prøvet før, og at der endda var tale om samme parter. På den anden side anførte han samtidig, at sagsøger ikke har en retlig interesse i sag nr. 2 (side 645).

Hvis der var tale om samme sag, hvordan kunne jeg så have en retlig interesse i den første sag, men ikke i den anden? Begge argumenter kan umuligt holde!

Han anførte videre, at sagen ikke vil have retskraft i forhold til FDV. Pudsigt at høre det fra ham, når han i sine egne bøger skriver, at tvivlsomme fortolkninger af EU-retten skal forelægges for EU-Domstolen, som har enekompetence til at fortolke EU-retten, og hvis afgørelser skal respekteres af *alle* (side 51).

Ét andet tåbeligt argument: Fordi selskabet havde hævet den første retssag om gyldighed, var jeg ifølge K. Hagel-Sørensen afskåret fra at anlægge en retssag om lovens fortolkning. Selskabet skulle have taget spørgsmålet op, anførte han, og da selskabet ikke havde gjort det, kunne jeg heller ikke gøre det. Han opdagede ikke, at argumentet faktisk underbygger, at der ikke var tale om den samme sag!

Nu var det altså ham selv, der ikke ville drøfte EU-Domstolens dom (side 641), og da Kulturministeriets holdning var afklaret, var det mig - og ikke selskabet - der stod bag Laserdisken. Det tomme selskab havde ikke længere en retlig interesse i loven. Tvisten om lovens fortolkning opstod reelt også først, da Kulturministeriet afviste at følge EU-institutionernes fortolkning, som *ikke* opdeler EU.

Ja, det anbringende benyttede jeg selvfølgelig igen. Det er brugt i massevis af sager om EU, for det er central EU-ret: Det indre marked må ikke opdeles, men det blæser vi på i Danmark. Og jeg lærte af den første retssag, at det indre marked ikke opdeles af EU-institutionernes fortolkning.

Endelig forsøgte han at fremstille mig som idiot. Han kaldte mit dilemma som filmimportør for "en fortænkt og virkelighedsfjern konstruktion" og påstod, at mit formål med retssagen var at opnå et responsum af abstrakt og teoretisk karakter!

4. Han erstattede lovens oprindelige formål med sine egne absurde teorier

"Bestemmelsen i § 19 reducerer ikke eneretten til alene at være en forbudsret," er også fra svarskriftet, men det var netop en forbudsret, Silhouette efterspurgte. Det var også en forbudsret mod udlejning, musikindustrien ønskede (kapitel 20). Det er en sær bemærkning, da retten til at forbyde var begrundet og efterspurgt.

International konsumption giver ejeren af et eksemplar en ret til at sælge det. Regional konsumption giver rettighedshaveren en ret til at forbyde videresalg, når der er tale om et eksemplar, der er bragt på markedet uden for EØS-området. Det er usandsynligt, at K. Hagel-Sørensen ikke forstår forskellen.

Hvorfor ikke lade EU-Domstolen afgøre spørgsmålet? Han argumenterer reelt for sin egen fortolkning, hvis absurde indhold også er gennemgået på side 645, og som han for min skyld gerne må forsvare ved EU-Domstolen. Det er imidlertid ikke en særlig god begrundelse for, at spørgsmålet slet ikke skal undersøges!

87. Ekstra forslag: Drop kammeradvokaten

Kammeradvokaten er et levn fra enevældens tid, som mod al sund fornuft har overlevet siden 1684. I dag er det et privat firma med det særlige privilegium, at det har monopol på at føre statens retssager. Det koster kassen, men værre er det, at der er tale om intellektuelle bøller, hvis metoder er en skændsel for et demokratisk samfund.

Regeringens intellektuelle tæskehold

Christian den 5. havde brug for en advokat for statskassen, kongens kammer. Det var en kongeligt udnævnt embedsmand indtil 1936, da det lykkedes advokat Arne Kemp at overbevise regeringen om, at en praktiserende advokat har bedre forudsætninger for at føre statens sager. Han blev den første private advokat med titlen kammeradvokat. Han grundlagde det firma, der i dag kaldes "kammeradvokaten" og har monopol på at føre statens retssager: Advokatfirmaet Poul Schmith.

Arrangementet har været kritiseret fra flere sider. Den almindelige kritik går ud på, at det er utidssvarende at have en sådan monopolordning, der afskærer alle landets øvrige kompetente advokater fra at få opgaver af regeringen. Det er især de andre advokater, der er utilfredse med dette. En anden markant kritik vedrører en besynderlig bestemmelse i aftalen, hvorefter kammeradvokaten ikke afkræves timeregnskab for de enkelte sager. Det er således fuldstændig uigennemskueligt, hvor meget arbejde firmaet har udført. Et tredje kritikpunkt vedrører de stigende udgifter til kammeradvokaten. Fra venstrefløjen kritiseres det, at skatteborgerne betaler de privilegerede partneres milliongager, mens de liberale partier kritiserer, at der monopoliseres på området i en tid, hvor andre statslige indkøb udsættes for konkurrence. Hidtil er det lykkedes for firmaet at ride alle storme af.

Det bedrøver mig til gengæld, at ingen sætter spørgsmålstegn ved kvaliteten af kammeradvokatens arbejde. Det er med en blanding af fortvivlelse og undren, at jeg erkender, at jeg tilsyneladende står alene med synspunktet, men hvorfor er det naivt at forvente, at det i et demokrati som vores er et mål for den offentlige forvaltning at søge de *rigtige* løsninger i spørgsmål, der vedrører borgerne?

Hvis jeg havde været vejleder for kammeradvokatens advokater og partnere, Tomas Ilsøe Andersen og Sune Fugleholm, og jeg havde evalueret deres indsats efter ambi-sagerne (kapitel 51), havde jeg ladet dem dumpe. Jeg havde bedt dem starte forfra på jurastudiet. De udviste en så grundlæggende mangel på forståelse for EU-ret, erstatningsret og almindelige sammenhænge, at jeg ikke ville slippe dem løs i den virkelige verden. Alligevel gik de hen og blev kammeradvokatens stjerneadvokater. Hvorfor?

Fordi de vandt ambi-sagerne! Det lykkedes dem at snyde importørerne for de mange milliarder, der burde være tilbagebetalt, og da det til sidst stod klart, at de havde fået både EU-retten og importørernes rettigheder fuldstændig galt i halsen, var der gået så lang tid, at alle krav var forældet, og på den måde havde de sejret!

Hvad forventes der af den danske regerings advokater?

Jeg savner en principiel debat om regeringens adfærd over for borgerne, og med "regeringens adfærd" mener jeg også de advokater, der repræsenterer regeringen, når det udvikler sig til en retssag. I den forbindelse bør man være klar over, at det ikke nødvendigvis er borgerens skyld, at det har udviklet sig til en retssag.

Det var nødvendigt for mig at anlægge en retssag for at få en vurdering af min begrundelse for, at jeg ikke havde overvæltet ambi. Selvom en konstateret overvæltning er den eneste lovlige grund til ikke at tilbagebetale ambi, havde Skat end ikke undersøgt dette, før mit krav om tilbagebetaling blev afvist (side 710).

Da det stod klart, at Skats afgift på LaserDiscs havde været ulovlig (kapitel 52), og at jeg i princippet havde ret til erstatning, ville Told- og Skattestyrelsen ikke engang vurdere mit erstatningskrav. Det blev gjort klart for mig, at jeg var nødt til at anlægge en retssag ved domstolene for at få kravet vurderet (side 741).

I begge tilfælde var jeg tvunget til at anlægge en retssag blot for at få vurderet mine krav. Jeg nævner det for at understrege, at det ikke er alle retssager mod den danske regering, der er forårsaget af komplet idioti fra borgernes side.

Så en borger er endt i en retssag mod regeringen. Hvad sker der så? Aftalen med kammeradvokaten betyder, at kammeradvokatens advokater vil repræsentere min regering i konflikten mod borgeren. På baggrund af adskillige sager af større og mindre betydning - ambi-sagen, ulovlig afgift på LaserDiscs, tvangsinddrivelse af modregnet moms, filmloven, ophavsretslovens fortolkning og startdatoen for min virksomhed - konkluderer jeg, at kammeradvokaten har en fast strategi, der ikke hører hjemme i et demokrati: Fakta fordrejes, lovgivning forvanskes, der lyves og manipuleres, og vilde påstande og argumenter gribes ud af den blå luft. Selv når betydelige ressourcer er brugt på at afvise et usagligt anbringende, fastholdes det uanfægtet, f.eks. anbringendet om mine sparede sygedagpenge (side 720).

Jeg kan ikke mærke forskel på, om jeg lever i et diktatur eller i et demokratisk land. Johan Schlüter kunne ikke ryste mig, for jeg vidste allerede på baggrund af forfølgelsen af Erik Viuff Christiansen, hvad han er for et menneske, men jeg må indrømme, at kammeradvokatens metoder chokerede mig til at begynde med. De højt betalte advokater er ikke andet end intellektuelle bøller. Hvis det ikke lykkes dem at udtvære den borger, der er endt i en konflikt, vil de sende det utvetydige signal, at det skal være umenneskeligt vanskeligt at få, hvad man er berettiget til. Det skal være så svært, at man som borger skal tænke sig godt om og overveje, om det ikke er bedre for livskvaliteten at glemme alt om sine rettigheder.

Man leder forgæves efter en søgen efter sandheden, altså det rigtige resultat, i kammeradvokatens arbejde. Der er kun ét rigtigt resultat for kammeradvokaten: At forhindre borgeren i at få, hvad han beder om. Selv når det er så forholdsvis ubetydeligt som at få rettet startdatoen for ens virksomhed (kapitel 65).

For mig at se har kammeradvokaten kun én "kvalitet", som enhver burde tage afstand fra: Advokaterne er helt uden skrupler i kampen mod borgerne.

Prisen for de intellektuelle bøller

År for år er statens forbrug af bistand fra kammeradvokaten steget. Det har for længst passeret en halv mia. kr.

2009:	235 mio. kr.
2011:	277 mio. kr.
2013:	325 mio. kr.
2018:	488 mio. kr.
2019:	531 mio. kr.
2020:	575 mio. kr.

Til forsvarsministeriet

Taxaudgifter	7.324 kr.
Kopiering af materiale	36.271 kr.
Yderligere kopiering	34.081 kr.
Kurérudgifter	2.950 kr.
Udgifter til bøger	299 kr.
K. Hagel-Sørensens salær	1.700.000 kr.
I alt	1.780.925 kr.

Politiken, 24. maj 2011

Den mystiske rabat

Monopolaftalen med kammeradvokaten er af forskellige finansministre begrundet med, at advokatfirmaet Poul Schmith til gengæld yder staten en klækkelig rabat på 1/3 af prisen. Netop det element har mødt betydelig kritik, for hvad er der givet rabat af, når opgørelsen af salæret ikke engang er specificeret?

Politiken offentliggjorde et eksempel på en sådan regning, hvor diverse små udgifter er omhyggeligt udspecificeret, men den tungeste andel, salæret, er lige så ubegrundet som kammeradvokatens anbringender i retssagerne. Man er henvist til at tro på, at der ved beregningen af salæret er givet 33 % rabat.

Kritikken går i hvert fald tilbage til 2011, hvor advokat Søren Skov Knudsen i kronikken *Kammeradvokaten sælger elastik i metermål* skrev: "Umiddelbart er det også svært at forstå, at det kan være muligt at give denne rabat. Det er ikke sandsynligt, at andre advokatfirmaer skulle tjene så meget, at de med et fradrag på en tredjedel af samtlige salærer stadig ville kunne tjene penge."

Hvad er "passende" og hvad er "rimeligt"?

Det hænder, at en borger får fri proces til at føre en sag mod regeringen. Så bliver borgerens advokat tildelt et "passende" salær. Det kan man sammenligne med den regning, kammeradvokaten sender til staten. F.eks. fik en uhelbredeligt syg kvinde fri proces til at føre en erstatningssag mod staten. Kvinden vandt sagen, hvorefter hendes advokat fik tildelt et "passende" salær på 180.000 kr. Kammeradvokaten, der altså havde tabt sagen, sendte en regning til staten på 510.000 kr.

Samme forskel kunne ses i sager om tvangsfjernelse af børn, hvor advokaten for de pågældende familier fik tildelt 10.000 kr. pr. sag, mens kammeradvokaten fik 30.000 kr. pr. sag. Eksemplerne er fra 2012, men de matcher en undersøgelse fra 2004, hvor kammeradvokaten i undersøgelsens 29 sager i gennemsnit fik tre gange så meget i salær som borgernes advokater.

Kammeradvokaten forklarer dette med, at de beskikkede advokater skal have et "passende" salær, mens kammeradvokaten ifølge aftalen med staten skal have et "rimeligt" salær.

Sammenlignelige indtægter og opgaver?

Kan en virksomhed overleve, når den giver 33 % i fast rabat til én stor kunde, der står for hovedparten af firmaets omsætning?

Ja, det går fint. Politiken kunne afsløre, at kammeradvokaten i 2011 havde et overskud på næsten 80 mio. kr. Partnerne - altså Peter Biering, Sune Fugleholm, Tomas Ilsøe Andersen, Boris Frederiksen, K. Hagel-Sørensen m.fl. - kunne hæve næsten 6 mio. kr. hver i løn. Året efter var lønnen steget til over 7 mio. kr.

Professor, forsker og dr. jur. Frederik Waage kommenterede: "For de penge kunne staten ansætte rigtig mange kvalificerede jurister til at føre sager for sig og samtidig opbygge den juridiske viden, som staten i de sidste 78 år har deponeret hos et privat advokatfirma."

Har kammeradvokaten en enestående viden? Ikke hvis man skal tro advokat Anders Hjulmand, der udtalte til Politiken: "Den nuværende kammeradvokat har ikke særlige kompetencer, som ikke kan findes hos eksempelvis sådan nogle som os og de store kontorer i København, der i størrelse matcher kammeradvokaten."

Hvorfor?

Konkurrencestyrelsen/Konkurrencerådet, Advokatrådet, advokater og politikere fra både rød og blå blok har kritiseret ordningen i årtier, men regeringen - den til enhver tid siddende regering - fornyer alligevel hver gang aftalen og bruger endda flere og flere penge på kammeradvokatens ydelser. Hvorfor?

Jeg har et bud på et svar, men det er næppe populært. Jeg tænker, at man som magthaver gerne vil have en effektiv og loyal partner i kampen mod opsætsige borgere. Noget lignende har jeg også ønsket. Da jeg solgte LaserDisc-afspillere på afbetaling, havde jeg jævnligt problemer med dårlige betalere, og det hjalp ikke at sende dem i fogedretten. Tanken strejfede mig: Ville det hjælpe, hvis jeg fik en rockerbande til at opkræve de månedlige afdrag med trusler om bøllebank?

I mine øjne er kammeradvokaten sådanne bøller, som er belejlige at have ved hånden, når man er magthaver og vil holde befolkningen i ave. Findes der andre grunde til at have en så dyr og usædvanlig ordning? Danmark er det eneste land i verden, hvor ét privat firma har eneret til at stå for statens juridiske opgaver!

Jeg foreslår en anden vej, der nærmest må kaldes en revolution: Er det utænkeligt, at staten kan ansætte sine egne jurister til at bistå regeringen og i den forbindelse pålægge dem at søge sandheden? Deres opgave skal således ikke være at banke alle de klagende borgere på plads, men at undersøge henvendelserne og hjælpe borgerne, hvis det viser sig, at de har ret.

I mange tilfælde kan dyre retssager undgås, men skulle der alligevel opstå en tvist, der ender ved domstolene, bør juristerne forholde sig til fakta og borgernes argumenter uden automatisk at fremføre vilde modpåstande. Det vil øge glæden ved at være dansker, men det kræver nok en revolution i George Orwells forstand: "In a time of universal deceit, telling the truth is a revolutionary act."

88. Anmodning om en særdomstol

Har dommerne immunitet? Eller skal de også følge loven og risikere at blive stillet til regnskab, hvis de ikke gør det? Dette kapitel er en anmodning til Folketinget om at etablere en uafhængig særdomstol, der kan behandle kvalificerede retssager mod Domstolsstyrelsen.

En tænkt historie: Du køber et mediecenter

Lad os for eksemplets skyld antage, at du vil købe et mediecenter eller lignende. I historien tilbydes det af Laserdisken for 17.540 kr. Du kontakter Laserdisken og bliver bedt om at betale 17.540 kr. inden en bestemt dato. Det gør du, hvorefter du får at vide, at mediecentret kan afhentes på et angivet tidspunkt.

Fuld af forventning møder du op på det angivne tidspunkt, men i stedet for at få mediecentret udleveret, får du besked på at hente det på Vesterø Havn på Læsø, og det skal du gøre inden 14 dage. Det kan du ikke, for på grund af et udbrud af Covid-19 er færgedriften indstillet, og du har ingen mulighed for at komme til Læsø. Som konsekvens af din forsømmelse mister du mediecentret og får endda en regning fra Laserdisken på 40.000 kr. for den ulejlighed, du har forårsaget.

Fik du en tilfredsstillende behandling af Laserdisken i den historie?

Den virkelige historie: Da jeg anlagde sag mod dommerne (kapitel 60)

Ifølge retsplejelovens § 259 kan enhver "både som sagsøger og som sagvolder gå i rette for sig selv" (side 693). Det har jeg prøvet adskillige gange. Jeg er nok den privatperson i Danmark, som har ført flest retssager ved flest domstole.

Jeg havde fået et problem med et antal dommere, efter at Dorete Bager havde påført mig et tab ved at forbyde mig at returnere 2.230 film til mine leverandører (kapitel 56). De andre dommere kunne have reddet situationen, men ingen af dem ophævede forbuddet mod at sende filmene retur. De var alle fokuseret på at dække over Dorete Bagers og FDV's formelle fejl under den uvarslede bevissikring. Jeg var nødt til at anlægge en retssag for at afdække det faktiske forløb, få placeret et ansvar for de mange krænkelser og få erstatning for mine betydelige tab.

- Du skal betale 17.540 kr. og aflevere alle dine bilag i tre eksemplarer senest den 14. september 2009, svarede Københavns Byret.

Jeg gjorde, hvad retten havde bedt om. Jeg betalte og afleverede bilagene. Så fulgte en indkaldelse til et forberedende retsmøde med en specificeret dagsorden. Jeg forberedte mig via spørgsmål til Retten i Aalborg om "dens stilling til sagens faktiske omstændigheder" jf. dagsordenens første punkt (side 837).

Jeg trodsede en snestorm for at møde i Københavns Byret i forventning om, at vi skulle drøfte emnerne på dagsordenen, men det skulle vi ikke. Jeg skulle møde blot for at modtage meddelelsen om et advokatpålæg efter retsplejelovens § 259, og da jeg ikke kunne finde en advokat, der turde risikere sin karriere ved at føre retssagen, blev den afvist, og jeg blev pålagt at betale yderligere 40.000 kr.

Uafhængig og upartisk: Objektive kriterier

De europæiske demokratier har etableret et domstolssystem, hvor borgerne kan få løst opståede stridigheder om deres borgerlige rettigheder og forpligtelser. Det følger af menneskeretskonventionens artikel 6, at disse stridigheder skal afgøres af "en uafhængig og upartisk domstol" (side 647), men var det krav opfyldt?

Spørgsmål om habilitet - om man er *uafhængig* og *upartisk* - skal vurderes på grundlag af både objektive og subjektive kriterier. Lad os se på de objektive først.

Hvis en dommer ved et tilfælde får tildelt en sag mod sin egen søn, som f.eks. er anklaget for spirituskørsel, vil han trække sig og overlade sagen til en anden. Han kan bestemt godt være saglig og nå frem til den rigtige dom, men da tiltalte er et nært familiemedlem, er der en potentiel risiko for, at dommeren er påvirket af en interesse i at hjælpe sin søn. Ud fra objektive kriterier er han inhabil.

I denne sag skulle dommer Stausbøll dømme i en sag, hvor de anklagede var kolleger, jeg i bund og grund beskyldte for at sætte deres kollegiale sammenhold over loven, idet de dækkede over Dorete Bager ved at give mig skylden for FDV's formalitetsfejl. Det stillede ham i et dilemma på den måde, at han ikke kunne give mig medhold uden at bryde det samme kollegiale sammenhold, som kollegerne satte højere end alt andet.

Formelt var det også hans arbejdsgiver, Domstolsstyrelsen, der var sagsøgt. Det var således en af Domstolsstyrelsens *egne* dommere, der skulle undersøge, om hans *egen* organisation havde handlet ansvarspådragende over for mig.

Uafhængig og upartisk: Subjektive kriterier

Ved bedømmelse af habilitet efter subjektive kriterier undersøges, om der er den fornødne sammenhæng mellem lovgivningen og afgørelsen.

Der skal meget til at fratage en borger retten til at gå i rette for sig selv. Der er kun ét kriterium: Det skal være umuligt at gennemføre sagen på forsvarlig måde uden advokatbistand. Det kommer næppe på tale i byretten, udtalte Retsplejerådet, for der har dommeren pligt til at vejlede selvmødere. Og man skal have formålet for øje: at undgå reelt utilfredsstillende resultater (betænkning nr. 698/1973).

Dommer Stausbøll havde hverken mødt mig eller læst stævningen, da han gav mig advokatpålæg. Han havde altså ingen forudsætninger for at bedømme mine evner om noget som helst. Der er ingen sammenhæng mellem lovens formål og advokatpålægget, som kun gjorde det vanskeligere at behandle sagen.

For Anette Burkø, der afsluttede sagen ved at afvise den, fordi ingen advokat ville tage den, var situationen værre. Jeg havde på det tidspunkt opfyldt Stausbølls krav, idet advokat Henrik Karl Nielsen havde begrundet og godkendt påstandene. Hun havde endvidere mødt mig i landsretten, hvor jeg godt kunne føre en retssag (side 753). Hun var også informeret om problemet med at finde en advokat, der ville føre sagen. Hun vidste udmærket, at advokatpålægget ville få det resultat, at sagen ikke kunne behandles, altså det stik modsatte af formålet med § 259, stk. 3.

Lov er lov, og lov skal holdes - eller hvad?

Mette Frederiksen: "Ligegyldigt hvad man måtte mene om alle mulige spørgsmål, så skal loven holdes. Og det skal den, hvad enten det er en dansk lov, eller det er på baggrund af de konventioner, vi har tiltrådt. Det nytter ikke noget at basere et samfund på lovløshed, hverken i den ene eller anden sammenhæng.

Man kan jo ikke diskutere, om man skal overholde loven. Man kan jo ikke have en regering i et land, der ikke vil efterleve enten den nationale lov eller de internationale forpligtelser, der findes. Så bliver det et lovløst samfund, og det er der i mine øjne ikke noget parti eller nogen politiker, der kan forsvare."

Jakob Ellemann-Jensen: "Der er rejst nogle anklager mod Venstre, som jeg mener, vi ikke kan leve med. Lov er lov. Lov skal holdes. Det skal det også af os, og vi kan ikke leve med, at folk kommer i tvivl om, hvorvidt vi er et parti, der går ind for lov og orden."

Sofie Carsten Jensen: "Det handler ikke om udlændingepolitik eller asylpar. Det handler om at stå vagt om retsstaten. Vi har et afsindigt behov for at signalere meget, meget tydeligt, at det er der et bredt flertal i Foketinget, der gør, og det stiller vi over vores politiske uenigheder, over partipolitik, over egne interesser, fordi det er demokratiets fundament."

Konklusionen på de politiske overvejelser var at anlægge en rigsretssag mod Inger Støjberg, og nu spørger jeg: Er det ligegyldigt, om dommerne overholder loven? Og herunder, at det kan efterprøves ved en upartisk domstol, når meget tyder på, at det ikke har været tilfældet? Lad mig blot nævne beslaglæggelsen af mine film og de bemærkelsesværdige begrundelser for at nægte mig erstatning.

Var filmene overhovedet beslaglagt? I fire år var de, så var de pludselig ikke! Var filmene ulovligt importeret? Ja, ifølge Niels Bo Jørgensens rekvisition var de (side 903). Det var de også, da jeg var blevet træt af at opbevare dem (side 832). Men da jeg havde overladt dem til byretten, var de pludselig ikke (side 901)!

Der var hundredvis af uafklarede spørgsmål efter FDV's mange kovendinger og diverse dommeres løgne - ikke mindst den løgn, Vestre Landsrets kendelse var baseret på i afgørelsen, der ansporede mig til at anlægge sagen (side 826).

denskjultekorruption.dk/video74

Mette Frederiksen, 9, juni 2020

denskjultekorruption.dk/video75

Debat om retsstaten, 10. januar 2021

Hvem vil stå vagt om retsstaten?

Spørgsmålet er, om Folketinget vil stå vagt om retsstaten, når det ikke drejer sig om en politisk modstander, men når der rokkes ved selve retsstatens fundament. Må dommere begå overgreb på befolkningen i jagten på vennernes konkurrenter? Er det for stærke ord om beslaglæggelsen og det efterfølgende forløb?

Hvorfor ikke være ærlige og indrømme, at Niels Bo Jørgensen og Lars Segato dygtigt havde konstrueret et misvisende billede af mig som en importør, der ikke accepterede loven? De havde udnyttet bevissikringsreglerne til at få Dorete Bager på tomandshånd, og her havde Lars Segato fået hende til at love at gennemføre bevissikringen. Hun mente det utvivlsomt, da hun trøstede mig med, at jeg ville få lejlighed til at komme til orde i justifikationssagen, men det var altså for sent. Det er imidlertid vigtigt at forstå, at det ikke kun handler om Dorete Bager.

Det havde aldrig udviklet sig til et egentligt problem, hvis dommerne i Vestre Landsret havde gjort deres pligt i blot ét af de to kæremål. Jeg sendte allerede den 23. december 2005 en udførlig redegørelse til landsretten, men ingen læste den. De tre dommere stolede blindt på FDV. Da Niels Bo Jørgensens formalitetsfejl forårsagede helt andre problemer, gik tre andre landsdommere skridtet videre i det andet kæremål og løj utilsløret. Det er gået præcis, som Klaus Kjøller skrev i sin bog om netværk (side 681).

I justifikationssagerne handlede det for alle dommere om at dække over FDV og den handelshindrende fortolkning, de havde fået indført med kovendingen om lovens fortolkning og det vellykkede overfald på Laserdisken, for på det tidspunkt var det for sent at indrømme, at de var blevet narret af FDV's advokater. Det var som at høre Lilholt igen (side 275): "Vi kan ikke sige til vores kolleger, som har tilladt denne praksis igennem 14 år, at de er dumme."

Politikerne bør ikke negligere, hvad der står på spil for det danske samfund. Først og fremmest i form af overpriserne, som direkte belaster de danske forbrugere, men som også begrænser den økonomiske vækst i og med, at markedskontrollen gør det sværere for nye idéer og initiativer at få indpas på det danske marked. Det er selve markedskontrollens funktion at sikre, at de, der kontrollerer markedet, bevarer kontrollen. Og selvfølgelig hæmmer de høje priser udviklingen.

Glem ikke, at det faktisk lykkedes for FDV at fastholde udlejningsmonopolet igennem hele videoudlejningsmarkedets levetid. Dommernes støtte til FDV var så stærk, at FDV's markedsopdeling af videoudlejningsmarkedet trods retspræsident Arildsens indsats aldrig blev behandlet af EU-Domstolen.

Der er gået 19 år siden indførelsen af generalimportører, der kontrollerer hvert sit vareområde. Intet tyder på, at det vil blive ændret i nær fremtid. Dommerne vil ikke tillade, at den områdebeskyttende fortolkning undersøges, og politikerne har enten mistet interessen for frihandel eller taget skyklapper på.

Med anmodningen beder jeg Folketinget tage stilling til, om det er acceptabelt, når dommere bruger advokatpålæg som løftestang for at afvise ubehagelige sager.

Nødvendigheden af de 534 påstande

Efter de to kæremål i 2006 og 2007 var jeg blevet træt af alle bortforklaringerne og løgnene. Det var med velberådet hu, at jeg omhyggeligt gik alle stridspunkter igennem - herunder alle de relevante faktiske omstændigheder, der blev ignoreret af dommerne. Dem ville jeg tvinge en domstol til at forholde sig til.

F.eks. skulle det være klart, at der ikke havde været tvivl om, at Laserdisken i 2005 var drevet af mig. Hvis påstandene blev behandlet, ville vi i det mindste se, hvor kæden sprang af, altså hvad der lå bag landsrettens løgn om, at jeg først via brev af 25. september 2006 oplyste, at Laserdisken drives af mig personligt?

Det kom bag på mig, hvor mange påstande det løb op i. Efter ca. 50 spurgte jeg Per Christensen, om der er regler for antallet af påstande i en stævning. Det er der ikke, så jeg medtog alle spørgsmål, hvor et klart svar eller utvetydig holdning ville løse et problem. Det var blevet et praktisk problem at opbevare de mange film, og det var et irritationsmoment, at Dorete Bager og de øvrige dommere bare så bort fra beslaglæggelsens eksistens. Hvis jeg ikke gjorde noget drastisk, ville filmene utvivlsomt få lov til at ligge i min kælder for tid og evighed.

De første par år var der ikke tvivl om, at filmene var beslaglagt, men med tiden blev emnet mere og mere ømtåleligt. Retspræsident Christian Lundblad blev først bekendt med sagen, da jeg afleverede filmene (side 835). På det tidspunkt var han imødekommende og tilsyneladende interesseret i at undersøge sagen. Han lovede i den forbindelse at tage en snak med Dorete Bager.

Det kom der aldrig noget ud af. Han bad mig i stedet hente filmene baseret på Peter Schønnings bortforklaring. Jeg sendte en detaljeret redegørelse om forløbet og spurgte, hvorfor Dorete Bager ikke bekræftede, hvad der var sket. Hvor svært er det? Han henviste da til landsrettens "utvetydige angivelse" med reference til de dommere, der havde udtalt sig om beslaglæggelsen, selvom de hverken havde været til stede eller talt med nogen, der havde været til stede (side 796).

Hvad kan man slutte af forløbet? At det også for Christian Lundblad handlede om at feje problemet ind under gulvtæppet - med mig som den sikre taber. Senere indrømmede han, at han slet ikke havde talt med Dorete Bager om sagen.

Jeg forestiller mig, at denne sag også er en varm kartoffel for politikerne. De vil sikkert ønske, at jeg aldrig havde spurgt. Den lette bortforklaring er, at det må de rette myndigheder tage sig af, men hvem skulle det være?

Jeg har forsøgt at indbringe sagen for Den Europæiske Menneskeretsdomstol, men den ville som bekendt ikke engang registrere klagen (side 1051). Selvom jeg har sendt klagen over advokatpålægget og retssagens afvisning ikke mindre end to gange til Domstolen, eksisterer der intet om sagen i Domstolens register. Også Den Europæiske Menneskeretsdomstol lider af berøringsangst.

Jeg har faktisk ikke andre steder at gå hen. Kun Folketinget kan sikre, at mine anklager mod diverse dommere i relation til bevissikringen og beslaglæggelsen i 2005 vil få den nødvendige behandling ved en uafhængig og upartisk domstol.

Paradigmeskifte ønskes

En dag fik jeg et telefonopkald. En mand ville fortælle mig, at der var en fejl på Laserdiskens hjemmeside. Han forklarede fejlen, hvorefter jeg foretog en kontrol og konstaterede, at han havde ret. Jeg takkede ham og rettede fejlen.

Det var en win-win situation. Jeg fik en bedre hjemmeside ud af det. Nu var der i hvert fald én fejl færre. Jeg var glad for at blive gjort opmærksom på fejlen, så jeg fik mulighed for at rette den, og vedkommende fik den tilfredsstillelse, at han havde bidraget til at forbedre Laserdiskens hjemmeside.

Sådan tænker man ikke i det offentlige Danmark. Hvis man gør en myndighed opmærksom på en fejl, bliver man mistænkeliggjort og bekæmpet. Ingen synes at være interesseret i et mere velfungerende Danmark. Myndighederne ser det som et problem, hvis man påpeger fejl. De ser ikke mulighederne for forbedringer.

De går i panik: "Er der begået en fejl i den organisation, jeg har ansvaret for?" De reagerer som Basil fra *Fawlty Towers* (Halløj på Badehotellet, 1975) og skyder skylden på alle andre.

Men er det ikke bedre at rette en fejl, når den er påvist?

denskjultekorruption.dk/video76

Fawlty Towers: The Wedding Party

Forligsforslag: 10 mio. kr. i erstatning til Laserdisken

Hvis jeg får mulighed for at gennemføre retssagen mod Domstolsstyrelsen, vil jeg supplere med et par hundrede påstande vedrørende Hans Esdahl, Mette Langborg og Chr. Backe, og jeg vil kræve 20 mio. kr. i erstatning. Jeg vil derefter kæmpe for at få medhold i hver eneste påstand. Det er "efter bogen"-løsningen.

Anslået har sagen kostet mig ca. 20 mio. kr. På tidspunktet for bevissikringen tjente jeg tæt på 50.000 kr. om ugen. Laserdisken var inde i en rivende udvikling. Et par måneder forinden havde jeg købt The Cinema Bookshop i London og var på vej til at udvide sortimentet med filmbøger, merchandise og memorabilia, og samtidig var hjemmesiden ved at blive opgraderet med en international version til det globale marked. Laserdisken var på vej til at blive international.

Alt gik i stå med bevissikringen og de efterfølgende retssager. Snart handlede det kun om at overleve, og det lykkedes via medarbejdernes løntilbageholdenhed.

Når det er sagt, har jeg intet ønske om at tvære i dommernes fejl. Løs problemet med FDV's absurde markedskontrol, og giv mig nok til at betale medarbejdernes lønefterslæb og udvikle en ny hjemmeside. Så vil jeg være tilfreds.

Jeg meddeler på forhånd, at jeg er parat til at forlige sagen for 10 mio. kr., hvor halvdelen vil gå ubeskåret til medarbejderne, og resten vil gå til at udvikle en ny hjemmeside og til at opgradere Laserdiskens ældgamle edb-system.

89. Diverse adressater

Det fremgår af bagsiden, at bogen er skrevet til Margrethe Vestager og Folketingets medlemmer, for mit ønske er politiske ændringer, og de må nødvendigvis komme fra Kommissionen eller Folketinget. Det er plan A og B. Bogen er også skrevet med andre adressater in mente, og nogle af dem får et par ord med på vejen i dette kapitel.

Hr. og fru Danmark

Jeg havde helst set, at jeg ikke havde behøvet at skrive bøger overhovedet, og at mit liv i stedet var brugt til at opbygge de filmslaraffenlande, jeg drømte om efter mine besøg i HMV, Virgin Megastore og Tower Records i London i 80'erne.

Hvis jeg kunne stole på, at Margrethe Vestager ville læse en henvendelse fra mig, var en bogudgivelse ikke nødvendig, men på baggrund af Kommissionens manglende interesse i at behandle mine klager fra 1989 og 1993 og oven på dens støtte til FDV, da retssagen i 1997 omsider nåede EU-Domstolen (side 342), er det svært at tro, at Kommissionen vil gøre en reel indsats for at få Fællesskabet til at fungere, når det gælder frihandel og opdelingen af det indre marked.

Det er lige så svært at fange politikernes interesse. Det fremgår af bogen, at jeg siden Kulturministerets manipulerede forslag om udlejningsmonopol til FDV med mellemrum har henvendt mig til politikerne, men bortset fra enkelte reaktioner fra de politiske yderfløje har politikerne været ligeglade. De regeringsparate partier på begge sider af midten synes at have samme berøringsangst for emner, der er kontroversielle eller kræver, at de tænker selv. Eller også har de over en bred kam fuldstændig opgivet at forstå immaterialretten og fatalt overladt den til folk som Johan Schlüter, Mogens Koktvedgaard og Peter Schønning.

I princippet burde det være pressens opgave at kontrollere magthaverne, og her tænker jeg lige så meget på domstolene som på politikerne. Det kan diskuteres til dommedag, om medietavsheden over for de store økonomiske forbrydelser er et resultat af pressens sløvhed eller Johan Schlüters evne til at bilde hvem som helst hvad som helst ind, men faktum er i hvert fald, at den samlede presse har forholdt sig tavs, når det gælder Johan Schlüters forbrydelser mod videoudlejerne og den danske befolkning. Der er heller ikke megen lyst til at afsløre korrupte dommere. "Når retten har talt, er det sådan"-fordommen rører pressen nødigt ved.

Men det er helt almindelige borgere, der betaler overpriserne og må leve med den begrænsede adgang til kulturværker fra tredjelande. Det er også dem, der må leve med de negative virkninger af den beskedne økonomiske vækst. De har ret til at få at vide eller finde ud af, hvordan tingene hænger sammen. Måske én af dem kender en journalist eller en politiker og kan prikke lidt til ham? Jeg gentager lige, at alle er velkommen til at sende kopier af pdf-udgaven af bogen videre.

Og så er der Laserdiskens kunder, der sporadisk har læst om konflikterne med FDV, og som med bogen endelig får indsigt i, hvad de egentlig gik ud på.

Kære Bertel Haarder

Jeg vil starte med at kvittere for, at du tog dig tid til at læse *Sandheden som våben* og ringe til mig efterfølgende (side 470), men samtidig er jeg nødt til at udtrykke min skuffelse over, at du alligevel stemte for Kulturministeriets frihandelsforbud ikke bare i 1995, men også i 2002. Er du modstander af frihandel?

Den uventede debat efter IFPI's angreb på Street Dance Records (kapitel 34) skabte ganske vist så megen panik hos J. Nørup-Nielsen, at forbuddet ikke ramte så hårdt, som Johan Schlüter havde håbet, men det var alligevel nok til at lukke lavprisbutikken One Stop. Kim Behnke forsøgte at tage sagen op i Folketinget, men ingen bakkede ham op. Er du også modstander af lave forbrugerpriser?

Johan Schlüters klage til Kommissionen over J. Nørup-Nielsens nødløsning fik Kulturministeriet til at forsøge sig med frihandelsforbuddet igen, men uden det tvivlsomme optagelseskriterium, som J. Nørup-Nielsen havde fundet på i 1994. Dette andet forsøg på at afskaffe frihandel blev præsenteret som et krav fra EU via infosoc-direktivet. Det passede heller ikke, men blev accepteret af dig og dit parti. Den groteske hændelse, der fik mig til tasterne igen, var dine ord på TV2 samme dag, hvor Brian Mikkelsen påstod, at frihandelsforbuddet var et krav fra EU via infosoc-direktivet. Trods EU's frihandelsforbud gik du på tv og sagde: "Jeg synes, det må være svært i dag at være modstander af foretagendet." (side 537)

Det er årsagen til, at jeg har nævnt dig som et af Fællesskabets virkelige trusler sammen med Lars Løkke Rasmussen, Mette Frederiksen og Brian Mikkelsen. Så længe I har skyklapper på og lader folk som Johan Schlüter og Peter Schønning slippe godt fra at påføre den danske befolkning enorme ulemper blot ved at påstå, at EU kræver det, kommer EU aldrig til at fungere efter hensigten.

Jeg sendte dig et åbent brev med et relevant spørgsmål, som du aldrig svarede på (side 553): "Vil du forklare mig og mine filmelskende kunder, hvorfor vi skal være glade for EU?"

Hvorfor skal jeg og andre filmsamlere være glade for, at jeg vil blive straffet med bøde, hvis jeg sælger de fantastiske specialudgaver af diverse film, der er vist på side 980? Eller at jeg må ty til civil ulydighed for at kunne sælge de film, der er vist på side 981? Jeg overtræder loven hver dag, dog uden at risikere at blive retsforfulgt, fordi jeg ikke generer nogen, men mit salg er ulovligt. Nøjagtigt som en stor del af det daglige salg i genbrugsbutikkerne landet over er det.

Du må forstå, at mit brev var et forsøg på at få dig til at indse, at vi er mange, som kærer os om frihandel. Når EU forbyder frihandel, tvivler vi på, at EU er så fantastisk, som du giver udtryk for. EU har brug for, at politikere som dig rejser sig op og siger: "Hør her, det er for tosset. Det må kunne gøres bedre."

Men du og dine venner har jo intet gjort. Jeg er mindst lige så ked af det over Brexit, men jeg må give "leave"-vælgeren ret (side 665). Problemet er, at så længe EU-tilhængerne taler uden om problemerne i stedet for at løse dem, er der ingen anden vej til frihandel end at forlade Fællesskabet.

Kære Margrete Auken

Jeg kan roligt sige, at mødet med dig i Kulturudvalget var min mest traumatiske oplevelse i Folketinget (side 476). Ofte har jeg tænkt på, hvad du var så utilfreds med, og hvad jeg kunne have gjort anderledes.

Det kan selvfølgelig ikke lastes dig, at jeg forinden havde fået et godt indtryk af dig og troede på dine udmeldinger om at støtte kunstnerne, men da der skulle stemmes, trodsede du alligevel filminstruktørernes bøn om kunstnerisk frihed og stemte for frihandelsforbuddet sammen med resten af SF.

Politisk uenighed er helt i orden. En af mine venner sagde til mig, at hvis han ejede rettighederne til et produkt, ville han også ønske sig maksimal kontrol over produktet og måske også stemme på et parti, der går ind for maksimal kontrol til producenterne. SF signalerer bare ikke, at SF er et sådant parti.

Jeg tror - og det er kun en teori, for jeg kan ikke bevise det - at du og SF i 1989 stemte for FDV's monopol på udlejning, fordi I troede på Johan Schlüters løgne, og at du og SF i 1995 stemte for frihandelsforbuddet, fordi I troede på J. Nørup-Nielsens løgne. Eller gik SF virkelig ind for, at FDV's udgivelser skulle være de eneste, der måtte udlejes i Danmark? Det blev jo virkningen af § 23, stk. 3.

Det, der undrer mig, er, at politikerne er ligeglade med, om de stemmer for et lovforslag på et sandt grundlag. Jeg ville føle mig til grin, hvis jeg havde gjort mig den ulejlighed at engagere mig i politik og være så heldig og privilegeret at blive valgt til Folketinget blot for at se lobbyister lyve sig til deres ønskers opfyldelse. Jeg forstår ikke din vrede over, at jeg forsøgte at advare Kulturudvalget. Jeg vil derfor benytte lejligheden til at stille dig et spørgsmål, jeg har brændt for at stille dig i 26 år: Hvad ville du have gjort i min situation med den viden, jeg havde?

Ifølge professor Mogens Koktvedgaard var der i EU en massiv holdning til, at der ikke skulle være frihandel mere (side 565). Sveriges kamp for at bevare frihandel er helt misforstået, sagde han, selvom Sverige blev bakket op af Danmark, Polen og Østrig, som markerede, at de ikke ønskede EU's forbud mod frihandel.

Parlamentets advokat sagde til EU-Domstolen, at spørgsmålet om frihandel, dvs. afskaffelsen af international konsumption til fordel for regional konsumption, var det mest omdiskuterede emne under forhandlingerne om infosoc-direktivet (side 617). Mit problem med den udtalelse er, at jeg ikke har kunnet finde evidens for, at en sådan debat har fundet sted. Der var ikke engang anledning til en sådan debat, for emnet vedrørte ikke specielt infosoc-direktivet. Det var derfor, at Kommissionen afviste at drøfte frihandelsforbuddet i den forbindelse (side 530).

Trods de seks medlemsstaters anmodning i 2000 er emnet aldrig taget op, ej heller efter de mange nye medlemsstaters indtræden i EU, så man må formode, at der stadig er massiv modstand mod frihandel. Kan du kaste lys over mysteriet? Hvorfor er et flertal i Parlamentet så meget imod frihandel, at Kommissionen ikke engang finder det værd at tage emnet op? Hvad har dine kolleger i Parlamentet imod EU-borgernes frie adgang til kulturelle værker fra tredjelandene?

denskjultekorruption.dk/video77

Ann Lind Andersen, 22. oktober 2020

denskjultekorruption.dk/video78

Tine Johansen, 19. april 2021

Pressen

Min presserådgiver har advaret mig mod at kritisere pressen. "Du har ikke brug for flere fjender," var hans velmente råd.

Jeg tillader mig at parkere rådet, for det handler om at få sandheden frem, og jeg konstaterer, at pressen har fejlet lige så eklatant som politikere og dommere, selv når man måler med dens egen målestok. Redaktører og journalister ved jo godt, hvad deres opgave burde gå ud på. Derfor var Ann Lind Andersen begejstret for den dokumentariske *Mr. Jones* (Den sorte jord, 2019) om journalisten Gareth Jones' afsløring af Stalins folkemord på Ukraines bønder. Ifølge Gareth Jones var der kun én sandhed, og han ville gøre alt for, at den blev fortalt.

Det fik disse ord med på vejen af Ann Lind Andersen i *Go' Morgen Danmark*: "Det kan man altid sidde og klappe lidt i hænderne af, når man selv er journalist."

Gareth Jones: - I don't have an agenda. Unless you call truth an agenda.
Ada Brooks, en fortrolig kollega: - Yeah, but whose truth?
Gareth Jones: - The truth. There is only one kind.
Ada Brooks: - So naive!
Gareth Jones: - Journalism is the noblest profession. You follow the fact wherever it leads. You don't take sides.

Indslaget i TV2 News om offentlighedsloven, også kaldet mørklægningsloven, er ret illustrativt, idet nyhedsvært Christian Høgh Andersen vil have Tine Johansen, formand for Dansk Journalistforbund, til at forklare, hvorfor loven er et problem for deres branche, og hun føler sig kaldet til at korrigere ham.

- Jeg er faktisk uenig med dig i, at det er et brancheproblem. Jeg synes, det er et *demokratisk* problem. Medier og journalister stiller spørgsmål på vegne af befolkningen og undersøger og kontrollerer magten og graver ud, hvad der ligger til grund for politiske beslutninger.

Men det har pressen netop ikke gjort i forbindelse med FDV's markedskontrol. Alle har principielt reageret på henvendelser fra mig ved at være upartiske. De har også spurgt Johan Schlüter, men ingen har selvstændigt kontrolleret og gravet ud, hvad der lå til grund for de politiske beslutninger, der styrkede FDV og IFPI.

Fem udfordringer til Dansk Journalistforbund

Hvorfor hyldes Gareth Jones 85 år efter hans død? Fordi han repræsenterer noget sjældent, nemlig en journalist, som søger den objektive sandhed. I 33 år har jeg søgt sådanne journalister, men de to, jeg fandt, Lars Borberg og Kurt Rasmussen, blev bremset af deres redaktører. Jeg ved ikke, hvad der lå bag Jyllands-Postens beslutning om at lægge låg på historien om Johan Schlüters manipulationer, men Søren Wormslev og Ida Thorsen svarede ærligt, at det var for stor en opgave for en organisation som Nordjyske Medier (side 966).

Jeg vil udfordre Tine Johansen og Dansk Journalistforbund til at finde bare én journalist, som vil undersøge og kontrollere følgende fem udtalelser eller emner, hvor løgne har bidraget til at gøre Danmark til det dyreste land i EU.

1. Var regeringens indlæg til EU-Domstolen i Warner-sagen sandt?

Er det sandt, at Erik Viuff Christiansen i 1984 anfægtede en lovgivning, der bygger på kulturpolitiske synspunkter, hvorefter visse værker, som f.eks. film, ikke bør kunne udlejes uden rettighedshaverens samtykke i betragtning af den betydning, denne form for udnyttelse har for hans vederlag (side 99 og 112)?

2. Var det EU-Domstolen, der greb ind og standsede Eriks udlejning?

Er det sandt, at EU-Domstolen greb ind og fastslog, at det er ulovligt at udleje videofilm uden tilladelse fra producent eller enedistributionsindehaver, sådan som videobranchens fagblad *Videotraileren* proklamerede (side 127)?

3. Anerkendte EU-Domstolen, at den danske ophavsretslov har forrang?

Er det sandt, at det fremgår af dommen i Warner-sagen, at EU-Domstolen gav FDV medhold i, at den danske ophavsretslov går forud for EU-retten, selvom håndhævelsen på negativ måde indvirker på samhandelen mellem medlemsstaterne inden for EU, sådan som Johan Schlüter udlagde dommen (side 133)?

4. Var det forbudt at sælge udgivne videokassetter og LaserDiscs i 1988?

Efter min kronik i 1988 om ophavsretslovens § 25 foreslog Kulturministeriet § 23, stk. 3 (side 135). Det var en særbestemmelse om udlejning lignende den, Kulturministeriet allerede havde beskrevet for EU-Domstolen. Johan Schlüter og Kulturministeriet begrundede forslaget med, at det skulle lovliggøre salg af udgivne film, men var det forbudt at videresælge udgivne filmværker i 1988?

5. Er den danske fortolkning af regional konsumption korrekt?

Er der i EU's love, lovforarbejder og domstolsafgørelser belæg for den danske fortolkning om, at import fra tredjelande til EU's medlemmer skal godkendes af en national generalimportør, og at lige netop FDV skal anerkendes som den danske generalimportør i videobranchen? Og et lille tillægsspørgsmål: Sikrer denne fortolkning det indre markeds funktion?

Pressen og faktureringsbutikkerne

Jeg må indrømme, at der ikke er den store tiltro til pressen i min omgangskreds. Ingen regner med, at nogen vil interessere sig for fogedforbuddet mod min import eller beslaglæggelsen af mine film. Jeg er derimod blevet advaret om, at jeg vil få pressen på nakken, fordi jeg gengiver avisartikler og billeder i bogen. Engang var journalister samfundets vagthunde, og de ejede rettighederne til deres artikler. Jeg kunne bruge Ole Andersens anmeldelse af *First Blood 2* (side 77) i Laserdiskens markedsføring, fordi Ole Andersen gav mig lov til det.

Sådan er det ikke mere. Lobbyisterne har fået ændret loven, så arbejdsgiveren automatisk får rettighederne til ophavsretsbeskyttede værker, der er blevet til i et ansættelsesforhold. I dag er det mediehusene, der bestemmer, og deres opgave er ikke at undersøge og kontrollere magten. De er kommercielle virksomheder med det mål at optimere den økonomiske værdi af deres produkt, og deres produkt er det beskyttede indhold, som artiklerne og billederne repræsenterer.

Opgaven med at omsætte deres produkt til penge er i mange tilfælde overladt til såkaldte faktureringsbutikker, som systematisk overvåger, om en artikel eller et billede bruges uden tilladelse, hvorefter de sender en regning.

Jeg har før skrevet bøger om FDV's gerninger uden at gengive dokumentationen, så jeg kender proceduren. Jeg vil blive stævnet, en Johan Schlüter-type vil påstå, at jeg er fuld af løgn, og dommerne vil erklære sig enige. Om nødvendigt vil de lyve direkte for at nå frem til det på forhånd ønskede resultat (kapitel 25).

Dommerne har sikkert ikke ændret sig, og jeg vil undgå, at læserne stilles i det dilemma, at de skal vurdere min troværdighed. Jeg vil hellere, at de forholder sig til dokumentationen, også selvom der måtte være tale om beskyttet indhold.

Nu er der ikke ophavsret på faktiske omstændigheder og dermed heller ikke på nyheder. Det, der er beskyttet, er det kunstneriske og kreative indhold, som den pågældende journalist tilfører artiklen, men hvem som helst må fortælle om den samme nyhed. Mit mål er at få de faktiske omstændigheder frem så troværdigt og præcist som muligt, og derfor gengiver jeg relevante offentliggjorte artikler. Hvis jeg f.eks. nøjes med at skrive, at der var debat om IFPI's trusler mod Street Dance Records, kan det uden videre bestrides, at der har været en sådan debat, eller det kan uden videre påstås, at mit referat er forkert.

Ophavsretsloven har taget hensyn til den situation, så jeg henholder mig til, at værkerne er gengivet "i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten" og "i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet." Så er det tilladt efter den nuværende ophavsretslovs § 23.

Det bekymrer ikke nødvendigvis faktureringsbutikkerne. Går den, så går den. Lad mig derfor slå fast, at jeg ikke besvarer henvendelser fra faktureringsbutikker. Hvis et mediehus vil prøve at slå økonomisk plat på mit forsøg på at skabe debat om frihandel og retssikkerhed, tager jeg hellere et nyt opgør i retten. Ingen kan med rette påstå, at de har solgt færre aviser på grund af *Den skjulte korruption*.

De andre vagthunde

Hvor man end vender sig i det danske samfund, synes der at være en organisation, som har til opgave at overvåge og undersøge dette og hint ud fra en betragtning om, at konkurrence er godt, og korruption er dårligt, men hvor er de henne?

Erik Viuff Christiansen var så uheldig at søge om hjælp hos Monopolrådet, da Mogens Koktvedgaard var formand, for under hans ledelse var der nærmest tale om, at han rådgav monopolerne. Monopolrådet var ligeglad med undertrykkelsen af videobranchen. Det efterfulgtes af Konkurrencestyrelsen, hvis undersøgelser viste, at der var en sørgelig mangel på konkurrence i Danmark, men den var meget fodslæbende, når det gjaldt om at gøre noget ved det (side 524).

Nu har vi et ubrugeligt Konkurrenceråd (side 436), der fungerer som paraply for en lige så passiv og uengageret Konkurrence- og Forbrugerstyrelse (side 435).

Så er der de organisationer, der påstår, at de bekæmper korruption og værner om menneskerettighederne. I kapitel 82 har jeg separat gennemgået Den Europæiske Menneskeretsdomstol, som jeg i hvert fald ikke har haft nogen glæde af.

Transparency International er som navnet antyder en international ikke-statslig organisation med en dansk afdeling, der repræsenteres af en formand. For tiden er det Jesper Olsen, der fortalte om hyggekorruption i *Aftenshowet* i forbindelse med politikernes gratis fodboldbilletter. Foreningen er mest kendt for sit *Corruption Perceptions Index*, som desværre næsten altid misforstås og dermed fastholder en illusion om, at Danmark er et af de mindst korrupte lande i verden.

Foreningen for Elite- og Magtstudier har Christoph Ellersgaard som formand, og han har fået et plus i min bog for at prøve at sætte overtroen om Danmark som et korruptionsfrit land i perspektiv (side 1069). Foreningen består af frivillige og uafhængige forskere. Den har ikke nogen formel magt, men medlemmerne hylder forestillingen om, at viden er magt, og de er om noget formidlere af viden.

Institut for Menneskerettigheder er en selvejende statsinstitution med mandat til at fremme og beskytte menneskerettigheder og ligebehandling i Danmark og i udlandet. Direktøren er ansigtet udadtil. Det var i mange år Jonas Christoffersen, som sagde op for nylig og blev afløst af Louise Holck.

Europabevægelsen er for mig lidt af et mysterium. Jeg er også tilhænger af det europæiske projekt, så jeg forstår dens mission, men jeg savner en kritisk sans, når "the Bureaucrats of Brussels" går for langt. Hvad mener formanden, Stine Bosse, om EU's forbud mod frihandel? Kan det tænkes, at også hun tror, at EU er garant for frihandel? En blåøjet forelskelse i EU er ikke konstruktiv, og jeg tror, det vil gavne mere, hvis Europabevægelsen adresserer problemerne.

denskjultekorruption.dk/video79

Aftenshowet, 29. juni 2021

The Girl in the Café

denskjultekorruption.dk/video80

The Girl in the Café, 2005

I håbet om at inspirere bare én politiker har jeg givet en DVD af *Pigen i caféen* til medlemmerne af Folketinget og til de danske medlemmer af Parlamentet. Filmen kan stadig købes i Laserdisken, eller den kan ses på YouTube, dog uden danske undertekster.

Richard Curtis, der især er kendt for romantiske komedier som *Notting Hill* (1999) og *Love Actually* (2003), står bag manuskriptet, og selvom filmen emmer af hans umiskendelige charme og også sagtens kan placeres i samme kategori, vil jeg snarere kalde den en politisk komedie. Eller måske en politisk tragedie?

Filmen følger den britiske topembedsmand Lawrence, hvis hele liv er politik. Han er i fuld gang med forberedelserne til et forestående G8 topmøde i Reykjavik (det var før, Rusland blev smidt ud af det gode selskab). Emnet er de otte Millennium Goals, ikke mindst målet om at udrydde ekstrem fattigdom og hungersnød.

Lawrence køber sig en kop te under en hurtig pause, men caféen er propfuld. Den eneste ledige plads er ved bordet, hvor der allerede sidder en enlig pige, og den midaldrende, akavede Lawrence beder om lov til at sætte sig der. De falder i snak, og Lawrence nyder den uventede oplevelse så meget, at han tager mod til sig og inviterer pigen, Gina, på frokost. I et impulsivt øjeblik inviterer han hende endvidere med sig til Reykjavik som sin plus én, og da Gina ikke har andet for, indvilliger hun i at tage med.

Lawrence nyder at drøfte sit arbejde med Gina, og via deres samtaler får vi et indblik i de politiske besværligheder med at skabe enighed mellem ret forskellige interesser og frustrationerne ved aldrig rigtigt at løse problemerne. Gina stiller de spørgsmål, almindelige mennesker med almindelig sund fornuft ville stille, hvis de fik chancen, men det bekommer ikke verdens topledere vel, at en anonym plus én blander sig med spørgsmål. Der opstår tvivl om, hvem hun egentlig er. Er hun plantet af aktivister for at sabotere topmødet? Selv Lawrence rammes af tvivl, og han konfronterer Gina med mistanken, hvilket uundgåeligt sætter en stopper for deres spirende romantiske forhold.

Filmens højdepunkt er Ginas bevægende tale under gallamiddagen, hvor hun ikke kan nære sig for at give sit besyv med, da premierministeren indleder aftenen med en omgang selvros, selvom det heller ikke denne gang var muligt at nå i mål.

Gina: - That's not true. That's not true.

Premierministeren: - Ah, I'm sorry, madam, but heckling isn't really a tradition at these gatherings, hehehe.

Gina: - What are the traditions, then? Well crafted compromise and just sort of ignoring the poor?

Premierministeren: - Perhaps we can talk about this later?

Gina: - I doubt it. I imagine I'll be thrown out later, so it's probably got to be now. I don't know how much the rest of you ladies know about what's going on, but my friend here tells me that while we are eating, a hundred million children are nearly starving. There's just millions of kids who'd kill for the amount of food that fat old me left on the side of my plate - children who are then so weak they'll die if a mosquito bites them. And so, they do die. One every three seconds.

Hun knipser med fingrene: - There they go!

Efter en kort pause knipser hun med fingrene igen: - And another one!

- Anyone who has kids knows that every mother and father in Africa must love their children as much as they do. And to watch your kids die - to watch them die - and then to die yourself in trying to protect them! That's not right.

- And tomorrow, eight of the men sitting 'round this table actually have the ability to sort this out by making a few great decisions. And if they don't, someday someone else will, and they'll look back on us lot and say, "People were actually dying in their millions, unnecessarily, in front of you, on your tv screens. What were you thinking? You knew what to do to stop it happening and you didn't do those things. Shame on you."

- So that's what you have to do tomorrow: Be great, instead of being ashamed. It can't be impossible. It must be possible...

Her bliver hun afbrudt af en sikkerhedsvagt, og hun må forlade selskabet.

Senere drøfter de britiske embedsmænd sluterklæringen, og en af dem kalder den "en god aftale", men Lawrence er ikke enig. Kollegerne minder ham om, at selvom de ikke vil forhindre ham i at sige sin mening, må han efter episoden med Gina se i øjnene, at de nok vil tage hans mening med et gran salt.

Lawrence: - I know. But I feel I have to speak anyway. I intend to resign my position after today because I feel I've behaved foolishly and from now on would be treated quite rightly like a cuckold and a fool. So let me just say that I think the woman in question was, in broad terms, correct. I think we get into the habit of always compromising - and therefore we are always compromised. We work and work all our lives and we don't get what we're working for. And I think that if we were the men we all dreamed we'd be, when we were all young, we'd be doing deals on all the other things and going home to explain our little failures to our own countrymen, but we wouldn't compromise the actual lives of people we will never meet just because we'd never have to explain to them face-to-face why we didn't think it was worth fighting to stop them dying.

Tragedien er fuldbyrdet. Lawrence forlader sit livsværk i vanære, og samtidig har han sat chancen for kærlighed over styr. Men det er ikke virkelighed. Det er film. I filmens verden er mirakler mulige, og Gina har bevæget den britiske delegation, og det fører til en uventet udmelding fra den britiske premierminister.

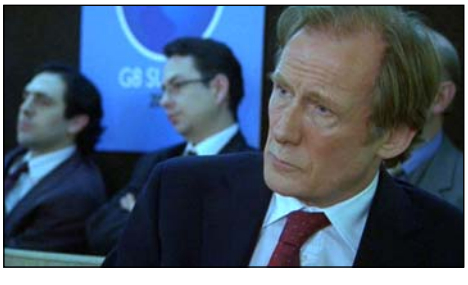
- We should do the huge deed. We cannot allow this casual holocaust to take place on our watch for one more year. So, extreme poverty will return to the top of the agenda today. We will make definitive progress on aid, on debt relief, on trade justice, and anyone who thinks that's negotiable is, as my dad used to say, "bloody well mistaken".

Og finansministeren fortsætter: - Ladies and gentlemen, we're handing around new proposals. And remember, even if the Prime Minister and I are alone on this, we are not alone. Behind us stand the 30.000 children who will die of extreme poverty each day and we are proud to be their representatives. I didn't give my life to politics in order to say that I was part of a generation that succeeded in cutting the tariff on the import of processed coffee to 27,3 %. I want to be a member of that great generation that for the first time had it in its power to wipe out poverty, and did so. Are we alone in this? Or will someone else stand beside us?

Vi får ikke svar på spørgsmålene, men der er lagt op til noget stort.

Filmens centrale spørgsmål om manglende politisk mod vedrører alle de store emner: klimaforandringer, forurening, krig, fordelingen af Jordens ressourcer osv. Mit bidrag vedrører frihandel og retssikkerhed. Ligesom Gina har jeg intet at tabe, så jeg udfordrer Folketinget til at forholde sig til de to ligeledes relevante emner.

90. *Field of Dreams*

Field of Dreams (1989) var min gave til Folketinget i 1995 sammen med *Sandheden som våben*. Jeg håbede, den kunne inspirere til ikke at forbyde frihandel. Selvom det mislykkedes, er det en fremragende film, som har rørt mange menneskers hjerter - og de bedste udgaver af filmen er altså stadig forbudt i Danmark!

Indledende bemærkninger

En gang imellem dukker der en film op, der ændrer ens liv. En film, der vender op og ned på ens syn på tilværelsen, en film, der giver nyt håb for fremtiden, en film, der gør én til et bedre menneske. De film er meget sjældne, men *Field of Dreams* er for mig en sådan film.

Indrømmet, jeg ville nok løbe skrigende væk, hvis jeg fik anbefalet en film på den måde. Jeg ville være vis på, at den måtte være tung og lang og uforståelig og formentlig på et fremmed sprog. Hvis det er livets mening, jeg er ude efter, vil jeg gå i kirke, læse Søren Kierkegaard eller måske besøge en indisk guru? Hvem ser film for at blive et bedre menneske?

Hvis jeg ikke allerede har ødelagt den film, der har betydet mest i mit liv og som fortsætter med at overraske, opløfte og inspirere efter dusinvis af gensyn, vil jeg føje spot til skade ved at kalde *Field of Dreams* et bevis på, at ægte filmkunst eksisterer. Jeg kan dog ikke love, at filmen vil give dig den samme oplevelse!

Synopsis

Ray Kinsella, hans søde hustru og kvikke, lille datter dyrker majs i Iowa. Aldrig har han gjort noget usædvanligt, indtil en stemme, der i dag kærligt omtales som The Voice, giver ham en kryptisk besked: "If you build it, he will come!"

Han får også en vision og overbevises om, at hvis han anlægger en baseball-bane midt i sin majsmark, vil White Sox-legenden Shoeless Joe Jackson, der har været død i 38 år, dukke op og spille baseball på banen. Ray hæver sin opsparing, mejer majsen ned og anlægger til naboernes enorme forundring en flot bane med både lys og tilskuerpladser. Banen fylder så meget, at han ikke kan dyrke korn nok til at få økonomien til at hænge sammen. Den uundgåelige fallit nærmer sig, og netop da vender Shoeless Joe tilbage for at spille baseball på Rays mark.

Kort efter vender stemmen tilbage med en ny besked: "Ease his pain!"

Ray føler sig overbevist om, at det betyder, at han skal finde den kendte, men nu tilbagetrukne forfatter Terence Mann og invitere ham med til en baseballkamp i New York. Trods truende konkurs tager Ray bilen og kører tværs igennem USA for at finde Terence Mann og tage ham med til baseball. Terence Mann har ikke til sinds at følge med Ray, så Ray kidnapper ham. Under kampen sender stemmen Ray ud for at finde Archibald "Moonlight" Graham, en obskur spiller, der i hele sin karriere i Major League i 1922 kun spillede én, faktisk kun en halv kamp, før han opgav karrieren for at blive læge i stedet. Doc Graham har været død i 17 år, men Ray finder ham alligevel og vender endelig hjem til sin baseballbane, der nu også har fået besøg af Rays fader, som har været død, siden Ray var teenager.

Denne synopsis har afsløret det hele og dog intet, og man spørger uvægerligt: Er det en film om baseball, eller er det et eventyr om døde mennesker? Well, det er lige så misvisende at kalde *Field of Dreams* for en film om baseball, som det er at kalde *Ringenes Herre* for en rejsefortælling.

Jamen, hvad handler filmen så om, og hvorfor skal man bruge knap to timer af sit liv på den, hvis man hverken interesserer sig for overnaturlige fantasier eller har lyst til at fundere over tilværelsens dybere mening?

Mit første møde med *Field of Dreams*

Jeg indrømmer gerne, at jeg i begyndelsen også havde svært ved at greje filmen. Jeg havde måske slet ikke set den, hvis ikke den var blevet nomineret til en Oscar for bedste film, og hvis ikke Niels Ole og jeg var taget til London for at se alle de nominerede film i topkategorien før årets Oscar-uddeling. Det var et stærkt år med fem fremragende nominerede film, og hvor det var let at forholde sig til de fire andre film, havde jeg en mærkelig fornemmelse i maven efter at have set *Field of Dreams*, og jeg tænkte ved mig selv: Hvad i alverden gik det her ud på?

Det var samtidig en vidunderlig oplevelse. Uden konkurrence var det den film, jeg havde mest lyst til at se igen. *Field of Dreams* er en utroligt velfortalt historie. Man identificerer sig øjeblikkeligt med Ray, som lever et helt almindeligt liv med en forstående hustru og en sød datter. Hvis man ikke lever et sådant liv allerede, ville man ønske, at man gjorde. På et simpelt plan får man en skøn filmoplevelse, der ikke er ulig oplevelsen, man fik som barn, da far eller mor læste eventyr højt. På en eller anden måde besnæres man af filmens magi.

Idé og udførelse

Field of Dreams er en af de film, hvor alle medvirkende yder et værdifuldt bidrag til det fremragende slutresultat. Det var en hjertesag for Phil Alden Robinson, der indtil da havde ernæret sig som manuskriptforfatter og som sådan havde fået et mindre gennembrud med komedien *All of Me* (Min bedre halvdel, 1984). Han fik derefter lov til at instruere *In the Mood* (1987), som de færreste har hørt om, men det gav lige akkurat erfaring nok til at kunne forfølge drømmen om at filmatisere W. P. Kinsellas debutroman *Shoeless Joe* (1982), som han var helt vild med.

Det var ikke let at få støtte til en film med de tre tabuer: spøgelser, landbrug og baseball. Begejstringen deltes dog af producenterne Lawrence og Charles Gordon, 20th Century Fox, men selvom selskabet havde købt filmrettighederne til bogen, turde det alligevel ikke producere filmen. De to brødre fik heldigvis lov til at tage projektet med sig, da de forlod Fox, og de bankede på hos de øvrige selskaber. Til sidst bukkede Universal under for deres plagerier, og dér blev *Field of Dreams* produceret med Phil Alden Robinson som både manuskriptforfatter og instruktør.

Alle skuespillerpræstationerne er overbevisende. Kevin Costner var førstevalg som Ray, men han blev i første omgang ikke engang spurgt, for alle var sikre på, at han ville sige nej. En eller anden stak ham alligevel et manuskript, og heldigvis blev også han så begejstret for projektet, at han bød sig til.

Amy Madigan passer som fod i hose til rollen som den jordbundne, stærke og utroligt forstående hustru Annie, og Gaby Hoffmann er bare super charmerende som datteren Karin. De øvrige nøglefigurer er lige så velvalgte: James Earl Jones som den tidligere idoliserede forfatter, Timothy Busfield som den "onde" svoger Mark, Ray Liotta som Shoeless Joe, legenden Burt Lancaster - i sin sidste rolle - som Doc, Frank Whaley som den unge Doc og Dwier Brown som faderen.

Betydningen af James Horners musik skal heller ikke undervurderes. Han var på det tidspunkt en af de bedste filmkomponister i Hollywood. Musikken fanger stemningen i filmen præcist og underbygger og forstærker den med enkle midler. Alle elementer er i topkvalitet, og det fungerer som en helhed. Filmen er en selvopfyldelse af den profeti, Terence Mann citeres for i filmen: "There comes a time when all the cosmic tumblers have clicked into place and the universe opens itself up for a few seconds to show you what's possible."

Tilsyneladende havde universet lukket sig op, da *Field of Dreams* blev til.

Flere luftige betragtninger

Field of Dreams er så fuld af magi, nostalgi, glæde og optimisme, at den rammer de fleste mennesker, uden at det behøver en nærmere forklaring. Den går lige til hjertet med en blanding af myter, drømme, håb og følelser. Den blander fantasi og virkelighed, komik og kærlighed til et livsbekræftende moderne eventyr.

Field of Dreams handler om mange ting på flere planer og kan udmærket bare ses som en velfungerende komedie eller fabel, man af en eller anden grund bliver rørt af. "It's our generation's *It's a Wonderful Life* (Det er herligt at leve, 1946)," sagde Kevin Costner.

Det stærke tema, der især rammer amerikanere, er forholdet mellem far og søn. Det afsløres i løbet af filmen, at Rays far var en halvgammel og træt mand, da han fik Ray, og Ray, et barn af 60'erne, var midt i sit eget ungdomsoprør, da faderen døde. Rays sidste ord til faderen var hånlige, og den smerte bærer Ray stadig rundt med: "That son of a bitch died, before I could take them back."

Den smerte bliver på magisk vis forløst, da også faderen til sidst dukker op på baseballbanen. Det symboliseres af, at de spiller catch; dvs. de kaster en baseball til hinanden, ja, i Danmark ville vi sparke til en fodbold, men idéen er den samme, og det er så stærkt, at filmen også er kendt for at få store, stærke mænd til at græde.

Det er ikke en film, der er let at markedsføre. Det er nærmest umuligt med få ord at få en film om baseball og døde legender til at lyde interessant. Det var heller ikke markedsføringen, der var årsagen til den fantastiske succes, filmen fik.

På åbningsweekenden indspillede den lige godt og vel en halv million dollars fordelt på 22 biografer. Det er 1-2 % af det, topfilm normalt indspiller den første weekend, men inden det var slut, viste kasseapparatet $64 mio. alene i USA, og det var ikke en kunstigt skabt succes. Ingen vidste, hvordan de skulle forholde sig til filmen, da den havde premiere i april 1989. Mund-til-øre metoden holdt filmen på plakaten måned efter måned: "Har du ikke set *Field of Dreams*? Det skulle du gøre," og det blev folk ved med. Først til jul blev den taget ud af distribution.

Sæsonen sluttede meget passende med en Oscar-nominering for årets bedste film. Da den udkom på video og LaserDisc året efter, blev den af *Video Review* kaldt for 80'ernes bedste film.

"Er dette himlen?" spørger Rays fader i filmen, hvortil *Video Review* svarer: "Himlen er det sted, hvor de viser *Field of Dreams* 24 timer i døgnet."

Hvad *Field of Dreams* egentlig handler om

Da jeg havde set filmen første gang, havde jeg ingen idé om, hvad jeg havde set. Jeg havde bare en mærkelig sitrende fornemmelse i kroppen og en uforklarlig lyst til at se den igen. Siden har filmen været et slags orakel for mig og ofte leveret et svar, når jeg har haft brug for hjælp. Helt konkret hjalp filmen mig igennem mit livs største krise, men den historie gemmer jeg lige til næste kapitel.

Da jeg gav Folketingets medlemmer en kopi af filmen, var det med følgende besked: “Da politikerne er valgt af folkets hjerter, er det lige meget, hvilket parti de tilhører. Bare de kan se baseballspillerne.” Jeg tvivler på, at nogen forstod det.

Field of Dreams handler om at forfølge og udleve sine drømme. Den handler om at udnytte livets muligheder, selvom det indebærer, at man løber en risiko og går imod strømmen.

Filmen er fuld af replikker, der sætter budskabet i relief på en god måde. Som Doc Graham formulerer det, da han fortæller Ray om sin forspildte chance for at blive professionel baseballspiller og deltage i Major League: "You know, we just don't recognize the most significant moments of our lives while they are happening. Back then I thought, well, there'll be other days. I didn't realize that thát was the only day."

Vi har hørt sådanne guldkorn før, men alt for ofte glemmer vi dem alligevel. Vi almindelige mennesker får ikke chancen igen på en magisk baseballbane, så vi må værdsætte og nyde lykken, mens vi har den. På den anden side er det ikke nødvendigvis den store ulykke, hvis man misser en chance - der dukker måske en anden mulighed op, og Doc Graham tager også situationen med ophøjet ro. I fem minutter var han *så* tæt på sin drøm blot for at se den glippe, men han afviser at kalde den bristede drøm om en professionel karriere i Major League en tragedie: "If I'd only gotten to be a doctor for five minutes, now that would have been a tragedy."

En anden favoritreplik er Karins, da hun fortæller sin far, at han ikke behøver at sælge gården til Mark: “People will come,” siger hun trøstende, og hun støttes af Terence Mann, der sætter mange flere ord på, men det korte budskab er, at man ikke først og fremmest skal tænke i penge. Hvis man gennemfører sin drøm, og den bringer glæde, vil midlerne til at holde drømmen i live sikkert dukke op. Og måske er det forklaringen på, at Laserdisken trods alle odds er her endnu?

Den filosofiske vinkel

Phil Alden Robinson siger om *Field of Dreams*: "It's about the power of love to make dreams come true."

Han har måske mere ret, end han er klar over. "Is this heaven?" spørger Rays far til sidst, og Ray svarer, "It's Iowa." Så spørger han sin far, som har været død i mange år og derfor burde vide det, om der virkelig er en himmel.

"Oh, yeah. It's the place dreams come true!" Ray ser sig omkring, ser sit hjem og sin hustru og sin lille datter, og han nikker forstående: "Maybe this is heaven."

Hvor mange tror, der er en gud og en himmel? Mange amerikanere og arabere siger, at de gør, og de bomber hinanden i Guds navn. Ikke så underligt, at mange fornuftige mennesker tager afstand fra den slags og ender med at gøre det til en dyd ikke at tro på noget som helst, men når det kommer til stykket, viser mange erklærede ateister i deres handlinger, at de trods alt tror på kærligheden. Man kan også spørge sig selv, om bombemagerne virkelig tror på deres gud.

Videnskaben har beskrevet og opstillet regler for en masse naturkræfter, men den mest betydningsfulde af dem alle, er der ingen regler for, og den er stadig et stort mysterium: kærligheden. Min teori er, at kunst opstår, når et menneske lader sig bruge af kærligheden. Det uddyber jeg i næste kapitel. Lad mig her tilføje, at jeg er af den overbevisning, at *Field of Dreams* er skabt af kærligheden, og at den har brugt Phil Alden Robinson og W. P. Kinsella som sine instrumenter.

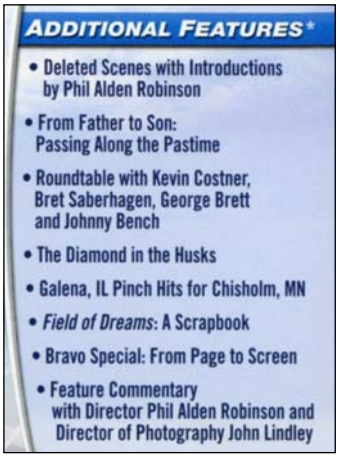
Baseballspillerne er et billede på kærligheden, marken er et billede på himlen. Over for kærligheden står det mammon, djævelen frister os med og forblinder os med for at lokke os væk fra kærligheden. Ray lader sig bruge af kærligheden, og han belønnes med en himmel på jorden. Også hans økonomiske problemer løses - det sørger kærligheden for på sin egen magiske måde - og han får helet sårene efter det uforløste opgør med sin far 20 år tidligere.

Svogeren Mark er derimod så forblindet af penge, at han ikke kan se spillerne (og forstyrrer dermed spillet), indtil Rays datter styrter ned fra tilskuerpladserne. Han bliver så chokeret, at han et øjeblik glemmer pengene og bekymrer sig ærligt om pigen. Phil Alden Robinson var ikke motiveret af et ønske om at tjene mange penge, men af den drøm, kærligheden plantede i ham. Han lod kærligheden styre sin hånd og fik succes. *Field of Dreams* er fuld af kærlighed, og derfor reagerer vi så stærkt på den. Selvom forstanden ikke forstår det, så mærkes det af hjertet.

De amerikanske DVD-udgaver

I USA udkom *Field of Dreams* på DVD i 1998 med omfattende ekstramateriale, især et kommentarlydspor med Phil Alden Robinson og fotografen John Lindley og en 90 minutters dokumentarfilm, *Field of Dreams: A scrapbook* (1996), samt et ekstra lydspor med James Horners isolerede filmscore.

15-års jubilæet blev fejret med en 2-disc udgave med et overflødighedshorn af nyt. Min favorit er de 11 fraklippede scener med instruktørens forklaringer. Dels holder jeg så meget af filmen, at hvert nyt sekund værdsættes, dels er det en indføring i den filmskabende proces at få vist, hvad der først var planlagt, og så få forklaret, hvorfor det ikke bidrog tilstrækkeligt til fortællingen. Derudover blev der til jubilæet produceret en masse nye dokumentarprogrammer.

From Father to Son: Passing Along the Pastime (2004) er en helt ny 39 minutters dokumentarfilm. *Roundtable with Kevin Costner* (2004) er for baseballnørder: Tre amerikanske baseball-legender ser filmen sammen med Kevin Costner, hvorefter de drøfter den. *The Diamond in the Husks* (2004) er en 17 minutters dokumentarfilm om *Field of Dreams: The Movie Site*. Filmen blev hurtigt en nyklassiker, og millioner af amerikanere søger til Dyersville, Iowa, for selv at slå et par bolde med familien på dette fantastiske, magiske sted. Det er en kæmpe turistattraktion fra april til oktober den dag i dag, dvs. det Herrens år 2022. Gratis adgang!

Galena, IL, er en Movie-On-Location-Tour i Galena, Illinois, der blev berømt for at være stand-in for Chisholm, Minnesota, hvor Ray skulle finde Doc Graham. *From Page to Screen* (2003) er en dokumentarfilmserie på kabeltv-kanalen *Bravo* om tilblivelsen af de mest betydningsfulde film i nyere tid med skuespiller Peter Gallagher som vært. Episoden om *Field of Dreams* afrunder ekstramaterialet.

Blu-ray og 4K UHD

Da filmen udkom på Blu-ray i USA i 2009, indeholdt den de vigtigste features fra begge DVD-plader, kun James Horners filmscore og de gammeldags tekstafsnit i form af "production notes" var droppet. I 2019 udkom 30-års jubilæumsudgaven af filmen på 4K UHD-formatet. Den "gamle" Blu-ray fra 2009 er her ekstramateriale!

Der har aldrig været den store interesse for filmen i Danmark. Måske fordi man ikke kan få danskerne til at tro på, at det ikke er en film om baseball? I Danmark udkom den først på DVD i 2010 og på Blu-ray i 2021. Ingen af de to danske udgaver indeholder ekstramateriale.

Sandheden om ytringsfriheden i Danmark: Forbudt ved lov!

Fælles for de spændende amerikanske udgaver er, at det er forbudt at sælge dem i Danmark - eller at give dem væk! Selvfølgelig er de en del af min filmsamling, men hvis jeg vil være en lovlydig borger og overholde loven, er jeg nødt til at tage dem med mig i graven, for det er forbundet med bødestraf at sprede dem.

Så sent som den 22. august 2021 var der endnu en debat om ytringsfriheden i DR's *Deadline*. Oplægget var Mette Frederiksens ord i Folketinget den 11. maj samme år. Jeg er enig i ordene, men det viste sig igen-igen, at det ikke handler om, at kunsten skal være tilgængelig for alle. Næh, det handler om retten til at håne og provokere de muslimer, hvis religion forbyder billeder af Muhammed. Jeg må indrømme, at jeg ikke forstår, hvorfor det er så vigtigt. Vi ser jo ikke muslimerne gå ind i danske kirker og bande for lige at demonstrere deres ytringsfrihed!

Sandheden er, at ytringsfrihed i Danmark blev forbudt ved lov i 2002, men det har ikke affødt én eneste debat i de seneste 19 år. Alle debattører taler som om, at ytringsfriheden er vigtig. Enig, men det er utåleligt at høre, at alle foregiver, at vi *stadig* har ytringsfrihed i Danmark! Vær i det mindste ærlig om det!

I Danmark har vi skabt et moderne Nordkorea med et kulturelt jerntæppe omkring os: "Globaliseringen er stoppet, landsbyen Danmark genindført" (side 551). Rasmus Tantholdt rapporterede engang fra Nordkorea, at mange er tilfredse, fordi de aldrig har kendt andet. De ved ikke, hvad de går glip af, når de ikke har adgang til resten af verden. Sådan er det også at være dansker. Danskerne har siden 2002 troet, at udvalget af DVD-film i danske butikker var det, der fandtes, men alle de internationale udgaver er sorteret fra på grund af frihandelsforbuddet.

Hvorfor omtales det aldrig som et problem? Jeg savner en forklaring på, at den danske censur skulle være bedre end Nordkoreas og Sovjetunionens censur.

denskjultekorruption.dk/video81

Debatten indledtes med et klip af Mette Frederiksen i Folketinget, 11. maj 2021: "Det er et knæfald for alt det forkerte, når vi begynder at censurere os selv, og det er ligegyldigt, hvor censuren er. Om det er i avisens spalter, om det er i vores tale, om det er i lærerens undervisning eller i noget fjerde. Al form for censur er dødsensfarligt og imod vores demokrati og imod vores danske værdier."

Får vi nu endelig en debat om censuren i Danmark, nåede jeg at tænke, inden Niels Krause-Kjær afslørede, at det handlede om det sædvanlige: "Sådan lød det, da debatten om ytringsfrihed og hvorvidt Muhammed-tegningerne skal være pensum i undervisningen i Folkeskolen igen blussede op."

Debat om ytringsfrihed i DR's Deadline, 22. august 2021

91. Kærligheden som drivkraft

> Hvorfor bliver du ved med at kæmpe en så håbløs kamp? er jeg ofte blevet spurgt. Ok, retssagerne har præget det meste af mit voksne liv, men livet er alligevel fantastisk, og håbløs vil jeg ikke kalde kampen, for Laserdisken er her endnu. Ofte føler jeg, at jeg umuligt kan tabe, for ved min side har jeg den stærkeste kraft i universet: Kærligheden.

"Man må have en livsfilosofi"

Det var Harry Motors første budskab på salgskurserne (side 71). Han havde ikke meget til overs for folk uden en livsfilosofi. De vakler igennem tilværelsen, som om livet er en straf og ikke en fantastisk gave, sagde han og uddybede: - Der er mennesker, der ikke ville drømme om at køre fra København til Allingåbro uden et landkort, mens de selvsamme mennesker kører gennem livet uden nogen som helst form for vejviser. Besynderligt, men sandt.

Det var før GPS, men du forstår sikkert. Der gik noget tid, før jeg selv forstod, at jeg havde fået min livsfilosofi indprentet som barn, og det viste sig at være en styrke hele mit liv, selvom jeg i begyndelsen ikke var bevidst om det. Det er jeg nu, så jeg vil runde historien af med et personligt kapitel om de værdier, jeg tror på, og et par fortællinger om, hvordan de har hjulpet mig i mit liv.

Da jeg var lille, boede vi i Tietgensgade ved hovedbanegården i København. Min mor var ikke begejstret for at lade mig sove i barnevognen midt i al den os og larm, og heldigvis fik vi chancen for at flytte ind i overetagen på et stort hus på Vestre Paradisvej i Holte. Mine første minder er derfra. For mig var det et ægte paradis med en stor have, der lå op til en idyllisk sø med ænder og svaner.

Min far var korshærspræst i det indre København. Da lillebror kom til og blev døbt, foregik det derfor i en bar, der fungerede som kirke, og menigheden bestod af sprittere og hjemløse. Min far var landmandssøn fra Thy og enebarn, men han havde ikke lyst til at overtage gården. For ham handlede livet om at hjælpe folk, så han ville være præst. Det blev han først ved Korshæren, og da jeg var fem år gammel, fik han ansættelse i Folkekirken ved Vor Frue Kirke i Aalborg.

Jeg er vokset op med aftenbøn, bordbøn og søndagsskole. Jeg holder stadig af lyden af kirkeklokker og mindes med fornøjelse søndagene, hvor mine søskende og jeg gik fra Bethesda til Vor Frue Kirke og plagede kirketjeneren for en oblat, mens vi ventede på, at far blev klar til at tage med hjem. Præstegården var et stort hus på Duebrødrevej. Hvert forår lagde det have til et snobrødsparty for årets hold af konfirmander. Jeg kan ikke tælle, hvor ofte for mig vildtfremmede mennesker mange år senere har fortalt mig, at han eller hun har været til snobrødsparty i mit barndomshjem. Det gjorde åbenbart indtryk. Vi fik jævnligt besøg af landevejens riddere, som kom forbi for at få et pusterum fra livet og en bid mad. Vi unger var instrueret i at tage imod dem med en rundtenom med leverpostej, én med ost og et glas mælk, og det lille måltid kunne de sidde og nyde på terrassen i haven.

Hvad er Gud?

"I Jeres hjem er kristendommen ikke noget, der tales så meget om. Det er noget, der praktiseres," sagde min fars ældste ven i sin tale til mine forældre ved deres guldbryllup, og det er sikkert rigtigt.

Det var først, da jeg blev voksen og fik venner, der erklærede sig som ateister, at jeg blev konfronteret med min kristne baggrund, og deres spørgsmål kom ofte bag på mig. Jeg var nysgerrig og videbegærlig som barn, men kristendommen var ikke noget, jeg tænkte meget over. Det lå i kortene, at min profession som voksen ville have at gøre med naturvidenskab, og jeg havde slet ikke tænkt på, at nogen kunne finde på at mene, at religion står i modsætning til naturvidenskab.

"Tror du på Gud?" blev jeg engang spurgt af en god ven. Jeg ville svare ærligt, så jeg tænkte mig om og bekræftede. "Tror du virkelig, at Jorden er skabt for kun seks tusind år siden?" var hans næste spørgsmål. Det var lige før, jeg tabte kæben. Hvordan kunne han få de to ting til at have noget med hinanden at gøre?

På universitetet mødte jeg alle mulige opfattelser lige fra tanken om intelligent design til en afvisning af, at Jesus er en ægte historisk person. "Han er bare noget, fantasifulde mennesker har fundet på," var den skråsikre holdning hos en af mine studiekammerater. Jeg forstår, at man kan tvivle på, at Jesus gik på vandet. Måske vidste han, hvor bundgarnspælene stod? Måske er historien bare en legende? Men at betvivle, at en af verdenshistoriens mest indflydelsesrige personer har levet?

I vore dage er der næppe ret mange, som tror på, at Gud er en almægtig figur, der i skjul bag skyerne styrer alting, som om vi ikke selv har noget at skulle have sagt. Der sker så meget ondt og meningsløst omkring os, og skulle det alt sammen være Guds gerning? Det har aldrig givet mening for mig, at det skulle være Guds vilje, når der skete noget forfærdeligt. Andre troende har sikkert stillet det samme eller lignende spørgsmål som Tenille Townes i sangen *Jersey on the Wall.* Den nævnte trøje tilhørte hendes skolekammerat, der blev dræbt i et meningsløst trafikuheld, og trøjen hænger nu som et synligt minde på væggen i skolens idrætshal.

> If I ever get to Heaven,
> You know I got a long list of questions,
> Like How do You make a snowflake?
> Are You angry when the Earth quakes?
> How does the Sky change in a minute?
> How do You keep this big rock spinnin'?
> And why can't You stop a car from crashin'?
> Forgive me, I'm just asking.

For mig er det mere interessant at få svar på, hvad Gud er, og det har jeg tænkt en del over. Mine undersøgelser er rent tankespind, og teologer og religionsforskere vil sikkert sige, at jeg overser en hel masse, men for mig har det givet mening i mit liv i foreløbig 60 år. Det følgende kan siges, at jeg har valgt at tro på.

Gud er Kærlighed

Så vidt jeg kan se, er mennesket et nysgerrigt væsen og har været det i historisk lang tid. Vi mennesker har altid ladet os forundre. Vi iagttager verden omkring os, og vi stiller spørgsmål. Hvis vi ikke har et svar, så opstiller vi en teori, som giver mening ud fra den viden, vi har på tidspunktet.

Det var en øjenåbner for mig, da jeg på en af de første dage i gymnasiet lærte om Newtons fysiske love. Min klassekammerat sagde muntert, at det var da godt, han kun havde lavet tre love, som vi skulle bryde vores hoveder med, hvortil min lærer sagde: "Jamen, Newton lavede mange flere love. De viste sig bare at være forkerte. Nu er der tre tilbage, som stadig ser ud til at være rigtige."

Måske er der ikke så stor forskel på videnskab og religion? Med den viden, vi havde for tusind år siden, gav det mening, at bulderet fra et tordenvejr skyldes en kæmpe vogn, der drøner hen over himmelen. Forskellige steder på Jorden er der udviklet forskellige teorier om verden og dens tilblivelse. Da teorierne viste sig at være forkerte, bevarede vi alligevel historierne som en del af vores kultur.

Jeg synes, det er fantastisk, at vi på en smartphone kan se en fodboldkamp, mens den bliver spillet på den anden side af jordkloden. Videnskaben har bragt os langt, men når det kommer til livets store spørgsmål - altså spørgsmål om selve livet og alt det, der gør livet så fantastisk - er vi tilsyneladende ikke kommet tættere på et svar, end vi var for tusinder af år siden.

Ser jeg med min overfladiske viden på alverdens religioner, synes de at have kærlighed som fælles tema, og det ville være mærkeligt, om så mange mennesker på så forskellige tidspunkter i historien havde fået den samme tanke, uden at der ligger en eller anden slags sandhed eller virkelighed bag.

Også i vor tid betyder kærlighed mere for vores velbefindende end noget andet. Intet kan få et menneske til at tage sit eget liv som mangel på kærlighed, og de mest uhyggelige og skræmmende film, jeg kan komme i tanke om, er *Invasion of the Body Snatchers* (De stjålne kroppe, 1956) og alle dens genindspilninger, for de handler om en eksistens uden kærlighed.

For nylig var jeg til min nevøs konfirmation. Hver konfirmand havde valgt sit eget bibelord, som blev sagt højt i kirken. Ikke færre end fire af dem havde valgt: "Gud er Kærlighed". Hvis jeg skulle have valgt i dag, havde jeg valgt det samme. Det næste uundgåelige spørgsmål er så: Hvad er Kærlighed?

Det er et vigtigt spørgsmål, som videnskaberne ikke har noget klart svar på, så vi må opstille vores egne teorier. For mig er Kærlighed en slags naturkraft, der er så kompleks og uforståelig, at vi både har svært ved at forstå den og beskrive den. Som vi ofte gør, når vi skal forklare noget uforklarligt, bruger vi billeder.

En af de mest succesfulde og for mig realistiske fremstillinger ses i *Star Wars,* hvor Kærligheden kaldes "The Force" og beskrives af Obi-Wan Kenobi således: Det er den kraft, som giver Jedi-ridderne deres styrke. Det er et energifelt, skabt af alt levende; det omgiver os, det er i os, det holder sammen på hele galaksen.

Min ulykkelige periode

Jeg voksede op som et privilegeret menneske. Tilværelsen var tryg, og jeg kendte ikke til seriøse problemer før FDV's angreb, og i begyndelsen fandt jeg retssagen latterlig - omend drønirriterende. Den skræmmende oplevelse på vej til London kom jeg hurtigt over. Jeg frygtede vitterligt for mit liv, men efter telefonsamtalen med Jakob Stegelmann og en god nats søvn fortog angsten sig, og mærkeligt nok følte jeg mig i den efterfølgende periode usædvanlig stærk.

Arbejdet var hårdt, og jeg arbejdede hele tiden, men jeg var overbevist om, at det var det værd. Det handlede heller ikke kun om mig. Jeg kæmpede også for det fællesskab, vi havde i Laserdisken. Laserdiskens team var næsten min familie, og to af mine brødre havde været med på rejsen helt fra begyndelsen.

Min skråsikre tro på, at Johan Schlüter ville blive til grin, når alt blev afsløret for dommerne, led efter et års venten overraskende skibbrud på den frygtelige dag, da Mogens Christensen påduttede mig de vanvittige synspunkter, og hvor jeg havde den bizarre diskussion med retspræsident Arildsen (kapitel 26). I de følgende dage var jeg optaget af praktiske opgaver, ikke mindst opgaven med at skrive forløbet ned så detaljeret som muligt baseret på mine notater, men så begyndte tankerne at kredse om spørgsmålet: Hvad i alverden foregår der?

Så fulgte en periode til, hvor jeg ikke kunne sove, og søvnmanglen førte til ny paranoia. Advokat Jørn Rasmussen var omkommet ved en soloulykke. Kunne det være arrangeret af Johan Schlüter? Havde han så meget magt?

Jeg forsøgte at skubbe de tanker til side og kastede mig igen over det daglige arbejde, men snart indtraf katastrofen. I solidaritet blev Niels Ole som regel om aftenen og arbejdede sammen med mig, men en aften følte jeg mig helt udkørt og foreslog, at vi tog en friaften og i stedet så en film i min hjemmebiograf. Til min overraskelse trak han på det og sagde: "Det kan jeg ikke i aften. Jeg har aftalt at møde de andre på Vognporten." Han forklarede, at de ikke havde sagt noget til mig, fordi de vidste, hvor travlt jeg havde. De ville ikke forstyrre mig.

Det er sikkert rigtigt, men den aften krakelerede min verden. Jeg havde vendt alt ryggen for at koncentrere mig om at få Laserdisken igennem krisen. Jeg havde kun fællesskabet i Laserdisken tilbage, og nu mødtes de på den lokale pub efter arbejdstid - uden mig! Det viste sig, at de også havde aftalt at mødes et par dage senere til middag hos Jane, en af Laserdiskens kontorassistenter, og af samme årsag havde de heller ikke sagt noget til mig om det. Jeg fik at vide, at jeg bestemt var velkommen, men en djævel havde bosat sig i mit indre, og den skreg til mig: "De kan ikke lide dig. Du har mistet alt. Der er intet tilbage!"

Jeg tog med til middagen hos Jane, og i deres selskab følte jeg mig atter tryg. Søvnløsheden forsvandt, og jeg blev overvældet af en usigelig træthed. Jeg kunne ikke holde hovedet oppe og måtte bede Jane om lov til at ligge nogle minutter på hendes seng. Jeg gik ud som et lys og vågnede først om natten, da hun kom hjem fra deres tur i byen. Jeg havde endelig slappet så meget af, at jeg kunne sove.

Alligevel ville djævelen i mig ikke forsvinde. Trods utallige tegn på det modsatte skreg den uophørligt til mig: "Du har ingen venner. Ingen kan lide dig."

Min fornuft erkendte, at Laserdiskens drømme var sat på standby, så det var et godt tidspunkt at lade Niels Ole tage på den jordomrejse, han i lang tid havde talt om, og jeg spurgte på AUC, om jeg kunne gøre mit ingeniørstudium færdigt. Min tidligere vejleder bød mig velkommen, men jeg indså hurtigt, at Laserdisken ikke kunne undvære både Niels Ole og mig, så jeg opgav et comeback på AUC. Jeg var stadig permanent ulykkelig og prøvede flere ting for at få humøret tilbage.

Der var samtidig en risiko for, at Johan Schlüter ville ramme mig via pression mod mine leverandører. Min ven, Per Jensen fra London, kendte en fyr i Miami, og han tog med på jagten efter en alternativ leverandør. En sådan fandt jeg ikke, men jeg fik oplevet Miami, jeg fik besøgt Walt Disneys Epcot Center i Orlando, og jeg var på Cape Canaveral Space Center. Det var storslåede oplevelser.

Men jeg var lige ulykkelig, og jeg havde ikke fundet en alternativ leverandør. Jeg prøvede igen, denne gang i Californien. På det tidspunkt boede min søster hos en ven i San Francisco, og jeg smuttede forbi for at hilse. Den djævelske stemme i mit indre havde med stor overbevisning sagt: "Du skal ikke tro, hun gider tage med dig," så det var en overraskelse, at hun tog det som det mest selvfølgelige, at hun skulle med på jagten. Vi tog den sceniske tur ad Highway 1 til Los Angeles, og vi kom omkring Las Vegas, Death Valley og det smukke Yosemite.

Det var en pragtfuld tur bortset fra den konstante kamp mod den indre djævel, som fik mig til at drive min søster til vanvid. Hun forstod ikke, hvordan jeg hele tiden kunne glemme, hvad hun havde sagt til mig for bare 30 sekunder siden, men der var kun plads til én tanke i hovedet: At mit liv var mislykket. På mirakuløs vis fandt jeg gode kontakter i Los Angeles, men jeg fandt ikke mit gode humør.

Den ulykkelige periode sluttede akkurat lige så brat, som den begyndte, da jeg efter otte måneders kvaler så den magiske *Field of Dreams* for måske tiende gang. Miraklet skete i scenen, hvor svogeren Mark pludselig kan se baseballspillerne efter at have kæret sig om pigen Karin. Da hørte jeg selv en stemme sige til mig: "Du er som Mark. Du er så forblindet af dine problemer, at du ikke kan få øje på Kærligheden. Hvis du åbner øjnene, vil du opdage, at dine venner er der endnu." Det var ligesom i Walt Disneys pragtfulde Oscar-vinder *Lend a Paw* (1941). Den onde Djævel havde fået modspil af Kærligheden, og Kærligheden var stærkest.

Anja Andersen tilbage på landsholdet

Gensynet med *Field of Dreams* trak mig ud af, hvad der måske var en depression, men der var mere at glæde sig over. Det kom bag på de fleste, at nogle håndboldspillende piger i den grad ville begejstre nationen, men snart var Danmark grebet af en eufori, hvis lige ikke var set siden fodboldlandsholdet i 1986.

Jeg husker det, som var det i går. Pigerne nåede finalen og sad på kampen mod det mægtige Tyskland: Der er et par minutter tilbage. Danmark fører 17-14 og får tilkendt straffekast. Camilla Andersen kan lukke kampen - åh nej, hun brænder! Tyskland når at udligne til 17-17. Forlænget spilletid. Danmark taber.

Det var mere, end den unge landstræner Ulrik Wilbek kunne håndtere, og det gik ud over den temperamentsfulde, kontroversielle stjernespiller Anja Andersen. Hun blev prompte smidt af holdet. Kæmpe antiklimaks på et par fantastiske uger. Anja var sønderknust. Hendes tidligere norske træner, Frode Kyvåg, forsøgte at få et forsoningsmøde i stand, men Ulrik Wilbek var ubøjelig. Hverken han eller de andre spillere (minus Camilla Andersen) ville have Anja med igen. Nu skulle der ro på holdet, indtil hans kontrakt udløb, og så ville han stoppe som landstræner. Intet kunne få ham til at skifte mening, udtalte han til pressen. Anja og Camilla spillede på det tidspunkt i TuS Walle-Bremen, og der sad de i deres lille lejlighed i Bremen, mens resten af holdet og Ulrik Wilbek blev hyldet i fjernsynet. Det var så sørgeligt, så sørgeligt, og naturligvis fik jeg ondt af den udstødte pige.

Under min egen ulykkelige periode var der kun én ting, der kunne få mig i godt humør, og det var læsningen af Carl Barks' gode, gamle Anders And-historier. Anja havde fortalt pressen, at hun holdt af Anders And, så jeg tænkte, at et album med julehistorier ville være en perfekt julegave. Jeg ringede til hendes far, Keld Andersen, som var halinspektør i Ebeltoft Idrætscenter, og spurgte, om det var i orden at sende en julegave til hende, og det var jeg velkommen til.

Jeg havde særligt ondt af Anja, fordi hun var den store taber, men jeg forstod også Ulrik Wilbek. Jeg havde selv været igennem en periode med en speciel elev, der kunne være vanskelig at omgås, men som havde et fantastisk potentiale til at blive et aktiv for Laserdisken. Vi fandt hinanden, men det havde også været hårdt. Jeg forstod udmærket Ulrik Wilbeks følelser oven på den enorme skuffelse.

Ligesom Anja Andersen havde jeg selv følt, at ingen kunne lide mig, men jeg havde indset, at jeg tog fejl. Jeg så optagelserne af holdet med Anja igen og igen, og intet tydede på, at de andre piger ikke kunne lide hende, men nu var de havnet i en situation, de hverken havde ønsket eller havde kontrol over.

Det var god terapi for mig at arbejde med Anja/Ulrik-konflikten. Jeg kunne se mig selv i dem begge, og jeg var overbevist om, at Anja tog fejl, hvis hun følte, de andre ikke kunne lide hende. Jeg var også overbevist om, at Ulrik Wilbek ville fortryde, når skuffelsen havde lagt sig. Hvis bare de to fandt hinanden, ville hele Danmark få glæde af det fremover.

Jeg begyndte at formulere en plan: *Anja Andersen tilbage på landsholdet*.

Først og fremmest skulle hun kontakte holdets anfører, Vivi Kjærsgaard. Hun var indgangsdøren til Ulrik. Spillerne havde ikke haft noget med fyringen at gøre, og hvis Vivi på deres vegne kunne sige god for at give Anja en chance til, ville det være let for Ulrik at gå med til det. I pressen havde Anja taget sin del af ansvaret for, at de to var gået skævt af hinanden, og første skridt mod et comeback skulle være en undskyldning. En ærlig undskyldning bliver sjældent afvist.

Der var tale om to store personligheder med store egoer, og det mindede mig lidt om fodboldlandsholdets Sepp Piontek og Preben Elkjær. Preben Elkjær havde ikke respekt for nogen. Da han som teenager var begyndt i FC Köln og kom til at sætte sig på verdensmester Wolfgang Overaths plads, rådede en medspiller ham til at flytte sig. "Det er Overaths plads," advarede han, og Preben Elkjær svarede frækt tilbage: "Hvem er Overath?"

Der er ingen tvivl om, at Preben Elkjær var en håndfuld for Sepp Piontek, men de fandt ud af at håndtere det. Hvis Preben havde en dårlig dag, og Sepp fandt det nødvendigt at udskifte ham, skulle Preben lige have et praj i forvejen, så han kunne fingere en skade. Det beskyttede hans anseelse og ego. Hvis Anja og Ulrik fandt hinanden, kunne hun få samme betydning for Ulrik og håndboldlandsholdet, som Preben Elkjær havde haft for Sepp Piontek og fodboldlandsholdet.

Trods udtalelserne i pressen var jeg sikker på, at der ikke var sket uoprettelige skader i deres forhold, men det var op til Anja at tage initiativet. Det kom næppe fra Ulrik. Jeg sendte planen til hendes far. Kort efter trak Anja overskrifter igen. Nu ville hun være tysker! Hun var sur over udelukkelsen fra det danske landshold. Hun følte sig berettiget til at spille med på det højeste niveau, og hvis danskerne ikke kunne bruge hende, kunne tyskerne måske? Hun gjorde det godt i den tyske liga, og nu ville hun undersøge mulighederne for at blive tysk statsborger.

Det irriterede mig. Ulrik Wilbek havde som forudsagt trukket i land. Han ville alligevel fortsætte som landstræner, så det var op til Anja selv, om hun ville være med, og sådan et provokerende stunt hjalp ikke. Denne gang skrev jeg til hende i Bremen. Hovedbudskabet var det samme: Du bestemmer selv, om du vil tilbage på landsholdet! Jeg havde også et nyt budskab: Pressen er ikke din ven.

"Anja Andersen-eskapader sælger bestemt aviser, og hvis du ønsker at trække overskrifter, er det let for dig at gøre det, men er det dét, du vil? Du må gøre op med dig selv, hvad du vil: Vil du i avisen, eller vil du tilbage på landsholdet? Om ikke så længe er der landskamp igen, og spørgsmålet er: Skal du være med? Jeg tror stadig, du kan nå det, hvis du gør det rigtige."

Noget tid efter kunne jeg læse i avisen, at Anja havde taget kontakt til holdets anfører. Det var ganske vist ikke længere Vivi Kjærsgaard, men Janne Kolding. Mekanismerne er selvfølgelig de samme, og Anja blev taget til nåde. Hun var med i den næste landskamp, ganske som jeg havde spået.

Den lykkelige afslutning på dramaet gav os alle masser af oplevelser årtiet ud, og for mig var det værdifuldt at få bekræftet, at min bedømmelse af situationen var spot on. Det kunne jeg bygge videre på i mit eget liv.

The Voice

Det følgende år var et gedigent kriseår med LaserDisc-afgiften oven på de øvrige restriktioner. Sidst på året fik jeg lidt luft, da afgiften blev ophævet igen, men så ville Kulturministeriet forbyde frihandel, og jeg måtte til tasterne igen.

Det var også et formål med *Sandheden som våben* at afsløre Johan Schlüters løgne, som ingen havde forholdt sig til endnu, og jeg var stadig overbevist om, at hvis blot sandheden kom frem, ville problemerne nærmest løse sig selv.

Det handlede grundlæggende om ophavsret, dvs. det drejede sig om kunst, og snart kom det til at handle om, hvad kunst egentlig er. Derfra kom det hurtigt til at handle om Kærlighed, for hvor skulle kunsten ellers komme fra? Helt tilbage i oldtidens Grækenland vendte Homer sig mod sin muse for inspiration. Faktisk var han blot et medium for hendes stemme, og jeg oplevede det også selv, som om en mystisk kraft overtog skriveriet. Når jeg vendte tilbage til teksten, var jeg ofte forbløffet. Har jeg virkelig skrevet det? Derfra stammer min definition på kunst som Kærlighedens måde at udtrykke sig på igennem mennesket.

Jeg var i en sådan tilstand af samklang med omverdenen, at det var, som om den svarede på mine henvendelser. Jeg har læst, at det kaldes resonans. Følelsen var stærkest i sidste og niende kapitel, der fik titlen *Kærligheden*. Dermed var jeg nået til vejs ende på et værk, der havde udviklet sig helt anderledes end forventet.

Jeg lå derefter tilfreds og afslappet i min seng, da jeg fik besøg af The Voice. Det var ikke ulig Ray Kinsellas oplevelse i *Field of Dreams*. Stemmen sagde til mig, at jeg ikke var færdig endnu, og at jeg havde misforstået titlen. Til at begynde med var det uklart, hvad jeg manglede og hvad jeg havde misforstået, men stemmen vendte tilbage nat efter nat og spolerede min nattesøvn. Det var så generende, at jeg på et tidspunkt satte mig op i sengen og bad: "Kære Gud, vil du ikke nok lade mig være i fred, så jeg kan få noget søvn?" Det hjalp ikke. Til sidst greb jeg min notesblok og skrev ned, og sådan lærte jeg om Kærlighedens redskaber og våben.

Kærlighedens redskaber og våben

Mennesket er et enestående væsen med en hjerne, der er delt i to. Ved vor fødsel er den første hjernehalvdel fuld, mens den anden hjernehalvdel er tom.

Den første hjernehalvdel er fuld af Kærlighedens redskaber: *Nysgerrighed*, *fantasi* og *virkelyst*. Det er den kreative hjernehalvdel. Den repræsenterer livet og afbildes som et hjerte. Med disse redskaber fremstilles Kærlighedens våben.

Den anden hjernehalvdel er til at begynde med tom. Den kalder vi forstanden, og den fungerer anderledes end hjertet. Her bor ondskaben, der også afbildes som Djævelen. Det er det eneste sted i universet, hvor Djævelen findes.

Kærligheden vil gerne have, at dens redskaber bruges til at fylde forstanden op med sand viden. Derved fortrænges Djævelen, og den kæmper for at undgå dette. Med *løgn*, *censur* og *uforstand* som sine redskaber vil Djævelen forhindre sand viden i at trænge ind, og sådan fremstiller Djævelen sit forfærdelige våben: *Frygt*.

Sandheden - dvs. *viden, indsigt* og *forståelse* - er Kærlighedens våben. Det er det eneste, der kan besejre Djævelen, som er årsag til så meget ondt i verden - lige fra frygten for ideologier, vi ikke forstår eller er uenige i, hvorfor vi opruster og fører krig, til frygten for at indrømme fejl, hvorfor Johan Schlüter-typerne får frit spil. Den lille frygt står også i vejen for lykken, når frygten for at blive afvist betyder, at vi ikke får inviteret drømmepigen ud eller ikke får sagt, hvad vi føler. Djævelen vinder hver gang, vi enten agerer eller holder os tilbage på grund af frygt.

Hvordan omsættes Kærlighedens redskaber til våben? Jeg fik seks grundregler eller leveregler, om man vil. De er til daglig hjælp, men også sværere end som så:

1. Vær dig selv.
2. Vær ærlig.
3. Vær venlig.
4. Vær nysgerrig.
5. Vær flittig.
6. Vær udholdende.

Universets hemmelighed

Kærligheden er selve livet. Kærligheden opfylder universet omkring os og i os, og alt er godt. Livet udfolder sig i forskellige former i et kredsløb, hvor formen dør, nedbrydes og genindtræder i kredsløbet. Kærligheden dør aldrig.

Kærligheden vil mennesket det godt, så den gav os 10 gode bud og Det Gamle Testamente. Mennesket forstod det ikke. Det er nemlig ikke nok at læse skriften på væggen; man skal også forstå, hvad der står, og de skriftkloge forstod det ikke. Kærligheden sendte Jesus som en levende brugsvejledning, men også det gik galt. De skriftkloge blev grebet af frygt og slog ham ihjel.

Siden da har Kærligheden talt til os igennem poeterne, kunstnerne og de vise, men det går tit galt. Mennesket forstår ikke budskabet. Djævelen kommer i vejen, og indhyllet i frygt afviser mennesket budskabet igen og igen.

Det, jeg fik at vide af The Voice, passer udmærket med min kristne opdragelse, der havde fungeret udmærket i mit liv så langt, så jeg valgte at gøre disse billeder og grundregler til min livsfilosofi.

Meningen med livet er kort sagt at sprede glæde. Det vender altid tilbage som en boomerang. Gør en anden person glad, og du vil finde, at vedkommendes smil varmer mere end tusind varmeapparater. For mit arbejde i Laserdisken handler det om at sprede glæde og gode oplevelser i form af filmværker.

Man kan diskutere, om Kærligheden fylder universet eller er i os. Det er ikke afgørende for mig. Ifølge John Denver findes magien i os selv. Han sang (1974):

> Music makes pictures and often tells stories,
> all of it magic, all of it true.
> And all of the pictures and all of the stories,
> all of the magic, the music is you.

Kristendommens betydning for mig

Jeg har gode venner, der erklærer sig som ateister, men de er Jordens kærligste mennesker. Omvendt har jeg mødt erklærede kristne, hvor jeg har svært ved at få øje på Kærligheden. Det er ikke afgørende, hvad man åbent bekender sig til. Det giver absolut ingen mening for mig, at netop én religion skulle være den eneste rigtige, og at alle de andre dermed skulle være forkerte. For mig er der alligevel tale om variationer over et tema, nemlig Kærligheden. "Jeg tror ikke på Gud. Jeg tror på Kærligheden," sagde en af mine venner, og jeg måtte smile for mig selv, mens jeg tænkte: "Duh! Hvad er lige forskellen?"

Jeg tror dog, at livet er lettere, når man har en vejviser. Derfor er jeg glad for, at jeg fik en kristen opdragelse. Jeg havde ikke tænkt så meget over det, før en af mine venner fik en søn og fortalte, at drengen ikke skulle døbes. Han forklarede, at han engang havde været ret langt ude. Han havde været fortvivlet og behøvede Gud, men Gud var der ikke for ham. Nu troede han ikke på Gud.

Hans ord gjorde mig trist, men han fik mig også til at tænke over, hvad jeg selv havde fået ud af kristendommen, og det viste sig at være meget mere positivt. Jeg kunne remse op, at kristendommen for mig blandt andet har været følgende:

Svar på livets store og små spørgsmål.
Den eneste virkningsfulde løsning på uenighed, strid og fjendskab.
Et lys i mørket, et fyrtårn og en vejviser, som altid viser den rette vej.
En uudtømmelig ressource, jeg kan trække på, når jeg er træt.
En sikkerhed for, at jeg aldrig bliver ensom.
En sikkerhed for, at jeg kan glæde mig over livet.
En mening med livet.

Det er herlige, attraktive "ting", så man kan sige, at jeg har taget kristendommen til mig af egoistiske årsager, og jeg opfatter ikke dåben som noget, der er trukket ned over hovedet på mig af mine forældre. Næh, jeg ser på dåben som en gave. Jeg hørte en præst give denne definition på kristendommen:

> Kristendommen er budskabet om, at du, selvom du fortvivler og er grebet af angst og nedtrykthed, i dåben har fået tilsagt Guds kærlighed og på det ord har du frihed til ikke at fortvivle, men at gå ud i livet og glæde dig ved det.

Set i det lys har kristendommen været til stor glæde for mig. Det kan diskuteres, om religion og livsfilosofi er det samme, men for mig er det ikke særligt vigtigt. Som Harry Motor sagde: - Man kan ikke få succes som sælger uden også at have succes som menneske, og derfor er man nødt til at have en livsfilosofi.

Min livsfilosofi udspringer af kristendommen. Jeg fik hjælp af *Field of Dreams* og mødet med The Voice, og så hjalp det enormt at skrive *Sandheden som våben*. Jeg er ikke en flittig gæst i kirken, men jeg tager en sludder med Kærligheden, når jeg står over for en udfordring, hvilket er ganske tit, og bortset fra min ulykkelige periode, hvor jeg ikke kunne få øje på den, har Kærligheden altid hjulpet mig.

Andre livsfilosofier

Der er andre livsfilosofier og ideologier i omløb. Nogle er blevet til som reaktion på en uretfærdig situation, hvor magthaverne har undertrykt befolkningen, som så har gjort oprør og forsøgt at etablere et bedre system. Problemet er bare, at de nye magthavere uvægerligt rammes af magtsyge. Læs eller se f.eks. George Orwells *Animal Farm* (Kammerat Napoleon, bog 1945, film 1954).

I den vestlige verden har kapitalismen vundet: "Greed is good" (*Wall Street*, 1987). Eller som Larry the Liquidator udtrykker sin filosofi via Danny DeVito i *Other People's Money* (Andre folks penge, 1991): "You make as much as you can for as long as you can. Whoever has the most when he dies, wins."

Richard Layard, britisk økonom og politiker, har en anden tilgang til tilværelsen. I bogen *Happiness* (2005) udforsker han det paradoks, at vi i den vestlige verden i en 50 års periode har fordoblet vores økonomiske velstand, uden at vi i løbet af den samme periode er blevet mere lykkelige.

Hans konklusioner på 50 års forskning i lykke (happiness) er, at mennesket er hurtigt til at tilpasse sig en øget velstand, og det er ikke nødvendigvis en god ting. Når den første i parcelhuskvarteret udskifter sin folkevogn med en Jaguar, får han et kortvarigt boost af lykke, men efter kort tid - især hvis de andre i kvarteret også udskifter deres folkevogn med en Jaguar - er han ikke mere lykkelig for Jaguaren, end han før var for folkevognen.

Hans konklusioner baseret på lykkeforskning - og temmelig overbevisende for mig - er, at den konstante jagt på økonomisk vækst faktisk ikke bidrager til at gøre os mennesker mere lykkelige. Vores deltagelse i rotteræset har derimod negative konsekvenser for andre faktorer, der har betydning for vores lykke, f.eks. tiden sammen med familien. Når jordkloden samtidig er så hårdt belastet af menneskets overforbrug af ressourcer, giver jagten på vækst endnu mindre mening.

Instinktet med at samle sammen går sikkert tilbage til urmennesket, da der var risiko for at sulte eller fryse ihjel, men når de basale behov er opfyldt, bidrager velstandsforøgelsen kun en smule til mængden af lykke. Richard Layard kasserer bruttonationalindkomsten målt i kroner og ører som en målestok for et samfunds virkelige velstand. Han foreslår i stedet et lykkeregnskab.

Oversat til lavpraktisk politik bør et lovforslag ikke alene vurderes ud fra dets økonomiske konsekvenser. Det bør også vurderes ud fra væksten af lykke, og hvis den ikke er positiv, bør lovforslaget forkastes. Tænk, hvis det blev til virkelighed! Så ville det næppe blive til noget med en motorvej over Egholm, for den vil gøre en masse mennesker i Aalborg og omegn virkelig kede af det. Ok, det er min egen opfattelse af planerne om at ødelægge denne naturperle i Limfjorden!

Grundlæggende ville det nu ikke være så dumt, hvis vi mennesker lige stopper op og spørger os selv: Hvad vil jeg bruge mit eneste liv her på Jorden til? Vil jeg sprede glæde omkring mig og være lykkelig sammen med dem, jeg holder af, eller vil jeg deltage i Larry the Liquidators spil og dø med en formue på bankkontoen?

Engle

Billedet af den beskyttende engel hænger over min seng sammen med *Fader Vor*, og der har det hængt, siden jeg var 8 år gammel. Da jeg var barn, forestillede jeg mig en usynlig engel, som gik ved siden af mig og passede på mig. Det gav tryghed i situationer, der ellers kunne være vanskelige, f.eks. at gå hjem i mørke. En daglig frygt er noget så banalt som frygten for det ukendte.

Siden har jeg bemærket, at mit liv har været fuld af engle, og de er ganske synlige. Jeg har også selv af og til været en engel, altså Kærlighedens sendebud.

Hr. og fru Theotime var sådanne engle. De reddede mig, da jeg som teenager lidt for uforberedt rejste ud i verden på Interrail og havnede i Paris. Ferien begyndte fint nok. Jeg rejste sammen med en ven, og vi boede som planlagt hos Glenys Harris i Brighton, hvor jeg havde boet under et sprogkursus sommeren forinden. Det var nogle fine uger, hvorefter min ven rejste hjem, og jeg havde en uge for mig selv samt mit Interrailkort. Så hvorfor ikke smutte en tur til Paris?

Jeg havde medbragt et kort over Paris og afmærket et "youth hostel", hvor jeg kunne overnatte billigt, men jeg havde ikke tænkt på at reservere i forvejen, og der var fuldt booket. Jeg blev rådet til at spørge igen om aftenen. Det hændte jo, at folk ikke mødte op. Dagen gik, og om aftenen viste det sig, at der var plads til mig. Jeg skulle bare vise mit rejsekort. Mit rejsekort! Hvad i alverden er det? Det var i hvert fald noget, man skulle have, hvis man ville overnatte dér.

Jeg havde en plan B, men jeg havde ikke rigtigt troet på, at den ville komme i spil. Min søster havde på en ferie mødt en franskmand, Gérard Theotime, og han havde inviteret hende til Paris. Hun havde givet mig adressen og foreslået, at jeg kunne sige hej, hvis jeg var i nabolaget. Nu hankede jeg op min kuffert, en tung, gammeldags kuffert - ikke de nye smarte med hjul - og så travede jeg en lang tur igennem Paris til Theotimes. Jeg fandt deres lejlighed, men ingen svarede, da jeg ringede på. Så vandrede jeg den lange vej tilbage igen i håbet om at tigge mig om lov til at overnatte på vandrehjemmet, men nej, der blev ikke vist nåde.

Mit hoved var tomt for idéer. Lad mig nævne, at tanken om at tage en taxa eller flytte ind på et hotel end ikke strejfede mig. Den slags var ikke en del af min verden. Jeg fandt ikke på andet end at trave en tur mere tilbage til Theotimes i håbet om, at de måske var kommet hjem i mellemtiden. Min arm blev længere og længere af at bære på den tunge kuffert, men jeg nåede igen frem til lejligheden, og igen var der ingen, der svarede, da jeg ringede på dørklokken. Det var ud på natten og buldermørkt. Jeg satte mig på trappen og forsøgte at falde i søvn.

Så åbnedes døren. Theotimes var et ældre ægtepar. De havde været i byen og var kommet hjem igen, men de var allerede gået i seng og havde ikke hørt mig ringe på. Noget fik dem alligevel til at åbne døren, og dér fandt de mig på trappen.

De var fantastisk søde, men som de fleste franskmænd kunne de ikke tale engelsk. Vi måtte klare os med mit gymnasiefranske og smil og fagter. Gérard boede der ikke for tiden, så det kunne have været hans seng, jeg lånte. Jeg havde en dejlig uge, og jeg tror også, at de to fik en god oplevelse ud af det uventede besøg.

Jeg nød at rejse alene helt uden en plan, men til sidst var det tid at vende næsen hjemad, så jeg fandt en banegård med tog, der kørte nordpå. Jeg var i god tid før næste tog mod Hamburg, så jeg satte mig og læste. Jeg var nu ikke mere fordybet i bogen, end jeg bemærkede et optrin i nærheden. En mand gik frem og tilbage og gjorde mærkelige tegn og fagter, og da han opdagede, at jeg betragtede ham, så han på mig og trak opgivende på skuldrene. Jeg gik hen til ham.

På gulvet sad en amerikansk pige og græd fortvivlet. Hun forstod ikke fransk, og franskmanden talte ikke engelsk, så jeg overtog. Hun var på vej tilbage til USA med sin kæreste, men hun havde vist misforstået ham og var taget til banegården for at møde ham. Da han ikke dukkede op, var det gået op for hende, at de skulle have mødtes på en metrostation i Paris. Hun turde heller ikke forlade banegården, for det kunne jo være, han havde regnet det ud og var på vej hertil. Dilemmaet var uoverskueligt for hende, og nu frygtede hun også, at han var vred på hende.

Jeg havde stadig masser af tid, så jeg smuttede af sted for at lede efter ham, og jeg fandt ham uden problemer. Han var nøjagtig, som hun havde beskrevet, og så er det i øvrigt let at se på folk, når de render rundt og leder efter nogen. Vi kørte tilbage til banegården, og han spurgte, hvordan hun havde det. "Not very well," svarede jeg ærligt, hvortil han sagde: "I thought so. She doesn't handle crisis very well," men han så ikke ud til at være vred på hende.

Det troede hun vist heller ikke. Vi var dårligt kommet tilbage på banegården, før hun fik øje på ham og fløj ham i møde. Mere end 40 år efter kan jeg stadig se glædeslyset i hendes øjne for mig, da hun kastede sig om halsen på ham. Af og til kræver det kun lidt at være en engel, og man fortryder det ikke.

Kan engle være sendt af Gud? Der var en interessant lille debat herom mellem Peter Mygind, ateist, og Ida Auken, teolog, i *Mads & Monopolet*. Peter Mygind tror ikke på et efterliv. Når man er død, er det forbi, og han ved det, fordi han har prøvet at være død. Han fortalte, at han havde fået et hjertestop. I få minutter var han ret beset død, og der var ingenting. Han blev vakt til live igen af en læge, der tilfældigvis kom cyklende forbi og så ham falde om. Ida Aukens kommentar var: "Det her bruger du til at fortolke, at der nok ikke er mere mellem himmel og jord. Jeg vil sige: Tænk, at han kom lige dér..."

Ingen kan give et skråsikkert svar. Hvad fik Theotimes til at åbne døren? Hvad fik mig til at blande mig i optrinnet på banegården? Jeg valgte for mange år siden at tro på, at Vorherre - altså Kærligheden - vil sende en engel og redde mig, når det virkelig er nødvendigt, og jeg har efterhånden oplevet det nogle gange.

Jeg ser mig selvfølgelig stadig for, når jeg går over gaden, men pointen er, at vi går glip af meget her i livet, hvis vi lader frygten holde os tilbage. Mit budskab er derfor: Tro på verdens engle og vær selv en engel engang imellem!

Caroline trøjerne på Centre Court

Jeg mærker tit, at Kærligheden er med, når jeg gennemfører en skør idé, og det var den, da jeg arrangerede support til Caroline Wozniacki på Wimbledons Centre Court. Hun slog igennem i 2002 i Aalborg Tennisklub, hvor jeg huserer. ATK lagde baner til danmarksmesterskabet for de unge, og netop fyldt 12 år fightede Caroline alle sine ældre modstandere af banen og vandt titlen i U14. Hun vandt også alles hjerter med sit smil og sin attitude. Som jævnlig gæst til sommerens Wimbledon fulgte jeg Caroline dér, når chancen bød sig. Billedet ovenfor er fra hendes debut i 2004 blot 13 år gammel. Hun vandt Wimbledon som junior i 2006.

Det var Niels Oles idé, inspireret af den estiske tennisspiller Kaia Kanepis fans. Under French Open i 2008 sad vi på Court Suzanne Langlen og bemærkede fire gutter i hvide t-shirts med store blå bogstaver: K-A-I-A. Det så godt ud, og Niels Ole sagde: - Vi skal bare være otte, så kan vi gøre det samme for Caroline!

I 2006 havde jeg arrangeret en tur til Wimbledon for ATK's medlemmer. Det var gået så godt, at jeg havde arrangeret en tur til i 2008. Vi var otte personer, der iklædt de rigtige trøjer kunne danne support for Caroline til Wimbledon. Der var kun få uger til, men det lykkedes mig at skaffe trøjerne, og min søster syede i huj og hast bogstaverne på, og så smuttede vi til Wimbledon.

Wimbledon er et af verdens mest eftertragtede sportsarrangementer, men det styres af en usædvanlig fairness. Billetter til de tre største showcourts sælges via offentlig lodtrækning, hvor alle kan deltage. Sandsynligheden for at vinde retten til at købe et par billetter et vilkårligt sted på en vilkårlig bane på en vilkårlig dag er kun 10 %, men man kan også stille sig i kø på dagen og få adgang til anlægget og dets ikke færre end 15 frie baner, og også det er en oplevelse for livet.

Allerede i 2008 var Caroline så højt rangeret, at hun slap for at møde seedede spillere i de to første runder, men hun var endnu ukendt uden for Danmark, så det var ventet, at hun skulle spille på en af de små, frie baner. Altså mødte vi bare op tidligt om morgenen og kaprede i løbet af dagen otte pladser på anden række bag spillernes stole. Når vi lavede bølge, lyste C-A-R-O-L-I-N-E næsten op og kunne ses på lang afstand. Caroline vandt første kamp, så vi lavede samme show igen. Efter sejr nr. 2 stod Caroline derefter til at møde verdensstjernen Jelena Jankovic.

Vi havde håbet på to kampe, og det havde vi fået. Det var blevet torsdag, og folk begyndte så småt at rejse hjem, bare ikke jeg. Jeg havde været så heldig at vinde i lodtrækningen, og jeg havde to billetter til Centre Court lørdag. Vi talte om mit held, da der blev sagt: - Tænk, hvis Caroline skal møde Jankovic på Centre Court! Vil det ikke være fantastisk, hvis du kan vise trøjerne dér?

To var desværre gået for at nå flyet til Aalborg, så idéen så ud til at være skudt ned allerede, da en ven fortalte, at hans kæreste var på vej fra Aalborg. Sikke et sammentræf. Mobiltelefonerne glødede, og det lykkedes at arrangere udveksling via lufthavnskontoret, og samme aften var trøjerne tilbage i London igen. Pyhha! Ved morgenbordet fredag ville jeg samle de øvrige trøjer ind, da to af vennerne afslog. Jeg troede først, det var en spøg, men de mente det, og de gav sig ikke. Jeg var lamslået. Det var mine trøjer. Eller var det? Jeg havde bare delt dem ud uden rigtigt at afklare ejerskabet. Frustreret gik jeg op på mit værelse.

Dér fik jeg besøg af The Voice igen: - Hey, tag det ikke så tungt. Det er dine venner. Det er ikke værd at tage et skænderi med dem. Du finder på noget andet. Jeg skal nok hjælpe dig. Tro mig, det skal nok ende godt.

Jeg havde alligevel ikke tænkt mig at tage til Wimbledon den dag, så jeg gav mig selv den opgave at fremtrylle to nye trøjer med de manglende bogstaver. Jeg startede med at spørge Brigitte i receptionen. Hun fortalte, at deres altmuligmand John havde været skrædder i Ungarn, hvor han kom fra. Hvis jeg skaffede stof og trøjer, kunne hun spørge ham om hjælp. Hun fortalte, hvor jeg kunne købe stof, og så tog jeg på indkøbstur på Oxford Street for at finde stof og røde t-shirts.

Det viste sig at være noget sværere end forudset, for selvom Oxford Street er proppet med butikker med t-shirts, har de alle mulige motiver på. Ingen havde en ren rød t-shirt. Da jeg havde taget hele turen fra Tottenham Court Road til Marple Arch, begyndte jeg at se det håbløse i opgaven. Havde Kærligheden forladt mig? Jeg prøvede et sidste forsøg i noget, der lignede en sportsbutik, og i hjørnet så jeg en trappe, der ligesom kaldte på mig. Den førte ned til en kælder med arbejdstøj. Det havde jeg ikke tænkt på, men det var præcis, hvad jeg havde brug for, og der var røde t-shirts i matchende farver. Som en uventet bonus faldt jeg i snak med en sød ekspedient fra Australien, så alt i alt var det en opløftende eftermiddag.

Tilbage på hotellet gav jeg trøjerne og stoffet til Brigitte. Lørdag morgen kom John til mig med trøjerne. Han ville blot have £5 for arbejdet, og han havde gjort sig rigtig umage. Jeg stak ham £10, og han lyste op i et stort smil, og fra den dag gav ham mig altid VIP-service ved morgenbordet.

Ingen vidste, hvor Caroline skulle spille mod Jankovic. Planen lægges aftenen før. Heldigvis var Jankovic så stor en stjerne, at hun trak Centre Court, og det var endda første kamp denne midt-lørdag med The Royal Box fyldt med celebrities. Alle omkring os var mødt frem, og alle var villige til at hylde Caroline, selvom nogle af dem hviskede til mig, at de holdt med Jankovic. Vores pladser? Helt nede foran, bag spillernes stole og lige i deres synsfelt. Aldrig før havde jeg haft så fine pladser. Blandt de 14.979 pladser på Centre Court kunne jeg ikke have fået bedre.

Kærlighedens talerør

Filmatiseringen af *Amadeus* (1984) er en fantastisk beskrivelse af Kærlighedens måde at arbejde på. Historien er fortalt af hofkomponisten Salieri, hvis inderligste ønske er at tjene Vorherre ved at fremstille vidunderlig musik i hans navn, men Vorherre vælger at tale igennem den utiltalende og umodne Mozart.

Den misundelige Salieris magtkamp mod den talentfulde, men afmægtige og fattige Mozart er fantastisk underholdning, og filmen er propfuld af rent ud sagt guddommelig musik. Mens historien næppe er historisk korrekt, så tror jeg på, at det er sådan, Gud kommunikerer til mennesket. Man skal have stenhjerte for ikke at blive berørt af *Ah Tutti Contenti* fra *Figaros Bryllup*, selvom man ikke forstår et ord, og i filmen får man god vejledning af Salieri.

I mit liv er Kærligheden generelt meget nærværende. Det er bare at åbne hjertet og tage imod. Kærligheden stikker snuden frem alle vegne, så det er bare at få øje på den. Indrømmet, det er ikke altid, jeg bliver ramt. Hjerter taler til hjerter, og man kan ikke altid regne med, at forstanden forstår det.

Når Harry Motor skulle vurdere et kunstværk, så han på det i lang tid, og på et tidspunkt begyndte det at tale til ham. Hvis det ikke skete, var det ikke rigtig kunst, mente han. Jeg vil ikke udtale mig helt så kategorisk. Jeg har også besøgt Tate Modern, Londons gamle kraftværk, der nu er fuld af moderne kunst, og det har ikke talt til mig endnu. Det er ok. Sådan er vi forskellige. Kærligheden giver ikke op uden videre. Den finder hele tiden nye måder at udtrykke sig på.

Jeg foretrækker film, musik og litteratur. Det lyder måske banalt, men når jeg og fire tusind andre mennesker i Skovdalen i Aalborg synger med på Lars Lilholts *Kald det kærlighed* for 117. gang, opstår der en slags magi.

Siden jeg brugte mine konfirmationspenge til at købe en pladespiller, har jeg kunnet tanke energi ved at lytte til min favoritmusik med mine gamle Sennheiser hovedtelefoner. Smukke musikvideoer kan have samme effekt, når billedet fylder hele væggen, mens rummet fyldes af musik. Da jeg fik råd til det, begyndte jeg at gå til musikfestivaler. Det er fantastisk. Her udsættes jeg også for musik, jeg ikke anede eksisterede, og live musik er endnu mere nærværende. Det er som at have en direkte linje til Vorherre, og jeg fyldes af energi, glæde og inspiration.

denskjultekorruption.dk/video83
Amadeus: Ah Tutti Contenti

denskjultekorruption.dk/video84
Paul Simon: The Sound of Silence

Jeg er så heldig, at jeg på et tidligt tidspunkt fik en indføring i klassisk musik. En tryllefløjte efter Mozarts syngespil var mit største ønske, allerede før jeg startede i skolen. Jeg gik i musikalsk legestue, hvor jeg lærte at spille blokfløjte, sådan da. Jeg husker i hvert fald, at jeg udsatte den stakkels mælkemand - det var dengang, der blev bragt mælk ud - for min version af *Sur, sur, sur, lille bi omkring*.

Da min barndoms største materielle ønske, en kassettebåndoptager, omsider gik i opfyldelse, gik jeg til min fætter for vejledning, og han udsatte mig for Elton John og Paul Simon, som jeg har haft et særligt forhold til lige siden. Alligevel er det ikke ren nostalgi, der får mig til at nævne *The Sound of Silence* som en af de mest betydningsfulde sange i musikhistorien. Den er lige så aktuel, som den var i 1964, da den 22-årige Paul Simon åbnede sit hjerte og gav plads til Kærligheden. Jeg ser Folketinget for mit indre blik: "People talking without speaking, people hearing without listening," og ingen tør bryde stilheden. Men Kærligheden pibler trods alt stadig frem overalt "on subway walls and tenement halls".

Jeg har en umådelig beundring for verdens kunstnere, der åbner deres hjerter, giver plads til Kærligheden og beriger vores liv. Jeg kan også godt lide de danske festivaler, men min favorit er C2C (Country-to-Country) i London. Det er årets højdepunkt. Dels er musikken af meget høj kvalitet, dels spilles netop den musik sjældent i Danmark. Lad mig prøve at åbne nogle øjne med et par eksempler.

Jeg har allerede nævnt Tenille Townes, pigen fra Alberta, Canada, der skulle have åbnet C2C den 13. marts 2020. Jeg lyttede selvfølgelig til Mette Frederiksen et par dage forinden og lovede vennerne at gå i isolation bagefter. Jeg kendte ikke hovednavnene i 2016, Kacey Musgraves og Miranda Lambert, så jeg sprang over det år og fortrød bittert, da jeg senere stiftede bekendtskab med deres musik. Det skulle ikke ske igen, så der stod jeg i O2 arenaen i 2020, da alt blev aflyst få timer før startskuddet. Set i bagspejlet var aflysningen vist fornuftig nok.

Når C2C genopstår i foråret 2022 er Tenille Townes tilbage på festivalen, og minsandten om ikke Miranda Lambert igen er et af hovednavnene. Og jeg vil stå på tredje række og se dem dybt i øjnene. Jeg har enorm respekt for en pige som Miranda Lambert, Texas, der blot bevæbnet med sin guitar formåede at fylde en arena med sin smerte, efter at hendes mand havde forladt hende. Så trist, og dog så smukt! Tin Man? Det er ham, der ønsker sig et hjerte i *Troldmanden fra Oz*.

denskjultekorruption.dk/video85
Tenille Townes: Jersey on the Wall

denskjultekorruption.dk/video86
Miranda Lambert: Tin Man

Miracle on 34th Street: Kærlighed eller ligegyldighed?

Jeg tror på, at ægte og værdifuld kunst skabes, når Kærligheden planter en idé i et menneske, som derefter slet ikke kan lade være med at gøre alt for at føre idéen ud i livet. Hvis opgaven er så stor, at han ikke magter den alene, slår kunstneren sig sammen med ligesindede, som vil hjælpe ham. Sådan blev verden beriget med værker som f.eks. *A Few Good Men* og *Field of Dreams*.

En af mine absolutte favoritfilm startede som en idé, der blev plantet i hjertet på forfatteren Valentine Davies, da han op til julen 1944 stod i menneskemylderet i et stormagasin i Los Angeles og funderede over, hvor kommercialiseret julen er blevet. Han skrev en historie om dette, gav den til sin ven, manuskriptforfatteren George Seaton, som derefter satte alt ind på at lave den bedst mulige film for det beskedne beløb, han fik tildelt af sin skeptiske boss, Darryl F. Zanuck. Han tog ansvaret som instruktør og var også villig til at lægge sine egne penge i projektet. Jeg taler om *Miracle on 34th Street* (Miraklet på Manhattan, 1947).

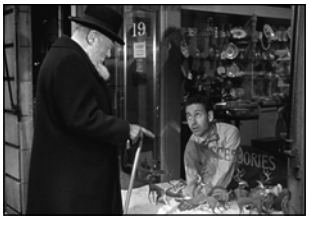
Takket være især George Seaton blev verden beriget med et af filmhistoriens mest inspirerende værker, vinder af tre Oscars (bedste historie, bedste manuskript og bedste skuespil) samt en nominering til årets bedste film. Filmen er udvalgt af Library of Congress for dens kulturelle, historiske og æstetiske betydning og har i årtier også været en af verdens mest elskede film. Den blev vist hvert år til jul på amerikansk tv - i hvert fald indtil 1994, hvor katastrofen indtraf.

Min fortælling er relevant af to årsager: Filmen er elsket, fordi den er morsom, hjertevarm, rørende og spændende, og så er den en fremragende beskrivelse af det moderne samfunds møde med Kærligheden. I stedet for at tage uforbeholdent imod Kærligheden spærrer vi den inde på en sindssygeanstalt! Og filmen formår oven i købet at gøre godt og grundigt grin med retssystemet.

Den anden årsag er den katastrofale genindspilning, et skoleeksempel på, hvor galt det kan gå, når skabelsen af kunst overlades til producenterne, der med deres algoritmer og marketingsundersøgelser ikke er tæt på at forstå, hvad kunst er.

Miracle on 34th Street var i mange år en pengemaskine for filmselskabet 20th Century Fox, men filmen er i sort/hvid, og det moderne publikum vil have farver. Selskabet gik til John Hughes, manden bag *Home Alone* (Alene hjemme, 1990), og han tog indholdet ud af historien, men tilføjede strygere, gospelkor og forloren julestemning samt den falden-på-halen humor, vi kender fra *Home Alone*.

Jeg vil gennemgå de to film og uddybende forklare, hvorfor 1994-versionen er så mislykket og kvalmende, at den kan karakteriseres som sundhedsskadelig!

Gennemgang af 1947-udgaven

Begge film handler om en mand, der kalder sig Kris Kringle og giver sig ud for at være Julemanden. Begge film omhandler en retssag, hvor Julemandens eksistens er et tema, og de centrale personer omkring Kris Kringle er de samme, men trods denne fælles ramme er der tale om to grundlæggende forskellige film.

Den første film foregår i et 100 % realistisk univers. Der er ingen beviser for, at den godmodige og begavede mand - overbevisende spillet af Edmund Gwenn i en Oscar-belønnet præstation - virkelig er Julemanden. Han fører sig "bare" selvsikkert frem og tager sågar for givet, at folk ved, hvem han er. I allerførste scene forstyrrer han en dekoratør, der er ved at stille rensdyr op i vinduet: "You've got Cupid where Blixen should be," forklarer han hjælpsomt den måbende mand og tilføjer så: "Still, I don't suppose anybody would notice except myself."

Historien begynder under stormagasinet Macy's store juleparade, arrangeret af den kompetente Doris Walker (Maureen O'Hara). Hendes datter Susan (spillet af Hollywoods bedste barnestjerne, 8-årige Natalie Wood) ser paraden sammen med naboen, advokaten Fred Gailey (John Payne), der har et godt øje til Doris og er i ledtog med Susan om at blive inviteret med til thanksgiving-middag.

Den altid hjælpsomme Kris Kringle bemærker, at den julemand, som Doris har hyret, har svært ved at håndtere kanen og pisken. Han prøver at hjælpe ham, men opdager, at manden er plørefuld. Han giver ham et møgfald: "You're a disgrace to the tradition of Christmas. I refuse to have you malign me in this fashion."

Doris hyrer Kris Kringle som Macy's julemand. Susan er kvik og velbegavet, men har fødderne lidt for solidt plantet på jorden. Doris' drømme blev knust, da hun fik Susan og manden gik fra hende, og nu "overbeskytter" hun Susan med en fornuftsbetonet opdragelse, der hverken omfatter eventyr, børnelege eller en tro på Julemanden. Og Susan ved udmærket, at julemanden er en mand, mor har hyret. Fred og Kris prøver at få Susan til at åbne sig, men Doris stritter imod.

Kris spreder glæde overalt omkring sig, og da en kunde besværer sig over, at stormagasinet ikke har den ting, hendes dreng ønsker sig, anviser Kris en butik, hvor hun kan købe den. Det nummer laver han igen og igen. Han har fået besked på at prakke overskudsvarer på børn, der ikke ved, hvad de ønsker sig, men han sender tværtimod kunderne til konkurrenterne, hvis de har et bedre tilbud.

Legetøjsafdelingens chef er målløs og skal lige til at fyre ham, da det uventet strømmer ind med positive reaktioner fra kunderne, som belønner ærligheden og den ægte julestemning ved at lægge endnu flere af deres indkøb i stormagasinet.

Mr. Macy, topchefen, er begejstret og sætter Kris' idé i system i alle afdelinger: "We'll be known as the helpful store, the friendly store, the store with a heart, the store that places public service ahead of profits. And, consequently, we'll make more profits than ever before."

Fantastisk strategi! Macy's salg brager i vejret, og konkurrenten, Gimbels, ser måbende til og er nødt til at følge trop. Snart konkurrerer de om at være den mest godgørende, og det lykkes Kris at få de to hidtil uforsonlige konkurrenter til at give hinanden hånden og splejse om et røntgenapparat i gave til et hospital.

Susan ser betaget til, når Kris taler med børnene. Hun begynder at tro en lille smule, og det vil Doris overhovedet ikke høre tale om. Hun kalder Kris ind på sit kontor, så han kan forklare Susan, at han ikke rigtigt er Julemanden.

- She's a little confused. Would you please tell her that you're not really Santa Claus? That there actually is no such person?

- Well, I'm sorry to disagree with you, Mrs. Walker, but not only is there such a person, here I am to prove it!

Doris tror, at Kris er sindssyg. Hun vil afskedige ham for ikke at få problemer, men hun er også blevet glad for ham og drøfter med en kollega, hvad de kan gøre.

- He's insane, I tell you!

- Maybe he's only a little crazy, like painters or composers - or some of those men in Washington.

Løsningen er at lade Kris mentalundersøge, og det accepterer han gladeligt. Det har han prøvet så tit, at han nærmest kan spørgsmålene udenad. Han sendes til Macy's psykiater, Mr. Sawyer (Porter Hall), og her gennemskuer Kris hurtigt, at Mr. Sawyer er et ukvalificeret nervøst vrag. Senere opdager Kris, at Mr. Sawyer er i færd med at give den unge pedel, Alfred, et skyldkompleks, alene fordi denne elsker at spille julemand, idet han holder af at se glæden i børnenes øjne.

Kris bliver så vred, at han opsøger Mr. Sawyer igen, skælder ham huden fuld, truer med at tage en alvorlig snak med Mr. Macy og giver ham til sidst et gok med stokken. Mr. Sawyer gribes af panik og udnytter situationen til at diagnosticere Kris som sindssyg. Han anbefaler indlæggelse og narrer Kris ind i en bil, der fører ham til anstalten. I et hævngerrigt øjeblik lader han Kris tro, at Doris var med til at planlægge bagholdsangrebet.

For Kris er dette et bittert nederlag, for han var så småt begyndt at fatte håb for menneskeheden, som i kommercialiseringen af julen havde mistet troen på ham. Han havde udvalgt Susan og Doris som testpersoner, og han havde fejlet.

Da Fred opdager, hvad der er sket, opsøger han Kris på anstalten. I skuffelse over Doris har Kris med vilje ikke bestået mentalundersøgelsen. Han har ikke længere lyst til at være ude i det "normale" samfund. I første omgang er det ikke nok for ham, at Fred forklarer, at Doris ikke vidste noget og at situationen også er svær for hende. Hun har jo ikke troet på noget i årevis, siger han til Kris.

Jeg gengiver det meste af samtalen mellem Fred og Kris for at understrege, at den centrale motivation er tro og tillid. Kris forklarer med sin herlige logik:

- It's not just Doris. There's Mr. Sawyer. He's contemptible, dishonest, selfish, deceitful, vicious. Yet he's out there, and I'm in here. He's called normal, and I'm not. Well, if that's normal, I don't want it.

- But Kris, you can't just think of yourself. What happens to you matters to a lot of other people. People like me who believe in what you stand for, and people like Susie who's just beginning to. You can't quit. You can't let them down!

- No, I suppose I shouldn't. You're right. I ought to be ashamed of myself. Even if we can't win, we can go down swinging. Let's get out of here.

- Now, wait a minute, you're forgetting you flunked your examination!

- You'll get me out of here. You'll think of something.

- It's not going to be easy...

- Oh, it will be for you. I believe you're the greatest lawyer since Darrow. You can't let me down. I believe in you!

Dommer Henry Harper (Gene Lockhart) skal med et skævt smil til at underskrive indlæggelsespapirerne for manden, der påstår, han er Julemanden, da Fred møder frem og protesterer. Det fremtvinger en høring. Fred går til pressen, og angrebet på den rare julemand, der startede "good will"-kampagnen trækker overskrifter, der er Ekstra Bladet værdigt i opfindsomhed.

Dommeren står over for et snarligt valg, men ser ikke noget problem i sagen. Det gør til gengæld hans kampagnemanager Charles Halloran (William Frawley). Han beder indtrængende sin ven om at overlade sagen til en anden dommer:

- This Kringle case is dynamite. Let some judge handle it that isn't coming up for re-election. I'm telling you: Get off this case. You're a regular Pontius Pilate the minute you start.

- Oh, I don't believe it. I'm an honest man. Nobody is going to hold it against me for doing my duty as I see it.

Men allerede samme aften har alle børnene valgt side til fordel for Kris i så høj grad, at dommerens egne børnebørn giver ham et fnys i stedet for et godnatknus.

Den sidste tredjedel af filmen er et regulært retssalsdrama, der kan måle sig med *A Few Good Men* i menneskeforståelse, intelligens og spænding, og oven i det er det ustyrligt morsomt.

Retssagen starter med, at anklageren, Thomas Mara (Jerome Cowan), afhører Kris. Da vi befinder os i en realistisk verden, hvor menneskerettighederne gælder, instruerer dommeren først Kris om, at han ikke behøver svare på spørgsmål, han ikke vil svare på, ja, han behøver ikke lade sig afhøre overhovedet. Men Kris er som altid hjælpsom og har intet at skjule. Det bliver alligevel en kort afhøring.

- What is your name?
- Kris Kringle.
- Where do you live?
- That's what this hearing will decide, svarer Kris.
- Very sound answer, Mr. Kringle, bemærker dommeren.
- Do you believe that you are Santa Claus?
- Yes, of course.
- The State rests, your Honor.

Dommeren undrer sig over, at Fred stadig agter at fremføre et forsvar. For ham er der ikke forskel på at tro, at man er Santa Claus og at man er sindssyg, så Fred må forklare yderligere. Ja, det er ligesom at indrømme at have købt film i udlandet. Det høres, som om man har krænket FDV's rettigheder, men i modsætning til mig får Fred lejlighed til at uddybe.

- That's the entire case against him. All the complicated tests and reports boil down to this: Mr. Kringle is insane because he believes himself to be Santa Claus.
- An entirely logical and reasonable assumption, I'm afraid, siger dommeren.
- It would be if the clerk or Mr. Mara or I believe that we were Santa Claus.
- Anyone who thinks he's Santa Claus is not sane, afbryder anklageren.
- Not necessarily, fortsætter Fred og vender sig mod dommeren: - You believe yourself to be judge Harper. Yet, no one questions your sanity because you *are* judge Harper.
- I know all about myself, young man. Mr. Kringle is the subject of this case.
- Yes, your Honor, and if he is the person he believes himself to be - just as you are - then he's just as sane.
- Granted, but he isn't, fastslår dommeren med næsten dansk fordomsfuldhed.
- Oh, but he is, your Honor. I intend to prove that Mr. Kringle is Santa Claus!
- He's crazy too, udbryder anklageren, mens fotograferne kaster sig over Kris.

Fred er en af de sjældne modige forsvarsadvokater, som tør sætte sin karriere på spil for en tilsyneladende håbløs sag. Advokatfirmaet Haislip, hvor Fred er ansat, truer med at fyre ham, hvis han ikke dropper sagen. Han dropper i stedet sit job, og det falder ikke i god jord hos Doris. Det udvikler sig til et regulært skænderi, der også berører filmens centrale tema. Doris begynder:

- You're not serious about this?

- I can't let Kris down. He needs me. And all the rest of us need him.

- You got to be realistic and face facts. You can't just throw your career away because of a sentimental whim.

- But I'm not throwing my career away.

- If Haislip feels that way so will all the other lawfirms in town.

- I'm sure they will. Then I'll open my own office.

- And what kind of cases will you get?

- Probably a lot of people like Kris that are being pushed around. I promise you, if you believe in me and have faith in me... You don't have any faith in me, do you?

- It's not a question of faith. It's just common sense.

- Faith is believing in things when common sense tells you not to. Don't you see. It's not just Kris that's on trial. It's everything he stands for. It's kindness and joy and love and all the other intangibles.

- Oh, Fred. You're talking like a child. You're living in a realistic world. And those lovely intangibles of yours are attractive but not worth very much. You don't get ahead that way.

- That all depends on what you call getting ahead. Evidently you and I have different definitions.

- These last few days we talked about some wonderful plans. Then you go on an idealistic binge. You give up your job, you throw away all your security and then you expect me to be happy about it?

- Yes, I guess I expected too much. Look, Doris, some day you're gonna find that your way of facing this realistic world just doesn't work. And when you do, don't overlook those lovely intangibles. You'll discover they are the only things that are worthwhile.

Også anklageren har ballade på hjemmefronten. Hustruen bebrejder ham, at han forfølger den rare, gamle mand. Han ærgrer sig over sagen, men han gør jo bare sin pligt. Det er kompetente læger, som mener, at Kris er farlig for samfundet.

Så begynder forsvaret, og Fred indkalder sit første vidne, Mr. Macy. Fred spørger til Kris Kringles karakter, men anklageren bryder ind og går lige til sagen: "You are under oath. Do you really believe that this man is Santa Claus?"

Igen illustreres en gennemgående pointe i filmen. Folk er ikke decideret onde. De konfronteres med uventede dilemmaer, de ikke kan overskue følgerne af. Det får dem til at agere, som de gør. Mr. Sawyer var ikke ude efter Kris, før Kris blev en trussel, da han fandt ud af, at Mr. Sawyer er uduelig som psykiater.

Og nu stilles Mr. Macy i et lige så vanskeligt menneskeligt dilemma. Kan han indrømme for hele verden, at hans julemand er en svindler? Han ved det ret beset ikke, og da han ikke vil udstilles i aviserne som en bedrager, bekræfter han.

Anklageren er ved at gå ud af sit gode skind. Enhver ved jo, at Santa Claus ikke findes. Fred spørger udfordrende, om han kan bevise det, men han hopper ikke på limpinden. Han beder derimod om rettens afgørelse af, om Santa Claus i det hele taget findes, så de kan få en ende på det pjat. Dommerens ven Charlie signalerer til dommeren, og de to drøfter spørgsmålet. Vennen advarer mod en afgørelse om, at Santa Claus ikke findes. Til at begynde med forstår dommeren det ikke:

- But Charlie, listen to reason. I'm a responsible judge. I've taken an oath. How can I seriously rule that there is a Santa Claus?

- All right, you go back and tell them that the New York State Supreme Court rules there's no Santa Claus. It's all over the papers. The kids read it, and they do not hang up their stockings. Now, what happens to all the toys that are supposed to be in those stockings? Nobody buys them. The toy manufacturers are gonna like that. So they have to lay off a lot of their employees - union employees. Now, you got the C.I.O. and the A.F. of L. against you. They're gonna adore you for it and they're gonna say it with votes. Oh, and the department stores are gonna love you too. And the Christmas card makers. And the candy companies. Oh, Henry, you're gonna be an awful popular fella. And what about the Salvation Army? Why, they've got a Santa Claus on every corner, and they take in a fortune. But you go ahead, Henry. You do it your way!

Dommer Harper er ikke dum. Han skyder elegant spørgsmålet til hjørne.

- The question of Santa Claus seems to be largely a matter of opinion. Many people firmly believe in him. Others do not. The tradition of American justice demands a broad and unprejudiced view of such a controversial matter. This court, therefore, intends to keep an open mind. We shall hear evidence on either side.

- He's crazy too! udbryder den vantro anklager en gang til.

Bevisbyrden ligger hos Fred, og han indkalder ufortrødent sit første vidne.

- Will Thomas Mara please take the stand?
- Who? Me? udbryder anklageren overrasket.
- Thomas Mara, Jr.

Anklagerens egen søn bliver derefter udspurgt om sin tro på Julemanden, og den er der ingen tvivl om. Han er heller ikke i tvivl om, hvem Julemanden er, da han peger på Kris Kringle.

- Tell me Tommy, why are you so sure there's a Santa Claus?
- Because my daddy told me so, didn't you, Daddy?
- And you believe your daddy, don't you, Tommy?
- Sure, my daddy wouldn't tell me anything that wasn't so, would you, Daddy?

Efter denne ødelæggende vidneforklaring går anklageren med til, at Julemanden eksisterer, men det betyder ikke, at han er lige netop Kris Kringle: - I request that Mr. Gailey now submit authoritative proof that Mr. Kringle is the one and only Santa Claus.

Det kan Fred ikke på stående fod, så sagen udsættes til næste eftermiddag. Al sympatien ligger hos Kris, og om aftenen prøver Doris at forklare Susan, hvad det hele går ud på, og at al balladen skyldes, at Kris påstår, at han er Santa Claus.

- I got a feeling that he is Santa Claus, mother.
- Some people don't believe that.
- But he's so kind and nice and jolly. He's not like anyone else. He *must* be Santa.
- Perhaps you're right, Susie.
- Is Mr. Kringle sad now, mother?
- I'm afraid he is. I'm sure he misses you.
- Then I'm going to write him a letter right now to cheer him up.

Susan skriver et brev til Kris og forsikrer ham, at hun tror på ham. Doris tilføjer, at hun også tror på ham. Hun adresserer brevet til Kris Kringle, New York County Court House.

Brevet når frem til New Yorks travle postsorteringsanlæg, hvor en postarbejder undrer sig over adressen. Chefen forklarer, at Julemanden netop nu er anklaget og stillet for New Yorks højesteret, og postarbejderen får da en idé til, hvordan de kan komme af med de mange breve til Julemanden, som bare fylder op.

- Hey Lou, it'd be kind of nice to get rid of them, wouldn't it, huh?

I retten har Kris fået brevet fra Susan (og Doris), og han kan ikke blive mere glad. Fred er derimod nedtrykt, for han har ikke fundet en udvej i retssagen. Da får han en henvendelse fra en postarbejder, og de forlader retssalen et øjeblik.

Anklageren venter triumferende, da Fred vender tilbage. Det er juleaftensdag, og han vil gerne tidligt hjem. Han bliver derfor dybt frustreret, da Fred begynder på en lang oplæsning af diverse fakta om postvæsenet, "an official agency of the United States Government." Han nævner pligten til at levere brevene til de rigtige modtagere og roser dets succes. Anklageren tiltræder utålmodigt de pæne ord:

- We are very happy to concede Mr. Gailey's claims.

- For the record, Mr. Mara?

- For the record. Anything to get on with this case.

- Then, your Honor, I want to introduce these pieces of evidence. I have here three letters. They are addressed simply: "Santa Claus." No other address whatsoever. Yet these letters have just now been delivered to Mr. Kringle by bona fide employees of the Post Office. I offer them as positive proof...

- Three letters, your Honor, are hardly positive proof.

- I have further exhibits, your Honor, but I hesitate to produce them.

- Produce them, Mr. Gailey, put them here on my desk, insisterer dommeren.

Der er ikke et øje tørt, da Fred vinker til postbudet, og en hel parade af postbude med en sæk i hånden og en sæk over skulderen strømmer ind i retssalen. Som beordret af dommeren bliver sækkene med tusindvis af breve tømt ud over bordet. Da det til sidst lykkes dommeren at grave sig ud af brevbunken, deklarerer han:

- Since the U.S. Government declares this man to be Santa Claus, this court will not dispute it. Case dismissed.

Med retssagen vel overstået vender folk hjem til deres juletræer. Kris' lægeven glæder sig over sit nye røntgenapparat, men Susan er dybt skuffet. Hun havde sagt til Kris, at hun ønsker sig et lille hus at bo i, men det har hun ikke fået.

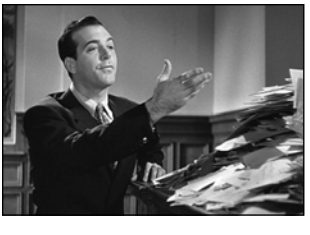
- You couldn't get it, because you're not Santa Claus, that's why. You're just a nice old man with whiskers like my mother said. I shouldn't have believed you.

Doris trøster: - I was wrong when I told you that, Susie. You must believe in Mr. Kringle and keep right on doing it. You must have faith in him.

- But he didn't get me the... That doesn't make sense, Mommy?

- Faith is believing in things when common sense tells you not to. I mean, just because things don't turn out the way you want them to the first time, you still got to believe in people. I found that out...

George Seaton har taget et svært emne, tro - en tro på noget, en tro på nogen - og lavet en forståelig og underholdende film med et klart budskab. Der er en linje fra Santa Claus over Sankt Nikolaus til ham, vi fejrer juleaften, Jesus Kristus, som var Kærligheden i menneskeskikkelse.

denskjultekorruption.dk/video87

Miracle on 34th Street (trailer)

Der er lavet mange film om Jesu genkomst, og alle er vist enige om, at Jesus vil få sin sag for, hvis han vender tilbage på Jorden for at frelse verden, men uden på nogen måde at gøre *Miracle on 34th Street* til en religiøs film lykkes det for George Seaton at sprede det evigtgyldige budskab om tro, tillid og kærlighed, og det er vel stadig det, verden har brug for?

Et fantastisk element ved filmen er, at ingen er rigtig ond eller korrupt. Alligevel kommer der en utrolig afgørelse ud af retssagen. Det burde ikke kunne ske, men forskellige valg, først og fremmest truffet på baggrund af almindelige menneskers selvopholdelsesdrift, når på logisk måde frem til det vanvittige resultat. Og set fra min stol forklarer det glimrende, hvordan Johan Schlüter kunne opdele det indre marked og samle al magt i Danmark hos FDV. Samme mekanismer!

Når jeg ser Mr. Sawyer, så ser jeg Dorete Bager for mig. Hun har ingen grund til at hade mig. Hun er kun efter mig, fordi jeg opdagede Niels Bo Jørgensens fejl og hun ikke gjorde det, og alle hendes kolleger er udelukkende efter mig, fordi der ikke er noget alternativ til at indrømme, at retssystemet har fejlet.

For George Seaton var det vigtigt, at filmen foregår i et velkendt og realistisk univers. Paraden er således filmet under Macy's virkelige parade i 1946 med de krav, der stilles til planlægningen, når det ikke er muligt at tage én eneste scene om. Macy's var faktisk konkurrent til Gimbels, og begge lod sig bruge i filmen på den betingelse, at de måtte godkende den endelige film. En kæmpe chance at tage for George Seaton, der skulle ændre meget, hvis det ikke lykkedes. Han fik endda lov til at filme i Macy's, så selv julemylderet er autentisk.

Filmen var færdig i maj, men Zanuck ville ikke vente til jul, så Fox lavede en særlig trailer, der undgår at afsløre, at det er en julefilm! Til gengæld blev filmen så stor en succes, at den stadig spillede i biografen, da det endelig blev jul.

Og tag det helt roligt! Kris sørger for, at Susan får sit ønske opfyldt til sidst.

Gennemgang af 1994-udgaven

Mens George Seaton lavede en film for voksne, som også børn vil have glæde af på grund af juletemaet, den spændende historie og et barn i hovedrollen, har John Hughes produceret en børnefilm, der intet indeholder for et voksent og intelligent publikum, og som foregår i et univers, der ikke engang er tro mod sig selv.

Alt drejer sig om at fremkalde et tomt grin eller et kunstigt gys. Der er tale om et fantasiunivers. Det fastslås, at Kris Kringle er Julemanden i en verden, der også har plads til hans venner, Tandfeen og Påskeharen. Kris er ikke en mand, der tror, han er Julemanden, nej, han ér faktisk Julemanden. Han fremstiller julegaverne på sit usynlige værksted på Nordpolen og deler dem selv ud. Det lader sig gøre, fordi han kan få tiden til at gå langsommere. Jo, han kender anklagerens hjem fra forrige år, hvor han fik en revne i bukserne af tv-antennen på taget, da han delte gaver ud. I modsætning til den gamle Kris er han derimod dum som en dør og gør sig selv til grin flere gange i retssagen, som han er tydeligt nervøs over.

Selvom det er hævet over enhver tvivl, at Kris virkelig er Julemanden, vil han ikke rigtigt kendes ved det. Han introduceres for os på den måde, at en lille dreng synes, han ligner Julemanden så meget, at han vil have sin bedstefar til at spørge, om det er tilfældet. Den gamle Kris ville bekræfte dette som en naturlig ting, men her griner Kris forlegent sammen med bedstefaderen af det absurde spørgsmål. Derefter hvisker han til drengen, at det er rigtigt nok! Drengen, der sekunder før var overbevist om, at Kris er Julemanden, udstøder ikke desto mindre et gisp af overraskelse, da hans antagelse bekræftes. Hvor logisk er den reaktion lige?

Humoren er af den fladpandede slags. Begge film starter med den store parade, og Kris afslører, at julemandserstatningen er fuld, hvorefter han selv får jobbet, men dér ender lighederne. Den nye Kris Kringle er så aggressiv, at en politimand med magt må forhindre ham i at banke den fulde julemand. Han føler sig ikke engang personligt ramt. Rollen er ikke et symbol på "ham", men på "noget".

Intet forsøg på at fremkalde et grin hos de mindste forsømmes, f.eks. skal det forestille at være morsomt, at den fulde julemand skræmmer børnene ved at vise en halvbar rumpe, fordi hans bukser er for små. Det følges af et grin mere, da han taber bukserne. Klimaks er et spektakulært styrt med kanen og alle pakkerne, der havner oven i hovedet på ham. I et realistisk univers ville manden være død, men denne fulderik får ikke en skramme og griner bare drukkent af hele optrinnet.

De tre andre hovedpersoner er stort set de samme. Susan er stadig Susan Walker. Hun spilles af 7-årige Mara Wilson med store dådyrøjne. Doris er blevet til Dorey (Elizabeth Perkins), mens advokatnaboen har fået navnet Bryan Bedford (Dylan McDermott). Kris Kringle spilles af Richard Attenborough.

Virkelighedens Macy's ville ikke være med denne gang, så stormagasinet er blevet til fiktive Cole's, der har økonomiske problemer. Konkurrenten, Shopper's Express, ejes af den onde Mr. Landbergh. Vi ved, han er ond, fordi han spilles af Hollywoods favoritskurk, Joss Ackland, der ikke taler, men snerrer, og han er altid halvvejs gemt i skygge. Han er entydigt ond, og han vil overtage Cole's.

Vi har at gøre med et tegneserieunivers af endimensionelle figurer, men uden klare personligheder. Nej, de skifter, som vinden blæser. Bryan insisterer f.eks. på at bede bordbøn, selvom han ikke tror på noget. Det er bare en tradition for ham, og den ellers så snusfornuftige og jordbundne Dorey deltager uden videre.

Susan er skiftevis et barn med dårlig samvittighed, fordi hun gerne vil tro på Julemanden, men ikke må for sin mor, og en voksen i barneforklædning. Hun kan sagtens drøfte Cole's økonomiske problemer med Bryan, hvor den gamle Susan mere passende drøfter *Jack og bønnestagen*. Hun må være det eneste 7-årige barn på kloden, der kan finde på at sige nej tak til en slikkepind med bemærkningen: "I'm trying to limit my intake of sugar."

Rammerne er således de samme, men indholdet er skiftet helt ud. Der er ingen psykiater med i filmen, selvom han er central for handlingen i den første film. Her er der tale om, at den onde Landbergh hyrer den fyrede og hævngerrige julemand til at provokere Kris til at miste besindelsen. Kris skal nemlig af vejen, fordi hans arbejde som Santa Claus gør det sværere for Landbergh at overtage Cole's.

Cole's håndlangere sørger for avisomtale af "overfaldet", og Kris arresteres for vold. I den forbindelse bliver han mentalundersøgt og dumper. Bryan spørger ham om årsagen, og han svarer: "I disgraced myself." Han mener ikke, at børnene kan se op til ham længere, men han skifter mening. Anklagen for vold droppes uden videre, så tilbage er kun problemet med den fejlede mentalundersøgelse.

I modsætning til den første film er det ikke afgørende, om Kris er Santa Claus. Han går stille med dørene om det - i modsætning til Kris fra 1947. Det bliver først et emne, da han bliver spurgt om det i retten, men Bryan får bemærkelsesværdigt vendt bevisbyrden, så det bliver anklagerens opgave at bevise, at der ikke findes nogen Santa Claus, og det kommer retssagen så til at handle om.

Også dommeren skifter fuldstændig karakter. I begyndelsen er han korrupt. Han lover anklageren at underskrive indlæggelsespapirerne, hvis Landbergh vil yde et kontant bidrag til hans kommende valgkampagne. Anklageren lægger ikke engang skjul på, at Landbergh står bag ønsket om at få Kris af vejen.

John Hughes kopierer scener og replikskifter fra den gamle film, men uden at forstå den gamle films sammenhæng og intelligens. F.eks. bliver en dreng også i denne film indkaldt som vidne. Han peger på Kris, og så fortsætter samtalen:

- What's his name?
- Santa Claus!
- Are you sure, he's Santa Claus?
- Yep!
- How can you be sure?
- Because he looks like Santa Claus.
- Any other reasons?
- Uhm, he's very nice and he works at Cole's and he's got elves.

Hvad er lige pointen med den ordveksling? Så skal anklageren bevise, at der ikke findes en Santa Claus. Han udspørger en militærmand, en oberst, med indgående kendskab til Nordpolen, og han har aldrig set Julemandens værksted, selvom der angiveligt fremstilles 1,7 milliarder stykker legetøj i området hvert år.

En ophidset Kris afbryder med en forklaring om, at hans værksted er usynligt, og han forstår ikke, at folk griner ad ham. Anklageren fører et rensdyr ind i retten og beder Kris om at få det til at flyve, og Kris forklarer, som alle ved, at rensdyr kun flyver juleaften. Igen forbløffes han over, at folk ler. Det er niveauet i filmen. Det skal f.eks. også være morsomt, at Susan rækker tunge ad anklageren.

Bryans forsvar består af en tale, der utvivlsomt er designet til at være rørende, men i min verden skyder han ved siden af: - If this court finds that Mr. Kringle is not who he says he is, that there is no Santa Claus, then I would ask the court to judge which is worse: A lie that draws a smile... or a truth that draws a tear?

Det er tydeligt, at Bryan ikke selv tror på Mr. Kringle. Han er en løgn, men en løgn, der er bedre end sandheden!? Den før korrupte dommer har skiftet mening. Nu fortæller han Bryan, at han gerne vil frifinde Kris, men han kan ikke: - A man who believes himself to be someone he isn't is by definition disturbed.

For Bryan er det slet ikke relevant: - He isn't dangerous! He isn't a threat!

Mærkværdigvis sidder Kris Kringle og nikker, mens Bryan kalder ham en løgn. Han ved jo med sikkerhed, at han er Julemanden, men er alligevel ok med at blive kaldt for en løgn! For et intelligent menneske giver det ikke mening.

Så kommer den store finale, den overraskende frifindelse. Dommeren skal til at dømme Kris, da Susan vandrer hele vejen igennem retssalen op til dommeren og giver ham et julekort og en dollarseddel. Dommeren kigger på pengesedlen og smider så sine egne notater ud. Filmens højdepunkt er dommerens tale:

- Upon inspection of the article you'll see the words "In God We Trust". We're not here to prove that God exists but we are here to prove that a being just as invisible and yet just as present ... exists. The federal government puts its trust in God. If the governent of the United States can issue its currency bearing a declaration of trust in God without demanding physical evidence of the existence or the non-existence of a greater being, then the state of New York can accept and acknowledge that Santa Claus does exist - and he exists in the person of Kris Kringle.

Som retssalsdrama er det en mærkværdig slutning i og med, at dommen er helt uden sammenhæng med bevisførelsen. Har filmen et budskab? Det synes i så fald at være, at det er lige så ulogisk og dumt at tro på Gud som at tro på Julemanden og - i forlængelse heraf - hans venner, Tandfeen og Påskeharen.

Det kan også være, at filmen ikke har noget budskab overhovedet, og at John Hughes bare har sat en masse scener sammen for at levere julestemning og jokes. Har Elie Wiesel ret i, at ligegyldighed er det modsatte af kærlighed (side 443), er de to film hinandens modsætninger. Denne film er i hvert fald ligegyldig. Filmen er instrueret af Les Mayfield, men jeg tror helt ærligt ikke, at han havde ret meget at skulle have sagt. Han havde i hvert fald et dårligt udgangspunkt.

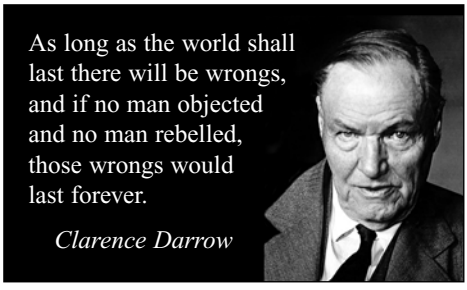
Ok, der findes masser af dårlige og ligegyldige film. Hvorfor så en katastrofe? Fordi den har skubbet en kærlig, givende og inspirerende film af pinden. Folk tror, de ser den samme film - bare i farver. Det er over 20 år siden, at 1947-udgaven var i dansk distribution (og kun på DVD). I USA findes fantastiske Blu-ray udgaver med dokumentarprogrammer og et kommentarlydspor af Maureen O'Hare, men de er forbudt i Danmark - i ytringsfrihedens land! Laserdisken risikerer bødestraf, hvis de amerikanske udgaver af filmen sælges i butikken, no kidding!

Det svarer til, at Folketinget forbyder et sundt og nærende måltid mad blot for at servere et halvt kilogram vingummibamser! Der er intet sundt og nærende her. Så ja, 1994-udgaven kan nærmest karakteriseres som sundhedsskadelig.

Et meningsfyldt liv

Hvem er så denne advokat Darrow, som Kris sammenligner Fred med? Ja, han er en legende i amerikansk retshistorie som en førende stemme for borgerlige frihedsrettigheder, der som bekendt er under hårdt pres i Danmark på grund af politikernes manglende interesse.

For at vende tilbage til kapitlets indledende spørgsmål er svaret, at der er kampe, nogen er nødt til at tage. Det er som om, Kærligheden allerede i foråret 1984 under besøget på AC Radio gav mig opgaven at være et alternativ til FDV. Fra min side var det ikke planlagt. Jeg var midt i uddannelsen til civilingeniør, men efter mødet med Ole Wernberg kunne jeg ikke lade være. Jeg var som besat af en indre kraft, og rundt omkring stod englene klar til at række mig en hjælpende hånd.

Jeg køber naturligvis ikke Larry the Liquidators livsfilosofi. Jeg tror derimod, at livet er en gudgiven gave, og det er Vorherres mening, at vi skal glæde os over det. Vi er skabt til at være lykkelige, men hvordan bliver vi det? Harry Motor har været lidt inde på det, eller man kan lytte til Helen Keller: "True happiness is not attained through self-gratification, but through fidelity to a worthy purpose."

Helen Keller, født 1880, var et enestående menneske. Halvandet år gammel fik hun skarlagensfeber og blev både blind og døv. Sikke en oplevelse for et lille barn! Forældrene anede ikke, hvad de skulle stille op med deres frustrerede datter, da hun mødte en engel i Annie Sullivan, for hvem det lykkedes at kommunikere med hende. Baseret på Helen Kellers senere selvbiografi er dette kapitel af hendes liv fortalt i filmen *The Miracle Worker* (Helen Kellers triumf, 1962).

Trods det næsten umulige udgangspunkt lærte hun at læse og skrive, og hun fuldførte college. Hun skrev 14 bøger og hundredvis af taler. Som 75-årig rejste hun rundt i verden for at hjælpe krigsofre, især blinde. I 1964 modtog hun "The Presidential Medal of Freedom", en af de største civile hædersbevisninger. Hun er storleverandør af uforglemmelige citater: "When one door of happiness closes, another opens; but often we look so long at the closed door that we do not see the one which has been opened for us." og "The best and most beautiful things in life cannot be seen or even touched. They must be felt with the heart."

Helen Keller var fortaler for en anden vigtig egenskab: Taknemlighed. Det er svært at være lykkelig uden også at være taknemlig. Bordbøn har på den måde en praktisk betydning, da den husker os på at være taknemlige. Livet er jo fantastisk. "Alternativet er der ikke meget ved," som Harry Motor plejede at tilføje.

Jeg abonnerer også på den livsfilosofi, der går ud på, at der er en sammenhæng mellem et lykkeligt liv og et meningsfuldt liv. Johan Schlüter har på en måde gjort mit liv meningsfuldt. Tilsyneladende er jeg kun en One Man Army, men hvordan skulle det kunne gå galt med Kærligheden og en hær af engle ved min side?

Kærlighedens styrke

Lige efter EU-Domstolens dom i 1998 var jeg skuffet, og jeg forstod det ikke. Jeg havde gjort alt rigtigt og skrevet en fantastisk bog undervejs, men få læste den, og dommerne viste sig at være alt andet end vise. Jeg tog spørgsmålet op med Vorherre, og jeg fik en forklaring lig den, Susan fik af Kris: Du skal ikke miste troen, bare fordi du ikke får alt, hvad du beder om.

Læren om redskaber og våben har trods alt givet mig enorm styrke undervejs, og jeg valgte at tro på den. Det er årtier siden, og Laserdisken er her endnu. Johan Schlüter har derimod mistet alt og endda fået en dom på fire års fængsel.

Det har virket for mig. Frygten er Djævelens våben. Når det var skræmmende at møde til domsforhandling i landsretten, hvor menuen stod på bøllebank, bad jeg lige *Fader Vor*, og så følte jeg, at jeg havde 10.000 engle med mig ind i retssalen. Jeg var forberedt på modstand fra dommernes side, og det skræmte mig ikke.

Her kan man sagtens stille spørgsmålet, om jeg virkelig fik hjælp af Kærligheden, eller det bare var min fantasi? Jeg ved det ikke, men gør det noget? Jeg har valgt at tro på Kærligheden. Tiden må vise, hvor langt det rækker. Man kommer længst med en positiv attitude under alle omstændigheder. Hvem har hørt en guldvinder forklare: "Jeg har ikke trænet ret meget, og jeg troede slet ikke, jeg kunne vinde." Nej, de siger alle sammen, at de arbejder hårdt, og de tror på det.

Jeg ved ikke, hvad der kommer ud af dette åbne brev. Formålet er selvklart at få Ursula von der Leyen og Margrethe Vestager til at sætte tingene på plads, som de bør gøre. Det er der ganske vist ikke mange i min omgangskreds, som tror på, men måske kommer der noget godt ud af det alligevel. Vi får se.

Det er heller ikke afgørende for min lykke, om Mette Langborg og Chr. Bache kommer i fængsel, selvom de hører til dér, fordi de står bag det største svigt, der er muligt i offentlig tjeneste. De har misbrugt deres betroede stilling til at hjælpe de værste økonomiske forbrydere med at udplyndre Danmarks befolkning. Der er ikke tale om småpserier, men om organiseret kriminalitet for mange milliarder. Sammenlignet med Johan Schlüter og Peter Schønning ligner udbytteskandalens bagmænd små lommetyve på Hjallerup Marked.

Hvornår ville du give op, hvis det handlede om dine børn? Jeg elsker film som *Miracle on 34th Street*, og monopolerne har kidnappet dem! Kunsten vil jo ud til befolkningen, men den er holdt tilbage af grådige og samvittighedsløse slyngler. Jeg hører dens gråd hver aften. Hvis dine børn blev holdt indespærret, og du hørte deres gråd, og politiet rystede på hovedet af dig, hvor længe ville du så kæmpe? Du siger vel ikke: "Ingen gider røre en finger for mine børn, så jeg opgiver også."

denskjultekorruption.dk/video88

Neil deGrasse Tyson: Science in USA

denskjultekorruption.dk/video89

Most Shocking Second a Day

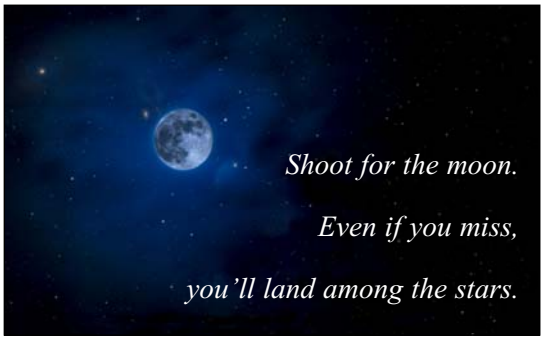
En verden af lave

Det kan være nedslående at iagttage verden i dag. Jeg troede, bunden var nået, da George Bush startede krigen mod terrorisme. Man kan altså ikke bombe folk til at holde af én! Når prisen er så mange uskyldige ofre, bliver resultatet uvægerligt endnu flere hadefulde mennesker. George Bush var flittig kirkegænger, men man kan forestille sig, hvordan det var gået, hvis han lige havde rådført sig med Jesus, inden han bombede Bagdad! Ville Jesus klappe i hænderne af den fantastiske idé, eller ville han mon fortælle en lignelse med en anden løsning?

Det er ikke religionerne, der er årsag til verdenshistoriens forfærdelige krige. De kan være startet af grådige og magtbegærlige mennesker, men tit er de startet af uvidende og frygtsomme mennesker, som med mere indsigt og forståelse ville have fundet en anden løsning. Desværre er det lettere at sælge en dårlig idé til en opskræmt befolkning, hvis den kan sælges som Guds vilje.

George Bush blev dog overgået af Donald Trump, som er den verdensleder, der mest tydeligt har benyttet løgnen som redskab. Med ham startede en organiseret mistillid til videnskaben og de faktiske forhold. Mange er fulgt i samme spor og dyrker misinformation og løgn. Det omfatter næsten alle verdens store spørgsmål: forurening, overforbrug af Jordens ressourcer, klimaforandringer og årsagerne til, at millioner er på flugt verden over. New York Times bragte i 2020 overskriften: "At Least 37 Million People Have Been Displaced by America's War on Terror." Tankevækkende! Kan vi ikke nå længere med viden, indsigt og forståelse?

Vi må sætte vores lid til den næste generation, der er efterladt med den tunge byrde at rydde op efter den nuværende generations fejltagelser.

Kampen mod misinformation er altid værd at kæmpe. I værste fald må vi sige som Kris Kringle: "Even if we can't win, we can go down swinging."

92. Fortsættelse følger...

Vi er nået til vejs ende med *Den skjulte korruption*. Det betyder ikke, at historien slutter her. Nej, herfra er spørgsmålet, om de nuværende politikere ligesom forgængerne vil sidde med hænderne i skødet og fortsat lade embedsmændene regere. Det vil jeg undersøge og følge op på i min næste bog, *Sund fornuft - og andre fortællinger*.

"Jeg vil redde EU!"

Ja, det var mit erklærede mål med projektet, da jeg startede for otte og et halvt år siden, men det har været nedslående at gennemgå sagerne igen. Tilsyneladende er ingen - og slet ikke Kommissionens embedsmænd - interesseret i at få EU til at fungere. Jo mere, jeg har undersøgt baggrunden for EU's frihandelsforbud, jo større forståelse har jeg fået for mine Brexit-venners skepsis over for EU.

Tag f.eks. Kommissionens indlæg til EU-Domstolen i retssagen om frihandel. Det er løgn og manipulation fra ende til anden med det formål at bevare status quo, dvs. en kontrolleret verdenshandel styret af generalimportørerne i hver stat for sig. Det udelukker, at de enkelte butikker kan købe varerne på verdensmarkedet, som de kunne tidligere, og det er til ubodelig skade for EU's borgere.

Indlægget foregiver, at Kommissionen "opdagede", at medlemsstaterne havde forskellige regler på området. Derfor var det nødvendigt at harmonisere, og valget faldt på regional konsumption. Nej, regional konsumption blev til i kølvandet på låne/leje-direktivet via et uheldigt valg af ord, og derefter blev det presset ned over hovedet på medlemsstaterne (kapitel 33). Det blev gennemført i Silhouette-sagen på baggrund af en løgn om, at det var den eneste mulige løsning (side 490).

22. For det første må det afvises, at der er tale om en vilkårlig ændring af Kommissionens "politik". Uagtet at dette ikke i sig selv kan begrunde ugyldighed, så finder Kommissionen det relevant at påpege, at det ikke kan betragtes som vilkårligt "kursskifte", at bestemmelsen blev foreslået og indført med henblik på at forbyde medlemsstaterne at bibeholde (eller indføre) international konsumption. Som nævnt ovenfor fremgår formålet tydeligt af forarbejderne. Hertil kommer, at Kommissionen allerede i Grønbog om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder i informationssamfundet gjorde rede for retsstillingen og stillede følgende spørgsmål:

    "Bør der indføres en regel, der udelukker international konsumption for indehavere af ophavsrettigheder, på samme måde som foreskrevet i artikel 9, stk. 2, i direktiv 92/100/EØF om "udlejning"?"

23. Kommissionen kunne konkludere, at der var forskellige regler i medlemsstaterne for så vidt angik spørgsmålet om konsumption af spredningsretten. Dette resulterede i den foreslåede harmonisering.

Fra Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen, 18. marts 2005

Tre legitime grunde til Brexit

Indlægget ser umiddelbart tilforladeligt ud, og det er normalt sådan, det foregår. Der opstår et behov for fælles regler, hvorefter Kommissionen foreslår en løsning og giver en begrundelse. Så debatterer politikerne det og stemmer om det.

Kommissionen har bare aldrig stillet det spørgsmål, den stiller i afsnit 22. Der står også, at formålet tydeligt fremgår af forarbejderne. Det ser også tilforladeligt ud, men læser man i forarbejderne, som er forslaget til låne/leje-direktivet, finder man blot et behov for at forhindre spredning af piratkopier - ikke et behov for at afskaffe frihandel (side 447). Parlamentets repræsentanter fortsatte i samme spor i afsnit 18 i deres indlæg med påstanden: "Der var gode grunde til at foretrække fællesskabskonsumption," men de nævnte pudsigt nok ikke en eneste!

Aldrig - og jeg mener virkelig *aldrig* - har Kommissionen begrundet, hvorfor regional konsumption skulle være bedre end international konsumption, og *aldrig* har politikerne eller offentligheden haft lejlighed til at drøfte spørgsmålet.

Jeg kan nævne tre legitime årsager til, at mange briter er kritiske over for EU:

1. EU etablerede ikke et indre marked med adgang for britiske virksomheder.
2. Anonyme embedsmænd afskaffede på udemokratisk vis briternes frihandel.
3. Indførelsen af regional konsumption opdelte det indre marked yderligere.

Der var en tid før Den Europæiske Union. Da måtte Tesco købe alle mulige varer - også billige varer - på verdensmarkedet til glæde for de britiske forbrugere, men det blev ændret af EU-Domstolen uden at involvere én eneste politiker (side 492). EU-Domstolen er en torn i øjet på mange fans af demokrati og frihandel.

Trods den tilsyneladende gennemførelse af det indre marked - og via låne/leje-direktivet specifikt for udlejningsprodukter - fik hverken Lightning Distribution, Home Entertainment Export eller Pioneer LDCE adgang til udlejningsmarkedet i Danmark i alle de år, hvor forbrugerne foretrak at leje videofilm. Dette lukrative marked annekterede FDV, og utroligt nok valgte både Kommissionen og danske dommere at støtte FDV. Løfterne om et effektivt indre marked blev ikke indfriet for disse tre britiske virksomheder.

Regional konsumption blev angiveligt valgt, fordi det skulle være den eneste løsning, der beskytter det indre markeds funktion, men i Danmark førte det til det stik modsatte, nemlig et system med generalimportører, der kontrollerer importen til Danmark. På grund af kravene til dokumentation er det endda direkte risikabelt at handle på tværs af EU's indre grænser, hvilket Coop, Harald Nyborg og Lidl - og også det britiske selskab MSK Traders Ltd. - fik at mærke (side 536).

Formålet med Kommissionens og de andre EU-institutioners skriftlige indlæg var at foregive, at regional konsumption er et politisk valg, og at ulemperne slet ikke findes i virkeligheden. Måske troede dommerne på det, men for mig gav det stof til eftertanke, at Polen som den eneste deltager forholdt sig til problemstillingen (side 610). Nu står Polen selv for skud for sin indsats for et mere demokratisk EU.

Polen i vælten

Forud for EU-topmødet i Bruxelles den 21.-22. oktober 2021 var Polen i vælten, fordi Polen havde udfordret EU-Domstolens kompetence til både Parlamentets og Kommissionens enorme mishag. Jeg er med på det hold, der finder det genialt, at EU's medlemmer har overdraget visse beføjelser til den overstatslige institution EU-Domstolen, for en domstolsafgørelse er bedre end krig, og EU-Domstolens afgørelser må nødvendigvis have forrang (side 52).

Kodeordene i konflikten er "visse beføjelser". Også i Danmark har der været debat om overdragelsen af suverænitet, og igen og igen har vi fået at vide, at der er tale om afgrænsede områder, hvor det er til gavn for Danmark. De fire danske forbehold er også en illustration af, at man kan stå udenfor på nogle områder og stadig være en del af Fællesskabet på andre områder.

Kritikerne bebrejder Polen, at det udfordrer EU-Domstolens suverænitet, men de forholder sig ikke til kritikken af, at EU-Domstolen ikke kun træffer afgørelser inden for EU-traktatens rammer, men at den egenhændigt udvider disse rammer og træffer afgørelser, som derfor kan være både uforudsigelige og udemokratiske.

Det er sådan set ikke nogen ny debat. Artiklen i *Ræson* fra 2009 handler om det samme (side 670), og set ud fra mit demokratiske synspunkt er regeringsledernes og parlamentsmedlemmernes reaktion en smule hyklerisk.

Sverige kæmpede en ensom kamp i Silhouette-sagen (side 487). Sverige mente ikke, at de med medlemskabet af EU havde sagt nej til resten af verden, men det mente EU-Domstolen, og hvem kunne have forudset det?

Polen overtog den demokratiske fakkel i Laserdisken-sagen, da det pointerede, at Fællesskabet kun handler i det omfang, det er nødvendigt for at nå de mål, der er fastsat i traktaten. Polen er tillige medlem af OECD, men stod i retssagen alene over for EU's institutioner, hvis repræsentanter blankt afviste at tage hensyn til frihandelsbestemmelserne i OECD (side 612). Rådets repræsentanter mente, at de kan gøre, som det passer dem.

Polens protestaktion mod EU-Domstolen kan sagtens være berettiget, men det er Polens åbenhjertige metode, der synes at være problemet. Polen har nemlig via sin forfatningsdomstol sagt fra over for EU-Domstolens voksende kompetence.

Den danske metode

Her overfor har vi den danske metode. I Danmark vil vi gerne fremstå som dukse, så vi siger det ikke højt, når vi vender EU-Domstolen ryggen. Men hvem tror på, at embedsmændene ikke, allerede da ambi blev indført, var klar over, at loven var i strid med EU-reglerne, og hvem tror på, at dommerne ikke med fuldt overlæg så bort fra EU-traktatens forelæggelsespligt for i stedet at tage sagen i egen hånd og afvise de tusindvis af krav om tilbagebetaling (kapitel 51)?

Danske dommere ved selvfølgelig godt, at de ikke selv må fortolke EU-retten, men de gør det alligevel, fordi loyaliteten over for vennerne i netværket er størst.

Kommissionens hykleri?

denskjultekorruption.dk/video90

Ursula von der Leyen, 19. oktober 2021

5 ud af de 11 klager til Kommissionen vedrører forelæggelsespligten, dvs. der er normalt tale om krænkelser i to trin. Først vælger dommerne at hjælpe deres venner ved at tillade en opdeling af det indre marked eller andre overtrædelser af EU-retten. Derefter giver de sig selv kompetence til at gøre det, og på den måde underminerer de EU-Domstolens suverænitet - bare i det skjulte.

Kommissionen er formelt EU-traktatens vogter, men set med mine øjne er det en ulv, der vogter får. Kommissionen har ikke blot vendt det blinde øje til FDV's forbrydelser, men aktivt hjulpet til i de to retssager, jeg var involveret i. Jeg lagde derfor særligt mærke til kommissionsformand Ursula von der Leyens reaktion på den polske udfordring. Her er den del af talen, som blev gengivet på TV2 News:

> "When joining the European Union the Polish people put their trust in the European Union. They expected the European Union to defend their rights. And rightly so. The Commission is the guardian of the Treaty. It is my Commission's duty to protect the rights of the EU citizens wherever they live in our Union. Honourable members. We can not and will not allow our common values to be put at risk. The Commission will act."

Det troede jeg på, da jeg indledte mit samarbejde med Lightning om LaserDisc-systemet. Jeg var spændt på folkeafstemningen i 1986, og først bagefter turde jeg lade samarbejdet inkludere udlejning. Jeg satte netop min lid til Kommissionen, hvis FDV skulle finde på at blande sig. Det viste sig at være en gigantisk fejl, for hvor var Kommissionen, da jeg henledte opmærksomheden på FDV's forfølgelse af Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek? Hvor var den, da jeg senere selv blev forfulgt? Jeg kunne ikke engang få et møde med Kommissionen. Jeg fik kun dette tvivlsomme råd: "Der er visse ting, man må affinde sig med."

Da det virkelig kom til stykket, dvs. under de to retssager ved EU-Domstolen, var Kommissionen helt på FDV's side og deltog aktivt i vildledningsmanøvrene, der kørte de to sager af sporet.

Ursula von der Leyen og Margrethe Vestager lyder overbevisende, når de holder deres tv-taler, men hvis de er ærlige, må der eksistere to forskellige versioner af Kommission.

Den første er de politikere, der skal "sælge" EU-projektet til borgerne, og som udtaler sig på tv. Den anden er de embedsmænd, som i praksis arbejder sammen med Johan Schlüter-typerne og i virkeligheden underminerer EU-samarbejdet. Og det har de gjort i en sådan grad, at briterne ikke gider være med længere.

En engelsk version af *Den skjulte korruption*?

En håndfuld testlæsere har læst denne bog, og de tvivler på, at Margrethe Vestager vil læse den. Jeg vil lade tvivlen komme Margrethe Vestager til gode og ikke give op på forhånd, men sammen med mine britiske venner er jeg nu alligevel ved at undersøge muligheden for at udgive en engelsk version, evt. en kombination med *Sund fornuft - og andre fortællinger*, der vil behandle reaktionerne på bogen.

Noget tyder på, at der er større chance for at få en debat i gang i Storbritannien, hvor de ikke er bange for en mere nuanceret debat om Brexit end Bertel Haarders sludder i *Go' Morgen Danmark* (side 666). Jeg vil også gerne støtte Polens kritik af EU-Domstolen og dens katastrofale afgørelser på områder, hvor den ikke burde blande sig. Jeg ser tre muligheder. De fleste tror desværre mest på mulighed nr. 3:

1. Kommissionen lægger sig fladt ned og undskylder - og retter fejlene.
2. Kommissionen prøver at bortforklare eller tale udenom.
3. Kommissionen gør intet i håb om, at kritikken dør ud af sig selv.

Dummere end politiet tillader?

Dommene mod Britta Nielsens børn viser, at man ikke bare kan lukke øjnene og tage imod. Nogle gange er det strafbart at være for naiv og dum. Får man en aften i byen et godt tilbud på en ny fladskærm, har man pligt til at tænke sig om.

Jeg kan ikke lade være med at lege med tanken om, at politikere burde kunne stilles til ansvar for at være for naive og dumme. Jeg ved godt, det er utænkeligt, men hvor dumt var det ikke at tro på, at det efter 16 års medlemskab af EF skulle være forbudt at videresælge en lovligt udgivet videofilm, der var købt i en anden medlemsstat? Ole Andersen fandt det så latterligt, at han ikke kunne vente med at fortælle mig om episoden med den tåbelige videoudlejer (side 77).

Adskillige politikere har i årenes løb ærligt indrømmet, at deres kendskab til EU-retten er mangelfuldt, men burde det ikke være næsten kriminelt i 1989 at tro på noget så skørt, selvom det kom fra Johan Schlüter og Kulturministeriet? Og at fastholde troen *efter* at det var afsløret, at det var nødvendigt med en særlov om udlejning for at kunne fortsætte forfølgelsen af Erik Viuff Christiansen?

Historien om infosoc-direktivet er ikke meget bedre. Hvordan kunne de tro, at regional konsumption var resultatet af en tabt politisk debat i år 2000 (kapitel 40) efter debatten om låne/leje-direktivet i 1994-1995 (kapitel 34 og 35)?

Hvorfor spurgte ingen sig selv: Hvordan mon det lykkedes for et flertal i EU at afskaffe frihandel, uden at jeg har hørt en lyd om det? Hvorfor anfægtede ingen Kulturministeriets påstand om, at jeg - der var inviteret med til ekspertmødet - skal blande mig uden om ophavsretslovens fortolkning? (side 660)

Tilsyneladende er vigtige love blevet til, fordi folketingsmedlemmerne var for dumme til at tage stilling, så de sagde: "Ælle-bælle... jeg tror på... Johan Schlüter... J. Nørup-Nielsen... Peter Schønning..." og gav dem *carte blanche* til at indføre de vanvittige love, som har kostet danske forbrugere milliarder af kroner.

"Am I alone in this? Or will someone else stand beside me?"

Hvad mener de demokratisk valgte politikere om spredningsretten? Skal det være et middel for den internationale industri til at kontrollere EU's handel med resten af verden, eller skal det være et middel til at bekæmpe piratkopier?

Hvad med at få en politisk debat om dette? Kan det virkelig passe, at jeg er den eneste, der finder det forkert, at sådanne afgørelser træffes af Johan Schlüter-typer via løgn og manipulation? Jeg tror, det bliver svært at finde politikere, som åbent bakker op om EU's frihandelsforbud, men hvorfor ikke finde ud af det? Lad dem komme frem af deres skjul og kæmpe ærligt for deres sag.

Hvorfor siger frihandelsforkæmperne intet? Hvorfor lade lobbyisterne træffe så skæbnesvangre beslutninger? Det er selve demokratiets fundament, der står på spil. Jeg spørger de folketingsmedlemmer, som ønskede en rigsretssag mod Inger Støjberg: Er det kun i forbindelse med udlændingepolitikken, at der er behov for at signalere, at Folketinget står vagt om retsstaten? (side 1089)

Folketingets 179 medlemmer og de 14 danske medlemmer af Parlamentet har modtaget *Den skjulte korruption.* De har i hvert fald adgang til at blive klogere. Alene ved at læse introduktionshæftet vil de få et billede af, hvad det handler om, og spørgsmålet rejser sig derefter: Vil de bare lade stå til?

Jeg kan ikke lade være med at sige som Gina i *The Girl in the Café* (side 1102): "What were you thinking? You knew what to do to stop it happening and you did not do those things. Shame on you."

Min utvetydige opfordring til Folketinget er at vælge den anden løsning: "Be great, instead of being ashamed. It can't be impossible. It must be possible..."

Jeg tror ikke, at sandheden kan skjules i det uendelige. Selv Galilei fik oprejsning til sidst, og en dag vil det blive klart, at det var en fejl af Folketinget at vende det døve øre til, da jeg i 1989 advarede kulturministeren og Kulturudvalget om, at indførelsen af § 23, stk. 3, ville styrke FDV's kontrol over udlejningsmarkedet. Det vil også blive klart, at jeg samme år orienterede en uinteresseret Kommission om FDV's angreb på Erik Viuff Christiansen og Risskov Bibliotek.

Det ærgrer mig, at hverken Folketinget eller Kommissionen viste interesse, og det forekommer lidt bagvendt, at jeg - en tilhænger af det europæiske projekt - nu får hjælp af mine britiske Brexit-venner til at udgive en engelsk version af bogen. Det er alligevel mit håb, at viden om EU's fejltagelser via denne bog vil føre til den revolutionære handling, at politikerne faktisk gør noget.

I hvert fald er dette ikke afslutningen på historien. Det er blot en begyndelse. Hvis fremtidens politikere skal se tilbage på nutidens politikere og tænke: "What were you thinking?" hører det med til billedet, hvem de passive politikere er. Jeg påtager mig opgaven at registrere, hvem der reagerer og hvordan, og det omfatter *alle* adressaterne, også Margrethe Vestager, politiet, SØIK og dommerforeningens formand, Mikael Sjöberg. Jeg gad vide, om han tør kæmpe for, at også Danmark skal være en retsstat. Det vil blive afsløret i *Sund fornuft - og andre fortællinger*.

Folketingets aktuelle sammensætning

> Tre gange har jeg forsøgt at advare Folketinget mod at opfylde Johan Schlüters ønsker om mere markedskontrol til FDV og IFPI, nemlig i 1989, 1995 og 2002. Efter at have kæmpet i over 7 år for frihandel blev jeg i 2010 nødt til at overlade faklen til Folketinget (side 660). Ingen reagerede, men hvem var de? Lad os denne gang få navne på.

Folketinget har 179 medlemmer. Alle har modtaget *Den skjulte korruption* og *The Girl in the Café*. Den kommende tid vil vise, hvem der vil beholde skyklapperne på, og hvem der vil gøre noget for at genindføre frihandel, respektere traditionel ytringsfrihed og sikre retssikkerheden for almindelige borgere. Folketinget bestod i begyndelsen af folketingsåret 2021-2022 af følgende medlemmer:

Socialdemokratiet (S)

Ida Auken
Jeppe Bruus
Kaare Dybvad Bek
Mette Frederiksen
Orla Hav
Nick Hækkerup
Mogens Jensen
Jan Johansen
Simon Kollerup
Anders Kronborg
Tanja Larsson
Christian Rabjerg Madsen
Anne Paulin
Lars Aslan Rasmussen
Kasper Roug
Matthias Tesfaye
Lea Wermelin
Trine Bramsen
Morten Bødskov
Benny Engelbrecht
Mette Gjerskov
Magnus Heunicke
Daniel Toft Jakobsen
Thomas Jensen
Dan Jørgensen
Astrid Krag
Rasmus Horn Langhoff
Bjarne Laustsen
Flemming Møller Mortensen
Jesper Petersen
Troels Ravn
Julie Skovsby
Birgitte Vind
Bjørn Brandenborg
Lennart Damsbo-Andersen
Camilla Fabricius
Ane Halsboe-Jørgensen
Peter Hummelgaard
Leif Lahn Jensen
Jens Joel
Kasper Sand Kjær
Henrik Dam Kristensen
Malte Larsen
Annette Lind
Henrik Møller
Rasmus Prehn
Pernille Rosenkrantz-Theill
Rasmus Stoklund
Nicolai Wammen

Venstre (V)

Marlene Ambo-Rasmussen
Marie Bjerre
Thomas Danielsen
Jakon Ellemann-Jensen
Martin Geertsen
Preben Bang Henriksen
Michael Aastrup Jensen
Jan E. Jørgensen
Karsten Lauritzen
Sophie Løhde
Kenneth Mikkelsen
Troels Lund Poulsen
Ulla Tørnæs
Hans Andersen
Erling Bonnnesen
Louise Schack Elholm
Claus Hjort Frederiksen
Eva Kjer Hansen
Anne Honoré Østergaard
Jacob Jensen
Carsten Kissmeyer
Lars Christian Lilleholt
Anni Matthiesen
Ellen Trane Nørby
Anne Rasmussen
Kim Valentin
Heide Bank
Morten Dahlin
Karen Ellemann
Mads Fuglede
Jane Heitmann
Bertel Haarder
Peter Juel-Jensen
Stén Knuth
Kristian Pihl Lorentzen
Christoffer Aagaard Melson
Torsten Schack Pedersen
Hans Christian Schmidt
Fatma Øktem

Dansk Folkeparti (DF)

Karina Adsbøl
Alex Ahrendtsen
Lise Bech
Liselott Blixt
Bent Bøgsted
René Christensen
Jens Henrik Thulesen Dahl
Kristian Thulesen Dahl
Mette Hjermind Dencker
Søren Espersen
Dennis Flydtkjær
Pia Kjærsgaard
Marie Krarup
Morten Messerschmidt
Hans Kristian Skibby
Peter Skaarup

Socialistisk Folkeparti (SF)

Kirsten Normann Andersen
Lisbeth Bech-Nielsen
Anne Valentina Berthelsen
Astrid Carøe
Karina Lorentzen
Pia Olsen Dyhr
Karsten Hønge
Jacob Mark
Signe Munk
Charlotte Broman Mølbæk
Rasmus Nordqvist
Halime Oguz
Ina Strøjer-Schmidt
Trine Torp
Carl Valentin

Radikale Venstre (RV)

Anne Sophie Callesen
Marianne Jelved
Susan Kronborg
Martin Lidegaard
Stinus Lindgreen
Samira Nawa
Sofie Carsten Nielsen
Kathrine Olldag
Rasmus Helveg Petersen
Katrine Robsøe
Lotte Rod
Zenia Stampe
Andreas Steenberg
Christina Thorholm

Enhedslisten (EL)

Eva Flyvholm
Jette Gottlieb
Peder Hvelplund
Henning Hyllested
Christian Juhl
Rune Lund
Rosa Lund
Søren Egge Rasmussen
Pernille Skipper
Jakob Sølvhøj
Søren Søndergaard
Victoria Velasquez
Mai Villadsen

Det Konservative Folkeparti (KF)

Mette Abildgaard
Katarina Ammitzbøll
Britt Bager
Birgitte Bergman
Niels Flemming Hansen
Rasmus Jarlov
Mona Juul
Birgitte Klintskov Jerkel
Marcus Knuth
Per Larsen
Mai Mercado
Søren Pape Poulsen

Nye Borgerlige (NB)

Lars Boje Mathiesen
Peter Seier Christensen
Mette Thiesen
Pernille Vermund

Liberal Alliance (LA)

Henrik Dahl
Ole Birk Olesen
Alex Vanopslagh

Øvrige medlemmer

Torsten Gejl
Jens Rohde
Simon Emil Ammitzbøll-Bille
Uffe Elbæk
Naser Khader
Lars Løkke Rasmussen
Sikandar Siddique
Inger Støjberg
Susanne Zimmer
Orla Østerby
Edmund Joensen
Sjúrður Skaale
Aaja Chemnitz Larsen
Aki-Matilda Høegh-Dam

Dokumentationsoversigt

> *Den skjulte korruption* er baseret på mere end 1200 dokumenter, der er tilgængelige på hjemmesiden for både adressater og borgere, som har behov for selv at få bekræftet den skræmmende virkelighed. De hentes på webadressen "denskjultekorruption.dk/dokumentx", hvor x er nummeret på dokumentet i oversigten.

Det er sin sag at få overblik over så mange dokumenter, så jeg har sorteret dem i kategorier. Efter dokumentets nummer er angivet datoen på formen år/måned/dag efterfulgt af en titel. Tallet til højre er sidetallet i bogen, hvor dokumentet er brugt eller omtalt første gang. Nogle af dokumenterne er benyttet flere steder.

Man kan også følge med på hjemmesiden. Der er dokumenterne vist ud for de enkelte sider, så man kan læse i bogen og på sin laptop have et overblik over og adgang til de dokumenter, der vedrører den side, man er i gang med at læse.

Generelle dokumenter

1. Film, bøger og magasiner.
2. Nyheder og debatindlæg.
3. Juridisk litteratur.
4. EU-lovgivning.
5. Diverse retsafgørelser.
6. Ophavsretslovens udvikling.
7. Diverse korrespondance.
8. Relevante hjemmesider.

Dokumenter tilknyttet specifikke sager

9. FDV's og IFPIs chikanerier mod musik- og videobranchen (1988-2001).
10. FDV mod Erik Viuff Christiansen: FDV's udlejningsmonopol (1984-1992).
11. Johan Schlüter mod Hans Kristian Pedersen: Injuriesagen (1992-1995).
12. FDV mod Laserdisken: Udlejning af LaserDiscs (1992-2003).
13. Laserdisken mod Skat: Ambi-sagen (1994-2000).
14. Laserdisken mod Skat: Afgift på LaserDiscs (1993-2000).
15. Skat mod Laserdisken: Tvangsinddrivelse af moms (1996-1997).
16. Laserdisken mod Skat: Virksomhedsordningen (2004-2005).
17. Laserdisken mod Skat: Skattetillæg og dagbøder m.v. (2008-2013).
18. Laserdisken mod Skat: Virksomhedens startdato (2011-2015).
19. Laserdisken mod Kulturministeriet: Sagen om Filmloven (1998-2003).
20. Laserdisken ApS mod Kulturministeriet: Infosoc, gyldighed (2003-2006).
21. Laserdisken mod Kulturministeriet: Infosoc, fortolkning (2007-2010).
22. FDV mod Laserdisken ApS: Forfejlet bevissikring (2005-2009).
23. FDV mod Laserdisken: Reparationssagen (2006-2016).
24. Laserdisken mod Domstolsstyrelsen: Partiske dommere (2007-2011).

1. Film, bøger og magasiner

Videoudgivelser

1.	1992	VHS udgivet af Buena Vista (DK): *Skønheden og Udyret*	173
2.	1986	LaserDisc udgivet af Warner (UK): *Mad Max Beyond Thunderdome*	304
3.	1986	LaserDisc udgivet af Lightning Distribution: *The Mosquito Coast*	304
4.	1994	LaserDisc udgivet af Pioneer LDCE: *Dragon - The Bruce Lee Story*	304
5.	2004	DVD, den amerikanske jubilæumsudgave: *Field of Dreams*	1109
6.	2005	DVD udgivet af Buena Vista (DK): *Elitepædagogen*	781
7.	2006	DVD udgivet af Nordisk Film: *The Jacket*	781
8.	2009	Blu-ray, den amerikanske udgave: *Field of Dreams*	1109
9.	2009	Blu-ray, den amerikanske udgave: *Miracle on 34th Street (1947)*	1143

Bøger

10.	1837	H. C. Andersen: *Keiserens nye Klæder*	10
11.	1983	Harry MOTOR Jensen: *Succes som sælger*	71
12.	1992	Hans Kristian Pedersen: *Sådan tjener man 1 milliard kr.*	224
13.	1998	Kåre Clemmesen og Per Henriksen: *Økonomi - teori, praksis og...*	60
14.	2004	Klaus Kjøller: *Netværk på godt og ondt - Magtmisbrug for...*	679
15.	2009	Hans Kristian Pedersen: *Domstolene under hypnose*	976
16.	2009	Lektørudtalelse fra DBC: *Domstolene under hypnose*	976
17.	2014	Jesper Tynell: *Mørkelygten*	89
18.	2002/2011	Kraks Blå Bog om Koktvedgaard, Schlüter og Schønning	682

Blade og magasiner

19.	1979/09	Foto & Smalfilm nr. 9/1979: *Jagten på Dracula*	65
20.	1989/08/25	Filmtidsskriftet Premiere: Vidbits	111
21.	1991/01	Screen Digest: EC directive threatens video industry	188
22.	1991/12/21	Video Trade Weekly: Everyone's taking The Mickey	220
23.	1992/10	Videotraileren 6/92: CIC uden for FDV: Derfor går vi solo	221
24.	1994/02/01	The LaserDisc Newsletter: Annual Consumer Poll Results	754
25.	1997/05/15	High Fidelity nr. 4/97: DVDerhjemme	754
26.	1997/06/26	High Fidelity nr. 5/97: Godt brugt	754
27.	2000/12/01	PC World: Krig i DVD-branchen	519
28.	2001/10/19	PC World: DVD-branchen fortsætter krigen	524
29.	2009/02	Ræson 2/09: EF-Domstolen truer demokrati og velfærd	670
30.	2009/03/16	Advokaten 2/09: Nem adgang til fogedforbud åbner for misbrug	1070
31.	2012/05/22	Advokaten 4/12: Pristjek af statens advokat, tak	1085
32.	2016/02/11	Filmmagasinet Ekko nr. 70: Kongens Fald	964

Offentlige udgivelser

33.	1985	Kommissionens kontrolbeføjelser på konkurrenceområdet	48
34.	1991	Konkurrencerådets KonkurrenceNyt, nr. 13/1991: Parallelimport	62
35.	1991	Konkurrencerådets KonkurrenceNyt, nr. 21/1991: OECD	61
36.	1992	Konkurrencerådets KonkurrenceNyt, nr. 13/1992: Konkurrence	61
37.	1992/07/01	European Video Review 1: Industry to fight EC Rental Bill	181
38.	1992/10/01	European Video Review 2: Single Market boosts parallel imports	181
39.	1992/10/01	European Video Review 2: Video by numbers: Counting the Costs	442
40.	1994/01/01	European Video Review 7: Video by numbers: UK rental is up	333
41.	2015	European Competition Law Review, Volume 36, Issue 7	536

2. Nyheder og debatindlæg

Laserdiskens historie

42.	1984/11/07	Philips Electronics LaserVision Division til Musikposten	74
43.	1985/03/28	Embassy Home Entertainment til Musikposten	76
44.	1985/04/17	Rank Video Library til Musikposten	76
45.	1985/06/06	Lightnings pressemeddelelse om Warners LaserDiscs	75
46.	1985/07/04	Philips Electronics LaserVision Division til Musikposten	74
47.	1985/09/01	Lightnings katalog med tilladelse til salg og udlejning	82
48.	1986/02/02	Aalborg Stiftstidende: *Rambo - First Blood Part II*	77
49.	1995/01/13	Jyllands-Posten: Videoudlejer anmelder regeringen	324
50.	1995/02/08	Aalborg Stiftstidende: Laser-Pedersens private krig	469

Laserdiskens synspunkter og kronikker

51.	1984/06/09	Aalborg Stiftstidende, kronik: Anders And - 50 år	224
52.	1997/02/08	Aalborg Stiftstidende: EU-retten virkningsløs - i Danmark	748
53.	1997/08/01	Aalborg Stiftstidende: Vores kamp mod skatteovermagten	748
54.	1997/08/22	Aalborg Stiftstidende: Kuede T&S-medarbejdere	748
55.	2004/08/01	Nordjyske Stiftstidende, kronik: Små og Store forbrydere	763
56.	2004/08/15	Nordjyske Stiftstidende, synspunkt I: Hvorfor klager kun 0,3 pct.?	763
57.	2004/08/16	Nordjyske Stiftstidende, synspunkt II: Tager systemet ikke fejl?	763
58.	2005/01/13	Nordjyske Stiftstidende, synspunkt: Myndighed uden moral?	763
59.	2005/12/11	Nordjyske Stiftstidende, kronik: Et retssamfund?	902
60.	2007/01/14	Nordjyske Stiftstidende, kronik: Et retssamfund?	823
61.	2007/12/02	Nordjyske Stiftstidende, kronik: Et retssamfund?	834

Film- og Videobranchen

62.	1946	Variety, Groucho Marx: *A Night in Casablanca*	949
63.	1985/05/11	Sag 60-61/84: Cinéthèque, præmis 9: Filmværker er kunstværker	156
64.	1991/05/14	UfR 1991: Østre Landsrets dom: Filmværker er kunstværker	156
65.	1998/02/16	Variety: Settlement reached in *Devil's Advocate* case	159
66.	1999/05/17	Det Danske Filminstituts regnskab: Film er kunstværker	157
67.	1999/10/22	Ekstra Bladet: Fremtiden på DVD	516
68.	2000/01/21	Ingeniøren: Koder til DVD-film skaber monopol	517
69.	2000/02/04	Ekstra Bladet: Frankrigs blomst Danmarks stolthed	521
70.	2008/05/15	Information.dk: En film er et kunstværk, ikke en pamflet	157
71.	2010/10/20	DR.dk: Thomas Vinterberg vinder Nordisk Råds Filmpris	157

Sydney Pollack-sagen

72.	1991/06/14	Politiken: Retssag imod det halve TV-billede	208
73.	1991/06/17	Information: Filminstruktører stævner DR	210
74.	1993/03/10	Jyllands-Posten: Udlandet følger retssag mod DR	211
75.	1997/01/21	Information: Pollack: Paranoiaens pointe forsvandt	212
76.	1997/01/22	Jyllands-Posten: I kamp for filmkunsten	213
77.	1997/02/05	Sydney Pollack til Laserdisken: Tilladelse til udlejning	218
78.	1997/04/04	Østre Landsrets dom: Sydney Pollack mod Danmarks Radio	214
79.	1999/09/16	Retten i Aalborg: Bogards udlejning af *3 Days of the Condor*	417
80.	2000/08/08	Danske Filminstruktører til Sydney Pollack: Støtteerklæring	419
81.	2001/04/19	The Artists Rights Foundation til Laserdisken: Ikke vores bord	420
82.	2001/11/28	The Director's Guild of America til Laserdisken: Ingen interesse	420

Ophavsret: Krænkelser eller markedsføring?

83.	1994/04/30	Aalborg Stiftstidende: Lokalradio i kamp mod KODA-afgift	975
84.	1994/12/21	Jyllands-Posten: Musikmiljøet skærper tonen mod DR	975
85.	2004/03/29	Variety: Study: File sharing doesn't hurt sales	973
86.	2004/04/15	The Harvard Gazette: File sharing may boost CD sales	973
87.	2004/04/28	metroXpress: Pernille Pang: Hurra for fildeling	973
88.	2009/11/02	DR.dk: Pirater bruger flest penge på musik	973
89.	2010/01/11	Berlingske.dk: *Avatar* sætter ny rekord i piratkopier	973
90.	2010/05/07	TV2.dk: *Avatar* sætter sig på DVD-tronen	973

De høje forbrugerpriser

91.	1993/03/05	Jyllands-Posten: Minister vil bremse monopoler	28
92.	1995/01/25	Erhvervsminister Mimi Jakobsen: Til kamp mod handelsbarriererne	28
93.	1996/01/03	Jyllands-Posten: OECD-rapport: Vejen til Konkurrence	32
94.	1998/12/28	Politiken: Danske priser er rekordhøje	24
95.	2000/05/26	Politiken: Butikspriser 33 mia. for høje	26
96.	2004/01/21	BBC News: CD settlement forces prices up	664
97.	2005/08/06	Konkurrenceredegørelse 2005: Musik, film og konsolspil	26
98.	2006/01/16	Computerworld.dk: Canon angriber parallelimporten	664
99.	2007/04/13	Børsen: Danske priser topper i Europa	25
100.	2008/07/17	BT.dk: Du går glip af dollarfesten	667
101.	2008/12/18	DST: Danmark har stadig de højeste forbrugerpriser i EU	21
102.	2009/12/12	Jydske Vestkysten: Lego er dobbelt så dyrt i Danmark som i UK	23
103.	2010/11/27	Business.dk: Ulovlige prisaftaler koster forbrugerne dyrt	26
104.	2011/03/26	Politiken.dk: iPad2 er dyrest i Danmark	22
105.	2011/05/27	Avisen.dk: Din biografbillet er dyrest i EU	22
106.	2011/12/19	Børsen.dk: Danmark er det dyreste land i EU	31
107.	2011/12/29	DR.dk: Børnetøjs-firmaer presser prisen op	27
108.	2011/12/29	DR.dk: Forbrugerrådet: For svært at fælde karteller	27
109.	2013/07/12	Politiken.dk: Dobbelt op på prisen på nye briller i Danmark	23
110.	2014/05/15	Gaffa.dk: Spotify er dyrest i Danmark	23
111.	2015/01/28	Berlingske.dk: Her skal du betale mest for din Big Mac	22
112.	2016/06/24	DST: Danmark har stadig de dyreste fødevarer i EU	22
113.	2017/12/20	DST: Danmark har det højeste prisniveau i EU	21
114.	2018/11/28	Berlingske.dk: Danskerne har verdens dyreste Netflix-abonnement	23
115.	2020/06/21	Berlingske.dk: Danmark er det dyreste land i EU	994

Konsekvenserne af de høje priser

116.	2010/12/09	Information.dk: Danmarks konkurrenceevne tager nyt dyk	31
117.	2011/06/06	Rejsestart.dk: Høje priser skræmmer udenlandske turister væk	31
118.	2011/10/12	Information.dk: Stadig flere sættes på gaden i København	29
119.	2012/02/13	Mandag Morgen: Høje priser presser job ud af Danmark	29
120.	2012/02/13	DR.dk: Topøkonomer: Danmark er for dyrt at leve i	31
121.	2012/04/04	180grader.dk: Grænsehandlen boomer	30
122.	2013/06/07	Udsatte.dk: Tre gange så mange fattige på 11 år	30
123.	2013/12/13	Politiken.dk: Rekordmange familier søger julehjælp	30
124.	2014/03/04	TV2.dk: Dansk nethandel for milliarder havner i udlandet	30
125.	2017/01/16	Newsbreak.dk: Verdens otte rigeste mænd ejer halvdelen af verden	686
126.	2017/03/21	DR.dk: Formue steget med 55 milliarder	86

Dommerkritik

127.	1993/04/04	Jyllands-Posten, Herluf Cohn: Partiske højesteretsdommere	942
128.	1995/09/15	Weekendavisen, Herluf Cohn: Vore elendige retspleje	941
129.	1995/10/06	Weekendavisen, Herluf Cohn: Retfærdighed	941
130.	1995/11/10	Weekendavisen, Herluf Cohn: Nedlæg Justitsministeriet	1075
131.	1999/10/10	Jyllands-Posten (samtale med Jesper Berning): Klar tale	941
132.	2001/03/06	Børsen: Ingen ny type dommere	939
133.	2004/02/01	Jyllands-Posten (samtale med Jesper Berning): Uden filter	941
134.	2007/08/26	TV2.dk: Den danske dommerstand er indavlet	939
135.	2020/05/02	Jyllands-Posten.dk: Det kniber med at få nyt blod til domstolene	939

Dommernes bijobberi

136.	1996	Aalborg Stiftstidende: Dommeres løn frem i lyset	935
137.	2000/01/24	Jyllands-Posten: Højesteretsdommere fordobler biindtægter	935
138.	2000/01/27	Jyllands-Posten: Dommer med mange job	935
139.	2000/01/30	Jyllands-Posten, Jesper Berning: Grib ind over for dommerne	942
140.	2000/02/19	Jyllands-Posten: Dommere sat til at rydde op hos sig selv	935
141.	2000/10/09	Børsen: Højesteret skal forsvare bijob	935
142.	2000/11/30	Børsen: Dommerne vil beholde bijob	935
143.	2001/03/05	Børsen: Dommerne tjener 40 mio kr ved bijob	935
144.	2005/01/11	Vedtægter for Foreningen af Danske Videogramdistributører	934
145.	2007/04/08	Politiken.dk: Højesteretsdommere tjener kassen i fritiden	940
146.	2008/06/02	Berlingske.dk: Forligsmager i sort kappe (John Lundum)	953
147.	2010/07/10	Information.dk: Højesteretsdommernes bijob	936
148.	2011/04/04	DR.dk: Dommeres millionløn ved bijobs stiger	940
149.	2014/09/09	Berlingske.dk: Boom i dommernes bijobberi	940
150.	2014/09/09	Berlingske.dk: Danske dommere bijobber som aldrig før	940
151.	2020/02/08	BT.dk: Så grådige er dommerne	940
152.	2020/04/08	BT.dk: Ny rekord: Dommere scorer kassen på bijobs	940

Nødløgnen

153.	2014/05/02	Undersøgelsesrettens beretning i sagen om nødløgnen	952
154.	2014/05/05	Berlingske.dk: Nødløgn vil svække tilliden til demokratiet	953
155.	2014/05/06	Politiken.dk: Embedsmændene skulle have sagt nej til ministeren	953
156.	2014/05/07	Politiken.dk: Dommere med fortid i Justitsministeriet...	953
157.	2014/11/19	DR.dk: Sjældent enigt Folketing har mål om at stoppe nødløgne	953
158.	2014/12/09	Berlingske.dk: Højesteretsdommer undsiger nødløgn	953

Myndighedernes moral

159.	1994/10/23	Aalborg Stiftstidende: Den vilde flugt fra ansvaret	748
160.	1996/09/16	Aalborg Stiftstidende: Moralens vogter - eller en hykler	748
161.	1997/05/24	Jyllands-Posten, Carsten Koch: Kampen mod skatteovermagten	748
162.	1997/12/08	Skatteminister Carsten Koch til Kim Behnke: Bortforklaringer	749
163.	2004/02/17	Berlingske.dk: Fogh i frontalangreb	758
164.	2004/02/18	Anders Fogh Rasmussens svar på S 2122: At opføre sig ordentligt	758
165.	2004/07/31	Nordjyske Stiftstidende: Laserdisken: Skatteväsenet jager os	763
166.	2004/08/02	Nordjyske Stiftstidende, leder: System skal være retfærdigt	763
167.	2004/08/06	Nordjyske Stiftstidende: Skattechef står fast i disken-sag	763
168.	2004/11/23	Anders Fogh Rasmussen til Laserdisken: Myndighedernes moral	763

Retssikkerhed for knivstikkere

169.	2008/03/16	Fyens.dk: Knivstikker går fri efter politifejl	808
170.	2008/03/16	Berlingske.dk: Lov skal forhindre ny knivstikkerfadæse	808
171.	2008/04/02	TV2.dk: Knivstikker kræver erstatning	808

Retssikkerhed for fodboldtilskuere

172.	2007/12/11	Jyllands-Posten.dk: Fodboldtilskuer skal i fængsel	944
173.	2012/01/10	DR.dk: Fodboldtossen efter dom: Jeg er dybt rystet	944
174.	2012/01/11	JydskeVestkysten.dk: Danskerne samler ind til fodboldtossen	946
175.	2012/03/14	Børsen.dk: Qatar tøver med tilladelse til VM-øl	946
176.	2018/03/12	Ekstra-Bladet.dk: 63-årig mand løb nøgen på banen i 1. division	944

Retssikkerhed for de ansvarlige myndigheder

177.	2010/08/17	Statsrevisorernes bemærkninger til det digitale tinglysningsprojekt	954
178.	2019/05/27	DR.dk: Staten frifindes for it-koks ved digital tingslysning	954
179.	2020/06/15	DR.dk: Staten frifindes for it-kaos i tinglysning	954
180.	2020/05/19	DR.dk: 60 dages fængsel til tidligere hærchef	968

Kammeradvokaten

181.	2011/05/07	Politiken.dk: Kammeradvokaten sælger elastik i metermål	1085
182.	2012/12/03	Kammeradvokaten: Om kammeradvokatens salærberegning	1085
183.	2012/12/03	Politiken: Fakta: Det laver kammeradvokaten	1085
184.	2012/12/13	Politiken.dk: Firmaer står i kø for at føre retssager for staten	1086
185.	2013/01/19	Politiken.dk: Advokat for staten har topindtægt	1086
186.	2013/02/03	Politiken.dk: Statens advokat får tre gange så meget for børnesag	1085
187.	2013/08/26	DR.dk: Kammeradvokaten fik tredobbelt salær for at tabe sag	1085
188.	2014/05/03	Politiken.dk: Ekspert: Kammeradvokaten er for dyr for staten	1086

Politik og samfundsforhold

189.	2001/03/06	Kristeligt Dagblad.dk: Taleban sprænger buddha-statuer i luften	170
190.	2012/06/08	BT.dk: TV2-journalist filmede med skjult kamera	172
191.	2013/10/22	Altinget.dk: Frihandel med USA til gavn for Danmark	668
192.	2013/12/03	Information v/Lotte Folke Kaarsholm: Girafsprogsstatistik	423
193.	2014/02/14	Kristeligt Dagblad.dk: Menneskeretsdomstol tvunget i knæ	1052
194.	2014/07/17	Jyllands-Posten: Dansk topadvokat kæmper mod fængselsdom	18
195.	2014/11/27	Jyllands-Posten: Advokat Schlüter: "Det er ren ondskab"	890
196.	2016/01/19	DR.dk: Kinas vækst var den laveste i 25 år i 2015	662
197.	2017/06/05	Statsminister Lars Løkke Rasmussens grundlovstale	672
198.	2018/07/17	DR.dk: EU og Japan skriver under på frihandelsaftale	668
199.	2019/05/07	Kongehusets pressemeddelse: Prins Henriks samlinger på auktion	979
200.	2020/09/08	The New York Times: At Least 37 Million People Displaced	1144
201.	2021/10/13	DR.dk: De tre børn blev idømt hhv. to, tre og fire års fængsel	951

Ytringsfrihed

202.	1975	Wikipedia: Jens Jørgen Thorsen og hans Jesus-film	970
203.	2005/01/14	Nordjyske Stiftstidende: Laserdisken donerer penge til musikpris	974
204.	2005/01/15	Politiken: Nye sponsorer til omstridt Steppeulvpris	974
205.	2005/01/19	Laserdiskens debatindlæg: LO og ytringsfriheden	974
206.	2020/04/30	Justitsministeriets forskningskontor: Ytringsfrihed i Danmark	969
207.	2020/09/30	BT.dk: Støjberg hylder og deler Muhammed-tegningerne	969

3. Juridisk litteratur

Grundlæggende lovgivning og vejledninger

208.	1950/11/04	Den Europæiske Menneskerettighedskonvention	281
209.	1953/06/05	Grundloven: Folketingets udgave med kommentarer	815
210.	1957/03/25	EØF-traktaten (Rom-traktaten)	41
211.	1968/12/12	Bemærkningerne til retsplejelovens § 259, stk. 2: Advokatpålæg	693
212.	1973	Betænkning om behandling af borgerlige sager (nr. 698)	692
213.	1987	Betænkning om arrest og forbud (nr. 1107):	824
214.	1988/10/05	Tillæg A til Folketingstidende: Om appel i fogedsager	794
215.	1993	Bernhard Gomard: *Obligationsret, 3. del* (kap. 22: Modregning)	742
216.	1993	Jørgen Molde, Glaus Gulmann m.fl.: *EU-Karnov 1993*	346
217.	1999	Karsten Engsig Sørensen & Poul Runge Nielsen: *EU-retten 1*	503
218.	2000	Bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder (nr. 1385)	784
219.	2002/01/09	Justitsministeren til Retsudvalget om hjælp til selvmødere	692
220.	2006	Betænkning om retsplejelovens regler om advokater (nr. 1479)	100
221.	2006	Domstolsstyrelsens hjemmeside om civile retssager	690
222.	2006	Vejledning om udfyldning af stævningsblanketten	692
223.	2015/01	Vestre Landsrets vejledning om behandling af kæremål	795
224.	2015/06	Vejledning om behandling af almindelige fogedsager	916
225.	2019/01/31	Skats hjemmeside om tvungen modregning	742

4. EU-lovgivning

Taler og meddelelser fra Kommissionen

226.	2001/06/11	Konkurrencekommissær Mario Monti om DVD-plader fra USA	534
227.	2013/06/14	Kommissionens memo om frihandelsaftale mellem EU og USA	667
228.	2021/10/19	Kommissionens Ursula von der Leyen: The Primacy of EU law	1148

Direktiver og forordninger

229.	1988/12/21	Rådets direktiv 89/104/EØF (varemærkedirektivet)	458
230.	1991/05/14	Rådets direktiv 91/250/EØF (edb-direktivet)	458
231.	1992/11/19	Rådets direktiv 92/100/EØF (låne/leje-direktivet)	180
232.	2001/05/22	Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF (infosoc-direktivet)	525
233.	2016/06/17	Rådets afgørelse: Udvidelse af handel med informationsteknologi	1004
234.	2016/06/28	Rådels forordning om ændring af Den Fælles Toldtarif	1004

Behandlingen af låne/leje-direktivet

235.	1991/01/24	Kommissionens forslag til Rådets direktiv: KOM(90) 586	180
236.	1991/07/03	Udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg	180
237.	1992/02/12	Parlamentets ændringsforslag i første høringsrunde	180
238.	1992/04/30	Kommissionens reviderede forslag	180
239.	1992/05/26	Formandsskabets kompromisforslag inklusiv erklæringer	180
240.	1992/06/18	Rådets fælles holdning	180
241.	1992/06/30	Rådets begrundelse	180
242.	1992/07/03	Meddelelse fra Kommissionen vedr. Rådets fælles holdning	180
243.	1992/10/28	Parlamentets ændringsforslag i anden høringsrunde	180
244.	1992/11/09	Udtalelse fra Kommissionen	180
245.	1992/11/09	BVA's Norman Abbott til Laserdisken: Vederlag for udlejning	189
246.	1994/04/26	Kommissær d'Archirafis indførelse af regional konsumption	451

Behandlingen af infosoc-direktivet

247.	1997/12/10	Kommissionens begrundede direktivforslag	526
248.	1999/01/28	Europa-Parlamentets betænkning	529
249.	2000/06/09	Erklæringer til optagelse i Rådets mødeprotokol	530
250.	2000/09/28	Rådets pressemeddelelse vedr. det indre marked	533
251.	2001/02/06	Europa-Parlamentets indstilling	534
252.	2002/10/30	Rådets presseafdeling til Laserdisken om rådsmødereferaterne	533

5. Diverse retsafgørelser

Afgørelser fra EU-Domstolen

253.	1963/02/05	Sag 26/62: Van Gend & Loos (EU-rettens direkte virkning)	49
254.	1964/07/15	Sag 6/64: Flaminio Costa mod ENEL (EU-rettens forrang)	52
255.	1978/03/09	Sag 106/77: Simmenthal (national lov i strid med EU-retten)	53
256.	1980/02/27	Sag 171/78: Kommissionen mod Danmark (akvavit contra spiritus)	45
257.	1981/01/22	Sag 58/80: Dansk Supermarked mod Imerco (markedsopdeling)	56
258.	1986/03/04	Sag 106/84: Kommissionen mod Danmark (frugtvin contra druevin)	45
259.	1988/06/14	Sag 29/87: Dansk Denkavit mod landbrugsministeriet (autorisation)	124
260.	1994/12/21	Kommissionens pressemeddelelse om bøden til Tretorn	58
261.	1996/03/05	Sagerne C-46/93 og C-48/93: Medlemsstaternes erstatningspligt	741
262.	1996/12/11	Sag T-49/95: Tretorn mod Kommissionen (tabt appel)	58
263.	1998/01/29	Sag C-355/96: Silhouette, generaladvokatens forslag til dom	484
264.	1998/04/28	Sag C-200/96: Metronome Musik GmbH mod Hokamp (udlejning)	370
265.	1998/07/16	Sag C-355/96: Silhouette, dom (parallelimport)	489
266.	1998/07/16	Kommissionens pressemeddelelse: Regional konsumption indført	490
267.	1998/07/20	Aalborg Stiftstidende: Klapjagt på importører	491
268.	1999/07/01	Sag C-173/98: Sebago (parallelimport af sko)	492
269.	2001/04/05	Sag C-415/99: Levi's, generaladvokatens forslag til dom	492
270.	2001/04/09	Børsen: EF-domstolen vil bremse lettelse af parallelimport	492
271.	2001/11/20	Sag C-415/99: Levi's mod Tesco, dom (parallelimport)	492
272.	2007/06/21	Sag C-158/06: Stichting ROM-projecten (retssikkerhedsprincippet)	53
273.	2008/12/16	Sag C-210/06: Cartesio (appel af bestemmelse om forelæggelse)	316

Annekteringen af Tivoli

274.	2008/12/12	Sø- og Handelsrettens dom: Annekteringen af Tivoli	948
275.	2010/09/16	Højesterets dom: Annekteringen af Tivoli	948

Annekteringen af Jensen

276.	2013/09/18	Sø- og Handelsrettens dom: Jensen's Bøfhus	950
277.	2014/09/19	Højesterets dom: Jensen's Bøfhus	950

Andre afgørelser

278.	1990/02/16	F.S.R.14: Noah v. Shuba and Another: Publikation uden tilladelse	339
279.	2004/06/03	B-2386-03: Østre Landsret om for sent anlagt forbudssag	869
280.	2005/06/24	B-0973-05: Vestre Landsret om afsløring af leverandører	791
281.	2006/01/20	B-101-06: Østre Landsret om for sent anlagt forbudssag	816
282.	2007/05/08	Konkurrencerådet om konkurrencebegrænsning: Flex Medie A/S	441
283.	2008/02/06	F 14: Justitsministeren om konkret mistanke før ransagning	806
284.	2008/07/23	U.2008.2502V om betingelserne for en udeblivelsesdom	854
285.	2010/02/11	Sag 344/2009: Højesteret om appel af forelæggelseskendelse	316

6. Ophavsretslovens udvikling

Den oprindelige ophavsretslov

286.	1973/02/15	Kulturudvalgets betænkning om ændring af ophavsretslovens § 25	155
287.	1984	Betænkning om Film- og Videogramspørgsmål (nr. 1000)	152
288.	1985/06/06	Ophavsretslovens § 23: Forbud mod udlejning af musikværker	73
289.	1987/01/27	Ophavsretsloven, 1987	83
290.	1987	Karnovs Lovsamling, 1987: Konsumptionsprincippet	83
291.	1988/05	Dansk Privatret, 6. udgave: Konsumptionsprincippet	82

Ophavsretslovens § 23, stk. 3: Særloven om udlejning af filmværker

292.	1987/08/25	Kulturministeriet til Laserdisken om LaserDiscs og konsumption	81
293.	1988/09/16	Kronik: Videobranchen monopoliseres af trusler og terror	130
294.	1988/11/01	Kurt Sørensen, Nykøbing Sj. Bibliotek til Laserdisken	134
295.	1988/12/08	L 132, ophavsretsloven: Forslag om indførelsen af § 23, stk. 3	135
296.	1989/02/14	Laserdisken til kulturminister Ole Vig Jensen om § 23, stk. 3	135
297.	1989/05/12	L 132, ophavsretsloven: Poul Qvist Jørgensen om § 23, stk. 3	135
298.	1989/07/17	Kulturministeriets Niels Yde til Laserdisken	194
299.	1989/09/06	Kulturministeriets J. Nørup-Nielsen til Laserdisken	194
300.	1992/06/21	Laserdisken til Kulturudvalget: Respekt for filmkunsten?	225
301.	1992/10/25	Kulturministeriets notat med Peter Schønnings bortforklaringer	148

Låne/leje-direktivet, del I

302.	1991/01/31	Det Fri Aktuelt: EF kan fjerne plader fra biblioteker	191
303.	1991/10/22	Nyt fra Nyhavn 4/91: Forslag til EF-direktiv om udlånsrettigheder	194
304.	1992/02/05	Pressemeddelelse: Kulturministeren går imod EF's udlånsdirektiv	192
305.	1994/02/09	L 197, ophavsretsloven: Oversigt over Folketingets behandling	972
306.	1994/11/01	L 21, ophavsretsloven: Uforståelige regler om tvangslicens	465

Street Dance-affæren

307.	1994/11/11	Berlingske Tidende: Pladebranche angriber specialbutikker	459
308.	1994/11/11	Berlingske Tidendes leder: Monopol på plader	460
309.	1994/11/15	Information: EU-støtte til store pladeselskaber	460
310.	1994/11/18	Det Fri Aktuelt: Lille pladebutik i klemme	461
311.	1994/11/24	Politiken: CD-import er sikret	462
312.	1994/11/29	Kulturministerens svar til Kulturudvalget: Spørgsmål 19-22	463
313.	1994/11/29	Kulturministerens svar til Kulturudvalget: Spørgsmål 25-26	464

Låne/leje-direktivet, del II

314.	1995/01/18	L 119, ophavsretsloven: Oversigt over Folketingets behandling	472
315.	1995/01/18	L 119, ophavsretsloven: Kulturminister Jytte Hildens lovforslag	472
316.	1995/02/01	L 119, ophavsretsloven: Folketingets førstebehandling	473
317.	1995/02/09	Kulturministerens svar til Kristian Thulesen Dahl: S 797-806	475
318.	1995/05/23	Danske Filminstruktører: Anmodning om at bevare parallelimport	558
319.	1995/05/24	L 119, ophavsretsloven: Kulturudvalgets betænkning	478
320.	1995/05/29	Kulturministerens svar til Kristian Thulesen Dahl: S 1696-1701	480
321.	1995/05/30	L 119, ophavsretsloven: Folketingets andenbehandling	479
322.	1995/06/02	L 119, ophavsretsloven: Tredjebehandling og vedtagelse	480
323.	1995/10/12	Kulturminister Jytte Hilden til Kirsten Jensen (MEP)	482
324.	1997/10/22	Danske Filminstruktører: Johan Schlüters lange arm	558
325.	1998/07/28	Danske Filminstruktører: Vederlag for udlejning	376

Laserdisken og låne/leje-direktivet

326. 1995/01/02 Lektøranmeldelse af *Sandheden som våben* 468
327. 1995/01/12 H.P. Clausen til Laserdisken: Sagen vil blive fulgt op 470
328. 1995/01/26 Undervisningsministeren til Laserdisken: Vil intet vide 471
329, 1995/02/21 Arne Melchior til Laserdisken: Foretræde for Kulturudvalget 470
330. 1995/02/24 Brian Mikkelsen til Laserdisken: Jeg har ansvaret for sagen 470
331. 1995/03/17 Kulturudvalgets bekræftelse på deputation fra Laserdisken 476
332. 1995/03/22 Kulturudvalgets dagsorden og medlemmer anno 1995 476

Nyhedsartikler om infosoc-direktivet

333. 2002/09/12 Politiken: Forbud mod DVD-import på vej 551
334. 2002/09/20 HiFi4All.dk: Forbud mod DVD-import er kulturracisme 551
335. 2002/10/22 Nordjyske Stiftstidende: Lumsk lov vil smadre det frie kulturvalg 551
336. 2002/10/23 Dagen: Lovforslag vil forbyde specialimport på DVD 551
337. 2002/10/24 Dansk Folkeparti: Nej til forbud mod parallelimport af kulturgoder 552
338. 2002/10/25 Nordjyske Stiftstidende: EU-direktiv bremset 553
339. 2002/10/26 Jakob Stegelmann i Berlingske Tidende: Det kulturelle jerntæppe 551
340. 2002/11/03 Minoritetspartiets ugebrev: Monopolitik 552
341. 2002/12/04 Nordjyske Stiftstidende: Laserdisken vinder kampen 579
342. 2002/12/11 Computerworld.dk: Politikere vedtager DVD-forbud 582

Laserdisken og infosoc-direktivet

343. 2002/03/07 Konkurrencestyrelsen til Laserdisken: Importforbud på vej 524
344. 2002/10/23 Laserdisken: Åbent brev til Bertel Haarder og Svend Auken 553
345. 2002/10/24 Laserdisken: Åbent brev til kulturminister Brian Mikkelsen 553
346. 2002/11/20 Henrik Vestergaard til Laserdisken: Møde med Peter Schønning 575
347. 2002/11/22 Henrik Vestergaard til Laserdisken: Forslag om internetbutik 576

Infosoc-direktivets behandling i Folketinget

348. 1998/03/24 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 531
349. 1998/04/29 Kulturministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
350. 1998/09/11 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
351. 1999/06/10 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
352. 1999/11/26 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
353. 2000/03/03 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
354. 2000/05/12 Erhvervsministeriets notat til Folketingets Europaudvalg 532
355. 2000/08/16 Kulturministeren til Kulturudvalget: Intet importforbud på vej 518
356. 2001/09/25 Kulturministeriet orienterer om Kommissionens åbningsskrivelse 538
357. 2002/10/02 L 19, ophavsretsloven: Kulturminister Brian Mikkelsens lovforslag 539
358. 2002/10/23 L 19, ophavsretsloven: Folketingets førstebehandling 544
359. 2002/10/24 Kulturudvalgets medlemmer anno 2002 549
360. 2002/10/29 L 19, bilag 28: DFI's henvendelse til Kulturudvalget 554
361. 2002/10/29 L 19, bilag 30: FDV's henvendelse til Kulturudvalget 554
362. 2002/10/29 L 19, bilag 34: Notat om beslutningsprocessen 554
363. 2002/10/29 L 19, bilag 36: Notat om parallel- og specialimport 554
364. 2002/10/29 L 19, Kulturudvalget til Laserdisken: Deltagelse i ekspertmødet 559
365. 2002/11/07 Kulturministerens bemærkninger til FDV's henvendelse 557
366. 2002/11/10 L 19, bilag 78: Filminstruktør Torben Skjødt Jensens indlæg 563
367. 2002/11/13 L 19, Program for ekspertmødet i Kulturudvalget 564

368. 2002/11/13 L 19, Referat fra Kulturudvalgets ekspertmøde 564
369. 2002/11/18 Kulturministerens bemærkninger til Torben Skjødt Jensen 574
370. 2002/11/21 L 19, ophavsretsloven: Kulturudvalgets betænkning 576
371. 2002/11/26 L 19, ændringsforslag nr. 7 af Søren Søndergaard 576
372. 2002/11/28 L 19, ophavsretsloven: Folketingets andenbehandling 577
373. 2002/11/28 L 19, ændringsforslag nr. 7: Afstemningsresultatet 578
374. 2002/12/11 L 19, ophavsretsloven: Tredjebehandling og vedtagelse 582

Juridisk litteratur om ophavsret

375. 1988 Blackstone's Guide to the Copyright, Designs & Patents Act 1988 177
376. 1989 UfR 1989 B: Nye EF-regler og -domme i 1988 438
377. 1991/05/01 Mogens Koktvedgaard: *Lærebog i immaterialret*, 2. udgave 83
378. 1994/03 Peter Schønning: Kulturens Politik 3: *Ophavsretten mellem...* 175
379. 1994/10/29 UfR 43/1994: Ophavsretten i Den Europæiske Union 457
380. 1995 Ophavsretsloven, 1995 480
381. 1995 Peter Schønning: *Ophavsretsloven med kommentarer* 170

7. Diverse korrespondance

Politikernes prioriteringer

382. 2011/09/18 Preben Bang Henriksen til Laserdisken: Har ikke tid til et møde! 1058
383. 2012/03/02 Karsten Lauritzen til Laserdisken: Tager sig ikke af enkeltsager! 1059
384. 2013/11/07 Beslutningsforslag B 18 om taskforce til RettighedsAlliancen 1059
385. 2013/12/12 Folketingets førstebehandling af beslutningsforslag B 18 1059

Debat med Ekko

386. 2015/12/13 Filmmagasinet *Ekko* til Laserdisken: Artikel om Johan Schlüter 964
387. 2015/12/14 Laserdisken til filmmagasinet *Ekko*: Introduktion til *J'accuse...!* 964
388. 2016/02/27 Laserdisken til filmmagasinet *Ekko*: Har Johan Schlüter købt *Ekko*? 968
389. 2016/04/07 Filmmagasinet *Ekko* til Laserdisken: Sidste punktum er ikke sat 968

Korrespondance med politikere og presse

390. 1992/11/13 DR dokumentar til Laserdisken: FDV-sagen har ingen interesse 959
391. 1995/05/27 TV2 Nyhederne til Laserdisken: FDV-sagen lyder interessant 960
392. 2006/10/05 Axel Music til Folketingets Retsudvalg: Branchens bevissikringer 659
393. 2007/04/12 Laserdisken til Folketingets Retsudvalg: Fire konkrete forslag 1072
394. 2007/09/05 Den Blå Avis til Laserdisken: Ingen DVD-film fra tredjelande 550
395. 2010/02/15 Nordjyske Medier til Laserdisken: Vi magter det ikke 966

8. Relevante hjemmesider

396. 2012 Ophavsretsadvokaten.dk: Om Peter Schønning 685
397. 2022 Anklagemyndighedens hjemmeside (SØIK) 1023
398. 2022 Den Danske Dommerforenings hjemmeside 1045
399. 2022 EU-Kommissionen: Kommissionens ansatte 429
400. 2022 Transparency International Danmark 1099
401. 2022 Foreningen for Elite- og Magtstudier 1099
402. 2022 Institut for Menneskerettigheder 1099
403. 2022 Europabevægelsen kort fortalt 1099
404. 2022 Klaus Kjøller: Netværk og narreværk 679
405. 2022 The Digital Bits: Anmeldelse af *Field of Dreams* i 4K UHD 1109

9. FDV's og IFPIs chikanerier mod musik- og videobranchen (1988-2001)

FDV's afpresning af Risskov Bibliotek

406. 1988 CHS Film-Video: Børnefilm på VIDEO til UDLÅN 134
407. 1988/03/03 Århus Kommunes juridiske afdeling om udlån af musikvideoer 132
408. 1988/04/15 Beckmann Home Video til Bibliotekstilsynet: Musikvideoer 132
409. 1988/06/02 FDV v/Johan Schlüter til Bibliotekstilsynet: Musikvideoer 133
410. 1988/06/16 Nyhedsbrev fra Danmarks Biblioteksforening: Musikvideoer 133
411. 1988/07/14 IFPI v/Stefan Fryland til Risskov Bibliotek: Musikvideoer 134
412. 1989/06/27 Beckmann Home Video til Risskov Bibliotek: Musikvideoer 139
413. 1989/07/19 FDV v/Johan Schlüter til Risskov Bibliotek: Erstatningskrav 139

FDV's retssager mod Læsehesten og Ove Jensen

414. 1992/05/06 Læsehesten i byretten: FDV's krav om forbud mod brugtsalg 173
415. 1992/11/11 Læsehesten i landsretten: FDV's krav om forbud mod brugtsalg 173
416. 1992/05/14 Fogedretten i Sønderborg: Ove Jensens udlejning uden autorisation 162
417. 1993/11/30 FDV's supplerende processkrift: Dokumentation ikke nødvendig 163
418. 1994/03/09 Retten i Sønderborg: Ove Jensens udlejning uden autorisation 163

IFPIs anmeldelse af Olga Musik

419. 1993/04/22 IFPI v/Johan Schlüter: Chikaneanmeldelse af Olga Musik ApS 509
420. 1993/11/14 Århus Stiftstidende: Små musikimportører chikaneres af de store 510

One Stop-affæren

421. 1996/11/23 Århus Stiftstidende: Luk nu eller mød os i retten 512
422. 1996/11/23 Århus Stiftstidende: Dansk lovgivning versus EU-direktiv 513
423. 1997/01/17 Kulturministeren til Kim Behnke: One Stops parallelimport 514
424. 1997/10/14 Århus Stiftstidende: Selskaber vil styre markedet 514
425. 1999/02/22 DetailBladet: CD-butik tabte sag til pladeselskaber 514

Carl Th. Dreyer-affæren

426. 2001/11/06 Laserdiskens pressemeddelelse: Carl Th. Dreyer på DVD 522
427. 2001/11/16 Information: Dreyer (Laserdiskens happening om *Min Metier*) 522
428. 2001/12/03 Palladium A/S til Laserdisken: Stop Dreyer-film eller... 523

Diverse trusler

429. 1991/06/20 FDV v/Johan Schlüter til alle forhandlere: Regler for filialer 165
430. 1992/02/17 FDV til Laserdisken: Meddelelse om leveringsnægtelse 292
431. 1993/02/02 Metronome Video til Videoudlejningen: Leveringsnægtelse 165
432. 1998/11/17 Nicolas Barbano til Laserdisken om Johan Schlüters boykottrusler 515
433. 1999/11/03 Sandrew Metronome til Laserdisken: Parallelimport af *The Matrix* 518
434. 2015/11 Piratgruppen: Vejledning ang. AntiPiratGruppens trusselsbreve 973

10. FDV mod Erik Viuff Christiansen: FDV's udlejningsmonopol (1984-1992)

Fogedsag I: Sagsakterne i Danmark

435. 1984/09/03 Sag 36510/84: Fogedbogen for Københavns Byret 98
436. 1984/09/06 Justifikationsstævning v/advokat Johan Schlüter 101
437. 1984/10/16 Svarskrift v/advokat Jørgen B. Elmer 102
438. 1985/01/11 Replik v/advokat Johan Schlüter 103
439. 1985/08/01 Duplik v/advokat Niels Gangsted-Rasmussen 104

Sagsakterne ved EU-Domstolen

440. 1987/10/01 Sag 158/86, Warner-sagen: Retsmøderapporten 105
441. 1988/01/26 Sag 158/86, Warner-sagen: Generaladvokatens forslag til dom 114
442. 1988/05/17 Sag 158/86, Warner-sagen: EU-Domstolens dom 116
443. 1988/09/14 Østre Landsrets dom: Erik Viuff Christiansen opgiver kampen 129

FDV's propaganda efter dommen

444. 1988/05/19 Jyllands-Posten: Dansk videoselskab vandt principsag 125
445. 1988/06/13 FDV v/Johan Schlüter: Fortolkningen af EU-Domstolens dom 126
446. 1988/08 Videotraileren 3/88: EF-Domstolen greb ind 127
447. 1988/08/31 Variety: WHV Sweden Begins Sell-Thru 128
448. 1988/10/09 Ekstra Bladet: Bitter videokrig i Danmark - De små bliver slagtet 131
449. 1989/05/10 Berlingske Tidende: Videoimport trues af ny lov 136
450. 1989/05/17 Berlingske Tidende, Johan Schlüter: En misforståelse 136
451. 1992/03 Videotraileren 2/92: Videogramforeningen skærper kursen 221

Fogedsag II + Laserdiskens klage til Kommissionen

452. 1989/06/12 Fogedretten igen: FDV's andet angreb på Erik Viuff Christiansen 137
453. 1989/10/09 Laserdiskens klage til Kommissionen over forfølgelsen af Erik 140
454. 1989/11/15 Erik Viuff Christiansen: Frivilligt forlig 138
455. 1990/01/10 FDV v/Johan Schlüter: Svar til Kommissionen 140
456. 1990/02/16 Laserdisken til Kommissionen: Replik om sagens fakta 140

Fogedsag III

457. 1992/02/07 Erik Viuff Christiansens kvittering til FDV's kontrollant 222
458. 1992/04/21 Johan Schlüters erstatningskrav til Erik Viuff Christiansen 223

11. Johan Schlüter mod Hans Kristian Pedersen: Injuriesagen (1992-1995)

Nyhedsartikler

459. 1992/06/05 Aalborg Stiftstidende: Hårdt lys på hårde folk 225
460. 1993/02/19 Aalborg Stiftstidende: Injuriesag mod dommer 260
461. 1995/04/06 Aalborg Stiftstidende: Videoudlejer dømt 961

Dokumenter fra retssagen

462. 1992/06/26 Johan Schlüters stævning mod Hans Kristian Pedersen 227
463. 1993/01/06 Advokat Ulrik Bayer til Retten i Aalborg: Protest mod bilagene 231
464. 1993/01/11 Retten i Aalborg til Ulrik Bayer: Bilagene nægtes fremlagt 231
465. 1993/02/16 Retten i Aalborg: Dom for injurier 258
466. 1993/09/22 Vestre Landsret: Ingen udsættelse på præjudiciel forelæggelse 262
467. 1994/06/08 Vestre Landsret: Ingen udsættelse på præjudiciel forelæggelse 263
468. 1995/03/15 Hans Kristian Pedersens håndskrevne noter vedrørende bilagene 264
469. 1995/03/16 Jens Dall Bentzens notater under domsforhandlingen 275
470. 1995/03/31 Vestre Landsret: Dom for injurier 277
471. 1995/07/31 Justitsministeriets første afslag på anketilladelse 280
472. 1995/08/30 Peter Steen Jensens vidneerklæring til Menneskeretsdomstolen 282
473. 1995/09/30 Jens Dall Bentzens vidneerklæring til Menneskeretsdomstolen 282
474. 1995/11/30 Justitsministeriets andet afslag på anketilladelse 280
475. 1995/12/01 Hans Kristian Pedersen til Justitsministeriet om anketilladelse 281
476. 1998/04/16 Menneskeretskommissionens afslag på at behandle klagen 282

12. FDV mod Laserdisken: Udlejning af LaserDiscs (1992-2003)

Nyhedsartikler

477. 1993/06/17 Aalborg Stiftstidende: Klager til EF-toppen 308
478. 1994/10/12 Børsen: EU ind i speget sag om video-monopol 734

Korrespondance

479. 1992/02/20 Mogens Koktvedgaard til Laserdisken: Et gratis råd 178
480. 1992/02/28 Statsministeren til Laserdisken: Det hører under Kulturministeriet 146
481. 1992/03/06 Kulturministeriet v/Peter Schønning: Fantasifuld bortforklaring 146
482. 1992/03/12 Real Tasa Film til Kulturministeriet: Forbud mod filmsalg? 147
483. 1992/06/23 Rektor Henning Spure Nielsen: Retssamfundets garant 166
484. 1992/06/29 Kulturministeren til Laserdisken: Navngivne embedsmænd! 226
485. 1992/07/01 Kulturministeren til Real Tasa Film: Din virksomhed var ulovlig! 147
486. 1992/10/06 Forbrugerstyrelsen til Laserdisken: Ingen interesse 435
487. 1992/10/21 Kristeligt Folkeparti til Laserdisken: Vi magter det ikke 435
488. 1992/11/13 Ritzau: Trods forbud langer firma igen LaserDiscs over disken 958
489. 1992/12/07 Folketingets Ombudsmand til Laserdisken: Ingen undersøgelse 434
490. 1992/12/30 Konkurrencerådet til Laserdisken: Vil ikke gøre noget 436
491. 1993/02/23 Forbrugerrådet til Laserdisken: Ikke vores område 435
492. 1994/06/16 Kommissionen til Laserdisken: Information om retshjælp 1021
493. 1994/08/10 Kommissionen til Laserdisken: Ingen aktion på sag nr. IV/33.354 1012
494. 1994/07/01 Laserdisken til advokat Anders Hjulmand: Rapport om Jens Fejø 437
495. 1995/03/22 Erhvervsminister Mimi Jakobsen om Koktvedgaards indflydelse 334
496. 1996/05/02 Kommissionen til Laserdisken: Afvisning af ønsket om et møde 321

Sagbehandlingen ved Retten i Aalborg

497. 1990/11/01 Licensaftale mellem RCA/Columbia og Nordisk Film 288
498. 1991/10/29 FDV til Laserdisken: Det første erstatningskrav 284
499. 1992/01/06 FDV's fogedforbudsrekvisition mod Laserdiskens udlejning 285
500. 1992/02/06 Laserdisken v/Jørn Rasmussen: Processkrift med to påstande 287
501. 1992/02/28 Fogedrettens kendelse: Forbud mod sikkerhedsstillelse 293
502. 1992/03/03 Fogedretten til FDV: En praktisk håndtering af forbuddet 293
503. 1992/03/10 Warner Home Videos tillægsaftale med Metronome Video A/S 293
504. 1992/04/10 Vestre Landsret: Kæremålet tillægges opsættende virkning 294
505. 1992/09/14 Vestre Landsrets kendelse: Forbuddet stadfæstes 295
506. 1992/10/21 Vision Internation til Laserdisken: Stands piratkopieringen! 296
507. 1992/11/02 Esselte Video A/S udtræder af retssagen mod Laserdisken 296
508. 1993/02/09 Warner Home Videos fuldmagt til Johan Schlüter 320
509. 1993/02/11 FDV v/Torben Steffensen til Retten i Aalborg: Elegant vildledning 298
510. 1993/02/16 Retten i Aalborg: Retsbogen om domsforhandlingen 306
511. 1993/07/09 Pioneer Electronics Denmark til Kommissionen: Klage IV/34759 323
512. 1993/11/24 Sammenslutningen af Danske Filminstruktører: Bi-intervenient I 309
513. 1993/12/16 Johan Schlüter til Sammenslutningen af Danske Filminsstruktører 311
514. 1994/06/20 Home Entertainment Export til Kulturministeriet 312
515. 1994/08/22 Retten i Aalborg: Indkaldelse til retsmøde uden parter 313
516. 1994/09/13 Lightning Distribution: Erklæring om udlejning 313
517. 1994/09/08 Johan Schlüter til Kulturministeriet: Ingen forelæggelse på vej 314
518. 1994/10/13 Kulturministeriets redegørelse til Kristian Thulesen Dahl 315

519. 1994/11/16 Time Warner til FDV v/Torben Steffensen: EU's udlejningsret 320
520. 1994/11/30 Buena Vista Home Entertainment AB: Erklæring om rettigheder 321
521. 1995/01/02 Retten i Aalborg: Kendelse om præjudicel forelæggelse 311
522. 1995/11/30 Sammenslutningen af Danske Filminstruktører: Bi-intervenient II 322
523. 1995/12/06 Laserdisken til Vestre Landsret: Planche 10 og 13 319
524. 1996/03/14 Vestre Landsrets kendelse: Præjudiciel forelæggelse 319

Den præjudicielle forelæggelse ved EU-Domstolen

525. 1997/02/07 Byrettens forelæggelse for EU-Domstolen 326
526. 1997/05/06 FDV's skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
527. 1997/05/07 Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
528. 1997/05/16 Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
529. 1997/05/20 Danmarks skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
530. 1997/05/20 Frankrigs skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
531. 1997/05/23 Storbritanniens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
532. 1997/05/28 Finlands skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
533. 1997/06/12 Warners skriftlige indlæg til EU-Domstolen 329
534. 1998/03/06 Sag C-61/97: EU-Domstolens retsmøderapport 346
535. 1998/03/20 Laserdiskens bemærkninger til EU-Domstolens retsmøderapport 350
536. 1998/04/27 Sag C-61/97: EU-Domstolens tillæg til retsmøderapporten 352
537. 1998/04/28 EU-Domstolens afvisning af Laserdiskens dokumentation 369
538. 1998/05/22 Laserdiskens tre spørgsmål til dommer Claus Gulmann 374
539. 1998/05/26 Sag C-61/97: Generaladvokatens forslag til dom 375
540. 1998/05/27 Dommer Claus Gulmann afviser al korrespondance 374
541. 1998/09/22 Sag C-61/97: EU-Domstolens dom 377

Sagens fortsatte behandling ved Retten i Aalborg

542. 1998/11/23 Laserdisken til Retten i Aalborg: Forslag om ny forelæggelse 391
543. 1999/04/21 FDV til Retten i Aalborg: Intet konkurrenceretligt problem i sagen 392
544. 1999/05/17 Retten i Aalborg: Ingen ny forelæggelse for EU-Domstolen 392
545. 1999/08/18 Vestre Landsret: Ingen ny forelæggelse for EU-Domstolen 394
546. 2000/01/27 Laserdiskens påstandsdokument 395
547. 2000/03/15 Retten i Aalborg: Stadfæstelse af fogedforbuddet 397

Sagens fortsatte behandling ved Vestre Landsret

548. 2000/05/11 Vestre Landsret til Laserdisken: Beregning af ankeafgift 399
549. 2000/07/05 Vestre Landsret til Laserdisken: Muligt advokatpålæg 400
550. 2000/08/02 Advokat Per Christensen til Vestre Landsret om advokatpålæg 400
551. 2000/10/06 Vestre Landsrets afgørelse om ankesagens omfang 401
552. 2000/11/08 Vestre Landsret til Laserdisken: Beregning af retsafgift, igen 401
553. 2000/11/13 Laserdisken til Vestre Landsret: Indledende processkrift 402
554. 2000/11/29 FDV v/Torben Steffensen til Vestre Landsret: Intet nyt i sagen 406
555. 2000/11/29 Warner v/Strange Beck til Vestre Landsret: Inget nyt i sagen 406
556. 2000/12/05 Landsdommer Vogter: Ingen ny forelæggelse for EU-Domstolen 406
557. 2000/12/16 Laserdisken til Vestre Landsret. Protest mod berammelse 408
558. 2001/02/09 Vestre Landsrets kendelse: Ingen ny forelæggelse 408
559. 2001/02/13 Laserdisken til Procesbevillingsnævnet: Anmodning om appel 411
560. 2001/02/26 Procesbevillingsnævnets afslag 411
561. 2001/05/10 FDV til Vestre Landsret: Fordeling af de berammede seks timer 412
562. 2001/05/14 Laserdisken til Vestre Landsret: Protest mod berammelse 412

563. 2001/06/08 Vestre Landsrets udeblivelsesdom 413
564. 2002/12/13 Laserdisken til FDV: Forligsforslag 587
565. 2002/12/18 FDV til Laserdisken: Modforslag 588
566. 2003/01/06 FDV til Laserdisken: Forlig samt løfte om tilbagemelding 589

13. Laserdisken mod Skat: Ambi-sagen (1994-2000)

Dokumenter og domme i relation til ambi-problematikken

567. 1987/09/17 Udenrigsministeriet til Justitsministeriet: Underhåndsbrev 701
568. 1987/10/06 Udenrigsministeriets notat: EU-retlig vurdering af forslaget 701
569. 1990/10 Told- og Skattestyrelsens reglement om ambi: Kapitel A 698
570. 1991/02/14 Socialministerens svar til Socialudvalget: Eksportpakkens succes 701
571. 1992/01/30 Sag C-200/90, Denkavit: Generaladvokatens forslag til dom 702
572. 1992/03/31 Sag C-200/90, Denkavit: EU-Domstolens dom 55
573. 1992/04/02 Skatteministerens svar på S 678: Tilbagebetaling af ambi 703
574. 1992/04/06 Statsministeriets materialesamling vedrørende ambi-sagen 701
575. 1992/04/23 Forespørgselsdebat nr. F24: Dommen i ambi-sagen 705
576. 1992/05/20 Lov om behandling af krav om tilbagebetaling af ambi mv. 708
577. 1992/05/20 Bekendtgørelse om fremgangsmåde og dokumentation osv. 708
578. 1993/12/01 Sag C-234/91, Kommissionen: EU-Domstolens dom 55
579. 1994/03/15 Højesterets dom: Dansk Denkavit ApS mod Skat 709
580. 1994/03/15 Højesterets dom: Bose A/S mod Skat 709
581. 1994/04/12 Told & Skats cirkulæreskrivelse: Højesterets domme 709
582. 1995/01/23 Kommissionen til Danmark: Gennemgang af EU-reglerne 707
583. 1996/05/25 Jyllands-Posten: EU på vej til at opgive ambi-sag 1011
584. 1997/01/14 De forenede sager C-192-218/95: Overvæltning af afgifter 706
585. 1997/03/19 Forslag til folketingsbeslutning om straks at tilbagebetale ambi 705
586. 1998/03/16 Tidsskrift for Skatter og Afgifter: Ambien, der blev væk 55
587. 1998/05/18 Tidsskrift for Skatter og Afgifter: Laserdisken (byretten) 714
588. 2000/04/14 Tidsskrift for Skatter og Afgifter: Laserdisken (landsretten) 722
589. 2010/12/07 Sag C-398/09, Lady & Kid: Generaladvokatens forslag til dom 725
590. 2011/09/06 Sag C-398/09, Lady & Kid: EU-Domstolens dom (overvæltning) 725
591. 2012/09/10 Højesterets kendelse mod Sawo A/S: Ambi-sagen er forældet 726

Laserdisken mod Skatteministeriet (ambi), 1. instans

592. 1994/09/07 Laserdiskens ansøgning om tilbagebetaling af ambi 708
593. 1995/06/08 Told & Skats opgørelse over Laserdiskens besparelser 709
594. 1996/01/17 Told- og Skattestyrelsens afslag på tilbagebetaling af ambi 710
595. 1996/04/16 Laserdiskens stævning 711
596. 1996/06/20 Skatteministeriets svarskrift 712
597. 1996/06/28 Vidneerklæring fra Dansk Revision v/revisor Jørn E. Hansen 713
598. 1996/07/15 Laserdiskens replik 712
599. 1997/02/07 Skatteministeriets duplik 712
600. 1997/03/11 Laserdiskens supplerende processkrift 713
601. 1997/07/22 Laserdisken til byretten: Anmodning om at fremme sagen 713
602. 1997/09/10 Skatteministeriet til byretten: Anmodning om udsættelse 713
603. 1997/09/11 Laserdisken til byretten: Anmodning om at fremme sagen 713
604. 1997/10/31 Skatteministeriets processkrift 713
605. 1997/11/04 Laserdisken til byretten: Korte bemærkninger om fakta 713

606. 1997/11/13 Skatteministeriets processkrift inklusiv proceserklæring 713
607. 1997/11/14 Laserdiskens 2. supplerende processkrift 713
608. 1998/02/05 Laserdiskens påstandsdokument 714
609. 1998/02/05 Skatteministeriets påstandsdokument og "støttebilag" 714
610. 1998/02/05 Laserdiskens partsforklaring 714
611. 1998/02/05 Laserdiskens sagsfremstilling 714
612. 1998/02/05 Laserdiskens procedure 714
613. 1998/03/12 Københavns Byrets dom 714
614. 1998/04/22 Laserdiskens klage til advokatnævnet 716

Laserdisken mod Skatteministeriet (ambi), 2. instans

615. 1998/03/25 Laserdisken til Østre Landsret: Ankestævning 717
616. 1998/04/16 Laserdiskens processkrift: De nedlagte påstande 717
617. 1998/04/21 Revisor Jørn E. Hansens supplerende vidneerklæring 717
618. 1998/05/13 Skatteministeriets svarskrift 717
619. 1998/05/14 Laserdiskens replik: To provokationer 717
620. 1998/05/18 Østre Landsret til Laserdisken: Om evt. præjudiciel forelæggelse 717
621. 1998/06/16 Laserdiskens supplerende processkrift 1: Præjudiciel forelæggelse 717
622. 1998/06/16 Skatteministeriets duplik 717
623. 1998/06/23 Østre Landsrets retsbog: Om evt. præjudiciel forelæggelse 717
624. 1998/06/25 Laserdisken til Østre Landsret: Præjudiciel forelæggelse 717
625. 1998/07/29 Skatteministeriets processkrift: Præjudiciel forelæggelse 717
626. 1998/08/03 Laserdiskens supplerende processkrift 2: Præjudiciel forelæggelse 717
627. 1998/08/24 Skatteministeriet til Østre Landsret: Præjudiciel forelæggelse 717
628. 1998/08/26 Laserdisken til Østre Landsret: Forhøjet retsafgift 717
629. 1998/08/26 Laserdiskens supplerende processkrift 3: Præjudiciel forelæggelse 717
630. 1998/09/14 Skatteministeriet til Østre Landsret: Non-svar på provokationer 717
631. 1998/09/15 Laserdiskens supplerende processkrift 4: Præjudiciel forelæggelse 717
632. 1998/10/10 Skatteministeriet til Østre Landsret: Sygedagpenge 717
633. 1998/11/10 Skatteministeriets processkrift: Sygedagpenge 717
634. 1998/11/27 Laserdisken til Østre Landsret: Salgspriser og sygedagpenge 717
635. 1998/12/08 Skatteministeriet til Østre Landsret: Præjudiciel forelæggelse 717
636. 1999/01/25 Laserdiskens påstandsdokument 717
637. 1999/01/25 Skatteministeriets påstandsdokument 717
638. 1999/02/01 Østre Landsrets retsbog: Referat af det forberedende retsmøde 717
639. 1999/02/12 Laserdisken til Østre Landsret: Anmodning om fuld bevisførelse 717
640. 1999/02/15 Østre Landsrets kendelse: Ingen præjudiciel forelæggelse 717
641. 1999/03/01 Laserdisken til Østre Landsret: Anmodning om fuld bevisførelse 717
642. 1999/03/01 Laserdiskens udvidede påstandsdokument 717
643. 1999/03/08 Østre Landsrets retsbog: Opfordring til Skat om kommentar 717
644. 1999/04/07 Skatteministeriets processkrift: Proceserklæringen bekræftes 717
645. 1999/05/03 Laserdiskens supplerende processkrift 5: Løsningsforslag 717
646. 1999/05/12 Skatteministeriets processkrift: Ny teori om overvæltning 717
647. 1999/05/27 Laserdiskens supplerende processkrift 6: Fuld bevisførelse 717
648. 1999/05/31 Skatteministeriet til Østre Landsret: Protest mod bevisførelsen 717
649. 1999/06/02 Laserdiskens supplerende processkrift 7: Respekt for fakta 717
650. 1999/06/07 Skatteministeriet til Østre Landsret: Protest mod bevisførelsen 717
651. 1999/06/29 Østre Landsrets kendelse: Bevisførelsen nægtes 717
652. 1999/07/20 Laserdiskens supplerende processkrift 8: Provokationer 717

653. 1999/08/03 Skatteministeriets processkrift: Prisudviklingen uden betydning 717
654. 1999/08/03 Skatteministeriet til Østre Landsret: Klar til domsforhandling 717
655. 1999/08/12 Laserdisken til Østre Landsret: Om domsforhandlingen 717
656. 1999/08/18 Laserdisken til Østre Landsret: Opklarende spørgsmål 717
657. 1999/08/24 Skatteministeriet til Østre Landsret: Vil ikke svare 717
658. 1999/08/25 Laserdisken til Østre Landsret: Anmodning om svar 717
659. 1999/08/26 Østre Landsrets retsbog: Forberedelsen afsluttes 717
660. 1999/08/27 Laserdisken til Østre Landsret: Anmodning om svar fastholdes 717
661. 1999/08/30 Laserdisken til Østre Landsret: Anmodning om pålæg fastholdes 717
662. 1999/08/30 Skatteministeriet til Østre Landsret: Vil stadig ikke svare 717
663. 1999/09/06 Østre Landsrets retsbog: Forberedelsen afsluttet 717
664. 1999/09/21 Laserdisken til Østre Landsret: Om domsforhandlingen 717
665. 1999/10/07 Østre Landsret: Berammelse af domsforhandling 717
666. 1999/10/08 Laserdisken til Østre Landsret: Domsforhandlingen 717
667. 2000/02/15 Laserdiskens reviderede påstandsdokument 717
668. 2000/02/15 Laserdiskens partsforklaring 717
669. 2000/02/15 Laserdiskens disposition og støttebilag 717
670. 2000/02/15 Laserdiskens procedure 717
671. 2000/03/15 Østre Landsrets dom 717

Procesbevillingsnævnets behandling af ambi-sagen

672. 2000/05/08 Laserdiskens ansøgning om anketilladelse 724
673. 2000/05/22 Skatteministeriet til Procesbevillingsnævnet 724
674. 2000/05/25 Laserdisken til Procesbevillingsnævnet 724
675. 2000/06/06 Skatteministeriet til Procesbevillingsnævnet 724
676. 2000/10/03 Procesbevillingsnævnets afslag 724

Den Europæiske Menneskeretsdomstols behandling af ambi-sagen

677. 2000/05/08 Laserdiskens klage til Menneskeretsdomstolen: Ambi-sagen 725
678. 2000/10/17 Domstolen til Laserdisken: Drop klagen! 725
679. 2000/10/20 Laserdisken til Menneskeretsdomstolen: Klagen fastholdes 725
680. 2001/07/06 Menneskeretsdomstolen til Laserdisken: Klagen afvises 725

14. Laserdisken mod Skat: Afgift på LaserDiscs (1993-2000)

Sagen om afgiftspligt på LaserDiscs

681. 1984/11/22 Aalborg Distriktstoldkammer: Ingen afgift på videoplader 727
682. 1988/05/06 Momsnævnets afgørelse om afgift på CDV-plader 728
683. 1993/07 Told & Skats brugstariffer 728
684. 1993/08/02 Lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger 728
685. 1993/08/16 Laserdiskens redegørelse om de nye optiske medier 729
686. 1993/08/16 Laserdiskens anmodning om bindende tariferingsoplysning 730
687. 1993/09/17 Told & Skatteregion Aalborgs afgørelse om afgiftspligt 730
688. 1993/09/17 Told & Skatteregion Aalborgs bindende tariferingsoplysning 730
689. 1993/09/22 Laserdiskens appel til Told- og Skattestyrelsen 731
690. 1993/09/22 Laserdiskens anmodning om at give klagen opsættende virkning 731
691. 1993/10/01 Laserdiskens LaserDisc News, Oktober '93 731
692. 1993/10/07 Laserdiskens særlige appel til Told- og Skatteregion Aalborg 731
693. 1993/10/12 Villy Ilsøes redegørelse til Told- og Skattestyrelsen 732
694. 1993/10/13 Villy Ilsøes afslag på at give klagen opsættende virkning 732

695. 1993/11/17 Told- og Skattestyrelsen til Laserdisken: Klagen afvises 732
696. 1993/11/26 Eksempel på Laserdiskens faktura inklusiv forbrugsafgift 730
697. 1994/05/27 Laserdiskens appel til Momsnævnet 733
698. 1994/06/30 Told- og Skattestyrelsens bemærkninger til Momsnævnet 733
699. 1994/07/15 Laserdiskens afsluttende bemærkninger til Momsnævnet 733
700. 1994/08/01 HiFi Klubbens LaserDisc-program nr. 1: Efterår 94 733
701. 1994/10/26 Momsnævnets afgørelse: Ingen afgift på LaserDiscs 735
702. 1994/11/01 Laserdiskens LaserDisc Katalog, Efterår 1994 736
703. 1994/11/18 Told- og Skatteregion Aalborg: Tilbagebetaling af afgift 736

Den administrative behandling af Laserdiskens erstatningskrav

704. 1994/10/28 Laserdiskens tabsopgørelse til Told- og Skatteregion Aalborg 738
705. 1994/11/09 Laserdiskens erstatningskrav til Told- og Skatteregion Aalborg 738
706. 1994/11/11 Laserdisken til Told & Skat: Håndteringen af tilbagebetalingen 738
707. 1994/11/14 Told & Skat til Laserdisken: Ingen modregning 738
708. 1995/01/31 Regionens redegørelse til Told- og Skattestyrelsen 738
709. 1995/02/15 Momsnævnets revurdering af en række CD-ROM produkter 739
710. 1995/03/17 Told- og Skattestyrelsens afslag på at betale erstatning 739
711. 1995/03/20 Laserdisken til Told- og Skattestyrelsen: Forligstilbud 739
712. 1995/03/24 Laserdisken til Told- og Skattestyrelsen: Advarsler 740
713. 1995/04/04 Told- og Skattestyrelsen til Laserdisken: Mødebekræftelse 740
714. 1995/04/08 Laserdisken til Told- og Skattestyrelsen: EU-retlig gennemgang 740
715. 1995/04/22 Laserdisken til Told- og Skattestyrelsen: Forhøjet forligstilbud 740
716. 1995/05/11 Laserdisken til skatteministeren: Første anmodning om møde 740
717. 1995/05/21 Laserdisken til skatteministeren: Anden anmodning om møde 740
718. 1996/03/13 Statsministeren til Laserdisken: Løfte om uddybende svar 740
719. 1996/04/12 Justitsministeriet til Told- og Skattestyrelsen: EU-redegørelse 741
720. 1996/06/26 Told- og Skattestyrelsen til Laserdisken: En sag for domstolene 741

Retssagen om Laserdiskens erstatningskrav

721. 1996/07/15 Laserdiskens stævning 742
722. 1996/09/16 Skatteministeriets svarskrift: Afgiften var lovlig 751
723. 1997/01/10 Skatteministeriets duplik: Afgiften var ikke lovlig 746
724. 1997/03/07 Skatteministeriets processkrift: Afgiften var lovlig 744
725. 1997/05/06 Skatteministeriets processkrift: Afgiften var ikke lovlig 750
726. 1997/06/03 Skatteministeriet til Laserdisken: Dårlige undskyldninger 748
727. 1998/08/17 Skatteministeriets processkrift: Afgiften var lovlig 751
728. 1998/09/11 Skatteministeriets processkrift: Afgiften var lovlig 751
729. 1998/11/12 Skatteministeriets processkrift: Afgiften var ikke lovlig 751
730. 1998/11/20 Skatteministeriets påstandsdokument: Afgiften var ikke lovlig 751
731. 1999/01/22 Villy Ilsøes skriftlige vidneerklæring om tilbagebetalingen 753
732. 2000/05/15 Laserdiskens procedure 756
733. 2000/06/15 Østre Landsrets dom: 750.000 kr. i erstatning til Laserdisken 756
734. 2000/06/29 Skatteministeriets opgørelse af renter 756
735. 2000/07/04 Told- og Skatteregion Aalborgs endelige opgørelse 756

De ekstra retssager for at få afvist Skatteministeriets tilbagebetalingspåstand

736. 1997/06/10 Københavns Politi: Afvisning af anmeldelse for bedrageri 750
737. 1997/07/02 Statsadvokaten: Afvisning af anmeldelse for bedrageri 750
738. 1997/08/04 Told- og Skattestyrelsen: Forbrugernes krav afvises 752

739. 1998/09/16 Fuldmagt til at repræsentere Nicholas Staubrand 752
740. 1998/10/07 Nicholas Staubrands advokat til Laserdisken: Tilbagebetalingskrav 752
741. 1998/10/08 Laserdiskens svar til Nicholas Staubrands advokat 752
742. 1998/12/09 Nicholas Staubrands stævning mod Skatteministeriet 752
743. 1998/12/09 Laserdiskens stævning mod Skatteministeriet for bedrageri 752
744. 1999/02/08 Skatteministeriets svarskrift i Laserdisken-sagen 752
745. 1999/03/01 Laserdiskens replik og forslag om samlet behandling 753
746. 1999/04/14 Østre Landsrets retsbog: Spørgsmålet om tilbagebetaling udgår 753

15. Skat mod Laserdisken: Tvangsinddrivelse af moms (1996-1997)

Nyhedsartikler

747. 1997/01/05 Aalborg Stiftstidende: Fogedsag truer Aalborg-butik 748
748. 1997/01/10 Retten i Brøndbyerne: Erstatningspligt ved myndighedsfejl 747
749. 1997/11/20 Aalborg Stiftstidende: Momsen kan holdes tilbage 748

Sagsbehandlingen

750. 1996/07/15 Laserdisken til Told- og Skatteregion Aalborg: Modregning 742
751. 1996/07/25 Told- og Skatteregion Aalborg: Modregningen bestrides 743
752. 1996/11/07 Skatteministeriets fogedrekvisition og processkrift 743
753. 1996//12/05 Retten i Aalborg til Laserdisken: Indkaldelse til fogedretsmøde 743
754. 1997/01/28 Fogedrettens kendelse: Tvangsinddrivelse mod Laserdisken 745
755. 1997/03/06 Skatteministeriets kæresvarskrift 745
756. 1997/03/18 Vestre Landsret: Kæremålet tillægges opsættende virkning 746
757. 1997/11/11 Vestre Landsrets tilkendegivelse: Laserdisken vil få medhold 747
758. 2000/08/21 Told- og Skatteregion Aalborg tilbagekalder fogedforretningen 756

16. Laserdisken mod Skat: Virksomhedsordningen (2004-2005)

Retsgrundlaget for anvendelsen af virksomhedsordningen

759. 1987 Virksomhedsskatteloven 757
760. 2004 Århus Universitet, Juridisk Institut: Selvstændig erhvervsdrivende 761
761. 2004/05/03 Skats daværende hjemmeside: Selvstændig erhvervsvirksomhed 761
762. 2004/07/01 Ligningsvejledningens E.G.2: Virksomhedsordningen 761
763. 2004/07/01 Ligningsvejledningens E.A.4.3: Selvstændig erhvervsvirksomhed 761
764. 2004/07/01 Ligningsvejledningens E.A.1.3.3: Erstatning og forsikringsydelser 761

Sagsbehandlingen

765. 1999/08/01 Laserdiskens afmeldelsesblanket ved virksomhedsoverdragelsen 762
766. 1999/08/16 Told & Skat om overdragelsen af aktiviteter til Laserdisken ApS 762
767. 2000/06/30 Laserdiskens afmeldelsesblanket for moms 762
768. 2004/04/23 Laserdisken til Aalborg Kommune: Protest mod Skats forslag 760
769. 2004/06/16 Aalborg Kommunes afslag på at anvende virksomhedsordningen 758
770. 2004/07/12 Skats ændrede årsopgørelse for Hans Kristian Pedersen for 2000 759
771. 2004/08/11 Laserdiskens klage til Skatteankenævnet 764
772. 2005/01/20 Laserdiskens afsluttende redegørelse til Skatteankenævnet 764
773. 2005/02/17 Hans Kristian Pedersens mundtlige indlæg til Skatteankenævnet 764
774. 2005/02/17 Skatteankenævnets sammensætning på tidspunktet 764
775. 2005/02/17 Skatteankenævnets sagsfremstilling 764
776. 2005/03/01 Skatteankenævnets afgørelse: Virksomhedsordningen anvendes 764

17. Laserdisken mod Skat: Skattetillæg og dagbøder m.v. (2008-2013)

Skattetillæg på 5.000 kr.

777. 2008/05/19 Laserdisken til Skattecenter Aalborg: Anmodning om henstand 765
778. 2008/05/26 Skattecenter Aalborg til Laserdisken: Skattetillæg på 5.000 kr. 766
779. 2008/08/25 Laserdisken til Landsskatteretten: Appel af afslag på henstand 766
780. 2008/09/03 Skattecenter Aalborg til Landsskatteretten: Udtalelse om afslaget 766
781. 2008/09/19 Laserdisken til Landsskatteretten: Replik 766
782. 2008/11/13 Landsskatterettens afgørelse: Afslag på henstand 766

Dagbøder på 20.000 kr.

783. 2010/02/01 Skat til Laserdisken: Opkrævning af dagbøder på 20.000 kr. 767
784. 2010/02/05 Laserdisken til Skat: Indsigelse mod dagbøderne 767
785. 2010/02/10 Skat til Laserdisken: Dagbøderne fastholdes 767
786. 2010/03/24 Skats opkrævning af dagbøder på 20.000 kr. 767
787. 2010/03/25 Laserdisken til Landsskatteretten: Klage over dagbøderne 767
788. 2010/04/08 Skat til Landsskatteretten: Udtalelse om dagbøderne 767
789. 2010/04/25 Laserdisken til Landsskatteretten: Replik 767
790. 2010/06/14 Landsskatterettens afgørelse: Stadfæstelse af dagbøderne 767

Renter på 16.865 kr.

791. 2010/12/20 Laserdiskens klage over årsopgørelsen: Rentetillæg på 16.865 kr. 768
792. 2011/09/19 Laserdisken til Skatteankenævnet: Sammenfatning 769
793. 2011/10/27 Skatteankenævnets sagsfremstilling og afgørelse 769
794. 2012/04/11 Laserdisken til Skat: Anmodning om *eftergivelse* af renterne 770
795. 2012/07/20 Skat til Laserdisken: Anmodningen afvises 770
796. 2012/10/19 Laserdisken til Landsskatteretten: Appel af Skats afvisning 770
797. 2013/08/30 Landsskatterettens afgørelse: Der skal betales renter 770

18. Laserdisken mod Skat: Virksomhedens startdato (2011-2015)

Baggrund og forhistorie

798. 1996/01/17 Forslag til CVR-loven med økonomiministerens bemærkninger 924
799. 2001/07/20 FDV's fogedsag om udlæg i Laserdiskens aktiver 928
800. 2002/08/13 FDV's konkursbegæring mod Laserdisken 928
801. 2002/08/15 Retten i Aalborg til Laserdisken: Indkaldelse til møde i skifteretten 928
802. 2002/10/08 Laserdisken til Told & Skat Aalborg: Fornyet momsregistrering 928
803. 2003/01/09 Told & Skats registreringsbevis for Laserdisken (10194245) 929
804. 2009/01/01 Laserdiskens aftale om ugentlig afhentning af postcontainer 919
805. 2010/01/01 Stenas fakturaer for leje af minicontainer og afhentning af pap 919
806. 2011/01/31 Steen Toftengs faktura for håndtering af fraflytningsaffald 919
807. 2011/07/06 Københavns Kommunes faktura for brug af genbrugspladsen 919
808. 2011/09/20 Laserdisken til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen: Forkert startdato 920
809. 2011/10/25 Laserdisken til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen: Forkert startdato 920
810. 2012/04/03 Laserdisken til Økonomi- og Indenrigsministeriet: Kan fejl rettes? 920
811. 2012/05/24 Skat til Laserdisken: Forslag til afgørelse om startdatoen 921
812. 2012/06/10 Laserdisken til Skat: Anmodning om lovgrundlaget for afgørelsen 921
813. 2012/06/11 Laserdiskens redegørelse vedrørende genbrugspladsen 919
814. 2012/06/14 Skats administrative afgørelse: Laserdisken startede i 2004 921
815. 2012/09/11 CVR-registret om P-nummeret for Laserdisken i Aalborg 920

816. 2012/09/11 Laserdisken til Landsskatteretten: Klage over startdatoen 922
817. 2012/10/25 Skat til Landsskatteretten: Henviser til momsregistreringen 922
818. 2012/11/05 Københavns Kommunes første afslag på fritagelse for affaldsgebyr 919
819. 2012/11/21 Københavns Kommunes andet afslag på fritagelse for affaldsgebyr 919

Retssystemets behandling af tvisten

820. 2013/06/06 Landsskatterettens sære afgørelse: Tror sagen vedrører moms 922
821. 2013/09/06 Laserdiskens stævning om virksomhedens startdato 922
822. 2013/09/12 Retten i Aalborg til Laserdisken: Hvad er sagens værdi? 923
823. 2013/09/20 Laserdisken til Retten i Aalborg: Har ikke skænket det en tanke 923
824. 2013/11/13 Skatteministeriets svarskrift: Spørger til virksomhedens indtægter 925
825. 2013/12/05 Laserdiskens replik med provokationer 925
826. 2014/01/27 Skatteministeriets duplik: Fremlægger forkerte regnskaber 926
827. 2014/01/27 Laserdisken til Skatteministeriet: Forklarer sammenhængen 926
828. 2014/01/29 Skatteministeriets processkrift A: Anerkender fejlen 926
829. 2014/02/07 Retten i Aalborg: Indkaldelse til domsforhandling 927
830. 2014/09/11 Skatteministeriets påstandsdokument: 15 nye anbringender 927
831. 2014/09/19 Laserdiskens påstandsdokument 927
832. 2014/09/30 Laserdisken til Retten i Aalborg: Anmodning om forbud mod nova 927
833. 2014/09/30 Laserdisken til Retten i Aalborg: Anmodning om lydoptagelse 927
834. 2014/09/30 Skatteministeriet til Retten i Aalborg: Protest mod lydoptagelse 928
835. 2014/10/01 Retten i Aalborg: Forbud mod lydoptagelse 928
836. 2014/11/06 Byrettens absurde dom: Laserdisken startede i 2004 929
837. 2014/11/21 Told & Skats Else de Gier afviser at vidne frivilligt 931
838. 2014/11/22 Laserdisken til retspræsidenten: Vil jeg blive anmeldt for at lyve? 929
839. 2014/12/01 Retspræsidenten til Laserdisken: Ingen politianmeldelse på vej 929
840. 2014/12/04 Laserdisken til Vestre Landsret: Ankestævning 931
841. 2015/03/13 Skatteministeriet til Vestre Landsret: Protest mod vidneafhøring 931
842. 2015/03/19 Vestre Landsrets kendelse: Forbud mod lydoptagelse 931
843. 2015/03/26 Oops, CVR-registret er allerede blevet rettet 931
844. 2015/03/26 Skatteministeriet til Vestre Landsret: Svipseren med rettelsen 931
845. 2015/04/24 Vestre Landsrets dom: Laserdisken startede den 27. juni 1984 931

Afslutningen på historien om affaldsgebyret

846. 2017/12/15 BT.dk: Selvstændig slæber kommune i retten: Gebyr er ulovligt 932
847. 2018/01/12 DR.dk: Selvstændig taber sag om affaldsordning 932
848. 2018/08/30 DR.dk: Selvstændig vinder sag i landsretten om affaldsgebyr 932

19. Laserdisken mod Kulturministeriet: Sagen om Filmloven (1998-2003)

Baggrund og forhistorie

849. 1997/03/12 Filmloven 493
850. 1998/01/16 Bekendtgørelse om Medierådet for Børn og Unge 494
851. 1999/08/06 Kim Behnke til Laserdisken: Filmhuset og mærkningsreglerne 500
852. 2000/07/27 Politiken: DVD-film beslaglagt 495
853. 2000/08/08 Ekstra Bladet: Stik-i-rend betjente 496
854. 2000/08/10 Kulturministeren til Kim Behnke: Razzia jf. mærkningsreglerne 502
855. 1998/11/09 Københavns Politi til Laserdisken: FDV's politianmeldelse 498
856. 1998/11/13 Laserdisken til Københavns Politi: Redegørelse for Filmloven 499
857. 1999/01/12 Politimesteren i Aalborg: Modanmeldelse mod FDV afvises 501

Retssystemets behandling af tvisten

858. 1999/05/19 Københavns Politis anklageskrift mod Laserdisken 498
859. 2000/02/07 Retsbogen for Københavns Byret: Straffesagen udsat 504
860. 2000/02/07 Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet 504
861. 2000/03/28 Kulturministeriets svarskrift 505
862. 2000/08/16 Kulturministeriets processkrift A 505
863. 2000/09/22 Kulturministeriets processkrift B 505
864. 2000/10/01 Peter Risby Hansen: Erklæring om udlejningsforholdene 505
865. 2000/10/04 Københavns Politi: Modanmeldelse mod FDV afvises 501
866. 2000/10/17 Østre Landsrets retsbog: Kulturministeriet vil ikke udtale sig 506
867. 2001/01/03 Kulturministeriets processkrift C 506
868. 2002/01/15 Østre Landsrets dom 507
869. 2002/05/16 Kulturministeriet til Højesteret: Processkrift A 508
870. 2002/08/20 Kulturministeriets forligsforslag 508
871. 2003/03/04 Højesterets retsbog: Sagen forligt 508
872. 2007/01/25 Københavns Byrets dom: Hans Kristian Pedersen frifindes 508

20. Laserdisken mod Kulturministeriet: Infosoc, gyldighed (2003-2006)

Nyhedsartikler

873. 2006/02/17 Nordjyske Stiftstidende: Kampen i retten for billigere film 963
874. 2006/02/21 Laserdisken til Nordjyske Stiftstidende: Gennemgang af fejl 962

Sagsbehandlingen (Sag C-479/04)

875. 2003/02/09 Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet 597
876. 2003/03/04 Kulturministeriets anmodning om påstandsændring 601
877. 2004/11/16 Østre Landsrets forelæggelse for EU-Domstolen 602
878. 2005/03/06 Laserdiskens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 608
879. 2005/03/15 Polens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 608
880. 2005/03/17 Rådets skriftlige indlæg til EU-Domstolen 608
881. 2005/03/18 Kommissionens skriftlige indlæg til EU-Domstolen 608
882. 2005/03/21 Parlamentets skriftlige indlæg til EU-Domstolen 608
883. 2005/07/24 Laserdisken til EU-Domstolen: Anmodning om mundtligt indlæg 614
884. 2006/01/20 EU-Domstolens retsmøderapport 614
885. 2006/02/09 Laserdiskens bemærkninger: De overordnede synspunkter mangler 615
886. 2006/02/11 Laserdiskens bemærkninger: Låne/leje-direktivet mangler 615
887. 2006/02/11 Laserdiskens bemærkninger: Fejl i retsmøderapporten om hjemmel 615
888. 2006/02/14 Laserdiskens plancher til EU-Domstolen 616
889. 2006/02/14 Laserdiskens mundtlige indlæg til EU-Domstolen 616
890. 2006/05/04 Generaladvokatens forslag til dom 624
891. 2006/09/12 EU-Domstolens dom 624
892. 2006/09/26 Kammeradvokaten om Kulturministeriets forligstilbud 641

21. Laserdisken mod Kulturministeriet: Infosoc, fortolkning (2007-2010)

Byrettens seriøse behandling af sagen

893. 2006/10/05 Kammeradvokatens afslag på møde om sagen 641
894. 2007/01/18 Kulturministeren til Per Clausen: Kovending om lovens fortolkning 642
895. 2007/03/20 Laserdiskens stævning mod Kulturministeriet 643
896. 2007/04/03 Sø- og Handelsretten henviser sagen til byretten 644

897. 2007/06/19 Kulturministeriets svarskrift: Afvisning 644
898. 2008/02/19 Retten i Aalborg til parterne: Køreplan 646
899. 2008/03/03 Kulturministeriet til Retten i Aalborg: Protest mod køreplanen 646
900. 2008/03/07 Laserdiskens påstandsændring 646
901. 2008/03/07 Laserdiskens processkrift om forbindelsen til sagen om gyldighed 646
902. 2008/03/07 Laserdiskens processkrift om henvisning til landsretten 646
903. 2008/03/14 Retten i Aalborgs kendelse: Sagen er af principiel karakter 646

Landsrettens og Højesterets useriøse behandling af sagen

904. 2008/06/18 Vestre Landsrets pludselige indkaldelse til delforhandling 648
905. 2008/06/19 Kammeradvokaten til Vestre Landsret: Anmodning om udsættelse 648
906. 2008/06/19 Vestre Landsrets indkaldelse til delforhandling på en anden dato 648
907. 2008/07/31 Kammeradvokaten til Laserdisken: Vil have bilag A-H medtaget 649
908. 2008/08/05 Laserdisken til Vestre Landsret: Hvad skal sagen handle om? 649
909. 2008/08/12 Laserdisken til Vestre Landsret: Forhåndsprotest mod nova 649
910. 2008/08/15 Laserdisken til Vestre Landsret: Hvad skal sagen handle om? 649
911. 2008/08/15 Kammeradvokaten til Vestre Landsret: Retskraftsbetragtning 650
912. 2008/08/19 Laserdiskens påstandsdokument 650
913. 2008/08/20 Laserdisken til Vestre Landsret: Hvad skal sagen handle om? 650
914. 2008/08/25 Vestre Landsret: Udsætter stillingtagen til sagsøgtes nova 650
915. 2008/10/07 Vestre Landsrets besynderlige sagsfremstilling og dom 652
916. 2008/10/21 Laserdisken til Højesteret: Ankestævning 655
917. 2008/11/05 Kulturministeriets svarskrift 655
918. 2008/11/06 Laserdisken til Højesteret: Begæring om hjemvisning 655
919. 2008/11/17 Kammeradvokatens første begæring om advokatpålæg 655
920. 2008/12/15 Kammeradvokatens anden begæring om advokatpålæg 655
921. 2009/02/23 Højesteret: Betingelserne for advokatpålæg er ikke opfyldt 655
922. 2009/03/20 Laserdiskens afsluttende bemærkninger 656
923. 2009/04/21 Højesterets retsbog: Referat af det forberedende retsmøde 656
924. 2009/08/13 Laserdisken til Højesteret: Første skriftlige indlæg 656
925. 2009/09/30 Kulturministeriet til Højesteret: Første skriftlige indlæg 656
926. 2009/10/19 Laserdisken til Højesteret: Andet skriftlige indlæg 658
927. 2009/11/03 Laserdiskens begæring om forelæggelse for EU-Domstolen 658
928. 2009/11/05 Laserdiskens processkrift om forelæggelse for EU-Domstolen 658
929. 2009/11/05 Kulturministeriets processkrift om præjudiciel forelæggelse 658
930. 2010/05/03 Højesterets dom: Sagen om ophavsretslovens fortolkning afvises 658

Folketinget og Den Europæiske Menneskeretsdomstol

931. 2009/09/02 Justitsminister Brian Mikkelsens ansvarsforflygtigelse 1060
932. 2010/10/24 Laserdisken til Folketingets medlemmer: Nu må I tage over! 660
933. 2010/11/02 Laserdiskens klage til Menneskeretsdomstolen: Fortolkning 1049
934. 2010/11/25 Nordjyske Stiftstidende: Laserdisken kræver sin menneskeret 1049
935. 2012/05/31 Menneskeretsdomstolen til Laserdisken: Klagen afvises 1050

22. FDV mod Laserdisken ApS: Forfejlet bevissikring (2005-2009)

Baggrund og forhistorie

936. 1994/02/01 Den Europæiske Menneskeretskonvention kommenteret af... 773
937. 2000/10/04 Justitsministerens forslag til Lov om bevissikring 784
938. 2001/03/01 Retsudvalgets betænkning over Lov om bevissikring 784

939. 2001/03/20 Retsplejelovens kapitel 57 a: Bevissikring ved krænkelse af... 784
940. 2002/07/02 FDV's medlemsfortegnelse anno 2002 591
941. 2002/12/27 Laserdisken til FDV: Afklaring af forbudte filmtitler 588
942. 2003/01/07 Laserdisken til FDV: Nyt forsøg på afklaring af forbudte titler 590
943. 2003/01/15 Sandrew Metronome til Laserdisken: Vi har ikke rettighederne 596
944. 2003/01/29 FDV til Laserdisken: Trusler om retslige skridt 591
945. 2003/02/05 FDV til Laserdisken: Gå til rettighedshaverne 591
946. 2003/02/09 Laserdisken til FDV v/Niels Bo Jørgensen: Respekt for forbud 592
947. 2003/02/12 Laserdisken til FDV's medlemmer: Respekt for forbud 593
948. 2003/02/17 SF Film A/S til Laserdisken: Forbud 593
949. 2003/02/18 FDV v/Torben Steffensen: Kovending om lovens fortolkning 603
950. 2003/03/04 Scanbox Danmark A/S til Laserdisken: Forbud 592
951. 2005/07/15 FDV's bilag 1: Screenshot af Laserdiskens hjemmeside 781
952. 2005/07/15 FDV's bilag 2: Screenshot af *The Pacifier* 781
953. 2005/07/15 FDV's bilag 3: Screenshot af online ordrebekræftelsen 781
954. 2005/07/15 FDV's bilag 4: Laserdiskens faktura 781
955. 2005/07/15 FDV's bilag 5: For- og bagside af *The Pacifier* 781
956. 2005/07/15 FDV's bilag 6: Screenshot af listen af nye udgivelser 781
957. 2005/07/15 FDV's bilag 7: Endnu et screenshot fra Laserdiskens hjemmeside 781
958. 2005/09/07 Paramounts faktura med forkert CVR-nummer 814
959. 2005/09/12 Laserdisken til Paramount om det korrekte CVR-nummer 814
960. 2005/11/09 Paramounts faktura med korrekt CVR-nummer 814
961. 2005/11/19 Laserdisken ApS til Skattecenter Aalborg: Selskabet opløses 797
962. 2006/09/24 CVR-registret om CVR-nr. 10 19 42 45 782

Om bevissikringen den 29. november 2005

963. 2005/10/11 FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition I 772
964. 2005/11/29 Findelisterne med de forbudte DVD-plader i Aalborg 778
965. 2005/11/30 Nordjyske Stiftstidende: Razzia mod Laserdisken 777
966. 2005/11/30 Morgens Vestergaards morgenrapport efter beslaglæggelsen 778
967. 2005/11/30 Laserdiskens Laser News: Razzia mod Laserdisken 778
968. 2005/12/02 Per Christensens e-mail: Telefonsamtalen med Dorete Bager 779
969. 2005/12/07 Fogedretten i Aalborg: Dorete Bagers skriftlige kendelse 779
970. 2005/12/08 Laserdisken til Per Christensen: Dagsorden for aftalt møde 780

Kæremålet ved Vestre Landsret

971. 2005/12/12 Advokat Per Christensens kæreskrift 792
972. 2005/12/23 Laserdisken til Vestre Landsret: Uddybende kæreskrift 792
973. 2005/12/23 Laserdisken til Vestre Landsret: Særlige anmodninger 793
974. 2006/01/24 FDV til Vestre Landsret: Svarskrift 793
975. 2006/01/28 Laserdisken til Vestre Landsret: Anmodning om frigivelse af film 902
976. 2006/01/28 Laserdisken til Vestre Landsret: Replik 793
977. 2006/03/09 FDV til Vestre Landsret: Duplik 793
978. 2006/03/10 Laserdisken til Vestre Landsret: Supplerende processkrift 902
979. 2006/03/30 Vestre Landsret: Alle anmodninger afvises eller ignoreres 794
980. 2006/04/03 Laserdisken til Vestre Landsret: Rykker for svar 902
981. 2006/07/14 Laserdisken v/advokat Henrik Karl Nielsen: Processkrift 795
982. 2006/09/13 FDV til Vestre Landsret: Processkrift om EU-Domstolens dom 795
983. 2006/09/14 Vestre Landsrets kendelse: Der var aldrig tvivl om gyldigheden 796

Justifikationssagen

984.	2005/12/13	FDV's justifikationsstævning mod Laserdisken ApS	780
985.	2006/01/23	Laserdisken ApS til Retten i Aalborg: Svarskrift med indsigelse	780
986.	2006/09/26	FDV til Retten i Aalborg: Brev om rette part	798
987.	2007/01/29	FDV til Retten i Aalborg: Processkrift om rette part	799
988.	2007/03/07	Retten i Aalborg: Kun Laserdisken ApS er sagsøgt	800
989.	2007/03/28	FDV til Retten i Aalborg: Proceserklæring om Laserdisken ApS	800
990.	2007/09/25	Retten i Aalborg: Delafgørelse om rette part	801
991.	2008/01/15	FDV's påstandsdokument: Ny påstand om erstatning	802
992.	2008/02/04	Laserdisken ApS til Retten i Aalborg: Protest mod ulovlige bilag	802
993.	2008/02/05	Retten i Aalborgs kendelse: De nye bilag tillades	803
994.	2008/03/05	Retten i Aalborgs dom: Bevissikringen var lovlig	803

Ankesagen ved Vestre Landsret

995.	2008/04/01	Laserdisken ApS til Vestre Landsret: Ankestævning	809
996.	2008/06/02	FDV til Vestre Landsret: Svarskrift med påstand om erstatning	809
997.	2008/06/12	Laserdisken ApS til Vestre Landsret: Protest mod FDV's påstand	809
998.	2008/10/09	Laserdisken ApS til Vestre Landsret: Processkrift om protesten	809
999.	2008/11/27	Vestre Landsrets kendelse: FDV's påstand tillades	809
1000.	2009/09/21	Vestre Landsret til Laserdisken ApS: Rykker for retsafgift	809
1001.	2009/12/08	Vestre Landsrets dom: Anken afvises	809
1002.	2009/12/11	FDV til Vestre Landsret: Erstatningskravet frafaldes igen	809

Fogedsagens behandling i København

1003.	2005/11/29	Københavns Byret: Fogedrettens kendelse v/Elmir Tartic	804
1004.	2007/04/26	Laserdisken ApS til Østre Landsret: Orientering om FDV's fejl	810
1005.	2008/05/23	FDV til Østre Landsret: Vestre Landsret kendte ejerforholdene	810
1006.	2008/10/03	Østre Landsrets kendelse: Bevissikringen ophæves	810
1007.	2008/10/11	FDV's check til Laserdisken ApS på 5.000 kr.	810

Skriftlige vidneerklæringer

1008.	2006/07/13	Hans Kristian Pedersens 28 faktiske omstændigheder	780
1009.	2003/07/13	David Bjerres skriftlige vidneerklæring	795
1010.	2003/07/13	Morten Dam Madsens skriftlige vidneerklæring	795

23. FDV mod Laserdisken: Reparationssagen (2006-2016)

Sagsbehandlingen

1011.	2006/09/25	Henrik Karl Nielsen til fogedretten: Returnering af materiale	797
1012.	2006/10/01	Laserdisken til fogedretten: Forhåndsorientering og spørgsmål	811
1013.	2006/10/02	Henrik Karl Nielsen til fogedretten: Respekt for FDV's forbud	812
1014.	2006/10/05	Fogedretten til Laserdisken: Rette part afgøres i justifikationssag	812
1015.	2006/10/05	FDV til fogedretten: De af fogedretten beslaglagte DVD-film	902
1016.	2006/10/05	FDV's forbuds- og bevissikringsrekvisition II	813
1017.	2006/10/10	DK Hostmaster om domænet www.laserdisken.dk	814
1018.	2006/10/10	Peter Risby Hansen: Erklæring om Laserdiskens registreringer	826
1019.	2006/10/12	Laserdisken til fogedretten: Afvent afgørelse om rette part	816
1020.	2006/10/13	Fogedretten til Laserdisken: Indkaldelse til retsmøde	816
1021.	2006/10/25	Laserdisken til fogedretten: Svarskrift	816
1022.	2006/12/04	FDV til fogedretten: Replik	816

1023. 2006/12/08 Laserdiskens faktura på *101 Dalmatians II* 817
1024. 2006/12/12 Laserdisken til fogedretten: Om salget af *101 Dalmatians II* 820
1025. 2006/12/15 Fogedrettens skriftlige kendelse om bevissikring 822
1026. 2007/01/19 Fogedrettens skriftlige kendelse om fogedforbud 823

Kæremålet ved Vestre Landsret

1027. 2007/02/26 Vestre Landsret: Ingen mundtlig forhandling med vidneafhørinig 825
1028. 2007/03/01 Indkøber hos Proshop ApS: Erklæring om *101 Dalmatians II* 825
1029. 2007/09/10 FDV til Vestre Landsret: Kæreduplik 826
1030. 2007/09/12 Laserdisken til Vestre Landsret: Afsluttende processkrift 826
1031. 2007/10/08 Vestre Landsrets kendelse: En kæmpe løgn er lagt til grund 826

Justifikationssagen

1032. 2007/11/27 FDV's betingelse for at frigive varelageret: 300.000 kr. 902
1033. 2007/12/21 Laserdiskens svarskrift om forbud 845
1034. 2007/12/28 Laserdiskens svarskrift om bevissikring 845
1035. 2008/04/22 FDV's fælles replik for begge sager 846
1036. 2008/06/19 Dommerfuldmægtig Lene Holm Trøsts køreplan 846
1037. 2008/08/11 Laserdiskens processkrift vedrørende henvisning 846
1038. 2008/09/08 FDV's processkrift inklusive proceserklæringen 846
1039. 2008/10/15 Retten i Aalborg: Samlet behandling, ingen henvisning 846
1040. 2008/10/25 Laserdisken til Retten i Aalborg: Ny begæring om henvisning 847
1041. 2008/10/30 Retten i Aalborg: Ingen anledning til at revurdere spørgsmålet 847
1042. 2009/03/23 Laserdisken til Retten i Aalborg: Edition jf. FDV's rettigheder 848
1043. 2009/03/24 Retten i Aalborg: FDV behøver ikke fremlægge dokumentation 848
1044. 2009/03/27 Laserdisken til Retten i Aalborg: Præcisering ønskes 848
1045. 2009/04/06 Retten i Aalborg: Præcisering af datoen for FDV's rettigheder 848
1046. 2009/08/25 FDV til Retten i Aalborg: Kovending om beslaglæggelsen 901
1047. 2009/11/03 Retspræsident Christian Lundblad: Retten i Aalborg er inhabil 1091
1048. 2009/11/03 Retspræsident Christian Lundblads kendelse om inhabilitet 849
1049. 2009/11/24 Laserdisken til retspræsidenten: De beslaglagte film 1091
1050. 2009/12/17 Retspræsident Christian Lundblad om de beslaglagte film 1091
1051. 2010/03/06 Per Christensens kommentarer til Processkrift A, version 6 849
1052. 2010/03/09 Henrik Karl Nielsens kommentarer til Processkrift A, version 11 849
1053. 2010/03/09 Henrik Karl Nielsens kommentarer til Processkrift A, version 12 849
1054. 2010/03/09 Laserdisken til Retten i Aalborg: Sammenfattende Processkrift A 849
1055. 2010/05/04 Laserdisken til Retten i Aalborg: Processkrift om rette sagsøgere 850
1056. 2010/05/11 Sættedommer Hans Esdahl overvejer at meddele advokatpålæg 850
1057. 2010/05/24 Laserdisken til Hans Esdahl: Hovedspørgsmålene er de samme 851
1058. 2010/07/14 Retten i Aalborg, igen: Samlet behandling, ingen henvisning 851
1059. 2010/10/01 Laserdiskens jubilæumskonkurrence: Hvad gør Hans Esdahl? 855
1060. 2010/12/22 Hans Esdahls retsbog: Ukorrekt enighed om sagens indhold 851
1061. 2011/01/07 Fogedretten til Laserdisken: Ingen krænkelser anmeldt 869
1062. 2011/01/20 Hans Esdahl til Laserdisken: Meddelelse om advokatpålæg 852
1063. 2011/02/15 Laserdisken til Hans Esdahl: Protest mod retsbogen 851
1064. 2011/03/02 Henrik Karl Nielsen til Hans Esdahl: Protest mod FDV's bilag 898
1065. 2011/03/14 Laserdiskens fuldmagt til Henrik Karl Nielsen: Påstand 1 og 4 852
1066. 2011/03/15 Henrik Karl Nielsen til Hans Esdahl: Begrænset repræsentation 852
1067. 2011/03/18 Hans Esdahl til Laserdisken: Brok over fuldmagten 853

1068.	2011/03/22	Henrik Karl Nielsen til Hans Esdahl: En nærmere forklaring	853
1069.	2011/04/15	Hans Esdahls kiksede udeblivelsesdom	853
1070.	2011/04/17	Henrik Karl Nielsen til Hans Esdahl om "rette sagsøgere"	898
1071.	2011/04/28	Laserdisken til Vestre Landsret: Ankestævning	854
1072.	2011/05/04	Hans Esdahls udlægning af Henrik Karl Nielsens breve	897
1073.	2011/07/19	Laserdiskens klage til Menneskeretsdomstolen: Advokatpålægget	852
1074.	2012/02/23	Vestre Landsrets dom: Udeblivelsesdommen ophæves	854
1075.	2012/03/12	Laserdisken til retspræsidenten: Anmodning om ny sættedommer	855
1076.	2012/03/14	Hans Esdahl til Henrik Karl Nielsen: Meddeler sin afsked	856
1077.	2012/04/24	Laserdisken til Retten i Aalborg: Flere klager til EMD på vej	855
1078.	2012/05/31	Menneskeretsdomstolen til Laserdisken: Klagen afvises	1050
1079.	2012/06/06	Sættedommer Mette Langborg til Laserdisken: Køreplan	856
1080.	2012/07/02	Laserdisken til Retten i Aalborg: Sammenfattende processkrift	856
1081.	2012/07/30	Retten i Aalborg, igen: Samlet behandling, ingen henvisning	857
1082.	2012/10/10	Retten i Aalborg: Indkaldelse til domsforhandling	862
1083.	2013/03/22	Laserdiskens samlede bilagsekstrakt	862
1084.	2013/03/22	Laserdiskens samlede processkrifter	862
1085.	2013/04/11	FDV's påstandsdokument v/Peter Schønning	863
1086.	2013/04/22	Laserdiskens påstandsdokument	863
1087.	2013/05/02	Retten i Aalborg til Laserdisken: Lover at læse processkrifterne	862
1088.	2013/05/13	Laserdiskens støttebilag: Udgivelsesdatoer for aktuelle film	867
1089.	2013/07/15	Retten i Aalborgs dom: Kæmpe erstatning til FDV	872

Skriftlige partsforklaringer og vidneerklæringer

1090.	2013/04/22	Hans Kristian Pedersen: Forløbet før fogedforretningen	858
1091.	2013/04/22	Hans Kristian Pedersen: Forløbet under fogedforretningen	858
1092.	2013/04/22	Hans Kristian Pedersen: Forløbet efter fogedforretningen	858
1093.	2013/04/12	Vidne 1: Bent Rasmussen, direktør for CIC Video I/S	858
1094.	2013/04/12	Vidne 2: Jakob Axel Nielsen, Laserdiskens advokat	858
1095.	2013/04/22	Vidne 3: Anders Hjulmand, Laserdiskens advokat	858
1096.	2013/04/19	Vidne 4: Per Christensen, Laserdiskens advokat	858
1097.	2013/04/19	Vidne 5: Henrik Karl Nielsen, Laserdiskens advokat	858
1098.	2013/04/20	Vidne 6: Jørn E. Rasmussen, Laserdiskens revisor	858
1099.	2013/04/19	Vidne 7: Jakob Christensen, Laserdiskens revisor	858
1100.	2013/04/19	Vidne 8: Peter Risby Hansen, redaktør af *Alt om DVD*	858
1101.	2013/04/20	Vidne 9: Lars Borberg, journalist på Nordjyske Stiftstidende	858
1102.	2013/04/22	Vidne 10: Niels Ole Pedersen, Laserdiskens filmindkøber	858
1103.	2013/04/21	Vidne 11: David Bjerre, Laserdiskens filmmedarbejder	858
1104.	2013/04/20	Vidne 12: Morten Dam Madsen, Laserdiskens IT-medarbejder	858
1105.	2013/04/13	Vidne 13: Mogens Vestergaard, Laserdiskens medarbejder	858
1106.	2013/04/15	Vidne 14: Anders Thyregod Madsen, Laserdiskens leverandør	858

Ankesagen ved Vestre Landsret

1107.	2013/07/25	Laserdisken til Vestre Landsret: Ankestævning	884
1108.	2013/08/06	Retspræsident Bjarne Christensen afviser inhabilitet	885
1109.	2013/08/23	Laserdisken til Vestre Landsret: Processkrift om hjemvisning	885
1110.	2013/09/06	Laserdisken til Vestre Landsret: Nyt anbringende	886
1111.	2014/03/11	Vestre Landsret afviser hjemvisning	885
1112.	2014/03/25	Laserdisken til Vestre Landsret: Supplerende processkrift	887

1113.	2014/04/11	Vestre Landsrets kendelse: Afvisning af påstand 4 og 5	887
1114.	2014/04/28	Vestre Landsret til Laserdisken: Forberedelsen afsluttes	888
1115.	2014/05/12	Laserdisken til Vestre Landsret: Forelæggelse for EU-Domstolen	888
1116.	2014/06/30	Vestre Landsrets kendelse: Ingen forelæggelse for EU-Domstolen	888
1117.	2014/10/20	Laserdisken til Vestre Landsret: Forberedelse og svar ønskes	889
1118.	2014/11/17	Vestre Landsret til Laserdisken: Ingen sagsforberedelse	889
1119.	2015/01/15	Laserdisken til Vestre Landsret: Rykker for dokumentation	890
1120.	2015/11/02	Thomas Schultz' korrigerende erklæring til Vestre Landsret	884
1121.	2015/11/09	Laserdisken til Vestre Landsret om *J'accuse...!*-projektet	891
1122.	2015/11/09	Laserdiskens ekstrakt	892
1123.	2015/11/09	Laserdiskens påstandsdokument	893
1124.	2015/11/09	Påstandsdokumentets Appendix A: Importforbuddet	893
1125.	2015/11/09	Påstandsdokumentets Appendix B: Formalitetsfejlen	893
1126.	2015/11/09	Påstandsdokumentets Appendix C: Beslaglæggelsen	893
1127.	2015/11/09	Påstandsdokumentets Appendix D: *101 Dalmatians II*	893
1128.	2015/11/09	Påstandsdokumentets Appendix E: Samfundsproblemerne	893
1129.	2015/11/09	Laserdiskens retsomkostninger	893
1130.	2015/11/13	Vestre Landsret: Forbud mod lydoptagelse	892
1131.	2016/01/11	Vestre Landsrets dom: Erstatning til FDV	897

Procesbevillingsnævnet og personlig forfølgelse

1132.	2015/06/18	Dixie Chicks' ordrebekræftelse til koncerten i London	909
1133.	2016/01/11	FDV v/Peter Schønning til Laserdisken: Samlet økonomisk krav	913
1134.	2016/01/25	Laserdisken til Peter Schønning: Tilbud om bankgaranti	914
1135.	2016/01/25	Laserdisken til Procesbevillingsnævnet: Foreløbig anmodning	911
1136.	2016/01/26	Peter Schønning til Laserdisken: Afvisning af bankgaranti	914
1137.	2016/02/26	Laserdisken til Procesbevillingsnævnet: Supplerende redegørelse	911
1138.	2016/02/26	Redegørelsens del 1: Grundlæggende fakta, emner og begreber	911
1139.	2016/02/26	Redegørelsens del 2: Vestre Landsrets fejl og manipulationer	911
1140.	2016/02/26	Redegørelsens del 3: De 5 principielle spørgsmål	911
1141.	2016/03/03	FDV's fogedbegæring	914
1142.	2016/03/09	Retten i Aalborg til Laserdisken: Indkaldelse til møde	914
1143.	2016/03/13	Laserdisken til Retten i Aalborg: Anmodning om udsættelse	915
1144.	2016/04/25	Retten i Aalborg til Laserdisken: Påmindelse om mødepligt	915
1145.	2016/04/28	Laserdiskens påstandsdokument	916
1146.	2016/04/29	Retten i Aalborg til Laserdisken: Aflysning af retsmøde	916
1147.	2016/05/03	Spar Nord Bank: Laserdiskens kontoudtog med 788.465,10 kr.	916
1148.	2016/05/09	Retten i Aalborg til Laserdisken: Indkaldelse til nyt retsmøde	916
1149.	2016/05/10	Laserdisken til Retten i Aalborg: Anmodning om udsættelse	916
1150.	2016/05/10	Retten i Aalborg til Laserdisken: Afvisning af omberammelse	916
1151.	2016/05/18	Laserdisken til Retten i Aalborg: Erklæring om betalingsevne	916
1152.	2016/05/18	Laserdisken til Retten i Aalborg: Begrundelse savnes stadig!	916
1153.	2016/05/18	Laserdisken til retspræsidenten: Fogedrettens chikane	916
1154.	2016/05/18	FDV til Retten i Aalborg: Anmodning om rekvisiti anholdelse	917
1155.	2016/05/19	Fogedrettens kendelse: Sagen udsættes	917
1156.	2016/06/08	Procesbevillingsnævnets afslag	918
1157.	2016/06/15	Fogedrettens kendelse: Sagen opgøres til 354.147,44 kr.	918
1158.	2016/12/06	Laserdiskens klage til Menneskeretsdomstolen: Bevissikringen	1052
1159.	2017/02/02	Menneskeretsdomstolen til Laserdisken: Klagen afvises	1052

24. Laserdisken mod Domstolsstyrelsen: Partiske dommere (2007-2011)

Baggrund og forhistorie

1160. 2007/03/06 Nordjyske Stiftstidende: Bondefanget af byretten 831
1161. 2007/04/18 Laserdisken til retspræsidenten: Klage over retsbogen, del I 830
1162. 2007/04/18 Laserdisken til retspræsidenten: Klage over retsbogen, del II 830
1163. 2007/04/19 Retspræsidenten til Laserdisken: Det er Dorete Bagers afgørelse 830
1164. 2007/05/07 Dorete Bager til Laserdisken: Vil ikke ændre retsbogen 830
1165. 2007/11/29 Laserdisken til fogedretten: Lad en anden opbevare filmene 832
1166. 2007/12/02 Fogedretten til FDV v/Lars Segato: Status på sagerne 832
1167. 2007/12/11 FDV v/Lars Segato til fogedretten: Fortsat beslaglæggelse 832
1168. 2009/03/09 Advokat Per Christensens bemærkninger til stævningsudkastet 834
1169. 2009/07/16 Laserdisken til Retten i Aalborg: Brev om de beslaglagte film 835
1170. 2009/07/17 Nordjyske Stiftstidende: Butiksejer stævner retten 835

Sagsbehandlingen ved Københavns Byret

1171. 2009/07/29 Laserdisken til Københavns Byret: Praktiske bemærkninger 837
1172. 2009/07/29 Laserdisken til Københavns Byret: Stævning, version 1 837
1173. 2009/09/14 Laserdisken til Københavns Byret: Stævning, version 2 837
1174. 2009/09/14 Københavns Byrets kvittering på indbetalte retsafgifter 837
1175. 2009/11/25 Domstolsstyrelsens svarskrift 837
1176. 2009/12/10 Københavns Byret til Laserdisken: Indkaldelse til retsmøde 837
1177. 2009/12/28 Laserdisken til Retten i Aalborg: Sagens faktiske omstændigheder 838
1178. 2009/12/29 Laserdisken til Københavns Byret: Anmodning om henvisning 838
1179. 2009/12/29 Laserdisken til Københavns Byret: Processkrift vedr. henvisning 838
1180. 2010/01/06 Laserdisken til Københavns Byret: Snekaos i Nordjylland 838
1181. 2010/01/06 Laserdisken til Københavns Byret: 2. anmodning om udsættelse 838
1182. 2010/01/06 Nordjyske Stiftstidende: Politi: Bliv inde hvis du ikke skal noget 838
1183. 2010/01/07 Laserdisken til Københavns Byret: Informationer om rejsen 838
1184. 2010/01/08 Københavns Byrets kendelse om advokatpålæg 839
1185. 2010/01/08 Nordjyske Stiftstidende: Strid om beslaglæggelse 840
1186. 2010/01/09 Nordjyske Stiftstidende: Beordret til København for kort besked 840
1187. 2010/01/10 Nordjyske Stiftstidende, synspunkt: Monopolernes håndlanger? 840
1188. 2010/03/01 Advokat Preben Bang Henriksen om Hans Kristian Pedersen 843
1189. 2010/04/20 Advokat Henrik Karl Nielsen indtræder midlertidigt i sagen 840
1190. 2010/04/21 Henrik Karl Nielsens processkrift 841
1191. 2010/04/23 Advokat Per Mogensen om Hans Kristian Pedersen 843
1192. 2010/05/09 Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret: Advokatpålægget 842
1193. 2010/09/26 Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret: Retten til fair retssag 843
1194. 2010/12/20 Henrik Karl Nielsen til Laserdisken: En kort kafkansk proces 843
1195. 2011/01/21 Laserdiskens afsluttende processkrift om advokatpålægget 844
1196. 2011/01/21 Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret: Et umuligt krav 844
1197. 2011/03/01 Henrik Karl Nielsen til Københavns Byret: Svar efterspørges 844
1198. 2011/03/03 Kammeradvokaten til Københavns Byret: Vil ikke svare 844
1199. 2011/04/08 Laserdisken til Københavns Byret: Et sidste forsøg 844
1200. 2011/05/10 Københavns Byrets kendelse: Sagen afvises 844

Sagsbehandlingen ved Den Europæiske Menneskeretsdomstol

1201. 2011/11/10 Laserdiskens klage til Menneskeretsdomstolen: Dommerne 1051
1202. 2013/02/13 Menneskeretsdomstolen til Laserdisken: Forstyr os ikke! 1051

Videoklip

Den skjulte korruption er også illustreret af 90 film- og videoklip. På www.denskjultekorruption.dk/YouTube ligger mine egne og evt. fremtidige videoer. Få direkte adgang til de 90 klip ved at indtaste adressen "denskjultekorruption.dk/videox", hvor x er nummeret.

1.	2014/12/02	Søren Pind: Danmark er det mindst korrupte land i verden	11
2.	2014/12/21	Eva Smith: Dommerne dømmer efter lovene	11
3.	2010/10/15	Live fra Bremen: *Caroline 'Number 1' Wozniacki*	40
4.	1978/10	*Jagten på Dracula* - min debutfilm på Super 8	64
5.	2011/05/25	Carsten Jensen: Journalistens fornemste forpligtelse	91
6.	1992/06/21	Respekt for filmkunsten? To tv-indslag og syv eksempler	225
7.	1955/06/22	Peggy Lee: *Lady and the Tramp - He's a Tramp*	216
8.	1995/01/09	Laserdisken anmelder regeringen for falsk forklaring	324
9.	1998/03/31	Ved EU-Domstolen mod FDV og regeringen	365
10.	2000/08/30	Ulovlige prisaftaler i videoudlejningsbranchen	441
11.	1995/01/31	TV Danmark om *Sandheden som våben*	468
12.	1995/01/31	TV2 Nord om *Sandheden som våben*	468
13.	2000/07/28	Videobranchens chikanerier mod de små importører	502
14.	1966	Kulturminister Hans Sølvhøj om DR's uafhængighed	515
15.	2002/05/06	Rene ord for pengene om DVD og regionalkoder	516
16.	2000/09/03	Søndagsmagasinet om DVD og parallelimport	519
17.	2002/10/02	Bertel Haarder om EU's åbenhed over for tredjelande	537
18.	2002/10/23	TV Avisen: Slut med udenlandske DVD'er	542
19.	2002/10/23	01: Kim Andersens (V) indlæg om EU's frihandelsforbud	544
20.	2002/10/23	02: Mette Frederiksens (S) indlæg om EU's frihandelsforbud	544
21.	2002/10/23	03: Louise Freverts (DF) indlæg om EU's frihandelsforbud	545
22.	2002/10/23	04: Carina Christensens (K) indlæg om EU's frihandelsforbud	545
23.	2002/10/23	05: Ole Sohns (SF) indlæg om EU's frihandelsforbud	549
24.	2002/10/23	06: Naser Khaders (RV) indlæg om EU's frihandelsforbud	546
25.	2002/10/23	07: Pernille Falcons (EL) indlæg om EU's frihandelsforbud	546
26.	2002/10/23	08: Kulturminister Brian Mikkelsens kommentarer til debatten	547
27.	2002/10/23	09: Kristian Thulesen Dahls (DF) kommentarer til debatten	547
28.	2002/11/13	Hans Kristian Pedersen efter ekspertmødet i Kulturudvalget	573
29.	2002/12/11	01: Poul Qvist Jørgensens (S) indlæg ved tredjebehandlingen	580
30.	2002/12/11	02: Ole Sohns (SF) indlæg ved tredjebehandlingen	580
31.	2002/12/11	03: Kristian Thulesen Dahls (DF) kommentarer til debatten	581
32-	2002/12/11	04: Pernille Rosenkrantz-Theils (EL) kommentarer til debatten	581
33.	2002/12/11	05: Kulturminister Brian Mikkelsen (KF) prøver at forsvare sig	581
34.	2006/02/13	Laserdiskens filmsalg på vej til EU-Domstolen	616
35.	2002/12/11	Kristian Thulesen Dahl (DF): Et stærkt argument imod EU	663
36.	2016/06/23	En britisk "leave" tilhænger begrunder sin modstand mod EU	665
37.	2017/01/18	Bertel Haarder taler om det ulykkelige Brexit	665
38.	2002/12/11	Debat i Folketinget om en eventuel retssag ved EU-Domstolen	673
39.	2015/09/07	DR's Marie Høst undersøger den danske form for korruption	678
40.	1990/01/03	Inspector Morse om et godt netværks betydning	678
41.	2018/01/12	*Selskabsadvokaten - Frihandel* (med Brian Mikkelsen)	685

42.	2017/06/17	Lars Barfoed på folkemødet: Vi har alt for kloge politikere...!	685
43.	1994/10/24	TV Aalborg: LaserDiscs er grammofonplader, mener Skat	735
44.	1994/10/28	TV Aalborg: Laserdisken sejrede i Momsnævnet	735
45.	2000/06/16	TV Aalborg: Laserdiskens sejr over Skat	756
46.	2003/12/11	*Judge John Deed*, sæson 3, afsnit 3, om selvinkriminering	805
47.	2001/02/13	*JAG*, sæson 6, afsnit 14, om ulovlig ransagning	805
48.	2002/11/21	*Judge John Deed*, sæson 2, afsnit 1, om brug af ulovlige beviser	807
49.	2001/04/24	*Water Rats*, sæson 6, afsnit 11, om formalitetsfejl	807
50.	2009/07/16	24 Nordjyske: Laserdiskens sagsanlæg mod Retten i Aalborg	835
51.	2009/07/16	TV2 Nord: Laserdiskens sagsanlæg mod Retten i Aalborg	835
52.	2018/11/14	Preben Bang Henriksen (V) om behovet for en specialdomstol	936
53.	2007/06/02	Fodboldlandskampen Danmark-Sverige (med fodboldtossen)	943
54.	2012/01/15	Go' aften Danmark: 'Fodboldtossen' Ronni	946
55.	2016/10/06	Sprogquizzen: Hvad betyder “Tivoli står åben”?	948
56.	2016/05/08	Spørg Charlie: Hvad betyder “Tivoli er lukket”?	948
57.	2020/07/09	TV2 News: Britta Nielsens børn i fængsel for hæleri	951
58.	2016/10/30	Jens Olaf Jersild om Pia Kjærsgaards kriminelle adfærd	967
59.	2020/05/25	Presselogen: Hærchef idømt 60 dages fængsel	967
60.	2017/09/26	Inger Støjberg (V) om Muhammed-tegninger og ytringsfrihed	970
61.	1984/10/19	Arne Melchior (CD) om Jens Jørgen Thorsens Jesus-maleri	970
62.	2014/10/22	Deadline: Margrethe Vestager udpeget som ny EU-kommissær	994
63.	2016/06/26	Anders Samuelsen (LA) kommenterer Brexit	994
64.	2020/06/08	Dommerforeningens Mikael Sjöberg protesterer mod Polen	1045
65.	2018/11/28	TV Avisen: Statsminister Lars Løkke vil værne om frihandel	1057
66.	2009/12/09	Stand-up: Michael Schøt om Venstres frihandelsforbud	1057
67.	2015/04/18	Sofie Carsten Nielsen (RV) om vigtigheden af forskning	1062
68.	2019/11/28	TV2 News: Eva Zeuthen Bentsen om fordomme	1068
69.	2016/05/04	Kenneth Kristensen Berth (DF) om rumænske domstole	1068
70.	2018/11/17	Deadline: Forsker Christoph Ellersgaard om korruption	1069
71.	2010/02/07	*Med Politiets Øjne: Fra kongens tæskehold til folkets beskyttere*	1071
72.	1995/09/30	*Baywatch*, sæson 6, afsnit 1, om brug af ulovlige beviser	1075
73.	2019/06/28	Fredagspanelet diskuterer nødløgnen og dårlig rådgivning	1077
74.	2020/06/09	Folketingets spørgetime med statsminister Mette Frederiksen	1089
75.	2021/01/10	Jakob Ellemann og Sofie Carsten Nielsen om retssamfundet	1089
76.	1975/10/03	*Fawlty Towers*, sæson 1, afsnit 3, om at skyde ansvaret fra sig	1092
77.	2020/10/22	Ann Lind Andersen hylder den hæderlige journalist	1096
78.	2021/04/19	Journalist Tine Johansen kommenterer offentlighedsloven	1096
79.	2021/06/29	Aftenshowet om hyggekorruption (med Jesper Olsen)	1099
80.	2005	*The Girl in the Café* (Pigen i caféen, 2005)	1100
81.	2021/08/22	Mette Frederiksen om ytringsfrihed og censur	1110
82.	1941	Walt Disneys Mickey Mouse: *Lend a Paw* (1941)	1115
83.	1984	*Amadeus*: *Ah Tutti Contenti* (1984)	1126
84.	1964	Simon & Garfunkel: *The Sound of Silence* (1964)	1126
85.	2019	Tenille Townes: *Jersey on the Wall* (2019)	1127
86.	2017	Miranda Lambert: *Tin Man* (2017)	1127
87.	1947	Promotional Short: *Miracle on 34th Street* (1947)	1137
88.	2017/04/19	Neil deGrasse Tyson: *Science in America* (2017)	1144
89.	2014/03/04	*Save the Children: Most Shocking Second a Day* (2014)	1144
90.	2021/10/19	Ursula von der Leyen til Parlamentet: Traktatens vogter	1148